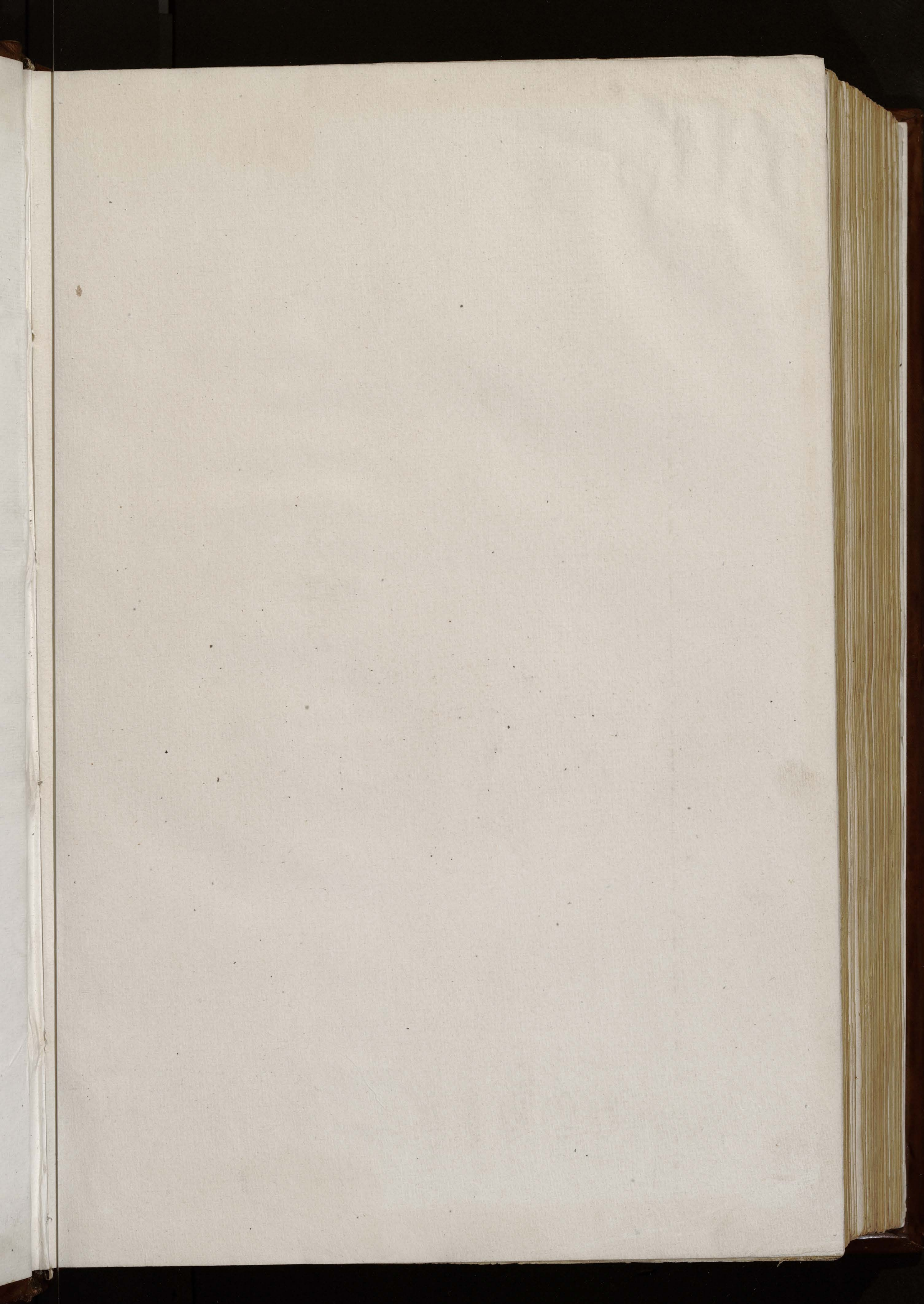
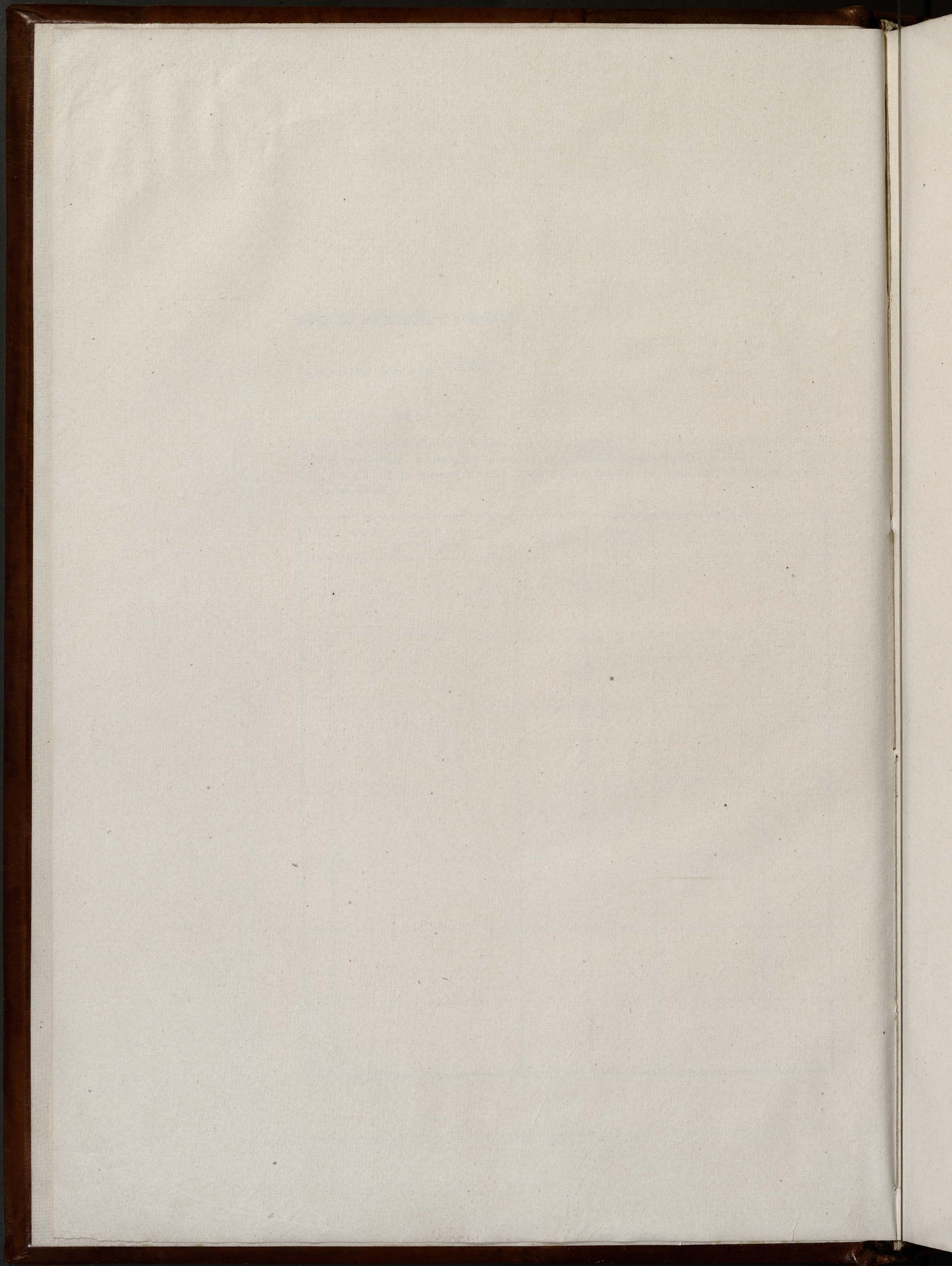
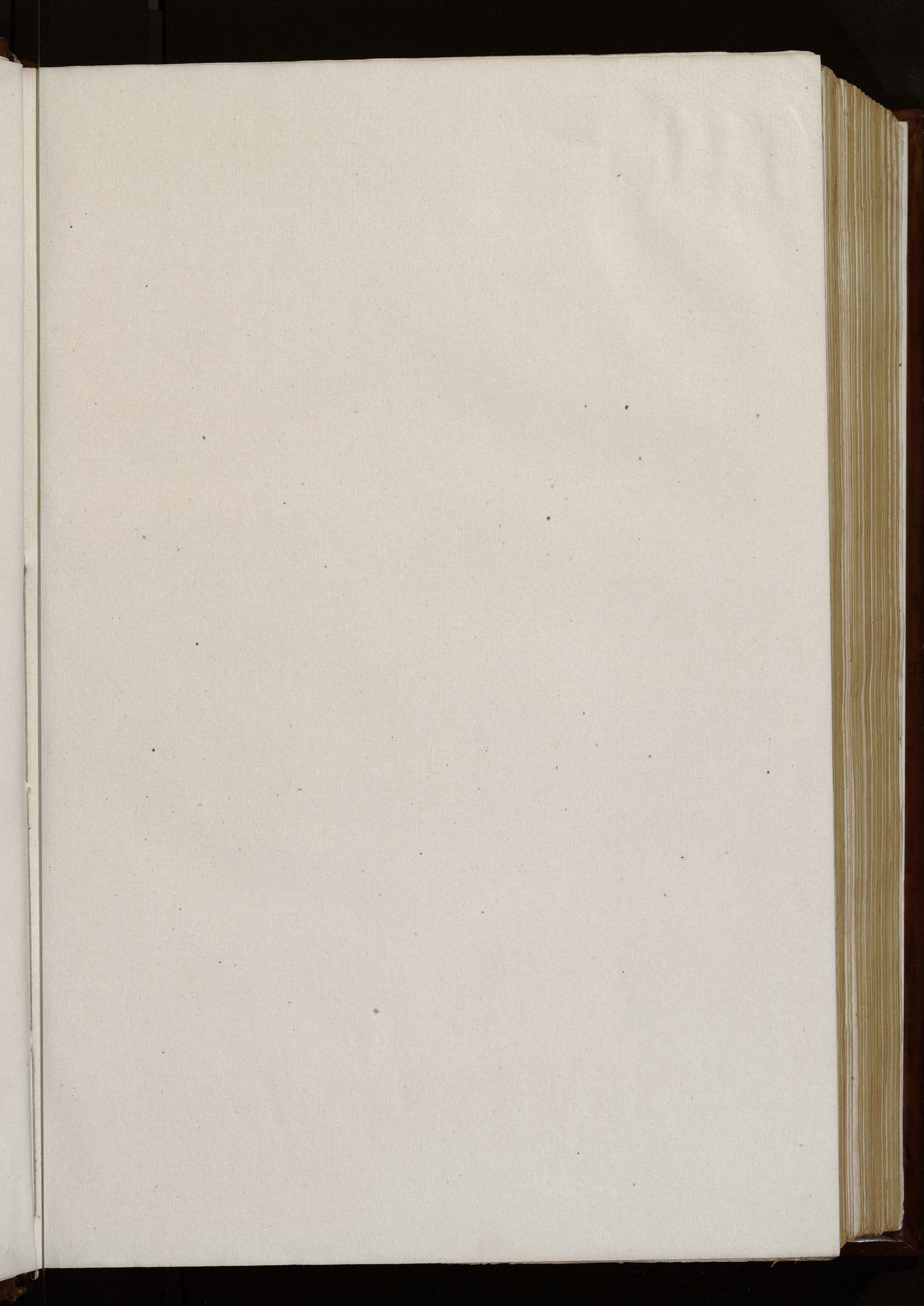


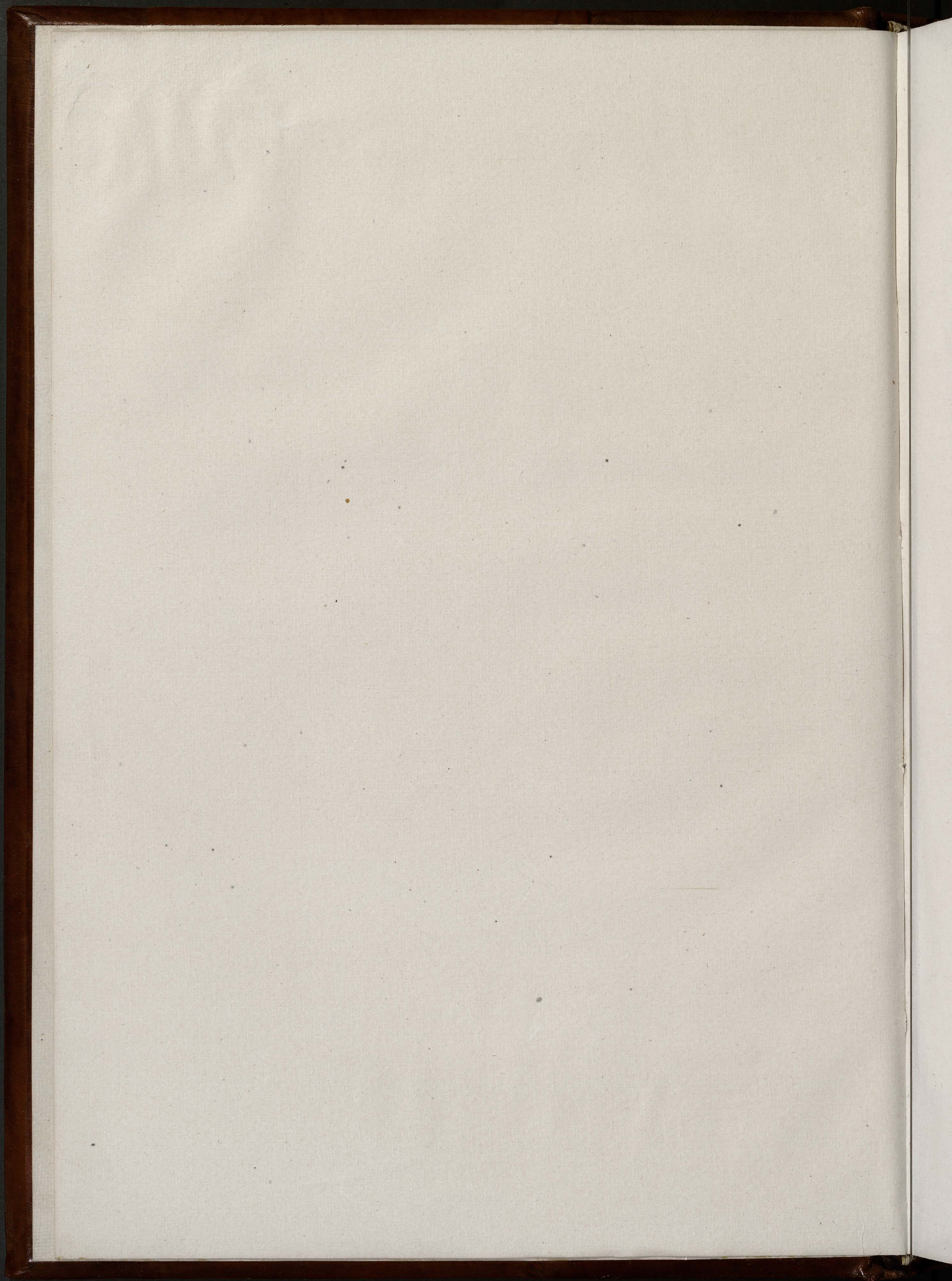


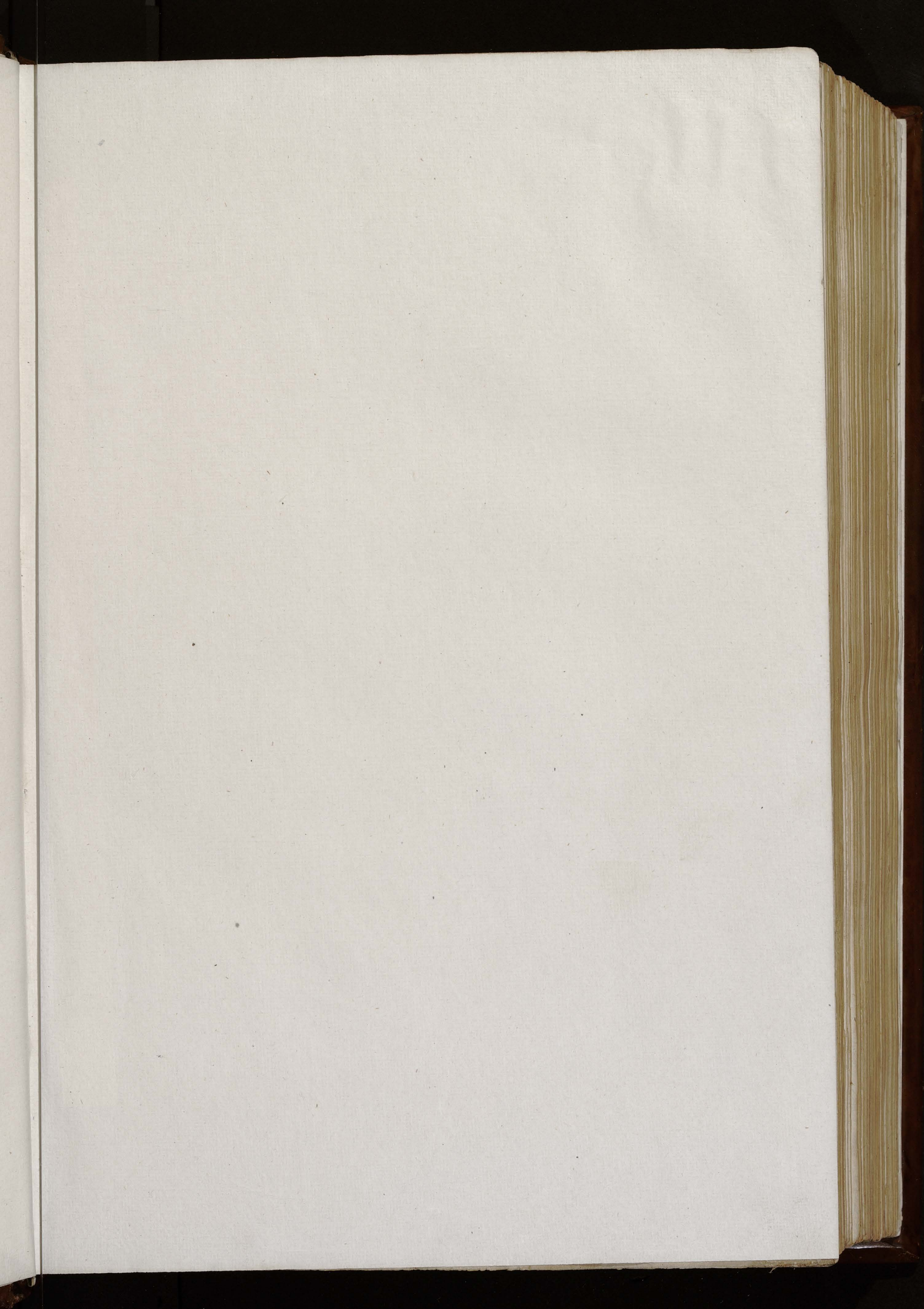
Inc 1495 -

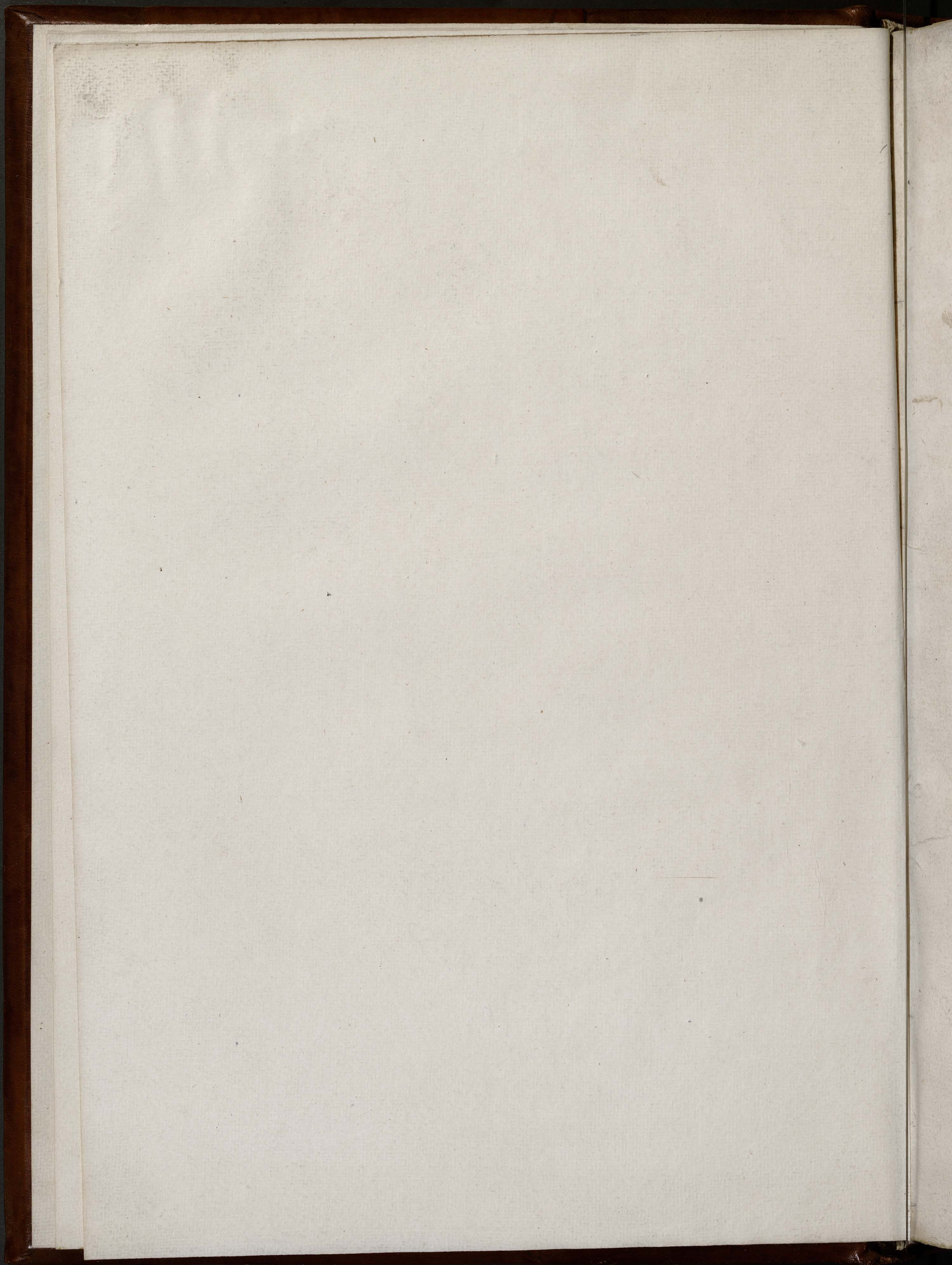








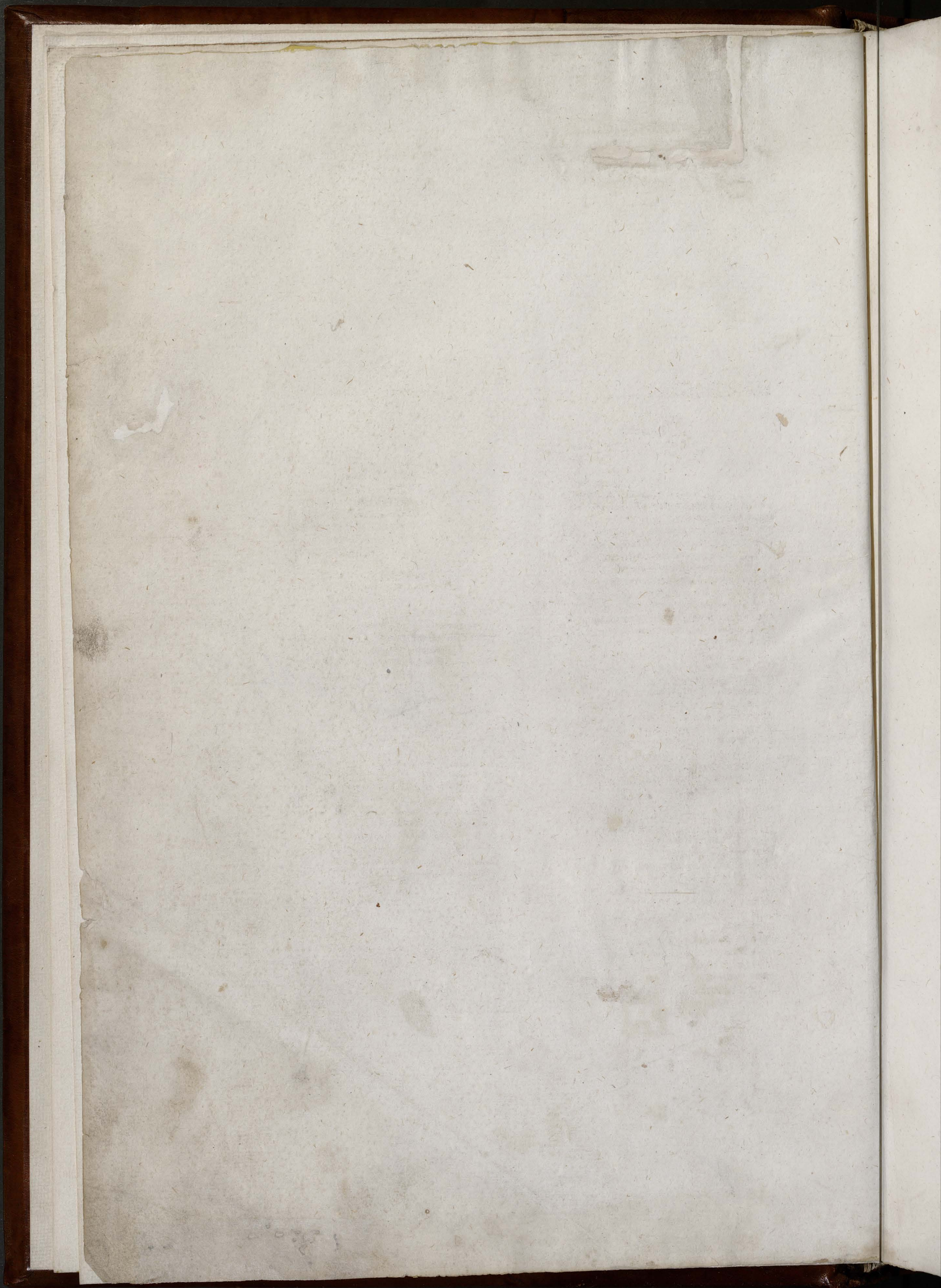




Invent. 1495

GW. 9704 (TV)

Heim, 11.767. TV



Deus misereatur nostri et benedicat nobis.

Expeditus

a sermone 3^o. grata salua
toris nostri. 4^m agredior
sermonem qui est de disponib⁹
membrorum spiritualium. que id est
cum spiritualia. quia sunt pnci

pla siue organa spiritualis virtutis. s. vitalis. aut ab
eis orta. siue discernenda et ppiq^a intrinseca. quorum
plurimum est per cor et ppe cor. Et ista membra
sunt guttur. pulmo. pncipali intrinseca. et cor.
Incipias autem a remotiori iporum occurrente
in primis in ordine membrorum secundum ordinem primo sum
ptus. s. a gutture. q. admodum enim ibi corice. 3^o dixit
Waly. membra animata cum suis aneis terminan
tur ad lingua. ita membra spiritualia pncipius sumit
a gutture. Est et guttur pncipius membrorum 2^m
dictus ordine primis formatus ppter hancitum
faciendus et sic ppter cor. pp qd hancitum fit.

Dividat autem hunc sermonem in tractatus quatuor.

Primus erit de disponib⁹ gutturis.

Secundus erit de disponib⁹ pulmōis. et cāne
eius et de disponib⁹ pncipulo. et pectoris.
Et tertius erit de disponib⁹ cordis. et opmū ei.
Et quartus erit de disponib⁹ ueneno.

In primo itaqz tractatu sermo ppric erit de suf
focandō in cor. et egritudinibus dictis pibus cō
tingentibus. Et dividit in capla undeciz.

Capitulum primus de suffocatione in generali. et
egritudinibus dictis pibus contingentibus.

Capitulum 2^m. de apostematibus membrorum guttu
ris in comuni.

Capitulum 3^m. de apostematibus uue.

Capitulum 4^m. de casu uue.

Capitulum 5^m. de apostematibus duarum amigdalaz.

Capitulum 6^m. de squinata.

Capitulum 7^m. de cura apostematibus pibus gutturis
in generali.

Capitulum 8^m. de cura iporum in spali.

Capitulum 9^m. de ulceribus iporum membrorum.

Capitulum 10^m. de his q ab extra ingrediunt et ren
nētur in gutture uel insigunt ei.

Capitulum 11^m. de sanguisugis adherentibus gutturi.

Capitulum primus de suffocandō in cor. et egritudinibus
dictis pibus contingentibus.

Nothomia

harum
partium
eazmaxie q sunt in ore refer
uati ad sermonis septimi tra
ctatum pimum in quo notho
miaz extrinsecorum membro

rum sufficienter posui. Accidunt hys membris
dixit Aul. et i uno quoqz ipsoz quicqz egritudines
qplomus. s. puraruz. et non puraruz. sup. et qponū
et apata. et sol'o singularis. Et Auer. collz 4^o di
xit. Hule accidunt apata et egritudines que eliar
cha uocant. i. strangulatio. Et ples appellant et
schcas. Et quicqz dixit Aul. retineat res in par
tibus gutturis opilantes uel aliter ledentes. Et
in hoc loco per guttur siue gulaz proprie intelli
gitur palatus ps. s. eius vsus meri. una due am
gdale et pncipali ibi exites sup⁹ meri et epiglo
tis. Et suffocatio qd prefocatio strangulatio
siue ingulatio h synonime capiunt. Et reperit
in libris auctozum sumi dupliciter. uno mō cōter
et large pro omni constrictōe hancitum a quacū
qz causa intrinseca uel extrinseca i quocunqz lo
co corporis orta pueniente. et scdm hoc 4^o 6^o dixit
Aul. q. pfocatio est orta a causis plurimis. Alio
modo sumitur proprie et stricte pro ea que accit
ex causis intrinsecis uel extrinsecis constringē
tibus hancitum in partibus gutturis predictis.

Et desue qdez uoluit q stragulatio fiat ex
causis extrinsecis et intrinsecis. Et q extrinseca
ruz alie sunt ab extra opantes constrictōe hanc
litus nullo^o interius ingrediētes. sicut est constrictō
gutturis cū fune uel manibus aut alia re simili

Alie sunt tñ res extrinsece intus tñ ingrediē
tes et intus operantes que constrictōe hancit⁹
faciunt et sunt ppric ex rebus que comeduntur.
et bibunt. Et alie harū operant maliciā hancit⁹
cū qritate sui siē bolus panis l' carniū. l' alteri⁹
magnitudinē hñs p quaz adberet i uia cuz n pōt
descēdere ad stomachū. nec eē emitti. aut adberēs
euz mō sbe sue. s. cum aspitare uel acuitate cuspi
dis sue qua insigūt sicut os. spina. lignū. ferrum
denari⁹. et similia. Aut qz ē qualitatē hñs ponti
cam stringentē et coadunantes ptes membrorum illo
ruz. unde constringitur ultra debitū modū natu
re. ut sicut panis opirus. uel miliace⁹. fructus in

maturi et similia. Aut hoc faciunt sua malicia et
 uenenositate. sicut proprie sunt quedam genera
 fungorum malorum mortiferorum. Causarum ue-
 ro intrinsecarum alie sunt humores. alie sunt ue-
 tositates. alie sunt uermes ex stomacho illuc ascen-
 dentes. Et alie sunt remotiores membrorum predictis
 circumstantibus de loco suo et proprie remotio spon-
 dilium colli cum mouentur ad interius uersus meri-
 et epiglottis. Et quidam hys causis intrinsecis ane-
 ciunt alias eam que est uirtutis motiue impo-
 ad mouendum musculos ad attrahendum aere. uerum
 tunc ista 3^a causa proprius quoniam stragulationi con-
 sumpt. Et propter hanc eam Serapio quando
 diuisit suffocationem proprie sumptam in genera sua
 prima distincta sunt casus. non fecit de ista mentio-
 nes. Ras tunc et Alii. et alij de ipsa expresserunt. Imu-
 ut. n. Ras 3^o communis suffocationis diuidi in tres
 species distinctas secundum causas principales intrinse-
 cas. quarum una est que prouenit ab apate dictorum
 locorum et alia est procedens ex coartatione epiglotti
 facta a membris circumstantibus ea absque apate. et
 maxime a spondilibus colli intus tractis. Et 3^a
 est propter impo-^{am} huius non potens mouere la-
 certos ad attrahendum aere. Et Alii. dixit. illa
 de qua nunc loquimur prefocatio est illa que est pro-
 pter eam accitens in ipso instrumeto banelitus pro-
 quo epigloto super. et in ipso epigloto ex apate. s.
 opilante attenuatoe epiglottis meatus aeris. aut
 a cooptura. s. opilante coartatoe ipsius meatus
 proueniente a membris circumstantibus. Aut est a pigri-
 tia uirtutis a motu instrumeti attractionis aeris
 Et predicta quidem nota. i. stragulatione. et p-
 prie sumpta portant accitens. s. actionem lesam cor-
 ruptam uel diuitas indebitas. s. banelationem. huius
 tamen sunt ab auctoribus trassumpta ad signifi-
 candum egritudinem ad quas predictum sequitur acci-
 dens. De prefocacione quoque apostemata in
 sequentibus capitulis dicetur. In hoc de alijs est dic-
 tum. excepta ea que a rebus in gutture retentis
 uel infixis prouenit cum fiet inferius eam speciale.
 Et eam quidem extrinsecam note sunt ex dictis
 et sciunt per inquisitionem earum. Causa autem
 tractus spondilium colli ad interi^{us} gutturis. aut est
 intrinseca aut extrinseca. Et extrinseca quidem
 sicut casus. uel percussio. uel aliud uolenter ipse
 lens spondiles aditum aut est apostema magnus.
 aut uentositas. aut spasmus. Et spasmus potest
 esse de inanitione. licet raro. et de repletione. et non
 proportionatus ad materiam. Dixit Gal. 4^o de
 interioribus 3^o causa spondilium a loco suo extrinsecus
 aut est casus. aut percussio. aut durities est natura in
 nervosis corporibus. cum spondilibus et uicinis
 etis extendens ea. Et hec durities est naturam
 apostema. Dixit. n. ipse 4^o afforismorum in comento
 affo^o. Si a febre hito collum conuertat et c. q. i. lo-
 co gutturis multa nobilia membra sunt adunata ut
 uicinis spondiles nervi et ligamenta. Et cum ipsorum
 nervos et ligamenta apate attrahit necesse est q.
 spondiles moueantur interi^{us}. Et Alii. dixit. Sci-
 uisti primi 2^a coartatio membri uicini opilat
 meat^{us} uicini sui. Cooptura ergo. i. opilatio i^a
 coartatoria facta propter clausione ex passione
 membro socio siue uicino quicquid accidit pro re-
 motionem spondilium que sunt in initio colli su-
 uel post initium colli ad interiora ex causa casus
 uel percussione. Aut propter apate in laceris

spondilium et ligamentis eorum. Aut per aliquam
 causam que trahit spondiles ad interiora que eam
 esse potest aut uentositas extendens aut spasmus
 illorum musculorum et partium nervosarum si
 ue fiat a siccitate siue a repletionem aut aliud
 nocumetorum nervorum sicut punctura uel aliquid eam
 inducens spasmus non proportionatum ad materiam a quo
 huiusmodi spondiles ad interiora. Et spondiles qui
 des qui prouenit ad interiora aut sunt primi duo d
 superioribus et talis prouenit est mala ualde. Aut
 sunt spondiles qui sunt sub illis et non sic mala.
 Dixit enim Gal. 4^o de interioribus 3^o prefocatio q.
 fit absque aliqua gutturis passione. s. absque aposte-
 mate et absque defectu huius membrorum guttu-
 ris hanc hypo. testatur non fieri nisi prima aut 2^a
 spondili. Et subdit q. hypo. et testatur hanc egrit-
 tudinem sub hys spondilibus. i. in inferioribus ab
 eis fuisse sed non acuta uelud eam que in 2^a spondili
 fit cum ea palas est. Quis enim per nuce superior
 nobilior est inferioribus. unde quoniam est inferior a
 prima et a 2^a spondili tanto est minus acuta. Et
 Alii. dixit. deterior eam q. fit per ipsationem spon-
 dilis et maioris timoris est illa que fit in spondili
 2^a et que sunt supra ipsam. s. in prima. Dixit autem
 Alii. in plurali sunt. non per spondiles cum non sit
 nisi una sed per pluralitatem eorum. Et subdit disloca-
 tio q. est sub illa spondili. s. 2^a est magis salua. i. mi-
 nus mala. Et fortior eam est illa que est in spondili
 prima. s. de eis que sunt sub 2^a spondili q. s. 3^a
 spondilis. ipsa eam est fortior et acutior eam que
 sunt in capite uicinitatis. i. in spondilibus alijs
 inferioribus illi uicinis. hoc tamen dictum quidam re-
 ducit ad spondiles superiores primas omnium. quoniam
 ipsa est fortior et acutior eam q. sunt in capite uici-
 nitatis. i. que faciunt prouenire prefocaciones pri-
 coartationis prouenientis a uicinitate. imo fortasse
 et alijs alijs prefocacionibus quibus dicitur quod ali-
 qua prefocatio prouenit ex apostemate musculorum
 epiglottis sit deterior ea. Dixit Serapio q. sepa-
 ratio spondilium ad interiora non fit omni hora sed
 sed plerumque non nisi in infantibus ex debilitate ligame-
 torum eorum et per illud sunt prouidentes de sanatione
 eorum. Gal. 3^o affo. in commento affo. senioribus
 hoc factis dixit q. parichimia que est tumor eue-
 niens inter os et meri factus in pellicula ibi exi-
 bus aut in partibus musculosis situatis post has
 pelliculas ad que tumores sequitur spondiles colli
 ad interiora pellicule non generat in infantibus et ut
 quidam dicit nec in etate dentium plantatiua quod pri-
 deficit huius eorum et moritur q. hanc egritudi-
 nem patiuntur quare non plet in eis antequam moria-
 tur. Et hoc id dicit esse quod materia non figit in locis
 illis in infantibus per teneritatem carnis eorum sed
 labit unde non apostemat. Dicunt tamen quidam ymagi-
 nabile esse q. hec apostemata infantibus quingant
 sed a pranscuntibus hanc etate tollit causa predicta et
 tollerari possunt hec apostemata. imo magis ac-
 cidit eis q. magis prouocet quod magis potest materia pe-
 netrare in membra ipsorum. Dixit Alii. deterior eam
 que sunt per spasmus est sicca. i. q. fit propter spas-
 mus de inanitione. Dixit autem. hypo. 4^o affo. si a
 febre hito collum conuertat ut uix degultire pos-
 sit tumore non exite infantibus mortale. in cuius
 commento. dixit. Gal. forsan intendit torturam ex ni-
 mia siccitate et sola. unde mortale dixit. Tortu-
 raz autem ex apostemate non necesse est mortales esse

nolens autē Aui. ponere cās pigratōis et defe-
 ctōis huius a mouēdo lacertos attractōis aeris
 dixit. Tu scis q lacertus mouens mēbra motu
 attrahēdi aerē ad ea et ē lacertus epiglōtis quē
 admodū dicuntur sumus infra in caplo hanelitus
 cū deficit a motiōe sua et opatiōe sua pp sicca-
 tes agregatas sup hunc lacertus qui ē in interiōri
 pte epiglōtis et que sequitur ipm. Aut pp moli-
 ficatiōes aut spasmus. s. de repleone uel nō pro-
 portionatū ad mās aut pp nocuentus aliqd ut
 solutiōes qmuitans eius. tūc nō ē possibile ali-
 ut hanelit qmuis meatus nō sit opilatus qz non
 pōt lacertus ille deseruire huius motiue ei? qua-
 re deficit huius ipa ab opatiōe sua. Et oēs qdēz
 qcordant expositores q qmuis Aui. locutus fue-
 rit in singulari lacertus intellexit tamen in plu-
 rali lacertos qm plures sunt. sed de quibus
 lacertis intellexit non cōcordant omnes. Qui-
 dam eim dixerunt q non intellexit de lacer-
 tis proprijs epiglōti sed de lacertis pectoris q
 sunt instrū proprijs motus hanelitus. Et q de
 hys intellexit apparz qz ipse dixit lacert? mo-
 uens mēbra motu attractōis aeris ad ea. s. tal-
 non est lacertus epiglōtis euz non sit fac? pp
 attractiōes aeris sed ppter nocem ut i sequen-
 tibus Aui. dicit. ac etiam quia lesio in lacertis
 epiglōtis siue sit siccitas siue moli ficatio non ē
 cā prefocatiōis nisi inqz meatus opilaret
 eius. et tunc quidēz non eēt cā ppter defectum
 huius et pigratiā eius a motiōe s. pp opilones.
 Et q de lacerto epiglōtis nō intellexit appz ma-
 nifeste ex eo q Aui. dixit. s. se declaraturū ifra
 hunc lacertus cū loquet de motu hanelitus sed
 cum loquit de eo declarat lacertos pectoris et
 dyasfragmatis et nō epiglōtis. Non eim indiget
 motus aeris ad plones in epiglōti siue pñ cāne
 aliquo dilatante lacerto s. sufficit q solū ibi sit
 meatus apertus. qd manifeste appz p tanto qz si
 clauso foramine epiglōtis pp apostema uel aliqd
 fiat foramē in gula sub epiglōto aial hanelat p
 illud. Alij uero dixerunt quod Aui. intellexit
 de lacertis epiglōtis et circumstantijs sicut ipse
 expressit in littera. Quāuis. n. musculi epiglo-
 tis non sint facti pācipaliter ppter attrahere
 aerez tñ inuatiū sunt in attractiōe eius inqz
 ipsis debite situatis uia transitus aeris pmanet
 apta pata itroitu aeris. Indebite uero situatis
 ppter spasmus uel moli ficatiōē uia nō debite
 exis apta non est pata ut aer per eam transeat
 quare deficit uirtus a motiōe illius uie et opa-
 tiōe attractiōis aeris. Et sunt qui dicūt q
 Aui. h non uoluit q lacertus epiglōtis sit pp
 attrahere aerez nec pp motū attractiōis aeris.
 quod pz quia Aui. dixit cum deficit a motiōe
 sua et pro. i. opōne sua quasi dixerit cum deficit
 ab opōne sua.

Signa comunia oib? spetieb? pfocatiōis po-
 nentur inferius caplo de squinantia.

Signa aut cāte ex qzortione spondiliū
 dix Bal. 4. d iteriōib? q ypo. 2.
 pte epidimiariū dixit eorum q in pfocatiōē
 ceciderūt pp passiōē spōdiliū hīs fuerūt acci-
 dentiā. Erāt eiz spōdiles coli iteri? retortū quaz
 qdē retortio i quodā fuit mui? i quodā pl? Erāt
 etiā i exteriorib? coli qdaz loca laxata qeana

.s. in loco illi? spōdit? retortie qbus locis tactus
 dolorē i eo sentiebat qeantitas quoqz eoz i quo
 daz erat loco super? in ea. s. pte que dentes ap-
 pe lāt eoz tñ pa? nō uelut in acuta erat. Itē ipa
 qeantitas in quodaz erat rotundissima gula tumi-
 da nō exite. plana eniz erat s. tumor sub genis et
 maxilis nō tñ sicut apā. In nullo tñ istorum car-
 nes molles tumide fuerūt s. fm cursum nē nec
 linguā facile mouere poterāt. maior eim pax et
 tumidior solito et parus foras egressa uidebat.
 cuius uene uisui appebant. S. et inglutire nisi
 euz magna molestia minie poterāt. Eas aut aliqd
 huiose inglutire uolentib? idēz p nasus egredie-
 bat. Et hy quidē p nasus loquebantur hanelitus
 aut nō erat mltus altus. Et in qbusdā uene capi-
 tis et coli tumide erāt. qdā tñ harum passio-
 nis erat maxie. Et tipora pax calida et febris non
 erat nec suffocabatur nisi cū aliqd inglutiebāt.
 Et oculi nō erāt suffocati. S. qbus tumor erat
 rectus et non in uno latere mīme palitici effecti
 sunt. Illi ho quorū tumor erat totus moli cles
 quā partebant nō erat in loco ul? latere totius
 tatis. Et si totius spondiliū fuerit absqz
 apostemate ut ex libro signoz d. 3. qmētis ma-
 credo erit in colo et tensio et nō poterit declina-
 re ad aliquā ptes ipius. Et lim dus sit color fa-
 cie ipius et cōcui sunt oculi et tenditur cutis
 frontis. Et pruritus in colo sentit et locis atti-
 nētibus ei. Ipo. quoqz in pāctis signis multa
 de coibus pmiscuit. Aui. ho ponēt signa ppria
 dixit. Adest attractio coli ad iteriōra et absce-
 sio. i. qeantitas ubi remouētur spondiles. tolli ē
 eim uniformitas spondiliū in tactu qz inuenit ibi
 tactus depōsiōē siue foueā in loco spondilis
 ad iteriōs tracte. Et qn tangit i loco illo dolet.
 Et iō si tacet sup collū suū nō delectat cū aliqd
 qd ipē deglutiat. qz tūc magis dolet. dolores aut
 in deglutiendo plus sentit dūz sic tacet sup collū
 suū qz cadunt tūc ptes coli et pmut plus huius
 dislocatiōes spondil? et qz sic dolorosius deglu-
 tit iō nō delectat euz.

Signa quoqz facte pp pigratiā huius
 et defectus eius a mouēdo lacer-
 tum hanelitus sunt qm si pcesserit illd pp spaf-
 mum uel moli ficatiōē adfunt signa spafmi uel
 moli ficatiōis dicta in suis caplis. Et si fuerint
 pp debilitates huius pcesserūt tūc cāe resoluē-
 tes et debilitantes note. s. pmi 2. d. Et si fuerit
 illud pp siccitatē dixit Aui. q signa facte a sic-
 citate mēbroz spūaliū qeunqz fuerit. s. ipa mē-
 bra exsiccata dūm coicef eoz siccitas epiglōti
 uel qeunqz uerit. s. ipe cāe exsiccatiōis sunt pau-
 citas hūiditatis in ore et iuuat ex aqua calida
 statz cū eo q hūectat et moli ficat. Et iō d. esse
 pax calida ne actuali caliditate resoluat et magis
 exiccet pax aut calida illo puo calore iuuat ad
 penetrādūz et penetrās magis et cit? hūectat

Cura prefocatiōis a cāis extrin-
 secis nō operātib? ab itra est illaz causaz amo-
 nio. Et si quidē fūne ul? cū re simili facta fuerit
 suffocatio et dissolutio si ab eius ore spuma exe-
 eat dixit Baly. nulla ē ei ad salutē uia. Qui
 ho nō sic. s. nō exierit spuma qz ē ei uia ad salutē
 uiolatus gargariet oleū et aquaz tepidā. Et for-
 bitiones accipiat que sūt ex pane simlacedo. Et

a clamore abstinere et uerbis multis et a pigritia
 porrectione ciborum quoniam sic sanabitur. Et dixit
 Haly. cum quis aque immergitur plene equo ovis
 pedibus suspendere capite depresso quo ab eo aqua
 crearet. Et Aui. dixit cum causa eius fuerit submer
 sio. scilicet in aqua tunc quertatur et egrediat aqua de
 inde suffumigetur cum eo quod habet fortitudines
 et odores bonos sicut cum xilocal et musco donec
 reuiuiscat. Et post exitum aque dixit Haly. gar
 garizationem eius in fide acetum in quo coxeris piper
 quoniam exopilat et frigiditates tollit. Et diebus
 aliquot forbitone sumat que ex cicercis fit aqua
 cum lacte. Et Aui. dixit. ovis ut forbeat aliquibus
 diebus forbitiones ex farina cicercis et lac. scilicet de
 coctus cum ea. Aut aqua carnis cum qua dissoluta
 sunt panis et intellus oui. Lemit enim be forbitio
 nes guttur et partes pulmonis et sunt subtilis di
 gestione et multi nutrimentum. Et dixit Aui. si
 stringat submersus in aqua euadere ovis ut flomet
 scilicet cum reuiuiscit et hoc per motionem factam in san
 guine suo apud suffocationem uehementer per quod
 sanguis eius redditur dispositus putrefacendi. Et
 similiter ovis ut distendatur ut educatur me
 exites circa nutrimentum ne accidat eas putrefieri
Cura autem ut tractas. dixit Aui. est
 ut igitur in ipso loci. scilicet in ore ubi est
 tumor spondilis depresso et fiat cum facilitate in pel
 lendo ad posteriora. fortasse enim sic reuertitur
 spondiles. Et ista ipso quoniam fit cum digitis et
 quandoque cum instrumeto quod est simile ferro quod
 in gutture itromittitur et expellitur quod est in
 gutture de spondili cum eo ad exteriora. Inuenit
 enim quandoque per istud reges. Et sunt qui co
 nam reducere spondiles ad locum suum cum uiculis
 appositis colo super loco deffensionis eorum. Et alii
 qui conantur hoc facere cum emplastris ueheme
 ntis attractionis. Amplius per plemeto reduc
 tionis spondilium recurrendus est ad curam disloca
 tionis eorum tractatu 3^o sermonis septimi.

Cap. 2^o. de Apoplexia in membris gutturis
 in comuni.

Postea

membris
 partium
 gutturis accidit moris oibus
 quibus aliis eueniunt membris. scilicet
 in ista membra rarissime pergerit
 mas que possit esse causa apa
 ria in ipsis. sed ut ad multum in eis accidit apara p
 uia defluxus ab aliis membris. Et hic defluxus
 ut plene est per uias uenas per quas defluit sanguis
 ad ipsa aut alij humores sunt cum sanguine. Et quoniam
 est iste defluxus non per uias uenas sed est ex descen
 su humorum per uiam colatorem ex capite ad ipsa non
 raro pueniunt qui humoribus plene est flante sol
 et quandoque alij parti portioni colere pmitte
 Et remanet aliqui hic humor in membris ipsis ibidem
 non apostemas et maxie cum grossus et uiscosus fue
 rit. Et n. Aui. quod apara humorum locorum aliud est cui
 generatio est ex flate uiscoso et aliud est cui gene
 ratio est ex flate subtili. Et similis est distinctio
 potest assignari alijs humoribus quoniam ex sanguine est
 grossus et subtilis et similis ex utraque colera. Et
 ergo apara humorum locorum aliud sanguineum aliud

colericum aliud flaticum aliud melleum Et occupabit
 aliud unum aliud amig. aliud lacertos dictorum locorum
 Et uocabit occupas unum apara uue. Et occupas
 amig. apara amig. et occupas lacertos predictos sq
 natura. Et fiet unum quod humorum capite. Et per
 pium b^o mori apara est plene uisu et tactu quoniam. ore
 apara et lingua circa suam radicem bene deffusa ispiet
 in loca predicta aut digito tangunt et quoniam est per pium
 uisu et tactu pium exteriorum ut patebit inferi.

Et cura

eis oibus coris triplici perficit in
 strumeto. Et dicta quid eorum co
 sistit in euitatione aeris frigidi et huius et discopu
 re capitis. nocet. n. aeris frigus ipso faciens
 mas que sunt in capite ad guttur fluere et iam flu
 ras compingendo et igrossando. Et n. ovis ut locet
 tur in aere multum calido ne dissoluendo mas faciat
 fluere et attractio aeris auget necessitate scilicet est
 gat aer bitationis et camere in qua locet sit sic
 eius cum aliquali declinatione ad caliditatem de quo i
 tellexit. Mesue cum dixit locet in aere repato.
 Et debet talis aer esse talis naturaliter uel artificialiter
 locado in camera igne de carbonibus sine fumo quod
 aerem eius calefaciendo exsiccat. cui tamen approximan
 dum non nisi a longe cum aliquali copoptura capitis
 aploxi et sueta et maxie in prin^o et augmto ipso
 rum apara. Et consistit in euitatione furoris et ue
 roris solitudinis et tristitie faciendo ut ois mo
 do adheant gaudio et lenitie et salutaris spei. Et
 consistit in euitatione corporis motus et maxime ca
 pitis et partium superiorum et gutturis et maxime
 in principio et augmto ita ut abstineat a locutione
 et clamore et murmure et adheant quieti et ta
 citurnitati precipiendo eis ne loquantur nisi
 necessitate coacti. Inquit Aui. quod homini qui
 habet dolorem gutturis de quocumque sit dolore
 scilicet de quacumque causa sit dolor melius est sermonem su
 gere quoniam in loquendo fit partium gutturis mo
 tio et ex earum motione dolor et merus tractio
 et sic egritudine earum et doloris augmentatio
 Et consistit in euitatione multitudinis et preli
 xitatis somni. Et n. Aui. Quoniam. Cum hec passio
 plene fiat a reumate prohibe ab eis somnum. scilicet
 profundum et diuturnum. Nam in somno tali auget
 tur reumatismi. mensuradus est ergo somnus
 eis. Dixit Mesue quod in multitudine eius time
 suffocatio quod ovis ut pax dormiat et cum dormiunt
 excitetur sepe et prope cum uidetur molestari in spi
 ritu. scilicet in hanelitu et offendi in stertendo. cum. n. dif
 ficulter stertit excitandi sunt. quod cum aut dormiunt
 absque molestia hanelit et stertit de difficili de
 mire pmittant. Et dixit Mesue quod in nocte mo
 lestior est eis somnus quam in die quod magis reu
 matismi descendunt. In preservatione tamen
 nocibilior est eis somnus diurnus quam nocturnus
 et magis faciens multiplicari reumatismos. Et
 adhuc somnus immediate post forbitiones factas
 dixit Mesue est molestior eis. quare pmittendi
 sunt uigilare post cibum spacio longo saltem ho
 ris duabus antequam dormiant. Et consistit die
 ta in euitatione omnium ciborum et potuum actu
 frigidorum aut multum actu calidorum et dissolu
 tius et horum non solum actu sed etiam in potentia
 et ovis ciborum et potuum grossorum difficilius di
 geri ac et melleum nutrimentum. Et ovis eorum multi
 effumantur ac etiam ovis ciborum in modo si e
 sbe durorum asporum et pungentium. Inquit Sal.

super 2° epididymis et ponit a Rabi in 9° pte
la. Libi squamatoz su. et si 2° oius patientiuz in
partibus gutturis apostema sint farinate medici
nales ut cum transeunt per loca dolentia sit eis
loco empl'i. Et Rabi dixit 3° cōtinētis nu
triciōnes debent dari de pulve sine masticati
onibus ut non inferat patienti molestia. qz etiā
pulses conferunt admoduz empl'i. in leniendo
et maturando. Et intellexerunt non in principio
sed cum temp' fuerit exhibitiōis pulim. Et
dixit Rabi ibidez non debet accipere de uino i
potu oio qm nocuius ē eis nimis. Et b° itelligē
dus ē usqz dū sit facta materiē diminutio bōa.
Cum. n. multa fuerit materia uini eaz dissoluit et
auget euz uero multuz diminuta fuerit sit uinuz
potens in resolutione et assumptione eius. Cum
itaqz p'dicti morbi et maxime squamata sint mor
bi accuratissimi. Et adhuc in deglutione cibi et po
tus dolore infestent patientes ideo in eis tenu
issima dieta utenduz ē plus tamen in squamantia
deinde in apostemate uue et ultimo min' tenu in
apostemate amigd. Consideranduz tamen ē i
dierando dixit Rabi ubi supra super hunc et
moduz passionis et qntatez nutricaois iuxta
quod opus fuerit. qm si passio multa fuerit acu
ta et patiens fortis abstinentia cibi nimis ualet.
Et per contrariuz cōtraria iudicari debet. Stā
te ergo acuitate morbi et constantia uirutis isti
stendū ē cum abstinentia ciboruz. Inquit eim
Haron non comedat aliquid usqz ad diem tertiu
n' q' accipiat d' melicrato. Et p'ridū d' p'fana
ordei et i 7° itellā omi et d' pulve ad leniēd. Et i
pperacuta squamata 4° regimē acutoz dixit Ipo.
Libuz solū exhibe cū ex crisi fuerit et ifallacia
i. sine piculo pp crisi factā qz euz terminet in
p' 4° usqz huc poterit bñ tollerare sine cibo.
Et dixit in potu exhibe aquā et melicratuz
nō quidē frigidā s' calidā. Aqua eim calida nō
euaporat ad caput s' sui actuali caliditate mātū
rat. De q' quoz dixit. sint contenti in abis
coz in p'n ydromele et aqua zuchari ydromele
i. ubi nō est febris et mā ē frigidā. aqua vō zu
chari ubi ē febris et mā ē calidā. Deinde pcedāt
ad aquā ordei. Et deinde ad aquā leniuz excoz
ticaraz. exinguit eim inflationē et acuitates san
guinis. Et sint ordei ptes due et leniū ps una.
deinde pcedāt ad ius cicris cum aqua ordei.
Et deinde ad ius cicez soluz. deinde gradatuz p
cedāt ad sorbitiōes ex farina fabaz aut ex amilo
euz melle. deinde ad ius fursuris euz melle. Et
post hoc pueniēdus ē ad uitelos ouoz et iura
puloz et filiu. Et qmēsurādus ē dixit De
sue ut admistrētur pmo leniūna queniētia deim
maturatiua et ultio resoluētia et apitua. Auic.
quoz dixit oz ut sint cōtenti usqz ad diem 3^m
osimele aut syrupo de mele. qdē apū ubi nō sit
febris et mā frigidā de melle vō cāne. i. zucha
ri ubi sit febris et mā calidā. Et sit acetosus u'
nō acetosus 2^m q' mā requit de subtiliatione et
incisiōe. deinde gradatio fiat ad aquā ordei cū
qbusdā medicis delectantibus. i. in ea decoctis
uel cum zucharo uel iulep zuchareo et filibus.
Et deinde ad uitelos ouoz deueniāt. Et postea
euz facili sit deglutio fiat sorbitiōes ex adaros
i. sorbitiōes de candarusio. Et in fine eius fiat
sorbitiōes ex mairatis ut maturēt apa et leniē

gatur sicut euz farina tritici. dei nde cum resolu
tiuis et hoc si apostema tendit in resolutionē ul'
cum resolutione. i. euz magis exi catis ut si apa
manuz itaz apuz fuerit. ad abstergendum et exi
canduz ut euz farina fabaz uel cicez et sorbitiōe
facta de fursure. Tūa aut' inter est elligere de p
dictis cibariis et filib' eis magis et minus nu
tritua s'm frutis tenoz et patientis q'suendi
nez. Et magis et minus alteratia s'z materie quā
litatē. Et ingrossatiua subtiliatiua uel incisiua s'z
sbe mē modū. Et magis uel minus leniētia s'z in
tensionē uel remissionē doloris et aspitatē lō
ci. Et maturatiua absterfina et resolutiua s'm de
terminatiōes apostematis. De cibariis quoz
queniēti bus cū ad potētiāz masticatiōis deuenie
rit est sicut dixit Hal. sicut scribit 3° pueniēti.
Libus ex yridum bus assatis qm dictū est statiz
mitigat squamatiā.

Cura uero horū apostematuz p potionem
quinqz complet intentionib'. Quaz
prima ē ad eua cuanduz materiā facientē autem.
2^a ē ad ipsam diuertendaz. 3^a ad prohibendum
fluxuz eius. 4^a ad p'culariter operandum cir
ca apostema. Et 5^a est ad corrigendum accētia
Quantuz ad primā intentionē iplendaz dixit
Ba. 6° micim. et pōit 3° pueniēti. Ad accidētia
apostemata in ore et gula in principio insistentū
ē cum munitiōe et purgatione prout curant a
apostemata. Et Auic. dixit oz ut elietur i p'nci
u uiscuuluz istozuz apostematuz materia que
facit illud cum filomia et solutione uentris suple
aut cum utraqz scdm q' mā exigit. uerūti qz in
hys apostematibus phibetur deglutio aut mul
tuz difficultatur si solutiūz non poterit exhibe
ri in potu oz ut fiant elistia. ante quid f'loim
si nā fuerit sicca. premittendo elistere leniūz
post eam uero faciendo sequi ea que sunt accuta
plus et minus scdm dispōnez materie. Et aucto
res quidez inceperūt ab effione non expectantes
digōnez. qm in morbis non danibus inducias
ad curandum pro effione fienda non expectatur.
digestio. Si tū in processu egeret iterata effione
tam habitis inducys curōnis digōnis. i. residuo
oz pcedere digestionē. Sed qz de effione i hys
apauib' late dicef i cura squacie iō hic ei apl'
nō insisto. 2^a quoz itēto pplet mōis oib'
qb' mā irabatur ad ptes oppositas et c'ncas. Et
p' quidē ad longinquas et i p'cessu multū mōra
ta mā pōt mēi diuersio fieri ad p'p'quas. De
attractōe itaqz ad lōginquas dixit Auic. oz ut
trahat mā ad partē diuēfā saltē cū uentosis po
sitis supra loca longinqua oppo^a ei et ligatione
eximitatuz dolorosa. suple et fricatione. et pressio
ne earuz cum dolore facto donec bene rubeant
et embrocationib' earuz multuz calidis et hys si
milibus. Attractio uero ad propinquas pte
missa effione. et diuersione ad longinquas. et tam
sedato fluxu fieri debet. non enim debet antea
ad partes propinquas deduci materie. non eim
dixit Alex. qm uentose necessarie sint ad hāc
passiones debent applicari locis p'p'quis nisi
cum se remouerit supcurrez mā. timor. n. ē ne
plus attrahatur de materia ad locum q' de loco
diuertatur. quare dixit ipse sicut mibi uidetur
In hys prius deriuamus ad remota attrahēdo
q' apponamus uentosas. aut alia diuertiētia lo

eis p̄p̄inquis de cursu humoris. debet ergo p̄
eñones in principio factas approximari diuertē
tia locis longinquis oppositis ut uentose cū scari
ficatione et sine. scdm̄ necessitatez diuersiōis
cruribus coris. et natib⁹. Deinde dixit Barō
cōueniūt uentose posite in pte occipitis. Et Ra
bi. dixit auctoritate Hali. sup̄ primo humor. ma
teriā fluentes ad oris sumitates. ad palatū unaz
et duas amig⁹. ad nares attrahere procura per
medicinas mādificatiuas appositās naribus.

Dixit Aui. postq̄ abscindit mā. i. postq̄ ces
sat fluxus eius. factis eñonibus. cōuenit ut dein
de uentose uentosa una super caput. et ponant
uentose sub mento. et sub gutture. et inter spatū
las. et in costis quomā hec oia trahunt materias
ad diuersus et minorat eas. Et de diuertētib⁹
bonis sunt cristeria. et coliria acuta. Inquit enī
filius Serap. Insistendū est cum cristeri acuto
ut trahatur materia ad inferiōra si fuerit sine fe
bre supple uel cum febre lenta facto cum pulpa
coloquintide fursure centaurea sicub⁹ baurach
et zucharo rubeo. Qd si febris fuerit tñest
or utere cristeri leni hñe aliquid acutatis si cut
facto ex coloquintida camomilla aneto fursure
baurach oleo sisamino zuc⁹ rub⁹ et sale. Si autē
cum febre fuerit acuta leni fieri debent uetres
eoz cum cassiafi⁹ cum qua positis sit succus en
diuie. Et Haly. dixit. si patiens non poterit
farmacuz deglutire uile ē et equū in buisimodi
passione cristeri uti forū. quo mā a supioribus
ducatur ad inferiōra. sed si aliqua febris cōmit
tatur molli et leni utere cristeri. Dixit Aui.
cristeria fortia et coliria in h sunt maximi iuna
menti. Fiat ergo inceptio administratiōis criste
rituz fortis ualde nisi febris phibeat. Nōnt
q̄ ubi non sit febris cōueniūt cristeria acuta fa
cta ex hys que cōueniūt materie descendenti ad
guttur. Si. n. frigida fuerit tunc fiat decoctio h
B pulpe cologn. agarici salisgēme an. 3. ij. cartā
mi polipody semis uruce an. 3. s. centauree fur
suris an. M. i. et in hac coctiōe distempnē hye
re Sal. ellectuary indi an. 3. i. oli camoilini ane
tini an. 3. i. S. et sal. 3. ij. zuc⁹ rub⁹ 3. i. Si hō
materia calida fuerit tunc fiet decoctio h. B. blit
tis malue altee uolarie endiuie et lactuce et ozdi
mundi an. M. i. Et in hac decoctione distempe
tur cassiafi. 3. i. mell⁹ uel zuc⁹ uolarie. 3. i. S. ele
ctuary d succo ros. 3. S. et iiciat. Et si mā mixta
fuerit si ar diste⁹ mediocria. fiat g⁹ decoctio h. B. cē
tauree floz camoile seminis aneti blitis malue
uolarie fursuris an. M. i. agarici 3. S. et in ea
dissoluatur cassiafi. mell⁹. uol. et yerapigra an.
3. i. oli camomile et uolarie et zuchari rubet
an. 3. i. sal. 3. ii. Et i postremo p⁹ dictas eñones
et diuersiōes et maxie qñ nō cōueniūt alia reme
dia cōuenit administrare sup̄ collo gutture et in
ter spatulas emplā attractiua fortia facta ex ra
bificātib⁹. et uesticātib⁹ ut trahāt māz de in
teriori gutturis ad exteriora ei⁹. Et Mes. qdē
hec eadez uoluit euz iplentia itentionē diuersi
onis numerant. Erubescāt g⁹ medici qui nō
p̄mis eñonibus nec diuersiōibus ad longinq⁹
apponūt attrahentiā et diuertētia māz ad p̄p̄in
qua. qñ nō solū opantia cum qualitate uitari de
bet s̄ et q̄ euz p̄p̄ietate si fuerit p̄p̄ietas illa
iuncta calti attrahenti. Dix̄ eim̄ Serrap. q̄ sic

eus canis qñ territur et ifundit melle. et limē
guttur deforis ex eo. cōfert iunamēnz magnuz.
uerumtñ hoc limē euz nō administratur nisi in
declinatiōe. 3^a aut intentio p̄plet euz eis que
māz fluentes ingrossant. et ipingunt. et nō sinūt
eaz fluere. quēadmodū sunt q̄fectiōes facte de
papauere. et alia que dicta sunt sistere fluxuz ca
tarri. 4^a aut intentio cōplet cū medicis loca
libus q̄ ipi applicātur apati. que diuersitate ac
cipiūt fm̄ tēpora i p̄ius apostematīs. et mē faci
entis ipm̄. et sue determinatiōis. Et res iplentes
hanc intentionē aut iplent eaz cum qualitate et
mō sue sbe. aut cū p̄p̄ietate et qualitate simul.
Et sunt res ip̄e aut simplices. aut cōposite. Et
p̄nt ap̄oxiari p̄dicte res multis modis intus
qdez gargariādo. insusflando leniēdo et in ore
tenēdo. extra hō leniēdo ep̄thimādo. fomētā
do embrocādo. et eplastrando. Ad medicinas tñ
iterius ap̄oximādas ponēs Hal. 6^o Diamir.
cāsi. dixit Farmaca fortia et que hñt aliquā uir
tutez delecteria. i. uenenosaz uel horribiles. nō cō
gruit uti eos qui curāt dispōnes que sunt i ore
nisi sit magna necessitas. timor. eiz ē ne defluat
ad stomachuz uel pulmōnē. et nocumēta magna
faciat. Et Aui. dixit oz ut aspiciat in admi
nistādo ea q̄ stringunt maturāt resoluūt suple
aut ap̄iunt ut sint familiaria corpori cui ap̄oxi
matur q̄tuz est possibile nō eim̄ debemus ap̄o
ximare medicinas uenenosas nec hñtes sapores
multuz extraneos qui tolerari non possunt. p̄es
eim̄ gutturis sunt satis nobiles et nobilibus pro
pinq⁹ un̄ ex illis posset p̄sequi nocumētum eis.

Et Raf. dixit 3^o cōtinentis dubitādum est
ne ex medicinis quibus curatur os aut hyso
fagum manet aliquid ad pulmōnez. unde iuan
dum est medicamen in quo est calcantum neqz
utendū ē in hac passiōe iusgamo uel mādriagora
et silib⁹ q̄uis sint fria et rep̄ant neqz uirid
eris q̄uis appeat et q̄sil⁹ et alij et nō sō oz ispi
cere et medicina delectoria euitare neqz ei ex fa
miliarib⁹ oz eligere ea que dispōi curādū corpo
ris magis quēuāt et maxie dispōi mēbroz gut
turis. eoz nō enī sūt equales i oibus dispōnes
gutturis eoz i leuitate et duricie pilliculaz euz
ymo sūt ualde differētes. Et p̄m̄ dixit Alex. et
adducit et dictum ei⁹ a Mesue. nō solū oz ip̄oz
bus deseruire s̄ uirtutē medicaminū s̄ leuioza
et ibeculoza medicamina hys adhibēda sunt qui
molles et delicati sunt bitudine quales sūt eun
chi et mulieres suple et pueri et qui fuerūt uiri
cādidi fortioza aut adiutoria fortiorib⁹ et dur
ioribus et magis corporibus q̄struāt. Et n.
quēadmodū in fortibus mēbris fortib⁹ adiuto
rys oblati p̄sentēte nā malū opprimūt ita in
delicatis dū fortioza nō substinēt opp̄ssa nā a
malo uicta succubūt. Idē et dicit filagori⁹ ut
3^o. ponit q̄tinentis. Et Aui. et dicit q̄ i ap̄oxi
matiōe medicaminū et familiarib⁹ oz attēdere ad
dispōz corporis i quo debet administrari i lenita
te et duricie corū et maxie pellicule parū guttu
ris et i hoc obseruet p̄p̄lo et etas et tps et q̄sue
tudo fm̄. n. hāc diuersitatē. dixit Aui. diuersi
ficet medicine ita et q̄fortet illud quod ē fōre
i duricie et lenitā i lenitate. i. i duriorib⁹ durio
ra et i leuioribus leuioza ap̄oximēt duris aut
et q̄suetis medicinā i ore tenere durioza dentur

uoribus uero et in fluxu leuioza.

Circa itaqz diuersificata 2^o ipra huius
aparis e ut i prin^o admistratur q
mam fluere pibeat et fluxu iuxta posse repenti
ant. hinc i admistratone horz. ha^o. 13^o. ierrape
tice et pofit i 3^o pmetis posuit can. q no debe
ant admistrari i pn^o mtrare. Alii. n. si 2^o frimi
ga et palatu et uti fm os flegminari icepti cane
du e i hys oib^o i pn^o gargarisma. Et bz ueritate
i corpi^o replentis n pmissa euone qm si repen
fina apromaueris n poterit opari. Ho. n. di
xit ipe i regni recipit plentis exis corpi^o ipingent
ergo mam et igrossabit et repulsi^o postea in
obediēte reddet ac et resoluat. Si uero resol
uētia applicaueris n sufficiet mas q multa e re
soluere sz plus qz resoluat attrahet. de hys n. lo
ques. Hal. ibide dicit. Si accidit in ore et gula
apa gargarisma e in b^o dispoe sicut purgatio ad
apa itestinoz. hoc. n. faly. e et euitadu qm pro
nocat reuma. Et ait Raf dico hoc ueruz in gar
garismate in quo sunt acuitas et caliditas puoca
tine. Gargarism^o aut frigida^o pibitum^o e fluxus
et materie fluxe repulsi^o magis qz sit puoca
tinas. Et adhuc ponendo can Raf dicit. Non
e etiam cum eis puocanduz mebz ad laborē in
pncipio cum multo gargarismate ne fiat casia
ad puocanduz materiā. Dicit Alii. gargaris
mata postponant si est illic replo. et fuerint gar
garismata dolorosa timendo attrationē. ante. n.
euonez gargarismata et reperculsi^o et resolutia
in corpore repleto efficiut dolorosa ppter cas
dicias. ymo dicit Alii. admistrant gargarisma
ta post mandicationē. De qualitate autem
gargarismatz admistrandoz. Dicit Hal ubi
supra premiffa euone psequenduz e cum rebz
stipticis ad confortanduz. f. mebz gutturis ut
non recipiant sed a se fluentes depellant materi
as. Et in ultimo passionis cu resoluti^o f. puris
et i medietate temporis cu tepat^o f. mtrix ex sti
pticis et resoluti^o sic. n. dicit Hal. 6^o mtemur
sicut in pncipio e opus repellentiu stiptico
rum famatcoruz. ita post pncipiu usqz ad fi
nez. f. status misceri aliquid utriusqz. f. stiptici et
dyaforitici. sed tamen pcellere oz sedm prima
tempora stipti^o. In fine uero. f. status quod dya
forat. i intermedio uero tpe equalitate horum
e oz. stiptico autz resolutiuu non e bonuz mi
scere in pncipio. Et Serap. dicit sicut in
diger in initio medicinis que expellunt omne
quod curit. similiter in eo quod est post. f. in
hora augmenti. et pncipio status. medicinis
mixtis ex duabus spetibus. f. que confortat et
repellunt et que resoluunt. Est tñ necesse ut sit
magis uincens et plus in horis augmenti medica
men stiptici. et in horis status resolutiu. Et in
hora declinationis indiget eo quod resoluti tñ
Etiam quia huius mebz sunt supposita rei
matizati^o et pna ad recipiendū quod influit
ex modo sbe eoz et caliditatis horuz locorum
et exierit. ideo dixerunt quiddā in augmento ual
de parum ee debet q stipticis miscet resolutiuo
rum. Et fortasse ppter hanc eam Mes dicit sti
ptica in pncipio et i augmento admistrantur
in statu autz stiptico simul et resolutiuo mēdu
est et. Et si bene cōsiderant remedia q po
nit in pncipio et augmento oia uidentur ee re

pellētia. aut par ualē hūia resoluti^o. hinc tñ re
gult opādo aliqd ei^o misceri d3. et oz ut i hac mi
xūōe fiat diuersificatio fm augmenti pncipiu
medius et finē. De pncipio aut augmenti in
telligens. Alii. dicit Cum abscondit attractio. i.
minoratur tractus materierum ad locum sicut
fit in pncipio augmenti in quo tractus abscon
ditur respectu pncipii. tunc enim cum hoc
q mā fluit. ita est aliqua portio eius in loco cole
cta. unde nō oz tñ querere itentōez ad materiā
fluentes sz et ad eā q iaz fluxit. quare tñ dicit
Alii. oz q admisceant cum rob. moroz. qd re
pellit. mirra et crocus q resoluat. nā mirra pfi
datur cum hūie sue stipticitatis et sue resolutio
nis. et facit crocuz puenire ad pfunduz et agre
gantur ad maturatiōez et agregatiōez faciēduz.

Et dicit Alii. fiat gradatio ad maturatiua si
ue resolutiua. f. admistrada cum stipticis in
pcessu augmenti. Et ista gradatio tñ bñ fit qñ
medicus incipit a leuioribus. et minori pmtio
ne eoz cuz illis paulatine pcedendo imiscendo
cum eis fortiora. et plura donec cum puenit ad
status sint equata cum illis si miscere hēas reso
lutiua. Cum uo aporinuat status. aut iaz pue
nerit in ipa dicit Alii. tunc oz ut admistrant
ea in qbus e sedatio mollificatio et lenificatio
sedatio qñtum ad dolozes qui eo tēpore magis
auget. Mollificatio uo et lenificatio qñtum ad
aspirates inductaz ex usu stipticoz que. f. cuz se
datiōe et lenificatiōe sint resolutiue equate sti
pticis. Alii eim Mesue si ad statum pcesserit
egritudo tñ medicamē stiptico si mul et resolu
tiuo utenduz est. uerū qñto plus pcedit. hūis
finē status tanto resolutiua uincant stiptica ita
ut cuz ad declinatiōez pcesserit sola resolutiua
admistrantur. cuz qbus pcedat usqz ad resolu
tiōis finē. Et scias q illd qd dicitur e de gar
garismatz hūit est intelligenduz de modis
alijs admistratiōis medicinaruz utus in ore.
Amplius dicit q auctozes pibentes admisi
tratiōez medicinarz ante euonē itellexerunt de
fortibus. qbusdaz eim lenibus uti l3 qñtis dicā
ego securus fore nō uti fortibus. nec et leuib^o.

Et qñs auctozes coiter expfserunt admisi
tradiuz stipticis in pn^o puris. Alii. dicit h^o uep
esse nisi in trib^o casibus. Prim^o e dicit Alii.
qñ dolor fit fortis in pn^o rei tñ eim e necessa
riū ut cuz stipticis repulsi^o admisceat aliqd
qd seder dolorē et leniat. f. aspiratē factā a sti
pticis aut salte pibeat fieri. Secundus casus
qñ multiplicat effusio materiez in pn^o. f. multū
et post euacuatiōez et diuersiōē quare nō est
tunc excusatio quin resolutiua cum stipticis
admisceatur i qñtitate cōrēdēte supfluitati effu
sionis eaz ne si pura stiptica admistrēt piga
tur mā quā p multitudine expellere n possēt. ymo
eā ppingendo p repulsiōē auget. Et 3^o ca
sus e 2^o opposit^o. f. qñ n e mā pima i effusioē
Qñ. n. mā que effudit e pauca ita q apa n e fō
te. et mag^o nec difficultū accidētū ex dolore. et
inflamatōe quare n timeet mēz tract^o tñ et licet
stipticis aliqua admiscere resolutiua et rursum
scias q et i oib^o alijs casib^o cū dixerunt aucto
res de admistratiōe stipticoz i pn^o. ipsi itellexe
rūt q sint pura ab admixtiōe resolutiuoz. non
aut q sint pura oio. qñ n debet ee spoliata ab

admixtione alie? absterfua uirtute hñis. **D**i
xit Aui. qz ut icipiat cu medicis stipticis mix
tis cu eis que habet aliqd absterfionis sic mel.
Et ratio e. qz pellicula partiu gutturis subtilis
e. et rara. quare per ea et i pn? initiare apatis.
aliqd ab eo refudat qd debet abstergi. Et ista
mixtio dz ee maior et minor z^m dispoz me. r qz
tate refudatōis. et z^m et diuerfitate pñi pñi
py. In calida n. mā mun? de absterfuo mifcedū
e. In fria uero aplius. Et dixerūt qdam q i
pn? iniciante min? de absterfuo mifcedū erit.
i pceffu uero aplius siue mā calida fuerit siue
fria. Et dixerūt q facta admixtione absterfi
ut i pn? iniciante semel uel bis ipfa nō sūt quma
anda maxie i mā calida p tps pñi pñi totū. qz cū
i tali initio r maxie a mā calida pap fit qz resu
dat possibile e q i una l duab? admixtōib? ab
sterfui fit facta fufficiens absterfio r fit tūc ne
cessariū uti puris stipticis sicut e i omni tpe pñ
cipy. et oi mēbro i quo nō repitū refudatio.
ut magis repitūant. Propterea fubdit. Aui.
deñ fiat gargarizatio cū eo i quo nō e z^m. uel
mel. Et itez pcedere pñ? si d mā refudat. debz
iterari absterfui admixtio fm refudatōis qz tū
tate ponēdo de z^m. l mele. Et mel quidē dixit.
Aui. ponit ut mūdificet et nō ut qforter. f. rep
cuffione. Et fcias q sicut dixit. Gal. 6. me
mur. Medice stiptice qñ fūm? qungūt. i. qñ si l
multe mifcent fūt nehemētores qz plis r me
lioris opōnis fūt particularibus. Et mirabile
credū quāz hoc fiat. Et Aui. dixit. Me
liora stiptica fūt pposita qz fimplicia et hoc est
ex reb? quas extrahit experimētū. sic. n. expmē
to fcentū e. et nō pōt reddi a^o rō. maxie cuz ipse
quito cū. dixerit. q pauca medicinar e mel?
plimo eaz. quare quidā dñt illud puenire i fup
tictis a fōma fpecifica. Et fcias q gargariza
tio cū medicinis melior e qz eaz iufflatio aut i
ore retentio qz gargarizatio magis et melius i
pmit. Est eni ficut quidā modus ebriocatiōis
facies ad pfundatōz uirtutū medicinar et ideo
gargarizatio magis e utēdū. hñtū qñz egrotās
gargarizare nō poterit. aut tūmēbit medic? ex
gargarifmo augmētū doloris. r mē tractū ex mo
tu r ictu gargarifmatis r labore i eo. ficut ut fu
pra dixit. Rafis. Et tūc pñ? utēdū e i fuffla
tiōib? et retentiōib? medicinar i ore cū gargari
zatiōe leni. r rara. Sic. n. Gal. 6. pñice timēs
nocumētū gargarizatiōis pñictis fuit qñtū i
fufflatiōib? i ore. abfqz gargarifmate. Et egdē
quidā oēm adminiftratiōe medica^m ab int? in
ore et repellētū phibuerunt actu friaz fieri. f.
noluerūt ut fub tepiditate admiftrēt. Et fcias
q oia repellētia ab ex? aplicata phibita fūnt. ne
per ipfoz repulfōz si qua mā i exteriorib? cō
tenta foret repercutiāt iter? et addat i apa. et
malitiā banclādī r deglutiēdi. aut ne mā iter?
i apate qñta repellēdo trāseat ad mēbra nobi
lia. pñpue ad plonē et cor. et iterficiat. Sz
de aprominatis iter? nō timēt reddi? mē fupra
pñcipalia qñ fm plm iuuatē nā et regulante re
pulfōz mā illa recurrit ad mēbra exteriora. et
alia i circuitu uilia et difpita. Et si qd ad nobi
lia defluat illud e parū pp cū? paritātē nō tī
mēt de grādī lefiōe illoz. Fuerūt tñ antiquo
rū qdā putātes q stiptica appofita fup finciput

repellerēt mām hoz apatū. Unde de opiniōe it
loz dixit. Aui. Ex eis que iuuāt ad illud. f. ad
repellēdū mām e ut raddat finciput fup qmiffu
ra coronali r liniaf cū fucco acacie. et b? i pn?

Et mifradū e de hac cura. nō. n. uerifile uidet
q uirtus fupricoz illic appofitoz puiere poffit
ad guttur cū qñtate qua poffit mās i gutture qñ
tā repellere. f. pñ? uidet debere nocere. mām
i cerebro r fupra guttur qñtā cū pñfide finire
faciēdo ad locū apatis. et fic ipfa augēdo et cū
crebro fua friitate et uaporū afcefoz exalatiōis
phibitiōe nocēdo. pp qd putandū e q rex? ille
corrupt? fit et ubi e affirmatiū? debet ee negati
uis. dicens. Ex eis que nō iuuāt e r c. qñz di
cant quidā q ista cura poffit eife iuuatiua i hñi
bus cōmiffuraz craner bñ latāz cum caliditate
cerebri. et priuatiōe materie ex pñfibilis in eo.

In medicis itez diffolutius interius admi
niftradiōis cāñ. feruandus est. qñ nullus uehemē
ter diffolutiūz in eis apponāt ut ftaf. fagria. r
fifia. Et uariari debet medicīne in ipis oib?
tēporib? morbi z^m diuerfitate materie i apate
qñtate. Si eim materia fanguinea fuerit in pn?
stiptica frigida adminiftrari debet. ualēt eiz q
fanguis caliditate et hūiditate. Et dixit Aui.
q ex hys stipticis decens e elligere meliora. et
talia fūnt q cum fupricitate hñt fbas fubtilez. cū
qua fubmergant. et penetrēt in pfundūz et fic
ualeant bonā repulfione facere. qbus nō timēt
debēt eis admifceri acetofa. q dent eis fubilita
tes et penetratiōes. Si ho materia colerica
fuerit medicīne in pn? eligant que plus hēant
frigidi tatis qz fupricitatis. qñ fupricitas non
qñent ficitati colere. qd uoluit Aui. cum dixit.
Oz ut plm? intentionis in principio. f. fit con
uerfuz ad infigidandūz cū eo quod facit fupri
cum quafi dicat elligant que fūnt frigida magis
qz fuprica. qñ frigida remittunt caliditate cole
re. r eam ingroffant. r repellunt. fuprica aut qz
uis cum modo fbe eoz fubilitates colere cori
gant. r confortando mēbra cā repellāt. qñ ipfa
non est apta i loco figi ficut materia fanguinea
hñtū ficitatem colere augmentant. Qd si
materia ftafica fuerit. tunc conueniūt in pñci?
que fūnt fuprica abfqz frigiditate. ymo uile erit
fi fūnt conuncta aliquali caliditate ubi fta fue
rit multūz groffuz r cōpactū r non apuz repulfō
oni in quo cafu est neceffariūz ut fupricis cōiū
ctis caliditati admifceant inefina. quoz admix
tio non est neceffaria fi fta fuerit liquūz fubile
qñ abfqz hoc q incidatur repulfiones patiunt.

Si uero materia fuerit mīlica. tunc in pñci
pio oz qz fupricis pñcis admifceant ea que fū
tiliant r incidunt. Si tamen materia melancoli
ca multa fuerit oio fuprica abiciant. qñ mate
rie mīlice augmentāt ficitatem r groffitēem.

Et ficut dictum e medicinas uariari debere
fcdm materie diuerfitatez in principio. ita etiam
pporionāliter in augmento. ftatu r declinatio
ne diuerfificari debent in fupricitate r frigidi
tate. in fubilitate. r incifione. atqz refolutione.
qd per te ifpum qphendere potens es. r maxie
ex remedys que in cura fquinate ponent. Ua
riari quoqz debent medicīne fcdm diuerfiaz ter
minatiōe apatū. Et quidē qñ uariant. fi termi
nēt in refolutionē itaz pz ex pñcedentib? Si

uero ipsoz teratio fuerit in suppuratione. et si
potuerint repelli in principio. nō repelli et resol
ui in augmento. sed uides q materia cupus ef
fieri. tunc triplex curōis surgit intentio Qua
rum prima est ad maturandū et sanies generan
dum. 2^a ē ad appiendū. et erumpendū et mū
dificandū. 3^a ad consolidandū quod eruptum
et mundificatus fuerit. Que tres intentiones
implent et cū apprimatis abitra et ab extra. Si
uero apā dictoz locoz inspisset et induretur
tunc o3 ut molliciantib⁹ et resoluētib⁹ curetur
simul mixtis. aut micis administratis mollica
tib⁹ prius. et resoluētib⁹ 2^o. Et iterū si ne
cesse fuerit ad mollitiā fiat redditus et succes
siue ad resoluētiā. et sic 3^o et ultra donec tota mā
sit resoluta. Medicinas aut auxilioz pōcas
omīs intentiones implenti ad eam squinantie
reseruabo. Solum h adducens eas que cū ppri
etate sanāt gutturis passiones. Hal nāq 6^o d
simplici medicina ca^o de peonia in translatione
arabica dixit. si accipiat filū lane et pprie illi⁹
lane que reperit in chōchis marinis. et tingatur
tinctura que dicitur grana. deinde inuoluat illud
filū in collo uipe et stringatur donec stragulef
uipa cum eo. deinde illud filū inuoluat ad collūz
habentis squinātiā. aut aliud quodcūq apā ex
eis que sunt in gulla. et collo. et uidebis in h ma
gnūz mirabile istius filū. In translatōe uero
ex greco dicitur. si multa filla et precipue ex hys
que de marina purpura. i. de conchilio illo cuius
sanguis intingitur purpura aplicueris gule acbi
diuitali. i. illius serpentis qui dicitur curtus
et nostro uulgari sermone est qui dicitur scōz
zone suffocās cum eo achidua siue curtōne. uel
scōzzone. deinde aplicueris unū quodq fillum
gule mirabil⁹ qfert picchimis. et i oib⁹ q circa
gulā fuit. Et adduxit h dēz aut. et ait ex rebul
expis q faciūt sua pprietate in apostematibus
pfoctantūz uue. et duaz. amigō. et oīo eūm mē
broz gutturis inuamētūz maximū ē ut sumatur
fila plā et pprie tincta in sanguine mirtce et cū
eis stragulef uipa. postea inuoluat unū illoz filo
rum in circuitu colli patientis aliqd boz aposte
matūz. istud cōfert ei inuamētūz mirabile. bonū
ptransiens q̄titate eius qd tūmē de suffocātōe
.f. qz asscurat ab ea. Rasi⁹ vo 3^o q̄tine. s au
etoritate acur filū dixit. Diligat colūz uipe euz
filo lūi al. lane. et ex districione ipius pfoctet
uipa et liget in colo paciētis squantiā mitigabit
passionē eius statiz. Et hyrundo auis cōfert
hys apostematib⁹ fmi oēm modūz administratio
nis eius. Dixit Hal 6^o miemir Medicamē
faciēs cū pprietate ad squantiāz qburātūz pulli
hyrundiū addito eis sale i fornace et cū cinere
ad quartā pte eius ponat de mirra. ad curādūz
sqnantiāz difficilem insuflatur ex eo hora post
horā i guttur. Et si l⁹ scribit 3^o q̄tine. In
xi^o aut de simplici medicina dicit. cū byrūdi
nū mixtus cū melle et limē⁹ ualet oib⁹ iflacioni
b⁹ gule. Pulū aut byrūdinū debet accipi pignes
et maturi. et ponere sup eos cū pēnis suis sal. et
sic pone i uase fictili et obturare os ei⁹. et sic
poni i fornace donec qburāt. et fiat ex eis cinis
de quo si accipiat a. 3. i. usqz ad duas qfert sed
multo magis si ē ab e⁹ cū ipso puluere fiat cata
plasma. Et terra quidē m di yrūdinū distēpa
ta cū aqua aut oleo ros. emplata sup collū et gu

6
lā oēm inflatiōz gulle ac et mamillaz sanat euz
pprietate sua quā ē adiunat ei⁹ siccitas. Et
sterc⁹ quidē infantis. i. pueri qui p tres dies pa
nē mediocriter salitū et fermitatū et ut dixit Ra
bi coctū i foculari comederit. et simul cū eo lu
pinos dulcoratos aut carnes galinaz elixatarūz
et in nū uerus biberit. aut aliud modice tēperatū
hys tñ imoderata q̄titate utēis ut bñ digerāt
sūptim. 3^o die exiceet et misceat pistatū cū mel
le actico. i. siluestri. et lineat cū eo guttur. et pal
latū. aut solū cum digito applicet palato. aut de f
i potu qfert squantiā mirabili inuamēto ita q
et. a. f. omīs excusat. Dial quoqz h dixit ab
solue de stercore hoīs sicco et trito mixto cum
melle. Et Hal. qdē 6^o. niemir dixit q caninū
sterc⁹ qñ ossa procomedit canes optimū p oia ē
tāqz inuans potēter. et nullā idelectatōne iferet
ei cui adducit. debet aut accipi qd ē albū qz al
bedo ei⁹ ē signū q comederit ossa. Et. Raby.
dixit q debet accipi illud qd ē durū absqz malo
odore. et debz siccari et teri. Et qdā dixerūt
q d3 sumi i dieb⁹ calcularib⁹. i. stercus canis
et q canes debet i domo dieb⁹ tribus claudi et
sol⁹ off. b⁹ nutrir. et 3^o. die d3 eoz stercus sumi
hoc. n. stercus dixit. Rabi qfert sump⁹ i potu.
Et Serap. dix q q̄titeri solūz et infundit me
le et linitur cum eo guttur de foris confert inua
mentūz magnūz. uerū h lūimentūz non o3 ut
administret nisi in declinatōe. Quidā autem
miscent cū eo cinerez ordet cōbusti. Lyran⁹
quoqz dixit q hoc stercus debet dari secrete in
potu ignorante ifirmo. Et dicit q ambo p
dicta stercora simul mixta et cum felle taurino
distempata uel ouino uel testudinis appiata gut
turi inuis et extra ualent multūz ymo et ipa fella
cum melle illimita ad palliatūz cum pprietate ua
lent. De dictis tñ stercorib⁹ dixit Hal 6^o mi
emir humanūz stercus tāqz abhoiabile semp re
cusant n3 eo usus fuit. Quidā uero non pōt
cens sed late conans accipiebat non quodcūqz
sed pueris dabat plū⁹ de cibo panes cum lupi
nis et ita desiccās habebat eum repositūz ad ea
in quibus uti uolebat. Et dixit. io. de simpli
ci medicina. Ego nich bozūz stercorūz deglutire
paterer et si semper ergo deberem. Et fortas
se glosator Euillius et alij plures adhoc dictum
Hal. aduertentes dixerunt q cura cū stercorib⁹
eis non placet. Et uermiculū qd pusilli qui cū
tangunt rotundant si exsecant et puluis eozum
cum melle gargarizet exhibent squantiāz inua
mentūz magnūz. Et dixit Serap. q flos uiol⁹
a pprietate que est in ipso qñ bibi cū aqua cō
fert squantie et epilepsie puerorūz. Et simil⁹
qñ cū melle subtili mixtus gargarizat. Et maxie
inuat i p̄cipio qferēs cū frigate sua ad repellē
dūz. Et dicit 20struz picbi auis gestatū ad collū
abiecit ab una squantiāz et dentūz delozē. Et
herba qdā a multis dicta nodela pp mltitudine
nodorū quos habet in suis ramul⁹ cōsimil⁹ core
giole ē tñ hec herba breuis quasi palmit⁹ unius
et fmi plurimū ē sine folijs fmi oēz modū admini
stratiōis eius qfert cum pprietate sua squantie
pp qd a multis uocata ē squantiā. Anazomacus
sicut ponit 6^o miemir stomacib⁹ dya yrundi
nis ualet squantie. B. pulloz yrundinis uscrūz
numero. xij. mell. ciatos duos succi mirri xij. dis
ciatos duos mirre obulos duos misce diligen

ter et exhibe de eo in potu et ad gargarizandum
et leniendum. Asclepiades ut ibidem ponit. B.
pulueris ymundini siluestrii adustay. 3. iiii. nar
di indici croci an. 3. i. cōfice cū mele et utere sic
p̄dicto. Mundinus bononiensis dixit q̄ hec
oso ualer 7era sgnatay et alias guturis passioes
Dñe ihu xpe deus noster p̄ uirtutē tui nois san
cti ihu et per orationē beati Blasii sui tui libe
rare digueris hanc famulaz tñā uel famulus tui.
Ab infirmitatib⁹ gule guturis et uue et alio
rum mēbroz suoz qui uiuīs et regnas in secula
seculoz Amen et dñs dicere orator ter hanc ora
tionē et ter pater noster et faciat candelā in noie
sacri Blasii 7 mittat eaz et ad collū in gix postea
faciat eaz ardere in ecclesia.

Capitulus 3^m de apostematibus uue. 7c.

Iuxta galienum ^{secundo}
^{micir}

Carnosa quedāz p̄tula in alto
oris app̄ pendens cūz ap̄t quis
plurimū os et dep̄sserit linguaz
hec cornuscola nominatur bonis moribus ab an
tiquis 7o grecis gargareus et colūpa. Qui 7o
post eos medici oēs fere nō sic s̄ 7o Kyonidaz uo
cant. 7o 7o sunt qui uulam eā noiant. Et me
lus est de hoc nullatenus facere memoriā. non
eīm hanc p̄tula s̄z unaz quāda p̄ssionez eius
nominat uulam. Et accidunt ei egritudines cō
plexionales calide frigide sicce 7 hūide. Et cōpō
nales de elongatione et casu eius et subtilitate
īp̄us et eius īgrosuū. Et cōis solutio 7 īnuū
tatis eius et ulcera īp̄us. Et 7p̄osita ut aposte
mata. Dixit Serap. qñ uua subtiliat et exte
nuat uocat hec egritudo cicinomis et eius intē
tio est corda ex corys. Et qñ accidit i ea aposte
ma calidū fm diuersitatē locoz uel p̄tūz eius in
qbus accidit diuersis nominatur noibus qñ si
apostematē tota nominat Ram⁹ et eius ītētio
ē p̄pendicularis p̄ta. Et si apostemet caput ei⁹
subtile tantū uocat sacatuli et ē eius ītētio uua
Et si apostemat caput uue uocat cataurus qñ re
soluit m̄ā eius ad reliquā uua. Et fortasse pue
nit cataurus ad sacatuli qñ agregat tota m̄ā ad
caput uue. Et deterior est cataurus q̄ sacatuli.
Et sic appet ex dictis distinctio sp̄um huius
apostematis fm loca. Distinctio autē eius fm
cās ē qñ altera puenit a cā extrinseca et qñz a
cā ītrīseca. a cā extrinseca qdcumqz obuiauerit
capiti et colo facies fluere hūiores ad uua atra
bens eos ad ip̄az. Et oīs quidē hūoz pōt esse cā
huiusmodi apostematibus s̄z ut frequētius sit a
sanguine et deinde a flate a colera sit raro et ad
huc rarius a m̄ia. Et cognosci apostema uue
per uisū et tactū qñ ore ap̄erto et lingua circa
radicē fortiter depressa digito uel īstrumēto
ītrus aspiciat. Sic eīm optime p̄p̄endit egritu
dines uue et duay amigdo. et maxie cūz tunc p̄ci
p̄t ego ut tussiat. At. n. Sal. q̄ cūz in quodā ī
pediret declutio saluē et loquela et uolui uidē
guttur et ore ap̄to nō potui uidere totā uua quia
elongata erat et declinauerat deorsus tunc dum
īspicere p̄cepī ut tussiret et statim appuit caput
eius inferius cūz quādā bulla sicut qdaz uelica
et sic ceruificatus est ap̄t me qd conamen ad tuf

sienduz eleuat eā ita ut appeat. Et scias q̄ cū
ap̄atur uua aut amigdo. aut algosmat aut inflat
uua et cadit et relaxat dolozes nimius patitur
cum cibuz deglutit patietes et nō nisi cūz m̄to
labore et dolore.

Signa quoqz uniuscuiusqz materiez su
mūtur ex eis q̄ dicēt inferius dñ
signa materiez s̄quinatē ponent. Et apostea
quidēz uue licet possit terminari oibus modis
terminationuz apostematuz scdm p̄lm tñ termina
tur altero triuz modoz. Aut. n. dixit Desue re
soluitur aut suppurat aut delz 7 corrumpit mē
brium. Et signa haruz terminationū poterūt sum
mi ex hys que dicent in q̄tione terminationū
sgnatē. S̄z oīs in cūrone huius ap̄tis obser
uent dicta in cura gnālī p̄cedente q̄tuz ad dictā
ēssionez materie 7 materie diuersionē. Sed tñ
dixit Sal. 14. terrapēce sicut 3^o ponit 7 tinen
tis est ut īstiles cūz solitudine ad querenduz
uua ad dispōnez p̄stina nālez. n̄ p̄stimas dix
Serap. in faciendo uolentiā sup eā cū digiti ut
non excutetur apostema 7 uehementia dolozis p̄
sentis. Et Auic. dixit oīs ut in ea sit facilita
tis obseruatio. i. oīs ut obserues q̄ administres
medicinas locales cum facilitate non premendo
uel grauando. 7 ideo dicunt non opprimetur cū
digito. Nam digiti in non sua hora labore affe
runt 7 sunt cātractatus materiez. Sed admī
nistrent cum pēna uel alia re simili. Hec solū
obseruanduz est hoc in apostemate uue fm etiaz
in omnib⁹ alyz apostematib⁹ p̄tū gutturis. un
dicit ypo. i. epydimys 7 po. 3^o 7 timentis sic Et
ap̄a fuit in corpe gule non ē īstiens cū tactu
cum digito n̄z cūz medicīnā uehementē dissoluē
tibus. mirandus. n. ē tact⁹ in sgnatē cū fuerit cū
dolore qñ augetet dolozē 7 augetet īr̄d passio

Differt autē inter curas necessaria ad tactuz 7
necessarias ad dolozes. qñ ap̄a q̄ ē absqz dolo
re ē fluxuū flicuz 7 cum dolore ē flegmon. Si
at itaqz cūo materie 7 diuersio eius scdm cā.
dictos 7 qui dicent in cura s̄quinatē 7 sic deue
natur ad localia diuersificata scdm t̄p̄a huius
ap̄tis m̄az eius 7 īp̄us terminationē. Dix
ergo in principio oīs ut sit medicina stiptica sub
tiliatua. i. cūz subtilitate penetrās donec p̄hibe
at cum stipticitate sua descensionē materie 7
cum subtilitate. i. penetratione ad p̄fund eueni
ri repellende faciat q̄ ex m̄ā est collectū in apo
stemate. Et hoc faciunt gargarismata cūz aqua
corricis nucis aut cūz rob de moris siluestribus
Et rosa decocta cūz corticib⁹ granatoz 7 gal.
sūmach lenibus excoctis 7 fructus tamarī
sei quare cūz decoctione eoz sit gargarisma.
Et gargarisma cum decoctione uel succo folio
rum rubi. in principio ē conueniēs. Et dixit
Serapio Medicamen confortans uua 7 eleuat
7 colligēs eā utile 7 exp̄tū. B. balauſtie p̄es. y.
aluis tamenī. p̄. i. terat 7 cribellē 7 misceant
cū aliq̄tulo cāfore et croci et administrent ita ut
ē ponat super uua dñ sit sicca. Et Auic. qdē
ī administratōe stipticoz posuit canon dicēs oīs
ut cū gargarisma sit cū stipticis ut assidue gar
garisma ex aqua simplici. i. p̄az anteq̄ p̄perat
ad operatiōē stipticoz ap̄erēdo poros 7 lenē
do et cū p̄hibet ne usu stipticoz uua idurec.
Qd si stiptica eā agere fecerit durmē et cor

ratōes dolorosā tūc administra ea mucilagines
Medicamē bonū ad h. s. semis lini et seminis
malue et dragagati an partes equales et quassē
tur et ponat i aqua calida et cū eis ponat semē
psily integrū et extrahat ab eis mucilago cū qua
fiat illinctio aut fiat cū ea distēperata i aqua ca
lida gargarisma. Et dixit Auic. q. i illa q. ma
gna ē sed parue inflāmatiōis qualis ē q. fit a san
guine flatico aut a flate sanguini mixto. admini
strent pontica. s. in pñ. q. cū h. q. reputat ex
siccāt mām. Sed i ea q. inflāmata ē q. s. ē de co
lera uel sāguine colerico quēniēs ē illud qd ē ue
hemētis ifrigidatiōis sicut cū aqua solari et se
minib. rof. et folys eaz utriq. iest opatio for
tis et succ. granati dulcis q. tritus cū cortice suo
cū sexta sui de melle facit uiscos. et ispiat ē
linimentū bonū. Et istud quidē quēniēs i fine
pncipij et pñ. et augmenti. Et s. i h. tēpore cō
uenit gargarisma et dyamoron et decoctō gala
rū in calida. Et ex eo et decoctōe mastice nūcis
cipressi et thuris i frigida. Et dixit Auic. loquēs
i calida. lineat exterius nō quidē i collo l. gulla
s. iteri. exteri. tū ab una. s. palati et partes cū
cūstātes cū eo q. h. exicationē et stipticitatē for
tē sicut ē medicamē q. fit ex gall. et aliis tame
n et s. i. uerū an h. sal pmitte dū ad illa stī
ptica ad līnēdū cum eo partes i cūstātes ut si fō
tassēs esset aliqua mā flatica i partib. illis per
sal abstergat et facta ei. abstergiōe admistrent
stiptica. Si autē talis mā i illis nō esset partib.
ad ministratio salis tunc an stiptica eēt nocua
pp dissolutionē quā facit. Et ppter hanc causā
littera que dicit ptermittēdū ē sal nec admi
nistradū nisi post percussione ē melior. Et
de q. ferēt b. in pñ. apatis uue flatic. ē garga
risma factū ex aqua plātaginis et mirri i qua bu
lierunt nux. cipressi mēta calam. aromati. cipe
ri et mastix. De q. ferēt b. autē i pñ. apatis
mūci dixit Auic. ē medicamē ex gall. imaturis
nūcis. s. cipressi attrimento rubeo sumach cū su
mīs ex eis an partes equales et pars 3. sal. tor
refacti et admistrent qm repercuti cū aliquali
resolone sicut conuenit fieri i pñ. melancoli
cor. ppter grossitiē eoz. Aliud qd ē quēniēs in
dispōnibus et horis. s. pncipij et inty augmēt
q. reputit et aliquantū resoluit. s. aliis iāmē
partes. y. rof. ptes. y. costi partē unā puluerizēt
et administret cū pēna sic q. pueniat ad uulam.
Cū autē puenit apā ad finē augmēt et statū
et si apā tēdit ad resolutionē administra resolu
tiua. s. cū percussione fin. cā. Propterea
dixit Serap. cum puenit ad statū acuitas apā
tis. i. apā acutum calm tunc pmsce i reb. dictis
mirra crocum et cipum. Et fiat gargarisma cū
decoctōe eaz et liquiritie rof. cū mele. Et que
nit decoctō folioz rubi i uino. Et quēniēs garga
risma cum decoctōe yfopi et aceto. Gargaris
ma utile. s. passulaz iunibaz sebestē ordet mū
di an. 3. i. capilluene. liquiritie yfopi an. 3. y. apy
calami aromati. an. 3. i. s. decoquāt i aqua suffi
ciēt et addito pauco aceto et melle rof. fiat gar
garisma. Et ouū coctū i circuitu uale linat et s.
sup. pap. sal. linat. Cūq. declinauerit egritudo
gar. fiat ex yfopi apozimate et folioz lily cū
florib. camomille et sticados et si mā fuerit frī
gida addat i resolutum. Si autē quingāt dī

xit. Mes. q. ex medicinis apozimate nō pos
sit apā resolui s. iumescat āplius et dolor inua
lescit tunc coll. mā et suppurat tunc pueniēdū
ē ad gradum maturatiōis. Et Auic. dixit ad
ministra decoctōes. s. maturatiuas. Dixit. Me
sue sicut ē decoctio dactiloz et ficum et uarū
passaz et radicū lily et rof. et ēplz fiat ex fazzo
rū. Et qm misceat i eis aliquid ex q. fortibus
ipsū mēbrū ne cadat putrefactio et itegz ipsū
et corūpā. Sicut uerbigratia balauit et ra
mie et mirra et cipi rose et silia qd cūq. eoz ui
derit oportere et h. fin. qualitātē mē apatis.
Quia aut i generatiōe saniei dolor inalescit oz
itendere ad sedationē doloris cū eis que manu
ratiōes cōplēt. Et si cū hoc dolor pscuerat et
nō sedat. Dixit Auic. Reuertēdū ē tūc ad solu
tiōes uētris. suple uel ad flōsam fin. q. mā exe
gerit ad locū fluens adhuc cuius fluxus signū
ē doloris pscuerantia. Et subdit Auic. q. si p
hoc nō plet. s. doloris resolutio q. est signum
mē grosse. tūc administra ea q. sunt fortis reso
lutiōis sicut sunt succus cucumeris asinini cen
taurea et mirra rubeū cum mele. Et de cōue
niētibus in hoc est decoctio yfopi et yreos et
radicū celidonie gargarizata sicut ē uel cum oxi
mele pposito uel s. i. i. Et de fortibus reso
lutiōis est succus origani gargarizat. Et inue
tur et eius resolutio cū aplicat exterius sup. col
lo ut cū lana nō lora intincta in oleo costino uel
laurino uel silibus. Uel si nō plet. s. manu
ratiō tūc maturet cū eis que māz grossas sanāt.
Postq. aut suppuratus fuerit apiatu deinde
mundificet sicut in apitōe et mundificatiōe s.
nācie dicit. Et ibi et iuenies auxilia maturatiua
et cōplētiā suppuratiōis in subtili et grosso. Et
dicit quidā q. apostema uue pōt apiri flōmo in
pte in qua maior appet maturitas ut pnde exe
ant et sanguis et sanies. Qd si apostema plonga
tur et durat tūc nō ē fin. s. alud ita quēniēs
sicut asa fetida. Et dixit Raf. 3. q. mētis. Tre
dendū est q. ualet si sepe odorēt aut suspendat
in collo qm s. al. dixit q. ualet sicut peonia. Et
Auic. dixit nō est aliqd quēniēs sicut asa fetida.
Quidā aut q. burrit capita pisciculor. salioz
et puluerizant et puluerē aplicāt uue apostema
te diuturno et indurato apostemate. Et alij acci
piūt radicē aneti uel semē eius et q. burit et pul
uerē cum digito uue aplicant. Et dicunt alij
q. puluis testudinis terrestris q. buste uue aplica
tus ē utilis et cōueniēs. Si hō apostema uue
nō resoluit nec suppurat nec indurat s. in cor
ruptiōes trāsit et corūpit et mortificat una et
pendet subtiliata a radice eius tūc dixit Mes.
Oz ut incidat. nō eim amplius a nā regitur. Et
Auic. dixit. Cum uua incipit subiliari in loco
uno ut in cuspidē et ingrossari in alio loco ut in
radice uel ecōuerso. s. q. incipiat subiliari in ra
dice et ingrossari i cuspidē necesse ē ut incidat.
ueritū q. tūz possibile ē oz ut expellas illud. s. in
cisiōes uue a te ymo debes dimittere eaz et cūz
aliis curā facere. Facias ergo ei dixit Auic. em
plastrū cū sale armoniaco et apponas illd. ei cū
cocleari. Et nō oz ut incidat nisi cūz radicē ei
aduenerit extenuatio qm incisiōe eius ē timor
magnus pp mltā nocuitā q. ad ipsū incisiōes
sequi pnt. nō eim incidere. debemus dixit Ipo.

ana tumida rubentes. si enim fuerit una rubea di-
xit Gal. incisio eius est falax quoniam ex ipsa sequitur
apostemata magna et manatio sanguinis nimia.
Dixit Aul. ex eis est nocuentius uocis. Et ex
eis est detectio pulmonis et frigoris et caloris
et facit accidere tussim ab omni frigore et calore
et non tollerat sicut et ex eis detegere stomachum
malitie et psonis a causa premitiva ex uento et pl
uere et eis similibus. Et primi eorum quibus inci-
ditur una infrigidant aere tempus. i. indicant
aere tempus esse frigidum. Et in pectoribus
primorum eorum et plumbis figitur frigus. i. mala
et frigida mansua donec moriuntur et quoniam ac-
cidit ex incisione eius sputum sanguinis et non
retinet. Sed huiusmodi nocumta maxie sequitur
quoniam incidit una in non sua hora nec quoniam
os nec secundum eodem modum incisionis eius. non enim
debet incidit una dixit Gal. nec quoniam subtiliatur ad
modum minusorum. Et cum tenuis fuerit et sumi-
tas eius fuerit maior et grossior et pegdens ten-
dens ad liquiditates incidenda erit. Et Sera.
dixit. quoniam subtiliatur una et ebatur tunc os ut inci-
das eas si indiget incisione secundum uero alium modum
ab illo non os ut incidat eam penitus quoniam tunc co-
sequetur illud cui est difficultas et est super timore
magnus quoniam incidit ante hanc horam et ad minus
posset sequi eruptio sanguinis perdes. Et pau-
lus dixit. quoniam extenditur una et non potest reuer-
ti ad locum suum incidenda est oio et si longa fuerit et si
tilis ut cauda muris et presuerit lingue et non fue-
rit coloris rubei nec nigri incidit poterit absque
periculo. Et incisio quidem eius quoniam sit fer-
ro et quoniam sit cum cauterio et medicinis causticis
Et dixerunt Gal. et Paulus quod melior est incisio
eius cum ferro quam cum medicinis causticis sed ipo-
nendus est cauterius postea in eodem loco. Et Aul.
quidem dixit os ut consideret et una eius subtiliatio
et detumescit et proprie inferiori parte eius et re-
sudet ex ea sicut prius tunc est melior hora ad in-
cidendum eam et incidat cum ferro uel cum medicinis
cauterizantibus. Illius enim incisio que subtili est et
longa sicut cauda muris equitans super linguam ab-
sque reptone et rubedine aut nigredine est parum ti-
moris. Et modus quidem incisionis eius est ut per
maturam linguam ad inferiora ut sit possibile accipe-
re unam cum instrumento et incidat. Et quidam inci-
dunt eam cum forcibus. Mesue quoque dixit
quod melior modus est incisionis eius cum incisorio
aureo ignito postquam recipit una et uacuitate lacer-
ti instrumenti caularis ita quod medium extrema-
tis alterius canuli incisorius ipsum mittat ut per-
ueniat extremitas eius ad unam et radicem ipsam si
ne contactu aliarum partium. Et uidet immuer
Mesue quod incisio eius cauterizando sit melior
et uerius est quantum ad hoc ut non subsequatur
fluxus sanguinis. uerum ista operatio est fallax
quoniam nec bene prebendi potest ad quam et quam prem-
ipsum cauterium perueniat. Incisio autem est cum
forcibus uel alio instrumento ad hoc apto est fallax
uerum os sicut dixit Gal. ut sequat cauterizatio
eius ferro ut prohibeat fluxus sanguinis aut si hoc
non fuerit possibile aut incomode restringat cum
medicinis et diuersis si supfluerit. Et
Aul. quidem ad restringendum ipsum dixit os ut po-
natur uentose super colli et ut fiat regimen et si
una uenarum inferiorum communicatio sicut ascellarum

et si ipsum eis intendendo ad atrahendum. i. ad diuer-
sum est et alius diuerentibus et puenat ad localia.
Et singularia retinentia sanguinem et limina
administranda ad illud sunt sicut attrimentum quo fit
et limimentum aut pulverizatio ipsum supra ipsam. hoc
enim retinet generatio escara in loco et per aut adm-
nistratur ifrigidacio actu sicut nix et ribes et so-
larum et aqua citoniorum acetosorum. Et ex rebus exp-
tis que habent proprietatem in hoc capitulo et os ut adm-
nistrat in dispo- quoniam statim est medicamentum quod testificat
est sapiens nominat diogenem et est alben. Mesue est
succus arnoglossae cum admistrat et proprie cum troc-
scis de karabe et luto sigillato. Et os ut non
admittat aliquid ex eis calidum sed frigidum ac-
tu. Calidum cum eo quod attrahit destruit operationem me-
dicine retinentis sanguinem. Sed quoniam ipse post inci-
sionem amig. docet gargarizare ad sanguinem restri-
gendum gargarismate ex decoctione feniculi. i. duo-
rum ruborum aut lentis et foliorum mirte tepida id est
re os quoniam intentio est ad refrigerandum sanguinem in
gargarisma de eo actu frigidum. Si uero in loco
est dolor fortis qui egeret sedatione aut moueret
actu frigida in loco incisionis mortificatio et dolor
tunc de eo actu tepidum donec cesset dolor et mor-
tificatio deinde os redire ad actu frigidum si non
cessauerit sanguinis fluxus. De abscisione autem
uule cum medicinis causticis dixit. Ras. 3. quoniam
tis dico incidenda est uula cum assafetida et aluie ap-
positis et radici et insistentia est cum eis quoniam incide-
tur. Et Aul. dixit. ex medicinis incidendis
ea sunt assafetida et alume iamentum que sine iter-
missione ponant super radicem et quoniam incidit eam et
facit ipsam cadere. Et ex medicinis et facien-
tibus ipsam cadere cum cauterio. i. cum cauterizando
est sal cum assafetida et attrimentum. Et quoniam me-
dicamentum quod sic fit. B. attrimentum uirioli sal. armo-
niaci aluis et assafetide an partes equales fiant
troscis. parui cum aceto silitico et applicet unum et
Et os dixit Aul. ut medicine iste super uula
annexe teneat cum instrumento ad hoc aptato hora
una ita tamen quod non deglutiat partes saluam donec
agat in ea deinde teretur usque quo nigrescat nam si
nigra cadit prius dies semel per m et os ut sit ille
qui curat declinans ad inferiora huius os aperit
ita ut currat salua et non retineat in ore ipsum.
Dixit paulus non est incidenda cum radice ipsius a
palato sed dimittenda est radix ne noceat uoci.
Et dixit Mesue non ita radicitus incidat quin
aliquid extremitatis eius remaneat fortasse enim
sumet aliquod officium ex eo nam. Et Aul. di-
xit non radicitus incidat ymo dimittat ex ea aliquid
nam si abscideris eam ex palato sanguis forsitam
abscidet oio. Et hoc tamen est non oporteat ut incidat res
parua et sit nocumta et remaneat cum dispo- sua
ymo os ut incidat quantumque addit supra naturam
Debet itaque incisor abscindere ex ea tamen quantum
putauerit eam addidisse supra quantumque naturalem
si minus incidit non erit inuamentum sufficiens
tis et si plus sequent nocumta dicta. Et ultra
eam dicunt quidam non consolidabit nisi raro et
sanies ibi aggregabit putrida ad quam sequitur
perpetuus fetor oris. Intellexerunt autem sapientes
predicti quoniam putrefactio non fuerit coacta radi-
ci uel. si enim coacta fuerit tunc debet tota inci-
di et hoc uoluit in diatribis cum dixit quod radicitus
debet incidit. Dixit autem Gal. bonum est si ante inci-

stones purget corpus et postea incidatur. Et
huius dicitur. fiat preservatio cum solutio ventris sub
tibi precedente ipsas et excussione corporis a replo
ne si fuerit in ipso ex sanguine aut alijs humoribus.
Incisio autem cum replone corporis est tumorosa.

Capitulum quartum de casu uue.

Uus uue proprie dicitur una quoniam plongetur et caderit inferius. Et eius casus quoniam est usque ad osificium meri et impedit deglutionem. Et quoniam extendit usque ad osificium um epiglottis et impedit non solum deglutionem sed etiam hanc. Prolongatur autem una et cadit dicit Paulus ex manatione humiditatum a capite ad uiaz. unde mollescit uia et longa efficit. Et huius dicitur quandoque mollescit una preter apostemate ex humiditate replere sba eius. cum enim ibi sit ipsa humiditas relaxat sba uue. unde cadit inferius. Eius enim casus est ut tendat ad inferiora ita ut non redeat ad locum suum per se ipsas. Et casus eius quandoque cum febre quandoque sine febre. Et materia relaxat uiaz quandoque est sanguinea licet raro ex ea fiat et quoniam sba que est secundum partem. Et cum cadit una quoniam est necessarius deglutienti comprimere digitis suis. s. uiaz elutando ipsas dum possit deglutire uel comprimere bolus et deglutiat ipsum.

Et signa mē sanguine sunt sensatio caliditatis in loco et appetitio rubedinis in apertioe oris cum depmōe lingue. s. līce po signa sunt priuatio sensus caliditatis et appetitio rubedinis.

Et cura huius egritudinis dicit. Aut. al. Med. tres res prima est cū eade. 2. diuersio eius. Et 3. appropriatio localius. Et prima quidē plet quoniam si fuerit una nebeum tū rubedinis et inflatio tūc floma cefalica. Et si fuerit cum pmtōe colere solue uēre cum eo. qd est sicut aqua fructus et mirabola nox. Et si fuerit hūis albedine cū eo qd est sicut yera et chorie. Et huius dicit si fuerit i ea mā sanguinea floma. s. ex cefalica et deide ex uenis q sunt sub lingua si fuerit opozumū s. d. d. fil. Med. 2. uero interio est iplenda dicit Med. cum eo qd facit cadere māz ad ptes diuersas s. d. cum fricatione aurium. s. et scarpellatōe et nebeum ti extensioe eaz sursum attractione dolorosa et pōne uentosaz ad ptes oppositas. hec eim. eleuat uiaz. Et ex eis que expta sunt ad eleuationes uue ē ut accipiat certuz al. circulus siue mani pulus capilloz ut subundeci. i. i. qmī flura. s. coroz nali uel sincipite et colligatur manib⁹ et pceptat infirmo ut iaceat et tu gdes pone pedes tuos sup humeros eius et trabe mani pulus capilloz uebe mēter usqz quo cutis disloceat dislocatōe aliq. a craneo uel gingia. eleuat eim una eius illico.

Et dicit Med. sternutamenta ēt pferūt eis. s. facta post cōnes ad diuertenduz māz ad ptes nariuz. Et huius dicit diuertere māz ad opozita s. d. dicitur aut dictuz est. Et sunt qui pibent descensum reumatis ad ptes pallati apponēdo capiti calida trahentia et exiccantia sicut cum electo opopire uel auree alexadrine distempato cum modico uini uel aque uitis et aliquo oleo

calido. Aut emplastrū de baucis lauri cum pu legio origano calamento mēastro sanina et silib⁹ bus tritis et incorporatis cū melle et extensis super corio uel stupis et appositis capiti pūis raso in anteriori pte eius. Et pprie quoniam hec cum mā fuerit flatica. Et Med. qdes dicit. iaz expertuz ē ut linat super subendeg. emplm ex succo acatie aut ex acatia cum aceto aut ex gall. aduustis cum aceto et hec in pū qm eleuat eam et hoc qdes cōpetere possit post sufficiens cōnes nō quides diuertendo māz ad supiora s. d. exticando māz calidaz in capite locatam parataz fluere. De ipone aut terrie rei dicit Gal. 6. mēmir. Rebus stipticis si eas et diligenter tritis licet uti aplicando gargareoni ducēdo cū sua uiter uersus superiorē regionē. Uus palatum.

Et debent hec фармаца sicca poni in cocleari et cum eo aplicari uue a capite eius inferiori sub lenādo eaz uersus suā radicē. Et debet eligi huiusmodi stiptica calida uel frigida s. māz relaxantes et debet appropriari sicca. s. actu. ipsa eiz modice plus cōferūt q sicca po. actu aut hūda. Et ista quides stiptica in principio quides cōciunt qm intentio ē in eo ut repellat materia et ex tectur locata que relaxat uia et coadunet et ispi setur una ipsa in sba sua sic. n. una pendens sub lenatur et deducitur in locum suum. Dicit itaqz Med. In principio incipiat cum medicis que repellunt materiā et prohibent aduentuz hūditatis ptime. Fiat itaqz gargarisma cum aceto et aqua ros in principio si materia fuerit calida et una inflāmata rubens. Aut cum aqua solatri et semine ros et folijs ipsarū aut cum aqua. i. succo granati acetosi postq terit cum tota sba et cum stipticis. Et huius dicit. ex bonis est ut gargarizetur aqua ros cum aceto mixta. aut decoctio sumach miri ros galatū et similib⁹ cum aceto aut dyamoron. Et dicit Med. ex succis duozū granatorū contritorū cum tota sba fit gargarisma bonuz. Et ex sumach cum aceto et aqua ros et adhuc ex dyamoron factis ex moris rubi in maturis. Et eo melius qm in casu h est illud quod fit ex moris rām pprie imaturis. Et dicit Med. lenatur paulatim una ex medicatōe facto ex balanstys ex sandal et ros et pauco capbore de quibus fiat puluis subtilissim⁹. aut ex galis balanstys et alumine et h puluere utendum ē cum instrumto. s. cocleari. Dicit n. Paulus q una subleuanda est cū cocleari super quo apnende sunt medicine stiptice exicantue. Et huius. cena dicit de medicis bonis ad subleuandum unam pendentem sunt balanstie alumen et capbora. Tange leuiter unam cum plurib⁹ fris stipticis delicatius sicut cum puluere ros sumac balanstys pside gallaz sādalez alborū cū sumit tur ex eis partes equales et fiat h cū facilitate qto magis fuerit possibile. Et fiat gargarisma expertū utile. s. ex succo granati muzi solius uel dulcis et acetosi simul sumpto ex granatis ip sis cōmis cū corticib⁹ et pulpis eoz. Et puluis iste et applicet cū cocleari paruo cū caput ut dicit paulus d. cē sup lineā rectā. B. balansti. 3. y. aluis iament. 3. i. croci et cāfoze añ. 3. i. Si uero fuerit mā flatica gargarisma fiat i pū cū decoctōe miri sumach ros. aluis assi et salis assi i qua ponat de succo moroz uel aceto. Et

ei applicet pulvis mirri aluminis et miris Et ex eis
que expta sunt in p^o flatrice et augmēto et i statu
sanguine ē ut sumat semis ros. 3. vi. ypoquisti
dos. 3. iii. et decoquat cū melle aut cū uino qm̄ ē
utile. Et fert i p^o flatrice gargarisma ex
succo corticis nuci cū rob. aut ex succo moroz
cū rob. aut ex syrupo acetoso cū galis. Dixit
paulus. si ad tediū fuerit uue de reb^o uehemiter
stipticis tūc iustendū ē cū amillo dragagato et
gūmi arabico. Et gargarisma fiat cū usana oz
dei aqua fursuris et sapa uue dulcis tepida. f. do
nec rēoueat tediū iductū uue p^o stiptica. Et Se
rap. si l^o dicit eē necessariū ut admistremus se
dātia et leniētia sicut amillū et mucilago citony
et gūmi arabici et dragagatū et sarcocola et mu
cilago psily et seīs altee et silia. Et Auic. di
xit hoc idē de gūma arab. et sarcocola et melle
regi et ē amillū ut dixit littera extra. Benit^o aut
exposuit. i. capill^o ueneris. Et dixit paul^o q
qm̄ i p^o melle sūt medicīne resolutive cū sū
pticis. Et si l^o dicit Auic. ut supra dictū est.
Et ualeat in augmēto i sanguinea ros. et sumach et
mirr^o. Et i flegmatica cinamomū sumach costū
et rose et i statu addit predictis i sanguinea flos
cāmomille et capillueneris. et i statu i flatrice ad
dūtur caper et calam^o aromatic^o. in declinatōe
aut^o queniunt resolutia pura. Remissida tūc affe
runt i m^o sanguinea. intensiora uero i flatrice.

Et cinis quidē radicū uel ramoz aut seimis
aneri multū ualeat. Et si l^o cinis radicū caul^o ue
teris exticcat et subleuat eā. Et d^o uilb^o i hac bo
ra ē succ^o urtica ore retentus. Et dixit dyal. q
asa cū aqua tepida puluerizata ppellit ppēdē
uua et suspēdit. Et de ferētib^o sūt cinamomū
pircetū zinzī. cucube ibus et storax qm̄ et ex eis
fiūt pille et tenentur in ore. Et dixit Auic. fiat
gargarisma cū oxymelle et sinapi et almuiri et in
statu quidē et declinatōe uua ē uue exticcatō
cū exticantib^o exteri^o colo applicatis. Et sal
quidē torrefactus i p^ota positi ac calidū collo
applicati multū pfert Et dixit q^o si coquat ouū
donec iduret et calidissimū qto plus fieri pote
rit p^o tamē a cortice purgati sup^o amissura cō
nali ponat aliquat^o p^oresse uua pēdēt subleuat

Cum ergo stat uua sic subleuata tūc ad p^olen
dū exticcatōz et dixit Auic. fiat gargarisma cū
aqua salia uūdo gargarismate post gargarisma
Infantū aut uuas dixit Auic. qm̄ eleuat gal
le aduste cū aceto mixto et p^orie cū linunt ex
eis eoz sincipita. Et Mesue dixit. iā experitū
ē ut linat sup^o subendeg eplastrū ex succo aca
cie et b^o in p^o aut ex acana cū aceto aut ex gall^o
adustis cū aceto qm̄ eleuat ipsā. Hoc aut^o facit
p^odicta sincipiti apposita infantib^o qz pars sincipi
pitis et cōmissure nō ē i eis pfecte consolidata
quare pōt i eis uire medicīne stiptice ibi appo
site facit^o penetrare usqz ad partē i qua est ra
dix uue et exticare eā unde p^obet ad superiora

Raf. autem 3^o continentis dixit. terenda est
galla cum aceto et penna apponenda est uue plu
ries. Et similiter fiat in palato infantium quo
niam ualeat nimis.

Capitulum 5^m. de apostematibus duarum amig
dalarum.

Dixit Rafis 3^o continentis ex
le^o epydimiaz Stand u
le que sunt in uaguig et locis anti
nētib^o ei ex utraqz pte palati. f.
in fine dentiū uelociter suscipiūt

būditates. f. ad eas ex capite maxie defluētes
et alyz et p^oibus. quare itumescunt et apantur.

Et sunt ille būditates qm̄z calide sanguinee.
et qm̄z frigide flatrice. et cum apantur una eaz. ul
ambe accidit pp illud difficilis excreatio grauis
rascatio. i. pedita deglutio et hancitūz p^otrictio.
Et cōspiciūt uisu ore aperto et lingua depssa.

Et p^oit et tactu digiti repiri. Et aliq^o et repi
tur duricies siue grossities ad tactum cū tangit^o
digitis aliquatūlū p^orimēdo sub loco ubi sunt
sicce. Et ista apostemata nostro uulgari ydio
mate fenti uocantur.

Eura apantū amig. dixit. Mesue sunt tres
res sicut dictū ē i apate uue. Et
prima ē que eae chone ppletur sicut dictum est.

2^a uero q^o ē diuersitōe pplet sicut et ibi dictū
ē. Et i hoc loco particulari loquens. Mesue
dixit. Cōplet cū operatiōe faciēte currere nām
de una parte ad aliā. sicut cū fricatiōe brachioz
dolorose et p^orie cū ligno habente extremitatē
rotundā. Quidā h^o facit cū fricatiōe fōti māi
b^o asp^ois et p^orie dolorosa cū māib^o et digitis
facta in brachyis. Et dicunt se inuenire aliquas
durities in brachyis quas p^omendo dissolunt et
sic ab ipsis apostematib^o liberare. Et dixit
et Mesue. fiat scarificatio in parte sinestri su
per dorso focillorū. Et fiat illud in die plurif

Et qm̄z p^oim^o cauteriū in radice man^o a paz
te sinestri et ligamus et efficit opōnes bonaz. f.
diuertendo et sedat dolozes. Et conferit uen
tose posite in brachyis et cruribus. f. sine scarifi
catiōe. Et dixit Mesue. administratio olei amig
dalarū dulcis tepidi. f. inungendo ab extra et
distillatio eius in aures que sequitur dolozē uū
do iustillatione post iustillationē in hora et h^o in
mā calida. Et si l^o olei ancini et camomilini
et h^o in materia frigida qm̄ ē hec iustillatio effi
cat. Et Raf. quid dixit ut 3^o scribit continē
tis q^o lac confert apostemati calido amig^o quā
do pulsant nimis et dolet qm̄ mittigat dolozes.

Et Raf. ait. dico insistendus ē cum eo si opus
fuerit ad mittigandū dolozes non ad dissoluen
dū eo qd in hoc loco non est opus nisi ad mitti
gandū dolozes. Et potest adhuc administrari oī
tpe nec ē dubitandū de p^ofocatiōe. Et u^o ad
apostema amig^o et uue. Emplm factūz ex faria
fabaz fenugreci et melue et hoc p^oueit in augmē
to. Et ualeat eplastrū de bulbis assatis sub cinē
calido tritis et mixtis cū capitibus pisciculoz
salsoz et hoc cū querit^o maturatio et ap^oio in q^o
et tēpore dixit Raf. ubi supra. Cum ap^o mata
rūz fuerit et hec glandule plene fuerint būdita
te. f. saniosa ponēdū ē in eplastris de spuma bo
racis. aut de sale uel sulfure aut alyz medicīnis
acutis dissolutis an^o paz q^o et queniūt in declina
tiōe si ap^o pcesserit in uia resolutis. Dixit
Paulus amig^o. nō sunt tangende cum digito. si
tū tactus fiat sit mediocrius aut paz. Et de hoc
paulatine et mediocri tactu intellexit Rafis. 3^o
continentis cum dixit q^o curant cū tangunt digito
ex pte exteriori. Et nos et iā utimur dix^o Raf.

huiusmodi tactu quoniam nimis ualet tactus eo quod sunt moles ut spongia. tunc apponendus est digitus in primis de rebus stipitibus sicut sapa salsoz et silibus uehemētis stipitibus. In omni autem alioz me dicamini administratōe localitaz taz repellentiū qz resolutioz seu maturatiūz siue apitūoz pcedendus est sicut in cura apatūz uue dictus est. Et sicut maxie dicit in cura squantie. Dixerunt tū quidā qz in icisōe apatūz amigdo. nō dē tota pellicula eas qz nēs auferri ne forte deqda tur generatio hūiditatis salinalis.

Capitulus sextus de squinantia.

Lexader dicit qz amigda oēs spēs flōis

i. apostematis circa gulam facit siue intrinseci siue extrinseci qz suffocatio opprēsserit sinancem

uocauerunt ppter quod sciendus ē qz in libris auctorū reperiri ista tria nōia. i. sinātia quā nantia et squinantia et quodlibet istorūz nōium scdm passionariūz dicitur a prefocatiōe. Nam sinātia quā nantia uel squinantia grece latine dicitur prefocatio suffocatio iugulatio. stragulatio. et ad baba scdm Alii. i. decolatio. Sed auctores ista nōia sinonome acceperunt qz nō qdaz moder norum faciunt ea differre. et significare diuer sas species suffocationūz sicut ex dōis appēbit

Et inueniūt hec nōia ab auctoribz qz sumi eōz siue large. p. oī pfocatiōe ex quacūqz cā cō tige ex epiglotti. aut mēbris ei uicinis. Unde. 4. de iterioribz dicit Gal. uerba. y. ostendunt nobis oēs passionē i. b. exstēre et hanelitui nocē tē signāti a uocari ppter quādā. n. methasorā itelli gum? h. nōmē fuisse ipositiū. Et qz inueniūt sumi stricte et ppter solū pro pfocatiōe ab apate i. dictis partibz euenire. Et de hac ppa assu ptiōe itelligi debet cū absolute pferūt. Et Gal. 4. afforismoz i. ymento afforismi si a fe bre hito. et dicit qz hoc apā quidā medici uo cāt cenā alij sināctiā si apā sit i. lacertis p? fau ces s3 si apā sit i. lacertis i. gutture exētibz pbi rūchi uocāt et sic ista nōia indicāt accidēt qd ē aeris idebita et difficil' attractio ad plonē cōse quēs ad apā i. dictis partibz orit. Pōt tamē signācia diffiniri sic. Squinantia ē dicit Gal. 4. de iterioribz apā qd nascit i. colo sumēs colū p colo gula epiglotti et alijs circūiacētibz mēbris intrinsecis et extrinsecis qd ipedit operatiōez hane lit? coartatorie uel attenuatorie oppilādo itroī tū aeris ad plonē. Diuidit aut h. apā i. spēs multis modis unomō fm causas. Aliud. n. pūet a cā extrinseca et aliud ab intrinseca. Ab extri seca quidē sicut a casu. et pūsiōe dictaz partiū ppter que cāt i. eis dolor. et trahūt materie ad ip sas qz cāt in eis apā. Et sicut cū accidit a qbus dā cibis de quoz ppteritē ē ut cū sumunt idu cāt apā in gutture sicut. n. dicit Alii. comestio andachochē cuius tiriaca ut dicit ipse ē lactuca endiuia cū comedunt post ipsā sicut dicit filius. Mesuey. Et sicut sunt quidā fūgi mali hūtes p prieratē inducēt apā gutturis. Et quidā dixerūt qz cerefa dū multa comedunt hū prieratē inducēt ipsā. Ab intrinseca aut cā accidit ppter hūores ad dicta loca defluxos. aut i. eis qz ge

nos apostemates ea Sic g. dicit Alii.

Cause aut b. apatis sunt sicut cause alio rū qz i. alijs accidūt mēbris. De cāis aut humoralibz i. spālī loquētes auctores uidēt alij ab alijs diffēre. Almanfor. aut dicit qz sit ex sāguine. et qz sit a flate. Et iduistiōnē b. dicit Raf. qz sit ex sāguinis multitudine si ne malicia i. ipso. i. nō peccātē i. qualitate et sit ex colera et sit ex flate. Ysaac uero et Lōstā tin? dixerūt qz h. apā nūqz sit ex mlie. qm iste morbz cito pualet cū sit pacatissim? quare in plone dixerūt forte ipsum de nigra cola fieri.

Itē ē dixerūt Alii? et fili? Mesuey. qm apā mlicū nō sic cito accit s3 an pax. Alex. aut dicit ipsū de mlia posse fieri. l3 rari? unde dicit qz si nigrū spūat ex mlico ē hūore. Et Rafis dicit 3. qz nētis de squantia mlica dico qz hec pa accit qm cātū fuerit i. gula Et aliqñ accit apā dū rū paulatī in successu apā is calidi aut alteri? si milis. Alii. aut dicit qz hec apāta fūit ex sāguī ne et cola rubea et flate. Et subdit quidā dixe rūt qz nō accit oīo ex mlia qz mlie miorat effu sio ab aliquo mēbro. i. nō subito fluit. qz nō est hūor fluxibil' sicut alij. Et signātia sit ex subi to de fluxu hūoris ad dicta mēbra. Uerūm dicit Aliicena raro sit a mlia. nō tū elōgāt euz raritate ei? qz accidat a mlia subito aut paulatī detū suffocet subito l3. n. mlie insit qz per mltū tēpus iprimat rōne sue qualitatis. pōt tū rōne sue multitudinis l' grossitiei ei? cū grauitate me atū hanelit? subito obturare. Et potest ē dicit. Alii. fieri squinantia mlica ex pmutatiōe ad ip sam ex apate calido. dato qz nūqz fieret p uiam defluxus. quare non ē neganda squinantia mlica

Dicunt tū quidā qz hoc apostema ut plurimū sit ex sanguine colico. deinde a colera. deinde a sanguine puro. A flate aut raro sit. et rarissime a mlia. qm isti duo humores sunt difficil' motus male defluentes per uenas precipue artas. Ex flate aut a caliditate defluente frequēter fit. Dicit de ea ypo. 4. regis acutoz squinantia. i. squi nantia sit cum ex capite reuma multuz et degluti nosuz in hora yemali uel xnali descendit ad fal gidas. i. ad uenas occisuals que sunt ille que ad herent epiglotti que sic uocant qz icise occidūt animal. Alia. n. cum debent occidi incidunt 2m illas uenas. Et iste sunt ille uene que spūm am pliores trahunt et amittunt ppter amplitudines earū uel ad falcidias. i. canales gutturis qui intrinse euz aere euellūt trahūt. l. et emittūt et ibi oppilō nez inducit. i. apostema cāns opilōnez. Et cum transitus spūs et sanguis ipeditur. qz non solum coangustat illos canales sed etiam sua frigidita te coagulat sanguines et spm ingroffat existentes in uas illi ppinquis. unde imobiles reddunt in eis. Et Alii. dicit flā siue grossius siue subtile non descendit nisi ex capite scdm plim. tunc. n. est possibile ut descendat flā ad lacertos supio rīs epiglottis. i. qui sunt supra epiglottūz uersus colūz. et partes superiores. et h. ppter grauitatē suam. i. grossitiez et terrefritatē. et pro aut pūta tez penetratiōis sue ppter quas causas non est et ita possibile ut descendat ad lacertos intrise eos epiglottis. qz uic ad istos sunt arte et maxie hificatur de flate grosso. Aliomodo diuidi ē hoc apostema scdm loca seu partes gutturis in

quibus fit. Et ista dicitur ab auctoribus quandoque re-
perit potest duplex quinquas triplex. quinquas quadruplex
et quinquas quicquidplex et quinquas sexuplex. Quod sit
duplex dixit Serapio quod hoc apostema aut acci-
dit in palato. s. uersus meri aut in epiglotti. Et
subdit subdionez faciendo quod apostema acci-
des in lacertis dictis. s. palati et epiglottis. Aut acci-
dit in lacertis intrinsecis cuiusque horum scilicet
palati et epiglottis. aut in lacertis extrinsecis et
uocatur carurimata. Et quod sit in lacertis epiglo-
tis extrinsecis uocat carurimata. Et quod sit in lacertis
palati extrinsecis uocat farilumita. Et sic inuit
quod apostema factus in lacertis extrinsecis est du-
plex unus quod sit in extrinsecis epiglottis. s. in gula
Et aliud extrinsecis palati. s. in colo. Quod autem
sit triplex iam apparet in eo quod inuit Serapio. et est
apparet secundum alium modum et est modus quem sumpsit ex
Gal. 4. de interioribus. Raby. moyses et po-
tuit ipsum in. 23. p. uicula dicens quod species splanctus
sunt tres una que fit intus inter colli et p. uicula
cane. et circuitu eius cuius nihil apparet ex teris.
Et alia est que fit extra et non sentit eger suffoca-
tione interius. Et 3. capituli colli actus iterius et
exterius. Et ista est dicitur eius magis propria. Et dicitur
perit quod ap. interioris ortus uocat sinachia uel si-
natis ortus uo exterioris uocat gnacia uel quina-
tis. ortus uo iterius et exterioris uocat splanctus
uel splanctus. unde splanctus intra si extra qui. splanctus
tenet utriusque. Alexander. t. dicit quod antiqui omnes
species splanctus. i. ap. circa gula facti siue extrin-
seci siue intrinseci ad quod suffocatio sequitur sin-
achia uocauerunt splanctus postea diuiserunt ipsum in quatuor
dictis. Et interioris splanctus musculorum gula uoca-
uerunt gnacia exterioris uo paraquinatez. Et
interioris splanctus musculorum colli uocauerunt sin-
achia exterioris uo paraquinatez. et sic inuit quatuor
esse species eius. s. duas interiores et duas exte-
riores. Quod est sit quadruplex species eius dixit Aui.
dicitur huius ap. splanctus fm loca est quadruplex. aut. n.
erit ap. in lacertis extrinsecis ab epiglotti decli-
uoribus ad anteriora et inferiora. s. uersus pectus
ita ut sit apostema apparens et apparet eius ru-
bedo in anteriori parte eius colli aut pectoris
uel toracis. Aut erit apostema in lacertis ab eis
extrinsecis sed in illis qui sunt ad posteriora et
in lacertis meri ita ut sit apostema et rubedo ei-
us et color ipsius appentia intus in ore quod quinquas p-
uenit ad spondiles et nucam cum coitate. Aut erit
apostema in lacertis intrinsecis meri et que se-
quuntur ipsum et constringat banelitum propter uici-
mitates et non apparet sensui. Aut erit in lacer-
tis intrinsecis epiglottis et in p. uicula uentrante
eius et non apparet sensui. Quod autem sit quicquidplex
dixit Auer. colligit 4. Species eius secundum Gal.
sunt quinquas una que fit in meatu gula que exi-
tat epiglottis continet. 2. que nec manifestat
nec intus in gula apparet sed tamen patiens quasi tan-
quam stragulationem patitur. Et 3. est cum gula
exterioris est inflata. Et 4. quod intus et extra tu-
met. Et 5. est quando spondiles colli apostema-
tur ita quod spondiles interioris trahuntur. Et quod
sit sexuplex apparet pro tanto quod Gal. 4. de inte-
rioribus ad predictas addit aliam speciem magis
inferius subdens et dicens. Et quinquas ap. uerius
cane. s. uene sub epiglotti sed non puenit
ad hoc ut suffocet. aut. n. Raf. 3. quinquas quod ex

apostemate canalis pulmonis non fit subita su-
cario quia spatiositas eius est largior. Re-
ducendo autem omnes species squinacie ad ordi-
nez est sciendum quod squinacia aut accidit in exte-
rioribus gutturis tamen. et ista est triplex una que ac-
cidit in musculis exterioribus anterioribus ex parte
gule tamen. Et 2. in musculis exterioribus coib. ex pre-
coli tamen. Et 3. que accidit in musculis exteriori-
bus anterioribus et posterioribus simul. Et accidit
squinacia in musculis interioribus tamen. ista est duplex
una que accidit in musculis epiglottis intrinsecis
et alia in musculis intrinsecis tamen ab epiglotti ex-
trinsecis. Et que accidit in musculis epiglottis in-
trinsecis est duplex una que accidit in epiglotti p-
prie. et alia que oritur sub ea in cana p. uicula. Et
iste ambo due species non appent seu sui splanctus
quod ore aperto lingua prematur. Et que accidit
in musculis extrinsecis ab epiglotti alia accidit in
orificio ejmo meri. et musculis extrinsecis et circuitu
eius qui dicuntur musculi faucis et ista potest ui-
deri faciliter ore aperto et lingua depressa. Alia
accidit in musculis meri intrinsecis. et ista non ap-
paret sensui nisi quod magnificata coicant uersus
orificium meri superius. tunc enim fortasse apperbit
ispidienti cum ultimata depressio lingue. Et
sunt qui addunt speciem compositam ex apostemate
musculorum intrinsecorum meri et extrinsecorum
ab eo. Aut compositam ex ap. musculorum fau-
cium et meri interioris et hec species fm partes
apparebunt sensui et secundum partes non. Aut
accidit squinacia in musculis interioribus et exterioribus
tamen aut in interioribus faucis meri et exterioribus
ex parte gula dixit Aui. Jam diuidit. imo 3. diui-
sum est. s. ab ipso. 3. p. uicula hoc ap. quod aliud
est appens sensui cum ispidit p. interioris gutturis.
Et aliud est non appens sensui. Et non appens sensui
aliud in meri aliud in epiglotti. Et utriusque horum non
ispidit dixit Aui. nisi post canis lingue cum ap. pro-
ne oris cum fortitudine cum appensione lingue ad in-
feriora. Et in uerbis inuit quod apostema meri et
epiglottis. s. maxie meri aliquod est in p. uicula supio-
ribus magis. et tunc non apparet p. aspectu. tamen
possibile est quod apparet post multam depressionem lin-
gue. Sed si fuerit in p. uicula eorum magis inferiori-
bus non comprehendet sensui splanctus lingua com-
primat. Et hic dicitur suppleri. Et aliud est in lacertis
exterioribus et aliud in utriusque. Alio quoque
modo diuidit hoc apostema fm quod est simplex uel com-
positum et simplicitas eius et quod quinquas reducitur
ad duas eius et quinquas ad locum. Ad duas quidem quod
quinquas est simplex de uno tantum factus humor. Et
quinquas est compositus ex duobus uel pluribus factus.
humoribus. Et dixit Aui. quod quinquas est hoc ap.
in gutture cum coitate repletois humoris in to-
to corpore. et quinquas non est causa repletois in toto.
immo est corpus mundum. et non sup. habundat sup. plu-
tas nisi in membris uicinis membris gutturis. ut
capite stomacho uel pulmone. Et dixit Aui. quod
ad locum quod quinquas erit in lacertis epiglottis tamen aut
meri tamen. aut in altero tamen aliorum humorum dictorum
gutturis. Et quinquas dixit ipse aggregatur numerus
istorum apostematum duorum uel trium suple aut et ois
aliorum supra dictorum. uerum tamen ut dixit plurimum huius
apostematis a quouis humore fiat et cum cohore
ra lacertis gutturis. quasi dicat fm plurimum fit p-
focatio ab isto apostemate p. uicula coartatois aut

tuis a mēbro uicino apato suple r ut rarius fit
 ab apate epiglottis qz ut plurimū cōuenit apari
 pres uicinas epiglotti. qz ipam epiglotti maxie
 cuz lacerat epiglottis respectu lacertoz uicinoz
 sunt pui et puaz et strictez uenaz p quas et pu
 fit defluxus. hūoz ē a capite descendēs fm plu
 rīmū cadit in lacertos fauciu et raro in lacertis
 epiglottis. Pōt ēt pō sgnāte rednei ad spēs
 pfocatiōis generales ita qz fit aliqñ squinātia
 pposita ex apate et ipulsiōe spondiliuz ad inte
 riora aut ex apate et defectiōe vtutis ad mouē
 dum lacertos hanelitus. Et aliqñ pōt hoc pponi
 apā cuz alijs morbis multis in cuz febre. Alio
 mō et didit sgnātia penes qzitatē et qz qz ali
 dō magnū ali d pui ali d mediocritatē tenēs apā
 nāqz extrinsecū āteri nō solū r qz occupat ptes
 gule extrinsecas s magnificat adeo qz donec
 occupet cū eis partes toracis et pectoris. Et
 si l extrinsecū eueniēs posteri qz nō solū occu
 pat quosdā de lacertis colli s qz oēs et cū eis
 ēt qz extēdit ad lacertos dorli. Et similr
 pōt dici de intrinsecū et qz ē cā paruū siue tri
 secū sit siue extrinsecū qz paruā lesiōe i hanelitu
 pstat. Et alio modo ēt dici h apā qz aut erit
 calim. i. de hūore calido aut frigidū. i. d humore
 frigido ut dici ēt qz qzitatē et h diuisio apatis
 hū penes qualitātē. Et pōt diuersificari et
 caliditas uel frigiditas i plus uel min. Et di
 uersificat ēt alio mō s penes modū eueni et qz
 aliqñ euenit ex pmutatiōe apatis alteri mēbro
 ad ipsū qz ē terminatio uel ēt crisis alioz apā
 tā ut per pplome pleuresis et frenesis et quarū
 dā febris. Unde dixit Auic. qz qz accit i fe
 bris acutis stricte siue dicat stricte qz qz
 se siue stricte qz sepulte et maxie i spūalibus
 sicut stricte cū stricte hanelit. et qz nō ē ter
 minū nec sequēs alia apata. ul egritudines sed
 enenit per uia defluxū mē superi dicte. Et ite
 rā diuersificat mō a. s. penes modū terminati
 nis et dixit Mesue sgnātia terminat fm unū
 terminū modoz aut n. resoluū aut suppurat aut
 pmutat. Et alij suplent aut idurat aut coarctat
 mēbrū. Auic. dixit aut interficit aut pmutat. aut
 collectionē facit. r suppurat. Quidā resoluti
 nē et r suppuratiōe et uocat remotionē pmut
 ationē uero effugitionē uocat sumētes h ab. y.
 s afforismo. i. afforismo quicūqz sgnātē effu
 gunt rē. Et determinatio et dixit Mesue. ē
 s unū duoz modoz. aut n. delitescit subito. aut
 nō subito. Et et quidē delitescētia aut deli
 nat i oculū corpus aut i manifestū et. Sed
 declinās i oculū corpus r subito ē sicut rap
 t. ppte ad plonē aut cor r interficit ea que ad
 cor subito que uero ad pulmonem non su
 bito s sicut dixit. y. i dicto afforismo in. vi. die
 b quos si effugerit dixit. y. sani sūt et scolumi
 tant. Et qz effundit ut dixit Auic. mā et
 ad stomachū et cāt nausēā r alias egritudines in
 eo. Et dicat quidā qz pmutat ad cerebrum
 et cāt frenesim. Qz uero i manifestū corporis
 deriuat qz trāsit ad neruos et cāt spasmū uel
 paralysim uel aliā ex egritudinibus neruoz. Et
 qz permutat ad cutē et facit in ea apata aut bo
 thoz aut ulcera. y. aut de dictis determinatiōib
 nō fecit mētionē nisi de ea que ē ad plonē. cū i
 dicto afforismo dixit quicūqz sgnātē effugunt

hys ad plonē puenit. Et h iō fecit ypo. qz
 h modū ē qui z plm euenit deriuat aut mā et
 ad pulmonē. aut resudādo a musculis epiglottis
 ad superficiez cāne iteriorē et sic per eaz labi i
 pulmonē. Aut transeundo p occultas porositā
 tes spūs cāne ad interiorē eiusdē. unde ēt labi i
 in pulmonē. Et est ex apatibus gutturis illud qz
 terminat ad pulmonē. maxie qd fit in musculis
 intrinsecis epiglottis qz s ēt factus inferius in
 meri possit ad cānaz resudare per pāniculū qz
 nuātes iter spz meri ad cānaz uipm in apā me
 ri effugit ad stōachū. Et apā musculoz fauciū
 pōt per meri trāsire. ad stōachū et p epiglottis
 ad pulmonē. Et scias qz aliqñ apā gutturis in
 trinsecū terminat ad gulaz exteriorē et ē ista de
 terminatio bona. Et qz apā extrinsecū termi
 natur ad interiorē et est determinatio mala. Et
 Rursus distinguit hoc apā mō alio. s. peni inten
 sione et remissione accedētiuz et piculositatis r
 saluationē eius attendit aut hoc maxie penes
 nocumētūz hanelitus. penes eiz spz sumit intē
 sio et remissio suffocatiōis. Dixit Auic. magis
 incolumis pfocatio est illa cum qua hanelitus
 nō fit difficilis sed in quadā paz. et in quadā
 multū i quadā mediomō. Et penes nocumētū
 hanelitus diuisit sgnātiāz. ypo. in tre s spēs di
 cens 3. pnosticoz qz eaz prima ē sgnātia pessī
 ma que in gutture nō appz nec in ceruice. i. nec
 intus nec extra cum dolore tñ acutissimo et spū
 i. hanelitu oztonoso qz in pma die. uel 2. uel
 3. aut 4. ad plus occidit hanc spēs. Auic. uocat
 pfocatiōē uel caninā. Dixit eim hā pfoca
 tiōē et est illud in quo uidet patēs statiz suffo
 cari debere. et ē illud in quo ē necessariuz ut sit
 assiduatio aptiōis oris et picendiōis lingue. s. ex
 tra os nominat cāminū sic dictuz qz emittit lin
 guaz extra os ut canes uelut. Dixit Hilber. si ē
 suffocati emittit uocē ualē subitē sic canli pui
 faciūt. Et istud caninū pōt dici de tribz spēs
 bus. s. de facto in lacerto intrinsecū epiglottis et
 de eo qz accidit in duabz spēsbus lacerti s. i. in
 lacertis intrinsecis et extrinsecis epiglottis et illo
 qd accidit cum remotione spondil ad iterius
 Et hēc pfocatio canine dixit Auic. interficit iter
 pma die et quartā. qz qz in pma qz in 2. et
 qz in 3. et qz in 4. fm plis uel minus prauit
 tatis et malicie eius. Altera spēs ē dix. ypo.
 cum in gutture apā rubet. i. appz cum rubore et
 hēt pdicta accidētia d dolore et spū oztonioso
 remissioza. Et ista uix curat et raro ipā ēt mor
 tifera est. tñ est ad occidendū pigriz. Et
 3. est in qua ceruix et guttur rubent. i. extrin
 secus tantum apparet apostema cum rubore
 que pōnunt diuturnior est r minus mortifera
 ymo in hac nisi tumor ad iteriora redierit oīo
 locus spēs non deerit. Et uoluit ypo. in pā
 ctis hīs in effectu dicere quod apostema qd ē
 interior. r non apparet sensui. ē deterius omni
 bus r citius afferens mortē. quod uero ē interi
 us. r apparet sensui. ē in malicia min. post illud
 Quod uero non ē interior sed solus exterior si
 ne antierius siue posterius non ē mortiferuz nisi
 tumō ad interiora reddeat. Et hoc ē qz Raf
 3. continētis adduxit ex 5. epydimiaz. dixit. n.
 spēs perior in squinantia ē r citius ducēs ad
 mortē que non manifestat nec p partes iterio

res nec exteriores. sed est absq; aposteate et ru
bedine. f. manifestis. et tñ cum dolore uehemēti
et spū erecto. ad mortem duxit in prima die aut
4^a suple aut die intermedia inter primā et quar
tas. et hñ si ei succurret. Si uero fuerit cum do
lore et strictione. tñ uidetur. qñ qñatur int^o apo
stema. mortalis etiā est ex uehementi dolore et
hanelitus constrictōe. qñ hec duo. f. dolor uebe
mens et constrictio hanelitus. sunt accidentia ma
la tñ non occidit cñ uelocitate. Si uero fuerit
dispositio eius non cum uehementi dolore et con
strictione hanelitus. possibile est q; liberet et h
erit si passio que ē extra subito non reuertatur
ad intra. Dixit Raf ubi supra. dico q; salu
bres sunt species squinatie que sunt sine dolore
et constrictione hanelitus uehementi. et hñ inten
dendus est siue apostema sit interius scdm puz
siue exterius non multū magnū. Dñt quidā q;
apā continēs intus et extra ē deter^o ceteris. Di
xit Aron si apostema fuerit i extremitate cana
lis plōtis exterioris partis. f. uersus os. qz in
epiglotti erit difficile nimis ex una parte ad de
glutitionē. et ex altera ad hanelitū. Et si fue
rit in musculo circūferēti utrunq; f. canal et me
ri erit aut penit et in deglutitione et in hanelitū. et
sumitur etiā hec diuersitas non solum ex loco
apostematis sed etiā ex materia eius. Dixit
n. Raf ubi supra apostema squinatū si fuerit
flaticus salubre est et de leui curat. Et Gal.
dixit super 3^o pñosticoz qñento 28. Qñ accidit
in hys locis apā mole flaticū erit sanitas illi^o ue
lox facilis. Et A. dixit q; ex prefocatiōibus
flatica ē magis incolumis. et est sanatio uelocior et
facilior. qñ tñ plonga 43 diebus. Et Gal.
in qñto supradicto. ac etiā sup 4^o regis acuto
rus. q; cāe incolumitatis flate sunt tres pñā qz
febris in ea non ē ita acuta. quare nñ sic necitat
ad attractionē aeris sicut alie. 2^a quia i ea do
lor non est ita fortis unde non tñ pñerit hñ
tes. nec tantum humoris trahitur ad locum. Et
3^a qz scdm pl^m flata puenit in lacertis alijs a
lacertis epiglottis. Alij aut humorē maxie sagui
nis aut colera plus apant lacertos intrinsecos
epiglottis qñ flā. et etiā supra patuit. Et pp
hanc causā exponit quidā dicitur Aui. f. q; pl^m
mus eius ē cum uehementia lacertū gutturis. refe
rentes hoc dicitur solus ad flicaz. Et quidā
ultra predicta dicunt q; flica pl^m accidit cñ co
baptura dicit lacerti. qñ flā laxat et molificat
ipm. Et cum hoc etiā flā sua uiscositate cobope
rit orificiū gutturis. et ē hec cā quare eis accit
rancedo. Et dicit quidā q; flica que ē a flate
grosso incolumior ē q; que a subtili. qz subtile
facilius penetrat per uias strictas q; grossus et
sic facilius puenit ad apandū lacertos intrinse
cos epiglottis q; grossus. uerum tamen res non
est ut dixerunt ymo ē econuerso quoniam que
est a flegmate subtili uelocius curatur q; que a
grosso. imo dicit aliqui q; et ueloci^o q; que ab
alijs hñoribus et maxie q; q; a sanguie. q; hñ est
a flate grosso tarde curat. Et de ista itellererūt
auctores qñ dixerūt q; aliqui plonga 40 dieb^o
Quidā aut dixerūt Referūt dicere uelocius
sanat et difficilior sicut ē refert dicere piculo
sior est et minus piculosa. dicit eis q; que a colā
uelocius sanat. deinde q; a sanguine colico et 3^o

que ē a sanguie et 4^o que ē a flate subtili et 5^o
que ē de flate grosso et uisio q; a mltā difficultatē
aut sanat mltā aut n. Raf 3^o qñentis q; si fiat
a mltā maxie subito difficilis ē et mortalis eo
q; ē tepide digōis. Et Aui. dixit q; hñ oēs
disponēs ē mala. et post eaz q; a flate grosso per
qñitēs cāz. Colerica tñ piculiosior ē et post eaz q;
a sanguie est colerico et post eaz que a sanguie
pp oppositas cās eis quas assignauit Gal. de flī
ca. Et pñicta intelligenda ē ceteris pñibus sicut
hñigratia flīca siue subtilis sit siue grosso
perata sanguine uel colice in codē loco. diffici
lius et tardi^o curat q; aliq; illaz. Dixit Ipo.
3^o affo. in affo. Egritudines hñ et c. q; squantia
sit maxie in constitutionibus uel temporibus
plumalibus. et sic secundū. Ipo. maxie in hñ
sit. et in autpno ueritū eueniēs in uere fm plu
rimū ē flīca. et eueniēs in autpno fm plm est
colīca. Et Aui. dixit qñz multiplicātur sinā
ces et eaz silia in hñ yemali. f. frigidō et hñido
qz in eo sunt maxie expñsōes mēz ad pñē gule
Et dicit multiplicātur in flīcis et hñidis nā. et
maxie in hñibus cerebrū hñidū. Et maxie in
eis qui post rarefactiōes poroz ex exercitio. uel
balneo. et silibus. exponūt caput suū acrit frigi
do et pprie apud flatus septētrionis.

Signa squinatie qñā sunt sig^a
generis et que
daz spēm. Et auctores qñ octo descriperūt
fore signa generis. Et pñū ē qñctio haneli
tus. cōe. n. accēs olum squinaticoz dixit. Se
rap. Et qñctio hanelit^o. de quo dixit māt^o
q; hanelit^o ē long^o ppter stricturā gutturis. pp
quā nō ualēs paties tñ si mul qñtū. nēcesse est
atrabere de aere necessitatē ad attrahēdū illum
i tēpore lōgo. aut Aui. dixit q; i oī spē pfoca
tionē ē qñctio hanelit^o ueritū nō ē i oīb^o spe
cieb^o eaz nñ sp. 2^m signum comune dixit. Se
rap. Est dolor in partib^o gutturis dixit. Aui.
q; i prefocatiōe flatica. et i dura. f. mltā. nō sit
dolor fortis s; sit fortis i calida et maxie i cole
rica māt nāq; frigide nō sic iducit dolorē ut ea
lide p^o 2^a. Et dixit q; cñ dolor sit uehementis tñ
qñz iflat collū totū. f. ceruix et gula et facies ē
qz mē trahit ad locū pp uehementiā doloris. q;
fūt cāe illi^o iflatiōis. pp qñ sicut ē dixit Aui.
pñdet lingua. f. ex os. nō. n. pñt pp magnitudinē
iflatiōis i ore qñnere s; fortis erit. et pñdet.
3^m signū dixerūt. Serap. et Aui. ē oris ap
rio tener. n. os apertū ut liberi^o aerē trahat 4^m
signū dixit. Serap. nō pñt deglutire aliqd unde
altomō aut cñ i deglutitiōe sicut āgustia adē pas
sio que dicit squinatia. Et cum puenit paties
dixit. Aui. ad hñ ut bibat aqz et egrediat ex na
rib^o ei^o. qz nō ualēs aqua ad stomachū descendere
pp opñōē. rediēs superi^o trāsīt p colatoris ad
uias naris et erit ex eis. Et Serap. dixit Non
possūt deglutire aliqd tñ pp mēbrū dans tñ pp
mēbrū recipiēs declarati ē. n. q; i hora degluti
endi lingua ē illud mēbz q; pñert cibū et potum
et dat ad meri pp illud ergo qñ difficultatē mo
p^o lique. pp qñctiōē factā ab apate. sequit nñ
posse pficere pñemētū hñ. Et itez meri qñ ē
recipiēs cibū. et potū. qñ coartat ab apate qñtū
git caput ei^o. et nō recipit pp illud ergo oī ut nñ
possūt deglutire. Et qñ studēt i deglutitiōe. ascē

dit. et ingreditur i duobus foraminibus palati ad duas naves. 5^m signum est dicit Serap. Locum duobus naves. q. q. sermo est pro lingua. et lingue coram sit difficultas motus per apam. Est ergo necesse ut ascendat uox in duobus foraminibus palati ad duas naves quoniam uoluit loqui. Et Aui. dicit. Quis puenit ad plm ad hoc ut sit ei loquela illi? spem qua dicit q. ille loquitur cu naribus sic dicit. A. e. uero illi? q. q. ille qui loquitur cu naribus? b. h. naves oppilatas s. i. squinaria non hnt paties naves oppilatas. quare ipse non loquitur ex naribus? s. q. squinaria? pp grossitie lingue sue n pot qnz libere per os loqui id i palato du loquitur resonat i naribus? sicut fit i hntibus naves oppilatas. qui dicunt loqui cu naribus eo q loquela resonat circa partes nariu pp oppilationem pp qua reflectit aer ibi et cat echos. 6^m signum dicit Aui. e. exitis amborum oculorum ppter coartationes factas in uenis et artatys gutturis et colli unde expellitur sanguis ad superiora faciens egredi oculos uisus exteriora. 7^m signum dicit Serap. et iaz supra tactus e egressio lingue. Et Aui. dicit Accidit b. in ea que e uehemens quod contingit aut ppter coartationes intus in ore unde extra emittit aut ut liberi? aer ingreditur et lingua eius debilitate motus eius ppter nocumentum coactum lacertis lingue. In ea autem que non est uehemens. lingua non egreditur ymo qnz retrahitur et rotundat. q. repletur humiditate et spasmatur. 8^m signum e sumptum a pulsu de quo dicit Gal. 8^o pulsus. Pulsus squant coram in principio e rarus et paruus et postea fit in fine frequens. Et similis dicit in libro inductorum pulsus Aui. uero dicit q pulsus in principio e frequens diuersus. deinde fit puus et rarus. Propter sedare contrarietate dicit gentil q Gal locutus fuit de principio fortis pfocacionis nam in ea pulsus e puus. et rarus ppter debilitate ruitis et paucitate necessitatis s. i. sine addita maiori obilitate fit spissus. A. ho locutus fuit absolute de pfocacoe. Propter qd notat Gentil q pfocacio ex apate pot coga ri sibi ipsi sano et necessario pulsus in principio et processu est frequens diuersus ppter necessitates et ipotentia uirtutis ad dillatandus. Et b inuit Gal 7^o terrapetice ca. 10. Et pot compari sibi ipsi in diuersis temporibus morbi et sic in principio e frequens diuersus i medio tpris e frequentior et puor et magis additur necessitas et uirtutis debilitas. Et b medius temp? uocauit Gal finē. sed in ultimo fine in quo paties ad mores declinat fit pulsus puus et rarus pp extinctiones caloris naturalis. Auer. quoz 4^o colliger dicit q pulsus in h apate e undos? qz hoc apa in mebro est musculofo. Alterius auctores posuerunt duo signa quibus squinaria apostemosa distinguit ab alijs duabus spib? pms Ait. n. Raf. 3^o continentis ex libro signorum qz apostemate canalis pulmonis. qui canal is est canalis epiglottis et meri commouet patiens ad uomitum. Et cum medicus apperuerit os et imposuerit digitum. sentiet illa membra eius dura. s. tensa nimis. De primo signo dicit Aui. q patiens quasi desiderat uomere et h ideo quia contrahunt partes mei ad superius et anterius contractis pubul epiglottis unde stat

circumtractus mei quasi sicut circumrahit i uomitu ac etiam qz ppter dolores angustias l' calore puus huius apatis. eliquate me in uicinis membris trabunt ab eis illic et fluit ad mei et os sto maci et inducunt nausez. Et dicit de 2^o sig^o omne apostemofu. i. omne apa. s. squinaticu coicat in h q sentitur aut cu uisu medici aut cu tactu. s. medici aut ipsius infirmi et e ut sentiant membra mer dura et apata extensa. Squinaria. n. qnz uisu non percipitur nec et tactu medici ut que e i intrinsecis musculis ut supra dictus e. hnt in firmus percipit membra sua illa dura. et tensa. Et sicut quidaz dicunt. diligens medicus qz uis tactu interioris pris aliqui non percipiat ea dura et extensa percipit in tensione coram digitis tangendo diligenter et pnuate partes extrinsecas que representent sibi tensiones non sensatam in alijs cum tangit eos.

Signa autem distinguuntia pfocacoez facta ab apate squanico a facta ab apate pulmonis uel aliaz prius pectoris sumit ex Ipo. 3^o pnosticoz. Et pot 3^o pnteris sic. Sinacia. i. pfocatio accidit dupliciter. s. aut subito to aut an pax. Et q accidit subito erit ex ipedi mēto instrumētoz illato in epigloto. Si ho an pax erit ex ipedimēto instrumētoz hanelitus positoy sub epigloui. Gal. naqz 4^o affo. in qmēto. affo. si a febre habito et. dicit q de intentioe Ipo. e q q fit ab apate cane uel pulmōis. uel pāniculoy pectoris n fit subito. s. paulatim pcedit addendo usqz ad statum et tūc pfocare uidetur.

Et dicit Aui. q facta ab apate pulmōis et prius pectoris nō pfocat subito. qz in ea nō sic subito phibet trāitus aeris eo q uic pulmōis sunt multe et late nec pnt in apate eius subito cōstringi et rictioe suffocatiua. Et adhuc multo minus in apatibus aliaz prius pectoris. S. fca ab apate fauiz maxie intrinsecoy musculorum epiglottis subito pot hanelitus phiberi quia uia una est et arta.

Et signa distinguētia apa prius epiglottis ab apate prius meri sunt dīx Raf. 3^o pnteris si apa fuerit in meri. phibitio deglutiois erit uehementior cōstrictioe hanelitus et euerio si fuerit in epiglottis. Et itez dīx si acciderit apa in gula. s. in pte meri deglutio restringet et inde secul erit dolor et ppric qnz patiens nō fuerit erectus et inde est q patiens declinat ad erectioez. Et Aui. dicit qn deglutire e possibile hanelitus aut e phibitus. s. mltuz refpectu ipeditiois deglutiois tunc apa e in epiglotti. Et sic e q. s. qd hēclare sit possibile absqz mltā difficultate. deglutire ho sit difficile ualde aut impossibile tunc apa e in meri. Aliqñ tñ dicit Aui. magnificat apa epiglottale adeo donec phibeat deglutioez. s. oio sicut et qnz tñ magnificat meriale donec phibeat hanelitus s. tñ nō pstringit. i. nō phibet hanelitus aliqd apatuz meri nisi qd e in supmo eius. qd ho e sub hoc nō phibet hanelitus qz uis eius pstringat et difficile redat qm nō puenit ad hoc ut pprimat canaz et orificiuz eius. s. epiglotti sic ut nō ingredit aer oino. Et quidā suplent et est qñl' in apate peiglottis ad ipedimētoz deglutiois.

Et signa distinguētia apostema lacerto ruz meri intrinsecoy ab apate

lacertorū extrinsecorū eius sunt q̄ cūz hanelitus
nō ē phibitus s̄z deglutio ē phibita et āpa non
manifestat sensui aut pax manifestat q̄uis lin
gua iserius adhibeat uehemēter cum p̄siōe ne
hemētū tunc dixit Aui. āpa ē in lacertis meri
intrinsecis. āpa q̄d ē in extrinsecis appz sensui
cum lingua tenet dep̄ssa. Et cūz hoc q̄d uidet
dixit Aui. nō stringit hanelitus nisi cūz ē deglu
tio. i. in actu deglutitiōis qz tunc ascendit guttur
et p̄mit ab illo apostemate.

Et signa distiguētia āpa lacertorū epig
loris intrinsecorū ab āpate ex
trinsecorū eius sunt dixit Aui. qm̄ illud q̄d est
in intrinsecis et ē illud q̄d ē malū q̄d nō sanat. s.
nisi raro nō appz sensui aliqd ex eo nec iterius
nec exterius s̄z ē p̄fūdus q̄d aut ē factus in lacer
tis epigloris extrinsecis uersus gulaz et toracē
s̄z nō uidet̄ interius cūz aspiciat̄. in exterius uer
sus gulaz et toracēz manifestat sensui maxie ta
ctui qm̄ digiti pōt p̄phendi licz aliqñ tñ uisu.
Et quidā p̄pando inter hoc et āpa extrinsecus
lacertorū meri dicit q̄ b° ē mioris malicie q̄ illd

Signa materiez Signa sanguinei dixit
Aui. signa sanguinis nō sūt ru
bedo lingue faciei et oculorū. s. cūz plenitudine
iporū. Et ait Raf. s° cōtinētis. Si in signātia
fuerint uene tñm̄p̄z iflate significat b° ē ex ul
timitate replōis. Et dixit Aaron q̄ qñ āpa
ē sanguineū paties putat se habere in ore saporē
uini. Aui. aut dixit Due iuentiōes. s. saporis
sanguinis qui ē sapor dulcis et hoc qñ sanguis
nō ē corruptus aut saporis sumit saporē uini. s.
eius q̄d ē dulce et corruptus qui sapor appet qñ
sanguis ē corruptus. Et dixit Aui. dolor est
uehemēs. s. cum extensione multa quā efficit san
guis multitudo. Et p̄strictio eim̄ hanelitus erit
uehemēs p̄ forte opilationē quā efficit āpati
magnitudo. Et quidā dicit Pulsus ē magnus
uelox plenus et fortis et diēta p̄cessit sanguis
multiplicatiua. Colerice uero signa dixit Aui.
sunt iflāmatio et caliditas intrinseca inflamans
et tristitia uehemens qm̄ p̄ iflāmationē quā
p̄cipit paties i loco putat se deteri habere. und
tristat Et sitis uehemēs propter caliditatē ex
siccat. Et dolor ē mordicatus qui tñ fm̄ Ra
fiz i diuisiōibz ē minor dolore sāguineo. Et si
milit. dixit A. p̄ q̄d scire oz. q̄ dolor extēsiu
et quātū ad quātū loci maior ē i sāguinea q̄z
i colerica s̄z dolor mordicatus. p̄gitiuus i san
guinea min⁹ ē ita q̄ dolor itēsiue i colerica ma
ior ē q̄ i sāguinea. Et dixit Aui. de signis
sunt amaritudo siccitas oris et uigilie ita q̄ alii
sūt cū furi ositate. Et dixit Aui. nō p̄sequit̄
āpa colerici i p̄strigēdo hanelitū p̄strictiōe eue
niētē i sāguineo. n. n. colerici sic p̄strigit hane
litū et p̄focat sicut sāguineū qz colā subitū ē. et
tēdit iō magis sāguine ut cū hoc fm̄ plm̄ non ē
tante q̄ritatis quare min⁹ opilat. Quidā autē
dicūt q̄ nō sequit̄ p̄strictiōē. i. fistolē i haneli
tu et pulsu tñ quātū sāguineū qz nō ē i eo tanta
necessitas emittēdi fumos capiosos quanta ē in
sāguinea. Et dixit. qñz significat squinātiāz
colicā color lingue. et h i itriseca i qua lingua ci
trina et significat ipm̄ acuitas et adustio loci
āpati. et. n. i loco ipso p̄cipit quasi aliqd acutū
mordicatus. Et quidā dicūt q̄ i eo pulsus ē

uelox et fortis nō tñ plen⁹ et p̄cessit eā diēta co
lere multiplicatiua. Et ypo. quidē 4° regis
acutoz posuit signa colice epigloral itriseca et
ait q̄ inde sequit̄ ortomia. i. difficultas hanelit⁹
cū qua paties cogit stare erect⁹. Et accidit siccī
tas mlt̄a a caliditate et siccitate hui⁹ reumatis.

Et q̄ ispicit̄. s. mēbra iter os et fauces yso
fia. i. subtilia appent. Itaz cum dep̄siōe lingue
mēbra illa nō appent tumefacta. posteriores tñ
in collo cordas tendit. naz replent et remanēt
ac si eēnt tetanate et uox aparage. i. pua appet qz
uox format in epigloto et ipm̄ est lesum. Et
spūs puns trahit. i. puns ē q̄d de aere inspirat̄.
imo antispasīs spūs spūlla et uiolenta fit. Nam
trahit aer spūs ille cū uiolentia et ista mā sua acre
die et acuitate alh̄ ē tracheā artariā ulcerat.

Signa flatice ut ponitur eodē 4° regi
minis acutoz sunt lingua liuida
rotunda recuruata l' nō pōt curuari p̄ uenas q̄
sunt sub lingua et que sunt plurime. et cū replen
tur p̄dicta mā adhibet lingue rare et spongiose
p̄ siccitatē qz siccā est saltez q̄tuz ad eius ra
dices cartilaginosas et diētas m̄az flicaz uiolen
ter lingue nutunt unde ingrossat̄ qua p̄ de lata
fit rotunda et de bñ colorata liuida. uel de moli
dura et de bene curuabili incuruabil'. Aui.
aut dixit q̄ signa facie p̄ flā corruptus factum
salsus sunt salsedo ut sapor baurachius cum ca
liditate et uiscositate qm̄ hoc est flā corruptū
et putrefactū. S̄z facta a flate nō falso s̄z pōt
insipido et aquoso signa sunt albedo corporis
ligue et albedo faciei et putas sitis et paucitas
inflatiōis et qñz p̄sternit lingue cum molicita
tione qz molicat̄ et nō mouet ac si esset palitica
ta et qñz cū hac molicitatiōe p̄sternit et extra
egredit̄. Et raro accidit cum ea āpa in glandul'.
.i. q̄ in mā calida sepe accidit et hoc iō ē qz mā
flica nō est cā attractiōis mēp̄ cū nō sit inflata
nec uehemētez dolores faciat. Qñz eiz est in ea
dolor puns et qñz est locus punus dolore et si
sunt cū ea febres. s. putride nisi flā illud putre
scat. Et plongat̄ dixit Aui. spaciū eius usqz
ad. 40. dies nō tñ semp. imo qñz minus et qñz
et plus. De nā eim̄ hūoris flact est ut tarde re
soluat̄. Dixit Raf. s° p̄tinentis q̄ flāca non
hēt sitim in inflamatiōe et ideo cum solitū
dine potest patiens deglutire eo q̄ mollis est
Et. A. dixit qñ uis cibo hñs ip̄sā ē possibit ei
deglutire qm̄ deglutitū nō penetrat sup rez durā
tenā s̄z sup molitē. Et iō qñ conat̄ deglutire
meli⁹ pōt deglutire q̄z habēs calidā qz dura ē et
tenā. et maxie sāguinea ac ē qz nō sic refugit.
nā i flatice deglutiedo qz dolor in ea ē remiss⁹.
dixit Aaron q̄ flatice multiplicat salua.

Signa melacolicce sunt dixit fili⁹. Me
luey q̄ extiat paties habere ace
tū fortissimū in ore. Aui. aut dixit q̄ de signis
ei⁹ sūt sapor acetositaris. et pōticitatis. s. sensat⁹
i ore. Illi enī duo sapoies sūt sapoies mltice
Et dixit Aui. Et durities. s. sensata ad tactuz
et hoc āpa accidit paulatiz. Quidā exponit. i. za
ro. uel paulatiz qz tarde affligit licet durer mul
tū uel paulatiz qz cū tardiori dfluxu. p̄ sui gros
sitiē. Et quidā dicūt cū aspiciat̄ i ore apparet co
loris uiridis. uel fasci. Qd si āpa fuerit per
uā queritōis āpatis calidi signa sūt q̄ dicit sūt

appetit post apā calidā q̄ p̄cessit.

Signa tēporum squinātie dixit Aulic. i capitulo curationis squinātie multotiens scit̄ eūz eo hora p̄focatiōis ex p̄nci^o et augmēto et adhuc status et declinatio ē ex di sp̄sitione deglutitiōis sup̄le. et di sp̄s hanelitus

Augmentat̄. n. f. in augmento difficultas. f. hanelitus aut casus eius et declinatio. i. defectio uel diminutio ipsius deglutitiōis. Et ista ead̄ accidentia eūz amplius augētur sunt signa stat^o et eūz dimīnūt̄ sunt signa declinātiōis. nisi me ri et loca faucis sunt ulcerata. tunc. n. q̄uis apā declinet. posset difficultas et diminutio deglutitiōis aucta et intensā fore.

Signa p̄mutatiōis sunt dixit Aulic. ut uideat̄ in apate detumitio et re solutio. i. apatis remotio absq̄ ap̄itione ad exte riora. f. p̄ter hoc q̄ apā cōuertat̄ de interiori bus ad exteriora. uel p̄ter hoc q̄ apā ap̄iatur ut appeat fales ad exteriora emitti eūz molli fi catione. i. post molli ficationē apatis p̄cedentes ap̄itiones et corruptionē sanici exteri^o. Hoc at̄ ē signū p̄mutatiōis gnāle. Sed si uis scire ad quas partes p̄mutatio debet fieri dixit Aulic. o3 ut consideret̄ puls^o. nāz si sit undos^o magn^o p̄mutat̄ ad p̄p̄tias. p̄p̄tē si sit cum co tussis.

Sal. aut̄ s^o afforissimoz in p̄mento affo^o su p̄p̄ositi. Quicūq̄ squinātes. et. Dixit q̄ sign^o p̄mutatiōis signātie ad p̄tiones est puls^o dur^o ine qualis. Et putatur q̄ iste textus Sal. sit cor ruptus qm̄ pulsus p̄p̄icor est moll^o. Quidā saluātes tex^o dicunt Sal. absolute fuisse locutū quoniam in omni apostemate cuiuscumq̄ mēbra puls^o hēt aliquāle duritiē p̄ intensiōē tñ ab apate in arteria tñ in apate mēbri moll^o pulsus ē minus durus q̄ in apate mēbri duri et p̄pter paucitatem sue duriciē uocat̄ moll^o nō qd̄ absolu te s3 in cōp̄itiōe ad pulsū apatis duri. Si hō cum p̄dicto p̄mutatiōis generali signo pulsus fuerit sp̄asmosus tunc ipā p̄mutat̄ ad sp̄asmi. Qd̄ si eūz p̄dicto signo accidit dolor in stōacho et sequit̄ nausea tñz p̄mutat̄ ad stōachū. Si hō debilitat̄ puls^o uat̄ et mutat̄ et fit rar^o et cō mouet tremorē cordis et resoluit̄ calor innatus et accidit sineopis tñc mā ē effusa ad p̄es cōd̄is

Signa aut̄ suppuratiōis dixit Aulic. Qm̄ iucit̄ leuitas pauca quasi incho ans quā q̄z p̄cipit medicus ad tactū uel cum esset apā in palato et q̄z p̄cipit eaz infirmus ut cum p̄cipit tensiōē loci ap̄osi remitti et aliqua liter liniri tñc illud est signū q̄ colligit̄ in cupi et maxie cum transitiōe quarte diei. Significa tur eim p̄ hoc q̄ mā nō est apta resolūtiō s3 hēt duritiē et grossitiē sup̄le tu dolor tñ augetur Cum aut̄ maturatio facta fuerit leuitas et mollit̄ eies augeret̄ feruor mitigat̄ et dolor remittit̄.

Signa dantia sp̄ez et significatiō salutē dixit Raf. 3^o q̄tinetis dico si sit at p̄mutatiō mēi ad partē exteriōrē ē bonū si gnū et cris eius ē bona. Aulic. n. y. 7^o afforissimoz rñ. a squāte habito tumor et rub^o i pectore. f. ex teriorib^o et aut̄ gule uel coli sup̄uentēs bonum qz foras quertit̄ egritudo. Unde Aulic. 4^o colliget̄ dixit. Ex signis bonis ē ut apostema i locis exteriōrib^o manifestet̄ aut p̄ tumorē l^o ali ud signū aut per dolorē ad tactū. Et Aulic. di

xit si p̄mutat̄ ad exteriora p̄ derivatiōē mē ad partes ut ponit̄ 3^o pronosticoz tñc multotiens appiunt oculos suos et sanāt̄. p̄focati. n. stat̄ ocu lis subclausis mēst̄. Cū ergo p̄ derivatiōē mē ad exteriora sentit̄ se alienatos ap̄iunt oculos suos cōgaudentes. Pro declaratiōe tñc hū^o subdit. A. q̄ q̄z accidit squinātia q̄ facit appa rere rubedinē i parte pectoris et collo ut gene res herisipila. Et h̄ pōt̄ r̄igere fm̄ duos mo dos uno p̄ redditiōē siue retractiōē mē. i. p̄ tractū multe mē ad interiora. que ē tāta q̄ redun dat̄ ē ad exteriora ita q̄ apā optin^oz itus et cū et hoc ē malūz. Aulic p̄ eūz mēi ab interiori bus ad exteriora et ista ē illa cū qua est spes et alienat̄ cum ea hanelitus. Qm̄ eim alterat̄ hane litus eoz dixit Aulic. et incipiunt anellare haneli tu breui ubi prius anelabant hanelitu longo in di sp̄sione uehemētie p̄focatiōis. tñc itz remouet̄ cā p̄parans hanelitus longus et redeunt mēbra ad di sp̄sionē nālez. tñc eim tam spatur sic dixit Ipo. i. epidimys ut 3^o ponit̄ q̄tinetis. Et iō Uia ticus ait q̄ hanelitus breuis est signū laudabile in signātia. Et dixit Aulic. Qm̄ accidit apā in la tere opposito sp̄at eūz eo resolūo aliqua et nō in tellexit absolute latus oppositum s3 p̄ latus op positūz intellexit q̄ transferat̄ ad exteriora et ad loca maioris securitatis. Et notat̄ dixit sp̄a tur qz. f. r̄igere posset q̄ mā traheret̄ ad locū et multa q̄ itus et extra aparet̄ et p̄ alias ē cō tingentias q̄ plures euenire potēt̄.

Signa aut̄ mala et mortez minātia sunt signa cōtraria p̄dictis. Aulic eim Raf. ubi supra Dico si p̄mutat̄ rubedo a pte ex teriori ad interiorē significat̄ mās p̄cedentē ad pte3 gule et epiglottis et inde est malūz signū ex eo eim coangustat̄ hanelitus Aulic. dixit p̄foca tio mala festinat ad p̄b̄endūz hanelitus. Et qm̄ resupinat̄ patiens eaz p̄b̄et̄ hanelitus oīno. Et qm̄ nō resupinat̄ hanelitus sit difficulter et patiens frequēter extendit colū ingentiādo ad hanelandūz et reuoluit̄ eūz inclinatiōē. i. inquieta tur et angustiat̄ et p̄ debilitates nō potest stare erectus unde inclinat̄ et inclinat̄ nō pōt̄ stare et iō angustiat̄ erigit̄ et sic reuoluit̄ et nō quie scit̄. Repitur alia littera q̄ dicit̄. Et resoluit̄ cū inclinatiōe qz qm̄ inclinat̄ et non stat̄ cum collo extenso subleuato debilitat̄ et p̄ hoc diligit̄ ex pansiōez et extensiōez. mēbroz suoz. f. totius corporis erectiōē capitis subleuatiōez brachio rum expansiōez et dilatiōez qz alr̄ manere nō pōt̄. Dixit Alman. Brauitas signātie et eius leuitas fm̄ q̄titatez angustie. f. maxie hanelitus deglutitiōis et loquele cōphendi pōt̄. De graui tate et leuitate hanelitus patuit̄. Deglutendi aut̄ oīmōda difficultas ē signū pessimū et maxie cum resilit̄ cibis et potus ad nares significat̄. n. constrictionē nimiaz. Ablatio enim uoci in squinancia signum est pessimum Et si fuerit cum p̄mutatiōe rationis est mortale. Aliquan do tamen auferit̄ i eis uox tñ ratio remanet̄ i co luis et tñc manib^o et motu mēbroz indicat̄ que uolūt̄ petere uel respōdere assequi l^o fugere et nō ē signū tñc sic malū. Et de signis malis ē pul sus diuersus uerūm qz pulsus diuersitas nō p̄ uenit̄ ex p̄p̄tate squinātie s3 ex passiōe cord. i. fuerit absq̄ alijs signis malis nō ē multū ue b. z.

renda. Et ex his est urina subtilis aquosa eue
nies post grossa. siq. n. rapiti mei ad superiora
et sic ad loca apata. Dixit Alkind? si lingua ni
gra facta fuerit et rosida prefocabit paties. qm
siq. repletionem multa et ro facta e mioris latus
dimis qm augmentat i longitudine. A. aut dicit
q. grossitudo lingue et ipsi? denigratio sunt ex si
gnis malis q. ex ipsius grossitie significat ma
multa que ei coicat et ex nigredine significatur
fortis adustio. Qm aut dixit Avic. ch prefocato
nib? malis febris e multa tuc mors festinat qm
febris facit patie idigere hanelitu magno que
habere n pot pp strictione. Et dixit y. 2. affo
rismo. Strangulatoz et dissolutoz nondum mor
tuoz. apate magno debilitato no referit quibus
cuq. spuma fuerit circa os. i. squinatioz apate
magno debilitatoz pp pfocatoes magna qm
n sunt adhuc motui n refert. i. n. retrofert aliq
ad sanitates q. no curat nec enadit aliq eoz q
buscuq. spuma fuerit circa os. Et Gal? qui
dem in comento dixit q. affozism? iste vificat
ut in pluribus et maxime in viro calide ptonis
calidi cordis iunene et in constitutoib? pub? et
regionibus calidis et precipue si febricitas fue
rit. Et pro clara verificatioe affo? scire. oz q.
ut dixit Gal? in comito spuma in pfocatis aliq
accidit euz feruor? aer nequit exire ppter nini
am constrictione. tunc n. angustia? pulmo cum
maiori angustia et exmuit pulmo aliquas parte
natis humiditatis ipsius euz dicto aere et eleuat
in spuma et cum spuma ab hac causa accidit. nul
la est spes euasione. Unde Serap. ait unde ille
de quo desparat est ille in cuius ore spuma appz
loquens de predicta. Et Avic. dixit. qm pueit
constricito hanelit? et necessitas exbendi uapoz
fumoz supple et attrahendi aerez frigidum ad
hoc ut educat uirus que efficit hanelitu huida
tes. s. pulmonis proprie substantias dissolutas
ex multo incendio ad exteriora. s. ozis in haneli
tu et apparet spuma. s. in illa humiditate diuersa
ab ill? fumis uel aere et in spumaz conuersa tuc
no e spes in ipso nec oz ut curet sed sol e pro
ficio relinquendus. Et aliquado accidit spu
ma in suffocatis non ex humiditate substantica
plonis sed ex alia humiditate extranea flatica
uel saluali exite in ore uel ad os pulsa et diuisa
a fumis ill? uel aere et tunc non ex toto tollitur
spes sed debet curari et maxime si fuerit in ma
frigida. Et distinguit inter dictas duas spu
mas ex h? q. facta ex dissolutoe humiditatis sub
stantice plonis attinet aliquati citrinitati seu
rubedini clare et ampulosa minutissime multa
et est scdm plm euz priuatione sensus et motus.
Facta aut ex humiditate extranea est alba et
absq. multa ampulatione. quia ad multa ei? am
pulationez requirit uehemens motus qui non e
in tali prefocato et ut plm e absq. priuatione se
sus et motus. Et scdm hanc considerationez
dixit Avic. Qm q. prefocans spumat? et dein
de sanatur et illud erit euz illic fuerit fortitudo
uirtutis et appetitus et nutrimentu. Nam cum
prefocatus spumas fortis fuerit in uitali p pul
sum cognoscenda. ac etia in aiali cognoscenda
per sensus et uoluntariu motu. et fuerit desi dras
cibus et laudabilez cibis. et in hora debita. et fue
rit in eo nutrimentu. i. bonitas digois in stoma

co epate et mebris cognoscenda per sua signa. te
scias q. illa spuma non fuerit ex substantica hu
miditate plonis et per consequens non e despe
ratus. Et econuerso suple si non fuerit forti
uirtutis nec appetitus nec nutrimentu tunc illa
spuma est mala facta ex humiditate substantica
plonis et e desparatus. Unde subdit Avic. euz
autem facies eius sit uiridis et denigrat? oculo
culoruz eius tunc ipse morit. Et sit? qm mio
ratur pulsus et frigidant? exma. Et h? sciedu e q.
suffocatio cum spuma deterior e scdm plurimu
ea q. e sine spuma dr fm plurimu q. in ultimata
suffocatoe in qua nullus fumal uapoz pot exire
et aer nullatenus introire non catuz spia. Dixit
Raf. 3. qm moris uelocius. Quib?
accidit squantia et mutat exterior pars coli eius
ex qritate rubedis eius et alba fit et sudor asce
laruz eius fuerit frigidus mors sequit ipso die
aut die crastina. Et Avic. dixit q. si quis pfo
catoes pati et alterat color postremi coli ei?
rubedie sua pfecta. i. a colore uiuido que hebat
reporz sanitatis ad albedine. i. liti dirates uel vi
ditates et sudat inguina eius et ascelle sudore fri
gido tuc ipse morit in uno diez duoz q. in die
pmo aut sequenti. Nam dicta pmutatio coloris
fit aut pp extinctioez caloriz inat aut ppter apa
praua et intense caliditatis que ad se trahit cali
ditates priuz coli. Et sudor frigidus dictoz lo
coruz fit q. uapores retenti q. no potuerit educi
p hanelituz a corde pellunt ad ascellas et ab epe
ad inguina. Et q. calor taz extinguat? id e exitu
gelant in sudorez frigidus quare exite coarta
tioe intrinseca et caloriz inat diminutioe multa.
mors cito aduenit. Dicit quida signa mortalia
sqnantie sunt pstrictio hanelitus intrinseca cum
orefione aut spuma circa os. ipedi mti grande
deglutio cu reditu potus ad neres uoz subtilis
canilina cu mugitu et quasi si narib? loquatur.
Emissio lingue. Color lundus aut niger in fa
cie lingua et labijs. et oculis frequens iquendo
in po? iacendi resuppine. Colli contractio febris
supuientens qritia. Sincopis. frigiditas exmi
tatur et collectio uillozuz. Et dixerunt q. exi
tus ab ore in pinct? mti flatis uel banole salu
ue est signus malus. infine uero bonus. Dixit
Avic. ois squinatioz qui morit spasmus i pri
mis et maxime vificat h? de apostemate magno
quod obtinet interiora gutturis et exteriora qm
ex multa materia spasmani? loca coli et pectoris
Quidaz tñ dicunt h? uerū e in omni squinatio
de qua contingit mori qm in tali prefocatoe ce
rebuz multuz leditur quare qbitur in se ipso et
ad ipsius pctionez sequitur pecto mebrozuz ner
uozuz et sic spasmus. Et dixit A. q. accide
tia pfocatois in febribus sunt mala ualde si
eui etiam dixit. Gal? in cometo affo? Si a febre
habito collum et qm in febricitantib? e necessi
tas hanelitus multa et prefocatio impedit ab eo
et maxime euz prefocatio e fortis. tunc n. dixit
Avic. fit hanelitus attractus. s. ueloz et frequis
in qua fit iunamentuz motione hanelitus qm
n. in omni hanelitu pulmo moueatur in h? tamē
maxie mouet scdm oēs sui parte. Nam pp ista
matione ac sciedu qd corrigenti i pfocatoe forti
fit necēuz mtoies moue pect? cu plmoe ue?
et frequēter. Et tñ ad hoc ut iste hanelitus fiat

dixit Aui. qd uirtus adiunet. si eim multu eet defecta no posset facere hanelitus uelocē. Et oz ut no sit in hanelitibus eoz iflamatio. f. q sit necessarius multu pecc' eleuare qz tūc fieret hanelitus magnus et satif fieret necessitati pp magnitudinē. Alia littera hēt iflatio quasi dicat no sit iflatio in epiglotti tanta q aer no posset igredi et egredi. Hāz si sic esset no posset fieri dictus hanelitus attractiu' f. iaz moriret. Dixit Aui. qd accidit i die crisis pfocatio est timorofus et phitofus. timorofus quidē. i. facies umē tū p'et qd pntēz idacat quare accidit in die crisis pfocatio sine apate et tūc est signū crisis future uel per uomitū uel per fluxus sanguis narius. et in decursu dictus est. pntofus autē qd est cum apate crisis. i. euz apatibus pfocatiū ē pntofus pculdubio. significat eim q nā no regulat hūores unde tendunt ad mēbra nobilia. Lūz g' iaz uirtus sit ex morbo defecta pterito absqz dubio mors sequet. Et hīc notandum est q in febrib' qūz accidit crisis p apostemata post aures et tūc si in illis apostematib' sequit accidens pfocatiōis et cōstrictiōis hanelitus ita ut accidat hanelitus nungofus q sit cū ozel mone tunc talis crisis fm plurimū ē ad moztē et raro enenit in ea salus. Et Aui. q pfocatio in febribus acutis pstrictis siue conclusis qūz portendit uariolas et hoc qū in eis sit pfocatio pp mās multas ebullentes in spūalib'. Et filz dolor gutturis pndit in dictis febribus uariolas qūis no sit pfocatio. i. qūis no sit dolor ex apate pfocatio suple f. sit ex ebullitione mēz circa ptes oris. Aut ex uaporibus surgēbus ex ebullitiōe q sit in sanguie circa generationes uariolaz. Et scias q Hal. 4. de interiorib' dixit uidi quēdā qui diu tussiens panca et mico sa screauit f. postea euz tūssi lapidē quasi gran dinē eiecit. monstrās eum mēchi et post aliquot dies alius screauit. unde arbitratu suz mās quā pus eiebat in lapidē. quertū uū cepi et dare medicinam asmaticorum. Cumqz eam cepisset de lapidibus cepit minus eicere et interpolato longiori tempore. hec tū passio in ultimū sue uite mīme recessit. Aui aut quaz lapidez screaret constrictionez hanelitus maximā patiebat. A. quoz dixit. Scias q qūqz lingue accit dolor p feuerans anno uno aut duobus in gutture eius et sūgt petrosā supfluitatē i pūb' gutturis qz ex q' tato tpe pfenerat n' pūit ex mā fbuli f. grol fa multū q ex calore agēte petrificat ibi. Euenit quoz dixit q uidit lapidē generatū sub lingua ad q'ritatē fabe. Et q uidit mulierē q stetit pfo cata que tandē expuit quoddā frustū i quānta te ossis dactili solidū congloba' fere ut lapis et uixit. Ego aut uidi serlanduz de ciconia qui ex puit frustra plura carnis dure et stabat cum magna pfocatiōe anteqz expueret inter que frustra fuit unū ad q'ritatē mediocritis nucis et regenera bant i eo interpollatiōe quasi unū anni et tādē mortuus ē ex hac pfocatiōe.

Cura ei. oportet i cura squinatie ab ipo pū oēz apponere sollicitudinē. ē. n. egritudo' pacuta. ymo et frequēter p pacuta nulas exhibēs medico curatiōis iducias n3 expectās horā curatiōis electā. Et. y. quidē 4. re gis acutoz squinatie pessime nō posuit curam.

nolēs medicū prudentem ut i ea solis pnoctis habeat uti. Et curā quidē ei' que curari debet qū ad dietā cadē ē cū ea que posita ē supra i cura apatū gutturis generali.

Cura itētiōib'. Quaz prima una ē subtractio cāe. 2^a ē phibitio ei' q fluit. 3^a ē diuersio ei' q fluxit. Et 4^a ē itentio partitularitatis. i. appoximatiōis medicaminū loca litū. Et 5^a ē correctio accidētū. Ad quas itentioes iplendas medic' nō debet negligēs ēē Ait. n. Hal. super 2^a epidimiaz sicut ponit a rabi i 9^a particula. Cū apā squinantiē ē magnū nō sit medic' q'itē' tū medicinis que iteri' fūit f. fiant et empla exteri' et ifusioes aque calide et balnea. Et ppea dixit. Mesue q primā rē pplet eūones facit cū festinatōe suple et filz ad pplendū subsequēter alias oz medicū festina re. Intētiō quoz subtractiōis cāe pprie cō pletur p euacuationē de qua dixit. Alexander q an oia i sinatib' flōmā adhibere necessarius ē. Et hal. 6^a prance ait. Equū ē i huiusmodi medela ad cesalice accelerare flōmā et multum ēbere sanguinē si in rē etas tēpusqz pmāserit.

Et sic uidetur hy ambo uelle flōmā i omni squinātia dberē fieri. Mesue uero dixit casū ē q si accidat a plenitudine solū sanguinis pnci piū nostrū erit a flōmā. Si uero cū multitudie sāguinis ē multiplicet colera pponit' eūones ēbēntē colerā a sanguie et h' si oz cū reiteratione et flōmā facim' sequi post illud. Et sic. Mesue nō uidet uelle i omni squinātia pncipiū fiedū ēē a flōmā. Alman. quoz modificās dicta de flōmā ait. cū in facie et oculis rubedo fuerit et repletio qz ista indicāt sanguis repletionē i pū cephalice flōmēz quasi dicat si nō fuerit rubedo et repleo nō fiat flōmā i pū. Et Aue. dixit i calida squinātia oz ut icipiat a flōmā quasi dicat i fri gida nō. Dicit cōiter ex ponētes nullū dubiū fore q i squinātia sāguinea cōpetit flōmā et nō solū i sāguinea pura f. et iā i nō pura in qua sanguis alijs ē pmi' hūozib' cū pdominatiōe ipsi' supra illos q'ritatiua uel ē tali pmi'xiōe qz alijs humores possint euz seq i eūone per flōmā qūis fm q'ritatē ipsi sāguini pdominēt. Et f. hāc intētiōē. R. af. 3^a cō tinētis redarguit Iudeū phibentē in colica et flātica flōmā fieri. Et dicit et i oī squinā tia cū plenitudine sāguinis i toto qūis ipsa sit ex alijs hūozib' a flōmā ēē icipiendū ut phibeatur sanguis i toto cōpore dominās trahi ad locū apatis ymo et si absqz repleione sanguis i toto fuerit ei' repletio in aliquo mēbro cōicanti gutturi qm a flōmā educēte ab illo mēbro est incipiendū ymoplus i squinātia magis a quocūqz hūore a flōmā ēē icipiendū reqrēre eā apatis magnitudine. Et notat q qz i squinātia ita ē q impedimētū deglutitiōis impedit supitionē far maci solutū hinc est q ut plurimum a datione solutū prohibemur et i omni squinātia cogimur a flōia incitū eūonis facere. Et ad hoc aduer tentes. Alexander et hal' absolute pcesserūt flōmā in pū. n' tū uoluerūt q si aliqū qtingat q tū p rāz ē squinātia ab alijs hūozib' dictis mōis sanguini inpmixtis fieri q flōmā fiat in pū ymo ubi possibile foret solutū exhiberi d3 ab b. 3.

eo ichoari sicut dixit Mesue. Et debz exponi
dictu. Mesue cu dixit. si aut cu plenitudine san-
guinis et multiplicet colera. i. uictoria multa su-
pra ipsu ita q ex sanguinis eione timere ipsi
ebullitio tunc pponim? eionem celere et. Et si
his can pot et dz afferri alyz hūozib? a sanguie.
Alexander aut et hal h relinquere nota ex can
ulib? et scias q auctoz quida aduerteres q sq
naria si fit ab aliquo hūore sine sanguine magis
fit a flate q ab alyz. et min? a cola id expresse
rūt q i colerica flōia fiat. Et id ēt Aue.
dixit absolute i sgnaria calida pprehēdens san-
guineas et colicas. nō aut expresse rūt q i flōia
flōia nō fiat sz q ut frequen? i flōia nō debeat
cōuenire ymo in flōia que est illa que prouenit
dixit Aue. in fine algasmati. i. circa partes
colatorz et amigō et ulz circa fauces a flate oio
a sanguine separto descendenti a capite ad loca il-
la et apostemanti ea non cōuenit flōia in prin?
ymo dixit Aue. cum sit flōia ante declinatione
egritudinis descendit ad locum pfocanz. i. mē-
tus de fleumate qd addet in apa. et poterit eē cā
suffocationis. Hic tamen iuenit alia litera
que dicit ante decollatione. i. in principio pici-
piante. et anteq manifestent accētia pfocatiōis.
Si. n. in ipso prin? principiante talis sgnantie
flōia fiat. cum erit q multuz de fleumate de-
scendat et sequetur pfocatio ymo etiā nec con-
uenit flōia in principio flōie cum aliquali sā-
guinis pmtione. ymo nec etiā in processu si tē-
deret in uiaz resolutionis. Et quidam dicunt q
nec etiā in principio colice pure. n. cu parua
admixtione sanguinis. nisi ut dicit apostema
flōiaz expectet p sui magnitudine. sed postq
tale apostema flōicum uel collicus non tenderet
in uiaz resolutionis sed in uiaz suppuratiōis. cum
appuerit maturatiō cōueniēs erit fiēda flōia si si-
gna indicantia de ea affuerint et non fuerit qd
eam phibeat. De hac. n. loquens. Aue. dixit q
scdm hitatē si dispō tollerat expulsiōes flōie
idest eius dimissiōes. ita q non fiat in princi-
usq ad maturatiōem. tunc illud est melius ut ad
huc remaneat uirtus in corpore. et cedat euacua-
tio ipsius materie facientis egritudines supple-
re non sanguis qui non est dñans i ipsa materia
per cuius eiones caderet uirtus et remaneret.
Uel ut dicunt aly et cadat esio. i. non possit fi-
eri ppter flōiam quā fecisti in principio quam
non debebas facere sed debebas eāre illā mās
cū farmania. et non fecisti. unde ipsa remanet eu-
acuata. Uel ut dicūt aly cadat esio materie egrit-
udinis et non fiat per flōiam usq ad maturatiō-
nem. tunc. n. tpe maturatiōis stantib? indicāti-
bus et nullo phibente fiat flōia. nam tunc flōia
cum fuerit expediens erat materiaz egritudinis
quaz non cūat in principio quia non fuisset ei
obediens. Et dñt quida q intellexit de mate-
ria cōficta qm affirmant ipsi q mā sanata pōt
comode eāri in flōia uenari ppinquaz qd m
aly negant. Et dñt et bene q ista flōia non ra-
tione materie sanate sed ratione sanguinis cōtē-
ti in uenis ppinquis apostemati. De hac flōia
dixit. A. 4. cap. de flōia. Cum aut in eas. i. sgn-
nantias ceciderit dñs in eozus principio flōia
penitus dimittat sed cum matura apparuerit et
egritudo principij statū pcederet. si opportūm

erit q minutio fiat et non fuerit qd phibeat tūc
fiat flōia. Et notant quidaz q p tēp? matura-
tiōis possumus intelligere duo tempora. unuz
ē q per tempus maturatiōis Aue. intellexit si-
nez augmenti et tempus status quo ad acciden-
tia i q mā ebullit fōriter et saniet. et i h tpe pōt
eē opportūtas flōie q i pñ? fuisset phibita quia
ex doloribus foribus et sentitate accidentiū san-
guinis saltē q ē in uenis ppinquis ebullit et cor-
rūpit et posset trahi in multa qūitate ad locum
apatis et suffocare ut ergo nō accidat hec flōia
ppetit licet ante hoc nō ppetisset. Et saltē cō-
petit in hoc tēpore ut apa nō magnificauit citi?
maturet citius eripatur et mīn? uelut relinquit
quoz oppositum foret si nō fieret ista flōia.
Aliud tēpore ē maturatiōis cuz iaz mā ē matura
et apa molle fit et cessant accidentia quedā siue
apa sit eruptus siue nō. qz eiz possibile est q in
hoc tēpore sit facta multa infectio sanguis in ue-
nis apati uicinis quētiēs erit flōia et sanguis
ille infectus cūtur ne sui infectiōe ad ptes apa-
tis fluens sit cā corruptiōis eius. sic ergo dixit
Raf. 3. quētiēs. Iaz multi mortui sunt inde. Et
maxie ppetit ista flōia si ptermissa fuerit flō-
mia fienda tēpore sentatiōis accētiū. Et sic
appet qm in dictis duob? tēporib? siue duob?
cābus flōia pōt eē expediens in declinatiōe
morbi per qm similit casuz si sanguis apati ppin-
qu? supcaleficeret aut ificeret. Et scias q et
in sgnaria sanguinea aliq nō est necessaria flō-
mia ut cuz eueniret in corpore macro et mēbris
gutturis cōcanti? nō repletis qd pōt qūgere
saltez pp cās extrinsecas. qm ut dicit aliq et
pp intrinsecas licet raro. Unde dixit Raf.
3. quētiēs uidi sgnarias accidere uehemētez in
corpore nō repleto nec nimie carnis. Et expedit
ut hic patiens ponat in camera frigida i ultimi-
tate frigoris ut nō fiat dissolutio aliqua de cor-
pore ei? et nō sitiat nec exuriat nimis. Et nulla
ei fiat minutio ut inde secū remaneat sanguis et
ipm hēat ad nutritiōes in diebus in quib? nō
poterit nutritiōes accipere qm si fuerit potēs
et in loco frigido morā traxerit possibile est q
ueniat ad. xx. dies et si cibum nō accipiat. Et si
minutio facta fuerit intensa et cibuz postea acci-
pere nō poterit post tres dies oio moriet. Uñ
uide q si sgnaria fuerit in corpibus debilibus
sic fiat q nulla fiat dissolutio in ipso corpore. nō
bilis et cōfortet derelinquēdo nutritiōes et
insistenduz est ad dissoluēduz apa. Et Aue.
dixit cuz sgnantia est nō cōitate replonuz in cor-
pore toto. imo est supfluitas in pte gutturis mē-
cutus signis est q nō sentit in gutture extēsiō. i.
angeri qz nō fluunt ad locum mē. tūc iste ptran-
sit ut nō fiat flōia nec dz fieri. Et dñt notā-
ter dixit Aue. nō sentit ibi extēsiō ut p h? idicet
q apa nō sit uehemēter mag? ut supra dictuz est
ppteret ei flōia et si nō ē factū per uia deflu-
x? sz p uia qgestiōis qm raro hec mēbra qge-
rūt mām pp morbi. n. magnitudinē pcepit Hal.
libro terrapēte et et Aue. p. 4. fieri flōia
Sz illud qd i dicta squinaria ē fiēdu dixit.
Aue. Est ut ei? fiat elongatio idest elōget pati-
ens eā ab additiōe carū resolutionis. i. a cāis re-
soluētib? ut a mora i aere calido et ab approximi-
tate cāp resolutionis faciētiū ē necessariā cibatiō

ne plurimā. i. restauratiōe plimā per nutritiā
 Et cū illo qz i tali casu debet phiberi nutri
 mē cū sit corp⁹ ei⁹ utens sāguine ipsi⁹ pprio
 et hoc qz factū ē idigēs phibitiōe nutritiōe. Et
 sic querit^r sanguis a pte apais^r et fiet ei obe
 diēs. Et debet oēs cāe resoluētes faciētes
 eē necessariā cibatiōis exhibitiōe uitari. Et
 si l^r d^r uitari flōmia. ipsa n. nō facit tollerari
 phibitiōe nutritiōe. ergo si facta fuerit nō tol
 lerabit phibitiōe nutritiōe. Et nō erit excusa
 tio a cibatiōe. Et i cibatiōe ē labor^r et pprie cū nō
 deglutit. In pcessu aut talis squinātie et post
 qz natura uia fuerit sāguine proprio pro nutritiōe
 to d^r medicus pcedere cū resolutiōis aut cū ma
 turatiōis. Et o^r i flōmia ubi necessaria fuerit
 qseruare ei⁹ q^ritātē et q^ritūā et discretā. Et
 Rasis quidē i expōitiōe libri hōiū a. hā⁹ 3^o
 q^ritētis dixit si corp⁹ fuerit potēs absqz febre
 i passiōe squinātie minutio d^r fieri donec puei
 atur ad sincopim. Alij aut fere oēs auctores
 flōmiā i squinātia diuiserūt i flōmias multas.
 Dixit n. Alexander qz nō subito uel semel fiat.
 Et paul⁹ dixit euacuare quēit nō sit. i. non
 una uice. Et hā⁹ dixit etiā 2^o et 3^o fm morbi q^r
 titatē et fm qz utrius tulerit. nō aut semel sāguine
 exhas sed paulatim qm passiōis hui⁹ dñs diffi
 cilē habet trāsgitiōē et si sit illi. sanguis ex
 trabas q^ritātē necessario u^ret^r debilitabit^r et
 dissoluet^r et fortasse nō poterit restaurari uir⁹.
 Et sit^r ē. Serap. dixit et subdit qz cōiones i
 quib⁹ euacuat^r pax et postea pax plus attrahunt
 supfluitates ex mēbris infirmis. Et itez paulus
 dixit qz flōmia nō fiat magna i una uice qm dñs
 litata uirtute ex cōione multa simul facta q^ritātē
 mā multa i partē que patit^r. Et Rāf. 3^o q^ritē
 tis et sit^r. Serap. ut ibidē ponit dixit mēris
 flōmie multiplicari debere. Et dixerūt qz extra
 bunt de sanguine. 3. p. qualibz hora usqz ad tres
 dies. qm huius cura dissipabit uehementer sup
 fluitates huius neqz pmitter^r q^ritātē eē defectam
 indigeret. n. cōione sanguinis multi et iposibili
 le ē in uno momēto h fieri absqz sincopi. et ne pa
 riant inde suffocatiōē. eo qz sunt debiles ex
 defectu nutritiōis. Aut. quoz dixit. nō extra
 batur sanguis plimū subito et proprie euz uir
 tus inceptit iam debilitari. i. siue illa debilitas p
 uenerit ex egritudine siue ex imutatiōe siue ex
 alia⁹ quacūqz cā naturali. uel non naturali ymo
 dixit ipse priatur flōia et sumant decē et decem
 in omni hora usqz ad diez 3^m euz separtionib⁹. i.
 iterationibus continguis in pporitiōe qz. i. eq^li
 ter distet hora ab hora uel tēp⁹ a tēp⁹. Et qui
 dam exponūt in omni hora. i. in quauis flō^a fa
 cere siue semel in die siue bis. siue pluries flōa
 re uoluerit. Et alij dicūt in omni hora. i. diei
 equinoctial^r reducti ad 12. d. horas. Et dicunt
 qz. A. uoluit qz duodecies in die fiet minutio et
 in omni uice minuant^r. 3. p. et sic in die. 120. 3. que
 sunt. 3. p. et sic qualibet die trius diebus. Aut.
 at non explicauit de pondere. sed dixit decem
 et decem. i. in una die decē et decē in alia. Et
 melius fecit qz qui explicauerūt de pōdere dice
 res. 3. p. Et hoc fecit. A. ppter diuersitatem
 corporū et temporū anni. et regionū. et q^ritūdi
 nū. et aliorū p^riculariū indicantiū de q^ritūte
 flōie. Et subdit. A. o^r ut declinetur cū sepa

tiōe uersus conseruationē virtutis et expulsiōē
 sincopis. quasi dixit qz separtio siue p^ritio flōie
 fiat taliter et in tanto tempore et in tanta q^ritū
 te qz uirtus conseruet^r. et sincopis non sequatur
 Nam dixit ipse. euz sincopis accidit ei⁹ et cadit
 uirtus eius nō poterit pect^r mouere. et sic auge
 bitur hanelitus difficultas. Et non pōt subueni
 ri casui virtutis in eis et proprie euz minorē cibū
 aut necessario. aut uoluntarie. Et ideo conside
 rata debilitate virtutis scdm plus et minus debet
 diuersificari p^ritio flōmie. ita ut ab aliquo pos
 sumus trahere sanguinez omni hora. ab aliquo
 semel tm. aut bis aut ter in die. Et ab aliquo. 3.
 .ij. in uice ab aliquo. una aut plures. Quāqz
 .n. de se squinātia indices de copiosa flōia. tm i
 debilibus auctores p^ritū sunt eaz ppter cās su
 pra ab eis assignatas. ymo adhē flōia p^rita sal
 tez ad aliquas uices. ut duas uel tres ēt in forti
 bus melior reperit^r. q^ritū Sal. ut supra in forti
 b⁹ intelligēs dixerūt. quod fiat una die donec p
 ueniat sincop. Et. A. dixit. si aut debilitari nō
 inceperit uirtus suple sed sit fortis tunc opor
 tet ut sine cessatiōe sanguis trahat^r donec ap
 pareat sincop. De qua aut uena flōia fieri d
 bet attendendū ē. Sal. nāqz ut eodē ponit con
 tinētis aut. si squinātia fuerit in muliere cū⁹ ab
 scissa fuerint menstrua minutio fiat de saphena.

Et similiter in ea que facta sit ut successiōis
 strictionis sanguis emoroydarū. Et. A. dixit
 q^ritū o^r ut intendat in re flōie res alia que ē ma
 gis integra. qz q^ritū ē dñius sanguinis retenti et
 pprie consueti expelli ex mensuris. et emoroy
 dibus. causa in p^refocatiōib⁹. Et in huiusmodi
 oportet ut fiat flōia in latere trahente ad partē
 a qua cadit retentiō. sic necessaria ē in dictis ca
 sibus flōia saphene. quia per eā trahit materia
 a partibus supioribus ad matriā. uel emoroy
 das. et ab inde ad inferiora. Et q^ritū ē nece
 saria saphene iteratio flōie q^ritū Dixit. A.
 q^ritū egreditur sanguis plurimus. i. per ipsaz flōi
 am saphenarū aut per menstrua uel emoroydas
 puocata uel puocatas per ipsaz q^ritū sedant ac
 cidentiā statim ymo semp sedant si nūduz fuerit
 mā multuz fixa in loco. aut saltez minuant^r. et si
 materia fixa iam fuerit. Et similiter ē intelligē
 dum si causa p^refocatiōis fuerit restrictio alte
 rius fluxus uentris a sanguine consuet^r aut san
 guis narius tunc necessaria erit flō^a basilice et
 q^ritū ē istius iteratio. Et scias qz uena ad
 flobotomādū debz elligi scdm q^ritūtes replōis
 in toto. stante. n. in toto replōne multa inci p^rēd
 ē a flōia uenarū longinquaz et saphenarū. Et
 exite adhuc miorē replōe a flō^a basilice et adhē
 miorē a mediana ut plurimū ē ut nō sit necessaria
 flō^a dictarū uenarū. Et ideo auctores pro
 maiori parte solum de flō^a cephalice exp^resserūt
 Dixit Ruffus nisi fiat minutio in squinātia
 ut quia non possit fieri propter aliquas causas
 apponenda est uentosa tibys et in pulpis cruri
 uz uel eozaz et extrahēdū ē mltū sāguis. qm di
 sipabit^r passio incōtinētū. Et Rāf. ait dico
 expedit qz fiat ista cura pluries qz si opus fue
 rit reteranda euentosa de uno die in aliū. Cō
 uenit ēt iste uentose euz scarificatiōe p^runda.
 Et Aut. dixit necessarie sunt uentose cruris su
 ple et in q^rsimilib⁹ locis qm sunt q^rferēs ualde
 b.4.

Quidā hō loco scarificatiōis apponit sangui
fugas crurib⁹ et alijs locis quēuētib⁹. Et
facta uniuersali sanguiis cōione p̄dicta ad cōiones
sanguiis p̄ticularē deueniendūz erit. Aut cū
Sal. in sinaria oz prius flōmare uenas que sunt
in manu suple et alias fm modūz dicūz. et deū
fiat cōio uenaz que sunt sub lingua. Qū autē
d̄z fieri ista p̄ticularis cōio dixit Haly. q̄ cum
medicamib⁹ fuerit usus. s. cōueniētib⁹ in p̄n^o
Augumēto et statu et apa nō dissoluit s̄z differ
tur eius tēpus et patēs dolores sentiūt. tūc duas
uenas que sunt sub lingua minue. et sic postea me
dicamib⁹ utere dissoluentib⁹. Aūc. hō dix
nō postponat flōmia uenarū que sunt sub lin
gua. imo oz ut incipiat saltem die eodem. imo
saltem in dispōne separatiōis p̄dicte. i. post dispō
nez separatiōis p̄dicte. i. a flō^a uli quasi dixerit.
postq̄z fecisti flōmiā ulēz et sepasti te ab ea. tūc
nō postponas flōmiā uenaz lingue. uel post dis
positiōnez separatiōis p̄dicte p̄ticularis flōne sic di
ctū ē supra tūc nō postponas et. Et in summa
sic fiet flōmia copiosa semel in foris et robusto
sue p̄tita i debili postq̄z sanguiis uli sufficiēter
cūctus fuerit fm Aūc. deueniēdūz ē ad flōmiāz
uenaz lingue. Et sic qdē Alexander facta ē
māe uli flōmia. de sero flōmavit uenas sub lin
gua. Alia. inuit q̄ cordiaz iter Haly. et alios
et ait. Ex hys que male s̄gnantē p̄ferit ē ut ex
uenis q̄ sunt sub lingua minutio fiat quasi dicat
In nō mala et que dat indicatōis nō fiat nisi qū
reliqua remediā nō quālerint sicut dixit Haly.
Et Serap. idem inueniens ait si facta flōmia
uli dolor affuerit nūm⁹ debet dūc uene que sunt
sub lingua minut i po die. et in crastino sunt ite
rande quasi dicat si nō affuerit talis dolor nō flō
mētur ille. Et scias q̄ aliqui post ulēz flōmiā
remānet uene que sunt in capite replere et in tali
cāu ante flōmiāz de lingue uenis debet capitis
uene flobothomari. Et p̄mo que ē in fronte
si illa apparuerit repleta. Et deinde uene labio
ruz. Et ad hoc aduertēs dixit Aūc. Qūz ē neces
saria flōmia algudegi. i. labioz et maxie qū re
plete appent et tandē suple uenaz lingue. flōmia
eīm eaz d̄z postponi ad flōmiā aliaz q̄ sunt ma
gis ap̄ati uicine et iō magis de p̄pino eūant.
Et dixit Aūc. nō solus flōmia uenaz lingue est
necessaria. imo qūz ē necessaria scarpellatio lin
gue ip̄ius. Et scias q̄ aliqui loco flōmie p̄t
icularis. imo et qūz post ip̄az ut uoluit. Aūc. ap
plicamus sanguiifugas barbe. s. mento uel sub eo
Oz ergo ut ad flōmiāz faciendaz medicus sit
diligens et bñ q̄sideret ut nō erret in ea. Luz
eīm male fit aut q̄ fiat copiosa ubi non d̄z tal
fieri uel sit postposita ubi debebat premitti uel
fiat simul ubi d̄z p̄tiri. Aut p̄mittatur p̄ticularis
uli uel quōz alr sit male ap̄oxiata sit cā euen
tus maloz accidētūz et augumēti p̄ceptūz.
Propterea bñ dixit Aūc. dūz s̄gnatā p̄seue
rat in augumēto et nō ē necessariuz nō fiat flō^a
ultima. imo sufficit illud qd̄ dixim⁹. s. q̄ fiat p̄t
ta s̄z q̄scitōatōes q̄ dicte sunt supra. Et p̄p̄e
rea Med. dixit q̄ in flōmia sunt q̄dictiōes ob
seruande quinqz. p̄ma si fuerit sanguinea calida
colerica multa aū oīa adhibenda ē flōmia et p̄
p̄rie ex cefalica. et q̄ si contrabatur dñūz san
guinis qui retinetur et consueuit fluere. et est

patēs de illi qui p̄sueuerūt cadere i squinatiaz
tūc flōmia fiat ex latere quod dolore sequit si
autē expresse h nō accidat melior ē flōmia ex la
tere opposito. 3^a ē q̄ si dominū ē i sanguine
et fm totū tūc nō ē sedueniens flōmare ex utra
q̄ cefalica cū uicissitudine et nedū ex cefalica
sed ex basilica et et saffena si uirtus tollerat.

4^a ē ut qualis scitq̄ fiat nō fiat extractio san
guinis simul subito sed cū iteratiōe renouante.
ut saluet uirtus. Et 5^a ē ut post flōmiā cefa
lice flōment eadē die uene q̄ sūt s̄b lingua nec tar
det illd̄ s̄z flōmet eod̄ uelpe marie tūc ē festina
dū cū plenitudo i eis apperuerit. Dixit. Serap.
si p̄nt deglutire aliqd̄ eīm⁹ eos desuper. s. dādo
medicīnā dissoluentā uētris. Et ista cōio d̄z et
pōt fieri ante flōmiā et post fm exigentiā mē.

Unde dixit Mesue. si colerā cū sanguine dñi
nari p̄tingerit ante flōmiā et post eā solueda est
cū reb⁹ colerā educētib⁹ leniter et iteratio ei⁹ fi
at. Et sit solutiūz pluris alteratiōis q̄ cōio
nis. Et h̄ si qd̄ uir⁹ tolerat. Soluat aut cū aq̄^a
solari et fructū. s. solubiliū ut cassiē. tamarin
doz p̄mox et si lūm. Et ponam⁹ q̄ritatem cōio
nis dixit. Serap. fm q̄ritatē uirtutis et etatis et
Haly. dixit ut flōmo usus fueris nāz solue cū ca
stia. et terentabin. Iuibus p̄mox sebesten et
uol. et h̄ i mā colica. Si aut dñūm sanguis
fuerit cū exuberantiā flatis dixit. Mesue p̄ flō
miā. soluat cū cochyis et cū yera. et s̄bibus. Et
tua iterest dixit. Mesue. mēsurare medicīnā ue
re i omib⁹ que dixim⁹. Et dixit. clisteria et
colliaria debilia si febris adest et foris si nō ad
est febris. s. in mā colica et i s̄lica clisteria et co
laria foris sūt iuuamēti sublimis. Et dixit. A.
Ex eis que sūt uehemētis iuuamēti ē admini
stratiōis iceptio clisteriōrū foris ualde nisi fe
bris p̄hibeat. tūc. n. oz ut sis p̄tēus cristerib⁹ le
uib⁹. Et tu quidē scire potes foris et leuia ex
eis que dicte sunt in hys que p̄terierūt. 2^am
aut rē p̄lent dixit Mesue administratiōes medi
cinaz de. Jacur. i. de papauere et aliaz medicī
nā fluxū materiēz cataraliū sistentiūz. et impin
guantiū. i. igrossantiū subtilē. s. materiā et acutā
et subtilianū grossā sicut in cura catarri dixi
m⁹. Et res 3^a que ē diuersio mē ad opposita
et extranea p̄plet sicut de ea in cura generali di
ctū ē supra. De 4^a. aut re que ē administratiō
p̄ticulariū et localiū operatiōis dixit Mesue
q̄ ipsa diuidit fm tēpora morbi. Et cūz hoc
oz notare q̄ ē in quolz tēpore morbi insurgit
diuersitas administratiōis p̄ticulariū remedi
orum fm diuersitatē mē apa factētis. De ad
ministratiōe p̄ticulariū fm tēpora mōbi satis
dictū ē in cura generali ap̄ati gutturis. Et i
h̄ ē loco dixit. Mesue p̄cedat in p̄n^o. ueritatē
p̄ticularitas ista administratiōis suspecta est
in p̄n^o egritudinis qm̄ fortasse reumatizat mā i
loco suple cū replone corporis tot⁹ aut circum
stantiū mēbroz et nō poterit p̄ ea repelli s̄z ma
gis p̄culcabit mā tūc ergo p̄petunt cum iā cōio
nes p̄cesserunt. Et in horis quidē augment
suplētum ē resolutiua miscēda sunt cū stiputiis
neptū sit magis uincēs medicāmē stiputiū p̄bi
bitiū agitatiōis et discursiōis reumatis et alte
ratiūm ip̄i⁹. Et si ad statum p̄cesserit egri
tudo tūc medicāmē stipico simul et resolutiūm

utendum est mixtis. Et in mixtura supple tam in augmento quam in statu stuporibus cum resolutionis gradum procedendum est ita cum uenerit egritudo ad finem status tunc resolutionis interueniat scriptica ut cum declinatio ceperit solis resolutionis sit utendum. Et exemplificans Mesue de referenti b^o in p^o p^ocessu fm diuersitate m^o q^o et alij fecerunt auctores. Et dixit. si q^o m^o sanguinea sit icipit edum est ab administratione gargarismati. s. frigidorum et siccorum sive scripticorum. sicut p^oprie est aqua rosata cum aceto. h. n. res q^o m^o est i omni specie et. s. squamane sanguineae. Aut cum aqua i fusiois sumach aut ribes aut cum succo corticum nucis uiridis cum aqua sumach. aut cum succo granatorum acetosorum et dulcium tritorum cum tota eorum sba supple aut cum succo musorum solum sili cum tota sba tritorum. Aut dixit Mesue cum succo solatri cum seie ros. q^o est ad hoc mirabile. Et sili cum succo citoniorum uel sorbarum. s. imaturorum et zaur. s. nespilorum et albelach al. aldela. s. dactilorum imaturorum et sili et mirtillorum et berberorum. Et q^o ad m^oscen^o cum istis balaustie et galle et semine ros. et alium i similia ut acatia ypoquistidos et uigo rat cum his operatio illorum. Et dixit suci sic ei agreste cum p^odictis sumamum est sublime. Et similiter suci sumach sicca et similia. Et Serap. dixit cum aqua solatri et uirge pastoris et aqua decoctionis lentium excoctatorum et ros. et radices ligri. et balaustie. Et Alman. dixit. cum aqua granatorum mixta cum carnositate sua. s. extracto ex granato comiso cum pulpa sua interiori et hoc fit q^o maiores acquirunt scripticitatem uel cum succo mali matiant acetosi. Aut cum rob. mororum celsi. s. imaturorum. Et post hoc uel p^oter hoc cum aqua rosata i q^o sumach ifusus fuerit. Et Haly. dixit cum aqua plantaginis et ros. et granati musci. Aut cum aqua plantaginis uel ros. in qua sumach fricueris aut lenticula aque coctas. Aut cum aqua psily. s. mucilaginis cum aqua ros. Et ex medicinis p^opositis queniens dixit Mesue est dyamorion affectum ex moris siluestribus. s. rubi aut ex moris rani. s. rubi catis q^o est imaturum. Et ex insufflationibus queniens in b^o dixit Mesue sunt alumen p^oprie et balaustie et cortex sumach et succus agreste et oleum onfantinu et similia. Et ut supra patuit p^o Aut. in cura generali scriptica que in hac ma repellunt debet h^ore sba subtilis cum qua submergit et penetrat q^o no inuenit debet eis admisceri acetosa q^o det eis subtilitates et penetrant de qbus est syrupus acetosus simplex et succus granatorum acetosorum et acetositas citri et ipm acetum solus. q^o u^o ad egritudines palati. Et in ore teneant pulle que sic sunt Ros. sumach ypoqisti. acatie granorum granatorum cortandri pparati an pres equales coficiant cum syrupo ros. in quo infusum fuerit modicum dragaganti et fiant siles lupinis et teneant in ore una post alias. Dixit Haly pulueres huc gargareoni isusla refrigeratiui. Ros. amidi semis portulace spody zuchari taberzed balaustiarum an tere subtiliter et insuffla et hoc in principio faciens. Dixit Gal. Ego in p^o m^oisco de sumach et uinis acerbis et balaustia et similibus cum sapa celsorum. Si aut ma colerica fuerit dixit Mesue. q^oferat in p^o hec que dixi facta infriigidantia magis cum eo q^o est p^oprie sicut

15
succus solatri et ros. et sandal. et casora et mucilagine psily et silibus. Addatur g^o ad predicta succus oleorum frigidorum. Et queniens gargarisma factum cum Zulep uiolato nenufarino uel cucurbitino et silibus cum aqua plantaginis. Et gargarisma q^odez factum ex medula cassie. dissoluta in succo cortandri huius uel plantaginis addita mucilagine psily uel semis citoniorum optimum est conferens in prin^o. Et de uilibus est gargarisma factum ex succo lactuce colate solo. queniens cum q^oplone sua et est cum p^oprietate sua cum aqua. dicitur conuenit in prin^o ois signantie. Et ois medicine que sistant fluxum m^o calide queniunt in hoc non solum gargarizare uel ore retente s^o bibite si fuerit possibilis deglutio eaz. Dixit Mesue. quedam ex his non solum gargarizata s^o et bibita sunt inuamem sublimis uehemetie p^oprie cum aqua sumach. Et sili lac q^o mulgetur ex semine papaueris cum aqua rosata dixit Hazon. Ros. semis papaueris albi rotulos duos cum aqua mellis. x. rotulorum. infundatur papauer in ipa per noctem unam. deinde coquatur donec redeat aqua ad rotulos duos. deinde collectur et ponatur in ea de acatia et sumach et balaustie et parum de zucharo et coquatur donec fiat admodum syrupi et detur ex eo q^o phibet reumata discurrena nimis in calida. Et dixit Mesue. ex istis est succus solatri depuratus bibi^o mane et sero scdm mensuras duarum testarum oui aut triu. Et sili mucilago psily cum coriandro et grano uno et medio canfore. Si uero materia flatuca fuerit dixit Mesue gargarizandum est in principio cum aqua ros. et aceto. s. in principio principiante. Dixit Alman. in principio fiat gargarisma cum syrupo acetoso. in processu uero principij fiat cum rob nucis et diamorion. Dixit Mesue confortatis cum eo quod est sicut galla et alumine et acatia. Et conuenit gargarisma ex succo acetoso uel oximele cum decoctione masticeis. Et si materia m^oica fuerit. fiat gargarisma in prin^o cum oximelle confortato cum baurach et alumine. In augmento aut si materia quidez fuerit colerica sanguinea uel mixta licet auctores non dixerint inter ea que conueniunt t^o distinguend^o est eo modo qui dictus est i principio. s. q^o in colerica i frigidario pualeat infriigidationi in sanguinea. Et tu hec per te elliges. In principio augmenti apostemat^o calidi gargarizet dyamorion cum decoctione caricatus et corticis granatorum aut succus uine acerbe mixtus cum uino aut melle. Et lac nuper muletum in quo dissoluta sit medula cassie. est gargarisma bonum. Et Mesue concessit mel ros. uel mel cum decoctione aliquorum ex scripticis supradictis ut mel ros. cum succo solatri uel mel cum cassie. Et dixit lac quidem ex his est que conferunt in hac hora lenit et doloze sedat. Et q^oq^o administrat cum medula cassie fistule et confert gargarizatus et bibitus et p^oprie cum pauco zucharo et croco. Et o^o q^o administratur lac calidum et proprie cum mulgetur. Et sit lac proprie caprinum aut asinum. Aut. quoq^o dixit. lac est ex medicinis sublimibus in principio et statu supple et in augmento p^opea q^o repellit et lenit et sedat doloze. Et ex hoc inuit de quo statu itelligat q^o non de statu quo ad digestione m^o est cum t^o n^o queniatur lac s^o de statu
b. s.

quo ad accidenia. conuenit enim tunc sedando dolo
re. de prin^o aut intellexerit quo ad disponez me
cum eaz repugnat. Quis tñ debil^{is} sit repugnans
et pax ppetretur cū rep^{er} requireret^{ur} repulsio for
tis. de augmento aut^{em} intelligi potest et quo ad
dispositiones materie et quo ad accidenia quo
miaz repelit et lenit. Et quidam dicunt q
lac ad gargarizandum debet esse extinctum cum
ferro cadente post pñ^m aut debet eē iextictus

Et i mā quidē frigida dixit Mesue puenit
rob nūcū. et rob celsoz facta fortia cū pietro.
mirra aut croco aut cū aqua mell^{is} et oximelle et
decoctōe yfopi aut cū decoctōe calamēti dacti
loz caricaz et passulaz mixta cū oximelle et pro
prie i mlica. In statu uero ubi mā pcedat resol
uēdo pferit i calida gargarisma cū decoctōe ca
ricaz i qua dissoluta fuit medulla castie. Aut
cū decoctōe passulaz sebesten dactuloz liquiri. et
ordei cū diamoroni. Aut fiat gargarisma cum
aqua feniculi et sirupo acetoso. Et in frigida
mā fiat gargarisma cū decoctōe dactuloz cari
caz passulaz yfopi et oximelle qm̄ iuuat ualde.

Aliud ualde utile. R. yfopi calamēti dactulo
rum passulaz ligritie silliquaz scabiose herbe
ne squinātie añ p. c. decoquātur i aqua mixta cū
equali parte sūi de uino albo et in fine addatur
modicum aceti colet et gargarizet. Et dix. Gal.
6^o mēim^{us} mirra croc^{us} et sapa celsoz sunt uehe
mētis medicamēti i hoc qm̄ mirra subūgitur
cū subtilitate sua in apate et crocus inducit stripi
tate et sapa celsoz inducit in mā dissolutionē.

Et sapa ipsa et crocus hñt se maturare. i. leni
re apā. Dixit. Mesue si ultimā hora status
maxime quo ad materiā utendū ē tñe medicamē
ne nō maturatio s; agregante in se lenificatiōz
sūi et resolutionē sicut ē decoctio ficū aut passu
laz cū baurach. Et ex lenificatiōz ppr̄e in
mā calida sūi lac ppr̄e et decoctio ficū et pas
sulaz et mucilago psily in cala et seīs citoniorū
et seīs lūi et fenugreci et altee et decoctio dacti
loz et coagulū uue et aqua fuffuris. Et liquiri.
et rob et silia. Ex resoluēdo uero miscen
dis cū pdictis dix. Mesue sūi almuri et baurach
et mirra et croc^{us} et sal armoniacū et pietro et az
mel et sinapis et assafetida et rasan^{is} et stercoza
supradicta et silia. Et istamet resoluēdo nñe
dicta et eis silia ualēt i declinatōe i mā frigida.
Et u; decoctio yfopi soli^{is} et etiam eius et cari
caz. Et utendū ē ēt ēplastris dixit. Mesue.
quib^{us} emplet^{ur} extrinsec^{us}. Et ēplastrū quidē ex
folys mori pñtis et cū oleo camomille mixtis
ē utile. Et fel qdē capre decoctū i uino et mixtū
cum melle croco et pipe illinitur et emplastratū
pfert in oibus uicys fauciis. Et ualet garga
risma ex decoctōe fenugreci passulaz et mēta
in qua pax de assa fetida distempet. Et Ali.
dixit q in flica antiqua pfert assa fetida et cina
momū. Dixit Paulus R. pip et pietro et
terre subtiliter et insuffla in gūlaz qm̄ liquefa
cit totū apā. Et Alman. dixit q in sgantia
mala epithimē colū ex mele anacardino donec
uesice generētur in eo tñe fiat gargarisma ex si
napi. Et gutturi fiat insufflatio ex puluere facto
ex sinapi sale armoniaco pietro assa pipe et mē
astro. Et ex eo ēt cū ydromele fiat gargarisma
Et ex pferētib^{us} in mlica dixit Ali. et mē

dicamē de harmel gargarizans et linitus interi^{us}
et exteri^{us}. Et eiz resolutū forte In declinatio
ne hō apatis calidi fiat gargarisma cū decoctio
ne passulaz sebesten fenugre. yfopi et capilloz
ueneris cū decoctōe feniculi meliori floz camo
mile et fuffuris in qua ponatur mel et sapa. Si
aut mā nō tenderet in resoluēdo s; capuz fecerit
tñe oz ut in maturatiōe eius studiū ponat cū me
dicis ab intra et ab extra appropriatis. Et mā
qdez calida ē illa que in maturatiōe transit. fiat
ergo gargarisma maturatiū ex decoctōe altee
sems lūi fenugreci ligritie seminis malue cum
melle. Dixit Haly. fiat gargarisma cū deco
ctōe ficū pauco fermēto mixto. aut castie.
in ea fricata aut cū decoctōe passulaz et pauco
rob. Bar^{is} bonū in maturatiōe mē colice mixte
sanguini. R. passulaz sebesten semis malue seīs
altee liquiri. uol^{is}. et ordeī mūdī añ et decoq in
aqua et addito sirupo de ligri. fiat gargarisma.

Emplm fiat exteri^{us} ex radicib^{us} malue altee
et lily decoctis i aqua postea pistatis et incorpa
tis cum arungia porci recentis et butiro. Ali^{us}
R. semis lūi et fenugreci añ. 3. i. semis altee et
malue et floz camomile et meliori añ. M. i. bu
liant in aqua cū oleo de lilio et camomila usq;
ad spissitudinē. hec eim maturat et reliqas mē
calide in declinatōe resoluūt. Ali^{us} fiat empl^{us}
ex altea brācurfina et malua decoctis et incor
patis cum asungia recētī. Aliud qd maturat
et attrahit ēt māz ad exteriōza R. caricaz nūme
20. xx. et coque in aqua deinde tere donec fiant
sicut electuariū et sic pistatis repone i decoctōe
yfopi et itez decoque cū farina fenugreci et me
dula fermēti. hoc eim ēt pferat ad apiendū apā
matur et maturādū māz frigidā. i. pā tñ raro sub
purat nisi admixtiōe materie calide habuerit et
tñ cepe sub cineribus decocte contrite et cum
modico mellis mixte eam molunt et maturant
et dissolūt. Et similiter faciūt radices porro
rum. Dixerunt Mesue et Ali. et alij q cū ad
maturatiōē puenit fuerit studendū ē in aper
tione eius. Dixit Ali. cū gargarismate q pñm
git inter apertionez et lenificatiōē. i. quod cum
hoc q sit apertitiū apatis sit ēt lenificatiū.

Et hoc ut paruū doloze inferat apertitiū
uel ut doloze pceptites mitiz sicut est garga
rismus ex quibūsdaz medicinis acutis in lacte
positis. Et de medicinis h facienib^{us} q sunt
tprate et a quibus est incipiendū. Dixit Ali. est
decoctio ficū cum fenugreco et dactil^{is}. Et de
de fiat gradatio ad illud qd est fortius sicut est
aqua mell^{is} in qua decocte sunt ficus et calamētū
et sanfucus et alumen et menta et sinibrium et ra
dix lily et similia cōsuctū et seperatū. Et hñt
et similia dixit Mesue et numerauit plures me
dicinas corripentes. Et dix. Ali. q in uerita
te status post abstersionez integrā mē residan
tis et maturatiōez completā et apertione cū pze
dictis medicinis ad erumpendū quia aliqñ me
dicine ipse maturatiue cū fortiter abstersionis
mixte erumpunt apostema. Et Raf quidem
dixit q galbanū et pip liquefacta misceant et in
ducant. cum. n. supponuntur optime maturant et
rumpunt. Et galbanū etiaz solū calefactū sup
positū rumpit. Et fermentū cū suco cepe
Et gargarismus cum ficibus siccis et fermēto

Et similis factus cum stercore cais albi pulue
rizato et misso in lacte caprarum uel ouino. Et
de erumpentibus ab extra est emplastrum de fer
mento sale et oleo. Aut ex ymundibus combu
stis icorparis cum assungia porcina uetusta. Dixit
Constantinus quod concule siue lumacie et pprie
que in arboribus inueniuntur trite et collo applicate
maturant et rumpunt. Et quidam dicunt quod debet
in oleo bulire et sic ex eis emplum fieri. Dixit
Mesue. si non sufficiunt medicine simplices fi
at recursus ad compositas de quibus est coactio
diaradinis. Iohannis Serap. iunamenti subli
mis ad dolores gutturi et pfocaciones ad igna
rias. Bansi apy ameos floruz squinati lily
celestis cinamomi amomi aristo. longe aliis ta
ment harnel mirre castie liquiri. croci an. ii. y
troscorum croco magnetis semis ros an. iii. y.
costi cineris ymundinus recentius an. iii. y. spice
amili an. aur. i. gallaruz aur. i. S. confice cum mele
collato. Aut Mesue. confert hoc medicamen in
sine squinantie et aliorum apary gutturi et etia
proprie cum indiget aptione. Et est in h fortius
omni medice. Et sumant ex eo qritas gale
et dissoluatur cum aqua melis aut ordeii aut succo
uel aqua ros aut aqua lenius et liquit. et gargari
setur euz eo et linat cum eo exterius in gutture
pluries in die. Et dixit Mesue. si euz hys medi
cimis non apit apiatum cum ferro sicut inferius
dicet. Haly. ad eruptiones huius apatis utitur
rebus multuz stipticis. Aut. n. cum maturatus i
tellexerit apostema. et erupto morat gargaros
medicamina insufflata reprimetia septius et qritina
ti ut gala balauisti. cortice granati. alumi tamen
et similia qm hoc apatis facient eruptione. pres
n. eius adunabunt fortiter in tm ut sepe. Et
dixit quod pbant h in alio apostemate maturo qd
non apiebat et cum his apperuit ipm. Dixit
Haly. erupto apate. cum saniet fuerit egressa butir
pecepe gargarizare uacuum cum aqua cala et oleo
uiolato quo. f. usqz uleus abluat et purget a la
nie. f. cum medicis abstergentibus na pdictuz me
dicamen no e ad abstergenduz sed ad sedandum
dolores apatis In quo et cau. ualet gargarisma
cum utell. onoz crudis pcussis in aqua et amig
dolino oleo et mastice amilo et dragaganto et
sorbeat sorbitos factuz ex aqua fursuris cu pe
nidys et amigdo. de oleo et denit utelli onoz
cocti cum dragaganto et amilo. Mitigato do
lore deuenieduz est ad absterfione ulecris dixit
Aui. post stat. f. in opando cu eis que sunt sicut
baurach et nitrū et assafetida et mirra et pip et
castor. et sterus yridinū et sterus adib et silia
et fiat ex eis gargarismus cum reb. mororum.
Istas in medicas Mesue exēplificauit ad apie
dus. Aui. aut uidet eis uti ad oplenduz absterfio
nez ulecris et eius exsecatōez. Et certe medicie
in utraqz intentioe conueniūt si fiat ex eis gar
garismus siue insufflatio. Et dixit Aui. q i suf
flatio sal armoniaci e facies gescere. f. ab admi
stratioe aliaz mediciaz qz ipz soluz e sufficiēs
nec indiget alijs. Et Aui. quidē et aliq nō expse
runt de medicis solidatiuis huius ulecris. Et
qz z^m plurimū nā p se hanc solidatiōez opat.
Et qz dereliquerūt eas notas ex solidatibus
ulcera oris. Si ho apa idurari misuz fuerit tē
euz molificatibus et resoluēibus insistentuz ē

dixit Aui. qñ uidet quod nō maturat suple nec re
soluit sed uidet durities. f. mē que indurat. oz ut
administret in medicis eius caules qz auat cu
nitrositate sua. Quidam tamen dicunt quod per
duritiem hic Aui. intellexit difficultatem
maturationis et caules etiam in maturando
iunāt. Et Gal. quidē 6^o mēmir posuit cu ter
minat ad idurationē canonē dicēs. Qñ scilicet
cu qd relinquit flomis nequaqz oz misceri dya
foretico stipticū. si puenacuat fuerit corp⁹ su
ple si uero nō puenacuat fuerit licet ad stipticum
miscere. Et sic. A. fecit cu ponēs curā i aug
mēto dixit. si uidet mām deuenire ad duritiem
tūc misce cu moris aliquid ex baurach. Qui
tā rem que dirigit ad correctionē accidētū sic
opere dōes. Lū. n. dolor fortis fuerit uix posse
sedādus erit oī tēpore ita quod et in pñ cu anodi
nis que resoluūt sine attractioe et maxie aproxi
matis ab extra. unde dixit Aui. circundet colū
lana et pprie lana yfopi. i. nō lota et spāliter ifu
sa i oleo comuni et camomilino. ipsa enī ē leniti
ua et sedatiua doloris resoluēdo sine attractioe
et per h phibet ne multe mē ut doloris trahant
ad locū. Et de queniētib⁹ i mā cala ē unctio
facta ex dyaltea et oleo uiolaz mucilage fenu
greci phily cataplasmata. Inunctio bona uul

B. butiri sine sale assigie galine et anatis re
cētum olei de lilio mucilage altee et fenugre
ci et seic citonoz an partes equales. Et si
uis qfice cu eis emplm simul addēdo de faria or
dei et seic lini. In frigida aut mā queniē inū
ctio ex mucilage fenugreci et seic lini an. iii. y.
butiri sine sale et dyaltee an. iii. y. olei amigdo. d.
iii. y. Et si uis potes cu eis et fermēto et cari
cis coctis et qritis qponere emplm. Et ali
i forti dolore ē necessariū administrare aliqua
narcotica domestica und ait. Mesue administret
tur medicamina dolore forte sedanti sicut dya
cur. pprie et sirupus de papauere. Dixit. Se
rap. si exasperat palatū. aut accit i eo caliditas
et inflāmatiō tūc fac i eo gargarisma cu lacte nup
mulso calido cu oleo ros. Et fit et sine oleo ro
sato et ē cōueniēs. Et cōueniūt oia lenientia
frigida. Cum aut difficil sit deglutio et patiens
indiget nutritione dixit Iudeus tangende sunt
spatule eius nehementer. ut large fiant me trāsi
tus et descendat aqua. i. potus uel aqua. f. caris
que multuz conuenit in hac hora suple et etia di
ficultas hanelitus. Unde. A. dixit Qñ con
fert i decollatione deglutiois et hanelit⁹ qpres
sio spatularū cu fortitudine. i. dolorosa ualde su
ple et alia que diuertūt materias ad exteriora.

Et dixit. A. cu sincop. accit ex toto. f. pp ma
teriā plurimā suffocātem et timetur ne complea
tur suffocatio icipiat a cristerib⁹ fortib⁹. Et
flobotometur uena sub lingua et uena frontis
Et appendant uentose sup colo et sub mēto euz
incisioe et sine suple et fiat alia que exigitur in
squantia mala de qua loquēs. ypo. 4^o regimis
acutoz dixit. Quia cito aduenit suffocatio nisi
cito auxiliē faciēdo flomaz de brachys et ue
nis sub lingua. Et farmacus et attractis et edu
ctiuis illius mē. Et gargarismus calidis et reso
lutiuis illius mē. et appone cezoti. f. attractiui
ad exteriora. f. ad colū et caput capite pri⁹ raso
ut. f. phibeat descensus mē ad apa et trahatur

ad diuersū uersus exteriora. Et latis. s. infusis
in oleis resolutiuis circūuoluendo coluz et gulā
aut fomētando euz spongijs infusis. s. in decocti
omib⁹ resolutiuis et expressis. Et Alman. dixit
Ex his que male signāte pferūt est ut ex uenis
que sunt sub lingua fiat minutio et uetose absqz
scarificatione in colo ponātur. Et Azon. dixit
signāta uehemēs indiget appōne uetose sup co
lo et flōmia uenaz lingue et efusioe aque calide
super collū et gullaz. Et Aui. dixit Cum dif
ficilis sit deglutio ponātur uetose sup collū apud
spondiles sedaz euz succiōe. s. cum uentosis per
foratū q postea ore p orificiū earū sugunt. Aut
cū uentosis cū igne ut dilateat meatus meri pan
latis et sic deglutiet id qd sorbet ex cibis. Et cū
illud ppleuerit. s. quia deglutierit cibum deglu
tienduz remoneatur uetose. s. ut p eas nō attra
bant mē ad locuz. qzuis. ignite cadant p se ipas
. s. qz. Et dixit Aui. Non est malū si scarpe
lent. et egrediat saguis illuc. et ex alachadabani
. i. locis post aures. Et maxie scarpellatio dē
fieri circa pres exteriores illas ubi appet tract⁹
mē p uetosas sicut euz appet in loco appōis
eaz rubedo declinās ad nigredinē. Et dixit
Aui. nō est malū intrōmittere. s. per os aliqd qd
mundificet ex alcheraz qd est instrumentū qd
intrōmittit ad abstergenduz pres gutturis. hoc
tū magis secure fieri pōt in signāta flīca et in
omni alia in qua mulus flatis eliquatū a capite
descendit ad guttur. In alijs aut fiat euz timore
et hoc ē qz flīca mā cedit introductiōi instru
mentū. Et sup hoc instrumentū dixit Aui. cotum
sit inuoluz cum abstergit eum eo. Moderni
aut uenit pscizol uel mollectis ad abstergendū
coto posito in eis. Et dixit Aui. euz difficil
sit hanelitus qn intrōmittit in guttur cannula fa
cta de auro uel argento aut alio sili qz iurat ad
inspiranduz hoc tamē adiutorium nō est in usu.

Et subdit sili qn fortior sit hanelitus qstr
cū nō ē excusatio qn uetose ponātur sup colo.
De cura autem per chirurgiū in
instrumentis dixit
Mesue. si nō aptatur cum medicis recurrenduz
ē ad aptationē eius cum ferro. Et sunt ex hoibus
scindentes huiusmōi apata cum unguib⁹ postqz
miserint digitos in guttur et hy sunt qui habent
digitos longos et ungues longas et fortes. Dixit
Aui. euz maturatio adest et est appens laz inuis
nel extra et elongat tēpus et nō dissipat. s. per
se nec euz medicis nō ē mala administratio ferri
. s. euz quo aptat. Potissimū aut remediū ē
fractio apatis. quocumqz rumpat mō. Rumpit
aut aliqn intrōmittēdo instrumentū lignēz bene
poliuz aut ossēz uel corneuz aut ferreuz. Et
filius Mesue dixit. si apā gule uidet pforādū.
pforandaz est digito aut ferro. Et aliqn in uehe
mentu suffocatioe nō expectat ad pforanduz ma
turatio. s. qz cū dē fieri apato. Quocumqz
tū et quacūqz hora fiat fienda ē cum ingenio et
cautela. Quidā eim laz clauē in os suūz mē
tens usqz ad gūlaz apā fregit et euasit a morte.
Dixit Raf. 3. qnētis. dico uidi Andrusius me
dicū graui cura uti ad signantiaz qua nō est uten
dum nisi euz mors fuerit indicata. Et circa
hoc sic dē fieri qz dē scindi pāniculus qui est
inter anulū et anuluz cāne pulmonis ad usum ba

nelitus et possibile ē q inde liberat patēs. Et
eadz fixura suatur postqz cā phibens hanelitus
fuerit nitigata et reuerfa fuerit dispō ad nām
suā. Et in huius cura caput patientis extēdi dē
retrozuz et capiat euz et extendat et scindat
Et dē hēc scissura fieri in inferiori pie epiglottis
Et facta scissura dē una pō cutis euz filo ibi po
sito extendi fursuz et alia cum alio filo extendi
deorsuz donec appuerit canale pulmonis. Deici
scindenduz ē inter duos anulus cartilaginis ei⁹
i medio pāniculo ut locū hēat sutor. Cura aut
huius dixit Mes. difficilis est apud me et Pan
lus dixit q utāda ē. Hāc tū curā posuit Haly.
et Ruēsoar nō phibuit illā. imo dixit se fecisse
eaz in capra quādā. Albu. aut dixit. Non uidi ali
quē i terra nostra q in signantia fecerit subcanat
onē sine sectioe eo q sunt iexpi sōmidolosi
timētes piculuz et infamiaz. Et fortasse pp
dictas cās hēc cura apō modernos nō ē i usu. A.
quoqz posuit eā et dixit. cūqz sinates uehemēti
res fiūt et nō ualēt medicame et credit qd pūto
sit futura illud i quo sperat euasio ē scissio cā
ne. Et illud ē cū scissioe ligamētōz q sunt iter
duos anulos cāne pter qd aliqd accipiat d carti
lagine. ita ut per illud anelet deinde suat cū ex
pletū fuerit regimē apatis et medicet et sanabi
tur Et modū quidē curatiois ei⁹ ē ut tēdatur ca
put ad posteriora et teneat et sumat et scindat.

Et q i ipsa rect⁹ est ē ut sumat euz cū unci
no et clōget et deinde discoboperiat cāna et scī
dat qd ē inter duos anulos cāne corā scissura cu
tis deide suat. s. cōpleta cura squinate et pon
tur super ipsā puluis citrin⁹. Et oz quidē ut
duplicet duo labia fixure euz solā pter q cō
tingat cartilago et pāniculi i aliquo qm i eis q
se nā solidationē operat. Et hoc ē iudiciū b⁹
fixure dixit. J. qz nō cadat ad hāc itentioez
. s. sp nā si extimatur q i illis eiadē ligamentis
sit apā et nocumentū qz cōicatu fuerit eis nō oz
ut administret incisiū. Dixit. Scutis q licz
hēc cura terribilis indeat i aspectu uulgi. ad qd
miltū facit diuuetudo faciēdi eā. tū credit q me
lius sit eā facere i casu ultimi periculi pācen
do nō eē aliā uia salutis nisi hāc. hanelat. n. pan
ens per illā scissurā et nō suffocat et iterim po
terit fieri squinate cura. Slosator recitat de
quodā florentino squinateo qui suffocabat q
pūssus cū gladio i parub⁹ gutturis cū pforatō
ne cāne tandē liberatus fuit. Dixit. Rafis.
q Haly. dixit q si inuenta fuerit amigdo. extra
cta dum os aperit q suspendi debet hō et icidi
dē ad rotunditatē ad modū quarte partis ei⁹ et
postqz sanguis ei cū ab ea nimis iclinato capi
te ne sanguis igrediat gulā. lanādū ē os aqua et
aceto. Et adherēdū ē ei de uittolo et atramē
to rubeo. s. ut sanguis qstringat deide curanda
ē cura alioz ulcerū oris.

Capitulum 7^m de cura apatus priū gutturis i gnālī.

Uel et partib⁹ ei circōstātib⁹
accidūt ulcera queadmodū
accidūt alijs partib⁹ oris et ex eiadē
eāis. Et nō percipiūt nisi cū aspiciūt i ipsas par
tes. Et sili curat cura illoz. Dixit. Haly.
4^o de ingenio sanitatis. et pōit 3^o qnētis sic

curat cum gargarismate ex aqua mell' et silib' qz cū abstergentib' n̄ nimie absteritōis ut modif ficef ulc'. Et cū mūdificatū fuerit ad q̄solidādū utēdū ē de reb' stripticis et mncilaginosiis .i. glutinosiis facientibus adherē sūpticas loco ulce rato. Et dixit Hal' 9^o de simplici medicina q̄ biscoctū .i. tucia sanat et cicatrizat uulnera et ul cera accidētia i gargareone ⁊ pareb' faucium. Et q̄ lap' frīgus uisus et postea ablutus ap̄o riatu solus uel mixtus cum mele sanat uulnus post inci sioēz uue.

Capit'm octauū de cura tporoz in spentiali.

Es que in guttu

re siue i meri retinet q̄z absqz infixiōe retinētur et q̄z cū infixiōe. Et que absqz infixiōe retinent in meri sunt res s̄z plurimū cōestibiles magnit uinē hñtes pp quā degluti nō p̄it quare ipediūt deglutiōes et cōstringunt et uiaz transit aeris et accide ex eis leſio in hanelando et spu endo. Et sunt sicut bolus magnus panis uel car nū grossap solidap uel nux aut cast anea uel ali' ex fructibus acerbis aut ossa eoz uel lapis denarius cristallus uel aliud hys si le ex eis q̄ aliqñ ori iponitur. Et mihi sel' q̄dez q̄tingit q̄ fame licus quesiui comedere unum pomum non per fecte maturū et ip̄m in os ponēs dētibz diuisi medietates siue offe extrahēs tñc reliqua medie tas sil' cum offe p̄fame quasi uolenter attracta transiunt imasticata ad meri in quo retenta pre magnitudie in totū obturauit uiaz meri et cāne q̄ nec degluti re eaz poteraz nec loqui et uix pote ram hanelare ita q̄ putant suffocari. hoc aut id bñc scripsi ut sit ad cautellam alijs famelicis ne ori suo cibuz soliduz et imasticatuz afferat. Que ho ipi gutturi uel meri infigunt sunt sicut uinc' uel hamus spina ossis frustū uel lapis uel lignū uel aliud ex hys silibz. Et noticia q̄dē hāz re rum q̄z hētur relatione infirmi uel astanum. et q̄z hētur per sensum uisus cum dep̄sa iuxta posse lingua ius ispicit sub radys solis uel alte rius magni lumis et maxie sic q̄prehēdit si fue rit retenta in supiorib' meri. Et aliqñ hētur p̄ sensum tactus q̄n digitus itromissus p̄t usqz ad illaz rez puenire ad quā sic inquirēda elligen dus ē homo manū hñs subulē et artaz et digitos longos. Et q̄z hētur dixit Aui. mediāte pēna itromissa donec pueniat usqz ad locuz in quo in fixa est. Aut cōprehēdit eaz curuitas carzara ra. i. mediante aliquo instrumēto ut acu rectora dupla que. f. sit de plumbo uel alia re plicabili aut alio cōsimili instrumēto. Et in qualibet re retenta in loco dicto accidit ut n̄ possit deglu tiri res cibalis. Et si quidem fuerit res loco infixa sentiet dolor in loco ifixiōis eius. Et cognoscat locus ifixiōis per locuz doloris Et accit leſio i hanelādo q̄z prefocatiua. Unde Aristoteles .35. probleumati pbleumate 9^o ait pp qd est quod altero exñte meatuū p quē cibi et pot' p̄rāsūt ab eo p quē p̄rāsūt aer si maio rez quāritatē cibi alñ deglutiemus. i. bolum ma gnū oppillatē p̄focamur. i. accidit ut suffocemur confestiz. sic. n. i. quidā uisi sūt mortui qui sepe

ti i monumētis alñ reuiscunt. Et reddens. Aristot. eaz dixit nō fore incōueniēs hoc si q̄z cibuz uel potus cadat in meatu hanelitus dūmō nō stet in eo s̄z q̄festiz expellat nō suffocari pa tientez. s̄z incōueniēs et piculofuz ē si decidēs in meatu cibū tantaz op̄lonez inferat q̄ suffo catio suscipiat. Qd qdē contingere p̄t qz hys meatus licet sint distincti sunt tñ affines. et cō tigit. unde cibuz uel alia res grossa transiēs p meri aliqñ tñ oppillare p̄t tracheaz arteriā cō primēdo eaz in pre in qua ē peliculosa et nō anti losa q̄ puabit hanelitus et suffocabit paties.

Cura est ut si qd retinet infixum uel nō infixum possit uideri uel tangi ut digito extrahat uel aliquo instrumēto ut unco uel picicazolis uel alio sil'i. Si aut uideri nō poterit nec tangi tñc si fuerit bol' magn' aut res alia nō fixa oz ut incipiat dixit Aui. et p̄mat colluz et qd est inter utraqz spatulas ad hibendo p̄uissioes post p̄uissioes sup collo euz pugillo uel re sil'i. Idēz ēt dixerunt Hal. et Mes. ⁊ alij. Et si hoc n̄ sufficit dixit Aui. inueit uomitū puocādo ip̄m ut simul cū uomitu expel lat. uerūm dixit ip̄e q̄ existit timor. i. in puoca tiōe uomitus. Et hoc ēē q̄n res retenta cē sic firma et sic oppillāz q̄ nō possit educi p uomitū Si eim tunc puocaretur uomitus fieret additio ad op̄lone per rez q̄ in uomitu moueretur sur sum ad rez oppillātes unde posset inducere suffo catiōes. Uel ē q̄z timor dicit quidā. i. uomit uz puocari q̄n res illa est ita magna q̄ mltum coartaret meat' aeris quare dñt tñc isti n̄ puo cari uomitū. s̄z tñ in hoc q̄sidera. Qd si ifixa res fuerit dixit Mesue. post cibaria grossa ad ministra gargarismata ex mucilagimbus et de glutidēs ex eis aut ex rob aut ex nasturtio dñt ifuso ⁊ quassato i rob dēñ fiat uomit' aut fiat uomit' p' administrādoez rez uiscosaz comestaru sine masticatione plurima. Et Aui. dixit. oz ut administrēt forbendo ⁊ paulatine transgluti endo res uiscose ⁊ cum eis iusceatur infixuz et sic iusceatur descendat cum eis ad stomacuz. Et habet hec cura utilitates proprie q̄n res non ēē nisi adherens aut multuz superficialiter ⁊ paruz i fixa. Et si hoc modo non remouet ⁊ non de scendat. tunc oz ut excitent super infirmū singl' tus aut uomitus. Et quidam addunt aut tussis aut risus. Et uomitus fiat quidēz pēna uel di gitis itromissis aut cum medicinis ebibitis. Et de expertis ē ut bibat omni die. 3. i. nasturtij cō triti cum aqua calida ⁊ euomat. illud. n. expellit quod retinetur. ⁊ melius ē dixit Aui. ut euoma tur post cibuz suuz. Singultus uero tussis ⁊ ris' ppter uehementez motuz suuz p̄t esse cā ciectiō nis recentis uel transpositionis eius. Dixit Hal. aquaz gargarizet in qua ficus sicat deco re ris euz modico rob uini. Et A. dix q̄ fit gar garisma cum rob uue cū quo ficus sicat deco xeris. Constā. aut dixit euz decoctione ficus ⁊ modico fermento tunc illud quod retinet mo uetur a loco suo dixit Hal. in suis secretis dglu tiatur frustuz carnis bouine peliculose non sup flue cocte. prius tñ cum fillo forat ⁊ longo liga tuz. Costā. aut dixit frustuz carnis asse ⁊ d miz cum fillo surfuz subito trabatur quia adhe rebat sibi spina uel aliud infixuz. Et idē opa

tur frustis spongie marie sili' deglutitū et tractū
Et sili' ficus sicca pinguis parū masticata. Et
sili' buxella magna parū masticata. Et. A.
dixit. Qñq; ligatur cū filo forti. s. aliquid dglu-
tibile et ingredit. s. deglutendo illud deglutibile
liga. deinde exbitur trabendo per fillū. et sic
egreditur ut transglutit qd retentū erat. Qd
si infixus uel retentus fuerit aliquid ferreus ut
uncus. uel acus. tē dixit Serap. magnes ē bonus
s. ori' impositus. Et qñ deponitur res retē-
ta uel infixa sicut dixit Mesue imittendo per
os infirmū ex ligno uel cornu leui curritatē hñs
h fiat cum facilitate. Ego autē expius sum
q de melioribus rebus est candella cerea. equal
grossitiei ubiq; et sit lōgitudinis sufficientis. et i
aqua calida teneatur donec sufficienter fiat plē-
cabilis. et in gulla leuiter ponatur usq; ad locum
rei retente. qñ aut res ei adherēbit. et exbetur
cum ea aut cum ipsa ad fundus stomachi dpone-
tur. Dixit. A. Qñq; exteri' apponit empl's
gutturis. s. et collo in quo sunt maturatio et apu-
subit ut appiatur locus et egrediat spina. Et
h fiend ēēt quando spina in tñ ēēt infixa q cu
spis eius ueniret uersus cutez et ibi faceret apa-
ad quod intendendus ē cum maturatiōe. prius.
deinde cum aptiōe et extracōe spine. suple et
postea cum sequitū debita ulcez curōne. Et
de emplastris ad illud conferētib' est qd sit ex
farina ordei cum oleo et aqua. Et ex iuuanti-
bus ē qd sit ex farina seminis lini et mucilage
eius medula cassiei. oleo amigdō et butiro. Lō-
stanti. quidez dixit q stercus gatte recēs. et rituz
solus fauētib' illituz extrahit gutturi infixa.

Capitū. iij. de sanguisuci's adherētib' gutturi

Anguisucē aliqñ ad-
berent na-
ribus iterius aliqñ ori aliqñ fau-
abus aliqñ meri. Et aliqñ descē-
dunt ad stomachū et adherēt ei

Dixit Aui. Qñq; tingit q sint qdaz aque hñ-
tes sanguisucas pūas oculat' quaz oculatio dī-
ficile facit cauere ab eis quare deglutitū a bī-
benitibus. suple aut itram nases aut in pub' oris
uel faucib' retinētur. ipe eim qñs pendēt in ma-
nifesto gutturi. et qñs suspēdunt i antriori pte
meri. et qñs pueniūt ad stōachū. Et q adhe-
ret gutturi et in antriori pte meri aut ori uel na-
ribus si nō ē multus pua aspiciētib' manifesta-
tur. Qñz tñ dixit Aui. est ita pua ut aspiciēs nō
uideat statiz suspēsiōne eius s; cū ptransit sup
illud hora in qua curat et fugit ex sanguie qñ-
tatez magnaz crescit corpus eius et tūc uideatur
qz appet eius qñtitas. Dixit Hal. 4. de inte-
rioribus. Qz ad cognoscentiā de sanguisuga in-
terrogare patiētez de pteritis. nā dixit ipe uidi
semel quēdaz sanissimū in corpore et eius san-
guinē uomisse unde interrogam euz qualiter in p-
teritis diebus dietaret tūc ille quādz inquit no-
cte bibi aquā ex quodā lacu mibi latā q turbida
fuit. qd audiens quesiui si in eodez lacu sangui-
suge nascerent tunc ipse taliter manifestās data
sibi medicina sanus factus est. Aliter uero
sili' modo expuens narrauit mibi se quodaz tem-
pore in quodaz lacu cum quibusdaz sibi equali-

bis luxisse tunc requisitus eius narib' in earū
foramibus caudaz sanguisuge asperi. Et dixit
Hal. ibidem sanguis aliqñ cū emuctōe aut resca-
tione egreditur. sic multis diebus continuis
absq; dolore et grauitate capis in eo nec antea
in eo exñit. nec aliqñ pūsiōne ex eā l' obuia-
tūdez patientē hñte tūc oz pquire dicitas nases
et foramīa q sunt iter nases et os qz aliqñ h' cō-
tingit pp sanguisugas et i pīs locis anexā. Nā si
sanguisuga i prima die apparēs morās 2. die no-
tificat patēter. Sili' dixit Hal. ea ad stomachū
adueniēte per uomitū sit sanguis egressio sanguis
tñ ab hys locis exiens est subtilis et ruginosus
et sili' si a labore fuerit. Dixit. A. accidit ei i
quo suspēditur sanguisuga i gutture suple mēi l'
stomaco angustia et iquicudo. Et h ē qz sentit i
loco pūcturā et ignozat causā cū in alyz locis
sentiat se sanū unde tristat et iquicatur. Et
accidit spūū sanguinis pp pūcturā sanguisuge.
Cū ergo dixit. A. uidet hominē sanū spuenē sā-
guinē qñtine uel qñz tunc qñsidera dispositiōne
gutturis ei' qz fortasse i ipso ē sanguisuga. Di-
xit Hal. si yrisdo ore aperto uidet cū forficib'
suple uel alio istrumēto educat. Et. A. dixit.
Que uisu pprehendit curat acceptiōe ei' et ab-
latiōe ei' cū istrumēto. Et mod' operatiōis
ei' ē qz oz ut sit ille qui deglutit sanguisugas
i sole et aperiat os suū ut radi' solis cadat sup
ipsū et pmetat lingua ei' ad inferiōra cū cūmitate
istrumēti cirugici q ē sicut colear. i. sicut spa-
tula cū qua accipit medicina de pisside et cū pale-
ta mollecat. Et cū apparēt sanguisuga ponat in
istrumēti i radice coli ei' ut nō icidat. Sed
si fuerit ppe guttur dixit. A. curat qñz curatiōe
gargarismati et uaporū. Et dyas. quidez dixit
q acetū calidū bibitū extrahit eā de meri. Et il-
linitum a quacūq; corporis parte illā remouet.

Et qñz gargarizatiū excludit sanguisugā. Et
medula citri decocta i aceto et cōcēta i bona qñ-
nate illā extrahit. Et quidā dicūt q folia fi-
cus masticata et deglutita sanguisugas adherētes
educūt. Et dixit dyas. q alēu comestū sufficit
de quo dicūt quidā q debz eē crudū et dz come-
di cū aceto acerrimo. Et dixit dyas. q succus
folioz ebuli excludit eā. Et dixit. Et addit
xit hoc. A. q gargarismati folioz salicis iest p-
prietas i extrahēdo ipsā. Et ex gargarismo
bonis ē dixit. A. q sit cū aceto aut sinapi et du-
plo ei' ex baurach aut cū sinapi et nigella aut cū
aceto i quo decocta. sūt alea et scēba et lupini et
siles medicine amare acute l' salse qñ stimulant
sanguisugā ad exitū. Dixit Hal. q sale trito
pūerizato i loco ubi adhesit statim scidit. Et
h idē operat' cinis puluerizatus. Et dixit q
armoniacū tritū cū succo rube transglutitū extra-
hit eā. Acetū et sal gargarizatiū eā a loco de-
ponit. Et sili' fumigū receptū ex piscib' frixis
aut ex nigella cū hys. n. exhibit exteri' aut inferi'
uadit ad stomachū. Dixit. A. Qñz ē ei h igent'
um ut exeat exteri' et ē ut patiēs submergat se
i aqua calida aut moret i aere calido et i stufa
et pprie post inuātia que assūpsit. Et si tunc
postq; stetit i calore illo nō sit liberat' idē inen-
ter aquā frigidā i frigidatā i ore suo assumere
dz hora post horā donec dscēdat sanguisuga que
i ipso ē suspēsa fugiet a calore et dclinas ad par-

te frigoris. Et subdit. Si necessarium fuerit ut expectet sup illud calorem usq; quo timeat sin copim. e. n. regimē ualde bonū i extrahēdo ipsā

Et multociēs quidē suffic i ea ut sit pētus comestioe aleoꝝ et mora i sole tenēdo os aptuꝝ corā aqua ifrigidata. Quidā dicūt patēs ois ab aqua abstineat balneū itret et moret i eo do nec multū sitiat et tūc frigidissimā aquā aliq̃ diu ore teneat. cur ret. n. ad os sūguis fuga aquā fridā querēs. Et quidā suspēdūt ad colū patientis uas uitreū aqua frigidissima plēnū ꝓcutiendo eā i uase hora post horā. i. frequēter renouando aquā qm̃ si sic sit frequēter sūguis fuga mouet su ꝓ ad aquā illā fridā fundatē et exit in eā. dixit Ali. Si fuerit stās i stomacho aut i ꝓfudo cura tur uomitu aut solutioe uētris cū eis que educūt uermes. Quidā dicūt i stoāco et itestinis nō pōt sūguis fuga diu uiuere ꝓ ꝓtē calorem uñ estu at. si tamē et adheferit accidētia uermis dabit.

Et ex ꝓueniētib; ē h. medicamē. B. lupinoꝝ abrotai sceba absinthij nigelle costi nasturtij mē tastro an partes equales et sumāt ex eo cū aceto

Ad uomitū aut ꝓuocādū dixit. A. Libet pa tiēs aleis cepis et porris et calamēto flumiali hu mido. i. recētū aut sinapi qdūto et oleo calido po stea euomat si facilis fuerit ei uomitū. si aut nō fu erit ei facilis tūc dent res salite acute. Dixit Ali. si fuerit sūguis fuga ꝓpe nāsi curet euz ca purpurgys ut cū aceto et nigella et succo cucurbitis asinini aut ellī et similibus. Qūq; accit ut ab scidat sūguis fuga a loco i quo suspēsa erat. tūc di xit. A. sibi caueat ille i quo fuit a clamore et lo quela. s. ut nō supfluat fluxu sanguis ex motu il lap partū uel cū accidit ut abscondat colū a san guis fuga remaneat caput ei? ifixū. ꝓnt. n. hui? aia lia uiuere tūc caueat a clamore et loquela et mo tu di et ap partū ne sit cā deflux? materierū ad locū et a partōis ei? cū possit caput illi? sanguis fu ge adh; sugere suple s; faciat iterato. remedia su pradicta. Qd si supfluat post casū sūguis fuga flu x? sanguis restringat sicut iferi? i cura fluxus sanguis ab ore dicitur.

Explicat tractat? prim? d dispositōib; gutturis sermonis quartū.

Incipit tractat? 2? eiusdē qui ē de dispositōi b; pulmonis et canne eius.

Tractatus secundus
de dispositōib; pulmonis et can ne ei? qm̃ nēs cap? uiginti septē.

Capl'm. Primum de anothomia epiglottis et canne pulmonis.

Capl'm. 2^m. de anothomia pulmonis.

Capl'm. 3^m. d anotho^a pāniculoꝝ pectoris iterioꝝ.

Capl'm. 4^m. de noticia cōpl'omus pulmonis.

Capl'm. 5^m. de egritudinib; eueniētib; in pul mone et canna eius.

Capl'm. 6^m. de nocētib; et ꝓferētib; pulmōni.

Capl'm. 7^m. de uilī curatioe ꝓtius pectoris.

Capl'm. 8^m. de hanelitu in uniuersali.

Capl'm. 9^m. de speciebus hanelitus in uilī.

Capl'm. 10^m. de speciebus cognoscendis haneli tus sanoy.

Capl'm. 11^m. de ꝓmutatōib; que accidunt inter quasdā spēs hanelitus.

Capl'm. 12^m. de spēsbus hanelitus mali et si qdā eay possint repiri in sanis.

Capl'm. 13^m. de spēsbus hanelitus mali reptis ma rie in ꝓticularibus egritudinib;.

Capl'm. 14^m. de uarietate q̃ accidit hanelitui f; res nāles et nō nāles.

Capl'm. 15^m. de asmate ho et nō uero.

Capl'm. 16^m. de uoce in uniuersali.

Capl'm. 17^m. de nocumētis uocis.

Capl'm. 18^m. de sputo sanguis in uilī.

Capl'm. 19^m. de ꝓseruatioe a sputo sanguinis ei cura eius.

Capl'm. 20^m. de tussi.

Capl'm. 21^m. de dolore pectoris et lateris.

Capl'm. 22^m. de apostematibus interioꝝ in gene rali et ꝓcipue de apatibus mēbroꝝ hanelitus.

Capl'm. 23^m. de ꝓilemonia.

Capl'm. 24^m. de pleuresi.

Capl'm. 25^m. de epimate mēbroꝝ.

Capl'm. 26^m. de uulneribus ꝓphaluz.

Capl'm. 27^m. de ulceribus pectoris et mēbroꝝ eius et ꝓssi.

Capl'm. Primus de anothomia epiglottis et can ne pulmonis.

Anothomia partium
pectoris
extrinsecarū sufficiēter posita ē
in sermone. 7^o tractatu primo h
aut mēbroꝝ pectoris intrinseco

tuz anothomia ponenda est preter anothomiam cordis que referuabit ad tractatū 4^m hui? ser monis. Alioz aut mēbroꝝ pectoris intrin secorū quedaz cordi deseruiūt ꝓꝓatoꝝie. et sunt dyaf^a pulmo trachea artaria et epiglottis. h. n. ꝓ panti ei in opōne hanelitū. Et quedam in dicta operatione deseruiunt ei delatoꝝie sicut arteria uenat. Et quedaz eozū sunt disponētia ad ha neliū sicut dyaf^a et ipm et alij pāniculi pectoris sunt ipsū defendentia. Nec. n. oia mēbra conti nentur in uentre medio qui est inter fances et dyaf^a quod seperat prædicta mēbra a mēbris nu trimenti que sunt in uentre inferiori. Epiglo tis itaq; siue epiglottis a hā^a laringa uocat. dix 7^o de utilitate particulariuz. laringa uocat ꝓticiu la q̃ copulat faringe tracheā artariā que eminet appet scdm collum. s. anterius. i. gulaz et tangēti bus dura est et recurrit transglutētib;. Et h primus et principalissimū uocis organū. Ista. n. cartillago quedaz est. s. composita ex plurib; ut appetit et ꝓncipiat uocēq; ꝓperat faringe scdm ac tam. s. uoces scdm ipsaz adauget palatuz qdēz uelut campana quēd ꝓiacent et gargareton uelut quodam ꝓussorū. Et uocat dixit hā^a lari ga blanchy caput qm̃ blanchy caput ē trachee arterie que blanchiuz uocatur. Dixit Ali. colliget primo. ꝓꝓatum est instrū unus in loco i quo est uox uersus orificiūz cāne pulmonis qd est notatuz epiglottis. et arabice angena. Et. A dixit epiglottis ē instrū ad complēd uocē et re tinend ipam et ut retineat hanelitū siue aer. Et

ipsa quid est composita ex tribus cartilaginibus
 et octo musculis et nervis ad ipsos euenientibus et
 uno coboperculo siue coboptorio. De cartilagi-
 bus dixit Gal. in libro de uoce quod est compo-
 sita ex tribus cartilaginibus sequalibus et dissim-
 bus et una est anterior et est maior et alie due sunt
 posterius quarum una supponit alteri quarum su-
 perior est minor et habet minor iuncturas quarum
 due sunt inter primas et secundas cartilagine. et duo
 capita prime cartilaginis intrant in secundas. et sunt
 alie due iuncture inter secundam et tertiam. Huc autem
 dixit. compositum est ex tribus cartilaginibus co-
 positione pulchra et conueniente ad eam uocis ita ut
 sit fabricata et edificata ex istis tribus cartilagi-
 nibus zapogna una uel fistula sit zapogne. Huius
 autem dixit quod est dissimilis in tres cartilagine. scilicet linguae
 fistula cimbaleares et sine uoce. De musculis uero
 licet dictum sit in sermone 7. tamen quoniam huius pertinet
 dixit Gal. in libro de uoce quod sunt 8. et 6. ex istis
 8. oio necessary sunt ad huius uox fiat duo autem alij
 non oio in oibus alij reperuntur quoniam opatio
 est dum epiglottis claudet completa clausura. Ex
 illis autem 6. duo sunt in ipso canali epiglotti. Alios
 uero 4. duo sunt a lateribus uel ab anteriori et 2.
 posterius duo quoque musculi qui intrant in canali
 epiglottis attrahunt iuncturas que est inter 2.
 et 3. cartilagine et apiunt illas. Duo autem musculi
 qui sunt a lateribus attrahendo istas iuncturas
 ad latera appertunt eam. et duo musculi qui sunt
 superius attrahunt eadem iunctura retro. De ner-
 uis autem dixit Gal. ibidem ex duobus nervis. 6. pa-
 ris nervorum cerebri rascantur duo parui nervi
 ex parte pectoris qui reuertuntur ascendentes ad co-
 lum ex duobus lateribus trachee arterie quousque
 pueniunt ad epiglottis 4. uterque continetur eorum 4.
 musculi epiglottis. Et reuersio eorum ex inferiori
 sunt ut conueniant cum musculis ab inferiori. Et
 non posuit creator hos uernos ex multa quia
 sit inferior et propinquior his musculis sed fuit
 eorum origo ex cere ut instrumta uocis sint co-
 tinua cum eo qui regit uoces. scilicet cum cogitatioe
 que est in cerebro. Et preter predictos duos ner-
 uos dixit Gal. alij 6. nervi continentur eorum mu-
 scul epiglottis quorum duo descendunt de sursum
 et rascantur in 7. pari nervorum cerebri. cum
 istud par appropinquat collo et submergat per
 omnes musculos qui sunt extra cartilaginez sca-
 tiferas. Et duo nervi ex dictis 6. descendunt ex
 trasuerso et intrant in musculos epiglottis. et sunt alij
 nervi descendentes qui occurrunt duobus nervis asce-
 dentibus de pectore. Dixit Auer. quod in coenitate
 dicte zapogne est corpus siue lingue fistule. Et
 in dictis locis sunt strata multa que. scilicet creator mi-
 rabili ordinavit de quibus dicit Auer. quod in intro-
 ri pre epiglottis est unum corpus siue lingue fistu-
 le. Aliis pro uociferatione creata est res que noia
 lingua fistule. Et est orificium canis supius. Et p-
 declarando formam huius orificij dixit quod hec lin-
 gua est stricta apud canem extremitate deinde dil-
 latur apud epiglottis quare incipit ab apertitudine
 pueniens ad strictiorem. deinde ad spaciū ampliū
 Ita quod hoc foramen est strictum. Et est illud super quod
 sit clausura tempore deglutitionis. habet enim supius et
 inferius latitudinem sicut in fistula. Et assignans
 Auer. eam strictiorem dicti orificij dixit ut uox reti-
 neatur quod nisi retineretur non posset modulatio fieri

in continuatio uocis. Et est huius lingue fistule pie-
 tas ut coniungat et constringatur et dilaretur.
 Est enim constringibilis et dilatabilis ut per
 illud fiat percussio uocis. Et dixit Auer. quod cum
 hoc et cum eo quod opponitur ex pallato et est
 simile additio qua claudat os fistule quo com-
 plet uox non palatus est sicut per lata tube. Et
 dixit Gal. ubi supra. Coboptorius epiglottis cum
 homo uociferatur aut hanculat hanculat apertur et
 ampliat multum. Huius autem hanculat retinet et aliqd
 comedit perfecte claudatur adeo quod nihil transire
 potest neque ab interiori parte ad exteriori neque ab ex-
 teriori ad interiori. Causa autem huius clausure
 est ista ipsa coboptoria epiglottis. Est enim nervo
 sa lenis mollis ut sit et stans et apta motui. Dixit
 Auer. Quoniam autem orificium epiglottis est situm ante
 orificium meri ideo deglutio facit necessarium ut
 coboptoria cana pulmonis supius ut non ingrediat
 in eam cibum transiens super eam cum ipsa sit ante meri
 id sit coboptura eius cum supposito cartilagine
 stantius super meatum. scilicet super orificium supius canem
 Et 13. Auer. locum sit in parte. scilicet cartilagine tamen dicitur
 itelligi in singulari quod non est nisi una stans in fine lin-
 gue qua. Gal. 7. dicitur in utilitate periculosa quoniam epiglo-
 talis noia. Et sit subdit ea que noia non habet nom-
 que est una de tribus cartilaginibus epiglottis si facit
 ad cooperaturam dicti orificij canem uel ut dicit alij
 simpliciter cartilago non habet nomen cobopti et d-
 glutioe ab ipsa cartilagine epiglottalis. Et ex
 huius sequitur dixit. A. quod cum sit deglutio et uomitus
 egeres coboptura predicta per dictam canem quod fiat
 deglutio et uomitus cum sit hanculat non est possibile
 quod non possit simul fieri nam in hanculat expulsi aper-
 tio orificij canem in deglutioe aut et uomitu egeretur
 coboptura ei. Et ex huius per quare est quod cum sit tra-
 situs cibi aut potus ad meri si huius rident aut loquitur
 sequitur tussis quod hoc est quoniam in risu et loquela ape-
 rit dicti orificium per cuius apertione tunc aliqd
 ex cibo uel potu transit in ipsum et expedit quod non
 moueat tussis ad expellendum illud. Dixit Gal.
 eodem libro de uoce uocis et orationis. loquela
 posita sunt trachea mibra. scilicet lingua epiglottis et trachea
 arteria. Et unicuique eorum est positum quoddam instrum-
 tum glandulare ad hoc ut temperat ipsum puenientem hu-
 miditate ad ipsum. lingua. non habet duas glandulas a
 quibus sunt due uene in quibus currit salua ad ligam-
 et totum os. In epiglotti autem generatur humor flic-
 uiscosus ad huius hanculat illa mibra siue instrum-
 ta. Sed ex duabus glandulis que sunt in colo et ex co-
 pore quod est in epiglotti non pueniunt uene in quibus cur-
 rat humor sicut puenit ex duabus glandulis lingue scilicet
 ille que sunt in collo sunt minora spogica ex quibus
 pertransit humor ille qui currit ex sursum deorsum siue
 huius indigeat eis aut sunt necessarie uene in quibus
 curat. Et dixit. Posuit in epigloto duos dentes
 et duo foramina pertransientia ad illos dentes ad co-
 cludendum coboptorium orificij epiglottis et sunt
 ibi duo musculi continentes radicem tertie cartilagi-
 nis. Trachea quoque arteria dicta cana primo
 nis est membrum organicum propositum ex pluribus cartilagi-
 nosis et panticulosis cuius figura est obli-
 ga rotunda cuius caput superius terminatur ad epi-
 glottis et ei inferius terminatur est diuisa in duas p-
 tes ad plones. De cartilaginibus ei dixit Gal.
 7. de utilitate particulam non cartilagineas ad co-
 structionem trachee arterie preperans silem totum il-

lud certitudinaliter circuli pifaria sic q ab ex
trasit qd qnertū qdē tangim? et ab itra sit qcauū

Et sic ei? circuli cartilaginosi alicubi integri
et alicubi nō integri sicut dixit. A. Integri .n. sūt
i partib? i quib? nō tāgit meri et nō integri ubi
tangit ipsū. Ait. n. Gal. ibidē partē q̄tāchq;
subiacētē dēbat tāgere stomachū. i. meri hāc nō
cartilaginosā fecit totā s; defectū i aliquo circu
lo s; has partes et sūt uelut. L. circuloꝝ singuli
unde ut puto. c. formes nominauit eos quidaz.
dixit. A. que ex eis obuiāt meatui cibi facie sūt
diminute et ppinque semicirculo et opposita est
eaz abscessio. i. defectio illi? circuli ad meri et
cōtangit de eo corp? pāniculosus nō cartilaginō
sū ymo s; ha ei? cartilaginosā posita ē ad atero
ra. Et dixit Gal. Hā qnertū illos circulos si
ue anulos seu cartilaginez fortib? colligatōib?
mēbranosis. Et. A. dixit qponunt idest colli
gant et constituunt cartilaginez ligamētis que
pāniculos tegūt. Et dixit. Gal. q hys colli
gantōib? cartilaginosū et ipsis circularib? carti
laginib? alia quidē ab intra sūt exēderūt tūca
diligētē circū et supergēs oīa depresa et cō
stricta rectos hīs anulos fm lōgitudinē et ē q̄tē
tina ei que totū os submergit et illud q̄ stoacuz
.i. meri et totū uentrē ab int? Et ab extra q̄pre
hēdit tracheā arteriā qdā mēbranum. Et.
Ait. dixit q̄prehēdit oīa illa pāniculū leuif ad
siccitatē et duritiē declinās aliquatū et sūt ex
teri? qdā indumentum et amictuz trachee arte
rie totū. Et sit? ei? obtinēs oē q̄ ē iter lari
gā et p̄onē in colli lōgitudie. Et euz ē p̄ran
siens clauēs dixit. Gal. in toracis spaciōsitatem
puenit et diuidit ibi fm h et ubiq; pulmonis fer
tur cum uasis que a corde. s. arteria uenāl et ue
na arteriāl in oēs pulmonis lobos distributa.

Et. A. dixit q utraq; sectio cāne diuidit in
sectiōes curretes i pulmōe uicinātes ramis ue
naz pulsantū et quieraz. Et dixit. Gal. s? d
iteriorib? q̄ diuisiones canaliū pulmonis maio
res sūt nā sunt artiozes extremitatib? uenarum
et arteriaz. Et. A. dixit puenit eaz p̄titiō. s.
uenaz et arteriaz ad orificia ualde strictiora q̄
sunt orificia eoz que sūtantur eis et currunt euz
ipsis. s. ramoz cāne pulmonis. i. n. exēst a ma
iori trāco. Est enī cāna pulmonis maior et latior
quā arteria uenāl et arteria uenāl latior ē q̄ ue
na arteriāl. Et dixit Gal. nō desistit. s. dīo
cāne a nā q̄ desup neq; pmutat s; aliqd ad ullā
germinationē eius s; fuauit nā cartilaginosaz et
sūt oēs cartilaginez. c. formes mēbra nosis col
ligatiōibus q̄tente usq; ad ultio lobos uisceris
.s. pulmōis custodiūt. Et dixit Gal. ibidē
hoc uas solū in pulmōe certitudinalit. Est sine
sanguie q̄n aīal se h; s; nāz. q̄n hō aliqua erup
tio uel anastortio uel corrosio uas fm pulmōe
fit. tūc effunditur sanguis aliud ad hāc arteriaz
.s. tracheaz et tūc molestat spm in banelitum cō
prehēdens uias eius. s. oppillando et ita iaz tūc
sit al et recurrit sanguis ille p̄ faringaz ad os.

Et dixit Gal. fuit creata trachea artaria car
tilaginosa qz cartilagine oīo eget uocis organū
et ipā trachea artaria p̄p̄tū est uocis organum
s; qm̄ inspirāte et expirāte efflantes uociferā
te al et eget et in oibus actibus trachea artaria
fieri longior et breuior et strictior et latior idēo

rōnabil? nō ex una cartilagine facta ē cum neq;
dystolazi. n; systolāi posset mēbranosaz s; hāz sū
psit ut ad p̄dictos actus duceret p̄mpte. Dya
stolatio .cim in ispiratiōibus toto torace q̄tūz
ē mēbranosuz istius trachee arterie distenditur
faciliter in p̄tibus qdē que replēt. c. formes car
tilaginez ad amplū. in eis hō q̄ ipas cartilaginez
copulant in longuz. Secūduz expiratiōis hō
laxant et duplicātur et q̄currūt ad se ita ut q̄ce
dāt cartilaginez tāgere se inuicē. Ac ē in aīal
mortuo manifeste appet. Et dixit i lib? d uoce
si fuisset facta ex una cartilagine cōtinua nō pos
set fieri fluctuatio aliqua pte eius sed facta ex
pluribus cartilaginibus quas q̄tinuat. una tela
gracilis et sic mouet et fluctuat i p̄cussioe aeris
q̄n aer occurrit. Et subdit Et qz trachea arteria
facta fuit et ad banelitūz iō posita fuerit baneli
tūi tela ligans cartilaginez. Dixit Ait. cāne
creatio facta ē ex cartilagine q̄ ē corpus duruz
pp tres cās. p̄ma ē ut iueniat in ea app̄tio. s.
p̄ q̄ sit trāitus aeris ne leuitas si esset carnosā
et nō cartilaginosā dura faceret eaz idigere coho
pura. ne. s. cōcideret pp leuitatē carneaz et scq;
ret inde cohoptura et clausura uite et sic ipedi
mētuz transitus aeris. 2^a cā ē ut sit durities
tutamē ipi defendens ab occurrētibz euz sit si
tus eius ad aīriora. Et 3^a est ut sit durities
eius cā ut pueniat uox aut adiunct ad eaz. Cum
eim uox fiat in ea et uox fiat ex p̄cussioe aeris
ad corpus durū iō oportuit ipaz esse duraz. Et
dixit ui. n. est ex una cartilagine s; ex plurib?
ligatis cum pāniculū pp duas cās. p̄^a est ut sit
et extensio p̄lois et q̄iunctio. i. abrenatio et cō
tractio apud respiratiōes extensibilis. s. apud at
tractiōes aeris et cōtrahibil? apud expulsiōes
eius. 2^a cā est ut si accidat alicui extremitatū
eius nocumentuz et inde debeat ex causis occur
rentibus deforis aut abintus non dilatetur no
cumentuz n; expandat ad alias partes n; coāgu
stetur. i. constringat cāna et retrahat in se i par
tibus in quibus dolor aut nocumentuz coīcare
potest aut elongari et contrahi per ligamenta q̄
sunt inter unaz cartilaginez et alias sicut appaz
in cāna charobi siue garobi. Et dixit Ait. c.
facta est rotunda ut sit magis icolumis et securi
or a nocumentis. Et p̄pterea dixit Ait. col
liger 2^o q̄ castelani faciunt turres rotundas. Et
dixit al eodez 7^o de utilitate p̄icularum Hā
trachee arterie pōnez rōabiles faciens rotūdita
tez cartilaginūz ab extra posuit ligationes. qui
uero que residiūz earūz repūt ad q̄plementū p̄
forme ab intra ubicunq; tangere debebat arte
ria ipm stomachū. i. meri ligationez copulatiue
cartilaginez supponēs. unde aut hī que extorū
occurrunt app̄ximare debebat cartilaginē p̄a
ponēs ut n; stomachus meri aduro illarūz p̄ma
n; p̄mpte arteria ledatur. sicut si moliores eius
p̄telas app̄ximass; extorū. Et n̄ solū h̄ bonū
expositiōe p̄dicta cartilaginūz opat est s; et
maius quid aliud ad repentinas. s. strangulatiōes
cibozū et potūz. Si. n. circularis singla carti
laginūz ess; facta cum eo quod q̄primeret stoma
cuz mittens in eum gibbositatez angustationem
quandā non paruaz p̄beret i maiori corpe trans
glutiōnū. nunc uero in hys temporib? tunica tra
chee que ibi est ab hys que transglutiniunt pulsa

et ad ampliationem cartilaginis conuersa toti circum
o stomachi concedit ut fametur transiit cibi. et
aut gibbositas cartillam incidens distantem stoma
ci multas itaqz partes amplitudinis eius claudet
Et in hoc strictez clauderet cibo itaqz. Et si
si mul quod respirare et transglutire esset possi
bile necdus quid aliud bonu parum ex buisusmoi
rone suscipimus sed etiam lederemus inqum
stomaci gibbositas amplitudines trachee funda
retur. nec tamen porro respirations striccio fa
cto. nunc aut qm z aliud tempus est respiratio
nis actus et scdm aliquod tempus transglutitionis
in comitantem aduincet eorum spaciostantibus
trachea et meri ut in quo tepore plia per alteru
tros porros feratur ppria ma et ppter hoc totu
dum etiam quodlz organicoz fuit ut plima p
miniaz partes transeat materia et ad uix politate
eoruz utrunqz pparuz fuit. Dixit Aui. non nu
mif de ipsa cana pulmois. s. in circulis eius ubi
tangit meri nisi ut non coprimat buccella transe
ntes per meri sed cadat et amplissimu locuz re
liqz i pi sz ptraseat buccella a facie ei? cu extedi
mei ad aplum cane i transitu buccelle. et sit qcani
tas. s. cane adunao mei cu icipit extedi et dila
tari ad ipsa cana et pterit. s. mei ad ipsa cana n
aut adunaret si eent ibi circuli ppleti qz n possz
tuc meri extedi i qcanitatem cane. Et pprie
facta e diminutio circuloz ubi tagit mei ne in d
glutide qfigat deglutio banellit. s. qfigat de ma
la qua ptraaret cana et in hac pressioe deleteret
qd accideret si circuli eent ppleti i illa parte cu
accideret simul deglutio fieri et banellit. Ma
litz no fiat ista pressio i parte epiglotali ubi sit
circuli ppleti qz sursum ascedit i uia deglutiois fi
ent tuc i parte inferiori cane qz no e possibile in
deglutioe tota cana ascedere sursum. In quato
aut dicitur circuli cane ex parte mei dix. Auer.
p collz Anuli cane sit i ppleti eo q i pres ter
etie quantitate anuloz ipsoz extremitates sit qis
gamur eis pellicula una tendes p uia recta et hio
ac si ymaginatus fuisset i corde suo fistula una
cui? cane tertia pars ipi? sit scissa i logitudine
et partes due itegre remaneat. Et 3a pars sit
icisa i logitudine et partes due itegre remaneat
Et 3a sit icisa i logitudine sua sit qfigata glutine
cu curuata una cu ababul extremitatib? linea re
cta siue perpendiculari. Et sic itelliges cana pul
monis per uia quemere et recta. Et dixit Gal.
copulata e tunica stomachi. i. mei et que trachee
arterie tunice enim hoc i stomacho in strangulioe
coperiri uidetur secundo uero tracheam ar
teriam ab ortus cartilagine uigere et ipsa super
euellere cu laringa ad faringam trasglutire aiall
Et dix. A. Epiglottis e coartata cu cana costri
cta cu mei cu i mei appetit deglutire ut deglutit
at ad inferioza p attractione buccelle cohoptit epi
glottis et eleuat sursum et coartat cohoptura sua
ru cartilaginis quarada cu alijs quare extedunt
paniculi et lacerti. Cuz cib? ptraasit meatu
mei sup orificiu epiglottis et cane adberet pala
to super? quare no e possibile ut ingrediat illud
orificium aliqd ex eo qd pprehensu e apud mei
quare ptraasunt ipsi cibi et potus ita q n ca
dit ad canna aliqd nisi i quibusda horis i qb?
festinat deglutio anteqz ppleat mor? iste. Aui ac
cidit cibo mor? pp mei qtracu quare tuc no re

cusat no laborare i expulsioue ei? cu tussi donec
expellat. Cur aut cartilagine trachee iungi
meli? fuit hac tunica dixit. Gal. ibide. Et qm a
capite debebat qdd ad ipsam ex capite fluere
pleriqz seru flatis n benigni et i trasglutioe iei
de ibi qdaz frequenter ponit. Et qd d cibarys i
ispiratioib? aeris multociens attrahi qualitates
acres uel ligni l cineris uel carbonu l alius
alteri? farmacosu uirtutis participas. Et fm cri
ses euacuari seme qnz male morigerata et corro
sione uel aliquoz aliu humoru aut colere nigre
uel flatis salis putrescentis itus a quib? oib? ne
cessariu erat radi morderi et ulcerari cartilagi
ne. Qm aut i sanabiles sit oio aut difficile sana
biles cartilaginis passiones tunica aut substrata
cartilaginis? trachee facile sanabilissima e que
cuqz i ipsa sit passio desistit facilliter nisi aliq?
pp aliqua magna putredine corosa finalz aliq?
pars ei? mudā ostenderit cartilagine. hoc. n. ad sa
nada no e facile et no pp tunica sed qm ad carti
lagine terminata e passio. Cur aut subtilis et
depressa facta fuerit ipsa tunica dixit. Gal. et mo
derata sicca e qm signiosior esset cu eo q n inua
ret pprehendere no modicu d aplitudine trachee
arterie totu? si aut fuisset rara n excluderet apro
pimatione fluentiu humoru ad subiecta cartilagi
ne et ipsa et facillz pfula blacosa operaret uoce
et pp h ea sicca moderate ee et meli? melius
eni sonat sicca pfulis sicut et que finalz sit sic
ca deter? sonora sunt moderati aeris. In p
ardentib? eni febrib? oib? fortiter siccatu eis q
fm faringā et trachea arteriam uocatas ab ypo.
glandosas uoces al clangoras fieri quent. ita
aut et i aialib? quecuqz logu sufficiter hnt col
li et siccas cartilagine uelut grues clagetes no
lat i ocea fluctib? siccum. n. organu itm e mal
uocu. In catarris aut et corrigis blacosa sit uox
multitudine hnditatis q oia piciens creator no
ster subtiliaz cartilagibus tunica moderate sic
cas opatus est uitans alterutru excessu. Aui.
quoqz de hac tunica dixit q ca duritici panell
tegetis canaz interius fuit urresistat soluz catar
ris et spuis mal et fumoso uapori redeunt ex
corde. Et 2a ca fuit ut no mollesceret ex pui
sione uocis. i. n e moll pp uoce qz oz ut pui
sio fiat ad rez duraz. paniculat aut exterior cane est
magis grossus et plus carnosus et extendit euz
ea usqz ad diuisioez eius i duas pres. Et dix
ibidez Gal. qz carent sanguie trachee arterie. s.
diuisioes eius facie in pulmo deces est ad eas
extrinsecis ptibus inplantate sint uene. Et loca
ta e trachea arteria dicte. s. diuisioes siue rami
eius in pulmone in medio arterie uenalis et ue
ne arterialis aporpinquans utriqz. Et arteria
quide quoniam utilitatem? respirations prebet
trachea arteria cordi per illam uenit aut quia
nutriti indigeret per eam uel ab ea. Cur aut
a retro trachee arterie est uena arterialis et ab a
te arteria uenalis est qm longius producere a cor
de arteriaz predictaz ibeciles et subtiles hntem
tunicaz non erat tuuz et ideo eam ortaz a corde
mox ad pulmones produxit. uenaz aut arteriales
fortiores exntez longius retro adduxit. Et. A.
dix q ca ramificatiois cu uenis qent fuit ut ab
eis acciperent nutritum sed euz arterijs fuit
ut arterie ab ill ramis acciperet acres. Et di

ut ibidem Gal' mirabile est opus nē in h. fecit. n. formas arteriarum. i. ramorum arterie uenalis tam parua ut sit perua aeri et non sunt perua spui et sanguini. Et in libro de iunamento hanelius q' ista foramina sunt subtilissima que recipiunt aerē solum. non aut sanguinē. fitq' per ea inspiratio aeris ad sinistru ventres cordis. sanguis autē qui est in sinistro ventre cordis non potest per ea effluere ppter eorum angustias. et h. nisi contingat q'q' terminos uenarū dilata ri ex multo spū spmāq' exeuntes ex eis trahere secum sanguinē. Et ideo sanguis sic exiens est spumofus ppter multuz spū sibi admixtus. De hoc dixit Alu. q' cā constrictionis orificiorū fuit ut mēsuratur in eis respiratio arteriarū uenientius ad cor et non penetrat in eis. i. ex eis ad cor. i. aer debite non purgatus et non alteratus ex orificijs carne ad orificia arteriarū sed transeat subtil' et purgatus. nam si transiret non purgatus faceret pro uenire spū sanguinis. si. n. esset orificia eorum ita lata q' aer non subtilatus et non purgat' posset intrare libere tunc in exitu aeris calefacti et fūi capinosi sūt euz eo exiret sanguis in corpus cāne et eiteret in spūto. Et dixit gal' eodem libro de iunamento hanelius. Miror super eo quod dixit Alu. se uidisse porcos in pulmone p quos fit aeris inspiratio et expiratio cū sint in pceptibiles sūt puitate et maxie euz ppter frigiditates obstruant huiusmodi porci i mortuo animal. Dixit Alu. et colligit iunamentū carne pulmonis est ppter inspirationē et expirationē et cum h. habet iunamentū uocis. uocis. n. iunamentū est tū ppter bene eē non ppter necessitatem eo q' uox non est necessaria i nostro esse. Et dixit pro maiori parte fecit nā hoc q' fecit euz uno mēbro iunata duo aut tria q' oportet eē hoc sicut uidemus in naribus q' sunt ordinate ad odorandū. et ad hoc ut sint ppter mundificationē supfluitatū cerebri. Et in una parte sensibili seruit utrum et in altera expulsiue. Dñt quidam q' cum pueniunt ad etatem pubertatis trachea arteria nāl' magnificat ppter quam causā nāl' tunc uox ingrossatur.

Ca^m z^m de anatho^a pulmonis.

Ulnus est mēbrū spmāticus. dicitur nentilabū cordis. Et est officiale ppositum. dixit Alu. Ex parti bus quap' una est cāna ramū cāne et. z^a est ramū arterie uenalis et z^a. ē ramū uene arterialis et 4^a est caro moll' rara aerea creata ex tenuitate sanguis et subtiliori pte eius et est cōiungens iter dictos ramos. De ramis cāne iaz dicitur ē in pcedenti caplo. hic aut dicēdum est q' isti ramī nō fuerūt total' duri sz aliqūatūluz molles ut possint motui total' obedire. Et terminātur usq' ad ultimā supficiē pulmōis et pānculuz eius. De ramis vō artarie uenalis dicēdū ē q' arteria uenalis dicta arteria q' pulsans et uenalis q' ē unius tunice sic uena nō pulsans ē sic in oib' ramis suis q' oēs pulsan et oēs sunt unius tunice. An aut ista artaria cū moueat motu. dilataō et q'strictiō pulśado pportōatur motui cordis an motui pulmōis dī

uersi diuersa pulerūt. Gal'. quidē de iunamēris 7^o dixit q' uene pulsantes que sunt in pulmone dilatantur in hora dilatationis pulmonis et contrahunt in hora contractionis eius qd dictum plusq' comētor super illo. Calidioris igitur ut ad propriū motū cordis hoc dixi ē ē uex q' q' arteria uenalis expanditur d' aer cordi duci sigat q' expanditur pulmo expanditur arteria uenalis tūc q' expādīt pulmo subito et iunuo ducere aer ad cor et eē ut sic pulsus et hanelius operatio una q' eē negant Gal'. ubi supra. Et iō dixi plusq' q' mentator q' h. arteria uenalis dilata tur cū dilatatiōe cordis et cū ei' q'strictiōe q'strin gi tū mō q'rario altaz. Et ratio ei' ē q' si dilata retur cū cor q'stringit mōre altaz tūc nō ducere tur p eā aliquid cordi q' i q'strictiōe cordis clauditur orificiū hui' arterie uenalis alteri' aut arterie puta adorti aperitur. Et adhuc si q' cor dilata ducit aer cordi per illā et ex illa et i ea nō ē aer nisi cū ipsa dilata t' o'z necessario q' ipsa dilata t' q' cor dilata t'. Et p' hoc dixi ipse q' ista arteria fuit unius tunice tū ut dilatatiōi cū cor de obedit et facili' et copiosi' subintraret ipsa aer et etiaz exiret simul cum aere fumofitas expulsa per ipsam ad pulmonem. Quidam autē cū alijs dixerunt q' ista arteria pulsat cor di consil' alijs que dilatantur q' cor constringit tur et eonuerso. Et h. habet vitates saltē q'm ē principius eius a corde et quousq' repleat eo quod cor expellit in ipsas cum constringit. Expellit aut in ipsas sanguinē et spū et aerez calefactus et fumus capinosus. Et similiter saltes p dicto spatio cum cor dilatatur attrahit ab ea aliud quo attracto ipsa cūatur et constringitur. In alijs locis que non sunt ppinqua cordi potest dilatari et constringi non consil' cordi sicut et alie arterie pnt. Et sic dicunt fuisse de mente gal'. in uerbo superius allegato. Et soluētes ad rōes plusq' comitatoris dixerūt ad pīnā cū dixit. Si dilataretur cum cor constringit tunc per eaz nō duceretur aer cordi negant. Et ad probationem euz dicitur orificiū istius arterie constringitur euz cor constringitur. et orificiū alterius apitur dicunt q' non sic constringitur quin per eaz pertransiant que pertransire debent. Et ideo q' natura super orificio istius arterie non fecit nisi duo coboptoria ubi super quodl' alioz. uaso ruz orozuz a corde fecit tria coboptoria. qd fecit nā ne in constrictione cordis transeat mltū de sanguine. Ista quoq' arteria ppter multum debere continere de aere modicus sanguinē continet respectu aliarū. Et cum dicit q' cū cor dilata ducit aer ad ipm per ipsas et ex ipsa arteria. concedunt. Et euz dicitur aer non est in illa nisi cum dilatatur. Dñt q' ymo est i ista de aere ante dilatationē licet nō tū q'uz cum dilatur et in fine dilatationis. Cum. n. dilata t' ē i ea d' aere p's q' p dilatatiōē illā recipiat et q' postea p q'strictiōē expellat. Et dñt ulter' q' cū ista arteria dilata t' ipsa simul attrahit a pulmōe et a corde nec ipedit se hy duo motus q' hec arteria est multū lata et magne capacitatis ita q' aerez attractus a pulmōe et aerez calefactum et spū et sanguinē a corde attractus libere capere pōt et tenere. Et aerez utiles euz inutili in ea mix uiz sepat nā pcepto idē gloriosi et excelli. et

sic et sepat spūz ab aere calefacto et fumis capi
nolis. mte eis seqstratiōes que icutabiles sunt
in corpe nostro sunt. Et dicitur Gal. insup allego
to vbo voluisse mouz istius arterie pporiona
ri cordi et et pulmōi. s. in aliqñ mouet et exten
dit euz extensioe pulmōis et etiam cōstringit
cū cōstrictioe eius sicut et cor facit. Et dicitur q
aer mouet ad cor isto mō. Nam dilatato pectore
dilatatur pulmo et cāna eius. Et cāna dilatata aer
exterior ore receptus in ipaz igreditur et transit
in ramos eius ubiqz in pulmone sitos. et per
porositates coruz transit in porositates carnis
pulmōis. in qbus ut Gal. dixit in quadaz digōne
ppat et subtilit ut supra patuit p Aliu. et sic p
patus transit p porositates dicte arterie in con
cauitates eius et p eas trāsīt ad cor. Ipū et cor
cū cōstringit nō immediate expellit ad pulmōes. qd
expellit s. ad arterias uenales. Et dixerunt per
porositates istius arterie. tūc aer calefactus et
fum? capinosus ad porositates carnis pulmōis
ex qb? p porositates ramoz cāne pulmōis itrae
in eos et ex eis trāsīt in cānaz et ex ea puenit ad
os et expirat. Ex hys appet q supra dictū
ē. s. q cū cor cōstringit nō est dilatare arteri
am ipsā saltē per tm spaciū. quātū occupat illud
qd ad ipsā expellit. a corde. nec est necessarium
dicunt ipm tunc pulmōe dilatare. saltē dilatare
one que ē inspiratio. qd ē qz ipsa dilatata arteria
uenali cū ipsa attrahat aerē a pulmone sicut a co
de. plō tunc potius deberet cōstringi ut expellat
eam. Et dicunt etiā q quātūcūqz ista arte
ria attrahat i dilatatioe sua a pulmone ul? et ipz
cor aut cōstringit cor et ipsa arteria expelleret
i cōstrictioe sua i plōz. nō ppter ea. fieret haneli
tus. s. mor? dilatatiū? et cōstrictiū? pulmōis. qd
ē qz pulmo ē magnus et spōgiōsus. un? multum
tinet de aere et tūcere pōt ultra illū totū aere
a corde expulsi ad ipsū. Maxime cū tota quāt
tas que i unica attractioe attrahit. et que i unica
expulsiōe expellit respectu tūcūqz plōis et spa
tiositatis ei? ē qd modicū ualē. ita q p ipsius at
tractionē uel per ipsius expulsiōē nō debere
pulmo totus dilatare i cōstringi dilatatioe et con
strictioe que sūt mor? haneli? Et si mouet. illū
esset quid isensibile de quo hic nō scēdit. nec ē
illud cētū rēte pectoris dilatans ipsū sicut fir
mor? haneli?. Unde scias dicitur hy. q pulmo cō
tinet de aere pzo plurib? et plurib? pul. bus cor
dis pp q a motu pōt quiescere pulsare corde.
Nec dicitur necesse ē totū aerē qui attrahit ab ex
a pulmone itre ad cor atēqz si sole expellat ad ex
qz cū plō qualibet uice plus attrahat qz sit ne
cessariū p unica uice sibi et cordi et pl? expellat
qz sit illud q i unica uice expellit a corde nō ē
locus i pulmone p aere attrahēdo. Et multū de
aere attrahit a plōe expellit ad extra i expira
re. q nō uenit ad cor. et tū totus aer attrahit? refri
gerat cor et euēiat calidū ei?. Refrigeratur
enim cor dupliciter uno modo per partes aeris
qui transit ad ipsū. Alio? qz pars aeris qui nō
uadit ad cor tunc alterando et refrigerando pul
monez et aere eius alterat et refrigerat cor qd
facere non posset nisi aer qui remanet in plōne
renouaretur. Ex dictis patet q potest pulmo
dilatare. cū cor dilatur et cōstringi cum cor
cōstringitur. Et quidaz addunt modū 3m. et ē

iste q pars aeris attrahit per orificia ramoz
cane terminata ad paniculus pulmonis p poro
sitates eius transit ad pectus. et refrigerat ipm
quo refrigerato refrigerat et cor. De ramis
aut uene arteriali dicte uene quia non pulsant. et
arteriali qz habet duas tunicas ut arteria. quas
habuit ppter intellaz sanguis subtilis uaporosi
quez portat a corde ad pulmōes nutritiū. satis
dictū ē ut supra. De cāna autē plōis dixit. Ali.
q inuamentus eius est ut epilat rinas et cōfigat
ramos predictos et sic cōiungit eos. sūt. n. nec
sarius ut ramū predictū habere ut aliquid sup qd
sustēterent et non penderet in ipso et tale fuit ca
ro predicta scdm q Aliu. dixit. Pul? ē mollis et
rarius. cuius rarietas est ut rectificet attractionē
aeris. non est cū ut peneret aer in cāna tantū
imo. qūqz euadit ad corpus. i. carnē pulmōis ex
illo aere ymo totus aer debens transire ad cor.
et multo plus penetrat ad carnes plōis. nam alz
nō pōt penetrare i ramos arterie p dicit et trāsire
ad cor. non. n. occurrunt ora ramoz. cāne cum
oris ramaz arterie ut per ea possit aer transire
ad cor. Et in h dicit Aliu. ē tū aperit i mē
tificatione. s. aeris qm quando ē multiplicatus
in ramis cane euadit ab eis et aperit et dilatat
poros carnis et ingreditur illos. Et signū
butus est appetitio in multiplicatioe id est in
mescencia carnis pulmōis. Nam cum repletur
caro eius mediato aere intumescit corpus pul
mōis nō tū semp in carne eius in tm multiplica
tur aer q semp intumescat. Qd aut intume
scat caro pulmōis ex aere i eo pteno demonstrat
insufflatio p cānaz alicuius aialis mortui qm tū
pulmo eius acceptus inuenit tumidus et replet?
pp dictaz cām igitur oportuit cānaz pulmōis ēē
raraz spongiōsas. Quidā aut dūt q cū Aliu.
dixit. Et in hoc est appetitio euz multitudie uoluit
ponere aliud inuamentū rarietatis carnis p dicit.
Et est qz est spongiōsa rara pōt multiplicari
i. extendi et dilatare. i. dilatatioe pectoris. et
ē multū cōstringi in pectoris cōstrictioe. et hoc
est q subdit Aliu. cū dixit. Et ut adiuuet in con
strictioe ad expulsiōē adiuuat raritas in cōstri
ctioe eius cū. s. cōstringit pectus ut expellat fu
mos et aere calefactus. Et pp hoc. s. pp suaz ra
ritatez apitur et dilatat pulmo cū insufflatione
i. cū insufflat in ipm. Et caro quidē pulmo
nis pcessu augmāstice etatis pūno fit porosior
qm ut dictū ē pulmo in sui cōstrictioe nunqz to
tum expellit aere attrahit sed multe eius ptes
remanet in eius amfractibus et porositatibus q
extendendo tūne adiuuant ad porificandū et
āptandū ipaz. Et qz caro ipa ut dictū ē supra
trachea ex subtiliori sanguine sili nutrit. Dix
eim Gal. 4. de utilitate pteulaz q pulmo nutri
tur. s. qz ad suaz carnes sanguine digesto p fca
digōne rubeo claro sili nō spūs. Et prio collz.
dixit Aliu. uadit ad pulmōe a corde sanguis sub
tilis uaporosus ppinquus digōni ad pficiendū
se. s. in digestionē eo q cor nutrit pulmonem
et quia stat prope ipm prestat ei calorem dige
stiuū et suauem. Et 6. de inuamentis dixit. Gal.
solus pulmo nutrit sanguine arteriali misso a
corde ad ipz per arteriā uenale non intelligens
p h q pulmo nutrit solo sāguine arteriali. Nā
dixit Aliu. colligit 2. Aliu. noluit q oia nutriā

ut sanguine uenali et arteriali. sicut et arterialis
 est sicut fœmator et pfectio respectu uenali. Et sub
 dit. Ruer. hoc idem uoluit. Gal. et maxie mēbra
 superiora et sic ē ueritas. Uoluit igit. Gal.
 i uerbis predictis qd nullum mēbrum ita nutrit
 nec sic copiose sanguine arteriali sicut pl'o. qz ip
 sum ē leuissimū mēbrum. Et iō nutrit leuissimū
 sanguine et talis ē sanguis arterialis. Et ut.
 Gal. dixit 6^o de utilitate particularum retributio
 nē quandā eā que ē ex corpore nutrimenti ui
 detur cor prebere pulmōi. Et hoc cābū presta
 re ei pro spū. i. aere quē ab illo recipit. Egebat
 .n. pulmo nutrimento s3 nō erat meli⁹. mox ex cō
 cana uena ad ipm puenire sanguinē quē ipsa
 ueniat intra cū. et qtingat cū qm oportebat nām
 aliā uasīs preparare formas nutritiū ipm i nullo
 cōcaue uene siliante et opifari hēre mēbranoz
 qualia nō hnt qeana uena. Et h a nullo hēre po
 tuit nisi a corde nūbū. n. pp que nec sic qtingat
 nā sed fm oīa sapienter fecit i pulmōe sicut n3
 i alia particula i omnib⁹ aialib⁹. pmutant. n. tū
 cas uasoz arteriosā faciēs uenā. et uenosā faci
 ens arteriā. In alijs enim oib⁹ particulis gros
 sities tunicae ē equalis. uene autē et arteria huius
 modi nō equalēs qz meli⁹ fuit pulmōi hēre
 uenosā arteriā et arteriosam uenā. Et caro
 quidē pulmōis ē rubra natural⁹. accidētāl⁹ nō
 postea fit alba uel declinās ad albedinē pprie i
 pulmōib⁹ aialib⁹ quoz itēgra et pfecta ē creatō
 Et rubedo quidē ei⁹ i sequit modum coloris
 ei⁹ ex quo creatā ē et ex quo nutrit. Dixit.
 A. tertio 2^a ca^a de generatione ebriōis qd pul
 mo i abortiuis ē satis rubens eo qd i matrib⁹ n
 respīrāt ebriōnes et nō solū i abortiuis s3 et in
 nouiter genitis s3 tñ i pcessu albēt. Et h dix
 Aul. pp duas causas una ē pp aeris deminutionem
 supra illud quo nutrit pulmo et aeris i suis po
 rositatib⁹ ielutōe. Et 2^a ē pp ipsi⁹ frigiditātē
 nō ipsi⁹ pulmōis qz ipse natural⁹ ē pplexiōis
 calide. s3 i pūis. s. qd descendit ad ipm ex capite.

Et eis dixit Gal. in lib^o d^o flōmā pauissim⁹
 pulmo suscipe reuma. Et cū h3 ibecilles tres
 hntes et corpus lapsus. quare flata ad ipm de
 scēdētia trahūt ipm ad albedinē et faciūt ipm
 acq̄rere accidētāles cōplōnes frigidā uī et hui
 tes eius debiles seu ibecilles reddūt. s. attracti
 nāz retentiūz et expulsiūz ut dixit. 13^o. qtingēt
 Dicit quidā qd in porositatibus pulmōis cō
 tinet sanguis stans sub forma sanguis et ē in
 uena et arteria eius et ramis eaz. et in capitibus
 eoz carni pūaz immeras. Hec mirandū ē dñt
 ipsi sanguinē nutritūz pulmōē inueniri extra
 uenas. q̄uis dicāt auctores solas hūiditates se
 cūdas inueniri extra uenas. sanguines autē extra
 uenas effusūz sanari. qm hoc dictū ē uerū de
 mēbris uere carnisformibus. nō hūitibus carnes
 q̄fusaz ut h3 pulmo. fuit autē quicūqz nē tales san
 guinē qui modicū distat ab essentia pulmōis po
 nere in porositatibus eius ipm scdāz hūiditātē
 pp fragilitatē carnis eius. Et pdictus sanguis
 et ē illoz qtingēt in capitib⁹ uenaz pūaz in sba
 eius immeras s3 sanguis pulmōis qui cū egre
 dit a corpore uenire a sba plōis s3 sanguis aut
 qui ē i ramis magnis. s3 sanguis uene pulmōis
 et cū exit a corpore dicit uenire a uena pulmōis
 Et tā sanguis sbe eius qz sanguis uene ipius ē

21
 spūosus eo qd est trāsmutādus in sba eius que
 ē spūosa spongiōsa et oz qd sileēt ei. Et spūo
 sitates eius adiūuat aer interclusus in sba pul
 monis qui sibi miscet et aer mltuz facit ad spu
 mificatiōez. et adiūuat ē ad hoc multitudo cole
 sanguini pmi xte. nutrit eiz pulmo sanguie cole
 ricissimo cum sit radicaliter multuz calidus et
 siccus. Quidā dicūt qd nutrit pulmo sangui
 ne colerico. s3 qz et siliatur rōne subtilitatis et
 coloris et spūositatis iō dicit nutriti sanguine
 colerissimo. Et dicit supradicti. Differt san
 guis pulmōis a sanguie uene eius. qm sanguis
 uene est spūosus solum superficialiter et non
 pūnde ita qd sola pars emittēs ē spūosa sicut
 ē spuma i uino nouiter hausto. S3 sanguis plōis
 ē spūosus et i pūndo ita ut sit spuma totū co
 municata sanguini et nō sit i eo discretio partium
 spūosaz a nō spūosis cū undiquaqz sit spu
 mosus pp ipm eē magis pūinquit nutritiū pl
 moni qz sanguis uene ei⁹. Et .n. magis dignis et
 dispositus ut quereat i substantiā plōis que ē to
 ta spūosa. et iō oz qd sit totus spūosus. Et
 dixit. Gal. i 5^o de utilitate haneli⁹. Caro plōis
 ē i sēfibilis. nō .n. uenit ad ipsā aliquis neru⁹ pre
 bēs ei sēfū. s3 tñ eā uestit pānicul⁹ ad quē uenit
 neru⁹ ex parte neruoz qui descendūt ad stomachū
 dans ei sēfū et fm hoc pulmo dicit sēfū. dicit
 aut pulmo uenilabrum cordis Dixit. n. Gal.
 5^o. de utilitate particularū. natura nō p farigas
 mox cordi atrahere facit aerē s3 i mediō aboz
 posuit pulmōē seu qdā pūptuariū spūis ex ac
 tib⁹ uocis et respiratiōis simul potēs famulari.
 Si .n. ex faringa cor attractionē faceret. et ruy
 sus ad illā mitteret aerē. eundē necesse eēt fieri
 ritib⁹ respiratiōis pulsū cordis. Et i hoc in
 multis et magnis noceri al⁹ nō ad bene uiuere so
 lū sed et ad ipsū uiuere faciētib⁹ hoc .n. nō pos
 set uocare. Si ita se hēret res nō parū eēt bñ
 uiuēdi impedimētū. Et ita hoc. s. nō posse mergi
 i aqua timore suffocatiōis uel nō posse ire sine
 expiratiōe pp puluerē uel fumū uel aliquā aliā
 aeris farmacosā qualitātē ex putrefactiōib⁹ aliq
 bus aialib⁹ uel alijs putrefactiōib⁹ in qm uitam
 ipsā lederet et qz cito uitā ipsā corūperet. Et
 qm nō ex faringa n3 extorsū mox sed ex plōne
 et cū plōne attractionē spūis cor et rurū emissio
 nē facit possibile nobis factum ē multociēs plu
 rimū uti uoce. Multociēs aut et absqz expira
 tiōe omni faciā eē et i nullo ipediri cōpore. Si
 aut per faringā et extorsum extraheret et rurū
 ad ipsā extra effunderet spū alterū duoz necesse
 eēt nobis pati. uel i tēporanee expirare aerem
 prauū uel non oīo ispirātib⁹ suffocari q̄festim.
 pp hoc ergo nā cor solū nō respiratorum fecit
 organum sed extorsū ei appositū pulmōē et tho
 racē spūi simul prepatentes illi et uocē ali⁹ effice
 re debētes. Circūiacet ergo extorsū dixit
 Gal. i libro de utilitate respiratiōis pulmo cōdi
 adistat uētose i tēpore quo aīal respīrat assimu
 lās pulmōē pforate uētose et fm detētiōis re
 spiratiōis tēpus pforate et nudū que qtingēt Et
 quēadmodū pforata uētofa extinguerē nō pōt eā
 que itus flāmā per foramē expirās. cōstricta
 uero mox extinguit p̄focans. Eodē mō pulmo
 q̄strictus qualis ē que fm detētiōē respiratiōis
 extinguit caliditātē cordis. perforaz uero qual⁹

est qui per detractionem transpirationis saluat in non caliditate. Et ex dictis dicitur. Patet quod huiusmodi magis pulmonem quod in ipso multum quinetur de aere perit dum tunc in aqua stare submersi et e converso. Et pulmo quidem dicitur huiusmodi dividitur in duas partes et alterutra partium dicitur ipse 5^o de utilitate particulari rursus ad alia duo dividitur quoniam in utraque parte pulmonis duo sunt lobuli. Et uniuersae partes partes cuiusque predictorum uasorum. scilicet canne arterie uenales et uene arteriales diuiduntur multiformiter ad quatuor lobos pulmonis. Et adest quintus lobus in dextra parte cuius uelut subtrahitur concaue uene. duobus autem extrinsecus lobis pulmonis secundum utranque partes thoracis alii superiores partes thoracis que supra frenes. et alter inferiores spatiositates comprehendit. Et quoniam prius alii positus est secundum dextram qui est triangulus graue concaue ut ne factus esset. Et dicitur huiusmodi quod causa de omnis eius est ut diastole et systole faciat simul et uix passibilis sit secundum totum uiscus. Si enim continuo factus esset secundum omnes passus fortassis utique deberet. scilicet aliquas partes eius secundum uehementes respirationes repente simul omnes thoracis replere coacta spatiositates ut ergo et in strictis eius partibus subintraret faciliter que in lobos incisio facta est magis ydonea. Et huiusmodi 2^o colligit dicitur non fuerunt ordinate partes pulmonis duplices nisi propter hoc quod si superuenerit uni parti mala dispositio altera stare in iuuamento loco ei sicut accidit in uulneribus que laniant camera pectoris quod stat per pulmonis que est in parte pectoris non uulnerata loco iuuamenti hanelitus. Quoniam autem uulnerat ambe tunc incontinenter moritur patiens. Dicitur huiusmodi. Pulmo est quoniam duas diuisiones quarum una tendit ad dextram et alia ad sinistram et secundo similiter duos habet ramos et dexter habet tres. Et hoc dicunt quidam quod due similitudines que ad dextram et due que ad sinistram ordinate sunt in cordis conformatione. tertia uero que ad dextram et maior si brachium eius est uere quiescens ordinata potius in uene magne sustentaculum et stramentum. Et dicitur huiusmodi quod pectoris pulmonis in duas partes id fuit ut non cesseret hanelitus propter inuenta ad uenientia uni earum. Et dicitur quod omnis ramus eius. scilicet utraque pars dictarum duarum partium propter eandem causam ramificatur etiam in duos ramos. Et hi quatuor rami sunt multum aeri operantes per hanelitus. Et pulmo habet etiam quintum ramum scilicet non sic aeris nec sic facientes pro hanelitu. scilicet est iste ramus uelut culcitra uene magne defendens eam a nocumeto membrorum duorum ubi extrinsecus unde dicitur huiusmodi. quintus autem ramus qui est in latere dextro est leuius subtractus uene que notatur quoniam et non est eius iuuamentum in hanelitu per se. Quare autem pars dextra habuit plures ramos quam sinistra et sic est maior ea. dicitur huiusmodi. fuit quod cor est magis declinatum ad sinistram partem et sic addit per sinistram quod occupat spatium eius quod additio est de clinatio cordis ad illam non est 6^o bonum ut pulmonis sit additio in latere sinistro extrinsecus subtracta uenit quod ita recedit necessitas illius additiois. Et hinc inuenit alia littera quod dicitur. Non est 6^o bonum ut sit pulmonis in latere dextro additio. scilicet ex declinatione cordis ad illud supple quoniam illic est additio extrinsecus subtracta uenit. scilicet quintus ramus dictus et sic ita cecidit necessitas huius additiois. scilicet declinationis

cordis ad dextram ut repleat uacuitates ibi quia inde repleta est dicto quinto ramo. Dicitur huiusmodi. 5^o de utilitate particulari taxatio quod dicitur huiusmodi. scilicet pulmo sit et epar uasorum multorum molli carne sicut in capsula apud aliquam intermedia regione repletus. Et sicut epar suis lobis apprehendit uentre ita pulmo et cor. Et dicitur huiusmodi quod caro plenis aere uidetur et spiritu plena euidenter ad digonem aeris ostendens quod sit constructa sicut illa que episcopus ad illam tibi. Et huiusmodi dicitur pulmo est plurimorum meatuum. scilicet est habens plurimos ramos predictos. Et per dictis perit appere inuameta pulmonis que facit attractionem aeris et eius digonem et preparationem et retentionem pluris aeris quod indiget cor in pului uno ut sit aiali cum submergit in aqua. aut quoniam emittit uoces longam quoniam impedientes ipsum ab acceptione aeris aut eius abborret eius attractionem per dispositiones et causas diuerentes ipsi ab hoc ut febre uel alio sit in pulmone aer preparatus que assu mat cor cum quo aere tepore tepet caliditas cordis. Et ut in expulsioue aeris calefacti expellatur eius eo fumositas et supfluitas adusta ac et alie supfluitates in ipso et in pectore coelete et ut perbeat magis uoci et sua mollietate cor leuiat et defendat ipsum suis locis quibus cor apprehendit et cohopit. Et huiusmodi quidem 9^o de inuamentis uoluit quod ex aere digonem et perit generet spiritus uitalis in corde et et alis in cerebro. Et hoc est quod firmant 5^o de utilitate particulari cum dicitur spiritus 4^o aeris qui a tracheis arterijs extrorsum attrahitur in carne quod pulmonis primas elaborationes accipit post hanc autem et in corde et arterijs et maxime in eis que sunt rectiformes plicatur. scilicet que sunt in recte mirabili finem demum postrema et finalissimam in cerebro uentriculo ubi itaque alia certitudinaliter sit spiritus. Hanc et finem posuit huiusmodi. theorice 3^o capitulo de assignatione pulmonis. huiusmodi autem 2^o colligit capitulo de instrumentis hanelitus dicitur oppositum cum ait. Si inuamentum hanelitus est ut dicunt medici. scilicet ut det nutrimentum uirtuti intrinsece. scilicet spiritui ex aere qui recipit reformado de spiritu tantum quod deperdit hoc finem est quod impossibile est oppositum nutriri ex simpliciter quoniam ita sic inuenit aiali simplex ex uno solo elemento. huiusmodi autem dicitur quod ex inuamentis aeris preparat ut restaurat spiritum eius sua substantia que est magis uincens in preparatione eius quod. scilicet cum parte eius magna subtili cum preparatione quodammodo frigida respectu nostri caloris miscetur cum sanguine arteriali et temperat ipsum et facit ipsum aptum ut quertat in spiritum et sic restaurat ipsum praeter hoc quod aer solus quertat siue transmutat a sua substantia et fiat spiritus sicut estimat quidam. scilicet huiusmodi ubi supra. huiusmodi dicitur. A. sicut non sola aqua nutrit membrum ita supple non solus aer nutrit spiritum. sed unum quodque eorum. scilicet aeris et aque pars nutrimentum et hoc inquantum sunt partes mixtorum nutrimentum aut est facies penetrare nutrimentum lubricitate et subtilitate simplicitate aut cum sumunt pura non nutriunt. si enim nutrirent tunc dicitur. A. aqua est ad nutrimentum corporis et aer ad nutrimentum spiritus sed unusquisque duorum. scilicet nutrimentum corporis et nutrimentum spiritus est corpus oppositum non simplex ergo aqua et aer pure sumpta non nutriunt. Dixerunt quidam. huiusmodi. non uoluisse quod aer purus quertatur in spiritum scilicet ipse mixtus cum uapore sanguinis constituant unum corpus quod quertat in spiritum. Et alii dixerunt quod nutrit sumit du

placiter uno modo uere reponendo parte deperditā
et sic spiritus non nutritur ex aere tū quia spiritus non ē
aiatus. et tū quia aer ille ē corpus tendens ad mul-
tas simplicitates. Alio modo in proprie propter ferētia
ne luitate in spiritus generandō et sic aer nutrit
f. p. quia sanguis in corde et eius uapores tepat
ut spiritus ex eo amplius generaret. Dixit Gal.
q. Erasistratus putauit p. eos qui sunt in cu-
ronis ualibus et eos qui sunt in neuter luitatis
domibus calce. Et ex quorūdam carbonū edore
sicut dicitur quidā carbonū cerri cum in loco in-
euentato et clauso quis retinet eos accensos et
alys talibus ppter nō posse spūs in corpore q. n-
neri pre subtilitate. Sed melius ē dicere q. sunt
et barior quorūdam et panū et olei et silis fami-
liās nobis ē qualitas. Et quorūdam in cantaridū
et leporis marini et silis extranea nobis ē qua-
litas. Ita et q. silis existimare aeris esse aliquas
qualitates nobis familiares et aīcas spūs ita et ali-
quas extraneas et corruptiuas spūs. **Ab. Collig.**
z. dicit q. necesse ē subtiliter pscrutari utrū mo-
tus qui est inspiratio et expiratio aeris sequat
motus pectoris nec p se hēat aliquem motum ut
sit motus pectoris in hanelitū unū q. n. sem-
per cū motu p. n. et sit eius actor. **Gal.** nāq.
dixit q. pulmo nullus hēat p. n. motus in se et
q. motus eius sequit motus pectoris et q. motus
pectoris qui nāles sequit motus sit p res muscu-
losas magnas que dicit dyaphragma et q. magis
p. n. res in iuuamēto istius motus ē. hec opō
q. nos uidemus q. in q. n. q. n. pectus dilatat
pulmo replet aere sic uidem? in foliis fabro-
rum. Et testificat hoc q. cū uulnus factus est ibi
et intrat aer pectus. tūc cessat motus pulmōis et
morit a. l. s. p. p. et cessat motus pulmōis
q. n. uulnētū ē pectus ē p. n. q. n. infirigidat pul-
mo. p. dicit Gal. in lib. de uilitate respira-
tiōis ac ē hoc de interiorib. Et subdit **Ab.**
q. tēpore **Ab.** nō cognoscebat aliqd iuuamētū
dyaphragmatis nisi pp separationē spūaliū a nutri-
tiuis ad hoc ne acciderent tēpore digestiōis ex
calore aliqd eis. f. spūaliū. Et si d. **Aristo.**
iponi hoc ad defectus. q. illud q. d. p. n. per
uiaz anothomie ē si ē illd q. d. p. n. a nā motu
um circuloz nec illa plena erat et cōpleta tēpore
Ab. Et si tēpore **Gal.** erat ars anothomie q. n. p. n.
tū dicit **Gal.** Non est impossibile uenire post me
qui inueniat in hac anothomia q. d. per me nō est
inuentus. Et p. n. dicit **Ab.** in maiori pre-
terit de quibus opinatur boies q. **Gal.** dicit
Ab. non est uere q. dicitio s. sunt additiōes et cō-
pletiūa quā nūl deperit **Ab.** de eo q. dicit de
iuuamento dyaphragmatis et motu neruoz f. m.
q. dicit in tractatibus nālūbus de esse sensus et
motus iuuamento cordis. et cerebri et silis ē hic
sic dicendū. Et non est dōm q. illud q. dicit
Gal. in rebus p. n. q. dicit ul'ibus. **Ab.** Et
modo dicimus dicit **Ab.** q. illud q. dicitur
ex sīma galienī q. motus pulmōis sequit motū
pectoris indiget speculatione q. **Gal.** nō significat
h. nisi eo q. uidet q. cessante motu pectoris ces-
sat motus pulmōis et tunc non mouet et sic mo-
ritur animal. Et dico q. non est hoc sic absolute
dicendū q. motus pectoris sit principal cā mo-
tus pulmōis q. possibile est q. quodlibet istoz
f. pulmo et pectus habeat motus a se hunc sed

habet unaz p. n. p. n. cōfectionis p. quā
nullus eorum sine altero mouetur et q. cum cessat
motus unius cessat motus alterius et non est q. d.
libet eorum causa motus alterius. Et si nos po-
neremus q. q. n. n. p. n. h. modo cessa-
ret motus pectoris sicut **Gal.** dixit eōuēso esse
mus arbitrati per hoc scdm euz q. pulmo est il-
lud quod mouet pectus dicendo q. si non moue-
retur non moueret pectus. Ecce hic uidet q. p.
didit **Gal.** i. oppositione sua q. non est impossibi-
le ēē motus pectoris et pulmōis ut moueat. s. l.
sit in globo uno q. si unū non mouet non moue-
atur aliud q. n. unū sit motor alteri? scdm mo-
dū qui dicitur ē. Item est possibile supueni-
re pectori malas q. n. per icaionē nerui qui
ei aduenit et q. i. malicia non penetret ad p. n.
per illas colligantias quia una rerum ex qua eg-
tunt mēbra est colligantia. Et **Gal.** h. concedit. et
per hanc eandē uiaz debemus dicere q. motus
pectoris adiuuat motus pulmōis et maxie quan-
do indiget spūali hanelitū. Et melior uia quā
elligere possumus in fine nostre p. n. est ista
q. mēbra quod leditur quando cessat inspiratio
et expiratio est cor sicut manu festū est. Et si cor
illud ē q. d. recipit istas lesiones ppter hanc cessa-
tionez. et non lesiones solū. sed etiaz mortez. q. d.
necessitate est illud mēbrū in quo est p. n. p. n.
istius iuuamenti. et motus pulmōis scdm **Gal.**
est uiolentus uel per uiolentiaz quā mouent cor-
pora artificialia. Et nobis est dicendū q. istud
principiū motus est in ipso per uiaz que est in
corpibus nālūbus et adhuc q. p. n. iste motus
est ppter duos motus. f. nāles et uoluntariū. q.
melius q. possumus dicere ex hys est ut si ē sint
duo p. n. mobiles sic q. musculus sit p. n. in
motu uoluntario et cor et p. n. sit p. n. in mo-
tu naturali. Et **Gal.** tenet in h. uiaz quāz tenu-
it in alyz suis regulis q. iste motus sit uolunta-
rius. et putat q. non sit uoluntarius nisi per ner-
um et non apparet per anothomiam q. neruus
ueniat ad pulmōes per quēz possit sentire sed
maxime per quem possit moueri. Et potest
ēē q. nostra principia non essent sufficientia iue-
niendo ad ueritates p. n. h. n. q. n. sed
tamen quēz est ut loquamur d. hys scdm apri-
indinez huius temporis. q. non est impossibile
ut cadant hec uerba per quēz possumus certifica-
re de ueritate harū rerum tpe futuro cum ad
spū spūaliū non habeam. Dnt quidam q. rō
potissima quā **Ab.** adducit est q. si pulmo non
haberet motus propriū tunc motus eius nō es-
set natural sed uiolentus quia moueret motu pe-
ctoris uelut nolit quia talis est motus uiolentus
sed ratio ei hoc non ualet q. n. sic ēē potest i mo-
tibus nostri corporis sicut in motibus supioz
Uidemus. n. q. septem spere mouent motu octa-
ue spere et tamen motus earū non est uiolentus
sed naturalis et ordinatus. Oppositio autem
Galienī est uera et eius ratio quoniam si pulmo
hēret motus uoluntariū hēret musculos quib. fie-
ret mō pulmo nō h. musculos. Ac ē si haberet
pulmo motus p. n. tūc tpe moueret pectore n.
potente moueri pp uulnus uel aliā cāz q. d. est q.
expientiaz. Dnt q. pulmo separat aliā calida a
nō calidis sine multaz calida a p. n. calidis Cole-
riciora eiz est sanguinē hūia indigerūt in eū

ratōe calitate eoz pulmone. Et cū ut supra dī
ctus est in cūctatiōe. Et sanguis et nō indiguerit
eo. Unde 6°. de utilitate pteculaz dixit Gal.
q in q̄titate toracis p̄ficus solus cor q̄tinet.
Et pp hoc inuocale ē de ipoz genus. Dixit. n.
Rabī auctoritate Gal. 16°. de utilitate pteculaz
q pulmo ē istrumētū spūs et uocis. et de al' q' nō
attrahit aere p os et nares caret pulmōe et ca
ret cellula dētra ex cellul' cordis ad locū pl'mo
nis creata. Et H. in libello de ispiratiōe r
expiratiōe dixit q aialia nō hñtia pulmenē ut
p̄fices hñt loco eius branchas quib' aurabunt
aere ut refrigerēt calorez cordis eoz. Que
cunqz aut respirāt aialia. dixit Gal. oibus hys
plebit pulmo toracis spaciōsitatez uocat' siml'
et respiratiūz organūz factus. Et Aristo. 2°.
de aialib' dixit Omne aial respirās hñt pulmo
nez et cānaz et stōachuz aialia eim que hñclāt
nere p cānaz pulmōis hñclant. quedā eiz. hñne
lant solūm p brāchas ut aquanica. Al' aut an
losum per telā sui dyasfragmatis hñclat hoc ē
p poros suaz ragaz que sunt occulte et pp hoc
mirabil' sonat habendo qñ uolant p aerē. uenit
eim spūs subtilis p banulos suos ad ptezes. Et
p illuz moduz ē sentit odores. Et i talibus odo
ratus in corde pficitur.

La. 3. de anotho paniculoz pectoris iterioz

yafragma dixit

Aristoteles 3. de pibus aialium
uocat dyaconia. uocat ē ibi fre
non sine metafronon. Et frenon

Et uocat ab .ppo. in affo. Et a Gal. 2. tegni in
cordis crasibus. Et 6. de iterioribus dixit.
Antiqui iteriozē pectoris terminū frenon appel
labant qd latine dicit mens. Et hoc nomen ei
dederunt uel qz āpa qd in eo exstet menti no
cumentuz infert aut pp aliaz intentiōē. uerūm a
tēpore Platonis ceperūt i p̄s dyasfragma uocare
plm. tñ uocabat ipm mens sicut antiq. Inuen
dit mētus inuamētuz esse unde dyasfragma ē dī
ctuz qz. f. est dictum diuidens mēbra neruosa a
pte aīne q est in corde et a pte desiderij qd est
i cpe. postremo tñ medici uel fūt b' noie. f. dya
fragma q ē dīfio. Et alij uocabāt b' eporisma
. i. inferior dīo uel dyapozisma ut H. p. de isto
rjō. Et Amc. sepe uocat ipm uelamē. Et dīz
uelamē dictum ē dyaf' qz dyasfrozet et dīstīn
guit spūalia a. nutritiūz nam dyaf' qz dīstīfio
frangēs l' dīuidēs. Et aut dīaf' mēbrū offici
ale ppositum ex duob' pāniculis iter quos fm
partē eius ē caro laceriosa intermedia. Et quidā
dicunt q est mēbrum paniculare quia maior
pars ipsius est paniculus. Et quidam dicunt
q est membrum carnosum et ē lacerius qz ab
hac parte puenit mot' eius. Et pāniculū quidez
eius sunt ppositi ex neruis et ligamētis. Et de
scendit a sexto pari neruoz cerebri neru' direc
te et perpendicularis ad mediū ipsius dyasfreg
matis prestans ei sensū et motū qui postea rami
ficat et diffondit per totū dyaf'. Et uenit etā
a 4. et 5. pari neruoz nuce duo alij nerui ad
dyaf' faciētes supradicto neruo auxiliū. Di
xit. Gal. 13. de utilitate particulaz. Lacerius q

uocat dyaf' caput ei' ē mediū ipsi' et ē loc' ner
ueus dyasfragmatis ubi q̄tingūt partes ipsius
nerui et extremitates ipsi' dyafragmatis sūt fi
nes circūdātes rotūditatē ei'. Dixit Alu. ue
lamē ē ex tribus tunicis quaz media i ueritate
ē corda. i. a quaz media qz laceriosa ē ori' cor
da qua pplet ei' operatio. f. mouere pulmonez
fm. n. istā tunicā aplicat pulmom ab eo mouen'
sicut ē alij musculi fm cordā aplicant mēbris
mouēdis ab eis. Et sit' quidē dyasfragmatis
ē anteri' supra stomaci orificiūz qd a uulgo dī
ctū furcula et adheret cū inferiori ossiū toracis
deitū aliquāntū et q̄tinue tendit ad dorsū adhe
rēdo costis iter primā et secundā de costis dūm
natis que sūt octaua et nona icipiēdo numerare
a costis magnis descēdēdo ad costas inferiores.
adheret. n. extremitas eius iter dictas duas co
stas dīū sū sū reflectit q̄tinue adherēdo donec
ascēderit usqz ad costā superiorē dictaz duarū
et tūc ab ea sepeat et rēdit ad mediā q̄tūtatē
pectoris donec q̄tūnet sibi iuncē. Et alligat
dyaf' ibi cū mediastino et a retro alligatur spine
et ē totus sit' eius circa mediū corporis totius
stās i latitudine. Et dyaf' quidē reflectit i sua
q̄tignatione cum spina et costis usqz ad tertiam
costā et plus. Et pp hanc causā mādauerunt
auctores chirurgici uolenti bus orificiū facere i
inferiori parte pectoris super dīaf' pp sanem
uel aliā causam ut illud faciant iter tertiam co
stā et quartā uel iter quartā et q̄ntā q melius ē
aliter sanies i replicatione illa reueneret et non
posset libere mundificari. Et itez posset i ope
ratione cadere error q̄ perueniret perforatio
ad dyaf' et ledēt ips. Dixit. Al. q tūnica dya
fragmatis q ē sup. f. s. sus pectus ē sicut funda
mētum et basis pāniculis pectoris. f. ei qui cir
cūdat ipm qui ē pleura et ē ei' qui diuidit pe
ctus i duas q̄tūitates fm longū et ē mediastinū
Et tūnica ei' que ē inferior uersus nutritiua est
sicut ille pāniculus sybach qz sicut illa ē basis
pāniculis pectoris ita ista ē basis pāniculis sy
bach. f. sibi et oris ab eo. Et ut dicit quidā a su
perioze pāniculo dyasfragmatis ori' capsula cō
dis et pāniculus tegēs arterias. H. Gal. aut ibe
orice 3. uidetur dicere op. dixit. n. q superior
pāniculus dyasfragmatis ori' a pleura et inferior
a syface. uerūtamē opio Alu. uidet magis q̄ so
nās ueritatē. Ex dictis apparēt inuamēta dya
fragmatis. qm ipm ē diuidens uerem inferiorē
a uentre medio. Et dixit. Gal. i 2. motū lacer
toz ut ponit a. Rabī. dyaf' solū operat' igressū
et egressū aeris. i. respiratiōē. nam cum dyaf'
operatiōe laceri sui q̄tractiua uel coadunatiua
retrahitur igredit' spiritus. i. aer. Et cū operatiō
ne ipsius extensiuā extēdit et egredit' spiritus
Et cū retrahit lacerius ueris tñ aut lacerius
qui ē intra costas tñ egreditur spiritus. i. olētā
tñ dixit ipse. i. respiratiōē uolētā et foritē ope
ratur lacerius qui ē infra costas. et lacer' qui
a colo uenit ad pectus p sparulas. Et enī dya
fragma infirmat aut aliter impedit a suo motū
tunc uuat a dictis laceriis et dicunt quidam q
ē inuatur a solib' narium. Dixit Gal. et Al.
q in dyasfragmate sunt duo foramina quoz ma
ius ē transitus mē et arterie magne et min' est
transit' uene que uocat' alabari. i. uene magne

ascendit ab epe ad cor et e uehemētis suspen
siois cū ea r incarnationis. Et Gal. quidē i li
bro de uiamētis hancur? querit utrum motus
dyafragmatis sit uolūtari? si n. ē uolūtari? qua
re ergo sit i dormiēte. dixit. n. s. de ieritiorib?
q̄ operatio omniū la certor tēpore sōpni gescit
s3 operatio lacerti mouētis pect? pmanet i statu
suo. Et si nō ē uolūtari? q̄io pōt uolūtariē dū
neri. Hā et quidā legunt rādū q̄tinuissē ipsum
donec mortui sunt. Et respōdēs dixit. Dico
motum dyafragmatis eē fieriq̄ uolūtariū p
neruos nichilomin? etiā fieri p̄ eām altam nā
cū calor q̄tūne effluat a corde necessariū ē aerē
q̄tinuē itroducere ad cor qui i flat pulmonē et p
hoc i flat etiā dyafragma p eo q̄ pulmone infla
to necesse ē capacitātē dyafragmatis augeri. i.
nō solū inflatiōe pulmonis inflati dyafragma i
flat et extēdit ymo etiā q̄ aer ipirat? trāsīt a
plōne ad cor et in ad uenas dyafragmatis pce
dētis a corde. nō solū has. s3 ēt uenas remoti
ores a corde ut in forni conatu est uidere. ymo
etiā uenas pellitūz cerebri ab eadez cā contigit
inflari ut apparet in habentibus fractū craniūz
si hancitūz contineant. Dixit auctor ano. q̄
cum motus dilatatiū? i circulo a medio iicipiat
puncto r terminet in extremitatib? extra r mo
tus constrictiūz iicipiat ab extremitatib? r ter
minetur in medio necesse fuit ut motus dyafra
gmatis quoddam circulare principiūz foret in
medio ipsius ad quod directe puenit. neruus a
cerebro ut supra dictum est. De motu autem
hancitūz amplius infra dices cūz sermo fiet d
hancitūz. De pleura dixit Gal. 2.º theozice
opimentūz costis super iuolutus. i. pleura pānt
culus est tenuis telle araneaz s3 itis cēs pecto
ris costas ab interiozib? uestiens oīaq̄ conclu
dens que pectoris cōtinent q̄antitate mēbra cū
us utilitas est cobogire r defendere ea ne for
te ossiūz pectoris ledant obuiatione ppter durī
ties eozūz. De mediastino dicit gal. 6.º de utili
tate picularūz q̄ i medio totius toracis mēbra
mēbranis robustissimis phibet. i. diuidit scd3
longitudines eius latis desuper inferi? r iplan
tant a parte inferioz. a retro quidē ad spōdiles
dorsū. ab ante uero ad medius os quidē scd3m pe
ctus. cūus fis est inferius enisiformis notata
cartilago que est scd3m os uentris. Et scias q̄ i
duo mēbrana constituit unūz pāniculū uocatum
mediastinūz. Et Gal. dixit q̄ a pāniculo opiē
te costas duo oriūnt opimenta pectus p mediū
diuidentia. bec. n. opimenta pectus seperant me
dia per longūz a loco obuiatōis furculaz usq̄
ad sub pectorale quod est cartilaginis principiū
que enis s3 itez gerit. Cōsolidat q̄ ab auctozib?
duobus modis hys locis oībusq̄ medys ossiū
pectozis partibus. A postertozibus uero con
solidatur pectoris spondilb? r ascendit a loco
in quo pectorali continuant paulatī usq̄ quo ad
cor pueniant ibiq̄z sit maior eozūz sepatio abin
uices. Concludunt. n. cor r ipm cor r cobogitur
pānicul. i. capsula. In medio horūz duoz opimē
torūz sunt. deinde conuertunt r ad spōdiles dor
si cōtinuant ac super meri. Et hys continuant
firmissime locis. Et sic fiunt due pectoris cōca
uitates. De mediastino dixit Aul. q̄ in xitate
iste pāniculus est duo pāniculi quozūz utili tas

dixit gal. p̄ima r maxime ē duos uētres opiri
toracis ut si aliquādo magna plaga facta in alte
ra parte pectoris perierit respiratiōis opus.
quod scd3m illam p̄tē reliqu? uēter saluat? saltē
medietatez actus custodiat. Et ppter hoc scīno
cale r semi respirans in magnis uulnerib? que
interius proueniunt in altera parte toracis mox
fit aīal. Immo cale aīst r totaliter inrespirans si
ambo uētres pforant. Et subdit gal. Est in
super r h mēbranz ad aliā utilitates que ē ut co
bopimentozūz sit r cogulatiōnū ex eis omnib?
intrinsecis organicis toracis utile. Et. n. arte
rias que ibi sunt r uenas r neruos r yfophagi
r ipm pulmonez totum colligant ipsi toraci toti
r tegunt ista mēbra circūfensa uene quoq̄ que
scd3m totum sunt toracē maxime potiunt como
ditate ex mēbranoz iplantatione r circum in
plantatione r maxie uena concaua. r Gal. r. A.
consimiliter dixerunt.

Capitū 4.º. de noticia cōplōnis pulmōis.

Glāus a multis multa su
mānt signa signi
ficātia sup pulmonē magis p̄pa
ti et magis ydonea ut Aul. dixit
sunt hancitūz uox. iussis spūū r
pulsus. Signa tēpati pulmōis dixit Aul. 4.º
coll3. sunt hancitūz tēperatus magnitudie et
puitate suple et in alyz differentys eius et nō le
di ab aere frigido nec calido. Et uox tēpata in
ter fortes et debiles. Et dicit ē sine iussu et sine
spūo et est potēs in fōmone longo. De signis
aut cōplōnis p̄lonis calide dixit Gal. 2.º Regni
est sitis Et Aul. dixit Accidit ei plurimū sitis. r
hº q̄ caliditas pulmōis ex uicinitate sua ad sto
machūz exsiccat hūiditates rozidas oris eius
unde cātur sitis q̄ magis mitigaet et exinguit p
inspiratiōez aeris frigidi q̄ per potūz aque fri
gide sicut dicit in fōmone. 5.º caplo de sit. 2.º si
gnū dixit ē q̄ inspirant āplius. i. attrahūt plus
de aere. i. q̄ tēpatus. s3 cū aeris attractio ut
pauit. fiat p̄ncipalz p̄ eūētare caliditatē cordis
fit tñ fatio p̄ tēperare ēt caliditatez p̄lonis et
mēbroz pectoris ut supra iaz dictūz est ac ēt q̄
aer attractus nō imēdiatē uadat ad cor s3 ad pul
monē in quo aliquāl3 alterat ne frigidus pue
niat ad cor tēperat aer i plōne calido ne nimis
alteraret ad caliditatē ultra id qd requit p re
frigeratiōe cordis tēpati maxie si nō esset mltz
potens cum sui multa q̄titate resistere calidi
tati pulmōis quare attrahit pulmo mltz de aere
cum ē calidus et nō solūz multūz s3 ut dicit qui
daz q̄ ēt uelocius attrahit ut in pauciori tēpore
nimis alteret aer i eo. Et subdit Gal. q̄ pulmo
calidus esufflat lōgus. i. in āphiori tēpore expi
rat aerē attractū cū fumū capimō cū mlt? sit q̄
diut? durat i eo expirato Et. A. ubi supra di
xit. Erūt hancitūz magni. i. aspirado multū aerē
Et q̄n3 dupliciter esufflatio. i. erit expirato ita
magna q̄ apparet q̄ hō esufflet. 3.º signū di
xit. Gal. sentiunt circa pectus cauma et icenditū
et nō 2.º ypocon. quēadmodū hy qui calidum
hūt uentrē sentiunt quia pulmo situat? ē in tora
ce r circūdat ab eo et nō ab ypocondrys. Et.

Ante dixit accidit et plurimū inflādo. 4^m si
gnum ē dixit Gal. hy bibētes nō statim quiescūt
sed a siti sicut faciunt sitiētes pp caliditatez sto
maci et hoc qz nō statim peruenit potus ad alve
randū pulmonē ad stōm aut statim puenit. Et
frigidus pot? dixit Gal. si sit caliditatem eoz
magis qz multū calidus cui? q^m in sū sto
maci. Remittit aut magna sitis stomaci ex po
tu multū calido qz ex frigido. Dixerunt aut
Gal. super 2^o regimīs acutoz. Et. A. 13. 3. q
aq^o frida bibita i stōaco calido et sicco fz nāz
inflāmur et querit in colerā et in uaporem ca
lidum et sicū epiceatiū qualis ē colerā cuius
epiceatiōe augmētum efficitur i siti. Et sic ex
cto^o sitis addit in siti. Et cā huius ē fortitudo
accidētis ppter raritatem quare i tali stomaco
per accidēs ex potu aque frigide itensior calidi
tas cātur. Sed aqua calida nō querit in colerā
nec incēdit caliditate in stomaco et cū hoc hūec
tat et humectādo remittit sitis. 3^o q^m sitis
ē ppter caliditatem pulmonis nō remittit a potu
calido qz hūecet qz nō remouet cām exsic
cantē calidā. f. pulmonis fz oz ut pot? sit frigid?
ut alteret istā et nō os stomaci. Et ut dixit Gal.
ut frigerat et sicut siti eoz frigid? aer ispiratus
qui tū nihil alleuat sitiētes pp caliditatez stōa
ci. i. quid modicū ualde. Et cā ē qz aer frigid?
d^o imēdiate peruenit ad caliditatem pulmonis et re
mittit eā et sic cām exsiccatūā uā a siti eoz ge
scit. ad stomacū aut nō peruenit nisi mediate et
ualde remisse quare nō remittit caliditatem eius
nec ei? sitim sicut. Dixit. A. Accidētia sitis
ei? sedat aer frigid? absqz potu multos. et inuit
i hoc qz alii requirūt cū eo potus ut q^m sit? cum
caliditate pulmonis forer et caliditas stomaci.
Aut q^m calor stomaco a pulmone cōicat? forer
mult? aut factus fix? aut mansu? In hys. n. ca
si b^o nō sicut sitim eoz frigid? absqz potu. 5^m
signū ē amplitudo pectoris dixit. A. 3. 10. cō
plexione calidā pulmonis significat aplatio pe
cto^ois. ad caliditatem. n. pulmonis sequit ipsi? ma
gnitudo et ad ipsi? magnitudinē sequit magnitudi
do pectoris i quo locat. Et hēt hoc signū uerit
tatē nisi magnitudo pectoris sequit magnitudi
nē cordis et ei? caliditatem aut nisi sequit magni
tudine cerebri nuce et spōdiliū. Sextū signū
dixit. A. ē q^m habēs caliditatem pulmonis habet
uocē forte. Et. A. dixit duplat uox et operatio
ei? i. efficit uox magna et multū et uariata pp mē
ti aeris expirationē. uel fortasse hūec. retulit
operationē pulmonis nō solū ad uocē sed et ad
omnes operationes ei? que sunt quinqz ut pate
bit infra capitulo de uoce. Septimū signū di
xit. A. ledit ab aere calido et nō a frigido. Aut.
uero dixit pax nocet ab aere frigido fz plimūz
a calido. 8^m signū dixit. A. accidit ei alii tu
sis qz pot? ē sicca ut cū caliditas mltz exsiccaret
et pot? ē humida cū caliditas traheret mās ad
pulmonē. Cōplōnis aut nālis frigide pulmonis
signa sunt dixit Gal. in tegni qz a frigida inspi
rationē sensibilibz ledunt ut dixit maxia est hec si
gnificatio in pulmōe frigiditatis. Et quēadmōz
frigidūz inspirantes sentiūt manifestaz lesiones
et infrigidatōez ita calidūz. f. inspirantē est cū
amicūz. Cūz cū ista sit imoderata discrasia le
dit a siti et inuā a q^mrio moderato usu. Dixit

Aut. Nocet ab oī frigido 2^m signū dixit Gal.
qz flaticas supfluitates loquēs et euz tussī exspu
unt. In eis cū flice supfluitates per miaz indi
gestiōis generantur et multiplicātur uapores et
multi ex nutritiōis ad pulmonē ascendētes nō
resoluti pp frigiditatem et debilitatem ei? i aqueas
flaticas supfluitates querūtur. plures et flice
supfluitates a cerebro ad pulmonē descendunt et
remanēt i ipso nō resolute que oēs supfluitates
pulmonēz ledentes irritant ipz. ut cū tussī mouea
tur ad expellendū eaz que et mīscēt interdūz
cum aere attracto et in expirationē cum locutōe
emittunt. Aut. aut dixit significat multitudinē ge
neratiōis flatis in ipso et pp ipas supfluitates
aduenit eis asma et tussis. 3^m signū dixit Aut.
significat ipaz puitas pectoris puitas hanelitus
et puitas uocis. paucūz cū inspirāt aere et pau
cum expirant. Et significat ipaz dixit Aut. acui
tas amboz. f. hanelitus et uocis. hanelitus cū
est acutus subtil? pap attrahens de aere et nō mī
tus durans in suo motu. Et subdit multotiēs du
plicat eius hanelitus qz sicut dixit Gal. 5^o affo.
in q^meto affo. in acutus passiōibus luctuosa sus
piria malum hanelitus intersectus pp gemina
tionē motus pōt fieri ad debilitatem hūis et in
duratiōe pectoris quā debilitatez pectoris indu
ratiōe pōt facere frigiditas cōplōnis et maxie
que ē accidentalis et pternāz. Et pp hoc dñt
qdā nō est hoc signūz p^olōnis frie nālis qz talis
hanelitus ut supra patuit est signūz calide p^olō
nis nālis. Quare restat qz sit signū p^olōnis fri
gide accēnalis aut fortasse naturalis multū lapsē
Dixit Gal. et ponit 9^o cōtinentis. si fuerit ma
la p^olō in p^olone absqz mā ex inequalitate ipi?
accidit tussis. si aut fuerit euz equalitate nō accit
nisi malus hanelitus. tū dixit Aut. signa sunt cō
eraria eis que sunt p^olōnis calide. De signis
aut humidis plimūz est dixit Gal. in tegni humi
ditas pulmonis obscurā operatur et raucaz uocē
Et Aut. dixit. significat eā raucedo uocis eo
qz sit aeris percussio in rez humidaz leuez. Et
dixit qz est defectus ab eleuatione uocis non p
pter debilitatez corporis suple sed ppter multā
moliciēz partūz. non. n. p eam potest fieri pcul
sio foris in humidaz percussus quare non pōt
uox in altus eleuari sic qz appareat sonora. 2^m
signū est dixit Gal. incurrēt eis supfluitates
magne. Multūz. n. expiunt et magis ipsi acute
loqui uolentibz quia euz acute loqui uolunt for
tiori motu mo^o aer unde uehementius mouet hūi
ditates. bene ergo dixit Aut. qz significat eā mē
tudo supfluitatūz. f. que spuunt. 3^m signū dixit
Aut. significat ipaz stricciō et ppte cum ista cō
plexio fuerit cum materia quia sonus iste qui an
ditur in stricciōe in hanelitu dormiētū cātur ex
reflezione uiditatis intra cānam p^olōnis cum
exit aer illam frangēs. Et maxie fit dixit. Aut.
si nullūz fuerit declue ad supiora. f. uersus cpl
gloti. tunc. n. magis sentiūt sonus eius. De
signis aut cōplōnis sicce p^olōnis dixit Gal. in
tegni sicciōres pulmones sine supfluitate sunt
ut puta a flate. paucos. n. excreant supfluitates
qz siccitate consumunt. Dixit Aut. siccam si
gnificat paucitas supfluitatūz. Et Auert. dixit
cognoscit ex paucitate spuit. 2^m signū ē dixit
Gal. qz pulmo siccus ē cum claritate uocis. Et

Aui. dixit asperitas adest uocis et similitudo cum uoce grui. hanc uocem quidam uocant acutaz. sonus. n. acutus fit ex percussione aeris in res siccam modo isti habent canas siccas que sequitur ad si cam pphonez pphonis. 3^m signus dixit Aui. qñqz est illis distina ppter uehementiaz spiritus dimis pulmonis a sicco qdempante et cohartan te ipsuz ppter quaz cam nō ē pulmo bñ obediēs dilataioni et constrictiōi hñ eueniret in supflui tate siccitatis. Qd si ppho natural' pulmonis fuerit composita cognoscit ex compositiōe sig^o ruz simplicius illaz pphentiaz. Complōtis autē trachee arterie signa sumunt potissime ex uoce et patebit infra ca^o d uoce. Complōtis at panī eloz pectoris. s. dyaphragmatis plente et media stini signa sunt pot^o pptercuratia. ppoz eiz sic et multaz pculaz intrinsecaz. Dixit Sal. in regnū nō leues crases siue cognitiōes. Insequit tñ dicit quidā istoz pphōnū cordis et pphōis dixit Aui. q. unaqueqz istaruz dictaz pphōnū qñs est pulmōi nālis et qñs est ei accidetālis. Et coicāt ambe in signis pphōis. hñi gratia in calida siue i pa sit nālis siue accidetālis erit ibi sitis et ha nelitus magnus et hoc nisi illa signa sint de ill. que nō possunt euenire nisi a natura qñ tale si gnū semp si gñt pphōnē naturalē et nunqz accidē tales sicut ē magnitudo pectoris puitas eius. et hys si lra que nunqz possunt sequi ad pphōnē ac cidentales. nō eim possunt ex tēpore acqri nec in tēpore pmutari. Hñt tñ pphōne pphōnes. s. nā lis et accidetālis differentiaz abinūces dixit Aui. in duobus unū est q. qñ 9^o est nālis signū eius est stans cuz sit nāle et a pncipys generati onis acqritus. S. si 9^o est accidetālis et signus eius nō est stans qz est ex tēpore acqritus quare pōt pmutari. 2^m ē qz signa pphōis nālis. oia pñt dici fm nāz et uocari nālia a pncipys gene ratiōis uenientia. Sed signa accidetālis dicuntur aduēcia nō ex pncipys generatiōis. Quia tñ pulmo uicinā cordi iō signa dispōnuz cordis in significādo sup pulmōnē sunt fortia. Et isto mō p pulsus significat sup dispōnez pulmonis. Unde dixit Aui. Pulsus ē magis significati uis eius q. sequit ramos neruoz pulmōis et ue naruz et arteriaz eius. uene eim et arterie ppter quādz si litudine aliqñ ab auctoribus uocatur nerui. sic eim Isaac. de urinis ramos uenarum epatis uocant neruos. S. tussis ē magis signi ficatiua eius qd sequit canas et carnē pulmōis. Scias tñ q. aliqñ in passioib^o pulmōis pulsus pōt ēē bonus et hanelitus malus et equezo pul sus pōt ēē malus et hanelitus bonus. De quo exemplū posuit Sal. 4^o de iteriorib^o in fine de medico qui hēbat pulsus malus et hanelitus non malus eo q. malitia eius erat in uenis et arterys pulmōis et nō in carne neqz i cāna ei^o. Quia autē pphōne pphōnes plerūqz sunt māles ad b^o co gnoscenduz dixit Aui. q. sensibl^o grauitas est si gnificā^o ppa q. mā ē in pāniculis et lacertis. Et significat per tussim locus eius. Et eiz nō spū tur nisi cuz tussis leui tñc mā ē ppinqua supremo canne et ei qd sequit ipm sed cum nō spūit nisi cum tussis plurima tñc mā est pfunda longinqua in qua cum retinet in pulmone dixit Aui. in caplo de pleuresi q. accidet sicut ebullitio idest accidet sonus sicut si aliqd ebullit. Et hoc pro

pter cōmixtiōes aeris cum materia in pulmōe reicta qui sōn^o ē sillis steritūōi s. nō sic fortis qui a ga^o uocat acegig. de quo spūto sonāte locu tus fuit ypo. 3^o pphōsticaz cū dixit si coherens sonuerit. Istā eim mā qñs ē apostemās et di cēt signa ei^o ifra cū tractabit de apānib^o pphōis Et qñs nō ē apostemās et ē hoc fm plurimum Et quocunqz fuerit ad eā sequit ipedimētum i operatōibus pulmonis et cāne ei^o i respiratiōe uocis tussis et sillis. Et mā replōm aut ē flā et ē fm plm. aut ē mīra aut colera. Et signa flā tis sūt difficultas respirādi i plerisqz tussis et rancedo. Et grauat magis i nocte qz de die et in yeme plus qz in alijs tēporib^o et post cibum plus qz ante cibū et spūit habundās. diuersū tñ fm flātis diuersitatē. Mā si flā fuerit naturale spūit erit aquosū tenue albū inspidum et facile spūibile. Et si fuerit dulce erit spūit album di gestū et sentit dulcedo i ore cū spūit et facit^o educit et si fuerit acetosū erit spūitum tenue idē gestum luidū et sapor ei^o in ore sentit et ē me diocris educitiōis. Et si fuerit salū erit cū calī ditate et sili et falledine i ore et in sba subtile medioeris educitiōis. Et si fuerit grossū mucila ginolū spūitum erit uiscosū grossūz difficult^o educ tiōis. Signa aut mīce mē sunt difficultas respiratiōis et tussis difficultas erit reictio ei^o Et pax ē qd educit et ē luidū acre et frigidū tas circa toracē sentit emergēs a pfundo et ha nelitus frigid^o et color toracis i multis luid^o aut fuscus in uenis magis aflagit i horis mīce et in autūpno et in yeme. Et fm plmūz accit sens bus. Et signa colice sunt difficultas respiratiō tussis et rancedo siccitas et sitis que magis ale uia^o frigidū acre qz pōm. pectus percipit tactu calidū. Et ei^o caliditas emergit ex pfundo. et ha nelitus ē i flāmatas et spūit i colā naturali ē ru beum elaz tenue et si fuerit citrina erit citrinuz tenue et si fuerit uitellina erit grossum. Et si fuerit adusta erit citrinū uel uiride. et in oibus spēbus eius ē amax plerūqz. color pectoris de elinat ad citrinū et ē facilis educitiōis pter qz in uitellina et grauitas in mā colica ē modica. In mīce uero ē āptior s. i flegmatica ē adhuc ma ior pte sui multitudine magis aflagit i die et in horis colicis et in estate. Et fm plm reperitur in iuuentib^o et adolesecētib^o. In pcauitate aut pulmonis et fistulis cāne ei^o nō colligit sāguis nisi pcederet ex apertide uenaz et tñc cognosci tur per spūit uerum i uenis et arterys ei^o aliqñ multiplicat et significat per ruborē faciei et re plōnē uenaz et alia signa significātia dominiuz sanitatis i pectore. Dixit Aui. colliget 4^o pphō pulmonis ē a pphōne ei^o eo q. 7^o tēperata bz d necessitate pphōnē tēperatā iter magnitudinem et paruitatē et amplitudinē et stricciatē uia^o face re qñ qñ ē 7^o calida erunt uie late et latitudo pe ctoris significat sup latitudinē pphōis. Et forti tudo uocis significat sup latitudinē uiarum. Et largitas uia^o si gñt caliditatē pectoris et pulmōis et cā qz fortitudo uocis necessario si gñt calitatē S. 7^o facta significat stricciatē uia^o necessario et debilitatē et maxime si ei adiungat siccitas. Et uelocitas hanelit^o significat paruitatē pulmo nis et stricciatē suaz uia^o nisi pphō cordis sit i cā. Pter uero spūitū significat malam cō

plonē p'ois. Et p'pterea dicit q' plm talit' dene
uerit ad ulcerationē et cicā. De signis uero di
spōis egre plonē dicit Gal. in tegm q' ipa su
nunt p'mo ex d'sp'is. i. ex sp'ibus malitie haneli
tus ex mutacōe facta i pulmōe et trachea arteria
Et sumunt ex m'li. m'liis. n. fit ex lesiōe pulmo
nis et sumunt ex dolorib' que accidit i partib'
pectoris et ipsi significāt uaria fm uarias dolo
ris differētiās et sumunt ex sp'it' que ē signi
ficāt fm suas differētiās. Et sumunt ex lesione
uocis et de hys oibus inferi' dicit in p'p'is
capitulis. Dicit A. q'z i nocumētis mēbroz
pectoris associant signa mēbroz longinquorū
sicut uertigo in apatibus uelaminis. Et rubedo
faciei in apate pulmōis. Dicit aut aliq' q' ista
accidentia nō sunt appropriata s' possunt adesse
et non adesse.

Cap^m 5^m. de egritudinibus euenientibus in pulmo
ne et cāna eius.

Ixit Autēna. pulmoni q'z
accidunt apata appria
ta mēbris consil'ib'. Et accidunt
ei egritudines officiales et p'prie
op'iones in uenis suis et partib'
cāne ipsius et p'prie in uenis grossiorib' et in
ramis grossiorib' cāne. Ipsi. n. p'pter similitudi
nez possunt uocari uene. Et sunt grossiores rais
uenarū et frequentius oppilant q' rami uene et
arterie. Et quidaz dicunt in ramis grossiorib'
i. tam cāne q' i uenis et arterie su. accidit op'io
nes nobiles lesiones in opatione haneli' faci
entes. Ad. n. intellexit q' in ramis grossiorib'
p'prie et frequent' accidunt op'iones resp'cū
minorū. parui. n. rami de se sunt apti magis et
frequentius oppilari q' magni. Et subdit. A.
accidit oppilatio p'prie in raritate cordis ei'
i. in carne sua spongiosa. Et q'z accit op
pilationes in pulmone p'pter causas earū i ipo
et tamen augentur usq' pueniatur ad clausurā si
ue cohopturā idest ad perfectaz clausuraz et suf
focationes uel q'z sunt op'iones intra ipsum
i. corpus pulmōis usq' quo pueniatur ad coho
pturaz. i. ad opilandū mēbrū uicinus. i. ramos
cāne et uenarū. Scias h' q' cohoptura ab. A.
reperitur sumpta tripliciter uno pro nocumēto
comunicato alicui mēbro op'rimendo ipm ut. 3.
9^a c^o de p'focacione. 2^o modo pro nocumen
to euz opp'essione p'cepto in sōpno siue ex som
pno ut. 3. p^a cap^o de subetib'. Et 3^o modo pro p
fecta opp'illatione siue clausura ut h'c. Et a
postemata et opp'illationes dicit Auer. 4^o coll'z
sunt egritudines manifestiores ex eis que fiunt
in pectore. Et accit pulmoni dicit Aui. egrit
tudines comunes. i. solo q'umitatis s'be eius cu
ius eē potest causa opp'ilio cum multum auge
suple. Et accidunt pulmoni egritudines malitie
q'plonis simpl' et composite. Dicit Aui. ubi
supra. Pulmoni multe egritudines fiunt quarū
quedaz sunt coēs et quedaz p'prie. Et coēs sūt
apata op'iones solo q'umitatis. p'prie uero sunt
sicut m'li et egritudo que dicit orthomia. i. dif
ficultas hanelinis. Et accidunt ei dolores. h'uz
in dicit Gal 4^o de interiorib' dico pulmonem
nullo tempore habere dolores fortes ymo ut dñt

quidā nullus p'pter dolores agrauiatū non. n.
ut supra dicit ē habet pulmo s'm nisi p' panicl'z
uelantes ipsū et suspendentes uel alligantes ipsū
Et tō subdit gal. granitatē h' et extēsiōnez pl'z
dico i eo euenire. Et uenit usq' ad radices co
starū uel offiūz dorū q' pellicule circundātes
pl'monē sunt in hys alligate et suspense. Dicit
Aui. q'm multiplicānt egritudines pulmōis in
hyeme et autūpno p'pter multitudinē catarrorū.
ipsi. n. multiplicānt in hyeme p'pter frigiditē et hu
miditatē suaz et in autūpno maxime p' mediū tē
pus q' sua frigiditate mouet mās que remanse
runt ex estate uersus intus. Et p'prie dicit A.
in autūpno pl'moso post estate sicca septērio
nalez sicut dicit 3^o affo. in affo^o. Et uero estas
sicca et horrealis fuerit tē. h'm tamen. y. dicit q'z
multiplicāt in hyeme post dicit autūpno. A.
autē dicit in ipso autūpno. P'pter q' n'cāt
q' si humiditas in autūpno sit non expectat ad
hyemē s' accit in eo. Et uero non sit m'la tūc
accideret in hyeme sequente. Dicit Aui. m'lo
tens perducunt egritudines pulmōis et s'mil'z
dyafragmati ad egritudines epatis sicut peli
cunt uehemētia frigiditatis et caliditatis pulmo
nis et diafragmati ad ydropē pulmo materiā
mediāte corde cōicat multū epati et diafragmati
imēdiate tangit ipsum.

Cap^m 6^m. de nocētib' et q'ferētib' pulmont.

Ixit Ipo. 5^o affo. frigida ue
lut nix aut cristallus uel
glacies ut sunt aer multūz frigid'
et aqua multū frigida et eis pot'
infrigidatus sup niuez sunt pecto
ri inimici. Et Aui. dicit 3. io. capitulo de ap
nibus pulmōis Aer frigidus nocum' est pulmo
ni nisi lesis a calido uehemēti. Maxie aut fr
gidū et actuale et potētiāle nocet pectorib' sensū
et pectorib' excarnatis pauce carnis. et pectorib'
qualescentiū siue appropiet ab intra siue ab ex
tra eo q' frigidus intensus appropinatus pōt in
pectore malaz q'plones frigidaz. q' iaz indurā
tur et decurtāt intrinsece pectoris p'ces ita ut
sine lesiōe et dolore dilatarī cum necesse fuerit
nō possint. Lūz aut Aui. p. 2^a c^o de aqua dicit
q' aqua frigida q'fortat pulmōez intellexit d' pul
mone calido aut ē sicco. Et nocet pulmōi et pe
ctori aer grossus paludosus nebulosus et uento
sus. Et fum'. i. puluis. Et spālter puluis a fru
mento qui surgit cū eribā. Aer h'o quētus
clarus puenit pulmōi et calidus dūmodo in cal
ditate nō multū excedat. Et nocet pulmōi furor
siue ira fortis et sollicitudo multa et tristitia siē
animi iocunditas ei puenit. Et nocet ei oē exer
citiū laboriosū siue uox multū exaltata et mul
tū q'umata et uolēter emissā et maxie facta p'
repletionē cibi aut hūoz. Q'm ipa q'mouet hūo
res sicut ei puenit exercitiū moderatū aū cibū
et uox mediocris et moderata sermocinatio. i.
lectio uel p'dicatio. Et post cibū paulatīna et
mitis deambulatio. Et ei repleto q'fert fricatio
ante cibū facta in extremitatibus et p'prie infe
rioribus. nō repleto aut fricatio mediocris fa
cta in toto torace et dorso. Et balneūz et puenit
ei cū nō affuerit repletio aut si affuerit sit suffi

eteter miorata. Et nocet ei sompnus et uigilia imoderate facta. Et sompnus diurnus. i. maxie factus supra repletioez et illico post cibuz et maxie capite d'p'so. Et nocet ei oia acuta salsa amara pontica stiprica et acetosa maxie et si sunt illa acetosa daleibus p'uncta. Ideoqz et oximel et syrupus acetosus pectori obsunt. i. pulmōi sicut dixit Raf. 4.° p'ueniēis. Eulcia aut et isipida et ei pueniūt. Et nocent oēs cibi grossi et uiscosi nutrimentū difficultis digōnis et tarde a stōacho descendentes sicut hya oppositi ei cōueniūt. Et nocet ei imoderata repletio cibi et pot' grauās et extēdens stōacuz qm̄ ex eo p'p'rimū dyafragma ad cuius p'pressionē sequitur lesio in pulmōe.

Ois autez supflua inancio nocet ei et maxie supfluens coytus. Ex grāis aut pueniētib' sunt panis simillacens bñ frumētaz et coctus a corticib' duris mūd' recēs n̄ tñ calid'. Et p'p'ina triticea et et ordeacea cōueniūt et panis de farina tota aut furfuraceus. Et p'p'iana et facta de succo furfuris cū egeret pulmo mundificatōe. Ad ledunt autē ipm̄ pise neqz faseoli n̄z cicere et p'cipue aque cicez p'cipue qñ decoquant i eadez aqua in qua p'p'infusa fuerit. Et de carnib' pueniunt carnes bonaz aut domesticaz et silue strū p'p'eter degētes i aquis et stāgnis a quibus tñ exceptuātur anates et anseres et maxie ipsaz ale pueniunt pulmōi. Ex carnib' quadrupedū caro castrati et animalis agni. Caro hedi et la ctātis utuli et caro caprioli iuueis et caro ericy. Et dicit quidā q' caro uulpis ē ei uehementis utilitatis et p'cipue pulmōi et et etiam pulmōi et epar ericy. Et hy duo pulmōes nō solū pueniunt ei iniquatū pulmōes sunt s̄ et cū tota sba et amiscant. Et pueniunt uteli ouoz forbiles uel salte nō idurati. Et lac recēter mulsū et p'p'rie butir' recens et coctū et crudum. Et caseus etiā recens sine sale et recocta et p'p'ice parui petri bonarum aquarum. Et anguille leniunt pulmōem et recentes et salte per infusione eaz i aqua ab ipsis sale extracto. Et de fructib' pueniunt amigdale dulces mūdare et amare et cū necessaria fuerit pulmōis mundificatio. Et p'p'ice et fistici et passule dulces et carice p'gues et dactili. Et uue et bene mature et maxie postqz apense fuerint per aliquot dies. Et sic et recentes bene mature et a cortice munde et ligua aut et sebesten et umbe. De quibus dixit. Rabi in. 22.° particula q' ipse spālitate quā hñt sunt bone egritudinib' pulmōis et pectori et mēi et uelice. Et ex fructib' sunt xilocaracta sic ea anelane affate et mundate cū zucaro comeste et medula granor coti lupini dulcorati et zucaram et granata dulcia. Et de seminib' sunt semē lini sisaminū fenugrech semina quatuor frigida a cortice mundata anisuz semen feniculi. Et de herbis sūt puenientia buglosa domestica et siluestris caulis lactuca eruca spinaria blitis.

Et de radicib' sūt napi et rape rafanida et aleum coctum et porz modice sumptū et pueniūt ei māna et mel oleū dulce et aq' plunialis. Et de q' dicit pueniunt zu' ros acorus q' dicit citrū q' dicitum et penidie. Que autē currūt cursu medicīne. Aue. distingit i tres ordines et p'cipue q' pueniunt in mundificatōe pulmōis i pmo ordine ponēs leuiōres ex eis. Et i 2.° aliq'ntulum

fortiores. Et in 3.° magis fortēs. Ex simplicib' autez quas posuit in primo gradu alia declinant ad caliditates et alia ad frigiditates. Et illa que declinat ad caliditatem sunt dixit Aui. farina fabaruz aqua mell' semen lini assūm. assatur autez ut remoueat ab eo ipsi' inflatio. amigd. s. dulces. Et uinū dulce. i. p'm. n. si ē dixit Gal. 3.° regimīs acutoruz p'mento 4.° uehementer apt opilones p'lonis sicut uehementer gnāt opilatōes epīs et splenis. Et p'nt addi capill' ueneris. et sticados. Que aut declinat ad frigiditates. dixit Aue. sūt semen cucumeris et bathenche. i. melonis et cucurbita suple et citruli. Et posset addi semen alchebengi et radix liquiritie. Et de butiro dixit Aui. q' in administratiōe est plus maturatio q' mundificatio. tñ si deglutiat cū melle et amigd. fit eius mundificatio maior et maturatio minor.

In 2.° aut ordine posuit Aui. gluten albotiz et amigd amaras et oximel squillitū et fenugre cūz et olibanuz et dactilos beron. i. maturos l' d illa contrata. Et p'nt addi feniculus et anelane comeste cū melle acorus et armoiac' et amomuz et semen altee et cinamomuz et semē cartami uinū dulce cūz melle. Et gallozū decrepitoruz uis et stozaz calamita. Et in 3.° ordine posuit Aui. cimīnuz et piper et ozobū et radice lily. i. celestis et castōz cū melle et squillaz affataz et p'p'iaz et confectā cūz melle et centaureā maiōrez et nigelā et uermes qui sub urceis inueniunt cūz deficiant super testaz positz super prunas aut in furno donec albescant et comiscant cūz melle. Et ex eis ē emula qñ ponitur in medicinis. et aqua ei' i. succus uel aqua decoctionis uel subtilimatōis. i. radice eius est multi inuamēti. Et uinū decoctionis eius sūt et sifilecos ē uehementē inuatiū et p'p'ie cruduz. Et p' illud. illud qd non est elisatuz nisi elisatura una. Et hyz p'nt addi zinzī et maxime cōdituz et grana uiniperi et semē sinapis et p'p'ius hāce yfopus sicca thimū et tinbra nardus semen urtica nasturtiū calamitū et similia. Et dixit Aui. crocus confortat instrū banellitū et facile facit sputuz ualde. Et possunt p'p'ie medicīne app'roximari abintus ac etiā ab extra supra toracez. Et p'nt ex p'p'ie medicinis simplicib' fieri multe medicīne p'p'ie te. ex compositis. tñ Aui. multas descripsit fm tres ordines supradictos. multas. n. narrauit q non reperiunt in suo antit'. Saltes sub ill' noib' Ego aut adduxi eas hic p'pter longitudinem et quia multe medicīne mundificatiue p'lonis ife rius describent et maxie in ca' de asmate. Que dam et medicīne pulmōi pueniunt per uirtutes alias a mūdificatōe que ē satis ex d'bis patebūt. Supradicti etiā pulmōes pulmōi et pectori ut ibi dictuz fuit pueniūt cūz p'p'ietate et maxie qñ lauāt cūz uino uel aqua decoctiois. rez facientuz ad intentionē quas habet medic' et po stea exsicant et puluerizant et miscant in loboc et electuarijs puenientib'. Et dicit q' stercus h minuz sirici puenit pulmōi cūz p'p'ietate. Et q' cicer taz in uia cibi q' medicīne sumptuz utilem habet p'p'ietatez in conferendo pulmōi.

Lapl'm. 7.° de uniuersali curatōe p'p'ie pectoris.

Generalis cura egritudi

nuz p'oms et
et pectoris q'sistit in debita admi
stratioe triuz medicinaliuz instru
mentoꝝ. s. diete potiois et ciꝛugie

qñz tñ sufficit sola dieta et qñz regit et euz ea
potio. Et in quibsdā lz paucis necessaria ē ēti
ciꝛugia. Et cura quidē p'seruatua q'sistit in euf
tatioe nocentiū et appropiatioe iunantiū que di
cta sunt in capto pcedēti. Et in cura qdez cura
tiua oꝝ ut regimē tā in dieta qz in potioe uariet
uariatioe egritudinū et eaz eaz. In frigidis nā
qz egritudinibz et eāis oꝝ ut regimē h'at ad ca
lidū et ecōuerso in calidis. Et silz q'sistit in sic
cis et hūidīs. Exemplū in dieta posuit Aulic. et
dixit. Qñz exercitat p'mo euz eo q' est sicut ele
uatio uocis. s. uociferando uel cantando. Alia
tñ littera dicit extenuatio uocis q' est uolenter
uelle facere unaz uocē subtilez extenuatā et sic
est hancūz elusiois qñ ex hoc exercitio
subtiliatur supfluitates eius suple et qñz oꝝ fieri
getez ab exercitijs p'dictis et custodi re patientē
in quiete et abstiatioe talis uocis et talis hancūz.
Et pñt p'dicta exercitia ppetere taz in cura pre
seruatua qz curatiua. Silz quoqz et in p'serua
do et curādo pōt pōi exēplū in potioe. Si eim
egritudo et cā eius fuerit frigida calida debet
ei appropiari auxilia et ecōuerso frigida in cala
egritudie et cā calida. Preterea taz in alterāda
mā in pectoralibus p'tenta q' ē in eāanda aucto
res qbusdāz posuerūt eāz. Et p'mo i alteratiūf
dixit Aulic. i administratioe mediciaz eius. s. pul
monis et pectoris est forma p'pria. oꝝ eim ut
admitrent pille. s. tenende sub lingua et electua
ria in pluribus. s. disponibz pectoris q' pille
bicibie appellant et eaz forā nō est rotunda
sz lata et p'p'ia ut ē fōma lupioꝝ. Et qdā electua
ria dñt eē reducta sub forma loboch qd signi
ficat lambens nā dñt esse mollia apta ut labi po
sint. talis eim medicinar forma qz paulatiz dis
soluitur et transglutitur facit ut aliqua eaz ps
p ptes canne transeat ad pulmonē et maxie si p
longet tēpus in ore eaz in p'transcundo p meri
qz maxie p'trabunt qñ sumēs eas statiz rāces ul
dormit resupinus capite et dorso nō multuz ele
uato. tñ eim tardius et morosius descendit per
meri. tñ ē canna magis et melius obuiat meri
unde medicina magis iprimet in cānaz et sic ma
gis et euz pluri h'ute puenit ad pulmonē. In lō
ga ē retentioe medicie in ore uapores aliqui ab
ea resoluti per uiaz epiglotti. Et dixit 302. xi.
theysir Medicie sic retente et dissolute et paula
tine incedentes per meri iunant p modūz trapel
latiois sicut trapellat aqua a uaf. nouis terreis
cum iplent ea. Et maxie sequit hoc iunamētūz
qñ sepe sepius reterant. Dixit Aulic. Ita sit
apta medicia tua in ore tenēda q' dissoluta et in
cedēs per meri paulatine et lento icessu hūceter
. s. euz mō hūceteratiois et eliquatiois sue sbe qua
litercūqz alteret lacertos oēs qui sequitur pul
monē et cānaz eius et p. i. uel lacertos. s. epiglo
tis et ēt alias ptes que sunt sub canna et cānaz
eius. Sciendūz ē q' uia p'p'inqūoz puenēdi me
dicinas ad pulmonē ē per cānaz eius cum qua
coicat meri et ozi qñs redeant iterūz per uiaz
epi et uenaz uex bec uia longa ē et cum m'itūz

medys quare nō pōt per eā medicia puenire ad
ipm nisi euz h'ute refracta et multuz debili. Et
dixit Aulic. 2. can. tractatu p'mo q' medicie pul
mōis que sunt facie ex medicinis spisse sube et
solide diffil et tardi motus sicut ille que sunt fa
cie ex corallo. salbo et rubeo et margaritis et
lapide emathitis et silibus qz in eaz trituratōe
ad ultimū pueniri et cum hoc adiutorio def eis
auxiliū ad pueniēduz ad ptes longinquā. Et hoc
mandatūz ēt fūari dñz sine hēant in ore teneri ut
lambendo descendant sine hēant ad stōachūz de
scendere et per uiaz uenaz reddere ita ut terant
sicut alchobol. Sic eiz subtile et euaporabile
melius aeri intranti p'miscetur et euz eo ad pul
monē pueniūt et melius p poros meri et cāne pe
netrat et citius per uenas transeat et sic euz uir
tute forti ori pueniūt ad pulmonē. Et mē quidē
alterande et digerēde in pulmōe et p'bus pecto
ris aliqñ sunt grosse nō potētes penetrare nō
incedere. Et aliqñ uiscose adherētes difficilis
digōtis et sequestratiois. Et aliqñ sunt subtile
fluide que ibibunt et effugiunt in expiratioe ac
rez exētes cedente ei uiaquaz quare expelli nō
possunt. Et oꝝ ut grosse subtiliatur et uiscose in
cidant et subtilez igrossent. Et in materys qdē
grossis aliqbus que in pulmōe retinētur fixe. q
a Hal. uocant mē sicce difficilis educationis in
quaz alteratioe oꝝ effugere oēs rez exsiccatēz et
oꝝ ut medicis subtiliatur mixtis euz maturan
tibz et leniētibz ut subtiliet mā simul et hūc
temur. Et Aulic. uisus ē loqui de istis materys et
dixit q' qñz ē difficile spuerē eas eo q' nō adbe
ret eis uentositas eradicās. uexptñ istud dicūm
quāuis possit uerificari de materys ita siccis
ut in pulmone sint redacte quas nō pōt aer colli
gere ut educat eas. tñ qz iste mē ut dicit quidāz
aut nō sūt repetibiles i pulmone aut raro ualde
p'p'ea putādū ē q' littera sit corrupta. et ubi dicit
siccas dñz dicere sūas que sūt subtilez fluide q
nō possunt colligi ab aere sed diuidunt supra ip
sū et partim de quibz fuit locutus. B. 6. de acci
denti et morbo. Sed i materys uere grossis
maxime et multis. ponēs. Aulic. can. dixit nō pue
nias ad ultimū i exsiccatōe sicut ad p'sup'ionem
eaz alñ q'cedit suffumigatio cū sulfure aut auri
pigmēto et alijs medicinis fortiter exsiccatūis
Ista tñ p'cessio nō fit nisi mā ente multū paucifi
cata qñ in mā grossa multa illa curatio ē mala
qz resoluēdo subtile pducit ad maiorē igrossatō
nē et indurat et terrefrāficat eas et sit h cā ad
longitudinē morbi et alñ ad mortē ymo in tali
mā grossa multa dixit ipse sis occupatus i leni
ficatioe et mollificatioe duritiei et grossitiei et
et sis cū h ē occupatus in incisiōe et subtiliatio
ne fm grossitiei et uiscositatē et et sis occupa
tus cū resolutioe mēi. uexptñ sit intēio maior
duaz rep. s. lenificatiois et mollificatiois et inci
siōis et subtiliatiois. Et alij dñt duaz rep. s. in
cisiōis et subtiliatiois. sed p'ma expō est melior
maior dico qz intentio resolutiois ad h ut nō ad
dāf in iduratioe et dixit. Aulic. admistra i oibz
illis medicis aquā mellis qz facit sua dulcedie
penetrare eas eo q' attrahat uelociter sua dulce
dine et ille attrahit cū ea et cū h ē ipsa iunat eas
omnes cū sit lenitua et absterfina. In eñone
aut mēz p'tentaz i pectore ē sciendū q' ipse pñt
educt flōmia fluxu uēris et uomitu fluxu urine

Le^m 8^m de banelitu in u^{ri}.

ungularis est illud quod educit^r qz apud eos sicut
educationes aeris tñ qñqz hanelit^r est hoc to-
tum. s. attractio eteductio aeris et hoc apud me-
dicos alios a predictis et ueros. Et sic si fuerit
atriqui medici qcordes de significatõe hui^r nois
hanelit^r sic et nec fuerit qcordes d significatõe
pl^rus. Itaz pulsus apud cõsates et mor^r dilatati-
onis sed apud medicos est motus dilatati^r et cõ-
stricti^rus sñ. Dixit Gal. in libro de utilita-
te hanelitus et in libro etiã de diffina hanelit^r e
motus compositus ex inspiratiõe aeris et expi-
ratione inter quos motus due cadit quietes me-
die quia euz inspiratiõ et expiratio fuit motus
contrarij nec ideo scdm Az. inter eos cadit qe-
tes medie. Dixit Aui. hanelit^r complet^r duo-
bus modis uel motib^r inter quos sunt due mo-
re. i. quietes scdm q res se habet in pulsu. Itaz
sicut pulsus pponit^r ex motibus et quietib^r tñ n̄
notificat nisi per motus tanq per partes magis
principales et magis notã apud sñs. Et sicut pul-
sus est motus composit^r. i. complet^r p dyastole
et sistolez. non n. pulsus pprie componit^r ex dy-
stole et sistole tanq ex motibus suis picularib^r
sñ exñtibus. actual^r ymo exñte dyastole non e
sistoles et econuerso. Ita et hanelit^r pposit^r
ex motibus et quietibus non notificat nisi per
motus tanq per partes principaliore et notiore
Et sicut pulsus ita et hanelitus e compositus ex
duobus motibus non actual^r exñtibus s3 succe-
dẽte uno alteri. Et sicut re uera puls^r hẽt duos
motus qños pdictos et unã tñ quietẽ mediã in-
ter eos ita et hanelitus inter motus dilatatiõis
et restrictiõis habet una quietẽ. Et ex istis duo-
bus motibus et dicta quiete cadente iter eos cõ-
pletur pulsus unus et hanelitus unus. sequẽs at
quies non est de h pulsu siue hanelitu sed mediã
at inter ipm et pulsus seu hanelitũ sequẽtes. Di-
xit n. Rasis. 3^o. qñetis capto d hanelitu. hane-
litus ppletur ex tribus partibus. s. extensiõe
et quiete que est postea ex coadunatiõe et restricti-
õne qm hanelitus unus uidetur ppleri ex tribus
partibus hys. Cum aut dixerunt auctores q pl^r-
sus et hanelitus componit^r ex duab^r quietibus et
duobus motibus h fecerũt ad maiore de ipso de
clarationes. Et sicut in motu dilatatiõis pulsus
arteria circulariter mouet^r et non solũ scdm unã
partem a medio. s. ymaginato non potest ei uere
designari scdm omnes partes suas uersus circũ-
ferentiaz et in restrictiõe circulariter mouet^r s3
omnes partes suas uersus medium. Ita et istru-
menta hanelitus que dilatantur et restringuntur
faciunt. Et in alijs etiã q pluribus similem
habent ut appet ispicienti tractatũ d pulsu scriptũ
i sermone 2^o ubi d pñosticatiõe tractat^r. Ma-
xime tñ dixit baly. sup 2^o regni mor^r hanelitus
et pulsus cõicant in fine nã uterqz eoz e i finez
euatiõis cordis ordinat^r. nõ tñ i omnibus si-
bi pportionant^r ut i fine hui^r capitiuli apparebit
et maxime i cã effectiua utriusqz. h3. n. uterqz ip-
soz quatuor. s. efficientẽ formale materiale et fi-
nale. Et ut uideat^r de cã efficiente hanelit^r et
pulsus sciẽdũ e q 2^o colliget. Az. querit cui uir-
tuti aic hanelit^r attribui debeat. et dixit q. Gal.
dicit. s. i morbo de morib^r liquidis q dz attribui
qñturi libere uoluntarie. Et ostendit hoc qz a nostra
uoluntate est ut hanelemus et nõ hanelemus. Et

stat vnti sicut mor⁹ pulsus et pot⁹ qonari dicitur
Hal. duob⁹ qonib⁹. Nam tu uides q² hanelamus
qn dormim⁹ ergo no est uoluntarius q² opatio
uoluntaria no fit nisi cognitiōe et uoluntate q² n⁹
opant in sompno. Alia qō ē q² nos uidem⁹
q² motus hanelitus sicut motu pulsus. ita ppo.
ponit ipm plures loco pulsus in tēpore in quo
no egrotant mēbra hanelitus. Et dix sic ppo. q²
hanelitus densiciat p⁹lonez cordis sicut et pul
sus excepto q² no sit egritudo in mēbris haneli
tus. Et dix Alu. Ali sequētes uolūt q² sit cō
positus ex duobus vntibus. s. uoluntaria et nō
uoluntaria. hoc est aīali et nālī. Et hoc repit⁹
in motu mēbroz plurimū sicut in motu palpebra
ruz oculi et in motu deglutiōis q² manifestū ē. q²
abe vntes iste sunt ppositi in deglutiōe. Et iō
qn debilitant iste vntes cadit defectus in ope
transglutiendi sicut cadit qn cadit vntes appeti
tus. Et subdit Alu. Vbi uidet⁹ q² opatio pō
strema sit ueracior hoc est illud q² ista opatio
illis sit pposita. Et possibile esset dicere q² for
tior ē opatio illius qui dicit eaz esse nālēs. s. q²
eius q² dicit eaz esse uoluntarias q² plures hanc
litus quos faciūt tēpore sanītatū et egritudis
fiunt sine intellectu q² ponitur ad densiciandum
p⁹lonez cordis. Et ē suspicia pueniūt absq²
itentiōe. Et ē qn magna necessitas incūbit ha
nelandi desistere non possumus sicut accidit in
tussit et siliibus. Et nā nō iuenit hanc vntez uo
luntarias nisi pp necessitates supueniētes q² nō
sufficiūt vntes nālīs ad exigentias cordis. Et
pbatio q² pbat. Hal. q² sit uoluntaria. cū puatio
istaz vntez qn incidit neru⁹ qui ē instrumētus
motus uoluntarij cessat motus uoluntarius q² ē
in neruo. Et silogismus ē flus et corruptus
i figura q² qn tenet unū p⁹dicatūz rei q² data ē a
silogismo nō d⁹ supremoueri p⁹dicatū ab alia re
a qua remotus est subiectus. Et pp p⁹dicta no
tant q² fm Hal. motus est triplex quidaz uolun
tarius simpliciter et de itentiōe prima. Et alius
nālīs simpliciter et de itentiōe prima et prim⁹
de istis motib⁹ ē ille qui sequit apentū psequē
tē ad deliberationē et p⁹silez cui obedit uirt⁹ mo
tūa exis i musculus siue neruis mediāte spīrī
tu cerebri. et 2⁹ ē qui simplr sit absq² aliq² dī
etaz p⁹dictiōis sicut ē mot⁹ stomaci et siliū q²
mot⁹ l⁹ fiat et fieri posset sententiōe pcedente.
illa tñ sēsatio nec ille mot⁹ ē appetitu in sequēte
deliberationē et p⁹siliū. et 3⁹ motus ē mediū
inter p⁹dictos qui nec ē simplr uolūtari⁹ et de i
tentiōe p⁹ nec ē simplr nālīs et de itentiōe p⁹
sed fm quid ē uolūtari⁹ et de itentiōe 2^a et 3^a
quid ē nālīs et de itentiōe 2^a. et hoc q² partici
pes et utriusq² dīetaz uirtutū fm quid ut pot⁹ fi
eri fm imperiū uoluntari⁹ nec tñ simplr sed fm
iperiū uoluntari⁹ pot⁹ cohiberi. Et dicit hy
q² denotatō ist⁹ terty modi. motus 3⁹. Hal. ē mo
tus hanelit⁹. et q² hanelitus pl⁹ attinet motui uo
lūtario q² nālī cum possit ei⁹ naturalitas pmuta
ri p uoluntatem manifeste. pot⁹ n. quīs hanelare
fortiter et frequēter aut opositie. s. dūbilit⁹ et ra
ro. ymo pot⁹ ē quis tēpore cohibere hanelitum
Quidā uero sequētes Alu. dīcūt q² ipse uo
lūt ubi supra q² mor⁹ ē duplex. s. uolūtari⁹ et nā
līs. Et ē dare motū ppositū ex hys duob⁹ q² pot⁹
q² rigere dupliciter. s. l⁹ q² mor⁹ sit composit⁹ sic

q² ad ipm faciēdū pcurrit duo mobilia quozuz
unū moueat motu uolūtario et aliud motu nālī
ul⁹ q² unū mobile ut unū mēbrum moueat motu
utrorūq² l⁹ utroq². Et h⁹ l⁹ i diuersis tēporebus
ut q² alī moueat uolūtariē et alī nālīter ul⁹ alī
simul i eodē tēpore ut qn simul p⁹cidēt uirt⁹ uo
lūtaria cum uirtute nālīter mouēte. Et hy dī
cūt cū Quer. q² motus hanelit⁹ pl⁹ attinet motui
naturalī q² uolūtario. Ego autem. puto q²
opinio Hal⁹ sit clarior et magis tenenda et Alu.
p⁹ q² dicit q² hanelitus currit cursu puls⁹ ait. dī
fert tamē a pulsū q² mor⁹ hanelit⁹ ē uolūtari⁹ et
pot⁹ alterari a uoluntate a cursu nālī pulsū uero
ē motus nālīs purus qui nō pot⁹ mutari cū uolū
tate. Et p⁹pterea i hoīe sano bñ disposito et nul
latenus alterato ut exp⁹erētia demōstrat pulsus
et hanelit⁹ i nullo p⁹portionari. Et cū h⁹ ē in ho
mine nō bene disposito nō ē necessariū pulsus et
hanelitū adinuicē p⁹portionari i magnitudine et
paruitate in uelocitate et tarditate et alijs sicut
declarat. Hal. in libro de utilitate pulsus. s. q² i
hoīe qui de cibo sumpsit plusq² sustineat pl⁹us
fit magn⁹ et hanelitus paruus. Et h⁹ accidit dī
Hal. pp cibū stōachū supflue replētē nū replēt⁹
stōac⁹ p⁹mit dyas⁹. Et q² i dēo cū hanelit⁹
fēus fūit p⁹fēus fūit cū h⁹ uelox et frequēs
ut recūpēsēt magnitudinē. Hanelit⁹ n. uelox
et frequēs ē equalis magno et raro. Et sili⁹ cō
tingit in hoīe egro habente apostema et dolores
in pectore ex causa calida cuius pulsus fit ma
gnus et hanelit⁹ paruus et frequēs. Dixit Hal⁹
in libro de dīstīa in quo hanelit⁹ differat a pul
su uidet⁹ mibi ita uirtē moy ab ipa sba rei ma
ximā quādam differētiāz uitaliūz actūz ab aīa
li actu. hōuz. n. s. aīaliūz gnationis electio dīa
tūz habet. Et pot⁹ alī etiaz si utilitas poscat et v
tus robusta fuerit et organozū singlūm ad actūz
ydoneūz detinere et p⁹hibere ea a motu. Et si q²
dez detinere et multo magis tarde mouere l⁹ cito
uel minus uel amplius eleuare ul⁹ ampli⁹ aut mi
nus t⁹pus facile erit ei⁹ in uitalib⁹ at actib⁹ nō sic
se habet sed quando utilitas poscet uirtute robu
sta et organūz ydoneūz exstibus ad motum neq²
tardūz possibile ē fieri actūz. In pulsibus. n. q²
scdm flēmantes p⁹culas euidentissime uidetur
p⁹pter motūz arteriarūz que sunt i eis dolor for
tis siens p⁹pterea q² non ē in nobis motūz mīo
rez facere magnitudinē uel tardiorē uelocitate.
In nullo. n. mot⁹ mīorāz magnitudinē aut ueloci
tate. Et nimirū siquidēz erit in nobis mīnores
aut tardiorē operari ipz nūb⁹ p⁹mpu⁹ facerem⁹
debentes ex hoc mitigare dolorē retardare aut
et minus operari nō est possibile in arterijs. Non
n. est in nobis motū earūz neq² ut desistere fa
ciamus eūz cūz sit nūz ut tardiorē ex uelociori l⁹
ex maiori mīnores sed necesse est asēntire ei⁹ q²
p⁹esens siue uelox siue magnus siue qualitercū
q² uolenta fuerit. Si uero dixit Hal⁹ toraz
flegmonizāt mouebit⁹ tardi⁹ et minus mīto decē
te dilatabitur. Sed si h⁹ fecerit indigenter respi
rabit. Si quoq² h⁹ 2⁹ et 3⁹ fecit que est scdm mo
tūz unūquāq² idigētia una quidē digna ratione
aliquando suaz siens prope suffocationēz ducer
ait⁹ ut ergo non fiat h⁹ spissiores efficit acūs nō
quiescēs tñ q² tūz quando scdm nām se habeat.
Et in h⁹ totaz respirationēz necessariūz est fieri

quas et tardas et spissas et plus miores decemte q̄
tardiores. Non. n. est ita fortis dolor toraci p
pter uelocitates motus sicut ppter magnitudinē
dystol. uelocitas. n. licet sedz actū dolorosa sit
tū eo q̄ breui tpe opatur totus motus mīn⁹ con
tristat toracē. cito. n. ad quod festinat puenit. se
stinat aut ad quietē et hanc quas citissime fortis
desiderat consola ipsa dolorē qui ex flācie con
solante. Magnitudo aut dystolis oīo praua
est et ppter uolentiaz motus et eo qd cōpūit
simul et tendit que flegminat. Et oīfariā dōle
re facit toracē. et ppter ea plus minuit de mag
tudinē q̄ de uelocitate. Quā uero fuerit passio
dō picularuz que scdm toracē n. aut ea que sūt
utilitatis ppositū manēre uidelicet ea que i cor
de caliditate in terminis que sunt scdm nāz eū
dens motus toracis tardior sit. Inguitiōe uero
aliqua i corde siente uelocitas qdaz exsolui. p
cās quas dixim⁹ et dīuīit sufficiēter magnitudo
sz p ea spissitudo gignit ppter uolentiaz pparōez

Est ergo sciēdū q̄ auctores itellexerūt q̄ ha
nelit⁹ et pulsus ppositiōem sz differētiā eis d
bitas et quētiētes ad iūcē et sūt abīuicē pmut
tanē pmutatiōe facta i cās pētis ipsōz q̄ sunt
uirt⁹ instrumentū et necessitas de quib⁹ apuit suf
ficiēter ubi supra i tractatu de pulsu i eis. n. cōi
cāt ambo et h. alyz cās n. pmutatis. Possūt. n.
hanelit⁹ et pulsus ualē abīuicē differre rōe istuz
mētoz ppter diuersas cās posse accidere uni et nō
alteri et sūt rōe uirtutis pnt abīuicē dispropor
tionari et maxie ppter motū hanelit⁹ eē ut iā dictū
ē uoluntati subiectū q̄uis ē nē. motum autē pul
sus soli nē rōe autē necessitatis ac ē rōe uirtu
tis uitalis et nālīs hy motus oīo cōicāt. Et iō
fm necessitatē ac ē uirtutē uitalē et nālem alyz
cās nō pmutatis uniformiter et fiunt et pmutāt

Et fm hunc modū Sal. et Aui. ppositiōez fa
cientes inter dictos duos motus dixerūt motus
hanelitus distingui i mālīs in decē genera sūt
deces generib⁹ pulsus inālīs. sicut eīm in pulsu
ē magnus et pūis et breuis et longus et sic de
alys. sūt et in hanelitu est et magnus et pūis et
longus et curtus et sic de alyz. uerūt hanelitū
īnest una differētia q̄ nō īnest pulsu. Et est q̄
hanelitus aliis facilis et aliis difficilis. Et ē
ppositionatur. qm sūt oībus pdictis spēs⁹ pul
sus sunt cāe et significatiōes fm res suas et ē
īnīunt spēs⁹ hanelitus. Ac ē qz sicut in pulsu
ē diuersitas fm pponēs sexus etates et accide
tia corpea et aīalia et hys sūt sūt et i hanelitu
Et sicut unaqz res de pdictis hēt cāz in pulsu
et eūz hoc significatiōez ita q̄ sūt et in hanelitu.

Dicit g⁹ q̄ in hōie disposito dispoīe ppositiō
nali ipi cordi et n. alteratis hanelitu et pulsu p
dispoīes īnīnsecas uel extrīnsecas accidentales
adueniētes mēbris p que hnt uariari pulsus et
hanelitus ipi adīuicē ppositionatur in motu et
quiete in differētijs essentialib⁹ eoz rō est qz
fiunt ad eundēz fines. Et eadez diuersitas eoz
in dictis suis differētijs maxie dependet aduer
sitate finis. Sed in corpore disposito nō dis
poīe ppositiōali ipi cordi siue i nā ipi cōpōnali
siue in pponali nālī uel accidentali possibīle ē
hanelitus et pulsus in ipoz differētijs essentiali
bus nō ppositionari. De nā pponali p3 2⁹ Te
gni ubi dixit Sal. q̄ si torax maior fuerit frigi

ditate cordis fm q̄tates nō minores tū sed et
tardiores declarat hanelitus. s. respectu pulsus.

Et de nā pponali nālī p3 in hntibus pulsum
lateris dextri diuersus a pulsu lateris sinistri.
Et de pponali accidentali p3 in pleuresi. Et
possibile iterū ē dicit ipos nō ppositionari pp
uarietates dispoīuz acquisitas a rebus nō nālī
bus ut p3 de repletis multo cibo in qb⁹ ut supra
patuit hanelitus ē tardus et pūis et pulsus ma
gnus. Apparet g⁹ ex pdictis qūo et in quib⁹ ha
nelitus currit cursu pulsus nō quidē in q̄tate
ipoz motū et quietē et in uel discreta abso
lute. in q̄tate eīm et in uel sēp motus hanelitus
ē maior motu pulsus. Et in q̄tate discreta
est exuerso nā sēp mot⁹ pulsus sunt plures moti
bus hanelitus. imo corde et artarijs plures dīa
scolaris hanelitus q̄z q̄scit. Et qz dicit q̄
significatiō hanelitus est ppositiōalis signifi
catiō pulsus dixit Aui. qd hanelit⁹ ē fortis signi
ficatiō et nūm⁹ eūz sūt opatio mētoz pncipa
liuz et nobiliuz. Et currit dixit Aui. cursu pul
sū in iudicio. Et hoc h3 ueritates dixit ipē postq̄
tu obseruas q̄tudinē in eo sicut ē necesse ubi
ut obseruas rez nālēz q̄tūez in pulsu. quasi di
cat qz oīz te obseruare rē nālēz q̄tūez in hane
liti ad iudicādū per ipm sicut in obseruas illd
in pulsu. oīz ergo ut pparēs hanelitū i hōie hane
litū suo nālī et q̄tūo si ē in pparas pulsus pul
sus nālī et q̄tūo qm sicut quorūdāz hōiuz sano
rūz sunt puls⁹ diuersi et mali ita ē sunt quorūdā
hōiuz sanōz hanelitus diuersi et mali. Sic
ergo tu uis iudicare p pulsum oīz te scire qualis
erat pulsus eius in sanitate sua ita cum iudicare
uis p hanelitū obserua qualis fuit hanelit⁹ ei⁹
in sanitate sua ut scias p hoc q̄tūz distat a nālī
et notat q̄ in dispoīe sanitatē pulsus magis ne
cessarius est q̄ hanelitus qm in dispoīe sanita
tis pōt aliqñ homo stare sine hanelitu cum uult
sz nō sine pulsu saltez arteriax īnīnsecas et ma
xie arteria uenalis. Et q̄ ita sit p3 pmo de fe
tu dūz ē in matrice qui nō euentat motu hanelit⁹
imo pulsus solūmō in quo tēpore n. uirt⁹ nā arte
ria uenali nīst pp nutrimentū tū et nō p euentā
tiōe caliditatis cordis. 2⁹ eo q̄ cor pōt euentā
ri motu pulsus absqz motu hanelitus et nō eē
uerso. Et hoc p3 qz stante motu hanelitus nīst
forer motus pulsus arterie uenali mittētis i cor
nunqz cor euentaret et tū possibile est sine mo
tu hanelitus quocūqz per pulsus cor euentari ut
p3 in q̄mētibus hanelitus et in submersi in aqua

Sz in dispoīe egritudinali q̄z magis neces
sarius ē hanelitus et q̄z pulsus fm diuersitatez
dispoīis corpi et cāe egritudinis In appia
aut magis necessarius ē hanelitus qz in ea totuz
corpus īnīnsecas extrīnsecas ultia īnīnsecas
ita q̄ artarie extrīnsecas nō euentat euentatē nībil
attrahit tūc cor p porositates extrīnsecas sine
motu tū artarie īnīnsecas nō pōt ullo tēpore
manere saltez artarie uenalis ut iam dictū est.

In suffocatiōe aut matricis n. phibet pulsus
in extrīnsecis et tū phibet hanelitus cōpresso
dyafragmate sic q̄ moueri nō pōt. Dixerūt q̄
daz in hanelitu dilatatiōez pcedere q̄strictiōez q̄
assignat signo sumpto ab submersi in aqua qui
exuentes pmo querūt attractiōez aeris. Et rō ē
nam constrictio non est nisi ad expellendum qd

primo fuit attractū. Quidā hō alij dixerūt
opositum. s. constrictionem precedere dilata
tionez. et hū. p. supponūt q. i. p. n. generatōis cor
generet cum spiritu debite tēperato aut saltē q.
grauas ponat i corde partē aeris l' uaporis tem
perati. Hoc p. supposito dicūt q. primū ad qd
quertē cor erit i eo distēperatū p. fumos ca
pinosos qm cor tūc ē i tali dispōne i quali ē cū
ē diastolatū sed a diastolato ē quertū ad dispōz
necessitatē. ad sistolē ergo primū motus cordis ē
sistoles. Et sicut ē i pulsu q. s. l'z erit i hanelitu.

Dixit. Auer. 3. Colliget Debes scire q. tēp
motus hanelitus q. sit p. inspirationem aeris i
hanelitu nālī breuē ē tēpore mot? quē facit p.
expirare. Et rō ē pōt q. m. cū illud qd expi
rat ē maius eo qd ispirat. cum expiret totus
aer attrahit? et cū eo etiā uapor. fumosus. Se
cundū aut. Hanielitū nō ēē ita. Nam ut apparebit
ipse noluit q. pars aeris attracti quertat i spiri
tū cuius quantitas ē tanta q. recōpensat quantita
ti illius uaporis qui expellit. Et sic fin. Hanielitū
licet motus expiratiōis nō appareat minor mo
tu ispiratiōis nō ē tū maior qm pars aeris trā
sumpta i spm satis equalis ē uapori capinoso.

Ex dictis li quide apparet que sit pncipalis
cā effectiua hanelitū. Cā autē ei? effectiua in
strumētalis dixit Auer. colliget 2. Instrumēta
hanelitū sunt dyaphragma pulmo trachea arteria
epiglōtis et uula. Et quidā addit pectus siue ma
sculos pectoris et os et nares. De musculis pec
toris apparet per. Hanielitū. 10. de utilitate parti
cularū. Et de ore manifestū ē de naribus autē di
xit. Arist. primo de aialib? icōueniēs ē ut sit
hanielitus nisi per nares et hanelitū q. sit obstru
ctis narib? ē frigid? et sit pter naturā p. dire
ctā ēē uia oris ad stomachū cui? uaporatō misce
tur hanielitū. Uia autē per nares ē ad pulmonez
et ad cerebrū que nō emittit talē uaporē. Et
Hal. dixit. 10. d. utilitate particularū. Nares sūt
propriū instrumētum primi ordinis spūs os ue
ro liberato aialī ab impedimentis et molestatiōi
bus suis nō ē ex ipsius ordinis spūs instrumen
tis. Supradicta tū hanielitus instrumēta non
equaliter operāt i faciēde ei? sed quedā pncipa
lis et quedā minus pncipalī et qd pncipalī
us discordat auctores ab inuicē. A. p. enī uisū fu
it q. pulmo sit pncipale instrumētū uñ aut. re
spirat quēcūq. aialitū hnt pulmonē. et n. dix. que
cumq. hnt dyaf? de quo Hal. ut apparebit uolū
it ēē pncipalitus. Et itē dixit. Arist. 2. de
partib? aialib? q. d. l'fin? piscis respirat et tū n.
hnt dyaf?. Et de partibus pulmonis uisū ē. A. p.
q. arteria uenāl diuisa i plōne sit p. instrumētū
hanelitū. cū. n. dilatat statū sit ispiratō et cū q. stri
git sit expiratō. Hal. aut uisū ē q. dyaf? sit p.
cipalī instrumētū hanelitū uñ i libelo d. inuam
tis hanelitus dix. oz. scire so? dyaf? ēē pncipale
instrū respiratiōis. pulmonē autē fistulā plenū re
cipere multitudine aeris inspirati i fistulā. et ob
h receptaculū spūs appellari. Cuz. n. subintrat
aer inflatur pulmo et rursus paulatim detumescit
aere paulatim transmissio ad cor ad nutrimentū
caloris qui ē i corde. Et dixit A. p. q. pisces q.
habent branchias loco pulmonis attrahūt iterius
aquas ad refrigerandū uitalet calozes cordis eo
ruz. Ego autē dico dixit Hal. calozē uitalē nu

erimento indigere non at refrigeratōe. s. sola nu
trimenti at ignis nullaten? ē aqua sed aer. Sit
autē in predictis piscibus porzi branchiarū ad
cor adeo subtiles q. non capiunt nisi aerez solū
per quos transit aer qui ē aque mixtus. Et sub
dit Hal. dixit at A. p. aerez non ēē itra aquā sua
dens hoc ex eo q. cum aer sit leuior aqua super
natat ei. non aut misceat. Et in hoc ē sibi ipsi cō
trarius. cum alibi dixit glatiem fieri ex aqua p.
expressiones aeris qui ē in eo. uerum pisces ha
bentes plōne habēt plus caloris q. ceteri ut de
l'imus foca canis et siles. Et q. caloz mltus q. ē
in eis mltō idiget aere ad sui nutrimentū in d. ē
q. spirant extra aquas. Et uoluit Hal. q. dyaf?
sit illud instrumētū a quo inchoat motus hane
litus. unde in lib? d. anotho? dixit q. motu dya
fragmati mouet pect? et motu pectoris mouet
plmo. Et uoluit gal? i libro de cāis respiratio
nis q. exiit hōie in dispōne sanitatis nulla alia
cā incitante illū ad aeris attractionē ita q. in
spiratio sit mere nālīs et non coacta. soli? motu
dyaphragmati perficitur hanelitū. ita q. ab ipso
dyfragmate mouet pectus et pulmo nulla frute
in eis exiit ad ipsoz motū operante q. idēz uo
luit 4. de interiorib?. Et uidetur hoc expētia
inuenisse qm experientia apparz q. hōie quiescē
te et bene disposito nullus fit mot? nisi circa lo
ca dyaphragmati. Et h. idēz uoluit A. p. 3. 10.
Si autē ēē aliqua necessitas in homine cobibens
ad attractionē aeris sicut aliqua egritudo cali
da aut exercitiū seu aliq. aliud tale. tunc mot?
dyaphragmati inuatur a motu lacertoz pectoris
Et dixit gal? insup pulmo nullū habet motū p.
priū ad hanelitū causandū sed mouetur motū
pectoris ut supra patuit. Et q. dyafrag? sit
pncipalē instrū hanelitus et nō pulmo p. ex hoc
quia dyaphragmate patiente hanelitū non pōt. fie
ri magnus ppter coitatez magnaz quā hnt dyaf?
ad cerebrū per quēz cerebrūz sibi compatiens
non generat spiritū alēz motūz sufficienter nō
sufficienter trāsmittit de ipso sibi et lacertis pe
ctoris. propter cuius insufficiētā non pōt. fie
ri hanelitus magn? ymo sit paruus. Sed pul
mone uehementer patiente hanelitus potest fi
eri magnus ut patet in p. p. l'ia de materia calida
Et puto opinionēz Hal. fore ueraz eūz hoc q.
ē dicit pmo nō habet s. m. q. nec hnt appetitū
eo q. appetitū ē inclinatio quedā ad formā ap
bensā per sensū. Nō hnt itaq. appetitū non hnt
motū locale manifestū eo q. hnt motus iseguit
apetitū tanquā suā causā. Qui iseguit opi
monē. A. p. dicit q. pulmo ē pncipalē instrū
tū hanelitus p. tanto q. pulmo i se icludit plures
cās faciētes ad hanelitū et uirtuosiores. Nā in
eo icludit cā mālīs hanelitū. s. m. i qua que est
ipse pulmo mobilis existens ipse enī ē subiectū
huius motus. Et materia cum qua que est
aer qui maxie ad pulmonez puenit. i. ad dyaf?
Et icluditur i eo cā formalis hanelitus que ē d.
bita q. p. dictaz partū hanelitus que magis at
tribuit pulmoni q. dyaphragmati. Et icluditur i
eo ēē cā finalis hanelitus que ē enētatio cordis
et ēē instrumētū hanelitus mō iter oia instru
mēta eius pulmo ē calidior. Et p. ex dictis q.
ē hanelitus cā formalis et que mālīs quāuis de
aere qui positus ē cā eius materialis cū qua qui

dā dicit qd ē motus cā finalis. De cā autē fina
 li hanelitus dicitur Ap. 12. de aialibus. omne ha
 nelas peripua hz cām haneladi cordis. f. euenta
 tionē frigidā itante aere et calido exēre. Et
 dicit i libro d respiratiōe. idigēt respiratiōe que
 cūqz plurimū forita sūt caliditate et maxime q
 ex eis maiora sūt et hñia sanguinē. quecūqz. n.
 sanguinē hñt. habēt pulmonē cā respiradi ut re
 frigeret calidā per aerē attractū qd qz calidū ē
 ampliori eget refrigeratiōe. Et Gal. dicit in
 libro de utilitate respiratiōis utilitas respiratiō
 nis nō qd cūqz est. i. nō est modica s; magna ualde
 ex eo qd nisi breuissimo tēpore possumus subsi
 stere. ea pēnte quo et manifestus est qd ad nullū
 eoz qui fm ptez actus s; ad uitaz ptiū quēad
 modū itaqz qd cūqz ad ambuladūz facta sunt hys
 priuatis ad ābulandūz uocemus. Et qd cūqz ad
 uidendūz sunt utilia. hys ablati non uidemus.
 Ita et qd cūqz ad uiuere sunt necessaria. hys pua
 ti morimur. Et dicit Est respiratio custodia in
 nate caliditatis. et cū gratia eius fit. Cūsto
 diē autē inata caliditas per flabellatiōes. i. frigidū
 aeris attractiōes mēsurate. et p expiratiōes. i.
 fumositatis expulsiōes. nisi cū fuerit maxiz
 q utilitate egeret ibi decēs est tueri utilitatem
 ipaz. Et maior flāma maior aere et minor mi
 noze eget. Et dicit Gal. Quāuis in frigidata
 sint ea q fm cor et pulmonē tñ euz qui extozum
 est aere affectant et indigent p inspiratiōes at
 trahere. attē attrahunt tñ pauca et per multuz
 tēpus attrahūt nō multuz. Magne eiz et frequē
 ter nō ptingit flabellari breuez caliditates. s; ex
 necessitate magnitudinē caliditatis magnitudo
 et frequētia respiratiōis sequitur. Et custodia q
 dez ut dicitur ē per utrāqz ptez hanelitus fit. f. p
 inspiratiōes et expiratiōes. hec eiz. f. inspiratio
 ifrigidat et flabellat hec n. f. expiratio qd estuo
 sum est effundit. Et dicit sexto de utilitate
 ptiū. necessitas respiratiōis pp cor fuit. qm
 ipm idiget fba aeris et plurimū a caliditate fer
 uescēte refrigerari appetit. Refrigerat autē ipm
 inspiratio pbitiōe qualitatis fride. Et expira
 tio frenētis in eo et quasi qbusti et liginosi al
 caliginosi effusiōe. Et Aui. dicit intēno ha
 nelitus ē ut ipseat pulmonē aere frigido donec
 pparet ppatiōe cordis et non cesset cor sumere
 aere frigidū et reddat ipi uapozē fumosū ad
 hoc ut accidat illi aeri due res quaz una est cō
 uersio spūs a sua frigiditate euz. i. a calefactiōe
 eius qd ei uicināt et eius qd et administret nā
 aer pmutat a sua frigiditate q tēperat calorem
 cordis qz calefit a mēbris que tangit et quibz
 uicināt et a uapozibus fumoz calidis q ei pmi
 scēt. Et 2. res est quersio ipi a sua claritate
 unde efficit turbidus qz misceet uapoz fumosus
 turbans ipm. Scire cū debes q in genera
 tiōe spūs in sinistro uentriculo cordis aliqd sup
 fluū remanet qd uocat fumus uapozosus sine
 uapoz fumosus q tāqz supflū debet expelli ab
 extra corp. Et ppea misceet cū aere attracto ad
 cor. et cū ei permisceet calefacit ipsū et turbat ip
 sū. Aere autē frigido calido et turbido remoue
 tur ab eo intēto que sit quētiēs ad hū extēdā
 pulsus. f. cordis quia. f. nō pōt plus extēdā si
 ne pcurare cū illo aere quare necessaria fit ei
 educio et ei expulsiō et ipi pmutatio. Post

dictā utilitatē. Gal. in libro de disma attribuit
 hanelitui aliā utilitatē. Et dicit utilitas respira
 tiōis maxima et pncipalissima ē custodia inate
 caliditatis et ē iā et et aialis spūs nutritio. dico
 enī dicit. f. Calidum uitale nutrimento idigere n
 refrigeratiōe. f. sola. Nutrimētū autē ipi? nulla
 tenuis ē aqua sed aer. Et ut dicit. f. uoluit prem
 aeris attracti subtiliōre et clariōre i spiritū cō
 uerti. De hys iunamētis hanelitus dicit. Auer.
 2. colliget. Medici dicunt sicut. f. qd hanelit? ē
 pp duo iunamēta unū ē ad uentilādū calozē natu
 ralē cordis per attractiōē aeris frigidi et ex
 pulsione uapozis qui resoluūt a calore naturali
 qui ē corpus fumosū qd nō ē quētiēs ei. Et p
 certo istud iunamētū ē uep et necessariū in aiali
 bus sāguineis calidis. In illis autē que nō sūt
 calida n; sāguinea nō ē necessaria ista operatio s;
 sufficit ei motus arteriaz qui puenit a corde et
 hunc i eis reputo sicut hanelitū. Aliud autē iuna
 mētū qd dicunt eē ut det nutrimentū uirtuti itri
 sece ex aere qui recipit restaurādo d spiritū tñ
 quantū resoluūt. Et hoc est uep qz impossibi
 le ē ppositum mutari ex simplici si ita esset itaz
 inueniret ppositū aliā. eē simplex ex uno solo
 ellectuario. Ex dictis notāt nihil ad uite aia
 lis pseruationē eē magis necessariū qz hanelit?
 bene dispositus et ordinat. Nā sine cibo et po
 tu pōt existerē. al sine attractione aut aeris non
 pōt al per unum momētum i bona dispositiōe s;
 sistere sed cum hanelitus corrumpitur animal
 mori ur.

Caplm nonuz de speciebus hanelit? in ult.

Alienus in libro de cāis
 respiratiōis ac
 euz 4. de interioribz inuit hāc
 de respiratiōe diuisione. f. qd ei?
 quedaz est natural? et quedā ē uo
 lenta sine i naturalis. Et Aui. et eandē inuit
 uolens q hanelitus aliū ē naturalis et aliū in
 naturalis. Et declarans gal respiratiōes na
 turalem dicit qd est illa. cuius inspiratio fit so
 lo dyaphragmate et eius expiratio fit per muscu
 los qui sunt scdm epigastium. i. uentrez qui sunt
 ad retienēdū pectus dilatatus. Et Aui. dicit qd
 motus hanelitus equalis naturalis uacui a noci
 mento complet motu dyaphragmatis n; requirit
 motuz alioz mēbroz. Inspiratiō autē uolenta
 sine inaturali dicit gal nō fit solo dyaphragmate
 sed iunatur muscul? pectoris supioribz dilatati
 Et expiratiō inaturalis fit etiā a musculis co
 staruz quoz operatio est constrictio. Itaqz ho
 mo temperatus et bñ disposit? et fortasse et mī
 ti paruz tñ lapsi. et sani. non egent ad inspirādū
 nisi solo motu dyaphragmatis. Et ad expirādū
 motu musculoz constrictioz qui sunt locati in
 fine pectoris ubi est dyaf? circa stomachum. Et
 sic motus hanelitus in eis solum apparet i ipo
 loco. In hoie autē lapso multuz aut non sano i
 quo indigetur sicut dicit Aui. additiōe forritu
 dinis motus ad hanelitūz ppter illd qd nō igre
 ditur nisi cum labore. i. in quo opoziet ut labo
 retur in attrahendo aere. et in quo indigetur ut
 confortet hanelitus ad extrahendūz insufflatiōe

in libello de uoce. Et uenit et ad uelamen ali
qui rami ex 6^o pari nervorum cerebri ut patuit
in sermone precedenti in ano^o nervorum. Ex q^o
patet q^o cerebrum sit principium uelamini ex quo
e^o principium nace^r et etiam 6^o paris nervorum or
torum ab ipso. et sic ex uocamento aduenienti cere
bro uel nace^r uel nervus predictis possit accidere
lesio in hanelitu. Membra at^o coiscantia predicti
instris hanelitus euz uicinitate siue situs colligā
te siue societatis quorum uocumētis pōt cadere
lesio in hanelitu sunt stomachus epas matris ite
stina splen renes et uesica. Uocumēta aut^o predicto
rum mēbrozū oīz ex quibus pōt accidere uocu
mentis in hanelitu aut sunt egritudines sicut ma
la complexio mala ppositio solio unitatis et apo
stema. Aut sunt accidentia ut dolores in eis. Et
scias q^o qñq^z due qñq^z oīes tres de pōis tri
bus cāis gñalib^z uocumētū hanelit^z pñgūtū

Et ista uocumēta sunt dixit Auer. 3^o coll^z.
ex genere augmenti et diminutōis. Et necessa
riū ē ut augmentū et diminutō sint in quatuor
rebus pponētib^z hanelitū. s. in duob^z motib^z
et duab^z getibus. Et dixit q^o de motibus aliqñ
fortificat ipoz unus et non est necesse ut aliū
fortificet. Et pōite tres cāe necessarie sunt et
pñtutōes hanelitus ingrediētes q^z siue ipis
hanelitus eē nō pōt. Et dicitur cāe essentielles
q^z per diffinitionē exprīmūt essentia hanelitus.
sunt eīm cāe cōiuncte hanelit^z que iō possent uo
cari ipius cāe cōiuncte. Sunt aut^o et alie cāe
hanelitus nō qdez necessarie n^z essentielles neq^z
pñtutōes. nō eīm ingrediūt in cōstitutiōes haneli
tus. Et hāz qdaz sunt inseparabiles sic dicit q^z a
corpore separari nō possunt quin uariet hanelit^z
et ipaz pmutatiōe iudiciū hanelitus pmutat.
Et sunt sicut 9^o pō etas sexus et pñtutō nā
agita. Et alie sunt separabiles que mutāt hane
litū absolute. Et sunt oēs ille que nō necessario
s^z pñgēt nōstris pñt applicari corpibus sicut
sunt balnea fricatiōes cursus exercitiū fortia
getes multe et silia. Sequēdo aut^o de pñcula
ribus cāis pñculariū spēsū hanelit^z auctores
iceperūt a cāis spēsū hanelitus ppositū ex spēsū
simpliciū hanelitus q^z maxie repñūt in sanis
que spēs ē magnitudo et pñtas. Et ego isequar
eos diffiniendo pus unāquāq^z cārum composi
taz et simpliciū.

Capitulum 10^o. de speciebus cognoscendis hane
litū sanorum.

Hanelitus magnus dixit

Auer. ē ille q
recipit aerē ualde plurimū supra
equalez. i. supra euz qui est hoīs
tempati. Et est ille cum quo dila

tantur membra hanelitus in partibus omnibus
supbandanter propter magnitudinem eius q^z
attrahitur. Distrabunt enī oīa mēbra haneli
tus sūm oēm dimēsiōē. s. longū. latū et pñdaz
multā supra distractiōē que fit i hanelitu equa
li. Et sit^z sit i parte extractiōis aeris. nā i ea ex
pellit^z ualde plurimū aeris supra equale. Et cō
stringēt mēbra hanelit^z i omnib^z partib^z supra
babundanter pp magnitudinē ei^z q^z expellitur.
Cāe aut^o hanelit^z magni dixit. Bal. i libro de

distia oz ad hanelitū magnū ut enoce^r utilitas
ad op^o et q^z famule^r ei nīre^r robusta et q^z pñpti
tudo existat organi. Et Auer. dixit cāe hanelit^z
magni sunt ille eedē tres cāe que sūt pulsus ma
gni. s. uirtutis fortitudo instrumētūz obediētia
et necessitas aucta sit. ergo requisitio sanitas
uirtutis et sanitas instrumētūz et necessitas mul
tū aduicta. Et pro maiori declaratiōe. 4^o
de interiorib^z dixit hanelit^z magn^z duplex ē. ali
quādo. n. sit sūm quātitatē dilatatōis pectoris ali
qñ sūm multitudinē aeris cā hanelitu intrantis.
Qui nō hñt apā n^z aliqñ grossitiē absq^z natu
ra. n^z aliqñ angustia in instrumētis spēs. et mal^z
hanelitus i pacis febrib^z eis pñgat qñtitatē
aeris sūm qñtitatē dilatatōis pectoris hēbit. S^z
quib^z i hanelit^z instrumētis grossities siue angu
stia extra naturā sui incēsiō calore exiterit pec
tus maxime dilatabit s^z attractio aeris nō solū
ē dilatatōe pectoris minor s^z ē qñtitate soliti ae
ris ē minor. Scias tñ q^z hanelit^z hñs alterā
tñ dicitur duap pñctiōnū nō ē uere magn^z sed
uere magn^z ē qui h^z ambas pñctas pñctiōes
simul. s. q^z sit magnitudo ei^z pperata cū qñtitate
aeris recepti et extracti. ita ut sit multitudo pñ
ma. Et 2^o q^z moueant oēs lacerti pectoris et ē
qui sequunt^z eos ut lacerti uentris et spatularū
nā pñmus aer nō attrahit^z nec expellit^z nisi motu
omniū dictoz lacertoz. Quāuis tñ dixit. A.
motus omniū dictoz lacertoz requirāt ad hane
litū magnū nō tñ pñtutū. i. nō sequit^z q^z ubi sit
motus ipoz omniū lacertoz ibi sit hanelit^z ma
gnus. s. uere ymo nō ē hanelit^z magnus uere nī
si qñ ad ipsū mouent^z oēs lacerti motū qui ē ul
tim^z i dilatatōe et pñctiōe operando i aere
plurimo ita ut pñmus attrahat^z et pñm^z expel
lat^z. Et dixit. Auer. q^z i hanelitu magno qñz tñ
dilatat^z et pñtutū lacerti pñcti q^z qñz cōse
quūt^z ex uehēntia motus eoz ad attrahēdū aerē
ut fiat motus dilatatō i exteriorib^z apparenter
usq^z ad furculas. s. superiorē et inferiorē. Et po
steri^z usq^z ad os duap spatulaz et i laterib^z us
q^z ad magnā partē carnis spatule. Et qñz iunā
tur utriq^zq^z naribus ymo iuuantur eis utriq^z
in pluribus dispositionibus. Nam in hanelitu
magno dilatat^z partiētes foles nariū credētes se
dein iunari ad attrahēdū aerē pñm. Et sic ex di
ctis. 8. 2. Auer. p^z q^z hanelit^z magnus h^z gradus
quoz unus ē i ultimo magn^z quo aer i nītiō plu
raritatis eius attrahit^z et expellit^z cū motu lacer
toz pectoris et uicinātiū. et hīc est uere magnus
Et alius ē i quo nō ultime attrahit^z et expellitur
aer qui sit motu oīum lacertoz pectoris tantū.

Ponēs aut^o. Bal. cās quib^z oz mouere oēs
lacertos pectoris ac cū eis ē lacertos uicinātiū
4^o de interiorib^z dixit si quidē quādā uideris
oēs lacertos pectoris mouere et tenentatem co
staz et spatulas suris leuare dicas hūc unū triūz
pculdubio hēre. s. aut defectionē uirtutis aut an
gustia uie aeris intrinsec^z et exñtis aut nimius
calore in corde et pulmone. Et qñz duo de p
dictis iueniunt^z et qñz oīa tria h^z raro. Et sic
tetigit ei^z cās. in libro aut^o d distia addidit 4^{am}
cām. s. negligētiā uirtutis et ibi de hac cā exem
plū posuit. Hīc. n. sit cāe quare i hanelitu oīa p
dicta mēbra mouēt^z siue ad ipoz motū sequat^z
hanelit^z magnus siue nō s^z paruus uel equalis.
Et Auer. sit^z dixit istas cās quatuor fore et

p^a e. pp magnā necessitatē que ē pp inflammationē caliditatis i partib⁹ cordis ⁊ pulmonis unde la borat cū oībus mēbris ut illa flāma enēretur.

Secūda cā ē debilitas lacertioz mouētiū p hāclitū quare nō pōt p unūz hāclitū ppleri nū sit q oēs alij sibi a sociētē. Et ista debilitas la certioz ē. aut pp egritudinē eis appropriatā aut per cōitatē. Et que ē pp cōitatem aut ē p cōita tē principioz. s. cordis cū debilitat. ut i fine cri ce uel pūsis ⁊ i collectiōe mē i partib⁹ pectoris debilitatis uirtutes cordis suple aut cerebri qñ eius debilitati cōicant lacerti pectoris. Aut ē pp cōitatē ad alia mēbra ex spāsmo aut malitia ppo nis aut apate aut dolore aut unitatis solone. Et qñz pp cōitatē ad stōacuz pp quā accit lacer to pibitū a dilatatōe sicut cā ē in stōaco reple tio ex cibis l'pōtib⁹ aut uērositate pertrāscuntē terminū i multitudie sui nū coartat loca dyasfrag matis et sepat inter uelamē et dilatatōē. i. n p mittit uelamē dilātari quare nō dilatat ipm solū cum soluz nō possit sufficienter dilātari s3 iuuat se cum alioz motu. 3^a est pstrictio meatū et uiax aut epiglōtis aut ramoz cāne aut ramoruz artarie uenat⁹ aut carnis rare pulmōis. Lūz cūm iplent hūozib⁹ et accidit eis oppillatio aut apā sic accidit in asmaticis cōicis et piplicis q cūz nō pnt libere recipe aere conant cū motu quo possint mouere pectus credentes plus de aere recipe qñ in hac credulitate maneāt decepti qz uia opilata ē l3 ex hoc conatu alij iuuētur cūz ipetu aeris intrantis aliqñ meatum dilātantis.

4^a cā eius ē negligentia uirtutis et occupatio eius in alio siue hoc sit cūz necessitate hāclan di siue cūz paucitate necessitatis nā sic distracta ad aliud ita ut plongeā spaciū inter duos hāclitū unde fit necessitas hāclitū magni restan rantis illud qd accidit ex negligentia et occupa tiōe uirtutis. Et negligentia quidez cūz neces sitate est sicut pulsus. i. hāclitū hūis pūxtio nez rōnis cūz nō h3 uehemētez cordis frigidita tez qñ sic patuit in fūde pcedēti de signis fre nesis hic freneticus ipedit ab hāclādo pp ob liuionē aut occupatiōē. Et deinde uisat ab ipo et oz cū facere hāclitūz magnū uel frequentez.

Et ex sūma hui⁹ necessitatis. i. ex hac neces si tate assumptis accidit i frenetico magnitudo hā clitū qñ multiplicātur in ipo uapores fumosi pculdubio et ipa negligi hāclitūz a uoluntate extractiōe aeris et pōt negligere ipm usqzquo multiplicat cūz ipo necessitas et nō pōt amplius sine hāclitū tollerare quare egredit tūc necessa rio hāclitū magnus ut multi fumū educātur.

Negligētia hō cum paucitate necessitatis est sicut pulsus. i. hāclitū in eo cūz ppo cordis nō est cūz illo calore qui fuit in frenetico supra dicto s3 ē infra illuz Et sic nō cūz necessitate s3 cūz paucitate necessitatis quare expedit. i. post ponit hāclitū ad hōzā necessitatis. Et tūc re staurat cū magnitudine hāclitū illud qd defē cit cūz expulsiōe et postpōne hāclitū. Et sūz pōt hoc accidere in nō alienatis ut cum recipez homo hāclitūz attrahēdo aerez sic quēnit ppo nt cordis quare expellit. i. postponit hāclitū ad hōzā necessitatis ut supra. Dixit Gal. sup 6^o epidimiaz. et ponit a Rabi. in 7^o. pūcula Defectus spūs sit in distrāctione rōnis qz eger

oblitus opōnūz suaz nescit qñ eam det. Gal. 4^o de iteriorib⁹ circa finē inuit q aliq^a mā qñ neri possit in uenis et arterijs pōnis et nō cābi tur ex ea hāclitūz malus. Et hoc erit cum erit adherēs parietū illaz nō ipeditēs libez transi tūz per ipas unde Gal. respōdēs medico Aclī rāton dixit ei oplo uenaz pōnis sub uenis cō prebēdens ēt arterias nō ē cā oztoniē. Sūz ⁊ alij auctores uoluerūt. nā licz uene pōnis et pci pue arterie sint loca p que habet. transire aer n tū ita q pp eius transiūz attrāctiōēz. s. et expul siōēz organa hāclitūz hēant moueri motu hāclitūz imo neqz motu tūsis.

Signa aut dictaz cāuz que sunt hāclitūz magni sunt dixit Aclī. qñ si cā eius nūrit necessitas et uirtus fuerit fortis erit hāclitūz plurimus in introitu ipius et ex insufflatiōe eius qz multus aer attrahet et mult⁹ expellit. Dixit eim Gal. 4^o de iteriorib⁹ Lū multus calor fuerit coadunatus in istrumentis sps in suo hāclitūz oēs lacertos pectoris cōmo uet uelociter sepe et fortiter. Lūz calor ipē absqz defectiōe uirtutis affuerit. Sed si uirtus fuerit debilis tūc hāclitūz nō cēt plurimus cūz intro itu multi aeris et eius expulsiōe qz nō pōt tū dilātare q multus aer iraret. Et dixit Gal. ibides ad recte significādūz per hāclitūz uiso tali hāclitūz pulsūz oz inquiri Hāz pulsū magni tudō caloris oñdi f deinde pferuat exitus hāclitūz an sit mult⁹ ipetuosus et subito in una suf flatōe. Et 3^o pect⁹ igram⁹ in ei⁹. s. tēneritate quā si uiderim⁹ itēlūz p certo firmabim⁹ itēlōz calozē. Et etiaz alia significatio. dixit Gal. Rubor. s. in facie ⁊ oclis ⁊ incensio. s. in calūta te ⁊ siccitas ⁊ asperitas in lingua i infirmo si gnificet aduistiōē pūri manifestāre. Et Aclī. dixit erit tactus hāclitūz inflāmatūz calidus ⁊ magnā significans caliditatē. Et erunt signa ca lozis reperta in facie ⁊ pectore ⁊ oclis ⁊ lingua in colore suo ⁊ asperitate sua ⁊ reliquis signis capitis. Et signū angustiatōis meatūz hāclitūz sunt dixit Gal. i. malo hāclitūz ppter āgu stiaz instrōuz sps totum pectus ad magnū spati um dilāt. cuius dilatatō ueloz est ⁊ spūsa. Et exitus aeris sit sine insufflatiōe. Et Aclī. dixi si non fuerint signa inflāmatiōis ⁊ uirtus nō fue rit debilis. Et cum hūides q non ē ei possibū dilatatōe integra tūc. s. erunt motus oīuz mēbro ruz pectoris cā constrictiōis in re. i. in parte una uel alia instrōz hāclitūz Et subdit Aclī. q si cā opilōnis pōnis fuit ex hūmozib⁹ hūi dis ut flate uel sanie cum dictis signis erit sonū tus eius qui sterit qz humiditas illa quāsa ab aere sonat. ⁊ ē necessitas excreationis qz necēti tur ad expuendū. Et est additio sig^a supra si gnūz constrictiōis totale. i. est additio signi dicti. s. stritōis ⁊ necētatīs spuendi supra signūz cō stritōis totale qz materia addita poterit opil lationez complē. s. dixit Aclī. si illud non fuerit. s. q constrictio non sit ppter mās dictas opilā tes. nam tūc erit causa magis iobediens hac qz. s. ppter aplīaz pūuā. uel cum nō fuerit illud. s. stritōz ⁊ necessitas expiratiōis tūc erit cau sa magis iobediens hac quia. s. erit pētoz opilō ex apate non maturo ut 4^o de iterioribus dixit gal⁹ q si sola defectio uirtutis in causa fuerit di

git gal eo des 4^a ipsa uadit ad tria genera lacer-
torum eos mouens qz non potest tm unus genus
eorum fortiter mouere. Nam si solus dyas^a uelut
ei solita erat i salute sufficere mouerz n forer
nece laceris qui intra costas r supiorib⁹ motu
dare sed quia defecta e mouet oes laceros mo-
dica motione in hora sepi summa n3 multu rara q
tutis nāq defectio non facit ueloces motu neq
spissus r hoc cum fit absqz icēfuo calore n3 pe-
ctus longius dilatat. Et aer siue insufflatioe ouis
r nariuz simplr egredit. Nares etiaz ipsaz pul-
pas ipsas aerez attrahentibus constringi r dila-
tari uidebis quod est magnuz signū in defectioe
uirtutis. Et dixit Gal. cū aliqū uirtus oēs
partes pectoris mouere et aerē sepe et rime
p nares minue trahere tūc iquire sui pectoris
dilatatione que exit modica et dilatatio que e ex
acutissima febre nō sumat. N3 eoz qui magnuz
hnt hanelitum pp angustiaruz uitarum spiritus.
Et inquire narium extremitates que folia ape-
lantur nam uidebis ipsa folia rstringi et conu-
gi et plicata fieri. Et fedit. S. q. sic defectio oīuz
lacerorū pectoris cohibz infirmū oēs partes pe-
ctoris dilatare silt ex particulari eoz defectioe
pauculariter pect⁹ dilatare cohibet. Auic.
quoqz silt dicta tria sig^a posuit p^m e q oia mē-
bra laborat ut moueant r tū nō mouent nec ap-
parēt moueri motu notabili n3 de quo sit curan-
dū n3 extendunt dilatatioe itegra sicut accidit ei
qui conat illud qd nō ē sibi possibile. hoc n. cū
nō sit pp inflammationē n3 pp rstrictionē meatuuz
ē signū debilitatis uirtutis a mouēdo. 2^m si
gnū ē qz hic hō nūc hanelitū uix supra abas
nares ut attrahat multū aerē h tū signū nō ē ita a
propasatū defectioi uirtutis. quin ē cū alijs cāis
qbus oia pectoris mēbra mouent possit repe-
riri. pōt. n. reperiri i forti inflammationē. laborant
enī homines et bruta tūc ut cū nari⁹ trahāt ae-
rē. Et silt pōt reperiri in rstrictionē meatuuz p-
pterea dixit. Auic. ut supra q iunantur qz nari-
b⁹ in plurib⁹ dispositib⁹. Hoc tū signū pl⁹
apropiat malo hanelitū ex defectioe uirtutis la-
cerorū pp qz oēs motus tā pectoris qz partiu
adiacentiu sunt debiles et nō apparētes. Et sic
nō apparet mor⁹ insufflatiois uirtutis foliozuz
nariū uidet magis manifest⁹. S3 i hanelitū i
quo oia mēbra mouent facto a calore forti sunt
multi motus magni r apparētes et iō i eo nariū
motus nō sic notat. Et silt i tali hanelitū facto
a rstrictionē uiax et si insufflatio nō sit sicut i il-
lis qui hnt calorē forte ē tamē manifest⁹ motus
partiu pectoris. Et ē i eo ē nō ē sic notat⁹ mo-
tus manifestū. Virtus isuper debilis nō pōt in-
pulsioe forti mouere aerē ut ueniat ad os ymo b-
biliter motus aer uenit ad partes colatorū r exiit
per nares. Et facili⁹ ē ē debili uirtuti trabe-
re per nares si nō sūt opilate qz p os. Et pprie
qz foramina nariū sunt ad hanelādū et nō os ut
S. dixit. q. de utilitate particulaz et i libro de
distia iquit. Qū tozaz i becilius decēte mouet
secundū ispiratioes quib⁹ coadiuuat spm hane-
lasi coattrahētes aliqualiter aerē ipm extrinse-
cū fm motū fm quē et per os attrahere qd eligē-
tes colligim⁹ labia. 3^m signū dixit. Auic. ē qz
nō ē apud redditiū aeris ad exteriora. f. instiole
et insufflatio qz nō pōt debilis uirtus fortiter cō-

primere nec subito que requirunt ad insufflatio-
nā. Et ponēs signa. Gal. eodē 4^a de interi-
b⁹ hanelitus mali i quo oia pectoris mēbra mo-
uent dixit. Qd si calor fortis et istrumētorū an-
gustia iungant sicut rigit i pīpīa maximus
hanelit⁹ et uelocissim⁹ et sepi sum⁹ nō sufficit eis
3⁹qz erecti sedere desiderāt. Nā in i hac sessio-
ne sessunt totū pectoris dilatationē facili oēs
fore eo q ipsi iacētib⁹ pars pectoris supra ali-
am partē incidit. Et ptes temeritatis pectoris
dorsi ossib⁹ rīgūt qz cū ossa dorsi eo sedente
erecto dilātētur pectus ascēdit n3 ps supra alie-
nā rculatur. Et dixit. Gal. q idē hanelit⁹ cō-
tingit eis qui spatū pulmonis plēnū hnt catar-
ro a capite descēdere uel mā a uicinis fluere. dif-
fert tū ab illis eo q nō sit cū insufflatioe u3 cali-
dus aer ab eo egredit. Et silt quib⁹ iter pec-
tus et pulmonē nimia sanies adunat totū pectus
eleuat sed tū insufflationē nō hnt n3 ab eis calid⁹
egredit aer nisi cū acuta febris rsequit. neqz hy-
uelociter suffocatur qz eoz uirtus defecta est.
In illis autē quibus mā i pulmone incidit aut q
sunt pīpīa aut otiosi pp materiā pulmonū iui-
scatā uirtuo custudita ē. Et si i quodā tēpo-
re apā ad maturādū tardas habuerit pectus uli-
me dilatabit n3 aerē multum semel attrahere ua-
lentes sepe cum sibi alenore sine insufflatione
conatur quib⁹ tamē nimis calorē habentibus i
sufflationē hēbunt. item squināti hntes hoc pa-
tiuntur sed tū angustia spūmal⁹ hōz nō ē in cōca-
uitate ad quā aer cū hanelitū ducat sed i uis q
bus aer penetrat. Illi uero quib⁹ uulnera et
apā aut nimia mā in pēanitate pectoris aut i pul-
mone extiterit guttur et canales pulmonis i sua
qualitate absqz opilationē hēbunt. Sed tū angus-
tia hnt in pēanitate in quā aer inspirādo ducit
rsequēs ē pectus et maxie et nimis dilatare e-
paz aeris adduci unde cohibent ueloces et spsi-
sum habere hanelitus. Et dixit Gal. q hane-
litus pcedens a uirtute debili dictus ē mal⁹ neqz
in eo deterior ē qui ppter nimias calorē uisio-
nez existit. Et peior est qui propter calorē sēp
augmentat in magnitudine uelocitate spissitudine
qz aer cum hanelitū in eo exiens sit cū insufflati-
one calorē ebullientis. Et dixit qn pēdicte
tres cāe contingunt silt. eger cito moriet⁹ duab⁹
uero simul exstibus difficilr sanabit⁹ Si autēz
una solus r pprias habuerit differentias eger
aliquando sanabit⁹ r aliquando morietur.

Anelitus

parul. dispositio dixit Auic.
ecōtrario dispositioni magni p-
pter paruitates eius qd attrahit⁹
r silt eius qd extrapellit⁹. Et
remouens quāda⁹ errores dixit extiatur a qui
busda⁹ q hanelitus paruus ē ille qui completur
motu uelamīs solius. Et Raf 3^o continētis
imposuit hoc ypo⁹. 3^o. epydimiariū uel Salo in
expōne eius. Dixit. n. i magnitudine hanelit⁹ pec-
tus mo⁹ in toto sed in paruo nō mouetur nisi dya-
fragma solūmodo. 4^o tū de interiōrib⁹. Gal.
dixit oppo^m. propter hoc dixit Auic. hoc extia^m
non est uerū absolute q declarat per tres rōnes

Et prima rō ē qz qñqz motu uelamē solius
hanelitus factus qñqz est parvus et qñz ē equal
ita qz parvus qñ equalis pōt compleri motu
solius uelamē. De paruo apparz in hoc capto
Et de equali apparuit supra de hanelitu equali
naturali. 2^a rāō est quia hanelitus paru⁹ qñ
qz fit cum oīa pectoris mēbra mouent. ergo tūc
non fit solo motu uelamē. Quā paret qñ cū oīa
mēbra pectoris sunt debilia oīa mouent ad par
uuz hanelituz faciem. non n. sufficit solū uelamē
cuz est debile ad hanelituz qui ē necessarius sed
oportet ut iuuetur ab alijs et qñs necessari⁹ fit
non tamen est equalis qz potest esse infra equa
lez. f. paruus. Cuz n. uirtus uelamē non sufficit
attrahere tñ de aere qñs est necessari⁹ in hane
litu paruo tunc iuuari requirit motu alioz men
broz quare sequitur qz hanelitus paruus non
fit absolute solius uelamē motu. 3^a rō ē qz
si foret illud ueruz sequeret qz hanelitus factus
ab oibus mēbris pectoris esset absolute magn⁹
Et Alu. h. remouendo dixit qz aliqñ non ē suffi
cientia in attractione et eductione aeris que fit
motis oibus pectoris mēbris filis ei que aln
fit moto solo uelamē qñ ē icolumē sanū et forte
ergo hanelitus factus oib⁹ pectoris mēbris mo
tis non est magnus suple sed erit paruus quia ē
infra illuz qui fit moto solo uelamē et ille ē eq
lis ergo iste erit paruus. Et declarans Alu.
qz dixerat ait qz neqz unus mēbruz pectoris ne
qz etiam adiutus ab alijs ē sufficiens ad dilata
tionez integraz n3 illuz qñtatis ut pueniat ide
dilatatio equalis qualis. f. puenit solo uelamē
fano et forti moto. Et istud erit ppter debilita
tem uirtutis illoruz mēbroz aut ppter cōstri
ctionez meatuz pulmonis ppter quaz licz mē
bra sunt forma non potest pulmo recipere equa
le qñtate aeris. Et cognitio cap⁹ hanelit⁹ pui dix
Alu. est p cognitioez cap⁹ magni dictay f3 sem
taz oppōnis. Itaqz tñ p hoc noluit qz oēs cāe op
posite cās magni regant ad paruu pulsz. Ita
qz sicut ad pulsz magnū requit mot⁹ oīuz pui
pectoris et respiratio plurimi aeris ita due cāe
hys opposite regantur ad hanelitū pui f3 suffi
ciat ad pui destructio alterius duay cap⁹ magni.
Erit ergo pui qñ pau⁹ aer respirat et qñs
oēs ptes pectoris moueantur. Et loquēs d cās
hanelitus pui in spālī dixit duas fore cās quay
una ē dolor q auget apud motuz hanelitus quare
cessat uirtus a motu. Dixit eim Qñz minoraē
hanelit⁹ cā doloris qñz sepat dolor iter mēbra
hanelitus et inter motus eoz. nō eim pmitit do
lor ea opari qd necesse ē. 2^a cā est opitō siue
qñtatio uay hanelitus phibēs introitū multi
aeris. dixit eim qz qñz minoraē hanelitus pp
qñtatioez. Est qz et 3^a cā pui hanelitus de
bilis hūis f3 hāc tāqz notā Alu. dimisit. Et si
gna quidē causarum hanelitus parui opōsitā
causis magni non sunt scdm opionē illay. Par
uum hō hanelituz cā doloris significat inuentio
doloris qui auget ex motu magno hanelit⁹. Et
qz hñs dolozes si tollerat aliqñ dolozes et qñs
auget in motu dolor et ex pectore sup ipz possi
bile est ei ut magnificet qñz hanelitus. Et qz
qñz cuz hoc hanelitu puo accidit iter separiōes
hanelitus eius. f. iter plures hanelitus puos ha
nelitus alijs magnus licz nō tolleret dolozes uo

luntarie. Et hoc pp dictas cās una est qz adduc
ad magnitudinez facienduz et ad tolleranduz dolo
re uelit nolūt necessitas ita addita ut dolore post
posito faciat hanelituz magnū. 2^a cā est negli
gentia doloris siue fuerit uolūtaria ita qz eligat
paties pp necessitates quaz cognoscit negligere
dolozes et tollerare ipm siue nō fuerit uolunta
ria f3 nā distracta ad alia aliqñ nō recordat do
loris. Et signū facti a qñtatione meatuz est
ecouerso illius totius. f. qz nō inuenit dolor n3
pōt aliquo tēpore hanelituz facere magnuz iter
quos stante opitatioe Et loquitur de opitatioe ad
quā nō sequit dolor. Et scienduz est qz aliqñ
ad puitatē hanelitus qñtationē ambe iste cāe. f.
dolor et opitō ut i apate spūaliuz. Dixit Alu.
Qñ pulsi. i. hanelitui puo associat raritas ita
qz sit pui et rarus si significat mortificationē nē
qz significat ifrigidatiōez mortificationē pp quā
pauco aere eget et raro. Sed qñ associat ei fre
quentia significat dolozes in pibus pectoris et
q sequitur ipm eo qz dolor nō pmitit dilatare
ptes pectoris ut tantus attrahat aer qui suffi
ciat necessitati quare restaurat hūis p frequen
tiaz. Et hoc significatuz ē ueruz utplm. nam
et ex alia cā pōt hanelit⁹ fieri pu⁹ et frequēs sic
pp necessitate additaz et iobediētiā istrumtoz.

Anelitus longus dixit

Alu. est ille
in quo plongat spaciū motus
aeris in attractione ipsius et eius
redditu ad extra ut possit uirtus

opari in aere plimo. Et iō plongat dilatatiōez
ac et qñtatiōez. Et dixit. qñ dolor uel qñstri
ctio meatuz phibet fieri hanelituz magnū aut
uelozes et tūc fit hanelitus longus. ponit eiz in
qñlemēto eius. f. magni et uelociis ut cōsequatur
qd attractus ē de aere p longitudinē spaciū qñti
tates magni et uelociis. i. qz attraheret in haneli
tu magno aut ueloci. Et hanelitus breuis est
diuersus a longo qz breue ē spaciū attractiōis
et expulsiōis aeris. Et qñ breui associat fre
quentia ē cā eius dolor in istrumētis hanelitus et
q sequitur ipa. Qñ aut dolor in istrumētis
hanelitus fit cā hanelitus longi et ē breuis est
qñ sicut colligit a hāl. in lib⁹ d diuina uarietas
in hanelitu pp dolozes est fm electionē uel uolū
tates paciētis elligentis motuz sui pectoris f3 qz
credit ab eo minus dolore. Qui ergo dolet
pmuz est qz facit qz cessat ab hanelitu magno et
facit puam et uelocem ut uelocitate restauret
qñ pectus plus dolet cū motiōe magna qz cū ue
loci. Et si nō pōt uelocē facere obstate dolore i
choat paruu. i. quo si inuenit dolorē comod tolle
rabilē facit ipm longū ut cum lōgitudine restau
ret magnū uel uelocē. Si aut inuenit dolorē diffi
culter tollerabilē tūc stat qz incipit mouere ad
hanelādum definit a motu et querit quietē qz in
uenit quietē quietantē et qñsolantē eū a dolore. fa
cit ergo motū breuē sed restaurat cū frequentia
qz cogit ad hanelandū. Et qñ associat bre
ui raritas significat mortificationē caloris in
nati maiores. f. et minoz fm gradus paruitatis
et raritatis. Multa enī breuitas et raritas mul

ta infrigidatione et caloris innati extinctione si
gnificat et minor minorē.

Anelitus uelox dicitur.

b hinc ē ille in quo ē motus ī spatio breui ex cōsecutione necessitatis nō sicut breuis et paruus qui .s. nō fuerit cōsecutione necessitatis. Hō .n. ē ī breui absolute ē esse uelox. S; qñ tēpus ī motu ē breue pp necessitate agēis ī mōdō. Hō .n. hanelitus uelox ē hanelitus paru' ī quo .s. paru' respiratur aer qz dilatio et restrictio ad paruū spāiū pñt fieri cū pignitia motoris et sic cum tarditate. Hō ergo hanelitus ē uelocē ē ē paruū ī spatio et paruum ī tēpore sed ē festinare ī motu cogente necessitate. Et sic hanelit' uelox uel fit ī breui tēpore qz tardus super eodē spatio equali uel fit ī tēpore equali tēpore hanelitus tardus super maiori spatio. De cāis autē uelocis hanelitus dicitur. Hal' ī libro de diffinīa qñ ppter pperantē utilitatē omnis uelox mor' fit et ē uirtutē ei ministrari potentē .i. robustā ēē et organoz nullo .poperāte. Eodē .n. quoniam cāp eget uelocitas quo et magnitudo. Dicitur ē ī lib' de pulsibus qñ ptingit alii utilitatē sufficēter pperantē quāuis uirtus debilior moderato fuerit motum fieri uelocē. Et hinc colligitur 3°. dicit uelocitas ē ppter fortē uelocitatē hanelit' dī sed nō ē necessarium penitus ut sit uelocitas cum sanitate uirtutis et bona dispositōe instrumentoz. qd ē qz uirt' iuuat se cum uelocitate qñ deficit fortitudo idest magnitudo et forte facit hoc ut restaret per hoc qz deficit a fortitudine .i. magnitudine. Et ppter accidit hoc cū uirtus ē fortis et instrumenta nō sūt quēuēntia. Dicitur. H. cā eius ē uehementia necessitatis cum nō psequit' ī ipso sufficiētia magnitudinis .i. ex magnitudi ne quāuis oz. tunc .n. oz qz fiat uelox. Hō psequi autē ex magnitudine quāuis ē necesse ē dupliciter aut qñ ē necessitas ita magna qz ē supra illd qz magnitudo ad ipsū qz .s. n. pphēdit sufficē aut qñ magnitudo separat et nō pōt fieri que sepe ratio magnitudinis aut ē ppter cām ī instrumento aut ppter cām ī uirtute. Et signa hanelitus uelocis nota sunt. Hā ī eo ē aut necessitas multum magna aut iobediētia instrumenti aut uirtutis debilitas. Et dicitur. Hal' de hanelitu tardoz qz raria cārum .s. paruitas et tarditas nō oīo qz raris idigent cāis omnib' simul. Sed una qdem ex eis oz ad eē oīo. plures aut nō ē necessarius si .n. utilitas mltū exsoluat. exsoluit mor' magnitudinis et uelocitatis ēē dyastol' quāuis robur habeat ipsa uirtus. ociosum .n. habebit id quousqz nō eget aīal eo operādū uel si magis qdem fuerit utilitas exsoluat aut robur aliquant' uirtutis uel si adsit quidē hic nocumētum nō accideret organo qd cūqz enim horū fuerit phibebitur uelocitas respiratiōis. Et hinc. dicit hanelitus tardus qñ uelox. Et cāe eius sunt qñ cāis illius qz .s. sunt aut diminuta necessitas aut qz satisfuit necessitati per magnitudinē solā. Et subdit. Qñ tardat pp dolores quare necesse ē ut mēbrum hanelitus moueatur

31
cum facilitate et spaciositate et tarde ut non au
geatur dolor.

Psitudo et raritas atri

f stenti ī hanelitu. hanelitus .n. frequēs dicitur. Hinc ē ille iter quē et illum qui ē ante ipm abreuiat tēpus est .n. quies illa parua. De cāis eius dicitur Aristot. ī de morte infirmitatum quēcūqz faciunt pulmonē durū aut nascērys aut supfluitatibus aut caliditatis equalis excessus ī febricitantib' spm spūz faciunt ppter non posse plo nez tales spm longe emittere et tandem qñ nō pōt amplius mouere moriunt' expirantia. Dicitur Hal' ī libro de diffinīa. si uirtus ad multū debilitatis deuenit nequaquā cito moueri poterit sed tunc spūz magis p ueloci fieri acū. omnis aut spūz uirtutis a eius u' ē causa .s. eius quod ē uelud utilitas eoz minoratio .i. quando acūs sunt minus qz scdm qz utilitas exquirunt tunc spūz sanatur. Coguntur .n. tunc illa pperante nō qescere plm. Huer. aut 3° colligit dicitur thorax .i. requentia sit ppter multas necitates hanelandī Sed non ē necessarium ut sit cū raritate uirtutis et bona dispoīe instrūz qz non p maiori parte facit h' quia eū ipsa iuuatur qñ pedit fortitudi nez idest magnitudinē. Et accidit etiaz qz iuuat ī hoc qñ pedit uelocitatē ppter penuriā pūritis. Dicitur hinc. causa eius est duplex una uehementia necessitatis cum ē tanta qz non sufficit ei magnitudo et uelocitas qñ ipsa ē maior qz sit illud quod pprehensū est ad ipsā necessitatē cū magnitudine et uelocitate. 2° cā ē quia qz uis necitas sit magna non tamen est tāta ut predicta sed minor ea tamen non potest ei satisfieri per magnitudines aut uelocitatem qñ et si minor ē ea phibet tñ ex dolore aut apate aut cōstrictione ppter mās plimas aut coartatione aut effusione puris ī spatio pectoris aut ppter aliquā aliaz causarū cōstrictiōis. tunc .n. oz ut fiat frequens ut frequētia recōpēsetur necitati quod nō pōt facere magnitudo et uelocitas. Et hanelitus quidē frequēs sicut testat' .y. facit sequi nō cumētuz ppter exsiccationes plonis et destructiōnē instrumenti hanelit' ī eis que sequunt' ipz naz hanelitus frequēs inspirat spūz unde leditur instrū hanelitus et que sequunt' ipm et hanelit' reditur difficil'. Dicitur ypo. primo pnoticoz Spūs si frequēs sit dolorē et suspēsiōē significat ī hys que sunt sub dyaphragmate. Et Hal' dicit ī comento qz hanelit' frequēs fortasse significat dolorem et fortasse significat inflamationem ī mēbris que sunt ī pectore sed hanelitus doloris est paruus et frequēs et apud inflamationē ē magnus et frequēs. Sed hanelitus raris frequēti qñ existit. Est .n. ille inter quē et illū qui ē ante ipm prolongat tps. nam quies illa magna ē. Et cā eius ē opposita cāe frequentis. et sūz significatio ipsius Contingit at qñqz magnitudinē uelocitatē et spūz situdines adiūce cōiungi. Et sūz carūz oppositas dispoīs d quibus dicitur. Hal' ī libro de diffinīa. Quibus cūatur alia spūs et ppter ea idiget

renutricatione eius non mag^m solum sed et uelo
ces et spissus inspirant. Quibus uero nihil eia^m
h^uas hys spem inspiratiois. Si uero utraq³
coaturat. s. caliditatis augmentum et spiritus q^u
p^{ro} hy maximam ois et uelocissimam et spississimam
inspiratioem habent et maxime si uehement^{er} utrum
q³ augmentet sicut et minoratio ababus f^{er}is par
uissime et tardissime inspirationes fiunt et accit
qd^e q^uz ut differat inspiratiois mot^{us} a motu ex
spiratiois uel e^o i suis dr^uctis. Dixit. A. uic.
Q^uz diuersificat in q^ustione. s. tantum et q^uz
in dilatioe. s. t^um ex pte magnitudinis et p^{ro}uitatis
ita q^u q^uz est dilatio maior et q^uz est q^ustio
maior. Et si^l est in alijs hancit^us differetis.

Unde de ueloci hancit^us dixit. Q^uz est uelo
citas suple uel tarditas in uno duoz motuum. s.
dilatiois et co^ostrictionis plusq^{uam} in alio ita q^u
p^ot^{est} e^{ss}e dyastoles uelocior s^{ist}ole et e^{ss}u^{er}so. Et
si^l p^ot^{est} esse maior et e^{ss}u^{er}so. Dixit. A. uic. in
libro. de d^{ist}ina. C^um uic^{it} imoderatio lignamose
h^uoz q^ustiois ead^ez exspiratiois d^{ist}inas opa
bit eis q^u inspiratioe dicte sunt. ueloces e^{ss}e er^ut
et magne et spisse multa hac supfluitate coacer
uata. p^{ro}ue aut^{em} tarde et rare fm q^ustias d^{ist}pones.

Quibus aut^{em} respiratiois adinuices p^{ro}uitas
s. inspiratiois ad exspiratioem sicut in pulsib^{us}
dyastoles ad s^{ist}ole. sp^{er}s qued^a er^ut rubimioz
z^um totas respiratioes. C^ungit eim q^uz inspira
tio fieri magnam exspiratioem aut^{em} paruam. A. uic. e^o
Ita quoq³ inspiratioem quide^m ueloc^{it} exspiratio
nez h^uo tardaz aut^{em} e^{ss}u^{er}so. Dixit. A. uic. A. do
tus qui est fm quilibet qualitate. i. p^{ar}te uel diffe
rentia mot^{us} est q^uz maior est h^uz necessitates equa
tiois. i. t^{em}peram^{en}ti caliditatis cordis cu^m introi
tu et dilatioe ex parte magnitudinis et p^{ro}uitatis
fortasse est dilatio. Et q^u dixit fortasse dedit
intelligere q^u fortasse est q^ustio illa pars que
indiget equatioe cu^m exitu et expulsi^oe. Qu^{er}u^{er}
q^uz eim eaz est magna necessaria est motus qui
tenet ea magnam addit^um. Itaz si est necessitas ex
pulsiois uaporis fumosi plurima p^{ro}pter multitu
dine q^ustiois eius aut^{em} qualitates acuitatis eius
erit q^ustio elusatiois. Et si est necessitas ex
tinguendi calores inflamati plima erit dilatio
magna. Et dixit. A. uic. ubi supra iuentis sim
plicibus differetis sp^{er}s n^o erit difficile iuenire
p^{ro}positas ex illis. Cum eim magna q^uda sit ipsi
ratio si^l et qued^a uelox et p^{ro}uita eis. s. parua
et tarda. necesse est uniuersas fieri quatuor q^ust
natioes p^{ro}positaz circa inspiratione. s. magnam si^l
et tardaz. Et magnas simul et ueloces et paruas
et ueloces. Et paruas et tardas. Ita aut^{em} et fm
exspiratioe ead^ez quatuor p^{ro}u^{er}gatioes necessa
riaz est ex^{ist}ere. In quietibus aut^{em} n^o p^{ro}u^{er}git
p^{ro}positaz sp^{er}s d^{ist}incte fieri. n^o e^{ss}e eis due p^{ro}pones
insunt sic et motibus s^z una sola s^z sp^{er}situdine
et raritate ex^{ist}ens Itazq³ tardior et minor ea
que s^z n^oz inspiratio. uelocior aut^{em} et maior ex^{pi}
ratio diminuta esse dicemus eis q^u ita dispositi
sunt n^oz caliditate additaz h^uo fumosaz. Inf
piratio h^uo magna et uelox exspiratio h^uo parua
et tarda addita esse que fm n^oz caliditate nullaz
h^uo esse fumosaz supfluitates. Et dixit inspira
tio quoq³ p^{ro}uita et tarda ifrigidatioem indicat n^o
lis caliditatis qualiterq³ se beat exspiratio.
Et si exspiratio s^z illud disposita fuerit. s. tarda

et p^{ro}uita de caliditate p^{ro}u^{er}git iudicabit hoc id^ez
s. sp^{er}s ifrigidatioem. S^z si magna et uelox
fuerit habundate significabit caliditate p^{ro}u^{er}git
qualiterq³ se beat inspiratio. Q^u si fm illud
inspiratio disposita fuerit de caliditate p^{ro}u^{er}git
iudicabit id^ez. Et dixit. A. uic. magnitudo cum
sp^{er}situdine ex^{ist}ens utilitatis p^{ro}u^{er}git signi
ficat. Si h^uo cu^m raritate desipientiaz ostendit.
P^{ro}uitas uero cu^m sp^{er}situdine p^{ro}u^{er}git dolor^{em}
significat. Cuz raritate uero caliditatis e^{ss}olutio
nez. Sp^{er}s s^z h^uo si^l et uelox multa ad sp^{er}situdi
ne t^{ra}nsitioe facta pauca h^uo ad uelocitate doloris
simul et utilitatis est augmenta. Si uero e^o ad
uelocitates plus et ad frequentiam minus utilita
tes solus imen^{er}az est significat. uer^um concurrit
huic p^{ro}u^{er}gationi necessario magnitudo sicut per
uitas aliquando. Sp^{er}s uero et tarda coniu
gatio habundante sp^{er}situdine dolor^{em} ostendit
tantum uero egredines ab eo q^u secunduz q^u n^oz
quatum et fm tarditate composita dispositiois
erit cognitio. Et eim et diminutam caliditatem
et dolor^{em} aliquam particulam significat ita aut^{em} et si
habundat plus sp^{er}situdine tarditas erit cognitio
dispositiois que n^oz est dicta sed min^{us} dolore ost^{est}
dit eos qui sic se habet magis uero minoratam
e^{ss}e caliditate. Dixit. A. uic. cu^m docuit si^lre ex au
gneto parue dilatiois et magne q^ustiois q^u
q^u p^{ro}u^{er}git homini ut n^o sit attractiois magne ae
ris ymo parue et sit magne extractiois hancit^us
tunc illud est significatio q^u caliditas inata est dimi
nuta. Et caliditas extranea intras. i. f^{er}is et de
pendens ab humore est addita. Et h^u uer^u est q^u ipa
extranea caliditas est fm mensura caliditatis ina
te ita q^u et ipsa sit diminuta. Et dixit. A. uic.
ne i^{ca} est q^u ab humore a quo illa extranea cal
ditas dependet multi eleuant uapores mali per
actionem ipsius caliditatis. i. ipsi humor^{em} unde
fit magna necessitas extractiois eoz. A. uic. aut^{em} re
quiritur fortis ifrigidatio e^{ss}e caliditatis sit dimi
nuta. Ergo q^ustio erit magna et dilatio par
ua ut p^{ro}z in febribus putridis malignis i quibus
ad tactu n^o apparet caliditas fortis. in febrib^{us}
aut^{em} effimeris et ethyis n^o sic foret ymo in eis
dilatio semp^{er} est maior q^ustioe quams i eis ca
lidas sit diminuta. Dixit. A. uic. ubi supra. Qui
cumq³ motuum respiratiois nocet et ea que aut^{em}
ipm quiete egredi facit ab eo q^u fm natura. du
plici igit^{ur} ex^{ist}ente i motib^{us} nocimento duplex
erit et in quietib^{us} defectus. Et eni utilitatis sem
per diuturnas facit quietes. habundantia uero
breues. itaq³ cu^m diximus sp^{er}sam et magnam fieri re
spiratioe a multitudine caliditatis uerus est ser
mo. habundantia. n. caliditatis que fm naturam
inspiratioe facientes magnam breue mox prece
dent^{em} ipsa quiete breuem ostendit. Eius h^uo
caliditatis que preter natura et fumose sicut ex
spiratioe magnam ita et quiete que est ate ea bre
ue operant^{ur}. ita et si minorant^{ur} que utilitatis cali
ditate minorata i nata quidem caliditate nocita
parua inspiratioe fiente quies longa p^{ro}cedit. ea
uero que preter natura percunte parua quide^m ex
spiratio longa uero que ante ea quies sit. multo
e^{ss}ens. n. que preter natura caliditas aucta est q^u ne
ro fm nam diminuta. quecumq³. n. utilitas motu
p^{ro}perat precedere quiete tardare si subuinet. Et
si^l dixit. A. uic.

Anelitus

uehementis. i. for-
tis dicitur. Anelitus
b. e. ille ex cuius magnitudine uirtus
laborat illic. i. in faciendo magni-
tudine superflua coarctatio. i. p-
pter superflua necessitate coarctantem uirtutes
ad introitum. i. plurimū aeris et ad elufflandū cum
exitu plurimū aeris quare fit qd hic hanelitus ē
cum magnitudine fortis. Hanelitus nāq; nō
magnus nō pōt eē quin sit fortis saltē principa-
liter. uera. n. magnitudo ē differētia multū mani-
festans uirtutis fortitudinē que conat̄ toto pos-
se pp̄ superflua necessitate i. attrahedo ⁊ expel-
lēdo. dicunt quidā fortis hanelitus ē qui forti-
ter tactū resistit sicut ⁊ pulsus. Et signa ha-
nelitus nota sunt ex notitia carum eius. i. ex in-
strumētū obedientia ⁊ necessitate. mīta et uirtu-
tis fortitudine per motū uehementē et respira-
tionē plurimū aeris. Qd si cū fortitudine su-
erit et uelox ad hoc maior ostendit fortitudo
Et si cū hys ē frequēs erit fortitudo ultima.
Et debilis hanelitus est in omnibus predi-
ctis forti oppositus.

Anelitus

sublimis. i. al-
tus dicitur. A.
e. hanelitus magni spēs. non tamē
dr̄ pprie eius spēs sed ē quedam
fortitudo. i. magnitudo. i. secūda
unaz dimensiones tū ⁊ scdm altitudinē. Et secū-
dus hunc modū hanelitus longus ⁊ hanelit⁹ la-
tus possūt ēi dici hanelitus magni spēs. Ha-
nelitus tū altus potest dici sic etiam ex alio mo-
do. i. ex hoc qd partes superiores pectoris mo-
ueant̄ in eo. i. magno motu. inferiores aut nō sic
de quo dicitur Anel. qd necessarius ē in eo mot⁹ su-
piorū lacertorū pectoris ⁊ non puenit necitas
i. que addit̄ ad mouendū uelamen ⁊ inferiores
lacertos pectoris. Et iste quidē hanelit⁹ ac-
cidit in febribus pestilentialib⁹ in quib⁹. i. in cō-
diū ē in corde ⁊ paritibus supioribus pectoris
in inferioribus aut eius ⁊ circa epas non repit̄
caliditas addita notabil⁹. Et in istis febrib⁹ ap-
paret urina bona naturalis. Et signa ei⁹ sunt
nota per uisū ⁊ ē p tactū capitis i. partib⁹ cor-
dis ⁊ supioribus ⁊ tepiditas in partib⁹ epatis
⁊ inferioribus. Et hanelit⁹ pfund⁹ siue op-
tus est predicto in omnibus oppositus.

Anelitus

frigid⁹ sic di-
ci qd frigid⁹
sentit a tactu qū eius exspiratio
puenit ad manū uel facie astantis
Et significat dicitur Anel. moris
cartones hūris ⁊ extinctionē caloris inati. ⁊ cō-
uersioē capitis ⁊ cōdis ad frigiditē. Et h signi-
ficabit scdm diuersitatē gduz frigiditatis ipi⁹
Et est dicitur Anel. deterius signū i. egritudib⁹
acutis ⁊ propriē quando ē cū eo raritas qm̄ tūc
complet significatio eius super resolutionē ca-

loris inati. Dicitur Raf. 3. cōtinētis hanelitus
frās si fuerit malum significat eo qd est ex ca-
litate exite in corde extincta aut ex passione
cordis ppria. Et ex primo pnosticoz dicit si
exitus per os ⁊ nafres uerit frigidus signū ma-
lum erit.

Anelitus

feridus est in
trans in feto
re oris qd est de suo capto. hūm
tū separatur et discernit a reliquis
spēbus fectoris oris qm̄ in illi
qūz euēat̄ fetoz. i. sentit et pcepit in dispōne qd
nō est hanelitus scz cūz nō hanelat̄ suple. scz hane-
litus feridus pcepit cū hanelat̄. Dicit Raf.
3. pūctis. hanelitus feridus significat hūores
putrefactos ēē in instrumētis hanelitus si cā ei⁹
nō fuerit in ore. Et Anel. dicit. significat hūo-
res putrefactos in mēbris hanelit⁹ aut cāna aut
pulmōe cum in eis putrefit hūoz aut mā alia nō
hūozalis sicut cum putrefit pars membralis
carne uel pulmonis.

Ontingit

pmutatioē
fieri i. dicitur
spēbus hanelit⁹. i. magni uelocis
et spissi ⁊ hri op̄ eoz. i. qui tardū
et rari de una spē. i. in alias ex p-
mutatioē facta in cāis eoz tribus supradictis. i.
necessitate obedientia instrumētū et hūre. Et
est silis ista pmutatio in hanelitu. dicit Gal. in
libro. de diffina ei⁹ qd fit in pulsu ita qd si ē i. pulsu
ita et in hanelitu. si itaqz additur caliditas
parum alijs causis respirationis in perma-
tatis manētib⁹ iuenies qd maior erit hanelitus
manifeste scz uelocior. maxie aut facta caliditate
uelocissima fiet respiratio etiam et spissa pūm
ea aucta. Prio ergo aucta necessitate magni-
ficat hanelitus et si plus addat̄ magnitudinē ad-
det uelocitas et fiet magn⁹ et uelox. Et si adhuc
plus addat̄ addet̄ illis spissitudo. et fiet magn⁹
uelox et spissus et hoc claz est in corpore sano.
maxie sano simpli. In corporibus ei⁹ sanis nō
deductis p caliditates additas extra latitudines
sanitatis. manifesta est talis pmutatio. qd in eis
cū addita dicta caliditate saluat̄ hūris robur ⁊
instrumētū obedientia. ita qd i. eis p additamē-
tus caliditatis arguere. Hanelitus est frequēs
ergo ē uelox. et est uelox ergo est magnus. Sed
nō i. eōuerso arguere. pōt ei⁹ esse hanelit⁹ ma-
gnus et nō uelox et uelox et nō spissus. In corpe
aut ego egritudine calida nō ē sic claz d dicta p-
mutatioē. qd nō saluat̄ in cīs hūris robur et in-
strumētū obedientia nisi fortasse i. ualde paucis
sic i. qbusdā efficiētis i. qbus saluatur p dicitē cāe
et si nō oio respectu sui sani saltez parū minuit̄
ita qd poterit necessitate assumēs hūris ⁊ ide for-
tius agens in hanelitu facere processum supradi-
ctum. Quare aut primus gradus caliditatis
addite supra equalem facit in hanelitu magni-
tudinem est quia natura sēper facit cum potest
illud quo magis consequit̄ finē suū. finis autēz
d. z.

hanelitus ē ut supra. trahere aerē sufficientē ad
euentationes capitis cordis. Uadēte at calidi
tate ad augmentū per nullū modū mouendi ha
nelitus instrumentū habebit uirtus maiorē aeris
copias q̄ p magnitudinē toto dilatato pectore.
Qd si tñ fuerit caliditatis augmentū q̄ copia
aeris per magnitudinē attracti non sufficiat tñ
q̄m pōt conatur q̄ calitas euentē cūus ut nō
lōgo tempore moueat illi? calitatis incendiu. ue
locitat ergo motū et complet ip̄s in tpe p̄uo. qd
si adhuc non sufficiat. abbreviat ip̄s. quietis et
frequentat motus. Si at incipit caliditas mi
nuī et fiat redditus ab additione sua uerū equa
litatez. tunc p̄t q̄ de cāis dñis minuit ē fre
quentia et post eam uelocitas et ul? magnitudo
Ita q̄ illud qd ultimo additur prius remouetur
deinde illud quod aduenit ante ultimū et tandem
remouet q̄ prius aduenit. Dixit quoqz Sal.
ubi supra. similiter si minorata fuerit que scōz
nām calitas. ita q̄ deficiat ab equali cāis alijs
hanelitus ipmutatis manētib? adhuc parū. tar
dus et raritas necesse ē fieri inspirationē. Sed tamē
parū minore facta caliditate que scōm naturam
minorez. i. quia parū necessarius ē fieri inspira
tionē. multaz aut minorata tardioz. p̄m uero
minorata rariorē. Robusta. n. uirtute exite nō
contingit multo minore fieri dyastolez sed si ex
soluatur sufficienter necessitas p̄m quiescē cō
petit et sic fiet multaz rara non tamen p̄pter mo
ueri omisariā tarde robusta hute ita q̄ nō erit
ita tarda sicut erit rara. Et sic ex parte reisse
calitatis ab equali que appellari pōt fr̄itas sūt
etiam tres gradus. primus ē quo adueniente ha
nelitus fit parū. Secundus ē quo fit tardus. Et
3? fit rarus. Ita q̄ rarus si q̄ calitatez remissaz
siue frigiditatez magis distat ab equalitate q̄
tardus et tardus q̄ parū. Et q̄ dictus ha
nelitus p̄m dictos gradus pcedat mō dicto ap
paret p tanto q̄ p quācūqz unā rōnez p̄sumus
unū p̄patur ad medium unū p rōnez p̄positaz
p̄sumus aliud ad idēz medium cōpatur sed p̄m
gradus caliditatis supra equales facit hanelitus
magis et ē p̄m q̄ facit q̄ per oppositū p̄mus
gradus remisse caliditatis siue friditatis adue
niēs equali p̄m facit hanelitū p̄m. Gentilis
aut uoluit q̄ primus gradus remisse caliditatis
p̄m inducat raritatez. deinde tarditatez et ultio
p̄mitatez. et hoc p̄tingit ei p̄p incorrecuz textus
quē sumpsit a Sal. in lib? de dñia ubi supra q̄
textus uere facit ut scriptus ē supra. Notant
tñ qdaz et bñ q̄ fortis h̄tus nō ita facit in hane
litū magnitudinē p̄pter necessitatem additam
quin cum ea etiam faciat aliquam uelocitatem
et frequentiaz. Nec facit uelocitatem quin etiaz
cū ea aliquā faciat frequentia. uerū uelocitas
ista et frequentia respectu illius magnitudinis est
parua ualde. sicut ē et frequentia illi? respectu
illius uelocitatis. Et q̄ sūt et dicunt i oppositis
differētis. Et notat q̄ cū incipit diminui calidi
tas ab equali. alijs cāis hanelit? ipmutatis stā
tibus. primū qd dperdit ē magnitudo et fit ha
nelitus parū. qd si plus deperdit de caliditate
deperdit uelocitas et fit tardus. erit tñ tarditas
ei? maior. paruitate. Et si adhuc plus de ea dep
ditur. deperdit frequentia et fiet rarus ita tñ q̄
raritas erit maior tarditate ipsius et sic raritas

plus distabit ab equali quā tarditas. et tarditas
quā paruitas. uirtus. n. cōfortis ē et cū obediē
tia instrumentoz paz diminit de magnitudine
p̄pter diminitā necessitate. et post eā min? mi
nuī de uelocitate et ultimo plus minuit de fre
quentia. Et hoc uoluit. Auic. cū dixit. Qñ defi
cit redditus i intētiōib? trib? itentioēs appelas
gradus p̄dictos addite ut diminute caliditatis.
in trib? ergo intētiōib? i. in trib? gradibus di
minute caliditatis. ita q̄ stat i illo ultimo ad qd
peruenit ē. et nō redditus. retro. tñ inuenit rari
tas plus. i. q̄ differentia hanelitus. que ē magis
addita ē raritas. et postea paruitas al. deñ ma
gnitudo sicut ē min? diminuta. q̄ aduenit parui
tas. ita. i. q̄ egressio ab equali ad parū ē minor
q̄ ad tardū. et ad ambo simul minor q̄ ad rarū.

Qñ uero dixit. Auic. minuit desiderū. i. uir
tus motua uoluntarie q̄ desiderose mouet pect?
ad attrahendū aerē. debilitat q̄ tñ minuit desi
derū eius a mouendo et dilatando pectus. tñ p̄m
qd aquiritur ē paruitas in hanelitū. q̄ debilis
uirtus nō pōt facere magnitudinē. Et fiet hane
litus parū? uelox et frequēs et si adhuc pect? de
bilitabit. faciet acquiri tarditatem. nō potēs uelo
citer instrumenta mouere. et fiet hanelitus prius
et tardus sed tamē frequēs. Et si adhuc plus de
bilitetur addet in omnib? tribus dictis differē
tijs. et fiet magis parū? et magis tardus et magis
frequēs. Itā frequētia stante necessitate nō pōt
tollī ab hanelitū nec a pulsu ut patuit in sermōe
2? de pulsu formicante. Et sicut dixit. Auic.
Est si diminuit p̄bitio. i. si instrumenta defici
ant ab obediētia sua. et p̄bitat uirtutē a mouē
do. p̄m. n. q̄ tunc acquiri ē paruitas q̄ nō pōt
uirtus quāuis fortis dilatare instrumentū iobe
diēs ut faciat magnitudinē quare fit pulsus stan
te necessitate parū? sed et uelox et frequēs. Qd
si instrumentū magis inobediēs fiat nō poterit
uirtus uelociter mouere ip̄m quare fiet hanelit?
parū? et tardus. It frequēs nō poterit tolli quo
q̄ stante necessitate. Si autē tollat necessitas
et uirtus perueniat ad ultimū debilitatis aut in
strumentū ad ultimū iobediētiē. tñ fiet haneli
tus parū? tardus et rarus. Quādo aut nō stat
i. ultimo diminute caliditatis aut debilitatis uir
tutis. aut iobediētiē instrumenti et fit redditus
uersus equalē a diminuta caliditate. tñ p̄m q̄ ac
quiri ē frequētia remota raritate et post eam
acquiri uelocitas remota tarditate et ul? remo
uet paruitas et fit equalis.

Petres hanelitus mali q̄
ut p̄m i egris q̄
dam tamē aliquādo et si raro i sa
nis p̄posite oēs sunt et q̄ p̄time
quedā hnt noia iposita et quedā
nose carent. Dixit. Auic. i capitulo sermonis
utis de malitia hanelitus que ē alto mō dicitur
cor? hanelit? q̄ malitia hanelit? cōicat dispōn
bus egrediētib? aut nā i hanelitū que nō secunē
accidētia sana. i. sanuua ymo accidētia egra. i.
egrotatiua. q̄ uel sunt cū actuali egritudine l' cū
dispositiōe p̄pina ad egritudinē ut i sanitatez
lapsā multis uel neutralitate decidēte. Ille

que hnt nomē impositū sunt hanelit⁹ motu⁹ dif-
ficilis q̄stric⁹ dupl⁹ intrinsec⁹ et preparatus.

Et hanelitus quidē motus. i. mouens pul-
monez ut dixit Aul. in rubrica dicit⁹ ē hanelit⁹
cōcussus sine tremul⁹ i oibus silis pulsui tre-
mulo in causis et signis et significatis. Et q̄uis
Aul. i. de causis pulsus tremul⁹ non exp̄it d de
bilitate uirtutis dedit tñ cā intelligi. Quidāz
uero alij iseq̄ntes dictā rubricāz Aul. dicunt q̄
hanelitus motus ē ille in quo homo p̄cipit ac-
si intus i pulmone sit mor⁹ quez p̄cipiat. Et ē si
milis ei de quo scripsit Bal. 4^o de interiōib⁹
caplo 4^o qui defectionē sui dyaphragmatis p̄cē-
ter sciebat. Et inēit h una littera que dicit
Hanelitus motus ex naribus. i. mouēs p̄lōnē
q̄ in hoc hanelitu dilatant nares multaz. Et
quidāz dicunt q̄ in hoc hanelitu mouent⁹ pectus
et nares. Et cāe hanelit⁹ motui s̄ sit d̄bilitas
uirtutis mouentis clibanū pectoris tali aguarōe
q̄ pulmo non motus apparet dño suo q̄ mouea-
tur. Ex cāis etus sunt constructio uehementē
prefocatiua et collēones apostemose i mōris ha-
nelitus et subita effusio materierū i mēbra spū⁹
sicut aliqñ i catarris comigit. Iste. n. cāe p̄
pter multaz et subitaz p̄hibitionē respiratiōis
p̄nt ēē cā agitatiōis in pulmone per multos ua-
pores calefactos conclusos i eo qui euz cōcussit
et agitant. Et quā sit a predictis causis que nō
possunt reperiri in sanis hinc est q̄ hanelit⁹ mo-
tus reperitur sp̄ in egris. Dixit. A. q̄ hane-
lit⁹ motus s̄ sit aliqñ dicitur⁹ causaz. i. aut
debilitatē uirtutis aut cōstrictionē uehementem
prefocatiua in decollatione. i. i squamā aut ma-
teriez collectionē aut humoris effusione. Hane-
litus aut cōstrictionis dixit Aul. ē ut non inuē-
at aer in quo excitatio sit cum hanelitu meatum
in parte sui motus nisi stric⁹ in quo non pene-
trat nisi paulatim. Causas aut cōstrictionis ha-
nelitus Aul. posuit forre 6 quarūz prima ē āpa
in illis meatibus ut in epiglōt cāna aut ramis
eius aut ramis arterie uenalis aut ē in ipsa cā-
na pulmonis. Et de hys āpandis illud quod
ē durū uehementi⁹ opilat meatus. 2^a cā ē hu-
mores p̄lūmi aut grossi aut uiscosi aut aquosi in
p̄lōe aggregati meatus opilantes preter q̄ āpa
faciant in eo. 3^a causa est cohōptura accidēs
pulmoni uel meatui ex coartatiōe uicina ex apo-
stematē in epate stomaco uel splene l⁹ ppter hūo-
res effusos in spatio uentris ppter ydropisim
aut ppter alia sicut sit ex apertione āpatuz i pre-
terioris uentris non pmittētib⁹ dillatationē si-
eri uelamīs. 4^a causa ē sp̄ssitudo sine inspi-
ratio facta a siccitate aut stipticitate aut frigore
adueniente pulmoni aut uelamini aut neruis et la-
certis pectoris. Ista tamen causa melius addu-
ceret ad hanelitus difficiles q̄ ad cōstrictionē cū
nihil sit in meatu q̄ claudat et opilet ipz. 5^a
cā ē p̄p uapores mltos intrinsec⁹ aggregatos in
meatu hanelitus cōstringentes ipm. 6^a cā est
q̄stric⁹ pectoris nāliter sicut fuit i puero quē
curauit Bal. ut 5^o scribit de regimie sanitatis
i fine aut q̄stric⁹ accidētaliter adueniēs pecto-
ri de foris ut ligatura et si h̄bus ut nō inueniant
mēbra dilatantia hanelitū ubi expandātur. Et
subdit Aul. q̄ sit q̄stric⁹ hanelitus cā crisis.
Et est signū eius qñ declinat mē ad supra. Et

qñ sit etus q̄stric⁹ et difficultas ex āpandis
intrinsecis p̄mutatis ad ptes capitis et indicat
āpa post aures si res fuerit magis incolumis
aut in cerebro si fuerit praua. Dixit Bal. 4^o
de interiōib⁹ plurimi ifirmi stric⁹ sentiant
uñ uelociter et sepe hanelare cobibētur et eoz
pectora longius dilatant s̄ tñ nō mltūz attrahūt
aeris q̄ntitatez qd dūz sine febre ptingit sequit⁹
in pulmone ēē aut uulnera aut m̄az uiscosaz gros-
saz et multaz aut alias multas m̄as aut sanies eaz
circūdantes. Qd si aliqis huius hanelitus h̄z et
paulatim augmētāz ōz te arbitrarī āpa i pulmōe
eius ortus esse et nūdūz maturūz et nullas uoces
stertēdo emittit. Qd si uox stertendo sonuerit
significat aut malā m̄az aut uiscosaz aut grossaz
in pulmōe adeo uiscosaz q̄ difficile dissoluitur

Ite huiusmōi hanelitu subito ueniēte et ifir-
mo angustia aut stric⁹ in uys sentiente scies
m̄az ad p̄lōnē aut capite aut a uicis mēbris ue-
nire et in canalib⁹ eius clausaz esse. Qd si ali-
quis in p̄terito pleuresis habuerit et post decli-
nationē fortitudis febris grauitatez in interiōi-
bus costaz. i. in extremitate pectoris senserit et
quasi aliqd de latere in latus mutari seu uerit⁹
subito munere cognouerit significat m̄az sanie
in q̄bus ē rugitus possibile ē aliqñ audiri. Et
hec significatio firmet⁹ si eger in p̄terito nō ex-
puit q̄ntūz pleuresi necessariū fuerit et fuit et
foris. Sed m̄a aquosa aut flica subito sine
febre descēdente ad q̄uitatez pectoris ab ifir-
mis m̄l grossūz s̄creat et in initio p̄p et euz ma-
gna tussis. cā h̄o maturata grossius et multum et
euz p̄ua tussis. s̄creat. cū qui sit euz magna tussis
est aut sit p̄p grossam et uiscosam m̄az aut p̄p
ipius subtilitatez eiusq̄z liquorē. qdlibz eiz sub-
tile euz p̄ uenositatē in tussis exētes surūz eleua-
bit i p̄o se diuidente per aliā uiaz iferens redu-
cet. s̄ et grossūz et uiscosūz difficile ē ascēdere
q̄ nō p̄t a corpore cui cōiunctū ē facile separi
neq̄z pauca debilitaz uenositatē p̄t eleuari. S̄
ōz euz multa fortitūz tussis s̄ et uenositatē ex-
tra educi. Facilis g^o ascensus illius ē rei que
neq̄z est multūz liquida et aquosa neq̄z multum
grossa et uiscosa maxie si h̄tus fortis est q̄ si
pectus nostrū nō q̄stringat minime p̄t aliqis
fortiter tussire. Et si fortiter n̄ tussiat minime
m̄a grossa et uiscosa sursum eleuat⁹. Et dixit
Bal. si hanelitūz malūz euz angustia et grauitate
exēte febris subsequē acuta s̄ sit passio p̄lōnis
i. sanguineuz āpa. Qd si itollerabilis incensio
fuerit et angustia et grauitas p̄ua exstiterit i pul-
mone crispila monstrat. Et q̄ dimissus utrūq̄z
extremitatez h̄n poteris passionē pulmōis itelli-
gere an herisipila s̄lōn an herisipile p̄necat. Et
dixit Bal. ibides in generali. Et ponit 3^o q̄ntē-
tis. Angustia hanelitus significat tres passioēs
i. aut calidūz āpa sanguineū aut stric⁹ mea-
tūz hanelitus aut d̄bilitatē h̄tus sp̄nalis. Et
Aul. qdēz posuit signa duarū p̄dictarū trium
cāp et p̄rio āpatis q̄stringentis. Et dixit. Sig^a
āpatuz s̄gnatē itaz dicta sunt supra in suo caplo.
Et signū āpatis in p̄lōne ē dolor grauis et alia
q̄ d̄ caplo de p̄pleumonia. Et exētis in uela-
mie dolor ē p̄ngitūz intrinsecis sensatus fortis
et uehementis et alia q̄ dicitur caplo de pleuresi.
Et si est in uelamie uel lacertis extrinsecis sen-
d. 3.

estur dolor pinguissimus extrinsecus magis sensa-
tus est in debiliore intrinseco quod locum iste non est sensu
bilis sic ille. Et si est in cartilaginibus plonis
est dolor in quo est contractio hanelitus. Et
dixit. Aulic. Quis pducit apan dictam parum ad tu-
sum. s. humidam. sp. enim est cum eo tussis sed non est
sp. humida. Et si fuerit apan calidum sit cum eo fe-
bris. Et 2^o ponens. Aulic. signa hanelitus si apo-
stematis meatu stringens dixit. si hanelitus sunt
i cana eadem sputum ex ipsis et desiderium inueni-
di et iunxit ea cum manatu rei cum aliquantula
tussis et cum strictione. s. et iunxit quod in strictione di-
uidit ma unde melius et magis educit et sic melius
us hanelitus. Et si hanelitus sunt i pulmone erit
dispositio sibilis ei que dicta est nisi quod tussis incipit a
loco magis profundo et non est strictione nisi finem qua-
ritate ei quod manet ex eo quod sputum. Et si haneli-
tes sunt i spatio pectoris tunc iam permittat ex late-
re ad latus non quod transeat de uno ad aliud quod non
possit prohibere mediastino s. sicut ma i uno late-
re sentit agitata mo uersus unam partem mo uersus
alteram cum alteratione iacendi. i. cum permutatione si-
tus iacendi. Deinde egrediuntur cum sputo. s. hu-
mores illi in spatio pectoris sentiunt sed in non est
i ipso cum strictione hanelitus. i. dato quod ha-
nelitus sit strictione tussis de qua sit curandum
quod non est tussis nisi quod ma applicatur canalis pul-
monis stimulas ad tussiedum. Et dixit quod si
gna hanelitus prefocantur. i. apanis magni intri-
seci sine est per materiam multam non apostemantem
tunc prefocantur sunt quod strictione sine prefocatio illa
fit uehementius apud respirationes. Dixit enim
Aulic. quod ois malitia hanelitus aut difficultas aut
strictione eius adueniens per materiam addit apud
respirationem quod quod homo facit supinus ut su-
pra dictum est ex. Galieno. 4^o. de interioribus
partes pectoris concidunt una super alias
unde magis difficultas uel stringit hanelitus.
Et alenat cum super uentre iacet aliquis quod par-
tes pectoris minus sunt compressas s. dilatare ma-
gis. Neque quod partes pectoris sunt dilatare i isto
sunt fit sibilos difficultas quod i illa dilatare est li-
bertas magis mouendi quod membra oia non se se gra-
uat i illa. Et simpliciter me non sic nocent stringendo
membra interiora. Et per hanc causam dixit Aulic.
quod in hanelitu prefocatio intrinseco et a causa intri-
seca ut multa ma phibet hanelitu apud respirationem
non oio quod me ille multo coartantes i respiratione
meatum membrorum magis coartant. Et Aulic. quod
dem non dixit de situ quod sequitur quod predicti hane-
litus in situ super altero latere medio modo se ha-
beat quod in eo membra pectoris medio modo se ha-
bent. Et dixit. Aulic. Hanelitus qui dicitur co-
strictus qui fit per quancumque causam strictione pro-
cedat. Et hanelitus huius asma qui est unum de ha-
nelitibus est parius strictus et frequens. Et per stri-
ctum potuit et intelligere uelocem quod ois ut succura-
tur hanelitui qui fit cum strictione ex parte uelo-
citatis et frequenter in plurimo rei. non tamen semper
quod cum esset ultimatus casus uirtutis et resolutio
caloris inati et adueniens primus extinctio fieri
ret rarus. Quidam tamen dicunt quod per hanelitum stric-
tum intellexit breuem qui in tempore est strictus. Et
quidam dicunt quod intellexit uere strictum. Et hoc est
si causa sit finem locum stringens. Gal. tamen in libro de
diffinita dixit. i. obstructio sine subiectionibus

uel compressionibus uel oio angustationibus organo-
rum spiritus sine dolore extrinsecus paruus et uelox
et spiritus fiet spiritus. paruus quidem propter an-
gustationem. spiritus uero quoniam ea que sunt utilitatis
plena et per eadem causam et uelox fit. De haneli-
tu autem diuerso dixit. Gal. in libro de diffinita re-
spiratio equalis erit sicut et pulsus qui i actua-
tione et qui s. eadem modum fit aut s. erit aut or-
dinata aut inordinata. Et quocumque sunt diffe-
rentie pulsuum in equalitatem eorum qui finem unum motum
et eorum qui finem plures existunt tot sunt et respira-
tionum. Sed in equalitas que finem unum motum inter-
positas et locatas est. Et per eorum quod si aliquis in-
cipiens spirare cito atrahat aerem finiens uero
tarde aut eorum quod ex tardo per ad uelocem transeat fi-
nem nequaquam tardum aut uelocem simpliciter hanc
dicemus esse i respiratione sed opposita aliquam. s.
eius partem huiusmodi uelocem aliquam uero tardam. Et
eodem modo expirationem si eodem modo alteret tra-
scendente motu aut ex tarditate ad uelocitatem
aut econuerso compositam causam esse dicemus ex
habentibus rariem aduicem particulis. Sicut
autem et quod quies aliqua sciderit et iteridit aliquem
motum ut in spiratione uel expiratione opposita et ea
dicemus tunc eas que diuisa est quocumque fuerit
Et dixit Gal. uel fuerunt raro tamen non altera-
tamen sed ambe particule totius respiracionis i eodem
hoie sic habentes. Et fit maxime s. quod humorum
multitudo accumulata i tracheis arterijs suffocat
hoies ex pleuresi punitiosa aut pleura non expur-
gata siue emphysema in illo exiit. Et propter i-
becillitatem et uirtutis in equalitas fit pulsus utique
quod nequit faciliter dyastolare sicut arterias. sicut
n. et quiescunt sicut senes secundum uia. Sicut et in
respirationibus in equalitas aliquam fit secundum unum
actum qui uocatur sistematica accensio propter i-
becillitatem uirtutis. Et de causis in equalitatis
dixit Gal. est defectio organorum tam facientium
motum quam musculorum seu receptiuorum ut trachee
arterie. Et causa exiit in trachea arteria. angustia
quidem erit sed derelinquere quidem motum qui
in musculis occidit sicut sicut spasmus et palmus et
iectigatiões et tremores. hys. n. inest passioibus
ut delinquentes sunt motus musculorum. sicut. n.
ambulatio in equalis fit eis qui in cruribus mu-
sculis tremantibus aut uulsi. i. spasmodici et tra-
ctis uel palmus patiebantur. Sic et respiratio fiet
in equalis per mouentes toracem musculos nocitos
sicut dicitur est quare in equalitatem quod finem s. actus
et quod finem multos consequenter existunt aut angustatio
trachearum arteriarum aut musculorum toracis deliquit
motus aut ibecillitas efficientis tamen tamen causa fit.
Et dolor quidem organorum aut uicinatium causa in
equalitatis respirationis existit sicut in pulsu dolo-
rum dicitur est. Et dixit Gal. in corruptio me-
diocri tamen generatio est in equalitatem ois et in
ordinationis dicitur est aut in libro de differetibus
pulsuum quod pacilitas quod est quoniam equalitas est
que non finem piodos ordo. Et quod ea quod quoniam
puitate corrupta in equalitas est ea s. finem piodos
inordinatio. Aulic. non nominat hanelitum
diuersum inter species malitie hanelitum fortasse quod
non solus i egris s. i sanis stringere possit et dedit
ipsum intelligi. Et dixit quod fit cum causis quod sunt
diuersitatis pulsus quod ut suo loco patuit sunt me-
reptionales siue humorales siue cibales quantes

supra nām. Et pugna nature et egritudinis et acci-
dentia aie et pprie excogitatio d aliquo multū
facit hancitūz diuersūz ut dicit Gal in libro de
diffinē. Et dixit Aui. q diuersitas in hancitū
tu aut ē ordinata aut iordinata. Et ordinatio ei
et iordinatio ēz potētiaz ut ipotentia fit virtus.

Hancitūz aut duplus dixit Aui. est ex spēs
diuersis. Et hic hancitūz 4^o affo. ab ipo. uoca-
tur spūs offendēs. Et ē dixit Aui. Hancitūz in
quo pplet dilatio aut pstrictio duobus moti-
b⁹ et inter ambos est mora sic ē hancitūz pueri
q plorat. Dicit q hancitūz duplus ēz hancitūz
lūis geminatus ēz ēz bis pulsans affilāt pulsant
malet sup incendie siue flāme ignis euz geminat
et sic accidit hōi euz odorāt aliqd placibile qui
geminat tractū. Est aut filis hancitūz plorā-
tis pueri. euz euz hancitūz ēz uere duplus quia
geminat motum suspitose. Dicit aut hancitūz du-
plus pueri pcedit hancitūz interitus p negli-
gentiaz quaz habuit de hancitūz quare postea co-
git duplicare motū. Et Aui. sub hancitūz du-
plo comprehendit hancitūz iteritūz siue interse-
ctūz quaz qdāz dicāt q hancitūz interitus est
genus ad duplū et ad hūz iteritūz. Lūz euz
expectat in hancitūz quies et uenit motus tunc
ille ēz hancitūz duplus. Lūz ē expectat motus
et uenit quies sicut in aplū tūc est iteritus qui
habet secitōes. i. interitōes cum magna quiete.

Dicunt alij euz Aui. dixit q inter duos mot⁹
ē mora tunc ut ista mora ē parua que pprie ē
quedāz interruptio motus et tunc ē hancitūz du-
plus que ē quedā complicatio hancitūz et est in
eo lesio in inspirando et expirando aut illa mo-
ra ē longa ita q cum expectat motus non uenit
sed uenit quies et iste pprie dicitur hancitūz in-
tersectus et ē multum filis pulsui intersecto fit
ppressio q dilaturat. i. q fit dyastoles fit inter-
ctio qz. i. fit compressio et sistoles. Et fit muta-
ti o q constringit qz etiaz in sistole qūqz fit p
mutatio. Dixit Raf. 3^o qūqz ex 6^o afforiz-
moz hancitūz in quo pcepit extitio pectoris
per duplicē imissione aeris que imissio similis
fit imissioni fletus infantis. Aut ut dicunt filis
ei que interdūz appz in filocapitū aut erit ex d-
bilitate musculi pectoris que fit ex defectu uir-
tutis aut ex siccitate instrōz hancitūz. Et for-
te erit ex utraqz cā et forte erit ex dispōe pima
dispōm spāmi in instris pectoris qū uirtus de-
bilis eo q ē ipotens extendere pectus ad motū
necessariūz ad imissionez unā quietē inde faciē
pmissione oēz pficiat actū suū. Et si hūz hane-
litūz fuerit cū febre non erit nisi ex duritie in-
strumentoz hancitūz aut ex dūio siccitatis. Et
hoc malū ē in egritudinib⁹ acutis. Aui. autē
dixit q cause hancitūz dupli sunt aut caliditas
multa que non uuat eo quod attrahitur. i. unico
motu ymo euz extensio facit necessitate i addi-
tione attractiōis ut sufficienter tunc. Et idō q
non potest uirtus euz uno motu complere conat
cum duobus. hic etiā reperi ē alia litera que di-
cit ymo euz extensio. i. ut caliditatis extensio aut
euz remissio seu ifrigidatio fiat ad necessitatez
i additione motus ad motūz ut quod non potest
cum uno complere compleat euz duobus. Et ut
de de hoc ex^m in cāis pulsus bis pulsantis seu in-
terctis. Aut causa eius ē debilitas virtutis in i

31
strumento hancitūz noto. i. dyaphragmate et pecto-
re faciens necessitatez quietis. Et debilitas qui
dez uirtutis potest facere istū malū hancitūz du-
pliciter uno^o qū iohat motūz et non potest illūz
continuare sed statiz deficit. et statiz ēz ipz resu-
mit et sic causat hancitūz duplūz. Alio^o qz deficit
in faciendo unā torā dyastolē uel unā torāz sisto-
lem. Et sic causat hancitūz interitus per qui-
etes ubi motus expectabat et hic hancitūz etiam
ēz cadens in medio. Aut causa eius dixit A.
ē malitia complōis deiciens virtutes. Et ista est
particularis debilitas. Et p hoc differt a debilita-
te dicta in precedente causa q ē debilitas a qua
cunqz causa sit uirtus debilitata. et ista mala cō-
pressio ut plm ē aut deficit aut indurās instrū-
per siccitate aut caliditate aut frigiditate quare
inobediēte instrūto non potest continere mo-
tum tamen statim post complet ipm. Aut cā ei⁹
est dolor in instris hancitūz aut uicinis eius qz
nā inchoat motūz sēz territa p dolore nō ptiat. sta-
ti tū postea pplet ipm. Aut cā ei⁹ ē apā i eis
aut uicinis ipm. Aut cā ei⁹ ē egritudo offici-
alis aut aliqua oplo i ipis instrūtoz et sicut ē
multitudo spāmi pteriti a quo remāserit lesio
i dictis instrūtoz aut spāmi futuri qz pueni-
unt accidentia in eis aut spāmi presentis. Et
spāmus pns aut futurus plm ē de sanitate eue-
niēs ut plm i febrib⁹ acutis multi scendū i spūa
lib⁹ et adiacētib⁹ eis cū ppter incendū partes pe-
ctoris exsicant nā cū lacertū pectoris exsicca-
ti icipiunt tendi et spāsmari aut cum tenduntur
et spāsmatur pectore nō potēte cōueniēter dila-
tari et pstringi. catur quedā duplicatio i hancitūz
Et distinguit ab alijs per duritiē et siccitatem
ad tactū sēlatam et per duritiē pulsus. Dixit
raf ubi supra 4^o afforizmoz hancitūz icus si
fuerit i nūside et emissione aeris et imissio ae-
ris facta fuerit bis pulsina aut i similitudie hu-
ius significat spāsmū futūz. qz hoc erit ex spā-
mo accedēte musculari qūb⁹ fit hancitūz. Et si
dispō fuerit crescens spāsmū futūz i toto corpo-
re manifeste significat. Et Aui. dixit hancitūz
acutus dupl⁹ i febribus acutis ē signū malū
siue sit febris cum apate siue sine eo. Dixit
ypo. 4^o afforizmoz in febrib⁹ spūs offendens
malū. spāsmū. n. significat nō itelligēs p spiritūz
offendēte quacūqz lesione hancitūz sed cā q
ē i ispirado et expirado i qdā duplicatio ha-
ncitūz qui dicit hancitūz dupl⁹. Et ipse di-
xit i 6^o in acutis passioibus cū febre. i. qūctis
luctuosa suspiria malū. i. cū alta uoce qquestua
pposita. Et ē unus de modis spūs offendēis di-
ctus luctuosus qz filat hancitūz lugentū. Et
offensio quidā hūz sēsus pōt dupliciter ēz uno
mō q hancitūz fiat diminutior cū suspirio et uo-
ce luctuosa qd accit ppter doloris i mēbris ha-
ncitūz uehemētiā. 2^o mō pōt ēz ut fiat iter-
ceptio spūs sicut i plorantib⁹ pueris ppter uir-
tutis ipotētiā pectus ad hancitūz ppendum
mouētis ex qua ratiōe hancitūz duplus ut supra
Et dixit. Gal. in qmētō dicti afforizmi i acutis
passioibus et qd ē i alijs per unā signū qz signū
gnificat aut nimia siccitate aut uirtutis debilita-
tē aut lacertoz pectoris spāsmū qui ut dicunt
plm ē de inanitione calore febrili nimis exsic-
cante ipsoz i significat quedā ex dictis aut oia
d. 4.

simul. Et est etiam malus per uia cāe qz nō pōt
cōdebite satisfieri euentatōr caliditatis. dicunt
Hō pōt predictus hanelit? cū febre fieri a ma
la pplone frigida qz cessaret et sanaret p ipsaz
Dicunt fortasse. Aut. pprehēdit cū spēs ha
nelitus mali spiritū separātū sub spiritu iterisō
qz ē incisus p mediū cū sola medietas pulmōis
opeur in ipō pp quā cāz uocatus ē hanelitus
separatus. i. diuisus ptingit dixit Aut. si nocumē
tum ē in una medietate plonis alia medietate in
colum. remanēte p quā fit incolumis hanelitus
eius medietas. Et ē significatio eius. Hane
litus aut difficilis est dixit Aut. ut sit exercitatio
in aere laboriosa sine sit stricture in meatibus
hanelitus sine nō. Et pp hoc differt ab hanelitu
pstricto qz ille est difficilis et laboriosus pp cō
strictiōes soluz s3 iste est difficilis ēt a quacūqz
alia pueniat cā. Et eius cā est nocumētū in
istruētis hanelitus. spāliter tū qñz fit pp inflā
mationē igneaz cordi dñantes. Et qñz ppter frī
gus mortificās hñtez mortuaz uel ipediens cā
sicut accidit cū est frigus in uclamie ppter aerē
frigiduz aut emplm frigiduz posuiz sup ips aut
uicina ita qz cadat in ultimitate illius emplm ut
infrigidet unde nō fiat ei? dilatio bona. Si
cut recitabit Gal. 7. terrap. d. eo qui hanelabat
qñz gemētibus ex emplō frigidō sup appposito
Et qñz fit pp oplonez apud quā retinet pulmo
attrahēs aerez et indiget labore donec inflet et
iste est diuersus. i. malus pp pstrictiōes qz ē de
caplo hanelitus pstricti. Et qñz ē illa oplo apā
Et qñz fit pp medicinā solutiaz mouētes hñō
res s3 nō soluētes. Aut pp crescere acutuz et nō
soluēs nā pp mās agitas et uapores eleuatos
et ipaz medicinā ptingit ledi mēbra hanelitus
unde fit difficultas. Et silz fit difficilis qñ flō
mā in pleuresi nō psequit necessitatez. i. qñ fit
qñ nō ē necessaria qz tūc magis malignatur hñō
res apantes et magis ledunt istruēmēta haneli
tus qbus magis lesis p ampli? difficultatē hane
litus. Et pñt ad hoc caplm adduci plura ex
eis que dicta sunt in capitulo hanelitus constri
cti maxime circa finem eius. Et dixit Gal.
i libro de distia quib? gibbant et stollant et lo
dant ea que fm dorū scz cedentia uersus iteri?
parui sum? et uelox et spissus sic spirit? pprehē
dente tumore qui pp nās regionē pulmōis ad
quē distolatus extēdebat et multociēs totā to
racē hui? dispōnes ostēderunt stricture uel na
tis mōx accidentem uel post modū adueniētes.
Et Auer. 3. colliget ait Alii accit causa male
pulmōis hanelitus nālis i. aliquib? eo qz pect?
nō erit pportionatū ploni. Et alii erit cā stricture
re pectoris ex culpa male fastiatōis. ex cāis par
uitatis tñ in pectore aut dyasfragmate. aut i mē
bris cōicantibus cū eo. Hanelitus aut prepa
ratus dixit. Aut. ē ille qui nō aduenit hñit ipz
nisi preparatur et equet et extēdat colum suum
extēsiōe tēdente ad superiora quare aperit p
illud meatus. Et nō pōt declinare colū qñ pstri
gitur super ipsū hanelitus sicut pstringit super
trahentes collum suū ad posteriora. Et silz nō
pōt declinare pectus et dorū ad posteriora. Et
ppter hoc uocat qdaz hñc hanelitū ortomiaz ab
ortos qd ē rectus. Et qdaz uocat eūz sanisugum
qz in ipō appz qz fugat aer. Et qñz remouetur

hec preparatio et non stat erect? et maxie qñ resu
pinatur accit ei ut cobopiantur ex ipso partes
pulmonis quedaz earūz cūz quibūda quare opi
lantur meatus qñ ipse in initio sui ē opilat? in
pluribus et in ipso non apertio nisi parua qz de
struit declinatio prius quārdā super quosdā. et
Serap. dixit ppario hanelit? ē una de spēbus q
ē diuersa ab hanelitu asmatit et ab hanelitu sano
uz. Et fit qñ iplent uene grosse que sunt i pul
mōe humore grosso flatico donec putrefit et ig
tur. Cum aut occupat locum uenti. i. aeris sba
alia constringitur hanelitus et accidit pectori et
collo toni ppario erecta quod ē quia patientes
hanc egritudinē timent ne cadant quedaz partes
pectoris supra quasdaz quare pfectent qd est
quia ipsi iam sciunt experimento qd accidit i hoc
ex constrictiōe. Rectificat ergo pectora sua et
colla donec ppeur eis hanelitus. Et ppter hoc
uocatur hec egritudo erectio hanelitus ex h q
non pparatur ei qui habet hanc egritudinē haneli
tus nisi quando ē sedens directus. Auer. q.
qz 3. collz. Et noticia simpliciū differentiarū ma
lie hanelit? poteri s cognoscere cōpositas sed
tñ uolō tibi dare unūz ex? in hanelitu qui dicit
hanelitus erectionis et est hanelitus pūis uelo
ctoz. rboar. i. frequēs. Et causa eius erit pzo
pter fortitudinē uirtutis et magnitudinē necessi
tatis et inobedientiaz instrōp quod qz iste haneli
tus non fit nisi ppter forte apostema in plone
aut ppter oplonē forte et notat hanelit? erectus
ppter similitudinē eius qui habet ipm qz non pōt
iacere supinus eo qz pars pulmōis cadit super
partes et partes pectoris premitt super eas. Et
ppter ea necesse ē ut hanelitus tal fiat. Et de
causis huius hanelitus dixit Aut. Qñ accidit illa
oplo in febribus et in alijs siliibus ppter uapo
res declinātes ad pulmōē et humiditates resolu
tas. Et qñqz fit ppte r humores iplētes et opil
lantes ppter apostemata. Et qñqz lacerti sunt
moli ficati. Cum ergo non descendūt. i. humores
et uapores ad partes pedus ymo descendūt ad p
tes dorū. pectoris tunc coarant. Et quidaz
i generali ponētes cās spūs mali dixerūt qz alie
sunt spēs malicie pplonis cūz mā opilante aut
apostemante aut quolibet coarante meat? spūs
aut dolores aut ulcera in mēbris pectoris et dya
fragmate aut uirtutis debilitas et maxime ex fe
bribus acutis aut pestilentialib? et uenēis corpi
ab intus uel ab extra adueniētib? Et iste cause
sunt scdm Aut. reduxit. n. eas ad sex spēs. Di
cunt et alij qd hanelitus potest corūpi a sua nāli
tate a multis cāis sicut a mala dispōe cerebri. ali
quando. n. cerebriuz in tantuz impedit qz nō pōt
recipere influētiā spūs uitaliū a cordē nec spūs
aiālē ad mēbra trāsmittē pectori. Et tē dñt ē dñt
ta respiratio cordis nñ accidit suffocatio sic in
appla. Et sic a subita lesiōe cordis nñ qñ hñō
res nāles in corde existentes euaporāt ad quoz
euaporatiōes sequit spūs inanitio unde aeris at
tractio locuz nō bz. Et tūc calor nālis subito ad
teriora recurrit ut pz in umidis flomatis qz
aliqui deficiūt et sincopant. Et corūpit hane
litus corruptiōe epatis qñ nō generat in eo san
guis bonus et purus quo nālis nutrit calor et
spūs quo ablato spūs uital? deficit et per qñs ha
nelitus ipedit. Et corūpit ex ulceratiōe pul

modis sicut appet in pñficiis in qbus aer attrahit per occultos poros euascent ut ad teporadus cordis caliditate nō sufficiat. Et qñz a multa et subita opilone poroz extrinsecorū sic appet in submersis in aqua in qbus poris opilatis hanc nclitus intus claudat. Et qñz ab aere corrup to et pestilenti a hñs spūs quo tāqz vitalis re fugiens in iteri ora corpīs ibi se includit et opri mit ut mēbra regere nō possit in seipo deficiēs. Et qñz ex mā pectoris infirmitate sicut pñ in lepro sis. Et qñz ex canalitū pñonis opilone ut i asma ticis. Et qñz ex poroz apilone nimia qbus ca lor exalat nālis sicut pñ in lōgaz trabēbus mo raz in balneo multuz calido aut sub estiuo sole.

Et qñz ex mā aeris frigiditate nervos et la certos pectoris stringente uñ attractio aeris ipedit ut pñ in itinētibz pñ loca niuosa et fri gida. Et qñz ex pñculari opilone facta i uena que portat sanguines ab epe ad cor unde nō trā sit sanguis ad cor sufficiens ad generationē spūs uitalis quare calor cordis uehemēter incendit et hālet pñmutat. Imo et suffocat hālet. Et qñz ex corruptiōe hñoz in uenis cordis ut in caufonizantibz. Et qñz ex multa gutturis cō strictione ut in sganantia et suspensio notat. Et auctores quidē pñmiserūt multa signa scribē multaz cāuz malitūe hāletis eo qz faciliū iel ligi possunt per ea que posita sunt ab eis.

Capitulum 14^m. de maritate qz accidit hāletui fñ res nāles et nō nāles.

Ixit hñ in libro de distia manifestū ē ex pñdictis qñ ipse fñm seipm dolor circa ali quoz respiratiōez orgāoz fines pñuz et tarduz et spñs opabit spm. Et si nō euz inflatiōe fuerit dolor pñuz et tarduz sñt fñ spñsiore in eo qui pñ dolorez fue rit soluz et taz et in aliquo uelociorez. Et nō soluz pñter dolorez respiratiōez sed etiam pñter dolorez uicinantiū et cōicantiū sicut stōaci epīs spleis et intestini colon. Et pñter dolorez oīum aīalis particulaz quecunqz monēt i respiratiōe pñlū parū fit a spñs ita ut ulz audeamus enūtiare parū et spñsū spñsū existe re doloris oīum aīalis particulaz quecunqz ma nēt i respiratiōe. Dixit autē. Añc. hāletus pñcientis dolorez i partibus pectoris decli nat ad paruitatē et breuitatē dicunt ut pñm nā ut supra patuit qñz declinat ad lōgitudinē. Et qñz debilitat fñm quod dolor deicit uirtutē. Et qñz ē difficilis. Et qñz tardat qñ nō inflamatio et fit frequēs. Et sñt paruitas et et ipñ breuitas plusqz eius tarditas qñm ducēs ipñm ad retētiō nē. i. pñhibitionē magnitudinis et paruitatē dila tatiōis ē plusqz ducēs ipñ ad facilitatē. Et ut no ceant cū magnitudine dilatatiōis ē uehemētius qz ut noceant cū uelocitate. Itā inflamatio cor dis et calefactio nō excusat a uelocitate quāuis ledat ea quare plus dimittit magnitudinē qz ue locitatē. Et hñ. dixit ubi supra. omia hñc. i. omnes differētiē hāletis quas dixerat i hñri bus dolorez i partibus pectoris sunt eis anxiati ue maxime quidē magnitudo postea uelocitas ue rum spñsūdo iñstabilis est eis que debēt fñm

pñm tēpus moueri qz per pauch. Et de magnitu dine quidē aufertur et multū d uelocitate mñmū et de ipñitudine nñbil sed addit et aliqd supra id qz fñm naturā inopiā que ex paruitate ē corri gēdo. Cum tñ nō sufficit frequētia cogunt face re uelocē sicut et cū sufficit calori uelocitas co gunt facere magnū quāuis ledant magnitudinē qz i ea magis distrahūt pectus et magis dolētes partes mouēt et pñtunt. Hāletus uero empicorū dixit. hñ. i libro de distia parūa bñt respiratiōe qñ. n. ci reuēssū ē pñus ea qz fit citra dilatatiōē paruitatis. Dixit. Añc. hñ nelitus eoz ē difficilis. Et qñz pñ difficultatem laborant i dilatatiōe pectoris totius. i. cū ca liditate extrahit qz habēt expuere et cū effusio ne quia nō multum trahunt de aere et mul tos uapores expuere cum effusione remittūt. Et non est casus extranea scilicet aliquando cū illa sanie nñ quid aduinet uirtutē uñ ē multum d bilis et tñc nō ē effusatiōe qz nō tñ trahunt de aere qñm habēs hñc egritudinē. i. empima tā uli matus ē i debilitate itelligens de empimate ex pñsi aut apñtis apertōe. Sed uñt i hñbētibz peripñiam aut asma ē remanent. Et i hñs uer bis inuit. Añc. qz empicus ē magis debilis quā peripñionis al asma ticus. Et empicū cū calidi tate cogit facere hāletum magnū uelocē et fre quentē sed nō pñter caliditatē naturalē nñ pñt tūē fortē quā pñ nō pñt dilatare multū nec ue locitare sicut pñt peripñionis et asma ticū quoz uirtutes sunt fortēs. Et i squinātia dixit. Ra sis 3^o qñtētis eo qz patētes sñt agere hāletitūz iñ ē qz lōgi fit spñsū iñfisiōis aeris et emissio nis et inde eoz hāletū fit i ipñe lōgo. Si itaqz post hoc hāletus fiat in breui spatio significat largitatem i ipñsū trāsiū. Dixit. Añc. hāne litus habentiū decollatiōem et suffocatiōez et qz ambabus sunt sñtia. i. aliqua aliā de spñbus squi natiē ē cum dilatatiōe magna. i. nñ pñprie bene. n. ē magna qz omnes musculi pectoris et totū ipñū pectus mouēt sed nō est magna qz multus tra batur aer. Et ē cū uelocitate et frequētia. cogit tur enim uelocitate et frequētare ut recōpñset pauco aeri qz multū nō pñt trahere i una uice. co gunt autē pñ necessitatē apñtā et submersiōez mori quā mā facit submergēdo calidū. Et nō ē ei exinflatiō pñ paucum aerē qz trahūt quē nō ē emittēre cū effusatiōe necessariū. Dixit. Ra sis 3^o qñtētis sñmarie hāletū qñtrarius dispōi hāletum pñpño aliquibz egritudinibz significat sanitatē. Amplius inqz multis egritudinibz diceit de proprio hāletui illis qdecēte et in li bris particularibz. Et desipētes quidē quā uis multoz actuz obliuiscantur et nō faciat eos aut faciant aliqñ sed minus aut plus decēte. Re spiratiōis tñ uilitas eo qz nñi pñpleat periculum pñpñquū sñt et anxiatiū hñ excitat eos ad actū et nō pñmittit negligere diu sed et recuperat mor totū qñto ex tēpore qñtis priuāt. Et ita nō rarū soluz sñt et magnus fit et tāto maior decēte qñto et rari or. Et sic rō demonstrat i raritatē et magni tudinē desipētiūz quēti respiratiōez. Dixit. Añc. 2^o coll. 3. pñatio hāletus est morz qñtis in pñma fñone appēat pñatio hāletus in multis egritudinibz sñt in suffocatiōe matricis et sñti bus. Et sic inuit qz hāletus qñz aufert pñm

sz fm cōez appentiaz. Unde 4.º de iteriorib⁹
dixit Gal. est passio q̄ ē hanelitus ablatio sui qz
destructio cū ifirmus nullus uideat hanelitus ha
bere q̄ sz cursū nē iordabile uidet aīal haneli
tu p certo nō exīte habere uītas. Cū autē pa
lā iueniamus aīalā i caernis inclusa pecc⁹ nul
latenus mouere dīas intēōnes oīz itelligere
aut n. hanelitus ita parui sumus ē q̄ sensu ppre
bendi nō pōt aut tūc tēporis hanelitus ipīs aut
malib⁹ nō ē necessarius sz sufficit eis q̄ per to
tum corp⁹ ingredit⁹ et egredit⁹. nā et si hanelit⁹
a corde ipulsi⁹ deueniat et ipse q̄ fit ppect⁹ si
at cū adiutorio cerebri. passioib⁹ in ablationē ha
nelit⁹ gnātib⁹ totū corp⁹ palas uidem⁹ molesta
ri sicut fit in aplia tremore epileſia ⁊ ⁊gelatōe

Alienus

in libro de utili
tate respiratōis
dixit. infantes quidez plus ⁊ fre
quenti⁹. pubescētes nero min⁹ ⁊
rari⁹ respirant ppter quod quī
augentur plm habēt inatuz calozē quod si nutri
tur alis spūs per respiratōnē ē ppter h respi
rant amplius ⁊ perfectius infantes. Adhuc autē
qm nutrimento ampliori ut quo augeant⁹ idigēt
Si hō qd ⁊ liniginosus ē effūdī i expiratōni
bus ppter hoc etiā ⁊ respirabūt plm ⁊ frequen
tissime. ubi n. est nutrimenti actio amplior ibi
est ⁊ superfluitas amplior. Unde Auic. dixit
pueri indigent educatione supfluitatū hūofarū ne
cessitate uehemētis qm digō in eis est plima ⁊
magis assidua. Et non est in eis uehemēs uald⁹
i. non ē fortis qm pueri nō sunt completi i cor
poribus suis ⁊ sic in q̄titate pectoris nec i uir
tutibus suis. s. motis ⁊ maxie pectoris quare ne
cessarius est ut cadant in hanelitibus eoz frequē
tias ⁊ uelocitas uehemētes cū magnitudine aliq̄
non exīte cum illa uehemētia quia nō ē magn⁹
sicut uelox ⁊ frequens. Iuuenum uero dixit
Auic. hanelitus sunt maiores sed sunt minozis
uelocitatis ⁊ frequentie qz necessitas consequit⁹
in eis euz magnitudine ⁊ sic est magn⁹ ⁊ uelox
⁊ frequens sed est plus magn⁹ q̄ uelox ⁊ fre
quens eo quod sunt completi in cordib⁹ eoz ⁊
uirtutibus ipsoz motiui. Et dixit gal. senib⁹
hō frigiditate eoz respiratio minor siml⁹ ⁊ ra
rior fit. Et Auic. dixit. Senus hanelit⁹ sunt
minozes in intentiōibus additionis l' itēfionis
⁊ in differentis que sunt ppter intensiōē ca
loris ut in magnitudine uelocitate ⁊ frequentia
quaz hanelitus iueni⁹ sed non sunt in paruitate
hanelitus decrepitoruz. eoz n. hanelitus sunt
minozes ⁊ sunt uehemētis rari ppter illud q̄
tibi non oculat de diuisione calozis eoz innati
Dixit gal. ii.º. pulsus ⁊ ponitur a Rabi in
3.º pucula sic corpus uiroz oīz purū ⁊ mūdum
a supfluitatibus. et rebus ipm ipellentib⁹ inspi
rat ⁊ respirat spū bono. Corpus uero mulie
ris. loca cuius uenaruz stricta sunt ⁊ ipedita a pī
guedine carne tenera ⁊ supfluitatib⁹ fraticis a
quo nihil euaporat per cutez ipius strictitate ⁊
dēpitate. Hui⁹. Dixit Gal. in libro de diſina
sicut in etatibus ita et horis. i. āni tēporibus et
regionib⁹ et q̄nētis nos aeris q̄stitutiōibus in
spiratōes pportionaliter pulsibus se hnt in cali

dis qdē ad magnitudinē uelocitatē ⁊ spīritudinē
querse in frigidis hō ad hria. Sic autē et in
adnētionib⁹ ē in currendo et lectando et qualiter
cūqz se vilit agēdo magn⁹ et ueloces et spīfū
respirant. q̄fēcētes aut pūz tardus et rari qm
in intensis motionibus augetur caliditas consu
miturqz aīal spūs. quiescētibus hō ⁊ immobilz
manētibus caliditas repōcit spūs et nō omnis
ut modicū totalz ⁊ sumit. Et dixit balneozū ē
magnā et uelocē et spīfū opatur respiratōes ⁊
calida frigida hō nō. Et Auic. dixit hanelitus bal
neati in calida aqua magnificat⁹ ppter caliditatē
additaz et ppter lentitatē instrumētū fitqz uelox
et spīfū ppter necessitates sz balneati in frida
res est cōtrario. Et dixit Auic. hanelitus ci
bati repleti cibo et potu declinat ad parui
tates qm uelamen ē coartat⁹ a motu dilatatiōis
et qm minorat hanelitus nō est excusano a uelo
citate et frequentia si hūus est sufficienter fortis
aut a frequentia sola si hūus ē debilitata. Et hūic
silis est hanelitus pgnant⁹ et patienti⁹ ydropi
sim euz pueniūt ad coartanduz dyaphragma. Et
Gal. dixit pūz qdē et frequēter respirat qui
comederūt et biberūt angustiatōe dyaphragmatis
ita aut et pgnātes. Dixit Gal. 4.º de iteriorib⁹
actiōes oīz lacertoz q̄fēcunt in sompno soli aut
lacertū pectus mouēt i sua qualitate. Et dico cāz
hanelitus in sompno et si ceteri nō moueātur in
sompno eādez esse q̄ fit in aplia et silibus pa
sionib⁹ et unius rōnis esse. Et dixit in libro
de diſina in sompnis aut ualde oīz attendere mē
te et qdē fit. habūdāt eīz in magnitudine et uelo
citate motus expiratōis ab inspiratiōe qm ci
boz et hūoz oīz elaboratiōis et digōnes dor
miētib⁹ maxie sunt pluri mā gº decēs ē coacer
uari fumozaz supfluitates. Et dixit Auic. dor
miētis cum hūus ē fortis hanelitus magnifica
tur et fit rarus pp causā dictā in caplo pulsus
dormiētis et est et ⁊ strictiō maior et uelocior
q̄ ipius dilatatio qm digō in sompno ē plima
Et Auic. dixit 3.º coll. 3.º. Dormis expiratōis in
hora sompni ē longior motu inspiratiōis pp in
digeniaz quā hūz ut expellat corpus fumozum.
Rasis hō. 3.º q̄nētis dixit. emisso hanelit⁹
dormiētis maior fit maxie post acceptiōnē cibi
qz tūc hūus inuenit māz unde se augmentat. Et
caloz in sompno nō ē acutus sicut i uigilia i dōqz
fit rarus et nō est multus uelox. Et scias q̄ hane
litus in sompno fit magis angustioſe q̄ in uigi
lia qz in sompno nō excludunt⁹ ex corpore uapo
res sicut in uigilia. Aristo. quoqz. 35. pbleu
matuz. i. q̄fēcunt pp quid respiramus. Et sol
uens dixit cāz esse qm sicut hūidus inspiat⁹ et
a calido dissoluit⁹ in uentositatē ita silz et ppor
tionat hūc spūs uetozus dissoluit⁹ in ignem seu
fumū inflat⁹ et subulat⁹ q̄ calidus estate nē
relatiōe maxie cum spūs āplior quertit⁹ in ignē
tūc nāqz pp extēfionē quā facit soluta q̄nitate
et subita alteratiōe inducta dolorē inducit in pe
ctore et tumorem siue extēfionem in cōcauita
tibus pectoris. Et ideo ne talia contingant
expellimus aere ignitum et spūm cum hanelitu
deno uero cū hūi spūs exuerit cū hanelitu re
sident porz ⁊ subsident ita q̄ eis ifrigidatis eo
rū ifrigidatiōe dolores fiunt ⁊ tō dīnceps attra
himus spīritū. i. aerē hanelando ita ut sic spīrit

in affupto eleuare poros. i. rcaustates r extēde
te ac rcaitante preclamoze r tigit spiritū ignire r
sic itez debentes ut antea efferimus cum extra.

Et sic deinceps de uno attrahim⁹ et ita deinceps
et tunc successine operamus usq; in finē uī
te. Et quesitū in pbleumate. 7^o pp quid hōi
nes ex ore respirant calidū et frigidū flant nāq;
frigidū alatur calidū. Et hoc qd possibile ē cum
nō sint rtraria. Qd signo demonstrant. Nā si qd
apropinquat ori illud in qd hanelat puta mentū
prope os calefacit ipm qz per pap mouet aerez
Sed ille qui perflat mouet aerē nō coadunare r
nō multuz una uice sed pap cū fiat coangustabis
labys atq; protensis. Per oppositum uero qui
paulatine hanelat multū cōmouet spiritus calidi
uaporosi deducēdo ipsū in aerē exteriorē ore di
latato i quē calm suscipit qd ore pducitur r iō
apparet calid⁹. Sed efflans ore dēspato modū
cū mouet aerē r modicuz ē qd educit spirit⁹ na
porosos extra unde nō apparet calidū sed potius
frigidum ad qd adunat qz de longe r celeriter
educitur et e⁹ hanelando palatine et de ppe

Et quesitū i 6^o ppter qd si uehementer et
coadunare hōies respirauerunt aerē extra mittē
do ipotētes sunt itez sil⁹ expirare uehemiter
r coadunare. Et sil⁹ i potētes magis sunt aliud
3^o. et ulterius facere quod pbatur qz ipotens ē
hō duos actus adeo ualidos facere qsimiles Et
soluens dixit causā eē qz expiratio est quedam
depulso aeris capinosi ut foras egrediat⁹ sz in
spiratio ē ipsius aeris intus collectio et agrega
tio i loco qd ē possibile fieri usq; ad aliquid. f.
quousq; aia uixerit quare permutari seu uicisiz
necesse sit utrūq; fieri cū ipossibile sit r sequen
ter una uice bis ispirare aut expirare cū uir⁹
expiratio nō r ispiratio nō sunt finita uigore
fm dilatationē et rstrictiōē musculoz pectoris
cū adiutorio ē eoz qui sunt i uentre deficit et
i expiratioē tandē mā emittenda et i ispiratioē
deficit ipsi⁹ suscepradi receptio. Et quesitū
in problemate nono pp quid altero exite mea
tus per quē cibi r potus pntāscit ab eo per quē
pertrāsit aer si maiorē cibi quāritatē deglutire
mus ita. f. ut opulent utrunq; meatum perfoce
mur. i. accidit ut subfocemur qfesti taliter qz ali
qui sic sepulti. f. in monumentis uisi sūt reuiuſce
re. Et solūis dixit cām eē qz omnino nō ē in
ueniens qnz qz cibuz r potus tū concidat in
meatus hunc hanelit⁹ dūmodo nō stet sz expella
tur sed incōueniens ē r periculosū si cū hoc cām
adhuc opsonem tantā inducat ex qua suffocatio
subsequitur qd merito pōt rtingere nāz hy mea
tus sz sunt distincti sunt tū affines r rtrigui unde
cibuz r qd grossum ē trāfens per meri opilat
tracheā ipsā pprimēdo adeo ut qnz eius oppila
tiōe pntet hanelitus r suffocatio sequat⁹. Et
quesitū in uno pp quid longe respirare attrahē
tū qd intro spiritū. i. in ispirado rtrahit uēter
inferior. f. r cū hoc minozari uidet⁹. respirāb⁹
uero. f. i expiratioē uenter uidet⁹ repleri et itū
mescere cū tū rōabili⁹ uideat⁹ debere euēire rtrā
i. qz i ispiratioē uēter itumescat et i expiratioē
rtrahatur. Et solūis dixit cāz eē qz cū expi
ratur foras rtrahit lacerti pectoris pp euacua
tiōē eius ita ut spirit⁹ remanēs quis conat⁹ de
orsum tendere unde uēter inflat⁹ et itumescit cū

36
qū attrahit⁹ deforis spirit⁹ replet⁹ pectus sic ut
uersus ipz uēter rstrigat⁹ sūb timore sibi rtri
buens qd fit musculis uētris laborātib⁹ tunc in
dyafragmatis sustentatione.

Ca^m. i. 15^m. de asmate uero r non uero.

Asma ut patuit nocumentū
qdā existit p^ois. i.
respirationis. Et inuenit⁹ supra du
pliciter uno⁹ general⁹ pro omni
malitia hanelit⁹ sicut fecit. Gal.

i libro de diffnia in quo de omni malitia haneli
tus determinauit. Alio modo specialiter p spālī
malitia hanelit⁹. Ecce dicit tū discordia iter doc
tores pro qua spālī malitia supponat. Et liber
tus. n. uoluit qz malitia hanelitus pueniēs ex hu
miditatibus rtrās in instrumentis hanelitus exi
stēs in ispirando et expirando simul sit diffnia.

Alij autē dicunt qz malitia hanelitus cū diffi
cultate et inordinatiōe r sine sonitu pcepto i pe
ctore et euz uoce rauca subuli sit diffnia. Hordo
mus quoq; dixit qz diffnia est difficultas hane
litus sine sonitu. Asma quoq; tripliciter
supius reperitur uno mō general⁹ pro omni ma
litia hanelitus et sumi ē a. Rasi. 4^o. rtrāfens Et
ut sic ē idē qz diffnia generaliter supra. 2^o mō
general⁹ pro hanelitu frequēti et laborioso qua
lis ē qui euēit currēti et laborati. 3^o mō sumi ē
specialiter pro speciali malitia hanelit⁹ pueniē
te ab humorib⁹ grossis r uiscosis exiūtib⁹ i pul
mone i pedietib⁹ libez ingressū aeris p canales
p^onis. Et isto modo supius dicit asma uex. p^o
mis uero duob⁹ modis sumptū nō dicit uerum
asma. unde eodē 4^o rtrāfens dixit. Rasi. asmati
cū fore ueracter cū qz i pub⁹ canal⁹ p^onis hēt
hūiditatef mltas uiscosaf. phibētes ex uiscosita
te eaz ne attrahat aeris qritas opōtina. De
rapio quoq; r baly. isto⁹ sumpserūt asma. Alij.
uero sumpit ipm qnz gnāl⁹ r qnz spāl⁹ r p
cipue in curōne eius. Gal. quoq; 7^o mtemur ut
ponitur a Rabi r 2^o p^ocula dixit cōstrictiōē
spūs que accit alicui sicut est que accidit ei qui
constrictus ē sibiliter cōstrictiōe forū ut appa
ret in p^ocatīs medici de cōsuetudine noiant al
ma r status erectū. qm status pectoris hui⁹ egri
tudinis differētia ē rectus. Et huius egritudis
cā ē cōstrictio accidens pectori ex apate quod
ē i mēbris pectoris aut ex hūoribus uiscosis
fluxis inter pectus r pulmonē. aut ex humorib⁹
grossis r uiscosis fluxis in partes cāne pulmo
nis. Et lib. 8^o dixit. malicia hanelitus tā i inspi
rando qz in expirando ppter siccitatē additam
uel humorē sicū pectori dñantez noiat⁹ asma.

Hord autē dixit qz asma ē difficultas hanelit⁹
euz sonitu. auditur. n. in pectoribus asmaticozū
Dñt quidā sicut gatoruz hanelā⁹. Et asma quid
a quibusdā pituitas uocatur. Papias autē dix
qz pituitas ē passio que ex habundantia flatis
fit in pectore. Quotia quoq; dicunt quidāz
ē malitia hanelit⁹ in ispirōne r expirōe sil⁹ cō
tingens in qua homo cogitur stare erectus. orto
mā. n. spūs rectitudinis dicit⁹. p^ocatū. n. iacen
tes non potentes expirare. Et dicunt qz ē asma
non sinens iacere sed cogens erectū stare r uocā
tur huius patientes opistotoci. Gal. uero super

4^o regis acutorum dimento. xi. inuit q^o q^o diffi-
cultas e in inspirone multa et i expiratoe pauca
aut nulla respectu inspironis talis sic paties di-
citur hanelosus. Q^o uero passio est e^o i expi-
ratioe multa et i spiratioe pauca aut nulla talis
sic paties dicit^r suspiriosus. uel subsumigosus.
Q^o uero difficultas i utraq^{ue} e equalis dicit^r or-
tomiosus. Et alij dicunt q^o difficultas e mul-
ta i attrahedo aerem dicitur t^o c^o sanguis q^o est
cat aer e sicut sanguis sanguine. Et q^o e diffi-
cultas magna in expiratoe uocat^r ortomia. Et
dicunt hanelosus preparatu e e asma difficile. Et
di^r s^o quide asma et ortomia p^orie s^o acc^o ac-
tiones lese. s^o t^o ista nomina iducta ad signifi-
candu egritudines in quibus ipse lese acti-
ones eueiunt. Et potest dici q^o ipse egritudines nom^o
sumpserint ab acc^ote. Aut. diffinies asma uer^o
dix. Asma e egritudo p^oionis. s. p^opter caus^o
pulmonis p^opriaz. sine apate cu qua paties no
iuenit excusatione ab hanelitu frequenti. sicut e
hanelitus quo laborat p^oocat^r. et festinat^r. Sic
n. p^oefocatus a squinatia et sicut festinat^r in uti-
nere a quo p^orie dixerunt Serap. et Paul^o nom^o
asmat^o sumit^r frequenter hanelat et cu labore ac-
si multo t^opoze pcurrisset ita frequenter et cu la-
boze hanelat asmat^o. Et ut ex dictis sup^o
apparet. ois asmat^o h^o hanelitus frequenter s^o
no ois h^o hanelitus ueloc^o. imo no nisi h^o uir-
tutes fortes ad uelocitandu que defacto taz for-
tis in paucis asmat^ois repit^r. idq^{ue} de hanelit^o
uelocitate auctores in asmat^ois declaratoe no ex-
presserunt. Et asma quide uer^o e imediata et p^o-
pria passio pulmonis ut p^o ex diffinitione eius
supra posita. Asma t^o no uer^o p^o esse passio
alterius m^obr^o q^o pulmonis p^oria et imediata.
pulmonis t^o per coitatez ut appet p^o diffinitioez
asmat^ois no uer^o que clare haberi p^o ex narra-
tis. De cas^o aut asmat^ois diffnie et ortomie q^o
uis satis apper ex dictis in h^o cap^o et pced^o
tibus et taz asmat^ois uer^o q^o no s^o. Particul^o r^o
t^o dix^r Gal^o. 7^o m^oemur egritudo q^o noiat^r angu-
stia sp^ois e egritudo que generat^r ex h^oioribus
grossis et uiscosis in canna pulmonis inuiscatis.
Et dixit 4^o de interiorib^o et ponit a^o Rasi.
4^o q^o uenit. sic. accidit ex discursu reumatis ad
pectus ex capite aut ex locis attinentib^o ei. Et
fit eo q^o canales pulmonis plene sunt h^oioribus.
Aut eo q^o secus pulmonez fuit putrefactus. s. sa-
nies exiens ex apate no p^omittens ipm extendi
aut ex sanguie. s. qui effusus e ad coauitatez pe-
toris q^ogelato uel no co^ogelato. Et Serap.
dixit q^o fit eo q^o ex humore grosso adberet cane
pulmonis. Dixit Aut. Q^o q^o fit p^o cam in
ip^o pulmone ex^ote et i eis que in ip^o sunt et in
ip^o q^o ueniat^r ut in arterijs et ramis p^ois et su-
ctioibus eaz. i. ramis p^ois cane qui terminatur
ad sup^oficie pulmonis qui dicit^r suctores m^oz q^o
sunt in q^oantitate pectoris ut patuit in anat^obo^o
pulmonis aut in ipa cana pulmonis aut in raritate
i. carne rara ipius pulmonis et locis uacuis. i. in
spacio uacuo pectoris. Et hoc p^o iuscat^oones
h^oior grossoz. Ita q^o p^oria ca asmat^ois est ma-
grossa uiscosa q^oenta in aliqua dictaz p^oiu pul-
monis. Et iste m^o uiscose grosse q^o sunt effuse
ad ipm ex capite et p^orie in regioib^o meridio-
ualib^o in q^obus m^oultiplicatur h^oiditates catarrha

les in cap^oib^o incolar^o suoz. Et q^o sunt expul-
se ad pulmone ex alijs m^obris et hoc sine p^o uia
defluxus m^oz ab eis ad pulmonez siue per erup-
tionez apatis in eis cuius sanies peruenit ad pul-
monem. Et q^o est ca generatiois dictaz sup^o
fluitatus in ipomet pulmone frigiditas p^oionis
sue. unde e debilis digonis sui nutriti^o quare
m^oultiplicat^r in ip^o i qualibz digone h^oiditas fm
oem poruz et sic multiplicat^r paulat^o qui modus
adunationis habet fieri per moduz co^ogestionis
Et q^o fit dixit Aut. p^opter humore no ex^ote
i pulmone ymo in stomacho in quo ex^oterit q^o est
efusus ad ipm ex capite aut epate aut q^o e q^oat^r
in ip^o nam tunc stomachus co^oprimit dyas^o et
dyas^o co^oprimit pulmone. Et epat^r et q^o ifri-
gidatur aut ingrossat^r q^oq^{ue} adiuuat ad faciendu
asma. Et humores predicti dixit Aut. q^oq^{ue} no
cent sua qualitate modo s^obe q^o grossitie i uisco-
sitate et q^oq^{ue} nocent cu^o sua q^oritate et multitudine.
Dixit tabri. Et ponit 4^o q^o uenit ex^ote
aliqui asma ex coagulatione sanguis i canali pul-
monis ex causa alicuius speciei sputi sanguinis
Dix^r Baroni e qued^o species asmat^ois que fit
ex uentositate iclusa i pectore. Et q^oq^{ue} ex ca
asmat^ois naturalis ex principijs g^onat^ois aut po-
stea ex t^ope acquisita sicut patuit ex Gal^o 4^o de
interioribus. Et Tabri dixit. si pectus fuerit
strictus et pulmo paruus patiens erit integre as-
mat^ois. Dixit Rasi 4^o q^o uenit. fit quedam
sp^oes angustie hanelitus s^olis asmat^ois ex sp^oasmo
musculi pectoris et oblatione eius. iter^o. uer^o
si sp^oasmus fuerit i musculo extendente pectus i
missio hanelitus duplex erit et e^ouer^o q^o si fit
i musculo constringente e^ossio hanelit^o duplex e
Et dixit Baroni q^oq^{ue} fit ex obilitate muscu-
loz hanelitus. Dicunt quida ex omni humore re-
plente uasa pulmonis posse fieri asma q^o uasa
illo humore repleta co^oprimit^r pulmonis co^oau-
tates. Et posse etiaz fieri ex p^oibus et diuersis
humoribus mixtis. Et pro maiori declaratoe
causaruz asmat^ois recurrendaz ad ea q^o dicta s^ont
in singlis sp^oibus malitie hanelit^o. ipse n. cause
insunt pulmone aut p^orie aut per coitate. Et
p^orie sunt aut mala p^oplexio sola que q^oq^{ue} e si
ca licet raro aut cum ma^o et ma^o illa aut e simplex
aut composita. Et e replens canales aut ramos
arterie uenat^r aut etiaz uene arterial^r aut et poro-
sitatez carnis pulmonis. Et ma^o in pulmone col-
lecta aut est in eo congesta per uia idigonis sui
p^oriu nutriti^o aut est aliunde ad ip^o effusa ex
capite in reumatismis aut ex partibus oris et pa-
lati. Aut per uiaz deriuationis et p^ouita^ois m^o
ru^o ex alijs m^obris ad pulmone. Et ma^o pre-
dicta e opilans meatu per quez transit aer in re-
spiratoe apostemando uel non apostemando
que quidez si occupauerit p^oes pulmonis i^orise
cas tunc cader p^oem i expiratoe et si in i^orise
cas in inspirone phibendo ipius bonaz dilata-
tionez. Et si utraq^{ue} partes simul occupauerit
p^oecatus erit in utraq^{ue}. Et q^o est causa asma-
tis uer^o ma^o uapozosa siue uentosa replens p^oionem
Dixit eim costa. sanguis q^o calefit generat plu-
res uapozes ex q^obus p^ostringitur m^obra haneli-
tus sua q^oritate licet ledant ea et cum mala quali-
tate et acuitate sua. Que aut insunt p^oionem cae
asmat^ois p^o coitate sunt sic apa in epigloto aut in

Signa autē spēsū alia significat ipas
spēs puri sunt inter se abinuites
differentes et nota sunt ex dictis in spēsū ban
litus supra assignatis. Et alia sunt signa carūz
eaz de quib⁹ dicit Alui. si fuerit cū asmatīs hūo
res aut hūiditates in cāna pulmōis erit illi con
strictio in pncipio hanelitus. i. statiz cū inchoat
asma uel in pñ quo ad locū in quo fit hanelitus
.f. circa pñ pectoris supiora et ē eūz excitatiōe
.i. eūz uoluntate excitandi et desistatōe al' excita
tiōe. i. eūz labore in hoc. Et est strictio hec
eūz retentiōe mē stantiz. f. qz semp appet q mā
retineat. qñ eim excreant excitant uel expirant
al' expuūt postqz credunt totum expulisse qd
opilat adhuc remanet mā que opilat pp ipi mē
tundinē gossificē et uiscositatez. Et pcurat hō
quonqz porisim⁹ ad declinatōez pueniat. Cūz
autē declinare incipit nō remanet sic mā stans post
expulsiōez. Et adest gūitas. f. sensata in pectore
pp mās in eo retentaz. Et ē eūz spūto ex loco p
pinquo qz appet q ex ppinq⁹ ueniat. Quidā
tñ de pdictis duobus aliis signis unū faciētes
dicūt erit grauitas. i. difficultas spuendi qñis
spūtū a ppinquo ueniat. Sz si hūiores pdicti

dixit Aui. in uenis fuerint duris dicit quida
 .i. in arterijs ⁊ ramis eaz pgenerabit diuersitas
 pulsus tremulosi pp uirtutis agrauiatōes que nō
 solus est tremula lz qñz adducit a tremores cor
 dis cōfirmatus ppter cōitatez istius arterie ad
 cor. imo et qñz interficit. Quia tñ Hal. 6.º de
 utilitate pticulaz dixit arterias pulmōis lenes
 id quidā uolunt itelligere p uenas duras uenas
 nō pulsantes pulmōis. Et pōt ēt uerificari.
 Mas lz ut supradictus ē per Hal. mā retentam
 istis uenis nō faciat de se hancitus malus tñ pōt
 diuersitates tremulosas pulsus facere ppter cōi
 tates magnas quā bz ad cor. Et pōctus hanelit?
 diuersus tremulus ē euz frequētia multa nisi qñ
 eger aporpinquat moztu. tūc eim fit rarus. Et
 Hal. gdes in qmēto pulliuz d pulsus ozonm ofoz
 dixit q pulsus eoz ē diuersus tremulus multus
 frequēs. Et Aui. dixit q pulsus habentium
 asina pluri mō est tremulosus non quia plurimū
 sequatur tremorez cordis sicut pōctus hane
 litus sed quia qñ uirtus ē fortis tunc ppter ne
 cessitates fortiter concutit arteriā. unde tremul?
 fit. Et est hic pulsus i quocūqz asmate foru in
 quo uirtus fortis est. Dixit Horz si ē ppter
 replōnē uenaruz pulmōis hanelit? ē tremulus
 ⁊ ē cā mala ualde. Sed si mā dixit Aui. fue
 rit extra spatiz. f. pulmōis. f. fuerit in spatio
 uacuo pectoris uel ut dicit alia littera hic repta
 negatiua si nō fuerit mā extra spatiz. f. pectoris
 sed in eo quocūqz modo sit n̄ erit tussis. Quā
 uis. n. in asmate maxie uero occurat ut i pulmo
 ne sit res sensibilē ledens opationes eius ⁊ in
 non uero ut coicef ē nocumentū ex alijs mibz
 ⁊ per hoc debeat uirtus expulsua pulmōis pce
 pto nocumento moueri ad rez expellendū ledē
 tes que expulsio fit cum motu tuss. tñ ex expiē
 tia clare uidemus non in omni asmate eucire tu
 siz sicut nec omē nocumentū euemēs pulmōē cā
 re asma ut sic supra dictū ē appuit p Hal. cū mā
 continet in uenis pulmōis nō coicās nocenun
 tuz cānulis ipsius ⁊ sicut ēt non oē nocenūm
 euemēs cordi aut artarijs pōnis cā asina non
 coicatur cannaū pulmōis. Et b̄ erit qñcūqz
 mā siue alia res ledens existit in aliquib? parti
 bus pulmōis non ipedens liberū transituz ae
 ris. tunc. n. non causabit asma neqz etiam cābit
 tussim aliqua mā potens cāre asma nisi illa sit
 mordicatura stimulans per mordicationē xutē
 ad expellendū. Et hoc sensu Aui. cum in caº
 de tussi dixit. Si materia fuerit effusa a supioz
 bus tunc dū ipsa pmanet discurrez sup cannaū
 sicut discurret aliquid super parietē tunc plm n̄
 cōmouet tussiz ymo non nisi effundat in spatiz
 cāne aut nisi mordicet. Et multo ēt magis non
 causabit tussis i asmate facto a coitate aliozū
 mēbrozū nisi nocumentū eoz coicef pōni simi
 liter ledens ipm fm aliquā partē maxie ipsi? pl
 mōis. Ideozqz sepe uidem? ilup calefactus febri
 entibus ⁊ tuncatib? ⁊ alz laborantib? asma ⁊
 malicia cā hanelit? ⁊ tñ nullam habere tussim.
 Apparet itaqz ex dictis q i aliquib? spēb?
 malicie hanelitus pōt cuenire tussis. ⁊ in aliqb?
 non. Multū tñ auctorū in de signis asmatiz mul
 tā fecerunt de tussi mentionē. Dixit Aui. M
 hōiores fuerint in pulmōne ex catarro descēden
 tes in ipm causantes asma tunc illud erit subito

Et si non ex cararo tunc accidet asma paulatim
qz paulatim m̃a coaceruat in ipso. Factus ho
ex coitate principioz cerebri. s. r. nuce declarat
lesio exis in eis que cognoscat ex hys que dca
sunt in fime precedenti i ppius eoz tractati
bus r caplis. Et factu coitate uicinoz. s. nutriti
uoz sigt addi. pp excitacione mē ipoz r que in
eis ē r p^o repletos cibale l' hūoralē accitē eis.

Et factus ppter eruptionē saniet subito ad
mēbra hanelit' decurrentis sigt q pcesserūt sig^a
spatis r colicois in aliq^o mēbroz ex quo pōt sa
nies ad mēbra hanelitus fluere r q pcesserūt si
gna eruptōis que dicētur caplo de pleuresi. Et
factum a siccitate dixit alexander. significat an
gustia spūs abiqz rancitate uocis. Et Raf di
xit 4^o qmētis cognoscat p macredine corporis
r soliditatez. i. aspitates ipsius p regimē aīs
quod fuit explicatum. Et Alii dixit signt
ipm sitis r priuatio spūi omio. ueritū spūtur
cum recipitur abim? q humectat r cū ab extra
aproximatur iungendo. Et gilbertus dixit
cognoscat tūsi secca r corporis macilētia colī
gracilitate siti r gutturis et līgue asperitate et
angustia spūitus nūc i inspirādo nūc i expirā
do nūc i utroqz. et sonitū facit qz aer pp guttu
ris siccitate r asperitate difficulter trāsīt. Sa
ctū uero ex hūiditate dixit. Alexander cognosci
tur qz uox r sonus sunt cū rancitate et ē cū mul
ta spūi emissionē et globosa r siti pauca. Et
factu ex frigiditate dixit. Raf. 4^o qmētis q p
ut uidit a. Raf. 4^o de iterforib? de passionibus
plonis asma si paulatine i pncipio acciderit do
nec grane fiat ex frigiditate erit accidere i pul
mone et i paucis diebus pulmo replet hūiditate
que passio solet fieri in decrepitis multociens.

Et Alii dixit si sit pp frigus qplōnis p'lo
nis sicut in decrepitis accit tunc ipm paulatim
incipiet et cōfirmabitur qz frigiditas qplōnal
ē cā q paulatine superfluitates congerant i ipz
et fm hanc uia tale asma gradati angmētādo p
cedit. Ex frigiditate aut adueniēte dforis asma
accidit subito r gaudet paties i attractiōe aeris
calidi sicut paties ipz caliditate gaudet i attraci
one aeris frigidi. Factu a uenositate dixit
Alii. significat leuitas partiū pectoris cū qstri
ctione que diuersificatur fm acceptiōe ei? qd
inflatiū ē r eius qd nō ē inflatiū. Duple r si
mū? ex acceptiōe ei? qd carminat r resoluit uē
tositate et acceptiōe ei? qd nō ē tale et pecc? di
stentum apparet. Et factus a uaporib? fumo
sis significat leuitas et distensio pectoris et fe
bris euaporatiōe faciēs. Et factu ex debilita
te uirtutis mouētis musculos pectoris dixit.
Baron significat impotētia hanelādi nisi prius
extendat pectus. Et dixit Raf. ubi supra non ē
cū eo rubedo sed angustia hanelitus sola. Et
factu ex paruitate pectoris signa sunt nota et ap
parēt uisui. Et fac tū a cāis primitiuis signt
ipse cāe que preterierunt. Dixit Alii. q pro
hibitio hanelitus adueniēs cū ascēsus sit ē pro
pterea q stomachus qprimit uelamē et uelamen
qprimit plonē. Si astmatico superueniat sin
copis pelimū ē dixit. Rafis. 4^o qmētis ex li
bro epydime si i mēbris inferiorib? orit apa
inde soluit asma trāsmutata m̃a eius ad inferio
ra. Et dixit febris sanat asma. s. pueniēs ex

frigiditate pura uel cū m̃a frigida alterando di
gerēdo et mām resoluēdo. Et dixit uarices
curat asma pp trāsportatiōe mē ad crura. dicūt
quidā qm multiplicat posimus astmatis iterficiet
maxime uirtute debili exite. Asma lz possit ac
cidere nouiter genit? rarissime tū in eis reperit
prius. n. moriūt qz ipm ieurant. Dixit. Me
fue. Asma mulieribus nō sepe accit et itellexit
nō solum i qparatiōe ad decrepitos sz ad uiros
absolue qd ē pp qetē hūoz ipsaz. Dixit. Al.
asma ē ex egritudinib? longis cū hoc tū ē hīs
porximos acutos. i. breues fm silēz spāsmi et
epile. Paroxysmus astmatis duplex ē un? co
munis qmētis multos porximos pūculares qui
in ipso eueniūt et iste ē longus durans ali qm p
annū r plus et minus de quo intellexit. Desue
cuz dixit si porxism? usqz ad. 40^o. n. declinauerit
Alius ē porxismus particularis qui alī plies i
porxismo comuni et uli multociēs aduenit r iste
si ē cum magna malitia hanelitus nō pōt ē lon
gus sed oz necessario q sit breuis et q finiāt ei
to ad salutē uel ad mortē qz natura nō pōt mali
ciā magnaz diu tollerare et fm q patiens mole
stat i ipso porxismo ita iudicet medice de salute
uel morte. Alii tū qm molestia nō ē multū ma
gna sz transit ad. 20. dies et alī ultra eos put p
experientia alī uidi. Et uidit luce nicolaū de
podio qui omni septimana semel i die ueneris
molestabat uehemēter. et durabat molestia ei? p
totū diē r alī exiebat ad diē sabbati r tū liba
tus fuit perfecte. Et asma quidē i omni etate
accidens difficilis ē curōnis. ipm tū r tussis
dixit Rafis ubi supra ex uerbo. Salient super.
2^o afforismoz si accidat decrepitis non de leui
curant qm hui? passiones difficile digerunt in
iuuēntē sed maxime i decrepitis. Et Alii. di
xit cum asma accidit decrepitis nō forsitā sana
tur uz maturatur q ē pp uirtutē ipsos defectiō
nē et nō maturant i eis pp quasi qmētā reuma
tizatiōe. qm. n. sanabit in decrepitis cuz i iuue
nibus sit difficilis sanatiōis fm plm. Ampli
us i decrepitis multiplicat resupinatio qui situs
maxime nocū? est astmaticis r phibet a bōa di
gōe. Inquit. y. 2^o. afforismoz branci r corice
in ualde senibus nō maturant. maxime tū asma
antiquatuz aut nō curat aut cū difficultate maxi
ma. Et asma quidē pcedens a dislocatiōe spō
diliuz uersus itra uix aut nunquā curat. Si lz
pp cattarū pueniēs in hūitibus caput nāliter de
bile. Et scias q asma dixit Alii. multociēs
permutat ad pipstiaz.

Curatio astmatis uariat nariatiōe suaz
cāz. Et uariat fm q ipm est
uep uel nō uep. Et cura ueri curat et pplet
dieta potiōe et ciurgia. Uitare itaqz debet uiri
astmatici frigiduz aerez grossum uel nebulosuz.
Et trahere morā in locis aquosis et secus flūia
paluds r stagna. Et uitare loca citra q fōnter p
flant uenti maxie auster et borreas Et stratus
suos nō ponāt in aurtis et locis ieuēratīs et hūi
dis nō ambulent discalciaū et capita nō discoj
ant frigori artes fugiant fassidīs metalloz et cō
flatiōis argenti uini. Sed loca habitatiōis eligāt
sibi in aere subtili clazo ad caliditatem declināt
sine puluere et fumo nō clauso sed tū quieto et
pectus pluries ante cibatiōez cū pānis subtilib?

siue lembus calidis calefaciant moderate. Et
uitare debent tristitias solitudinē et furorem.
Ira tñ tempata non nocet sed potius confert. et
pcurēt gaudere et letari p posse. Dixit Serrap.
pio. utant exercicio tempato. Et debet exerci-
m in principio fieri euz tarditate incipiēdo motus
an parus qm ut dicit. 4.º qñētis uelox pñci-
exercitū exercitā asina. i. fine aū. dix. Serrap. d.º
fieri euz uelocitate non tñ debet producē ad la-
psitatem uel anxietatem et estuatiōē. Et Aui.
dixit. exercitiū bonū in hoc est ut gradatio fiat
ex tarditate ad uelocitatem ut non faciat accidere
festinatio in exercitādo pñcationem mouendo
māz laboriose et fiat tale exercitiū an cibationē
qm post cibationē expedit ut sint comēti exerci-
tis paucis euz deambulatōe miti. Et utant post
purgatiōē uel nomitū exercitū pñculari mē-
bris hanelitus pñcio. Dixit Rāf 4.º qñētis
tis. dico scdm q expet. suz q eleuatio uocis
longe in legendo inuabitōz et alijs medicis ad
destruendū māz asmatū et tussis multie hum diti-
tis eo q inde multū exiit spūtiū. Et Aui. dix.
ex regimie bono in hoc est administratio uocis
euz eleuatione gradatiū ad fortitudinē et longitu-
dinē pcedendo. Caput quoqz mane quolibz die
diu leniat i loco calido pectinē uel fricēt. Di-
xit quoqz Serrap. conferat eis fricatiōes q sice
sunt que fiunt manibus calidis uel pāno aspero
et cōuenit eis fricatio cū pumice et nit. Et frice-
mus eos cum hys uehementer euz quiescant a la-
bore exercitū et ueniat ad ablutiōē. i. balneatio-
nē. Fricatiōne aut que fit euz oleo non utant
multū. sed euz qñtate que sufficiat ad lenitatem
f. asperitatis iducte a fricatiōe forti. Et fiat hec
fricatio super pectore et dorso qñtis ad māz
diuertendū ad longinquā. cōueniat eis itēz fri-
cationes non leniter facite super extremitatibus
Et Aui. dixit. ex regimine inuatiū est ut ad
ministrēt fricatio pectoris et que sequunt ipsū
cum manibz uel euz manditi aspero et proprie si
fuerit ill' hanelit' pñationis itēz fricatio equal'
siccā absqz unguento ut nō opilet poros nisi ac-
cidat lapsitudo. tunc. n. opozit ut mistret unguē-
tū ut remoueat lapsitudinē a fricatione iductāz
Et n. querit p fricationē poroz aptio et mē re-
solto aut diuēsiō n d.º administrari iūctō Et si al'n
iueniat q dēat fieri iunctio euz oleo tñc illa fca
subseq d.º absterisio illius cū pānis ut non rema-
neat in poris olei phibēs opilādo eos mē reso-
lutiōz. Et dixit Aui. Opz ut administrēs in
qñsdaz horis abortant et miti et fiat cum eis
fricatio. Et iste bore forent qñ taz eēt intentio
ad resoluendū fortiter et exsiccandū. Dixit
quoqz Serrap. nō est utendum balneo maxie in
yeme neqz ulz rebus hūctatūis et si calefaciāt.

Et Aui. dixit ex rebus quas oz eos uitare ē
balneus qñtis possunt et pprie post cibū. Et in
tellexerūt de balneo dulcis aque nā balneū aque
tremaz post edones et uomit' eis est inuatiūz.

Dixit Rāf. balneus in postimo nocet. tēpo-
re aut interpolatiōis quēnt si recte fuerit ordina-
tū. Et dixit. fricatio ē pectoris nō quēnt in
hora postimi. Et quidā ē tēpore postimi
oēm uetant fomentatiōz et epubimatiōz supra
mēbra fieri hanelit'. Dixit Serrap. sompno
debēt ui breui qm ex longo sompno accidit an-

gustia in sanis et multo magis si fuerit infirmi-
sz uti debēt eo successiue. Dixit Rāf. sompn'º
uehemēter nocet in hac egritudine et maxie in
hora postimi et multo magis in hora comesti-
onis. i. post comestiōē statiz. Et id diminuēda
est ipus qñtis qñtūqz possibile fuerit. Et
si nō fuerit possibile in toto dormiat parū post
tres uel quatuor horas post cibū et dormiat ali-
quāulz sedens ex oi latere appodiatū. Et
Aui. dixit sompnus plurim'º et pprie sompnus
dicit et sompnus post cibū. f. imediate uel post
pñtiū spatiū factus ē res nocibilior eis nisi in-
terueniat iter cibū et sompnū spaciū uehemē-
Aui. lapsitudo aut caliditas ex uigilia sicut qñtis
daz accidit sanis qui si post cibū ad pñtiū spa-
tiū nō dormiūt lapsant et inflāmant. Et dicit
qdaz. nō dimittant in sompno pfundari sed sepe
excitent et post excitatiōz expurgent bñ eoz
gutturā et euigilent ad tēpus et postea iterū dor-
miant. Et dicit qñtis in estate die dormire pñt
spacio paruo dormire. Et qñtisqz asmatū
dormiāt dormiant capite bñ eleuato et cubo pto
in loco clauso et a uentis securo. Uitare debent
panē ordeaceū et de spelta et panē de frumēto n
bene fermētato neqz bene cocto et panē de seib'º
minutis. Et oia genera pulis et crustaz et adi-
patoz. et frixellaz et oia ulz genera de pasta.

Et dixit Serrap. Nocet eis comedere legu-
mina grossa et inflāta qm cā eoz fit angustia
hanelitus. Et Aui. dixit oz ut uident oē granū
in quo est inflatio ita q etiam rizum uitandum
est. Et uidentur carnes grosse et uiscose et
quecumqz difficilis sunt digestiōis et lac et
caseus. Et quecumqz ex lacte fiunt et oua frixa et
maxime cocta donec dura fiant. et quecumqz ex
uisceribz quadrupedū decoquāt. Et quecumqz
multa uictuositate cōdiūt. Et ulz dixit Alm. a
cibis grossis acetosis et stipticis abstineant.

Qui aut uenit eis ex cibis dixit. Serrap. ē
panis coctus. f. et fermētatus et modici bñs sal'
a corticibz mādus sup que puluerizatū ē amiluz
aut nigela aut ciminū. Et Aui. dixit sit eoz
panis coctus decēter bñs semina ut ciminū aut
suz et silia et sit ex massa fermētata. Et quidaz
pcedit panē decoctum i uino dulci in quo decoc-
te sint carice et passule et nuclei pñcap postqz i
ipso uino decocte fuerint radices lily malua al-
tea et brācaurina decoctiōe forti et ab eis fue-
rit colatū et quidā pcedunt frixellas factas de
sūtatiūbus urticaz et uiscelis ouoz cū pinguedie
paucā. multū. n. pinguiā cauēda sūt eis. Et ui-
tent carnes aialuz antiquoz et carnes humidās
sicut agnoz et porcoz et carnes auiū degentiūz
i aquis et stagnis et oia interiōza quadrupedum
et oua dura lac caseū et quecumqz ex lacte fiant
et fugiant a piscibus magnis et maxime sūptis
ex paludibz et stagnis. Dixit. Serrap. Ex car-
nibus quibz uti debēt sunt carnes lepoz et cer-
uoz. f. iunenū et gazellaz p gazela' pomit caprio-
lus. Et caro quoqz uulpis et p'º eius sūt in na-
turis suis qñtary hūc egritudinē et silz pulmo-
erich. Et Aui. dixit. abi eoz sint ex adipi-
tibz lepoz et cerui et gazelle et pprie uulpis cū
quibus cōdiātur alia cibaria et precipue pulmo-
nes uulpis quēnt. pulmo. n. eius ē medicamē-
tū egritudinis cū exsiccatū et datur ex eo i

potu. 3. y. Et silz pulmo ericij capestris et pfer
eis caro edina. Et quida qcedunt carnes castra
ti pecorini iunens ex lactatis uirtute sed no in te
pore potissim. Ex omnibus dictis carib⁹ eli
gant macre ut dixit. Rasis 4^o. q^otinens et no so
lu ex quadrupedi⁹ eligunt macre. sed et ex au
bus unde. Serap. Eligat omne q non e pingue
ex aubus et quaz pastus no e in paludib⁹ et ca
necis sz sint sumpte ex aubus degent⁹ i agris
et pratis et nemoribus. Dixit. Tunc. sicut starne
pdices suple et coturnices fastini et galli et tur
di et turtures et colubi magis siluestres. et pipio
nes ia escas uolado sibi acquireres. et passerces.
alande et quecunqz alie auicule bone. Et qui
da laudant carnes bubonis et precipue cu bibi
tus eaz. Et quida sumit capone euiseratu et im
plet ipm medicis ad asma neq pferentib⁹ et deco
quut in. 20. libris aque donec redeat ad. 16. vi. et
qdunt cu sale et exhibent ius illud ad bibendu

Et preparent predictae carnes asse et no fri
xe n3 elisse et si aliquado elissent decoquut eaz
eis herbe calide subtiliatue et incistue et qda
tur cum spibus que sic sunt. B. pipis. 3. 5. cy
namomi carui an. 3. y. zinz. 3. iij. macis. 3. y. co
riandri sic. 3. 6. croci. 3. y. et coduntur pdicte
carnes cum sapore facto ex lacte amigd⁹ et succo
limonuz ul arantioruz 3u⁹ gar. cynamo⁹ et zinz.

Et mustarda facta eaz sapa per interualla co
fert eis et salsamentu silz factu eaz meta yfopo
salua et pipella eaz succo limonuz. Dixit Se
rapio. conferat eis ex piscibus qui sunt petrini

Et Aui. dixit. pisces perrini flumiales et silles
eis etiaz ex marinis. paruz tñ ex piscibus est co
medenduz et cum eligunt decoquant in uino bo
no cum aromatis calidis et herbis calidis et
concedunt pisces saluti ex multo tpe. Et qcedu
tur utelli ouoz sorbiles. deuent silz oia olera
frigida et humida qbus quidaz bles concedat

Ex oleribus aut queniabus dixit Serapio
sunt nasturtiu rasanus origanuz calamitu ter
restre et montanu synapis yfopus menta et blut
Et concedunt fenicu⁹ petrositu⁹ serpil⁹ bora
go et spargus et si sumbrui sume laudat et cetrū
galli silz maxime quando ex folijs eius cotritu
fiunt crispelle eaz utellis ouoz et pinguedie edi
uel caprioli et farina ordei et comedunt. U
tent agrumia. quidaz tñ concedunt allea cocta et
boluz porri sumptu eaz melle in principio mte

Utent cepas caules melongias et oel ulz fru
ctus humidus pcpue tñ horarios sicut cerefa
mora pruna plica uuas ficus recetes et similes
nec non et fructus acerbos ponticos et stripticos
sicut sunt citonia pira sorba et silles bys. Co
cedunt aut ex fructib⁹ carice dactili passule em
cleate dulces pince pistachia et sebesten et auela
ne assate amigdale dulces et amare. Amare tamē
sunt meliores et in principijs miscet eas quidaz
cu dulcibus ut assuefactio ad accipiedu amaras
tñ facili⁹ fiat. Auces at phibent qm caput
nimius replent. pince tñ prius debent i aqua ca
lida lauari et exsicari et postea cum zucchero co
medi. Et utent fungos et tubera Hal⁹ quoqz
ut 4^o pont⁹ q^otinens dixit Prisanā accipe pos
sunt facta ex pane similaceo cu butiro et mele l⁹
offaz cum iure unctioso. Et quida antiq facit
unt cum carib⁹ cop blites aut cicera. Cofert

.n. brodiuz ciceruz pcpue qñ infusa i aqua eaz
eadez aqua decoquuntur. Et quida decoqui cum
carib⁹ faciut turonos fenicli recētis. Et lau
dant cibariū factuz de iure carniū bonaz cu pas
sulis infus i aceto uini per duas horas et postea
expresis in pondere. 3. y. et amigd⁹ dimondatis et
pistans et postea sil decoctis in ipso iure. Et q
daz laudant ptisanaz facta ex residua fursuris
uel ordeī farine conditaz eaz lacte amigd⁹ l⁹ cum
butiro recent. Abstineat a uinis nigris gros
ponticis uel acetosis et a pauciferis. Dix
Hal⁹ in libro de attenuate dicta. Pigrus uinu sil
dulce et austez iuuile e eis que sedm toracem et
plones passionib⁹ cronics et hys ad huc magis
quecunqz pontica sunt euidenter. Et uinu nouum
turbiduz nocet eis. Sed sit dixit Serapio illud
qd bibi uinu antiquū odoriferū. Et Aui. uina
sunt subtilia odorifera antiqua. Et sunt ad comi
scedu cu uino al⁹ cibo i q^otitate pauca et parūp
lifata ymo si possibile foret meli⁹ esset cu cibo
non bibere. Inquit Mesue oz ut expectent
super cibuz dū deinde bibant parūp uinu p⁹ ho
ram. Et de potibus eorum dixit Serapio. e
aqua mellis et maxime i peroxi smo particulari
loco uini. Et sirupus melleus si no fuerit febris
uel suchareus si febris affuerit aromaticus p⁹
et minus fm diuersitate mē et disponsis febris et
tēporū ani et alioz piculariū tenedo p⁹ sz locū
uini in casib⁹ in qbus uinu phibet. Lōuenit
aut aliqñ uinu sumptuz ante cibationē ad expur
gandas de pulmone mās de quo dixit Hal⁹ ubi
supra qcumqz fm toracē et pulmone sine febre
sunt passioes cronice. iuuant a uinis medie qñ
stentie dulcib⁹ et lucidis et maxie qūqz p spūa
purgant. indiget eim no incidi soluz neqz cale
fieri q deit bñ exspūi sz et moderate hūctari.
qm que ultra decens sunt sicca et uiscosa spūa
tūsses excitant uehemētes utolentia exitus et pi
culuz inferat lesiois uas. f. rupture alicui uene
quo circa grossa uinoz et dulcia eo q manūaz
hnt hūditates pp grossities qñ sil cum subtilia
tib⁹ farmaciis afferat benigna ipis passioibus
existit. Et dixit 7^o mtemi. uini subtilis sine
et subtiliatis potatio multa esse dz hys qbus ob
structa sunt brachia uiscos et grossis hūoribus
Hāz q absterget humi. hūores farma. mouet
necessario tūsses. Lū aut n expūit qd absterget
tur facit pp eius grossities. indigent hūditate
amplioze ut referat sursum facili⁹. Et Rāf
4^o q^otinens dixit. uinu tenue facit ad hūis pas
sione si in potu accipit in mta q^otitate. Mō. n.
dz pauce eē q^otitatis sic al⁹ potus qz no pueni
ret ad pulmone nisi cu hūte debili. Lōuenit aut
iste potus maxie post cōsiones et bene dimīnuta
mā ut no agitet eaz sz subtiliet et p seceatus edu
cat. dixit eim Aui. Qñ fuerit uoluntas ut multi
plicet maturatio et iuuamētuz ad seceatus acci
piat ex uinis subtilibus ualde al⁹. i. et mltuz sub
tilibus pp grossities mē uel ualde. i. in magna q^o
titate. Et dixit q ex uinis dulcib⁹ admixtis
eaz aliquo subtiliatuo e iuuamentuz pp illud
qd in eis est de absterfioe et lenificatioe et cale
factioe equali Subtiliatua aut uino admiscēda
sunt sic cynamomū semē feniculi calaminuz sifim
briuz zenzi. gariofi. et silia. Et possūt huiusmōi
in aqua buliri et cu ea limfari uinum ipm Aui

sumatur aque distillate sic ylopi. saluie calameti
et siluiz. Et si adesset febris sine sic capilloz
ueneris. aut ungule gaballine et siluiz. Et aq^a
gdez pulmonarie qm decoquit cum cymino et bi
bitur sic aut cum urino subtili e manifestu uua
menti. Non mltiplicet diuersa cibaria neqz
diuersa uina sz sint qdci unico solo. Et si sumat
ex cibo nisi qritates puz ad substantiaduz hui
rez. Sicut dixit Aui. in cibis eoz gradatio
silis ei q dicta e in exercitio ut. s. sicut in exer
cicio fit gradatio de puo ad magnu ita fiat et in
cibo incipiendo a qritate pua et gradanz de die
in diez pcedendo ad maiores fm qritus exigit
et egritudo declinat. Et Serap. dixit Qd
qd bibit patiens asma oz ut sit pauce qritatis.
Et oz ne bibant successioe cibi sz expectet post
comestione mltuz deinde addant in potu aliud
post aliud no totalr Et sumarie pap accipiat d
uino neqz sumat rez frigidaz neqz sup cibū. ma
xime subido sz omni posse euitandū est q si non
possit sumiduz est an pap. Et Aui. dixit qrit
tas uini sit pua et qto mā est amplior tanto qrit
tas uini dz esse minor q maxie est in pn. Et oz
ut elongent inter cibuz et potuz. Et qn potus est
dandus no faciet ex aq^a. i. potu quocūqz subito
nec in una uice. Et sumarie auctores uolunt
q si possibile e cibuz sumat absqz potu et pot
di fferat quousqz cibuz fuerit digestus Qd si n
fuerit possibile pp hanelitus frequentaz et mu
sculoz pectoris labores exccati et sitierit diffe
rant qrituz possint et tūc bibant parū ante pap.
Et silr cibuz melius pnt ad plures uices dando
pap in uice ut no repleat. si dachuz et repletus
qritat dyasfragma et augmētuz faciat in asma
te. Dixit Serap. Qn excitati sunt suple aut
fricati tūc comedat no tam prius q aperant ce
naqz minozare debent. Ante quoqz et in fine
cibitōis hui⁹ utant tragea. B. zizi. 3. iij. cubeba
rū galange cardamomi añ. 3. i. yreos origani ma
cis añ. 3. 3. gari. 3. i. anisi feiculi ameos añ. 3. ij.
cynamomi. 3. i. 3. et si tolerat ciminū ponat ex
eo. 3. i. 3. zucari quātū sufficit. Dixit. Serap.
necesse e ut soliciu sumus etiā d natura. i. uēne
ut curat i cōtione fm qritudine suā. Et in hora
post horā resoluat supfluitates. s. quascūqz pau
latz. soluedus e em in uēter eoz quolibet die ad
selanduz semel aut bis et pp istud precipienduz
eis quatenus utant cibis lenitate facientib⁹ et
pprie inre galloz antiquoz suple aut gallinaruz
antiquaz qm ipm lenificat absqz nocumēto. Et
Aui. dixit tūc galloz qfert eis. Et quidā i uētre
galli ponit de cartamo et polli p. aniso maratro
edcimo et decoquit cum eis et bibat de iure il
lo quātitate magnā sufficiēt et si stipitici nā fu
erint omni die i prandio uti possunt brodio gal
letoz iuuentū cū zucaro rubeo. Et dixit. Se
rapio utant uolubili et sicla cum cartamo decoc
tis bibēdo decoctionē illoz et utant capparib⁹
cū sale. s. qditis. nō cū aceto. Et ualer brodiū
mercurialis et cartami. mercurialis tū sola ebulli
tione ferneat suprum cū zucaro rubeo. Aut utant
carticis pinguib⁹ cuz zinzj. aut cartamo mixtis
aut utant medula castie qfecta cuz zinzj. et carta
mo et zucaro rubeo. Aut tragea que sic fit. B.
liquiri. rase zizi. anisi turbile electi añ. 3. iij. yre
os. 3. iij. gari. 3. i. croci. 3. 3. zucari. 3. ij. pistentur

oia et sumat ex eis coclear unum. Sed dixit.
Serap. oz ut ista ante alios capiat cibos per ho
rā. s. mediā aut circa hoc. coyū autē deuitet aut
plm minuat. Tu autē sapiēter regere debes
patientē p supradicta oia uel saltē pla ex eis ap
proximādo ea i potismo cōi fm q interpolat et
sz q particulariter affligit paroxysmaliter pati
entem.

Cura per portionē. aut attendit i potismo
cōi siue i podo tēpore itepollatio
nis aut i potismo siue potismo particularib⁹
qm egritudo exacerbat. Et prima que pprie
pseruatō dicit quātoz pplet intētiomb⁹. prima
enī materiā equat. 2^a equatā cūat. 3^a ad opposi
tū ducit et 4^a reliquias mē fortiter exccādo
qsumit. 2^a uero que pprie e curatio predi
ctis et quātoz implet intētiomb⁹ et addit 5^a
que e accidētum correctio. Bū tū executiones
dictaz intētiōis attendendi sunt casus quidam
ab auctoribus positi. Dixit. n. Hal. sicut 4^o
ponit qritens et scribit. Almaris q fit ex hūo
re grosso i canali ptonis sistente cura fit p me
dicinas attenuatiuas sup. et inci suas. ite in me
dicine dixit Hal. nō hnt potētiā calefacere. i.
nō calefaciūt cū potētiā et itēsiōe calozis qm
hnt ingrossare hūmōrē et difficultē reddere spu
tū ei ideo miscēde sunt cū eis que hnt hūectare
siue sint cibi siue medicine. Res. n. grossa uisco
sa nō de leui pōt emitti sursū nisi ei fuerit addi
ta humiditas per quā de leui possit ipsi⁹ emissio
fieri. Et Aui. dixit. Medicine sūt subtiliati
ue absqz calefactiōe uehemētē pducētes ad exsic
cationē mē et subtiliatiōē ipsi⁹. i. per resolutio
nē subtilis remanētē grosso uel ut subtiliādo ex
siccet et igrosset eā. Et pprie dixit nō sis cō
tentus subtiliatiōe et inci siōe pura. i. cū medici
nis fortiter icisiuis et subtiliatiuis sicut sūt su
cus squille semē urtee et silia qm qnz adducit
labor hui⁹ medicaminis. i. sequēs ad hoc medi
camē et iobediētia mē ad uulēra ptonis nā per
bas medicinas exsiccata mā et agitata fit mor
dicatua ulceratua. Sz in digerēdo mās grossā
et uiscosā oz ut hūectatio ei⁹ et maturatio asue
scat. i. paulatine fiat et qritue ut molli ficata spet
resolutioni ac et euacuatiōi. oz. n. dixit ipse ut
perueniat ad finiendū. i. resoluēdum et educēdū
mās grossas uiscosas et qsumendum eas cū faci
litate et equalitate et nō cum forti motiōe quātū
possibile fuerit. Dixit quoqz. Hal. de simpli
ci medicina. Medicine prouocātes urina noci
ue sunt ad reiciēdum hūmōrē exstētem i pectore
qm eo q sunt calefactiue sunt et exsiccatiue. Et
huius passiōis cura dz fieri cū medicinis diui
siuis que nō hnt calefacere manifeste ne nimis
desiccet ymo uēdum e eis cum pilana et poti
bus hūectatis. Et Alexan. dixit Res pūo
catue nimis hnt sunt hnti in pectore hūozes
grossuz indigentes purgatiōe qm emittunt subri
le et dimittūt grossuz in pectore ppterea utendū
e in huius cura medicis hūidis et subtilib⁹. Et
Aui. dixit Non sis qritens diureticis. s. puris
qm oia q puocāt nocēt hūic egritudini in qritū
puocāt ppterea extrahūt subtile ex hūiditate et
relinquūt grossum. Et pnt et assignari alie
rōnes quātū una est q mā qritenta in pectore cō
ueniētiū estatur p spūū. Et si p aliam regiōē

haberetur etiam melius efferent per fluxum uentris
q̄ per urinam qm̄ per ipm̄ melius efferatur tota
mā. s. ps subtilis et grossa q̄ per urinam i qua
efferatur ps subtilis magis. 2^a dō est qz plures re
piunt medicine et fortiores educētes materias
a pectore efferentes per fluxū uentris q̄ que efferant
per urinam. Dicit notanter dicit Aui. qz me
dicine puocantue nocēt inq̄tuz puocant per me
dicinas puocantias hñtes aspectum ad pectus
cum fortiori hñte q̄ sit hñs puocatiois eaz
sicut prassius et yfopus et silia que lz puocent
sunt tñ potētiōres. in subtiliando et diuidendo
mās in pectore q̄ sit ipaz puocatio et iō q̄cedū
tur. Et silia pp̄ quāsdā alias que sunt puoca
tue mēp in epe q̄centaz quaz tñ uirtus nō pue
niet ad puocanduz mās pectoris. Et insuper
quāsdāz medicinas q̄ exhibite singulares uel q̄
exhibite in magna dosi puocarēt a pectore et tñ
pmixte eaz alyz uel dare in minori dosi illud n̄
facerēt. Et dicit Gal. ut codex 4^o ponit q̄t
nētis. medicine stiprice ultimare sunt contrarie
huic passioni. Et iō bene q̄ponit medicina qm̄ n̄
miscet in ea de rebus stipricis. Et dicit itē
uitande sunt medicine que totalz hñt infidare
qm̄ hñt q̄gelare et ingrossare et eaz difficultate
facere solones. Dicit Aui. nō a posuerūt anti
qui in medicinis asmaticis narcotica opuz inf
quiamuz uel mandragoram quia licet exsiccent
ingrossant tñ mās. sunt etiāz fortes exsiccatue et
tales prohibite sunt in cān pcedētibz. Exciptē
dō tñ dicit nisi per appōnē narcoticop̄ intentio
fuerit prohibitio catari qm̄ multiplicat. tñc ē
quia sicut catarus utimur eis sicut pillis sto
ratis et de cinoglosa et silibus. Imo dicit A.
Neqz spiliū posuerunt in eis qd ē minus frigi
dus q̄ illa n̄z ponere deberem? nisi qz uult deus
gloriosus et excelsus ppter ppteritē quā dōt
psillio ut cōueniat in asmate b. Sicut patuit i s
mone pcedenti in ulibus cān curōnis. In nulla
cura standuz est cū una medicina. In hac passio
ne tamen maxime concordari sunt non cē stādū
cum una medicina q̄uis sit utilis sed cē pmutā
dus de una ad alias ei tñ similes in uirtute. Et d
inde ex illa ad alias et sic ultra donec cura q̄ple
atur. Dicit Paulus. mutatio debet fieri d una
medicia ad aliā ne tediosa fiat nē aliqua ipsaz.
debet tñ dari de eis que inuabiltōz iuenit. Et
Serapio dicit utere permutatione medicinarū
et non p̄sumas super medicinā unā. Et 4^o
q̄nētis dicit Rasis. dignuz est ut fiat pmutatio
in cura huius passionis duplici rōne. una ē si nā
confluuerit medicine licet medicina sit inuabil
eaz recipit in nutrimentuz. 2^a est qm̄ medicine dī
uerse sunt in gradu et fortasse aliqua pars ipsaz
erit inuabiltōz altera. Non est aut relinquenda
cura dicit Rasis. si statim medicine non fuerint
inuabiles huic passioni sed mutatio debet fieri
de una medicina ad alias iuxta prouisiōnē medi
ci. sic. n. oportebit oīo ut inueniatur medicina in
uatiua ei silia et Aui. dicit. Dicit Gal sup 2^o
epidemiāuz ut ponit 4^o q̄nētis. si in pulmone
fuerit humor et opus erit ut emittat tussis nimis
ualet ei. Et ideo excitatio eius debet fieri iux
ta qz opus fuerit. Imū sicut in eo supra patuit
attenuandus ē humor ut facilius habeat p tussē
qm̄ si tussē fuerit nimis prouocata et humor fue

rit solidus et grossus. dubitanduz ē ne tussis ap
pereat et corrumpat uenas. Dicit Aui. cum in
sensu grossus ē in epe habentis asma oz ut pmi
sceas in medicinis pectoris aliquas epicas sub
tiliatiuas illius grossitici sicut eupatorium et absi
thiuz. Et ex eis que coniungunt inter duas res si
mul uehemter ē rubeantrop et aristotē qm̄ sub
tiliant mās in pectore et epate et cū hoc ab epate
prouocando materiā per urinā educunt. Tu dō
in administratione medicinarū cōiungentū duas
res predictas debes considerare cām grossitici
ei epatis. Et si quidez fuerit causa eius debili
tas ipsius utere eupat^o et absinthio. Et si fuerit
mā non multuz grossa nec multuz uiscosa utere
capilo ueneris. Ipse. n. etiam aggregat iter duas
res predictas. Et si mā fuerit multuz grossa et
uiscosa utere rubea tictop et aristotē. Dicit A.
si ille qui curat ab asmate est puer qui lactat oz
ut p̄maseat cum medicis lac matris uel nutritis
sue ut melius recipiat illas. oz et ut misceant cū
lacte matris uel nutritis. s. faciendo ut ipse sumat
eas et rectificet per eas lac matris uel nutritis
ut disponat ut inuamētiū p̄ster in asmate. p̄uero
tñ dicit Aui. dētur medicine sufficēter equales
qz nō tollerāt fortiores de q̄bus equalibus est
fenucul^o hñdus. i. recēs cum lacte sumptus. s. su
cus eius. Medicinarū autēz primā intentio
nez implentium tam in p̄seruatione q̄ in cura
tione. Alię sunt singulares et simplices. Et
alię sunt composite. Et de singularibus plures
dicte sunt in regimie per dietas. Dicit Iohan
nitus qz asferant q̄fortat instrumenta banelitus
et faciles banelitus facit nimis. Et dicit Aui.
scias qz crocus est ex suma medicinarū q̄ferentū
malitiebanelitus et difficultatē ipsius p̄pterea
qz q̄fortat instrumentū banelitus et facile ipm̄ fac
Et Gal. sic 4^o ponit q̄nētis Enula si q̄pona
tur cū medicis emittentibus hñores ex pectore
faciet mirabilē ad asma. Et si sumatur oī mane
duo boli enule cum caricis cōferat. Et sunt qui
dicūt qz crocus et enula ualent in asmate eaz pro
prietate. Dixerūt Gal. et dyas. qz nascuntur
ponit in medicis pectoris qm̄ incidunt humores
grossos sicut sinapis et coctuz in pulito emittit
hñores grossos ex pectore. Et ex eis q̄ inuāt
ad maturandōz dicit Aui. ē ins galli decorepit
qd sicut in dieta appuit etiam mouet uentrem
Dicit dyas. scolopendria magis facit ad asma q̄
alię medicine et capill^o uene expellit hñores gros
sos ex pectore. Dicit Gal. 10. de simplici me
dicina et ē dyas. qz pulmo uulpis exsiccatuz et bi
bitus sanat asma qz aut exsiccat sine sole et sunt
qui p̄us q̄ exsiccat ipm̄ lauant uuis aquis uel
decoctionibus conuenientibus ad asma. Et
dosis eius. 3. ii. est. Dicit dyas. qz folia urtica
cocta in aqua ordeī et accepta expellunt humo
res grossos ex pectore. Semen quoqz eius
sumptum cum melle cessare facit banelitum ma
lum et porrum iperiale expellit humores ex pec
tore debet autē sumi ex co bolus unus aut duo
ad plus cū melle in p̄ncipio mense. Et uulz coc
tum mirabilē facit ad expuendū hñorē de pecto
re et plone si opus fuerit ad maturadum passio
nē et qm̄ solum accipit magis maturat. qm̄ uero
accipit cū melle et amigō. min^o maturat s3 magis
facit ad expuendū. Et Gal. dicit qz semē lini

mixtum cum melle emittit superfluitates grossas
ex pectore. Et Rasis dixit 4^o q^uinens ad ipe
dimens hanelitus detur i potu de oleo balsami
3. i. cu. 3. ii. aque caricaz et aristol. rotunda cu
sumit ex ea 3. i. q^uert asmati. gentiana filz chsu
muntur ex ea 3. ii. cu uino aut cu sorbili detur
aut istante periculo. Et dixit. Rasis. si no
lueris moderate purgare pectus et pulmonē da
patienti de pipere cu mastice ad masticandum.

Et tabzi dixit piper pstatu uel semē sinapis
tritum pmixtum cu caricis pinguib⁹ sumptum
de fero dissoluit humores grossos et aperit opt
latōes pulmōis et uiaz hanelitus. Et dixit ta
bzi ad fla grossū et fetidū dandum ē de scolopē
dzia ad potandū qm attenuat ipm et emittit mi
rabiliter. Et rabi dix. qm biberit hns asma
3. i. scolopendriū cu sirupo de ficibus educit
miltū flegmā et putredinē et ē mirabile. Et di
xit. Rabi nostro tepore diuulgatū ē et experiē
tia q^uizmatū hoc q^u debet sumi per itervalla. mū
dificat. n. pulmōē et maturat et aleniat hanelitū
et aufert tussim. Et ē q^u debet accipi fursur
farine frumenti et infundi nocte una i aqua calē
da deinde dz exprimi et colari et colature ei⁹ de
bet adiungi de zucaro et oleo amigd. 6. et decoq
donec fiat sicut uleb. et si iungant ei amig. a. et
de bene tritus erit ualde bonū et bibat tepidū
et pōt iungi liquir. infusione cu fursure. Et
dixit haly. si pineas supferis cum melle pderit
et grana leniūti sumpta pfunē et si galbani sum
pteris. 3. i. et in aqua teras in qua ficuum core
ris ambaz. 3. i. cu oleo amig. d. et bibant trib⁹
diebus manifestissime pderunt. Sz hys uere
post corporis euacuationē. Consta. aut in pa
tegni dixit. Galbani. 3. i. in aqua ifusuz donec al
bescat cu oleo amig. d. tribue. 4^o q^uinens medi
cina bona ad asma teratur carice cum sinapi et
pilte ex eis facit ad modū auelane sumantur.

Dixit. Serap. ex medicinis oi die sumendis
ē ex aristol. rotunda quantitas. 3. 3. cu aqua uel
secantabz et q^urita euā cu zuta humida dissolu
ta cu aqua. Et quēit ē. Radix alfecere et ace
tū i quo infusus fuerit semē uruce cum sorbent.
Et pul⁹ baccaz lauri cu aqua. Et de comuib⁹
ē squilla et loboc ei⁹ et acetū ipm et oxymel eius
et horobū spūere facit miltū. et de quēitibus
ē scabiosa et succus bibitus. 4^o d^o iteriorib⁹
q^uinens opponacū ē iuuariū ualde si nō acci
piē assidue qd ē qz nocet neruis. Et de que
nētib⁹ sunt alea domestica et siluestria et radix
serpētarie et si seleos et mirra cu dat. ex ea. 3. i.
cum aqua mell. Et betonica cu sumit ex ea.
3. i. et herba fragoz cu pipere albo et pulegiū
et saturegia et th⁹ et ualeriana. Et terbetina
sup⁹ sola uel cu melle aut cum sorbili aut cu pi
sana ozdei uel sauch fursuris et oēs resine al
be pferunt maxime alkitran et. 3. i. serapini sū
pius cum succo rute mundificat pectus fortiter
et extrahit huōres crudos. Et armoniacum
cum melle aut succo pilana. Et matricaria si
ne flore bibita in dicit asmaticū restituit sanita
ti. Et quēit radix asari et caro uulpis extecata
sumpta cu uino et aspalitū cu castoreo sumptum
reductū in forma pillaz cu uino quēit asmati
et tussī antique. Dixit. Asclapiades et pōtur
7^o mēit⁹ ouisti. i. uermes qui sub ydria inuēi

unt pone in uase figuli et frige super carbones
et postq^u fuerint albi tere et sume cu melle coele
ar unū et ligne uel lambe ante cibū. Dix. Hal.
meminit omstaz tāq^u subtiliatūā et dyaforetica
ut ritūē habentū. Item dixit. Rasis 4^o q^uinen
tis de hys uermib⁹ et uocant eos fabazoli. Et
Auc. dixit. Laly sanguisugaz. i. dictoz uermis
qm addurunt et albesca et fit ex eis cinis et mi
scet cum melle et sumit ex eo omni die colear
unū. Et quēit cu p^urietate stercus uermis
sirici et dicit q^u lepiscul⁹ extract⁹ de uētre ma
teris aut sūptus illico postq^u natus fuerit ponat
in ulla clausa cu pasta uel argilla in furno pōita
donec q^uburat deide pistet et dent ex eo. 3. iiii.
asmatice maiorib⁹ cum trissera magna pueris
aut et infantib⁹ cu lacie remedū optimū eis ē.

Dixit Mundinus q^u crispelle facit de sumi
tatibus urticaz uel de herba dicta planadella cu
utellis ouoz multuz facit ad asma. Et qdam
dicūt rob. citonoz sumptuz cu zucaro phibz
malū hanelitū fieri. In ponendo aut medicas
q^upositas ad asma q^uferētes uerū incipiaz a debi
liorib⁹ dixit Rabi. B. liquir. trite et cribelate
3. i. amigd. amaraz cōtusaz donec sint pasta et
penidiaz q^uusaz. postea trit eis et liqui. an. 3. ii. po
stea totū hoc dissoluat i succo feniculi et ponat
sup lentū ignē donec fiant sic loch. ē. n. cōueni
ens omni tepore. Et dixit. fiat loch de peni
dus cu succo de limonib⁹ et oleo amigd. dul. et
capilo uen⁹ fen⁹ et decoquatur ad formā loboch
Et tu hys addere potes de pulmone uulpis. Si
rupus digestiuis a quo incipiendus ē qm mā est
multa. B. radiaz ungule cabelline capilloz uen⁹
lingue ceruue foltoz centrigalli tuozonū fem⁹
recētis radici cuius ligri. seis malue an. 3. i. 6
coquant in aqua sufficienti et collent et cu 3u⁹
fiat syr⁹ dof. ē. 3. ii. cu cala. Ali⁹. B. fen⁹ vidis
3. i. caricaz pingui. x. numero capill⁹ ueneris
3. ii. coquant et in cocione manib⁹ fricentur et
collent et sirupent cu 3u⁹. Alius bonus. B.
capilloz ueneris. 3. ii. corticis radici feniculi
3. ii. liquir. maluanis radici an. 3. ii. radici li
ly contusaz et cortici citri an. i. passularuz
emicleat. 3. 3. buliant et expressa coentur et fi
at syrupus cu zucaro uel melle et ē Rabi. pre
dicti. n. syrupi non sunt agitatiū mē sed paulatī
eā digerūt et disponūt et possūt et exhiberi ego
exite cu febre non multū ualida. Syrup⁹ ali
us fortior predictis qui non debet dari cum fe
bre nisi ualde lēta fuerit. B. liquiritie capill⁹ ue
neris ungule caballie cētrū galli an. 3. iii. yfopi
fici. 3. ii. sicados. zinz. cētauree mīozis an. aur. i.
caricaz pingui. sex numero passulaz. 3. ii. bu
liant et colent et fiat sirupus cu melle. Alius
fortior predicto. B. timbre yreos prassiy rubee
tinctoz. an. 3. i. carpopal. xilobal⁹ nardi an. 3. 3.
passularuz et caricaz an. 3. y. capill⁹ uene. liquir.
an. 3. ii. mēastri radici camomille et centauree
mīozis an. 3. ii. coquantur et expriment et syrupē
tur cu secantabz. subtiliat. n. humore grossū et
mūdifiat et reumatuz phibet fluxuz. Alius
B. prassiy capill⁹ uene. ungule caballine an. 3. i.
passularuz yreos seis urice liquiritie yfopi. an.
3. i. et caricaz et uinbas et sebesten an. x. numero
fiat decoctio et syrupet cu melle. Syrup⁹ ali
us apitius plonis et facies expuere mās gro
c. 2

que sic fiunt et sunt pilule de agarico quas et lau-
dauerunt Mes et Paul. Et Paul? sic descripsit
eas. R. agar. 3. ii. radich lily albi prassij an. 3. i.
turbid. 3. y. yerepigre. 3. 4. colloquintide serco
colle. an. 3. y. terant et conficiant cu uino cocto
subtili. aut cum eis que sic fiunt R. masticis aga-
rici an. 3. ii. yreos prassij an. 3. i. turbid. 3. y. yere-
pigre. 3. ii. colloquintide sercocole. 3. y. mirre. 3. i.
conficiant cu triplicato. Aut. R. gēuane yso-
pi agarici an. 3. i. turbid. 3. ii. succi prassij succi
sticados an. 3. 5. masticis. 3. ii. 7. conficiantur cu mele
Aut soluantur cu decoctioe que describit 4.
7. tinētis. et lenescit sputū. R. caricap. sebesten
passul. ligri. ysopt. sapill. uene. an. pres. equales
polipo. pres. y. turbid. pres. 4. terant et decoquā-
tur in aqua donec pueniat ad quartas et colet et
det ex ea in potu. Decoctio alia bona R. ca-
ricas et dactilos pingues an. ii. numero passul.
3. i. calamēti fenugreci an. 3. ii. epibimi. 3. i. eu-
forby. 3. i. cinamomi feniculi an. 3. i. 5. decoquā-
tur in libris duabus aq. ordeī donec redeat ad.
3. vi. et colet et det medietas eius i potu. lenifi-
cat eim uentrē et subtiliat hūores grossos in pe-
ctore et deducit eos ad extrema expulsiōis. Et
dixit Serap. q. epibimi et agarici inuamētus
nō ē medicinarū solutiuū tñ s3 conferit in mō
alio. s. p. qualitates notas subtiliādo et p. pando
māz uel forte p. qualitates occultam. Dixit. n.
4. 7. tinētis q. 3. ii. epibimi sumpte cum uino
subtili cocto mirabilr opatur in hac egritudine.
Paulus aut agarico et epibimo addidit cu-
cumerē agrestes. Laxatiuū Rabi bonū. R. yere-
aur. i. turbid. agari. an. 3. 5. zengi. 3. i. quariāz et de-
tur cu uilep. Aliud eiusdem R. agarici. 5. aur.
aristol. 3. 5. anisi. 3. i. quariā det ut p. dictū. Aliud
eiusdē potēs i mūdificādo pulmonē ualde R. co-
lognti. gūmi arab. dragagān an. p. tis. um. 3. pte
octauā anisi epibimi serapim aristol. an. 3. 5. cō-
ficiant cu aqua mellis. Pillule potentes ad
asma que dilāt et mūdificāt pectus et cerebrū
et oīa uiscera. R. prassij ysopti gūmi par. 4. op-
ponacis yreos aristol. rotunde galbani succi liq-
ri. an. 3. ii. colloquintide turbid. agari. 3. i. aloes.
3. i. 7. conficiantur cu succo prassij. De curatiōe p.
uomitū dixit. Serap. ex eis que cōferūt ē uomi-
tus post 7. mēstionē rafani et sic ē ex oleo inuat
ualde et inuatur ex rafano i quo sunt radices isu-
se elebori albi. Et paulus dixit q. ē inuatiuū
maxime post cibū puocatus cu pane sale et radi-
cib? et syrupo acetoso squilutico. Dix. Bord.
radices rafani laudātur cum elō nigro et ponā-
tur sic i aqua ad putrefaciendū p. tres uel quatu-
tuor dies dein remoueant oēs lardones bñ ca-
uēdo q. nihil ex eleboro remaneat dein buliat
rafanus i oximele squilutico et sorbeatur ex eo
facit. n. uomere mirabiliter. Dixit. Aut. de re-
gimine in illa mūdificatiōe sez mē asmatie ē uo-
mitus uel in illa. i. post illaz scilicet mūdifica-
tionem per resolutionē. Et dixit. debz admistra-
ri uoi? 7. tinē. i. plurib? dieb? 7. tinētis et maxie
post comestione rafani uel alioz nomicoz seu p.
pantiū ad uomēdum. Et maxie qñ fortis est
7. tus et debilitat res. i. asma uel ut dñt adam et
debilitat. i. declinat p. p. p. asma et sic ex
ponēdo uomitiū debz eē lene. Et ellus qd alb?
inuatū? est ualde in egritudibus pectoris a mā

astica et ē securus absqz timore. s. qñ est decēter
rectificatus et mā p. p. p. ē Rectius tñ ē ut in ra-
fano figantur radices elebori albi et dimittantur
sic die ac nocte deinde extrahantur ab ipso et co-
medantur rafanus. Dix. Paul. si paties hēbit
debile pectus oīo uitandus ē uomitus sicut in
habēre debile stomachū uitāde sunt medicine so-
lutiue et in hoc casu fiat euacuatio per cristeria
De qua dixit. Serap. si nō obedit infirmus i
acceptiōe medicinarū solutiuarū administra cri-
stere acutū sicut factū ex centaurea et cucumere
asini et euforbio et 7. s. libus sicut ē qd fit ex
decoctiōe agari. cartami polipo. epibimi et tur-
bid cu pauco euforbio aut colloquintide qñ ista
decoquuntur in decoctiōe centauree calamēti rute
anisi feniculi et apy. Dix. tñ rabi q. cristeria
acuta nō sunt p. p. p. p. lētibz. imo lēnā p. p. p. p.
debēt sicut nec ē solutiua fortia sunt p. p. p. p. le-
nitius nisi de 7. s. libo p. p. p. p. medici. Et dix.
q. 7. s. lib. p. p. p. p. cristeria fortia et acuta
Cristerie pueniēs oī tēpore et i p. p. p. p. p. p. p.
R. succi sicle siue bluum succi mercurialis an
libra. i. decoquāt i eis agari. et epibimi an. 3. ii.
et colent deinde distēpentur in eis ell? indima-
toris. 3. i. et addat olei rutacei et camoilini. an.
3. y. et sal. 3. ii. cōueniūt insup suppositoia acu-
ta. De intentione aut materie diuersionem di-
cunt. Siant fricationes fortes asperere maxie in
extremitatibus inferiorib? Et apponantur uen-
tose maxime in naticis et in uentre sub umbilico
Et ligantur fiant dolorose in coxis maxie Et
apponantur rubificatiua naticis et coxis. Et ponā-
tur crura in lixiuo uel decoctione rerū calida-
rum actu multum calido. Possēt insuper fieri
talis diuersio ad cucum et musculos cu appōne
uentosarū et medicinarū attrahentiū sup eis et
medicinarū rubificantiū quale ē emplm de ru-
ta siluestri aut de sinapi et similibus. diuersio
tñ ad has partes non tute fit nisi p. p. p. p. bo-
na corporis mūdificatio et materie diuersio ad
extrema. Qd si mā aliunde ad pectus dfluat
tunc Aut. d. oz ut obseruet pars idest mēbz a
quo defluit mā corrigēdo illud et diuertēdo ab
eo māz ad oppo^m pectoris. Et si tale mēbz fue-
rit caput rege ipz regie catari. Et si fuerit epar
aut stomachus conforta ea et mūdifica ab eis hūo-
rem peccantes.

De intentione aut ad finiendum
et cōsumendū ma-
teriā in pectore locataz et educendūz materie re-
liquas per scretūz medicinas hanc intentionē
iplentūz ap. p. p. mare auctores multi p. p. p. p.
in principio ymo non nisi in processu corpore
prius mūdificato et paucificata materie. Qui-
daz aut eozūz uisi sunt ab eis incipere eo q. sup-
posuerunt casū gnāles aut forte ideo fecerunt pu-
tantes aut comprehendentes materie paucāz fo-
re et p. p. p. p. et per siccitua et exsiccatia pos-
se totaliter consumi et finiri. Scretie tñ me-
dicine debent p. p. p. p. exsiccatie. n.
fortiter non sunt scretiue ymo pon^t exsicādo
cessare faciūt ideoqz bene usqz ad ultimū refuā
de sunt. Inuit aut Mesue auctoritate filij zachā-
rie q. siue facta cōsione siue n. cuz per fortia sere-
asua aut exsiccatia ap. p. p. p. tu non inuenis i
time^m tuuz sequi. ex hoc signūz babes q. mā mul-

ta ē adhuc et indigetur esione eius. Sunt autē
medicīne sreatiue uarie i plus et min⁹. quedaz
enī debiles sūt et sreatre faciunt soluz uitas clar
gendo sicut dragaganus et penidie et quedā ma
teriā soluz leuiter diuidēdo et incidēdo sicut ca
pill uen. et fenicul⁹. Et qdā sunt fortiores pdi
ctis que simul elargādo et leuiter diuidēdo sere
are faciunt sicut pinee et loboc eaz et sicut ungu
la cabalina Et qdaz elargādo et fortiter diuidē
do sic decoctio yfopi aut enule l' prassij cū melle
l' secaniabim et sicut triplicatum et armoniacus
Et quedā sunt fortissime sicut semē urticae et si
milia que fortiter incidūt et subtiliāt et sic mās
diuidūt ualde grossas et uiscosas sicut ē decoctio
calamētū pulegy abrotani rute yfopi nasturtij et
prassij sumpta cū melle. Sz qz supra itētiōe
prima posita fuerunt sreatiua debilia et fortia
et mediocra et simpli cia et pposita ex quib⁹ po
tes eligere fortia et fortissima et ad istā itētiōe
nē iplendā adducere iō hic de hys ampli⁹ nē extē
do. Medicīne autē excreantē pnt appropina
ri ab intus et ab extra. Et que appropinātur ab
intus alie sunt decoctiōes alie pilule et alie fami
gatiōes que recipiunt p os et nares. Ex deco
ctiōibus ē que. B. folioz yfopi satuegie prassij
leuistici floz yreos herbe ferētes flores mltos
a quib⁹ cū ore sugunt extrahūt quasi mellis dul
cedo radicū enule abrotani prassij ibimi anī deco
quātur aut i alēbico ponātur sublimētur et deē
ex hac mane et sero. subtiliat. n. materiā grossaz
resoluit et sumit iunās et ad sreatandū. Pillu
le ex 4⁹ qunētis. B. sulfuris folioz rute mirre
absinthij aristol. ro. nigelle et sinap. anī fiāt pil
lule sicut cicer quarum una detur mane et alte
ra sero. Et pilule facit ex sandaraca et resina
sumpte curant asma hūiduz et uoces obuses sua
exicatione. De fumigis at quedaz sunt i for
ma sicca et quedaz humida. Et sicca quides ponūt
tur super pinnas et recipiūt fumus eoz per os
et nares donec bene impleat pectus et caput ea.

Dixit enī Rasis 4⁹ continētis anetozitate
galiem q omni possibilitate patiens debet ad se
trahere fumigis Et patientia mirabilis sustine
re toto studio suo fumigis faciēdo p ebdoma
das et plus et minus scdm exigentiā. Fumigis
kyrami. B. sature. 3. i. butiri et mel anī. 3. iiij. cō
fice et potest sumi sicut electuariū et potest fumi
gari. Serapio autē posuit fulgus ex arseni
co et sulfure mixtis cum sepo. Et posuit ali
ud ad spūz saniei ex storace humida et herba
alimibat al' helichalinbat et puto q sit resina et ar
senico ru. galbano et mastice sūt mixtis. Et fu
mus castorei optime desicat. Dya. dixit q fu
mus sulfuris facit ad asma et si sumat in ouo le
uiter emittit saniem que sit in pectore. In
quit Raby. B. costi et storacis liquide et arseni
ci rubei et gūmi albotin et galbani et mastice anī
pres equales misceant et pbiciant ex eis super
carbones et recipiant fumus per os et nares ut
impleat eo caput et pectus qm iuuat manifeste.
Et Mesue etiam posuit fumigis magne utilita
tis. Dixit Alui. q oppoponacū ē magis iuuat
uiz in hac egritudine nisi qz est ex eis quorum
maxima malitia tuncur in neruis. Arsenicus p
eo i hoc casu sumit auripigmētū. Et licet supra
mēbz ab extra posuit et ligatus sit ulceratum

et corruptū mēbz in intus in fumigio cū alijs
rebus permixtū recepim⁹ non ē lesiuum. De fu
migis aut humidis dixit Bal 6⁹ d. simpli ci me
dicina q fumigatio ex folijs farfarelle que dici
tur ungula cabalina est ualde mirabil'. Et qui
dam faciunt decoqui eā sic humidaz in aqua do
nec aqua tota deficiat. deinde recipiūt fumigis
eius. Et quidā loco folioz p onūt radices eius
et decoquūt sūt. et in hoc fumigio radices inuēt
ego iuuamentū notū. Quidā aut folia explicāt
et ex eis ponunt super pinnas et fumigis recipiūt

Et scias q de medicis cōsuetudib⁹ mās in pe
ctore sunt medicīne optate bene fermetate sicut
tiriaca metridatus aurea alexadrina filoniā et si
milia cū sumunt p cūones decētes. Et ut ha
ruz p iteruala tpe interpolatiōis ē quēdā et ual
ualde. De exiccantibus ab extra appropinātis
dixit Bal. post fricatōes aspm roze sup eoz
corpus aqua salsa. Et oē illud q hūiditas sumat
et pori apiant. De intētiōe ad accidentia di
xit R. 4⁹ qunētis. si hūc passioi supuenit p
focatio accipiendaz ē de borace. 3. iij. et 3. i. si
nap cū 3. y aque mellis et bene crit et Et Alui.
de hoc locutus fuit. Et dixit si sunt cum febre
cura grauior erit et tūc fiat dieta subtilis et alia
cura sūt iuxta modū caliditatis febris. Dix
paulus. si fuerit cū caliditate febrili scilz nō in
tensa deur decoctio lactis idest lac decoctus cū
mēastro Et si fuerit ifans decoquat lac matris
cum mēastro uel cum succo feniculi et tribuat

Dixit Rabi. si fuerit febris nō accipiāt pre
dictas medicīnas calidas sz fiat eis iulep ex capl
lo ueneris et ligritie et lingua bouis femculo re
centi semie enduite et citruli et febestē et iuiubis
et uiol'. Et si febris fuerit debil' addant pre
dictis passule enucleate et carice Tēpore aut po
xismi fiāt assidue diuersiōes supradicte Et fiat
ab ipso pncipio cristere mediocre inter acutum
et lenē et reitteret fm necessitatem. gargarizet
frequēter aquā decoctiōis caricaz calamētū se
besten passul' capilluene. et ligri. et cū ea cone
tur ad ipuenduz. Sit tū melita et actu calida de
qua in modicū quasi lambendo deglutire pōt et
post ipaz gargarizatiōes ponat in ore eius qm
ē auclana de mixtura facta ex loboc de pino dya
penidion dyairis et dyadragaganto et si rupo de
ligri. De q syrupo pōt sumē mane et anī cenā
p horas duas cū pdiē decoctiōe. 3. ii. Et iungat
pl'ries i dte pece' et cū ceroto yfopi suprapoito
et supponat ei lana nō lota. Posset et uilz p
uocari in eo uotus in pñ porismi post cristere
supradictus cū decoctiōe rasani et oxymelle aut
cū suco radicū q comedūtur Qd si porismi
plongat. B. de elio Alman. suprascripto qm
quēnt cū decoctiōe supradicta aut cū eo que ab
eo describit. Et eo magis ifestante sumat loboc
de sglā cū decoctiōe supradicta.

Curatio ho asmatis ueri p cirugiaz dz
fieri postq alia nō pulerint
istruimēta de qua dixit Bordo. ultimū remediū
qm de curatiōe eius fumus despat est q fiat cau
teriz in medio pectoris et qdaz faciūt plura et
tenēt ea diu apta. Ista tū canterizatio nō dz fieri
tēpore porismi sz iterpollatiōis ipius.

Ura asmatis

nō ē sine re
liquap spēs malicie hanelius fz
alias cās dīx. Hal. 7. mīemir. si
asma pueniat ex apate pulmonis.

qz istud apā utplm ē frigidus. cura eius aliqd
bz cōe cū cura asmatis ueri et aliqd bz ppruz.
Et cōe est destruere et qsumere habūdantiā hūi
ditatis que ipa generat. ppruz aut eis ē ut ea q
grossoz et uiscosoz hūoz p subtiliatiā et exsic
cantia. Qd si apā fuerit ex alijs hūozbz cure
tur sicut illi regunt. Dixit eim Aui. si cā as
matis fuerit apā in meatibz cura ea sicut dictus
est in suo caplo. Qd si asma pueniat ex catar
ro descendēte ad pulmōes tūc cura est due res
una ē mās fluentē sistere et phibere a fluxu. Et
alia est tā fluxuz educere. Et pma dīz pcedere se
cū dā lz interm z non sit totalz derelinquēda.
Impletur aut pma cū eis que dicta sunt i cura
catarrh et z iplet cum eis q dicta sunt supra si
catarrus fuerit grossus et uiscosus. In iplē
do autē primā pūculariter dixit Hal. 9. de sim
plici medicia bolusar. reumatis a capite ad
toraces magnifice cōuenit. Et iō difficulter pp
tales cās spirātibus ualde pfert bib. 1. cūz uino
subuli limphato modice si fuerit sine febre ul
cuslentia febre. Et dicit qui nō iuuat hac me
dicina nulla alia medicia iuuabit. Et Aui.
dixit qz lutz ar. est mirabile in phibendo catar
rum fluentes ipm sistendo. Et dīz dyacur. i. dya
codion et pur et pfortatus pfert ualde in mūdī
ficatiōe capitis. Pōt tñ diuersimode pforta
ri aliqn ad magis sistendū catarruz aliqn igrof
fando aliqn ad subtiliādūz uel mūdificandū uel
dissoluēdū mās capitis. Et Rabi. pposuit cū dā
mulieri medicamē pfortas cerebrū phibēs reu
ma et mūdificās pulmōē uile tēpore itēpola
tiōis et ēt pōtūm q sic fit. B. de capill. uene.
ad libituz et de quoqz eos p se et decoctos expme
et cola. Et in colatura iterū pone d capill. uene.
ad libituz et expme et cola et repone seorsuz. Et
sūz fac de ligri. quia et mūdita q decoquat ex
primat et colet et iterū coquat donec ueniat ad
modū mell. Tūc B. de colatura capill. uene. ptes
u. et de colatura ligri. ptes unā et succo femculi
recentis partē unam et 20b. uuarum partes. ii.
et pmiſce iūcē oīa et super lento igne bulire fac
remouēdo spūz continue et decoquat ad formā
loboc et ualeat cum febre et sine febre. Et pul
mo uulpis sumptus in potu cum bolo. ar. aut re
ductus in formā loboc cūz penidys. Dix. A.
si fuerit cā eius humiditas subtilis liquida flui
da admistra q tpret sbam eius cū ingrossatione
Et dixit q cōeēt malicie haneli? būdi. f. ex
būditate frigida sicariati uel sacraui ex aq
albedorigi būdi. i. recētis aut ex aqua rure. Qd
si cā eius fuerit humiditas equalis. f. sbe q tam
opilat sua multitudine admistra quod abstergit
sicut sunt grana pini et passule. Dixit Rabi.
si mā grossa fuerit et fuerit sine febre tūc. B. se
minis urticae. 3. ii. granoz pini infusoz et lotozū
et seminis lini assi an. 3. i. yreos aristo. ro. enule
spice seia citonioruz uel caricaz rubeeunctoz
prassij an. 3. 5. scolopendrie siſileos an. 3. x. cro
ci. 3. y. mirre. 3. iiij. terēda terant et cribellentur
et medule optime cōterant et conficiant cū syru

po supradicto. Dixit Aui. admistret ablutio
capitis omni septiana bis cūz sapone et baurach
Et uatur sternutatoruz ut diuertat et ēt ps ehe
tur mē. Et gargarizet cū rob de moris ut sistet
fluxū. Et hoc quidem et dyacodion multum ua
lent influxu acuto. Et ualeat i eo alkekengi et p
mentuz de lentibus in quo decocta fuit plātago

Dixit Raby. si mā descendēs acuta remanſe
rit in pectore cuius spūz phibeatur propter
eius subtilitatem un eger iſpſatione tunc. B.
gumi arab. dragganti et terantur et pficiant cū
sirupo pdicto sup lentuz ignē et de isto lambat
paries in pnis deinde. B. semē papaueris et zu
charū et amiduz et trita pficiant cū mucilagine
semis citonior et lambat ipm. Et potes si uis
addere pdictis d zucchero uiolato. Dix. Hal.
sup 2. regimil acutoz et scribit 4. qmētis sic
Purgatio pulmōis fit per iussim. Qia aut equa
lia et subtilia fluit circū circa aerē egrediētem
cū tūsi et discurrūt ad triā partē partis ex qua
idē trāsit aer qm aer egrediēs cū tūsi itati de
beret trāspirare secū ipsos hūozes nisi forent
subtiles. Unde manifestū ē q ille humor igrof
fari dīz modo tali quo possit trāsporiari cū tūsi
egrediēte nō tñ igrofſet ita q adhaereat fundo
canal ptonis nō attenuari debet ad modū aque
subtilis que spergit ad asperſionē uētū. sz opō
ter tēperari itē subtilitate et grossitudine cōue
niūt. autē i hūoze grosso quecūqz dīccat. Qd si
malicia haneli? fuerit a caliditate domināte plo
ni cū caliditate totū corpus uel sine ea uel ēt
pp caliditate cordis oz q admistretur ab intus
et ab extra q ifrigidat medicie. Jō dixit. Rabi.
4. qmētis curādā ē cū zucchero uiolato et spu
ma. i. mucilagine psily et aque ordei et illinat
pectus cū oleo uiolaz et cera alba. Et Aui.
dixit si iuenat inflamatio et admistret emplā
et cerota ifrigidantia i plus et minus fm graduz
iflamationis. Et potet qdītū de uolis cū aqua
ordei. Dixit. Aaron. si fuerit ex caliditate un
gēdum ē cum unguēto ifrigidatiuo et lenituo si
cut ex oleo uiol. mucilagine portulace et psily et
silib. Qd si fuerit ex dñio hūozis calidi ad
ministra digerētia ipm deinde cū cum eo qd
quērit et si fuerit dñium i sanguine administra
flobotomā. Et rasis 4. qmētis dico q ex
uerbis galī que dixit q uena pulſua pulmōis
bz radiceati i sinistro uētriculo cordis accipit
q angustia haneli? f. pueniēs ex multitudine
sanguis i corde l arterys et ul ēt ex mltitudine
uaporis pueniētis a corde curat p flōmā factā
in parte sinistra qm a parte sinistra oriūt uene
pulſue et ab eis cor refrigerium accip ex aere
Unde cum i ipsa parte lenis. i. paucus fuerit tā
guis uel equalis spaciolum hēbit locū et inde re
frigerium erit multū et quērit hec cura i oplo
ne ramoz arterie uenāl. Et Aui. dixit i fac
ta pp uapores dominātes i corde et i humozibz
exnibus i arterys surgētes quērit flōmā. Et
metior ē illa que fit in latere sinistro. Et dix
Aui. c. si fuerint uapores ueniētes a locis alijs l
a toto si cut in februbz putridis uaporosis. flo
ma basilicā et admistra cōiones cum aqua casei
accepta cū oximelle. Et admistra fricatiōes ma
num et pedum et diuerſe eos ad locum alium.
Qd si fuerit ex humozibz calidis mixtis cūz

frigidis qd ut plurimū qtingit iunāt medicie fri-
gide mixte cum calidis sicut sūt by troc. utiles.
R. rof. 3. vi. radie. lily. 3. xiii. berbero. 3. ii. lacce
aristo. mastice succi eupatory succi absitby spi-
ce. an. si. feniculi. an. 3. ii. y. seminis cucumeris cu-
cubite melonis et citruli gumi arab. dragagati
et succi ligri. an. 3. i. Et oz ut administret cūrio
cū eo qd educit humores calidos. s. apredominio
digone tū premissa et si fuerit pp frigiditatem
dominātē pulmoni queniūt calefaciētia bibita
et illimita. Dixit. Raf. ubi supra. curet cū la-
cte et pauco melle et iungat pectus cum oleo na-
sturcino et camomillino et sumat de decoctōe fe-
nugreci et passulaz i aqua pluuiali tepida. Et
Aui. dixit decoctio fenugreci cū passulis que-
nit eis. Eligi tū debet calida fm gradum frigidit-
tatis. Dixit. Raf. Cura fiat p calefactionē ni-
miā pectoris. s. si frigiditas intēsa fuerit ita qd si
necesse fuerit fiat cum emplō sinap. et fumigys
calidis. Et si fuerit pp dominū frigiditatis in
corde curet cum cordialibus calidis dyamusco
dyamargariton et silibus. Et si fuerit ex sic-
citate qfert potus lactis asinini et caprini et succi
frigidi et hūidi et oleū de amig. d. et epithimata
humectātia cere^m tenera. i. tenez faci^o et mobile
pectus sicut factū ex mucilagine seīs citonioruz
et oleo uiolaz. Dixit. Aui. fugiant calefaciē-
tia cum po^a et resoluētia et exiccātia. Quā-
uero ex eis fuerint pusci aut debiles aut extē-
nuati formidēt cūones et medicinas fortes. Et
administra penitias cū lacte et alia bñectantia.
Et in sūma curetur cura pusis et egritudine sic-
cāz. Et si fuerit ex caliditate et siccitate nō cu-
ret p puocantia spūmz dixit Tabri sed def in
potu de lacte asinino uel caprino successine per
ebdomadas tres. Sirup^o eis uni l^o ungule
caballine capilloz uene. et ozdei ligri. et uiolaz
an. d. i. semis lini. 3. i. zuchari qd sufficit ifum-
dantur in aqua gumi arab. et dragaganti radie
ligri. et flores uiolaz maluz et ipa aqua cū ipis
rebus infusis ponit in alembico et sublimet de
inde affidue bibat. Sumat unū granatuz dul-
ce et diuidat i quatuor pres et phiciat sup gna-
cuiusqz pris de zucharo albo puluerizato et re-
claudat deinde in petia inoluat madida et ponat
sub cinere calido per septaz hore unus de
inde extrahat et accipiatur grana eius in papst
de et ponatur ex eis in ore et labant. Eoz eim
fucus pectus lenit mirabilz uocem rectificat et
tussis qfert cū pcesserit nocumētuz hōz ex cali-
ditate sola aut cū siccitate. Et si malitia bane-
litus fuerit pp uentositatē dixit Aui. intentio ē
due res. una ē resolutio uērositatis cū facilitate
qd fit cū subtilitatis notis ex uaporatōibus et
alijs. Et ex iunātibus ē camomilla anetuz sansu-
tus et filia cum decoquuntur in aqua et uaporā-
tur cū ea pectus et ambo latera. Et 2^a res
est aptio opilōnis ut iueniat qd ex ea est inobe-
diens ad dissoluēdūz meatuz ad excludū. Et ex
queniētibus ē iunctio cū oleo nardino laurino
et rutaceo. Et ex eis que sumuntur ē potus saze-
nee et homozusie q sūt electuaria dscripta i. 5^o
can. et hys filia sicut dyacimū dyaspmario et
hys filia. Et ualet in uērositate extēsiua lixiui
factuz de cinere quercus bibitus cum aqua mel-
lis. Et si fuerit ex coagulatōe sanguis in pecto-

re dixit Tabri ē danduz patiēti de rebuz liqfa-
ciētibz sanguinez que sunt attenuatē et uitāde
sunt res stiprice dūz emittat sanguis ille. Et
si fuerit ppter debilitatē musculoruz pectoris
tūc dixit Baro inungat oleo yriino calido Dixit
Aui. si fuerit asma siue malitia hanelit^o cā neruz
s. dbilitati a motiōe pectoris administretis ea
que qfortat spūs in ipo et uiuificat ipz si ē sunt
olea bene redolentia ab extra et ab intus qfortā-
tia cerebz et neruos. Et dixit Aui. q oēs me-
dicie qfortatē et opantes cūz pprietate queniūt
cūz cā ē neruosa. s. qū ē impotētia neruoz mouē-
tiū pectus siue qū fluit mā ad pectus per uias
neruoz. Qd si fuerit pp debilitates adueniētes
neruis aut nocumētuz i eis opoziebit ut curet cū
eo qd qfortat spūs qui est in neruis ex oleis ca-
lidis odori feris sicut de narcisco et de lilio et
oleū facuz cūz spēbus ut nardini et oleū de cro-
co. Et crocus ipe ē ultim^o in uiamēto ei^o. Lō-
ferūt aut pācta qū debilitas neruoz est a pplo-
ne frigida sic est fm plurimū. Si tū foret a
pplone calida queniūt olea ifrigidātia boni odo-
ris. Et si debilitas ipoz aduenierit pp pūssio-
nez adueniētes ipis l^o ipoz origini cura dicef
in fmōe 7^o de cōtorōiōe neruoz. Si hō fuerit
malitia hanelitus ex cōitate stomachi qforta et
rege stōachuz cūz eo qd dicef in fmōe sequēti in
loco suo. Et si fuerit ex cōitate epīs splenis
itēstinoz uel matricis rege illa mēbra sicut in p-
pris caplis de coz dispōn. bus dicef. Et si
fuerit pp āpa cerebri uel spāsmuz uel alienatio-
nez curet cura illoz. Et silz si fuerit ppter do-
lores alicuius mēbri cōicānis mēbris spūali bus
cura dolorēz illuz. Et scias q in cura cuius
cūqz malitie hanelitus intēdenduz est ad cāz ei^o
remouendo eam opponendo illi cum eo qd est
ei cōueniēs. Electuaria confortas instrumēta
hanelitus queniēs. i. asmate uero et q plurimū
ex spēbus malitie hanelitus. R. pulmonis uulp
fici. 3. 6. cineris porcelleonis plōnis ericq an. 3.
ii. y. stercois uermū sūrici cinamōi electi an. 3.
y. feniculi seīs centū galli capilloz ueni yfopi
calamenti an. 3. i. J. croci. 3. i. mell^o qūz sufficit
uel zuch. mel aut uel 3^o dissoluat in succo fen^o in
quo decoctē sint passule enucleate liquit. et pince-
monde et contusse et fiat forma loch. Et est cōue-
niēs in pōxismo et interpolatōe.

Questio^o sonus^o ad ore

latus nālitz^o instris format^o. Et
scōz Aui 2^o de aia. 87^o. et 70^o. cō-
mētis uox ē duplex una que dicef
tur loquela siue sermo. Et alia est uox nō loque-
la nō sermo sicut ē uox stertentis aut tussientis
Et est uox causata a percussione aeris ab ali ex
spirati ad solida corpora uocalia. Ex qua percussio-
ne fit sonus in aere qui potest pcepti auditu nō
pcedente deliberatōe cogitatōe siue consilio
Uox aut que est loquella ē sonus nō quicūqz
sed pueniens ex cogitatōe et deliberatōe.
Dixit Bar. 4^o de interiōrib^o uox et loquella
non sunt idem. uox. n. ē actio uocaliū i instrumēto
ruz et loquella locutiōuz ut apparebit. Et di-

pte in libro de uoce. uox uoluntaria que e loque
 la nobilissima actio e. fit. n. ex nobilissimo motu
 aie. f. ex motu cogitatiois et deliberatiois. Et so
 lus in hoie reperit. Est. n. propriu hois loqui. Et
 est loquella ut quida dicunt uocis per lingua de
 articulatio ab aia p mota ad expellendu sue men
 tis concep. Sunt. n. uoces earu que sunt in
 aia passionu uoce uoluntarie pcedentes. Dix
 solinus. nascentius uox prima uagit. e. leticia. n.
 signis sibus differtur in. 40. dies. unu solus no
 uimus eadez hora risisse qua erat nar. f. 30. roci
 ste. Socrate mox optimaru artiu peritissimu
 Ac clausus auus eius eo q nūq riserit congela
 tus cognominabatur. Uocis sicut et alioz cau
 se quatuor sunt. f. malis formalis efficiens et fi
 nalis. Et malis quide est aer. dixit. n. Hal. in
 libro de uoce. puenient a pnone aer et transiens
 per tracheas arterias pcutit. f. cartilagine arte
 rie qm uenit aer a locis amplis ad loca stricta
 ptranscundo sonitus causat. Cum. n. una dixit
 Hal. in libro de iuuamto hanelmus supponatur
 trachee arterie ita ut respira. p angustam fiat.
 spiritus per angustū exies qm colliditur uue si
 bi opposite facit sonū qm aut spiritus liboz hēt
 exitus fit respiratio sine sono. Et dixit 6. d.
 utilitate particulaz. p sidera prudentia nē. qz. n.
 melius erat hōi uocē habere. idigebat aut uocis
 generatio aere quāscūqz debebat al. ociosus
 exspirari hāc materia fecit uocis. Lā aut for
 malis uocis e talis uel talis dearticulatio aeris
 facta ab una retinēte aerem sicut digitus fistulā
 tis retinet eū in fistula. Dixit. n. Hal. i libro d
 uoce. cuz hanelit. occurrerit epiglottis ipsi exiit
 equali in aplitudine fit uox. Bā cū pcuterit illd
 fit illud q fit in fistula apud effusationē. Lā
 aut efficiens uocis e duplex. una pncipalis et est
 uirtus alis mouēs mām uocis. f. aerē uer. epi
 glottis. que quide uirtus si fecerit hunc motū cuz
 cogitatione et deliberatioe uocē loquelā cābit
 sin autē uocē tantum. Alia autē e efficiens i
 strumētalis et e mēbra quib. mediantib. uox si
 ue loquela format et i quib. aer dearticulat. mo
 tu et que mēbra possūt dici cā subiectua uocis
 qz i eis fit uox et loquella. Differūt aut instru
 mēta localia a locutiuis. Dixit. n. Hal. 4. de ite
 riorib. uox e actio uocaliū instrumētōz et loque
 la locutiuoz. Et dixit 7. memir. Lū dico oz
 gana uocalia arteria. f. tracheā audiatu et larin
 gam et faringā. de quibus dixit. Hal. 4. de inte
 riorib. Instrumētū uocis si breuiter diffinia
 tur nō est aliud qz totū guttur. Quod si diuide
 re uelis sic facies sunt tres cartilagine que sūt
 in gutture. lacern cartilagine mouētes que sūt
 i gutture cum neruo a cerebro descendēte cum
 illo corpore qd lingue si lāt fistule qd e i. ocau
 tate gutturis qd mēbra digni. e ceteris ut sit in
 strumētum uocis maxime loquelle. Et dixit
 in libro de uoce. cohoperculū epiglottis est loc.
 stricus et e in medio prime cartilaginis in quo
 loco ppe fit uox et cetera instrumēta facta ad uo
 cē seruiunt hūc instrumēto sicut ille que sūt an
 terius usqz ad originē lingue uue facta sūt ad uo
 cē magnificādam nō ad acuendū. Et dixit
 Hal. cuz creator uoluit ponere in nobis instru
 mētū uocis pus posuit aliqd quo aer fit i nobis
 uelociter et e pecus deinde posuit cursuz aeris

413
 ex ipso ex uia ampla ad canales stricuz ut aer p
 stricuras canal. uelocius moueret et curreret. ue
 locitas aut facit ipm fortiores q cum pcuterit
 cartilages tūc fiet uox. percutit et tracheas arte
 rias et uia et super. palati et locū cursuz aeris
 per nares f. ex. hoc nō fit simplex uox f. quasi
 uox ut stertitio et ategis. Uox aut nō fit nisi cū
 pcutit primuz epiglottum. Et iteruz dixit. Si in
 strumēta uocis aperiant tunc exiit aer multus
 subito et est hanelmus. Si uero constringant tē
 i hanelm exiit aliqd audibile quod diuersificat
 2. diuersitate instrumēti quod claudif. ado qd fit
 percussio. Si ergo epiglottis fuerit illud qd p
 cutit clauditur tunc ille hanelm. et erit uox uera
 Si uero fuerit cāna. erit quid inter hanelm
 et uocem. et est rancedo si non moueris epiglottū
 et dimiseris eaz ociosas. Si uero dimiseris cā
 naz ociosas et moueris epiglottū tunc erit uox si
 ne rancedine. Et dixit 4. de interioribus. uo
 cis instrū est guttur. f. epiglottis et lacern quib.
 mouetur et nerui in ipsis lacernis uirtutē a cere.
 deferentes. Sed loquela nobil. instrū e lin
 gua quaz pulpenarius et dentes et labia coadiu
 uant. Et dixit in libro de uoce. Ab hoc ut uox
 fiat necesse est ut duo modi musculoz qui mo
 uent epiglottis sint fortes. f. equaliter ita q in b
 neuter pcedat alterū in actioe. Et intelligo hos
 musculos illos quibus aperit et claudif. Et
 sunt erecti et in recundine cōnuant ex iferidi
 parte et non superius et mouēt supiores extreni
 tatem. Et habent duos neruos ppios unus in
 dextra p rte epiglottis et alteruz in sinistra qui
 mouēt tertiā cartilaginē. quozuz cursuz e ab in
 feriori ad super. Dixit. Aui. Uocis factor
 e lacernus qui e apud epiglottū. Et ut dicit litte
 ra extra posuit singulare p plurali qz sunt mul
 ti muscoli qui sunt apud epiglottis ut supra i ano
 thomia ipsoz aparuit. Et e hic lacernus factor
 uocis cuz mensuratione apertiois et expulsiōe
 aeris egrediētis et pcutiōe ei. cū mēsuratiōe
 quidez qz ut dixit Hal. 7. de utilitate picularū
 Istit masculis mensurat apertio cāne fistule et
 expulsiō aeris et percussio ipsius. scdm enim q
 homo indiget partire uocē a. uoce aut exaltare
 aut breuiare aut modulare aut aliter uocē forma
 re sic dilatant et constringūt epiglottis. Et sub
 dit Aui. q uocis instrū e etiaz epiglottis et cor
 pus si lē lingue fistule. Et hoc est instrū primū
 in ueritate. f. immediatū. Reliqua uero instru
 mēta sunt mittentia et adiuuātia que sunt reliq
 cartilagine epiglottis uula palatuz et reliq. cir
 cūstantia mēbra. lingua tñ et labia dentes et pa
 latuz potius concurrunt ad dearticulationē uocis
 Dixit porfir. Bālia instrumēta quibus uox
 formatur sunt labia dentes lingua pala. guttur
 et pulmo. horuz aut instrumētōz quedā pben loq
 le formā et horū unus e motor et percutēs aerez
 et est musculus epiglottis. Et aliud est motuz siue
 pcutiū siue id ad qd pcutit aer mot. et e epiglo
 tis siue tres eius cartilagine. Et qdā sunt dāna
 mās et sunt dyafg. et lacerni pectoris. mittēs. n.
 mās uocis. f. aerez dixit Aui. e uelamē et lacerni
 pectoris. afferūt adiuuamē aeris uelamē qz uiuat
 in copia tractus aeris et in copia expulsiōis ei.
 quē aerez uelamē mandat apud epiglottis ut q aer
 iundat apud epiglottis qz quasi cū qbusdā undof

impulsiōe mouet uersus epiglottis. Mōtisq; aer
intra cartilagine epiglottis sonū facit per percus-
siōē quā facit in ipas et in pte maxie supiori
eaz ubi ē lingua fistula in quo loco est res tera
polita dempla grauitatē hīs in quā cū aer mo-
uetur fit reuerberatio ēt percussio aeris qui ue-
niēs ad ptes extrinsecas oris cāt loquela. Et ex
hac percussioe accidit ut audiat hō uoces suaz. Et
scias qd nō pōt hō facere sibi uoces et hancituz.

Cā aut finalis uocis q loquela .i. ē expulsiō
cōceptus mētis cum fiat cum diliberatōe et mo-
ueant instrumēta uocalia et locutiua mādato uir-
tutis cogitatuē. Hic aut finis non est uocis q
ē loquela cū fiat soluz a uirtute nālī expulsiua q
pcepto nocuūto mouet ad expulsiōē rei ledētis
Hal. 4. de interiorib; et ponit a Rabi. in 3. p
ticula p maiori declaratiōe p dicitur dīx q qnq;
sunt actiōes ad uoces pūtiēs quaz una sequitur
altā recta successiōe. Et priā eaz ē exu^o aeris
per spū. i. cūz hancituz. Et hanc opat laceratus
pectoris .i. dyaf^o. 2. ē emissio aeris sine ictu
et sonitu et hanc opat lacer^o qui ē iter costas.

3. ē emissio aeris cum ictu et sonitu. Et hanc
opat laceratus cāne pulmonis .i. gule. 4. ē
uox et hanc opatur guttur .i. epiglottis et lacerat
eius. Et 5. ē ultima ē uerbus .i. loquela uel
fimo et hoc plet per linguā. lingua eim uocē ua-
riat et diuidit et fit p hoc iua mētuz i loquēdo
linguaz aut adiunant alia instrumēta foramina na-
riū et labia dentes palatum et supmūz uue. Et
haz actionū tal ē ordo q cūz pma eaz lea exte-
ritur alie quatuor cāe eius necessario patient.
Qd si pma salua fuerit que ē hancituz insula-
tio sit corrupta necessario relique tres actiōes
post eaz existētes corrūpent. Et si insulatio
q cum ictu sit amputet uox et loquela amputa-
bitur sic uoce patiēte necessario loquela pariet.
S; nō est sic eōuerso naz si ultia pariat nō est
necesse ceteras pmas pati. sermo eim ex uoce ē
uox aut est ei quasi mā. Patet itaq; ex dictis
tria requiri ad uoces causanduz .i. agens pnci-
pale qd ē hūus cogitatu uel nālīs ut supra. Et
cogitatuū impat motiue uoluntarie ut moueat
aerēz in instrumētis uocalib; et locutiuis debi-
te claudendo et apiendo ptez epiglottales fm exi-
gentiaz formatiōis uocū diuersaz debiteq; aerē
detinēdo. nā uox nō fit nisi cūz quadā aeris de-
tentiōe ut uoluit Hal. in libro. de uoce. 2. est
supradicta entia instrumētalia. Et 3. est aer qui
inquātuz pcutit pōt dici agens et inqūz mouet
dicit cā mālis subiectiua uocis. Dīx Auer.
in titulo suo de uoce. uox diuersificat in aīalib;
fm gūe et acutuz et magnū et pū. Et forte uox
bona et uox mala. Et forte cā diuersitatū hūis.
uocū in spēbus diuersis ē diuersitas nē spēruz
p quā diuersitates hō loquitur equus imit bos mu-
git et asinus ridet et sic de alijs. Et dīx Auer.
10. pblemātū. 34. homo plures uoces et magis
differētes emittit. Et subdit Auer. Cā diuersita-
tis uocuz in una spē est diuersitas etatū et diuer-
sitas infirmitatū. Differētie aut uocuz dīx
Auer. 5. de generatiōe aīaluz sex sunt q surgunt
in triplici frictate in uoce repta inter quas oēs
datur medium. Et prima est q uocis alia est
magna alia parua et alia media siue equalis.

Et 2. ē alia leuis alia aspera et alia inter has

equalis. Et 3. ē uocis alia grāuis et alia acu-
ta et alia iter has media. Et iste dīx sex dīr
dīe uocis essentielles. Sunt autē et alie uocis
dīe accidentales ex aliquo accēte uoci supueni-
ente pueniēs et fortasse sunt reducibiles i pre-
dictas sex. Et sunt uox grossa subtilis et media
uox clara sonora obscura mura et media longa
breuis et media uox tremula et firma et media in-
ter eas. Uox magna est que multuz mouet ad
omēz dīaz pōtis tracheā arteriā; ppter maiore
esufflatiōē multi aeris ppter quod ad eā faciē-
duz requirit trachee arterie amplitudo. Uox
aut parua ē illa in qua paruz mouet trachea ar-
teria ppter paruz esufflatiōē pauci aeris ad
quā faciendū nō ē necessaria trachee arterie
stricritudo. De causis magne uocis dīx Auer.
i. 1. pblemātū. 3. ubi querēs ppter quid ma-
gne uoces sunt omnes calide scdm naturā. Dīx
eā ē quia necesse ē tales multuz aerēz et frigi-
duz in se habere. omē. n. caliduz scdm naturam
aerēz attrahit ad se. sed tñ magis calidū plus de
aere attrahit ut melius refrigeretur. hic aut aer
multus attractus interius super calefit et superale
factus mult^o excluditur. Magna autem uox fit
in mouendo magnū. i. multuz aerēz et sic uidetur
uelle calitates naturales eē causas magne uocis.
gal. aut 2. Regū dīx q magnū uocū nō fit ex ca-
litate sic nō pūtas ei^o fit ex frigate. S; magnū
uocis fit ex aptatōe trachee arterie et ex esuffla-
tiōe ampliori. i. multi aeris emissiōe. Et pūtas
uocis psequit^o frīa. i. trachee arterie stricrituz
et pauci aeris expulsiōē dicunt imediatāz cām
magnitudinis uocis esse multum aerē per tra-
cheā arteriā cūz uehemētē esufflatiōē ad quā ne-
cessario requirit trachee arterie aptitudo ut sit
multi aeris capax. trachee. n. amplitudo nō ē p
se imediata cā uocis magne qz quātuncūq; ipa
eēt apta pōt uox parua fieri pp paruā esufflatiōē
nē paucuz aerē mouentes. caliditas aut nālīs mī-
ta ē imediata cā eius. Et per oppositūz erunt
cāe paruitatis uocis et ideo nō semp nec pncipa-
liter sed fm accēs et mediate magnitudo uocis
psequit^o caliditates et paruitas frigiditātē i quā-
tuz. i. aptitudo trachee arterie psequit^o calidita-
tē inquātū caliditas ē cā elargatiōis uiaz et in-
quātū caliditas ē cā attractiōis multi aeris et sic
magne esufflatiōis. Et inquātū frigiditas ē cā
stricriture trachee arterie et attractiōis pauci ae-
ris et sic pauce esufflatiōis et isto modo ex uoce
magna et parua pōt aliquid de nālī significatiōe
significari et i hūis significatiōe uocis magne
super caliditate pplōnis pōt error cadere si uo-
luntas ptra operet. Nā hīs cor et pulmonē ca-
lida. pōt uoluntarie attrahere paucuz aeris et cūz
parua esufflatiōe illuz expellere. Scias q calidi-
tas naturalis facit ad magnā uocē pp ambas su-
pradictas rōnes. Sed caliditas pter naturā nō
facit ad magnā uocē nisi per paruā cām tātuz. i.
necessitādo ad attractiōē multi aeris et hoc ē
nō facit nisi cū uirt^o fortis fuerit. aptitudinē. n.
trachee facere nō pōt cūz hoc sit sibi nālē. frigi-
ditas aut ad paruā uocē operat^o per oppositūm
ppter ambas. i. cās oppositas cū ē nālīs. Cū
uero ē accidentalis ponēdo necessitatē attractiōis
pauci aeris et quodāmo ē pstringēdo uia respe-
ctu ei^o qd fuerat operat^o ad paruā uocē. Dīx

Bal. in libro de uoce. si epiglottis ampliat plus
 os minus uelocitas motus aeris et sic dimini-
 tur fortitudo uocis et fm diminutione uelocitatis
 et debilitates percussiois minus resistent cartilla-
 gines acri. Ad aut ampliant nisi cu non extendit
 sed remanet laxate et sic uox parua et cu strin-
 git epiglottis plusqz os tunc aer qui exit ab epi-
 glotti est pauc⁹ et erit percussio minor. quia pp uox
 erit parua. uox. n. non pot crescere nisi crescat il-
 la duo quib⁹ uox fit aer. s. et percussio cremen-
 to proportionabili. quolibet enim crescit cremen-
 to illius ex quo stat in lba. Uox quoqz lenis
 e que demulcet auditus delectatione faciens in
 eo et hoc qz leniter et equaliter seu unifor-
 miter mouet ipsu. Et uox aspera e huic opposita. co-
 tristat. n. auditu qz non leniter ymo difformiter
 mouet ipm. Dixit. Bal. 2^o tegni. uox lenis seg-
 tur lenitate trachee arterie et uox aspera ei⁹ co-
 sequit asperitate. et lenitas quide⁹ sequit⁹ pre-
 perantia⁹ p⁹lonis trachee arterie. Et hac de ca-
 hntes p⁹plexione temperata hnt uoce magna lenem
 et magis delectabile. Et dixit q asperitas co-
 sequit siccitate ipsius trachee et sic significat
 p⁹lonem ipsius. Et q asperitas uocis significat
 siccitate trachee dixit. Bal. apparet qz asperitas
 e quedam inequalitas fm durum corp⁹. Modo tra-
 chea operat dura ipsi⁹ simpli⁹ partiu siccitas
 et ea equaliter operat disperse humiditatis idi-
 gentia. siccitas enim contragendo iducit diuersitate
 in partib⁹ trachee et sic asperitate i uoce. Et
 notat⁹ locus fuit. Bal. indefinit⁹ ut non p⁹pre-
 hederet quis q asperitas uocis a sola siccitate
 fiat cum possit fieri et ab alijs quibuscunqz causis
 exasperantibus un⁹ qz fit uox aspera a frigidi-
 tate. s. qd⁹plante et contragente et fit cu tensione
 lacerti pectoris et ex dispo⁹ne q e sicut spasm⁹.
 iudicat eis hec cae soliditate siue duritie guttu-
 ris et pectoris Et iducit eas cas exicantes sic
 coyt⁹ et uigilie et inducit asperitate uocis scissio
 tunc qz partes eius scisse sunt inequales cuz sunt
 p⁹solidate. Sit et asperitas qz a caliditate et contru-
 gate et qz ab hntiditate cu ma⁹ hntiditate ad
 trachea descendentes et in ea remanentes fieret ea
 inequalis percussiois aeris in ipsa. Comu-
 niter. n. uox aspa e ex inequalitate trachee a qua
 cumqz ea eius inequalitas ptingat siue a siccita-
 te siue ab humiditate inequaliter per tracheam
 dispersa. Sed. Bal. solum de siccitate explica-
 uit taqz de ca frequenter eueniente et maxime i
 dispo⁹ne sanitatis et fortasse qz e ca siccitas aspi-
 ratis per se. Ille aut cae de per accens. trachea
 enim cum sit mēbrū cartilaginofuz frigida et sic
 ea lz hnt quāsdā partes musculofas uenientes
 anulos ei⁹ inuicē unū cu alio a qualibz ca exicca-
 te uenit i siccitate superflua quā sequit exaspa-
 tio uocis. dicūt quidā q asperitas uocis e que
 dā species rauedinis. uox acuta e illa que cito
 et i breui tēpore mouet auditu et iō aliqñ dicit⁹
 uox uelox q fit eo q aer qui e mā uocis uelocit-
 ter et i breui tēpore mouet. Et uox grauis
 ecōuerso d⁹ que tarde et in longo tēpore mouet
 auditu. Et iō aliqñ dicit⁹ uox tarda qz fit qñ
 aer qui e materia uocis tarde et in longo tēpore
 nō uelociter mouet. Aristo. 2^o de generatōe
 animalu uoluit q ca acuta uocis nō sit structura
 trachee. nec amplitudo eius sit uocis grauis qz

si sic foret tunc nullus posset simul uoce acutam
 et magnā nō acutā et parua ut clare sequitur ex p⁹
 dictis. Expientia aut nota e q tam acuta qz gra-
 uis potest eē et magna. et parua. Acqz et dixit
 Ar⁹ multus aer motus absolute e ca uocis grauis
 et paucus uocis acute qz dixit ipse tunc ois uox
 magna esset grauis et ois parua eēt acuta. S⁹
 bene in eo q aer e multus uel paucus in cōpātio-
 ne ad uirtutē mouentē i p⁹m. quēadmodū. n. dixit
 ipse. si quid mouet excedit mouentis uirtutez
 necesse e tarde moueri quod fertur. si autē exce-
 ditur cito ferri patientes ppter mouentis uigo-
 rez. Sic igit p se causa et imediata acuta uo-
 cis fortis et subitus motus aeris a uirtute mo-
 uente cu fortitudine. Et per oppo⁹ ca grauis uo-
 cis e debilis et tardus motus eius uirtute non
 mouente cum fortitudine. Et ideo dixit Ar⁹
 q si uirtus motiua per p⁹pationē ad aerem mo-
 uendus tunc subito et forti motu illuz mouē pōt
 et in tali casu si trachea est magna et āpla et aer
 motus sit multus erit uox magna sil⁹ et acuta. Et
 per oppo⁹ si uirtus fuerit debilis et aer motus
 paucus uox fit parua sil⁹ et grauis. Et Auer.
 in fine de uoce dixit. ca uocis grosse est qñ mo-
 tus fuerit tardus et causa acuta est motus uelox.
 Et causa motus tardi est qñ uirtus non iuuat h⁹
 tutez uenientis siue mouentis et ecōuerso. Et p⁹
 pter hoc potest facere uoces diuersas in acuita-
 te et grauitate qz potest ex⁹tr. here de uoce ali qñ
 tm q erit illud a uirtute motiua uicuz et aliqñ
 uincens. Et ergo qñ uirtus eius est uincens
 aerez ab ea motus erit uox eius acuta qz motus
 aeris in instrumēto uocis erit uelox et p⁹cepue
 qñ instrumenta uocis erunt angusta qz mor⁹ ae-
 ris tunc erit uelocior et hoc est manifestu ex si-
 stul. Bal. uero in libro de uoce dixit. cuz cāna
 p⁹lois e stricta uox eēt acuta. Et cu erit āpla erit
 grauis et si erit curta erit addēs i acuitate et si lōga
 in grauitate. Et humiditas epiglottis facit uocis
 grauitatez. siccitas uero acuitatē. Dixit. n. Ra-
 sis 3^o. p⁹inentis ex libro de accēti et morbo q
 que ex siccitate itensa uox fit acuta sicut est uox
 aus hntis colluz lōguz. s. grauis. Dnt in plib⁹
 sic eē qz multus aer tardius mouet qz multū
 resistit uirtuti. paucus uero uelocius qz modicu
 resistit. ideo uox grauis ex motu multi aeris fit
 ex motu uero pauci acuta. Et qz per cāna stri-
 ctaz modicus aer melius et uelocius mouetur qz
 multus ideo cuz naturali structura cāne ut pluri-
 mū stat uox acuta. Et dnt. ad has drias acuitatē
 et grauitatē uocis reducuntur uox subtilis et
 grossa sonora et obtusa sup. turbata et tenebrosa
 Hāz hec differētie sunt sibi inuicēz ualde p⁹in-
 que et modicu ab inuicē differūt. Dixit Bal.
 in Tegni 2^o q si e uox magna et qua non signifi-
 cat imediate sup caliditate uel frigiditate cāne
 ita nec acuta et grauis s⁹ mediate sic ut pōt pa-
 tere ex dictis. Et dixit q acuta nā uox ime-
 diate significat structurā cāne et grauis eius la-
 titudinē. Hā dixit ipse acuta natura uox sine an-
 gustia gutturis neqz grauis sine illius latitudine
 fieri pōt. Et intellexit utplm sicut ex supiorib⁹
 p⁹z. Et qz angustia e naturalis frigiditatis filia
 et latitudo caliditatis hinc est q acuta uox signi-
 ficat frigiditatez et grauis caliditate utplm. s. sic

supra appet p. 2. Et dicit q. uox fortis pot
uocari magna et dicitur uox exaltata de qua dixit
Hal. in p. 1. de sompno et uigilia. et ponitur
a. Rabi. in 7. In exaltatione uocis os apertum
nimis ut egrediat multus aer. Et apertum guttur
ut exeat uox sonora. et ideo hi qui habent uia guttura
habent uoces uoces et debiles q. uox non habent plen
tione cito descendunt al. deficient. qui uox habent gut
tura magna habent uoces magnas et fortes. Uocis
quoque breuis. A. d. ca. e. breuitas hanelitus sic
ecouerso uocis longe ca. e. hanelitus longitudo.
breuis tamen hanelitus dixit Rabi. 3. quoniam cantu
tibus uocibus est et ecouerso longus inuarius
eis existit. Subtilitas autem uocis dixit Hal. sup
2. epydimia et ponit a. Rabi. in 5. et eius de
fectio accidit ex huiusmodi multitudie uel ipso gro
ssitie et uiscositate opilanti uenas que sunt in plone.

Dicitur quod uox subtilis est uox pura acuta de
qua dixit Aui. q. ipsa e. contraria conturbate et
conturbata hic uocat grossam. Et cause eius co
trarie sunt cause grosse et sunt ex uigilia et lap
situdine et sompno proprie post cibum scilicet
ita digestum et de stomacho ita descensum q. sit fa
cilius stomacho tanto quoniam tunc exsiccat. Et ideo. Rabi.
3. quoniam ubi. Aui. hic dixit ex somno p. et
huiusmodi ex insomniatate. Uel et ex somno p.
cibum sumptum cum multiplicando mas per uiam
suffocationis esset causa debilitatis uirtutis ut acci
dit ex exercitio et ebrietas. Et sunt uerba. Ra
bi. 3. quoniam ubi dixit q. accit de uigiliatone et
insomniatate et quoniam ex organizatione. post comestio
ne tamen causa huiusmodi uocis uehemens e. debilitas et quoniam
accidit ex fluxu uentris. Et uox grossa e. uox
grauis simul et magna et quoniam accidit dixit Aui.
ex causis nimie repletionis stomachi facientis fa
stidium molificantis et dilatantis meatum. scilicet ae
ris. Et quoniam ex multitudine uociferationis. Et
quoniam accit ei qui studet et sufflatio pluma et fistu
lis et buccinis propter quod accit ei ex incisione
hanelitus. scilicet diuisione et intersectione et retentio
ei in pulmone quare dilatatur meatus. Uox co
turbata uel tenebrosa dixit Aui. e. que fitat uo
ci plumbi quoniam fricat unum cum alio. Et eius causa e. huius
ditas grossa ualde. Et Rabi. dixit tertio quoniam
necis. fit uox ut uox plumbi quoniam pullatio obscura
nimis fit et accit quoniam ex incisione uox eo q. pa
tientes huiusmodi inde patiuntur penes diuisione l. ex
tensione uocis murmur magnam et turbationes te
diofam spiritui. nec possunt longa comestione face
re eo q. restringunt guttura ipsorum. Uox tre
mula quoniam fit a molificatione que e. minor ea que
facit abscissione uocis. e. tamen maior ea que facit
rancedine. Et quoniam fit a debilitate uirtutis pro
qua lacerti gutturis in motu possunt tremere. Dixit
Rabi. 3. continetur. Uox pura ante comestiones
egreditur. Sed postquam in potu accipit uirtus aut
cibus aliquos humidus minuitur puritas eius et
declinat ad obscuritates. Sed si nimis accipit
potus declinat ad rancedines. Uox. n. obscura p
cedit rancedines uocis. Et utraq. accidit decrepi
tis nimis ex humiditate multa accidentali in eis
Qui uero decrepitorum gubernari poterit absque
generatione supfluitatis multo uoce habebit puri
orem. Dixit Aui. quoniam pulmo replet humiditate
et cana non e. munda n. e. possibile huiusmodi habere uoce
altas n. claram quoniam istud est. cum claritate plonis

quantitate. scilicet decenti et epiglottis et ecouerso ex pio
claritatis amborum. Dixit Rabi ubi supra. scilicet
epizata reddit uoces sonoras quia aer tunc transiit
equaliter et reuerberat. sic tamen in excessu nocet.
Et ideo tubicinatores prohibent aquas in tubis su
is. Docet quod uoci sonorus humidus supfluit. Et
ideo uola cuius lignum fuerit incus in plenitudo
nunc erit bene sonora propter materiam qua acqui
rit humiditatem. Et dicitur patere dicitur causam
propter quam uacce habent uoces grauiorem quam tauri
et uuluis quam uacca ut dicit Rabi. 5. de ystozys.
cuius oppo. e. in ceteris animalibus oibus quoniam
tumentia uociferant acutius perfectis. Causa
n. est inter cetera animalia species homina. huius
canas amplas que ampla facta est a principio ge
nerationis nec postea processu etatis multum dila
tatur propter siccitatem et ploniam eorum. Modo per
canas amplas mouet multum aer et inueniuntur ex
eis habent uirtute obile non potentem multum aerem
mouere uelociter quare fit uox eorum grauis ra
uca. Sed postea procedente etate uirtute fa
cta fortiori et uelociori multum aerem mouere po
tente fit uox eorum minus grauis. Et eadem est
causa grauioris uocis uaccarum in etatione ad
tauros. Dixit Aui. in suo de uoce. causa gutta
tis uocis tumentiorum respectu matris eorum est
quod motus in eis uincit in eis quoniam fuerit multum propter
magnitudinem instrumenti in eis in prima generatio
ne. Et quoniam crescent non crescit motus et mouens
proportionabiliter sed clementer mouens e. maior
Et ideo fit uox eorum acuta postquam sunt grauis.

Reliquorum autem animalium omnis inueniuntur acutio
ris uocis sunt perfecti. supposita in hac etatione
aliarum paritate qua non supposita possit eade
error in ea. Inueniuntur. n. calidam regionem in habi
tanta ut plerumque acutioris uocis perfectis in ha
bitantibus regiones frigidam. Et de causa que
rens Rabi. 1. et probocumatum. 4. ait propter quod pu
eri uociferant acutius perfectis et inueniuntur. Et
solues dixit. Motus aeris est magis angustus
et aer in eis attrahit paucius. Et ipso calidum na
lis e. multum unde et uox fortis. fortis autem pau
cior aeris pro angustia uias uelocius mouet. motus
autem aeris uelox est causa uocis acute. Et propter
silex eas est quod mulieres acutiores uocem habent in
etopati de ad uros. Et propter hanc causam et debiles
et qualescetes uoces habent acuta. modicus eis ual
de e. aer quem mouet et modicum dilatant canas et
modicus aer cito ferit. Unde Aui. dixit. scias
quod qualescetes et debiles et religiosi siles cum
debilitate sua et sic sunt illi qui sunt magne ab
stinencie et ieiunij pro debilitate uirtutis suar sunt
quasi deficientes ab opone in aere plurimo quod n
pnt plurimum aerem mouere quare angustat eorum
epiglottis ita ut acuat eorum uox. Et quoniam aliqui horum
debilis nunt ut dilaret epiglottis ut quare uox ei
i. ut faciat uoces quare non audis oio quod non pot
multum aerem ad uoces quare regimus mouere in si
ualde tarde unde non fit percussio sonora et non au
dit. scilicet fere aut non audis ita ut intelligat peram
expressio receptus mentis. Angustat et et strin
git epiglottis dictorum debilis et religiosorum quod ex
siccat pro quiete eius in ipsis. non enim exercent
membra uocis ita e. quod oia membra cum non exercent
tant exsiccat ut dicit Hal. de iterioribus primo
et sup 6. affo. quoniam ultio. Et propter supra

dictas eandem cāz plorātes uocē hñt scutā. Cui⁹
cāz reddens dīp. supradicta pūcula pbleumate
.d. cāz fore qz plorātes paucū mōēt spz. i. aerē
cum loquūt ppter debilitatē uirtutis ipōrū.
Et quā paucū ē fortiter ipm emittūt unde ue
lociter extra fert. Et ex hoc uox acuta causat.
Et q uelociter extra ferat. dīx Aristō. appz
qz in eis pp tristitiaz infrigidatē et inspissatē
cāna reddit tensa et solida et per qñs angusta.
S3 qd pbiat a corpe tenso et angusto uelocis
sime fert et eōuerfo sicut corda arcus ondit
tensa et nō tensa. Unde 5° de generatiōe aia
liuz dīx Aristō. ē acuta respectu uocis uacca
ruz qz hñt cānas nerueā tēlāz ualde. Et appz
ex dictis quare ridētes et gaudētes hñt modo
se hñt plorātibz. Gūter eim uoci ferat. Et cāz
assignās Aristō. ut supra pbleumate .d. qz sunt
fortes et multuz spz extramittētes qui qdēz dī
soluit et spergit per totū extēdēdo le et relaxā
do. nō eim colligit in uno loco sicut i plorātibz
s3 mouet ipm supficiatē. s. dispersus circa supfi
cies organoz uocis et nō collēct in uno loco. s.
in medio ipoz org. uox dicte unde in gaudētibz
mouet adherēdo supficiet organoz. Mōdo q
sic mouet tarde mouetur. Et postea assignauit
Aristō. aliaz cāz dicēs tō fore qz ridētes emitt
unt spm calidūz plorātes et tristes frigidū.
suffocat eim calidū eorūz circa pectus qñz ab
exterioribus ad ipm uñ quasi extinguit et spz
infrigidat. Mōdo ita ē q qui calidū emittūt mē
tum aere mouēt et sic tarde unde et uox gūis
fit et q frigidū emittūt paucūz aere mouet uñ
uelociter fert et acuta uox fit. Et declarauit
hoc dīp. a sili et dīp. ita sili ē cōtingere in fi
stulis et buccinis sonātibz qñ sonātes instrū
mēta pdicta spm si calidū fuerit sicut sunt hñtes
pectora ampla ex quibus multus ut uapozosus
emittit spz tardius fistulāt pp qd 5° de genera
tiōe aialuz dīxit cādiōri s pū uñtes et talem
emittētes quales q pfecte etatis sunt gūis fista
lant. Et p oppo^m opposit. i. Et pōt ē apparere
ex pdictis quare senes et quare eunuchi et mu
lieres acutius loquūt. hñt eiz dīp. F. l. in pū
cula de sompno et uigilia sicut pōit a Rabi. in
5° uoces dūiles et subitiles pp sui gutturis stric
tūtes. Iuuenū 5o uoces graues sunt. sunt eim
fortes et calidi multuz aere mouētes et sic tar
de uox pp siccitatē ipoz uoces eoz sonore sunt
et pure. Senūz quoqz uoces lz in 7pātiōe ad
uoces iuuenū sunt acutē sunt tñ respectu illorum
grosse. Et pōt appere ex dictis ppter qd est qd
nō generātes. i. nō spermatizātes ut pueri et mu
lieres et itaz senes et eunuchi acutē loquūt sp
matizātes autē gūter d qd qñt dīp. ubi supra
pbleumate. 16°. Et solūes ad pma pte dīp. q si ē
linea. i. res subtilis habet unā dimensiōē tñ. s.
longitudinē et res grossa habet duas scilicet lon
gitudinē et latitudinē et res magna hñt tres. s. lon
gitudinē latitudinē et pfunditatē. Et facili⁹ ē
ē mouere unūz aliquid scdm unā dimensiōē qz
scdm plures et facilius est mouere unū qz plura
Ita et in uoce qz uox subtilis unā habet dimen
siōē et ideo facilius eā proferūt qz grossam et
magnā ita debilis spz et paucū aere mouet et
scdm unā tñ dimensiōē. s. subtilē unde et uox
que ab ipso erit. erit subtilis. et per qñs acuta.

entis oppo^m ē i spermatizātibz. Et coyus quidē
qui fit in principio ut circa 14. annū igrossat
uoces in uiris et mulieribus ut. d. dīp. 7° d ysto
rys alius c° primo pollutiōē pati ex inequali
tate carne eius. hoc tñ accidit magis i masculis
qz in feminis. Et n. coyus exsiccat et exacuit
calorē et ppter ea cum puer incipit coyre imuta
tur uox eius et fit grossa et aspera. Si tamē coy
tus supfluat et qz desiccet et qz debilitat uocē s3
tiliat et acuit. Et uox quidē in hyeme grauior
fit qz in alijs tēpibus. Et reddens cām dīp.
supradicta pūcula pbleumate. 18. d. unā cām fo
re ex parte aeris et ē qz aer in hyeme grossior
est ppter frigiditatem inspissatē ipm tam extri
secus circūdantes nos qz interius inspiratū q
grossior existens grauius mouet. qñs. n. frigi
ditas nālis cōmēsurata organis uocis causet uo
cem acutāz sicut et caliditas grauez ut supra. tñ
frigiditas exterior intēla cōdensando aerē cau
sat eam grauez pbiendo aere uelociter moue
ri. Et aduāt ad hoc multūdo reumatismoz in
hyeme plus descendēt ad instrūta uocis. Se
cūda cā ē. d. dīp. qz in hyeme sopnolētiōes su
mus et dormi pluri tēp. Ex sompno aut sum⁹
grauiorē et pigriorē ad motū unde et pigrius
etiam per instrūta uocis mouebūtur. Et ex hoc
uox grauior fiet. dīcūt tñ hoc habere vitates in
regiōibus multū frigidis maxie. Uox insup ex
exercitiō. forti grauior fit cuius cāz redēs dīp.
ut supra pbleumate. 34. dīp. q hys q exercitāt
.s. exercitiō forti nō tñ mltūz debilitantē uoce
imo cuz stantia eius remanēt calidū sursum
mouet quēadmodū in uerēcēdātibz in qbus
ppter reuerētiaz calidū mouet uersus facies In
dictis itaqz exercitiātibz calidūz sursum motūz
di soluit hūiditates dictoz locoz i uapores spz
fos ex qbus accidit aerē per spz emissūz igros
fari qui igrossatus tarde mouetur unde et uox
gūis. Qui timēt et loquūt acutē. Et reddēs
cāz Aristō. in dicto nāc pbleumate dīx cāz ēē
qz in timētibz i frigidatē locus q ē iuxta cor eoz
qz calor eoz tendit deorsū quare remanēt instru
mēta uocalia debilia unde modicū aerē mouent
qui modicus existēs mouet uelociter cui⁹ uelo
ci motu uox acuta reddit. Ex pōtibz quoqz
et uocibz boies grauius loquūt cuius cāz in
18°. pbleumate dicte particule. Aristō. reddens
dīp. hoc ēē qz ex dictis aggregatur hūiditas i
gutturē opilās ipm unde non nisi tarde per ipz
pōt transire aer. potius enim et maxime uaporo
sus et supernatās et uomitus mouēdo hūidita
tes uersus guttur et frigidū etiā et frigus extri
secum 7pzimēdo faciūt agregari in gutture hū
miditatem prohibentes uelocēz motum aeris p
apla unde uox grauis efficiē. Ex spiritu a plo
ne prouenēte per arterias ad os instrūta uo
cum et loquela uaria allidendo et mouēdo uarie
littere pferunt et silabe. de mō formationis lit
teraz me nō itromito.

Ex ledit respliciter aut
eni auferitur.
Aut diminuit. Aut corrūpit et
permutat. q permutatio ē aut ad
raucedinē. aut asperitatē aut acutē

tate aut gravitate aut tremore. aut ad aliquam aliam speciem alterationis vocis. Unde dixit. Et omne nocumentum in voce aut est ablatio ut cum vox cessat penitus et vocat inuocalitas. Aut est diminutio ut quando cum difficultate fit. Aut est corruptio siue pmutatio ad vocem innatam. Et differunt predicta nocumenta secundum fortitudinem et obliuionem carum facientium ea. De causis nocumentorum vocis. Galenus satis ordinate locutus fuit. 4. n. de interioribus sicut 3. ponitur quinquies dicitur Vox deficit ex nocumento nervi de quo procedit musculus epiglottis et precipue musculus nobilior ad vocem qui movetur ex nervo reuerfivo sursum qui est ex septo pari cerebri. Aut deficit ex reumate descendente ad gulam et epiglottis aut ex emissionem vocis vehementis aut ex apate calida in instrumentis vocis aut incisione musculi put est in dispoitione angustie hanelitus. Aut palis instrumentorum hanelitus aut vulnere in pectore. Et i. 7. meminit put ibidem ponit dicitur defectio vocis fit aut ex supfluitate descendibus ex capite ad pectoris membra et ibi tenentibus moram longam aut ex fractura nervorum in capacitate pectoris aut ex ulcere pulmonis aut emissionem vehementis vocis. Et iterum dicitur. vox deficit aut ex impedimento exister in epiglottis aut in musculis qui movent ipsum aut in pulmone et canali eius aut ex nocumento existente in cerebro. aut in nervo reuerfivo sursum aut in nervo primo arterie ex quo nascitur nervus qui reuertitur sursum aut ex impedimento musculi sicut in squinaria aut ex nocumento uile quod incidit de radice aut ex causa superioris palati si fuerit humiditatis vehementis sicut accit in reumatibus. Infusio. n. nimia humiditatis accit in nuce quoniam gutturi et epiglotti nociva est epiglotti uoci uehementer. Et oia apata in ysofago et locis circumstantibus canem ptonis et epiglotti uoci sunt uoci uehementer et reumata descendente ex caliditate nociva sunt uoci uehementer. Et accit maxime ex fissione aut mala aplo ne nervi reuerfui. dicitur. n. primo de interioribus quod quidam patiens eo quod curabat in gula tempore yemali passus est in frigidatione in gula in nervo sursum reuerfivo et exinde vox eius deficit uox appositus ipsi nervo rebus calefacientibus quibus calefactus est uox redit ad pristina dispositionem. Et multociens hic nervus in curacione serofularum exstitum in gula incidit intus et inde deficit uox in totum et quoniam in parte et inde deficit uox in parte. Iohannes dicitur. Rasis. Non incidunt ipsi circuegi ex ignorantia quoniam quod inciduntur hy duo nervi reuerfui ferro uel aliqua acuta medicina deficit inde uox. Et dicitur. Galenus. in libro de uoce. si nervus qui sunt inter costas acciderit lesio propter spondiles destrueret uox et hanelitus. Et hoc idem accidit si ossa costarum scindantur aut uoca secundum latitudinem iter sine colli et uicinis spondilibus qui recipiunt ex opposito pectus si autem uoca infra introitus huius loci scindantur nec hanelitus oio nec uox priuabit sed priuabitur de utroque tamen secundum nomen spondilibus que apponunt pectori. Et sicut ex incisione costarum. Et dicitur in libro de interioribus primo si nervi qui sursum reuerfui dicuntur uel nervi qui sunt in latere iuueni huius arteriarum palis huius destruitur amittit. Et lacerti gutturi pedit quod solitum est de spiritu animali

ad eos uenire. Preterea aliqui animal uocem amittit propter incisionem lacertorum pectus mouentium. Et sicut foramina pectoris sunt causa amputationis uocem sic et incisionem canalium pulmonis eo quod materiam non mittunt et sic uocem apurant. Et dicitur 4. eiusdem. lacertis guttur apertum et cōstringentibus motus non habentibus uox oio aufertur quod si dure quoquomodo moueantur aut motus eorum utilitatem aut tremulus fiet nocumentum uocis sicut una quaque horum spem. Et sicut si motus eorum fit cum spasmo aut titillatione. Et aliqui uox a suo acumine et magnitudine lacerto gule extenuare guttur nequante impediri. pellicule et guttur et gillam circundantes si materie infundantur humiditates uoci nocebunt. Et dicitur in libro de uoce. uox duos terminos habet in acuitate et gravitate quos si accesserit destruetur uox. Nam si orificium coherere epiglottis post stricturem quas habet in acuitate uocis amplius constringatur abscondetur uox sicut si amplius extenuatur et amplius per amplificationem qua uox fit in ultimitate grauitatis. Et si musculi qui claudunt epiglottis destruantur destruetur tunc uox siue illi qui ipsius aperit de struant siue si non addunt in diminutionem destructionem uocis. Et dicitur primo de interioribus ligamentum colli. scilicet uoces amittit. Et iterum dicitur. quidam cecidit de alto et in circuitu dorsum terrarum tetigit et in 3. die parum uocem habuit. et in 4. die amputata est oio. Huiusmodi hanelitus remansit non defectus. Et causa huiusmodi fuit quia medulla spondilium que sub collo est molificata fuit et cum hac uiri quod lacerti qui sunt inter costas. uerum pmanet motio pectoris cum dyfragmate. et sex lacertis superioribus qui sunt in pectore quod nervus ad hos non ueniebat de medulla spondilis que est in collo. Nervus uero qui uenit ad lacertos qui sunt inter costas passus est et in flatu per hos causata est. Et dicitur i. 4. eiusdem. apata quod fit in partibus gutturis squinaria dictum uoci nocet. Et sicut dico fieri ex omni grossitie preter naturam si in uia instrumentorum spiritus extiterit uel si instrumenta ab eis ab exteriori compressa fuerint sicut si meri tunc fiat et pelliculas canalium pectus eorum annulis coniunctas conculcauerit grauant in uoce. Et similiter si spondiles colli in anteriori parte moueantur et sicut nocent ei magna uulnera in pectore. Et cuiusque lateris mollicia primitus faciunt hanelitus ad sui medullam deduci. Et uox mera efficitur. Et dicitur uox leditur in apatia et stupore et eptia et cōgelatione propter passionem uoluntarie motu. Et ligamentum lingue si imoderatus est uoci nocet. Et trauit et muti et similes in sermone et ratios. nocumentum habent in quadam parte instrumentorum loquere. Sicut qui bus foramina naris canem aut alio nascentis opilantur. Et quibus aliquis ex dentibus anterioribus ceciderit et quibus labia sunt parua. Dicitur Rasis primo conueniens. Quedam uicina mea parie batur defectus uocis oio propter soda et non poterat loqui. Et factis aspersioibus. scilicet congruentibus super pra caput fuit liberata. Hinc autem predictas lesionum causas in ordine deducens dicitur. qualiscumque fuerit lesio in uoce eueniens ipsa accidit aut ex causis efficietibus. scilicet ex lacertis epiglottis et ipso epiglotti. Aut ex membris mittentibus materiam uocis. scilicet aere sicut ex dyfragmate aut lacertis

no pectoris. Et non causant predictae materie
lesione in uoce nisi propter malitiam phlois pure
aut cum materia. Et propter ex catarro uel propter ma-
laz complexionem uel solutionem comunitatis aut in-
cisionem. Aut propter apia aut dolores aut percussio-
nem uel casus. Et dixit Aui. lesio uocis est aut propter
propter aut per coitates. Per propter autem
tunc est quia nocumētum est in ipsa eadem. scilicet causa
efficiente ut epiglottis lingua eius et lacertis ipsi.
Que autem est per coitatem aut est per coitatem puci-
pij et hoc uel propinquum ut nervi uel nervorum qui
dilatantur i. descendunt a sexto pari nervorum
cerebri ex quibus sunt nervi dicti reuerfui
qui ueniunt ad dictos lacertos uel principia
eorum uel principij longum. scilicet cerebri. Aut. est cu-
coitate membri uicini quod est aut ex membri nutri-
menti aut ex membri hanelitibus. Aut cup coitate
membra continētis ambo membra que sunt ueris et
pectoris. Aut membri primi cum ambobus quod est
ex spondilibus spine et uoca. Aut ex palato. scilicet
una et amigda. et alijs circumstantibus cum incidit
una aut amigda. Nam hinc hanc incisionem cum uo-
ces emittit sentit quasi quoniam fortis facien-
tes esse necessariam rascationem. Et hoc quod nihil
fit ibi excreabile et nihil excreet in rascatione
quod in uociferatione. Immo fit in palato
propter debilitatem prius ex carētia uoce aut amigda. in
cise unde incit ad excreandum. Et quod est
ibi aliqd excreabile quod excreat in rascatione quod
materia aliqua propter debilitatem in rascatione descendit ad
palatum. Et quod dixit Aui. opilant guttura
eorum apud oēs uociferatores. Et hoc est quod multe
membra trahuntur uel descenderent ad locum qui non
inueniētes uocem et amigda. in quibus recipiunt de-
scendant in guttur et opilant ipsum. Deinde Aui.
declarat dicitur diuisione primo declarat 3^{am} que
est ex parte capitis quibus fit lesio in uoce de ea co-
phlois. Et dixit quod uox ledit propter uehemētiam ca-
liditatis pulmonis aut frigiditatis eius aut humi-
ditatis ipsius. Et humiditas erit aut propter cursum
famei ad ipsum ex apertibus aut propter decursus cat-
tari ad ipsum aut propter uehemētiam siccitatis eius.
Caliditas eius molificat uoces et frigiditas acut eas
et minorat ipsas. Et siccitas exaspant ipsas et faci-
eas siles uocibus. Et humiditas facit eas rau-
cas. Et plenitudo facit eas planas equans eas quod
facit uoces lenes. Et declarat 2^{am} diuisionem que
se tenet ex parte nocumētorum male proportionis apertum et
solis proportionis et aliorum inestigat causas eorum. Et
primo ex parte membrorum nutritiuum aerē et dixit quod for-
ti sunt nocumēta pecta in membris nutritiis et a
ducentibus aerē de quibus. scilicet sunt nervi reuerfui
uel et melius de quibus scilicet sunt lacerti costarum
Et si quidē intellexerit de nervis reuerfuiis tunc
exempla que. Aui. posuit que sunt ex^a supra addu-
cta per. 3^{am}. sunt ad oppositum. si uero de lacertis
costarum tunc dicta ex^a non sunt ad declarandum me-
bra lesa sed quomodo lesio destruit uox et non o-
ut destruantur loquela eo quod locutio quod implet cum
hanelitu equali et tunc posuit dicta duo exempla su-
pra supra ex primo de interioribus quorum unus fuit de
discobopertura nervi reuerfui et aliud de icisi-
one eius. Atque de dicto. A. quo dixit quod destrui-
tur alii uox et non destruit inde loquela dubitat
Et ea dubij est. quod postquam galienus posuit quod ac-
tiones ad uocem faciētes scriptas supra dixit quod
si prima ledat oēs alie sequentes ipsa ledunt et

sic de alijs usque ad ultimam sed non inuertit. scilicet quod
ultima lesa precedentes ledant et sic usque ad pri-
mam. Aui. autem hic dixit quod ledit uox que est ac-
tio precedens loquelam et non ledit loquelam que est
sequens ad uocem cuius oppositum esse debet secundum galienum
et sic est declarat experientia de multis qui non po-
tuerunt loqui et non poterant uociferare propter quam
eam quidam extimauerunt textum hunc. A. fore cor-
ruptum et quod debeat dicere destruit loquelam et non
destruit uox. Sentilis autem dixit quod alii saluari
potest textus iste. scilicet ut per uocem intellexerit uocifera-
tionem et per locutionem quilibet uocem dearticula-
tam significatiuam. modo multociens. 2^o tunc. quod bonum
non potest uociferare uoce sonora quia requirit mul-
tum aerem et fortiter motum et non potest loqui taliter
quod significat suam intentionem. Et hoc uoluit Aui.
dicere cum dixit locutio perficit hanelitu equali-
tatem. ac ne multo respectu eius quod indiget uoci-
feratio et forsan quod multum uerificat hoc apud
Aui. quod sarraceni formant locutiones multas in
gula ubi forte non egēt tam multo aere quanto egent
ad uociferationem. Et declarat Aui. casus non
cum morbo uocis ex parte membrorum efficientium
uoces dixit. Cum lesio est in lacerto dilatante fit
uox rauca et quod est in lacerto motu dilatante fit
uox prefocata ymo quod fit prefocatio et quod est
in lacerto mouēte eam et stringente. et uox effusiva
ua. Dixit Sentilis. quod per lacertum dilatantem
possumus intelligere lacertos costarum uiuantes in
allatōe aeris quorum nocumētum nocet uoci ut su-
pra patuit per Galienum. si enim non afferat aer cum
allatione et mundatione que requirit uox fit in
distincta quas Aui. hic uocauit rauca. Uel
per lacertum dilatantem possumus intelligere lacer-
tos utrimque. scilicet quando euenit ab eis dilatatio
et expulsio eius humiditate unde fit repercussio
ad rem mollem aeris et sic fit uox rauca. Et
quod est lesio in lacerto dilatante epiglottis quod. scilicet
non dilaret tunc uidetur quod uox prefocet exclu-
so aere. Et quod est in lacerto mouēte constri-
gente quia. scilicet non constri-
ngat tunc fit uox effusiva quia
erit aer multus a loco lato non constri-
cto quasi quodam ipem effuset aer. Supra tamen Aui. dixit
quod quod fit lesio in lacertis constri-
gentibus fit uox rauca. hic autem dixit quod fit effusiva quia non est
icouētes plēs uocis dras si l' pūgi i una uoce
Et dixit Aui. quod etiam. scilicet lacertis epiglottis con-
stringentis destruit operatio destruit uox quia
nulla fit ibi coartatio propter quas fuit percussio et
uox quare tunc potest homo solus effusare non
autem uocem formare. Et dixit Aui. quod accit in ipso
scilicet lacerto constri-
ngente molificatio non integra
scilicet minor quam ut palatum faciat et dispositio eius siles
est tremori uox tremi suple sed si palatū facit
uox destruitur. Hal uero 7^o. miemir. Dispositio inuo-
calitatis et brachus hōgenea sunt. drat tamen i magis
tudine cause. Nam cum uehemētius et difficilius
solubili profundius humiditate uocalia organa inuo-
calitas fit cum uero moderate profundius brachus
fit. Et fortasse Hal per brachū hic intelligit uo-
cis tremorē. Et subdit Aui. quod non puenit
humiditas adhuc ut molificet lacertos. scilicet nec in-
tegre nec non integre tunc raucescit uox. Nam hu-
miditas si solus molificat superficiem ad quam fit per-
cussio et non impedit motum lacertorum tunc non fit
rauca. si autem profundius molificat et impedit motum

lacertorum. parus tñ tunc fit uox tremula et si ad
huc plus molli fiat et lacertorum motus impedit
ut tollat eorum operatio tunc destruit operatio

Quidam reducant eas nocumētoz instrumentoz
noctis ad primitiuas aures et uisitas. Et primi
tue quide cāe sunt sicut aer multe frigiditatis
caliditatis uel siccitatis et pluuiofus et uentofus
Et sicut fumus et puluis pueniens ad epiglottis
Et sicut ligatura stricta in gula facta. et pot' aq
multe frigiditatis. et cibi et potus acuti salis ace
tosi et ponci. Et uigilia supflua et sompn' et su
pflus i ieiunio factus maxime. Et exercituum
superfluz clamor multus et uociferatio maxia
uerecondia repletio cibi uel potus multa et mul
ta etiaz abstinentia et coitus et esio quelibet super
fluens. Et percussio obuiatio uel casus. Et uul
nus magnuz illatus pectori aut carne pulmonis

Dixit Bal' primo de interiorib'. quidā medi
cus curans pueru de scrofulis in collo igno
rante cum ungulis neruum incidit reuerfi
uum. Unde puer uocem perdidit. Alter etiaz
puer curatus a scrofulis cum ferro medietate
uocis amisit qz incisio fuit in uno latere qd fuit
mirabile apud oēs qz canali b' gutturis p'lonis
sanis exiitibus et sine macula uox media ablata
fuit. Cāe aut aures aut sunt p'prie mēbris pe
toris aut sunt cōicate eis. Et q sunt p'prie aut
q'p'lonales pure aut euz mā sunt. Et sic oēs hūo
res euz sunt equales in organis uocis sunt cā uo
cis equalis ita euz excedit aut minuitur unus
uel plures sunt cā uocis equalis et lese. Aut sūt
q'p'lonales sic nāis strictura uel latitudo canali
p'lonis nimia. Aut nimia longitudo uel breuitas
cāne. Aut sunt cōes sicut ulcera in ipis. Aut sunt
q'p'p'lonales si ē apata in eis uel in uicinis oza. Aut
sunt accidentia sicut dolores in ipis. Et cāe
cōicantes aut sunt si ē repletio apatio ingroffa
tio aut extensio in mēbris nutritiis. Aut sunt
passiones cerebri nuce uel neruoz sic ledit uox
pp catarrhos si ē in apitia palati spalmo tremore
uel stupore et ep'ia. Et si ē egressio spondit a
loco suo ad interiora. Et ex eis est debilitas
hūitis motiue uoluntarie ex segetate castratio
ne uel spūs alatis pauperie uel paucitate. et si
miles alie. Dixit Solinus. ytalii lupos hēs qd
cū ceteris sile nō sit bō quē prius uiderit con
cescit et anticipat optauit uocēis licet clamādū
uocēz hēat nō hēt uocis ministeriū. Cāe hō
q'p'lonales sunt p'dicte uel aliqua seu aliqne ex eis
cū i instrumentis uocalib' in uente fuerint. Aucto
res in spali mētionē fecerūt de cāis rauce. m's
uocis. rauce. m's uocis i uēit sumpta dupliciter
uno mō large a Mesue et Alii. p oī uoce q'fusa
siue p omni aspitate siue inegalitate uocis a
quacūqz uoce p'ingit. Dix Bal'. i li. d uoce lo
quēs d q'busdā cāis rauce. m's large sūpte. Rau
cedo fit aut ex pte spissitudis gule aut ex pte hūi
ditatis i instrumentis uocis. Et ipe qdē nomē rau
cedans hic large sūpsit. Et ne credēt quis q
ipe sūpsit eaz stricte. Rasis 3^o q'p'lonales dixit
non est cogitādū quod. Bal'. uoluerit q rauceitas
.f. stricte sūpta fiat ex inordinatione et spissitudie
musculi ex eo q' aparet q bona uox fit ex spissi
tudine instrumenti. Rauceitas hō. f. stricte et p'p'e
sūpta fit ex buiditate s3 i p'p'e sumpta bñ potest
fieri ex soliditate musculi. Dix Bal'. i eodē

libro. Luz cor' nō sonoz puenit hancitū fit uox
nō sonora s3 rauca. Lanna aut est nō sonora i ra
dice qz est carnosā hūda epiglottis aut ē sono
ra in radice et acute uocis cum sit cartilaginosa
sicca resistens aeri. Et iō qñ hūdit accidit rau
cedo unde uox ante potus et cibuz est clara po
stea aut minus clara. Qd si potus fuerit plusqz
oz uox fit rauca. Et iō cum hūditas inuoluit
uenerit ad epiglottis facit in ea inegalitatem eleuā
do unaz pte sup alteraz et remouet ab ea solidi
tates nāles mollicates et fit uox aspa et inequa
lis. Et dixit Bal'. 7^o mēmor. eis qui clamāt
fortiter plurimū malignat uox et fit rauca. Et
fit eis sūlis passio ei q fit multo iōs manib' et
pedibus lūb. dorso et musculis cum laborāt plu
rimū quē qdēz labores flegmofuz uocāt in ar
teria nāqz mēbranz siue tunica que est ab intra
aspa facta ab aere qui in magnis uociferatiōi
bus ferit extra p'fusa ad flegmofuz puenit dīf
pōnez. Et multo magis si euz uocis magnitudie
aut acuitate aduenerit. In lariga. n. cū hūmōi
p'fusa. dē et musculoz euz op'one maiores opat
di spōnez. Et p'p'erea doctores q alta uoce legūt
et qui fatigāt se in legēdo et uociferādo frequē
ter incurrūt rauce. m's qñ rōne laboris incurrūt
dolorē et rauce. m's mā hūda aquosa flui
da currit ad epiglottis et cōnas et ipis nāles de
struit soliditates ad quā euz nō fiat p'fusa sono
ra uox sequit rauca. Ideoqz dixit Alii. qñz
rauce. m's uox pp instrumenti uociferatiōis dilata
tiōez uociferādo uel elusillando sicut tubicine fō
cūt quare accidit p illā dilatatōez latitudo si ē
et accidit alijs mēbris fatigatis aut apatis ex
decurfu mēris ad locuz. Aut accidit intensio. i.
expansio pp mām defluxam non apostemantez
s3 extēdente et sic latitudo ista poterit esse apo
stemosa et extēsiua. Et dixit Alii. deterior est
ea. f. uociferatio magna q ē post cibum facta qz
p'mpt' trahit mās. Et rauce. m's dixit Alii.
uox pp multitudinē clamoris et attractionē hūo
rositatis cā ei' ad uicaz coho p'ietez guttur et epi
glottis. Et dixit Bal'. ubi supra. braco. f. uox
pp frigidit aeris inspirationē. Et Alii. dixit qñ
qz rauce. m's uox pp frigus difficile et subdit. Et
qñz pp calores supflus cū eo q ostēdit ex q'ple
xioē. i. cū effectū q dereliquitur ab ipa mala q'ple
xione calida uel frigida. Et qñz sunt cā rauce
dunt uigilia et qñz sunt ei cā cibi aspi. Et dix
it Bal'. i libro de uoce illa cor'. q sunt sicca
in sūma sunt clarioris uocis qz i' q sunt hūda
et ideo magis accidit rauce. m's senibus pp m'm
as superfluitates que generant in eis. Dixit
Alii. cū fuerit estas septētrionalis sica et autū
pn' meridionalis pluuiofus tunc rauce. m's multū
plicabitur aut i ipso autūpno qñ humiditas ei'
fuerit multa ualde. aut si nō tā multa fuerit i ye
me sequēt. Dixit. Rasis 3^o q'p'lonales. si senes
possem se seruare a catarro esset uoces eoz acu
tiores pp siccitatē q'p'lonis ipsoz et sic meliora
rent in uoce rē.

Signa lesioni uocis Sig^o generis hēn
tur per sensū auditis et per rela
tionē istū et astantū. Signa autē specierū
fm cās sūt cāe ipe siue fuerit ex parte mēbroz
mittentū siue efficiētū et siue sint sū mā siue cū
mā. Et siue sint i ipis mēbris p'prietatē siue

per cōtātē hñtur supra sine hñi pñt ex dictis
i precedentibus et maxime in de signis spērū si
ue cārū malitiae hñetur. et alī haberi pñt ex
hñs que dicent in sequētibz de reliquis dispō
nibus pulmonis et pectoris. Et noticie cārū
extrinsecarū hñtur per relationē uel inquisitio
nē de ipsis factā. Signa autē eius que uisibilia
occurrunt et illa que ē ab hñditate sunt q̄ ut plu
rimū uox ē rauca mīlū cū gressu et cū habun
dātia hñditatū p̄prie insipiditū in ore et cū
habundantia saluē mīlū et cognoscitur materie
faciētes p̄prie signis. Facite autē a siccitate
signa sunt dixit Aui. ut non sit cum raucedine
magis ymo pua et cū acuitate Et claritate quadā
que erit cū aspitare et dolore. Et facite p̄prie de
fecū spūz signa sunt macredo corporis et de
bilitas eius et p̄cesserunt egritudines uel alie cāe
exiccātes et debilitātes corpus. Dixit Bal.
sup 6. epydimiaz et ponit 3. q̄nētis. Raucedo
tas accidēs decrepitis difficiliter ē ad sanādū qm̄
cura auget in eis et plōgat nocumētū quod acci
dit ex nouo flate fluente in eis. Et Aui. dixit
Raucedo q̄ accidit decrepitis nō sanat et hoc
ē p̄prie catarrū i p̄prie. imo nec in alq̄ etate
accidēs ex catarro sanat nisi prius curat catar
rus. Et nocumēta quidē uocis eueniunt p̄prie
lesiones nūc uel nūc uel dislocatōes spon
ditis ad interiora qm̄ illa lesio accidit p̄prie
sione l' cārū uox aut nūc curat. Et q̄ diu p̄cūe
rat et antiquat fortasse nō sanat et p̄prie auget uox.
Curatio autē eius que curabilis ē tripli p̄fici
instrumētū ita tñ dixit Aui. q̄ ille qui sentit ini
tūz abscessiōis in eis incipiat ad curandū anq̄
fortis fiat et magnificet abscessiō eius. Et die
ta quidē in facta ab humiditate consistit in eu
tatione aeris frigidi humidū pluuioz et nebulo
si et flatus austrinor et more dormitiōis in locis
humidis et antris. Sed eligant aerē calidū et
siccū nātū entez tales uel artificiali factum. et
toracē totaz panis ca lefactis aut non lota lana
calefacta cohoptur teneat. Utat mīlīaz cogi
tatiōes animi tristitia et curas sup̄fluas. modera
te irascantur et letentur. p̄prie gaudeant. Que
tez longas dentent exercitē per loca pōt pla
na. Et sit eius exercitiū ante cibū longū et for
titudine. tñ moderatū ne lapsus faciat corp̄. p̄
cibū uox mīte ambulēt. Expediūz uolētibz
habere uocē clarā dixit. Aaron euitare cissiōnē
uehemētis uocis. Frictiones aut balnea eis
sicca pueniūt. Sūpnos uītēt diurnos et lōgos et
de nocte nec i mediate post cenā dormiant s̄ ex
pectēt ad mīn duaz horaz spacio. dormiāt capi
te et torace bene cohopto. Vigilie autē cōue
niunt dūmō nō mīlū corpus lasauerint. Deni
tent oīa cibaria humectāna. oīa quoq̄ que diffi
cilis digōnis existunt. Dixit Iudēus. q̄ cāra
re uoluerit pura uoce uītare d̄z accida acuta et
salua. tñ si acciderit humiditas nimia in gutture
accipere potest acuta. Dixit Aaron. uītent ci
baria uehemētis caliditatis actuali. Aui. Ra. di
co et uehemētis frītanī. Aui. Aui. oportet ut ille
cuius uox raucescit. s. a quacūq̄ cā alienet a se
omne acetosus salūz aspiūz l' auster. s. ponitum
et sūptūz et calidū acutū. s. actuale et potēti
nale nisi uelit per hoc. s. calida acuta curam et
incisionē. i. curā raucedis q̄ sit p̄ incisionē cāne

maxie cui mā fuerit multus uiscosa. tñc eim acu
ta quēntū illaz māz incidendo subulādo et re
soluendo. uerū nō debēt administrari sola s̄ le
uificātibz p̄mixta ne nimis exaspauerit uocalia
instrumēta. Pane itaqz uītent furfuris et sal
modicū hñte hñ fermentato et cocto a corticibus
duris mūdō et pane biscocto. Et carnibus auis
oīz p̄ter earū que in aquis degunt. Et qua
drupedūz hedi uitale castrati capri oli ericy et le
poris et iunenū uulpis et cerui. Et hñs uītentur
assis potius q̄ elisis. Ra. s. tñ 3. q̄nētis
et sūz Aui. inter cibos corūz numerauerūt p̄dō
et extrema aīalūz et p̄prie uaccarūz. Et fortasse
conferunt cū p̄prietate q̄ aliter uident potius
nocere debere. Si tñ conferunt cū p̄prietate d̄
berent p̄ferre in omni sp̄e malitie uocis. Et
de fructibus uītent caricis pinguibz dactilū dul
cibus p̄neis pistachys auclanis assis amigō. a.
et melle. Et de herbis yfopo thio saturegia
secha roze marino maiorana salua et urtica et si
milibus. Et s̄pele. n. facite de sūmitatibus uruce
pistate cū oīs cōueniūt. Dixit Ra. i. 22. p̄
titula auctoritate zoar. s. in p̄bento q̄ comedē
rafanos. i. radices qui comedūt uel caules rēd
uēt raucedinē uocis. Et potest fieri cibariū ex
eis uel altero corūz et possunt decoqui cum alijs
cibarijs. Et de conferentibus est radi p̄enile
Et de sp̄e cum cibarijs suis et ē sine ciba
rijs utatū zenzī. cinamomo gariofo. cubebis et
croco. Et de saporibz mustarda s̄ca cū sapa
dixit Aui. sūmāt alijs tēporibz p̄neis uel pistā
chia cūz zacharata. Et uina deuitēt bruscha et
pauca fera et utatū uitis antiq̄s hñ claris atbīs
pōt q̄ rubeis aliq̄ uisus aqua lisatis pluuiali.
Repletionē deuitent ciboz et potūz. Aui. n. q̄
sit eoz appetitū comedere et bibere debēt. In
quit Iudēus. Iemūz purgat et mūdificat uocē
Dietā aut malicie uocis a siccitate pueniētis p̄
dicte est opposita. Eligāt ergo sibi aerē tēp
atūz in actiuis humidū uel hñctatūz. letent et ga
udeāt. quiete longa utatū et aliq̄to exercitio an
te cibū. ut giliās fugiāt longas. dormiāt i loco tē
perato et balneent i aquis dulcibz. Libis utā
tur humectatibz et lenitibz s̄c sunt uītelli. ouo
rūz tremētes et carnes bone et iura eaz et lac et bu
tiz recēs sine sale. Et ms galine uel caponis fac
iūz cū sidabegēt. i. cū rebz hñctantibz. Aut d̄z
tus cum amido et penidys. Et sūmarie oēs cibi
humectatiui et in q̄bus nulla sit p̄ctio. et s̄libz
uītent pōtibz. Fugiat quacūq̄ cūones et abstine
tiā. nō tñ i uice comedāt plusq̄ digere hñ possit
Ingt Ra. 3. q̄nētis. p̄curādū ē de huius passio
ne cum uenerit ex re calida cū aqua calida et le
nitōe et abstersione. Et uicē ex cā frigida
cū iure calido uel leificatione et abstersione. Et
patiētes lesiōnē uocis p̄prie clamores nimīz et uo
ciferatōz. curādī sunt s̄c patiētes ex re calida
et sicca Et s̄c patiētes ex forti exercitio. Dixit
Ra. 3. q̄nētis. s̄c inuatiū est balneūz. s. dul
cis aque i mēbris exercitiōibz q̄n patiunt labo
rem et cū lenitiōibus lenitiuis appositis eis ita
et in hñs. Et Aui. dixit. quēnt eis balneum
s̄c quēnt reliquis sp̄ebz lassitudis. Et ualent
eis cibaria lenitiua et p̄glutinatia. Dixit Aui.
forbeant ex medula tritici et kisch ordeī et oleo
amigō. a. et ozobo. Lōfert quoq̄ eis amidūz et

lac et lac amigd. d. decoctus et olei sifami et pe-
nidie et dragagani et intelli unoꝝ sine sale. Et
ius ex attriticibus et malis. Et alie sorbi-
tiones note et hys filies. Qd si fuerit malicia
uocis ex apate dixit Aui. quent et ut alleuet
uini et aborreat ipm penitus qz qmouet mas
et pprie in pncipio et donec sic alleuet. Si tñ
fuerit ex apate calido. s. exite in declinatōe bi-
bat uini dulce. s. aut pncipio aut bene lusuauz.
Et sumarie regendus ē patiens ipius regimine
apatis sicut iherius suo loco dicit. Et si fue-
rit uocis malicia ex catarro dietē dieta catarrhi
dicta in fmo pcedēti. Amplius in caplo de
asmate positi sunt mōi dietationū q pnt reduci
ad hoc capl. Preferuntio aut a cau in lesioes
uocis fit cū reb⁹ zborauib⁹ istrumēta uocalia
Et eis defunctia cōcantia. Et cū qferuātib⁹ le-
nitatē organoz uocis Dixit. Bal. 6^o mēmir.
utatur uolētes qferuare uoces suas toto ano eis
q plac et amidiū et qdruz et oua et tri qponuntur
Et teneat sub lingua ea q per uini coctū et gumī
arabicū dragagani et ligri. qficiūtur. Nā lenit
et phibēt aspitate et digerūt si qd remanet i pul-
clis ipis flegmifolū et dyafozāt et cito curāt. Sz
oz euz qui sub ligua pōit dictū farmacu ut paula-
tiz eo dissoluto recipiat lariga qd defuit ad ipaz
Et dixit ibidem et ponitur a rabi in io. Ex
reb⁹ utilib⁹ istrumētis uocis ē balneatō i balneo
cū aqua dulci. Et q uolunt uoces suas exaltare
utant introitu balnei et balneatōe in eo plima.
Et comedāt cibaria nō pungitiua lenitiua. humi-
ditas. n. interioꝝ sit cā lesiois uocis et raucedini-
nis ut dictū ē supra. humiditas tamē exterior in
quātū mūdificat et abstergit lenit et applanat or-
gana uocis et sic facit ut aer in ea debite allida-
tur quentens indicat. Propterea subdu. Ba.
q cōis mā anxpitūz uocalibus organis ē per
balnea dulciū aquaz Bal. marina autē et sulfu-
rea et aluminosa et uiriolosa. et asplaltosa pro
eo q sicant fortiter ydonea nō sunt. Et de
qfortatibus pdicta istrumēta sunt dixit. Aui.
B. intelli omi elissati et sifamini excozicati et la-
ctis boni añ coctear unū miscantur et sumātur
cū aqua in poti in tribus uicib⁹. Et oz ut sorbe-
atur qd decoquitur i interioꝝ parte granati nict
lissima. i. sine granis uel paucis granis dulcis
qualia sunt que apud nos frāctigena uocant di-
co decocti sepulti i cinere calido et assumpti ab
eo cum lenit et eradicat qd in eo superius ē. s.
cortex et radat qd i ipso ē cū spaula et effidat
i ipsū. parum aque zucari et bibat. Rasis autē
3^o qmētis posuit mel loco zucari et. d. ipm ua-
lere in cā hūida ac ē in aspitate pulmōis et no-
cis. Quidā autē sic qficiūt pdictuz medicamē
B. unū granatuz dulce et diuide i p3 in quatuor
pres et in medio cuiuslibz eaz pone de zucaro
albo solido puluerizato postea claude gnatū unū
endo dictas partes eius iūce et sic unū pone
sub cineribus calidis et dimitte donec calefiat i-
terius eius. postea extrabe accipe grana eius cū
cocteari et in ore ponat et lambat succus eoz. mē-
rabiliter. n. uocem clarificat et pect⁹ lenit et tussē
confert. Semen caul⁹ contritū et in ore retentuz
confortat uocalia organa. declarat hoc in mēru-
la et philomena. que illo uescunt. Et semen
sinapis comestuz multū lenit istrumēta uocis.

Et alleū domesticū et siluestre et crudū coctuz
qius domesticū et coctū sit mel⁹ guttur lenit et
uocē clarificat. Et siluestre cū coriandro sēptuz
etiā suspitū tollit. dixit Aui. ex cōseruantibus
lenitatem organoz uocis sunt fabe et grana
pini et passule et ficus et gumī arab. et femigrecū
et semē lini et dactili et radix lilij et amig. et pro-
prie amare et cāna zucari et sebesten et sirup⁹ de
mele et r. b. i. sapa. Et de qferuātib⁹ ē caro galli-
naz anatum et oua sorbilia. Et dicit q cūis
yrudinū cū mulla sēptuz cōfert ualde. Et asa-
taz dulcis qz fetida cū aqua mellis bibita statz
uocem clarificat et raucedinem tollit etiam anti-
quam.

Curatio per portione uarietate recipit
a diuersitate caruz nocumēto
rū uocis et a diuersitate mōrū lesionis ei⁹. Secun-
dū uarietate causarū quidē qm que ē a mala cō-
plone pura solū alterantib⁹ et maiā illā dīscras-
am corrigentib⁹ sanatio fit. Et si quidē i cā
fuerit mala 7^o calida dixit. A. medicie quemen-
tes facite simplices sunt semina cucurbitē cucu-
meris suple melonis et citruli et amili et draga-
gantū et gumī arab. et mucillago psily ulebe. s. ui-
olate et succus liquiri. Uirelli quoqz ouozuz
sunt ex quentibus manifestis ad hoc ut cū eis
cōponant. alie medicie et sif lac mulctū recen-
ter. Et de qpositis sunt zucaram uolap dya-
dragagatū dypapauer et sifia Et de qferenti-
bus est ulebe de aqua cucurbitē et de aqua melo-
nis indi aut de portulaca cum cādīs et pēmidys

Pillule optime tenēde sub lingua. B. seminiū
melonis cucurbitē portulacē et citomoz et succū
liquiri. amidi gumī arab. dragagati et pēmidiaz
añ qfice cū ulebe uicel. mucilagine psily et succo
malue. Alie sifies. B. quatuor seminiū frigidozū
mundatoz seminis lactuce et portulacē succi lig-
ri. papaueris albi cādī et pēmidiaz et pinearum
et passul⁹ enuel⁹ añ confice cū mucilagine psily et
citomozuz et dragaganti infusozuz in aqua dulci
et expressozuz per pannū. Et si fuerit a mala
qplone frigida pura medicie calide singularef
conueniētes dixit Aui. sunt mirra et asfa fetida
et galbanū et piper et olibanū et giuren alborin et
calamentuz et gumī et pini et storax calamita et
acetuz squilicū et radix opposonacis. Et feni-
culuz melle dactil⁹ et sicubus et succus porri cum
psifana. Et buri rā salitū et sapa et yreos et fabe
cum melle et decocto caricaz. et carice ipse cum
pipere uel zingī. in eis posito calefacte ad prunaf
donec sudent. Et uinuz dulce cū decoctione ficu-
uz et pipēris bibitum et gargarizatus. Et ualent
electuaria pectoralia cala sicut dyacalamitū dya-
ysop⁹ et sifia. Et cōueniūt aq ysepi scabiose et
prassij qm sumū cū puluere cubebaz et mele Et
facellent spūalia cū cūio pulegio et clamento
puluerizatis et i saculo reclus. Et iungant cū
oleis et unguētis calidis. Dixit tñ Ba. 7^o mē-
mir. Genus curatiū nō per olea et cerota abex-
tra inuncta fit sicut in alius mēbris patitib⁹
flegmifolā dispōez qm arteria bz cartilaginez
que sūt post cutez q phibent transitum ad sub-
iacētē curē hūitis oleoz mollitōz. Et si fue-
rit a mala qplone sicca pura uianē hūectātib⁹ re-
cipiāt i hora dormiēdi ex oleo uiolato recētū et
dulci coctear unū cū zucaro tabāzed. Et qferi

mucillago pſilli cū aq^a ſuchari pſima Et i ore
teneat ſem̄ citonoz aut pſily aut dragagā. Et
ſungat pectus añ et retro cū oleo amigdo. dul.
uiol. et butiro recenti ſine ſale. Quod ſi fue
rit a mala ppleſione et mā illa fuerit apoſtemās
tūc curāda erit cura apoſtematis illi⁹ ſicut i ſub
ſequenti⁹ dicet capillis. nā apate curato reſol
ueur ideſt remouebit nocuiſſi⁹ uocis. Dixit
tñ Hal. 7^o mitemur. manifeſtū eſt q^d ceſſantibus
flonib⁹ ſm̄ arteriā et laringā buiditas reliquit
multa que nō ſunt clarā oſidere uoces quare oz
trāſire ad cibaria q^d per mel pponit Et et fer
culuz ex fabis et pſinā. ſ. ordeacez et caules z
porrū bñ coctū et alia ſilīa deſiccāta et abſter
gētia buiditate illā a uocalibus mēbris. Si
aut mā nō fuerit apoſtemās tūc cura eius eſt qua
mor res. prima eſt digeſtio. 2^a eſt ipſi⁹ cūo. 3^a
ipſi⁹ diuerſio et quarta eſt ad alterādū z remouē
dū aſperitate i iſtrumentis uocalibus derelictā
Et primaz quidē rem pſent medicīne dige
rētes hūorē peccantē de quib⁹ ſatis dictuz eſt i
cura aſmatis. Atñ qz hec mā ut plurimū eſt fria
et ſi qdez fuerit liqda aut pauce uiſcoſitat. dige
rat cū ſirupo liquiri. aut cū ſirupo qui ſic fit
Recipe paſſul⁹ enuel⁹ ſebſten caricaz añ. 3. i.
capill⁹ uen. folioz ſarfare yſopi calamēti pule
gy. añ. 2. i. ſeis ſeneculi. et apy. 3. i. liquiri. 3.
ii. decoquant in aqua ſufficiēti que poſtea cola
ta ſyrupet cū ſucari. 3. ii. Si uero mā fuerit
groſſa uiſcoſa tūc digerat cū ſirupo de yſopo
uel de praſio uel cum opimele ſglico et ſilīb⁹
3. qb⁹ eſt ſirup⁹ q^d ſic fit Recipe radicz ſeneculi
petro. z apy z radicz enule añ. 3. ii. calamēti yſo
pi yreos liquiri. praſly añ. 2. i. ſemis cruce ſina
pis et ſemis radicz qui comeduntur añ. 3. ii. ſe
mis anīſi ſeneculi ſaline maiorane dēdrolibant
añ. 2. S. paſſul⁹ ſebſten añ. 3. S. caricarum
dactiloz añ. numero. i. iii. decoquant ut ſupra z
ſirupus fiat cū melle et acetofē cū aceto ſg
litico et pōt aromatizari z eſt tūc melior. Mā
digeſta purget. Et ſi quidē mā non fuerit mul
tuz groſſa fiat cūo cū agar⁹ i decoctione caria
mi z reruz pectoraliuz. Lartamul. n. mundiſi cat
pectus z uoces clarificat. Aut fiat cūo cū pill⁹
de agarico. Si uero mā groſſior fuerit eſſet
cū yera magna ſalienti z electuario dyſimicon
cum decoctione yſopi uel cū pillul⁹ de colloqni
da z ſilībus. Et ſi neceſſarius fuerit iterare di
geſtionez z eſſonez fiat interiz etiaz diuertendo
māz modis quibus dictuz eſt in aſmate. Inter
eſſonem quoqz z eſſonem cōueniunt electuaria
z loboc de quib⁹ plura poſita ſunt ab auctorib⁹
Et de cōueniētib⁹ eſt q^d ſic fit. R. zinz. 3. S. ca
ricarū pinguluz paſſul⁹ enuel⁹ pinearuz z fiſtico
ruz mundatoruz. añ. 3. ii. cōterant donec bñ mi
ſceant poſtea cūz modico melle ſup cinere calo
modicū ſerueant. ſemp tñ cōtinue agitando z de
eo frequēter utant. Qd ſi mā multuz uiſcoſa
fuerit utant loboc q^d ſic fit. R. piperis ſemis
ſinap calamenti cymini torrefacti cynamōi z pi
petri añ. confice cūz melle. Poſſunt etiā tene
ri pillē ſub lingua deglutendo quod ab eis diſ
ſoluit. In mā uero multuz uiſcoſa. R. ſuci li
quiri. dragaganti yſopi yreos añ cōfice cūz mu
culagine ſenugreci uel ſeis lini uel altee. Alie
in materia uiſcoſa multuz. Dixit Raf 3^o pſinen

ris ad mundificandū rancedinez uocis ex humi
ditate. ſ. uiſcoſa. R. ſinap aſſi. 3. ii. piperis. 3. ii.
terāſ z diſtēpent cū melle z pſicant ide pſe z
teneant ſub lingua. Aut. abt dix ſumāt ſinap
aſſati. 3. ii. pipis. 3. i. mirre. 3. vi. ſtoracis calaite
z galbani añ. 3. ii. z ſiāt ex eis pillē z teneat ſb
lingua. Eūata aut mā dix. Aut. ſi fuerit ex hūi
ditate i lacerto pſinquo epiglotti aut in ipſo epi
glotti q^d humiditas pueiat ad ſinē i molificandū
z nō ſit illic dolor eo q^d mā nō eſt aſpans. tūc ſi
illic eſt turbatio z grauitas. i. uox turbata gra
uis oportebit ut ſumanē ſic⁹ ſicee z calamēti z
decoquant deſi miſceant cū gūmi arab. pſinto
cū decoctioē ſua ſic mel z trāglutiat. Et que
rit eis electuarius de caulib⁹ Et maſticatio ra
moz caulū humidoz. i. recētū Et ſorbino aq^a
i. ſucci ul⁹ decoctiois eoz paulatiz. Et et ipſi
caules comēſti. Tertio aut pſinenſis ſic ſcribi
tur ex cortice rami caul⁹ z maſticetur z ſugat
ſuccus eorum quoniam nimis ualer. Et coque
dus eſt ſucc⁹ caulū cū mele z accipied⁹ qm̄ ſtati
medet. Aut Raf dico conſuanduz eſt hoc me
dicamen pones te q^d ſi de eo dederis z nō fuerit
inuatiū addēdus eſt ana paruz de aſſa ſetida. Et
dixit Raf ſi poſitus fuerit añ parum de aſſa
rano z mirra cum melle z ſapa multa nimis ualz
in principio curationis. In ſine aut ualent reſ d
ſicane ſicut eſt loch ſacū ex uernice z melle. i. p⁹
n. uoces clarificat z aſperitates remouet humi
ditates deſiccando. Dixit Aut. ſumatur. zinz.
conditus cūz lacte z terratur donec fiat ſicut me
dula z pſiciatur ſuper ipſz q^d ſi fuerit medictaſ
eius de pipere longo cōtrito ultie z 4^a. ipſius
de croco z q^d ſi eſt totuz de amido. z conterant
cum ſucharo tabarzed reſoluto et pſpato aut cūz
melle puro et ſumāt. Qd ſi fuerit ex hūiditate
ſ. groſſa et uiſcoſa tūc dixit Aut. nō erit excuſa
tio quin neceſſaria ſint incīſiua. ſ. ſortioza et cū
paucriorib⁹ lentius et glutinatis mixta. qm̄ oīa
incīſiua pſerūt ei. ſ. mē nimius uiſcoſe. Eūgant
igit incīſiua ſortioza ex pſdictis. Si h̄m̄ x cum re
ſina pponat et ſiant inde pillē et teneant ſub
lingua et deglutiat ex eis uoces obuiaſ clarifi
cat et aſma ſanant. Et ſtorax ſicca ualer ſola et
mixta cūz pſdictis catarris et fiſtul⁹. pſm̄ ei⁹ hūi
ditas uoces ledens eſt catarroſa. Lureſ g^o tūc
cura catarrī qui ſi fuerit ſluidus deſ hūi cum
papauer et eius rob. et electuarius ipſius qz in
ſpiſſat et ſic ſiſtit euz. In uiſcoſo aut frequē
ter teneat i ore cubebas et maſticet eas et deglu
tiet eas cūz ſalina. Et ſumat de ſero. 3. i. pul
ueris olibani mirre et maſticis. Et in ore ſub
lingua teneat pillas que pſibēt deſcēſum catar
ri que R. thuris maſticis ſtoracis calamite liq
ritie paſſul⁹ enucle. dragaganti et gūmi arabici
añ. cōficiant cum aqua melis et quidaz addunt
pſdictis ambra z ſunt utiles. Sumiget caput
cū migella z ſacelet cū multo z ſale tōrefactis Et
ſiāt reliq^a dicta i cura catarrī. Qd ſi nocuiſ
tuz uocis pceſſerit pp uociferationē z clamorē
aut ex fumo aut puluere lemētib⁹ utenduz eſt ci
bis et medicis. Dixit Hal. 7^o mitemur. in labo
ribus q^d in canthelis qm̄ in faringe muſcul⁹ ſūt
an pncipio pſerunt ſuauīſſima cibaria et farina
ta In pncipio g^o et anteq⁹ locus apoſtemet⁹ inſi
ſtenduz eſt cum lacte tri et amido poſtea cūz bu
f z

tiro cocto liquirit. et sapa. 3^o cuz melle et fabis
pulte et ordeí farina et amigdo. a. et decoctioe
ficiat. **H**az dixit ibidez Bal. Postq. qñtū
sunt flones paz de absterfius ē addenduz deñ
psequēter plus deinde aliud fortius illo ut pau
latz ppositū admodā absterfius ueniat. s. debite

Et fin eundē moduz rursus adhoc ad dyaso
reticissimus et absterfissimū et deinde ad uche
mētissimuz et hoc qñ aliqua sclerotica dispō in
uocalibus pmanet organis. Ante g^o qñ flones
moderata fiant a uino abstinere oz. qñ x^o mode
ratiō facta fuerint uinū dulce bibere licz. 3^o
qñmētis. sapa dulcis uine ualeat multū ad apa exi
stēs intus i epigloto eo qñ gglunat lenit abster
git et mitigat. tñ decoctio ficuz uehemētior est
ad dissoluendum et abstergēdum. Et puenit
in ore tenere pillulas factas ex amido dragagā
to succo liquirit. et gūmi arab. et postea factas ex
croco gūi arab. et dragagāto et similibus. Aut
que sunt ex uino dulci dragagāto et gūmi ara
bico sapa et succo liquirit. eo qñ lenit asperitatem
et marnrāt qd residuū fuerit de apate dādo eis
sanitatē pfectā. Et oz ut sup eis dormiat patiēs
corpore resupino super occipituz eius dimisso
musculo epiglōtis ad descendendum per eum
parū qñ ex illis dissoluit pillulis. Dixit quo
qñ. **R**af. ibidē. patiēs rancedinē ex emissioe ne
bemēt uocis qñz liberat sola hora comedēdo
de radicib⁹ ch melle et. Aut. **R**afis. dico qñ radi
ces condite faciunt ad hoc nimis. unde utendum
est eis anq supueniat apostēa. Qd si a causis
puenerit pmitiū alyz fiat curatio cuz oppōne
et scdm qñ ipsa causa requirit. Qd si coitate
altroz mēbzozuz acciderit oz ut ad illa itendat
cum remotione nocumētōzū ipsozuz cuz eis que
in ppijs dicunt capitū. Dix Bal. 5^o mēir.
clara habere uoces absqz usu farmacoꝝ imozda
citer absterfiozū ipossibile est. habent aut qd
huius. farmaca. In remissiozū. n. gradu sunt fer
culuz sine farmacu quod fit per fabas et pisanā
s. ordeaceaz et semen lini torrefactū. Et hys ab
sterfiozū sunt resina et terbenina libadum mel
dispumatū et amigdo. d. a. a. Et adhuc fortiozū sūt
horobi farina et semen orobi et radix yreos.
oibus tñ hys uina molliā et dulciā sunt ydonea
et multuz coctuz. s. sapa et ficuū siccaruz decoctō
Et subdit de primo ordine absterfiozū sūt ēz
dragaganuz gūmi arab. sanua stella anullum soz
bitio que per condruz et tagruz bene cocta et lic
et tri et oua sorbilia. Et hys quas oēs greci no
minēt strobilos. Antiquitū aut ab actas uoca
bant cont. i. pinee. Et sisami etiā sunt de hoc ge
nere. Et de compositis in 4^o gradu ē loboc
factū de stozace liquida terbenina et melle. Et
fortius eo ē oximel squilicū cuz mltā aqua zu
charata confractū gargarizatus et bibitus ē.

Curatio scdm uarietate modoz ipsoz
nocumētōzū est qñ dñs uocis conturbare
s. grosse dixit **R**afis. 3^o continentis ambulare
debet in aurozā huius. patiēs in locis altis et
montanis restringendo banelituz ad se. et cum in
balneo fuerit secco fricand⁹ erit uehemētior cum
pānis lineis. Et dixit Bal in suo de sempno
et uigilia. qui indigent calafacione corpore nul
la; habent aliaz medicinā meliozē n3 cibum qñ

exercitationē uocis et eius exaltationē. qñ calefa
cit corpus et incitat calozē naturalez et calefacit
corpora frigida et desiccat coruz mēbra humida
et subdit **R**afis ibidez. danduz ē eis de nutrica
tiōibus attenuatis ut rebns salitis et uino ueteri
et aceto potenti ssimo et pipere. Dixit **A**ui. cō
fert eis exercitiū et luctam et conuere banelitū
et fricatio sicca, cuz pāno lineo et ingressio bal
nei et administratio medicinarū subtiliantium si
cut sunt pisces saliti et uinū scilicet antiq^m. Et
dixit **R**af. ubi supra. Qñ uox grossa accidit ex
icatioe uine instenduz est sapa uine dulcis et mel
le simul mixtis equaliter et coctis et dispuma
tis. Et fiat gargarisma cum ipis tēpatis cum
aqua calida Et dandum est et in pom de ipis.

Et dixit **I**sta confectio qñtō uectior fuerit
tanto melior erit et efficacior ad dolores oris et
ad fatigationez et purificandez eius. Et hoc
idez totuz dixit **A**ui. Qd si uox aspa fuerit pre
būditate. Medule cerefoꝝ mūdare optime pi
stent et in uino albo opitio ifundatur deinde si
bibant. Ad idē ēz ptra uisuz ueterē anelane
torrefacte donec mundetur pistent et cuz multa
recipiant. S3 patiētes aspitates pp siccitatē
nō debēt exaltare uoces nec exiccātes attractio
nes facere. Dixit **A**ui. Cura est abstinentia a
rebus pdictis. s. incisuiis et dimissio cāulene
et cuz delectatioe et ut recipiāt lenificatiā pēca
et ficus humidas et siccas. Et passile cum infū
dunt in oleo amig. d. sumpte sunt maximi tuna
menti. Qd si uox breuis fuerit dixit **I** u.
cura eius est ut gradez in plonganōe banelituz
ita ut assuescat pprehensione banelituz. Et pro
pterea gradez in exercitio cōfendēdo in colli
bus et in gradib⁹ scaly et cursu faciēte neces
sitatez banelituz ut gradez ad plonganuz ipz.
Et siltz plonget morā in balneo calido et in oi
qd adducit banelituz et festinat ipm. Et pmeat
banelituz suū et exercitēz et balneet. Et post exi
tuz a balneo oz ut bibat uinū. nā uinū magis nu
triuuz est spūs. Et siltz post cibuz. s. in fine mē
se bibat uinuz. Et stet pñm cuz banelitu uno. Et
puenit ei sompn⁹. Si uox subtilis fuerit
cura est dixit **R**af. 3^o. qñmētis. ut egatione et
balneis i mane et in alio tēpore quiete Et uti
nutricatiōibus tēpatis ita tñ qñ non utat cibo
ultra moduz nec utat coyuz neqz cibarys siccis
qm̄ quertēz ad pñmaz dispōnez. Et **A**ui. di
xit. cura est ut dimittat uoces et adhereat exerci
tio equali faciēte tenez corpus et cibis tēpatis
et introitu balnei oi mane. Et fugiat stiptica et
desiccantia et coyuz. Uocis aut tremule curatio
nez respicientes cāz. s. mām molificatē auctozes
nō posuerunt s3 psupposuerunt faciēdaz cuz di
gestioe euacuatiōe et diuersioe cuz eis que con
ueniūt. S3 curatiōez diexerunt ad accidēs. s.
ad tremorē uocis phibēdo ipm. Dix **R**af.
3^o qñmētis. Inuengēdū ē patiētib⁹ tremorē uo
cis qñ nō emittāt uolentā uocē. n3 cantēz n3 sub
lime emittant eloqz n3 multuz loquātūz deñ. s.
ad tēpus iungendū ē eis ut cātēt anteqz dormi
ant iacendo in cubili ipsoꝝ appposito pñ⁹ co
hopertorio suo supra pectus eius tabella de plū
bo facta iuxta possibilitatē eorū. s. magna l par
ua aut magis graui uel minus graui deinde ifoz
mēt se ad cātanduz dū tabella appposita fuēt suo

pectoris. Et. Aui. dixit. precipit patienti eā
ut nō clamer et nō eleuet uocem suā spatio mēf.
et minoret locutionē suā quātm pōr et risus et
motum et saltū et ascensionē et descensionē et irā
et dimittat quātm pōr extensionē manū et bre
uiter omne exercitiū fatigās musculos uocales
deinde resup. nec et stans supinus labore ut lo
quar et hanc locutionē faciat cū iam grauauerit
pectus suū fm quātitatem qz tollerēt ipm grana
men et patiatur cum eo qd ē sicut plumbū redu
citur in frustra quedā et positum super pectus.

Et cā huius ē qz ex hac aggrauatione fit fixio
laccrui tremētis unde nō tremūt. Et recitauit de
quodā cui tremebat caput qui portabat loricas
ut figeret in motu et cōferbat et qz figebatur
eius caput et nō tremebat sic. Et dixit. Raf.
dandum ē i nutricaoē ipsoz de rebus qz fortā
tibus i pōr organū ut de pedibz et musculis et da
ctilis i furnatis et citonys et similibz nā dū qz
tabunt nō tremebunt. Et itez dixit iungen
dū ē eis ut dimittat eloquiū per mēfē aut pax
loquatur deinde cantare debet iocens i cubili ut
supra cantilenas aquietantes et asscuratas et
deinde pmonēdi sunt pax an pax ad plz donec
reueratur ad prestina dispositionē et suā cōsue
tudinē. Ad uocalitatē aut seu loquellē amissio
nē dixerūt qz pulegiū cū aceto tepido i potu sup
tum loquelā subito amissā restituit statū. Et
dixerūt. fac pulres de farina siligis cum aceto
decoctiois rube quasi liquidas et aperit os egro
ti et da ei ad sorbendū qm ē effectus mirabilis
i recuperatōe uocis amisse. Et gumi edē distē
peratū cum mele et positum sup linguā statim lo
qui facit. Et uinū bullitum cū radice buglose
i ore retētū loquelā reddit. Et pillule ab. Aui.
descripte. s. cā. tractatu 2. i ore retente ad h
sunt mirabiles. Et ad suffocationē uocis pp
māteriā ad spūalia deficiētes qm timet de
ipsecta locutione tyriacā cū uino da et statū re
cupabit uoces. Dixit Aui. uarices cū appent
sunt plurimū cāp. pueniētū uoci. Et sunt maxie
cā restitutiōis uocis pp distractōz materiez ad
inferiora.

Emathois sue

emathois sue emathois passi o
est exitus uel fluxus sanguis ex
ore unde emathois dicitur san

guinē ex ore spuens uel reiciens. Et dī ab ema
qd ē sanguis et roys qd ē fluxus. i. sanguis flu
xus. Diuersificat aut emathois in ipēs fm
loca a quibz sanguis fluit de quibus dixit Hal.
4. de interioribz. et ponit. 4. qmēns sic San
guis ex ore extiens aut ē ex ysofago aut de ore
stōaci uel ex fundo ei. Aut de gulla Aui. de ca
nali pulmōis aut de pulmōe aut de capite. Ex
ore extiens aut est ex gingiuis aut lingua aut de
ptibus palati. Et extiens ex gula aut ē ex uua
aut amigdo. aut ex musculis epiglottis. Et exti
ens ex stōacho. qm egreditur ex ipso. et qm ad
uenit ei ex epe uel ex corpore toto. Et extiēs
ex capite exiit d colatorio palati. Et qm exiit ex
capite per uiaz narius. Et qm ē in nariis transit
p foramiā q sunt ab eis ad os deū spuit p os
Et hūc modū tetigit Aui. in fine capli de spūo

et sanguis dicitur. Et multotiens ē sanguis q spui
tur ex nariibus currens ad pulmōes ex capite.

De exente ex pectore Hal. 5. de igitio san
tatis mouit dubiū qm hic sanguis diuidat p
canales pōis et extra emittat. Et prout ip
se dixit 4. de interioribz. Quidā dixerūt qz ille
sanguis nullo potest uenire ad canales pōis
s. intus in eis. Contra quos Hal. arguit sic. si sū
guis extiens per spūū cūz uisū et screau cū dolo
re emittit ipe exiit ex pectore et nō ex pōne qm
pulmo non sentit. Quidā aut alij dixerunt qz
sanguis ex pectore extiens puenit ad pulmōes
hoc modo. s. qz ingredit ramos arterie adorti
qui pueniūt ad costas et ex illis transit ad mato
res. Et ex illis ad arteriā ascendētē ad furculā
et ex ea ad cor. Et ex corde transit ad pulmōē
et canales eius. Et ex eis ad canā pulmōis. Et
p hoc ore spuitur. Et iste modus non ē aproba
tus. Hal. uero post hos posuit modū uerū. Et
ē qz ille sanguis ingredit pulmōes per poros
pāniculi tegētis ipēs. Et hoc declarauit sic. Qm
si in fracturis ossiū in quibus sanguis colligit
sub cute. sanguis ille potest exire per poros cutis
multo magis sanguis descendens ad mediū pe
ctoris potest transire per poros pāniculi pōis
in sūam pulmōis et usqz int in canales eius.
S. ita ē g. et. maior nō est p tanto q sanguis
extiens p poros cutis in ipīs fracturis ossiū ē
grossior sanguie descendente ad mediū pectoris.
Et cutis ē est depfior pāniculo pulmōis. Et
sic apparet n fore necessariū sanguinē extētes i
mediū trāsire p ramos arterie mō supra ab illis
posito. Declarat et qdā modū traditū a Hal.
uerū fore p hoc qz cūz illatū ē ab extrinseco ali
quod uuln penetrās i pāuitatē pectoris si alij
iniciit p ipz liquor aliqz i mediū pectoris tūc si
ex illo li quore portio aliqua itus remāserit illi
eo cūz uisū spuit qd nō fieret si nō transiret ad
pulmōē et canales eius mō dicto. Et hic est
modus quo ēt saies et alie hūiditates i pāuitate
pēte pectoris expūnt. Dicūt qz sanguis sa
nies et hūiditates in pāuitate pectoris al. pmo
nis pēte itrat p pāniculū pulmōis magis tpre
pstricōis pectoris qz tpre dilatatiois ei. Nā
tpre pstricōis pect ex pmit et quasi quadā ma
nu ipellit sanguinē et hūiditates qz fortiter ipul
se facit i pulmōē igreditur. Et dū qdā n
ē necessariū sanguinē et hūiditates secundum
totalitatem transire in sūam pulmōis et ex ea in
canales eius ymo maior pars earū per poros
pāniculi transeunt in ipfos canales per ora
ipsoz que terminant ad ipm ut supra patuit in
anorthomia pulmōis. Si in aliqua portio trāsit
ad sūam pulmōis illa postea ad canales trāsit
et nō ingredit uenas et arterias i pulmōē circa
canales deseminatos qz porū et orificia iporū
strictiora sunt et minora orificijs canaliū. Aut
eim Raf. 4. qmētis. et Hal. 5. de utilitate pti
culaz. uene pulsue que sunt in pulmōe ad pres
canaliū pulmōis hūc mear p quos penetrat spūs
i. aer nō sanguis dum corp fuerit in dispōne
nālī. De dictis spēbus spūi sanguinis dixit
Derrap. sanguis qui ascendit ad os alius ascen
dit ex pibus uentris et stōachi alius ex instru
menti banellitus et alius est qui descēdit ex pti
bus capitis et palato. S. ita aut et Aui. oēs
pdictos modos spūi sanguis posuit.

Et de causis

sputi sanguis in gene-
rali dixit Aui. Causa
f. coacta omnibus. f. spibus sputi sanguis e uul-
nus. Ipm. n. e cois causa omnibus eis. f. cu per
uenerit ad uasa sanguine cōtinēta. uenas. f. l' ar-
terias. Et non sumpsit hic Aui. uuln? pprie p
soluōe q̄nuitatis cū manifesta pū distantia
sed ualde large pro omni ināli partū distantia
siue manifesta siue non manifesta. ita etiā q̄ p
quacūq; inaturali porozū relaxatōe tanta q̄ p
eam sanguis refudare possit. Et istud uuln' us
dixit Gal' 4° de interi' orib'. aut ē ruptura. aut
corrosio aut incontinētia. Et incontinētia ē aut
orificiorū apertio aut porozū uasozū relaxatio
et dilatio. Et Aui. dixit. istud. f. uuln' in ue-
nis aut est incisio aut perforatio. i. corrosio aut
apertio dilatata. f. orificiorū siue porozū uenarū.
Et uene q̄dez nō pulsantes frangi siue rīpi pū
in oibus mēbris pulsantes vō nō aut nō sic faci-
liter. qm̄ hnt duas uincas quāz una est foris
satis neq; ipent sanguis uehemēter eo q̄ in eis
q̄nēt d' spū mltz. Dix' Hilbert' q̄ pcedēs a ru-
ptura uenaz uocat' rīsis Et pcedēs a corrosiōe
uocat' diabolis et pcedēs ab aptōe orificiorū et
refudatōe uocat' anastamosis. In spali aut ma-
gis loquēdo d' cāis oz scire q̄ cāe q̄uicte p̄dicte
alie sunt aītes et alie p̄mitte. Et causaz aīte
dēitū alie sunt efficiētes et alie p̄pantes Et effi-
ciētes sunt dixit Aui. aut multitudine mē siue qz
ipse sint superfluitates a preparatione nature
sicut sunt materie quas natura preparauit ad ex-
pulsioz et p̄pates q̄uenit eas extra corp' educē
sed postea nō euacuauit eas p̄pterea q̄ uiri? fu-
it sopita. aut pp cās alias pp quas nō fuit uirū
ti possibile cūonē illaz facere. que mē. f. sunt sū-
guinee q̄sue expelli fluxu sanguinis nariū uomi-
tu uel p emoroidas aut mēstrua. siue sic mē q̄ge-
ste pp abscessiōez mēbri l' dimisiōe flōmēte q̄sue-
te uel dimisiōe exercitū et siliūz. Et d' cāis
aītib' ē acuitas sanguis siue sanguis. factus
acutus. f. aut pp uehemētia motus sanguis eius
enī motus i uenis uehemēs pōt cē cā apertiois
uenaz. Et de eis sunt uēositates i uenis exn-
tes faciētes eas laboriosas. i. laborātes et lapsas
pp suū motū quo tendunt eas et preparāt ad
fracturā. Et loquēs. Gal'. i libro de utilitate ba-
nelinis spāliter d' sputo sanguis pueniēte a pul-
mone d' xit. qm̄ q̄clusio aeris nō fit solū in fistu-
lis pulmōis s; et in uenul' et arterijs eius contun-
git q̄nq; terminos uenarū ex multo spū dilatarē
spūzq; exēctez trahere secū sanguinē qm̄. f. i tū-
dilatant q̄ eas penetret sanguis et tunc refudat
sanguis ad canales p̄lois et supueniēte uulsi spu-
itur Et erit sanguis isto modo exiens spūosus
pppter spūm. i. aerez sibi admixtūz. Et de bu-
lul. causis ē catarrus descendēs ad pect' d' quo
dixit Aui. q̄ inducit sanguis fluxus aut sui acui-
tate corrosiua aut forē inducēdo tussis. Cāe
aīte efficiētes p̄parantes dixit Aui. sunt uenaz
ul' arteriarū siccitas uenas tendens ul' etiā strī-
ctura earūz aut ipsarūz mollificatio. Iste. n. cāe
p̄parant uenas scissioni et apertioni. Ex quib'
ē caliditas intensa i mēbris exnīs iterioribus et
similiter ipsorūz siccitas. Ex eis ē tussis fre-
quens et uomitus laboriosus et catarrus dscen-
dens et sanies collēa in uacuitate pectoris. Et p

prie in p̄patis ut alatis Ait. n. Rasis 4° con-
tinētis. hūitibus spaulas sicut alas accidunt nē-
tositates grosse plures dantes cām unde accidat
sputūz sanguinis. in ex uentositate grossa et mul-
ta sit ruptura i uenis et scissura. Et cāe quide
p̄mitte sunt et esse possunt casus percussio ob-
uatio. multa caliditas aeris. aer uentosus et etiā
ipsius multa frigiditas. Et modus scdm̄ quē
accidit ex frigore occurrente corpori deforis
sputūz sanguinis est. qm̄ frigus pectus idurat et
neruos et lacertos ipsos mouentes pectus inabi-
les reddit ad motum unde ensio inducitur inue-
nis p̄lōmōis et reddit pectus et lacertos intrise
eos pectoris et dyas' iabilia motui. Et insuper
causat malas q̄p̄loz frigidā diuersas i pectore
et p̄lōne. Et ista mala q̄p̄lo sic est causa nocuē-
ti mēbrozūz haueitūz quia cōmouet mēbra
spiritalia ad tussim. Et cum mēbra pectoris
sint imobi' ad motū hīc ē q̄ t' tūf sit cū magno
motu et conamine et uolētia unde uene dure exn-
tes i tali motu fori rīpūnt qz nō pūit d̄bite flec-
ti sicut si essent molles quare sequit' sputūz san-
guinis. Et d' huius. causis p̄mitis sunt uulnus ab
extra illatū et scissia. De causis spēz uulneris
dixerunt q̄ cā fracture aut est ex aliqua causaz
extrinsecap. aut ē ex multitudine sanguis in uēis
aut ex uēositate extendēte eas. Et corrosio
nis cā ē aut humor acut' mordicatū? corrosiū?
de genere flōmatis falsi aut sanies mordicatūz
Et dilatarōis cā ē multitudine sanguis in eis aut
multa hūiditas relaxans. Dixit Rasis 4° con-
tinētis. Aprio aut ruptura uenaz fit ex plenitu-
dine ex multo sanguine aut sanguis acuitate et fit
ex percussioe et cāu et uoce uehementi frigore et
onere crudeli. S; corrosio fit ex acuitate sangui-
nis et ex gutta acutissima et ex sanie et acceptio-
ne ciboz acutissimoz. Et dixit Dico q̄ si spu-
tū sanguinis fuerit ex incontinētia et aptiōe orifi-
ciorū uenarū nocuētiūz. dicit' esse ex multo hūo-
re. Et si ex corrosiōe d' esse de mala cōplōne
sanguis. Et si ex ruptura d' de solōe q̄nuitatis
Accidit aut sputūz sanguis in pueribus ex
multitudine eius in eis et in senibus primis pp
multiplicatōez catarrorūz in Iuuenibus vō pp
sanguis acuitatez pueniētes ex colera mixta sibi
Dixit ypo. 3° affo. adolecētib' vō sanguis
sputa et. Et hys et et iuuenib' accidit a cāis p̄-
mittis maxie pp multuzet inordinatūz motūz
ipoz. Et dixit Gal'. i q̄mēto pp tenēitaret. f.
substācie uenaz coz al' et melius pp temeritate
ipoz. Ipm. n. temere p̄sumentes dei pox fortitu-
die exponit se fatigis multis motib' fortib' luc-
tamūz salui et percussioib' onerū grauiū elenatōz
bas et similib' pp q̄ accidit uenas in eis crepari
et rīpi. Et frequēt' accidit uiris q̄ mēteri-
b'. Omnit' tū solētib' habere sanguis fluxus
q̄ postea restrict' fuerit aut q̄suetis flōmari et
diferit flōiā. Et manlatis s; aliqd mēbz p̄ea ū
minuētib' d' cibo ipoz q̄suetū. Et q̄suetis fori
exercitū qd postea diferit patū. ē p̄mpte sputū
sanguinis euenire et.

Signa generis nota sunt ad uisus et audi-
tum per relationē.

Signa aut spēz distictaz s; loca a qb'
sanguis fluit dix' Gal'. 4° d' iteri-
orib' sanguis d' meri et stōaco cū uoim egrediē

Ascendens uero a medijs spaliibus cum tussi
exit et si de canali pulmonis. exit cum tussicula
et si de loco uue et gule cum screatu. Ex ore ue
ro cum spuro. Et. Aut. dixit. sanguis qñz
egreditur spuēdo et ex pñb⁹ oris. et qñz rascan
do et ex partib⁹ gutturis et aliñ cum uebemen
tiori rascatōe et ex partibus canne. Et qñz uo
mēdo et ex partibus meri uel oris stomaci uel
ex ipso stomaco et epate. Et qñz egreditur tussie
do et ex partibus pectoris et pulmonis. Et
ga aliqñ pp sanguinem descēdentes a capite ad
partes uue et gule pñent tussis ut scias distigūe
re inter has tussis et modos fluxus dixit Gal.
ubi supra testatur nos uidisse q augmētata su
bito sanguis de capite descēdit maxime i inte
rioribus uue circa gulā fuit egressio eius cū tu
si. sanguine. n. ad guttur incidēte tussis fit. unde
uisa hac passioē oz ut ualde perquiramus ne ar
buremur eundē sanguinē ab istrumētis spirit⁹
salire. naz sanguinē multuz subito ex istrumē
tis spiritus exire malū timorofuz et pernitofuz
ē pulmonē. n. magnā tunc bēre passionē signifi
cat. nā nō ē uerū mīle paruas uenas tūc tēporis
crepari et rumpi et quāuis sit possibile multum
sanguinē subito pp rōfurā exire tñ indifferen
ter. Si. n. uiderem⁹ sanguinē raro et modice
cum tussi exire. detñ multus et subito exierit et
nō fuerit ex casu uel alijs causis pñitūis tunc
arbitramur sanguinē illum fuisse pp rōfurā pul
monis et aliter nō. Sanguinē autē de capite dscē
dētē antecedit capitis pōderofitas. et rubedo
in facie. et exir cum rascatōe. s. si nō descēdit i
guttur qz tunc exir cum tussi ut dictum ē. et tunc
aleuat grauitas capitis et rubedo faciei rece
dit. Dixit Gal. sanguis ex capite. fluente oēs sen
sus prius sunt debiliores et maxie in horis no
cturnis et frigido tēpore. Et Bozdo. dixit ē
cum dolore capitis et pñent exire sanguis ex
naribus et nō nō exir. Qd si fluxus sanguis
p nares sanguis descēderit i os dixit Aut. cogno
sci qz ē euz pñitudine fluxus sanguis nariū et
eius cūctū. Et ē euz aleuatōe capitis post eius
grauitatez. Et adderunt signa flux⁹ sanguis na
riū sicut rubedo faciei et oculor⁹ et splendor co
raz ocul⁹ et non est in sanguine spūa et fit subito.

Dixit Serap. discerni i iter spēs spūi san
guis per sensus doloris et locū eius et per dispō
nez ascēsiōis i prius sanguis. Naz sanguis q ascē
dit ex stōacho et pñibus uētris nō ē ascēsiō eius
nisi euz uomitu et est cū dolore loci i prius a quo
ascēdit. Et ille q ascēdit ex istrumētis bāclit⁹
nō ē nisi cū tussi et cū dolore ipor⁹ istrumētor⁹.

Signa excurrunt ex ore nota sunt ex di
ctis aut etiaz per uisuz aspiciēdo
in os inierunt.

Signa excurrunt ex cāna pulmōis sūt qñ
ipse est paucus qz cāna est mēbz
exanguis. Aut. n. Gal. 4^o de interiorib⁹. in cā
nali pñonis nō ē aliqua uena ex q^a sanguis egre
diat habens qñitatez. et sentit in loco dolor qui
dam paruus. habet. n. cāna pñonis aliquatez sen
tum et sanguis ex ea exiens aliqñ ē spumofuz p
admixonē aeris cum eo. et egreditur ut iā dēm
ē cum rascatōe fortiore et tussi parua. Cum. n.
tussis ē parua et eius exitus a paribus pñiquis
sicut qñ ē magna ē a paribus remouis. Et

quāto longior ē dixit. Aut. tanto expūit cum
tussi uebementiore qz quāto magis uenit a longi
quo tanto cum maiori difficultate spūit et sic cū
tussi magna laboriosa. Dixit. Alkind⁹. sāguis
ex canali pulmonis egreditur per rascatōne et
tussim parua sed d3 ē spumofuz et leuis dolor
in pectore.

Signa excurrunt ex pñoe. s. a substātia ei⁹
sunt dixit Gal. 4^o de interiorib⁹
sanguis si spūofuz fuerit certū signū est qz a pñe
ne uenit. Dixit. n. y. 5^o. afforissimoz qz qñz san
guinē spūofuz expūunt hys a pñone eductio fit.

Dixit. Raf. 4^o. pñentis. sanguis exiens ex
pñone nō ē i omnibus dispositiōib⁹ spumofuz
ymo nisi exierit de substātia pñonis. s. de carne
ipñ⁹ solūmodo qñ nō ē cū spūofuz de uenis pul
monis. Idem dixerūt sapio et bali. Et. Aut. di
xit qz est spūofuz qz talis ē sba pñois. Aut.
Al. subdit. Nō solū sāguis exiens a pñone ē spu
mos⁹ s3 et qñz pñenti et pñonici expūit spu
mosuz cū ē i pñonib⁹ eoz caliditas ignea spūi
ficās. Et qñz etiā exir spumofuz de cāna pñois
ut supra Et sic aliquatū discordia uidet cē iter
auctores et i dēctis. Aut. Quapp notat qz san
guis exiens spūofuz nō ē pñentis signū qz a pñone
ueniat. Naz ois sanguis ab ore exiens pñit spūi
spūofuz cū possit habē cāz spūificatiōis. s. calozē
ebullitōez faciētē et sāguis motū et acut pñitōz
que sunt cause facientes euenire spūaz i liquozū
bus aptis spūificari ut patet 2^o pñonicoz qñmē
to 4^o. Sed tñ sanguis exiens ex pulmone nece
sario est spumofuz qz sanguis ille ē scdm dispō
nez sbe pulmonis in qua sanguis diditur i mini
mis amfractibus spongiōse i be eius. S3 sā
guis exiens ab alijs partibus non est necessario
spumofuz quia cause spūificatiōis nō semper
occurant illic. Nam causa que est caloz igne⁹
non semp ymo n3 frequenter cōcurrit. Causa ē
que ē admixtio aeris et semp concurrat nō tñ
i p facit spumaz quia requirit ad hoc qz p aeris
admixonē fiat spuma in sanguine qz sanguis sit
groffus et uiscosus non diuisibilis ab aere sibi
admixto. Ut frequētus tñ cōtingit esse spūo
fuz quia ut pñm cōcurrit saltem ista causa q est
admixtio aeris. qñ aut pauco spatio associat sā
guini aer tunc cōtingit⁹ ē ipm cē spumofuz
uel non cē sicut qñ exir a canna pulmonis et ma
xie a parte ipñ⁹ lata qd demonstrat modus lo
quendi quando de ipso dixit qñqz exir spūofuz
a cāna pulmonis. Et sic iste ut pñm non ē spumo
fuz. Sanguis autē ueniēs a pectore qz lōgo spa
tio associatur sibi aer. ut frequētus ē spumo
fuz et raro ē qz non habeat aliqñ spumā. Et iō
de eo Aut. d. est cum spumofitate quadā et spūa
Ex eo maxime qz sanguis a pectore exiens non
potest spūi qñ transeat p sba spongiōfaz pulmo
nis et qñ in eius amfractibus diuidat ut ille qui
exir a pulmone. Distinguit tñ spumofitas pñe
nis ab alijs primo ex forma eius qz spuma i sā
guine pñonis est minuta pñunda in tota sba san
guis ut quasi totus uideat quedaz spuma. 2^o
ex parte coloris quia tendit ad quindaz albedi
nez sicut dixit Serapio. Et causa est quia san
guis substātie pñonis iā recedit a for^a sanguis
et uadit uerū fōmā. scdaz bñditatū q sunt albe
Et ēt decliare facit ipz ad albedinē pñunda

Spūofuz
pulmonis ab
alijs mēbz

admixtio aeris eius. Sanguis vero ab alijs
ueniens mēbris non est sic spumofus. p̄funde ⁊
minute q̄ nō sic p̄cludit aer i ip̄o sicut i sangui
ne s̄be p̄lōis q̄m̄. n. sanguis p̄tū pectoris trā
seat per āfracturatiōē substantie pulmonis nō tñ
i ea tāto t̄p̄e morat̄ ut possit aer sibi cōmisceri
sic illi ac ē q̄ ut supra patuit. et Sal. ē dīp. 5.
de interioribus nō trāsit totus sanguis ex pe
ctore extēns per s̄bāz carnosā pulmōis sed por
tio eius fortasse maior igreditur i foramina s̄i
ue orificia canalū eius. 2^m signū sanguis
extēns a suba pulmōis ē dīp. Anic. q̄d sit ab
scissus. i. nō q̄tinuus uel ē paucus uel q̄ ē non
paulatū ueniat et paulatū s̄ subito q̄ p̄pinq̄.
Et sic uoluit. Sal. 4. de interioribus et ē possi
tum 4. q̄tinētis sic. si spūmū p̄ intermissionem
paucā in uice post uicē eius tūssit emiserit aliqua
partē sāguinis det̄i spuerit cum tūssit multum s̄ā
guinē significatio hē ē q̄ erit ex corrosione pul
monis. i. s̄be eius. Distinguit̄ ē a sanguine ue
niēte a uenis i p̄tus pulmōis. q̄ in exeunte a s̄bā
nō est dolor. in isto aut̄ sentit̄ dolor p̄tus. Et q̄z
ueniēs a s̄bā minoris q̄tinētis ueniet̄ a uenis.
Dicit̄ cīm Paulus. si spūmū sanguis fuerit a cor
rosiōe uene alicuius sanguis erit sup̄bādāns
nimis. Dicit̄ Serap. Extēns a uenis est cla
rus subtilis et calidus. est eīz colericus quo pul
mo nutriturus est. Dicit̄ Anic. sanguis uena
rum s̄ltior est sanguini uero. Et dicit̄ Ad ē spu
mosus. i. necessario. p̄t̄ tñ esse spūosus nō tñ ē
tūc spūosus tñ q̄tinētis ueniens a carne eius. Et
est dīp. Anic. rarior i. rariū eueniēs q̄ nō sic
frequenter incurrit̄ homo in fluxum sanguinis
carnis licet multi teneant contrarium. Et ideo
exponunt̄ est rarior id est per longiora interval
la. rediens post q̄ consolidat̄ uena licet men
dose p̄t̄ tñ t̄p̄e stat i illa p̄solitāde p̄ glutinosi
tatem eaz q̄ suba p̄lōis. Dicit̄ tñ q̄ cū ac
cidit spūmū sanguis a uena m̄t̄ ip̄us iterponet̄
iter unū spūmū ⁊ aliū q̄ q̄n a carne ei? uenit ⁊ h̄
p̄p̄ habūdātiā sanguis i uenis. Et quidā expo
nunt̄ rarior i. lapsior. i. magis fluxibilis q̄m̄ ue
niēs a carne nō sic fluidus s̄ magis q̄stans ⁊ p̄
se manēs. Anic. tñ uidetur dicere oppositū Di
xit. n. q̄ est uehemētioris sp̄ssitudinis q̄ ille qui
ē a carne pulmōis q̄ subtilior ps sanguis ē illa
que trāsit i carne pro nutrimento ei. Et illi dicit̄
q̄ quāuis sit subtilior ē tñ firmioris s̄be et m̄
nus fluidus. Et dicit̄ quāuis ueniens a uenis sit
grossior ueniēte a carne nō tñ ē in grossitudine
eius qui uenit a pectore. Notat̄ quoq̄ q̄ ra
ro ē inueniri sāguinē exeunte de s̄bā pulmōis
de facto purū sine admixtiōe sanguis exeuntis
a uena ymo fortasse nūq̄ replet̄ nisi. 2^m. modum
extiatiōis nec ē ei? licet ista quēsa citi? sit in
fēo rep̄bilis. i. q̄ possit exire l̄ exeat a uena p̄
monis p̄ter q̄z exeat a s̄bā eius. q̄n i ḡt̄ sanguis
exit a uena s̄lt̄ ⁊ a carne una ps ei? ē rubea flui
da nō sic spūosa ⁊ illa pars q̄ uenit a uena ⁊ ē
ista ps amplior altera Et ē ibi ps altera minor
quasi q̄dā frustra spumosa sup̄ficiet̄ albio
ra ⁊ magis constantia ⁊ est ps illa q̄ uenit a car
ne eius.

Designis autem spūmū sangui
nis p̄cedētis
ex pectore dīp. Sal. 4. de interioribus. Et al

quis i aliqua pte corporis doluerit ⁊ sanguinē nō
m̄ltūz n̄z rubcū tūssit̄ eiecerit s̄z nigrescit ⁊ nō
dol? i modū sanguifuge manuerit p̄ certo scias
pectus ifirmari p̄ncipalr. Et Alexander dīp.
si pect? doluerit ⁊ sanguis nō fuerit rubeus n̄z
spūosus n̄z multus ex pectore erit. Anic. uero
octo signa posuit eius primū est nigredo colo
ris eius. i. i q̄patōe ad sanguinē p̄lōis. Et hoc
ideo q̄ est grossior ⁊ terrestrior ⁊ min? h̄ns de
colore eius nālī. q̄ in longiore uia plus p̄didit
de eo. unde n̄ reddit̄ in colore pulcer sicut ille.
2^m signū ē grossitudo eius et maxie respectu
sanguis pulmōis. 3^m. coagulatio ei. Egredit̄. n.
coagulatus. et appet̄ quasi sit una sanguifuga.
Dīp. cīz Haly. 9. theorice. q̄ ē s̄ltis ymundini in
rubedine obscura. h̄c aut̄ coagulatiōēz acquir̄
post q̄z puenit ad uas amplas pulmōis et canal
ip̄ius et sic coagulatus exspuit̄. Dicit̄ Anic. qui
rit sanguis iste dispōnes ut coagulet̄ in spatio
q̄d est inter pectus et pulmōē. Possibile tñ est
ut exspuat̄ nō coagulatus. Et hoc eēt q̄n a ma
gna ruptura uene pectoris extēns ipetuose non
traheret morā in q̄cauitate pectoris. sed subito
transiens p pulmōē statim spueret̄. 4^m signū
est q̄d dicit̄ est q̄ est cum spūositate quadā et
sp̄ia. 5^m est q̄ est cū dolore i pectore. Et co
gnoscat̄ locus eius exitus p locū doloris. Et p̄
istud signū maxie distinguit̄ a sanguine pulmōis
in quo sicut dicit̄ est nō est dolor. 6^m signū
ē additio eius in sompno. i. post sompnus. Et h̄
ideo q̄ in sompno hanelitus difficilior sit q̄ in
uigilia p̄p̄ maiores labores lacertoz hanelitus.
laborat̄. n. in sompno plus q̄ in uigilia nālī. 7^m
signū est q̄ exit eius spūmū paulatū nō exuberā
ter et hoc p̄p̄ paucitatem sanguis et difficultatem
ingressus eius in pulmōē. 8^m signū est q̄ ei?
exitus est cum tūssit uehemētū donec spuat̄ et h̄
p̄p̄ longitudinē uic et grossitūz ip̄ius sanguis.
uerūtū maxie tūssit laboriosa sit q̄n a dyasfrag
mate p̄cedit. Et dicit̄ Anic. Q̄n patiens dor
mit sup̄ latus in quo est egritudo addit̄ screatio
eius. q̄ tūc plus dolet et dolor incitat ad escrea
tiōēz. Et tūc et pulmo magis cōprimi i sup̄ san
guine exite in uacuitate pectoris unde plus de
eo ibibitur in pulmone.

Signa quoq̄ sp̄mū spūi sanguis s̄pta
rūz a modo eruptiōis uene dīp. Sal.
Serap. Ille qui sit ex multitudie sanguis signū
ficat̄ ex replone ⁊ etate ⁊ nā ⁊ regione ⁊ reliq̄s
dispōibus calidis ⁊ humidis ⁊ ex ascensioe ei?
subito ⁊ multitudine ipsius. Et ex eo q̄ usus est
infirmitas an h̄ regimie calido ⁊ hūido. Et ex fa
cilitate egressiōis eius ⁊ tollerantia infirmi ⁊
delectatiōe eius absq̄ dolore qui sequat̄ eīz n̄z
febris. Dīp. Sal. 4. de interiorib? fracturā
uenarū sup̄le siue fixuraz. possum? itelligere
si relectio sanguinis tūc multa sit ⁊ subito ⁊ ma
xime p̄cedere cā aliqua s̄bilit̄. i. p̄mittua sicut ē
cā? alii loci aut cōculatio duozū corporū sicut
in palestra ⁊ exercitiūz cū ligno uel lapide uel
alia d̄ causis extrinsecis. unde dīp. Alexander.
si fuerit ex percussioe aut humore graui aut fri
goze uehemētū ex ruptura uene erit si cūz habū
dantia fluxerit. Et Anic. dīp. signa facti ex i
cissione uenarū siue fixura siue fractura sunt ex
uberantia sanguis p̄pter quā uena rumpit̄. und

Ani. pan. exi
simul a uena
⁊ a carne.

apparere signa dñi sanguis in corpore aut pce
serunt cause extrinsece facientes eueire rupturā
uene. De signis factis ab acuitate sanguis et ue
ne corrosione dixit Serapio cognoscit ex regi
mine qđ precessit in rebus calidis et ex etate et
si libus ei. Et ex supfluitate caloris capitis nā
lis et ex subtilitate eius. Et Aui. dixit. signa
sunt antecessio cāz corrosiōis et ex acceptione
reap acutay et descensio catarrhi acuti. Et ulz dī
ei pōt iuentio mē corrosiue in pibus pectoris
uel pulmonis. Et est cum eo febris pp maliciāz
illius mē. Et dixit Serapio. significat ex hoc
qđ nō fit ascēso sanguis subito neqz multū s; in
tēpore longo aliquid post aliqd. Et Aui. dī
xit. sputum incipit paulatim. Et est paz qđ spū
in principio sicut paulatim et parua incipit cor
rosio et sic corrosio auget ita et spū augmētā
do pcedit ita qđ aln sunt subito et ex eo res ma
gna spū cū corrosio fuerit aucta multū l' pue
nerit ad uenas magnas. Et si corrosio fūit a sa
nie aucta dixit. Serapio cognoscit ex pcessio
ne ulceris qđ ulc' accidit aut ex catarro acuto
aut ex apate qđ reludat sanē i pect' ai i uelam
ligās. Et Aui. dixit. sequit' spū saniet. s. aut ut
rulerit qm corrosio pduc ad sanationē ppter
maliciā materie. Dixit Gal' 4° de interiori
bus. hy qui ppter rosūrā sanguēz et cist' multo
ciens partē pulmonis emiserunt. s. l' et anulos
plōnis et partes arterie et uene uel corpis plōis
Et Aui. dixit. Qñz pducat ad emulsiōē cor
tis. qz qñz aliquis cortex i modūz escare spū
aut partis pulmōis. Et est ideo color sangui
nis ex corrosiōe fluens mal' ppter admixtiōē
illū materie corrosiue cum sanguē unde nō red
ditur bene coloratus. et maxie qñ qñtas expēs
sanguis est parua. Et qñqz est sputum dixit
Aui. sile aque carnis. qñ. s. a parte corrosa resu
dat materia aliqua aquosa que simul cū sanguē
mixta reddit colorē eius n' uere ruberū sed sic ē
color aque carnis q' lauat' recenter occisa cū san
guine suo. Et dixit Serapio. ē in eo aliquid
ex dolore qui sequit' corrosiōē. Dixit aucto
cōpendij libro 5°. cum uena quasi cū sudore san
guinez emittit et sanguis est tenuissim'. tunc ill'd
ex raritate est pellicule uene. Dixit Aui. cēna.
signa facti spū sanguis ab apione uenay sum
tur a repletionē. Ad sunt. n. signa replōnis. mā
n. sanguinea existēs multa p' scindere seu fran
gere uenā. et tūc qđ exrit est multū ut supra dictū
ē. Et p' apire et dilatare orificia uenay et non ē
tate qñtatis ymo qđ egredit' ē min' eo qđ egre
dit' i pncipio icutiōis. Est tñ pl' eo qđ egredit'
i corrosiōe i plōis hōis ymo oī hora nisi cuz
puenerit corrosio ad rez magnā. Et n' ē dixit
Aui. i b' fluxu dolor i icutiōe hō et corrosiōe
altq' tristis sensatio p' repiri. Et dix. Post
spz et pp ipz iuent' reges et suauitas et alenat'
infirmus expulsa materia grauāte naturā. De
facto aut a resudatione sanguinis per poros ue
narū dixit Aui. signa sunt paruitas eius quod
egreditur. Et si fuerit resudatio ex apostemate.
essent signa apostematis pleuretis uel pīplōne
qñs hoc plus contingat i pīplōne. Spū
quoqz sanguinis puemēs a causis primariis
potest cognosci p pūitaz earūz uel alicū' i plāz

Et indicio patiens uel affantisi. Cum medicus
diligēter inquisierit. Et ego sup hie numerans
eas ut bona inquisitio de eis possit fieri et sunt
percussio casus obutatio. et fortis pressura sine
qñctio cuz euenit mēbris spūalibus aut uici
nis eis. Et sūz uulnus penetrans et uociferatio
fortis. Et uocis acuitas et exaltatio sine grada
tiōe. Rixa et furor. Et ppterrea dixit Aui. Nō
triplicat in maniacis et eis qui irascunt et rixan
tur et furib' ex oī re. Et oīs motus laboriosus
et fortis sicut luctatio ludus cuz fustibus lapi
dibus uel ferris. Et elenatio et delatio ponde
ris. Quis. 4. supra uirum lenāns uel ferentis.

Et dixit Raf. 4° qñtens. accidit ex dormi
tiōe nō sup stratus sed sup terrā uel lapides ul'
ligna solida aut alias res duras. Et sit dī
Aui. ex timore aut angustia acutēte sanguinez.

Et ex eis ē multa balneatio in aqua dulci uñ
mollificat' sba uenay et relapsat' sic qđ nō qñtē
sanguinē. Et multa ē balneatio in aquis terma
licis calid' ut sulfureis qz calefaciūt et acutē san
guinē. Et sit ex rebus itense frigiditatis extrin
secus pectori apoziatas. Unde Jpo. 5° affo.
frigida sicut nix et glacies et alie siles res frigidē
de nimis apoziate mēbris banclitus aut ui
cuis facit' scindi uenas qñs aliqñ dicit res
frigide ab extra apoziate sint cā sanationis.

Dixit Aui. qđ ppanōes qñtētes uel et meli'
atrabentes mās ad uenas sunt pp frigus qñtrū
gens eas. i. inspissans eas faciēs dilataciōē earū
difficiles quare nō obediūt hūm laborāt in eo
cum dilataciōe imo cum coartatiōe. i. qñctiōe

Dixit Gal' sup 2° epydimay et ponitur 4°
qñtēns. lesio uenay pectoris et pulmōis facta
a frigore uehemēti accidit hūi siccat' qñtēz
et corpus macilentū et durū. Et accidit ē de
leui hūibus corpora mollia lenia et hūida. Et
de cāis ē est intensa caliditas aeris uel rez ap
proximatay ab extra aut mltā siccitas aut mltā
hūiditas relasans. Et de cāis est assumptio ue
neni corrosiui uel hūis pprietates inducendi
spūz sanguis. Et ex eis est assumptio mēz
hūitūz in ruitē apiendi orificia uenay aut medi
cinay acutay solutiay uel nō solutiay. Et si
milit' ciboz acutoz maxie cuz asiduat' usus
eorūz. Et ex eis ē aln sanguisuga q' intrant
per os et adhesit gutturi uel alteri uicino mem
bro et hys similia. De signis autem sangui
nis retenti et in pectore congelati dixit Rafis.
4° cōtinētis. Dico qđ si quis passus sit motio
nem sanguinis. deinde cōuersus fuerit in curi
nitātē coloris epaticay et sinecopiz et paruitatem
pulsi et caliditātē corporis et lapsatiōē habuēit
notūz sit qđ sanguis congelat' ē in pectore aut i
pulmone. Impossibile tñ est qđ sanguis sit cōge
latus in pulmōe qm cum sanguis puem' ad ipsū
puocat tussiz. Unde anqz congelat' expellitur.
De libro mortis festine et scribi ē 4° qñtēns.
si patiens expuerit sanguinē. non per temp' len
gum oīo expuet sanēz. Et statz qđ puuabit' hū
iūmōi spūz illico mors sequitur. Dixit Aui.
kindus. uidi patientē spūere per os post spūz
sanguinis lapides paruos per tussiz uehementē
et inde alenatus fuit a tussiz sed tñ ille tadē mor
tu' ē per tussiz. Dixit 4° affo. oīs sanguis qua
liscūqz fluens per superius ē malus. Et inelle

de signis uentulij
sanguinis et qñtē
lah in pectore

xit proprie de fluente a parte instrumtorum. hanc
tus. Ipse. n. e. malus sedz plimū. Dixit. n. Autē.
non omne sputum sanguinis ē timorofus ymo illd
ē timorofus quod habet duo signa secus. primū
ē qd non retinetur. s. nec per naturā nec p auxilia
adhibita. Tunc. n. non cessat sed continuat. s. gīt
magnas fore uenaz punitatis solonē. Hic autē
reperit una littera affirmatiua dicēs. qui retine
tur. 7 potest uerificari de fluxu magno sanguis
qui a principio statz retinetur. qm tunc retine
retur interius sanguis extra uenā fluxus ad quē
sequerent accēta terroris. prima tñ littera ē me
lior. 2^a signus ē qd sit febris. s. putrida euz eo. ē
n. absentia febris dixit Hal 5^o affo. in comento
affo. qui cūqz sanguine uouunt 7 ē. signum sputi
maioris securitatis qm febris putrida sūt mās
malā 7 corruptā 7 cū mala qualitate acuta quare
uulnus faciet transire in ulc^o. Sputum quoqz
sanguinis ex aptone orificioz uenaz aut ex ip
soz poroz dilatandē pueniēs securi^o ē ceteris
sicut deterius ē accēs ex earuz corrosiōe. ipsuz
n. uix aut nūqz curat. pcedens aut ex incisione
tenet quasi mediū inter predicta. Sputū q^o
qz ex instrumtis pcedens beneli^o qm sit ma
gis timorofus alijs. tñ de eo dixit Raf ubi supra
non ē extimandus ita graue ē qd difficile sit ad
curaz cum sputum sanguis accidit cum iussu qm
passio potest esse ex aptone uenaruz. s. dilatio
ne orificioz aut poroz ipsarū qm qm tale
sputum sit multum. non tñ est timorofus multum
ymo euz stipitici facile curat. Et iam curat^o ē
bomo solo fuco plantaginis. Habet itaqz dixit
Raf huius sputi spēs successus salubres magis
qz relique species accēs euz iussit. Et dixit
Constantin^o. quedaz spēs sputi sanguis ē ex ue
hementi repletōe que. s. perducit ad apertionez
orificioz uenaruz Et hec ē inuabit^o 7 nō nocua
eo qd supfluitatē ipsaz expellit nā. naz patēs de
bet uitare replōez qm si multa fuerit replō ut
eaz nā expellere non ualeat subito morietur eo
qz replebunt uentriculi cordis 7 cessabit puls^o
eius. Omne enim sputum sanguis quod subito 7
repente accidit si uadit ad cor subito interficit^o
Et si restringitur subito suffocat. Et si non
restringitur interficit per nimiam euacuationez
Hal. quoqz 4^o. de interiorib^o 7 pans inter fluxū
sanguis exeuntis ex pectore et exeuntis a plone
dixit. Si sanguis est ex pulmōe ulcera insecum
tur et difficil^o est eoz cura aut incurabilia sunt.
S3 si fuerit d pectore curabil^o est pa^o. qm lesio
nes uenaz ex ruptura curatur de leui. Et si diu
turne fuerint oīo nō pueniūt ad casuz cui nō sit
uul^o cura. Et Aut. Dixit qd exiens ex pectore
nō est tanti timoris qm ē exiens a pulmone. Et
rō est qz qui est ex pectore sanat uelociter non
intelligēdo absolute s3 in 7 patōe ad exeuntē ex
pulmōe. Et Hal. quidē 5^o de ingenio sanita
tis. et sūz ē Aut. assignat quatuor cās pp quas
uulnus pectoris uelocius sanat. Prima ē qz
pectus est mēbruz solide et debite carnositatis
nō spongiosus s3 ē pulmō. Unde nō ibibunt mē
male pbiuentes uulneris 7 solidatōez s3 ē in pul
mone. 2^a ē qz pectus nō h3 uenas et arterias
ita magnas ut pulmō. 3^a est. qz sanguis fluēs
ex pectore magis cadit in spatiofitatē pectoris
qz exiens ex pulmōe. 4^a est qz pectus nō est

sic expositus nocumētis catarrōz s3 ē pulmō. Et
pp oppositas cās uulnus in plone nō uelociter
sanat qz ut dixit Mesue. mē i corpore plonis
spongioso ibibunt et cōcluduntur in eo naporez
mali qui ad malitiaz addūt. Et est euz hys plo
nis caro putrescibil^o et est exposita nocumētis
catarrōz. Et est pulmō in cōtinuo motu qd
aut debet uniri et 7 solidari o3 qd sit in gete i mo
tu tñ coicat et pect^o licz nō sic moueat ut pulmō
Et subdit Aut. qd est uulnus pectoris nō sa
net s3 fiat ulcus adhuc non h3 uulnus pectoris
malitiaz ulceris pulmōis qz nō tantaz. Nam ulc^o
pulmōis illico qd ē sanosus illico ē deductus ad
pusis s3 ulcus pectoris pōt diu stare anteqz de
ducat ad pusim 7 pōt qd patēs sit pusicus. imo
ulc^o pectoris qm ē substat ut fiat fistulosus
qm oculat. qm appat et sic rediēs oīi hora
i. de tēpore ad ipus. Et euz occultat patēs est
sine accidētibus malis et appet quasi sanus sed
qz uis plonis ulcus aliqñ occultet ut euz facit cru
stas nō tñ stat tanto tēpore qn appat et redeat
sicut ulcus pectoris. Hec stat ē patēs eo tem
pore sine malis accidentibus et nō appet s3 sa
nus sicut patēs ulcus pectoris. Et dixit Aut.
cum sputum sanguinis ē ex pulmone cōmitatur
ipsum duo timores. s. superfluitates ipsius flu
xus 7 hoc maxime qm esset ex uenis fractis in
ipso 7 timor uulneris ne fiat ulcus. qm tamen
fluxus pcedit a s3a plonis tunc magis timetur
de ulcere qd de fluxus supfluitate. maxime si
fluxus fuerit plimus. Nam fluxus sanguinis
plimi fm plimi sit ex uulnere. uulnus aut patēs
est ut sanet et sic fiat ulcus. Pōt ēt isto mō
uuln^o. pectoris fieri ulcus qm ei succedit sputum
saniet Aut. 3^o affo. in sanguis sputo saniet
sputum 7 in saniet sputo pus. Et Aut. dixit
qz qm succedit ad sputum sanguis sputum saniet
timetur qd sit hoc fm accidēs. s. sputum saniet
ex ulcere ad quod cōuersum est uulnus ule acci
dēs pms. Inuenitur aut hic littera que dicit
qm succedit sputo sanguis recēt sputū sanguis
7 ē. quod est qz euz aliqñ sit rerētio sanguis et
post ipse reueritur significatur qd nō sunt facta
uera cōsolidatio pme fracture 7 per cōsequens
qd uulnus sit puerus ad ulcus. Et dato qd nō
dum spuerit sanies tñ illud uulnus non remāsit
simplex sed factum est ulcus. Quare autē non
fuerit facta primo uera cōsolidatio potuit ēē
aliqua complexionis malitia in loco relicta
uel aliqua etiam ipsius sanguis malitia. Et
7 pans Aut. inter spēs flux^o sanguis a cās pmi
tius dixit Qis qd a frigiditate aeris cōsequitur
sputum sanguis in pmo die sanat quia cito sed
alioruz diuersificatur dispōnes.

Reseruatō expōsi
to sanguis ne eis supueniat adim
plet dicta 7 portione. Et dicta q
dem utaz retificat. Et ē ut deus
et aere caliduz 7 morā sub sole uel ad ignem 7
fumuz 7 puluerē 7 aere etiā intense frigiduz 7
flatū septentrionis 7 austrī. Sed morēt i aere

tempore uel ad aliquale frigiditate declinat fit
Fugiantqz iras et furores et letetur et gaudeat.
Fugiant omne exercitū forte et maxie factū
i mebris supioribz sic uociferationē et clamo
res et locutionē plurimā et uocis aut banelitus
exaltandē aut banelitus retēonē et deuitēt fri
care mebra banelitus et ea calefacere cum aliq
bus exterius actu calidis apozianis. Et in aqs
dulcibus balneandē multas et in termaticis qz
cumqz et siltz stufaz et balneuz sicch. Sz qescat
maxie post cibum. an cibandē exercitari pnt
leuiter in et mitte. Vigiliis fugiat longas sz
dormiant sufficienter et stent capite erecto et
siue sedent siue erigantur. Omnes cibos
et potus calefacientes uel actu multum calidos
fugiant et maxie si aperitui sint qua propter
cibos non comedant acutos neqz amaros n3 sal
fos neqz et plm ponticos aut acetosos ppter il
lud qz pectus constriungunt et tussiz incitant. Et
fugiant omnes cibos potusqz multe dulcedinis
ppter illud quod cōuertunt in coleras et sangui
nez sic accēdit. Et deuitent cibos potusqz multi
nurtimēti sanguinis multi generatiuos. Sed
utant cibis paruz dulcibz aut insipidis stiptic
tates quādas hūibz. Dixit. n. Alim. Libaria
eoruz sicutz uue acerbe aut sumach admixtū ha
beat aut alia ex stipticis. Sz sint cibi coz stipti
ci glutinatiui frigidi ut feruorē sanguis extigu
ant quare utant ex granis pane simlaco tri am
do rizo simula. kitch ordet fab excoctatis et
tenubus siltz qm ingrossant sanguinez et restrin
gunt. Et panis coz n3 habeat sal n3 mltū frumētū
Et carnibz utat mltis agnūis pōis et edūis
et maxie extreitabz coz ipoz uēribz epāibz
et plonibz et cerebellis. Et de carnibus capris
leporinis et capriolins. Et carnibz puloz pōi
cuz coturnicū et faxianozuz et tur turuz et pauonū
notare incipientius turuoz alandarū et aliaruz
auicularuz bonaz. Et ex fructibz utant citonys
piris pomis ponticis nespilis sorbz granatis da
cūl imaturis prunellis agrestibz castaneis spā
granis mirri et moris rubi. Et hbris portula
ca plantagine corziola anagalis et siltibus. Et
conferunt pisces petrinū angule et caneri. Et cō
fert lac decoctus per illud quod in eo est de glu
tinatione. Et lac uacini per illud quod in eo ē
de stipticitate qm ab eo buntū fuerit extractū et
cascus recens salitus et antiquus nocuus ē p
illud qd ē in eo de apione. Et cōueniūt oua soz
bilia et pēpue accepta de sua galina sumpta cru
da. Et de saporibus cum rebus suis pnt uti
agresta et borthosia et sumachia et ribesia et rōs
nia. Et dicunt qz gluten piscium acceptus deco
ctus in pūfana tri uel amido uel siltia queit i p
seruatōe et curatōe. Et siltz puls d farina fru
mētū mūdissima confert decocta in uino stiptico
uel aceto uel succo plantaginis aut cū lacte. Et
de portibz utanda sunt uina subtilia acuta atiqz
et multe et dulcedinis. Et utend est uinis rubeis
ponticis aut stipticis. Et aqua plunial queit eis
ad limfada uina et cibaria decoquēda. Utēt
repletōez cibozuz et potuuz. Utent et abstinen
tiā et famē et coytuz. et sumarie omis cibz et potz
stipticū uel glutinatuū et consolidatiū cū in fri
gidatione eis quēntur. et oz ut custodiant ab om
nibz que dicta sunt supza in .S. causaruz. Et

debent conditi sua cibaria cū stipticis pinguedi
nibus et oleo onfancino. confert. n. cis dixit. Al.
qmz ipingatio cibozuz eoz. s. cūz dictis pigue
dinibz et oleo et hoc maxie qm querit stipticatio
et consolidatio partis a qua timere ne sanguis
fluere. Potio uero. d. Def p. uite rectifica
tionē dicta qmz habet intentiones. Quartū p.
ē sanguinis rectificatio ab omni acuitate et fer
uore. Et 2^a est sanguinis mundificatio ab omni
humore acuto secum mixto et etiaz ipsi sanguis
ēno. Et 3^a est sanguinis diuersio ad extrema et
maxime inferiora. Quarta est accidentium cor
rectio q in hoc loco nihil aliud est qz puentio
cum impletōe aliaz intentionū ne supueniat san
guis fluxus. Et 5^a stipticatio et consolidatio et
inspissatio membrorum banelitus uel partis eo
rum a qua timeretur sanguinem fluere. Et
pma quidē implet cum medicis frigidis reprimē
tibus feruore sanguis et pēpue cūz uilep rosa
ruz et mīua simplici sumptis cū aqua cisternaz
Et implet cū cūitatie apūuoz sicut apy. Di
xit Alim. et aloes et rute et siltami et casci antiq
et siltuz. Pro secūde aut inuētiōis impletōe appet
et quarte dixit Alim. Sz ut oī hora. i. sepe atenda
tur. Et quonemcūqz sentit in eis repleto succur
ratur eis cum flomia. Et ppe cum pectus in
eius creatōe fuerit stricuz et fuerit tussis in eo
frequēs. Hāz in tali cauualde timef de ruptura
uene et a leuiori cā. In flomando tam dixit
Alim. Rectius ē ut inclinet sanguis eoz ad infe
riora cūz flomia sassenaz et post ipaz cūz flō
basilice. Et efferur si quis humor alius pēpue
acutus fuerit in sanguie mixtus. eius tū digōne
pmita. Et 5^a intentio implet cūz diuertētibz
ad inferiora et spāliter cūz puocatōe fluxus san
guinis qz uenit restricti siue emoroydaz siue mē
struz siue ex naribus. Et 5^a intentio implet
cūz medicis stipticis et glutinatiuis. De pre
seruatōe aut eoz quibz iaz supuenit fluxus san
guinis et postea restrict et ne eis itez supueniat
dixit Sal. in libro de flomia. si patiens spiritum
sanguinis ab eo cōualuerit. et postea pectus ha
buerit in illa eadez dispōne si in uenis eius coa
dunatus fuerit sanguis anteqz rīpanē uene mi
nuēdus est. Et in uere et minuēdus est ad custo
diaz sanitatis licz in eo tūc manifestuz nō fuerit
sithoma repletis eo qz hūiū. patietes hūi sēp pe
ctora agūta et talibz de leui acēt spūū sāguis
uū expedit ut trahat sanguis ad inferiora. p. ex
basilica et postea ex safena minuēdo Et dū dix
Sal. dandū est i potu de re pibēte reuma et de
siccate pect. Et ait. Raf. p. stqz posuit pōic
ta uerba galieni dico qz sibeit ad spūū sanguis
uel uomitū cū ab hūiū. re qualuerit opus est ut
utēt repletoz ob fluētā reumatū. Et Alim. dix
cūz sanguis retinet et nō apli fluit tūc pueni ad
solidādū uinū. Et h. s. qm nō ē facta uera glo
lidatio sz solū qdā inscatio. sz si esset facta ue
ra solidatio tūc pueni ad solidādū. i. cicatrī
sandū et figēdū et firmandū qd sit cū medicis
glutinatiuis et stipticis. Ex medicis queit ē
nibz i hoc ē siltz mirun bibit cū aqua pluniali
Et pluz corali rubei usti et postea ablui cū aq
plātaginis mixt cū medietate sui de gumi. arab
et sumat cū albumie oīi qm pseruat et et curat
et solidat. Et ualet puluis gnoz gnatōz ace

Patio

inspissatio
san mīd

san mūdificatio
et reuictio
Amptenū

diuisio san
ad exina

stipticatio

*Cura sputi
sanguinis.*

rosorum uisum torrefactum sumptus cum aqua plu-
uiali et flos lambrusce et sili sumptus. Et sub
dit Aui. Perueni ad phibendum apia. Nam hoc in
tentio non solum haberi in phibitu maxie. sed
et in toto processu cure ita quod est restrictio sanguinis.

Sit aut phibitio apatis cum subulatio re-
gimis et diuersio ad rirariu et infirigidatio
pectoris. Et pueni ad restrictum regimē sic
dictus est supra in phibitio. In curatio aut sputi
sanguinis dixit Raf. 4. quoniam studius huiusmodi
est in cura sputi sanguinis quoniam suspecta est passio
et mortalis si tardata fuerit eius cura. Et ideo
auctor prope dixit in 5. eiusdem pre. oibus su-
beo quibus uena rumpitur in phibitu ut prius quod
tumesat et sanies colligat eam solidare studeat.
Nam si negligentia inde habuerit et sanies colli-
gere cepit sciat eam nunquam aut eam magna difficul-
tate posse sanari. sanies enim non modificat nisi cum
tussis. Et tussis. uulnus auget et phibet ne solidari
ualeat et est etiam alteri uulnere. Et d. d. est quod
daz alia species sanguinis de plimode fluens. quod quidem
est paucus neque est calidus neque rubicundus. cum
ca. quoniam uenarum est. Cura difficilis est et dif-
ficilior supradicta est sit paucus. quoniam eam dif-
ficiliter fractura solidatur. Et dixit uulnus dya-
fractura in sua carnositate solidatur. in sua ho-
pote carnositate impossibile est solidari. Dixit Raf.
5. collis. Quia in pueri tempore uulnus ad sanies
potest deuenire. non studere debemus in remouendo
eam quoniam possumus et modis oibus quibus pos-
sumus. Et dixit exira foribus lacerationibus
uenarum quod in mēbris interioribus sunt sunt ille qui in
pectore et fortiores eis sunt qui in uenis pulmonis
eo quod aliqui dixerunt quod non solidantur. Et Raf.
dixit quod in principio eum suo sanguine solidatur. sed
quod ad sanem deducitur profectio non sanatur. sed est
bono regimine si iueiri potest plonabit eorum uita.

Et dixit. sunt aliqui qui ex hac infirmitate non
moriuntur. Et hoc dico per aias meas. quod est phari-
pote per dicta Raf. quoniam hoc mani feste non dicat sed
multi ex modernis hoc testificantes fuerunt. Et
Aui. dixit quod uidit mulieres que uixit. xx. annis
post lacerationem uenarum pulmonis. sed ipsa comede-
bat semper zucharus. 208. cum pane facio cum co-
riandio. Et ego assensio ei qui dixerit istud eo
quod filii Auezoar mihi sili retulerunt. in pluribus
homibus hoc uiderunt. Et Raf. quidem 5.
de ingenio sanitatis et Aui. dixerunt quod factus
ex corrosione est praua cure et difficilis. et est si
illud de quo despatur. Non. n. sanatur nec conso-
lidatur nisi eum remotione malicie optionis. Et il-
lud non fit nisi in spatio in cuius sili ule aut i-
durat aut putrefit. Cura itaque sputi sanguinis
dicta profectio et potione. Et dicta quod sanis siliis
est ei qua sit presuatio. Dixit Aui. tepent co-
rus aera ne sit aer frigidus pimens mās ad pul-
mones neque sit nimis calidus agitas. Dixit ph-
lagorius. Utent sumus puluis et tri sticia. Et u-
lent et furore suspitiones et timores amputet. sed
cum spe bona letent et gaudeant. Et dixit Raf.
super 2. humorum et ponit 4. quoniam. Patient
sputum sanguinis. non oportet inspicere in reb. ru-
bels quoniam attrahit sanguinem ad superficiem corporis
ex affiguratione et assimilatio coloris ei. Aui.
Raf. dico quod hoc sit reducendo sanguinem ad me-
moriam animi. Expertus est. n. et iuuenis quod color

rubeus uisus apparet in sputo sanguinis auget
illud. Ideoque recipit patient ut non aspiciat in
sanguine dum erit. Dixit Aui. custodiant in-
tueri res rubeas licet iueniat alia littera quod dicit
res plimas et est bona. Dixit Serapio. papi-
mus ut utant tranquillitate ut non expirant uche-
menter neque clament. Et Haly dixit. patientes
oio non clamare iube et a uerbis abstinere co-
pia ne banelit. emittat magnos. Et Aley di-
xit. utat taciturnitate ut uoce aliquā non emittat
uel saltē in loquendo non laboret. Dixit inter
fricationes et balnea quocumque. Dixit Raf. 9.
quoniam. si reiectio sanguinis ex plenitudine fiat
dormiat patientes sp erecti ne partes pectoris an-
teriores eum alijs flectent nec confricent ne ideo
confortet tussis quoniam tussis plis noctua est et plis
quod alia res quoniam tussis inducit apostema et phibet
ne consolidatio fiat. Et Serapio facit. eum ia-
cere taliter quod caput recipiat altius. si ut sit caput
eius pparius pariter ad supiora ita ut non cadat
pres pectoris super se adiuces et confricent quod
accidat motus tussis et phibet ad consolidatio-
ulceris. Et Aui. dixit. sint eorum sompni super
latus. i. sanum ut non calefiat pars uulnerata h-
in Aui. non precepit absolute. sed quoniam eger uult d-
clinare ad aliud latus. nam melius est ut recti. Et
ideo ster sedm formas que est sicut ppario ut non
cadant partes pectoris alie sup alias. Et utent
uigilias plurimas. Dixit auctor copedy. nulla
res nocibilior est in fluxu sanguinis quam dolor et in-
clinatio mēbris. Libos et pot. uter calefacien-
tes et apientes. acutos. amaros. salios. et multum
dulces ac multum sanguis generant. Et dixit
Alexan. si passio fuerit ex uulneris corrosione
ut ruptura non sunt accipere res in quibus sit aceto-
sitas nisi solus aceti. Dixit Aui. Def in potu
aceti cum aqua mixtus. Raf. aut 4. quoniam
tis aut dico dandus est in potu ante prap de aceto
reparato eum aqua per tres uices per spaciū trium
horarum aut duarum. Et oportet acetum temperari cum
aqua multa aut succo citoniorum. Dixit Aui.
Quoniam est ex eis quoniam in potu sumat acetum
mixtus cum aqua. Ipse enim phibet sanguis cur-
sum et modificat pres pectoris et pulmonis ex
sanguine si retinet in ipso quod non congelat. Dixit
in Alexan. quod in corrosione acetum non daz dari.

Galagorius aut dixit quod in egrediente de pul-
mone non est uedaz aceto oio per iteriora sed per
exteriora sic. Litus auctoritate dicit quod aucto-
res pcedentes acetum intellexerunt in egrediente
ex pectore. Et alij dicunt quod est in egrediente ex
pulmone pot dari dummodo non adsit tussis aut nisi
ipsa timeatur. Et debet dari cum aqua frigida.

Et dixit Alexan. non daz patientes de cibario
aliquo suple uel potu actu calido sumere sed ad
frigiditatem declinante. Et Aui. dixit oportet
ut sint cibi eorum actu frigidi ut quietent san-
guinem et non agitent actuali caliditate. Et
dixit. utare debet apius et aloes et cascus uetus
et uisus. Et sumit aqua calidaz. Sed cibis
eorum sit i quo est glutinatio aut inuiscatio et tenaci-
tas quodam et stripticitas et pprie sit i eo igrossatio
sanguinis. Et de humis. cibis sunt frumtus depi-
latus est aqua multa coctus aut coctus est extremi
tibus animalium. Et papis azim aut papz habes
fermentum et tri et amidus et risu. Et caro edina u-

porcina et maxie eoz capita. extremitates ipoz
uerres et cerebella et intella ouoz. Dicit Alexā.
ut debet lacte et caseo recenti qm̄ nō est aliqd
tunabilis ipo. Et cognoui quēdaz qāno itegro
comedit soluz de lacte euz pane. Et filz de lacte
loco uini accepit in potu et qualuit pfecte. Et
Aui. dicit Lascus recēs nō salius ualde inuat
eos. Et Aaron. dicit lac coctus ualet nimis
ad spūz sanguinis eo qd glutinat et adheret.
Raf. tñ 4^o qm̄ētis dicit. Nō est danduz de
lacte patiēt spūz sanguis dūm fuerit macilē
tus qm̄ lac auget sanguinē nimis et inde spūz
ei⁹ multiplicat eo qd replet uenas sanguie. Et iō
Aui. dicit lac uaccinū de quo butir⁹ ē extrahit⁹
qm̄ plonget egritudo ē inuatiū⁹ ppter frigidit
tatez et stipticitatē suā. Et lac consuetū. s. caprū^m
uel consuetū. i. de quo non est extractū butirū⁹
cōuenit ppter glutinationē et insecationē suam.
Dicunt. confert qm̄ plonget egritudo qz tunc
indiget pluri nutritiōe ppter uirtutem. Et
dicunt. lac compent in principio pfecte coagula
tus sed debet exhiberi in parua qritate ut nō au
geat sanguines. Jude⁹ lac acidum ualet et lac
in quo extinctus est ferrum. Et dicit Rafis
Et non ē danduz de lacte tussientib⁹ ciccienibus
humiditates dum in stomacho cibi habet fastidi
u⁹ eo qd implet pectus et pulmōē humiditibus
Dicit Raf. pedes cocti ualet ad omēz spūz
sanguis spēm. Dicit Aui. Pisces aradadas
i. petrii sunt uehementis inuatiēt eis. Et ma
xime cocti insipidē. Et cancri ualent et angule
Et dicit Aui. qm̄ cibant carnibus eligantur ex
eis ille que sunt pau⁹ i sanguis sicut sunt carnes
columbarū agrestiu⁹ in uirgū et perdicū decocte
in ponticis et stipticis. Et Haly. dicit. si nō ob
stet febris cibua sit illi pulli franquilini plices
cū sumabeya. aut heli rema aut u. rbensta aut cū
coriandro sicco uel uiridi et panis simile mīde
Et sorbitio ex amido et papauere euz p uero in
caro. Dicit Raf. 4^o cōmētis i facto ex icō
tinentia uenarū si non fuerit febris deur in po
m de aqua extinctiōis ferri igniti. Et si aq⁹ su
erit pluuial erit melior. Dicit Auer. 5^o collig
get. Mirabilis auis qm̄ mibi indicauit qd aq⁹
debet eē in qua ferra sint multoties extincta ita
qz per hoc a sua qritate decreseat. Et comedat
de carne alande uel turturis et de carne cuni culi
na et perdicis et de quilibet carne hūc p. u. um
sanguinē. Alexander aut dicit da de aqua oz
dei et melochia et silibus et hoc ubi febris adef
set. Et de fructib⁹ uinib⁹ dicit Aui. sunt ei
tonia et poma stiptica et iube humide. i. recen
tes et grana miri et pilocaracta. Et qd hūm. cur
su procedunt ut prunella sorba nespilla corina et
moza rubi. Et subdit. qm̄qz sit ex eis ut manē
in 2^o mensa quidaz ex luto sigil⁹ et armēo et pau
ca camphora. Utent replōnē omēz. Dicit E
rapio sit eibus in qritate dimīnue ualde et i q⁹
litate stiptic⁹ uiscos⁹ et fac qd sit i eo aliquid sti
pticū et aliquid uiscosū qm̄ non pransit ut sit
res stiptica uiscosa. Dicit Auer. 5^o colliget
qz hoc maxime necessarium est. s. cibi dimīnutio
et sufficit aqua ozdei cum nucleis assis grana
granatoz i pradio aut pulis assis ozdei. Et i sero
3. u. panis cū testiculis galloz. Dicit Raf. 4^o
qm̄ētis. i. corrosione uitandus ē cib⁹ p quatuor

dies. si uiri⁹ a fuerit. sin. aut dē dū ē d pane toto
euz aqua frigida. Et Aui. dicit. si idigueris
item de qfortatiōis qforta. s. an 4^m dies. quasi
dicat subtilia regimē quousqz idigueris qforta
tōe. et tūc cibi boni sunt cibim. Et dicit cū
retinet sanguis et puenit ad 4^m dies. s. p⁹ eius
retētōz oz ut nutritiā et qfortet quare utat cibis
pluri nutritiōē. scilicet ab eis q sunt sicut pās
isus i aqua deū pueniat ad pulres de frumto
et ad extremitates quadrupedū et cerebela. Di
xit Raf. 25^o. qm̄ētis uir qdā screas sanguines
euz tussit et fuerat hic passus longo tpe comedi
una die passeris frizos cum oleo et screauit ro
tulos tres sanguis Et ego dubitau de hoc et sa
naus ē qm̄ sibi remaserit paz tussis. Et pce
pi ipz semper cibari piscibus cessauit tussis et
screatio sanguis.
Cura quoz per potioez unā inqz flui
tus est hz generalis iutēdōez que ē
ipius fluxus retētiō qm̄ uariat prio uarietate
mēbroz a qbus fluit. 2^o uarietate carū eius
et 3^o uarietate modoz egressiōis eius ex uena.
Et implet fm quatuor intentiōes. quap pma
est ad incarnanduz et solidanduz unius celeri
ter ab ipo pñ. et pēpue si fuerit fluxus ex pul
mone. Ne ut est dictū fiat uulnus incurabile aut
difficillime cure. Et 2^a est ad trahēdū. sangui
nem ad loca opōita et diuersa. Et 3^a est
ad ingrossanduz sanguinē et imobilitanduz ipm
ne currat. Et 4^a est accidētū correctio. Et
coagulati sanguis si fuerit discogulati et edo
ctio. Et incarnatio quidē et uulneris cōsolidatō
qm̄ pfecte pficiūt et qm̄ pfici nō pōt. pf. ci⁹ aut
euz rebz stipticis aliqua uiscositatez hūmibus.
Dicit eim Raf. de simplici medicia spūz
sanguis curat per res stipticas et glutinatuas.
Et Aui. dicit Medicinis incarnatiuis et cō
solidatiuis stipticis. miscētur qm̄z medicine glu
tinatiue. Ideoqz res amare qz diuine sunt. sunt
prie eis suple et acute et felle. Et Auer. dix
5^o collig. fluxus sanguis ex pibus interinsecis
nō hz uiaz ut retineat nisi medicis stipticis et
cibis grossis. Et Aui. dicit. glutinatio in hac
cura est melius quo occupari oz. Et qm̄ repit cū
glutinatiōe mīdificatio. est ultimū eius qd que
rit. et hoc qm̄ uulnus fuerit factū saniosum. Di
xit Raf. 5^o mīemur. per retētiōez eius cura est.
Et eius que fit anestrasim. i. apriōe orificiōrū
uaf. est in claudendo qd dilatatuz est. Et eius q
pp scisuraz est in glutinādo. Et eius que est pp
corrosiōē sit remittēdo uel renutricādo ea que
corrosā sunt. Et stringit aut qd anestrosatur
est a stipticis. collosam aut qd scissus est ab eis
debet ab hys qcumqz eis admiscētur et opēnū
tur siccatia absqz mordicatiōe. renutricātur aut
corrosā ab eubimis cibarys et incarnatiuis far
macis. Et subdit qd farmaris pdictas intentiōes
iplentib⁹ pmiscēt aliqua ex calidis et subtilia
tibz que cū frustima sunt pdictis trib⁹ dispō
nibus. s. anastrasi corrosiōi et scissioni pmiscen
tur eis per anadosim. i. distributiōez ipoz. La
aut qd stipticant et que sunt uiscosa recludentia
sunt uias suas. Indigent ergo hūc que ppet
eis uias. Et Aui. dicit Medicinis incarna
tiuis et solidatiuis stipticis qm̄z miscētur me
dicine cordis et medicie pectoris et calide sic

apud et amicos et amicos et spica et filia litz sine
apitine et subtilitate. Et hec pnt eis imisce
ri in tribus casibus. unus e qñ ulemus pmisce
re cum medicis spui sanguis narcotica. Nam
tñc ad reprimenduz malitiam narcoticorum mi
scemus subtilitatem calida ut sint illoruz bezoar
2º casus est qñ queretur sanguis coagulati
dissoluto et aliquis eductio. Et 3º e qñ qñ
tur ipaz mediciaz ad locu delatio. Cuz. n. n. qñ
dimº qñ ille medicine possint ad locu pueri e pp
ipaz grossitie uel adherentia uel uiaz longitudine
aut angustia tñc pmiscemº eis apitina subtilita
tina ut sint delatoz eaz donec pueniat ad locum
solidandum. Et Rasis dixit 4º pñentis
Medicine subtilitatis pñarie sit i fine. i. ultie
huius passioni cu apte nate sunt ad pmiscendu cu
stipitice ut pducant eas ad locu in quo est passio
qñ res frigide et uiscose ipeditur meatº. Qñ
aut ex pñibus qñ stomachus aut aetres aut aliud
intestinoz sit sanguis eductio nō est opº mixtiōe
taliu farmacop. Et subdit et Sal. hys. f. stōa
cho ueniri et intestinis qñstima est genis farma
cop sz ipa eadez miscetur hys que pueniūt em
ptoycis caroden inferētia sompñi. Et uilia fñe
tia hys qui molestant a tñssi. sicut eim ppter
frigiditates sanguine qui fert ad pñetes pñica
las. Et Alii. dix. qñz miscetur eis narcotica qñ
fluxus et agitatione sicut et acuitate remittit.
Et Rabi in 9º. pñcula suoz affo. recitat su
pradicta fba Sal. sic Medicine ad spui sanguis
cessatione sunt pñite de medicis hñibus ali
quaz uiscositates et medicinis stipitice. Et fina
liter ista medicina est generalis ad cessationem
spui sanguinis. Sz cum spuitus sanguinis p
uenit a pectore pulmone cāna eius aut gutture i
miscemº tunc medicinis istis medicas calidas
subtiles. Et si sint ualde cōtrarie hñe egritudine
qñ ducunt illas medicinas stipitice et faciūt eas
currere et puenire ad locu necessariu. Sed cum
spuitus sanguinis puenit a meri stomacho uētre i
intestinis non est necessaria talis mixtio medici
naruz. Et miscemº qñqz eaz medicinis ad spu
tus sanguinis et ad tñssi forte angustiasz medi
cine dormitatie ut faciāt dormire sompno stu
poroso qñ magnus uiamituz est eis qñ sui frigi
ditate phibent fluxus sanguis et faciunt ipm cel
sare. Et phibent etiaz coriza a loco a quo acci
dit egritudo. Dixit Alii. miscemº eis narcoti
ca ppter duas res. una ē sedatio sanguis et eius
quietatio uel subtilitatis phibitio et alia ē dor
mitio et remotio motus. Sunt aut medicie su
pradictas intēdēs iplētes alie simplices et alie
compositae. Et stipitice quidez sunt simplices
alumen iamenus combustus ypoquistidos balau
stia psidia galla sumach rosa acaria cappule glan
diuz et cortex quercus corallº corinu cerui ustrum
de quo dix. Raf. 4º pñentis. qñqz extimauerūt
qñ corinu ceruini ustruz laudabilº sit ceteris corini
bus neqñ nisi lotu sit post ustrone eius nō curat
spuitus sanguinis et sedeingº et plantago fgapa
storis de qua dixit Alex. qñ ualer ad oēs spuitu
sanguinis. Et si nō sit eaz acuitate. Et sandaraca
cum eim sumit ex ea. 3. cum suco plantaginis
oēs fluxus sanguis sistit. Et coriandru torrefa
ctus. eaz eim ex eo puluerizato subtiliter sumit
3. uñ. eaz suco plantaginis qñfert multuz. Et

Stipitice

lapis emathitis. debet autez subtilissime teri et
eaz sumit ex eo. 3. i. cum suco uel aqua sublima
tiōis berbene aut eaz uino decoctōis millefolij
decocti usqz ad medietatez qñsumptōis uini us
multu. Et quidā pmiscet cu eo mūmiaz. et mire
stringit. ymo mūmiaz sola restringit statim. Et
marchiseta et desiccet plº qñ emathites. Et
magra cu ouo sorbili sumpta et mirus. usus. n.
fructus eius ualer in pñeruatione et curatione.
Dixit Alii. sumat de granis murti et d semie
plantaginis. 3. ii. eaz suco plantaginis aut cum suco
2of qñ est ultimū. Et flos rubi et mox eius
imaturuz siccatus et puluerizatus eaz sumit in cā
calida cum aqua frigida uel alia re pñemēti ad
hoc. Et in cā frigida cum uino stipitice est uñi
miz remediū spuētº sanguine Et ualer pul
uis sorbox uel nespiloz uel cornoz imaturoz et
torrefactoruz uel ustruz. Et filz mediº cortex
castanee uel glandinis. Et puluis granorum
granatoruz accetoz torrefactor bibitº cu aqº
plumali. Et mala granata p mediuz diuisa in
aqua plumali per triduz ponant ad madesfacien
duz. Nam illa aqua potui data salutaris potº ē
oibus fluxibus sanguis et aliozuz et fluxuz uen
tris mirro modo sōstinet. Et flos arboris cito
ny eaz uino limpharo sumptº. Et spediuz et la
rabe et coaguluz leporis uel edi sumptuz cu aqº
rof aut aqua albedozegº ut dixit Alii. Et ualer
pprie in eo quod ē ex pectore et sanguis draco
nis et succus burse pastoris ē optimus. Dixit
Ruffus succus ozimi si deur in potu statiz cedt
spuitº sanguis. Dixit Raf. si accipiant 3. y. se
minis porri cu 3. y. sumach cessabit spuitº sangui
nis diuturnus. Et Alex. dixit succus porri ni
mis ualer eaz aceto sumptus et ualer etiaz cu pul
tibus coctus. Et succº mēte eaz aceto bibitº. Et
succus foliozuz oliue. et succus celidome bibitº et
to restringit spuituz et uomituz sanguis et succus
corrigiole. Et cimmiu subtiliter puluerizatus
bibitus cum lacte asine tepido restringit spuitum
sanguis de uena fracta. Et ren assatu. et simi
liter mirob assatu. et squināu. 3. i. cu aqua ordet
et succus flozuz nel foliozuz salicis. Et puluis
factus de floribº nucis et flozibº cucurbitae sum
ptus cum sorbili ualer in omni fluxu sanguinis
Et dens equinº. i. uisgamus ex suco eius eaz
sucharo fit syrupus et bibitur pñent fluxu san
guinis undecūqz fluat. et sanat fluxu antiqº. Et
puluis factus ex granatis accetoz uel mizis po
sitis in olla noua bene obturata posita in furno
in quo sit ignis optime medet cunctis fluxibus
Medicine aut glutinatice miscēde cu stipitice
sunt sicut oliuāu et mastix. et gūmi pñici sumpti
mirre pficit et oculitas opñones apit et pulmōis
et pectoris ulcera expurgat. et filz conuenit gum
amigº. Et quidā decoquit eaz croco i uisculis
et quidā exhibent cum terra sigillata. De qua
dixit Raf. 4º cōtinētis. nō ē aliqua res que cel
sare facit fluxus sanguis statiz si ē lutz sigillatº
eaz puruz datur. Et lutz armenus confitº unde
4º cōtinētis dixit. semp debet eē i manibº pari
etis de luto armeno et sigillº ipratis et dempsatis
cu gū arab et dragagato et aliqº pre cāphore ad
faciendº saporē d eo. et ex istis sit ipa gū arab.
et dragaganuz. Et portulaca dixit Alii. nō
portulaca masticata et deglutia nāliter facit sta

Glutinatice

tim ad fluxus sanguis. Et conuenit coëctio eius
 i teru fucus eius est fortior. Et Aut. dixit.
 ex rebus expens in abscondendo reiectionem
 sanguis est portulace masticatio et deglutio aque
 .i. succi ei. qñs eis statim retinet. Raf. aut di
 xit. dico utendus est portulaca. si cū spuro fuerit
 caliditas uehemēs et sitis qñ ē in altitudine ad
 infrigidandū et humectandū cū stipticitate. Et
 ex eis sunt citruli dixit Asclapiades. citrulos do
 mesticos icide ad minuta et pñice sup eos aquā
 fontis et decoque usqz ad tertias ptez et expri
 me. Et in expressiōe pone terre samie .3. l. S. et
 da ad bibēdum. Sucus ē citruloz retentus
 in ore ad sugēdū ex eo an. pap. mirabilis ualeat
 Et Rafis dixit. dico ponat euz eo de gūmis
 arabico et mucilagine psily. in succo eis citruloz
 ē uiscositas mirabil. Et ipa mucilago psily
 et mucilago semis citonioz conueniūt et maxie
 qñ di soluit in eis dragagantuz. Et ex eis ē
 et ipa terra samie sue terra stelle p qua qdā po
 nūt gisplum. Et ex hys est semen alice et malue
 qñ ponitur cum medicis stipticis et storax et
 calamita. Et ex eis est radix solide maioris
 fm omne modū administratōis eius. Et ex eis
 est tri et amilū et cortex uris et semē plantagis
 et hys filia. Dixit Jsaach. Amigdale amare
 date euz amilo et menta fluxus sanguis euz oi ce
 leritate coartant. Et Dyas. hoc idē dixit de dul
 cibis. Et sterus apri l' porci sumptuz sicci
 cū aqua ul' uino potēter refrigat. Dix. Serrap.
 Damus illas medicas si nō fuerit febris neqz
 apostema cum aliquo syrupo pontico faciente
 stipticitatez. Si autē fuerit illic febris aut fle
 gmon dam' eas euz decoctiōe quaridaz medici
 narū stipticaz sicut sunt citonia et zaur et sorba
 et filia. Et Aut. dixit. Qz ut denē medicie con
 stricte spuri sanguis euz uino stiptico ut pene
 trēt qz in qñz uinū tūat ad penetratōēz nō
 tñ qñz uinū subtile. Et hoc nisi sit ibi febris
 aut opa qñ tūc dimittat uinū et sumat cum alio
 succo quēuēte. Dixit quoqz Baly. Medica
 mina da pontica et repmentia simul et limentia
 ne forte q reprimūt banclitus ledant organ. cū
 mēbra bec plana sint et leua nāl. Et Forz.
 dixit. Medicinis stipticis et glutinatis de
 bet medicus miscere lenitua ut sunt passille
 candi penidie liquiriue et fucus eius intube
 et ydromel aquancum. Ex medicinis itaqz
 simplicibus suprascriptis et alijs similibus pñ
 confici medicie multe composite. De quib' est
 medicamen bonuz. B. dragagantū et gumi arab. et
 sanguis draconis bol. ar. rof. amidi spody emati
 ris seis papaueris albi seis plantaginis mīmie
 acarie ypoquistidos an. 3. y. penidiaz. 3. iy. sy
 rupi rof. qñ sufficit. Et aln addit suc' liquir.
 dosis qñ castanea cū aqua plāragis aut portu
 lace aut rosata in ieiunio. Aliud. B. spody
 rof. boliar. ematibis an. 3. x. coralli carabe mar
 garitaz an. 3. y. seis papaueris nigri seis rof.
 et plāraginis et portulace et baulastie an. 3. iiii.
 puluerizētur et da cū aqua plūiali. dof. aur. i. et
 ualeat. n. in corrosione et qñ ē acuitas in sanguie
 Dixit Bal. s' mēmir. medicamen andromari
 B. acarie. 3. iij. rof. baulastie an. 3. yij. gumi arab.
 3. y. dragaganti. 3. y. da euz aqua plūiali. Di
 xit itaqz Bal. Medicamen ē qñ rose baulastia

et accarie habent stipticitates et gumi arab. et dra
 gagantuz sunt uiscosa et colloza et glutinātia. sed
 non est possibile ut hoc farmach usqz ad pñonē
 et toracē p se pueniat qñ sunt uiscosa et stiptica
 Et maxime euz mel non addiderit Andromacul
 sed aquaz plūialem dederit stipticam et ipsam
 uirtutē habentes suple. qz oportet hui' farmaco
 aliqua miscere dedu centia ipm ad passū ois locū
 Quidaz landat syrupuz facuz ex decoctiōe capi
 tuz rof. boliar. et reupōici. Medicamen de
 rapio de quo sumendū est apud sompnū. B. aca
 tie baulastie rof. rub. ypoquistidos copulaz glan
 diuz et corticū turris an. terrant et cribellentur
 dof. 3. iy. cū aqua sumach. Aliud expuz i erupti
 one et corrosione uene. B. spody rof. rub. luti ar
 menti sigil' sedengi an. 3. io. coraloz carabe mar
 garitaruz non pforataruz an. 3. y. gumi arab. dra
 gaganti an. 3. y. papaueris nigri semis portulace
 seis malue seis rof. rub. seis plantagis cornu cē
 ui uisti an. 3. yij. acarie ypoquistidos succi liquir.
 an. 3. y. amili torrefacti. 3. y. dof. 3. iy. cū aq' plu
 uiali. Syrupus optim' ad oēm homozosagi
 am undecūqz fiat. B. ypoquistidos chimolect bo
 liar. acarie coraloz alboz et rub. et mīmie psidie
 galle mēre baulastie gū arab. dragaganti simfiri
 corrigiole seis arnoglose sumach radictis penta
 filon sanguis draconis. 3. i. decoquant in aqua
 plūiali usqz ad 3^{am} et collent et additis libris
 .iij. zuchari fiat syrupus. detur euz aqua plāragi
 nis aut cū aqua furciū stipticoruz. Dix. B. h.
 5^o colliget. mibi melius uidetur omnibus alijs
 zucharum rosatum cum aqua in qua decocte
 sūt glandes et nuces cipressi equaliter et cauda
 cabalina et mirabil. Medicamen uile ualde
 in omni homozosagia. B. caude equine cōsolid
 maioris mēre melisse cēupodie plantaginis rof.
 rub. coriandri uridis berbene mulefolij portula
 ce ozimi burse pastoris folioz rubi et rapui fo
 lioz quercus floz uel folioz citony folioz
 olue agrimonie celidonie. an. 3. i. nucis cipe
 ri crimi ameos et anisi seminis fenicali et apy
 torrefactoruz et squinati et spice an. 3. y. seminis
 plantaginis acetose et portulace granoz mirri se
 minis citonioz et psily seminis porzi sumach
 copularum glandium psidie baulastie grano
 zim granatozum acetosorum exsiccatorum flo
 rum salicis flozum nucis flozum cucurbitē an.
 3. 5. papaueris albi et nigri seminis usquia
 mi albi an. 3. vi. succi liquiricie ypoquistidos ac
 carie sanguis draconis an. 3. iy. corticū radicti ca
 staneaz. 3. y. boliar. et sigil' sādaloz oīz carab
 reupontici an. 3. ii. S. seis coriandri ppati. 3. yij.
 sorbaz nespiloz cornaruz et iunibaz. oīz ima
 turoz et exiccatoz an. 3. iij. S. pruneloz imaturo
 ruz exiccatoz et fructus cinosbatis an. 3. i. deco
 quant oia in aqua plūiali in qua extinctus fue
 rit calibis ignitus mltoties sufficiēter. quousqz
 due terne deficient. in ipa tñ prius infuse fuerit
 pñdicte res uel maior pars eaz per biduū. dei nō
 colent et ad qñlibet lib. eius. ponat lib. 5. de syru
 po mirrino et. 3. iij. d. sirupo de papauere et cla
 rifice et sirupet et acetoset cum aceto citomo
 ri et pōt aromaticari cū cinamomo mace garro
 fi. oli bano et mastice dof. 3. ii. aut plus cū aq'
 plantaginis et aqua mirri. Et qñs sunt me
 dicine opiate composite de qbus est medicamen

in eruptione
 et corrosione
 uene.

Alman. R. thuris sanguis draconis an. 3. iii.
carabe 3. v. ematibis terre sigilate. an. 3. i. alu
minis. i. usti. 3. ii. balaufti. 3. iii. opy. 3. ii. raved.
torrefacti. 3. ii. fiat ex eis troisci. 7. Ex quib⁹
cotidie unus eoz in potu sumat^r euz suco ozumi
maioris aut potul^r. Et si egritudo fiat uehemis
alius circa noctes dandus est eis. Troc. iuen
tionis Judei. R. carabe balauftie rof acacie ra
mic ypoquisti. gumi arab. dragaganti semis pa
paneris sanguis drac. et opy an. ptes queniens
pficiant cum aqua urge pastoris et dent cum
aqua ordci. Dixit Conciliator Medicamen
ad spuius sanguis expium. R. acacie balauftie
nucis cipressi gallaz ypoquidos gnoz ruc fil
uctris caude equine corrigiole mirti lapidis
ematibis sandarace carabe capilorum rub. san
guinis draconis gumi arab. dragaganti simile
amidi terre sigilate luti ar. luti stelle aluminis sci
fi an. 3. 5. stercois alini leporis 7 capre sicco
ruz spongie cobuste enclaustri scriptoz centau
ree minoris corinu cerui usti spody capitū rof
rub siluestriū ericy ruber reubar. costi an. 3. iij.
seminis papaueris albi lacuce portul^r plantagif
iniquiam al. an. 3. i. cortici mandragore opy ca
stor. costi. cassiel an. 3. ij. croci capbre an. 3. i.
cōficiant in massa euz suco portulace 7 plaragis
deinde informentur troci. ponderis du. ram. 3. 7
dimittant post duos mēses aut tres. dof eorum
ē unus. Electuariū eiusdē quod sanguinē et
uentres sistit 7 tussis dolores palat sempnū idu
cendo. R. nardi storacis cala. cina. turis an. 3.
to. xilobal^r succi ligri. an. 3. i. armoniaci cassif
lauci assari an. 3. ii. galbani mirre costi pipif
albi an. 3. 5. fecis balsami aut loco ei⁹ fecis ter
bentine sblimate. 3. iij. succi foliozū mādragore
3. 8. S. opy 3. 5. mell. qd sufficit. Electuariū
stephanois opy^m ad oēs sanguis fluxū 7 eos q
cibz n retinet 7 ad lateris dolozē. R. absinthi
lauci anisi an. 3. iij. storacis mirre croci opy an
3. iij. cinamōi castorei an. 3. ij. mell. q suffic 7
deur mane 7 uespere i modū auelane cū decoti
one plantaginū tepida. Secunda aut intentio
que ē ad diuertendū sanguinē in b sicut in alijs
iplet diuersiōibus. Dixit Aaron. an. 3. iij. spui
sit intensus ligent nrie 7 calefiant pedes 7 uole
ipforuz pprie cū panis calidis. Dixit Auer.
fricent eoz extremitates 7 ligent incipiendo
a superiorib⁹ ad inferiora. Et Alman^r dix
Brachioz 7 coxaruz superiores partes sunt ligā
d 7 inferiores sunt fricande. Debent ei sagui
nis diuersiōes oibus alijs modis fieri. Dix
Aur. flosa trahit sanguinē ad partes uacuā a p
te unde fluit. Et sic diuertit ad partē d qua fit
flomia. ut ergo cici⁹ trahat sanguis ad partes
fienda est flosa de eadē parte. Dixit ergo. A.
si a regimie cibi. i. post regimē cibi ordinatū su
curatur ad flomadū basilicā pns in qua estima
tur q sit solo qnuitatis. Dix. n. Aaron. pul
dēdū ē i sputo sāguis ex q^a pte erit dolor deū
fiat minutio. Qd si dolor fuerit i toto pectore
minutio fiat uniuersaliter ab ābab⁹ maib⁹. Et
Baly. dixit quod flobotomanda est basilica.
Et Alexander dixit q in sputo sanguinis de
plentitudine flobotomia fiat de uena mediana ue
ruz flosa pceda ē ad plures uices. Dixit. n.
Bal. 5. de ingenio sanitatis q minutio facta in

sputo sanguis per plures uices an. pap. iuuat in
mis. Et Alexan. dixit Extrahendus est san
guis an. pap. an. pap. p mltas uices qm melius ē
Et Bal. inuit ubi supra flosas esse ultimū re
mediū. Et auctor qpendy Minutio fiat per
pauci sanguis per multas uices. nā in flomadō
et maxie in hoc cāu semp qsideranda est fluius
pseruatio. Ait. n. Bal. ut 4^o scribit^r qnētis
q si patiens sputum sanguis purget purgatiōe
uehementi. i. esione multa oino moriet^r. Et p
pterea dixit Ait. fac flomiaz subtile. i. stricaz
ne egrediat^r multuz de spū 7 ut egrediat^r potius
sanguis subtilis q grossus qz nō est sic apus
fluere sicut subtilis. Uel flomiaz subtile. i.
quā in uice. ita ut accipiat sanguis in expulsiōi
bus. i. flomys plurib⁹ inter quas sunt tres hore
suple aut plures uel pauciores s3 tenore vniū
Si tñ plenitudo foret. in toto magna flosa
posset fieri ex pte opposita prius et u3 in hoc
multuz flomia sapbenaz. i. pā eim dixit Alexā.
inabil^r est multuz. Et quis flomia reddat
sanguinē fluxibile nō tñ dixit Bordo. est dimit
tenda qm facit euz fluxibilez ad ptes de qua fit
flomia et pbiat^r i p3 fluere ad pte de qua pri⁹
egrediebāt^r. Si tñ p aliqua cāz flomia fieri
nō posset. pnoctetur fluxus qfuerit qui restricti
fuerint uel fiat sanguis minutio euz sanguis uis
et scarificatiōibus pfundis uel pnoctetur sanguis
p nates emoroydas ul mēstrua. Ait. n. Ipo.
5^o. affo. mulieribus sanguinē spuentibus si mē
strua puenerint huius sputum mitigabit^r. Et
Bal. dixit descendū ē a nā quia attrahere possū
mus sanguines p minutiones de una pte ad aliā
pte 7 riaz. Facta flomia 7 diuersione dixit
Raf. 4^o. qnētis. puidēdū est qm si corp⁹ nō
fuerit purgatū purget^r 7 de humore qdominate
ei. si ergo euz sanguine fuerit uisus humor domi
nans ipe purgādus ē medicina qducere illū que
nō fiat ex acutis farmacia neq3 ex apientibus
ora uenaz fm plm. tñ in isto cāu qdatur cole
ra quare cūanda est euz māna cassia tamarindis
et zucharo uiol^r. Et qdā exhibet mirabolānos
citrinos cum oleo amigdo. dedulcoratos. 3^o
ait intentio generalis que est ad inspissandū 7
imobilitandū sanguinē ne fluat iplet cum medi
cis frigidis remittēibus caliditate et feruore
eius. Et cū eis maxie q ipm grossuz et uiscosuz
reddunt quare eligant frigida grossitie et uisco
sitate bñia. Ipsi aut nō inuētis misceant frigi
da euz uiscosis ingrossantibus. Et aliqñ in fer
uore sanguis inteso necessaria sunt narcotica
de qbus ē syrupus de papauere euz aqua uiol.
cucurbite uel nenufaris. Et 4^o. qnētis. di
xit Raf. def. de semie usqam. i. albi. 3. i. 4^o
euz aqua et melle. i. cāne. Ait Iohannic⁹. opy
pprie bz cōgelare sanguinē liquefactū et ingro
sare ipm quare dixit Raf. dico q ualet ad oēs
i. fluxus sanguis de interioribus. unde. R. opy
3. i. sextam gumi arab. et balaufti. an. 3. 5. fiat
troc unus et deur ad fluxus sanguis de plone
suple nō totus s3 qñuz qgruit. Et si fuerit ex pe
ctore addit eis de cinamomo. 3. unus 3^o. R. zu
chari 20f. ueteris sirupi mirtini sirupi de papa
uere an. ptes duas dyamicōis dyadraganti an.
ptes unā misceant et incorporent cum puluere
coraloz sanguis draconis ematibis et terre

Empl'm Raf 4^o continēus. ꝑ. aloes mirre
thuris acatie sanguis draconis sief mentibe et
terrānt ꝛ cōponant cū succo miri. Aut fiat em
pl'm d ꝑidita trita cum aceto. Dixit Aui. albedo
rogī in seipso cōiūgit inter duas res cuz estimā
tur ꝑ cū spūi sanguis est ruptura. Et de uulū
bus ē empl'm factus de folijs lambrozee cū acce
to. Et dixit Raf dico empl'm bonū qđ appo
situs pectori facit cessare fluxus sanguinis ꝛ sto
macho uocimus ꝛ uentri sanguis fluxū qm̄ cōfor
tat ꝛ ꝛstringit. ꝑ. olibani balaustris acatie memi
the aluis scilicet semis iulquami coriūcū mandra
goze mirre aloes zaffranī ramich ꝛ folioꝝ ros.
an. rerant ꝛ conficiant cuz aceto uini tꝑzato cū
aqua ꝛ apponāt. Dixit Aui. apponāt empl'm
de farina ordei ꝛ orobi ꝛ acatia cū albuie oui.
Et in estate ungāt pectus cum oleo de citonij ꝛ
in hyeme cuz nardino. Qđ si fuerit ex garga
reone ꝛ gutture dixit Haly cephalicaz ꝛ loma ꝛ
aquaz gargarizet pozulace uel sumach ꝛ spume
in qua terraz liquefeceris ciprinā. i. samā l' bo
luz ar. Et si fuerit ex meruēl stomacho dixit
Haly ꝛ loma medianā Et patienti da troici d ꝛ ka
rabe uel de balaustris cū aqua arnoglofe ul' zof.
In qua sumach infuderis uel franganis. Et
stomachico hoc aplica empl'm. ꝑ. sandal' al. zof.
aub añ. 3. 5. such acatie añ. 3. y. zamich. 3. y. tezze
cum aqua tꝑza zof. ꝛ aceto uini medico. Am
plus de huius spūto plenarie dicitur in fūone

De cura Et si quidem fuerit ex catarro acuto. tunc aut respiciet catarrum ipsum aut sanguis spumans Et quod quidem respiciet catarrum. aut ipsum diuerit aut causam eius reuificat aut ipsum inspissat et per hoc aut a fluxu aut quod ex eo in pectore coactis fuerit educit. Et Hal quidem 7^o de ingenio sanantibus posuit curas facere ex catarro acuto recitatio curas quas fecit cum daret nobili mulieri romane. Et ipse quidem non flosomauit eam ita quatuor diebus propter catarrum non comederat nisi qui sibi modo unde debilitata erat in ritus ad tolerandum flosomauit qua propter Hal cum alijs diueritibus processit. processit ergo ut cristetizaret. Et Aui. recitans hanc curam dixit cristetizant eam cum cristetizato propter dimissionem flosie. unde dixit. admistret cristetizatum acutum ad attrahendum mās a partibus capitis si non fecerit flosiaz propter prohibitionem facit. i. propter causas phibentes eas quali dicat. si fuisse facta non fecisset Hal cristetizatum acutum. propter eas statim sed interposuisset ipsas conueniens. fecissetque iterum non acuta. Dixit tamen Serapio spumans sanguinem propter catarrum expellit ut flosoment dū permanet catarrus acutus. Aui. autem dixit. si non est catarrus acutus pungitum ualde collectum. i. purum sanguinem segetum super. sed admixtus est flosobotho meum homo statim a principio super. sed si non est sanguinem admixtus non flosomet quia non educeret humor ille sed magis flueret. Et sic intellexit Serapio. et fortasse eam propter hanc causam Hal. flosomauit in illa muliere dimiserat suspicatus ne malla acuta catarralis ipse quatuor diebus fuerit sic a sanguine segeta quod non esset educibilis per flosiaz Et fecit eam flosomari aut fricari. i. manus et pedes. i. circa extrema cum calido medicamento et quod ligarent. Dixit Aui quod ista diuersio ualet in quocumque catarro. unde dixit. Affidue ligatio extremi talis incipiendo a supioribus descendendo ad inferiora et fricant cum unguento uel oleo calido si cum est oleum cucumeris asinum. Et fecit Hal illam mitti in balneum. dixit Aui. propter medicamentum. i. quod balneum est medicamentum illi conueniens. Et quod diuerit et ascendentes ex corpore fumositates resoluit. uel forte dixit propter medicamentum. i. propter unguentum quod iuncto erat ut abstingeret per balneum. Et quod balneum extierit dixit Hal. caput eius cohopiat ipsius rebus ne cerebrum pateret ab aere frigido subintrante porcos per balneum rarificatos. Et habens Hal intentionem ad mās in capite locatas ut resoluere et attrahere per quoniam plurimas capitis percipit ut raderetur caput eius ut medicina apponenda magis cum adhereret et sic foris et profundius imprimeret. Est enim abrasio capitis dixit Aui. necessaria ad apponenda medicamina. i. rubificationis et magis in mulieribus quoniam

sunt aptiores ad catarra. Et capite abraso sup
posuit Sal. de stercore siluestri colubaru et p
cepit ut moraret ibi quasi boris tribus. Nam
in tanto tepore sua caliditate potuit exicasse
ad cute capitis dimerisse mās illā in capite lo
catā. Si astulteri moraret fortasse nimis ca
lesceret. Et maxie qz catarra acutus est. Et
pcepit Sal. ne caput aliquo oleo iungeret. Et
Aul. dixit. Non ungat caput oīo oleo sifamino
neqz sibi silibus sup. et mīto magis alijs oleis
frigidis vel hūdis. ne forte humectaret caput
aut nō opilaret capitis cutis et retineret inte
rius mā uaporosa. Et uolens Sal. mās catar
rales fluentē et parāz fluere a fluxu p̄hibere in
grossando eaz et claudendo uias transitus eius
dedit ei in hora dormiēdi tyriacam nouā qua
tuor mēstuz. Mā talis tyriaca sompnū inducit et
mās fluentes ingrossat et desiccāt. Et fluxu p̄
hibito Sal. p̄cessit in cura euz eis qz cāz p̄uicias
respiciūt. s. spūi sanguis. Et dixit. cūqz catarra
cessaret intēdi qz pulmo debebat mūdificari qz
lesa erat in ea uox et hancilius. Signabat qz
pulmo mā repletus erat quēadmodū ceciderat
ex capite. Custodiuit tñ cā anteqz pulmo cēt
mundificatus in quiete et silētiō. fecit tñ fricari
totū corpus eius p̄ter caput p̄cipue manus et
pedes et ligari eos. Et nō dāt ei illo die mūdifi
catus pulmōis qz ex antegestis mulier debilita
ta erat. Et uespere dedit ei itēz de tyriaca noua
q̄tates fabē. s. i. p̄ua dōsi qm mā iaz dūminuta
erat. Et ea accepta. dormiuit suauiter. Post
hoc sequēti die dedit illi multaz mellis cocti q̄
tates ad mūdificandū et abstergendū pulmonē
Et pcepit ut getez et sompnū fuaret. Et in 4.
die diluculo dedit ei tyriacaz uenustaz cum mīto
melle. Et hoc iō ut mūdificaret p̄lo a materys
in eo p̄tentis et ad ap̄iendū et reliquias resol
uendū et p̄forandū mēbra. Mel eīm deducit
medicinas ad pulmōes et abstergit et mūdificat
Et post opōnez dicte tyriace apposuit supra
caput eius medicamen p̄dictū de stercore colū
bāz ad p̄sumptiōez et diuersiōez residue mē in
capite locate. Et ad hāc ē itentionē misit eaz in
balneo. 5.^a aut die cepit pulmonē eius fortius
mūdificare postea cū quodā lūterallo sup caput
eius posuit cerotū factū euz affodit qm exicca
tiūz est. Emplāstra tñ et cerota supradicta et
alia silia nō debent supra caput administrari ut
mā in eo collecta inde resoluāt nisi post iplēdēz
aliāz intentionū et maxie euz nō suffecerint. Et
iō Sal. usqz ad ultimū distulit aponeze affodilo
rum cerotū. Dixit Aul. euz nō ualent ea que
diximus nō est excusatio cure catarri et reten
tionis eius cum eis que sunt sicut abrasio capi
tis et administratio emplī facto ex stercore co
lubino et remoueat s̄z necessitates. Et sicut iaz
dictū ē in cura catarri. q̄z ponit supra caput
causticū et q̄z ē euz ferro sit cauteriūz ignito.
Plures eīm curauit dixit Alexan. de hac pa
sione euz cauterio iustino posito supra caput. Et
inde cessauit reuma et tussis. Tibauit aut illā
dominaz. Sal. usqz ad p̄fectaz mīnorationez mē
eibis subtilibz p̄prie p̄tana ordeī et pauco pa
ne et in potu dedit aquā ordeī. Et postea euz uo
luit ingrossare et p̄hibere descēsūz. Tibauit eaz
fructibus stipitijs. Mā aut p̄sumpta rexit eaz

regimine qualescētūz et eoz qui exeunt egritu
dinē euz motu ambulatiōis et equitatiōis suauis
et fricatiōibus abstīnēdo eaz a balneo ne ei no
ceret hoc tepore calefactiōe et agitatiōe sua dā
do ei cibos boni sanguis generatiuos in q̄tita
te pauca et sic euasit nec habuit necessitates bi
bendi lac. Dixit Aul. p̄dictūz regimē ē bonū
hūmū in itentionē que ē ad ingrossandū et scdā
dum fluxūz dixit t̄pe. Oz ut studiū spendat in
infrigidando caput q̄tūz possibile est s̄z nō ipē
datur plurimū studiū in humectando t̄pm qm
humectatio fluidā reddēs mās facit t̄paz magis
fluere. Et ad hanc intentionē in dicta dixit.
sit cibus eoz coctus cum aliquo ponticoz fm
semitaz forbitiōis. Et sit cibus pauce q̄titanis
ne multiplicet sanguis et agitet. apur tñ debilita
tes cibet pane infuso in aceto cū aqua mīxto fri
gida. Alexā. ut recitat Raf. 4.^o q̄nētis mīta
perant dictam curā. Sal. et dixit Si fuerit cā
reumatis acuti studiūz ē ut ap̄iet mala p̄ple
rio capitis et ad frigiditē et hūiditēz pace
euz oleūz 20f. et aquaz frigidaz qm p̄ hanc curā
coriza calida mītūgabit et deficiet reuma acutū
unde oī studio utendum ē epubimantibus et em
plastris et ipōmbus in nares euz rebz frigidis
Et gargarismate cum decoctiōe caricaz solatri
et sempitue et de hys apponēdum est capiti cū
oleo. Et dixit Alexan. Mīnor de Sal. q̄ho ut
ē h̄ hūius opionez donec nocuit patiēti unū iuna
re credidit. Rastis uero ibidez dixit Dico qz eoz
expertus sum de hoc. s. regimine. Sal. et ap̄ie pa
tūz inueni. Et dico q̄scidandū ē in cura sup
ori. s. Alex. qm fallit. qz si caput infrigidat ad
imutandū p̄p̄loez et unde fluūt reumata et clau
dunt in eo. Sed si calefit cessant reumata et oīo
non fluūt ad pectus. Et dixit Raf. Sal. qdē
cōtrariū ē oīo hūic opioni. s. Alex ita qz apo
suit capiti de medicinis cōburentibz et dedit in
potu de tyriaca et omorustia. que oīo augent in
corrosione et aduistiōe sic dixit Alex. 3.^o Ra
fis dixit. Dico qz peccauit in hoc. s. Alex. similz
qm hūius. medicine p̄hibent corrosiōez eo qz
deficiant uehementer. Sed in medicis quas dix
i. Alex. ualere ad ulcus p̄lōis et silz de ulcere
pectoris non peccant. Qm magis deficiant q̄
alie medicine et non explicāt n̄z inducūt tussis sed
sanant ulcera que sunt in canali p̄lōis. Et iō
non ē aliquid iunabili ad deficationē horūz lo
corūz eis. Et ideo non est dicendūz qz Sal. in
medicis que deficiant ulcera i pulmone. qm hū
iusmōi medicine non pueniūt ad illā ut rūtē q̄
deficare sic possint dūz p̄hibeant a corrosiōe si
cut faciunt ille. Qd si catarra non fuerit acu
tus. tunc ē necessaria educiō eius soluēdo uen
trem Dixit Aul. cum coctus. Et facta esione si
fuerit necessaria p̄lōia. fiat. deinde adbereat me
dicine rubificātes capiti. Dñt ante appōnē ra
bifi cantū p̄t caput confortari supponēdo calī
da stipitica. Auer. 5.^o collz dixit. Si causa ue
ne fracie fuerit reuma qd illuc cucurrit et p̄mo
uerit tussim et p̄pter hoc uena sit aperta. aut pro
pter catarra acutūz qui s̄bam corrodit p̄lōis.
tunc p̄lōmie farmacia ē admiscenda. Et suppo
eapiti res exiccatias. Et si cā reumatis fuerit
frigida supponemus capiti puluerē gariosi. pi
pis et pulegy. Et si causa fuerit reumisse frigidā

sufficit pulvis macis et muscu. et cortice poma-
ruz cirtinoru et oia que hnt uirtute calefaciendi
modicu cum modica siccitate. Inuentio aut que
ad fluxu sanguis ipse sicut dictu e incarnat
do et consolidando cu troc de carabe et silibus

Semul ad spum sanguis ex catarro euz cor-
poris extenuatione. R. cancroz fluminali lotoz
3. i. lingue arietis buglose melisse uirge pastoris
an. 20. S. passul enuel liquir. an. 3. i. iulbas d
cez seic malue. 3. i. fiat decoctio usq ad consum-
ptionem duarum prum et accipiant ex ea. 3. 6.
et syrupi de papauere et zuchari albi et sape an.
3. 6. decoquat ad spissitudinem deide addat pine-
aruz. 3. i. amigd. d. seic citonioruz passul draga-
ganti et gumi arab. an. 3. i. dosis coctear unu ma-
ne et sero.

Cura facti ex caliditate et acuitate sanguis
est dicit Serapio eio pua sanguinis
facta in principio egritudinis. Et post illud ad
mitistram quod infrigidat et humectat. sic aq
ordei et cucurbita infrigidata et aqua psily. et me-
dula cucumeris et silia. Semul ad spum sangui-
nis ex subtilitate et acuitate eius. R. borragis
endiue arnoglose an. 20. i. capilloz ueneris re-
centiu. 20. S. liquir. ordei mudi an. 3. i. iulbas
30. pruna 20. papaueris albi. 3. i. sandal al. et ru-
seis endiue an. 3. i. fiat iuleb cum zucharo albo
et sumatur euz aq endiue. Fiat mixtura ex dya-
papauere diadraganto et dyapemidion euz corat
et margaritis. Et cura facti ex frigiditate ac-
tis constringente posuit Hal. 5. de ingeo sani-
tatis sub ex. cuiusdam adolescentis et d. Quidam
iuuenis hns tussis ppter frigiditates in spualib
mebris curenietz secreant sanguine i mensa me-
dy rotuli que mox minui de uena sanguiez dua-
bus apotefib extrahens. et in 2. die manus et
pedes fricari cepi et ligari. Et uespere prime
diei dedi medicina uocatā dyaspeti. i. et d seib
stipticis et narcoticis. Et in 2. die post flotaz
sup totus pectus ei posui cerotū d affodit. A.
dix de gumi rutte agrestis. uespere aut illud ab-
stuli ne corpus nimis calefaceret. hoc. n. diuer-
nit ad interiorib ad exteriora. et malaz pponē
frigidaz alterat. Et 3. die idem cerotuz apotul
spacio quasi trisu bozaru deim introissi eu i bal-
neuz. Et postea dedi dyaspmaticon. i. medicame-
de seibus calidis ad remouendū fritatē a mem-
bris pectoris. Postea dedi de tyriaca antiq
ad mundificanduz et consumendū. si qua mā i pul-
mone remanbit et instrumta banelit confortaduz
Et restat ad iplenduz predictā curaz ut denē in
carnatiua et consolidāia uulnus ex hys que di-
cta sunt supra. Et regendus ē regimine quo
recta fuit mulier supius adducta. Dixit Ras
4. cōtinētis. addendū ē i indumtis ut calefiat
uestibus et danduz ē eis de rebus calis cum sti-
pticis sicut dyapipeon cum trocisco de carabe.

Hal. uero dixit. si sputum sanguis ex causa
frigoris fuerit non est necessaria flomia. sed q
temperati sunt caloris sicut thus spica et similia
Et Serapio similz dixit. Non ē necesse ut
flometur et non est necesse ut curent nisi cum
rebus temperatis in calefactione sua sicut sunt spi-
ca cinamomuz mirra costus cortices thuris et
bedeguard et crocus. Et decoctio radicum altee
et centauree grosse et rana et mastix et silia. Et

si est sputum sanguinis in principio sue icceptio-
nis cōuenit ei aqua mente euz medicis stipticis
sicut bolo terra sigil carabe. Et si bibant cum
aqua pluuiati ē melius. Et pceptū etiā ut bibant
ipsaz solaz qn infundunt in eaz medicine stipti-
co loco eius ponitur aqua ros.

Cura aut puenientis ab hūiditate molifi-
cate et relaxante poros et orificia
uenay dixit Aui. Est ut administres illd in quo
est exiccatio et calefactio et stipticitas sicut est
flos squanti et radix eius et mastix et ciminuz
torrefactus et calamēuz montanū et calcadis et
castor. et crocus et albedoregi et alberfidi qd ē
gnuz laxatiuz. Et qnz admiscet pducis stipti-
ca equalia ut castanea.

Et cura facti a siccitate dixit Aui. euz
est in principio. Administra hūi-
ditates notas ex lacrib et oleis et succis et alijs
hūctantib. Et hoc post regimē cōe diuersiū
ad frictates pūis. Et qz in tali regimine diuer-
siuo cadit flomia. Ideo subdit q flomia et alia
diuerrentia debet esse minora et debiliora eis
que cōueniūt in alijs. Dixit aut notanter in
pñ qz si pcessisset. non ppteret flomia neqz
aliud regimen diuersiū. Et in facto a cōis p-
mitiuis dixit Serap. si est ex casu saltu aut uo-
ciferatiōe et silibus nō est flomia neganda pp
distractiōez mē a membro leso et postea damus
medicinas stipticas. Dixit Hal. Da troc. kara-
be tere et pce ypogsti. amli gumi arabici cum
portul. aqua aut sumach et silibus. Et locum
emplastriza pcutus silibus medicinis. Dixit
Ab. 7. colliget. in pñ d3 flomari uena epatis
si multa fuerit repletio et si nō fuerit multa bas-
lica. et sanguis duabus uicibus extrahat. Et tē-
pore flomie brachia et testiculi ligent et a tussi
abstineat qum pōt. Et Aui. dixit. fiat eio et
diuersio et cura fiat cu sulf. qd sic fit. R. reub.
x. pres lacte et luti armeni an. pres. 5. dof. 3. i. S.
euz aliquo robuz stiptico. De cura spum san-
guinis uariata fm uarietatē modoz exitus eius
Si ergo fuerit ex incisione fixura uel ruptura
pueniente a sanguis multitudine. Cura est fm
tres itentōesiquaz una minuit repletōez et pau-
cificat sanguinē p qua iplenda dixit Aui. Qz
ut nō cibetur eger qmz possibile ē ymo ieiunet
tribus diebus i quo tēpore sufficiat sibi oi die
cibus paucus ex aliquo uiscoso. qn tñ nō appz
casus hūis expellat et fugiat a comestōe qmz
plus possibile fuerit usqz ad 4. dies. Et si
timeat casus hūis necessario cibet eo ex quo
generat humor equalis aut declinū ad frigus.
Et qmz possibile est ut nō comedat qd ē forte
i. acutuz uel forte. i. multu sanguis generatiuz
uē forte. i. diffictis digōtis faciat. imo sit qm-
tus aqua ordei et pprie decocta cum lentibus ul
iulubis aut citonys. Et pare infuso in aqua fr-
gida aut in aliquo acetoso siue sit sulcituz siue nō
Et sulcituz acetosuz est facuz cum decoctio est
in aceto aut post decoctiōez est posituz in infu-
siōe in multo aceto sicut cōiter fit sulficiū. Et nō
sulcituz est qn super cibo aliquo ponit medicū
de aceto pter q decoquat aut infundat in eo.
Et iplet cum flomia. Dixit Serap. In pñ
flomamus basilicaz tūlarez et extrahimus de
sanguine prio die bis et in 2. bis. si constat h-

et que illi filant ut etas tep⁹ anni et alia particula
ria. deinde etiam humorē nunciat. Et similiter
dixit Rasis 4^o continētis. primo fiat minutio.

Et subdit Aui. si non sufficit hoc. s. dicta s^o
tilis predicta sup. et flota in principio sed addi
tur in sanguine tunc fiat flota scz iterato. 2^a
sanguine ad loca longinqua diuertit modis scz
oibus supradictis. Et tertia incarnat et conso
lidat euz hys que supra dicta sunt simplicibus et
compositis. Dixit Rasis ubi supra. loco dolenti
supponat spongia infusa in aceto et aqua tepida
et si fluat cum habundantia nimia supponat empl⁹
de acacia psidia galli euz aceto de citony et uio
stipitico. et si accipiat de bolo et ematibite ual⁹ ni
mis. Et de uulibus in hoc casu ē ut accipiat
de terra adusta que cadit de furno quā quidā
fuligines furni uocant et subtiliter terat et p⁹ sin
donez eribetur et cum succo plantaginis aut cum
succo mirri no misceat ut fiat sicut loboc de quo
sepe ponat in ore et lambēdo transglutiat. Qd
si incisio uel scissio uene euenierit cā acuitatis
sanguinis diuertat et mundificet cū colere edu
ctōe et rectificet cū administrandōe isfriantiū et ha
meatū supradictorū ab intus et ab extra aplica
torū deinde et solidet locus cū stipitico glutinati
uis faciētib⁹ adberere sil⁹ pres solutas et icarna
ri et solidari.

Et cura facti ab apertione orificiorū ue
nap⁹ et ipaz cōtinētia dixit Rasis
4^o. q⁹ nētis sit p⁹ res stipiticas decoctas i aqua i
qua extictus fuerit fery et lapides calefacti. Et
cū minutione et paucitate cibi. Et oz ut sit itē
tua ad getanduz et igrossanduz sanguinē. Et etef
sanguis et diuertat moīs supradictis. Et p⁹ mi
nutionē et diuersionē dixit Aui. Medicie quas
oz appiāre sunt stipitice pōtice cū glutinatōe. Et
sunt glutinatue icarnatiue euz stipititate sicut
balanfi. psidia sumach succus ramoz utis glā
des folia rubi carabe acacia licia succus uirge
pastoris suchaba suc⁹ agreste et ypoastidos.

Et de uulib⁹ ē puluis facti de radicibus burse
pastoris. Et quandoq⁹ q⁹ fortant iste et que
ex eis sūt cum aluine. Hal. aloē et absinthio.
Et q⁹ decoquuntur iste medicie i aq⁹ puris. Et
q⁹ in qbusdā succis et bibis eaz decoctio. Et
q⁹ sunt ex eis medicie ppositae et empla⁹ et.
Et in facto ex resudatōe dixit Aui. sicut ex
apate. curetur apa. s. in p⁹ cum repussinis et
edione. Sz post repussionē nō curet cū stipitico
qm⁹ h⁹ attrahit nocumētuz magnū q⁹ pingēdo māz
ingrossando et retinēdo. Sz curet euz maturatis
intelligēdo per maturatiua debite resolutiua
cum quadā aptiōe et molificationē. Nam talis
medicia resolut si possibil⁹ est resolutio. et si nō
maturat. Facti aut a corrosiōe. Hal. s^o d ingento
sanitatis. Et Aui. et hic dixerūt q⁹ cura ē pra
ua. et difficil⁹. sic q⁹ ab eo raro fit euasio. Sz fm
plurimū transeunt in pusiz. uex dixit Aui. q⁹
q⁹ petit in eo ut nō dimittat corrosio augmētari
aut q⁹ firmari. Et p⁹ plet hoc s⁹ tres intēdēs
prima est cō mē corrosiue q⁹ grossa est hīs sub
tile admixtus. Dixit Alexan. Nō est siēda mi
nutio. et si fuerit cum habundantia sanguis Al⁹
et melius nisi fuerit cum habundantia sanguis.

Et eim Serrap. Yuar in pncipio extractio
sanguis de basilica si non p⁹hibet ab illa aliqd.

Et uide qd dictus ē de flomia in cāu supra.
Deinde dixit Serrap. ē lemficatio nature. Et
solum⁹ eos cū medicamie facto ex aqua primo
ruz teremabin uol. cassie. iunibis et sebesten.
Et si adiuuat etus solumus eos cum iulep et
penidys. Et quēnt cristere leue. Et Aui.
dixit. p⁹ plet ista intentio expellendo hūozes acu
tus. Et q⁹ solutiōe educit colera et grossus sil⁹
euz pillis de agarico et silibis. Secūda intē
tio est ad getanduz sanguinē et sedanduz acuta
tem etus ut nō ultra augmētetur corrosio. De
qua dixit Alexan. Non est utēdus stipitico. s. in
p⁹ s⁹ narconcis et mitigatiuis ad getanduz ma
licias corrosiōis. Dixit Serrap. Damus eis
aquā ordei in qua decocti sint caneri. Et si egri
tudo ē acuta ualde decoq⁹ ordeū euz aqua cucur
bite loco aque. Dixit Rasis. 4^o q⁹ nētis. po
nimus in medicis euz de opio. Dixit Aui.
Yngenia ut sedes iussim et etus cōmotiōes cum
medicinis de semibus. s. frigidis qd est scriptū
cap⁹ de tussi. 3^a intentio ē ad carnis regene
ratiōes. incarnationē et cōsolidatiōes inq⁹um
posibile fuerit. Dixit Rasis. curat p⁹ res generā
tes carnes in loco corrosio. Et ipa generat per
cibos bōi chimi et medicas carnis generatias
Dixit Serrap. ingentemus ut generet caro in
loco qui corrosus est et ut orificiuz glutinet ex
medicis exticcatis p⁹ter q⁹ mordicet. et ex me
dicis in quib⁹ ē glutinatio q⁹ sunt sicut ē terra si
gill⁹. et lutuz nominatus stella qd apozat de ciut
tate senis qm⁹ misceat cum medicis stipitico. De
hac intētiōe dixit Aui. ad sūmūz q⁹ petit oē ext
cariū. mundificatiū et inuiscatiū et solida
riūz. Et q⁹ misceat res iste iplentes 3^{am}.
itentiōes cū iplentibus 2^{am}. sicut cum miscemus
succū plantaginis cū terra sigill⁹. aut aquā por
tulace cum carabe et bolo ar. et addit cum eis
de opio. Et auctores qdaz in corrosione ma
xime solliciti fuerūt de sedando descensuz catar
ri acuti et de sedando tussis. dixit Hal. et ponit
4^o q⁹ nētis. Medicie stupefacientiū seminum
ualent ad tussis grauē uehemētēz accidentēz ex
spūto sanguis et qbus reumata descēdunt ad pe
tus mala. Dixit Serrap. si ē tussis uehemēs
que solidatiōes uulneris p⁹hibet sedamus eaz
euz gūm arabico et dragaganto et silibis. Et
ibely. dixit papaueris da troc⁹ et uiubarum sy
rupuz cum aqua arnoglose et silibis. Et dixit
Si tussis acciderit cōtinuet hāc subsequi et in
aquā quā biberint terra p⁹biat cipea et arme
na et spodiuz. Dixit Rasis. 4^o q⁹ nētis. Dico
si affuerit caliditas et sitis uehemēs cum spūto
sanguis. s. seminiū citruli cucumeris uel melo
nis longi cucurbitae portulac papaueris et iusqa
mi et opy aut p⁹ter quēntēz et da in potu cum se
mine apy et anisi ad deducenduz ad locuz medi
cinas illas. In libro de euchimia et cacoci
ma postq⁹ Hal. dixit de effectibus p⁹ueniētib⁹ bus
a lacte caseato in stōacho mirabilis est qd de
tribato sanguis si in uulnere p⁹fundo patiat ali
quid qd tale uel in uentrez uel in aliq⁹ itestinoz
q⁹ fluxerit. Exoluitur. n. et infrigidatur et puo
rum pulsiūz sunt. et maloz pulsiūz ac ē putre
dinis uicināuz sanaz p⁹culaz. pp quā aut eaz
oiz familiarissimūz hūoz nostroz. euz infrigi
datus fuēit tā magnaz passionū cā sit. Yngitōe

ipaz malo motu suppositus neq; large supra tras
fertur ad significanduz morbu; ad que ipa seqe
Dixit Aristo. 10. pbleumatu pmo Quibusda
aialibus inest tussis ut hoi. gbusda aut no ut bo
ui. Cuius cam assignas dixit hoc id esse qz in
pluribus aialib; supfluitas q esset ca tussis co
uertit in aliud. no cim qurrit interius in pect?
sz transit exterius z ibi quertit in pilos uel cor
nua et fitta. In hoi aut no e sic. no eiz extra fer
tur ut in aliud quertat sz interius penta qur
rit in pectus ubi tussis generat. Hec insup di
xit Aristo. ho plurimu cerebrū respectu sui cor
pis et bz plurima hūiditatez in eo. et est frigidū
et hūidū. mō tussis fit defluēte hūiditate ad pres
pectoris. Et aduuar ad hoc statura hōis. quasi
3. ca recta et calidi oris spūs pp qd multi sumi
in eo eleuatur ad caput et ibi iueniētes cerebrū
frigiduz cōdempant et in aquea quertunt nāz.
q sicut pluuia ad pres distilat pectoris et ledēs
tussim qmouet. In equis tñ bobus et pecudi
bus accidit quida motus silis tussis qui pprie n
e tussis cu nūbil p ipm ex supfluitatib; expellat
tussis dixit Gal. de simplici medi

Causa

cina e una cois omni tussis. Et e q
uia p qua transit aer e pter equalitatez sua nati
rales. Motus cim puocans tussis accidit tñ cu
uenit in canaz pulmōis diuersitas egrediens a
cursu nature. Et illud e qm de puetudine acris
e tēpate ptransire hanc canaz semp. Et incellus
e i ea unda leni. Et hoc e subdit Gal. sz duos
modos et unus e ut pāculus regens canaz pul
mōis exiceet et exaspēt. Et alius e ut cadat in
ea aliqd corpus cuius trāsitus e in ea pter equa
litatez. siue hūidum sit in fba sua hoc corpus ut
uinū. siue si ceuz ut panis. Et n. casus cuius si
milis no e puenis cane nec aeri cōmisceri. Et
qz no asuenit de eius pprietate est ut ledat aial
dato qz no ledat mordicanōe uel alia qualitate.
Cum ergo cadit in ea aliqd aliqua horaz abster
si de sua intrinseca accidit ei in ut ueniat in artū
dine motus tremoris et motus agitatius quare
fit ca ut puocet hōies ad tussim.

Causarū uero spaliuz tussis alie sunt
pmitue. alie aniel z alie con
iuncte. De pmituis dixit Aulic. sunt oēs ille
q sunt de numero eaz q ponūt mēbra pectoris
lesa i cōplexione sua aut forams eoz. i. i pōne
aut que ipoz mouēt unitatē et iste res extrisece
remouētes pectoris mēbra ab ipsoz pplone na
turali aut sunt ifrigidāta. dixit. n. y. 5. afforū
moz q actu multū frigidā ut aqua frigida. aer
frigidus. emplā et alia frigidā extriseceus pecto
ri applicata sunt qmouentia tussis. Aut sunt
calefaciētes ea superflue. aut sunt explicātes su
perflue et exasperātes ipsa sicut e sum? aut pul
uis aut sapoz cibi acetosus aut pōticus aut acur?

Dixit. Serap. acetū facit accidere tussis abs
qz medio. Que aut ledant ea i pōne ipsoz
dixit Aulic. Et rex exirenea cadens in meatu
hanelitus que nō recipit difficultatē hanelit? i.
que nō recipit aerem hanelitus facta ab illa re
opilatione in eo sicut accidit tussis ppter casus
alicuius rei ex cibo uel potu in illo meatu pp ne
gligentia aut occupationē i sermone. Et ledētia
ipsoz unitatē sunt sicut casus percussio obuia
tio et alia ipsoz continuitatē soluentia incidēda

pforando uel pūndēdo. De cāis aut anitibus
dixit Aul. Cae tussis cōtinue. i. cōiuncte corpi
sunt sicut ea que accidit ex cāis corpeis calefa
ciētibus pplonez aut ifrigidātib; aut siccātib;
aut humectātib; siue mā uel cum mā sanguinea
aut colerica aut flatica subtili fluida aut grossa
aut mlica. mlica tñ rāzo e ca tussis. Et ista mā
qñz qgerit in dictis mēbris et qñz effundit ab
alys ad ipa. Que si fuerit effusa a supiorib; ut
a cerebro tūc dixit Aul. dūz ipa pmanet discurs
rens sup canaz sicut discursit aliqd sup parietē
nō excitat plurimū tussis. Cum aut effundit
in spatio canne qmouet tussis. Et silz cum mor
dicat et si discursat sup parietez. Et silz cōmo
uet tussis cum sit māsiua in pulmōe et uult nā ex
pellere ipaz. Et qñz fluit ad ipa ex stōacho
aut epate aut aliqb; mēbris pectoris q ipellat
eaz. Et qñz deriuat illuc cōitate corpi totius
sicut accidit in febribus et pprie in febre adu
stina aut febre unius diei laboriosa aut pestilē
tiali. et qñz sine febre ut in cacēsia. Et ipsa
materia qñz apostemans. et qñz non. sed est
cāns opillatōez i mēbris ipsis Et qñz e soluēs
cōtinuitatez ipoz ut est mordicanōe ulceratia

Plurimū tñ dixit Gal. nō accidit nisi hūiditate
q currit ad pect? aut a supiorib; aut ab iferio
rib; Et qñz dixit. A. e ca tussis lap generatus i
canali plonis ut dixit Gal. 4. de interioribus
Et Alexā. dixit. exponā q uidit z mirat? suz
Expuit uir quida lapidem asperuz dūz nō lenēz
resistētes tactui ut cadens i terra sonituz faceret
qui diu molestā sustinuerat dūz expulsi illū. Et
lap fuit ex uisoso humore generatus. Et nō p
multos dies ut pūfici solent ita defunctus est.

Et Paulus dixit q uidit lapidez exire cum
spūto sanguis. Et Aul. dixit. qñz egredit? euz
tussis res petrosa silis ciceri. Et ca ei? est hōoz
grossus in quē agens caliditas i lapidez quertit.
erat aut silis ciceri in qñtate qz nō pōt esse ma
gne qñtatis in cānulis pulmōis cum nō sint spa
ciositatis magne. Qd si fieret magnus nō possz
ex illis egredi. Et Azaranius caplo de tussis di
xit. Qñz fit tussis ex aialibus generatis in cāna
pulmōis et locis uicinis q aialia minora sunt mu
steliomb; et trāsferuntur d loco sue originis. Et
resultat tussis ex illoz motu. qñ hō qelcūt in lo
co uno qelcit et tussis. Dixit Gal. sup 4. regi
minis acutoz et ponit a Rabi in 9. pūcula sic
Malaz pplonez inequales lacertoz pectoris se
quit qñz modica tussis. ipa cim pplexio inequa
lis est ca tussis qz mordicat lacertuz et ipe mor
dicatus mouet cū desiderio ad expulsiōē eius
q d ledit ipm. Ex dictis pz q tussis alia est p
pprietatez mēbroz pectoris et alia e p cōitatez
ad alia mēbra siue illa mēbra sint mittēna māz
siue pprimentia dyasfragma. Dixit Serap.
Qñz fit tussis absqz mā currēte ad pectus imo
fit ex flōne in gibbositate epīs suple. uel in sto
macho aut splene. Et ex omni magna repletiōe
stomaci qñ ipellit et pprimi dyasfragma quo
ppresso coartat pulmo et qstrigit. Et qñ ambo
coartant accidit tussis. Et tussis insup alia e
sicca alia est hūida. Et sicca est in qua nō emi
tunt sputuz. Et hūida dū p opposituz. Et non dū
tussis sicca ut extimauerūt quida qz fiat siue mā
imo pōt fieri cū mā qñtis et siue ea. Et tussis

qdes sicce cā est aut puatio materie in mēbris ha
nclitus sicut ē illa que accidit pp malitiaz pple
xionis ualde frigide uel sicce singularis. i. sine
materia. Et que fit pp apostemata epis et pres
suspensarior epatis quibz colligant dyaphragma.
Et in qbusdaz hoīs fit pp apata splenis. i. qñ
sunt magna ualde. suple et qñz fit pp apa sōaci
eiusqz repleōe ex hōioribz uēositate potu ul' ei
do. Et qñz fit pp mē ineptitudiez ul' i obediē
tiā ad expulsiōē. dix Sal. i. pp hōp grossiūē
et uiscositates quare a mēbris amoueri n pnt pp
multā adberētiā. Aut fit pp humoz silitatē et
i pōp silitatē et fluiditatē qua qñs moueant
et separētur a mēbro et subleuētur sursum reuer
tuntur dissi et descēdunt inferius. Et qñz fit
dixit Aui. in pñ aduentus apatū calidē in pu
bus pectoris usqz quo maturētur. Et qñz fit cū
apostemate duro tussis sicca ualde. Et qñz fit
pp silitē repletiē spātū pectoris que nō expel
litur nisi cum tussi. i. diffiili. Et iō qñz frequē
ter tussit et nihil expuit. Et qñz fit p hūis de
bilitates. qñs eiz ibi sit materia de se obediēs
si tñ hūis expulsiua nō fuerit potens expellere
aut affuerit debilitas expulsiōis. i. pp hūis uo
luntarie mouētes pectus tussis erit sicca in qua
nihil expuet. Aut qd parum ualde. Aut hoc erit
pp banclitus. i. debilitatē. Nam cum banclitus ē
debilis nō pōt fieri ipemōsus motus quo expe
latur mā. uel pp banclitus. i. frequētiā ex qua
malitia addit in spūto ut nō faciliē educat ut
sparebit cap'lo de pleuresi et de epimate isra.

Tussis hō hūide cāe oppositē sunt pñctis.

Et iterū tussis alia ē maligna et alia nō mali
gna s; secura. Et tussis quidē maligne cā dixit
Sal. sup 6. cpydimiaz et scribit a Rabi. in 6.
pūcula sic. Et aut flux? fluēs a capite aut ule?
aut apa in aliquo mēbroz pectoris aut lantes
qstricia in pectore. Et tussis secura cā ē aut
mala 9. instrumentoz pectoris aut grossities gut
turis uel cāne pulmōis. Et rursus tussis alia
est que raro aduenit et alia q frequēter et ista dē
habere pñdos. Et iterū. alia est recēs et alia ē
antiqua cronica. Et tussis quidē i suo pñdo aut
multuz frequētat motuz aut inter motū et motū
mltū ierpollat. Et q est frequēs dixit Aui.
plm pducit ad spūū sanguis. Dixit Ipo. 3.
affo. si hō estas sicca. i. siccior sicca fm nāz et
bozealis. i. frigida uel minus calida q ea que
est temperata in sua nā. Aut pñtis hō fuerit plu
uiofus austrius qz mltū sit pluuiosus et calid?
multiplicabit in yeme tussies. Et Aui. dixit. cū
estas ē septētrional' pēz pluuiosa. et aut pñtis
ē meridionalis et pluuiosus multiplicat tussis
in yeme. Et dixit q multiplicat in yeme et hē
yemali et qñz multiplicat ē in uere estuiali. Et
multiplicat cū flatu septētriois. Et accidit tussis
de nocte pluriēs qz de die. Et qz nox frigidior
ē et poro magis clausi et mā minus euaporat et
euz hys de nocte patēs ea magis memorat.

Signa generis haberi possunt per sen
sum et hñtur per relatiōes. Et
signa facte a cāis pñtius et qbus cāis ex eis
ēi haberi possunt ex narratiōe ifirmi et astantiū
et inētiōe euz ingitiōe. De signis aut cāuz
pñtiaz dixit Serrap. Qñ sentis banclitus est
possibile ubi significare sup unāquāqz spēciez

tussis et ē fm hunc modū qñ si accidit ex mali
tia pñtis pure si quidem calida fuerit sentit
hñs eaz islāmātiōes uehemētes in instrumentis.
banclitus. Et accidit in facie rubedo quā seguit
uehemēs sūs. et desiderat extingitiōē. i. sūs et
iunātur uento siue alteratiōe aeris frigidi. Et
qd spūit est decliue ad coleraz in colore et sapo
re suo. Dixit Alexan. emineē et sentiunt ca
lores tussientes et respirātes et desiderius hñt
frigidi aeris et iunātur magis qñ aeres trebunt
frigidiuz qñ qñ frigidaz bibūt aquā et uisus eoz
calidi appent et caput simit. Et Aui. addidit
pñctis signis magnitudinē pulsus. Et signa
plexiōis frigide dixit Serrap. sunt q facies
est plūbea et nō sentit illie caliditas neqz sūs
et nocēt eis res frigide et cōferunt calide. Et
Alexan. dixit. Palidi sunt ul' uulū et capitiūta
te et neqz sūs hñt neqz salūz expuit. et ledunt
a frigidis sicut a calefaciētibz iunātur. Et ace
tositates magis qñ amaritudinē sentiūt. Et pce
sit aeris frigiditas et balneuz in nō sua hora et
dicta frigida. Et Aui. dixit. Signa eius sunt
additio eius ex frigore et plūbeitas faciei et pul
tas sūs. Et signa sicce dixit Aui. sunt augu
mentuz eius euz motu et fame et leuitas ipi? cū
sunt qes et repletiō et apur potuz et balneuz hu
mectantiū. Et dixit. euz nō fuerit spūūz nec
subule nec grossiūz ita q quasi nō sit salua tunc
egritudo ē aspitas pectoris. i. pcedēs a siccita
te exaspante illud et.

Signa eim pplexiōis pure est q oīo
non sit spūūz. Subil eim dixit
Alexan. ex sola distempantia expuit qd uidetā.
spūūz eim dixit Aui. ē signū eius q est euz mā.

Et Serrap. dixit. mala 7. nālis cognoscat
ex multitudie eius qd egredit euz tussi et ex eo
qd sentit de grauitate. Et genus mē dixit A.
significat genus et q spūit. Et si fuerit mē hu
mide. erit multitudo steruōis et pñtie in somp
no et post sompñū qz mē ille hūide in sompno
qstringunt. Et in nocte magis molestāt maxie si
frigide fuerint. Dixit Alexan. mālīs si accessē
rit tuf. oz seire si supcurrat reumatica mā. Et
si sic oz seire an ex capite an ex alijs mēbris.
Qd si de capite fluat necesse ē ut in anillaz aut
tracheaz arteriaz irritatiōē quādam moueat cū
sonitu in fauci bus exiē. Qd si ampli? in pul
monez fluat difficultas oriē in inspirando. Et
tūc iterduz sequit febris et lingua aspa et mala
. i. poma maxillaz sūt rubea et grauitas sentiē
in pectore. Et post hec si nihil dignum expuat
uox respirās. Et necesse est ex hys oib? signis
suspiciari inflatiōē in pulmōe factaz esse. i. apa

Serrap. dixit. materias descēdentes ex capite
cognosces p sonituz et mordicatiōes q accidit in
uula et canna pulmōis. Dixit Aui. qñz est. cū
frigore catarrus et hoc qñ frigus iuenit caput
materia repletiū et exprimit ipaz uel qñ debili
tat cerebrū unde agregant materie in ipō p uia
indgōnis. Et tūc sentiē descēdere qdaz ad pe
ctus et sentiē extensio eius in gutture qz pp ca
tarruz ptes gutturis extendunt qz replētur eo.
Et iō ēi sentiē in illis pñbus grauitas uel forta
se ēi sentiē grauitas in capite cū attractiōe mate
riez ad nāsūz s; in per nāsū nō egredit mā
imo pñctū illud qd descēdit ad nāsūz euz rāsa

tionem qz transit ad ptes colatory id qd transire
ad nasus dz et egredi p ipm. Et inde extensio
in eis que secuntur frontes. Et uidetur opilaroes
in paribus et in reliqs expurgatoris cerebri.
Et in def qz no expuat in pn^o rascantiois pp ma
teriaz esse crudas difficiles educioi. Sz deinde
expuit qddaz flauicu aut declinas ad curinitate
et viditatz. Est maxie citrinitas qm materie ad
uenit putredo. Et qnz dixit Aui. est cum ea fe
bris q qnz e effimera puenies ab oploe et dep
sitate facta a frigore. Et qnz est purrida qm. f.
putredo supueniret materie pp oploe. et adfunt
oia ali a signa dicta in caplo de catarro. Et si
gna facte ab apostematib⁹ et filib⁹ sic a botboz
et pustul sunt eadez. dixit Aui. cum signis pleu
restis et ppleumonte. Et facte ex inflone. i. ue
tositate sunt signa inflatiois. i. uetositatis et do
lor. f. pp uetositates et siccitas. f. tussis qz non
est ibi ma spuibil⁹ uel facta ex inflatioe. f. nutri
tiuoz ex apate uel alia re inflante et tuc adfunt
signa huius mebr⁹ inflati et dolor. f. in loco apa
tis et inflatiois et siccitas. f. tussis qz ma no co
tinet in spualibus. Posset in ex qm tussis esse
horda et hoc qm ad spualia aliqua ma ex nutri
tiuis effz descendes aut qm ptingeret iueniri ali
qua mas in pulmone. Et facte ab ulceribus
sunt signa ulceoz inferius in suo caplo dicenda.
Et qz accidit post spumz sanguis aut pp catar
rum mordica^m aut post spumz sanguis aut apa.
Et per cotatez ad stomachu cognoscat⁹ euz eo
qd dicit de significatioibus dispoiz stomachi
et euz additoe tussis qz addit dispositio in stoa
cho facies ee necessaria tussis siue sit replo siue
uacuitas. f. siue illa dispo stomachi sit de illis q
excitant tussis apud repletionem siue de illis que
excitant apud uacuitatem a cibis. plm in huius.
tussis excitat apud repletionem et cu fit digo cibi.
Et facta a cotate epis cognoscat⁹ p signa apo
stematiz epis qz si erit calidu erit cu eo febris
et si no e calidu non erit excusatio a granitate.
Et subdit. A. qz sidera et alias significatioes. f.
dictaz egruindinu stochi et epis uel significa
tioes alioz mebroz euz quoz cotate pot fieri
tussis ut scias si ab illis pcedat. Dixit Hal.
4. de interiorib⁹ et ponit a Rabi. in 6. pncula.
tussis ex mala pplone equali uel inequali in pul
mone qm est calida pax puz pondus sps imu
tat. Et cu est calida mltu generat desideriu atra
ctiois aeris frigidi et potius frigidi. Et euz p
longa generat febrez. Et euz mala ppla i pa est
pax frigida generat desideriu attractiois aeris
calidi et potius calidi. Et euz est frigida multuz
repletionem generat in pulmoe. Et dixit sup. 6.
epydimiaz ut ibi de ponit. Tussis secuta i febr
bus cu est nimis fortis calefacit ptes pectoris et
pulmois et augumetat potetiaz febris et fortius
dine sinus. Et cu e debilis et per longa interna
mouet mebra ad attractioes hriditatis subtil⁹ te
perate qutatis qz sitz diminit et caloz febris
Et Aui. dixit Qnz accidit febricitantibus tuf
Et nisi sedet tussis redibit febris ad initium.
Et est hoc sile ei qd dixit. 4. prima de dolore
capitis in caplo de cura purridaz in generali.
sicut eim dolor capitis qnz facit redire febrez
ita et tussis. Et dixit. tussis euenies qualescent
bus ex febre pot significare redditu febris qz

pot significare reliqas materiaz fore in plone
et qz e ca debilitatis et malitie digonis. Et cu
reuenit spumz et febricitat bo. tuciaz putrescit
ma et facit cadere in febrez purridaz uel etibicaz
Et tussis supuenies ydropicis pp ydropem mala
e et molesta. Et tussis multa et diu duras pdu
cit ad rupturaz uene in pectore et spumz sanguis
et saniei et pusiz. Et tussis reumatica mala est
Et facta diurna e pessima. Omnis tussis cu m
tis conatibus cum aqua rubet facies et oculi et
tandem modicu est qd expellit ad rupturam pducit
uene. Et si cum hoc acciderit patenti febris acu
ta est pessima qz si nil expellit debili exite hute
est mortali. et suffocatiua. Dixit Hal. sup. prio
epydimiaz. Tussis acutus assidue a capite fluen
tibus ad pectus tussis accidit cum rancitate. Et
si diurna fiat huius. passio no mitigabit tussis
sz inde fiet pusis. Tussis aut euenies euz mo
dico conatu sine labore et fatigatioe euz multa et
ueloci spumz educioe ad qua sequitur alemanio no
e molesta sz salubris significas fortitudinem uir
tutis et obediencia materie ad exuiz unde mun
dificabit pectus a materis in ipo ptenis. Et
dixit Hal. et ponit a Rabi in 24. Quidam uir in
sicens subito expuit sanie subtili et die quolibz
expuebat de hore illo. et postea die ultimo ex
puit putredinem et post mltura aliquam expuit mo
dicu sanguis. et postea corpus eius cepit eliqua
ri debilitata uirtute corporis sui mortuus est.
Et dixit Hal. de interiorib⁹. ego uidi queda
tussientes et emittentes pte pulmonis qui putrefa
ctus erat. Et uidi queda alii qui longo tepore
tussiens expuit modicu postea expuit sile glan
tib⁹ pus et no cessauit sic expuere donec uixit
Cura tussis dicta ptenit a potione
Et uariatur i uitaqz pro
uarietate capz euz Et dicta in uita est uertere to
regime in sex rebus no naturalib⁹ in qtrarium
sue cause. Sugendus itaqz est in oib⁹ spibz
eius aer grossus turbidus nebulosus et flau⁹ ue
torum impotunus Et eligendus est aer clarus
purus et quietus. Et dixit Hal. super primo
hboruz et ponitur a Rabi in 24. particula. tu
sis et similia et cessant cum homo eam tollerat
et abstinet se ab ea et maxime si parua et debilis
fuerit. Et uidentur accidentia anime que uirtu
tem proferunt ymo et ad habereant gaudio
et leticie iuxta posse. Uidentur exercicia fortia.
et longa et quiete et adbereat exercitio teparato
Et similiter sompnū uident prolixum et uigi
lias prolixas. sompnus tamen moderatus plus
inuat quaz uigilia eia moderata Et peccatum
minus couit in sompno prolixiori qz in uigiliis
prolixis. Et cibi fugantur difficil digonis
et mali chimi generantur Sed eligantur cibi fa
ciles digonis in qualitate oppositi qualitati cau
se tussis quozum quantitas minoretur. nisi ppter
eam inanietem tussis euenit Suppluitates co
tidie expurgent. Et sumarie oz tam in pferua
tioe qz in curatioe ut supradice cae tussis emre
tur querendo regimen in qtrariis eaz. Dixit
eim Serrap. tussis ex pplone siue ma nos cura
mus euz reb⁹ qrys pploni illi. Elligat itaqz in
facta a mala pplone frigida aer calid⁹ nart⁹ l'ar
tificat⁹. Et uita moderata puenit eis. Et qme
re hanelutu uoluer et stricura colli et circunli

gatio est totalis calefactis. Exercite plus et fricetur totus torax cum panis si non fuerit ibi materiaque exire diuerfat al' digerat materia illa donec educatur Et uigilet spacio longo post cibum Et si non adest febris uatur carnis bona rum animum et frumentalibus miscell cum fenu greco et butiro uel cum melle conditis Et pista na frumentacea in uino decocta multum uals Et si addatur ci butirum et mel aspitares pectoris remouet. Et ualet puls de fuffure et aqua ci cerum. Et si materia fuerit ibi uiscosa cofert panis de spelta Et tri cum mele et penidys con fert. Et de cibis secunde mense sunt dactili et carice et fistici et pince et canna mell et passul et sebesten Et anelaneassate donec mōdentur a cortice postea trite et sumpte cū mulla uel ydro mele antique tust subueniunt Et comestio carica rum cum amido. et nucib' si militez tust cofert antique Et nux cū testa sua in igne posita donec fere tota testa comburatur deum acceptus nucle us et mundatus sepe sumptus a tust liberat pa tientem. Si uero tustis a mala fuerit p'one calida eligat aerem ad frūz declinamē clarum et flatu euentatum boreali letetur et gaudeat adbe reat sompno et quieti Et confert ei balneū dul cis aque. Dixit sap. confert eis sorbitio ex fabis et ordeo et papauere albo et olio amido .d. Et fabe q'fracte et dissolue in decoctione euz oleo amido .d. et oleo cucurbit. Et sorbitio q' fit ex arriplicib' et crisolocāna et malus cum oleo amig. d. Et dixit Serrap. sorbitio facta ex tri donec resoluatur materie que remaserit nō est dimittit iuuamēti. Et si nō ē febris. ab soluius ē sorbere uelluz omi qm caliditas in eo ē pua et tūc ipm resolut. Et Aui. dixit Libi eoz sint ex olerib' frigidis et medullis. f. frigi dis sic cucurbitte cucumeris melonis et citrull euz oleo amig. d. p'isana ordeacea et alie sorbi tiōes fride. Et si res sit uehemēs tūc ualet aqua ordei decocta euz cācris fluminalibus ablutis cū aqua cineris abiectis extremitatibus. Et cib' factus ex mica panis decocta cū aqua zuchari et oleo amig. d. q'fert. Et ualet amigdalatū. Dixit q' ualet bolus iamentū coctus euz oleo amig. d. addito succo dulciuz granatoruz. Et si l'z sanib cu curbite et spinachia et lupulus decoctus cum oleo amig. d. Et comestio casei sine sale cito tol lit tustis difficilez a cā calida Et sicut in facta a p'one frigida quent potus uini odoriferi pa rēp limphati et aq' mell ita in i'ia quent pot' frigidus ex syrupo uial. et iulep. et aqua zuchari qm abstergit et subleuat et hoc quent qm calidi tas nō est magna. Et si l'z suc' cāne melis abster gendo mundificat pectus. Et aqua ordei dixit Aui. est bona ad agreganduz spuiuz et facilitan duz qz abstergit et p'fortat vtiquez ut dixit Raf. 4^o q'ntēris. Si uero tustis fuerit a mala cō plexione sicca dixit Haly. potest patienti dare ci bos qui lentant et applanēt ut amigda. et uiol. q'ditas cum amigdal. dulcib' et oleo aut polenta ex seminis citonior spuma euz penidys et dicto oleo. Et polentaz ex ordei farina et amilo cum zucharo penidys et oleo p'dicto. Et oua sorbeāt sorbitia et pinguedinē lactis recērez. i. butir cū zucharo. Et Aui. dixit. si nō fuerit febris. f. purrida quentēroz rep est eis lac asiniuz capri

mus uel alioz. cum aliquo regimie dicto in cura erbice. Et sorbeāt sorbitiōes humectatiuas et ad ministrēt aqua ordei et hūectatio pedum sup. cū oleis. f. humectatiuis. Dixit Almā. aqua quā bibunt iulep habeat admixtū.

Potio ho in generali tres hēt itentiones quaz una tūc ad cām tustis. Et 2^a ad ipaz tustis. Et 3^a corrigit accidētia. Et q' aspiciat cāz aliqñ alterat tūc ut in facta a mala cō p'one frigida pura. Et aliqñ alterat digerit ehat et diuerit ut in tustis materiali. Et aliqñ respicit mēbra cōcantia et mās mittentia ea corrigēdo et rectificādo et materie fluxuz phibendo. Et p'ma q'dez intentio p'let per ea que opponitur male p'ploni tustim faciēti. Et si quidem faciēs eaz fuerit mala p'plexio frigida siue fuerit a cā p'mittina siue corporali dixit Aui. si lenis ē puen tiōis. i. qz sit pauca et remissa et ex cā extrinse ca frigida rectificat eaz p'prehēso hanelius. i. retentio qm calefacit p'onez cū facilitate in mo mēto. i. in p'no tēpere et cito. Et si ē necessaria cura fortior ad hoc aut ad aliū p'plonis frigide .i. ad tustis pueniētes ab alia cā frigida tunc ex cura eius est ut teneat auelanā sub lingua factaz ex mirra uel storace calamita cū melle. Et ex quentēibus sunt electuaria calida et iuuentōes sup torace ex oleo yriuo et alijs calidis. Et ho faciēs tustis fuerit mala p'plexio calida cura est cū extinguēt us eaz notis ab intus et ab ex tra ap'p'riatis Dixit Haly. B. medule seminu cucurbitte cucumeris citruli et citonioruz p'sily et porulace an. 3. iii. amidi dragaganti et gūmi arab. obulos. iii. spody amigdo. an. 3. ii. penidia rum. 3. i. q'fice pilulas tenēdas sub lingua cum sp'ia semis citonior aut p'sily. Elie si l'z tenē de sub lingua. B. semini coius frigidioruz succi liquiri. an. 3. ii. cāphore. 3. i. dragaganti gūmi ara bici an. 3. i. informētuz cū syrupo uiol. Et pōt ex p'dictis fieri lobac qd lambendo sumenduz est.

Et pōt ad p'dictas pillulas addi de zucharo cand. uel penidys usqz ad delectatōez tenētium eas. Et si fuerit mala p'plo sicca faciēs tustim. dixit Almā. curat p' mureb. uiol. i. per zuchari uiol. iulep. uel syrupo eaz. uat. dydragaganto euz amig. d. Sumat oī sero coctear unū d pulue re floz uel folioz cucurbitte bñ exiccatoz. Et sumat butir recēs sine sale cū amig. dulcibus.

Electuaria quentē. B. semini cucurbitte cu cucumeris citruli et melōis dragaganti liqri gūmi arab. papaueris albi amig. d. terant optie et q'fi ciant euz zucharo albo solido. Et ualet terrenia bim sumptuz. Et decoctio floz malue euz zucha ro. Et amig. d. optie trite et euz iulep uiol i mo duz electuary cōditi. Et quentit pillule tenēde sub lingua humectātes. Et ubi est aspitas. dix Aui. cura sit p' electuaria mollia. i. mollificātia et humectātia q' lambunt. Et electuaria resump tiua et restauratiua bñditiuuz. Et iungat torax cum oleo de cucurbita de uiol de amig. d. But euz unguento resumptiuo qd sic fit B. mucilla ginis aliee et semis malue butri recētis sine sale assungie galline et porci recētuz et medule cer ui et uiuili recentuz an. p'ē. i. succi liquiri. candi dragaganti et gūmi arabici infuso in aqua an. p'is unius quartā cere albe qd sufficit. Et inun gatur gula et pectus totum et collum et dorsum.

Sepe mastice frustuz liquirit. mundē aut se
mē citomoz et salina deglutat. Qd si mala q^o
pōita fuerit. et cura pposita esse dz. Medulla
gnor coti sumpta multū ualeat ad tussis de cā fri
gida et sicca qz calefacit et lenificat. Dixit
Haly. si ex frigido sit et sico. sicut yeme et cum
flat septētrion sepe ptingit. uti oz sorbitione ex
aqua fursuris cū melle et oleo amig. d. Et garga
rizer cassiamfistū. cū aqua feniculi rē.

Eura Ho tussis mālts pplet p cūones mē
illius. Et si qdez fuerit sanguinea di
xit Scrrap. si uocat necessitas psonamus ba
silica suple uel nigrā. Et de sanguie trabať fm
tenozes vntis. Et si alius fuerit bñor dige
ratur et eñetur cū eo qd puenit. Si itaqz fue
rit colera subul. digerat cū syrupo uiol. uel de
uiubis uel nemifarino cū aqua orde decocōis
uiubaz et sebesten liquirit. et semini frigidop.
Uel cū syrupo qui sic fit. R. uiubaz sebesten
ordei mundi an. 3. i. semis lactuce portulace et
papaueris al. an. 3. S. seminum edum munda
torum. 3. i. radici ungule cabaline. 3. ii. deco
quāt et collent et cū zuchero albo fiat sirup. pōt
et fieri loboc ex dictis reb. Dixit Aui. elec
tuaria eoz qz labēdo sumētur sint ex mucilage
psily et granorum citomoz amido gumī arabico
et similib. Et qñz ponitur cū eis narcotica.
Et dix. si mā fuēt subulsi matura eaz cū dyacur
cuma et electuario l. sirupo de papauere et alijs q
ispiffēt mās Et mucilago quidā psily calidaz et
magnā tussis cito sanat. Et Aui. quidez can
ponēs i digestionē mē collice dixit. Res calide
fubulatiue subuliat mās et subulata nō spuit. qz
ibibit quare fugiēde sunt et non apprimēde. Et
digesta mā ipa purget cū māna et cassia et uiol
qñtus tamaridis et reub. Et qñz ponit cū eis de
electuario de succo rosaz et dat cū aqua capillo
rum uene. ungule cabaline. Et si quide mā fri
gida grossa et mscosa fuerit. cura similis ē cure
asmatūs. a simili mā et fz calide itēones impl. ē
Mā itaqz digerat et ppetur ut facilius educat.
dixit Aui. cū eis qz resoluūt eaz et abstergūt. na
m ut nō calefacias nisi cū equalitate ymo stude
i hoc ut lenias et icidas et lubricus facias. dz. n.
leniendo et diuidēdo dictā mās redi ipa lubrica
qz sic pata facilius educit per farmacuz solutūm
et iterū p spūm. Et de digestiuis bonis est si
rupus de ligri. Et syrupo qui sic fit. R. passul.
sebesten caricaz pingui an. 3. i. dactiloz 4.
numero radici feniculi apy et ungule cabaline.
an. 3. i. S. capillorū uene. ysopi calamētū liquirit.
an. 3. ii. cardamomi al. cordumēni semis apy et
feniculi et cymini an. 3. ii. decoquātur in aqua su
ficienti et colent et syrūpent cū melle et azoma
tizet cū optio cinamomo et modico croci. Cum
materia digerit et sequēter deť absterfui eius.
dixit Aui. syrūpus ysopi nō ē quētiēs eis nisi
cū qñtū absterfio aggregati grossi. s. digesti. nam
ille ē absterfor bonus. Et ex eis que sunt ma
gis pprīa in mūdificando ē terbentina cum me
le aut semē croci orientis cum mele aut cipi cum
equali mensura de mele. Et Almā. dixit. ex
bibe trociscos. hos. R. seīs feniculi et apy et su. i.
ligri. capillū uene. et dactilū an. 3. fice troc. cū mu
cilagine semis lini. Ellice aquā p sublimatōez
a folijs leuistici ysopi prassij enule et trifoliū se

rentis flores a qbus cū sugunt cōcipiūt in ore
dulcedo quasi mell. et cū eis et a florib. yreos
et exhibe eaz hñibus hñozes fñancos grossos
in spūalibus. attenuat eim eos et faciliat i pōz
spūm. Aui. R. rutā et berdomicaz et cum melle
misce et exhibe in forma loboc. Dixit Dyaf.
Resinā pini cū ficibus et liquirit. succo decoque
in aqua et decoctionē potui tribue. maturāt eiz
et spūm faciliat. Et puenit et uinū decoctōis
eius ymo et et uinū posuit in uegete lutata dēa
resina. Et puenit decoctio ysopi et caricaz.
Et ualeat cinamomuz solū et mixtuz cū cardamo
mo et croco aut mixtū cū melle. R. semis urticae
et nigelle an. 3. ii. qñdant et buliāt in aqua mel
lis donec medietas sit qsumpta colent et in co
latura ponat succi tirsopz caulū et succi radici q
comedūtur et succi feniculi pri. depuratoz et cū
zucharo fiat sirupus. Et ualeat sumere grana
tria mirre electe cū sorbili aut armoniaci cum
sorbili. Electuariuz quētiēs asmatūs et tussien
tibus ex frigore empicis et a materia frigida in
pectore et pulmōe coartatis spūre nō ualēib.
R. dragaganti. 3. iii. et in aqua dimitte triduo
q sit liber. una et. S. deñ. R. hanc aquaz et cum
sufficienti melle ad spissitudinē decoque postea
ab igne remoue et has spēs supmitte bene agitā
do et icorpendo. R. ysopi. 3. x. cynamomi electi
3. iiii. zenz. 3. ii. liquirit. et succi eius an. 3. i. et
grana. xy. dof. qñtus castanea. Et de uilb. est
aqua orde in qua radix q comedū decocta fue
rit uqz ad dissolutōez b. bita aut semē eius qd
est forius. Et loboc de melle cum pipe albo uel
longo et succo liquirit. Et si l. semē nasturtij cū
melle qfecuz. Et pinee cum sapa sumpt. Et
decoctio ysopi et rute et caricaz cū uino dulci
uel sapa. Si ho materia flatuca ligda fuerit
q sui liquiditate nō pōt educi fiat hoc loboc. R.
semis lini torrefacti uel fenugreci pte quā uolue
ris et cōfice cū mele utat. cinamomo. et electua
rio eius frequēter. Et mixtū cypressi sumpta cum
melle. Et quidē ois tussis bñda curat cū exi
catis mixtis cū absterfuiis. Tussī aut diffi
cili et antique ualeat syrūpus porri cū lacte mulie
bri bibitus. Et loboc facit cum puluere radici
dragontee. Et ipa et radix assa uel elissa come
sta sanat hñozales tumores toracis et cū sumit ut
bz nō reuerfuit. hñozes et ipm frigiduz optie
resoluit et cōsumit. Sufumigis ualēs ad an
tiqū tussis et spūm difficile et feridū. R. aristo.
mirre storacis et galbani an. 3. fice magdaleonez
cū butiro uaccino. et cū eis positus supra prunas
recipiat fumus p os et nares. Qd si mā flatuca
mediocri sbe fuerit in digōne et quēti syrū
pus qui sic fit. R. radici apy feniculi petrosi. et
urtice an. 3. i. seminis feniculi et sileris mon
tani et canabis. an. 3. S. passillarum sebesten
an. 3. vi. caricaz dactiloz an. iiij. numero semis
lini et cimini torrefactorū an. 3. S. capilli uene.
pulmonarie et trifoliū ferētis flores melleos an.
M. S. decoquāt et fiat sirup. cū melle et zuche
ro. Qd si mā mixta fuerit deť et sirup. q sic
fit R. uiubaz sebesten passula. orde mundi se
mini comuniū frigidop et seinis papaueris an.
3. i. uiolaz capille uenī ysopi calamētū an. M. i.
radici enule feniculi apy et urticae an. 3. i. S. car
eaz et dactilo. an. iiij. numero seminis feniculi. 3. x.

decoquantur et fiat syrupus cum zucchero. Digesta
ma fiat eius etio et insup diuersio sicut supra in
cura asmatia a fili ma dictu est. Ad tussis aut
sicca et ferit humectantia intus et extra aproxia
ta et eas in qua nubi spuit sanat freques recep
tio ad facie et os et nares sunt qui surgit ex ra
dicibus ungule cabaline cu in frustra pua scidit
tur et ponitur sup regulas ualde calidas. Dix
hui. stiprica ualde et stringunt meatum spuit et
io mitanda sunt euz necessaria e spuitio. Cum tñ
esset finita ma. ad et fortanduz pulmone relaxati
possem? ut eis maxie mixtus cu pulmone uulpis
Et ex eis melius est semē miri. Tussis aut
facie per cōitates sigdez fuerit ca apa tñ in mē
bris spūalibus iplei cura ipoz dicēda in sequē
tibus. Et si hā facta a sanie uel ulceribus in ipo
ruz mōbris curat cura empimatis et ulece pecto
ris et pusis. Et facta pp egritudies mirrituo
rum curat cura eoz in sequēti dicēda smone.

Si ho fuerit pp catarrus ad ptes pectoris
descēdentis curat cura catarrhi. Et si quidē cal
dus fuerit recipiat ad caput et facie os et nares
fumu aque decoctiois 2of. sandal. camomille et
liquiri. cu pauca campbora et hoc donec sudet
fortiter et yereit multus uicibus. Et teneat
in ore de pilis supra positis et sepe masticeit fru
struz ligri. abrafe. Utat pūfana ordeī cocta
in aqua decoctiois iurubaruz sebesten et semis
papaueris. Sepe teneat i ore granū amidi. Et
utatur sepe electuario qd sic fit. B. papaueris
albi. 3. r. dragagani gūmi arab. an. 3. iiii. semis
cucurbite et citruloru an. 3. iiii. trita diligēter cu
penidys i aq. 2of. dissolutis misceatur fiat gar
garisma cu dyacodion dissoluto in aqua planta
gimis uel 2of. Et in omni mā fluida siue calida
fuerit siue frigida ad ipaz inspissandā et eius p
hibendū descensuz fiat gargarisma euz stipricis
in quibus tñ non remaneat sapor acetosus nec
stipricus ut nō amplius incitent ad tussendum.

Et si quidē mā frigida fuerit. tñc pueniēs ē
ut euz dyacodion misceatur mirra et crocus. In
catarro eim frigido puenit ylopi decoctio et ac
ceptio caricaru euz amig. d. uel pistachys Et bu
tiruz euz zucchero uel euz mellis aqua sumptuz.

Dyabutrū ualens tussit reumatice et cōstric
oni pectoris et pleuresi nō uere. B. mel. dispu
matu et butiri an. 3. iiii. cymini anisi an. 3. i. liq
ritie. 3. i. ficiatur in forma loboc. Electua
riuz dyapente et ferens asmatia et tussenti
et ad oēs cās pectoris et pulmōis maxie. ex mā
flica liquida descēdente. B. storacis calamite
dragraganti mirre galbani tūgami albi cymini
torrefacti an. 2of. euz melle uel zucchero. Su
mū recipiat ad facie os et nares ex aqua deco
ctiois iburis masticeis laudani uel ex pōictis
et ambra uel gallia muscata seu alipta muscata
fiat magdaleon de quo posito super prunas re
cipiat fumus ut dictū est. Qd si pōicta non
pulerint et tussis nō deficit s3 timef de fractu
ra uene. Hui. dixit fiat administratio emplī de
ficibus attractiui sicut est illud in quo ponit si
napis uel aliud si le sup caput. Hui. radatur
caput et inungat cum melle et puluere sinapis l
gariosi supaspgat deinde toto capite supponat
emplm qd regat totus caput in modū infule fa
ciuz ex fimo columbino mirra storace calamita

mastice cera et caricis et.

Cura autem

respiciēs tussis ipaz i
plei p sedātia. et sedā
tia ipaz sunt. aut lenētia pectus et pulmōez aut
sunt sensus obitūdetia et māz igrossantia et susten
tia a motu aut sunt finitētia aut et sumētia māz
ipaz. Et de lenitūis qdez ab intus sumēdis
et ore tenēdis et extrinsec? aplicādis satis dictū
ē supius i hac cura a quacūqz cōplexione pura
ul māli et rigat Et similiter de stupefactiōis euz
stupefactio qritur q debent esse pūmixte cu tyria
calib? calis corrigentib? ea si ē sunt pille stora
cine note q sedāt tussis antiquā nociuā. Dix
Alman. si tussis antiqua nociuā fuerit adeo ut
egru in nocte nō dormire pmitat pille storacie
dānde sunt que recipiūt mirre et storacis et opy
an ptes equales. Pille alie utiles in catarro
et tussis molesta et ad dolorē fortes in quacūqz
pte corporis fuerit B. croci. cassie lignee stora
cis calamite ylopi castorei et opy an ptes equa
les et ficiant cu syrupo de papauere. dof. a gra
nis. x. usqz ad xx. Et de exiccātibz māz in
pectore et pulmōe collectā supra in cura asmatia
satis ē et dictū. Et de et ferētibz ē sulfur ul
uuz qd ignis nō tetigerit sumptū cu sorbili. Hā
dixit Serap. Putredies flaticas a pectore ex
purgat et educit saniez ex pectore. ueritū plus
opatur mixtus cu melle. Et ualet loboc de ra
dice briōnie cum melle. nā māz difficilis eradi
cātiōis per spūta depellit. Et carice cum pipe.
Et puluis olibani cu rubea 2of. mixtus. Et
Aristologia 20. fm oēm modū admastratiōis et
optie opatur ita q et suffumigata. Qūz et ex
pedit uenire ad fumigia sicut in asmatia cura di
ciuz ē. Et de pueniētibz ē uinuz suffumigatuz et
colofonia et sandaraca. Dixit Mesue admini
strāda sunt medicamīa exiccātia p? admini stra
tiōez mundi ficātiuz cōiuz et ppriori cu iteratiōi
bus pcedētibz pueniētibz. Dixit Ali. qūz
qz factis cūomb? sufficiētibz cu hūditas fa
ciēs tussis ē pueniēs ad et tūtatē. s. tā quā q spa
tur q illa exiccātia fiment et et sumēt eaz tñc ad
ministra suffumigatiōes euz arsenico rubeo euz
stercore leporis farina ordeī et corticibus fisti
corū et factis cu intellis ouorū et factis in 2of.
quorū unusqz sit. 3. i. et exiccatis ad soles. Et
fiat fumigatio cu eis trib? uicib?. Et ut inuit
Mes. pōictie maxie pueniūt cum mā est frigida
grossa ut pueniāt ea mundi ficātiōes pōictie. Hā
si mā grossa cruda ēēt multa. pōicta exiccātia
magis igrossarēt eā et essent cā pōicatōis. Si
tñ esset aliqua materia cruda nō grossa s3 fluida
ualde faciēs tussis tñc qūis multa esset possent
tñ pōicta exiccātia administrari et pēipue debi
liora ex eis et maxie si ex multitudine eius time
ret suffocatio. Et iō sunt qui expēnt pōictum
pbus Ali. Et cu hūditas puenit ad et tūtatē. s.
magnā ex qua timef premittitudine suffocatio
intelligētes de pōicta materia fluida. Dixit
Bal. sup 2? epydimiarū et ponit a Robi in 5.
Et scias q tussis diuturna cessat aliqn pp apa
qd generat in testicul et colligātia que ē inter
instrumēta pectoris et mēbra generatiōis. Et
auctores in spāli mentione fecerūt de tussis infan
tiuz et puerorū. dixit Ali. Sorbitiōes sufficiāt
eis. s. sicut que fiunt ex amig. d. uel cu penidys

uel que sunt cum aqua. carnis uel cum carib⁹ qua
fis uel cum decoctione sebesten passul⁹ uel carica
rum etc. Et in lactentibus decoquantur cum lacte
nutritis aut cum succo feniculi si indiges fortiori
et debet decoqui donec ueniat ad essentiam mell⁹
et paulatim exhiberi. q⁹ fit et ex lacte am⁹ d. d.
cum penidys decocto et zucchero electuariu⁹ uile
lactentibus. et q⁹ inungit⁹ cum eo mediu⁹ de lacte
papaueris albi et de lacte nutritis. Et q⁹ de
coquantur pinee mude q⁹ rite cum succo feniculi cum
quo postea colato cum bona expressione ponat⁹ de
zucharo et penidys et e⁹ uile. Q⁹ si i⁹ eis ma
teria a capite distillet ad pectus ponat⁹ sup⁹ comi
suras capitis empl⁹ factu⁹ de ibure et mastice.

Putrix quoq⁹ regenda e⁹ regimine queni⁹ti
ut supra dictu⁹ est. Et aut et medicine q⁹ daz
uales in tussi cum p⁹rietate. un⁹ lapilli iuuent in
uentre pulloru⁹ ymundu⁹ dextro brachio suspensi
p⁹seruant a tussi et coriza. Et dixit kiranus q⁹
lingua agle posita in pano lineo et collo suspensa
distinaz sanat et tussiz. Et dixit Haly q⁹ si re⁹
anseris cum uino bibitu⁹ tussiz mittat. Et asi
ni pulmo uel pul⁹ eius exiccatus et puluerizat⁹
et bibitus uili medef. Dixit Hyas q⁹ si er. us
cornu in lana collectu⁹ et in tall⁹ pedu⁹ infantiu⁹
obuolutu⁹ tussi medef et e⁹ exp⁹ ueri simu⁹. Et
Raf. dixit q⁹ si pes cornu suspēdat⁹ ad collu⁹ in
fantis e⁹ inuanius. Et lapis spongie suspensus
ad collu⁹ inuau multu⁹. De inueni⁹ti aut ad acci
dentia pauca locuti sunt auctores. At si fuerit
tussis cum sputo sanguis. radicem maioris q⁹ soli
de sub cineribus calidis decoque et cum mele mi
sce incisas uel bene trusas et exhibe sequēte po
tu aque calide in qua eadē radix decocta fuerit.

Et queni⁹ti tussi cum sputo sanguis ac et cum
fluxu uentris hoc leuoc. R. iulep. 208. et syrapi
murtini et penidys an. 3. ii. gummi arab. affi. 3. i.
al. 3. i. amili affi. 3. ii. spody boliar. et mirri an.
3. i. 5. officiant et recipiat ex eo an⁹ oēs cibum
q⁹ tuus est castanea.

Dolor lateris ac et aliaz p⁹ti
um pectoris est mala
sensatio in dictis mēbris pcepta
pp⁹ cas generales et p⁹culares q⁹
sunt cāe doloris de q⁹ ad plenu⁹
dicitur e⁹ in f⁹none pcedenti tractatu⁹ pmo de do
lore in generali. Et hic quidē dolor diuidi pōt
in genera et spēs quēadmodu⁹ in dicto f⁹none di
ctus ē. Et sūt signa generis et signa spēm
tacta sunt ex eis que dicta sunt ibidez in eodē
caplo. Et cura generalis ibidez et nō ē de p⁹
culari aut cura si quidez fuerit ab apate et uul
nere cura in sequētib⁹ caplis dice⁹. Si uero
fuerit a cāis p⁹mitiuis uel a⁹cedētib⁹ et cōm
etis factis p⁹mitiuis u⁹ltibus de cōsione et diuersio
ne cura in p⁹culari hic dice⁹. Nā si quidē fue
rit a cāu et p⁹uissioe et sili⁹ p⁹fert ut bibat⁹ cum
uino rubeo mume kirat. i. cū croci danichi. Et
reub. p⁹prie assu⁹ cum uino rubeo sumptu⁹ ualde
queni⁹ti. Et ualet puluis berbonice cum uino rubeo
sumptus. Et decoctio folio⁹ tasibarbas in
aqua queni⁹ti bibita. Dixerūt. cuzzi ualet ad p⁹
uissioē factaz in latere cassia si stula cum uolco

amig. dulciuz et succo endiu⁹te bibita. Et que
mūt ea que dicētur queni⁹ti in cāu et p⁹uissioe p⁹
ueni⁹ti in stōacho uel alijs mēbris nutritiuis.

Si uero fuerit a cāe corporali calida et maxi
me in dolore lateris p⁹uissioe multa dicētur in
caplo. de pleuresi. hic aut sciendū ē q⁹ dicta cō
ueni⁹ti frigida et maxie ex oleribus frigidis si ē
at⁹plicib⁹ lactuca spinachys. Et ualet sauch
de cucurbita et decoctio siue ius mes. i. robilia
ruz. Et bibat⁹ syrapius mol⁹ uel nenufarinus
cum decoctioe iunibaz et ligri. Et aqua orde⁹ d
cocta cum papauere albo. Et inungatur cum oleo
mol⁹ et de amig. d. cum medula cerui u⁹ituli mix
tis loc⁹ dolens. Aut fomēti⁹ cum filizo l⁹spō
gia ifusa in aq⁹ decoctiois malue bisimalue mol⁹
et capilluene. Et sup⁹dat ex ipis herb⁹ deco
ctis et q⁹ ritis ep⁹ aut et mixtis cum farina orde⁹

Q⁹ si causa doloris fuerit cāe corporalis fria ci
beur ex cibis calidis Et potus et si u⁹itū anti
quū linfaus cum aqua decoctionis yscopi. Dixe
rūt dyas. 2. Hal. q⁹ cum uris⁹ p⁹caul⁹ mixtus cum
4. p⁹te sui de fungia porci ueteris sine sale dya
foresiz efficit⁹ et dolo⁹re nimis sedat empl⁹. Et
est de uilib⁹ et exp⁹ i oib⁹ dolor. b⁹ a frigido
puentiū⁹. Et 4. q⁹ nēns scribit⁹ ex libro
cure morbo⁹ relato ad Hal. q⁹ si caules q⁹ busti
fuerit et cūm eoz mix⁹ fuerit cum adipe asinino
ad emplandū⁹ latus dolens uelociter mitigabit⁹
dolor in se. Et quidā dixerūt q⁹ ep⁹ facius de
folijs brassice cum assungia ueteri dolo⁹re et uetu
si sūmū⁹ tollit. Et ualet empl⁹ factū ex plūre
prassy et calamēti mixto cum melle. Et fortius
ē empl⁹ factū ex galbano sapino et opoponaco
rasina mirra et bdellio. Et ualet oleū yrinu⁹
uel keyrinū uel sambacinū in quo dissolutus fue
rit opoponacu⁹ loco inunctu⁹ dolendi. Et de que
mēibus ab intra est decoctio acori semen cala
menti et mēaltri et caricaz q⁹ colata dat⁹ cum
oximele. Aut. R. camedreos saluie berbonice et
seminis bauce an. p⁹ez. i. semis croci orientis
p⁹ez. ii. et decoquantur in aqua si frigiditas ē re
missa et si intensa in uino aut et in uino s⁹luto
et sumat⁹ ipa decocto postq⁹ colata fuerit. Et cō
uenit comestio alleoz coctorū et comestio pusa
ne cum pipe et amigdal⁹ amaris. Et de ualde cō
ueni⁹ti bus ē gēiane. 3. i. bibita cum aqua mel⁹.

Et berbonice. 3. ii. cū. 17. al. 7. xxi. q⁹is pipis
cum trib⁹ ciatis uini ueteris sumptu⁹ ubi frigi
ditas intensa ualde fuerit. Et ubi nō fuerit sic
intensa tunc queni⁹ti. 3. i. 5. pulueris berbonice so
lius cum duobus ciatis aque tepide. Et si p⁹
ualet flos anthos al⁹ flos sil⁹ cum semie. Dix
Haly. q⁹ Errapinu⁹ infusus in aqua semigreci
uel in aqua melis bibitu⁹ conuenit multum. Et
dicunt potest sumi cum forbili uel cum pusana

Et si sumatur cum decoctione enule et rite
fortius opatur Et eodēmodu⁹ ualet mirra sumpta
et opoponacu⁹ etiā Et ualet radix q⁹ comedū⁹ in
aq⁹ melis decocta. Q⁹ si dolor fuerit a uen
tositate grossa i pectore iclusa et extima⁹ q⁹ si
pleuresi dixerūt q⁹ calefactoz soluet⁹ et maxie
p⁹ uapozatoz factaz cum milto et sale solis uel ad
ditis eis semine feniculi et cumino u⁹ uaporetur
cū pane ordeaceo i furno decocto qui dūz bene
est calid⁹ ap⁹ri debet p⁹ medium et sup⁹ p⁹gi pul
uis cumini et q⁹ mulu⁹ et loco superponi dolenti

Et asa fetida bibita ualde pferi i resolutione uentositatis grosse in pectore ex qua dolor fit u. hemēs exclamare facies. Et pferunt oia que cumqz uentositatē grossāz carmināt et resoluunt ab intus uel ab extra apoziatā. Eligant tñ que in gradu caliditatis remissa sunt si febris affuerit. Dolor uero in musculis exterioribz eueniēs curat cura uniuersali doloris posita in pcedenti sermone.

Postemata mēbris

intrinsicis oia et modis oibus euenire pnt que et quibz exterioribz accidunt de qbus sufficiēter dictum

est in sermone 7. tractatu de apatibus. Itaqz si ē illa uenit a cāis pmutatis et corporibus anice dentibus et pmutatis ita et intrinsicis. Et si ē cāe corporales in extrinsecis apā cāt aut per uia congelatiōis mē in mēbro aut p uiaz defluxus ab alijs ita et in intrinsicis causant. Et recipiūt intrinsicā oēs diuisiōes in spēs quēadmodū et extrinsecā. Et intrinsicā apata aut accidunt in mēbris intrinsicis que sunt carnosā puta in cerebro corde pulmōe epē splene et renibz. Aut in neruosis sicut stōacho intestinis maxie gracilibus et matrice. Aut in pānicularibus sicut pīama tre duramatre dyaphragmate mediastino pleura capsula cordis et uesica. Et hōz alia eueniūt in mēbris dēmpse cutis siue pāniculi uelantis ipm et alia in mēbris lapse et subulis cutis siue rari pāniculi ipm mēbrū regētis. Et terminātur apata intrinsicā sicut extrinsecā aut per resolutionē aut per suppuratiōes aut per pmutatiōes aut per induratiōes grossi subuli resolutio aut per uia corrosiōis mēbri.

Et signa

quidē apatūz cerebri et pāniculorū eius tradita sunt in pcedenti sermone. Et que sunt apatūz gutturis supra in b. f. mōde plene posita sunt. Que aut sunt signa aliorū in sequētibz in b. f. mōde et in f. mōde sequēti in singulis de ipis capitis tradit ad plēnū. Generalia aut signa intrinsicorū apatūz sunt grauitas sentata in mēbro in quo ē apā et dolor cū ea si mēbrum ipm fuerit sensibile. Et apā qdēz si fuerit in mēbris nobilibz aut cordi uicinis sequet febris pīma. Si hō in mēbris nō sic nobilibz s3 magis uilibz aut remotis a corde licet pīma sequi possit. utplm tñ febris ipm sequēs erit interpolata imo aliqui pōt cārī in dictis mēbris apā ad qd nulla sequet febris maxie in ipius pñ et picipue si fuerit flāticus aut mīlicus. Et apostema ē induratus raro febris sequitur.

Cura

aut eorū duplici pfiat instrumēto. s. diēta et potio. Et in diēta qdēz obseruandū ē ut si quidē in cā fuerit aliqd pīmutatū illud abiciat pphibendo si l. oēs cām efficiētē augentēs aut pferuātēz apā siue fuerit cā pīpina siue remota. Et sūmarie totūz regimē uiendū ē in oppositūz sue cāe. Fugiendū est oīs aer grossus nebulosus uentosus et quācūqz hōis intensāz qualitates. Et fugienda sunt despicio suspitio timor ira furor tristitia angustia et solitudo. Et tā sompnus qz uigilia imode

rate uitētur. Et oīs motus imoderatūz inqetudo et frequēs reuolutio et multiloquūz uitari debent. imo et oīs motus mēbri apati. Ip̄m eim in quā ere uiandū est. mētēqz fricatio et uento latio sup ip̄o et in pīpino ei. Et dixit Sal. 5. terrap. inflatiōes in interioribz patientibz qñ balneāt oz cauere frigidū solū et aquā frigidā. affluētēz eim frigidū hōies et ēi calefacti dī facile trāspirabiles fieri diu morātibz in eo. Et in hys hōis inuit uitari debere apoziatōes actu fridoy sup mēbro apato maxie si inuense frigida fuerint. Tibi quoqz et potū mali cbi mī generatiui et multū ēi qñs boni pphibendi sunt. imo oz ut regimē subuliet iuxta tñ hōis tenozes. In singulis aut iterioz apatūz capitis cura p diēta ponet apoziatōis. illuc g. recurrēdū est. Et potio quidē aut respicit ipm apā aut respicit nām patientis pīcule. Et dixit Auē. collz. 7. q. medicatio apatūz in mēbris in terioribus eueniēt. Alia ē in qñz sunt in tali bus mēbris alia ē i qñz sunt apata. Et ppter ea in declinatiōis tēpore medicīne. s. resolutione que tunc ip̄s quēiūt ab aliquo stupicante nō denudent. Et in pīncipio. s. medicīe q. quēiūt repe lentes materiā nō denudent ab absterfuitis. In inuētiōibus eim pīunctis apatibus. i. inuētiōibus sumptis ab apatibus in qñz sunt apata et inuētiōibus sumptis a mēbris in qbus sunt ipā apata maxie cadit pīctio et maxie si apata fuerint in mēbris pīncipalibus suple et nobilibz.

De hys aut ababus inuētiōibz plenarie dictū ē ubi supra in tractatu de apatibus. In ip̄len do aut inuētiōes ab apate sumptas que ip̄let p puliū et trāsmi sū. natura patiētis pīcule diuer sitates ponit. Et eim dixit Sal. 13. terrap. mīnus in stōacho et epate stupicātibz uiendūz qñ hec qñz expellūt hōies ad pulmōē et cor. Et nō per stupicātia s3 per cibaria custodiendūz est robur toracis. Non eim in eo sic in epate et uētre tenuissime diētamus eo q. in epate et uētre cibūz digeri ē et pīculū ē in eis hōibus flōies. i. apā nō bene digeri cibū et sic augeri apā. ad toracez aut in pīuenit eoz q. sunt digesta qñz sufficiēs ē ip̄i soli que nutrit pīcule. Multū itaqz magis in pulmōe flōie hōie dimittenda sunt stupica adeo q. euz calastitio. i. resolutionis anodinis mīscēdūz ē aliqui d. actioz et eoz que manifeste calefaciūt pp ipm toracē. trahi eim ad extra magis q. ipellē quēiūt. Et dixit Sal. 11. terrap. de usu stupicoy. nec in colon nec in aliq. intestinoz neqz in musculis que sunt s3 pē cordia neqz in matrice neqz in uesica patiēte. Cū nūqz i fluit qd adhuc n3 mīlītudo supfluitatū fm tom corp. existit mīscē oz aliqd stupicūz s3 i epate et uētre sic qz i hys exsoluere totūz robur pīculo si mīmū est. renes hō et torax in medio pīdictoy sunt qz nō sunt sicut uenter et epar s3 ab hys de fi cāt. In hys. n. exsoluere robur pīculū ē s3 nō sicut in illis pīerqz si aliqui expurgare oporteat pīueniūt in torace et pulmōe. S3 renes et torax suphabūdant intestinis et matrici. Dixit Auē. ubi supra. debet scire q. i cōione apatūz mēbroz pīncipalū. s. nobilū. necessarie sunt due effiōes. s. flōmia et farmacia. Et ppter ea q. apata non sunt unius hōis s3 in ill. agregiūt malicia qñtatis cū malicia qualitatis tunc in effiōe due res

denudatus a stipitricoruz mixtione eē. ut confuet
 & ruita robur. Dixit o m corū uariat in plus &
 minus scdm principatus & opationū ipsoz opoz
 tunitates. Et ē dixit Gal. u°. terapēce noci
 uis eozuz usus ante corporis cōonez. sed magis
 si circūdano nos aer calidus fuerit ut fundant
 materie sufficienter. i. habundanter & multe ad
 locuz illaruz appōne. Dixit Alim. sunt catba
 plasmata composita hūia utritem confortandi
 stipitricandi apēdi. reolouendi & pponant ex sbyl
 calastitcis subtilib⁹ amaris & stipitricandib⁹. Et si
 utis euz eis plus repumere & confortare sicut in
 augmēto fit. fac in eis dñari apocruistica stipitica
 tia. Si uero plus incidere subtiliare & expurga
 re. sicut fit in processu status fac in eis dñari
 amara. Si uero plus resolueret fac subtilē dñā
 ri in compōne cathaplastimatis. Nam qñ illud qd
 influit ad mēbruz apatuz fuit plus & in beculioz
 fuerit pūcula ut est in principio augemus stipitica
 ca. qñ uero totuz corpus uacuz fuerit. & nō lan
 guida pūcula & nō amplius influit ut i statu bre
 uissimuz fit qd stipitricat & multuz facit calastitcis

Et dixit scdm omīs pūctas scilicet iteriores
 scdm quas putrit humor. i. in apate qd ē simbo
 & quale sequens ut iuenias dispōnez eozuz scdōz
 qd fuerit fortissimuz. qd pūmū & quale. qd scdōz
 & quale qd 3^m ut primo curas adaptes. Nam qñz
 quidez calor dñatur scdm patientē pūctiaz. Et
 qñz tumor ppter multitudinē qui ē aliqñ pro
 pter grossitiez dur⁹. Et sic ita sunt simbo
 . i. calor tumor & durities. Si itaqz calor dñabi
 tur tēptā^m euaporare qui elicitur per ea que re
 piduz hñt calozē sicut ē lin semen & camoilla mi
 scendo cum eis farina ordet uel fabaruz. Et cū
 h multociēs imiscem⁹ aquā & qñz acen⁹ ut in
 splene. Sed si calor non fuerit multus. tumor tñ
 fuerit magnus euaporandū audacter sine aqua
 miscendo pūctus fenugrecū. Si uero schrosis
 fuerit ppter grossitiez uel mscositatē acen⁹ cū
 amaris farmacis est miscendum & pproprie in
 splene. Et enim splen quia grossum euclut
 humorem ab epate a tali egrotat qz multum. Et
 ppter ea apta sunt ei farmaca que per oximel &
 absinth & capare sunt. Et dixit iterū si fe
 bris parua sit. et flegmon nō calidū et tenuum
 laboras ferre possit augeat uaporatiū & minua
 tur stipitricus. Nō eim hūc flōnez possibile ē iua
 re cū stipitricis euz neqz influit aliqd aliud eo qd
 firmet hūoz in eo qd patit mēbro p medicias
 stipitricas. Dixit Auer. coll. 3. 7°. Scias unuz
 qd ppruz ē mēbris apostematis cūez subtilez
 hñtib⁹. qd in eoz pñ sanies ab eis residat pe
 nitus. Et ppter ea quēmes ē in pñ in suis me
 dicaminib⁹ adhibere absterfina ut mundificēt
 meatus. Et si i sanie i pa fuerit grossitiez miscē
 de sunt res incisive. Et talia mēbra sunt pulmo
 et pectus et epar et stōachus. Et ppter ea necessa
 riuz ut ista absterfina ab omni mordicatione sint
 remota. Et iste res sunt sic aqua ordet et pulvis
 fursuris & dūte cū amigdalis amaris semē melo
 nis et elissario attritici cū oxizachara i apate
 epīs ppruz erit et scari ole loco attritici pñt
 poni. Et dixit in apatibus pectoris & pulmo
 nis res in quib⁹ acetum ponit sunt fugiende ut
 multū nociue. Et res que eis quēmes existūt
 sunt capill. uene. liquiri. syrup⁹ uiol. et ēt semē

na melonis in hoc cāu sunt oportuna. Et dixit
 Auer. scias qd necesse ē in qñtuz esse pōt ut uites
 ne istoz mēbroz apatoz ad sanem deducas et
 maxie apa pulmōis eo qd si pducto ad sanem cu
 rationē pfectaz nō habebit. sz aut indurabit aut
 eger perdet. Dixit Auer. 4. 3°. Dubelleib in
 trinfecce oz ut regant cū cōne & ppric euz cola
 . i. humor extens in urina et egōne significat qd
 sanguis totus ē malus. qñ inde vificat exstima
 tio medei qd sanguis ē bonus pter illud qd ad
 apa expellit. Et post cōne oz tūc ut mature
 tur. i. resoluat euz medicis equalibus sic est ut
 num tenue cum bibitur paulatim. Et subdit et
 illud cui intēto ē in maturatiōe exstima al
 cui intēdus ē euz maturatiōe exstima illud
 . i. de apatibus deduces ad exutraz. tale aut qd
 indiget exstima maturatiōe ē apa d mā gro
 sa et uiscosa difficilis maturatiōis cui nō sufficē
 administratio uini subtilis sz eger medicis for
 tis maturatiōis cū qualitatib⁹ repts et regis
 ad maturatiōē talis materie que sunt subtiliatō
 et incisio. Et iste medicie dixit Auer. sunt
 subtiliatue exiccatue sicut cinamomū et mirra
 et reliq silēs. et psequēter cū pota uini subtilis
 qd ē ad albedinē declue. Et de medicis cō
 positis sunt tyriacha metridatū omorisia. et cō
 silia. Dixit Auer. pñt 4. apata trinfeca si apta
 fuerint danda sunt ea que ea lauāt sic aqua mell
 et aqua zuchari. Et postea sunt ea qd maturāt euz
 siccitate. Et postea in fine rei nō adhibeant nisi
 desiccantia. Et dixit Medicis exiccatibus et
 stipitricis qd mēbris intrinsecis adhibent ulcera
 tis miscēde sunt medicie mundificatōes sic mel
 qz in ulcerib⁹ interiorz semp multiplicat hūiditas
 que indiget absterfioe et nō soluz absterfioe sz
 et educatiōe. Et sunt et in eis miscēde medicie
 que sunt ppric mēbro ulcerato. sicut miscēda
 sunt diuretica cū ulcera sunt in istrumētis urine
 qz illaz hūiditatez euz urina educit. et medicias
 ulcerū curatiuas ad locuz efferūt ulcerauz & c.

Eripleumonia dī

quidā a plantatiōe dī. i. pōne qz
 in ipso fit. ppter ea dixit cōcilia
 tor eam uocari pulmonariā. Alij
 dicunt decī a pīr qd est ignis & plemon qd est
 pulmo quasi ignis pulmōis. Inquit. n. S. era.
 pīpīonia non est nisi flegmon pōnis. flegmon
 aut ē apostema calidū. Et Paul⁹ silz dixit qd
 ē apostema calū pulmōis. Et Auer. dixit qd ē
 apa calū in pulmone. Et at calū qñqz per
 se quia factuz ab humore naturalī calido ut san
 guine uel colera. Et qñqz ē calū per accēsa. i.
 factū ab hūore naturalī frigido ut flate l mītia
 qui tñ calefit ex cohartatiōe unde arripit iuen
 tatus a calore extraneo & purefit. Et flancū est
 illud quod sepe accidit ab humore calido rari⁹
 & rarissime a mītico. Dixit Sarap. scdm plm
 non fit nisi successiōe catarrōz antiquoz aut sq
 natiaruz aut pleurec aut egritudinē alteri⁹ silis
 istis. Et fit h qñ expellit materia de egritudinē
 bus istis ad pulmonē & diones eius quinqz & re
 manet in eis coartata in dionibus pōnis oibus

aut in quibusdam eorum unde corrumpit et putrescit

Et fortasse colligitur hec materia in pulmone ipso absque egritudine alia sed in maiori parte dicitur Paulus ex guttis uisceribus a capite descendit aut causa squamane aut causa asmatice aut causa sula. i. pleureti aut causa alios morbis. Et forte hic morbus incipit de seipso in raro. Et hoc dicitur Aut. secundum duos modos. quia quicquid incipiendo. i. non precedente alia egritudine uel non precedente humore aliunde ad plene sed de supfluitate nutrimenti ipsi plenis in eo paulatim congesta. Et quicquid dicitur Desue fit sequendo. s. euentus catarrhi aut alterius humoris a toto uel aliquo seu aliquibus membris ad pulmonem. Aut sequendo pfocantiones. i. squamas resolutas ad pulmonem aut pleuresis ad ipsum conuersas. Et ois humor potest facere pipleumonia sequentes. nam quilibet humor potest ad pulmonem defluere. Sed pipleumonia incipiente non efficit nisi supfluitas colerica. Dicitur Desue. in pulmone plicideramus nutrimentum eius et quicquid adhuc pipleumonia colerica e uerior. Et plicideramus supfluitatem nutrimenti eius et sic quia e flica pipleumonia flegmatica e uerior. Sic dicitur Desue. Creditur Galieno dicenti quod uera pipleumonia fit ex flegmate. sicut ex superfluo cui accidit corrosio. Aut. n. Gal. 4. de interitibus ut ponit 4. continetur sic. apud pulmonis pro maiori parte e flatus qui in pulmone ex causa raritatis eius non potest concipere nisi minus grossas qui minus subtilis non adheret ei sed soluit et fluit ab eo de leui. Nota hic quod Conciliator non bene intelligens Desue reprehendit eum de eo quod dicitur quod considerando supfluitatem nutrimenti plenis. ipsa e flica. quia ymo e dicitur conciliator colerica. quia nutrimentum plenis e sanguis colicus. cui et in pipleumonia attestari debet. Sed Desue in prima consideratione quas fecit de nutrimento pulmonis ex preste uoluit quod eius nutrimentum sit sanguis colericus. et quod ex eius supfluitate fit pipleumonia colerica. Sed in 2. consideratione eius dicitur. plicideramus supfluitatem nutrimenti eius non intellexit de pipleumonia supfluitate. quia ita de ea dixerat. Sed de supfluitate nutrimenti. i. que aduenit ei supra nutrimentum suum ab extra et in ut patuit per Gal. e flica. Auer. aut 4. colligitur dicitur hoc apud finem plenis e sanguineus quod e quod colere ipso in eo per sui molituez non e potest et per multas humiditatem ad ipsum transmissas. Et neque apud flicum nisi raro in eo pficit. Dicitur Aut. pipleumonia fit ab ois humoribus. uel plenis eius fit a flicis qui in membris spongiosis raro non quicquid humor subtilis sicut plenis pleuresis est colicus e conuerso illius qui in membris in quo fit pleuresis est pipleumonia spissus striculus in quod raro penetrat nisi humor subtilis. Et ibidem. Aut. Quis fit pipleumonia a sanguine et quis fit ex genere colere rubee l3 minus quod a sanguine. Et dicitur inferi. Et quis fit a malia sed rarius. Quis dicitur adhuc rarius faciat malia pleuresis quod pipleumonia. Et dicitur etis per quod frequenter fit a flegmate. deinde a sanguine 3. a colera. et ultimo a malia fit minus frequenter. Hilbertus in motus h3bis Galieni. su prapositionis. i. quod humor subtilis non adheret pulmone in pipleumonia malia colice in frequenter etis euentu. Dixerunt quidam. pipleumonia flica e deterior moti ex affo. y. in morbis minus ac. mo flica est oppo. pulmone in duabus qualitatibus.

ribus. Et e quod flegma sui quantitate multa et uiscositate est difficilis digonis et resolutionis.

Aut. aut dicitur quod colerica e interficiens finem plurimum cum sua uiscositate ad eorum et acuitate sui. Et quia parum uiuat eo quod bibet et eo quod loco emplastri supponit. Illud enim quod bibet cum debeat esse frigidum equum caliditatem illius colere. non peruenit ad ipsum pseruatum in uentre infrigidat ois suum. in eo quod et equale opponat. Et eim fortiter calefit et inflamat a flama illius collere et ipsius apatis. Et si illud quod loco emplastri supponitur. non peruenit ad ipsas infrigidatione equale ei per eandem causam. quare l3 colera sit similis pipleumonia pulmone et nutrimento eius unde deberet esse minus mala est in deterior. per pliceras aliquid quas causas. dicitur. flegmatica et melancolica non sic e maligna nec sic interficiens quia licet eaz minus sit propinqua cordi non tamen eaz illa acuitate et inflamatioe. iuuant aut plus ex ebullitis et emplastris quia auxilia eaz debet esse calida et ideo efficaciora ad locum perueniunt. Et flica e est similis accidentali pplexioni pulmone per quam causas dicitur ipsas fore minus malignas quod melancolica flegmatica tamen et melancolica longior e quod colerica. ultimo tamen dicunt sanguinea minus maligna ceteris fore.

Et pipleumonia quod e sicut cetera apata quicquid remouet cum resolutione. Et quicquid sanatur et conuertitur ad empima. Et quicquid induratur. Et quicquid ad extirpatur. Et quicquid pmutatur ad karabitus ei e maluz.

Inquit. ypo. 5. affo. In pipleumonia frenes malia. i. frenes uera. Et e uel pipleumonia remanere. Et h3 id quod significat pipleumonia fore d3 malia colerica quod ut dicitur e deterior alia. Si in pmutare pipleumonia ad cerebrum ea non remanere. fortasse non esset hoc maluz. Ista tamen pmutatio raro ualde euenibilis e. Si autem pipleumonia supueniret pafrenes a uaporibus eleuatis a pulmone ascendentibus ad cerebrum licet sit mala. non tamen sicut uera frenes. Et quicquid pmutatur dicitur Aut. ad pleuresis. quia potest pulmone in extirpatione sua edicare m3as pleure. uel hoc raro contingit quia minus pipleumonia quod ut plurimum sicut ois est flegmatica est non e apta ibi in pleura saltem per illuz modum. Et e quod pipleumonia si eleuatur et salubris m3as eius non autem resouit autem per spumam expellit. Si 3o e magna et mortalis quod non possit superare potius aut prius suffocet quod possit care pleureti. Et per dicta raraz contingenzas dicitur. Gal. in pmeto affo. In pleuresi de pipleumonia maluz pleuresis non consequitur ad pipleumonia. Et quicquid dicitur Aut. facit pipleumonia succedere siu pores sic dicitur in pleuresi. Et e plurimum eorum quod succedit ei. Et terminatio quod e pipleumonia ad extirpationem quicquid possit fieri ad oia emunctoria et pluz pleuresis in plus terminatur ad emunctoria cerebri et cordis et quod pleuresis licet pluz ad emunctoria cerebri quod cordis quia uel a plene ad caput sunt late. Ab eo autem ad subascelas difficit. est expulsio nisi eaz uis e fortis. Expulsio tamen eius eaz fit ad subascelas melior e quod que fit ad post aures quia significat maiorem fortitudinem virtutis. Terminatur autem plecto modo minus quod pipleumonia per grossitatem m3e pipleumonia que plenis e flica non bene apta recipe digonem. Nare ria aut pleuresis est subtilis apta digoni et resolutioni. Quicquid tamen pipleumonia terminatur ad

excurā erit cā pipleumōia febris sic dicit ypo.
ut 4^o ponit. q̄nēns dispō pipleumonicōz in
gbus currit carbunculi erit cū febre inseparabilī
Et Rasis ibides dicit Dico q̄ si separabilis ad
esset febris cōtabescēt hūores. Et inde longa
fieret mora. q̄m si mitigata esset febris et do
lor ex quiete morbi nō esset opus nē ad expellē
dus mās cūz carbūculū s̄z foret durabilis resolo.
et nō erit cum ipā pipleumonia uria multe q̄ti
tatis. neq̄ multe ypostaf. q̄m si hoc fuerit. signi
ficatio dat sup digonē materie sufficientē. Nec
esset opus nature de carbunculis extrahēdis n̄z
spūz d̄z esse digestus q̄m si fuerit ut opus est.
nō esset opus nature ad extrahēdus carbūculos
Et colera simplex n̄z cōdominari digonē q̄m
eo q̄ huius accidētia sunt crisis. nō pcedit ex
eis cū carbūculis s̄z per solonē uēris et huius.
uñ si h̄ oīa accidētia sunt significāia ad salutē
et accidētes fuerit carbunculi natura tūc studuit
ad extrahēdus ipos subito eo q̄ nō erat morbi
in ultia quere. Et expulsio eius nō d̄z esse cru
delis neq̄z ē ita ut sit in d̄fectu ut nō ipediāt ex
pulsio eius oīo. s̄z dūpō eius d̄z esse oīo medio
cris ut expulsio ē fiat mediocris. Qd si in pre
feriori fuerit. et descēdat usq̄ ad loca que sunt
sub ypodūrys min⁹ maluz. Et dicit ypo. q̄
egressio carbūculorū signi ficit supfluitatē ita tñ
q̄ cura ipius carbūculi fiat in uelociori tēpore
Nāz nūi fiat sic et in urina grossa nō fuerit ypo
stasis laudabilī ipse carbūcul⁹ licet delibet pas
siones illaz. suspectus ē ne ledat mēbzuz in quo
acciderit. Et factus ē melior oībus carbūculis
qui egredit postq̄ mutatus fuerit spūz. et uria
eius quia egredit post digonē et erit mioris no
tūm in loco in quo accidens fuerit eo q̄ mino
ris malicie ē passio cū mā digesta fuerit q̄ ubi
fuerit indigesta. Qd si impediti fuerit carbū
culi et spūz non fuerit emissus postea sicut de
cer et febris fuerit contra maluz signuz dabitur.
Qm dubiū ē ne alteret mēs patiētis et mors se
quat. q̄m subfundatio boz carbūculorū signi
ficat in huiusmōi dispōne q̄ reuerſi sunt hūores
ad pfunditates corporis et manifestabit q̄ re
uerſi sunt ad pulmōnē. Et si supfundatio eorūz
nō fieret ad locum iam mundificaretur febris.
Et hoc esset post mundificatiōez spūi sed hoc
nō apelatur subfundatio sed solō et emendatio.
Et Rasis. Dico si hūores ipi reuerſi fuerint
ad plonē itēz passio erit uchemēti⁹ ex debili
tate pulmōis. Dicit. ypo. 5^o. affo. Quicunq̄
squintates effugiunt et ad pulmōnē eis quertur
in. 5. diebus peunt suple uel ante. ut plm tñ i 5^o.
q̄ pīploia est morbus patus terminaturus in
5. uel ante. Et si materia sit cūz debilitate uirtu
tis acquisita tpe squintatē cito iterficat. Et pos
set fieri similis affo de pīploia sequēte ad p̄e
sim. quicunq̄ p̄lesiz effugerint et ad pulmōnē eis
cōuerſi in. 5. diebus peunt. Et Aui. dicit q̄
interficat usq̄ ad. 5. dies q̄ in 5^o uel ante. Et n̄
interficat hec pīploia tam cito rōe sue materie
maxime cum sit flīca sed rōne debilitatis acqui
site ex primo morbo squintatē uel p̄lesiz. Et ex
uicinitate ipsius ad cor. Et subdit ypo. q̄ si pre
dictos quinq̄ dies effugerint empiri sunt. Et
Aui. dicit facit cadere in pusio eo q̄ mā illa fa
ciat cupi et sanabit. Et sic fiet ulcerat⁹ pulmo

et sic pusio. ypo. h̄ empima p̄ sanatiōe scripsit
Et hoc qui d̄z accit. q̄z uirtus iaz debilitata nō
sufficit resoluerē mās eius. sed aut subcōbit aut
illaz sanat. Et potest ēē q̄ ista sanatio fiat post
illos dies. 5. et potest ēē ante fieri q̄uis de se ip
sa mā non sit sic cito sanabit eo q̄ mā istius pi
ploie q̄m sunt materia squintatē l̄ p̄lesiz steterat
iam conclusa et cōculcata. et inde acqui fuerat iā
multa dispōnez ad sanatiōnē quare nunc ad pul
monē conuerſa et in ipso calido existēte ēē cōcul
cata cito recipit sanatiōnez. Dicunt uerifica
tur dictū ypo. et Aui. fere in oībus. fortasse qui
d̄z et p̄ncipē euadunt hys. s̄. quoz hūis nō fuerit
mīlū obilitata et mā pauca et n̄ mīlū malignata.

Signa generis. que sunt sig^a conuina
sunt ab auctorib⁹ polita. 16. quo
rum primū ē febris. Dicit Gal. 4^o. de iterio
ribus necessario est cūz ea febris acuta. Et
Errap. d. pū febris acuta intēsua. Et Pau
lus dicit febris acuta si līs aduſiōi. Et Aui.
dicit febris acuta. Et hoc iō q̄ hoc apā ē ca
lida ut supra et ē p̄pinq̄ cordi. 2^m signum est
banelitus p̄stictio multa dicit Gal. ubi supra.
h̄et banelitus p̄stictiōnē cū angustia multa sp̄s
ita ut arburet infirmus suffocari. Et Aui.
dicit Est p̄stictio banelit⁹ uchemēs sic suffo
cacio accidēs anbelanti pp apā qd p̄stictio uas
sp̄s pp quā cāz dicit Gal. q̄ coactus erigē
ut erectus aut sedēs stet ea positioē que uocat
ortomia. Et Aui. dicit Non tollerat infirm⁹
ut dormiat nisi sup colluz suuz. s̄. resupine quia
sup latus p̄foeat. 3^m signū ē dicit Gal. sentit
banelitus caliduz et maxie si fuerit berisipila.
Et q̄tez h̄et in emissiōe banelitus magni et atra
etiōe aeris frigidi. Et Aui. dicit caliditas
erit in ipō. s̄. banelitu uchemēs ul in ipō. s̄. pecto
re et in istrumētis banelit⁹. Et erit ipe banelit⁹
altus ueloz pp magnitudinē febris et nocuētū
eius. 4^m signū dicit Gal. sentit doloze incī
pere a pfunditate pectoris pueniētes ad p̄es to
raxis et ossis spīnal. q̄ p̄ncipulus tegens pulmo
nez ligatus ē cūz illis p̄ibus. Et sentiunt graui
tatē in pfunditate pectoris et pōderositas mīta
erit. Errap. aut dicit grauitas sentit i loco
et reliquo corpore q̄ totū corpus inde reddit
grauius. Aliman. aut dicit Anterior ps pectoris
doler. s̄. plus. Et subdit Gal. nō est dolor cūz
punctiōe q̄ nō est pungtiuus eo q̄ pulmo non
h̄z sensuz. De hoc dolore dicit Auer. collz.
4^o. dolor in hoc mēbro signū nō est q̄ hoc mē
brū insensibile ē s̄z dolor est dolor grauius
sensatus p p̄ncipulū suspendentes pulmōnē. Et
fortasse est extensius sensatus per p̄ncipulū ue
lantez euz. Unde dicit Gal. sentit tensio in
pectore. Et s̄l̄z dicit Errap. Dicit Aui. Est
grauitas pp multitudinē materie in mēbro non
sensibilis s̄be. Et extensio in toto pectore senti
tur qui dolor tensus ex pectore erex pfundo ad
p̄es toraxis et dorsum est. Et q̄z sentit inter
ambas spatulas. Et dicit Dolor q̄z sentit cō
tinuus. Et q̄z sentit soluz apud uisuz et p̄cipit
in anriorib⁹ pectoris. 5^m signū dicit Aui.
Q̄z sentit pulsatio iter ambas spatulas et q̄z
sentit pulsatio sub spatula et furcula et maillis
cōicauōe facta ad arterias d̄z pū. 6^m sig^m
d. d. Aui. q̄z sine creatu et q̄z cū creatu
h

qui pōt ēē diuerforū colorū. Dixit Almah
In his adest et quod cum exspūtoe emittit est
spumofus. Et tūssis scdm plm ē sicca in princi
pio. Hūil. n. scire pnt. Et si aliquid sciretur
est quid parum. De quo non sequitur alenatio
sed postea in processu multiplicat sciret. Et
Paulus dixit. hnt tūssis uehementē sicca. et for
te erit cum ea spūtu alicui? hūiditatis et inde al
lenatur patiens sed non erit uera alenatio.
7^m. signū dixit Aui. lingua piploici rubescit pul
deinde nigrescit. et lingua eius ita q̄ adheret
manus ei qñ tangit eā cūz grossitudine ipi? lin
gue. quod contingit ppter uiscositatē mae. 8^m
signū dixit Hal. hnt facie inflata et grossa. Et
Paulus dixit. erit repletio in facie. Et Sera
pio dixit inflatio erit in facie dūz exuberantes
sunt uene eius. Dixit Aui. coicat ei. s. lingue
s. de qua dixerat patiens in extensione et reple
tione faciei totius quia. s. apparet tota facies ple
na et tensa sicut etiā apparet lingua. Et ibidit. A.
et ingrossatur collū. 9^m signū dixit Hal. est
rubedo pomī maxillaz. ipsa. n. significat aposte
ma pulmonis. Dixit Serapio adest rubedo
in duobus pomis maxillaz ex excitatōe uaporis
calidi sanguis a pulmone. Et Almah. dixit
q̄ in maxillā ita uehementis sit rubedo q̄ tincte ui
deant. Et Paulus dixit. ē ascēsus et inflāma
tio uaporis nimis sursum sicut ēē ex igne. Et est
cum rubedine maxillarū. Et non rubent di
xit Serapio ex alijs mēbris faciei nisi sole ma
xille q̄ caro earū est caro recipiens excitatōes
uelociter. Dixit Aui. apparet i uirgiz maxillā
rubedo et inflatio aliter et melius inflāmatio. p
pter illud quod ascendit ad eas ex uapore pro
pter carnositatē et raritatem ipsaz. non. n. sūt ma
xille sicut frons in cute sua q̄ in cute frontis nō
est copia carnis rare. unde possit repleri uapori
bus unde non apparet inflatio siue inflāmatio et
rubedo sicut in maxillā in quibus qñq̄ uehementis
sit rubedo ut afflatur tincto. Et dixit Aui.
Qñq̄ senti ē ascēsus uaporis. quasi sit ignis i
sto suspensus et p̄prie in colica. Et apparet inflā
matio uehementis. Et hoc ideo q̄ aer in piploia
uehementē inflāmat. eo q̄ nō possit libere uenē
tari. unde inflāmat? gnatur spūs. qui cūz uapori
bus ē inflāmatu ueniens ad faciem eaz et inflā
mat et rubescit. 10^m signū dixit Paulus est
cum inflatione supiorū palpebrarū oclorū et de
clinatōe eaz ad inferius. Et uene oclorū essent
plene et p̄tūculi earū uentrosi et inflati. Dix
Aui. ē inflatio oculorū et grauatur motus corū
et repletio uenarū ipsorū et grauitas palpebra
rū. Et causa eorū ē ē uapor. Et apparet i cor
nea silitudo apationis et in pupilla silitudo ext
tus. Et hoc ideo q̄ ppter multos uapores ascē
dentes ad eos calidos rubescunt oculi et uident
habere quasi oblatiā. Et isti multi uapores i
pellunt oculos et corneā uerū? exteri? ita ut acu
atur oculus cūz ipinguatōe et uentositate. 11^m
signū dixit Hal. 5^o affo. in q̄mto affo. quicunq̄
squantes effugiunt et. q̄ in hac pmutatōe pi
ploico apparet pulsus durus sequalis et iordina
tus. Et qñq̄ ē cadens in medio ut ipse dixit in
comēto pulsus capto de pulsu piploico. Et
dixit ibidez oīz harū diuersitatu pulsus causa
ē agraua? nāe sub mā. 4^o aut de iterioribus

dicit q̄ sunt hntes pulsus undosus. Et Auer.
4^o colliget dixit. Ex pulsus necessario ē talis
qualis apatus calidus excepto q̄ in eo undosi
tas est manifesta ppter molitū mēbri. Et A.
dixit. pulsus ē undosus lentis q̄ mā ē in mēbro
leni et humida scilicet silita uel sanguica. Et
dixit undosus est diuersi? p̄cul dubio in dilatat
ione sua. Et qñq̄ ē istud scd̄ dilatatōes pl mas
Et qñq̄ accidit in dilatatōibus plibus uici sili
do. i. ut uici sili se consequat ita q̄ qñq̄ accidit ei
cadens in medio. Et hoc erit scdm unū quēq̄
modū pulsus cadens in medio qui sunt duo ut
patet a Galieno in q̄mento pulsuum in comēto
supradicto. Et uterq̄ eorū duorū modorū ma
gis accidit i piploia q̄ i litargia. Quis litargia
sit etiā apā accis in cerebro mēbro molli ex
steme. Et p̄ sedare hanc discordiā dixerūt
quidā. q̄ in piplemomia silita et sanguinea q̄
sunt de mā hūda humectate et leniēte subaz ar
terie pulsus ē mollis. Et q̄ p̄dicte piplemomie
sunt q̄ uel plm eueniūt. ideo mlti auctoz absolute
dixerūt q̄ pulsus piplemomie ē mollis undosus.
In piplemomia uo colica et mltica p̄p̄ exi
catione et induratiōe quā efficiūt in istrumēt
banelitus et pulsus. inducūt pulsu dūz et maxie
si multe fuerint ita ut extensaz faciat arteriaz.
Alij aut dixerūt q̄ nō catur pulsus mollis ab
solute in piplemomia i silita potissime qñ steterit
mā in pulmōe tēpore longo et remoluerit ex h
arteriaz. Hū in hac remolitiōe et in p̄n morbi
pulsus ē durus. Et alij dicit q̄ nō sit i piplem
omia pulsus penitus mollis i dicit mollis respe
ctu pulsus reperi in apatibus alijs uiscerū. Lūz
g^o dixit Hal. q̄ sit pulsus natura durus exponit
i. duriter et difficulter a nā pcedēs irasata mā
ad pulmōe et p̄p̄ cor. Non tñ ē tanta durities
et difficultas nature i pulsando qñ faciat pulsus
magnū. Et hoc dicit uoluit Hal. in 4^o comēti
pulsus q̄mto. 12^o. Et sunt qui dixerūt lute
raz Hal. supraductā fore corruptā. Lūz itup
ex mā translata ad pulmōe et p̄p̄ cor pulsus
i nequalis et inordinatus p̄ uehementē nē pu
gnas i morbi et morbi contra naturā. 5^o aut
dynamidiorū scribit. Pulsus piplemomici ual
dus est et spissus. Et Aui. dixit sūm plm est
magnus p̄ uehementē necessitate et istrumēti
lenitate nisi debilitet hūis ualde. iōq̄ si dedu
ceret hūis ad debilitatem calidum naturale p̄
multitudine materie suffocaret. Et sic ad piculū
deduxerit sit pulsus ut eodē 5^o. dynamidiorū d̄z
rardus et ueluti nō apparet fornicās et tandem
deducendo ad sineopes sit cū tarditate rarus et
finaliter seq̄ret mors. 12^m signū dixit Hilb.
urina reddit ruffa uel subruffa distincte limba
nsq̄ ad mediā regionē sine manus appōne. Hā
q̄m rōe māe silitice piplemomici et rōe pulmōi
qui ē uelut receptaculū mlti silitis urina debeat
esse in colore remissa. cū rōne inflatiōis et ebu
litiōis ex apate in spūali bus pueniētūz in mē
bris nutritiū urina tingit. Et ē in sba inferi?
tennis. Supius aut magis tendit ad spissitudinē et
ē spumosa. 13^m signū ē dixit Paulus cūz loquū
uoluerit piplemomici uelocitatē loquit ex mal
tia banelitus. 14^m signū est q̄ qñq̄ aduenit
in piplemomia subeb. dixit Aui. p̄p̄ multitudinē
uaporis hūdi et hoc in silita et sanguinea. In

flica tñ plus. 15^m signū est dicit Aul. q qñz
ē cū ea frigus extremitatū sup reuocatōes calo
ris ad locū apostematū. Et 16^m signū dicit
Serrap. bēstatio in intellectu et tremor adest
et mētis alienatio.

Signa Spēritus Signa sanguine dicit
Hal. et ponit 4^o qñētis. i. si
spūto mixtus fuerit sanguis nō multus et i colo
re rubens significat q sanguineū ē. Spūtu
qz esse rubēū aut subrubēū. s. rubedo maxillaz
esse dicitur maxia. Et malicia oīuz accidentiū remi
ssior. Et aderūt alia signa dominiū sanguinis et
febris et inflāmatiō. et uenaz appitio maior.
In colica tñ inflāmatiō erit maior. Et sciretus
in colica declinū erit ad subrubedine uel rufie
dinē aut citrinatē. Et ponderositas et haneli
tus constrictio in colerica minoratur. Dicit
Rafis. 4^o qñētis. si cū signis apatis pulmōis
fuerit inflatio inporabil et mēs minor quia. i.
fuerit cum alienatione apostema erisipila erit
Dicit Aul. si constrictio haneli? et grauitas
sensibil in pectore minus qz in flica et alijs erit
sed inflāmatiō erit in ultimo uehemens. Et erūt
alia accidentia dñij colere In flica et graui
tas erit maior et si haneli? constrictio et infla
tio faciei et palpebrarū maior et sompni mltitu
do et color i maxill? ē minoris tincture Et i alijs
partibus faciei erit albus. Et Rabi in 6^o p
tūcula. color albus pusie? significat pulmonem
apatus apate non intenso. Et Raf dicit 4^o
qñētis. Si inflāmatiō fuerit an parū cum fe
bre mitigata et ponderositas nimia fuerit apa
staucus erit. Et erunt alia signa dñij flatis. Et
erit. i. sciretus albus spumolus. In mlica ue
ro sciretus erit fuscus niger uel xidis. et graui
tas et constrictio minor qz in flica nō ppter na
turaz humoris. sed qz de humore mlico nō ma
gna qñtas i pulmone agregat. erit tñ maior qz
in colica. febris erit remissa. Et aderunt alia si
gna dñij hūoris mlici. Quidā cōparāt febrē
in piploia accētes ad eaz que accidit in pleuſi.
Et dicunt q ad piploiaz scdm plm cōtingentes
que est flica non sequi i sic intensa febris sicut
ad pleſis scdm plm cōtingētē que ē colerica. Sz
ad piploiaz non scdm plm qñgentes sequitur
febris intensior qz ad ipiaz que scdm plm qñ
git mlica exēpta. Et etiaz intensior qz ad pleu
resis non scdm plurimū qñgentē qz ista piplo
nia est de mā calida et ille sunt de frigida. Et
plus dicunt q ad pipleumoniā non scdm plm
cōtingentes potest sequi febris intensior qz ad
pleuresis ueraz qz qñis ambe sint de mā calida
in pipleumonia tñ ē magis ppinqua cordi. Et
sunt qui compant pipleumoniā et pleuresis ad sq
nantiaz in febre. Et dicunt q de per se in sgna
tia febris est remissior qz in illis ppter maiore
eius distantia a corde. per accēs tñ possit in sg
nantia sequi febris intensior ut cum ad ipiaz cō
strictio maior hanelitus sequeret. Paulus tamē
dixit iuxta qñtatez accidentiū erit caliditas apa
tis. Dicit ypo. in pñosticis. et scribitur sic a
Rabi. 4^o qñētis. si spūto mixt? fuerit sāguis
non colicus. sed in colore rubens in principio
pipleuōis. significat q salubris erit. Si uero fu
erit tali modo p^o ebdomadā aut plures tua spes
sit in ea minor. Et Hal dicit in qmēto q b^o

Spūtu significat apā in pulmone fore sanguineū
qz maturat. i. resoluitur post 4^m diē aut p^o 5^m
Si tñ in huius. passione apparuerit dictus spūtu
post 5^m. significat q est difficil maturatōis. qd
si tardauerit maturare erit hoc aut ex salina pa
cientis aut medici aut ex defectu uirtutis. Et iō
eius dispositio mala erit. Dicit Auerois 4^o
colliget. Ex signis laudabilibus in apate pul
mōis ē spūtu albi et equale. et qd facile egre
dit et suauiter. sic signū inlaudabile ē si spūtu
in quo dominiū aliam? hūoz manifestat. Sed
de spūto iſertus dicit. Tussis aut dicit Auer.
nō ē signū nisi cāe efficientis. Dicit ypo. 5^o
affo. et scribit a Rabi. 4^o qñētis. Si accidat
pipleumonia ex pleuresi malū erit eo qd b^o erit
ex hūore nimis crudeli. Et iaz dicitur est de hoc
supra. Quinto dinamidioz dicit. urina appens
nigra cū uarijs nebulis et urina indigesta an cri
stis mortē significat. Dicit Paulus. Qñz mū
dificatio fit per mſis aut per urina aut egōnez
et curatur ut nō pueniāt ad pusis. Sz si mundi
ficatio nō fuerit facta uelociter. ad pusis pueniēt
qm ide pulmo ulcerat ex ei? sanie. Et Aul.
dixit. qñ declinat mā pipleumonie ad uesciaz et
egredit in urina facit sanitatē necessario. Dix
Halien? et ponit 4^o qñētis. sic Decrepti ex
putrefactiōe accideēt i pulmōe et seniores i ma
iori parte moriuntur. Iuuenes et o in minori pre
sentiores et o ex debili etate eorū sunt minoris
salutis. Sz iuuenes sūt maioris salutis ex uehe
mentia hūtu ipoz qm egritudies pectoris et
pulmōis p liberatōe indiget mundificatiōe p
spūtu et hoc fit p hūtez potētez. Et tñ in oib?
putredinib? alijs iuuenes in maiori pre mori
tur. seniores aut non eo q in iuuenibus febres
sunt potentiores ex uehemēti caliditate iporū.
Et si hū dolores ex uehemēti sensibilitate. Et appz
hoc in putredinib? auris. Distinctio aut iter
pipleumoniā et pleuresis est dicit. Baro qz in
pipleumoniā ē angustia spūs nimia quasi esset in
focato. neqz hanelitus fieri poterit nisi cū ma
gna molestia. Et spūtu erit flaticus et dolor in
pectore. sz in pleuresi erit hanelitus magnus et
spūtu diuersus in colore iuxta modū mē et do
lor erit in latere. Et Raf. 4^o qñētis. Dico
in pipleumoniā erit pulsus leuis undosus cū ru
bedine maxillaz. Et in pleuresi erit pulsus dur?
qdēfatus et spissus neqz erit i maxill? rubedo
Dicit Hal. et ponit ubi supra. 4^o qñētis.
Cōicant hec ambo apata in difficultate haneli?
tñsi mutatiōe spūti et febre. Sz diuersitas fit
iter ea quia in pleuresi dolor fit in latere. Et in
pipleumoniā ex pectore. Et in pleuresi dolor
erit punitus. Et in pipleumonia ponderosus
solidus. Et in pleuresi pulsus fit solid? serinus
Et in pipleumonia leuis undosus.

Signa Qñ pmutat hūz raro ad pleure
sis alenat qñctio haneli? et adueniet pñctio
i. dolor punitus et spūtu eoz sunt tñ fm co
lores si les coloribus pleuresis plurimū tamen
eorum est flegmaticus.

Et signa permutationis
eius ad empima. i. ad supuratiōes pñima sunt si
gna pñesis que terminat ad empima. Et sunt ut
b z

dolor non minuat n3 febris 7 ut non uideat d
minutus in ipso de quo sit curandus aut utina
grossa hnt sedimen aut egone. Qd si uideris
egru cu3 dictis signis icolum fore tuc ipa puer
tit ad epima 7m aut ad exura accites supi aut
inferius scdm signa dicenda in pleureti. Et si
illic non fuerit uirtutis incolumitas tunc time
mores. Et subdit Aui. Qm fit saluofus dul
ce. i. salina dulcis pura. tunc iam fit empima qm
significat mae accumulati onē ad cupuz. Et si
mudificat. i. terminat per resolones piploia in
quatuor dieb7 e bonu. Et si no tuc plongat tem
pus. Et cu plongat tepus tuc ppleumonia fac
incurrere egri inflati onē peduz pp d. bilitates
digestiue uel nutritiue 7 pprie in extremis.
Dixit Paulus. cum apta fuerit nascitura qm
eicit sanies et qm res sals fecit. Dixit Aui.
Qm accidit apa du3 in plone. et significat ipuz
7strictio hanelitus cu3 hoc q ipm augumētat cu
diebus. i. qz in longo tepore fit istud apa duru.
et io in longo tepore pcedit addendo in malitia
hanelitus. et est cu3 grauitate et cu3 paucitate spuri
et cu3 uehemētē siccitate tussis pp grossities me
que no pot educi. sed est cu3 frequētia eius. Et
qm3 aleuat. i. tussis in quibusdā horis et est cu3
paucitate caloris in pectore qz mā est frigida.
Alia littera bēt cu3 puritate coloris qz ē cu3 fusce
dine qz mā ē mlica siue fiat scipiendo siue sequē
do. Et hic color fuscus uocat pms. i. remissus
a colore dyaffano. Et dixit Aui. Qm3 accidit
in pulmōe apa molle. Et signa ei3 sunt 7strictio
hanelit7 cu3 salina plurima 7 hūditates i pectore
absq3 caliditate. repti ē eim pectus ad tactus leue
et calidū nō tñ multū excedente ultra caliditatē
naturales. Et in facie nō est rubedo imo plibet
tas uel tenebrositas ut dicit littera extra. Et
Qm3 accidit dixit A. i. pulmōe boiboz. i. apata
pua calida et qz sunt calida pua signa co3 sunt
signa apatis calidi 7 remissa. dixit g. Aui. sunt
ut sentiat grauitas et inflammatiō hanelit7 et ei3
7strictio cu3 uelocitate et frequētia. Et hic sunt
remissa respectu apatis calidi et caliditas senti
tur in pectore. i. remissa et inflammatiō absq3 fe
bre cōi. Et littera extra dicit Absq3 febre sin
copali et terribili qz nō est intensa sic in apate
calido magno. Et qm3 agregat dixit Aui. in pul
mone aquositas. Et signi ficat ipaz 7 motio late
ris in latus. Et febris leuis qz aquositas illa in
pulmōe calefit. et ex ea multi eleuantur uapores
calidi et lenes qbus calefit et leniunt mēbra.
Et de signis est apa extremitatū cu3 ipe inflamā
tur et malitia hanelitus. Et spūz subtile aquo
suz qd. i. est multū. Et dispō que est sicut dispō
ydropsici. Dixit Ypo. in regimine morbo3 ut
dixit Aasis. 4. 7mēt. signū nasciture i canali
pulmōis ē febris debilis cu3 pulsatiōe in medio
do3. et prurit in corpe et rancitate uocis. Et
ē cu3 odore in ore ad modū odoris pisci. Et
Aui. dixit qz signū eius sunt febris debilis re
missa. Et pulsatiōes et dolores sentiūt in medio
do3. canna eim nō est sic pulmo in hoc q non
sentit qz ymo senti per pānculū regentē eaz in
quo adunat materia apatis et in quo fit ulcera
tiō uerū dolor eius est dolor leuis. Et accidit cu3
hoc pruritus in corpe pp uapores dispersos ad
totū corpus. Alia littera bēt accidit prurit in

7fractiōe. i. nariū et foraminib7 co3 pp ppinqui
tates co3 ad canas. Et rancido uocis. Et spūz
paucuz qz mēbrū est du3 in quo nō pot colligi
mīta materia spūabilis. Et dixit qz si ulceratur
erit odor oris eius fetid7. Dixit Aaly. 6. pra
tice. In cura pleuretis 7 piploie ad iuncē qdaz
ē si multudo. Ideo3 auctores curā gñāle utiq3
in uno caplo posuerūt. Et plures co3 de cura p
ticulari piploie pauca scripserūt qenti eis que
dixerūt in pūculari cura pleuretis. qm3 aliqua
lis sit dria inter unā curam 7 aliā ut apparebit.
Enālis itaq3 cura co3 de dicta pplei 7 poti
one. Et in uno quo3 illorū duoz istruimoz. cu
ra uarietate recipi fm 7sideratiōes sumptas.
Quaz prima ē 7sideratiō mōi sbe mae faciēt
apa in subilitate eius 7 grossitie uel uiscositate
aut mediocritate inter pūctia. Et 2. est 7sci
deratiō in qualitatib7 primis ip3 mae. i. calidi
tate frigiditate siccitate uel hūditate. 3. ē cō
sideratiō modoz terminatiōis horū apati i re
solutiōe uel supuratiōe uel al3. 4. est cōsideratiō
in temporib7 ip3 apatū an sint i pūm augmē
to statu uel declōne. 5. est cōsideratiō accide
ti3 eis supueniētūz penes intensiōē 7 reissi
ōē ip3. 6. ē cōsideratiō in egriūdinib7
que aln eis compli cant. Et 7. ē cōsideratiō
7uitis 7 alie3 pūculari3 ut etatis temporū anni
7 reliquoz. Sciat tñ medi3 ante oia qz i cura
tione horū apatūz inducie sibi non dant ad op
anduz sed festine auxiliari non desinat. Dicta
itaq3 in ordinatione existit mēsure rez sex non
nāliuz. Utetq3 huiusmōi patiēs aerē frigidū
omni tpe ac etiaz excedentez nūmū in calidita
te. Et uetoz nebulosuz 7 plumosuz fumosuz 7
7 puluerulentū. Et aerē ē lucosuz multi splen
doris solarys radys illustratū. Sed elligat aerē
camere siue ab omni fetore mūdūz ab omni imū
dicia uel laruz quētū 7 obscurū. Et sit in came
ra ignis sine fumo faciēs in hyeme aerē decli
nare ad quādam caliditatē si apa frigiduz fuerit
Et si fuerit calm ad tepanciā. In estate uero in
apate calido declinet aer ad tepiditatē. In calō
uero ad frigiditatē quādam. plus tñ in colico qz
in sanguineo. Et utent furozē iram curas tri
sticias 7 omne malas spem. Sed orientur mēte
cum spe salutis letantes 7 gaudentes. A. oī
7 surrectiōe de lecto deuitēt. Et dixit Aal.
sup 6. epydumari ut 4. scribit 7mētū. uitare
debent uoces magnas 7 oēs res cu3 potentia pe
ctus extendentes. Stent ergo queti sine mur
mure 7 clamore 7 non loquant nisi necessitatis
gratia. Et tunc et uoce suam 7 submissa. Aln
tñ dixit Aui. necessaria ē cōmonō quedā parua
sicut ē morio infantis cu3 cuna. ut dixit Eozd. i.
littera extra. Et accubant in loco non uacillanti
cobopti scdm temporū qualitātē capite elenato
sub figura in qua a dolore minus molesteē. Di
cunt aut q in pīes pūncipio 7 cu3 mā ē in fluxu
7 cu3 accidentia icardūnt. meli7 ē tacere sup
latus opposituz qm non sic tunc fluūt ad apa ma
terie. Et si l3 cu3 iam digerit materia. Et iam
ē intentio ad eūē magis qm tunc tacendo sup
latus opposituz mā colecta in pleura pāmplius
grauat 7 extendit eaz quare plus rarificat 7 in
plus de mā resudat ad extra unde minuit cole
ctio tunc etiaz magis grauat sub se positi pīes

pinqu
 spuius
 colligi
 ceratur
 .6° pra
 ē quid
 ē curā
 is que
 aliqua
 arebit
 o poti
 toz. cu
 mptas.
 faciēti
 ositate
 est. p
 .calidi
 3° ē cō
 iūti r
 iā dīre
 angmē
 accide
 reffio
 dimbu
 deratio
 ni anni
 i cura
 ad op
 Dicra
 e non
 rigidiū
 ali diti
 osuz t
 i splen
 ar acē
 ni imū
 in came
 ē decli
 su fuerit
 nero in
 calidū
 i co qz
 as tri
 mēte
 . oti
 i bal.
 untare
 nia pe
 re mur
 titatis
 Aln
 parua
 cord. i
 elanti
 elenato
 ē. Di
 fluxu
 e sup
 pa ma
 i iam
 do sup
 mplus
 ē. i in
 ē cole
 plocē

65

sed eius fumositate stercoreis detenta deducit ad locum leuius. unde opus est ut dolor fiat uehemētiōr. Et si mitigatus fuerit ante parum opus ē ut cōuertat. et si in p̄terito mitigat⁹ fuerit omio opus est ut quertat uehemētiōr. Et sūmarie notus sit qd si inceperit febris cū dolore i latere si temp⁹ acceptōis cū fuerit p̄pinqū et solutō uentris non affuerit nulla detur ei p̄sana dum ad inferiora uentris non descenderit cib⁹.

Et ait Rasis. Dico et dū non mitigat ipse dolor et facta fuerit minutio aut purgatio. Sed si qua sba stercoreis detenta fuerit i isthmis et non descenderit et in p̄ximo supra eaz acceptum fuerit cibari⁹ crītere fiat si patiens fuerit in uenis et potens. aut fiat suppositoziū si patiens fuerit adolescens dum ipsa sba in toto egrediat⁹.

Et dixit Paul⁹. utant dicto regie subtili usq ad declonē manifestā. Et adhuc cū manifesta erit declinatio uterū frigida et grossa. Et A. dixit et post declinatiōē manifestā aliena regimē igrossat usq ad administra subtilitatem. Dixit .n. Hal. super primo regimē acutor⁹ ut scrip sit Rasis 4. q̄nētis. Quidāz medicus cuidam patienti p̄fess⁹ eo exīte i declonē p̄fecta sue p̄fionis ita qd nulla alia cura idigebat. nisi ad spuendū illos humores solūmodo qui digesti erāt et dedit de lenticulis confectis cum aceto ad nutrimentū. Et inde cessauit spūz ob ipedimētū illius nutrimenti. Et fuit causa ad mortē in 2. nocte. Sed in declonē et etiā post aliq̄d dies utatur mica panis et ouis forbilibus et caribus paruari⁹ pullari⁹ perdi cum aut fassianorum aut lactantis edī ul lactantis caprioli. Dixit Hal. 2. de simplici medicina. Et scribitur a Rabi. in 24. p̄cula sic. butrum cum melle mixtum mirabiliter est uile dñs apostematū in pectore et pulmōe ad spūta excreanda. Et cū hoc digōez pcurat. butri tñ utilitas eūz solū sorbetur in pcurada digōe est minor s3 in spūis excreandis est maior. 4. aut q̄nētis sic scribitur Butir coct⁹ comest⁹ absq3 alia p̄mixtione facit ad maturand⁹ pleuresis et p̄plemonā et spūz ipoz. S3 si mixt⁹ fuerit cum melle et amigō. a. plus ualens erit ad spuend⁹ et minus maturadū. Ait Rasis. ad estimo qd ipse dixit de butiro recēt nō decocto. Dixerūt eim si mitigata fuerit febris ante p̄p dand⁹ ē p̄tēcis in cibo de pane cum butiro nō decocto et zucha ro lapidoso albo qm facit uelocē maturand⁹ et spūz. Et Rabi. dixit ubi supra. lac cum mele mixt⁹ ē uile h̄ioribus existētib⁹ in pectore et pulmōe. Dix Rabi. 4. q̄nētis. pona tur qd quidā h̄is corpus q̄dēpl⁹ solid⁹ et potens. et uenas largas h̄is. et potētē h̄at h̄ites ad portand⁹ indigent⁹ famis passus est pleuresim in tēpore nō uehementis frigoris. et os stōaci eius fuerit potens. et eūz hoc usus fuerit ante hoc cibari⁹ mlti nutrimentū. Et sit ali⁹ h̄is corpus rap. et humect⁹ et uenas subtiles. et debiles h̄ites ad portand⁹ indigent⁹ famis et os stōaci debile et ante hoc usus fuerit cibari⁹ n̄ multi nutrimentū et passus sit pleuresis in tēpore calido. Dico qd si p̄mo null⁹ nutriment⁹ fuerit datus pauc⁹ q3 fuerit potus usq3 ad diē 5. si spes data fuerit qd nō tardauerit huius morbus ultra. Et 2. datus fuerit nutriment⁹ a p̄mo

die eūz farre ordeī. Cura erit digna et ambo salubres erūt. S3 si mutata fuerit hui⁹ cura abo moritur p̄m⁹ q̄dez ante 5. diez strāgulabit uelociter. Et alius solutiōē h̄uit et defectiōez cordis paciet. Et maxie si p̄m⁹ fuerit in etate senectutis et alius in etate adolescentie qm tñc morz uelocius sequit eos. Dixit Ypo. p̄mo regimē acutoz. Et qm plus ē spūz s3 q̄ritatē refectionis quoq3 plus adhibendū est. Et idēz dixit Hal. i q̄mēto. Et Rasis. 4. q̄nētis dixit Juxta q̄ritatē multitudis spūi multa fiat q̄for tanto patiēz post cib⁹ eo qd eūz multo spūto dubitand⁹ ē p̄cul⁹. unde tñc uirtus indiget conforatiōe p̄nūtriciōē ut expellere ualeat totā supfluitatē. Dixit Aue. mensura nutriment⁹ et nō multiplices imo subtiles s3 qd necessarius fecerit multitudo acutitatis egritudis et putans cā prauitatis spūis et accidenti⁹ eius. Nam si egritudo fuerit queta leuis cibabis cum aqua ordeī excocti ualde decocti ut sit p̄sana grossa. Ipa nanq3 spūez facit et ē incūsa cōforatiua. Et si uolueris dulcorare ipaz fac cū zucha ro aut melle. S3 si egritudo fuerit inquieta sis q̄ritus aqua ordeī. i. ualde subtili usq3 quo declaref tibi dispō et p̄prie s̄m spūi. nā qm mlti p̄licat spūz securus es de multitudine mē. Et scis necessarius esse uirtutē. s. fortē ut sufficiat ad spuend⁹ multaz m̄z. Nutrias ergo cū aqua ordeī excocti et cōforati uirtutē. Et si m̄nuct spūz q3. s. nō spūi m̄a uel modicū spūi de ea subtilia regimē et sis q̄ritus aqua ordeī et syrupis q̄cum potes et.

De potu autem istoz patienti⁹ scias qd acutores multos potus eis iuenerunt. Quozū un⁹ est aqua. ipsa. n. infrigidat nutrit et abstergit et mundificat et stomach⁹ adiūuat. Et ultra ea que de ipsa dicta sunt in tracatu de dieta febricitantium sermone scdo et que dicta sunt hic. Hal. 2. regis acutor⁹ sup. s. hos itaq3 post solonē et. laudauit opatiōē aque ordeī post administra tionez solutū. Et hoc ad lauand⁹. Et et laudauit eaz post separationē ab eo. i. finita opōne solutū et facta ablutōe ei⁹. Et hoc ut sit loco cibi qd si sumatur eo adhuc epante abscindit opatiōnē. Et dē dixit Hal. caue pleurectico p̄pina re aquā ordeī ante corporis purgatiōē eūz s̄mo uel catartico et maxime si n̄a fuerit inclusa. Et .n. p̄m⁹ dederis ordeī aquā non transmutatur a stomacho et in intestinis sed calefit et ex ea uapores ascendunt acuti ad pectoris p̄tes et p̄fio augetur. Sed cum patientis corpus euacuat⁹ uenis tunc aquam ordeī dabis. Et si nondum patientis exspuit. an aquaz ordeī. hora una. 3. duas syrupi uisq. et post aquam suscipe ordeī.

Secundus potus ē ydromel siue aqua mell⁹ de qua dictum est in sermone 2. ubi supra. Qd tñ de ea hic dicit est dixit Serap. potus aq mellis sedat dolorē et abstergit ualē et nutrit corpus qm non grauāt ipm cib⁹. Et Aue. dicit Aqua mell⁹ ē magis ultima in humectado. s. spūz et facilitando ips⁹ minus tñ confortat h̄ites q3 aqua ordeī. Est aut aqua mellis duplex. s. aquosa et non aquosa. Et aquosa confici ē p̄m̄do ad quālibet libraz aque fontis. 3. i. mellis Non aquosa uero recipi ad libzā aque. mellis

3. n. y. Et aquosa quidez competit qm mā ē me
diocrit non multuz grossa nec multuz viscosa. ē
.n. debilis inacidis. Et potest dari loco cibi in
principio egritudinis brevis. parum .n. nutrit.
Non aquosa uero competit in mā grossa visco
sa. fortius .n. incidit. Et potest dari loco cibi i pī
cipio horuz apostematū qm plonget ips eorum.
utraqz tñ utari debet in febre intensa et liquefa
ctiua. Aut qm eēt dñuz colere in stomacho i cpe
uel eēt āpa in interituis aut sitis intensa aut uen
tris fluxus. Et in oibus dictis casibus cauenda
est non aquosa nigra. Qd si ex potu ei? accidet
sitis. pibe dixit Serapio ab ea et loco ei? da
syrupū uisof aut uleb. Et qñqz fit aqua mell
euz melle cāne. s. zucharo et precipue solido. Et
si fit aquosa et non aquosa et ē mioris icidōis
qz aqua mellis sed non ē tante calefactōis. nec
sic inducens situz nec sic opilans nutritia. Et in
fima ē potus delicatioruz. Dixit ypo. 2. regis
acutoz ydromel sanat spūuz viscosuz. Et Hal.
exposuit. i. dimitit ipm in dispōne sue viscosita
tis. Et dicit insicare. qz non incidit viscositatez
eius. humayn aut dixit q ipse intellexit de ydro
melle pauce qm ixtōis. De aqua mell dixit
Alic. mell? abstergetiuz mūdificatiū ē aq? me
lis. si non est āpa aut opilatio. qz aqua mell sua
dulcedine ē ipsoz opilatio. dicunt intellexit de
ea que ē pauce aque et mūti mell. Et iō subdit
q si in eis fuerit apostema uel opilatio tunc o
ut admistrētur ea que est cū multa aqua. mixtio
tamen in hoc casu uleb et aque zuchari magis
ea quētur. 3. aut potus ē oximel de quo dix
ypo. primo regis acutoz. Et qui plecti sunt o
portibus oximel danduz ē. de eo tñ dicit ē fmoē
2. ubi supra. Et ipm quidez confici ē aut mulie
acetositaris aut modice aut medioctis. De
quo dixit Ali. q pot? oximel facti ex melle aq
et pauco aceto ē agregans duas intentiōes exti
ctionis scilicet et mūdificatiōis. Et d ipso ox
melle loquēs Hal. 3. regis acutoz qmēto. 28.
29. et 30. dixit q oximel multum acetosuz. est
medicina fortis. et iō sua operatio non ē media
sed aut multuz confert. aut multuz nocet. si enim
inuenit? hūmē fortis qmouēdo multaz materiā
quā hūmē fortis pō. educere inuat multuz apien
do subtiliādo incidēdo et qmouendo. Si hō in
uenit? hūmē debile ipotenē educere dictā ma
teriā quāz qmouet tñ nocet multū qz materia
p ipuz mota et nō expulsa remanēs ifrigidat uir
tute acen et iūscat pp hanelit? frequētiāz qz ha
nelit? frequētiāz inducit oximel mltē acetosi
tatis. et sic est ut esse pōt cā suffocatiōis. Et
Ali. dixit q si ē multū acetosuz tñ ipuz aut fac
multuz spūere ut cū uirt? fuēt fortis et mā dige
sta aut ifrigidat et iūscat ualde ut cum uirtus
fuerit debilis et mā indigesta. Et qz ifrigidat
et iūscat fit adeo maligna donec illud qd inci
dit indigeat fortit hūmē ad hoc ut expellat. De
illo hō qd tēperatā bz acetositaris pōt secure da
ri. succurrit cīm hūmē. malit et ē phibēs dul
cedinis supradictuz nocumētuz et nocumentuz
sitis et ebullitōez colere rubee et ipi? generatōez
Et pōt fieri oximel ex melle canne q cōiter
Et syrupus acetosus simplex. Dicit oximel
mulie acetositaris nō pperit nisi hūmē sit fortis
et mā multuz grossa et egritudo breuis termina

166
tiōis. Elōget aut hūmē debili exite et mā gro
sa pap. Si aut mā est grossa et hūmē debilis d
exhiberi oximel pauce acetositaris. Et in mate
ria grossa et in ruitē fortit sit mulie acetositaris
sz det in pua qzitate euz multa qm ixtōe aque.
Et dñt q in omni egritudine cronica in qua
quēnt oximel acetositaris mulie dñt ipm pcedē
illud qd ē pauce acetositaris et post ipm illd qd
erit acetositaris mulie. Et dicit nullū oximel
p se competit in egritudinib? pectoris. si pectus
fuerit strictuz aut si adest fortis tussis. Si aut
tussis sit pua et spūalia sint salua. et apta tñ pōt
dari et maxie in declinatiōe. et pēpue cū deco
ctiōe liquiri. et ordeī. Et sint oximell coclearia
duo uel tria. Et decoctiōis coclearia. xy. Non
aut det oximel nisi necessitate cogente qz sumo
ope cauenduz est ne in morbis spūaliuz moueat
tussis. Et acetosa illaz pnoctat. 4. potus est
iulep simplex qui fit ex aqua fontis et zucharo
albo solido. Et pōt loco aque fontis poni aqua
uolūt. aut ungule cabaline aut capilli uene. uel
alterius rei quēntis dispōnt et mēbris haneli
tus. Iulep de ungula cabalina sic fit. fm glo
fatorē ungule cabaline capill? uene. ordeī et ligri.
an. 2. decoquātur in aqua fontis et colent et
addito sirupo zucharo albo solido ut melle uel
utroqz fiat syrupus. 5. potus ē ius pulle aut
pulli pēciuz euz decoqutur in aqua usqz ad offiū
sepanōez. Et exhibet macruz ipi? omni abiecta
pinguedine. lenit instrumēta hanelitus spūuz fa
ciliter et hūmē pfortat. 6. potus est uinū pau
ciferū aquosuz quale est qd nascit in montanis
nullaz ferēs aque mixtiōez. hic cīm potus subri
liat et nutrit et quēnt debilibus et hys qui non
pnt aut nolunt stare sine uino. maxie aut quēnt
cum febris remissa fuerit limphatuz cum aqua
uel aqua ordeī. Et dicunt loco huius potus
posse aquarelluz cum bene clarificatum fieri.
Et septimus potus est uinum dulce de quo
dixit Ali. uinū dulce in apstēant? pectoris ē
mell? uinū. Et proprie illud qd est albu. Mā ipz
ē magis adiunans ad spūenduz. hūmē non opor
ter ut bibatur in plesi et pēpōia nisi post matu
rationē. i. manifestā resolutionē que ē i declōne
morbi. qz uis .n. ipuz uinū sit calefactiō et faci
ens situz ipis utriqz iam subuenit. s. p cibos
et potus frigidos ut per alios potus supradictos
uel per multaz aque mixtiōē cum eo. Et sūt
uerba Hal. 3. regis acutoz super. 5. potus dul
cis et. Et non o3 dixit Ali. ut in potu sumat
illud uinū dulce i le cuius epar aut splen ē infir
muz. s. apate l opone aut ē mala calida pplexio
ne. Dixit Kasts 4. quēntis de experimentis
hospitat. Non ē danduz pleureico de uino i po
tu duz dolor pungens et inflāmatiō nō fuerit mi
tigata. Et maxime in dolore pungente. Nam euz
ipse dolor condominās fuerit non ē danduz de
uino in potu oio. Et dixit Ali. uinū. dulce i
hys apauibus ē conferens. Uinū aquosuz qz ipz
ē confortans uirtutē plusqz aqua. Et in ipso est
incisio subtilitātia. Et 8. pot? ē uinū granato
ruz dulciuz cum multa aqua mixtuz. Et ē in eo le
nificatio et aliqualis subtilitatio. Et ē cib? quēnt
ens in principio huius egritudinis dum breuis
fuerit. Cum aut dixit Alexander qz ficus gra
natorū uitandus est qm ē nociuus pectori intel
b 4

lexit de succo muretorum et acetosorum. Nullus tamen ex
his vel potibus actu frigidum regulariter concedere
datur et maxime yeme. Dixit ypo. primo regimio
acutorum. De potibus optimel yemis tempore calidus
dandus est. estate vero frigidus exponitur. i. tepi
dum. Coacte autem aliqui quod est in estate frigidus.

Dixit Gal. super predicto verbo ypo. secumabin.
infrigidatus non sumat in potu infirmi in estate
nisi ut non faciat eos estuare sicque noceat. quare
et ut adiuvet quod possibile est adiutorium super frigus
illius. Dixit Aui. aqua que eis in potu concedi
tur sit in yeme actu calida sicut aqua zuchari et
aqua mellis. Et in estate sit aqua temperata. Et in
terdictis eis aqua frigida dixit eim. Rasis 4.
quoniam. Notum sit quod aqua frigida in humis pas
sione mala est. Quod autem coacte aliqui quod datur po
tus actu frigidus et aqua frigida per quod Rasis
ubi supra dixit. si sitis fuerit uehemens et non fue
rit mitigata per potus syrupi acetosi temperati cum
aqua dandus est de aqua frigida in potu. Non tamen
in multa quantitate et subito. sed de ex ea per aliquod tempus
Et inde non erit lesio. s. notabilis quoniam calefit
antequam pueniat ad apertum. Aui. autem dixit. si sitis
uehemens fiat de in potu per aqua frigida
Et est iste textus corruptus. et ubi dicitur tussis. dicitur
dicere sitis ut appet in dicto textu Rasis a quo
Aui. accepit. Quidam tamen dicunt quod predictus textus
Aui. pot saluari si tussis illa uehemens pueniret
a forti incendio. et multo caumate. dandus tamen est
de ea in minori quantitate iuxta posse. nam frigida
aqua plorat tepens maturatiois apertis cum sua
frigiditate. Dicitur quidam non est dubitandum dare
in potu aqua frigida cum syrupo acetoso duabus
de causis. una est quod quantitas eius que datur est pauca quoniam
exhibet cum syrupo acetoso. quod cum eo per quantitas
sitis mitigat ubi ex ea sola non sufficit mitigare
sitis quantitas magna. 2. causa est quod syrupus ace
tosus adaptat et recusat aqua frigida sua diu
sione et attenuatioe et maxime si ante decoctas fue
rit. tunc eis non moratur in stomacho sed cito penetrat.

Alma. tamen de optimel multe acetositas dicitur.
Oportet ut bibat tepidus. aut cum aqua calida
mixtus et bibat paulatim. Et dicunt. dicitur dari
tepidus. ne sua frigiditate ingrosset et gelando. cum
aqua ut frangat acetositas eius multa paulatim
i. gradatim incipiendo a minori quantitate et quasi
teptatim expiando qualis erit effectus eius.

Dicitur itaque quidam quod aqua frigida si coacte da
tur dicitur dari permixta cum iulep uol. Aqua autem ca
lida actu puenit. Dixit eim Alexan. dandus est
pleuretico in potu de aqua calida ante parum
ut cibum continuat quoniam inde mitigabit sitis. Et
Rasis ubi supra dixit. dico quod huius cura cum aqua
calida soluit viscositatem sputi et leue facit sputum
et maturat. i. mollificat ipsum. Et Aui dixit.
in potu de aqua ad caliditatem declinans sorbendo
continue quoniam fert ei ualde. Dicitur si aqua que
exhibet ad sorbendum calida fuerit. aqua ordeis
aut decoctiois reus ad hanc dispones quoniam erit
inuitio. Dixit Rasis 4. quoniam. si sputum
fuerit grossum neque panens inde indigeat pur
gatione neque minuendo neque cristeri nutriendum
est cum farre ordeis. quoniam hoc ypo precepit fieri di
cens si dederis ei de farre ordeis iuxta quod opus
fuerit eius sputum unde fiet leue et mitigabit pas
sio et uelox fiet crisis eius. Et licet coacta sit

sanies in minori tamen quantitate erit per huiusmodi cura
quod per aliam quoniam far ordeis humectat et diuidit hu
mores indigestos ut spuant sic quod si leui sputum
et cum hoc et fortat vires. Sed si patiens indi
guerit cura predicta minuitur et purgatioe vel cri
steri non est nutriendus cum aqua faris ordeis cum
illa cura facta fuerit. humis dicitur suspicio fuerit
an illa cura fieri debeat an non nutriendus est
eger cum farre ordeis. Et dicitur ut omni die fiat
suppluitatus pime et secunde digestionis mundificatio
quoniam iuxta quod opus fuerit et huius pmitit.
Et quod quantitas cibi continua minuat et addat si ne
cesse fuerit discreta dando per unum. s. septem
et maxime si accidentia fortificata fuerint ex aliquo
causa. Dixit eim ypo. primo regimio acutorum.
si sumpto optimel vel alio potu dolor uiguerit
i. augmentatus fuerit et eius accidentia uidentur
esse ameda. s. de densa et tussi et sibilis expedit
ut huiusmodi quantitas ius de quod neque grossa sit neque
multa. Generalis autem cura dicitur apertus per
potiones digerit etiam diuertit et accidentibus sub
uenit. Eum tamen alia est causa sicut quod sit per formam ut
ueritis solutiones vel per urinas. Et quedam est per
pria que sit per sputum et per extractum ex pie cum
resolutionibus applicatis. Que rationes quoniam imple
antur dicuntur in cura pleuretis. s. i. capitulo sequenti.

Leuretis dicitur

p a pleura quod est costa. quod scilicet costis
et circa costas accidit. Sicut eis
dicitur 4. quoniam auctoritate

Salient locus in quo accidit pleuris est quidam pa
niculus que induit costam. qui etiam pleura uoca
tur quoniam hec egritudo non solus extensa sit ad
pleura. uerum et ad mediastinum. et dyaphragma. ymo etiam
et ad paniculum tegentes costas exteri. Et secundum
quosdam et ad lacertos qui sunt supra costas. et
intra eas. Appellatur autem pleuretis a Halieno
5. afforismorum in cometo affo. Quibusdamque tu
mores in uulneribus apparent. et dolor lateris
acutus. Et ab Aui. dicitur bursen. quod est nomen
pleuritis. dicitur. n. a bursen. quod latine est pectus et
sen quod est apostema. Rasis autem dixit uocari
bursen. et errauit ut patuit in sermone precedenti
capitulo de frenesi. A Serapione autem dicitur ol
furcul sine cordicus. siue affasatus. uerum dixit
Serap. quoniam huiusmodi est in lacertis que sunt inter co
stas nominatur hec egritudo colliricis. Et quoniam est in
dyaphragmate ab Hal. mania dyaphragmatis uoca
tur. 4. autem continetur uocatur susa. Et ab A.
susata. Est autem pleuris apertum calum siue per essentiam
am. siue per accens uelaminum siue paniculorum inte
riorum in gelibano pectoris existens siue pecto
ris lacertorum. Serapio autem dixit. pleuris est
frenon uelaminis ligantis uiscera. quod echopertit co
stas de intus. Et Hal. dixit quod est apostema ca
lidum quod sub inuolucrum pectoris. operimento ac
cidit. sed cum in pectoris fuerit lacertus dicitur dolor
lateris. Et Constantinus dixit quod est apostema ca
lidum in pellicula costarum. et in lacertis qui intra
eas sunt. Et Aui. dixit. non est pleuretis nisi
apostema calidum in partibus pectoris. et huiusmodi autem i
lacertis intrinsecis. s. dyaphragmatis autem uelamine

cohopiente pectus. s. ab intus uel ab extra aut in uelamine distinguere. s. dyaphragmate uel mediastino. aut in lacerto appente extrinsecus. cum coitate cutis ut i poiro supra costas extrinsecus aut abis coitate cutis ut in lacerto posito inter costas.

Dicunt autem quidam quod in uelamibus intrinsecis a costis remouis raro causat apostema. In popi quis autem eis ut per sepe quod in eis aliqua humoro sitas cum uenis reperit. Et quod accidit in exterioribus secundum plim accidit in lacertis qui sunt supra dyaphragma quibus aliqui raro accidunt in lacertis qui sunt sub dyaphragmate supra costas mendosus que sunt sub dyaphragmate. et in eis pleura uocatur. Et pleura quidam quod quod accidit in partibus pleure superioribus uel rursus furculas superiores. Et quod in partibus eius inferioribus uel furculas inferiores. Pleuresis bifaria diuiditur in spem. uno secundum materiam causam diuiditur in ipsam. Alio modo secundum loca in quibus fit. Et utroque modo dicitur. Desue quod alia est uera. et alia est non uera siue ut dicitur. Alii quedam est pura. et quedam non pura. Et uera siue pura secundum materiam est illa cui materia est essentialiter calida. et non uera siue non pura est illa cuius materia est essentialiter frigida. licet sit accidentaliter calida. Uera siue pura secundum locum est illa que accidit in pectus siue lacertis interioribus positis in pectus clibano distinguendis inter uelamen distinguens magnam et costas. et proprie secus extremitates costarum. aut in ipso uelamine distinguente. s. inter spalia et nutritua idest dyaphragmate et proprie ubi ipse coniungit costas. Propter quod dicunt quidam quod pleuresis hoc modo uera siue pura secundum locum est illa que fit in tenetate costarum siue supra dyaphragma siue sub eo. et siue sit a dextris siue a sinistris. Et non uera siue non pura secundum locum est illa que accidit in pectus. et lacertis extrinsecis siue sit inter costas. siue super eis uel sub cute. Dicitur Barro. Pleuresis dicitur uera quod apostema fit intra musculum induentes costas inter. Et Paulus dicit. Si apostema fit in musculo induens costas exterioribus. dicitur pleuresis non uera. Ex dictis patet quod pleuresis extrinseca aliqui potest dici. et est unum modo uera. alio modo non uera. Uera quod est ex materia essentialiter calida. non uera propter locum. Et si militer intrinseca aliqui potest dici uera propter locum et non uera propter materiam. ut quod est de materia essentialiter frigida. Et extrinseca aliqui potest dici utroque modo non uera. Et intrinseca similiter utroque modo uera esse potest. Sunt autem qui distinguunt pleuresis in tres species uerissimam uera et non uera. Et dicunt uerissima est apostema essentialiter calidum accedens in dyaphragmate. Et haec est idem apostema cuius cadit in pleura uel mediastino. Et non uera est apostema accedens in extrinsecis. Et hanc diuisionem sumunt penes intensitatem accidentium et eorum remissionem et columitatem uel incolumitatem. Uera pleuresis ut inuit. Alii. i. p. caplo uideatur esse duplex una facilis. et alia difficilis. Et facilis non dicitur sic a facilitate accidentium. quod imo habet accidentia uehemetiora quam illa quod dicitur difficilis. sed dicitur sic. quod materia eas faciens est facilis resolutionis ut materia subtilis colica. Et difficilis siue non dicitur a difficultate accidentium sed a materia faciente eas que est difficilis resolutionis ut materia grossa flatuca et mltica. Et sanguinea materia iter predictas medius tenet.

Causarum pleuresis

Alia aña. Et alia quincta. De primis dicitur. Rasis. 4. quinctus. Quod accidit pleuresis de potu aque nimie. et de frigido loco. Et de potu uini non lenfati et assiduitate eius. Et Alii. dicitur. Quod facit ea accidere multitudo potus aque frigide stringentis materiam. Et frigidum et additum in aere quemadmodum et facit in partem euenire caliditas uehemens. s. aeris et potus uini puri mouentis humores quos ebullire facit.

Et multoties est causa pleuresis et ppleumonie assumptio ciborum grossi nutrimenti ingrossantis nutrimentum si est alcanabit quare expellit ad pectus mamille et lateris. Et ut dicit. Quod est causa eius motus plurimus. et maxie membrorum spualium. et per hoc cum facit suum intensum sic qui sit postquam bibitur uinum purum multum. aut aqua frigida multa.

Et quod est causa eius casus. uel percussio. uel obuiatio proprie cui euenierint in pectus pectoris. per quod facit illic materiam currere. Inquit Rasis. Accidit quoque ex uomitu et maxie si factus fuerit post inebriationem uini. uel ex multo fastidio multi cibi in stomacho.

de causa

aut ante dicitur. Alii. Quod facit cadere in pleuresim repletio humorum. quod accidit in pectus capitis. s. et postea descendit ad pectus. Aut quod accidit repletio in pectus pectoris et uenis uicinis eis. Et si sit potest esse causa eius repletio in toto. uel epe uel in altero membrorum pectori coniacantibus.

de causa

aut coniuncta dixerunt. Alexan. et Haly. et Alii. pleuresim posse fieri ex omni humore. s. sanguine colera flatu et mltia. Dicitur Uianicus. pleuresis nascitur ex puritate sanguinis aliqui dicitur sanguine colerico. alii quando de sanguine grosso mltico. Et aliqui de humido flitico. Et aliqui de omnibus siue ut quibusdam. Et Rasis dicit in diuisionibus quod sit ex sanguine colico. et colera. et ex sanguine adusto nigro. et ex sanguine in quo dicitur flitico. ysaac autem in libro febrium dicit pleuresis fieri ex sanguine nulla mentionem faciens de aliis humoribus. quod ideo fecit. quod solus determinauit de pleure sequente sine causa febrem.

Dicitur Barro. de interioribus apostema pleure in maiori parte erit colicis. eo quod ex diuisione eius non recipit nisi humorem tenue. Alii autem dicit materiam pleuresis dicte se secundum locum eam sanguis colicis aut colera pura. Et Serapio dicit utrumque non accidit nisi ex sanguine colico. et materia calida. s. essentialiter. quod uelamen ligans non recipit nisi materiam calidam. quod non stringitur et dilatare mltum. i. ex motu ueniunt ad ipsum iste materie uehementer. Et Barro dicit flitico. et mltico per parum sunt in optimo sub uoluenti eo quod grossa sunt. Et optimentum tenue non recipit nisi subtile materiam. sanguis autem et colera subtile sunt. Et sic sanguinem et colericum ut plurimum sunt in eo. Dicitur in eo. Dicitur Alii. Materia huius apostema fin plurima est colera et sanguis colericus. quoniam in membrum tunicosi non penetrat nisi humor colericus deinde sanguis purus. Et quod sit sepe ex sanguine adusto. Et quod sit ex sanguine putrido. sed non sic sepe. Et quod sit raro ex melacolia putrefacta inflamata. Non uere autem pleuresis fin materia materia eius est aut siue putrefactum et inflamatum. et hoc est raro ut mltia putrefacta et inflamata. et hoc

rarius. Dicitur pleuresis facta a mlt'a fm pl'm
fit a mlt'a facta p adductōes sanguis uel colere.
Et qñz fit pleuresis ex flate falso. Et qñz ex
flate aquoso fluído lz raro. Qd aut dix ysaac
f. q uapor ascendens sursum si iuenit sue pene
tranti obstatuluz reuertit iferi? ad loca uicina
cordi. et ibi generat apata. non intellexit de ua
pore pprie sumpto put. f. est exalatio sicca uel
put est exalatio pñuz sicca in sbaz aereaz trās
mutata. Hāz ex tali uapore nō generat apā in di
cuis locis. S; per uapores intellexit fumū būoz
subtiliāoz. manētes tñ sub specie būoz. qz de
tali bene pōt cārī apā. Et si lz intelligēduz est de
omni apate qd diceret factuz ex uapore eleuato
ad caput uel aliud mēbrū. Dicitur pñez non fit
ex uentositate qz quādo uētositas peruenit ad
mēbra spūalia maior pars eius transit in uacui
tatē pectoris. et si qua portio transit in pānicu
los parua ē non ualēs eos apare. maxime cum
motu pectoris et ut caloris loci cito resoluatur
Et dicitur pñez nūqz uel raro ualde fit per
uitaz congestiōis materie. Et si aliqñ fieret. tē
esset apostema mlticūz. qz mēbrūz pāniculare frī
giduz ē et sicci. et nutritur nutritio frigidō gro
so mltico. cui sua supfluitas attestari debet. In
quit Ruffus. hec passio in maiori parte accidit
in sinistro latere. et raro accidit i dextro. Ysa
ac similiter dixit et Rasis 4. cōmētus. Et rō
est qz pars dextera calidior ē et fortior sinistra.
unde fortius resistit et qd ad ipsaz defluit foruz
resoluit et consumit. Et insup euentus in sinis
tra deterior dextera ppter uicinitatem ad cor. et
que in superiori bus pectoris maxie. qz tunc ma
teria comprimit cor. et ipm ab euēratione bona
phibet et sic de facili potest inducere suffocatio
nē. que vō i inferioribz pectoris pñez vñus sple
nē accidit ē minus mala. Que tñ fit i dextera tar
dius sanatur. Nam qñus dextera pars calidior
sit caliditate naturali. non tñ accidentalī. ymo ē
post apostemationē non ē eius naturalis calitas
amplior ea que in sinistra. Adhuc aut nā ma
gis sollicita ē de curatiōe pñez sinistre qz dex
tre. ppter nobilitatez cordis. qz cum apostema
sinistra dirrigit illuc nā plus de spū et calore ad
corrigenduz et resoluenduz. quare sinistra citius
dissoluit. facit et ad tarditatez resoluōis pñez
dextre. maior mē multitudine que in ipso colligi
tur ppter maiore ipsius caliditatez p amplius at
trahentes. Et dixit Ruffus. Non solet acci
re mulieribz maxime si stabolia. i. ipsaruz men
strua fuerint. Et ysaac dixit. rarissime accit mu
lieribus sepe autē uirif. Et Alii. dixit. pñez
minozat in mulieribz que menstruant. qñ pñoz
nes eaz declināt ad būditatez absqz colera. di
cunt q mulieribz menstruis carentibz pp fortitu
dinē caloris nālis sicut pprie sunt in ragines.
aut carentibus eis pp sanguis paucitatez raro ac
cidit pleuresis. carentibus aut eis pp opilōnes
frequētius incurrūt eaz. Et dixit Alii. Qñ
pleuresis accidit pñātibz ē pñitiosa Dixit
Ipo. 3. affo. in affo. ultra vō hāc etatez et. q in
pñis semibus accidit pleuresis sepius qz i iuue
nibus. qñus cim plus de colera generet in iuue
tute qz in senectute. plures tñ pñez generatur
in senectute qz in iuuetute. qz vñ iuuenū fortior
est ad resistendū. Et cu; hoc in pñis scrib? sa

tis de colera generat. Et adhuc in eis satis est
de ea ex iuuetute reseruatur. Et ex hoc maxie
etificat affo. in pñ senectutis imo fm quosdaz
in residuo senectutis. Et in decrepita raro gene
rat pñez pp sanguis grossitiē. et cole paucitate
et duritiē pāniculoz. S; dñt maxie generat in
adolescētia. qz sanguis i eis ē sibilis et mlt? et ad
huc suba pāniculoz in eis satis ē tenera. bilis
penetrari. Dix tamē Baro q pleuresis muno
ratur in decrepitis. lz tamē magis ierficiat eos
qz iuuenes. eo q negligentes sunt ad mundifica
dum per spūuz ex debili uirtute eorum. Et
Alii. similiter dixit. si accidit eis interficit pro
pter debilitatem uirtutis eoz in spūendo et mū
dificando. Dixit Rasis 4. cōmētus. cūm fel
la uisa fuerit leuis naturaliter. raro patitur apā
dysfragmatis aut alios morbos. Et zoar di
xit in probemio theysir. Dixit mihi pater meus
q būtes eozp? solubile nō ualde pleuretici sūt.
Dixit Ipo. 6. affo. Adidū rucmātes. f. frequē
ter et pure. nō pñite acuitati et a cā intrinseca
nō a cā in cibo uel potu nō ualde pleuretici sūt
i. nō frequēter s; raro ut dixit Alii. Et Rasis
4. qñētus adducēs dicitur affo. aut in būtibz
oxiremiā nō accidit pleuresis. qñ oxiremiā ac
cidit būtibz pñones frigidaz flitaz. Et pleu
resis est apā pāniculū induci costis qui ex dem
psitate eius nō pōt qzpe būozes flitū mlti. raro
Ex cuius dicto pz q intellexerit de pleuresi vā
fm mās. Dicit Aliqñ tñ pñt ea incurrere qz
pōt quis esse frigidū stomachi et inde oxiremiā
pati. Et esse calidi epis et pñuz pectoris. unde
poterit in eo generari colera apta pleuresi cāre
Dixit Rasis. ibidē Di co hic manifestat q co
lerici apñ sunt ad būm. passionē. Et hinc ali
qui dicūt q si flitū altqñ incurrūt eaz. nō est in
eis hec passio itensa magna. Et dixit Ruffus.
p maiori pte accidit in autpno. et yeme et in mī
nori pte in estate. Et magis accidit ex uēto boz
zeali assiduo. et minus ex meridionali. Ysaac
aut dixit. pleuresis yeme et uere maxie generat.
Et Alii. dixit q plurimū pleuresis accidit autū
pno. et yeme et maxie post uer yemale. Et multi
plicat in uere yemali. et effus latitōe septētrionis
pp multitudinē supfluitatē et pp coartatōez eaz
et expressiōez et catarrhos. Dixit Ipo. 3. affo.
yeme vō pleuretides et pñleumonie et. Et iste
pleuresis possunt esse uere. et tñ maxie in pñ
yemis ex mā colerica reseruata usqz ad istud
tepus. lz fm plurimū sunt nō uere et maxie pce
su yemis ex mā flitā i fine autpni multiplicata
et ipa yeme. Et subdit Alii. Multiplicatur
flatu septētrionali dolores latez et costaz et p
prie successiōe meridici. i. qñ succedit septen
trion post flatus meridiālis uenti. Et in estate
et cū sufflat meridies minozant. f. pleuresis. et
pñica dolores quia non fit expressio mēz tunc.
Et subdit. cum estas fuerit austrina pluuiosa. et
similiter autpñus. multiplicat pleuresis in fine
eius in būtibz coleraz supflūā. Dñt qdā frequē
ti? mltiplicat i yeme pp replōnē iterioz mēbro
rū ex sanguie. et alys būoribus factaz. et ppter
ipsoz mēbroz caliditate et icōueniēte euapora
tiōe. Et post yemē frequētius fit i uere. qz tñ
beneficio teporis multiplicatur būozes. qui nō
iuuenies adhuc libez exitū poris. adhuc nō

sufficienter apertus. sūt cā appāri. Et tñ in ue
re multiplicatur plus plesis slica p multitudine
ne stans. et expressionē ei⁹. et lesionē mēbroz
spūalium a frigore. Et dicitur. multiplicatur i
autūpno plusq; in estate. non qz i eo sit plus de
colera q; in estate. sed qz i eo satis ē adhuc et
reseruata in estate que in autūpno constringit et
phibetur a resolutione et maxie in fine autūpni. Et
subdit Aui. q plesis scdm formā aliā ab hac q
dicta est minoratur in aerib⁹ et regionib⁹. et uē
tis meridionalib⁹. Pleuresis uera scdm nām
ē morbus acutus nūq; .14. diem transcēdēs q;
tū ē de se et in sui cā considerata. Dixit eim
ypo. 5.º. affozis morū loquens de dicta plesu uera
et facili. quicūq; pleureci facti in .14. dieb⁹ su
ple uel ante non purgant. i. non sanant. et curant
per resolutionē mē tunc nō amplius per resolutionē
curant. sed in empima. i. collectionē mē et eius
supurationē transeūt. Et fortasse pōt expōt trā
seunt. i. transiunt sunt. Nam non statz post .14.
dies sanata ē materia. et facta ē eruptio ei⁹ et ef
fusio saniet ad medium pectoris. sed postea mā
colligitur. saniat. et āpa rumpit et sanies in pe
toris cōcūitate diffundit. et sic facti erit empi
ma. Dixit Serapio. q crisis plesis uere. i. p
resolutionē ē in .14. die. aut ad plus in .20. pculdu
bio cū spūo aut insensibiliter. Et Aui. dixit
q non cum spūo mūdicat sup aut non resolu
tur insensibilz usq; ad .14. diē. tunc iā fecit cole
ctionē. qz terminatura ē per sanationē materie
Rō est. qz plesis uera ē morbus acutus qtinu⁹
molestus qui non transit. .14. diez. si mā eius fu
erit sufficienter subtilis. Et si nō fuerit sic sub
tilis. tunc ad plus non transit 20. ut dixit Se
rapio. Et uerificat iste terminus fz plm. In
ali quib⁹. n. potest plonari et breuiari scdm
diuersitates qplonū. etatus ipz et aliorū pculu
ris. ut patuit in Anxio de quo dixit ypo. 3.º. epy
di mirū qui fuit uere pleticus d quo recitat ga
lienus p affo. in cōmēto affo. proximos et consi
stentias. et. cuius crisis fuit in .34. et tñ fuit
terminata ad sanationē. Causa at huius plon
gatiōis potuit ēē in uirtutis debilitas. aut pleure
multa demptitas. aut uirtutis et porozus artitas.
aut alia ex causis que faciūt ad morbi longitūdi
nez. Et dicunt quidaz q plesis uera facilis
et non seua regulari obseruato regie terminatur
in .14. aut ante ipm. ita q terminus lōgior erra
dicatiōis eius ē dies .14. Si hō erratus fuerit
i regulari regimie tñ poterit extēdi ultra .14.º.
Et sic uoluit Gal. pmo de crisi. Et intellexe
runt pdicti auctores de crisi. i. de terminatione
facta per resolutionē. pleurecis eim qualiscūq; sit
dixit Mesue aut resoluūt aut suppurat aut pmu
tat suple aut indurat. fz Mesue tacuit de indu
rationē. qz raro ptingit qm mā eius est subtilis
q nō de facili ad indurationē ducit. Aui. aut
tenigit de ea et dixit Aui resoluūt aut idurat aut
collectionē facit. Suple aut pmutat. sic eim ter
minat quodcūq; apostema. ueruz dixit ipse idu
ratio ē ex eis que minoratur suple et pmutatio
post eaz. sed aut resoluūt. aut collectionē facit in
duratione dispōnuz. i. fm plurimū. Et eas q
āpata dupliciter resoluūt. uno mō. resoluūt
q fit per uersionē mē facientis āpa in uapozē.
q insensibilz a corpore euaporat p poros exiēs.

Et cōicat iste modus āpantibus oibus itrinsecis
et extrinsecis. siue i por mā sit coleca i cupū. siue
nō. Et si sic siue sit sanata siue nō. Et de hō mō
resolutionis ppre intelligūt auctores. cū absolute
de resolutione loquūt. 2.º mō resoluūtur resolu
ne i ppre dicta q duplex ē una que fit per quā
daz resolutiōez mē mundū collecte in cupuz. Et
iste modus cōicare nō pōt āpantibus que sunt in
cute. uel carne n uesita pānculo. fz soluz cōicat
mēbris pāncularib⁹ aut pānculis indutis. sic
sunt mēbra intrinseca et āpata oculz et pūz
oris cū eis. Resulat eim mā a dictis mēbris p
poros pānculi tenuis. aut rare texture. uel laxa
te et rarificati. Et de hoc mō loquēs Aui.
de pleureci dixit. cū ipa resoluūt 2.º plm recipit
pulmo illud qd resoluūt. i. resulat ab ea. et exic
cat ipm et extra in screatōe educit illud. Alia re
solutio i ppre ē illa que fit per mutatiōez mē de
loco ad locū siue fiat p transmissum a nā. siue
per pulsuz aut tractuz ab arte siue fiat mobilita
te materie. Et iste mod⁹ pōt ppetere oibus āpa
ntibus itrinsecis et extrinsecis. De quo modo lo
quēs Aui. dixit Qñ resoluūt ad partē alioz. i.
pmutat ad aliud mēbrū. Et oibus istis modis
uificat terminatio supradicta pleurecis in .14.
diebus ul ante. Per suppuratiōez aut termina
tur pleurecis. qm materia eius colligit in cupuz.
et maturat et saniat et erūpit. Et hoc qñ ante
maturatiōez. et est illaudabil eruptio et qñ mā
pfecte digesta. et ē sic laudabil. Et māz que in
eruptiōe egredit Aui. dicit qñ recipit pulmo. et
extra educit in screatu. Et qñ recipit eaz uena
pcaua et egredit per urinā. Et qñ effundit ad
meatus fecis. et egredit cum solone uētris. Et
qñ cadit sanies ad mēbra uacua et glandosa et
loca emictoria. sicut sunt duo inguina et magalē
. i. fauces et post ābas aures. et facit euenire āpa
in eis. Et multoties expellitur ista materia ad
cerebrū et ad mēbra alia et cāt in eis apostema.
Dicit q mā collecta in cupum pōt magis ad
alia pmutari et cāt in illis āpa. Et sanata etiā
illud pōt. si hōri alicui in suo trāitu pmutet.
Sanies aut impmixta nūq; aut raro ualde cāt
āpa in mēbro ad qd pmutat ita q perraz inuen
tur est āpa inchoasse a mā sanata. Et est mā
erūpens ad loca uacua pectoris qñ tanta. q nō
potēz pōt recipe pmutatiōe illa. Et qñ pōt
p alia aut ad alia loco trāsmutari l mādari. et tē
dix Aui. pfocat plmonē sua mltitudine. et pfoca
do meatuz banclitus. interficit qñq; ipa mate
ria erupta. et si non sit mā sanies. i. licet mltitud
sit sanata et matura. siue sit sanata et matura et
siue sit spūuz siue saniet siue non. Ipfa non est
tanta q sua multitudine pfocet. sed uirtutes
sunt pstrate quare dicitur a spūo et etiā a pmu
tando ipfaz ad alia loca. et tñ ē timor suffocatio
nis. Et ppter hoc oz ut qforēz hūis in hac
hora. ut sit fortis ad faciendum constrictionēz
uehementēz ad missis spūi ut per constrictionē
stret mā in plmonē et expuat. Hoc nāq; ipu
tuz ē operatio que debetur duabus hūitib⁹. qua
ruz una est nālis. i. maturatiua et expulsiua. Et
altera ē uoluntaria. Et qñ iste due uirtutes non
confortant. possibile ē ut efficiāt a mundificā
do. Diunt p uirtutē nālez expulsiuaz. potuit
intellexisse illā que dilatat pecus et constringit

f. inq̄tus sine cognitōe agit. Et hec eadē dicē
voluntaria inq̄tus agit euz cognitōe ad ip̄us vo
luntatis. Et potuit intellexisse uirtutē mouentem
pulmonē soluz. que scdm̄ Auer. ē nālis. aut hū
rez expulsuā naturalē ppriā unicuiqz mēbro p
quā mēbra suas supfluitates expellat. Tu ar
scire debes dicit Auer. qd difficultas spūendi n̄
ē nisi ex uirtute que ē debilis. aut ex instrumēto
cum ē leuius cā sui ipsius. aut uicini sui. Aut est
ex mā. cum ipsa ē subtili ibi bita. aut ē grossa ul
uiscosa. Scias tñ qd non semp̄ necessariū est
pleis denentēres ad collectionē erūpi. qz q̄qz
potest mā sanata transpirari et resolui ut dicit
Gal. 13. terrapēnice. Et Rasis. 13. p̄tinētis. Et
hoc eēt qñ materia eēt pauca non multuz grossa
nec uiscosa. ut p̄t̄m̄ tñ est qd mā collecta erūpi ē
Et eius erupcio dicit Auer. qñ accidit an eru
pionē siue maturationē. eo qd nā expellit materi
as nocentē sua multitudine. uel acuitate. Aut pp
p̄p̄onis et etatis caliditatem. aut temporis siue
regionis. Aut ppter receptionē facientē erupci
onē ex ebullitū ante horā. aut ex motu egrī ma
xime casu. aut missi uehementi. aut uociferatione
Notant qd p̄cessus pleis ad resolutionē p spu
m̄ et p̄cessus eius ad collectionē in cupum dñt.
maxie primo quo ad partes situs materie quia
materia que resoluit iacet quasi sparsa p poros
et in eis sicut adaptantur ita resudat et expuit
Sed mā que collectionē facit ut in cupus laniat
lacerat et scindit manifeste inuis p̄tinuitates mē
bru. in loco ubi sibi materia locus capit. Et si di
ceretur qñ potest in p̄niculo tā subtili materia
sibi locum facere et cupū dicenduz qd pōt in me
dio eius sibi aliquā dilatationē facere. Et sunt
qui dicunt hanc dilatationem facit uersus car
nes costaruz. Et dñt 2. in modo temporum
eius quia in pleis que resoluit digestio materie
non concurrat cum difficultate accidentiū. sed si
cat incipit digeri et expui. ita incipit breuari et
in dolore et in alijs accidentibz remitti nisi cū h
eēt additio fluxus materierū ad locum. Sed in
pleis que terminat ad collectionem sicut incipit
digē et collectio. ita incipit accidentiū difficulta
et intensio. qñ ei qd sit in febribus continuis
siue apostemate. Et si dicatur in pleis que resol
uitur qñ materia eius digerit. qz cum materia
digerit non fiunt accidentia eius difficultia. dicē
duz qd causa est qz cum digeritur non digeritur
cum forti ebullitione n̄ cum difficultate multa et
accumulatōe eius in p̄fundo. Dicit Auer. qñ
accidit qd pmutat pleis ad p̄pleumoniā ita ut
recipiat pulmo materiā sparsā. deinde non ē bo
nus sputus eius. i. non expuit eger bene illā ma
teriaz uel si quid expuit non ē sputus bonus. qz
non potest in mūdicando mās illaz malaz. reti
netur itaqz in p̄funde et apostemat ipm. Peri
pleumoniā tamen dicit ipse raro pmutat ad pleu
resis sed res est e. i. qd sepe n̄ plures pmuta
tur pleis ad p̄pleumoniā. Et ratio ē qz si pleis sa
niat. necessario illa sanies habet transire per p̄
monē. que potest ibi retineri et apostemare ipm
qd non ē eōuerso. Uic iterū per quas expe
litur mā pleis ad pulmonē sunt latiores qz eō
uerso. ad quod ē aduuar. qz nā non sic resistit
putans posse materiā expellere per spūm̄ ac te
ruz. qz materia pleis subtilis ē potens penetrare

re in pulmonē. Materia aut p̄pleoie grossa ē nō
ualens in s̄bam particularē durā et solidā p̄trāsi
re. Et uerificat scdm̄ hoc de pleis et p̄pleumonia
ueris. qz de non ueris aln pōt eē oppo. Et di
xit Auer. qñqz ē ut pmutet pleis ad p̄pleumoniā. quā
doqz mediante perip̄pleumonia ad quam primo
permutatur et quandoqz non mediante ea. ym
mo quia materia aut sanies egressa a pleuresi
ulcerat s̄bam pulmonis acuitate et malitia sua. Et
qñqz accidit ut pmutet ad spasmū et euz ita ut
expellat materia ad neruos cōiunctos mēbro
in quo est ap̄a. Hāz hoc mēbru ē neruosus. Et
qñqz succedit pleuresi et p̄pleumoniā quasi stu
por in postremis ad interius parentis et in do
mestico brachy eius et usqz ad p̄tes cordis et
usqz ad extrema digitorum. Et qñqz p̄trāsīt mā
usqz ad p̄tes cordis. et accidit tremor cordis
que sequit. sincopia. sup. et uip̄m̄ mors. Et
qñqz p̄trāsīt materia ad lauis cerebri in dispōe
resolūis. i. pmutatōis in tēpore in quo ē ap̄a
resolui ante collectionē. et in dispōe collectionis
ē. Et qñqz pmutat mā ad mēbra appēnia. i.
exteriora et magis extrema. et sūt in eis erūture.
Et hec pmutatio qñqz est in s̄bam neruoz et cor
daz. ymo ē ossiuz. Et qñqz declinat materia ad
mēbra inferiora crura et pedes faciens in eis
erūturas que deinde ap̄iunt et sūt fistule. Et
est hoc ex cāis euasidōis. Et nō sunt fistule mali
gne nociue. Non eim̄ hic sumit fistula pro ha
fistula. s̄z pro ulcere sanioso. Et si declinat ma
teria ad iuncturas et sūt fistule. euadit isfirmus.
s̄z tñ qñqz antiquat mēbru. s̄. cum illa dispōe
uel egritudine. Et p̄p̄te cum non est illic eō
altera cā stercore aut urina grossa plurimi sedi
minis aut p sputuz plurime maturationis. Hāz si
fuerit aliqd hōz erit solubrius. nā per hoc si
gnificat paucitas materie illaz facientis erūturas
Et p̄p̄teca possibilis est rectificatio eius. s̄.
erūture fistulose euz maturationē. materia eiz pau
ca est eo qd per aliam eūatur uiaz. Pleuresis
aut nō uera fm̄ materiā tñ dicit Serap. Non
resoluit per sputuz suple neqz insensibilz in di
eius diebz. s̄z puenit ad sputuz sanies. s̄. fm̄ p̄m̄.
aliqui tñ tardatur ipius resolutō p̄ter qd sanies.
Pleuresis hō que saniant dicit Ipo. 2. pro
nosticoz qdaz in. 20. quedā i. 40. et qdaz in. 60.
rupuraz differūt. suple et qdā in medio dictoz
tēporū et intra ipa tēpora. Ex quo eim̄ materia
transiuit in sanies signū est qd ipa fuit grossa. nō
facile sanabit ut p̄m̄. Et tō qz eius sanatio tar
datur qd tarditas breuiat et ploniat 2. dispōe
materie ad saniationē et 2. et eius acuitatez uel
breuitatez. Dicit Auer. qñqz erūpit uirus in 5.
s̄z in pluribus ē in 20. et 40. et 60. Et Gal.
dicit in qmēto p̄dicti uerbi Ipo. qd ad nominādū
diez erupciōis apposituz d̄z s̄m̄ p̄ncipiū a die
collectionis materie in cupum. Cum aut erupcia
pleis puenit sanies ad pectoris uacuitates et ēpi
ci sūt pacientes tūc dicit Ipo. 5. affo. Si n̄ pur
gāt in 40 diebz. suple et interiz n̄ moriunt i p̄
sum transiunt. Et Serapio habet amf. sic
scriptū. Illi in quoz pectoribz colligit sanies
ex pleuresi si spūant in 40 diebus illaz saniem
suple aut paruz post a die qua accidit eis sputū
sanies. Nam iste terminus 40 dieruz sumitur a
die rupiure in qua incipit apparere sputū sanies

tunc quiescent ab eis. s. r. s. si non tem-
dunt ad pulis. dixit Aulic. qm non mificatur
turus post 40 dies. tunc iam cadit in ppleoriam
pulis. i. sicut ex ppleoriam cadunt in pulis. Et for-
tasse. Aut. accepit ppleoriam large p quadaz dis-
pone sili ppleumome. Hanc replet pulmo a sate
illa et accidunt ei sicut accidentia ppleumome.

Terminus aut. 40. diez no assignat est epi-
mau qz est morbus chronicus. aut sate a sui p-
cipio acutus puerius cuius terminus est. 40.
diebus. infra aut ipm tepus. qm ipa sanies in
loco retineat calido. no est in necessarius ipaz
multu exacu. ut corrosiva fortiter fiat maxie si
sanies laudabilis fuerit aut saltem talis cui na
posset pesse. Si a p- ruptura sanies fuerit
illaudabilis et corrupta et insupabilis a na in
fra dictu tepus posset in tm exacu q infra. 40.
dies poterit pulmonem corrodere et ulcerare et sic
facere ppsiz ut dixit Hal. in pmento dicti affo.
Nec obstat q quida dicunt sanie illa non debere
exacu ppter ea q i dicto tepore ipa grossior red-
di subit resolutio. qm sic ingrossata pot red-
di et reddi acutior ex actioe caloris nalis et et
pter nalis in ea puma. ptes et ignee ipi sanies
i calido loco pte se ducit ad ulteriore gradum
maxie in dicto spacio. Qd aut ingrossata possit
acutior fieri actioe caloris declarat calx. Pro-
pter uarietate si gnop diuersaz spesz pleuresis
Auctores no posuerunt signa generis. dolor tam
lateris in omni eius spe regitur sicut fuerit va-
sine no va. Non enim accidit apa in mebro sensi-
bili absq dolore i quocunq tali mebro apa fue-
rit. Dixit enim Rasis 4. continetis. ex vbo
Hal. ob cam apatis accidit dolor. hic in dolor
scdm uarias species pleuresis uariis exstut ut
statim dicitur.

Signa itaqz pleuresis se diuersificate
a no uera fm mas et fm locuz fm
Hal. 4. de iteriorib sunt quatuor. s. dolor late-
ris in quo sentit extensio et puctio que accidit
pp mala ppleone et pmutant solone facta a ma-
que tam extuit orificia uenarum i porositates
membri ingressa. 2^m est febris inseparabilis
pueniens a materia apostemante putrida i loco
cordi uicino. 3^m est difficultas hanelitus ene-
mea ppter ppressionem pulmois ab apate pleure
4^m e tussis cocomutans ppter mas que e ex
apate resudans qua sicut pulmo. Et secus e
euz Serapio dicens ueraz plesiz quatuor secun-
tur accidentia. s. stricco hanelit et tussis et dolor
pungitiuus et febris acuta Aulic. aut solum
tria de pdictis posuit. dixit. n. cu aliquis sub co-
stis suis dolore sentit pungitiuus et ppre quan-
do tussis parit sicaz et febris sup. pleuresis parit
5^o uero de intertorib Hal posuit accidentia
plesis uere inseparabilia fore. s. qm pdictis addi-
dit unu. pulsus. s. attinetes duritiet et pue extensio
ni qui dicit serinus. Et ponitur sic a Rabi
in 6^a pucula. accidentia pcomitata apa lateris
que non deserunt ipm sunt quinqz. s. febris acu-
ta dolor pungitiuus in latere. sps pms et spiss⁹
pulsus dictus serra et iussis. De dolore dixit
Raf. 4. continetis. si dolor lateris et pectoris
non fuerit in plesi uera euz tussis non erit ex apo-
stemate neq ex aliquo carbunculo qm si apostea
factu fuerit necessari erit aliqua resudatio. Et

resudatio excitat tussis. Dix Hal. 4. d iterio-
ribus. cu accidit dolor i pub⁹ costaru et latere. ipe
in quatuor diuidit species. una e in qua apostea
fit in puniculo inducto costis ab intus et di⁹ ple-
sis. 2^a in qua apostema fit in musculo interi-
ori qui extendit pectus. et eius dolor sentit apd
immissione hanelitus. 3^a e i musculo exteriori
qui restringit pectus et eius dolor sentit ap eis-
sione hanelitus. Et 4^a fit in cute et musculo
manifesto cuius dolor sentit p tactu. Dolor
aut prime spei fit cum punctioe et extensione i spa-
ci ositate multa eo q locus quo fit apa e panicu-
lus et dolores accidenties i paniculis sibilibus
euz dicta dispone exnt. Dixit Serapio. si est
cum dolore pungitiuus ordinato tunc plesis est
uera qm uelamen e neruosuz in na sua sentiens
ex quo e punctio et dolor. Et dolor pungitiuus
in hoc uelamen e ille qui extendit a centro scdm
rotunditate ad terminu et centru eius e fixuz lo-
catus. Dixit Aulic. si dolor aliqui non e manife-
stus cotinuus ymo non apparet nisi apud haneli-
tus. i. apud attractione aeris magna suple et qnz
e manifestus ptiuus. et hic dolor e pungitiu⁹
et causa punctiois e materia humoralis exten-
dens paniculu scdm latum. cum n. ipsa materia
non extendit paniculu scdm longu sed querit
extu i lato et t⁹ dolor ille d⁹ e ptiuu⁹. Na e
dolor i pte paniculi q i pte. Et ut p⁹ causat
s materia acuta mordacitate forte fortitudine in
penetrando per paniculu. A materia in non
acuta pot et accidere talis dolor no quide forti-
tudine penetrando in paniculu s sua corpule-
tia medius extendendo paniculu. Et qnz est
euz punctura tensio q tenito dixit Aulic. qnz est
piurimu. i. plurima ita q extendit tunc dolor ad
ptes multas. Et pot puenire tensio ista aut a m-
titudine me apantis. aut qz cu ipsa materia p-
mutat uentositates extendens. Auctores aut no m-
tuz expresserunt de isto dolore extensiuo aut qz
no p se s per accides psequi pleuresis aut qz
grauis affligit in uno qz in alio et no inuenitur
uniformiter in oibus sic dolor pungitiuus. Et
qz plesis extendit a sub ipo. usqz ad furculaz
supiorez ideo dolor in pleuresi qnz sentit in
ipa furcula ut euz apa fuerit in supioribus et co-
municat tuc cu adiutorio et mamilla. Et qnz sen-
tiunt inferi⁹ circa dyaphragma cu fuerit in inferio-
ribus pleure et coicet tuc dyaphragma et locus q
sunt sub ypodidrys suple et qnz sentiunt in pub⁹
inter illas medys. Et dixit Hal. pleureici
sentiant ponderositatem in pectore. et dolores p-
habentes de fundo pectoris et sine ad ptes roza-
cis et ossis spinalis. Et scias q maior sentit
dolor in pleuresi euz iacet infirmus supra ptem
sanaz qz qn iacet supra egra qz maior fit disten-
sio et pmutatis solo iacendo supra pte sanaz qz
supra egra eo q tunc apa pender in pendendo de-
scendit pp pond⁹ et in descendendo pmutatis so-
luto auget et inde dolor auget. De febre aut
dixit Rasis 4. ptiuis. Et febris uehemens
qm paniculus inductus costis cotinuat cum cap-
sula cordis et sic primus est cordi. Et Hal.
dixit 3. de crisi Accidit ex caliditate apatis in
flamatio cordis. eo q paniculus e primus cor-
di. Et ex inflamatioe cordis necessario sequit fe-
bris. Dixit Aulic. febris est inseparabilis. Et

cum Gal. dixit de angustia q̄ fieri plurib⁹ diebus
absq̄ febre. tūc in istis dieb⁹ angustia i pe nō pa-
ciebat pleuresis ueraz qz itaz resolutū erat a ma-
teria subtili et remanserat grossius nō ebullies.
Et febris erat pporiōnalis. Et q̄z pposita cū
interpolata eiusdem modi. Et interpolata ista
dixit Gal. 3.º de crisi p maiori pte erit tertiana.
Et r̄atio aut̄ hancur̄ erit ad putredinem et fre-
quētiā. Et putredinem q̄dēz erit p attractiōēz p̄uici-
acris qui qz nō sufficit ad euentatōēz adest fre-
quētia ut p eaz recōpescet putredinem. Et mutatio q̄
dēz hancur̄ accidit dicit Rāf. 4.º p̄ueniens. qz
pleura ē p̄ istum tōp̄ hancur̄. De tūssis aut̄ di-
xit. A. p̄p̄a n̄ accidit nisi qz p̄mo ledit ex uice
nitare. Et qz resudat ad ip̄m illud q̄d resudat ex
mā ap̄ans quare idiget sputo eius. Dixit Rā-
fis 4.º. p̄ueniens. cūz p̄uiciat pleure p̄p̄inquo sit
pulmoni. et pulmo dispositus sit per illud q̄ cō-
tinet de fragilitate et largitate et raritate et passi-
bilitate qua in eo concipit de facili et uelociter
omnis humiditas. opus est ut idem pulmo con-
cipiat aliquas partes humiditatis ex n̄is i eodē
p̄uiciat. et inde accidat ei p̄a. Tūssis tū q̄z
in principio ē sicca. Et hoc erit q̄n ex materia
ap̄atis non resudat aliquid. Et significat sic di-
xit Serapio grossiū humoris nocētis et uisco-
sitate eius. q̄z tū in principio est tūssis cū spu-
to et illud laudabile ualde signū obediētiā ma-
terie. Dixit Gal. 5.º de interiorib⁹. Si non tu-
sunt istū possibile ē p̄fēsi habere. si tū apo-
stema nōdūz maturūz est. et materia clausa ē et dī-
uersa ut n̄ibil maturatōis emittat. dixit Rūf-
fius. in uere p̄fēsi accidit tūssis sicca principio
Et q̄z licet raro accidit in principio tūssis hu-
mida. Dixit Rāfis 4.º continens. Dico q̄n
apostema fuerit cum tūssis licet cum pauca tūssis
et non cum multa uicēntia. uerūtamē erit cum
angustia hancur̄ et febre. tūc ap̄a erit i pleura
Et tūssis quidē humida aliq̄n erit cū m̄lis scire
atibus et aliq̄n cūz paucis. De pulsu aut̄ serio
dictūz ē sufficēter in tractatu de pulsu sermo
ne 2.º. Dixit Rūffius. febris cōtinua uehemen-
tior erit in nocte et angustia hancur̄ s̄it. Et sp̄-
iacebit super lauis dolens. Et b̄ mōstrare n̄ po-
terit. s̄. sine augmento doloris. Aui. aut̄ addi-
dit ad predicta quinqz signa uere p̄fēsi signum
6.º. Et ē q̄ cum p̄fēsi uera p̄p̄ie non ē pulsatio
qm̄ mēbris in quo ē priuatus ē multitudine arte-
riarūz sup̄le aut magnitudine ali cuius eaz quatuor
p̄ntia cātur pulsatio siue dolor pulsatio. Dixit
Gal. 2.º de interiorib⁹. et ponit 4.º p̄ueniens
sic. cum ap̄ate calido accidit in pleura si n̄
sentit pulsatio eo q̄ in p̄uiciat inducto costis n̄
attinet alitui p̄i p̄ quā infestē ad pulsandū qz
nō est cūz multis uenis pulsatis. in ea aut̄ que est
in carnosa pte dyaphragmatis fortasse aliq̄n rep̄e-
tur pulsatio. De pulsu aut̄ pleureci dixit Ser-
rap. significat tibi sup̄ pleuresis uerā pulsus ar-
teriāz. qz si est firmus durus significat q̄ ap̄a
est in uelamine. pulsus enim sit durus aut sic-
citate aut extensioe aut frigiditate s̄z in pleuresi
tū sit durus extensioe q̄d ē qz corpora nervosa
qm̄ dolent ex ap̄ate extendunt tensioe egrediente
ab equalitate s̄it uelamen ligans qm̄ est neruo-
us mouet motibus multis per neruos qui sunt
in eo. Et q̄n mouet extendit. ergo extenditur

arterie qm̄ omnis eaz est in eo et exinus eaz est
in eo. Dixit Rāfis. 4.º p̄ueniens. Pulsus pa-
tientiū pleuresis est durus cum extensioe. eo q̄
passio ē in mēbro nervoso. s̄z tū sit frangens eo
q̄ passio est ap̄a. Et sit uelox et spissus eo q̄ cū
ea est febris uehemēs. Dixit Gal. 5.º de interio-
rib⁹ qz passio est ap̄a cuius pars est matura et
pars imatura. ideo facit s̄it p̄es arterie diuer-
se in pulsu. 5.º dynamidōz scribit. Pulsus pleu-
ricōz est spissus que passio cum grauior facta
fuerit pulsus cōspissat et sit uelox et ualidus et
uelut fluctans et tangentiūz digitis uelut urgēs
al̄ urens sentit. 5.º aut̄ pulsus dixit Gal. Aui.
qm̄ uidet patētes habere pulsus durus et paucis s̄it
pleureci. Dixit Aui. pulsus est fr̄m dur⁹
cū diuersitate. Est enim pulsus fr̄m dur⁹ diuer-
sus cuius diuersitas augmētat et egreditur ab
ordie ap̄u status qz. s̄. sit tū inordinatus. intelli-
gens de statu quo ad accidētiā nō quo ad digōnē
materie. Et hoc p̄p̄ h̄ntis debilitates et materie
multitudine. Et dixit Aui. Lūz pleuresis sit
uehementior uehementiora sunt accidentia supra
dicta cūz ea. Et exiccat lingua eius et exasp̄at.
Lūz ergo augmētāt accidit rubedo in facie et
oculis. Et inquietudo uehemēs. Et p̄mixto
intellectus. et sudor interfectus. Et hancur̄ cor-
ruptus. Et q̄z accidit ex uehementia febris fre-
quētia hancur̄. Et ex frequētia hancur̄ ui-
scositas sp̄u. i. grossities et uiscositas p̄uatio.
sp̄u. eim exiccat cā hancur̄ frequentis. Et
q̄z accidit ex uiscositate sp̄u uehementia
laboris. s̄. i. hancur̄ et additio inflammatiōis
Et ex additioe inflammatiōis frequentia hancur̄
Et ex frequētia hancur̄ uiscositas sp̄u. Et nō
cessant ambe. s̄. uiscositates sp̄u et frequentia
hancur̄ adiuuare se et super maliciā. Distin-
guat aut̄ ea q̄ sit dyaphragmate ab ea q̄ sit i alijs
p̄uiciat qz in facta i dyaphragmate dixit Gal.
5.º de interiorib⁹. et ponitur a Rāfi. 6.º p̄fēsi
Retractio p̄p̄ociditōz sursum ē speciale signū
ap̄atis dyaphragmatis q̄ status apparet in ei⁹ p̄i-
cipio. Et dixit. sit pulsus in eo aliq̄n inegalit̄
spissus paucis et aliq̄n inegalit̄ uelox. Et aliq̄n
inequalit̄ spissus tremulo s̄it. Et dixit 5.º de
interiorib⁹. Dico dyaf. p̄ntis q̄ mens i aliena-
tiōē mutet hancur̄ spissus et puum habet face-
re. Cūqz alienatio firma p̄fecta fuerit diuersa
et inordinata facit hancur̄. Et alienatio quidēz
que ē p̄pter dyaphragma in cūa ē alienatiōi que
ē in frenesi. s̄. uera quod non est sic de alienatiōē
per colligantiaz aliorūz mēbroz uel ton⁹ si ē i
febris. Nam cūz passio in alijs mēbris exte-
rit nō p̄manet alienatio siue passio i dyaphragma-
te sic. Nam p̄pter passiōē dyaphragmatis p̄ma-
nebit et imorat s̄it ei que est ex frenesi. Et 5.º
pulsus dixit. alienatio mentis magis accidit ex
apostemate dyaphragmatis q̄ pleure qz neru⁹ cō-
tinuās cūz eo magis p̄p̄ie ē ad cerebrūz. De
predictis Rāf dixit 4.º continens. Distinctio
ap̄atis dyaphragmatis sit per attractiōē mirach
ad partes superiōrē et alienatiōē mētis et uehe-
mentiora accidentia et uehementiorē dolorē cū ex-
tenditur pectus excitato dolore i ipsa parte. n̄
distinctio poterit fieri manifeste. inter hoc ap̄a
et ap̄a pleure. Dixit Aui. Permixtio rōnis i
ista maior est. s̄. q̄z in alia p̄fēsi et citius euiciens.

Et hoc dixit Gal. est ppter magnā coligantia q̄
est inter hoc mēbrum et ea a quibus mens et intel
lectus oriunt. Et dixit Aui. In pura que est
in uelamie distinguente siue illud sit dyaf^a siue
mediastin^o dolor ē declināt ad ossa pectoris et to
racē qz fortiter colligati sunt isti pānculi cū il
lis ossibus. Et siunt uehementiora oia acciden
tia suprascripta. et dolor et difficultas hanelitus
et reliqua. Verū dixit Aui. dolor declinat ad
partē toracis ē ppter apā in intris mēbrorum
carnosorum que sunt in costis. s. in lacertis que
sunt inter costas. qñ ergo aduenit talis dolor di
stinguendus tunc ē inter apāta dyaf^aragmatis et
apostema dictorum lacertorum per alia signa. qñ
āpā ē in pleura dolor est usqz ad furculas. et
diuerficatur dolor ppter diuerfitates tact^u pñus
pānculi furcularum. qz pars supior pleure tēgit
pānculū supioris furculę. Et pars ei⁹ inferior
pānculū inferioris. Ideoqz ut dixit Rasis 4^o
qñētis. Qñ apā ē in pte inferiori pleure trahi
tur furcula inferior. Et qñ ē in supiori trahitur
furcula superior. Et diuerficat^{ur} et dolor iste ppter diuer
sitatez partium in sū tactus qz pars pleure que
magis appropinquat dyaf^ara ē sensibilior. Et iō
dolor in ea uehementior. Et cōuerso de parte
ab eo magis remota. Et dixit Aui. Non ē in
plesti uelamie uehementie febris uelocitas sicut
in ea que est in pleura. qz non est tantū caloz et
tūtiue cū multo uapore sicut illa. ut n. ipse uo
luit. 4. pñma de febribus apāz mēbroz car
nosorum semper ē maior caliditas qñtūtiua. Et
ē uelocius adueniens. qz citius in eis accidit fe
bris eo qz citius eius materie putrescunt qz i fe
brib⁹ mēbroz neruoz. In apābus tñ mē
broz neruoz febres sunt acutiores et maiores
ex pte accidentis. Et sic est qz in febribus apā
tum uelaminis maxie pñs eius neruoz. s. nō
pñt pñt tactus tñ calozes qñtūtiua in febrib⁹ apā
tum pleure. ipe tñ sūt acutiores et pñt acci
dentis. Et qñtūtiua pleura nō sit carnosā. ipe tñ ad
heret imediate pñbus carnosis. et iō caloz eius
qñtūtiua est maior. Ex qñbus pñ qz qñ apā
esset in pte musculosa dyaf^aragmatis febris qñ
tūtiua tñ esset magna. Et qñ apā esset in media
stino. qz nō est carnosā nec adherēs pñbus car
nosis sic pleura febris esset qñtūtiua remissa.
et plusqz qñ est in pte musculosa dyaf^aragmatis.
Et pñ pñt dixit Aui. Qñz in apāte uelamie
pñtponit adueniens uehementis febris usqz quo
putrescat supfluitas. Et sit febris fortis ualde
i. in acuitate et intensione accidentis.

Signa

ast pleuresis nō uere fm locum
ut qñ est in pānculo tegente co
stas exterius et in lacertis extrinsecus sunt. pñt
dixit Rasis 4^o qñētis. qz in ea est dolor ma
ior qz in uera fm locū. Et intellexit quoad tactū
ut dixit Serap. Qñ in tangis mēbrū dolorosū
digito tuo sentit infirmus dolorē. s. qñ tactus
qñprehēdit locū. ipe cū qñpñdit tactus. dixit
tñ Hal. 5^o de interiorib⁹ qz apā qñ est in lacertis
iter costas extrinsecus est magis dolens qz qñ sup
costas extrinsecus. Dixit Aui. Dolor et nocumētū
in ea ē ad terminū. s. tollerabilez qz nō intensum
sicut in uera. uel ad terminū. s. sui apāis qz nō
extendit ad pñs uicinas maxie usqz ad furculā
si ē in uera. Dixit Serap. si extensio. s. doloris

et usqz ad loca que sunt in circuitu. tñ ē nō loca
in centri. Et est dolor mordicatus. s. diuer
sus a dolore uelamie qñ est qz pñs eius exten
dit sup costas et iste que sunt inter loca que sunt
inter costas sunt molles carnosę et nō sunt ner
uose. Et subdit cū apā est in pñbus annexis
cum costis. tñ dolor ē fm duos modos. s. s. se
mitā cōez flōnis. Et nō dixit flōnez nisi sermo
ne cōi. qñ uelamen coartat ex costis. Et qñ do
lor ē in lacertis qz sunt inter costas. nō ledit tñ
nisi scdm modū flōnis simplicis tñ. Qñ si
dolor est cū pñsione absqz punctura et ē fixus
i loco uno costaz tñ pleuresis est nō uera. qñ ē
qz percussio. s. pulsatio nō accidit nisi in loco in
quo sunt arterie multe. Dixit Aui. in nō uera
existit dolor supra uel subius pecunē plantę. s.
manus. Et hoc esse pñt pñ cōitates illoz muscu
lorum cum neruis. qui diriguntur ad manus
hoc tamē signum uidetur esse satis extraneum.

Dixit Rasis. 4^o qñētis. Cum apāte calido
musculi qui est inter costas ē pulsatio ledens et
dolens eo qz extensio uenarū pulsuarū i pñt i
festat ad pulsandū. Et ait dico qz pulsatio i hoc
loco significat qz apā determinat ad partes exte
riorē et non ē pñt. s. uerū. Et Aui. dixit
i non uera est pulsatio ppter arterias lacertozū
Et dixit. Si dolor pulsatio sentit cū attractōe
aeris tunc apā ē i lacertio dilatante. Et si sentit
in reditu in extractōe aeris tunc ē in lacertio cō
stringente. Ideo dixit Hal. 5^o de interioribus
cū homo sentit cū aspirant dolorē post costas
non festinem⁹ nec arbitremur cū pñt pati. s.
oportet ut uestigemus pñt an cū tñt aliquid
screatus emiserit. qz si screatus diuersi coloris
fuerit dicemus cū pñt cū ē. Aliud n. sig^m
dixit Serapio ē qz in non uera non ascendit in
spūto aliquid penitus. Et Aui. dixit. cū non
uera non ē spūtu. s. mē apāis. Et hoc habet
ueritates quando apā ē in musculis extrinsecis
positis supra costas. qñ at ē i musculi iter co
stas maxie in pñdiorib⁹ tunc aliqui rumpitur
apā ad interius. et pñt apparere cū screatu. Ait
n. Hal. 5^o de interiorib⁹. In apāte lacertozū in
ter costas extrinsecus necessario putredo fluit ab
eo ad interiora donec pñt ad pelliculas qui
bus coste cū hys lacertis sunt cōoperte. sicut
pñt uidemus interiores lacertos qui sunt inter
costas pñt cū hys pellicul^{is} suple cum pñt
putredo ad has pelliculas per poros earum re
fundabit aut corrodet eas et deueniet ad concan
tez pectoris et sic apparebit in spūto. Aliud sig^m
ē dixit Serapio. Si pulsus ē equalis non uebe
mentis durici. tunc significat qz apā ē in lacer
tis inter costas. Dixit Hal. 5^o de interiorib⁹.
pulsus equalis ē. tñ cū apā fuerit in lacertis mi
nores extensio et durici ostendit qz qz ipelicu
lis. s. extrinsecis. Et Aui. dixit. Puls⁹ qñz
ē leuis. Et hoc erit qz do apā solus erit in lacer
tis absqz pānculo extrinsecus. qñ uero ē i illo
pānculo et maxie absqz lacertis et carnosis p
ñt. tunc non ē leuis. sed attineret al⁹ durici
et. Aliud signū ē dixit Aui. Nō pure qñz cōi
cat cūnt. et apparet uisui. Et compñsio. s. manu
facta super loco comprehendit hūc modū pñt
ymio non est difficile comprehendere ea pñt
cūnt et qñz ē uisus. Dixit n. Hal. 5^o de inte

rioribus quicquid passio dolorosa fit in lacertis
super costas exterius positis. siue sit ppter apa
siue fracturam siue uulnus. possibile est ut a medi
co tactu aliter apprehendatur. passione uero lacertorum
inter costas positorum maxie eorum qui sunt erga
coacuitates pectoris. sunt. n. duplices hy lacer
ti. non potest medicus cum manu tangere et icoprehē
sibilis est p tactu. Aliud signū ē dixit Auice.
Quicquid ē cum ea febris. Et hoc potest esse dupliciter
aut qz hoc apostema est magnus ualde aut nō p
pter hoc apostema sed ppter apostema in locis
alijs aut cām alia facientes febrē. Amp ad p
dicta dixit Gal. primo de interiorib. aliqui sit
dolor i costa cum febre in quo etiā hancit spissus
et paruus. uerū in hoc dolore nihil creat et est
similis plesi que ē sine screatu. sed tñ dria boz
facilis ē. Nam dolor hic sine tussis ē. Et pulsus
non habet tantam extensionē et duritiē. n. febris
ē acuta. et hancit et malus ē. Itē patiens ma
nu extēsiu appositā. s. cum compressioe sentit do
lores neqz ē cum screatu nisi mā festināter ad i
teriora transiēs cū screatib. expellat. Rabi ho
predicta uerba galienū sic scripsit in. 13. p. tula
enarrationē ap. uis lacertū costarū febris sequi
tur et spissus spissus et paruus. et huius. egritudo
ē silis apau lateris qd caret spūto. Et dria
inter istas egritudines ē ista. qm dñs hui. egrit
tudinis non habet in silis et in pulsu eius non est
diurcis et febris nō est acuta ut est febris apa
tis lateris. Et malitia hancit in hac egritudine
ē minor qz in apate lateris. Et aliqui horū duz
pūnt supra locum egritū sēfunt dolores. Et
Rasis dixit 4. continēti. plesi uera ē mino
ris doloris apud tactū et maioris doloris ap
hancituz cū diurcie pulsus. sed apa musculi ē mi
noris angustie hancit et tussis et duritiei pulli
ita q non iuentur dur. oio. Et Auic. dixit. alia
ē cum hoc apostemate spūtu sanosuz aut aliqd
aliud de signis plesi uere sicut pulsus frinus
et hancit spissus. et tñ non est tñ plesi uera.
Alia tamen erit quis empiricus ex diurno
catarro samato i pectore et expuet sanosuz ab
sqz plesi. Et silz pot quis habere pulsus durus
aut hancituz frequētes ex alia causa qz ex plesi
uera qua ppter ex uno uel duob. de signis ple
sis uere non ē iudicanduz ibi ē plesi uera y.
non ē iudicanduz eam ē mī. adfunt supradicta
oia eius signa iseperabilia.

Signa specierum plesi de
fuerunt scdm mām. Dixit Auic. res ex quibus signifi
catur causa efficiens plesi sunt quatuor. s. spu
tus. dolor. febris. et poxismus eius. De spūto
dixit gal. 5. de interiorib. erugo que fluit i co
acuitate pectoris descendēs cū tussibus et screatib.
bus expulsa ostendit qualitates mae apa in plen
ra facientis. Nam si colicū ē erit citrinū aut ruf
fuz. Et si mlticū erit nigrū aut plābinū. Et si
flaticū erit albus et spumofuz. Et si sanguineū
erit rubeus sanguinolentū. Et dixit ut 4. po
nitur quāteris. si declinat ad rubedinē. s. clarā su
perfluitas ē calida. s. de colera naturali. Et si ad
siccitatem inensaz colere. s. naturali pūxia
ē humiditas ignea multa. Et si ad siccitatem
tenues mūta ē colere simplici. i. naturali hūid
tas in qūitate maiori. Si uero declinauerit ad

rubedines ultra qualitates rubedinis tunc maior
pars illius humiditatis erit sanguinea et minor
colica. Dixit Serapio. significat sup humorē
nocentes ex colē eius qd ascendit in spūto qz si
ē rubeus ē sanguineus. Et si ē rubeus clarus ē
colericus. Et si si ē citrinus. Et si ē albus ha
bens spūmā ē flic. et si ē declinans ad nigredinē
ē mlic. Et Auic. dix. Spūtu nāqz cū ē rubeus si
qz sanguine et cū ē ad citrinitatē declinē si qz co
lerā. Et flauū est illd qd ē coloratū colore me
inter citrinū et rubeū significat qz est pūxia ex
colera et flate. Et qñ est ad albedines declinē
et nō est maturū. i. albu et nō ē pp maturitates s.
pp flicā significat flicā. Et qñ ē tendēs ad nigredi
nes uel plābicitates nō est pp rancituz alterius
rei exterioris tūgentis ad illū colorez si ē pp tu
mū et flicā significat mlicā. De dolore aut
dixit Aaron. Maior dolor erit in colerica sed
maioris more erit i flicā. Et Auic. dixit. Dolor
in flicā et mlicā fm plm ē descendens et ad leu
tates tendēs. Et in colerica et sanguinea est ascē
dens inflamatus. i. acut. De febre dix Gal.
12. pulsus. et ponit 4. quāteris sic. Si plesi
fuerit colerica ascendet ex ea uapor calid. ignis
tus et inde alteratio mētis erit. S. si apa fue
rit flaticūz febris magis lena erit et tepida et
ex ea ascendet uapor hūidus nebulosus. et inde
erit insomnietas aut grauis dormitio cū ocul
apertis. Et ait Rasis ibidē. Dico qz apas de
colera rubea qd nāqz hōtur significatō ex uebe
mētis febre et ignita. urina et siccitate in corpore
et diuersitate loqz. Et Auic. dixit. febris cūz
fuerit fortis est ex materis calidis. Et si non
fuerit uehemēs erit ex materis declinātib. ad
frigus. Et quātūqz fuerit. s. grad. remissiois
febris sic erit declinatio materie ad frig. De
poxismo febris dixit Auic. qz per poxismos ac
cipit significatio bona. Nam si fuerint terciani
erunt ex colera. Et si cotidiani ex flate. Et si
quartani ex mlicā. Et si fuerint modi febris unī
formes erūt ex sanguine. uerū plurimū poxismi
pleuresis sunt tertiani. qz ut patuit pleuresis ut
plurimū fit a colera uel a sanguine cui colera est
admixta. Dicit in colerica ē citrina urina et
tennis et pulsus ē durior uelocior et frequētor
Et dolor ē acutior et magis pūgūus et aderit
sitis et amaritudo oris. Et patiens fm plm est
colericus in nā et tūmens usus laborib. et regi
mine multiplicatē colerā in sanguinea et o urina
erit rubea spissa. pulsus uero plenus. spūtu sub
rubeū. dolor pūgūus cum quadaz leuitate.
Et patiens fm plurimū erit sanguine. adolescēs
usus regimie multiplicatū sanguis. Et in flicā
urina est in colore remissa. in sba spissa. et pulli
diuersus inordinatus cū remissa punctura. cūz
multitudine saluē et somni grauitate. Et scdm
plurimū patiens erit senex. aut puer iordinati
regiminis et octosi. Et in mlicā urina est re
missa s. tennis. et pulsus durus diuersus. et do
lor nō grauius cum pua punctura. Et patiens
scdm plurimū est mlicus in nā senex extenuat
et usus regimie multiplicante melanconiaz.

Signa Signa pncipij. Ista diuersifica
tur scdm diuersitates pūz pncipij. s. pncipij et
et finis. Et cūz incipit spūtu purū tñ et crudūz

tunc ē in fine principij i quo tas aliquid refudat ab apate. Dixit Gal' primo de crisi. Luz non expuit eger aliquid oio. sed tussit sicca tussis. il lud ē compar urine que ē in fine elongationis a digestionē. suple 7 ē principij principij huius morbi. Cum uero pmutatur dispositio ab illo q' nihil expuit oio ad hoc ut expuat sed illud qd expuit est subtile indigestus oio. tunc bec pmutatio ē ocula debilis ualde. sup. 7 ē finis principij. Et non consumit' bec hora nisi cuz incipit spue re rem paruaz digestaz. f. icōplete. tunc n. incipit augmentū. Dixit Rasis 4° cōmentis ex v' bo galienī. nō necessariō eieccio aliquid humoris debet fieri in principio. Sed si humor manans de apostemate ad pulmonē mult' fuerit 7 gross' eieciatur cuz tussit. Si uero fuerit pauc' 7 subtil' opus ē ut excitat tussis uerā. spūū non faciet an teqz coadunet et maturet et augeat multitudinē et grossitiez. Luz eiz apā est in mēbro duro qd pūnet in se totūz hūozes in principio nō fit spu tūz sz fit qn' lenit et lapsat donec inde fiat fluē tia ad pulmonē. tūc eim. f. tussis erit maior et in cipit spūūz inde fieri. Dixit Auic. cuz nō est spūūz aut est spūūz subtile aut illud qd nomiat salina. tūc est in pñ.

Augumentūz uero est dixit Gal'. ubi supra cum incipit eger spūere rem paruaz dige stam. f. icōplete deinde statim post illud non cessat usqz ad horaz status augmenti est qd ex spuit in multitudine et facilitate. Dixit Rasis 4° pñentis. Luz spūūz fuerit mltus et grossus tūc est in uia maturatiōis et in augmento. Et Auic. dixit cum augmentant' accidentia et augu mentat' spūūz et incipit remoueri a subtilitate et additur in ipsitate et facilitate. et incipit remoueri a rubedine ad albedinē. Et si mā est declinans ad citrinitatez ē pporional' rubedini. i. ē pporionalibz sic de rubedine dictus ē. f. q' incipit declinare ad albedinē. Et hoc erit qn' c' trinitas incipit remitti. tūc eiz significat aliq' digestio et tūc ē in augmento. Hosafaz dixit. q' pñcipiū et augmentūz et status ac ē pñcipiū de clonīs quoad accidentia in plenest coincidunt cū pñcipio uniuersali quoad dispōnez mae. In telligēs de pleuresi a qua mā refudat et pñcipiū d' oibus apant' iteriori b' a quib' mā apostemas refudat. Hāz in hys sic mā incipit ebari ita acci dentia incipit remitti. Sic g' patuit q' tūc ē in pleuresi pñcipiū cū incipit spūere rez subtilez salinales i qua ē ocula et nō manifesta digestio. Sz ante apitōez huius. spūū est pñcipiū augumē tūz et status accidentiūz. Pleureticus eiz anqz expuat aliqd uehemētissime dolet tussit tussis ual de sicca. multuzqz coangustat' hanelitus. Sz cuz incipit spūere incipit alenari a dictis accidētib' ergo ante spūūz pcessit pñm augmentū et estat' accidentiū. Et incipit eoz declinatio appente spu to. Et ex hoc infer. q' declinatio accidentiūz in plenest pñcipia ē longa ualde. Extendit eim a pñcipio appetitiōis spūū donec finiat' totus mor bus ita q' coincidit cuz augmento statim et decli natiōe quo ad dispōnez materie. Et b' dixit ha bere hūitatz p se qz per accidens in augmento quo ad dispōnez materie possent augeri acciden tia ut in cāu in quo mā esset multa. qua agitata in augmento pueniret tussis multa cū uehemē

ti 7 cussioe pectoris aut qn' in augmento pp aliqz cām materie fluxus ad pñculā augetet. Ita q' p spūūz adueniēs in augmento minor sequere tur alenatio aggrauatiōe sequēte ad augmentūz fluxus materie. Sepe eiz occurrit q' in augu mento spūū sit de aliqua pte materie incipiente digeri et aptuari cñoni. Aut nō sequitur ex illo tāta alenatio q'ta erit accidētū aggrauatiō 7 ad dūo in dolore et febre et malitia hanelitus et tussis. Aut ut dicūt quidā. pōt illud euenire dato q' materia nō aliter agitareť neqz per āplius in flueret pñcule et hoc qz in mā pñue plus agiť in putredine et pōt tūc additō in putredie plus facere in additiōe accidētū qz faciat aliqualis tūc per spūūz eio in remissiōe ipoz. Et sic dñt intellexit Auic. cuz dixit ut supra in augmento augeri accidentia. Non aut sic esset in statu pp multaz euacuatiōez materie que in ipō fit rel pccu augmenti.

Status aut tūc est dixit Gal' ubi supra cum expuit aliqd 7 firmate di gestioni pñm. Et nō ē ei in spūendo ipsum labor uel impedimentum. tunc enim est ei hora status huius egritudinis. Dixit Rasis 4° cō timentis. cuz spūūz fuerit maturus 7 multū absqz dolore uel labore tunc erit maturatio pñcia 7 ē tempore terminatiōis. i. status. Et Auic. dixit Cum eger expuit spūūz facile 7 maturus 7 est pñm 7 dolor est leuis. tunc est status 7 hora eue tus maturitatis integre 7 tunc ē remissio acciden tiūz. Non n. potest stare status accidentiūz cum statu digōis materie. Hāz n. facta est mae digō uniuersalis 7 eio multa de ea. Et declinatio d' it Gal'. cuz uidet illud qd spūitur scdm hāc di spōitionē digōis 7 facilitatē erit 7 uep q'titat' eius qd eūatur minorat' ab eo qd fluit 7 n' rema net aliqd d' dolore. Et Rasis dixit. Qn' diuina fuerit q'titas spūū 7 iuxta grossitū ei' facilis eius emissio absqz residuo doloris iam comple ta ē terminatio morbi 7 deuenit ad declinatiōem Et Auic. dixit. cum spūūz incipit minui cū tē stantia illa digesta 7 cum illa facilitate 7 cū pua tione doloris 7 diuutiōe accidētū tunc tā decli nat. Et cum retinetur spūū qz. f. nil ampli' spu tur post remotionē accidētū. oio tunc itaz com pletur declinatio. Et habent pñcipia hūitatem de pñest non seruante māz ad unā expulsiōem q'uis reseruatō raro accidit in ea. In non suā te at plus eūatur de mā in augmento qz in pñci' 7 plus in statu qz in augmento. Et hoc qz q'to plus procedit digō in mā tāto materia bilior re ditur expulsiōi. 7 sic plus de ea emittit'. Sed in declōne sensibilit' diuuit' eio sed digō i mate ria semp manet. Et per hanc pmanētiā digōis f distinguē declinatiō ab aliquo tempoz pceden tiūz in quo ppter aliquod accēs diuuet q'titat' eūonis spūū in quo tunc non erit declinatio.

Dicunt signa pleuresis 7 firmate materie fluxe sunt q' dolor ascendit usqz ad brachiū 7 cubitūz 7 to tum musculus interiorē 7 ad omnes ptes q' sunt a latere usqz ad brachiūz. Dixit Rasis 4° con tinēus. Gal' dixit q' dūz patiens non spūit 7 tuss sicca fuerit. signat q' apostema nūduz maturatur Et ē gradus primus. sed si eieccio fuerit aliquid humoris. mā subtilis tunc dicit' grad' scdus

et signatur quod maturatio non est minor quam in primo gradu. Et quoniam spiritus fuerit grossius quam fuerat si significatur quod maturatio incipit et est gradus 3^o. Et quoniam puenit ad grossitudinem perfectam signatur quod completa est maturatio et est 4^o gradus. Plethis uidetur puenire cum apate epatis et cum apate splenis magis. et cum frenesi. et cum plethymia. De puenientia eius cum apate epatis dixit Aui. Plethis quicquid silatur apati epatis. Ha suspensio epatis cum extendunt propter apostema eius puenit illud ad uelamen et paniculus quibus alligat et sentit in eo dolor quare putatur quod sit plethis. ergo os ut inter ea distinguitur. Dixit Rasis 4^o quoniam dolor accidens in costis retro fit ex causa flonis epatis quoniam cum extense et attracte fuerint corde cum quibus in aliquo corpore epas suspensum dicitur cum costis ad partes anteriores uel inferiores ex eo accidit quod pueniat dolor ad paniculum inducitur costis. Et ex hoc putatur quod sit plethis. Ulex dolor in plethis siue sit paucus siue multus esse debet pungens et sentit eius punctio magis apud hanc. Et quod epas est paucis sensibilitatis. id est si cum angustia hanelit et febre dolor fuerit in costis nimis uehemens passio est plethis quoniam in apate epatis dolor non debet esse nimis uehemens. Tangendus est autem super latus dextrum quod si non inuentus fuerit durus possibile est quod epas apostemetur in parte gibbosa aut in sima eius in loco quod cooperit costae retro. Percipiendus est ergo tunc egro ut hanelitus faciat magnus iuxta posse deinde interrogandus est si senserit ponderositatem suspensam in membris superioribus aut in loco in quo membra ipsa attinent eidem epati quod si senserit penes hanelitus magnam ponderositatem significat superflones epatis. Si uero dolor sit punctio significatur super plethis hoc idem dixit Serapio. Et Aui dixit in flone epatis dolor est aggrauatus non pugnatus. Et non comprehendit flonem hanc cum dolore. si quoniam est in sima. quod quoniam est in gibbo comprehendit ipsum. Scias tamen quod dolor in costis non coicat omni apati epatis quod ut apparebit in anathoma eius. epas non est cum costis quicquid in oibus. Sed tamen in oibus silatur plethis puenit et febre et hanelit constrictio. Sit. n. dixit Rasis ubi supra apas epatis cum angustia hanelitus. eo quod apostema epatis infestat diaphragma et ipsum constringit et inde excitat pauca tussis sed distinguitur inter ea. quoniam angustia hanelit in plethis est uehementior et augeri debet in dimidio diei aut in die donec transgrediatur ad dispositionem primam manifesto transgressu et multo. Sed in flone epatis in dispositione prima stabilis durare debet angustia hanelitus. et si augens fuerit quia parus augetur. Et Aui dixit. constrictio hanelit est si milis in bonis. quasi. n. uniformiter permanet nec ab omni nonitate pmutatur sicut in plethis et non est uehementis ualde sicut in plethis. Et dixit cum apostema est in concauo et non potest apprehendi per tactum. significat ipsum hanelit inobediencia propter graues suspensas. et fit cum tussi sed distinguitur dixit Rasis ubi supra quod in plethis tussis est uehementior et uelociter fit. et post ea sequitur spiritus. tussis autem propria floni epatis dixit Rasis 5^o de interioribus est cum tussiculis paruis et raris inter raritatem quarum et quiete percipit patiens in tempore longo et sicce tussicule sunt. Et Rasis

Rasis dixit Dico tussicule pleuresis duriores sunt et grossiores et uehementiores spissitudinis. Dixit Aui. tussis in apate epatis est absque spiritu. hoc tamen non est proprie signus distinctus quod ut supra dictum est in principio pleuresis aliquando est tussis sicca. Et sita in apate epatis tussis potest esse humida non propter ipsum apas sed propter alias causas. Distinguitur et iter predicta apata per alia signa. dixit Aui. quoniam pulsus in apate epatis est undosus. In pleuresi uero est durus serinus. Et dixit Serapio. Latus extenditur tepus egritudinis accidit in flone epatis quod color lingue mutat et color est reliquus corporis. per hoc enim dixit Rasis. si plangata fuerit egritudo manifesta erit distinctio eo quod sequitur flones epatis nigredo lingue et mutatio coloris totius corporis. pleuresis autem sequitur spiritum. Et Aui. dixit in apate epatis. facies est quersa ad citrinitatem malaz. In pleuresi uero non fit facies illius citrinitas. Et in apate epatis citrinitas lingua. Et quoniam post citrinitatem denigrat. Et dixit Rasis. ut 4^o scribitur conueniens. In pleuresi et in apate epatis furcula trahit inferius. sed in pleuresi per paniculum inductum costis et in apate epatis per uenam pcanaz. Dixit Rasis ubi supra in flone epatis urina est grossa et declinans ad urinam ydropticam. Et Aui. dixit in eo est urina grossa ydroptica. i. silis urinis ydropticis et hoc maxime. quoniam apas est in gibbo epatis. sed in pleuresi urina est bone sbe. Et color eius est optimus maxime in principio et durus non est nocumens coicatus epatis. Quod eis coicatur epas nocumens malignat urina. quoniam aut apas est in pcano epatis non sic malignat. sed tunc est egestio epatica silis loture carnis recentis cum sanguine suo propter debilitatem digestiue epatis. De puenientia autem pleuresis cum splene dixit Rasis. in epidymus. Et scribitur 4^o puenientis. accidit ex magnitudine splenis et apate eius magno nimis dolor tendens usque ad furculam et cubitum. Et ideo considerandus est in hoc ut cura digna fiat. si ne forte putes fore pleuresis et cures ipsum cura pleuresis. sed os ut distinguas inter ipsa per tactum in pochondrio sinistro et per signa silia hys que distinguunt inter pleuresis et apas epatis. Et de puenientia inter pleuresis et carabitus cui aliquando asilatur propter alienationes et uehementias accidentis eius. i. pmutatis intellectus frequenter hanelit tremoris et sincopis et angustie et rixe multe et uehementie silis et alterationis coloris faciei ad colores diuersos et uehementie febris et uomitus colere. Dixit Aui. scias quod causa in hys accidentibus est costas pectoris cum membris principalibus et uicinitas eius ad ipsa quare os ut distinguas inter birsen et sirsen. Et differentia est ista quod pmutatio intellectus accidit in sirsen in primis deinde uehementia sunt in ipso accidentia reliqua. Et est hanelitus in eo sanior quia non sic ledit in eo instrumentum hanelitus sicut in birsen. Et postpositum in sirsen corruptio hanelitus a pmutatio intellectus. cuius oppositum est in birsen. nam corruptio hanelitus antecedit pmutatio intellectus. Et sunt in sirsen accidentia eius propria sicut est rubedo oculorum et alia dicta suo capitulo. In birsen uero postpositum pmutatio intellectus et aliquando non est nisi iuxta mortem. imo est ratio eius incolumis. uerum in ipso pcedit alteratio hanelitus et eius malicia. Et in principio tensus in mirach ad supiora

ac si trahat ad apā. Et est dolor pungitius. Et
pulsus in sircen ē magn⁹ declinās ad raritatem.
Et i bir sen ē pu⁹ declinās ad frequentia ut succur
rat puitati. Dix. A. dria iter plesi⁹ et aposte
ma epatis ex una pte et piploiaz ex alia parte ē
qm in piploia pulsus ē undos⁹ et ppter hoc di
fert a plesi in quo ē serinus sed non ab apostea
te sepatis in quo etiam est undos⁹. uex i piploia
ē magis undosus qm in illo qz pulmo licet acci
taliter est molior epate et ppinquior cordi et ar
terys brachioz. Et dolor in piploia ē grana
tius. et per hoc etiā differt a plesi sed nō ab apo
stematē epatis in quo ē etiā graniat⁹ et plus qm
in piploia. in hys in qbus epas alligat⁹ ē costis
Et stricture hanelit⁹ in piploia ē uehemens
et per hoc differt ab illis ambobus in quib⁹ nō
ē ita uehemens. Et ē hanelit⁹ calefact⁹ et per hoc
etiā differt ab illis ambobus in quib⁹ non ē ha
nelitus sic calidus. Adsum etiā alia signa si
bi propria dicta supra suo capitulo.

Signa bona in plesi dixit Rasis 4^o continētis. Sig^a
bona sunt patientia passiois. qm eger non mole
ste fert cā. et in lesio hanelit⁹. priuatio doloris.
facilis sputi emissio. equalitas caliditatis. in to
to. lenitas et priuatio sitis cum urina egone sudo
re. sompno laudabilib⁹. Et dixit Apeiani oia
huius. bona signa que ppria sunt instris haneli
tus et coia oibus alijs morbis acutis. Et ait. no
tum sit q uirtus potens maximus signus dat ad
liberationē patientis. qm maius ē oibus alijs re
bus. unde fortis studio et diligentia consideran
duz ē in ea. Dixit galien⁹ super 2^o humorū ut
scribitur 4^o qmētis sic. in oibus passionibus
pectoris et pulmonis ac costarū bonū ē q spu
tus fiat facile et uelox. Ait Rasis. per uelox itelle
xit in principio passionis. Et si sputū fiat uelox
i maiori parte erit facile. Dixit ypo. facilitas
sputi sūt super securitatē totius malitie passio
nis. et uelocitas ipsius pnotitatur q uelox erit
morbus. i breuis. Et si fuerit in fine. i. tarde ap
parens passio erit longa. Et si apparuerit aliqd
sputum maturum ante interpolaciones 2^o signū
ficatio dat q passio erit breuis et salubris q si
sputū si le fuerit sputo sane. pstone significatio
dat sup ultimaz sanitatē instrumētōz hanelitus
Et Rasis ait dico q iuxta antecessus signoz
maturationis erit breuis tēporis passio. Et iux
ta potentia eius. eius salus. Et erit si le ei q
ypostasis alba effusa in urina significat. Et
dixit Hal. sup primo epydimitaz ut ibidez scrip
sit Rasis. debilior pleuresis est cū qua nō erit
sputū. Ait Rasis dico hoc erit uerum. si fuerit
ex pauca passioe. et non ex pbiuitōe sputi. Et
cognoscat si cū ea nō fuerit dolor neqz accide
tia habentia qritatē. Sz si accidecia ei⁹ fuerint
maxia et sputū nō fuerit ex puiatōe maturitatis
erit et nō ex debilitate passiois et paucitate ipsi⁹.

Et dixit Hal. p^o de crisi. sit significatio sup
pauca qritatēz bñoris pp maturitatem sputi q et
lz fuerit nigrū mixtū in erit cū sputo maturo. et
per facile emissionē sputi per tussis faciles et de
liberatiōez hanelitus et paucitatem doloris et mi
norē insompietate. Et dixit codez prio de
crisi. fortasse in pñ passiois stante bñore pauco.
sputū erit multū eo q sputū in toto. Et signifi

catio hec erit laudabilis nimis. Et subdit Si
anteqz incipiat sputū aliqua grauis fuerit mole
stia et per sputū mitigata fuerit boni significa
tio inde hētur maxie si de leui sputū emittitur
cū patientis sustinētia et lenitate corpis et mor⁹
ipsius. Dixit Hal. et scribit 4^o qmētis. som
pnus factus sup latus doloris in pleuresi signi
ficat paucitatem passiois in qritate et malicia et
per sputū ecouerso. Dixit Rasis. 4^o qmētis. si
accidit pleurenticis nasciture sup corpus aut in
iferiorib⁹ locis remotis et huius. nasciture fece
runt sunt fistule et curant. i. pleurentici. Ait
Rasis. dico q sunt de fluentia saniei in pñcio
pectoris spatio. Et b^o idē dixit de pñcio
sanatur aut qm crisi erit p ea. De pñctis di
xit Ait. significat salutē egri sputū facile et ue
lox maturū. Et pulsus qui non est uehementis
duritiei et serenitatis et paucitas doloris et reli
qua signa. i. tussis febris et hanelitus qritatio
i. sunt remissa uel moderata. Et icolumitas sem
pni et hanelitus et receptio cure. i. pceptio iuna
menti ex medicinis aporiatie. Et eger tollerat
illud qd patit. quia nō multum angustiat ab egri
tudine. Et est equalitas calorū in corpore toto
cū equalitate. i. nō cū nimio excessu et puitas si
tis et tristitie. Et similis sudor et urina et ego
sunt fm dispōnez laudabiles. Et scias q qm
pleuresis non est eo sputo. tunc est aut debilis
ualde aut fraudulēta mala. Nam aut nō ē cum ea
multitudo materie cum qua sit curādum aut est
maligna iobediēs ad spūedūz. Et dixit Ait.
digestio urine est signum bonū in pleuresi sicut
urine malicia ē in ea signū malū ualde. Dix
Ysaac in libro urinaz. hoc ē generale in oibus
morbis remotis a uis urinae q bonitas urie licz
sit bona absolute tñ eius malicia est pessima. qz
cū est mala significat uehementiaz passiois tantā
q coicatur lesio magna epati. Bordo. urina
laudabilis ē bonū signū sz nō certū signū ad sa
lutem qz ex alijs pōt eger picitari. Et dixit
Ait. apicio fluxus sanguis nariū ē de signis bo
nis ultimis in pleuresi. Et hoc qm accidit in die
creuico cum signis alijs laudabilib⁹ crisis. Sz
dixit ipe. fluxus sanguis nariū nō ppetit in pñ
pleumonia sic in pleuresi pp diuersitatē duarū
materiez dictoz apatū. qz mā pleuresis fm plu
rimū est sanguis aut mā mixta sanguini. uñ eius
mā est apta educi per nares. Sz mā pñcio mōie
utplm ē flica. nō apta educi fluxū sanguis nariū
Et est alia cā. qm attractio pulmonis. i. materie
pñte in pulmone ad ptes nariū est longinqz
q sit uelaminis et pñculi pectoris et lacertoz
eius. Et itellexit de longinqz nō fm situm sed
2^o societate. qz uena pulmonis uenit a corde sed
uena uenit ad costas cuius rami transeunt usqz
ad dyaphragma ramificat a uenis ascendētib⁹ p
colū a qbus ē ramificat uene nariū. Verificat
aut di cūz Ait maxie de mediastino et pleura
plus qz de dyaphragmate. Et pñcio qm apā est in
illoz parte superiori. Inquit Ruffus. spu
tum lene carens fetore sūt apā maturum fore
Signa aut mala in plesi sunt dixit Ra
sis 4^o qmētis sequēdo ypo. q
patientis transmutat se in bonore passiois. Et q
hanelitus sit magnus et spissus cum dolore assū
duo. Et itellexit dixit Rasis de punctioe q

et latere. Et subdit ypo. et q. patiens exspuat
eius labore et q. sicut uehementer et q. febrilis ca-
lidas sit diuersa ita q. ueter et latera sunt nimis
calida. et q. frons manus et pedes sunt fria cum
urina egone sudore et sompno per omnia mal' et cul-
pabilib'. Et sputum diuersum a sputo sane per
sone sige q. instrumenta hanelit' patiunt iuxta q.
tates diuersitatis eius. Et sputu' huius sputo na-
li significat q. non e maturu' et q. instrumenta sunt
in ultima debilitate. Et si super hoc fuerit aliq.
malicia significat mortē sequi. Et priuatio spu-
ti oio cum tussis sicca si latet urine aquee. Et
R. isis. dico q. uita accitua signa sup magnitu-
dinez passionis in pleuresi et malicia eius sunt
hec. uehemēs febris et qualitate. nimis uehemēs
difficultas hanelitus. dolor cum uehemēt mole-
stia et comprehensioe. de fureul' usq. ad costas re-
trofus. aliter deorsus. uehemens sitis et inflama-
tio et multitudo caliditatis in uentre et frigiditas
in extremitatib'. Et uehemens dolor sup som-
pnu' super parē lesaz et assiduitas tussis sice p
longum tps. Et sputus apparens in colore elpa-
bili. et sputi difficultas. alienatio mentis. et in so-
pnetas. Et gal' dixit primo de crisi. isompni-
etas. molestia. debilitas huius. defectio appetit'
difficultas hanelit'. et eius debilitatio. oia h' cum
magno studio pcederanda sunt. Febris. n. et isō-
pnetas. sitis uehemens et alienatio mentis. dbi-
litas uirtutis. defectio appetit'. difficultas hane-
litus et sputus malus. male significatōes sūt. Et
eoz hia sunt bone. Et dixit sic dixit Rabi i
6^a p'cula. sig^m signis magnitudinē p'fessis et ei⁹
malicia ē augmentatio uiscositatis sputi et pro-
hibito egressus eius uiscositate et tenacitate ei⁹
in mēbris egris. Et dixit ut scribit 4^o con-
tinentis iuxta malitiā mae iudicanda ē malitia
apatis generati ex ea Unde et prio de crisi dixit
D. Valeria hūoris opa facientis et eius qritas di-
cunt significatōes male et cōtrariū eōuerso.
Et cognosci h' malitia hūoris per colores sputi
sz eius qritas nō cognosci p qritatē sputi. for-
tasse eim in p^o passionis sputus nō erit multus
qritas hūoris sit multus nec aliqñ in p'cessu pp uis-
cositatez eius. Et dixit Hal. potētia acciden-
tiū p'dictoz significat sup potentiaz morbi. Et
eoz debilitas supra eius debilitatē. Non eim di-
xit ipe est equalis qdicio pleuresis in potentia
accidentiu. un in quadā ē febris uehemēs nimis
et in quadaz est p'fectio uehemens. minor febris.
Et in quadā ē tussis uehemēs nimis Dixit Raron
Signa mala in pleuresi sunt defectio cordis. et
tullacio eius diuersio lingue isompnetas. et
alienatio intellectus. Dixit Alman. Si a pncipio
passiōis qd excreat nigerrimū aut citrinū ualē
appet et sic pmanferit et febris nō gēuerit nec
calor usq. ad diē 5^m. timorofus. Et si cū hoc to-
to aeris attractio nō aleniat. in pectore fiunt orē
mon aut in maxillis rubedo et in oculis labor.
morti ē ppinquus. Dixit Hal. 4^o de interio-
ribus. Ex ea q est sine screatu. aut cito moriuntē
aut difficulter sanātur. si nō fuerit pp pancita-
tez humoris. et dolor aliqñ ascendit in hys usq.
ad furculas. Et aliqñ descendit usq. ad ypocon-
dria. Et si quidē sudor molest' fuerit et alie-
natio intellectus et defectus appetitus. et uebe-
mens sitis. maxia erit passio. sz in isompnetas

et alienatio mentis accidere solēt in fine passio-
nis. Ad p'uluz in iudicanduz signū sufficiēs est
si sputū fuerit maturū. Et debilitas huius cum
priuatione maturitatis sufficiēs signum est ad
iudicandum p'culum. Dixit Jude. si in dyasfrag-
mate fuerit apostema cum uehementi difficul-
tate hanelitus et interiectione nimia. et post hoc
sequens fuerit alienatio. patiens morietur in
4^o. Qd si labia extremitas nariū declinacia fu-
erint ad uiriditatem. et urina in principio passiōis
declinans fuerit ad uehementē rubedinē paciēs
morietur in 6^o aut 5^o. Qd si defectio cordis
in p'fessis assidue accidens fuerit. patiens morie-
tur. Qd si mā non poterit in screatu expelli
aut cū expelli inci p'it subito retineat remanere i
pectore grauedine mortale. etiaz dato q mā sit
digesta. et n. suffocat. D. H. maluz ē ut sint ac-
cidentia eius et significatōes ipsius uehementia
et fortia. et ut sputus sit retentus. aut tardus aut nō
digestus. aut rubescit pure. aut plūbeū aut nigrū aut
cuius additur uiscositas et difficultas et cōstri-
ctio. Et qd ē 2^m huius eoz que dicta sunt i bo-
nis signis. Et ex signis malis ē caliditas ue-
hemens. et p'prie qñ est cum frigiditate et extremita-
tibus. Et dolor tendens ad posteriora. Et ei⁹
aditio qñ eger dormit sup latus egrū ut dicit lit-
tera Girardi extra qz significat multa mā que i
tali situ p'cipitat super latus egruz. Et de si-
gno quid sumpto ab urina dixit Rabi. Ex signis
malis ē urina feculenta sequalis. et sanguinea si
gnificans ebullitionē in sanguine. cuius feruore
significat inflammationē qmiffuratur cerebri et
amfractuū eius. Scribit aut 5^o dinamadi oz.
urina tenuis et saniosa si in initio huius egruz
diuis euenerit et per plūmos dies pmanferit.
frenesiz futura significat. maxie si eis tussis sic-
ca. et isōpnetas affuerit. quibus si sanguis na-
riū aut pluriū sudor affuerit solonem egritū
diuis sige. Et urina tenuis habens uelut limuz li-
uidus. indigōne aut mortē nēciat. Dixit gorō.
urina mala et indigesta uel cū alijs qdictionibus
malis. ē ceruus signus ad mortē. qñ. n. digō defi-
cit in radice bene deficit in ramis. Et urina ni-
mis tenuis et nimis grossa. lauida uiridis et nigra
mortē significat. De egōne at dixit Rabi. ma-
licia egōnis et feor eius et uehementia citrinita-
tis ipsius est signus malus in p'fessis. Et gorō.
dixit q egō frequens et liquida mala ē. Dixit
ypo. regimē acutoruz liemeria p'dyaria curat
apostema lateris. 6^o affozismoruz uidetur dice-
re oppo^m cum dixit Rabi. p'fessis de habito l' p'p'lo-
nia dyaria supuentēs malus suple aut etiaz liem-
teria uel fluxus chiloz. Hanc aut qtrouersiā
soluit Rasis 4^o qritētis ubi adducens p'cedem
affo^m dixit. Si in p'fessis uel p'p'lonia fuerit solo
uentris malus erit signus. qñ significat super
mortificationē caloris naturalis. Et alibi eodē
4^o dixit. si in p'fessis uel p'p'lonia post diuturnaz
passionē absq. causa cibi uel alterius rei accide-
rit uentris solutio. necessario ad maluz termina-
tur. qñ inde significat q stomach' ē debilis ex
longo morbo uel epar et ideo attrahit ad se chilū
Et si in principio passiōis fuerit uentris solutio
inuabilis erit. et maxie si fuerit p^o maturandēz
Sitz et Mes. d. flux' uentris aut accit eis in p^o
moueri aut in p'cessu. Et accidens in pncipio ē

fm unū duorū modorū. Aut eīz ē pp multitudine materie cui pēxistit nā regulās eaz. Cuius regulādis signū ē qz sequit̄ ad ipāz hanelitus factitatio et leuescentia febris. et tūc ē significatio bona. aut ē pp exuberantias mē pter qz regulat̄ a nā. et tūc est sicut regurgitās et ē significatio mala et pprie cū nō sūst̄ p ipm difficultas hanelitus tristitia et febris iflāmatio. tūc cūm fortasse supuemet et mors in 4^o uel ante. Et fluxus ē uētris supuētiēs in pcessu pleuretis est fm alterū duorū modorū. aut cūm expellit mā ad epar et mēcera et sic egredit̄ in fluxu uētris et sequit̄ ad ipm icolumitas aut accidit ad debilitatē epis et pstratiōez digestiue et cōtētiue ei⁹ et sequit̄ ad ipm pntiositas in fine eius. Aut. aut magis obscure loquutus fuit in hac materia. Et ait. cū accidit pleuretico diuersitas. i. fluxus uētris ut dicit littera extra significat qz epar iā debilitatus ē et ē malū ualde. Nam diuersitas. i. fluxus uētris eueniēs post p^m. et non remouet cū eo difficultas hanelitus et tristitia fortasse interficit in 4^o. i. die flux⁹ uel ante ipm. Diuersitas hō i p^m pleuretis est signū bonū. imo est res iuuans. Quidā autē exponūt textūz. Aut. sic. Lūz accidit pleuretico in fine eius. i. pleuretico hūi pleuresis magnā et finalez in malicia. et angustia fluxus uētris. significat qz epar iā debilitatus est. Et ideo ē malū ualde qz est cūo simbonatū. Sū fluxus uētris adueniēs in p^m fuit. i. in pleureti pua. et debili sicut est morbus in prin^o pūis et debilis ē laudabil⁹ p mā signū qz significat dominū nature sup āpa eius māz eūans. Et ē et bonus p uia cāe qz dīminuit uel eradīcat cāz āpatis antecedentē. Et hāc expōnē accipit̄ ex vbiis Galienī. in qmento supradicti affo. Et quidā alij dīcūt qz dyaria in p^m fuit spontanea siue artificial⁹ pōt cōpetere eūando et diuertēdo māz ac ēt in fine. quia nā pōt p uias occultas eūare p intestina māz illoz āpatūz sicut eūat aliqñ māz saniofas in pectore et tentas per urina. Quare dīcūt qz sola illa dyaria liēteria uel fluxus chilofus in fine eueniēs est mala que supuēnt supato ab illis āpatibus pp eoz uehemētā ppatiente iāz eis epe uel stomacho uel utroqz. Est n. mala p uiaz signū qz significat uehemētā morbi iā coicanti mēbris nutritiuis. et ē mala per uiaz cāe qz nō eūatur per illāz mā morbi. et debilitat pinde pūis. Sūt et alij qui dīcūt qd dyaria in p^m est res iuuans. et signū bonū significās qz nā est potens in eūando māz educendo peccantes. Quis eīm mā in p^m sit cruda tñ mā mouet stimulata ad expulsiōez eius ad qd dīcūt sequi magnū iuuamentū. maxie tñ pbi betur p illud āpatūz augmētūz. sed qz eueniēs in pcessu et circa finē fm p^m est malū qz 2^m. p^m ē qz nō eūatur materia āpatis. Et maxie accidit patiētibz pibus nutritiuis pēpue epe uel ipis āpatis. Qd si euenit fluxus uētris malitia nutritiūoz tñ adhuc ē malus s3 nō qñtū ad pdictas. In aliqno tñ cāu pōt esse bonus. ut cū materia āpatis pauca fuerit et fuerit ei nā bñ dīata. Unde Gal. in predicto affo. s. in qmēto dīxit qz dyaria in pleureti pua pōt ēē ad salutē. Si autē esset ex mā multa cui nō bene dīata fuerit nā. tūc ē mala. cū i tali cāu mā mala circa eoz transeat et p ptes nobiles et nō p debitas re

gionē sue expulsiōi parat. Et ideo. ypo. notanter dīxit. a pleuresi uel pipleumonia habito ut p hoc significaret magnitudinē hōz āpatūz. De signo sumpto a pulsu dīxit Gal. i. de pulsu magno sicut 4^o. scribit̄ qmētis. Si spissitudo itensa ualde fuerit in pulsu pleurentici. significabit qz passio declinabit ad pulmonē. aut pnosticat futuraz sincopiz. Et si spissitudo fuerit modica significat subeth futurū uel lesionē in neruis. Et dīxit Rasis. ibidez. pulsus excitatus significat uehemētiaz passiois et qñus qñus. De signo sumpto a rigore dīxit Gal. ut eodē 4^o ponitur qmētis Rigor i plesi et pipleoia mortal⁹ ē. Et Aut. dīxit. tremor. i. ut qui dāz dīcunt sēnt⁹ ebullitionis uel ut dīcunt alij. i. mor⁹ tremul⁹ p spasmofus qui in plesi ē sub torace. i. i fine toracis circa costas ubi terminatur dyaf⁹ qui accit ex no cumento ppzio dyasfragmatis coicato ei ex āpate ple uel mediastini multoties significat cōmixtiōē rōis cū coitate uelais. Et subdit qz mor⁹ eius. s. plesi i hūis. egritudine. s. in q^o sēnt⁹ tremor predict⁹ sedm p^m ē motus ascendens. s. ad caput. Et ideo dīxit multoties sīgt qmētio nē rōis. Aliqñ tñ nō significat illud et nō ē ascēdens ut cū declinat materia ad fluxū uētris. Qui dā autē exponūt. motus eius. s. materie in plesi sedm p^m ē ascendens. s. ad superiora. Et p supiora egreditur. s. p uomitus. non tñ semp. qz alij declinat ad fluxū uētris. Et ut sic iste sūmo est fer cōtinū⁹ ei quē dixerat de fluxu uētris. Dīxit ypo. 5^o affo. In pleurentide pipleoia malū. Et Aut. dīxit. et qñqz interficit. Et ē malū per uia signū quia significat qz mā ē tanta qd sufficit facere utrunqz āpa simul. et uerificat de plesi hā et de non uera qñis de uera magis. Et pp dictā ēt rōnem. in pipleoia plesi malū. qñis deteriat sit pipleoiaz supuēnt plesi sicut deter⁹ ē māz colicā coicari a pleura p^moni quā māz flīcam coicari a pulmōe pleure. Ad qd ēt facit maior ppinquitas pulmōis ad eoz qz pleure. Nalūm ē ēt pipleoiaz cum plesi incipere. Et insuper malū per uiaz cause quia est causa pstractionis uirtutis et sic qz plesi sit minus curabil⁹. Et Galienus quidē dīxit in comēto qz est malū plesi remanēte. Et Aut. dīxit in capitulo de pipleonia qz ē malū ēt plesi recedente. Et ratio ē qz plesi sedm p^m ē de mā colica que si pmutat̄ ad pulmonē facit pipleoiaz colicā que deterior ē altius. qz timentur ab ea inflamari nimis eoz ppter ppinquitates eius. Et tūc pulmōe eoz rodi ppter colere acuitates. deter⁹ tñ ē pipleoia sequi plesim. remanentem qz recedentem nisi praua fuerit ualde materia que transmutata est ad pulmonē. et ualde pauca illa que remansit in pleura. tūc n. fortasse ista cōiunctio min⁹ mala erit qz si fieret pmutatio male māe colice a pleura ad pulmonē plesi recedente. Dīxit ypo. in pnosticis. et ponit 4^o qmētis a Rabi sic. si dolor plesi non fuerit alentatus p calefactionē et sputum non fuerit emissus de leui. sed augens fuerit in uiscositate. ac etiaz ipse dolor solutus non fuerit per lenificationē uentris. aut p mutationem sicut opus fuerit. et patienti in dicta dispositione exītu data fuerit aqua ozdei mori sequetur de leui. quia cum dolor plesi dīxit Gal. soluitur aut per calefactionē aut p minutionem

aut per uentris lenificationē. tunc si sic solutus
nō fuerit significat pfectā ultimāte malitie ple
sis. Et si si accipit de farre ordeī pñ q̄ dolor
mitigat? sit moriet cito patiens. Et dixit ga
licus. si in huius. dispōne accipit de farre ordeī
patiens moriet in 5^o aut ante ul' post. Et in par
te alterabit mens et in parte strangulabit ex ue
bementi uiscositate sputi. Et si hic dolor fuerit
i extremitate malicie in rescet locus patiens qm̄
moritur sicut in rescet locus percussus. eo q̄ san
guis fluens ad ipm locū dum patiens morit ul
rescet et mortificat. Et dixit ypo. predicta ac
cidentia nō essent solūm ex usu farri ordeī sēo
et dato non in tempore congruo ei sed magis erit
ex usu alicui? cibi uel potus alicui? rei minoris
iuvamenti q̄ farri ordeī. Dixit ypo. i. 2^o p
nosticoz. sternutatio cu3 reumate cori3a. s. uel
catarro in omni egritudine pulmōis et costē ma
luz est. siue. n. precesserit siue cum ea inchoane
rit qz ut dixit gal' in cōmento mouēdo materias
a capite ad pectus et mouendo forner ipm pe
ctus ē causa additōis apatis et doloris. Dixit. A.
Ex signis malia est ut pfundē exire pcedē
tes a plesi et dilescat absqz sedatiōe febris. et nō
sit sputū bonū. Hāz illud significat mortē pro
pter illud quod est cum eo pculdubio de reddi
tione mae ad pfundū. Et dixit. exire iste cu3
oculant et pfundant significat nocumētum et
multiplicant iste pfundatiōes exiraturū quan
do materia reddit ad pulmōē. Dicunt. Quā
do apostema fuerit subito absqz cā cognita pas
sio pmutabit ad pulmōes. Et moriet ante 5^m
uel postea. In libro de morte ueloci. Si acci
dens fuerit cu3 piploia et plesi et oib? apatibus
pectoris congelatio cu3 frigore signū ē ad mor
tes. Et si quis exspuerit sanguinē cū durabilita
te deinde factus ē in putredinē et cessauerit su
bito moriet et subito. Et qui exspuit cū dolo
re lateris sanguinē et sanus non fuerit in. 14^o q̄
gregabit i ptoe et? putredo. et moriet pñic?
Specierum terminatiōis plesis.

Signa

Signa

Signa

resolūtiōis satis calare habent
ex predictis.
aut suppuratiōis future sunt dix
ypo. 2^o pnosticoz. Ois dolor
ptis pectoris in infecoz supueniente sputo uel
uentris solone uel fūmo adhibito uel qualibet
ppetenti mediā si nō fuerit diminutus. pus ibi
futurū esse nūciat. Et gal'. dixit in qmēto
uep esse si nō sit doloris malitia ex re alia. pter
hoc q̄ quertat ad pus. Hāz dixit gal'. Iste egrit
tudines sunt medie inter illas que pfumitur cū
facilitate et uelocitate et inter illas qbus nō est
sanatio. Et dixit Aul. qm̄ si sputū paties spu
tūz laudabile ueloz et nō mūdificat in. 14. dieb?
tūc pmutat iaz ad collectionē. i. signū facit q̄ p
mutabit ad collectiōes. nō qz tūc in oib? incipiat
collectio quia potest retardari ulterius supra
dyafragma et occultatum fuerit. in puris tamen
pleuresib? fm materia est q̄ tunc iaz incipit uel
paz post. Inquit ypo. 4^o affo. qclqz pleure
tici facti nō purgāt in. 14. dieb? hy i empima
transiunt. i. qcuqz pleuresis uerā fm locum et
materiā nō curatur p resolones isensibiles uel
sputūz aut p pmutatiōes in. 14. dieb? quia in hoc

tēpore pfueuit talis pleuresis terminari. in emp
ma. i. saniet colectiōes transiit. que tñ postea
transitura erit in uep empima. Inquit gal'.
et ponit 4^o qmēus sic. si quasi i nobiliori pre
pectoris pleuretici cu3 pmitate cordis fuerit
dolor cum magna difficultate hanelitus et uebe
menti febre et insompnitate et defectu appetit?
et angustia alteratiua. Et ad positiōes oīuz acci
dentūz dictoz maloz sputūz nō fuerit nigrum
neqz coherit ruffuz simplr. s. in pñ fuerit aut
rubcū. aut citrinū aut spumozū. transmutatio si
gnificatiōis hoz post modicū tēpus erit ad ma
turatiōes et bene erit Unde incōgruū erit q̄ in
huius. dispōne ex uebementia hoz accidenū uila
suspicio hēatur. sed sciendū ē oīa hec acciden
tia facta esse ex cā colectiōis saniet i apate. ypo.
eīm dixit. circa generatiōes saniet in apate in ul
timo erūt dolores et febres. S. statz qm̄ panēs
incipit spūere sputūz maturūz oīa ipa accidentia
mitigant qm̄ maturatio sputi significat sup uelo
ces crism et firmitates sanitatis. unde potentia
maturatiōis sputi in huius. passione predominat
oibus alijs accidenūz malia. Et Aul. dixit.
qm̄ apparent signa timorasa qz. s. adduntur acci
dentia quibus significat saniet generatio et pro
cessus in collectionē. et tū iam testificatus es si
gnificatiōes laudabile. s. qz iaz uicisti signa bōs
in sputo et alijs tūc nō timeas qz ceruz euenit?
est cā colectiōis et pp cām aliāz.

Scire enim debes

que debz
terminari ad collectionē bonā et laudabile pcedit
ante collectionē sputūz nō quidē laudabile sicut
in ea que termināda erit per resolutionē sed lau
dabile respectu eius que termināda est ad colle
ctiones malaz aut ad mortes. Et significat inci
um collectionis in assensu. i. cū assensu. qz
s. in principio et argumento ei. Dixit Aul.
uebementia doloris prius. s. exstis uel prius. i.
prius qz additio doloris ē prius signū pñci
pij colectiōis et difficultas hanelit? et restrictiō
eius et duplicitas ipsi? apud dilatiōē. fit. n. tē
hanelit? dupl? cu3 prauitate et uebementia febris
Et asperitas lingue pñte cū siccitate tussis qz
non exspuit et castus appetit? Et pñxiō rōnis
et uigilie et grauitas que in illo loco sentiē. Et
in sūma omnia accidentia facta interiora q̄ oīa
tunc intendunt qz materia ebullit tunc et feruet
et mouet ad faciendū cupuz. unde continuitates
mēbz soluit. Lūqz dixit gal'. 4^o de interio
bus. hanelit? fuit hanelit? asmatic? extendens pe
ctus uebementier cu3 breuitate et spissitudine et
mitigata sit potentia febris. et i musculi radi
ce fuerit tactus ponderosus tunc stat iudiciū q̄
putredo facta sit in pleuresi. Et Aul. dixit.
qm̄ collectionē fecit et p. i. cōpletur collectio quā
escit febris et dolor sicut dixit ypo. in affo. Di
xit gal' pñmo de crisi. Sic ē in apatibus que sa
nant sicut ē in febris putridis. Sed in febrī
bus putridis iam statz completa digōne cessant
accidentia. et hoc est in fine statū. ita sūz i apo
stematibus que sanant. Dicūt. cum sit pple
mentuz digōnis circa pñcipiūz statū et i statu
tunc sunt accidentia difficilia. Nam tunc non ē
completa digō. sed natura laborat in complēdo
illā ut gal'. dixit in qmēto affo. ubi ergo fm

acumen. 77. Et ideo quicquid digō est completa in statu intelligitur i fine status uel intelligitur q digō tendit ad completum. Et cum ē in uia ut compleat accidentia sunt difficilia. et hoc est in statu. Cum uero ē perfecta tunc accidentia solent nari et est finis status. De ruptura aut post saniet collectionē sciēdū ē. q quā sit a nā. et uia q quā nā ab arte per apprimationē rep eruptioez facientur. Et cum sit a natura Ipo dixit 2^o pronosticoz q apātū pū pectoris qdā in. 28. die qdā in. 40. quedā in 60. rupturā differūt. eoz. f. quoz rupturā nō festinat in 5^o die a die collectionis. Dixit Gal. in qmēto huius. diuersifica tur tēpus rupture eoz dupliciter. f. 2^o mēbra infirma et 2^o hūozes dñantes in apate qm qdā qz ex mēbris est calidius et lenius eius saniofitas sit uelocius. Et qdā qz est frigidius et durius eius saniofitas sit tardius. Et qd accidit ex hūoribus calidiorib⁹ eius saniofitas sit uelocius. et qd sit ab hūoribus frigidioribus sit tardius. Quā ergo ē apā ex humore calido. et in mēbro calido rōpūtur in. 20^o. qz cito digerit et materia et uenit in saniet. S3 qm materia est calida et est in mēbro frigido. uel qm est mēbra frigida i mēbro calido. rumpit in. 40. qz tardius digeritur illa materia et tardius saniet. Et qm materia est frigida et in mēbro frigido rōpūtur i 60. qz adhuc tardius digeritur illa materia et tardius saniet. Dixit Gal. secūtur dictas differētiās alie differentie extrinsecus. Et sunt ille que sumuntur ex etate. et ex natura. i. pplone et ex regione et hora pñti et ex hora disponsis aeris et uirtute infirmi. humores. n. calidi in oib⁹ sunt uelocius saniofitatis. Et fridi tardioris Et ad recte iudiciādū d rupturā subdit Ipo. oz te diez pñcipū nō ignorare et in qua die corpus p^m calere aut frigere cepit. Aut per ifirmū cognoscere qm et. qdō cepit in eodem loco dolere et pñctiōes sentire. bec eim sunt pma collectionis iudicia. Et ex h^o erat pputāda ubi incia dñc qz eruptiōne expectab i pñca tēpora. Et alia translatio dicit. oz ut qñderes qm est in pectore iceptio saniofitatis. et pputes illd ab ipō die quo febricitant infirmus aut aduenit ei rigor. Et si eximat qz inuenit dolores et facta ē in loco eius grauitas. Iste eim sunt res ex eis que sunt in iceptiōne saniofitatis. Ab hac ergo die oz te numerare et expectare rupturā in horis supradictis. Dixit Gal. in qmēto dicti vbi q in hora saniofitatis apātū q fuit in mēbris nobilibus accidit rigor et sequit illum febris. Et euenit quidē rigoris accidit ex acuitate saniet generate i mēbris ipis qm mordicat et cor rodit ea. Cum ergo dixit Ipo. a pñio die quo febricitabit. nō uoluit per illuz. pñm diez egrum dimis s3 diē in quo accidit febris ei cū rigore. f. in quo febris facta est ualidior q fuerit. Et in firmo in illa hora grauitas accidit qm ille hūoz diuisus in pres pñas multas qm dispgit in mēbro apostemoso cōuertit ad saniet aggregatur in loco uno ex locis uacuis pñinquis membro apostemoso. oz ergo te expectare rupturā i. 20. 40. uel 60. ab hora in qua accidit ista tria accidentia. f. grauitas. rigor et febris uehemens. plus finit multuz. Dixit Alu. rupturā huius apātis saniofiti in die 5^o. ē ex eis que numerant

in raro. ymo pñm eius ē post illud usqz ad. 20^m 40^m. 60^m. Aut. qztoplus fuerint accidentia collectionis intensiora tanto eruptio uelocior erit. et cōuerso et pñie febris qz ipsa plus indicat de acuitate mae et eius remissiōe. Et De fue dixit qñcūqz accidentia collectionis fuerit uehementia tñ stat⁹ erit uicinior et eruptio uelocior Et qzto egrio accidentia leniora et pigriora fuerint tanto status et eruptio remotior. Accidentia aut huius. significancia sunt febris et dolor. bec. n. aut uehementia aut remissa citaz et tarda eruptionē declarant. Dixit Alu. cuz rumpit collectio accidit tremor diuers⁹. i. habens diuersitates in motu suo i mēbris. uel diuers⁹. f. ab eo qui consueuit fieri in principis pñismozuz febris. qz in principis pñismozuz tremor cōcatur toti corpori. sed in eruptiōe apātū pñie tremor mēbrū apātū et circūadiacētia ei. Dixit R. affas. ex infusione saniet in pectus accidit rigoz uehemens. ita q inde congelant dentes. Et dixit Alu. dilatat pulsus cuz diuersitate sui. dilatur. i. apparet latior. ut dixit galien⁹ i cōmēto pulsū de pulsu empicoz. unde inuit q rupto apate a pulsu cessat eleuatio in altuz. qua cessante apparz latior uel dilatur. i. cessat tētio et molestat arteria et pulsus remouet a sui diuicie. Et cadit dixit Alu. uirtus et debilitat hanc. Et qñqz accidit febris uehemens pñieca q materia mordicat mēbra et mordicat apā. i. mēbrum apātū. Et dixit. apātū cadit apud rupturam pñm. Et sequit ad rupturā iussis. Et post apparent sig^a empimatis dicenda suo capto. Cum pñsis non resoluit paulatim n3 suprat tñc terminatio eius erit per crisis. Et galien⁹ dixit super 2^o humorū et ponit 4^o qñētis. terminatio in huius. morbis erit per spūū in tempore sue maturatiōis. Et erit crisis ad bonū uel ad malū. Et erit uelox aut tarda scdm q mā cito uel tarde bñ aut male disponet. Dixit gal. ut possit 4^o qñētis. si spūū fuerit uelox. breue erit passiois Et si tardus longus. unde in libro epydīmaruz scriptuz est de illo qui nō habuit spūū usqz ad 8^m diez neqz elegerat quidqz p tussis sed habuerat tussis siccas. et passio ei⁹ nō habuit crisis usqz ad. 34^m. diez licet in pleuresi in maiori pñe sit uentura sit i 14^o. die Et si ultra usqz ad 20^m Et si spūū apparuerit maturū in die 3^o aut 4^o impossibile erit ut morbus transeat diez. 5^m. Et sūmarie ex necessitate plongatio tēporū huius morbi erit iuxta maturatiōez apātis. Quoties tñ cuz dicit si in pleuresi euenit spūū maturū in 3^o. uel 4^o eger liberabit in 5^o. nō intelligunt q tñc pfecte sanet s3 intelligūt q tñc tñc ēstabit de materia q declinatio statz post manifesta sequet. De cābus pleuresis in pñiculi dixit Alu. Cu3 spūū in pñmo die aliqd subtile nō maturū tñc spāt ut maturet i 40. et descēdat crisis in. 5. qz cum expuit a pñma die aliquid qñis subtile et nō maturū. tñ. significat q materia incipit aliquatū remoueri a cruditate et sic oculta incipiat digestio quare uerisilz dici pōt q in 4^o die digestio erit multuz manifesta uel pñta. Et quia 4^o 5^m manifestat hūisile est q in 5^o eueniat crisis. Dicit Moxie bonū ē q expuat patēs a pñmo die si qñuetudinē habuerit elandū p spūū. et pñpue erit bonuz si ad

tale sputus sequit' alimenatio. et si vrus fortis fuerit. Si aut' no erit ei p'suetudo istius ebomis aut no sequit' alimenatio tunc est signu multitudinis mē. Qd si no maturat usqz ad 4^m mo dicto aut no fuit sputus a p'mo die suple sed erit in 2^o 3^o uel 4^o dixit Aui. tunc crisis erit in .xi^o. aut in 14^o. Cum eim a p'mo die. apper sputus subtile et no apparet cum hoc in 4^o digestio mo dicto. si gñificat q' grossior est et ineprior ad recipiēdā digōnez. unde tardabit eius crisis sicut tardabitur digestio. unde si erit eius digestio in 5^o die erit eius crisis in .xi^o. Et si digestio erit i .xi^o crisis erit in 14^o. Et eodē mo potes iudicare si sputus ichoaret in 2^o uel 3^o uel 4^o. fm eim q' citius inchoat et citius cōplet digestio et citius erit crisis. ita ut aliqñ possit accidere crisis in 9^o. Qd si non expuit usqz ad 4^m. deinde expuit. s. post 4^m uel usqz ad 5^m et i sputo erit maturitas aliqua. tunc dixit Aui. res est media. s. iter crisi3 dictaz que euenit in .xi^o. uel 14^o. et crisi3 longiores euenietes post 20^m. quia. s. fiet in 15^o uel 20^o. Itaz euz post 4^m incipit sputus cum digestioe ali qua spatur q' p'lebit in .xi^o uel 14^o. Et si in .xi^o erit crisis in 15^o. Et si in 14^o erit in 20^o. Et subdit Aui. q' si cū sputo apparen te post 4^m. no est maturatio aliqua nec pua tunc egritudo plonget. s. in est cū fiducia q' ex quo icipit sputus. spem dat. licz no sit maturu. Et p' prie euz sunt illic signa bone vritus et appetitus et etates et reliqua. Qd si no spuit ad 5^m aut spuit sputus mūdus absqz maturatioe penit'. imo no est nisi hūor purus. dixit Aui. tunc si iuenis vritus debiles scias q' non maturabit nisi post tēpus. s. longus ante qd tēpus longū eger deficit. s. paulatim debilitabit et multu. tunc no p'rahibet 14^m s. moriet in ipso. aut ante ipso. s. si n' mltis fuerit debilitatus p'rahibet 14^m. Et fm tenore vritus pueniet ad 20^m. uel ultra ad 40^m. uel 60^m. qm dixit Aui. crisis boz talis est ad 40^m uel 60^m ad que terminu nature debilis icolumitas no puenit. Et subdit. si aut vritus iueneris fortis et uideris duo desideria equalia et laudabilia. s. appetitus aialez et nālez uel appetitus ad cibuz et potuz. Et uideris sompnus et hanelitū s. q' oz. Et uideris urina matura bona. s. no abso lute s. cū aliqua maturitate. tunc spabis. s. q' ille qui no spuit usqz ad 7^m spuat sputus mūdus per transeat. 14^m. deinde moriat' fm plurimuz post ipm in 20. uel ultra fm fortitudine vritus. dixit aut fm plurimū q' totus hoc est dixit Aui. cum mā egritudis fuerit acuta. sic g' aliqñ no inter fiet. Et hic repit' una littera que dicit morat' fm plurimū post ipm 14^m dies. Dicunt q' si sputu no fuerit maturu in 7^o. et durabile erit in eadez dispōne. significat q' diuturna est passio. eo qd maturatio fit difficulter. Et ideo dubitan dus est ne i morbi diuturnitate deficiat patientis vritus et peccet. cura medici i studio. Et iō suspi ciosa dz esse passio. Dixit Aui. q' p'ius lon gior crisis pleuresis que ē facilis. i. que est de materia facilliter alterabilis est 14. dies. Et qñz extendit usqz ad 20^m. Et subdit. Bal. dixit. s. p'mo de crisi q' qñz moratur cum sputo usqz ad 30. dies aut inuenit cū eo crisi3 integrā. Et dixit Aui. qñz spatur crisis in hora aliqua. ut q' vbi grana appuerūt signa significācia crisi3 in 14^o.

Et decidit post significatio q' ponet crisi3 p'p'm quiorē ut in .xi^o. aut longiorē ut in 20. Et posuit de hoc ex^o primo. in crisi mala et dixit. Si cum appent sputus et dispōnes que signifi cat q' crisis erit in 4^o. s. mala. Et appent post 5^m. s. post p'dicta signa. signa mala ut sputus ni grū et p'prie si appent in die malo ut in 8^o. tunc significatur q' crisis mala uenire festinat et erit vbigrana crisis in .xi. 2^o posuit in crisi bona et dixit. Si fuerint signa crisi3 bone future in 14. et postea post 7^m. i. post p'dicta signa bona appareat loco eius. s. q' apparuit in crisi mala d' sputo nigro i die malo hic appent signa bona d' integra sputi digōne et p'prie i die bono ut in 9^o tunc significat q' crisis mala postpositur. i. non eueniet et bona p'cedet et fiet uerbigrana i .xi^o.

Dixit Rasis 4^o continētis. ex uerbo galienī super 2^o humorū. pars medicorū dixit. q' sputu si fuerit primo sanguineu deinde fiat colericuz passio incipit tunc declinare ad crisi3 sed dixit Rasis cōsideranduz ē i hoc. Et dixit Rasis dico possibile esse q' pleuresis dissoluat' absqz cōgre gatiōe cū q' n' erit sputu nisi tenue et eruginosuz

Signa autē permutatiōis p'lesis ad epima sūt dix gal. sup 2^o humorum. et ponit 4^o q' tūctis sic. Et p' sputu neqz solutionē uentris neqz minutionē neqz per usuz medicinarū dolor non fuerit mitigat' passio queret' ad empima. Et Rasis dixit. di co q' huius dispositio significat sup calm apā cuius pulsatio non habebit quētez oio. unde qñ hoc accit in p'lesi. notum fit firmiter q' aut mor tez patiens consequet' aut empima. Et dist'n guntur. qm gal. dixit. Cuz huius. signa no fuerit maioris malicie. passio queret' ad empima. S. si fuerint maioris malicie patiens cito morietur sine dubio. Et Aui dixit. ois p'lesis cui' do lor non quiescat per sputus neqz per minutionē n' per alia remedia tunc spera in ea sanationē. i. empima futurū ut dicit littera extra aut moriē aut ipm. Et distingue inter hec duo significata scdm reliquas significatiōes. Et rō est quia significat q' materia ē exuberans multa ppter quā nihil suffocabit ante saniofates uel sanabitur et transiet i empima ppter ipotentiaz vritus ad expulsiones tante materie. 4^o q' uentis de libro signoruz. Cum infrigidate fuerint extremi tates et mitigata fuerint accidentia p'lesis et solutus fuerit uenter et rubefacti fuerint oculi et maxille et pulsus fact' fuerit d'p'esus et hanelit' eleuatus tunc transmutata ē passio ad dolorē p'le monis et tunc iacebit resupinus. Dixit Aui. euz uideris tensionē pulsus uehemētē fieri. et p'prie cum eius frequentia fortior fiet. tunc illd iudicabit mortem si uirtus debilis fuerit. Et si ipsa fuerit fortis tunc pmutabit' ad p'p'loiam et empima et p'p'is. Rō ē q' tensio illa pulsus. si q' multā māz non terminabilē per sputus. Mā aut multa cōficta uirtute debili statz eam suffocat. Si autē uirtus fuerit fortis poterit materia il lam uel pellere ad pulmonē uel ad cupuz faciēdū ad quod sequit' empima ad quod poterit sequi p'p'is. Et intellexit q' illa pulsus tensio eueniat ante pmutationē materie ad pulmonē. Cum. n. iā ē pmutata et successit p'p'loia tēso recedit et fit pulsus mollis. Dicunt. q' terminat' ad p'p'lo

ma uel empima scdm plm est q eger ille morit
Et loquuntur q euadat. Dixit Rasis 4° con
tinetur ex uerbo ypo. 6° affo. In quo apa fuit
in dyaphragmate grossius deinde delectu fuerit i
to r oculatus absq causa oio declinabit ma ad
pulmonē r moriet ante 5^m. s. a die oculatōis.

Dicunt q si pletis terminatur ad piploiam
pulsus sit spissior q prius esset. Cum uero per
mutat piploia ad pletis alenat tunc constrictio
banelit^r alenatōe aliqua q non ē tanta in pletis
qta erat in piploia cum non opilet pulmonē in
pletis tū qtu in piploia. Dixit Aut. si frequē
tia. s. in pulsu ē minor ea q nunc dicta ē. s. que si
gnificat pmutationē eius ad pulmonē r cor. et
adhuc minor ea quā facit ipsa pletis. tunc qnq
indicat subeth. qnq spasmus r qnq tarditatē ma
turandis. Et subeth non accedit nisi qz cerebrū
recipit uapores humidos qui sunt pculdubio
non euz illa acuitate neq frequētia pulsus in ea
ē ualde. Et cerebrū quidē recipit eos ppter
debilitates suz ab expulsiōe eoz in neruis r
sic apparet qio indicat subeth. Sed tardita
tē supuratiōis indicat ppter grossitū materiē q
quia suppurat non pmutat ad cerebrū r neruos
Et qnq non pmutat ad cerebrū nec ad neruos
Et hoc qz sunt fortia non recipiētia ipsaz. Sz
tunc indicat spasmus qnq constrictio banelit^r ue
hementer sit fortis r febris non ē fortis. Et
dixit Aut. qnq uideris egritudine iam sedatā pa
rumper r oculatā. Et non est illic sputū. tunc
fortasse minui mā cum urina aut cum egō aut
euz appone solutiōis uentris celtice subtilis l'
appitōne urine grosse. Cum aut illud nō fuerit
. s. q minuat materia euz fluxu uentris ul' cum
urina tunc appebit exitura. Nam si uideris ten
sione ad mirach r ypocondria r eutem r gruita
tem tunc illud indicabit exitura ad ignia r cru
ra. Et declinatio eius ad ambo crura ē uehemēs
signus ad incolumitates. Et in huius. quidem
pcepto ypo. solone fieri euz ell'o. Dixerūt iaz
quidaz q pletis euz pauca tussi ut pl'm p inferio
ra terminatur. Et euz mltā tussi ut pl'm p supio
ra. Et si uideris cū b quod dictum est dixit. A.
difficultates banelit^r constrictiōne pectoris r so
da r gruitates in furculis supiorib^r r mamillis
r brachys. et calitates ad superiora declinare
portēdit istud declinatioē māe ad partes auri
us r capitis. Et si fuerint hee dispōnes. r nō ap
paruerit apostema n3 exitura i hys parib^r. tunc
materia declinat ad cerebrū ipm. et interficit
ut pl'm in 2° aut 3° die.

Signa autem

induratiōis sunt q febris r calitas pau
latine declinant. donec oio deficiat. r q remittit
uelocitas r frequētia ab banelitu sed non in to
tum remouet eius difficultas. Et sputū oio nō
aderit. Et remanebit sensus gruitas in parte i
qua fuerat apostema. Melior dispōnum ter
minatiōis ē illa que fit p resolōne māe sensibi
lez uel insensibilē. Et post hanc que fit ad cole
tionez r sanitatiōe hoc qnq sit euz uirtute fori r
icolumitate alioz signoz. Unde Auic. dixit
ad sūmū si adest significatio uirtutis icolumis
deinde non qui escit dolor cum sputo aut solone
uentris aut f'loia aut uapozatiōe. tunc licet pletis
possit habere aliā terminatiōe. tamē ipsa ē ma

gis declinās ad empima. i. collectionē. Sed si nō
fuerit signū icolumitatis r fixiōis. r tūis. r ap
petitus tunc illud indicabit q ē mortalis r iudi
cabit sineopi3 prius supple r post sineopi mor
tez citaz. Dixit Hal in libro de tpiib^r morbi
ulibus pletis piploicis magne egritudinis
signū ē sputū uel nigrū uel igneū uel spumo
sū uel fetidū sufficiēs uel euz oio non sputur
forti dolore uel disma cōprehendē hoiez. Rasis
4° qnētis posuit duas species pletis auctorita
te ypo. in libro de regimie sanitatis qui non hē
tur ap nos. Et posuit et eas Aut. r d p^a dixit. A.
Ingt. y. mltiōes ē sputū bo^m facile r silt bāclit^r
r. et sunt illic alia signa mortalia mala sic in q
bus ē dolor ad posteriōra. Et ē ac si sit dolor
eius dorūz rberati. Et ē urina eius sanguinea
saniosa et raro sit beat^r ex ea patiens imo mori
tur iter 5^m et 7^m. Et raro portēdit illuc usqz ad
14^m. Rasis tū nō dixit q sputū banelitus sit
bonū sz q sputū ē statum. i. a pnc^o. Et subito
emittit banelitus euz quadā subtilitōe et uio
lentia. Et in plurib^r euz ptransit 5^m. dixit Aut.
sanat. Et ex dictis appet. q ista pleurestis sit d
mā uenenosa. tū pauca per quā licet nō phibea
sputū nec coarctet banelitus. tū pp eius ueneno
sitate et maliciāz nō plongat morbus. Et raro
patiens euadit. Et sit in ea mal^r pulsus. Et uria
sit saniosa coicata lesiōe nutritiū. Et mltiōes
appet iter humeros patientis rubedo et calefit
spatula eius. Et nō pōt gescere. Et si calefiat
uenter eius et egrediat^r ex eo egō citrina mori
nisi ptransit 5^m. Et qnq ad ipm festinat sputū
diuersū deinde uehemētior sit dolor mori in
3°. Et si nō sanat. i. si nō fuerit dolor uehemētior
sanari pōt qz pōt tūc tale sputū esse pp nāz sup
antez māz ut si nō. s. mori i 3° sanat r 2° spēs
ē dixit Aut. cū qua sentit pulsatio extensa a fur
culis usqz ad crura qz mā est in uena q est arti
licis. s. usqz inguina. Et est urina in ipsa aquosa
. i. cruda qz calor naturalis suffocat sub mā et
ideo nō est euz ea sedimen et sputū. s. nō est cū
ea. Et est mortalis pp declinatiōez materiē ad
caput. si aut ptransit 7^m sanat. Rasis aut dixit
habebit sputū purū et urina ut aquā fluxibiles.
Sz pulsatio doloris tendens erit de furcula. s.
supior ad mirach r uehemētior erit. Et si huius.
patiens euadere poterit usqz ad 7^m nō morietur
inde. i. possibile est q nō moriat^r et q sanetur.
Hal. dixit sicut 4° scribit qmētis. Luidā ac
cidit in domo ppria spasmus in pleurest cum
passio matura erat tūc delictit emissio saniet p
sputū. et mortuus ē ptra spez nostraz. qm eo
q de leui spuebat sperabam^r salutē eius. Ingt
Rasis Dico uidi in pleurest q nō est securitas
in sputo. si huius fuerit debilis. qm euz passio
matura fuerit patiens tū nō poterit spueri unde
strangulabit^r et moriet^r. Uidi eim dixit ipe in
quodā patiente q sputū erat maturū sz tū erat d
bilis in huius ex radice. male qplōis medici
quoqz ignorabāt q pateret pleuresis qm i epe
et stōacho erat lesus. Lūqz nouerūt postea euz
pari pleuresis curauerūt ipm cū minutiōe iuxta
ordines tū nō euz notitia et mortu^r est. Ego
aut ante dixerā q nō fieret minutio eo qd uide
raz in eo debiles pulsus nimis. et q nō erat ne
cessaria minutio nisi in pñ°. Sz euz matura fue

rat passio dandus ē de nutrimento ut augeat vir-
tus et nō p. minuitōes deficiat eius. Vnus qm̄ sa-
lus nō erit tūc nisi per sputum multum. Et hoc nō
erit nisi per uehemētē hūmē. Et dixit Raf.
dico uidi quēdam pleureticū hūmē breue sputū
nimis s3 urina eius erat uehemēter colorata et
pulsus uelox et lingua grossa. Et dūz durabilis
fuit hūmē. caliditas uehemēs absq3 sputo. non
potuit alenari passio et inde mortu⁹ est in 4^o.
S3 ei nō dabaz curaz ad extingūēdū uehemen-
tēz unde mors eius fuit ex febre adustina nō ex
pleuresi. qm̄ uenerat in eo febris euz pleuresi
et corruptio potius in uenis. unde euz fuit cum
defectu hūmē oīno nō potuit spūere licz emul-
sio sputi in eo fuerit leuis. Dixit Gal. 13^o. ter-
rapēticē. f3on p3onīs pleure uel epatis uel uen-
tris nō s3lū in ibecillibus hūmē quales sunt cali-
di et sicci s3 et in fortiorib⁹ eis p3uictōs sunt.
Et rō ē q2 in f3onibus dīctoz mēbzoz minime
cōgrūz est cibare et tū ex hūmē imbecillitate
multo indiget nutrimento quare est necesse solū
hūmē uel f3onē augere. Dixit Mesue. pleure-
sis que sit in uelamē distinguēte costas euz cō-
tate curis minus suspecta est. que hō in uelamē
sub costis magis. q̄ uero in dyaphragmate praua
est. sit eīm cū p3uictōe intellectus circa augmē-
tūz et statūz q2 cōicat dyaphragma cū cerebro me-
diatē nerno quēdā qui dīrigit ad ipm̄ et dilata-
tur in f3az eius quapp ad pleuresi3 ei⁹ sculoza
secunt accidentia. Et Aui. dixit q2 maius et ter-
ribilius et prauius oibus ap3antibus pleureticis
ē illud qd est in uelamē distinguēte q2 dyfrag-
ma cōicat cerebro in magno nerno dīctū q2 pleu-
resis mediastini deterior est ea q̄ pleure. Dixit
Gal. in 2^o signoz. et scribit 4^o q̄nētis sic. 133
dixit ps medicoz q2 si pleuresis fūit in pte fini-
stra deterior erit pp p3uictatē eius ad cor.
Et pars altera ipoz dixit q2 si fuerit in pte dex-
tra deterior erit. Et Aui. monit hāc qdōnē. et
soluit eā Unde dīctū q2 sinistra oib⁹ q̄sideratis
deterior est destra pp dīctā cāz. f3m tū quādā cō-
sideratiōes una pōt dīci deterior altera et econ-
uerso. 133 q̄tūz ad acumen accidentiū. et q̄tūz
ē si d3 terminari p rupturaz que est lateris sint
f3ri deterior est q̄ que dextri. S3 q̄tūz ad q̄tū-
tatez mē facientis ap3a. q2 plus de mā coligit in
dextro q̄ in sinistro deterior est destra q̄ sinis-
tra q2 ex multitudine mē magis ē apta suffocare
et minus ē apta resolui et p sputa purgari. Di-
cūt. colerica deterior ē oibus sicut sanguinea est
minus mala q2 faciliōz ad dīgerēdūz. Et alie te-
nēt mediū iter istas. Et dīx q2 i estate breuiat
pleuresis. et uel p3 terminat p resolōnē. in yeme
utplm̄ p suppuratōez terminat. poroz. n. clausio
q̄ sit i yeme ad suppuratōez adiunat. Et plōgaf
qm̄ mē suppuratio idīgz tēpe lōgo. Dixit Isaac.
Iuuenes frequēti⁹ moriunt⁹ ex plefi q̄ senes
pppter acuitatez sensus iuuenū. Quidā exponunt
frequēti⁹. i. ciu⁹. Nā multo plures senes mori-
untur ex plefi q̄ iuuenes pppter ibecillitatē uir-
tutis senus. Dixit Aui. plefis q̄z interficte
pppter uehementiā accidentiū eius de sincopi et
uehementia febris et fluxu uentris et s3lib⁹. Et
q̄z interficte pppter p3ocacōnē quā facit. Et
q̄z interficte euz pmutatōne ad p3p3oz et p3-
s3 aut ad aliud ex eis que dīctā sunt. Et dixit p

mutatio ad spasmus p3uictōsa est. deinde. i. et 133
ut dīct littera extra non sequitur cum ea reliq^a
signa bona ymo mala. Dixit gal⁹ et ponit 4^o
continētis. patiens ex spisso et magno hanelitu et
uiscofo sputo strangulat de breui. Et unū dīctio-
rūz accidentiūz augez alterūz. detentio. n. sputi au-
get in magnitudinez hanelit⁹ et sp3itudinē eius
Et magnitudo hanelitus et sp3itudo eius ad au-
get uiscositates sputi. Et ex uiscositatē eius ma-
ior fit detentio ipsius. Et si detentus fuerit spu-
tus inde confringitur canale pulmonis et necel-
se ē ut hanelitus sit maior et uelociōzis sp3itū
dūis. Et ex hūmē. accidentibus magis calefit
pectus et desicant humores. Et ex hūmē. uehemē-
ti calefactione et desicacōe fit humorūz adhesio
uehemētior. Et sic augmētū horū accidentiūz refle-
cūt in se ipso. Dixit gal⁹ et ponit 4^o q̄nētis.
plefis et sputus sanguis sunt f3ia inter se. Dixit
Raf. dico q2 s3r r3raria qm̄ sputus sanguis ege-
rebus ingrossatūis et glutinatūis. Et plefis indi-
get rebz maturatiūis absterfuiis et diuisiūis.
Et Aui. dixit. Scias q2 qm̄ plefi affocāt spu-
tus sanguis ē s3lū in p3culo ydropisi cui asocia-
tur febris. Indiget. n. cura sup3ica pppter sputus
sanguis quie ledit scdm̄ plefis que non idiget s3-
p3icis sed lenitīs et facilitatūib⁹ sputi. Dixit
gordo. in plefi. sputū rubcū ē malūz ualde qm̄ si
gnificat rupturā uene. Et tunc f3ia est cura qm̄
plefis idīgz mūdificatī et uena apta p3rictis.

Curatio pleuresis Insequitur
curaz gene-
rales dīctā sup3a q̄tūz ad dīctā apostematū p3u-
pectoris et pulmonis. Curatio aut eoz per portio-
nē hic ponet. Portio. n. aut māz fluentē a fluxu
p3ibet aut ipsaz e3at et diuertit. aut eam dīrigit
et alterat aut accidentiūz subuenit. Et e3o qui
dem aut fit cum e3one cōi aut euz p3p3ia p spu-
tus. aut euz resolōne eius p localia ap3oximata.
Et p3ibitio ap3atis aut fit per pulsūz aut p trās-
missūz aut per tractū. Et q̄hocq3 f3iat dixit Raf.
sis 4^o continētis. In principio cura adhibenda
ē ad p3ibendūz q2 nō fiat apostema. De trāsmissū
su aut et pulsū dixit gal⁹ 13^o. terrapēticē. In hu-
mē. ap3antibus non ē possibīle f3onē iuuari sup3i-
cantib⁹ euz nibil influit. mē. Et inuit euz q2 ad
huc stante fluxu non multūz cōueniāt. Et mēf
dixit. medicamen coadiunās et confortans suspe-
ctūz ē n3lī euz magna cautela fuerit ap3oximatū
principio principiante euz mā iam nō rep3it. In
tali. n. casu primo admiscenda sunt medicāia mē-
bzuz confortantia et ipsius uirtutē coadiunantia
ut non recipiat et uincat ipm̄ que ad ip3 fluit mā
Et Aui. dixit. Si mā ē multa tunc emplā et
emp3ibimata sup3e et alia localia frigida. f. habē-
tia rep3utere materiā nociua sunt. Si uero est
pauca non nocent. sed apostema iam resolutur et
descendit mā euz q̄tūz. Et qm̄ accidit etiaz. ut
e3o euz f3lōmia sit Iuuatina cōcedit ē ut fiat s3-
linitō. f. ungendo ut emplando uel alio⁹ cū p3edi-
ctis rep3uuiis. Et sic Aui. uoluit q2 in trib⁹
casibus rep3uuiis non nocēt. unus ē qm̄ mā est
pauca que possit rep3ui. 2^o ē qm̄ mā solūz re-
p3it. f. cum ap3a iam resolutur. i. non adhuc con-
firmatur in loco ymo pōt a loco euāescē. Et s3
scendit mā cum q̄tūz. f. est mā in descensu et
fluxu euz q̄tūz. f. potest rep3ui et euāescere

3^o ē qm̄ mā ē paucificata p̄ eñones p̄cedentem
tunc n. concedit delinitio. Alia tñ littera hic re
perit que dicit. Si āpa resoluūt 7 descēdit mā
cuz q̄titate qz. s. spūtur copiose. Et qñ accide
ut eñō cuz f̄loia sit inuatiua tunc conceditur ut
fiat delinitio. i. iunctio cuz lenitio. s. molifican
tibus 7 resoluētibus. qm̄ auctores in hys casu
bus ad resoluēdūz intēdūt. Suple sed si eñō
cū f̄loia non inuenit non debemus ap̄ximare
repcussua. Nam p̄inde signūz habet q̄ āpa pue
nit ad exitū in quo casu inuēdūz ē maturatiūz

Dixit Hali. p̄atice 6^o. non o3 ea que refrige
rant 7 restringunt p̄t^o facere in p̄lesi sup̄ nec i
p̄p̄loia qm̄ āpa crudūz facerent 7 maturatiōē
arcerent sed rebūz illūant refrigerantib^o cum
quibūz dā calefaciētib^o tempore iuxta q̄ f̄bris
uideris utres. Dixit Hori^o. quidam utuntur
repcussuūz i p̄lesi p̄m^o. S3 ego n̄ sū illi^o op̄i.
qm̄ si applicātur interius tunc igrossant et con
stringunt et coartant et crudificant et addunt in
putrefactiōē. Et si exteriūz tūc nō pōt fieri
repcussio qz obliquitas uiaz ipedit et dempfi
tas costarum. Et nō esset repcutere sed magis
māz facere fluere ad āpa cum mā repcutiatur a
p̄te post et a p̄te ante. Et si nō possunt q̄ferre in
pleuresi multo minus in p̄pleumonia. Notant
manifestūz ē q̄ in hys ap̄tibus de mā frigida
uel calida grossa repcutiua non cōpetunt. Et in
sanguinea ē p̄p̄t quēntit. Et maxie indicatione
sumpta a nā p̄ticle. Dixit eim̄ Hali. ubi supra.
minus in thorace utendūz est stipticis. expellunt
eim̄ qñz māz ad cor et de pleura ad pulmōēz. Et
nullo mō eis utendūz est. o3 a p̄ctore et pulmōē
expurgare māz. In factis aut ex mā calida s̄b
tūl p̄cipue colerica q̄petere p̄nt quia indigent
alteratiōē et ingrossatiōē mē que repcutiua fa
ciunt. Et tñ nō debet apponi nisi etiā ē p̄missa
et mā nō existente mltā et tūc ē a p̄nci^o q̄ cit^o
apponātur. Et de quēntitib^o in hoc casu est
cerotūz factū ex oleo rosato et cera albificata ter
lote in aqua rosata. Dixit Lōciliator q̄ me
dici raro uocant in p̄ncipio p̄ncipante. Et ra
ro est ē q̄ nō hēant egrotūz aliq̄ de supradictis
sp̄edimētis. nū a repcutiūz n̄ icipiūt s3 plurimūz
incipiūt ab anodinis et calafictis ut docuerunt
Ipo. et Hali. regimīs acutoz 2^o. Tractat^o aut
p̄ficiat cuz diuerſitibus et trahētib^o ad opposi
tūz et diuerſūz siue simul eſient et diuerſat siue
diuerſant tñ. Et eñō quidē p̄dicta sit flōmia 7
solone uēris cuz medicis et cristerib^o et sup
positorijs. Eñō aut p̄uomitū in hys ap̄tibus
est nociua exagitant materiā et faciēs eaz fluē
ad supiora. Et etiā p̄urinā ē pauci inuānt.
Qñō aut eñō p̄ fluxūz uēris eñaret p̄ farmach
difficile declarā. cuz nō hēant utaz manifestaz.
Dñc. tñ p̄mi 4^o capl^o 4^o in fine caplⁱ dixit
hōres qui sunt in pulmōē p̄ uicinitatē in f̄loia
ebuz et intestina trahētur. Dixit Alii. ex hys
q̄ significāt tibi uehemētiaz necessitatē eñōis
est q̄ inuenis euaporatiōē et empulatiōē nō se
dare dolorem. Aut inuenis eas esse ex eis que
augumētant dolores. significāt eim̄ istud rep̄o
nez in toto corpore quare necessaria ē eñō. Et
sunt xba Hali. sup̄ p̄mo. s. secūdi regimīs acuto
ruz qm̄ dixit Hali. qñ nō minuit sanguis i loco
retentus ap̄oso. Aut generatur ex eo p̄p̄ calidi

etatez uentositas uapozosa accidit ex illo ut adda
tur dolor qui est in eis et tñ nō minuit sanguis
retent^o i loco ap̄oso nisi p̄p̄ mltitudinē hōz in
toto corpore qz euaporatio p̄ calitatē suā attrahit
ad locū morbi de sanguie plusq̄ resoluat ex eo
qz de aptitudine rez calefaciētiūz ē in nā sua ut
sic tpe resoluūt rez retentaz in mēbris q̄b^o ap̄o
rimatur. Sūz et attrahant ad ea illud q̄b^o inue
niunt sup̄flūz in mēbris uicinitatibus. qñ igit nō
resoluūt dolor p̄ uapozatiōēz. o3 ut eñetur totūz
corpus eñone forti. Et eñō fortis in hñre egritu
dinē acutaz est fm̄ duos modos unus est fm̄ re
solonez uentris. Et alteri fm̄ flōmiaz. Et cō
perans iter flōmiaz et solonez uēris indicatio
ne sup̄a a loco ap̄atis dixit. Si dolor extensus
fuerit ad furculā. s. supiorē. minutio erit dignūz
Et si sub ypocōdrys solutio uentris erit eigni
o3. uerūm dixit ipse. medici moderni minutio
utunt^o ulz ex timore molestie sistentis i solutiōē
uentris. s. factis cuz medicis ducentib^o ex sol
uendo de quibus docuerat ipo. 2^o regis acutoz
cū dixit. Porro si passio sub dyaphragmate. i. āpa
dyaf^o fuerit dolor qui usq̄ ad furculas. s. iferi
ores ascenderit nām cum ellō nigro aut felibi
no linias. s. corcētis ut docuit ibidez. Et ipo.
quidēz usū ē p̄dictis medicis fortibus qz suo
tempore mundūz habebant medicie solutic ma
gis icolumes 7 magis secure quales nris t̄p̄ib^o
hñtur. Et ideo medici nostri temporis d̄bēt
illas dimittere 7 uti leuoribus 7 magis d̄licis

Qd si necessitas urgeat ad illas aut uoluntas
fuerit sup̄a ypocrate in hoc tunc utant^o eis bene
rectificatis in dosi minore 7 nō i f̄ba sed solum
in uirtute. Et tam in usu earūz q̄ ē o3 ex f̄. lūē
do purgantū dixit gal^o i q̄mēto supradicti xbi
q̄ usū istarūz medicinarū in hñre p̄lesi sup̄le p̄
p̄p̄loiaz nō ē in omni hora sed remediare affo
rismo in quo dixit ipo. nec ē in egritudinibus
acutis raro un medicina solutua i p̄ncipis ea
ruz. Et hoc qz in dictis morbis sed in p̄lesi ma
xi me est febris fortis ualde. qz o3 ut caueas cau
tella uehementi ab hoc ut des in potu medicinā
solutiua. s. exsoluētez qz ois talis medicia cala
ē 7 sicca excitans 7 adaugens febrē. Sed uere
eñone p̄p̄ie per flōiaz q̄uis dolor tam p̄uene
rit ad loca que sunt sub ypocōdrys. Inuāmentūz
n. q̄uis ex flōia sit minus in dicto casu q̄ ex
soluōne uentris cum fiducia ē in ea uehemen
tior ymo i eñone per flōiaz nihil ē timoris. In
solutiōē aut uentris. s. per dicta farmaca accidit
timor 7 multotiens 7 p̄p̄ie cū non fueris cog
tor nature ifirmi. Ex hoib^o. n. sunt quoz sol
uere ē difficile nāz. Et ex eis sunt quos soluit
pua q̄titas. i. pua dosi medicine solone multa.
Et qñ tu non es sciens nāz hois cui das medici
nā tunc es in timore ne soluat medicina plusq̄
o3 aut ut non soluat eñ oio aut ut moueat naturā
eius 7 non consequet quod necessariūz ē. Et
omnes iste res attrahunt super illum qui habet
egritudinē acutā nocumētūz magnū ualde cuius
rectificatio non est facilis sicut est in eo cui
non ē febris. Dixit itaq̄ Alii. Hali. inquit. s.
in allegato comento. Si febris fuerit uehement
ualde tunc time solutiūz 7 sis q̄tentus flōia. Nā
in ipsa non est timor aut timor est minor. Et in
solutiūz ē timor magnus. i. p̄m nāq̄ qñq̄ mouet

et agit mās quā qñz non soluit. Et qñz super
fluit in soluendo. Et qñz soluit sed non pfecte
Si tñ dixit gal. ut 4.º ponit qñz nris medic?
pitus fuerit in natura patientis. et febris non
fuerit nimis suple n3 dolor ualde uehemēs dāda
ēmedicia solutia. Et dixit. melior ex medici
nis hys solutis ē yera in qua ponit ell's et non
scamo. Verūm diebus nris securiores sunt
medicīne benedictae a quibus non ē discendendū
que elligant scdm humorē peccantē. Verūm
dixit Aui. non fiat eñō cū cōpressiuis n3 cūz hys
i qñ? ē stipicitas qñz eñent illū hūorē qñ sunt
sicut rose renbar. et sūtia. Sed eñā cum eis in
quibus cūz solone ē lenificatio sicut res facie
cum uolis et zucharo uisola. et iuleb uisola. et cum
siracost et terrentabi et zuch rub. Medicīne
n. lenificatiue et lubrificatiue non phibent etiā
āte flōiaz si necessaria fuerit uētris lenitio. Ue
rus huius medicīe qñz quēnant in leniendo et
etiam in diueriendo. ipse tamen non eñant mare
riā appropriatā apatis n3 de āte pponq. n3 de
cōiūct. Et ppter ea dicunt ad flōmiaz in omni
tali egritudine esse recurrendū. Dixit. n. Aui. ex
eñationib? coibus ē flōia. ipsa n. competit i q.
libet dictor apatum. et competit quacūq? hora
tēporis i qua uideris ipñ? indigentia fore. Di
xit. n. gal. sup 4.º epidimiaz. Liberat? est qui
diz pletic? qui nihil spuerat usq? ad diez iōm p
minutionē quā fecit non iuxta opintionē aīaluz
dicentis indignū ēē q pletic? minutionē faciat
post 4.º diē. fieri tñ debet consensuē uirtute et
alys pīcularibus. Dixit Aui. cum n. sit flōia
ad ultm eo tempore quo debebat fieri cum apa
maturatur. i. resudat mā eius et eñetur p sputum
et emittatur sputūz sufficiēter. deinde uides dñi
litatez in uirtute. tunc non flōnef oīo. sed dimite
uirtutē operari cū emissioe spūi sufficiētis. Et
suple si l3 non solues uentrē. Nam debilitas uir
tutis sepat inter flōiaz et solonez uentris. i. te
medicūz. Et cūz dispō debilitatis hūit's nō pōt
tolerare flōiaz n3 solonez uentris. necessariū tñc
ē uti cristerijs medijs uel acutis scdm necessita
tez. et ppter eñā cūz dolor ē declin's ad ypochdriaz
Et hoc etiā dato q spuat sufficiēter ul' etiā
si uirtus non tollerat flōmiaz nec solone uētris
i. euacuationē māe per sputūz que ē eñō pletis
tunc uere cristerijs. Et o3 ut non fiat flōia
nisi mataria sit apta eñari p. eaz. i. q3 sanguinea
aut bene san' mīrta per cuius mīxionē per illā
possit eñari. Dixit aut gal. super 2.º humoruz
Si humor agens pletis fuerit coleric? nō debet
fieri flōia. Sed Rasis dixit. dico considerādū
ē in hoc. Et non soluz dixit in colico sed etiā in
mīlico et flīco. Et qñsideratio in hoc habenda ē
qui dixit Rasis ē si aliquis dictor humor? fue
rit purus san' ipmīr? atq? in flōia non possit
eñari. Et marie hoc habet hīratē de flōia eñan
te ex parte apostemosa. Nam fortasse flōia que
in principio fit ad diuertendū i omni apate per
uiaz defluxus fiente cōuenit. non sic aut in fēo
per uia congestiōis. Et o3 ut non fiat flōm'a
in tēpibus n. aptis flōie. dixit iō gal' ibidē. pro
bibe flōiaz et cum ex sanguie ē apa si tps est ni
mīs et aliduz et colera ē in corpore dñare qñbu
mor sanguineus in colera pmutat qñ pphendit
q3 patiens per sputūz sanguiez colicū expuit.

Et similiter intellige de solone uentris d q.
dixit Aui. fiat huius solutio in nocte et q2 ē ho
ra tēpatio. et q2 etiā in nocte supfluitates magis
ad inferiora trahunt. Et Rasis dixit 4.º cō
tinētis. Si soluend? ē uenter. dandū ē ei de ca
stia. i. decoctōe iunbap sebestē et ligri. an. 3. v. uol.
i nocte. Et si si i flāma? fuerit mag'. Et si fuerit
b'. addant in ipa decoctōe ficus. Et teneat in
ore paties de māna et zuch' lapidoso. i. albo soli
do. Aui. B. dragagati et succi ligri. an. 3. v. uol.
3. ii. S. coquatur in duobus rotul' aque dñz pue
niat ad mediū et soluat in ipa decoctōe cassiēfi.
3. vii. māne. 3. x. et def i fero. Et dixit. si op?
est ut q2 mā sit flīca addendū est de urbit in
digna qñtate. Et Errap. dix. si nā est flīca.
soluimus eaz cūz cassiāfi. sola Aui. cū decoctōe
iunbap et sebestē et passis et papauere albo et
dragaganto cum uol' qñtis cūz zucharo et oleo
amigda. dulciū. Et Haly. dixit. patietī da ca
stia. māna libleb et fructum. i. solutiuorum
aquā. Et scias q agricus. in solone in hys apa
tibus phibet ne forte uomitus pnoet. Me
dicamē pferens qñ uentres lenit et mās mino
rat sic fit. B. māne et cassiēfi. an. 3. i. dissoluatur
in decoctōe liquiri. iunbap et sebestē passul'
ordei mūdī et capilloz uene in qua decoctōe
postq? colata fuerit a pñctis si hūor flīcus do
minas fuerit decoquat. 3. ii. turbis et zenzi. 3. i.
et itez colēf. Et si hūor mīcus fuerit loco
turbis ponant. 3. ii. folliculoz scene et anisi. 3. i.
Et si hūor colericus fuerit ponat reub. 3. i. S. et
nardi. 3. i. et exhibeat in nocte post cene digōez
Heq3 tūc stipicitas reub qñ tollit aut ualē
remittit ex lenificatione pñctoz. Et solutio
quidē pñcta uētris nō est fienda cū mā fuerit
paucā et sputū fuerit facile i mo nec flōmia. Di
xit eim gal. sup 6.º epidimiaz. si in pleuresi fue
rit dolor paucus nimis et si sputū fuerit sangui
nē nulla uia minuitōe qñ sufficiēs erit cura
cū alyz rebus. Et b' pbau i meīpo. De loco
aut flōmie fiende dixit Aui. in pñcipio eoz. i.
apatus fiat flōmia ex latere diuerso. diuersum
aut ē aut fm latitudine aut f3 longitudine aut f3
uittūq3 sil. uerūm latius diuersus f3 longitudine
melius est. Ea pp dixit Aui. magis festina ad
succurrendū cū saphena. Ipa eim magis diuer
tit et magis ad obloquinquū. i. qñ flōmia fca ad di
uersus fm latitudinez. Et ēt facilius et lenius
trahit sanguis ad inferiora. cū hoc ē q sicut pa
tuit in capto de flōmia saphene munitio mltuz cō
petit in egritudinibus spūaliū. Et ibidē scripsit q
stante plectoria in corpore magna ualde a flō
saphene incipe debes. De qua aut saphena mi
nuitio d3 fieri an eiusdez lateris an eppesit. di
xit Mesue. Qñ apa nō esset in pñ? inchoante f3
magis in pcessu aut nō esset in inferiorib? corpo
ris mā suspicari facies de raptu i pñs ad supio
ra et sic ad locū apatis tñc flōmāda est saphē
na eiusdez lateris. i. pa eim cum hoc q diuertit
et de materia eñat. suple f3 si apa fuerit in pñ?
inchoante aut fuerit in inferiorib? corporis mā
mlta de qua timeref rapt? ad supioza tñc minūē
da est saphena oppositi lateris. flōmia eim eius
dez lateris in dictis casibus neq3 tantūz diuer
tit qñtuz necesse ē et agitando illas materias mī
tas suspicari amplius facit ne ad supioza repant

Maxie autem confert flomia saphene quoniam apha et do-
lor sunt in inferioribus costis. Ita ut dixit Gal.
super 2^o regimis acutoz in 2^o memento supra. Si in
cilio non sit 2^o. Minutio de uena manus non est
maximi iuuamenti eo quod positio cordis est media
inter eas. quoniam uena quoniam nutritur dat prius inferiori
pectoris oris de uena magna antequam 2^o tunc
corde. Propterea ait Rasis ubi supra. Dico
fortasse minutio uene in genu. inuabilis est hunc
passio et minutio est fiat in pede qui est in latere
dolenti. Sicut enim appet in anothomia uena
ruiz in finde et sequere. uena ascendens magna mit-
tit ramos puos ad nutriendus oes partes costarum.
Et hoc ramos nullus puenit usque ad brachia.
Quoniam dolor ascendit ad loca alta dixit Gal.
supra radice uero 3^o po. tunc 2^o ut minuiam⁹ ex
uentis que sunt in curuatura brachy uena quaz
possibile est attrahere ex sanguine qui est in membro
infermo. Dixit Serrap. Quoniam plurimum pleture
sis non accidit nisi ex sanguine colerico. i. calida
ma 2^o ut flomemus basilica duz pmanet egritu-
do in ascensione et duz materia pmanet currens et
trahamus ipas ad latus 2^o riuu ei ex dorso ad lon-
gitudinem. Dixit eis Gal. et ponit 4^o quoniam
sic 2^o riuu est ut fiat minutio de uenis man⁹ prius
aduerse ut trahat sanguis de loco leso ad prius
extraneas prius in quaz declinat est sanguis. Et fiat
de basilica ipius prius diuerse. 2^o si huius uena
appens non fuerit. fiat minutio de uena prius si sit
ti i adiutorio quod dicitur ascellaris. Et si aliquid huius.
non fuerit appens fiat de uena mediana. Et a
flomia uenaz brachy incipiendum est in apate costa-
ruiz supior quoniam repleto fuerit in corpore 2^o non
magna nimis. Et autem multum magna fuerit in
incipiendum est a saphena. Et si ulterius flomia
necessaria fuerit deueniendum est ad basilica i quo
cau dixit Aluic. post flomiaz de saphena festina
ad succurrendus euz diuersitate flomie de basili-
ca opposita in latitudine. quoniam tunc non est necessaria
flomia saphene tunc incipiendum a flomia basi-
lice. 2^o quoniam est necessaria flomia saphene ipsa est
pmitenda ante flomiaz basilice. quoniam enim est ne-
cessaria flomia saphene imo safenaruz et basili-
ce sit. Et dixit Aluic. basilica non inuenta suple-
nec ascellari post ipas magis festina ad succurre-
ndus est uena nigra opposita ei in latitudine. Et
notat quod in aliquo corpore posset regiri repleto ta-
ta quod foret necessaria flomia saphene basilice et
nigre. Et subdit Aluic. Basilica et nigra non iuen-
tis. non 2^o ut dimittat flomia cephalice. quoniam in
uamentis huius flomie sit minus et tardius. Et 2^o
est qua Gal. ponendo dictu. A. de cephalice dixit tu-
scis quia eum. i. sanguis attrahit a toto corpore
nialis ex quibuslibet locis fiat. uerum illud non fit
uelociter et equaliter quoniam non quilibet uena uelociter
attrahit a toto. nec sic equaliter nec sic sufficiet
ab oibus uentis sit. Tu autem uidere potes quoniam
iuuamentis flomie in apatibus prius pectoris.
ex quo non est inuenta basilica neque nigra in eis
cephalicaz flomant. Et flomia gdes lateris
diuersi puenit quoniam ma est mala et est adhuc in flia
ru et mundu locata est. Si autem esset pauca et sa-
esset collecta in loco non dicitur fieri flomia ex latere
diuerso sed ex eodem de uena brachy. Dixit
Alman. si dolor ad furculaz. i. quoniam tendit tunc
flomia fiat ex basilica eiusdem prius in qua est do-

lor. i. si corpus non fuerit repletus. 2^o si totus cor-
pus sanguis est repletus multo tunc fiat ex latere
2^o riuu. Et si egritudo per aliquos dies egru infesta
uerit in quibus putari possit miaz collas fore tunc
minutio ex latere dolenti facienda est. Et Serrap.
Dixit. Si egritudo iam firmata est et abscessu quod cu-
rebat. tunc est necesse ut flomem⁹ ex latere doloro-
so. 2^o aut fieri ista minutio ex latere doloroso. 2^o
quoniam totu latus illud alteratur est et superalefactum. et
sanguis similiter alteratur est totus et quasi corruptus.
Non autem sic latus oppositum neque sanguis eius.
Et aut tunc fieret de flomia latere opposito apha
et tunc efferetur sanguis bonus et non alteratus.
Et cum h attraheret sanguis alteratus malus ad
uenam magnam et partes lateris non sic alterari no-
biles que nullomodo fienda sunt. Sed debet fie-
ri flomia ex latere infermo ut extrahat sanguis
alteratus. Nec ad ipsam illuz sequitur nocumetis.
Dicunt quidam non apparet quod sit necessitas el-
ligendi latus in flomia basilice. quoniam uena ascendens
magna cum ramificat in duas basilices ramifi-
cat. in eas equaliter ab ipsa distantes. nec hauri-
unt aliquid a ramis pectoris nutritibus prius cum
ramificet supra illos ramos. nec aliqua alia coi-
tatez habent euz eis quare necessarii facit esse
ratio quod in dictis apatibus in quibus necessaria
est flomia basilice iuuamentis flomie utriusque sit
equale et eoz ex quo equaliter distant a uena ascen-
dente magna et equaliter hauriunt ab ea et saltem in
ma iam colecta. Quibus dicendum est sic esse in-
uentus per experientia sicut docuerunt auctores. Et
experientia in hoc 2^o sit. b. casib⁹ uincit rationem et
atitendum est experimto ut dixit Aluic prius 4^o ca.
de flomia. Dicunt quidam quod in apate egru i in
ferioribus costaruz confirmato dicitur flomia fieri d
saphena eiusdem lateris ut trahat sanguis altera-
tus ad inferiora. Et non debet fieri de aliqua ue-
na brachy ne trahat ad superiora et ad partes non
alteratas. Et dicunt quod cum auctores dixerunt flomia
miaz fiendaz esse de basilica intellexerunt in apate
prius costaruz supioruz. Dixit Conciliator quod
si apha fuerit in dyaphragmate flomia idem fieri
potest ex latere dextro uel sinistro. Et dixit quod
quoniam apha est in parte inferiori flomanda est basilica
plus. et quoniam est in supiori nigra plus. Quidam tamen
prohibuerunt nigre flomiaz dicentes. quod in ea magis
sit spiritus deperditio et caloris inani et sic adducit
ad syncopiz. Alij uero dicunt non esse ferendam flomia
miez nigre flomiam si uirtus constans fuerit. Et
dixit Conciliator quod medici secundum plim uocantur
materia iam colecta ideo ut plim ex eadez parte
flomant. De egritudine autem minuendi sanguis dixit
ypo. 2^o regis acutoz. flomo adhibito nullatenus
reuocet quoniam tantaz minuas egritudinez sanguis usque
dum illuz ad splendiduz colore uel ex splendo
in rubem uel ex rubeo in nigrum uideas conuenit.
Et gal dixit i comento. fiat minutio usque duz
sanguis mutetur in colore quoniam mutatio coloris ip-
sius significat quod purgatus est sanguis inclusus
in loco apatis. dicunt quidam. i. i locis que sunt in
circuitu apatis. Et dixit sup. 5. quoniam ergo do-
lor 2^o ypo. posuit terminu minutoris sanguinis
pmutatione coloris eius. dico ergo quod est quod co-
ligitur de sanguine i latere apostemoso color mu-
tat causa caliditatis. i. illius lateris sed reliquum
quod remanet de sanguine in reliquis membris cor

poris remanet sile aduice ita ut accidat qd si sa-
guis qui e in toto corpore sit flauus? oz ut sit sa-
guis qui e in loco apostematis rubeus? et si fuerit
sanguis qui e in toto corpore rubeus oportebit
ut sit sanguis qui e in loco apostematis declinus ad ni-
gredine ppter aduersione sua. Color ar medius
iter alteratione a colore rubeo ad nigrum e color
rubeus clarus. Significat ergo sup eione ex lo-
cis apostematis mutatio coloris. Dixit Haly. si pas-
sio diuturna sit. et materia colorata in loco apa-
tis. Non. n. coloratur illico sed in mora flomo-
naris. multumq extrahit sanguinem. et id z^o facere
addicias. si uirtus tollerit. Extrahend^o at e san-
guis donec color imutet. unde si sanguis ei^o ru-
bens e clarus quousq efficitur donec i colore mu-
tetur spissus rubeus aut in nigrum declinet. Et si
spissus e rubeus usqquo in nigrum aut i limidum
aut in aliu trahitur colore. sanguis. n. q i apate
e hoc. uariis e. si. n. apa multi fuerit caloris ni-
ger est. Et si calor est paucus. est rubeus spissus
Dixit Aui. extrahat de sanguine donec aliter
color eius. significat. n. q nocibilior sanguis iaz
estans e. Canedus in e ne i hac aut i alia qua
clique eione uirtus pternatur. ipsa. n. dicit est for-
tis e que curat morbos. ppter ea subdit gal. i. su-
pradicto cometo. qm fortasse uirtus phibet eio-
nem huius qritatis sanguis. tunc oportet ut sci-
as q uimentus qd suscipit medum apostemo-
sis e minus. uerum oz ut sit diuisio tua. cas^o uir-
tutis plusq eio. Et si bene considerent dea-
dictorum auctor. ipsi inuit uelle intellige qd effe-
sanguis usq ad mutatione coloris in flouia que
sit in lere apostemato qd tunc sci^o q ille san-
guis e de sanguine pfecto ad apa. Et fortasse p-
pter hoc dixit gal. in libro de flouia. in plectis
uene que sedz rectitudine patiens lateris flouia
inamem eidentu simu osidit multoties. que ho-
ex opposita rami manu uel puz uel oio ad tepus
Notat q flouia facta ex opposito latere non
debet in flouia educi de sanguine usq ad mutatio-
nez coloris eius qm non eatur in ea de ma con-
iuncta apostematis nisi raro ualde aut i ualde pua q-
titate. Et de hac intellexit Girard. in littera ex-
tra que est negatiua dicens. non extrahat. et. Et
notant q quis flouia ex opposita parte mel^o fi-
at de basilica qua respicit cam antem. in flouia
eiusde lateris melius fit de nigra que respicit
materiaz couincta plus. Patet itaq qd qd gill-
berius dixit. In cura apostematis pectoris ca ans di-
mittatur flobotomo et purgationi. minuitur. n.
sic et dispergitur ut non reddat supra medum
patiens. Ca ho quincta diuitat ne et localibus.
non intellexit ulz sed de apostematis factis ex ma-
teria no educibili p flomiaz. De termino aut
minutis flomie ptis opposite loquens Raf.
4^o qritatis. ait Dico q fienda est iuxta qritate
angustie hancituz et uehementie pulsationis et do-
loris. Et euitanda. i. minuenda est minutio iuxta
diminutione horuz accidentum. Et dixit qd
fieri duz aleute angustia et spuz difficultate
emissiois eius. incognu eim est dixit ipe q in-
tensa extractio sanguis fiat. eo qd ex ea debilita-
retur uirtus et tarda fieret postea maturatio eius
et debilitaret spuz. Et dixit ex 6^o epydimiaz
apto uenaz labz secuta est in pleuresi et pipicu-
monia. Dixit Aui. Qm accidit in pleuresi so-

lutio uertis et fuerit pleuresis succedea decola-
tio. i. sgnantie pmutate ad pleuresis phibe illud
s. latus ad qd declinat materia sgnantie ne ap-
omni cura flomie et lenificationis ne. Quis sit
illuc solutio uertis. s. si no fuerit solutio uertis
fortis. Et cum hys et subtilia regimen ita ut sit
regime eius cum sufficetia sanch order. Et h^o
donec assecutus sis de apate. Dimus expo-
sunt hunc textum sic. qm pleuresis fit ex pmuta-
tione sgnantie et accidit fluxus uertis et medic^o
phibuit illud. s. apa sgnantie qd. s. flomant pur-
gant et alia fecit diuersa necessaria ad curam
sgnantie tuc sit regimen eius cum pufana order
et silibus Gentilis aut exposuit sic. si bet pleure-
sim ex pmutate sgnantie si cum hoc habet fluxu
uertis phibe illud. i. illum ifirmu a flomia et le-
nificatione nature. Et hoc ideo qd debilitat^o est
ex pcedere egritudine et eionibus. Et q in di-
ctis hys Aui. inuit q si no haberet fluxus uen-
tris et eger eet fortis qd possz flomari et liniri
quis fuerit flomatus et linus tepore sgnantie.
Et subdit Aui. Qm et in pleuresi no succe-
dente sgnantie excusat solutio uertis. s. dyaria a
flomia. maxie si in fluxu egradi sanguis omni-
die semel aut bis. Ma sic earet materia factes
pleuresis licz et excuset ab ea qd phibet ne sup-
fluc debilitet uirtus. Et dixit Aui. si indiget
flomia necessario in spibus pleuresis. et non
e maturatio tuc rectus e ut sis ptenus qritate
30. pondex sumedo pondus p. 3. Et qd fortasse
no sufficeret subdit ppara te ad seddatione ch-
sale et oleo sup uulnus flomie positus qd phibi-
bet consolidationem. Dicunt hoc maxie intel-
lit de materis alijs a sanguine que dicuntur
non mature ad flomandum sicut sanguis in qui-
bus no conuenit flomia copiosa. neqz et multa
in unica uice. et dnt qd per pondera no intellexit
aliqd terminatu pondus qd dicit fieri fm exigen-
tiaz materie et uirtutis. Et dixit Aui. si fl-
mie alicuius succedit sincopsis aut uehementia
difficultatis hancituz et qritatis in eo. tuc illud
est signus q flomia no eatur materia egritudis.
Et in b^o cau melius e ut no leniat natura. Gen-
tilis notauit q huius. accidentia. s. possunt ene-
nre ex malicia flomie. qd uel qua no indigebat
in qua bonus sanguis estans est. mali uero ho-
res excreuerit qd mali est in qua si huius debi-
litata fuerit no lenias uentre. hic tñ inueni alia
littera affirmatiua dicens. Melius est ut leniat
natura. et bz huius qritate natura. Et possit
euenire no ex malicia flomie. s. quia pleuresis
erat in uia exiture qd no potuit medicus cum at
in i pa flomia phibere qd maxie declarat actus
sincopsis. qd. s. no uenit sincopsis aut si uenit. no
est pp eionez supfluz s. multaz sensibilitatez.
aut pp motuz colere ad os flobachi in fortifica-
tione doloris. Et in tali cau qritas accidetia i pa
eueniat no dz flomia utupari. Dixit Aui. in
pleuresi uera q resoluat cu emissioe spuz et fue-
rit in pn^o et maxie usq ad 4^o diez no cures. s.
cum eione nisi ch eo. qd leue est ex cristeris et
suppositorijs. Et intellexit regulariter opando
qd coacte pp me multitudinem aut me furiositate
pnt fortiora et et acuta fieri cristeria i supposito-
ria Et dixit. Sunde ut aleues pres uertis ne co-
primant pres pectoris. Et illud fit cu bonifica-

rione nature & extracção fecis si retinet cū cri
 sterys lenibus. Scias. n. q. fumus fecis & eius
 inflatio nocua sunt ualde in hac egritudine. Et
 ideo oportet ut phibeam inflatiōem multiplicari
 in uentre. Et dixit. si lenieris naturā euz eis q.
 sunt sicut castiēsi. euz zucharo & terrenabim & si
 racost erit rectū. Et in oibus apāibus pecto
 ris quēit diuersio facta ad mēbra extrema pre
 cipue ad inferiora cū fricandib⁹ & uentofarum
 appōitibus & ligaturis & pssionibus & positio
 nib⁹ eoz in aquis multe caliditatis & alijs silib⁹.
 Et quēit p dīctē diuersiōes. maxie qm nō pōt
 fieri s'omia aut non sufficētes. Ex quibus au
 ctiores uoluerunt q materia in apate cōtēta pos
 sit i plesi trahi ad cutes pectoris i parte sub qua
 cōtinetur apostema. Hoc aut de plesi media
 stini & dyaphragmatis apud multos non uerificat⁹
 & apud alios etiam de apostemate pleure obstan
 tibus costis talem attractiōem fieri. Concedūt āe
 d pleuresi nō ēa que ē in pāculo regente costas
 exterius & in lacertis psondis qui sunt inter co
 stas. sit aut talis attractio p apōitionē uētofarū
 super cute sine scarificatiōe aut euz ea. Dixit
 itaqz Rasis. 16. cōtēti. Si uentose apponāt
 pleure post eñones bone erunt. Sed si apponit
 uentofas pectori an eñoz corporis nil attrahet
 de pectore. sed attrahēt supfluitates ad pectus
 ex corpore. Et dixit ex 2.º epydīmāz. Si do
 lor fuerit s'fundens nimis faciet ad curaz eius
 appōitio uentose. ita tñ q apā nō sit i suo acce
 su primo. Et q antecedit appōitionē eius pur
 gatio pfecta totius qm si appō eius facta fuerit
 scdm modū supradictūz remouebit apā de pan
 niculo inducto costis attrahendo ipz ad cutē ex
 terius. Et cum morbus puenit ad hanc ptem
 magis possibīl erit dissolutio ei⁹. Et si dissolu
 tus nō fuerit dolor. tñ i eo erit minoris molestie
 ex uilitate loci & eo q in ipso nerui sunt minoris
 qūitatis q in musculo exīte inter costas & ex
 remotiōe ossis qm ossa infestat apostema & tñ
 excitat dolor sicut infestat unguis carnē digiti
 in passione panaricy. Et ait Rasis dico q nō
 est aliqua cura ita inuābilis sic appōitio uento
 se ad attrahendū dolores in loco manifesto post
 multas purgatiōes ut attrahat hōz ad loca mani
 festa qm inde erit nō pua comprehēsiō. Et silz
 uideo dixit Rasis in oibus carbūculis et apo
 stematib⁹ accidētib⁹ in cōcauitate q toto posse
 oia trahant ad ptes exteriores. Dixit Paul⁹
 post. 14.º. dies uant appōne uētofe. Et Ale
 xander dixit Si minutio facta fuerit & purgatū
 fuerit corpus apōitio uentose facta successiōe
 eoz inuābilis erit cura in ueloci sanatiōe ipius
 ita q nō erit necessaria alia cura ad mutandū do
 lores solūmō. Et ideo huius cura utunt medicī
 armente cōtra alios medicos eo q cognouerūt
 hūtez eius p expientiaz et hūi fiduciaz stabilez
 in ea. Dixit Ali. qm appōitū uentose sup
 pectus cum scarificatiōe ita ut attrahat materia
 ad exteriora et minoret et pprie euz pmissa fue
 rit s'ioia. Mesue hō dixit h⁹ debē fieri post qz
 intellexerimus māz posse reuocari ad cutē. hoc
 aut p certo fieri nō est possibile nisi cū mā fue
 rit multum. pauca et pmissa eñombus. Et sine
 dubio ad eius pōnez egetur medico exercitato
 bone extimationis. Nam si cadet error. fiet ma

gnus ualde. Et dixit Ali. si egritudo manet
 usqz ad 14.º. dies. i. nō faciēs cupuz nec suppu
 rationē. tunc nō est excusatio a uentosis. qz iaz
 extimat q mā. i. iaz ācedēs qz iuncta sit pau
 cificata et p cūones pcedentes et subtiliatōez
 regiminis quare putat q mā p eas resoluat aut
 trahat ad exteriora. Dixit eim q qm reddat
 ad uentofas post mēdicatiōez corporis cum s'io
 mia et alijs et fiducia hētur q ipm iā sit mundi
 ficatus. Ex uentosis eim cum ponitur sup lo
 cum dolorosus appet inuāmentūz maximū. Et
 qm sedat dolor oino et qm trahit ad ptes ex
 trinsecas. Dixit Rasis 4.º. qmēti. Si pleu
 resis nō fuerit uera apōitio uentose fiat. Et
 dixit Ali. Si administrēs emplastrū de sinapi
 in hoc loco efficit opōnez uentofaz in attrahē
 do. Et Rasis dixit. dico fm q uidit q emplz
 sinapis si tūmēdūz fuerit ne apā purefiat nimis
 ualet. s. dimittendūz est donec uesticas fac. Et
 Alman. dixit. Si apparuerit in latere rubedo
 aut apāio et euz qpmūi dolet ponat desup uē
 tofa. aut emplm de sinapi et ficubus et dimittat
 donec uesticet locus. Hordo. autē dixit Aliq
 nūmū curare pleuresis euz attractiūz ponēdo
 desup corpe mundificatio uētofas et emplā ca
 lida de sinapi et alijs s. ego nō sūz huius. opōtō
 qm mā nō est bene trahibilis pp nāz loci. tñ ē
 qz tūmēdūz est de augmētatione apāis ppter
 uolentiaz attractiōis.

De cura aut dīctoz apāuz p alteratio
 nez in alterando cōsidera qd
 dixit Rasis. 4.º. cōtēti. Ali dico sic. curāda
 ē ples. i. & ppleia ne inde tussis uehemēs fiat
 in ea nimis. ne rumpat aliquā uenam & inde fiat
 spūtz sanguis. apparuit. n. supra q spūtz saguis
 cōiungi euz dīctis apāibus ē malūz. Et opoz
 ter ut alterantia sint pportioata gradu calita
 tis māe facientis apā. Et sint cōtēta euz hūi
 ditate scdm q requirit accidēs de uehementia
 sicutatis & suis & uigiliatū & silūz. Et opoz
 ter ut fugiant infrigidantia uehemētis i frigidari
 onis qm fieri pōt nisi in factis a colera acuta
 Et oz ut in omni materia caueant i frigidantia
 in quibus ē s'piciat ymo & quecūqz alia in q
 bus nō ē absterio & puocatio & mundifica. Et
 hoc maxie qmēqz ex ipis apāib⁹ mā resudat
 que eriget mūdificari. ppter ea aqua frigida nō
 compent n3 multoz i frigidatū aque s'picioz
 & absterioe carētū. Dixit Ali. Maximi er
 rois ē tribuere i potu i frigidatū uehementia
 nisi in factis ex colera. Et si aliqui idiges dare
 i potu i frigidatū uehementia siue nō. nō des i frī
 gidatū s'pica ne phibeant resoluōē & resuda
 tiōē ab apate & ne ingrossent māz. Dare g⁹
 i potu aquā frigida hūc egritudinē ē icōuemens
 & omibus apāibus i truseis. Minora ergo ip
 saz qm potes. Silz quoqz dixit gal. primo
 regis acutoz super. s. hys aut qui pletici sunt
 zc. Qd si tussis al' sius & est melior littera
 fuerit uehemēs cōmisse eam cū oximelle ut frā
 gat fortitudinē aque frigide & ut minoret moraz
 eius & fixiōē ipsius in stomaco ymo faciat eaz
 currere & penetrare in corpus & adiuuet euz inci
 sione oximelis & subtiliatōe ipsi⁹. Et Rasis
 dixit 4.º. qmēti dico. q aqua. i. frigida non fa
 ciat ad ipuendūz humores n3 mīngat s'itūz si data

fuerit sola in potu. Et si sic data fuerit. non erit
ei bonū eo quod augeat sitim et magnificat ventres quoniam
longā morā trahit in eo. Et eo quod ibi calefit ni-
mis addit in sitim et non penetrat velociter ad hu-
mectandū mēbra. et quia non habet in se virtutē di-
uisivā. Vnde dicit Rasis. si data fuerit in mo-
dica quantitate inter potus syrupi acetosi et potum
aque melis facit ad spūduz. Et dicit Rasis. si
opus fuerit ut tribuat in plethi ob acuitatē et uebe-
mentē sitim refrigerat forte tunc nulla deest medicina
infrigidatiua in qua non sit aliqua pars absterfiva
sicut est aqua citrulorum et mellonum. s. indorū et
sucus endiuie. Sed aqua cucurbitae non ē dāda
eo quod puocat urinā. nec aqua portulacae eo quod
cōdemplat nimis. Et Aui. dicit. scias quod quā-
vis plethi multiplicat inflammationē et requirit pinde
infrigidationē tunc non infrigidet nisi cum eo i quod
ē absterfio et humectatio sicut ē aqua citruli et me-
lonis indi. Aqua uero cucurbitae quoniam ab una
parte con ferat ei quia infrigidat. quoniam tunc nocet quia
debilitat cum puocatione. s. quia ē debilis i puocan-
do. Mesue aut dicit quod cōuenit. Et intellexit
in casu in quo non ē necessaria puocatio fortis.
sed sola infrigidatio et humectatio. Et h nota
quod medicus in hys et alijs cum extimatione bona
pcedere debet. Et subdit Aui. Ea a quibus o-
z abstinere quibus sunt frigida sunt sicut portul-
aca et aqua endiuie. Et per endiuiam hic intellexit
latuicā ut dicit Mesue. nam i endiuia ē aliqualis
absterfio et pin laudata est a Rasi supra. Sed
in latuca non ē absterfio nisi in scariola. Et B
dit Aui. o- utare oia i quibus ē infrigidatio et
inspissatio. Et dicit. quidā phibuerūt granata
propter infrigidationē eorum. sed apud me in hys
que dulcia sunt non ē malus uti eis. Dicit gal-
en et ponit 4^o punētis. Si pleth fuerit uehemētis
siccitatis dandus ē ante aquas ordeī de syrupo ac-
etoso simplici. Et Rasis ait. dico quod syrupus
uol et nenufarin sunt meliores quā syrupus sim-
plex. Et dicit Rasis. si inflamatio fuerit uebe-
mens. detur mane tempestiue aut minutim. s. p-
tres horas in potu de decoctioe iuinbarum sebe-
sten et liquit. Sed si inflamatio fuerit minor addā-
tur in dicta decoctioe ficus. s. fice. Et Sera-
pio dicit. damus post flosas infirmo de decoctioe
iuinbarum sebesten et passul papaueris albi dra-
gaganti cum uol coditis cum zuch^o et oleo amigd. b.
Et post illud aqua ordeī. quod est quia nutrit pter
quod ledat infirmū. et non nocet humi eius quoniam non
ē super spūm cum ea abhoiatio et cum absterfione
que ē in ea aletur ascensionē spūti. Et Aui
dicit. p^o flosas aqua ordeī cum 3^o assidue tribu-
atur. De alteratioe et cum narcoticis dicit A.
o- ne narcotica apozies in quibus potes eo quod pro-
hibent murationē et spūti. Dicit aut. i quibus
potes. quia ipsa ali quā necessaria sunt et maxie si
adeest catarr^o subtil^o aut uigilia multa aut dolor.
uehemēs. Dicit tū quod Gal^o dicit. licet non beāt
in usu apud nos i p^o pleth utendū ē spūti dia^o. i.
loboc de papauere quoniam phibet mās fluere ad lo-
cum apatis. maturat et pfortat quod iungendo al-
uicendo et pstringendo mēbra et quia pfortat ma-
turat. uel fortasse maturat quia malas pponet ca-

lidas destruit quod phibebat murationē. Et mās
fluere phibet i gossando eas et uias transmissas
eius coangustando. Aui. hō modificas p dicit
Gal^o. uerbis cōdictioes posuit in quibus dyacur
pōt puenire. Et dicit quod necessarius est quoniam non ē
excusatio ab eo pro uehemētē uigilia suple ut
dicunt ē aut uehemētes dolores aut catarr^o acui-
tates. Hāz si non fuerit sic dicit Aui. Non deē.
fortasse cum congelat mās et phibet spūti mīsi
zucharus quod cum eo ponit phibeat nocumētus
eius suple uel alia res calida ut croc^o. Et sub-
dit Aui. uidet quod semen papaueris quoniam ē
quod cortex quia minus est frigidum et cum hoc est
domesticū nature. Et si post exhibitiōem eius
necessarius fuerit spūti o- ut eductur et educatur
exhibendo quod mundificat et spūti facilitat quoniam
hoc sit et necessarius in quocūq- cau spūti reit-
neat ne retentus sit cā p focationis. Sic supra
pauit extraxit mē de loco in hys quod non sanātur
aut sit p resolutionē sensibiles. aut per creatum
educendo quod resudat aut sit p resolutionē isen-
sibiles. Et utraq- resolutio sit et fieri pōt et p
intrinsecus et extrinsecus apozia. Et sensi-
bilis quidē resolutio sit p ea que mās digerunt et
maturat et disponit et habilitat ut facile p poros
eius cūta mēbra apōsi exeat et resudet facilitā-
do ut quod ex apate egreditur in secatu facili-
emittat. Et insensibil^o resolutio sit per ea quod
poros apūnt mās subtiliat et in uapozē puerit
ipmāz uapozē exalare facit. uapozē nulla resolutio
fieri d- stante adhuc fluxu mē et non pmissis cli-
nibus. Dicit Aui. Ex eis quod solite sunt autē
denda ē ut succuras cum murationē famci quasi
non cum maturitate faciere sanies quia ut dicunt est
supra in istis apatibus non qrit sanatio s- qrit
resolutio que sit cum hys quod lenit molificat et re-
soluit. quod tū uarietates recipit in plus et minus s-
diuersitate dēaz humi maxie s- diuersitate mē
et s- tēpora anni. s. mās quodē quoniam in mā frida de-
bent esse potentiora et in calida remissiora et ma-
xie in colerica. s. mās tēpora quoniam yeme et cō-
stitutiōibus et regiōibus frigidis debet esse acu-
tiora in calidis hō miora. Prosequēdo autē
de resolutione sensibili dicit Aui. O- ut sit tua ma-
gnifica intentio ad hoc ut spūti facile sit. Faci-
litat aut spūti dupliciter uno mō leniēdo uias
transmissas et ut fiat pgressus p eas facili-
mō pparando mās que debet spūti ut si quodē mā
grossa fuerit subtilitur. si uiscosa incidat si re-
nuit inspissat. De iptione pmi modi dicit
Aui. Ex eis quod hoc faciunt est ut deē in potu eis
aqua ad caliditatē declinis sorbendo ex ea quā-
tue. i. sepe quoniam pferit eis ualde. Scias eim quod
necessaria est hūectatio quare studeat facile fiat
spūti et uelox quasi dixerit. sit tūz studius quod
per hūectatiōē facilitet et uelocitē spūti leniē-
do uias. Pro iptione autē secūdi mōi sciendū
ē incipiendū esse a debiliōib^o et gradatim ad
fortiora tendere. Et i po. quidē 2^o regimē
acutior de pparantibus mās et facilitant^o sic spū-
ti nominat ydromel oximel uini et aquas ordeī
Et Rasis s- ba. i po. et Gal^o in qmēta. colli-
gens 4^o punētis. dicit. hōres grossi quod sunt in
pectore idigent re absterfiva. Et si fuerint ui-
scosi idigent re incisiua. Et ideo aqua mell^o ni-
mis facit ad spūduz hōres uiscosos. Et syru-

pus acetosus siue oximel nimis facit ad spuen-
dum hūores grossos. Et dixit sequi aqua mellis
in abstergendo aqua ordei suple si in subulā
do hūores grossos. Et aqua ordei sequitur unius
dulce. Et sequens de aqua mellis dixit. Aqua
mellis bona ē pleurettica. ita tñ q̄ nenter eorū
nō sit apatus. sumēdo hic uenit p̄ oib⁹ mēbris
nurtitū. possūme tñ p̄o epate. suple neqz sit
opilatus neqz dixit ipe sit cōp̄o eorum uehemē-
tis caliditatis. unde si nenter sit apatus nō ē dan-
dus de aqua mellis ad potus. Si tñ p̄plexio fue-
rit nimis calida tēperari poterit cum aqua mul-
ta in tñ q̄ p̄xima erit adiectio aque simplicis.

Et subdit q̄ aqua mellis in minori pte facit
sitis. i. minus facit sitis quā unius dulce. et facit
moderate ad spūm et mitigat tussis. S3 si i ea
ps mellis maior fuerit pte aque. sitis exētat et
spūm uiscosus facit. Et ex tenuitate et multa
aquisitate eius minus exētat sitis et q̄ unius al-
bus aqueū. Et si morā tenuerit in stōacho et si
tūm facit. Aqua quoqz mellis nō uehemētē facit
ad spūm sicut syrupus acetosus. eo q̄ in eo est
mitigatio s3 in aqua mellis nō est mitigatio oīo
Et aqua mellis in maiori pte purgat colerā ru-
beaz s3 purgatio eius in colā sit ex uehemēti ne-
cessitate. At Rasis dico q̄ loco aque mellis
ponat syrupus simplex qui sit ex aqua simplici
et melle decoctis. Et si iste syrupus ē exētat si-
tis ponat in eo de aceto et coquat. 2. dum bñ
fiat. De oximele autē dixit. Nam festū ē qd ace-
tum paucū si mixtum fuerit cum aqua mellis bñ
p̄ponit in ultimitate eo q̄ in eo restant p̄prietates
aque mellis uidelicet ad lenificandū spūm
nō inuenit et ad soluedū uiscositatē et ut non
exētat colera neqz noceat uentri et ut expellat
uentositates et urinā absqz tenasione. Et d3
fieri cura cū syrupo acetoso qm aqua mellis ex-
citāt sitim et interiectionem. et uiscositas spūm
fuerit uehemē. Uex paucū acetum ponat cum
aqua mellis et coquat. qm tūc minus nocuum
erit. Et sic syrupus acetosus facit ad spūm
mixta qd opus fuerit et lenē facit banellitū. S3 si
in eo maior fuerit acetositas. magis faciet ad
spuendum hūores. Hyumitū si spūm emitti nō
poterit inde augebit in eo uiscositas et forte ex-
uiscositate spūm nocebit qm acetū q̄uis hūores
atenet necessario eos dīecat. unī si i syrupo ace-
toso acetositas fuerit maior eo qd paties spūm
nō poterit nocebit nō ualens spūm q̄ritatē hūo-
ris q̄ diuidit p̄ eū. Jd3 syrupus acetosus in
quo fuerit acetositas minor ē melior. qm nō po-
terit attenuare n3 spūm exēicare. At
Rasis dico. q̄ syrupus acetosus nō mediocriter
agit ad lenificandū spūm. sed potenter ex ace-
ti dione et in aceto ē explicatio. Ideoqz si humo-
res fuerint nimis grossi et syrupus acetosus non
fuerit sufficiens ad emittēdū eos augebit i eis
malicia eo q̄ deficiat. Et dixit ypo. q̄ in maio-
ri parte h accidit ex syrupo acetoso ex malicia
passionis et nequitia eius. Atm cōsiderandū
ē prius in oībus dīspōnib⁹ patiētis. si patiens
euadere poterit an non qm syrupus acetosus i ma-
lis passiōibus non poterit attenuare humores et
expurgare euz per spūm sed augebit in eo gros-
sities. Et si poterit euz diuidere opus ē ut cū po-
tētia uehemēti expellat quod dilūz ē p̄ euz. sin

at patiens inde strangulabit et moriet. At
Rasis. dico hūib⁹ passionē malā difficilē dige-
stionis dignū q̄ deur de syrupo acetoso tepi-
an parū. an parū eo q̄ faciet ad maturandū an
parū an parū eo q̄ habeat potētiā uehemētē
Ideoqz si non fuerit humor nimis difficilē de-
modo dicto eo q̄ humectat os et palatū et temp-
ate facit ad spuendū humores. Et nulla suspicio
n3 timor in eo erit si cōfectus fuerit euz aq̄ mel-
lis i morbis calidis eo q̄ extinguat colerā rube-
am. De potu autē unius dulcis dixit. potus unius
dulcis debet fieri post maturandū. i. p̄pationē
materie apatis et non in tempore duriciē. i. cru-
ditatis eius. n3 in tpe curatōis ipsi⁹ apatis qz
non in principio n3 i principio augmēt. Et si po-
tus unius dulcis puocat sitis nimis ualebit in. Et
sumarie dixit. q̄ pot⁹ unius dulcis quētiēter fēit
ad spuendū id quod necessariū fuerit ad spuen-
dū eo qd abstergit et humectat cum tpancia et
mihilomin⁹ confortat uirtutē. Et hui⁹ potus
facit ad passionē in qua op⁹ ē ut expuat aliqd
de pectore uel pulmone et an parū facit ad solū-
nez uentris. Et potus hui⁹ unius min⁹ tangit
mentes et ob hoc non est suspect⁹ q̄ aliteret men-
tes. Et ideo non est aliqua spēs unius melior eo
febricitanti cū flōmā. qm nocumta ipsi⁹ pauca
sūt que sunt sitis. et pauca calitas. ita tñ q̄ epar
et splen non fuerint lesa qm generat colerā rube-
am p̄ q̄ alius potus excepto melle. et sitis exē-
tat. Et ideo requirēda sunt iuamenta eius
et nocumenta in corpore patiētis. Et demū uten-
dum ē eo in eo qd dignū fuerit. Lūtef tñ plus
in corporib⁹ et p̄pōnib⁹ colicis. Et dixit q̄
unum dulce facit ad spuendū si non fuerit gros-
sum. Et dixit. sequi unius dulce in p̄prietate
spuendi unum albū debile aqueū eo qd confor-
tat plus uirtutē q̄ aqua et attenuat et diuidit mās
p̄ q̄ aqua. Et dixit potus hui⁹ unius albi plus fa-
c et tunc ad spūm q̄ unius dulce eo q̄ sitis tūc
et spūm facit iniscari nimis. Proced⁹ at p̄icu-
lariter ad p̄pationē mās ut facilius spuat dicē-
dum est q̄ si materia peccauerit per tenuitatem
nimiam tunc in principio exhibendum est in po-
tu decoctio iunubarū semis endiuie et seminū me-
lonis indi et citruli. et subsequēter deueniēdū est
ad syrupū uolātū et syrupū ē de papauere cū
aqua decocta simplici. Et aqua suchari. Et euz
p̄patur mā. excludit cum potu aque ordei excoz-
ticati decocti. Et postea cum aqua ordei non
excozticati. Et in hac mā ut supradictus est p̄ce-
dit dyapapauer. Et syrupus mirtinus. qm post
ista ingrostantia sequit decoctio ad excludendū
p̄ creatū qd habilitatū fuerit. Sicut ē decoctio
q̄ sic fit. B. ordei excozticati. 3. i. seminū ediuie
citruli et melonis indi mundatorū an. 3. 5. iuniba-
rū sebesten an. 3. vi. ligri. uiol. an. 3. iii. decoquā-
tur et colentur. et in colatura. ponat d̄ sucharo.
Ista ē decoctio p̄peteret in mā grossa in p̄n-
cipio. Et syrupus uolātus et uel nenufarin⁹
cum uino dulci sumptus ē facilitās spūm mēz
subulū calidaz post purgandū ipas. Dixit
Am. euz cūaueris et iuenis dolores leuiorez tūc
sis p̄uentus aqua suchari et aqua ordei excozt-
cati decocti in aqua plurima decoctio uehemē-
ti. Et aqua candarusy ē bona si indiges q̄forta-
tiōe. magis eim nutrit q̄ aqua ordei. Et sis

stentus melonib⁹ indis. Et aqua iunbap et aq^a
sebesten et uolus nutritis. i. qdus cum zucha
ro et semine papaueris. Et oleu qd administra
tur cu aliquo horz est oleu de amigd. d. f. recens
Et qnz sit in istis medicinis intentio q admi
strat ad mundificandz. Et est bec. B. ordenz ex
coricati et iunbas et sebesten et uol et semen
papaueris et syrups uol et nenafarinu qui abo
sunt meliores iulep. f. comuni qd sit ex aqua fo
tis et zucharo. loboc bonu et utile. Extrabe lac
ab amigd. d. mads et a semine papaueris albi
pntis et cu expressioe colaris post qd isusa fue
rint i decoctioe ligri iunbap sebesten passul^r et
capilloz uene. Et in hys lactibus apponat de
dragaganto penidys et zucharo et decoquantur
ad pfectione iulep. Dixit itez Aui. in ma no
grossa nec uiscosa suple nec multuz tenat in pn^o
uere decoctioe iunbap sebesten liquiri. et passul^r
et siliu. Sed si ma fuerit multum tenuis fiat
pdicta decoctio cu additioe in ea semis papaue
ris dragaganti et gum arabici. Et post pnci
piuz siue post 4^m diem in qto tepore materia
nimis tenuis potuerit igrosari cu sputus inci
pit in ascensioe. i. in augumeto ul in ascensioe. i.
cum incipit augeri et pertransit. 4^m diem cofor
ta decoctione pdicta cu radice lily. f. celestis
et capill. ue. qz tam ma incipit dgeri. unde possu
mus fortiorib⁹ uti ad expellendu ipsaz cu spuro
quibus non possumus uti in pncipio ma adhe
rente cruda quaz usus tunc fortis agitaret et no
educeret. cu uero materia fuerit grossa et uirtus
fortis e et non e in neruis lesio non e maluz i po
tu exhibere oximel pmutuz. f. cu aqua ordeu in
pncipio uel cu pdicta decoctioe i. pcessu ut
subtiliet et incidat illa et excitet iusticatione in ca
nulis pulmonis scratione ut dixit Haly. Et per
hoc banellu meliore facit et si bibat tpatu calo
ris conuenit^r e ad ea que oz. Et queit i ma
grossa syrups qui sic fit. B. dactiloz et carica
ruz an numero sex sebesten passul^r an. 3. i. capil.
uene. yfopi calamitu an. 3. i. radice enule. 3. i.
S. fenugreci anisi carui an. 3. i. S. decoquantur
in aqua sufficienti decoctioe multa et colent et ad
emis duas libras dicte decoctiois ponat lib una
mell^r et acetoset cum aceto pauco et aromatize
cu yreos et cina. Et si ma fuerit magis grossa
et uiscosa deur syrups de yfopo uel de prassio
et similia. Et multa scripta sunt supra in cura af
mans. Cuz rebus aut extrinsecis faciliatur
sputus cum inunctionib⁹ emplis et cataplasmati
b⁹ et alijs apolitis pectori et laterib⁹. In ma
calida et subili fiat linimentu. dixerunt Sera.
et uiancus cuz oleo uiolato et cera colata. i. albi
ficata et dragaganto l'gumi arabico. Et in mate
ria frigida cu unguento dialtea l' marciaton. aut
cu uiguento qd sic fit. B. olei yrimi et chyrimi et
de amigdalis. a. an. 3. i. yfopi bndi et cere et pin
guedinis anatis an. 3. i. croci. 3. i. Ampli^r infra
m. 3. de sedatioe doloris pla ponetur ad hanc i
tentione utilia. Et si ibi ponetur extrinsec⁹
aproximata facientia resoluone isensibil^r. Pro
itritinsec⁹ aut sumedis dicta resoluone facientia di
xit Hal. 13. terapentece. Sunt farmaci attenuan
tis huius ut appiant uie et icidat et subileet qd
per eas transire debet et maxie si ma uiscosa et
grossa sufficiens fuerit. Et subdit. de hys at

elligemus quecuqz moderate aperit et incidunt
flegmonatib⁹ adhuc panentib⁹ mebris. i. state ad
huc fluxu humoz ad apostema. fortiora uero el
ligemus scdm certissimas flon⁹ declinationes.
huius. n. forma aproximare stante fluxu erroneu
e. Dixit quoqz Aui. ex errore solidoru me
dicoru nocumenta accidunt hanc patientib⁹ egi
tudine. Et est q cuz dolor in pncipio sentit f
costis extimant grossaz fore uentositate. 3. do qz
dyaciminu ul ei sile tribuit et egri interficiunt
Pro sedatione autz doloris et resolutione in
sensibili me in apate pincte p extrinseca dixit
Ipo. 2. regimis acutoz. In pleuresi accidente
doloze siue pntino. i. a pncipio siue post moraz
. i. in pcessu pmo calefactoriu adhibenduz e ca
di soluedi doloris intentio no fit fm inuale. Et
Hal. dixit in pmeto Ipo. pcepit ut sit meditatio
pma nos conari oz in medicatioe illius doloris
et sedatioe eius. usus uaporatiois. qz de na uapo
ratiois e ut rarificet cutes et q sit facili resolo
eius qd resolu^r ex ea et subtiliat in ma que est
in apate et resolu^r caz. Rasis. 40. 4. pnti
tis dixit. Nulla sit calefactio oio nisi post es
neq uehemetes. Et Haly. dix. Lauenda e catba
plasmatio ante esiones per flomiaz et catarticu.
Waz si ante catbaplasmas in egrotante magnuz
pntis languozes. et dolor sit rubusioz. qm et
si catbaplasma dissoluat. plures tam mas a toto
corpore attrahit q dissoluat. Et Uiancus di
xit no esse incipieduz a uaporatioe sz ab esione.
Et Aui. dixit. flomia facta prius. f. an eua
poratione puenit dolorib⁹ uincenib⁹. i. intesis
in uisceribus. Repitur aut alia littera que di
cit plus pferit. f. qz euaporatio. Dicit q me
dicus. qn pstat ei de corpore replone dz icipe
ab esione. Qn aut ei no pstatet sz dubius esset.
pot incipe ab euaporatioe qz per ea certificabit.
qm si p eaz dolor auget significat ei d replone
Waz g^o calefactorio dolor dissoluat. dix. Ipo.
no est in co diutius immoranduz. na pulmon⁹ d
siccat et emprima. i. sanien coadunat. Non ergo
plonges in usu eius sed itende esioni. Et Hal.
dixit in pmento. q qn in calefactioe no est ali q^a
ex utilitibus eius pdictis q sunt rarificatio
cutes et facilis resolutio me et ipsius et psum
tio. sz inde augumetu fit in dolore. notum sit
corpus repleum esse. Et sit inde attractio de
alijs locis ad locu doloris magis qz resolo. an
purgatio fiat uelociter iuxta q op^o fuerit passio
Si aut dolor p euaporatioe n auget sz minuit
sic cu ea psequit. Et dicit. posset medicatio
indicatioe sumpta ab accente. f. dolore incipe ab
euaporatione ut qn dolor esset uehemens nimis
et diuerteret ad securaz qz uis melius foret siml
euaporatione facere. et esare. Soluit aut euapo
ratio dolor⁹ qz ut dixit Hal. rarificat dolentem
locuz et attenuat sanguine in apate cotentuz et sic
pars resolu^r eius et sic pauca sit extensio i dolo
re. et sic soluit dixit Rasis. dolor⁹ costaz supio
ruz et inferioz. Et Aui. dixit. Resoluit omnem
dolor⁹ alius et infimus. Et euaporatio quid un l
e quando non e ex apate. Dixit. n. Rasis. Exi
mo q in plesi. f. in dolore costaruz calefactio ne
cessaria est duz dolor⁹ non sequitur tussis n3 ma
licia banellu. Nam per pntationes horuz acci
dentuz significat q dolor ille non e ex apostea

re. Dixit Gal. in commento. Nomen uaporatoris
cadit super illud quo calefit corpus. Et spiritum
uaporatoris alia est que est humida in ultimo. et
alia que est sicca in ultimo. et alia est ex his mix-
ta. Et de qualibet istarum triu est que mordicat et
que non est mordicativa. Et iter has sunt species
medie. Et que est composita ex sicca et humida est du-
pliciter. aut quia sit actu humida et potentia sicca
ut e converso. aut quia sit sicca et humida et humidior
sicca. Et humida quidem fit uel fieri potest cum
filitro uel panno lineo duplicato uel spongia infusa
in aqua calida uel simplici. uel decoctionis rerum
quentius disponi. uel cum uase uitreo stagna-
ereo et terreo. aut cum uelica cum ponit in eis aqua
calida. Sicca uero fit cum facellatone. uel cum pane
calido. uel incisorio ueteri calefacto uel cum late-
re sine testa calefacta. Et media inter eas potest
fieri cum ligamentis emplis et sillis. Debent
autem predicta calefactoria applicari loco dolenti
anterius uel lateraliter cum declinatione ad poste-
riora. eo quod membra spualia plus declinant ad po-
sterius. Dixit ypo. requirenda est causa apatis.
quoniam si aqua fuerit herisipula calefactio fit utilis
cum rebus humidis. Et si flos cum siccis. Et
gal. dixit in commento per uaporationem fit maxi-
mus inuamentus in apatis calidis quorum uenit
est ab humoribus qui sunt de genere colere. Et per
ea que sunt sicca fit magnus inuamentus in eis qui
sunt a sanguine subtili aquoso suple. et materia
frigida humida aquosa. In alio aut sanguine et flate
multo grosso et materia frigida fit inuamentus per enapo-
ratoria media. Dixit Aui. quoniam fit inuamentus
cum humidis. quoniam cum siccis. sed humida sunt me-
liora et quod trahit ad rubedinem. scilicet clara. Et sicca et
qui trahit ad flatis proprietate. scilicet sicut est sanguis
subtilis aquosus. Et subdit Gal. quod hac eade-
ratione intendimus inuamentum fieri in uaporatione in
qua non est mordicatio in mordicatione humorum
mordicatorum. et per illa que est mordicativa inua-
mentum fieri in humoribus grossis et viscosis cum
subtiliter et icidat. Et quod ut plurimum magis est mor-
dicativa sicca quam humida hinc est quod in humoribus
frigidis uaporatio sicca maxime mordicativa ma-
gis inuabit reperitur. Et ypo. quidem inceptum
a uaporatoriis a timore longinquorum. Et est
illa dixit gal. que est humida et penitus non mor-
dicat. Nam per usum huius uaporatoris. nisi non sit
ut inuamentus est. tamen nocumens non est magnus. Et
Aui. dixit. emplastrum humida cum non inuaret non nocent
quod sunt debilia in ipso modo. Sed sicca si nocent
nocent magnifice. quod mordicat et contrahit ma-
terias. Et Gal. quod subdit. spiritus uaporatoris
qui sunt cum aceto aut cum herbis aut cum sillis non
parat eis ut referat morbo. tunc non solum non co-
ferunt sed ledunt lesione uehementer quam etiam est
fortis. Et ypo. quod precepit in uaporatione
humida que fit cum uasis. scilicet uitreis uel terreis et si
milibus quod ante appones uasis apponant loco do-
lenti in quo debet apponi uas aliquod liquidum. scilicet lenius
ut succedens calefactorium lenius tolleretur. Et
hoc fit dixit Gal. in commento ut si sit obuiatio illo-
rum uasorum costis sine medio uel non coarctetur neque
ledat costas. Et ista res supponenda uasis bus
potest esse pannus lineus duplicatus uel filitum uel plu-
uinar lana stupa uel bombax. Melior tamen dicitur
uasis est spongia. Et Gal. dixit quod ypo. non potest

cepte sub ea aliquid apponi. Et si se dicit non est
necessarium apponi aliquid sub uelica. posset tamen sub
eis apponi pannus lineus subtilis uentis. Et di-
xit ypo. calefactorium hoc ex parte omni calefactio-
do circundet uentis. quo ibidem diuicius imoretur.
canedo et ne fumus illius ad egri nates ut odo-
rem ascendat. nisi quoniam sibi ex illo inuamentus per-
pere uidebitur. Nam si tempus quoniam infirmum inuat.

Et ratio prohibitionis ascensus dicti fumi ad
nates dixit Gal. est quod uapor ille facit accidere
angustias uehementes et lesione cum additio in
malum hanelius per additioes suarum et caliditate
et coarctationes meatuum pulmonis que accidunt eis
quoniam implet uaporatione humida. Et Aui. dixit.
Cum emplastrum facis aut uaporas studeas ut reti-
neas uapores et a facie egritudinis quoniam ex eo ex-
citet tristitia. aut restrictio hanelius. quoniam tamen cum
egritudo est uehemens siccitatis cadit. scilicet. scilicet. f.
ille fumus pueniens ad faciem egri et puenit cum
attractione aeris. scilicet ad pulmonem. Conuenit ergo quoniam
pleurexis est multum sicca in qua nihil exspuere
tur. tunc enim inuamentus in attractione uaporis
est plus quam nocumens. Et per hoc fortasse di-
xit Rasis 4. quoniam. dico quod ypo. significa-
uit quod si pleureticus inclinauerit faciem suam super
fomentationes aque calide ad atrahendum aerem si-
bi calidum. dum cooptus fuerit cooptorio ni-
mis ualebit ad faciedum lenem spiritum. Et Rabi
dixit in 9. pericula. Tunc refert fumositas catha-
plasmatis humidi apostiti lateri cum aqua est durus
et nihil exspuit ex eo. Ad hoc autem hoc enapora-
torium super loco dimitti donec ifrigideat. scilicet cum te-
pere ceperit moueri debet et aliquid loco eius apponi.

Materia autem uaporatoris humida non mor-
dicativa est aqua simplex et aqua ordei et aqua deco-
ctionis rutubarum sebesten et liguri. Et aliqui apponi-
tur capillus uene. et quoniam passule cum eis. Et hoc
in materia calida. In materia autem frigida quoniam est et petunt
uaporatoria humida debent esse mordicativa si est
aqua salsa. dixit Aui. aut aqua maris suple. aut
aqua cineris aut aqua decoctionis rerum calidarum ut
apud calamenti anisi feniculi et filitum. Quod si
per dictum uaporatorium humidum absque mordicatione
dolor solum non fuerit. significat tibi quod materia est
grossa et viscosa quare non est procedendum amplius
cum ipso sed ut pmutetur te ad alias species uapora-
toris. Et est ista dixit ypo. ordei et horobis
in aceto infusa aque mixte quam mixtura ita calida
sit quoniam infundunt quod homo possit eas bibere. Et
fac bulire et post ebullitionem in saculo reclusa et
bene expressa dolenti supponant loco. Alia trans-
latio habet quod debent infundi postquam resolutis et con-
teris ea non integra. Et subdit ypo. Si autem
et de fure. scilicet post hoc idem fieri solo uel mixto
cum illis. Et hic uaporatio fortior est predicta. Et
etiam ordei est potens in incisione humoris viscosi
et grossi. Et Gal. dixit in commento. quod permixtio
aceti cum aqua sit tanta quod ipsa sit paululus magis
acetosa quam mixtio quam homini sit possibile bibere
Et per hoc significat tibi ut deuites illud quod
ex eo est acutus per mordicationem suam. Et de
uites est illud. scilicet acetum super quo uincit aquositas
per excitationem suam. Acutus enim est alius acu-
tus alius acetosus siue aquaticus. Et acutus potest
est in incisione subtilitate humorum grossorum viscoso-
rum et iporum resolutione. sed quoniam est mordicativus

et membra apostata non tollerant huiusmodi. farinacea acuta. Ideo ypo. posuit mediu inter duo mixtionis extrema. Evaporatorioz ho siccoz dixit Ipo. ea quentia sunt que cu sale et milio simul assatis et saculo reclusis apponuntur. Milio ho qd leuius subtilius quentius est. in sale et milio e siccitas. in sale tn est mordicatio. Dixit Gal. in ymento. sz in milio no est mordicatio. Et dixit Rasis fiat cum milio et sale aut cu sale et panigo. hoc eiz calefactoriu dixit dolori q usqs ad furculaz. s. inferiores descendit dissoluit. Sic itaqz. Ipo. posuit tria dicta uaporatoria de qb dixerunt qdaz. qd referuntur ad diuersas mas.

Haz p^m qd e frigidus et humidus dz aprioriari in ma colerica calida et sicca. Et 2^m qd est frigidus et siccu dz aprioriari in ma sanguinea calida et huda. Et 3^m qd est calidus et siccu in ma slica frigida et humida. Et dicunt inuit. Ipo. posse fieri calidu et humidu p decoctione rep calidaz i aqua qd ppteret i ma slica frida et sicca uel ut alij dicunt pmutz ee ferē ad maz subtilez 2^m ad medietatez et 3^m ad grossam. Utrum tn ut alij dicunt et meli⁹. et ex mo loquedi Ipo. apparet q oia tria referunt ad eandem maz. s. calidaz sanguinea uel colericā. Fecit eim Ipo. euaporatores ut dolor dissolueret. Et fecit pmut ex aqua calida ut nali frigiditate aque humoris caliditas remittatur acuitas mitigetur et eius fluxus sopiatur. Et fecit secundus q est siccu ut eius siccitate tpretur. qd ex prio pbiectant fuerat. ponit. n. in eo acetuz ut faciat id penetrare. et aqua ut p ea tpretur acuitas aceti et ordei et horobuz ut deficeret. Et 3^m e siccu. 2^m ut gradatio fieret a debili ad forte. Et dicunt si pulmu sedat dolorē bene quidez. et si no ueniendū e ad 2^m. Et si sedm sedat. bñ. et si n aut diuini dolo re et tunc deueniendū e ad 3^m uel cuz ipso 2^m prosequendū. Si uero dolor non minuit. sed equa liter stat. deueniendū e ad 3^m. Si uero augez pmutuz uel 2^m non ampli⁹ e cu euaporatorio morandū imo ueniendū sit a primo ad 2^m et a 2^m ad 3^m. Dicunt quidā. primū uaporatiū quent cum sanguis hgit ad coctitatez. Et spongia infusa in aqua calidissima expressa debet loco qstuz calidior tolerari poterit applicari sepe et renouāi sic q nullo infrigidari pmitat. Et 2^m cōuenit qñ sanguis hgit ad silitatē et debet sic fieri ordeuz et orobuz contrita i saculo reclusa i aqua in qua sit acetuz ponant et ferueat. Et postea saculus ille sumat et optie exprimat et loco applicet dolenti et sepe remoueat cauēdo ifridatores eius. Et 3^m quent qñ sanguis uergit ad aquositatem et humiditatem et multā uentositatē. Et miluuz et sal debent torrefieri et in saculo recludi qui super tegula calefacta calefiat et sic loco applicetur cum iteratōe frequēti. Dixit Aui. loquens d istis euaporatorijs. Ex hūdis melius est ut an cedat spongia infusa in aqua calida. Et fortior ea est aqua maris et aqua salis deinde ptrans illud. s. aqua salis si necessarius fuerit tibi. Et de siccis dixit. Est fursur. deinde milu deinde sal. Et inuenerūt auctores posse fieri euaporatoria alia pdictis si lra in yme. unde loco pmi in materia colerica subtili acuta loco aq simplicis pōt sumi aqua sublimatiōis uiolaz uel nenufaris aut aqua simplex in qua decoquantur res frigide et

hūide sumēdo ex eis eas q correspondēt gradui caliditatis et siccitatis mē. Et in mā sanguinea sumatur aque sublimatē misti plantaginis et tafibarbasti aut aqua simplex in qua decoquantur res frigide et sicce. Et in mā slica sumatur aqua sublimatiōis camomile et apy. Et si fuerit mā multuz frigida sumat aqua prassij yfopi et maiorane. Aut aqua simplex in qua decoquantur res calide et sicce. Et sili i mlica quent aq sublimatiōis scolopēdrie et buglose. Aut aqua simplex decoctiōis rep calidaz et hūidaz. Et de euaporatorijs siccis quentēs est facellatio ex anodinis aut meliloto flore camomille semine aneti et fenugreci et siliūm. Et fortior ista est q fit ex fursure et seie anisi cymini feniculi amicos carui leuistici et siliibus torrefactis et piritis et in saculo reclusis. Et fortior hac est que fit de bacis lauri saune gēiane et aristologie rotunde puluerizatis et in saculo positis. Pōt insup doloris sedatio fieri cu unctiōib⁹ et emplastris.

Dixit Serrap. Et siliū uari⁹ lateribus apponēdū est ungentum factum ex oleo uiolaz et cera colata. i. albificata et dragaganto contrito. Haly. nō posuit dragagantuz nec siliū Aui. Et dixit Aui. q hoc est pmi qd dz aprioriari. i. in pñ deinde gradati. qz in augmēto pueniāt ad adipēs. s. galline anseris uel anatis. et ad mucilagines. s. pili semis lini et fenugreci et puluere molendini que. s. debet misceri cum dicto unguento. hoc eim quent in fine pncipij et in pncipio augmētū in mā calida subtili nigrossa ho et colera grossa et sile salso competet in pncipio.

Et deinde dixit Aui. pueniāt gradati ad illd qd est fortius sicut e emplastruz de camomilla et radice cui sci et radice lily et uiol et decoctōe malue orulane. Et quent hoc in fine augmētū et pñ status in mā calida et in colera grossa et sile salso quent in augmēto. Et si necessarius est qd est fortius. administia emplm de caulib⁹ et feniculo elisatis. quent eiz in fine augmētū et in pñ status et declinatōe. In sile aut salso et colera grossa i fine augmētū et pñ stat. Et ppteret i pñ apatis de mā frigida slica et mlica. Emplz ai Aui. bonū in fine augmētū et statu in materia calida. s. folioz uiol et maluanis et an. pr. i. folioz camomille et dragaganti an. pr. y. Et si mā e grossa et indiget additōe resolutonis addat in eis semen lini. Et fiat emplz ex rob et cera et oleo uiol. Et si caliditas fuerit itensa. ponatur loco olei uiola. olm de lilio uel narcisco et si caliditate ponat loco addi⁹ uiol calidoz folia nenufaris ros et cucurbitē. Et dixit Aui. Ex emplis que ad maturatiōem agregant sedatiōē doloris. est emplm factuz ex farina ordeī et meliloto et cortice papaueris albi. Unguentuz Aui. bonuz ualde. s. cerā adipēs anatis et galie butiruz ouinū et yfopuz humidaz partes equalis et confice. hoc. n. maz paraz resolutiōi resolut et maturando ppar expulsiōi. Serrap. administia in fine huius egritudis uaporatiōē l'ēplz ex camōila et farina ordeī et radice altee et uiol sicca uel humida et dragaganto et radice liquir. euz oleo de lilio uel uiol. Et locus e in colica et et in sanguinea. Dixit Rasis 4^o. continentis Emplm ualens ad dolorē lateris et tussis. s. ad quaz anatis galine et ouis et yfopi recētis. i. hūm

de an parte congruas. Et iterum. R. seis liri
fenugreci corone regie maluanisci floribz signant
r farine ordeis an parte congrua coquas i aqua
cum oleo sisamio uel narcisco. Et ait Rasis
dico. hoc emplm mitugat dolorē ples mirabilē
absqz caliditate nimia. R. camoile aneri seis liri
farine ordeis maluanisci fursuris r farine feni
greci an pte qrua coquas bñ in aqua deti di
stempent cuz oleo sisamio. Et dignū ē etiā ut co
quant i oleo sisamio aut camoilino aut anetino
Et b^o 2^o mās. Et Sal qdē dix q cinis caulū
i. tursoz eoz mixt^o cū adipe uetusto ul asinino
al aserino dissoluit dolorē dnturnū i costis eo
qd dissoluit mirabilē. Dñt. si sanguis coleric^o
fuerit cōuenit oleus uisolutus r de anigō. s. Et
si inflāmatio uehemēs fuerit tunc nenufarinū r
cucurbitinū que iungant calida qñz pari potue
rit patiens. Possent et dicta olea recludi in uesti
ca r applicari loco. Puls fiat de farina ordeis
r horobi r fursure decoctis in aqua in qua sit
acerus. Aut fiat in aqua r aceto puls de qñqz
farinis. Et cōuenit capitaplasma fcm ex feniculo
pitaria absinthio r berbonica. Dicit quidam
q empl^o factū ex malua r bismalua decoctis r
pistatis r incorpatis cū oleo uol r adipe porci
recenti appos^o loco dolenti soluit dolorē in co
stis. Et dicunt hoc facere cū ppritate plqz cū
qualitate. Et quidaz inuagunt locū prius cuz oleo
uol. Dicunt tñ sepe esse renouandus interpo
nendo spaciū duaruz horaruz inter appoies unā
r scdam. Non n. debet dimitti super loco longā
morā trahere qz mās apatis sanaret. Puls
bona. R. fursuris farine fenugreci r farine ho
robi an decoquant in aq^a r aceto r qñqz cuz
oleo de lilio. Dicit Mundinus boni. R. panes
bene fermentati r confice cuz butiro dvaltea r
oleo laurino r partiē da egro ad comedēdū r ali
am partē super loco empliza r uidebis mirabile
Et tibi quidē inest eligere ex predictis locali
bus scdm dispōnē materie r temporis morbi.
Potest insup doloris sedatio fieri r materie
apatis resolutio mediante balneo. Et ypo. qd
4^o regimīs acutorū. in plesi r piploia absolu
te balneum comendat. Et b^o mitugatōis doloris
r exsiccatōis graua. Et Salicenus in comēto
dixit. Ipoctas dixit q balneum sedat dolorē
r maturat quod scrcari necesse est per spūm
Sciendū tñ est q uti debes balneo post effonē
eorpis. Et ideo nō omni tēpore balneandū est in
eis. ymo si balneus necessariū est in eis pp ma
turationē aut pp doloris sedatōez ante effonēz
dimittendū est et alia remedia insistentūz ne
balneus ad locū doloris et apatis mās fluere
faciat. Paulus aut dixit cum manifesta erit
declinatio tunc balneis utat. Et Jobānicus
dixit q Ipo. dixit. pleuritidis inuabile esse bal
neus eo q mitugat dolorē et lenificat spūm.
Sed pipleumonitis inuabilis ē eo q facile fa
ciat spūm nimis. Rasis quoqz 4^o pñentis
dixit Balneū mitugat dolorē et fac ad spūndū
nimis humores. et emēdat banelitūz mitigando
dolorēz accidētes in latē torace et spatul. Iōqz
iudicat max^o inuamētū pipleumonitis r pleticis
an utendū ē eo i huius. cābus secure absqz ullo
timore et dubio qñ faciet ad spūndū spūm.
Qd si paties usus fuerit balneo i tēpore sue

81
sanitatis utat eo bñ i die ita tñ q passio nō sit
nimis calida. neqz paties ducat in defectū sū
tis. S3 si passio fuerit lōgi tēpore et uria fuerit
grossa. balneū oia maturabit et bñ faciet spūm.
Uerūm dixit Rasis. non est utendū balneo
ante purgatōez. qñ agregabit reumata ad loca
lesa. s3 si fiat post purgatōē faciet ad spūndū
post maturatiōē tñ faciet ad spūndū uehemē
ter bñores absqz inspitōe et piculo. Dixit Haly.
si corpus intellexeris purgatus et morbus ma
ratus in balneū egrotantē inducas tēperati calo
ris. et in concha tepide aque sedeat. qñ morbus
maturat et spūndū adimat bonitatez. et dolorē
mitugat et maxias qfert utilitates. Et maxime
si fuerint in sanitate multa balneatione affluet.
Et Aui. dixit. Post declinatōez manifestaz ad
minitra balneus ad resolutōez residui et hūme
ctationē. Rabi etiā in 19^o. pñcula adduxit
q Sal. sup 3^o regimīs acutorū dixit q balneum
qperit duris apatis lateris et pulmōis. Sed
ipe Moyses ait. intellexit Sal. de hñibus dolo
rez in latere et pulmōe a mala qplone ul ab hñe
ribus grossis aut pungitiuis sine apate r febre.
hy eiz sunt qbus balneū ē utile. S3 tu qñdera in
hoc. Dixit Aui. cuz piransit. 7^o. f. absqz spū
to copioso pceperunt antiqui medici. i. pfecti in
arte et expi antiquari in praxi egrotantiū et ma
xime hōz apati duri electuariū factum ex amig
dalis et grants alcurat. i. urice et butiro. Et ele
ctuaria facta ex uisco albortz et butiro. Et qñz
admirabāt pfectōez magnas sic arbanasiaz.
nō illā q ueniret qstringit. Et est dixit Aui.
eoz uia bona qua incedere possunt qui artes vi
ficauerūt. i. cū mltā experientia. Itaz tales medici
talia exhibent electuaria qz ex longa experientia.
reddunt se securos. q ipa cōferunt in faciendo
spūm cuz subtiliatōe et incisione. Et licz hoc
faciant cuz quidaz uolentia. pp quaz posset seq
ruptura apatis ante maturatiōez et in hoc esset
timor. et licet et sint calida potētia inflāmare.
unde posset sequi febris augmentum. Ipi tñ
sunt cōfidentes in se ipis cum meditatiōe inue
stigante ut succurrāt. si regimen hoc dederit. f.
tiorē ut succurrāt. f. g. ut possit ipa tollerare. Lā
aut quare isti medici hac uia scedūt est. qz cum
bona ipoz extimaria extimant q pñicta auxilia
inuabunt inuamēto magno. qz cuz eis cōsecutū
uiaz mūdificatōs sufficiēter. r q nō cūciant illa
nocmēta. Et si pur euenirent extimāt posse suc
currere. Et malūt sic pcedere qz ducere apostēa
ad sanitatiōē. Predicti etiā medici dixit. A.
inuebant in hac hora utendū ē medicinis r em
plastris. que notant hñia odorē. i. odoriferis fa
ctis de rebus calidis fortiter dissolutis. fortis
mundificatō r pñatio cū melle. Et tandem
A. subdit. q qñs eoz uia bona sit. ille tñ q cū
ea incedit. oz ut incedat ea cuz cauella r obi nati
one r timore r q non rumpat apā aut exciter ca
lores. Et attinet ei ut cōfideat de inuamēto festi
no q succurrat illis. si euenierit. Cōfideat etiā q
inuamētū hōz auxiliorū sit. festinū r q in breui
tempore mūdificabit. Et dixit Aui. noui me
dici. r experti in arte timorosi r non cōfidentes
in se ipis. in hoc timent mel. r loco eius ponunt
zuch. suple r non uiuūt nisi medicis leuib^o timē
tes inflāmationē r apatis rupturā an maturatiōē
k

ne. Et aut quidem laudant semen urticae cum melle. s. in fine declinationis.

De cura aut horum apatū sequenti ad al' egritudines. Dixerūt Serap. Paul' et Mal'. q' euz aliq' tū ceciderūt i egritudinē aliquā que pmutata ē ad banc. tunc o3 ut hy excipiant a flosia. et utent eā et pprie si egritudo que precessit fuit antiqua et flosiati fuerit in illa prima egritudine. Sed utendū ē dixit Paulus nutrimentis lenitius et cristeris i tēpo re quietis et magnis uentosis super pectus et costas cū scarificatōe. Et fiat lenitio uēris cū casta fi. et terrantabin et decoctione lupulorū. Qd si sequatur ad catarrhū. pūdeatur catarro sicut in suo caplo dictū ē deriuādo materiā per caput purgia atrabettia eā ad nates. Et cōsiderādū pp hoc qm' pusci et ad pusis d' ppinguo pati. nihil ex naribus ei cūst. sed totus in os p colatoris de scendit parus fluere ad pulmonē. pusis uel aliam egritudinē in ipso facit aut in stomaco cāu rus dyariā uel indigōez. Prohibe tñ gargaris mata. s. attenuata et sterminatōne non solum in bus apatib' sed etiaz in oibus pectoris egritudi nib' tam pūribus q' futuris q' mās in capite cō tentas ad casus i spiritalia parant et ad uias de scensus in ea deriuant. et.

Cura aut

borbor et fursiculor eueient u3 pūribus pectoris intrinse eis ē sūlis cure pūcte nisi q' in eis leuioza et fa cillioza administrari debent. Qd si cura pūca āpa ta pūca si fuerit resoluta tē cupū facit et suppu rabūt maxie pūeritate dolore et febre p' in augu mēuz tendēte. Dixit aut. Lū flosias et eua eas suple et oia alia facis q' necessaria sunt ad resoluētes et nō sedātur accidentia tūc sūas p' p bibito colectionis quā q'ris diffisilis est suple. s3 cupus facit. Cum ergo colligit. nō uices flos miaz. ne mā pgelet que habitura ē colectiones. Congelatur nāq3 ēuato sanguie et spu in flosia. Et hoc est ex eis pp que defectus maturatōis materie sanguine accidet q' magis uidet posse digeri. g' multo magis alia mēz magis digerit ineptaz. Hāz cum dimmutōe uirtutis nō digerit tur mā dimmutio caloze nālū. et spu cū qbus nā digōne facit. Et hoc dñt habere pūares si an collectiois pūm flosia facta fuerit sufficiens. Si aut nō fuerit facta. aut nō fuit facta sufficēf tūc in pūm colectionis flosia fieri poterit. nō in tanta quāta in pūm cōuenisset sed remissior ut sal ue ē hūis ad maturādū qd collectus ē. Et d' dicunt intelligi pōt de solone uēris. solutio tñ uentris q'zūcumq3 facta fuerit ante colectiones et post ipaz fieri pōt euz lenificātib' medicis et cristeribus. Et siue fienda sit flosia uel solō uēris siue nō. Intende in maturatio pplea tur q' cuius fieri poterit cum rebus ab intra et ab extra apoxiatis. phibendo ante pfectaz ma turatōne q'cumq3 rupturas apatis facit. Cō plet autē maturatio euz rebus ab intus et ab ex tra apoxiatis. Et de maturatiis sumendis in mā calida est syrupus qui sic fit. R. ordet excoz ticati iuuibaz sebesten passularū enucleataz an. 3. i. liqri. 3. s. semis malue et bismalue an. 3. ii. cum aqua ordet. Et pōt in dicta decoctōe ponē de penidys et dragagato et fieri loboc qd i ore teneat ut labendo descendat. Ab extra aut in

sanguine colerico apponat empl'm qd sic fit. R. uiolarie malue brance ursine an. 3. i. decoquā tur et postea pteratur et sic in ipa decoctōe cū farina ordet decoquatur ad pfectionē cōdiendo ea euz oleo rosaz uilolaz et de amigō. d. et alun gia porci recent. Qd si sanguis fuerit aquo sus addant pūctis farina fabaz et semis lini et loco olei uiol' ponat oleū d' lilio uel de narciso

Qd si sanguis fuerit grossior. fiat emplastrū p radice enisei malua et brāca ursina et f' arina ordet et seis lini cū oleo de lilio et alungia supra dicta. Si hō mā frigida fuerit detur syrup' qui sic fit. R. passul' sebesten an. 3. i. daculoz et caricaz an. numero. vi. liqri. 3. s. radicus ungule cabaline. 3. ii. brāca ursine. 3. s. decoquatur et colentur et fiat syrupus cum melle aromatizat' euz radicib' yreos. Et ppet loboc de pino. Et loboc sanum exepertum mēf. Et ab extra fiat empl'm qd sic fit. R. radicu enisei radicu li ly an. 3. i. decoquant et postea cōdunt et ad dant eis farina frument' fenugreci et seis lini et decoquant in decoctōe pūctia et cū oleo de lilio et sissaminofiat emplz. Maturato apate si na tura eruptionē euz fecerit bene. et si nō iuuetur ut fiat. Et de erupētib' apoximatis ab intra ē decoctio caricarū seminis nasturey et radicū yreos cum sepe bibi ex ea. Dixit. thesaur' pauperū cū auctor a quibusdā uocat fidel'. R. aquaz ordet et coque cum zucchero albo et dum i cipit pūcti decoctio sup imitte succi scabiose s3. 3. et cozalorū rubeorū optime tritorū. 3. ii. et compleat decoctio et non colet et exhibe bonum baustrū patienti qm' statim rumpit āpa et p spū tuz expellit. Dixit Paulus facit ad rumpedū āpa. comestio pūcti saluti. Et ab extra ponat em plastrū de caricis pinguib' pūctis euz sterco re columbarū siluestriū. Lūq3 famies i spūto egredi uideat. Dixit Paulus. detur ei de aqua i qua cocta fuerit liquir. cum ylopo. Et d' yreos cocto in syrupo mell' cū uuis passis. Si uero famies ceciderit ad amplitudinē pectoris. sit pa tiens empiricus cuius cura ponet in sequēti cā. Et tunc dixit aut. facit meditari allectionem aliquib' diebus uel ut dicit alia littera fac medi tari. s. in medice pnosticando q' eger apparebit aleutatus aliquibus diebus. Et hoc ideo quia post rupturā cessat grauitas et cessant accidentia unde apparet egro esse aleutatum. Sed post ali quos dies malifica dispōnez eius. i. pnosticari et fac meditari malā cē dispōnez eius. futurā. nam post aliquos dies eger laborabit ispuendo illam famiez. Aliqñ aut euz rumpit āpa transit sani es uertus cor et interficit scōm pūm dixit aut. cum uidetis pulsus iam debilitatū dilatatū et tar dum et rarificatū ppter resoluētiōē uirtutis cū effione et extincōe caliditatis innate. et accidet tremor quē sequitur febris causa mordicatiōis humorū tunc si fuerit materia apatis pūma. et uirtus debilis. pducit ad pūcties. Cum. n. uirtus ē debilis et intensio et frequentia pulsus uehemē tiōez sunt. tunc significatur futura sincop' quia tensio significat materiā multā et frequentia pul sus nocumētū cordis. Dicunt q' ad rupturaz apatis pectoris sequit' tussis. Uomit' uero nō sequitur nisi ualde accideret spūalib' et in illi no

mitu nihil sanies appareret. Et qñ natura materi
as apatis p oculitas uias ad stomachu deriuaret
tunc in tali casu sanies i uomitu appareret. Et idē
dicunt. potest intelligi de fluxu uentris. De in
tentione ad accidentia. Rasis. 4°. qñ uentis ad
dolores et maliciā hanelitus posuit curā sanis fe
rendaz. Et posuit etiaz Alii. eam sic. Qñqz fac
necessariuz retentio sputi constringētis hanelitū
ut eger lambēdo sumat coclear de flore eris et
melle. Et qñqz facit necessariū uehemētia doloris
ut in potu tribuat faba una offeset de cū melle et
aceto et aqua rosata. Et istd qñ ē uehemētia do
loris uociferare facientis. Et d. cū ad ulu
puenerit iobediētia hanelit⁹ coartati et orefmō
tunc sumat de nitro affato cū sumā digitorū tris
de flore eris que putat ēē tercia pars 3. i. qñta
tez fabe unius et parū olei et aquā tepidā et mell
parū. Si autē non ualent addatur eis illud qd
ē syrup⁹ uitis. Et forte dix. Bentil⁹ intellexit de
uite alba cum pipere et aceto. Et sunt oīa tepida
Alii yfopus et sinapis et nasturtiū cum aqua mel
calida. Et hoc est forius illo quod ē dictū ante
hoc. Et cū spuerit. s. per dictā medicinā sufficiē
ter sorbeat utellū oui et remoueat materia ei⁹
s. medicie quā ipresit sua acuitate p lentatē ut
relli oui. Dñi Miranda est cura dicta et irre
gularis et raro fida. Et ego tēpore meo n̄ feci
neqz noui aliqñ facientes ipaz. dicit sic coacte
aliqñ apatis qñm⁹ eruptionē ante maturitatem
in mēbris exterioribus ita sūt aliqñ oz medicū
rupturaz facere in apate intrinseco an maturita
tez ut in casibus dictis. Et oīa p̄dicta auxilia
sunt apatis facientia rupturaz. Alia fetida cū
sumit d3 sumi inuoluita cera aut melle. Et ipa
qdez fortiter resoluūt materias grossas a qbus
grosse surgunt uentositates dolores cātes uocif
ferare facietez. Dixit Alii. qñ fit hanelitus
egri frequēs. s. pp caliditates exsiccentes tūc nō
succurrit nocumēto eius nisi cum humectatiōe
suple et infriigidatiōe. Et ideo dixi cū eis que
sunt sic mucilago p̄sily sorbēdo aliqd ex ea p
aliqd. Et iulep. s. uolatus. Et qñz quenti embro
catio lateris dolentis cū aqua tepida ut leniat
dolor. i. minuat frequentia hanelitus. Dixit
Paulus si fuerit insomptetas utant syrupo pa
paneris. Et Alii. dixit. Cum uigilie fuerint
uehemētes. tūc necessariū ē syrup⁹ d3 papanere
Dixit Alexan Dardū est de eo ante parū. si autē
sic nō fuerit. nō est dandus de eo qñ mutat hō
rez. Et dixit Alexan si uenter mollis fuerit
nulla fiat mutatio. imo cura fiat ad q̄stipandum
uentres. Spatis aut indurati auctores curaz
nō posuerūt qñ est ipossibil⁹. aut ē in fumo diffi
cultatis. dixerunt. differt cura pleuretis a cura
pipleumonie in qbusdaz. flōmia eiz plus q̄petit
in pleureti q̄ in pipleumonia rōne nē qz pleu
retis pluries est de materia sanguinea aut alia
materia calida mixta sanguini. Et pipleumonia
p̄tes est de materia flōca. et sanguini n̄ mix
ta q̄ in rōne loci qz cōcatio inter uenas pleure
et alioz pāniculoz pectoris maior ē cum uena
flōmāda q̄ inter uenas p̄lōmis et uenaz flōmā
daz. Et oz dixit Alii. ut in pipleumonia sit soli
citudo ad mundificaduz sputus magis uehemēs
qz q̄strictio hanelitus in ea est maior et magis
uicet in ea de suffocatiōe. Et sūt in pipleumonia

82
loco facendi sup p̄tes spuerit. i. cas spuerit re
suppinatio declinans ad illaz p̄tes. s. i qua erat apa
Et oz ut emplastra et alia localia auxilia in
pipleumonia sint fortoza et q̄ ponantur in eis p
fundatiā. s. uirutes auxilicaz ut pueniat ipo
zuz ad pulmonē et maxie si auxilia fuerint fri
gida. pipleumonie eim colerice cura dixit Alii.
ē difficilis cum si aliqd q̄fert ē extinguit ultima
cum succis uehemētis frigiditatis sumptis ex
oleribus herbis et fructib⁹. Et dent lenifican
tia et infriigidantia sicut ē succus endiuie et filia
alli. Et si eberur colera cū stracost et tamarindis
est bonuz. Et qñz esset necesse facere flōmāz.
Et hoc qñ esset repletio sanguis i corpore toto.

Capit. 25. de empimate

empima dix. Balien⁹. 5°
affo. in p̄mento.
affo. Quicqz pleuretiā et ali
qñ sumit ip̄prie p quacūqz col
lectiōe apante cūz mā apatis est
in sanies transmutata. Et aliqñ sumit p̄prie p
sanie fluxa ad cōcauz pectoris. sunt tñ qui dñt
q̄ empima large sumptus supponit p omni sanie
agregata in p̄cauo pectoris. sed stricte sumptus
supponit p sola sanie ex pulmōe solo in cōcauz
pectoris fluente et ibi agregata. Est eim em
pima agregatio ipa saniei in locis uacuis pecto
ris. q̄ sunt iter pectus et p̄lōnez uicūqz. et qñ
cūqz in eis q̄gesta et adunata fuerit. Et interpre
tat empima sputus saniosus. qz in omni epimate
adest sputus saniei. siue sanies illa sit laudabilis
siue illaudabilis. Et ista sanies dix. Serrap. qñz
agregat in duobus lateribus pectoris simul et
fortasse accidit in uno tñ. Que qdem sanies a
multis pōi pubus ad uacuum fluere pectoris.
Dixit Serrap. fortasse agregat in pectore ex
egritudine pulmōis cūz in eo ē ulcus qd nō re
soluit. i. exiccat neqz q̄solidat. Et fortasse est ex
dubellati qd est in pectore qd agregat sanies. Et
fortasse est ex apate uclamis ligans. Et Pau
lus dixit. aut erit ex nascētis i p̄lōne aut ex spu
to sanguis de ulcere nō incluso neqz cōsolidato
aut ex pleureti aut ex guttis calidis acutis de ca
pite. Dixit Alii. cāe sunt aut catarr⁹ effundēs
materiā subito. Et ideo fit empima post. 20. dies
scdm p̄lōm. dixit. n. ypo. 7° affo. Catarr⁹ i supi
ori uentris in. 20. diebus i sanie querunt. Cum
n. non expellant cito et non mundificat ab eis
pectus stantes conclusi in loco calido putrefiūt
et pus cōmutant. Aut cāe sunt dix. Alii. ulcera
in pulmōe ex quibus currit sanies. et uirul aut
ē eruptio apatis i partibus pectoris. Dicunt
ex sanie cūz sanatur potest sanies ad uacuum
pectoris fluere. Et ex apate lacertozū pectoris
sanato quod eripit ad interi⁹. Et ex uulnerib⁹
ab extra illate penetrantib⁹ cūz sanatur. Et pōi
ex toto uel alius mēbris illic p uias occultas ma
teria sanata confluere potissimū tñ dixit Bal.
5°. affo. in comēto affo. Quicqz ex pleumudie
empici sunt et ex apate pleure illic sunt. h̄ in
pus qñqz ē maturū purū non pmixtū et qñqz est
permixtū cūz sanguine aut pure illaudabili. Et
qñqz dixit Alii. ē res que ē sicut fex. Et ideo
quidaz ut scripsit Rasis 4° qñ uentis dixit. co
k z

gnosco empiricos per hec.

Signa quorū primus ē q̄ sequit̄ eos fe-
bris subtilis que in nocte molesti
or erit. Serapio autē de hoc signo dixit. In p̄n-
cipio sunt febres minime. sed cū puerit ad sta-
tus uehementia eius secuntur eos febres acute.

Et Aui. dixit. costat eos febres minime q̄ tā-
des ducit ad ydropisiz ppter lesionē quā efficit
in epe. Dicunt quidā q̄ hec febres minime ē
febris lenta in p̄ncipio uā q̄ aliqñ non apparet
ut febricitent. 2^m. signū dixit ypo. ē q̄ calefi-
unt digiti eorum et p̄prie extremitates ipsorum.

Et Serapio dixit. digiti quibz sit consuetu-
eorum in egritudinibz cronias ut infrigidentur.
multū. tñ in hys egritudinibz remanēt calidi et
p̄prie extrema eorum. Dixit Aui. calefiūt p̄p-
uapores ad eos uenientes. dicunt q̄ ex calore
eorū et calore reperto in uolis manū et plātaz
pedū possumus arguere febrem ipsoz. 3^m si
gnū dixit ypo. ē grauitas i pectore sensata. Et b
ppter materiā saniosā in eo comētā que graui-
tat et extendit. Et Serapio dixit. inceptio ei-
ē cū grauedine et tensione. Et Rufus simil-
dixit. sentitur in principio extensio in pectore et
ponderositas. Dixit Aui. de signis eius sunt
grauitas sensata i loco. s. in quo continet sanies

4^m signū dixit ypo. Sudant uniuersi. dicit
hoc maxie fit cum incipiūt febres que fuerunt
ante rupturā apatis remitti. 5^m signū dixit. y-
tussire aperunt sed nihil expūit. Et Serap.
dixit sequitur tussis p̄ter q̄ expūit aliquid
cui sit q̄ritas. et hoc ex grossitudine mae et uisco-
sitate eius et putrefactione ipsius et uehementia
igneitatis ipsius et ex spissitudine uelais quinen-
tis pulmonē et debilitate uirtutis infirmi. hoc ē
quia non permittit uelamē ipz ppter spissitudiez
suaz ut resoluatur ad ipm n̄z ut maturet. Et n̄z i
firmo ē uiri? que expellat illud quod resolu ē
Et Rufus. dixit sunt cūz tussis sicca sicut in p̄n-
pleurectis. Et Aui. dixit. significat ipsum tussis
sicca. q̄z tñ est in pluribus eoz tussis bñda fa-
cies imaginari lenitates cūz spūto. Dñt. tussis
in p̄n? quādiu mā non ingredi i pulmonē ē si-
ca. sed postea in processu efficit humida sanie in-
trante in pulmonē ad quā sequit̄ alientatio aut
pauca aut mediosa. 6^m signū. d. ypo. maxillae
rubescunt. Et Serap. rubedo duarū maxillarū
accidit p̄p caliditatē que est in pulmōe et tussiz.

Et Aui. dixit. p̄p illud q̄d ad eas ascendit d
uapore 7^m. signū dixit Serap. accidit dolor
cū plongat̄ tēpus. Et Aui. dixit. Et dolor in
corpe qui accidit p̄p mordicationē quaz efficit
sanies in eo. 8^m signū dixit ypo. in pedibus
eorū apata sunt. Et Serap. dixit. inflant̄ pedes
eorū. suple et alia extrema et oibz oculoz tumēt
Et quidā dicit. Ampule siue uelice in pedibus
eorū generantur. ypo. aut dixit q̄ generant̄ in ma-
nibz eoz. uerūm gēlitas maxie corpus a mēto
usqz ad gingiua. collū subiliat. ungues curuant̄.
et oculi dixit ypo. cōcanant̄. Et hoc cū extendit̄
tēpus. pedes aut̄ inflant̄ suple et silz alia extrema
Dixit Serap. qz sunt mēbra longinqua ab ori-
gine uite et eis. s. pedibus incipit mors. 9^m si-
gnū sequit̄ ad retentionē saniei in pectore. et est
dixit Serap. q̄ p̄p illud q̄stringit̄ banelit̄ eoz
Et Aui. dixit est eoz banelitus q̄sequēs. Dicit

littera exterior. i. q̄rimus uel q̄sequēs. i. frequēs
et ad q̄stringendū et ad dilatandū. laborant̄ eim
ad banelandū p̄p coartandū. Et p̄p hoc ē fmo
eoz ueloz et frequēs sunt uoces eoz sic ad
q̄stringendū et dilatandū p̄p labores baneladi.

10^m. signū dixit ypo. non apertunt cibum. Et
Serap. dixit. destruit̄ desiderū. i. apertus eoz
Et hoc dixit ip̄e p̄p destructionē hūitis nutri-
tione in eis. Et destructionē hūitis nālis locūs.

Et Aui. dixit. apertus cadit plurimū apd rup-
turā apatis. dicit q̄ si cadit qñ ias hūis resolu-
ta est. ē mortale sigm. fortasse eim fenda et mala
qualitas cōcata est ori stomaci. 11^m signū est
sumptus a spūto. Dixit Rasis. 4^o quēnis si
spūto q̄dominās fuerit colā malū erit nimis et
hoc si spūtus colicūz cūz putredie fuerit admix-
tum et simul emillum. Sed si unum post aliud
p̄p succellum ad maturandum pectoris disposi-
tionis erit eo q̄ ipsa una ē matura et ps altera ei
non cōuenit. Et sic indicatur natura ipotēs qm
tñ se dedit ad maturandū partes materie q̄ par-
tes alteraz maturare non potuit. Dicit i impi-
mate. tñ n̄ in p̄ncipio saltez in processu ut ex di-
ctis apparet saniosus fereat. Et qz sanies in
spūto egrediens satis silis ē flatu in spūto exēb-
ti interest uia inter ipā d. singuere. Dixit Se-
rapio. oz ut sit ex mente tua considerādo ei? qd
ascendit de spūto. Et solūmodo in discernendo
sanies a flatu. Et hoc cum aspectu i primis et ch
odore et cūz p̄fectiōe eius super primas dūz fere
at odor eius. Sed fla dixit Rasis. 4^o continē-
tis nō feret. Et dixit Serapio. si p̄bici spū-
tus in aquā possibile ē tibi ut scias quid ē. quia
fla natat et eleuat̄ et sanies residet et descendit et
non supnatat. Et flegma quidem sua uiscositate
stat super aquaz non diuidens eā. unde non dscē-
dit. sed sanies qz primata ē uiscositate pōt aquā
diuidere et sic in fundūz descēdere. et maxie que
digesta est. que. n. digerunt̄ ingrossantur et ter re-
strificant̄. unde grauiora sunt. et sic fundūz pectis
et descendunt. indigesta uero non grauiora facta
lenigant̄ ut p̄z in fructibz qm̄ imaturi aque sup
natat. maturi uero ad fundūz dscēdūt. Et ha-
bent predicta ueritate de sanie egrediēte ex apā-
tibus uel ulceribz. Nam sanies facta ex flate
qd̄ diu conclusus stetit in pectore et sic putridūz
factus non descēdit in aqua. sed supnatat. Et co-
gnosceit̄ ex sapore abhoiabi et fendo ab infirmo
pcepto et eius albedine respectu flamatia emif-
si in spūto non putrefaci. et ex silitudine eius ad
rem putrefactā. et qz feret p̄iecta super primas.

P̄o clariozi tñ distinctiōe saniei a spūto fle-
matico debet medic? pluribz diebus spūtu uide-
re. Et. n. qñqz spūit̄ flegma plibz diebus et sa-
nies intus in pectore remanet. debet etiaz nō qd̄
cumqz spūtus in aqua recipi sed illud solūmodo
qd̄ cum tussis uolento educi conatu Et dicit̄
in mā saniosa cūpus macrescit. ut supra dictūz
ē In flatica uero non aut non notabit̄. Dixit
Serapio. si sanies sit in latere uno aut duobus
tu cognosces ex sensu infirmi quod est qz sentit
inflamationē et aduersionē et retentionē cū equali-
tate et grauitate in pectore toto. s. qñ sanies est i
ambobus lateribus. Et cum h qñ flectit̄ super
unūz quodqz duorūz laterūz suozū ē sensus eius
cum forma una. Sed si sentit illud in latere uno

et quoniam flectitur super latus aliud sentit gravitatem quadam quasi si suspensus pondus quoddam in latere superiori sentiret tunc sanies in loco uno est. Pro certificatione autem quod sit latus in quo sanies continetur. dixit Galenus et ponit sic 4.º commentis. Patiens hora post horam iaceat super latus se movendo de uno latere ad aliud. Et cum iacet in aliquo latere si in superiori latere non sentiat pondus derositas suspensa. tunc sanies ibi non erit super ple sed erit in alio. scilicet super quo iacet. Et Avicenna dixit. cognoscat ut dormiat eger quoniam super latus unum quoniam super aliud. Et tunc latus super quod pendet gravitas coartans est latus oppositum loco sanies. verbi gratia. si homo haberet sanies in parte dextra quoniam verterit se super sinistram sentit pondus derositas stans super eam quoniam sanies cadit tunc super mediastinum et gravat eum. quando vero iacet super latus sanies cadit super costas et eis apodiat unde non percipit gravitas illa vel saltem non tantum. Et percipitur etiam per sonum ipsius sanies qui accidit quando eger mutat se de latere ad latus. Dixit Avicenna. commotio puris et sonitus eius qui in commotione auditur distinguit locum. Ut autem audiat sonitus eius dixit Rasis 4.º quoniam. Sedit patiens super scapulo seu stomacho et commoveat per aliquem tendens eum super spatulas eius retro et apponat aurem utriusque pectoris ut per ipsum audiendo motum eius et sonitum ex illa commotione frequenter cognoscat si in ambobus est lateribus vel in uno et quod est illud. Dixit Serapion fortasse cognoscat illud ex voce turrentis quod est quoniam quoniam puer. si infirmus possibile est ut audiat ex pectore eius uox quiddam. Dixit Rasis. Cognoscat et quoniam sanies est in uno latere quia illud latus est calidius. Dixit Rasis ubi supra. infundat pannus lineus subtilis luto rubeo dissoluto in aqua et apponat per dolentem vel suspecte et locus in quo facta fuerit uelox exsiccatio luti in eo facta est coadunatio puris. Dixit Avicenna. sunt quidam qui ponit super pectus et latera patientis filum lineum infusus luto rubeo dissoluto in aqua et trahant locum in quo purus exsiccat quoniam ipse locus purus. exsiccat enim ibi purus quoniam est calidior ut dixit Rasis. Cum autem puer nescit sanies in pectus vel in alia sanies ex corpore toto tunc adsumt signa replendis totius cum puer tunc signorum lesionis alius cuius membrorum particularis proprie coartat huiusmodi cum pectore. Et si descendit a capite pesserunt signa apertus capitis aut signa catarrhi. Et si fuerit ex synactia scilicet per id quod pesserit de ea et quod sanies est et erupta puer quoniam sanies ad exteriora per os fluxerit. Et si fuerit ex pleuresi cum pleuronia scilicet. quia pesserunt signa ipsorum apertum et sanies eorum et postea ipsorum eruptiones puer quoniam per os vel alias partes post rupturam sanies exterius fluxerit. Et empirica quidem quoniam terminat ad bonum quoniam ad malum. Dixit Mesue Luz id quod iam spiritus post apertum factus frigus aut egreditur post apertum factus in latere pectoris in quo sanies continetur fuerit albus unctus et equalis non habens odorositas odore aliquali odore. et febris continuatur remissio paulatim. tunc est illud in quo est spes ad incolumitatem. et proprie quoniam coartantur et quoniam alie significationes que sunt proprie leuitas. quies. iocunditas. desiderium cibi et bonitas aliarum operum naturalium et spiritualium. Luz

ho accidentia horum in huiusmodi horum appuerint tunc est despatio. Dixit Avicenna. Signa eruptionis bone et incolumis sunt ut succedat rupture sedatio febris. et appetitus augumentum. et facilitas sputi. et hanelis. Aut quoniam eveniat cum hoc exire in latere. scilicet in quo est sanies et in partibus eius. Et si in parte illa que est ex partibus eius media vel in medio costarum vel forte in medio toracis quoniam exire fiant fistule. i. ulcera saniosa. Et egrediat ex eis sanies alba munda et laudabilis. Eruptionis autem male terminationis signa dixit Serapion. sunt. Quoniam firmatur post eruptiones accidentia mala et addunt ad ea alia accidentia. tunc est eruptio mala. Et Avicenna dixit. sunt ut appareat signa per focationis aut sincopis aut sputi mali. Cum enim in sputo apparet sanies luida aut viridis aut nigra signum est pessimum. Et cum expellat sanies cum laboriosa tussis febre remanente non allevata malum valde. Dixit Hippocrates 7.º affo. quoniam quoniam emperit utrum aut incidit si quod sanies fluxerit pura et alba. equalis et laudabilis evadunt quoniam significat fovendo virtutis digerens membrorum spiritualium. Et huiusmodi vitates si sanies illa non fluxerit ab ulcere pulmonis. Sanies conulenta attingens nigredini et fetens denotat virtutis debilitatem. et adhuc stonem me et nimiam putrefactionem aut caloris inattenuationem. Dixit Serapion. si sanies quoniam exire ex catarro est alba temperate essentie et non est vehementis fetoris tunc sperat ei sanatio. Et si est contrarium huiusmodi tunc est despatio. Et Avicenna. cum cogitur aut perorat empiricus et egreditur sanies tenosa fetida pessimum est. Et si in sputo ex exitu appentibus in partibus pectoris exierit sanies mala illa laudabilis malum est signum. Dicit quoniam sanies ex erupto aperte pcedens quatuor huiusmodi determinationes. duas ad bonum et duas ad malum. Et prima earum que sunt ad malum. est quoniam est vehementer multa quoniam dixit Avicenna. perorat sua multitudo et iterficit. Et cognitio eius est quoniam incipit hanelis eius coartari et non exspuit. Et secunda est quoniam putrescit ab ea pulmo et facit cadere in pusum. Dixit Serapion. Quando sanies est multa per longitudinem sue more loca in quibus ipsa est coartata corrumpit. Nam si electio sanies non fuerit coartata lenitate et velocitate dixit Galenus. passio declinat ad pusum. et mors sequetur. hoc autem est cum sanies est multa et viridis est debilis non sufficiens expellere eas saltem spatio. 40. dierum sicut Hippocrates dixit. Et Serapion dixit. ultimus terminus eruptionis sanies contenta in pectore est usque ad consumationem. 40. dierum. Et que pertransit illud puenit res eius ad pusum sicut est sermo antiquorum. quod est quoniam ex per longitate sue more corrumpit pulmonem et corrumpit. Dixit Avicenna. cum pleuris rumpit. deinde non multum difficit a die rupture usque ad. 40. dies. perducit ad pusum. Prima autem determinatio duarum bonarum est mundificatio eius cum sputo curren facili. Et adhuc reperiuntur viridis fortitudo et materie paucitas aut non vehementis multitudo eius. Cum enim virtus est debilis non tollat laborem ut faciat sanies ingredi in pulmonem et postea eam egredi cum sputo. Nam ut dixit Galenus. 4.º. de tunc rioribus et ponitur sic 4.º. quoniam. Ingressio sanies in pulmone non erit nisi quoniam pectus restringitur supra eam vehementer cum pondus et velocitate. Et hoc fit a natura cum potens fuerit ut cum potens

tra eius expellat qd nocivum fuerit ei. sicut appz
per singultus et sterminatione. Unde expulsio sa
niet non fit nisi per rursus potentiorē. que rursus
potentior non fit nisi ex virtute potentiori. Et
ideo de iure pars maior empiricorum morit eo q
eorum virtus debilitat. qm restrictio ista pecto
ris non erit nisi cum virtute potentiori. 2^o d
terminatio bona est dixit Serapio. quod fortas
se expellit eas nā ad uenire. et fortasse ad uescas
et curit in istis quibus coicant ista mēbra pe
ctori. Et sunt uene et uerui. et meatus quibus coi
cario cadit inter ista mēbra. quod ē quia prius
currit in uenā profundā ad epar et ex eo postea
ad uenas que deferunt cibum ad stomachi et inte
stinis ad epar et cadit in intestina. Et si declinat
ad uenā que deferit aquositate ad renes puenit
ad uescas. Et est tunc saluū in ciatione et ppin
quius ad euasione. Et hoc ē qz urina etiā ad
iuuat super cursu. quare fit etio ei? cōmnapl qz
in stercore. Etio aut eius ex parte uentris est di
ficilis resolutio p se ipsa absq adiutorio me
dici. Meatus tñ ad dicta mēbra habet p se
nā occultos. Ut dixit Rufus. dixit Aui. q ipsa
mundificat euz expulsiōe ex uia uene magne et ar
terie magne ad uescas cum urina grossa. et qñz
ad intestina cum egōne. Amm ex uenā pri? pueit
ad epar Dixit Aui. Cognitio illi? .f. qui sbz eua
dere uel mori ex collectiōe puris in pectore est
scdm fortitudinē signorū. .f. in bonitate ul' mali
cia. Et sz fortitudinē pplexiōis etatis et tēporis
anni. Nam i complexiōe calida meli? mūdicat
pectus qz i frigida. Et in iuuetute qz i senectute
Et in tempore ueris uel estatis qz i tempore ye
nis uel autūni. Et dixit. decrepiti moriunt
plus ex empimate qz iuuenes ppter debilitatem
prius suoz corporis. Dixit eiz Ipo. 2^o pnosticoz.
Plures ex hys qui grandem sunt. f. etate ppleu
monica collectiōe deperunt sed iuuenes moriunt
in doloribus plus qz decrepiti pp uehemētiā
sensuū suoz. Dicunt. Non semp uiso saniet
spūto iudicādis est paties pūfic? et incurabi.
plures eim iaz iudicati fuerūt pūfici qui postea
mundificati a sanie euaserunt. Sed bene qz de
ret medicus anteq iudicet signa pūfis. et bene
aduerat ad pulsū. Et si nō significat febrez nō
erit pūf. Et qz dū pulsus fuerit ordinat? et tar
dus nō erit ibi pūfis neqz etbica. Dixit Gal.
5^o. de interioribz. et ponit 4^o qñentis. sic si
qgregatus fuerit totus illud qd expuit empiricus
si fuerit uehemēs iaz exiens. de passiōe magna
et uehemēt iaz pñerit ad orto calices. Et aut
calix pondus. 4. viii. et forte plus. Et Rasis.
dixit. dico iuxta eximatiōez meaz qz pūredo q
emī ita fuit in quodā iuue p spūto erat in qz
titate. xx. rotuloz. Gal. aut dixit qz reicunt
omni die. vi. uel. vii. fialas. Et fiala est pondus
4. viii. Aui. aut dixit Qñz emittit cū spūto
pus plurimū ualde. Et ego tā uidi dixit ipe qui
expuit una hora circiter eminas duas quas aut
eminā unaz magnaz et pl? medietate emine. Et
dixit qz Baly testat qz quidā empiric? expelebat
omni die circiter. 3. 50. et sunt fere nouē contle
Gal. 40 dixit. vi. uel octo contlas. Et ego uidi
puellaz nobilez etatis annoz. i. 4. q emisit cū spū
to diebus sex qñentis qualibet die mediū bacile
manuale et plus puris albi uiscosi qd cum bona

eximatiōe pōderabat libz. octo. Et dixit magi
struz Nicolauz de Mantua ad uidendū et mira
tus ē. Et euasit puella et nupsit et genuit filiof.

Signa autē q empima pñutē. ad
pūfis dixit Aui. sunt
plūbetas coloris siue suffocatio ut dixit littera
extra. et hoc pp defectū caloris nālis in corde.
Et tensio amboz laterū et colli pp exsiccationē
unde induratur et tendunt. Et calefactio digito
ruz oīuz cāta que nō sepat in illa cui? extrema
infrigidari qñuerūt in febrīb? que calefactio
accidit pp uapores calidos in pulmone multipli
catos ex defectu enētatiōis et ad digitos fluxus

Et febris que addit in nocte pp cibū qz est
febris etbica. Et curuitas unguū pp dissolutio
nez et liqfactionē carnis que ē sub eis. Et in
pinguano oculorū. i. inflatio pp multos uapo
res ad eos eleuatos. oculi tñ sbaliter sunt qñpti
liqfacti et qñuati ut dixit Gal. 2^o pnosticoz
qñento. 6^o. Et sunt oculi euz declinatiōe ad albe
dinē et citrinitatē. Et secūtur deinde alia signa
pūfis dicēda suo caplo. Dixit Raf. q Gal.
dixit empiricaz factaz ex causis in pulmone mole
stiores et difficiliorē esse eas que facta est ex cāf
in pectore. Et sūz curā eius difficiliorē esse.

Et dicūt quidā empirica sequēs ad ulcus pul
monis siue ad rupturaz ppleumonie ipossibilis
esse etiois. Dixit Rasis. 4^o qñentis studiū
hēatur in cura eius ad mundificādis cum spūto
anteqz corumpat pulmo et.

Et cura eius triplici pñerit in rui
to. f. dicta potione et
cirugia. Et dicta quidē ē ut deuitent patietes
empima aeres frigidus et humidus pluuiofus ne
bulosus et habitare iuxta lacus paludes et stagna
Et statū uentoz ualidoz et precipue meridiona
liūz. Sed elligant sibi habitatiōes in aere lauda
bili subuli sereno et tranquillo declinante ad si
citates et caliditates nāl? uel artificial? saltes ca
mere in qua iacere habet empiric? Non debet n.
et terrena humida sed in solaris alta i qua fiat
ignis sine fumo. Et frequēter fumigēt camera
eum aromatibus calidis exsiccatis. Et in tali ca
mera mox ē lectus et gaudens cū spe bona remo
tus ab omni cura et tristitia. Exercicio uat
tempato mitti in aere tranquillo et ameno omni
fetoze priuato et hāte cibū. post cibū uero quise
scat. Et post spaciū congruū dormiat supra lat?
infirmū. Et cum uolum? magis expurgare eam
tunc iaceat supra sanus. Dixit Serapio facta
cōbustione. f. ut dicet oz ut non irascat patiens
ita qz sit quietus tranquillus non qñmotus. Li
bus aut et potus uarietate recipiūt scdm uarias
intentiōes qz haberi debent p uaria tempora isti?
morbi et scbz diuersitatē accidentū cōcomitan
tiū eum. Post rupturā. n. apāus dixit Mes.
ut conserues in hac hora uirtutes cum carnibus
et cibis tpatis et h ut sufficiat in mūdificatione
puris nec terrendū ē tunc d fabricula qm medi
cabitur paulatiz exeunte sanie. Si tñ febris fue
rit ualida cōueniūt eis cibi abstersiui non cale
facientes sicut cibis factis de sauibz ordeī et
pāis infusus in aqua zuchari ul' i ydromelle aq?
tico et amigdaluraz et sauibz de spelta et pan? co
ctus in brodio pullarū. Et si uirtus expetit dē
tur uicelli ouozū sordiles et caro pulloz. et aui

cularum bonarum. Et alterent ipse carnes si caliditas febrilis expetit cum medula seim melonis et truli. Et concedit quidam pulvis ex farina fabarum cum zucchero. Et potus eorum sit aqua ordei aut aqua zuchari et iuleb zuchareu puz siue simplex et in intensiori febre iuleb uiolatu. In reissiozi nero ydromel aquaticus. Et si febris fuerit debilis aut nulla. quoniam cibi absteruiunt ad caliditates declinantes sicut est puls ex frumeto uel cadarusio uel de fursure uel de farina cicerum aut in ydromelle aut in brodio carnis pullarum uel perdicum et fasianorum. Et si uirrus expetit concedunt ipse carnes et oua forbilis et filia.

Et potus eorum quoniam ydromel et uinum dulce est eis quoniam potus bonus sicut i ualida febre copetente uirruis quoniam uinum album subtile clarum puz aut nullas tollerant aque mixtiones.

Uariant etiam cibi et potus secundum grossitatem et viscositates maiorem et minorem ipsi sanies. Et si quoniam grossior fuerit uel viscosior cibi et potus sunt ex subtiliantibus et icidibus mixtis. Et omnes cibi et potus predicti conueniunt quoniam durat intentione mundificationis sanies. In qua intentione loquens Serapio dixit ut cibi et potus eorum sint sicut habentur iussus. s. humiditas de materia non subtilis.

Quando ergo est intentio ad mundificationem dixit ipse deur ex cibis qui est purus sicut panis iustus in aqua aut cadarusius ablutus decoctus cum aqua melis aut oua quorum decoctio non confirmat aut forbitio ex aqua ordei. Et si pibis in forbilis aqua amigdalay amaray est maxime inuamentum.

Dixit Mesue in intentione ad mundificationem cibi eorum sunt aqua cicerum et fabarum aut alternantibus cum oleo amig. d. et mele aut zucchero. Et ius caulium cum oleo amigdalay. et quoniam cum gall. nisi febris uehemens prohibeat. Et ius galinay antiquarum. Et ius galli antiqui. Et carnes puline et edine et filles.

Et dixit Rasid addatur in cibis eorum et iuribus piper dum res expektulat aliqd eius expedire. adiuuat enim ad mundificationem et exicandus et hoc quoniam sanies esset grossa viscosa. Et si pceptit Hal. dari cepas et alenz in ieiuno ut si incident et subilient. Et dixit potus ad dandus eis sit utrum dulce et uinum alkefmes et uinum de passulis et aqua mellis et aqua zuchari. Et dixit in 2^a mensa pnt accipe granapini et amig. cum melle et semie feniculi et dactilos huiusmodi. i. pingues et filia. Et cedunt post cibos poma dulcia et citronia et pira. s. dulcia et pprrie senebed. et filia. Uariant tñ cibatio in intentione mundificationis secundum uarietatem loci declonis sanies. Et eis si declinat ad pulmones et screscit cibatio fiat ut dictum est. sed si declinat ad intestina dixit Mesue. q. Hal. pceptit dari cibaria quoniam uentres moueat sic pprrie maluarum blutis attriptis et iulep. Et si descendit ad urinam pceptit dari que sunt sic spargi et baucie et filia. Cum uero mundificatio sufficiens facta fuerit. cibi debet habere aliquale stripiuitate et glutinositate ut inuenit in consolidatione. Et isti cibi sunt dixit Mesue carnes puz aut bonay et extremitates bedoy et porcay inuenit et arietis castray et risi cum gallis et tri et forbitioes tenere ex frumeto et carminibus. Et ex ualde inuauibus sunt forbitioes ex farina horobi al' ordei et farina risi cum lacte.

Et lac coctus cum cibis eorum et pprrie cum lapidibus fluminalibus aut calibe. Et si sit casus recens. Et si sit forbitioes et pulmēta ex lacte et farina cicerum aut fabarum aut amidi. Caneat tñ indigestio contingens ex lacte dixit ipse. molesta enim est et inimica et pprrie inqritus nntimētus eius est amicus. Dixit Hal. cib' sit lac capray dulce. cum simile pane. et oua forbilis et edoy extrema pata cum rizo. Et polenta da qua sit cum papauere et amilo et zucchero. et portulaca et lactuca medull. Et hic polenta ppeteret quoniam sanies esset mordacissima acuta calida. Et potus eorum dixit Mesue sit uinum mediocriter stripiuit. et uinum dulce est eis bonum. et uinum album antiquum cum aqua in qua extinguitur serp et aqua de minera ferri et aqua roz. et aqua plumalis infusiois gummi arabici assu. et filia. Et laudat eis roz mirum et mirum cum aqua masticeis. Et non negligat eis excellencia zuchari roz. et administrationis eius in hora. Et sicut dicit in cura pntis. fortasse eis est hoc medicamentum curas eos. Dixit Serapio. Si estatio. s. sanies sit cum cauterio tunc oz ut infirmo fiat alenariio ultia in suo cibo et suo potu. Et tribuatur ei desiderius suus pcpue quod non nocet ei. Et sumat in potu pot' odoriferos et fortantes. Et hec dieta quoniam eis donec mundificet sanies. postea redendum est ad dietam intentionis solidationis.

Cura uero intentiones quarum prima est ad abstergendum et mundificandū sanies. 2^a est mundificata iam sanie ad consolidandum. Et 3^a corrigit accidentia. Et quoniam ad primam dixit Mesue. can' est q. medicia bnt' complet' intentione non est expolianda ab aliqua trius pprrietatib'. Et pma est ut sit absterfina mundificata. Et 2^a est ut sit mēbrū p qd est sanies transit' confortatua ut non ledat ab illa. sed sit forte in expulsiōe eius. Et 3^a est ut sit expulsiōis p illud mēbrū fieday facilitatis. Complent aut pdrte itē dēasper medicinas interius sumptas et exteri' aplicatas.

Dixit n. Serapio. oz ut narrem' ad illū i cuius pectore est sanies coartata medicinas que digerunt et maturat sicut est calefactio cum uaporatio ne et emplis. Et narremus illud quod bibat. Et i bibendis posuit can. dicens. Oz ut sit plm re gimis eius cum loboc suple et alijs medicis delectabilibus facit acceptiois et non sint sicut medicine horribiles a quibus fugit natura. Recipiunt autē predictae medicinae uarietate tripliciter. pmo secundum diuersitatem sanies igrossicie viscositate et liquiditate eius. Nam que liquida est facili' recipit i plmonē et eget auxilij leniorib'. q. ho grossior et viscosior difficult' ingredit' in pulmo nez aut in alia mēbra. Ideoqz et auxilij indiget fortioribus. 2^o recipit uarietate scd' loca ad que declinat ut dictū est in dieta. Et 3^o scd' uarietate accidentie pcpue febris. Intētio quoqz mundificationis oz ut inuenit p maturatiā dispositionis sanie ad transiūz. utas transit' apientia.

Ex mundificandis itaqz dixit Serapio. qdam sunt medicinae simplices currentes. i. liquide non composite suple. et quedam sunt medicinae composite. Et medicinae quidē mundificantes si sanies declinauerit ad screscit et fuerit grossa et viscosa et non fuerit febris aut saltes si fuerit ualida. Ex simplicibus currentibus sunt dixit Serapio sicut decocto radii cum lili celestis aut yfopi aut prassij

cum melle et aqua mellis de qua dixit Mesue q
laudabilior est alijs. Et aqua ciceris. hys in for
tior e decoctio yfopi aut lili aut prassij. Et oz ut
i ulcere difficil mundificatio in aqua mellis aut
ciceris decoquantur radice yreos et liquit. Et d co
positis dixit Mesue. e syrupus d yfopo. et syrupus
de yreos. Et loboc de caulibus. et loboc de sqlla
et ellm de ozobo. Et loboc de alijs e uehemens
tutis in hac parte. et alia cocta cu melle et butiro
Dixit Haly. 6. praxice. Si sine febre fuerit
sancti spiritus detur patienti medella de cancriis
adhibitis que sic fit. Sume cactos flumiales cu
aqua exeat. et eorum dentes caninos amputa et pe
des et uentre scinde et cu cinere et sale optice laua
et desica. et in uas pbi. e figuli. cuius orificiu ob
turabis luto sale mixto et cinere. Et sic i camio
pone ignis leuis nocte et die. Et tunc extrabe et
adhibitos tere diligenter. Et ex eis tritis acipe
3. x. et tere cipce et gummi arab an. 3. y. anbere. 3.
iy. papaueris albi et nigri an. 3. x. tere oia dilige
ter et 3. y. in diei pincti. ppina cum asine lactis
3. xl. aut iutubarus syrupo. 3. y. In fine autem
dici da epagius cum. 3. y. syrupi papaueris. Et
si asine lac non inuenis. sume lac caprinum aut
mulieris quod longe alijs meli e si ex eo. y. 3.
usq ad lb. qutate sumpserit cu trociscis addu
stozis dictis. Et us hic ubi e febris acuitas et ui
giliarus instantia Qd si sanies que emittitur
grossa e et cum labore et angustia tunc patiet b
tribue ellum. B. amigd. d purgataz medule scis
bombacis an. 3. x. borobis prassij an. 3. iy. fabaz
excoctatarus. 3. y. et cum penidys optis aq di
solutis fiat ellum et da mane et uespe elumit uel
elumat. n. maz et subtiliat et ad exitum faciliat et
membra pectoris mundat. Aliud ad idem Su
mit aque caulium. lib. iij. mellis lib. i. misce
et lento igne bulire fac ad aque consumptioez et
tuc supmite pineaz mundataz et medule semis
bombacis an. 3. i. semis lini et fenugreci an. 3. y
pistachioz. 3. xy. fabaz sine corticib. 3. x. et fiat
electuariu et det ut supior. Uariu B. pinea
ruz mundataz. 3. iij. semis lini assi et amigdo.
dul. an. 3. i. pipis. 3. S. mel qd sufficit. Uel
B. nardi cassie ligne mirre optice pipis longi
an. 3. pistet grosso mo et bulliat in uini albi
lib. x. in ola cuz pasta uel argila bene opturata
ne fumus exeat deide remoueat ab igne et apta
tur orificiu olle et paties inclinato capite fumus
exeat cu emboto in os recipiat bis uel ter i
ebdomoda. uini et colet et sumat ex eo patiens
3. ii. cu aqua ordeit in ieiunio. Et ualet dya
trion mixtu cu dyaritis et cu dyapentidion febre
no exite. Syrupus optimus quenties in febre.
lata cu ma mediocriter grossa. B. radicu malue
et bismalue et lili et yreos an. 3. i. yfopi. 3. S. un
gule cabaline et capilluene. recentium an. 3. ii.
quatuor seminu frigidoz semis fenticuli ligri. se
muis spargi an. 3. ii. passul enuel sebesten an. 3.
yi. dactiloz et caricas an. numero. yi. decoquant
in aqua sufficenti et cuz melle et penididys fiat
syrupus et aromatizet cu zucharo et cinamomo.
Syrupus alius in sanie mltuz grossa. B. yreos
yfopi calameti betbonice origani prassij ungule
cabaline scabiose capilli uene. recentuz an. M. i.
passulaz dactiloz caricaz an. 3. yi. ligri. 3. i. bul
liant in aqua sufficenti. Et fiat syrupus cuz melle

et pauco aceto sglitico et aromatizet cu nardo.
Serrap. si stomachus est fortis et caliditas
no sit magna detur decoctio yfopi et balasce et
prassij cum ficibus et melle. Et ualet puluis
radicu enule cu melle teporatus ad modum anela
ne sumpt. Et puluis mirre electe. 3. iij. cu me
le uel zucharo uel cu zob. sumpti laudabiles effi
ciunt opationem. Et si cum sumunt pillule
ex stozace calamita calefacta et manibus sine ali
quo liquore malaxata. Si uero febris fuerit
ualida et sanies no grossa tuc ex mundi ficibus
bonis per spiritus est aqua ordeit et aqua zuchari
et uilep. Syrupus bonus sic fit. B. ungule ca
baline capiloz uene. recentuz dyantos an. M. i.
seminis endine semis curuli et melonis an. 3. i.
iutubar passularum enuel. liquit. an. 3. ii. deco
quantur et cuz zucharo albo fiat syrupus. Et
scias q yfopus basce et passule pfortat pulmonem
et tracheaz arteriaz et faciliat transitu sanies
p ipaz. Et iutube et hoc facit cu tunc caliditas
ex pducis. Si ho sanies declinauerit ad epar
confortat epar dixit Mesue. 120. de dyarodon
et si lilia. Quides si declinauerit ad urinam pfortat
membra urinis pducit troc dyarodon. Et faciliat
transituz eius per ipsa decoctio apy fen ciceris
et lilia. Et in fortitudine febris aqua edine aq
cicoree aqua seius coius frioz cum decoctoe ca
piloz uen. Et si declinat ad intestina confortat
ea mastix et rose. Et faciliat transitu eius p ipa
dixit Mesue. sut sal baurach et cartam et similia
Et si adest calitas intensa cassie. mana zuch
niol et lilia. Dixit Mes. ex medicis sut que
aggregat in se omis pducias tres intentiones. Et
sunt ius galli antiqui et mel et yfopus. in eis. n. e
absterio et confortatio et facilitatio transitu san
ei. Et dixit. sunt etiam ex medicis magnis q
aggregant in se omis pducias tres intentiones
sed non sunt admistrande nisi morbus pprie er
radicatur. i. e in declinatione. diuina iaz multum
sanit. Et iste medicie sunt sicut tyriaca et meris
datus et anabnasia. mundificat. n. bec sufficiter
Et ex eis e medicame mirabile relatu ad ar
ebigine et scriptu a mesc cap de rassi. Et si de
pipibus medicamen. Uerum super hys came
la adhibenda. e. Et n. febre lentefcente oz ea da
ri in uirtute debili non exite et cum multo melle
aut aqua mell. Et Serapio dixit. si non est fe
bris aut non e corpus uehemens extenuationis
Et hoc dixit Mesue ut exsicet sanies et mudi fi
cetur locus. Et doh. sit circiter auelana una uel
due scdm exigentiaz rei cum eo quod couenit ex
potibus. et pprie cuz aqua mellis in crastinu aut
sit qutitas eorum minor. Et sic semp diuendo
pcedat donec deueniat ad mel soluz. Et si cu
hys non plene mudi ficef. redeat ad illa iterum.
Et sic iterum si oz pcedatur scdm dictaz doctri
na usq ad illud dum exsicet in totuz et si cu hoc
regime adhuc non exsiccat plene accellerabi
mus et admistrabim medicame de arsenico et
sulfure scdm sciaz tradita in ca de asmate et tul
si. h. n. exsiccat cuz fortitudine. Et si cum hys re
bus constringit banelit redeundus e ad ea que
dilatant ipm sicut aqua mell et aqua yfopi et a
dicta supra in caplo d asmate. ybi. n. scripta sut
multa mudi ficantia que adduci pnt ad hoc caplz
Et si supcalefuit ex admistratoe eoz. redde

undus ē ad aquas ordeī aut mel aut fuleb et filia

Et cum cessauerint cōstrictio hanelit⁹ et ca
lefactio et exsiccatio. redeundū ē ad medicinā de
arsenico et silice. Et hoc fiat cū nictitudine fin
exigentia necessitatis. De extrinsecis autem
facientibus ad maturatiōē et mūdificatiōē sa
niet dicit Mesue. conferat embrocates lini m
ta et epistratōes facit pprie ex reb⁹ q⁹ adiūat
ad mūdificandū. Et ex sūma eorū est decoctio
balasce aut ysopti et silici administrata cū spon
gia. Et qñz misceat eis q⁹ sunt sūc spica et pilob.
et carpopal. et acor⁹ et aristol. 20. et filia. Et
ex eis q⁹ leniunt sup locus ē oleū de spica et de
alkanna et de lilio et de camomilla et de aneto et
de yreos qd est fortius. Et adhuc fortius ē oleū
balsami. Et emplastratōes. oz ut fiant ex eis q⁹
sunt sūc camomilla et mellilotū et spica et farina
ordei et fenugreci et semis lini et semine malue
gregatis cūz croco qd sit ex ysopti humida et
nardino et yriū et cera. Et fortius eo est et
pprie qñ qñt ex unctōe subtiliatio et exicatio
cerorū ex alumie et fursure et spatio gregatis
cūz oximelle. Emplastriū uile ē sterens colū
binus terbenitū et resinas. Et misceatur oīa for
titer cū mucilagine fenugreci et seminis lini. Et
extendat sup pectus. Et sunt qui addūt dactilos
et caricas pingues et radicū malue et bismalue
optime decocta et bene mīsa. Et ante appōnez
emplastri inungunt cum butiro et oleo laurino.

Dicit Serapio. Si cū sanie coarctata i pectore
ē mā resudatiōis ex loco aut ut ex capite spatū
uel pulmōe uel mēbro alio tūc admīstra res q⁹
pibent hanc mās sicut ē bolus ar. et succus ar.
noglose et sedenegi et filia. Et pmisce cum eis
ex medicinis q⁹ mūdificat sicut est ysoptus suc
cus ligri. et filia. Sacra mūdificatiōe saniet
et exicatiōe eius sū remāserit ulcera intentio dē
sequi ad solidandū ea. attū qz qñdū ulcus non
fuerit solidatus pfecte sēp aliqd saniet i eo col
ligitur q⁹ indiget mūdificatiōe. Ideo dicit
Mesue. hanc itentione pplet administratiōes
medicaminū agregatiū nūc hūc mūdificatiōis
et absterfidiōis nē hūc icarnatiōis et solidatiōis

Et medicata illa nō debet simul misceri. sed
dixit sibi. imicē succedere usqz dum plena appa
reat sanitas. Absterfidiū tñ solidatiū pcedē
dē. Et qñto plus in hac intentiōe pcedit tanto cū
minutiōe saniet in absterfidiū fiat diminiūo et
in solidatiōe additiō donec ad solū deueniat
solidatiū. Et medicie solidatiū eligunt
ex capto. de spūto sanguis et ex cap. et de pūsi
De mūdificatiōis dicitur est. Sunt aut qdaz in
qbus ambe pdicte intentiōes repiunt q⁹ admini
strari pñt. Dicit Mesue. Exptus est in lacte
caprino aut asinino agregari intentiōes duas. s.
absterfidiōis ex pte aquetatis eius et solidatiō
nis eius ex pte caseitatis ipsius. Et oz ut sit lac
calidū statū cū mulget. Et sit post bonaz pascuā
et pprie desiccatur. ucy lac asininus subtilius
est caprino. sed caprinū tēperatius est eo. Et
aqua decoctionis ordeī qñt agregat ambas in
tioneas pdictas. Itentōes aut ad corrigendū
accidentia dicit Mesue pplet administratiōes
ad medicinā accidentia in tota cure latitudine
supuēntia. Et ista accidentia sunt uehemē
tia doloris et sitis et febris et prauitas angustie

et tussis uehemēs et qñstrictio hanelitus et nigi
lie et fastidius cibi que tēpore saniet colectiōis
timorosa sunt. maturata hō ea sunt suspecta ma
gis. post eruptiōes hō remanētia mortalia fiunt.
Verum quedam ex eis remanētia magis et mi
minus sunt suspecta et quedā corrigi possunt et q⁹
dam mīme. Dicit. n. ypo. circa generatiōē sa
niet dolor et febris uehemētiōra sunt. gnāta uero
remissiōra ea. et amplius remissiōra post ipsi⁹ er
ruptiōē et adhuc magis mūdificata et exlicata
ea. Si autē in cōtractū horū euenierit. tunc nī
hil aliud nisi pextimitas et pfunda corrosio ex
prauitate uenositatis significatur. Et hoc quī
dem uere mortale ē. et testificat hoc uir⁹ appens
sicut amurea et feridus. Et hoc idē de prau
itate angustie dicimus. Et similiter de tussi et cō
strictiōe hanelit⁹. Vigilie aut et sitis et appeti
tus defectio aliāz atqz aliā pñt habere causam.

Corrigitur aut quodlibet istorū dicitur acciden
tius et quicquid aliorū p ea que in ppiis ipso
rūz dicunt capitulis. Dicit. si scipiat supuē
re asma et difficultas hanelit⁹ accipiat panē de
asaferida cum lacte. et.

De curatione

berere fieri apuone
cuz sagittella uel cuz canterio qd ē meli⁹ donec p
ueniat ad locū usqz puris. ut perinde extrahat

Dicit Serapio. si sanies ē mīta adeo donec
non euectur per spūm tunc non est necesse ut per
canterio euectur canterizando pectus pter quod
euectur illud totaliter sed parū post parū. Et
Rasis 4^o cōtinētis dicit. fiat cū canterio sbili
Et Hali dicit. si non sanat per regimen dictum
et sanies ppter suaz non finitur copiam uirtutis
ualida ē. coctura uere ut euacuet mā a pectore
et sanies exiceat. Et Mesue dicit. si i erupti
one sanies effundat ad cōcauū pectoris et ibi oc
cultetur ad nullā partē declinās tunc oz cauteria
tria aut quatuor aut plura si necessitas expetit i
primi cum canterio potenti et pfozet pectus usqz
ad locū saniet et hoc si fuerit i pectore. Si hō
fuerit in latere pfozet cuz sagittella usqz ad san
em ut extrahat et exiceat extractionib⁹ remanen
tibus numerū donec exiceat in totū. Dicunt
debet fieri extractio saniet extractiōe multi nu
meri ut consuetur uirtus et non resoluat ex uni
ca multa esione exalantibus i ea spiritib⁹ mītis

Dicit. n. ypo. 6^o. affo. Quicquid empici urun
tur aut inciduntur hys exēte sanie oīo. i. i mīta
qñtate sū subito pēunt ppter multā et subitam
exalatiōē spūm. Et n. quicquid talis multa exa
latio spūm. dicit. Huic. primi 2^a causa debilita
tis multe uirtutis. Et debet fieri hec cōbustio i
principio passidiōis anqz corrosio fiat in plone
ut dicit Rasis 4^o qñtētis auctoritate Hal. sup
6^o epydimiarū. Dicit q⁹ uisio mētor ē qz in
cissio ad finiendū mās et pibendū putrefacti
ones. Quicquid tñ habeat fieri debet fieri iter co
stam et costā et debet esse parua stricta et i latere i
quo continet sanies. In sinistro tñ latere si hēat
fieri fiat in loco magis a corde distāte. Et si sa
nies continet in ambobus laterib⁹. fiat in utro
qz latere. non tñ sū sed prius fiat in latere i q⁹
maior saniet oñ dicitur qñtās. deide p⁹ dies fiet
in alio. Et si equaliter sanies in utroqz oñdatur
esse latere fiat prius in dextro. deinde post tem
k. 5

pus in sinistro. Post cauteriū siue apertionem cum sagittella et extractione saniei. s. primā Dix Serapio. ponatur super totū res confortantes et sup locus cauterij res qbus curat locus aduisionis ignis. Et Raf. ubi supra dixit. facis uisioe et forte caput ne ad sint reumata et et forte tatur stochus cibarys frigidis sicut sunt cibaria patientis causonez. Et extrahat sanies cum rebus attractiuis et lauef locus cum aqua mell aut uino melito et siliibus et put dicef in sequēti caplo. Et nō dimittat uulnus et cludi dum uulnus pfecte fuerit mūdificatum a sanie et tūc et solidet. Aliqñ agregat in uacuo pectoris hūiditas hūoralis et curat cura asmatis. Et alī qñ hūiditas aquea et curat cura empimatis se uiori tñ. Et aliqñ eget in utraqz pforatiōe sic in empimate dictum est.

Caplm. 26. de uulneribus mēbroz spūaliū.

piritualia

membra qñz uulne ratur a re incidente uel pforante pueniēte usqz ad ea. et qñz a cāu pueniēte uel obuiatōe et siliibus.

Et que ex ipis pueniūt ad cor Ranz iterficiūt. Et que ad cassulas cordis non post multū spūaliū. Et si ad ptez dyasfragmatis neruofaz curatiōes nō recipiūt siue in pforatiōe sint siue nō. sic dixit Gal. 5. de ingenio sanitis tis. q. ps eius neruofa exanguis est et tenuis ualde. dura panniculosa in motu exiens et inuo Si uo ad ei pte pueniūt carnofaz curabilia sunt ex eis ea q sunt siliptia. n. cōpoita. nō pta. nō ulcerata saniosa facta nō forata. Dixit eis Gal. ubi supra uulnera q eueniūt in dyasfragma te facili ter nō penetrant curari pnt. si i car noso et tegerint loco neqz pbiētur solidari cā sui motus. Uerūm aliqñ dure curant. maxie si tumefiāt et apent ipis mūdū solidatis. Sano fa eim nō solidant eo q sanies ab eis nō pōt su ficienter expurgari. s. in uulnere remanēs ipm cottidie sui acuitate mordēdo et corrodendo am pliabit et pfundabit. donec illd penetrare faciat. dyasfragma aut in quacūqz sui pte pforatur. seg tur hancitus ablatio et mors. Et de pueniētibz ad mediastinū idem dicendū est qd dictū est de pueniētibz ad partes dyasfragmatis neruofaz.

Que aut pueniūt ad pulmonē Gal. ubi supra inuit ea posse sanari siue in uenis siue arterijs siue cānulis. siue in carne eius eueniāt. Atqñ qz Gal. in illo loco de uulneribus loquebat uenarū mēbroz spūaliū. puto qd de uulneribus uenarū pulmonis maxie intellexerit. Et mouit Gal. ibi rōnes quorūdam qra dictū sūt et eas soluit. ut in smone 5. caplo d uulneribus illatis pecto ri plene dicef. Iuentū aut est expimento ea posse sanari. dixit eim auctor et pēdy in 6. Nō debet medici despare de curatiōe eoz maxie si recentia sunt. Nos eim dixit ipe multos cura nimus neqz decepi sumus. Debent tñ cura ri in pncipio festine ita qd et solidatio fiat ateqz uulcerētur et saniez faciant. Maxime tñ ex eis sanatur que pua sunt accidētia in pnbz pulmonis que nimis mouētur qzuis ista adhuc difficilime sanent. At eim. Raf. 4. cōmentis. si scissura

uel uulnus fiat in uenis pulmonis aut carne ipsi. difficil sit cura eius ex multis cōditōibz. s. eo q uene ipsi sunt magne et caro ipsi pauca moll et cartilagine ipsius sunt multe et pulmo ē in motu. Et medicine facientes ad curā habent transire p loca plura qz debiles pueniūt ad locū. Ad ratiōē tñ de motu rñdens galienus ubi supra dixit q solus motus a consolidatiōe nō prohibet nisi ei coniungantur alia prohibētia.

Et de hys i ca. sequēti de pnti dicef. Et sci as q uulnus eueniens pulmōi in superficie eius d terius ē eueniēte in pfundo ipsius. qm pōt dete rius mūdificari a putrefactiōe eius. non. n. hē uias aptas ad purgatiōē illi. pfundus uero hē cānulas per quas expurgatio putrefactiōis fieri potest. Si uero uulnus solaz pleurā pforauerit curabile erit. Et cura eius ponet in 5. sermōe caplo supra dicto ubi etiā ponetur signa cuiusqz dictoz uulnerū. Et tñ ponā signa uulneris pulmonis. Dixit Gal. ubi supra debes uerifica re q quoties alicui ex uoce magna ul casu ul re simili accidat q spuat sanguinē suphabundāter calid et rufus et cēdēt cum tussi absqz dolore i pectore q uena in pulmone incisa ē. Et raf dixit ex libro signoz. Si uulnus fuerit in pul mone emittit per spūaliū sanguis suphabundant humidus similis spume et erit tussis singuli et strangulatio. Et si includit sanguis i pulmōe in flabit collus et attrahet i ad inferiōra. Dñt tussis ē cōde signū solutiōis pmutatiōis i pectore et pulmone.

Sedigna propria facie in pulmone sunt quinqz. s. q sanguis sit multus. et hoc ideo qz in pulmone sunt uene et arterie multe et magne. Et q exeat subito. eo q per uias exit amplas. Et q sit rubens clarus eo q talis ē sanguis nutritiōis ipm. Et q sit calid qz sanguis pulmonis ē multū colicus et de p pin qua exiens parte. Et q sit exiens eius absqz do lore eo q pulmo non sentit. Et ppter contrarias causas sanguis exiens ex pectore ē pauc et tarde exiens eius tussis et dolore rube non clar nec ita calidus. Pulmōis aut cāne qñz accidit uuln in pellicula exteriori cohopiēte cānā. ab extra et qñz puenit ad pelliculā exteriōres cohopien tem cānā ab intra. Et qñz puenit cum altera istarū pellicularū ad cartilagine et anillos et pelliculas cōtinuātes eos. Et qñz ē cum pfora tiōe eius. et qñz sine ea. Et qñz accidit in sup iōri parte eius uersus epiglōtā et in ipsa epiglō ti. Et qñz in inferiōri cāne parte eius uerū p monē. Et causa uulneris cāne pulmōis qñz ē intrinseca. et qñz extrinseca. Et intrinseca ē plm ē catarrus a capite descēdens in ipsaz et in ea retentus. Et qñz licet raro potest accidere ex supfluitate in ipsa cāna congesta. Et qñz seqē ad apā quod sanatur ē in ea et postea ē erupium.

Extrinseca autē causa ē potest incidens aut pforans aut cōundens et casus et percussio et si milia. Et quidē causa extrinseca sciri potest per indagatiōē et relatiōē eius et apper uuln exteri. Et apā scit per signa eius que pcesse runt. Et catarrus cognoscei pōt per ea que dixit gal. 5. igit pones exēplū i quēdā iuuenē. 13. annorū qui multis diebus catarrū habuerat de inde i creatu et tussi calm sanguinē et rubē nō

in multis emittit. Cuius non sanatur uuln? can
ne cito sed sanatur et fit ulcus. tunc a prin? ali
qn emittit in scream parus sanguis. qnz parum
saniet cum dolore et parua tussi. Cuius plonga
tur eiciunt de pellicula canne interiori et qnz p
ducit ad emissionem cartilaginis siue anuloz eius
di xgal. q iuuenis ille eiecit pte pellicule interio
ris canalis pulmonis quaz cum uidisset gal. et ei
grossities et infirmis dolore sentire arbitratu est
prez illius corpis esse qd est itra guttur qd ostē
sum est ei ex uoce et loquela infirmis que corrupta
erat. Et qz uox et loqila opōnes pncipaliter sunt
gutturis id per ipaz lesionē guttur lesus fuisse
demonstrauerūt. Et dixit Gal.

Signa horuz ulceruz sunt tussis pua in
qua sreat aliqd quasi corticis
pue. Et ore apto nihil pōt uideri ex eis. Et quia
inuetur pp apozxiata gutturi intus i ore et ab ex
tra ē. Et sentit aliqualis angustia in pulmōe.

Et ista ulcera qnz eueniūt in febre pestilētia
li qz bec febribz corrupti bōzes qui corrupti
descēdunt ad cānaz et ulcerāt ipaz. Cognoscitur
aut locus ulceris per locuz doloris.

Donam aut hic curā generales uulnez
mēbroz iurifecoz Dix Gal.
4.º de igenio sanitatis. Libaria necesse ē ut sint
stipitica et uiscosa si uolumus cicatrizare et soli
dare ea. si aut mōdificare ea necesse sit dabim?
ea que paz sunt colatina. i. mōdificatiua. Et ego
nescio qd bōz melius sit melle nō cocto. Et
q iuuat uulnera interioz in pōlidaōe prez ullū
nocumētuz sunt ypoqstidos balauiste galla pti
dia terrasi gillata lusu stelle fucus sumach acacia
aqua roz. et silia. Et oz ea dare cuz aqua in qua
cocta sunt stipitica sicut corana ramaberberis
mastr lupuli extremitates uitis et mirus. Aut
deur cuz pouib? stipitcis. Et oz te cauere uinū
duz apa caliduz adest. In alio aut tēpore mīme.

Et oz cū pāicta decoctōe misceri et tēperari
aragagantuz et gūmi arab. et maxie si uulnus sit
in meri gulla uel brancis. Et oz ē de hys gar
garisima fieri. Si aut in cānalibus pulmōis
sit uulnus. Infirmus supinus iaceat et mediciaz
in ore teneat et lacertos gule largos dimittat.
Hāz si ita fecerit aliquāta pō medicie illius ad
canales pulmōis defluet. Et testat hoc q in sa
nitate qdaz fluit ad pulmōez quasi defludando.
Et necesse est ut nō multa qntitas de hoc ad pul
monē descendat qz faceret tussire pira modū al
facit tussiz pira moduz. Et silz in frigiditate oz
respicere ne nocumētuz ex ea ad pulmōē descē
dat. Nam si multuz ex ea deflnat ad ipm uelud
aqua suauiter p superficiē meri nō facit noduz.

Si aut pueniat ad canalez ipū obuiante facie
tussiz et quasi noduz. Et dixit misce mel in oī
bus medicis pulmōis et pectoris quia si bec so
la stipitica damus moraz facit in stōacho neqz
penetrāt. mel ē iuuat alio mō eo q non nocet
uulneribus. Quod si uulnera fuerint in reni
bus uel uescica mel est etiam eozum medicinis
miscendum et ē ea que urīnam puocant. Dix
auctor compēdy in 4.º. Si uulnera in stomaco
sint non ē necesse stipitica cuz medicis misceri
quibus ad stomacū diriget quia ipsa per se ipsa
ad stomacū ire manifestuz ē. sed in uulneribus
alioz mēbroz necesse ē ea misceri cum medi

cinis que ad illa mēbra dirigant ipsa. De uul
neribus et ulcerib? cāne plōnis intrinsecis dix
gal. ubi supra. uulnera que sunt in canalib? pul
monis in pellicula. i. interioz uicoruz et maxie in
ea parte que uicina ē gutturi aut in gutture ipso
sumendo hic guttur locū qui ē cois meri et cāne
qui dicitur faur et faringa et etiam ipsā epiglōti
possibile ē ut sanentur ymo ut ipse inuit sunt faci
lis curatōis. et si sint saniosa. qm iº uulnera sūt
in uia aeris et non sunt mltuz distētia et pnt mō
dificari facilliter non cum multa tussi. ymo aln
sola rescatōe mundificari possunt. Que etiā
sunt in pellicula magis inferiori et magis distante
ab ore etiam sanabilia sunt. licz non sic facilliter
qz non sic facilliter possunt mōdificari. Et q
accidunt in cartilaginib? eiº. adhuc sunt cure mi
nus faciles ppter duriciē sbe earuz. Et que acci
dunt i pellicula cāne exteriori nulla stāte apitōe
ab extra difficilime curatōis existūt qz sanies
que in ipsis agregat non potest nisi difficulter
expurgari et cum tussi difficili cuz non sint i uia
aeris nō ad ipsaz facilliter puenire possit ppter
duriciē substantie canne. et cetera.

Eura uero eoz per dietā ē ut cibi sit
facilis digōnis sicut iura
et pusanna et sint ante sanatiōē stipitici glutina
tuz. Et si sic non fuerint consolidata et saniez fe
cerint dent cibi mōdificatiui. Et eis mundifica
tis fiat reditus ad cibos et potus stipiticos.

Eura uero eoz per potione dix gal.
solidari et scarnari debēt
cuз medi cinis siccis stipitcis apozxiatis intus
in ore et extra que cum in ore tenent cū aliquali
bus lenitiuis misceant. sicut dixit Ruert. colligz
sº. curent inquit cū delicatis mixtis cuз lenitis
Dixit auctor cōpendy in uulnerib? cāne pul
monis bonuz ē exteriº cum deficiatuz cataplas
mari cohibēdo egruz a tussi qto magis fieri po
terit. Qd si ad saniez deuenerit sicut alia ulcera
curanda sunt. et medicie in ore tenende sunt tē
pore quo patiens suppin? iaceat sup dorsuz suū
relaxando lacertos colli qm per hunc modū hu
miditas medicais fluet ad corp? cane et opabit
decenciaº operatione suaz. Et lac quidez in ca
nalibus plōnis magne actiōis ē. In curatiōe
autēz uulnerū uenaruz et arteriaruz intrinsecarū
gal eoz sº ingeny ofidit curatiuas intentiones
sumendas esse a re naturaliz et a re pzeiter naturaz
Et re quidez naturali sicut a compōne et a pphoe
Et a compositione maxime a positione et plas
mate a quibus sumitur quāplex indicatio una
d forma instrumentoz cum quib? medicie ap
xiant. 1.º de materis et formis ipsarū medicina
ruz. 3.º de loco apximatōis earuz. 4.º de qntita
te ipaz apximatōis. Et 5.º d loco eūatōis mate
rierū q aln ex dictis uulnerib? sūt educēde. De
pº bāz dix Gal. ex positōe et creatōe cognosce
mus noticiāz diuersaz argaliaruz. Nam alia est
ad imitenduz medicias in aures alia in nares.
alia in anū. alia in uescica et alia in uulnera. Et
de 2º dixit q silz ex positōe et creatōe mēbrū
ostendi nobis q uulnera que sunt in pectore et
pulmōe et stōacho sunt curāda potib? et cibis.
Et q ea que sunt in supiorib? itestini s curātur
per ea q supius sumuntur. Et q ea que sunt in in
frioribus per cristeria. difficilius tñ ea q sunt

in pectore et pulmōe curantur eis que sunt in sto-
macho remota a loco ad quē pueniūt medicie.
unde prius medicia priusq; ad ea pueniant de-
fuit. unde debet cor medicie fieri fortior et q̄
ille que sunt et dant pp stomachū. Et in hys
vbi indicat Gal. de 3^a et 4^a indicandōe. De
5^a aut dicit q̄ ex pōne et creatiōe cognoscim⁹
sanitē in pectore et pulmōe cuz uisū mūdificari
debere. cuz nō dēant aliāz uia mūdificatiōis eoz
Stomachus vō ex utraq; pte possumus mūdifi-
ficare. s. superius cū uomit et inferius cū fla-
tu nature. A cōplexiōe vō mēbri sumitur indi-
catio dicit Gal. Mēbra q̄ plura mēbroz offi-
etaliū in hoc q̄ sunt q̄stia. in hoc q̄ sunt q̄po-
sita ex q̄stib⁹ quib⁹ attribuit principaliter cō-
plexio. et ex quoz p̄pōnibus resultat p̄plexio
i officiali. A re aut p̄ternāz. s. a morbo et can-
sis eius et accidenti ondit nobis indicatio sum-
pta. huius uulnera desiccari debere sicut et alia
uulnera. Dicit auctor cōpendij. In opōne ma-
gistra diuersitates mēbroz eoz que grossam
mē formā et locū et q̄ instrumentū forme que-
riat. Et q̄so dens medicie siue puluerizate siue
solita siue ligde et qualiter ad locum infirmū
ueniant. Vbi gratia. Si in stomacho sunt uulnera et
uelimus eoz sanguinē mūdificare siue mūdifi-
ficare stomachū a uiscoso flate cuz radicibus et
opimelle fiat hec cura molesta. S3 bonū est illā
sanies cuz rebus mūdificatib⁹ ea inferius depo-
nēdus mūdificari sicut cū laxatiuis moderatis
Uomitū. n. puocatio necessario sibi sanies
andiq; coadunat et dilatabit. moderatum uero
medicamen laxatiuū nō sūt. Non eim ut motus
uomitū q̄mouet. s3 suauiter inferius sanies de-
ponit. unde et securus est q̄ meri nō p̄p̄at.
quā omne uomitū acutum est et meri sensū
bilissimum est.

La^m 27 d ulcerib⁹ pectoris et mēbroz e⁹ et p̄stis

Ectori et mēbris eius acci-

dunt ulcera quē ad
modū et quibuliber alijs mēbris
aut a causis extrinsecis sicut a uul-
neribus ab extra illatis et q̄stio
nibus que suo tempore nō cōsolidantur sed sani-
em faciunt. aut a causa intrinseca ut ab humore acu-
to colera mordicaria flegmate falso uel humore
adusto aut apate q̄ supuratus ē et eruptū. Et
humor quidez predict⁹ aut ē i ipsi. pectoris mē-
bris congestus. aut a toto uel aliquo uel aliquib⁹
mēbris eis i sunt mēbrat⁹ i toto l mēbris ipis
ex regimine repletio. aut distione cōanonū consue-
tarū spontaneāz uel artificiali facta. Et
ista quidez ulcera oēm diuisionē recipe possunt
quā recipiūt ulcera i mēbris alijs. Postea mē-
i. ultima diuisiō eoz est scōz diuisionē mēbro-
rū pectoris. qm dicit Aui. aut sunt i pectore. p
pectus hic itelligēs musculos intrinsecos i medio
costarū existentes qui terminantur ad interius et
cum eis simul etiam pleurā. aut sunt i uelamine
s. distinguēte spūalia a nutritis. s. dyaphragmate.
aut et in uelate distinguēte pectus per longū in
dextrū et sinistrū. s. mediastio. aut sunt i p̄lone
De cā humozali aliūde pueniēte a p̄lone dicit
Rasis 4^a q̄nētis ex uerbo gal. ulcera i p̄lone

ex gutta isepabili et acuta et subtili q̄ ex assidua
ipsius fluetia ad p̄lmonē corrosione facit i ipso
aut in alga hancū⁹ instris pueniūt. Et flegma
salsum si discursus fuerit a capite ad pulmōem
assidue generat in eo ulcera i ultimitate malicie

De causa aut uulneris ab extra illatorū non
suo tempore solidatorū dicit Aui. multoties acci-
dunt ulcera pectoris facta in uulnerib⁹ putrefa-
ctis et accidit in eis ut corrūpan⁹ aliqui ossa ita
ut indigeant sectiōe eius quod putrefactus est in
eis ut saluet illud quod uicinat eis et nō corrū-
patur a putrefacto. Et sūt q̄st puenit ad illū q̄d
sequitur i ipm de p̄niculo. Et ex ulcerib⁹ p̄-
uiz pectoris ē p̄stis. Sciendū tñ ē q̄ māliter sū-
pta ab auctoribus repertū uno modo p mala cō-
plone sicca totius qua tabescit et macrescit cor-
pus totū et attenuat cōsumptis nālib⁹ bñdita-
tibus eius. Et ut sic sumpta est idē q̄ tabes. Et
est ista mala p̄lō sicca aut simplex aut cōpōita
cum caliditate aut frigiditate de qua dicit Gal.
in libro de tabe ut scribit a Raby. 22^a p̄nula
Cum in corpore dñatur siccitas sola dicit⁹ sim-
plex p̄stis de qua ysaac febriū. 3^a intellexit s3 cū
siccitate dñanti q̄stis frigiditas dicit⁹ cē tunc
p̄stis cōpōita que accidit seibus et eis qui in-
cidunt in silem morbus et uocat⁹ eibica senectū-
tis. Et si q̄dñanti siccitati cōiungit⁹ caliditas di-
citur p̄stis q̄pōita que accidit ex febribus depēdē-
tibus ex mēbris corpis. s. ex eibica febri. Et
cuz hec complexio sicca et it in corde inclusa dicit⁹
tur p̄stis nera. Et scias q̄ lib gal. qui nsc ititu-
latur d tabe solebat intulati d p̄stis. tabes. n. p̄-
stis sic sumpta sinōse se habent. Et de hac ma-
la p̄lone sicca in corde inclusa dicit Aui. 3. 11^a
sicca ē p̄stis. Et q̄ p̄dicta p̄stis a siccitate pueni-
ens aliqui accidit ab accidentib⁹ aie mouētib⁹
spis ad exteriora corporis unde multi exalant et
deperdunt. unde corp⁹ tabescit et exiccat ne q̄s
crederet ex h p̄cessu ēē aliā ip̄z. ideo cā p̄stis
2^a caplo de accidētib⁹ aie noiauit eaz p̄stis.
Et p̄stis sic sumpta large et impprie p̄stis no-
minat. 2^a mō noiat⁹ p̄stis pprie et stricte su-
mendo nomen p̄stis p̄ p̄sumptiōe nālis bñdita-
tis et corpis macrescentia pueniēte ab ulcera-
tiōe pulmōis. Dicit eis Gal. sup p̄ epidimia-
rum. et ponit a Rabi. ubi supra. P̄stis pprie
noiat⁹ p̄sumptio bñditiatis corpis que ex pul-
monis ulcere generat. Et Mesue dicit P̄stis.
est deprimētus desiccatiōis cadens in corpus ex
calore febrium habituinali inatay ex ulcera-
tiōe pulmōis. De p̄stis p̄mo modo sumpta
dicit⁹ ē in finē de febrib⁹. de ea aut 2^a mō sum-
pta dicit⁹ est hic. Et hec q̄des p̄stis diuidi-
tur in spēs dupliciter uno mō fm cās. Lāc eius
aut sunt in pulmōe per p̄p̄riates aut per cōita-
tes ab alijs. Et que est per p̄p̄riates aut sequit⁹
rupturaz alicuius uenay pulmōis pp aliquā di-
ctay cāz in caplo de sputo sanguis. aut sequit⁹
rupturā apatis eius siue magnū fuerit siue pūz
Aut sequit⁹ fixuraz siue plagaz accidentē i carne
aut cartilaginibus eius nō solidatay s3 saniofaz
factay. Et que per cōitates sequit⁹ aut ad sanies
q̄ntay in p̄cauitate pectoris que dñz transit p
pulmonē ulcerat ipm sua corrosione aut sequit⁹
hūozes aliūde ad pulmōē defluxus qui nāliter
uel accidet aliter ē acutus corrosiuus. De di-

etis cāis. Dixit Gal. primo epidimiarū. et ponit
sic 4^o quēdā. Spēs pūis sunt tres. s. aut ex
gutta fluente ex capite suple ut alijs mēbris. ut
et sane ad pulmōē descendēte ut ex sgnate uel
ulcere cāne pulmōis siue ex alijs ulceribus pūis
pectōris. Et catarrus quidē ulcerat pulmo
nes sicut et alijs hūiores sui acuitate nālī uel acci
denali aut concuando pulmonem ex sepiſſimo
cāu per ipm. Aut fit ex pūſſione accidente
post spūis sanguis suple aut post pūpleumoniā
sanatam et eruptaz. Et Serrap. dixit Alia ē
que fit pū hūiores descendentes ad pulmōē et
alia incipit ab egritudine in pulmōe ipō. Dixit
Mesue ulceratio pūicta cāz hz aut ex pūcedenti
catarrho acuto instillante et ipūmēte in pulmōe
corrosiōez hora p^o hora sic accidit ex frequēti
instillatiōe sup petram pūforanem eam. Et qūz
accidit ex pūcedenti pleureſi aut pūpleumonia me
diāte tū emptitate. Et qūz tū siue mediāte. Et
qūz fit ex mā putrida diu retenta in pulmone
quā sequit putredo et ulceratio. Et nō nūqū fit
post spūis sanguis euz mediāte sicut Ipo. dixit
post sanguis spūis cāis in spūis. saniet et post
saniet spūis cāis in pūis. hic aut fmo est sub
cōdictiōe. et eim post spūis sanguis aut saniet
eui nō resistit fit casus in pūis. Dixit Aut.
cāe ulcerum pulmōis sunt catarrus corrosiū^o
mordicantiū^o aut putrefactiū^o pū suā uicinitatē
euz quā pulmō nō saluat usqz quo maturet. aut
cā eius est sanies hūius. generis mordicantiū^o
corrosiū^o currens ad pulmōē ex mēbro alio.
Aut causa eius est antecessiō pūpleumonie que
iaz pūpūit et sanata est. Aut sanioſitas pleure
ſis rupte siue ex pleura siue ex dyafragmate siue
mediastino. Aut aliqua cāuz spūis sanguinis
siue illa cā sit incedēs uenas siue ſcēdēs siue
appiens. Et siue bec sit inſeſca siue extriſca
Et qūz sunt ex cāis ulceris pulmōis ipūis
s. euemētū^o ex pūria malicia sui nutritiū^o et nō
qz ab alijs mēbris ſibi aliqd cōceſt putrefaciēſ
uel corrodens sicut et aliqū in alijs accidit mē
bris. Et Rasis. 4^o quēdā tenit cās pū
ctas. et addidit. Alia ē que fit ex gūſſo hūiore
ipiente pulmōē suple et postea putrefacto. Et
hec uocat pūis aſmatica. Dixit Serrap. q
ut pūm pūis inceptiō a pūto sanguis est. s. eo
quo diſrūptū^o aliqd ex pulmōe. Non eiz post oēs
spūis sanguis sequit spūis saniet. Hec post oē
spūis saniet sequit pūis. 2^o mō diuidit pū
ſis in spēs 2^o maliciāz suāz maiorē uel minorē
Qis tū pūis deterior ē quolibet alio ulcerum
pūis pectoris. Aut eim Serrap. Lū ulcera sunt
in pectore sunt faciliōis sanatiōis. et rāzo ue
niunt ad uehemētiaz fortē. s. que sunt in pulmo
ne sunt diffiſiliōis sanatiōis et multūz pueniūt
ad uehemētā fortē. Et h^o pū mltas cās. Pri
ma est dixit Serrap. qz pectus pū paucitātez in
ſtrumētōz ſuorūz sit egritudo q accidit in eo
ē pauci timoriz et malicia eius est minor. 2^a
ē qz ppter amplitudinē eius reſoluūt māc que
currunt ex ulcere in eo plus et melius. Et 3^a
ē ppter ea qz carnoſitas ſua ē plus recipiēs pū
lidationem uelociter. Pulmo aut ecōtrario iſtū
us ſe habet. qm inſtrumēta eius sunt multa et nō
est in eo ſpaciū multūz et caro eius ē parua pū
ſam uene groſſe que est in eo. Et ppter 1^a nō

glutinat illū ulc^o quod fit in eo imo cū sanguis
ſuo puenit ad pūis. et nō est ei ſanatio. Dixit
Aut. magis ſana horūz ulcerū sunt ulcera pecto
ris. qz uene pectoris sunt minores et partes ei^o
sunt duriores. unde non sunt ſic apte corrumpti et
putrefieri quare nō multiplicat in ulcere pecto
ris malicia sicut in ulcerib^o uelaminis et pūmſ
et maxime pulmōis. Et qm uirus non remanet
in ulceribus pectoris ymo currit ad ſpaciū eim
quare non mordicat nec corrodit ipm. Sed nō
est ſic in ulcere pulmōis qm multus uirus in
ipſo retinetur et ibibitur in ſpongioſitate ei^o. Et
qm motus corporis non est fortiter ſenſibil^o. i.
maniſeſtus sicut motus pulmōis. pulmō. n. pū
dius dilatur et conſtringit qz pectus. ppter q
motus pectoris reſpectu motus pulmōis poteſt
dici quies et qm pectus ē carnoſus et quidē car
noſus ē magis ſuſceptibile conſolidatiōis. Dixit
Gal. cauſe ppter quas ulcera pectoris facilius
ſanant qz pulmōis quatuor sunt. Prima est
qm pectus mēbrūz ē carneū et sanguis eius ſan
guine pulmōis ē groſſior. unde eius ulcera ſeſti
nācius conſolidant. et pūmſ ei^o caro ē fragil^o
et sanguis tenuis et ideo non poſſunt eius ulcera
glutinari facile. 2^a cauſa ē qm medicīne que
ad curandūz ulcera pulmōis neceſſaria sunt de
ſicantia sunt. s. et ſtēptica. Et pūmſ loc^o longe
est ab ore et ſtomaco. Et neceſſe ē ea multa per
transire mēbra quo ad pulmōē ptingant. admi
ſcent qz illoz hūiditatib^o mēbrozū. Et ſic uiri^o
earūz debilitat a deſicando. Lūz itaqz ad pūmſ
deuenerit nequa qz opus ē in eo faciūt. 3^a
cauſa ē cōtinu^o in eo motus. et ſi ulcerofus ē tuſ
ſis ē iſeſiciens purgans eius ſaniet quod cū ita
ſit ulcus non conſolidat ppter eius motus. diu
turnitates et tuſſis cōcuſſiōē. mēbrūz nāqz ulcero
ſuz neceſſe ē in tranquillo cō quo eius ulcus ſoli
detur. Et 4^a cauſa ē qz que in pectore sunt
uene ſubiles sunt et cum apiunt parua ē earum
apūo citoqz ſolidant. Pulmōis aut uene ma
gne sunt et ſi rumpunt. earūz ruptura ma gna ē. et
tarda ē ipſarūz cōſolidatiō. Et maxime ſi eius
cauſa ſint humores cōſecti acuti ſubiles ad ipz
decidentes et ipm corrodētes. bec. n. ulcerū pū
mſ diuerſitas que ex humorib^o ē corroſiū^o cu
ram non admittit. n. qui hoc moleſtat ſanatiōē
nouit eo qz in hūius habitudine pūmo putrefit ue
lociter ppter humores acutos. Que aut ſunt ali
ſe ulcera de cauſis ſi in ipſorūz principis mede
la apponant patiensqz ciboz medicāuzqz regie
uratur competēt. ad pūſtinā pū reduci ſanitatē
Lūz aut bec poſt longūz iueneris ipz poſſibile
non ē ea ſanari. Sed eam adhibe curā que uirtu
tez ueatur et paſſiōē pūbeat augeri. Diſcor
dia tū uidet ē in uerbis auctozūz maxie gal. et
ſapionis de ſanatione pūis. Dixit Aut. i ul
ceribus pulmōis diuerſi ſicant ſunt medicī in h
qz ipſa ſanant aut non ſanantur. Dixit. n. quidaz
ut Serapio. qz ipſa non ſanant oīo. Et aſſignat
cām dixit. qz locus in quo est ulcus idiget ut ma
turetur illud quod in eius ē apate. et non ē poſ
ſibile ut reſoluatur illud qz currit ex eo abſqz
tuſſi. Et tuſſis concutit et cōmouet et excitat do
lores. Et dolor facit accidere ſaniet multā ppter
humores ad locum doloris fluentes. Et ſaniet
multa apoſtemat locum. Et apoſtema iterūz idē

get maturatione et sic ulcera ut supra. Sicut 8^o por^o malicie eius semper cum reuolutioe. Et p^o pter hanc cam noiant quidaz p^ostis inter egrit^o dines circulares quare dixit Serap. p^ostis que est sedm hanc dispo^oem non e curatio. Et d^o xit iterum. eo qd ad pulmonem resudant humidi tates multe. s. que humectant ulcus eius. Et ulc^o indiget explicacione. Et qm accidit illi cui accit p^ostis febris minuta. s. ebica et exenuatio corp^ois. Et ista duo p^ohibent administrari res explicates quibus indigent ulcera ne addant in exenuatio enz corp^ois. Et p^ohibent admisceri cu^oz medici nis res subtilisantes calidas que habent ducere medicinas ulceris ad ipm ut non fiat per ip^oas augmentu in febre ipsa minuta. Et adduxit et se rapio alias causas de motu pulmo^ois et distantia loci eius a medicinis. Hal. uero. 5^o. de igentio sanitatis dixit. qd ulcera pulmo^ois sanatur. Et ex timant qd motus solus non p^ohibet consolidatio ne nisi adiungant ei reliqua p^ohibentia. Et di xit 5^o de tumam^ois et ponit 4^o q^ontens sic. Si passio erit in cartilaginib^o pulmo^ois aut icurabil^o erit aut difficil^o cure. sed si accidat p^onticulo idu enti canali a pulmo^ois interi^o curabil^o e d^o leui m si accidat ei putrefactio nehem^ois. i. qua corrosio fiat aut discobopiant carilagine que sunt i b^o tus. Et dixit qd si corrosio accidat p^onticulo ipsi an paruz. si studi^o adhibet i principio cura tur bene. Predicta discordi^o sedat Raf. 4^o. continetis dicens. ulcera pulmo^ois posse i p^onci curari et solidari. Sed diuturna non si. ipa. n. coualescit in aliquo tempore opus est qd de dis posicioe illa in pectore remaneat aliqd residuuz solidum sicut fistule. Cohopitur. n. dix^o Raf. cu^o p^ontico iduente ipsaz s. a leui ca discobopif et reddit sp^otu sanguis et saniet. Et b^o quide et uoluit Hal. unde 5^o colligit ait Auic. Quando facit fuerit uulnus sanosuz Hal. dixit qd inca rabile est. qm sine tussis mundificari no pot. Et tussis tumores augmetat et apit uulnus et gro sicles b^ooris augmetat sanies. Sed michi uidet dixit Auic. qd ca sue incurabilitatis sit. qz cum hoc qd mebru^o apatur. uulnus indurat et curatioez recipe no pot. s. t^o cum eo longo tem pore uiuere pot. Auic. quoqz p^odictaz discor diaz sedans dixit qd fmo Hal. in ulceribus pul monis est. qd si accidit a solutione singulari et no ab apate nec a corrosioe b^ooris corrosiut. imo fiat pp egritudine alia. s. pp qua fit simplex uulnus ut pp casuz ul^o p^onticoez et no apatur. tuc duz pmanent uulnera et non fiunt adhuc saniosa recipiunt sanitates. Et si illa que sunt ex ulceri bus ex qbus aduenit sp^otu sanguis et non sunt saniosa et no apantur recipiunt sanitates. Sed que sunt ex apate uel corrosioe no recipiunt sani tates. Et quare n recipiunt sanitatem Auic. adduxit p ca supradictas rones Serap. Et addidit qm si uis m^odicare ulcus oz ut illud facias cu explicatiuis facilitantibus sp^otu. Et iste sic leni ficates sp^otu sunt lenificates ulcus cuius p^ora ritum ulcus requit. Et dixit Auic. si admini stras medicinas frigidaz ipe sunt tarde penetrā tes et si sunt calide ipe addunt i febre qua coican tur ulcera pulmo^ois. Et si explicates ipe p^ohibet p^osolidatione ulce^o. Quis eim ulceru cura est explicatio. et p^oprie b^ous ulceris ad qd ueniunt

humiditates et desuget de subius. Dixit Raf. 4^o q^ontens. ulcus pulmo^ois accides a corrosioe incurabile est. qm huius ulcus putriduz sit. Et inde segit qd in toto corrodit pulmo. aut in statu corrosiois desiccatur pulmo. et indurat. Ita ut n possit amplius solidari. Auic. dixit ulcera facta ab humore corrosiuo non sanantur nisi recit^o centur in spatio in cuius simili oportet ut ulcus induret et fiat fistula que no solidat oio. aut di late^o ulcus adeo donec corrodatur totum corpus pulmo^ois. Et dixit in ulceribus factis post apa q^ontens aggregant iste eadem intencioes. i. cae. Dixit p^odictator Razo et quasi a cau pot p^ost^o curari. Et erit hoc p^ocup^o qm fuerit in p^o et ante^o accidentia terroris induxerit. et maxie si in p^ont pulmo^ois plurimu se mouentibus non euenit. s. in pte eius qd min^o mouet. Notat quida qd ois p^ostis uera est p^onticosa et mortal^ois in una dicit p^onticofior alia. no qz in uno aliquo domine sit mortal^o et in alio no. s. sic dicit quia citius p^oducit ad morte. Et p^ostis in appatis ad eaz est lenior qz a minoi ca inducia. et in eis est p^onticofior pp debilitates uirtutis eoz et pp p^osecutione cae p^oseruans. Dixit Auic. mul toties tussis in p^onticis fit nehemens et p^oducit ad sp^otu sanguis q^ontinu. Et si curet tussis eoz euz p^onticofior sp^otu moritur cum lenitate adue niente eis. i. euz fluxu u^oris pp exuberantiaz me uel cum lenitate. i. cu defectioe banellitus pp coar tationes me licet uideat allementari ex egritudine flu xus sanguis. Si ho dimittit tussire moritur cu sp^otu sanguis. Hal. 4^o de interioribus dix^o ponens passiones pulmo^ois quas raro repiunt euenire. Quidam subito tussiedo screant maz qua si subites colericas inter rubeas et citrinaz que quidez aliquato tepore se augmentas remasit. Et postea eaz febris tenuis secuta est et incidit in p^ontis et corp^ois cōsumptioez. deinde tussiedo etecit sanies. Et post quatuor mēses etecit paz sanguis euz sanie mixtus. Et cepit corpus eius p^osumi et febris augeri. Et tandem magnam q^o tates sanguis exscreant et febre augmentata et p^ontie deficiente mortuus e in moduz p^ontico rum. Uiditqz alius sex mēses eodem screat se. Et alius ultra sex mēses et cum oibus nostris auxiliis attributis eis nullus euasit. Dixit Raf. 4^o. continetis ex primo cap^oo questio nuz epime. Et quedā spēs p^ont que tenet calidi tates mala et crudelē. et e breuis coadunatiois que spēs non ondit oio digodem in sp^otu. aut si ondit sp^otu erit fetens et paucus et ortat eo qd ascendit an paruz. Et est et alia species no ma la sed longi temporis que pfecte digerit et breui ter et facit faciles fieri sp^otu. Et e etia alia spe ties p^ontis accides sine febre qua antecedit tussis diuturna et sp^otu grossuz et uiscosuz minus sile glutini p^ontis absqz caliditate aliqua oio et non fit hec species p^ontis ob cam ulcerari p^ontis s. z assiduitate reumat^ois descendentis ad eu in q^onta te multa et ex stricatura canaliz pulmo^ois. Et sic macrescit corpus ex q^ontate tussis et banell^o an gustia. Corp^ou quedaz sunt apta para cadere et icurrere p^ontis ueraz ex biudine ipsoz et que dam ex complexioe. Et quedaz ex etate quedaz ex sexu et quedā ex dispo^one mebroz suoz ma gis qz alia. Ex habitudine quide dixit ypo.

libro de aere et regione et ponit a Rasis 4^o cōtinētis sic habentes cor^o solida sunt ad ledendū uenas de partibus interiorib⁹ pulmonis magis apti q̄ habentes cor^o hūida. i. lenia molia. et per consequens ad p̄fūz qm̄ dixit Rasis. quicunq̄ pati sunt ad spūz sanguis de pulmōe pati sunt ad p̄fūz. Et Aui. dixit cor^o dura spissa ppter illud quod accidit eis de eruptione uenarū pata sunt ad p̄fūz. Dixit Serapio. ea que uelociter apta sunt ad suscipiendū hanc egritudinem scdm̄ q̄ antiqui dixerunt. sunt quorū pectora si ea quibus non est concanitas ita q̄ sunt eoz spatule stricte denudate a carne eleuate emittētes retro sicut ale. quapropter notantur alata. Dixit gal. spatulas hnt ad modū alap. Et ait Rasis. i. brachia remouēt a laterib⁹ et sunt sicut ale. Et suscipiunt dixit Serapio. illa ē corpora quoz colla sunt longa et gulle emittētes et pectora sunt stricta. Dixit Aui. pati ad p̄fūz sunt alati hnt res pectus strictū et spatulas nudas carne et proprie posterius elus. Et habentes spatulas declinēs et ad anteriora incedēdo et quasi uniuersū eorum sunt due ale et quasi spatule eoz sunt absces ab adiutorio ante et retro. Et habentes colla longa et inclinantes ea ad anteriora. Et q̄q̄ pcedunt guttura eorum et p̄hemēt. In pectoribus quidez eorum multiplicatū uēositates et inflatio ē in eis ppter debilitates pectorū eoz et de bilitate uirtutū eoz et paucitate caloris in eis. Et iste uēositates p se et etiam attrahēdo materiā possunt esse causa p̄fūz. Ex complexiōe quidez magis apti dixit gal sup 4^o epidimiaz et ponitur 4^o cōtinētis habētes complexiōe frigida et p̄prie humidam. q̄ apti sunt ad fluentia guttarū. et ideo apti sunt ad p̄fūz et sūt habentes capillos rufos et cutes albam. et p̄fici culos rubeos in ea et declinantes ad rubedinē et glaucitātē oculorū. Et Aui. dixit. complexio susceptibilior p̄fū ē complexio frigidior q̄ talis ē que multiplicat catarrhos. et hōz forme sūt leues albe declinātes ad subalbedinē. siue flauitatez. Ex etate uero ypo. 3^o. affo. in affo. Adolecentibus uero et p̄fūz notant iter egritudinē que accidunt iuuenibus. Et in 5^o. eoz dixit p̄fū a. 18^o. anno et usq̄ ad. 36. inasceit q̄bendēdo per ipm̄ tempus puberes et iuuenes. Et cā ē dixit gal. in ymento dicti affo. adolescentibus hō et q̄ puberes et iuuenes sunt ordian mouib⁹ fortibus et fati gantur. unde disponitur fractiō uenarū a causis p̄mitiuis. disponitur etiam eis ppter sanguis obulitiōe ex feruore colere que multiplicat in eis. Non autē sunt puberes et iuuenes apti p̄fū ppter multiplicatiōe catarrorū cum scdm̄ p̄m non multiplicetur catarrū i eis ppter fortitudinē digine ipsoz et alioz uirtutū nālūz et ppter caliditātē et siccitātē q̄p̄onē eoz cōsumētē catarrhos. Dixit gal. 3^o. affo. in cōmēto affo. Ultra uero hanc etatē et. multi moriunt p̄fūci in etate prime senectutis. Nam spuentes sanguinē in iuuentute in p̄fūz trāseūt i senectute et moriūt. Rasis hō 4^o q̄nētis. Ait. dico hē scripsit hīc fallaciā q̄ uidet q̄ uita p̄fūci durat p unū añū. Dix. A. etas i q̄ mlti plicat p̄fū ē illa q̄ ē inter decē et octo años et usq̄ ad euentū trigēsimum. Et ex dictis patet quomodo diuerlimode flāci et colerici sunt dispo

siti suscipe p̄fūz. Pueri hō non sunt pati ad p̄fūz ppter fortitudinē suā et uirtutū nālūz et paucitate ebullitiōis ex paucitate colere in eis. Dix. Mesue Razo p̄ngit hec passio pueris et senibus et si cadunt interdū senes in illaz occultari pōt i eis et diu uinere. Et senes nō sunt ei appati ppter siccitates et duritiē corporū suoz et pulmonū eoz qua nō de facili patitur a catarris et remissionē feruoris sanguis in eis. Ex sexu hō qm̄ dixit Gal. sup 4^o epidimiaz. Mulieres aptiores sunt ad p̄fūz uiris ex frigidiūte q̄p̄o nūz eaz et angusto pectore ipaz. Ex d. spōne hō mēbroz suoz qm̄ dixit Gal. quibus capita uelociter replent et inde discentrāt gutte ad pulmonē apti sunt ad p̄fūz p̄cipue si gutte calide sint et acute. qm̄ ut dixit ip̄e sup 6^o. epidimiaz hntes ipas guttas calidas et acutas nō p̄t eas p̄nere in pulmone donec digerātur et per spūz eiciant eas. s. per antecessiōes ipaz gutaz in pulmone Si hō gutte sint sine acuitate p longas moras digerūtur et per spūz eiciuntur. Si hō remanērint ppter aliquā occasiōē ob punctiōē uebementē eoz tussis uehemens expectat. Et sic ex ista uehemētia tussis pōt in pulmōe uena scindī et sic p̄fūz sequi. Et subdit q̄ ex assiduatione fluentie guttarū seguit oīo p̄fūz. Et Aui. dixit. si cūz. s. p̄dicia habitudine est debilitas cerebrorū ipoz recipientiū ab alijs mēbris supfluitates. s. que postea cadūt in pectora eoz et nō digerūtur ibi. tūc cōplēt dispōnes appare ad p̄fūz. et p̄prie si fuerint hōres eoz colici qm̄ soli sunt cā catarrorū acutoz. mixti et cum flāciis sunt cā salforūz. Dixit Serapio q̄ si agregant in eis due p̄prietates. s. malitia q̄p̄o nis pectoris. s. q̄ sit strictū et debilitas capitis ē illud plus ad suscipiendū p̄fūz. Et Rasis. 4^o q̄nētis. aut b̄q̄s reumata discurrūt nimis ad pectus apti sunt ad p̄fūz et maxime si gutta fuerit acuta et pectus strictū. Nō si q̄p̄o fuerit calida colerica paucē carnositas erit apta in ulimitate ad p̄fūz. Et quidaz addunt p̄diciū q̄b hntes collūz gracile et crura tortuosa hntes p̄m canal nariūz strictū ut non debite ualeant supfluitates cerebri expurgare. unde defluant ad pulmonē. Et quos frequēter et sepe inuadit grātis tussicula cum punctura spatulaz aut milaz et fuerint facile irascentes pati sunt ad p̄fūz. Et corpora hntes spissa et dura et silz graciles hntes uenas dispositi sunt fractiōi uenarū et inde ad p̄fūz. Et dixit Serapio. bec egritudo nō accidit illis quoz spatule sunt q̄for mes pectoribus eoz nō adnere cūz eis. Et sunt carnes eoz et ossa grossa et nō sunt gulle eoz. s. epiglotti emittētes. hys cū non accidit spūm sanguis nisi raro ita q̄ accidat p accidens necessarius ut cāum et silia. Et Rasis. 4^o q̄nētis. Corpora hntia spatulas adbesas pectori hnt carnosas et collūz grossūz remota sunt a passioe spūz sanguis et raro licet q̄n̄z occurrat eis spūz sanguis ex cā magna faciente necessitate ad hoc. Et per q̄sequēs isti nō sunt pati ad p̄fūz. Dixit Ipo. p̄mo de aere et regione et ponit sic 4^o q̄nētis. habitantes in regiōibus frigidis apti sunt ad scidendū uenas de p̄fūz interioribus pulmonis et sic ad p̄fūz magis quā habitātes in regiōibus calidis. Dixit Aui. p̄fūz

in regione frigida est plus pp illud qd accidit de
ruptura uenar et sputo sanguis plurimo pp ca
tarras viscosos et durities uenar. Et tepus
in quo multiplicat pusis est autspnus maxie p
pter iordinatione eius et frigiditate et siccitate
eius sine claudentes supfluitates. Dixit Gal.
3^o affo. Egriudines ho 2^o pusis pnt est ulcus
pulmōis nō p se cōsequat ad siccitatez aeris qz
siccitatis p se nō est facere defluxuz bñditatez
in pulmone s3 potius phibere illuz exsiccano
bñditates. Nec ē est siccitatis in mī desiccare
uenā et indurare eas ut ex tali iduratiōe franga
tur ut manifestat in cicis et calefactis qz in ta
lez fracturā non incurrunt. Razo ergo in siccis
qst tūc dñbus accidit pusis uera et tūc maxie in
multis apparis ad ipaz. Cuz ergo dixit Ipo.
in dicto affo. q in siccā qst tūc dñbus sit pusis intel
lexit de pusis nō uera. s. corpis exsiccatiōe absqz
ulcere pulmōis. Dix Ipo. 3^o affo. q si etas
siccā et bozealis fiat autspnus ho plurius
et autspnus quibusdam accidit pusis. s. apatis
ad ipaz. Et Aut. dixit. Qñs multiplicat pus
qñ etate bozeali siccā succedit autspn? pluri
sus. Dixit Mesue. tepus magis pusis ad faciē
dus cadere in pusis et qd uehemētus nocet fa
cis pusis est autspnus. Et qstatio bozealis
multus dñans et pōpue qñ pcesserit auster. Et
qstatio austrina qñ pcesserit bozeas. Et regio
bozealis multus frigida et siccā. et cū ei po
tus huius. et que hoc cursu pcedit.

Signa pusis alia sunt generis et alia
spēz. Et signa quidē generis
multa sunt. Quoz primū est dixit Alman. cum
aliquis partē carniū diminutū post tūm ex
acuta uel cronica passione et sputo sanguis aut
saniet pcedente. pusis patit. De signis quoqz
generis dixit Aui. sunt ut consideret spūz sa
niet cum signis saniet ex forma sua et colore et
inspiratione. i. grossitie et alius 2^o qd dictum est
in empirate. Sanies tñ qñs expellat cum
spūto. cum possit esse sanies empiratis aut ab
alys ulceribus pectoris pcedēs ut supra dictus
est transiens p porositates pānculi uelantis pul
monē in orificia cānularū eius et spōgiositatez
sbe eius neqz de huius saniet trāitu admirādū
ē. Dixit eis Gal. et ponit. 14. qñtēis sic. Qui
admirat de ingressu saniet ptenie in spaciōsita
te pectoris de pānculo pulmōis ad cānas ipi
quare nō admirat de sanguine grosso qui egre
dit pelles penes ligaturaz ossis fractū. Cum ipe
sanguis ueniēs ad ipm locūz nō hēat supflum
grossiciez sup grossiciez sanguis nālis in modū
ea qñtate. et suba pellis sit grossior siphac cō
tinēte pulmonem in qñtate matori ualde. Ideo
sanies exiens ch spūto nō est semp certus signū
pusis nec sufficiens ad indicādū de ea nisi se
queret post spūtu sanguis aut nisi post āpa ei.
In hys eim duobus cābus est signū certus sed
sine hys nō est certus. Medicus ergo uisa sa
nie in spūto nō d3 statim iudicare pusis adesse.
qz aliqñ fallant. semp tñ suspitōez habere d3 ne
adsit aut ne futura sit. 2^o signū est febris et
īpa quidez dixit Gal. ut 4^o ponit qñtēis. est
insepabilis et subtilis qñs 2^o euz cotidiana
et dicat subtilis. Et Serrap. dixit comitāē
illum cui accidit pusis febris assidua multa

minuta. Et Aut. dixit. febris minuta insepabil
minuta Dixit. dñ. i. siccā non uaporosa. Et aut
insepabilis dixit Aut. ppter uicinitatem cordis
cum loco egriudinis. Et potest esse etibica et
potest ēē putrida etibica ppter inflammationē cor
dis sequentē ad non congruam euēntationem. Et
putrida ppter uapores saniet putridos coicatos
cordi. Et qñqz est alia febris putrida pce
dens cursu aliozū humorū qui putrefiunt. Et
erit aut quartana aut terciāna aut cotidiana. Et
deiorior earū dixit Aut. ē quartana. Et adhe
deiorior esset qñtana uel septima quia significat
maiorē exicationē et consumptōez. Et minus
mala ē cotidiana. Et terciāna in h3 modis iter
eas quia significat minorē exicationē qz quar
tana maiorē qz cotidiana. Et iste febris pnt
ēē sepabiles pcedē et possunt ēē cōtinue insep
abiles pporcionales. Cum ergo dixerit auero
res. febris insepabilis intellexerunt de etibica. q
tñ non semper ē in principio pusis. sed ut plim
non longe a prima supuenit. In principio. n. p
esse pusis sine omni febre ut cū adhuc ulcus fue
rit paruū pauce saniet. Et sic intellexit Mesue
cum dixit pusis aliqñ sine febre ēē. Et h3 ē
inuit Azaram? capitulo de spūto saniet. ueritas
tamen est q non diu stare pōt qñ febris adsit p
pterea q cor inflammationē ppter idebitā euēntatōez
et ppter uapores putridos ei ab ulcere coicatos
Et febris quidē primo supueniēs pusis plim
ē putrida. uerūm non diu stat quā affocet si bi
etibica qñs facilius in pusis calitas extranea con
firmatur in corde et sba eius ppter longā et ma
lā dispōnez quā recipit cor ān pusis a causis ad
quas pusis sequit que ex longo tempore cor de
sicando et calefaciēdo ipm disposuerat ut faci
litate in eo febrilis cōfirmaret calor. de qua febre ut
supra dixit gal. q ē insepabilis subtilis et minuta
qz subtilis et gracile efficit corpus ipz qz dimi
nuit. Et ē dixit gal. augens pprie i nocte. Et
pprie patiunt hoc omnes patietes febre sbit
lem. Et Rasis ait. dico q in nocte humectat
corpus sicut humectat post cibum licet in diuer
sis horis datus eis fuerit. Et qñs auctores
dixerint hoc pprie omne signū febris etibica
ruz intellexerunt et oīz dispōnez etibicis febris
bus consiliū. Et sic uoluit quidaz q hoc sig
repiatur in illis putridis sequentib? pusis qñ i
eis ē corporis totius ariditas. Cum ergo uapo
res a cibo eleuati ad mēbra pueniētes in eis dis
pergunt faciunt ea pcepere nouū modū cū
caloris aridi mēbrozū. Cā aut quare magis
in nocte qz in die pceptat istud signū in istis pu
tridis et in etibicis etiā dicta est in sermone 2^o d
signis etibice. Et hic etiā dicit. et est q nox na
turaliter est hora in qua cibus in cena sumptus
melius digeritur. et copiosius tradit nutrimentū
cuius cibi uapores plures sunt qz de die qñ in
nocte etiāz magis retinētur et non resoluūtū sic
in die quare magis humectant. In nocte etiāz p
amplius sentiunt omīs alteratiōes qz in die. Di
xit itaqz Aui. febris sit uehemēs pusis euz ci
bo in nocte scdm calidaz partē noctis et hoc cū
sit uehemens in hys etibica. In quibus etib
inuit q hoc etiāz accidit in alys febrisbus que se
quuntur ad pusis qñs nō sunt etibice ut pcedit
dixerunt. qñm cum eis complicat etibica tē erit

hoc signum manifestum apparet. Ad dicens
signum sequitur. 3^m q^d facies in eis sit toruata
lis. Dixit Serapio. Consequitur ei cui accidit pus
extenuatio corporis ppter debilitate nutritiue
iporum et ppter caliditates febriles resoluentez
et consumentez humiditates corporis nutritiue
les et radicales et succellue augeatur extenua^o et
donec perducatur ad facie toruatales. Dixit gal.
habent concavos oculos acuta nates et tempora
plana. Et Paulus dixit. oculi sunt unctiosi et
clinantes ad albedine et citrinitates. Dixit Rasi
quantitas oculorum inseparabilem o^o febre febrile
et diuturna coseq^t maxime si siccitas e^o erit ma
nifesta. Dixit auic. Et accit pus appnt signifi
cationes quas diximus i fine capli empiricis. Et
hoc pp consumptionem quoniam uirtutes eorum
debilitant a retentio nutritiue et regimie eius
et caliditas resoluunt et liq^ufacit. Et q^d de die in
diez per amplius pcedit q^dsumptio ideo o^o hora
magis supfluit. 4^m signum est sudor qui acci
dit eis ob cas debilis virtus eo q^d nutritiue
iporum uelociter soluit ut dixit Rasis 4^o q^d in
tis unde dicit q^d in pusillit et dispoit ad pusis
frequenter accidit ut in sompno sudet q^d hui ba
nelius angustio sum cuius angustia in sompno
auge^t. Et tunc uapores qui in uigilia solebant
excludi expellunt per poros carnis huius cuius
Ideoq^z euz no sit in sompno calor acut^{us} in cure
resolues illos in sudorem conuertuntur. Et coa
diuat aliud ad hoc debilitas retentue eoz. 5^m
signum dixit Aui. si in sputo sunt crulle no rema
net dubietas qn sit pusis et maxie si cae iam p
dicetes ad pusis iaz prierit. 6^m signum dix
Aui. Qn sit color plubius in p^o pusis. uer
ipius rubedo sit euz ascendant uapores appare
eum in pusis rubor pomt maxillaz fumi calidit
et igneis eleuatis ad faciez rubificatibus poma
illaz si euz in pipleumonia et maxie exntibus in
pomis ipis mltis uenis et pomt ppinquis. Et
Rasis dixit 4^o q^d in uenis. Maxille rubefit ob
calefactione pulmonis et tussis eo q^d subleuant
uapores ad caput ex pulmone. Et ait. Dico q^d ex
ifestatione tussis multiplicat in facie sanguis et
inde rubefit maxille. 7^m signum dixit Aui. ex
tendunt colla et duo cornua frontis et pprie qn
firmat. colluz eim extendit pp siccitates et p
beminet duo cornua pp q^dsumptione carnis iporum.
littera aut exterior dicit extendunt et hoc cum
hanelat. 8^m signum inflant pedes eoz in fine
diez et apant pp corrosionem h^ooz et mortifica
tionem caloris inati iporum pp corruptionem cople
xiois. Dixit eis Paul^{us} q^d pusis accidit apa
mole in extremitatib^{us} sicut ydropicis et huius
pponez malaz. Et Rasis dixit 4^o q^d in uenis.
Apata sunt in pedibus. qm huius. mebru ex re
motioe eius a corde uelociter dat incit ad mor
tez. Et hoc est qn plonget tepus passionis. Et
dixit iterum Rasis. q^d ampule sunt in corpibus
eoz ob colectionem h^ooz corrosiuoz in eis. 9^m
signum dixit Aui. qn accidit eis iclinatio ad abo
latera na accidit eis ptractio ad ambo latera et
induratio pp siccitates. 10^m signum dixit Aui.
pusis eoz est fixus ualde. i. est durus et est cu
uelocitate p^o. 5^o in dymanudoz dicit cathe
ticis et pusis pusis est lapsior et tuc mores
iminetem futuram ostendit. 11^m aut signum dixit

Aui. post illud. i. inclinatione ad latera accidit
eis rugitus in uentre addita uentositate pp debi
litatez et trabunt ypocodria ad supiora et uebe
mens fit tussis. Paulus aut dixit erit rugitus
in uentre cu attractio ypocodrioz ad supiora et
sui uebementi. 12^m signum destruit appetitus
cibi pp debilitatez uirtutis naltus. Dixit eim
Rasis. 4^o q^d in uenis. defecit post tepus huius ap
petitina ex defectu huius nutritiue. Dixit
Paulus. erit defectus appetitus cibi. 13^m signum
dixit Gal. pmo de interioribus. et ponit a Rabi
in 6^o p^ocula incuruatio unguis pusis significat
cuius cae e^o ulcus pulmois. Dixit. Et q^d cor
pus incipit arefieri et extremitates incuruari
et capili cadere pp puatione nutritiue tuc iaz p^o
sis uera est. Dixit Rasis 4^o q^d in uenis. flexio
unguis sit ex liq^ufactione carnis sistens sub ea
que ipaz derinet et ex utraq^z parte stringit. con
sumpta enim carne sustante ungui unguis con
stringitur et gibbatur. 14^m signum dixit
Rasis ubi supra. dico sicut uidi in affo. ypo al
teratio mentis accidit pusis et hoc ex debilita
te caloris inati. Et iuxta qd fuerit p^o exin
etioni i ta auge^t in eo alienatio. 15^m signum di
xit gal. pmo de interiorib^{us} pusis habet hane
litz fetent. Et Serapio dixit. et cu multitudi
ne fetoris odoris eius q^d ascendit in tussis et pprie
quando pomt super prunas. et hoc significat de
bilitate digestie mebru in quo e^o ulcus. Dixit
Paulus. e cum sputo mali odoris nimis. o^o in ut
prune sunt pporionate sputo ut non sint sic pan
ce q^d non resoluunt ipm in ifumoz nec tam mte
q^d subito consumat illud. Et debet hoc odo
rare aliqua uilis psona et referre medico. 16^m
signum qm pusis sunt scdm p^o cu constipatioe
uentris. qn in dixit Aui. soluit uenter eius p
pier debilitate retentue. 17^m signum dixit gor.
adeft dolor in spatula sinistra. Et gilbert^{us} dix
q^d e familiare signum dolor spatule sinistre usq^z
ad humeros. 18^m signum ledit patiens ab ispi
rande cuiuscuq^z aeris excedens et calidi et frigi
di. Et ad ultim^{um} dix. Vera. se ad eos dissolu
to. i. fluxus uentris et istud est propter debilita
tem retentue. Et destructio appetit^{us} ppter debi
litate uirtutis q^d ifluit disordinu. Et ad ultim^{um}
res que ascendebat euz tussis abscondit. et hoc ex
dixit ipse in inceptioe pusis male que couertit
ad uebementia et malicia. Et significat tunc q^d
materia e indigesta cruda imatura quare no asc
dit. Sed cum in statu egritudinis accidit. h tunc
significat ppinquitate mortis. quod est quia
uirtus in statu egritudinis debilitat adeo donec
non potest mundificare supfluitate et confrigun
tur uis hanelius. Consequit. ergo prefocatio p
pter sanies et humiditatez que egrediunt euz spu
to et mors e euenies subito.

Signa spectant scdm cas dixit Aui. Illi
pusis quoz causa fuit humor co
rosius exspuit salina que habet sapore aq^z ma
xime salam ualde. Dixit Paulus cum ppleu
monti sunt pusis demigrabunt. In pusis
ex causa calida sputus erit citrinus uel croceus uel
subrubens. Et diminutio corporis cito uebeme
ter et manifeste augeatur. Et in factis a ca fria
sputus erit gibbosus limidus et non sic mani feste
macrescendo procedit patiens. cognoscit etiam

causa calida et frigida per alia signa earum. Et in
pustulis ex catarro adderunt signa catarrhi de re
laxatione et nullatione palati et spui habundantia
et incommensurata lacrimarum. et alijs signis dictis
capitulo de catarro. De pustulis curabilibus dixit Gal
super 2^o epidemiarum. Et ponit a Rasi 4^o quatuor
tis. pueri a tempore dislocationis ipsorum usque ad
tempus perfecte etatis deliberant de morbis diffi
cilibus ex uirtute augmentata in eis et proprie a te
pore in quo nascuntur pili in pectinali. Et ait
Rasis. dico proprie eo tempore deliberant de ul
ceribus pulmonis eo quod in eis curant de leui eo
quod in eis consolidant. Et ethica eis non accidit
ob humiditatem et plene corum. Et ego dixi Rasi
sis. uidi huiusmodi ulcera pulmonis nimis perniciosa in
piplonia et curata fuerunt perfecta curatio. Et
dixit. uidi nascituram in plene coadunata spiritus
sanguinis. et deinde sanies et sanata est in puero
quinque annorum. Dixit Aui. hoies magis susce
ptibiles cure pustulis sunt infantes. sumes istam
pro tota etate puericie usque ad 4^{am} annum. quod uir
tutes quarum operatio est consolidatio et restaura
tio sunt fortes in eis. Et quod eorum corpora ex mo
licie eorum sunt consolidabiliora. Et quod sicut fa
ciliter euaporant ita facilius restaurant. Et
mulieres etiam sunt magis susceptibiles cure
pustulis quam uiri. Dicunt. pustulis curabilibus et pue
ris et pinguibus et carnosius et mulieribus propter
dictas causas. posse longo tempore palliari. Et
addunt. Et in senibus propter siccitatem eorum. Di
xit Gal. super primo epidemiarum. Pustulus in quo
facilis sit digressio spui et emissio eius durabilis erit
per longum tempus in uita. Atque in pustulis imposs
bile est spiritum digerere. si perfecte et ideo difficilis est
emissio eius et si emissus est. parum erit. Dixit
Gal. 4^o de ingenio sanitatis. Eorum qui sunt du
os uel tres menses ad me uenerunt non olem euase
runt. In quibusdam. non aperi factus est curabile. Et
eorum in quibus aperi in uulnus conuersus est cum
febre nullus ad sanitatem rediit. Item qui ex eis
rectam uiam secuti sunt inuamentum habuerunt quoniam co
rum uulnera non dilatari non magnificari ultra ualuerunt
et ideo longo tempore uiri existerunt. Ul
nera quoque pulmonis coniuncta cum malis et cor
rosiua humoribus si malicia fuerit non multa
contingit liberari ut patuit in dña Romana de
qua Gal. ibidem locutus fuit in ex^o. Si uero
malicia sit multa sunt incurabilia. Ait Gal. Ad
hi uideri quod hys solis uulnera sunt curabilia quibus
mali humores roditur sunt hys uidelicet quod dum ex
spuit saporem sentiunt aque marine. Et ratio in
curabilitatis eorum est. quod in curandis malis humoribus
longum tempus necessarium est. Et in tempore pro
longato necessario unus de hys duobus contingit.
Nam aut uulnus induratur et fit fistula et sic fit in
curabile aut putrescit et cum eo totus pulmo. Et
isti mali humores sicut inuit Aui p^o 4^o sunt aut
colera aut mela adusta aut flegma salis. Dixit
Derrap. scias quod ulcera pulmonis que accidunt
ab humore malo et corrodunt non sanantur penitus.
Et assignauit dictas causas Gal. Et si uel uel quod fit
in eo absque corrodione postquam perierit ei tempus lo
gum non sanat penitus sed possibile est ut aleme
ita ut non magnificet neque corrodatur neque excedat
locus suus. Sed si medicatur in principio sui aduentus
sanat integre. Et Rasis 4^o continens dixit

omnes species pustulis esse curabiles dum non accidat cor
rosio. Dixit enim Aui. ulcera pulmonis magis
salua sunt illa que sunt de genere cruste. i. que
sunt huiusmodi crustas. Et intellexit quoniam crusta fit in
eis per ingrossationem humiditatis residuum a
libris ulceris quod ista crusta est bona propter pusillum
ulcerantis et propter fluxum sanguinis quod stat ista cru
sta aliquo tempore et postea cadit et hoc est melius
quam si continue fluere sanguis et humiditas. Sed
si hec crusta fuerit propter humores multos ad huiusmodi
acutus propter adustiones uel propter aliquam humiditatem
acutus sibi admixta unde corroditur et humoredo
facit elebaram siue crustulam si si facit imperigano
non esset tale uulnus magis saluum. Imo talis crusta
esset mala denotans malas propteriones et malis humo
res. Dixit enim Aui. quod illa crusta est bona. quoniam
non est illis causa in propterione et in ipso humore qui
faciat uulnus sicet imperiginosus. Et de pustulis
eius crusta bene dixit ipse. quod quoniam accidit pusico
ut propter quod cum eo pustulis perdurat cum spatio temporis
satis extenso. Et si uel extendit a iuuente ad
senectutem. et maxime esset hoc si uulnus faceret ta
les crustas tarde remotis. Dixitque Aui.
quod uidit mulieres que uixit in pustulis circiter 24.
annos aut plus propter. Senilis recitat se uidisse pe
ruse mulieres que uixit ultra. i. annos cum ulcere
phimosis cui omni anno reuertebatur spiritus san
guinis. Et dixit Senilis quod si pustulis multus
ipsorum in pulmone quod significat per spiritum sa
niem copiose ex extenuatione mela et febre ethica
et alijs similibus signis. non est spes de liberatione.
Si autem ipsorum modicum et sit sine sanie aut
eius pauca sanie. possibile est quod sanetur si cito suc
curatur et antequam ad uulnus sequatur aperi. Et si iam
icidit sanies. tunc signum mala non aperi spes haberi
potest aliquid. Unum 302 recitat plures causas eorum quod
postea uis fuerit sanis. Et considera hoc. et casum
que recitat gullus et alia possibilia raro eueni
tia que cum eueniunt sequuntur indiuiduales condi
tiones. Et dixit 302. 10^o ibidem. ones libera
tas fuisse et consolidatas de ulcere pulmonis pa
scentes herbam nobis ignota. Dixit Gal. super
3^o epidemiarum. et ponit 4^o continens. Pustulis
pessima indicatur et uelocis periculi quoniam cum ea co
ponitur febris quartana. deinde duplex tertiana
deinde cotidiana. Et dixit primo de interiori
bus. et ponitur ibidem. Si per tussis et cetera aliquid
pars canalus pulmonis sicut anulus erit in plene
uulnus. maximus tamen impossibile est quod sit 8 annis
magis plenis quoniam si anuli ipsius magni so
luti fuerint de ligamento ipsorum antequam hoc fie
ret morietur. Et si electa fuerit aliqua guttas
uene de pulmone erit. et non de canali eius. quoniam
uene que sunt in canali plenis sunt sicut capilli.
Iste tamen textus primo continens sic habetur.
Si quis corpus annulosum creauerit tussiendo
intelligemus magna uulnera in pulmone esse. quod
si hoc corpus carilaginosum in toto fuerit celo
s. in eo quod est inter guttur et pulmone impossibile
est in eo magna uulnera fieri. et illius magnitudi
nis fore prius. non. quam ad illam magnitudinem deueni
et patiens morietur. In pulmone uero possibi
le talia uulnera nasci est quia per suas humiditates
putrescunt et ex acutorum humorum distillatione ro
duntur. Item quia anuli pulmonis parui sunt et
parui putrescunt et parui mune. unde eius solus

in a pelliculis in quibus aligati sunt extra exchit
Qui uero in gutture existunt non sunt hy n. car
ilaginosis sunt et duri et grossi et pellicule quibus
alligantur subtiles et non firme. Et nos qui
cum tussi scirent frustri uene pui uidim? et per
bano^{am}. credimus ipm de plone fuisse uene. n.
que sunt circa pulmonis collum exiens quasi ib
tillimi sunt pilli. Et nos et uidim? dixit gal
quedam timentes scirentes quodam pellicule frust
grossius et uiscosius sputo mixtus quo uiso itellexi
mus carnes de corda fuisseque est in interiori p
te gutturi unde fuit fistula que epiglottis dicitur
eussit hanc passionem que non certificatur? enasu
rus quia uox eius bassa erat. Dixit Auic. illud
quod spuitur de uenis si est magnus et ex pulmo
ne et si est paruus et ex canna qnz. n. expulsi anu
los et cor? uenarum et hoc contingit qm appropin
quat mors. et qnz etiam anulos ex canna. et non e
b nisi ex ulcere magno. Dixit ypo. s. affo. qm
qz a pusi molestant si spuitur quodcumqz ex spu
ritu graue fetet super carbonem fufus mortale. qz
significat magnam putrefactionem in pulmone et spi
ritualibus qz e icorrigibil. Et qz e uehemens et cor
di ppiq? n. p. uita diu stare cu ea sicut et dixit
Auic. 3. io. capto. de pure. Et uerificat in
hys in qbus non p. uenit ferere spuitur maxie in
pueris et iuuenib? Et spuitus qdes significat
pusis esse mortales p. tria. pmo per sui colores si
fuerit luidus hie aut nigrum qz significat aut
nals calor exstinctione aut uehemens in spba
libus aduersione. 2. per natam aut substantiam
eius in aqua ptecut. Dixit Auic. debet spuitus
effundi scutelle. aqua plene et si cito ad fundum
descendit scutelle putrefactio denotat. descendit
aut ad fundum spuitus puritudo qz in eo pp calidi
tates extraneas resoluunt qd subtile remanet ter
reus grossius unde fundus petit. Et p hoc distin
guat a sputo flico no putrido qd supeminet aq
et no descendit ad fundum eo qz flla est extensum
multus de acre hns in se inclusus. Dicit. sanies
descendens ad fundum denotat pusis qfirmataz.
Et cuqz ias descendit ad mediu aque tuc ias pat se
ad qfirmataz. Dixit Hilbertus. Qnz qtingit
qz sanis spuitus miscet sanioso et ex sui pmiuioe
supnat saniosus cuqz eo. quare cuqz uirga coralli
uel ficus optime diuidat. in ea naqz diuisione si
qd fuerit saniosum petet fundum. Et dixit. si
spuitus in pleni receptus de nocte si de mane aq
calida sibi supinfundat appet grossicies qdas et
in fundo residet signu est mortis. 3. spuitus
significat per sui odore. Et hoc qn spuitus taliter
calefit ut effumet seu uaporet sicut cum pbiat
sup carbonem ignitos. nam aliter no bene p. p
tur fetor ab eo. Et cu pbiatur sup ipos carbo
nes debz medicus p. cipere astanti uel alteri uul
plone ut supra dicitur est ut p. cipiat odorem eius
et quez p. cipit et referat. Et si grauez p. cipit feto
res tuc est illud de quo ypo. dixit. Et aut non
grauē. no ē illud. Non oē spuitus qstūqz nāle
carbom? effusus ignitus malū reddit odorem
qz flāma pp nūmaz et citā eius actionez in ipm
ita cito qsumeret fumū eius q no posset p. cip
odor eius. Querit aut quidā quare est qz p
egōnis et urine odore possum? si gnificare qz uis
no calefiant sz per spuitus no de quo magis uide
tur inesse cum cōtineat in loco calidiori unde

magis debz effumare. Quibus respondendum
est pmo qz egestio remanet post digestionē pma
et longā et uehemētes actionē caloris nālis. re
manz et grossa. cui fz plurimū admiscē hiores
fetidi pp quas cās egestio p? reseruat uestigiū
caloris. unde pōt denotare id a quo pducta est
et pōt p. se absqz alia calefactioe fetere. Et si
pōt dici de urina. Sed spuitum dato qz a loco
ueniat calidiori quia m est paucē qstūqz et in
pmixtus hūoribus nō diu retinet uestigiū calo
ris unde nō feret nō calefactum. ad qd adiunat
eius pmiuio cum hūiditate saluali obtundere
odores eius. Notant p uerificationē hūm. di
cu qz spuitum d. pcedere ex pulmone et pibus
eius cordi ut cūis. et nō pp mās putridas carar
zofaz nec pp ulcus in pub? oris uel faucis qm
spuit ex pulmōe fetor est grauis et per b? distin
guat a sputo puris collecto in pectore. Et
subdit ypo. in dicto affo. si pili a capite defluēt
ē mortale. nō solū pili capitis defluēt sz et aliq
pili barbe et supcillor. Et est et mortale. signi
ficat eim casus pilor. defectus hūidi radicalis
in pificis et debilitatem digestiue totius sicut
Gal dixit in comento dicti affo. deficiēte uero
humido radicali quod ē pabulū calidi nālis de
ficiat ipse calor cum quo aia recipit et conserva
tur quo defecto mors sequitur. Qd aut cas?
pillozū significat defectus hūidi radicalis p.
qz capili in suis porositatib? detineat p illius
humidi pntiaz seu corpulentia et uiscositatē capi
los intra suas porositates detinent. Et illa hu
miditate consumpta elargitis porositatibus ca
pili defluūt. Deficit aut humiditas radicalis
in porositatibus deficiente nutrimento. nutrime
tu uero cuti deficit ppter defectus cordis i m
tendo debita qstūqz spūs uital? ad epar sine q?
non potest epar gnare sanguinē nutriturū. Ac
etiā i mtrēdo debita ipsius spūs qstūqz mēbris
extremis sine quo non potest fieri bona nutrica
tio. Et ideo in pificis deficit nutrimentū ma
xime in extremis tanqz magis a corde remotis
pili in aliarū corporis ptiū ut tibiarū non sic
cadunt quia sustentant a pauciori humido qstūqz
interduz hy etiam in eis cadant. Et adiunat ad
casum pilorū eleuatio uaporū calidiorū acuto
zuz ad cutem puenientū qui corrodunt radices
illorū. Oportet tñ ad hoc ut istud signū sit
uerum. ut pili ita cadant qz postea non renascan
tur sed qz cotidie angeatur casus eorum. Et
dixit ypo. ibides. Quibusuqz pificis si deflu
unt capili dyaria supueniēte mortale. Nam ta
lis fluxus ymo etiā et quicūqz alius superueniens
dicto casui capilorum denotat qz ppter debilita
tē contentiue eueniat et qz auger debilitatē pxi
stētē non solum denotat mores futurā sed etiā
festinā. Et non solum dyaria supueniēs casui ca
pillozū est signū moris sed etiam supueniens
pificis non pcedente casu illorū. Dixit n. ypo.
in sequenti affo. A pusi habito dyaria supue
niens mortale. Et habet hoc ueritatē. si supue
rit pifico iam debilitato et p. durauerit. Ias ali
quando accidit pifico nūduz multuz debilitato
fluxus uentris nā estant humores malos. dyaria
tamen supueniens ante casum capilorum nō signi
ficat mortē ita festinā sicut eueniens post casum eorū
Nos affo. Ralis 4. continēus scripsit sic.

Et puficus fpuerit fputum fetens cum in fumt
gio ponitur et capilli capitis cafum fecerit. lig^a
erunt ad mortem qm casus capillorum erit ex di
minutione humiditatis in corpore et corrosione
eius. Et si accidit fluxus uentris ducit eos cito
ad mortem. Dixit Auic 3^o. 14^a de fupfluita
tibus epatis ad finez capiti qd confipatio uen
tris fupueniens in pufi est mortalis. Et si fuerit
magna ante cafum capillorum. ac etiam si fit
parua post cafum eorum quod est quia retinen
tur in puficis materie male per quarum retene
tiones fuffocat debilis calor nāl eoz. Et dixit y.
q pufic^o uiget in paffione fua dum poterit uiffi
re ita ut mūdificet pulmo ei^o cū fputo eiffio. fz
cū debil^o erit ad hoc faciēdū opturāt meat^o et
fuffocat. ut huiusmōi puficus oio moriet^o. dixit
Auic. In fine eius igrofia fputū et falua. de
inde interfecat pp debilitatē uirtutis. et qñz mo
ritur fuffocat. Et qñ interfecat fputū i fine puf
tunc qñz non addit fupra quatuor dies qñ inter
ficiat. Qñz in dixit Auic. Nō pofponitur hui^o
fpatuz sed ut differat euenire mortē multuz i p
ceffu. ymo cadit. i. cūent in pñci. Et cum puf
ē ex genere malo facta ex materis groffis que
non digerunt. Et dixit. ueruz multoties ē in
terfectio fputi pp debilitatē huius et tē fortaffe
constringit banelit^o eozuz ufqz quo fiat quafi nō
fensibil^o. Dixit n. gal. fuper. 6. epidimiaz. puf
fici cum ppinqui fuerint mortū. banelit^o eoz ex
paruitate eius non fentit. nifi euz magno ftudio
adhibito in inqñitōe eius. De hys tñ qui nō
moriunt fuffocati dixit Hilb q moriēdo loquūt^o
et loquendo moriunt. Dicit. figna pñmā mor
tem fignificancia funt casus capillorū icuratio
unguiz pñtatio appetit^o constrictio banelitus
retertio fputi fluxus uentris et inflatio ubiarum
Et ut pñm pufici in autūno moriunt tñe casus
folioruz. Autūpnus. n. detegit nādū appetit^o pñ
ficos et manifestos occidit. Ali. n. ypo. Autūpn^o
puficis malus. De libro mortis fefline. Si
apparuerit in capite pufici granum ad modum
fabe nigrum et uifcofum non cum dolore cum
aplia et fompno multo moriet^o pñ. 40. dies. Et
si apparuerit in fupficie pedis apa nigrus i mo
dus cui acciderē fibi urina et defiderio ad come
denduz cucumeres longos et melonē p^o 3^o. dies
moriunt. Et dixit Auic. ex eodē libro. si quis
habet pufic^o et apparet fup spatulas eius granū
fiē faba pñ. 5. dies. moriet^o. Et huius. dicta nō
habent rōnez. De pñferuatiōe a pufi patorū
pp humores malos dicit gal. 5^o de ige^o fātātis
et cū uiffi emittebat fanguinē tñ minime exfrees
bant. ad fanitates reduci fuit. Et pñferuatio eoz
fuit in hoc. ut qñto magis poteris ftudeas ne uis
fiant. Nam tuiffis corpe exñte imūdo trahit ma
las mās ad pulmonē. Et ftudeas ne aliqd defcē
dat a capite ad pectus. Et hoc poteris facē
tribus modis pñmo cū catartico refpiciēte ma
luz fūe malos hūozes penetrātes et ipos educē
te. 2^o modo cum dyafpaton. i. electuario pñbi
bente defcēfuz reumatis ad pectus. Et 3^o cū
catbaplafmate ex affodillo fuple uel fittibus fup
pofito capiti. Et dixit flōmā pñenit qñ
ad pñferuatiōez et qñrum ad curatiōē. Et inuit
hanc diuifionē hūozes malos aut hūit cū

eis multitudinē boni fanguis et tñc inefpiciem^o
est a flōmā. et illico in pñ^o fuit flōmandi. Et
hūit eos euz paucitate boni fanguinis. et tunc d
tñe. Qz ut prius qñ flōmes. regas eos nutriti
tis bonis. donec hūozes boni efficiant in cor
eius. et deinde flōmēt^o. i. flōmā minozatiū
Et deinde utz nutritur nutrimentis bonis
iteruz fanguis bon^o generet in eis. Et eis en
tritus. si neceffariū fuerit flōmā. Et hoc dicit
de hys quoz fanguis est turbidus groffus fec
lentus. fortes vō et multū fanguis. i. boni hūoz
i pñ^o fuit flōmāda. Hoc dicit Auic. fūmē
dix. p^o 4^a ca^o. de flōmā. hūozes hūozes mlti
euz paucitate fanguis boni nō flōmes eos ftati
qm flōmā boni fanguinē rapier. et maluz dimi
tet fz potius nutri hūit. corpa bono cibo ut bo
nus fanguis generet et hūis forti ficet. Et pñ
flea flōmā et pñtea nutri bono cibo et pñtea in
ruz aliquāuluz flōmā donec ab eo malus hūoz
eliat^o fūctū pñfecte et bonus refitutus. Et
dixit Gal. Quidē ut hū nutritur bonis cibis si
cut nutrit^o qualescēs ut fanguinē generet bonū
Et fricētur et moueāt^o et ambulēt et balneent^o
ut qualescēs. Et dixit. Scias q lac uilulmū ē
hūic infirmo. Et intellexit ut qdaz dicit de ac
rofo de quo extractus fuerit butiri. qñ hoc lac
fua frigiditate malitiaz hūozum corze fuoz re
frenat et fua ferofitate lauat. Pñtqz iam bō
in pufis ceciderit Auctozes curā pñfuerit ut fa
nctur que ex ea curabilis est. de qua pñfione in
tellexit Mesue cum dixit q incōprehēfibilis
ē numerus eoz qui fanari funt per ufuz zuchari
zof. Et ut pñbēat augmentū incurabilis et re
mitat labor eoz et uehemētia accidentiuz et p
bec retardeat mortis eueniū. Et ut pñferuēt per
eaz qui difpofiti fuit ad pñfim. Et ipa qdaz
triplici pñfici inftrumēto. i. diēta pñtōe et ciru
gia. Et diēta quidē exiftit in euitatiōe rerū
nocere habentium eis et ufū inuantiū in fex
rebus non naturalibus. Fugiant itaqz pñfici
aerem excedentis caliditatis et oēm aēz frigidū
etiam si frigiditatis fuerit pure. Et aerem hū
dum plurioluz nebulofuz et uentofuz etiam flāte
auftali maxime. Et cum multa et frequens fue
rit in aere mutatio ficut fepiffime contingit i au
tūpno. Tē morā trahant in cameris undiqz clau
fis. Nam cum pulmo recipit aēz nunc calz
nunc frigiduz ficut in autūpno contingit ualē al
terantur et ledunt ita q non foluz in ueris pñfi
eis hoc contingit sed etiam in non ueris. Et nō
foluz in manifeffe pñficis. sed et non i manifeffe
Et qz talis ē aer autūpnalis. Ideo autūpnus
ē pñficis oibus uehemēter nociuus. Et non quī
dem ratione fūe ficitatis quia hac rōe pñt^o cō
fere habet. sed ratione fūe fequalitatis et pñmū
tōis aeris ē nē ad calozē nē ad frig^o ultra oīa
alia aut tēpora. Propterea dixit Auic. qñ effe
pñfis est oculuz fūe pñtatez ulceris fūe per
czuftaz ori et labijs eius fupinducā. detegit
ipaz in paciente eaz introitus autūpni fup ipm.
Et dixit fpo. 6^o epidimiaz. Naluz vō eis
ē uer qñ ficus folia cornicis cornidis pedibus
adequāur. Et nō est hoc rōne qñ pñtis ueris cū
fit tēperatū. et eis pñenit nō nociuum sed for
taffe pñtāto q pñfici yeme fupfluitantibus re
plent malis que pñtea uenēte uere diffoluitur

et dissolute fluunt ad pectora eorum et pueri auger

Dixit Sal. et ponit 4^o quinquies. Hoc eis uentus horreus eorum fuerit ubi qz humiditate et qz multus desiccet eos et qz pendo carnosus fluere facit in pectora eorum. Et dixit Sal. ut ibidem ponit. Aer sicus inuauit est eis. Et id plures pueri de Roma recesserunt accedentes ad Aduam et in regione illa uixerunt. Qui autem non adhibuerunt studium in hoc regimine moriuntur sunt. Bene ergo dixit Auer. coll. 7^o qz laudabile est eos terras inhabitare siccas. Et dixit Sal. sup 6^o epydimia et ponit ibidem. Ques medici antiqui quenerunt in unum qz hinc uelut in pulmone in p^o passiois ad se attrahant hanc uis de aere calido non paucis s3 subtile. Multus enim debet trahi aer ad mundificandum pulmonez et calidus ad desiccandum. Et propterea ducebat Sal. pueros suos ad insula i qua cotinu^o est ignis. Et dixit p3 qz uis debet pueri habitaciones hidas et loca cenosa paludosa ac est frigida et uentosa. Et qz debet eligere masiones et habitaciones siccas ad caliditates declinantes artificialiter uel naturaliter exister tales. Et p3 qz melius tempus eis est finis ueris et principium estatis qm hoc tempus desiccet humiditates uelut sporum nec adhuc est tanta caliditas in aere qz noceat in consumendo humiditates substantiales plus qz sit inuamentus in explicatioe ulceris sicut processus estatis et principiu autspit. De hac tamen dixit locent i loco aeris tempati ad sitates declinans et pmutent ad regiones aeris reperiati. Et dixit. oz ante comestione appropi quent deambulationibus mediocribus. Et utantur postea fricationibus leuibus teneris facieb^o corpus ut uiuificet calor naturalis in ipis. Et post comestione uacant quieti sicut per duas horas i loco tempati aeris in quo sint odores redolentis frigidioris et stupicioris cum administratioe gaudij. deinde uacant sompno et regeti qz possit le fuerit. Et si fuerint uigilie accedat ad medicinas de papauere. Et hoc cum sapientia ne cogelentur spūs. Deuient suspitioes solitudines et curas tristitia ira et furor sed cum bona spe semper confortati mente letent et gaudeant laborem uident et exercitari. paulatin^o tñ et mitis motus eis conuenit ante cibum. reliquo tempore qz non dormiunt quiete habeant. sedentes aut erecti stantes. mollesqz fricantes conuenientes sunt eis. Vigiliis fugeant longas et sompni etiam pfundus et pluz. plus tñ adhereat sompno qz uigiliis nisi catarrofi sint qui debet per ampl^o uigilare qz dormire. Et sompnus diuidat in plures partes. Et inter unū sompnū. et aliū utantur mundificatioe pectus ipm bene. non tñ cum uio lenta aut multa tuifi expurgent. deinde dormiant. Et in principio sompni dormiat resupine ponentes in oribus eorum aliquid paulatim deglutiendi de medicina pectoris absterfui ac etiam consolidatiua cum consolidatioe quesuerit et reliq^o tempore sompni pficiant super latus. dormientes alto capite. bene tamen. copoperti in loco tuto a uentis et frigore. Tibi eoz debet esse resumptui pauca qz uacatis multi nutrimenti. facili digestiois. explicatiui non tamen a lentione expet. Et hoc ut resistent siccitati et consumptioni et non sint gnatiui humiditatu supfluaru sed possit

us ipsarum consumptui. qui recipiunt uarietate sedm ipsos pulis. Nam qm tempus exigit mndificaciones debent ee mundificatiui absterfui aut cum eis mixti. Et cum ipsi exigit consolidatoez debent ee consolidatiui aut cum eis mixti. Et ex cibis boni nutrimenti e panis simulace bene fermentat^o et coctus a corticib^o tñ mund^o. Et si mundificatio querit ex grans conuenit pufana ordei et faba et cicera et furfuris trincei colatura. Et pprie ius cicerozu et fabaruz. Et pprie cum decoquuntur in iure gallozu uel galinazu ueterum. Si uero querit consolidatio tunc ex grans competat farina trincea qm sua uiscositate conglutinat et impedit dissolutione mebrozuz pp magna adherentiam qua fecit in eis et risuz et tri et alia cibaria de pasta si sufficiant digerere ea. Et si cum pane simulaceo ponitur parū mastice melius erit. Et dixit. Desue ex cibis conglutinatibus et tritici decoctū cum galinis et similia. Et oz ut sint tunc cibi explicatiui non eleuari in gradu multe explicatiois. Et cum querit explicatio conuenit ex grans milia et panici et spelta et risum et si ut lentes bis decocte. Et ex caribus rone bdi nutri mli et facili digestiois explicatiui dixit. Desunt epata galinaz et testis galoz qz si calcauerit et alle pulloz et carnes puap aut teneraz et carnes iuuenū plicū et alcubugi et colibaz et siluz exceptis degentius in aqua.

Et meliores sunt carnes Anis. siluestriū qz domesticaz. Et domesticaz meliores sunt acqrentius sibi cibis qz reclusaz. Et eis largiri possunt in cibo carnes quadrupedi ex domesticis hedoz lactentium et uulaz lactentiu ac ee castratoz. Et ex siluestribus cuniculoz iuuenū lepoz iuuenū et iuuenū capriolez. Et sunt qui laudant esum carniū uulpis et pprie pulmōis et testiculoz eaz. Et queniūt oua sorbilis. Et si qrit mundificatio. qdiant eoz iure caulis aut iure cicex aut eoz lacte amigdalaz d et aqua ordei. Et si qrit solidatio. queniunt cibaria sua qdita cum pinguedie capraz yreoz uel hedorū uel lactantis uulue uel cum lacte ut dicef. Et queniūt eis licz raro pisces flumiales qui petriunt squamosi. Et cācri flumiales optimi sūt eis. imo dicūt quidaz qz sunt eis cibis altissimus et medietna beata detenti in aqua donec possint mundari. Et tñ delectis extremis tñ et oibus exterioribus pfecte lauentur cum aqua cineris explicare uitis. postea decoquātur perfecte in aqua ordei et comedat suba eoz et aqua decoctiois bibat. Uaticus. post ablutionē pistent et eoz pufana bene coquātur et colata sumātur. Et sunt qui eis eos extrahunt ex aqua ponit eos in lacte nup mullso p tres uel quatuor horas deinde decoquāt eos inter testas et comedat interiora eoz. Et dixit Magresius fiant omni die spidebez ex cancri et lacte et uitel ouoz et carne galinaz et oleo amig. d. et comedat. Conseruit n. cācri flumiales puficis cum pprietate. Et dicunt qz caro testudinū limaciā et ranaz alterant et resumpt. Et bz pprietates tam in reseruatione qz in curatioe. Et adiunat pprietates earum qualitas et sba earum. Nam cum pplexioe ipaz frigida acuitate extingunt colere et sanguis. Et si sba copacta et uiscosa et multi et boni et perdurabilis nutrimenti et solutam cotinuitate cōso

vidant. Et aqua p sublimationē ex carnibus
eaz accepta mirabilis ē utilitatis bibita. Et mel
qdes postius in iurib? fdictaz carniū et et alio
ruz cibarioz multuz adiuuat in mūdificatiōe si ē
dragaganū et gūmi arab. adiuuāt in glutinatio
ne et solidatiōe. Et dicit qd esus carniū pa
pagaloz sanat pūlicos. De lacte qd dicitū est in
caplo. de emptinate. Ip̄m eim ut dixit Gal. ē me
lius rebus oibus pūlicis. Aggregat eim cēs ien
tiōes. s. dicit mēfue. mūdificatiōis solidatiōis
et nutritiōis. Est eim facilis assumptiōis bone
digōnis cite penetratiōis et optie nutritiōis
humectatiōis et maloz cibioz contēperatiōis
sufficiēter absterfuius et mūdificatiōis et ulceris
solidatiōis. Dixit Gal. in libro. d. euchimis
et cacochimia scripius est ab oibus medicis de
lacte euchimiū simū est. Et p hoc extimāt qdaz
eos qui hnt ulcus in pulmōe ab eo solo curari.
Et lac quidē muliebre melius est ceteris de quo
dix Serrap. Antiqui pceperunt ut bibant ip̄m
ex mamilla mulieris. Et dixit Ruffus. Si
pūlici lact ut lac humanū de mamillis de facili
ingrassant et eoz ulcera i breui tēpore sanantur.

Dixit Gal. ubi supra in libro de euchi. lac
mulieris ceu familiare et eiusdē nature nobis. ū
iuuat pcereris ad pūlis passiones quia ad ue
ram pūlis. et nō uerā. Et alij quidā medici
et maxie. Eurifonius et. Rodatus dignificāt la
ctare sicut infantes eos qui ita habēt qz cum ex
cidit a mamilla decidit de p̄pria bonitate. Alio
rum hō lactum asiniūz post muliebre pferitur
qm̄ ip̄m subtilius existens facilius penetrat ad
uniuersūz corpus. Et post ip̄m caprinūz. Et me
lius qdes ē ut lac eoz ab ubere sugat. Qd si nō
fuerit parētū possibile illud sugere ex ubere p
horrores nel aliaz cāz. tūc qd melius est. ē ut po
nat sub aiali uas aqua calida plenus. Et in aq
illa ponat citius nel scutella in aqua recipiatur
lac cū mulget. pāno tū lineo citato ul scutelle sup
posito ut p ip̄m decollet. Et statim cum nullus
fuerit ab eo remoueat quā citius fieri poterit
supnatās spuma. Dixit eim Constantinus in pa
tegni q anteqz bibat pus ab eo spūa decollatur.

Et Haly. uoluit ut statiz lacte emulso imittat
ei de bombace ut p ip̄m pinguedinē lacti supna
tante auferas. Et tūc supimisso zucchero uel me
le uel salis paz bibat. Et quia lac omne dix
Serrap. ē uelocius alteratiōis. Et p̄prie qm̄ aer
ē calid? oz ut bibat dū ē caliduz apud exituz ei?
ex mālīs. Dix tū Raf. 4. qm̄ ē. Auduit
ab uno sed confirmat? est rumor qz quidā spue
bant saniez feteniez post spūz sanguis et cura
ti sunt quidaz eozuz per lac caprinūz et quidaz p
lac asiniūz. et quidaz cōualuit in. 28. diebus cui
pater suus dedit de lacte asiniūz in potu p mul
tione per mediā horā et plus qm̄z. et cōualuit tū
iuuentis erat. Et oz cauere ne aliquid cibale
supra lac sumat et p̄cipue ne ei superbibatur u
nuz. Dixit Mesue. non dormiat supra ip̄s nuz
aliū recipiant cibum nisi postqz descēderit. et bi
batur in loco tprati aeris in ieiunio ante alios ci
bos et postipm̄ quiescat in stomacis eozuz. Di
xit Gal. asuefacere comedē lac cū pane simile
manifestissime prodest. Et considerare cōue
nit ut bene digerāt. Cuius bone digōnis signuz
ē qm̄ non percipit sumens ip̄m doloze in uentre

nuz rugituz neqz eructationē fumosam aut acce
tosaz. Cum lacte tū possunt misceri et res ci
bales et medicinales scdz uarias intentiones ad
quas datur. Dixit Alexander. Quidā passus
ē ulcus pulmōis et usus ē lacte cum pane simile
euitando potuz oio uini bibendo loco uini de la
cte et cōualuit pfecte. Et qm̄ intentio ē ad glu
tinaduz et confortandū possunt misceri cū lacte
amidū uel gumī arabico et dragaganū et similia
ut rose spodiuz sumach. Dixit Mesue. si ma
gis glutinati et consolidati ē querim? datur
eum 3u? ros et silibus aut decoquantur cū lapidi
bus. Et qm̄ intentio ē ad lenendū spūz sue?
liquor. semen coti semen malue et silia. Et qm̄
intentio ē ad mūdificandū tunc pnt misceri ei yfo
pus hase capilloz uenū et similia. Et qm̄ ē itēto
ad digerendū tunc semen papaueris. scia. coia fri
gida. Et ad hanc intentionē dixit Gal. lac si dab
lume aquaruz portulace popōis et melonis idi
et curuli an. lb. 5. et lactis caprarū cū mulget qz
um de p̄dictis. et in stagnato uase pone mēdo et
coque donec aqua efficiētib? lac remaneat. sic
n. pūlicis pdest et saniet atqz sanguis spūo. Di
xit Mes. si sumēs lac qstipatiōe parit? uiscer
oz ut elligat ex lacte illd in quo uicit fositas et
si non sufficit multiplicet postea eius qstas i
die sequenti. et adhuc in die 3a. Et si adhuc non
sufficit miscēdū ē cum eo quod est sicut zucchero
et sal. Et si adhuc non sufficit miscēdū ē cū istis
polipodiū. Et si habuerit uentris labritatē mi
sceat ei ypoquidus et similia. Et si tūstiz dra
gaganūz et similia. Et si debilitatē stomaci tro ē
diarodon et similia. Ampli? ppter p̄dictas i
plendas intentiones. non omne lac eque sufficit
sed unuz plus altero cōuenit. Qm̄ n. ulceris que
ritur absterfio tunc. dū q camelini meli? ē de
inde caprinū et postea asiniū. Et qm̄ querit
ulceris consolidatio et amplior nutritio et p̄bi
tio a fluxu uentris tunc uaciniū meli? est deinde
ouinum. De quo dixit Simeon. si pūlic? fuerit
uirtuosus ut poterit lacte asiniū. Et dixit
Silagorūz qz debet dari in uase ligneo. Et d. eo
dixit Rasis qz ip̄m soluit uentrē. Et si h. dixit
bebemefuay. Et uernale quidē lac uehemēt?
mūdificat qz consolidat. Lūus oppo? facit est
uale. maxie qd sumi? post estatis mediūz. Et au
tūpnale tener medium inter uernale et estiuale.

Et ppter p̄dictas uarias intētiōes fuerunt
auctores solliciti de pascuis dictoz aializ. Nā
qm̄ queritur mūdificatio. debent pasci ramis et
herbis habentibus uirtutes appēdi cum abster
fione. sicut sunt yfopus timus feniculus apium
abrotanuz et similia. Et qm̄ queritur cōsolida
tio. debent pasci ramis et herbis habentibus ali
quidē stipicitatē sicut sunt folia quere? corrigio
la plantago et similia. Et similia uariāt postea
scdm̄ alias intētiōes tempata uel declinatā ad
caliduz uel frigiduz fluxibilitatē uel stipicitatē.

Et intellexerunt sapientes. lac dandū esse pū
licis nisi sit res prohibens ip̄m. Prohibent
autem dationem eius que ypo. tenit in off? lac
dare. et. Que sunt quinqz. p̄m qz nō sit do
lor capitis. ē n. in eis nocitiū ppter multā effu
mationē quā facit in stomaco caput ascendentes
Et nō n. solum dolentib? caput sed etiaz carar ro
sis. habent. n. h. capita debilia. et lac nocet inde

bilitate capitis. et propter hoc fit augens catarros
 2^m est signus qd sit febricitans p^risicus itese
 eo qd acuitate caloris febrilis alterat uelociter
 ad caliditate et sic onget discrasias febrile. Non
 ualde uero febricitans concedi potest ut i dco
 affo. dixit ypo. 3^m e rugitus et suspensio ypo
 cunditioru. p^rterea qd in eis auget ipsas disposi
 tionē in uenositatē cōuersus. 4^m signus est si
 tis intensa. in eis lac cōuerit ad fumosus et augz
 in cām sitis. 5^m e fluxus uentris maxie coleri
 cus uel sanguine quia auget ipm sua serositate
 Potest tñ lac in hoc casu corrigi extinguēdo
 in ipso multotiens calibē ignitū aut lapides flu
 uiales ignitos aut decoquēdo ipz. et cōuenit hoc
 quando queritur ulceris consolidatio p^rterea
 qd tollitur ab ipso serositas eius quare non rea
 net tunc mundificari. Potest etiaz corrigi n
 remouendo serositatē p mixtionē reru stipica
 rum cum ipso ut ypoquist idos acacie et sitis
 pōt addi. 6^m. f. Et stomachus solutus fastidire lac
 ante p^ris. Dixit Alman. si lac febrē genera
 uerit auferendus est et p^risana usqzquo febris
 recedat danda est. et deinde lac denuo tribuatur
 Et si febris iterum reddierit lacte remoto p^ris
 sana danda erit. Dixit Mesue ex cibilib⁹ si
 mul et medicinalib⁹ rebus e lac accetosus coctus
 cum tortellis seni. Et sit lac proprie. 3. y. et tor
 tellarū cōritarū. 3. i. Et in crastinū add ex lacte
 circiter. 3. y. l. iij. et minue de tortellis circiter
 aur. i. Et hoc fiat diebus singulis donec ueniat
 ad lac solus. Et cum puentus fuerit ad egritu
 dīno declinationē diminuā omni die de lacte
 acetoso et addat d. tortell donec puentat ad da
 tionez tortellaz tñ. Et conuenit qñ adest fe
 bris et grimus p^rolidationē. Est eim sedatiuuz
 uehemētie caloris p^rstrictiū et p^rolidatiuuz. Et
 posuit Mesue modū faciendū lac acetosus. De
 lacte tñ dixit Rasis. 4^o qñtū. credo qd lac
 nociuuz sit ulceribus diurnis qñs in pñ sit.
 iuuatiuuz. Sit aut dōf. eius cuz quērit singulis
 diebus libz. 5. Libez absqz auctore utendum
 ē mane de lacte et in meridie de caribus uolati
 lium cū uino tēperato. Et de fructib⁹ come
 dant passulas enucl. amig. d. mundatas caricas
 pingues daculos pingues pineas et fisticos. Et
 grana qdez mirri cum querit p^rolidatio magni
 sunt iuuamenti. p^rolidat eim p^rter qd p^rstrictionē
 faciāt in hanelitu. Et quērit in hac itēdōe xilo
 caracte et iuuabe. Et in mūdificatiōe conuenit
 mel cāna mell et zucharum. Et ista oia sunt de
 cibis sece mēse. Dixit Hal. et ponit 4^o. qñ
 nētis Si uenter fuerit insolubilis danduz est de
 amigdalato et de oleribus faciētibz ad hoc. Si
 ho fuerit solubilis nō est dandū de p^risana neqz
 amigdalato sed de pane mundo cum succis stipri
 cis. Et caseus quidē reccēs sine sale est utilis
 in hoc et cuz qñtur constrictio et consolidatio.
 Et dixit Rasis. Si passio fuerit longa et ex
 debilitate p^rutis debile fuerit sputuz et angustia
 hanelitus dandum est de pullis columbinis co
 ctis cum fare ordeī de pullis galinaceis. Et de
 lure ipsorū in potu et de testiculis galloz ad cō
 fortandum patientem. Et restringenda est sella
 eius toto studio. Et si natura fuerit lenis dan
 dum est de pullis columbinis uel galinaceis co
 ctis in ueruto. Et si qñter fuerit debilioz dandū

92
 est de uisello oui affo cuz modico sale eo qd mul
 to sale soluere uēter. Si eis iposuit salis nulla
 esset egestio nulla fieret. Et danduz est de pe
 dibus coctis cum amigda. pincis et fisticis ut
 cōfortetur uirtus. Et dixit Rasis. dico cōposui
 hunc cibum ad corpus desiccatum cuz uisū qd
 indiget humectari. 3. farine ciceruz fabaruz et
 amidi ana qd sufficit. Et fiat inde p^risana cum
 lacte uacino oleo amigd. et zucharo. Et si mixtū
 fuerit de papauere melius erit. Si tamē febris
 fuerit uehemēs dimittendus est lac. et farina cū
 succo ordeī oleo amigd. dul. et zucharo. Et dixit
 si fuerit cum febre. dandum est de oleribus fri
 gidis. Si ho sine febre de caulibus et spagis et
 filibus holeribus mundificātibz. Et si uis
 dare de caribus. da de uolatilibus assis eo qd
 ius eorum inficit ulcus. Et laudabiliores sunt
 carnes galinarū perdiciū et alaudaz ita tamen qd
 nō sint pingues Si uero appetitus fuerit ad co
 medenduz ius miscenduz est ei de caulibus et len
 ticulis et tri et amido et similib⁹. Et dixit. si
 cibis factus fuerit de piscibus salitis p noctez
 unā uel uices duas nimis faciet ad spuendū. Si
 tamen plus acciperet inde dilataret ulcus et in
 duraret. Et si sanies fuerit mala uitanduz est
 omne salituz. Sed insipiduz bonuz erit in cibū
 spuētibz materiāz acutaz et saliaz. Et dixit
 qd carnes citruloz et melonuz facile faciunt spu
 tum. Dixit Mesue. Si affuerit febris uebe
 mentia sit cibis eorum chist ordeī bene coctus
 cuz cāctis fluminalib⁹ qñ abluuntur abieciis exte
 mis eorum cū aqua et cinere cuz iteratione. Et
 cancri flumiales assi aut elissi in aqua ordeī. Et
 qñz datur coctum. f. chist ordeī cum lacte as
 ne. Et qñz cum oleis frigidis. Et qñz cuz aqua
 ordeī uel cum aqua zuchari. Et qñz in lacte ex
 tracto butiro ab eo et sunt iuuamenti sublimis.
 Et adduntur etiaz eis cucurbita et blita et
 citruli et oleum amigdalarū dulcium et similia
 Et potus eorum non febricitantiū dixit Mes
 sit uinū albu declinās ad stipticitatē p^rmixtum
 cum aqua pluuiāl. et febricitantiū uero pot⁹ sit
 aqua ordeī et aqua pluuiāl et rob mirri et syrūp⁹
 eius. Et syrūpus de papauere cum uocat necessi
 tas. Et aqua pluuiāl decoctis cancrozum. Et
 aqua granatorū dulcium et similia. Et dixit
 Mesue in 2^a mensa comedant passulas cum gra
 nis post bonā masticationē eorum et granata dul
 cia et citonia eadem semi cocta in rob et similia
 Partiant cibaria eorum et potus ad plures ui
 ces. ita ut sit qñtas eorum que sumitur in uice
 non grauians neqz extendens stomachū. Et parē
 tur in ueruto assi aut in patella siue testul. Et
 possunt condiri cum mirro uel agresta et pauco ci
 namomo. Et dixit Mesue. phibeatur ab eis
 omnis lubricitas et constipacio uiscerū. et maxi
 me lubricitas. lubricitas enim uehemens magis
 resoluit uirtutem. Et coytum omnino deuitent.
Eura uero p^ris per potionem
 duplex ē scilicet uis et p^ricularis. Et uis ē du
 plex. prima ē correctio causarū faciētiū p^ris
 Et 2^a est abscessio earū. Et prima quidē cō
 plent administratiōes medicinarū abscedentiū
 nocumenta catarri. si accidit a catarro. Et simi
 liter si acciderit ex precedente empimate p^resi
 12

uel p[ro]p[ri]a uel a s[pi]to sanguinis uel alijs. b. n.
Et radix op[on]is in hac cura. Et quis de omib[us]
dictum sit in capitulis ip[s]orum ad ip[s]a recurren-
dum est. 2^o autem rem complet dixit Mes.
administratiōes effluuijs et abscondentijs i[n] pas-
caulis. Et si quidem malicia compl[et]ionis cogno-
ueris calidam ex multitudine sanguinis flomab[is]
ex basilica. si uirtus p[er]miserit. deinde ex saluare
la. Et q[ui]z flomabis floma renouat[ur] n[on] si neces-
sitas exp[er]t[ur]. Et hoc facies administrat[i]o ex
cibis et potibus et alijs que boni sunt nutriment[is]
Et hoc diebus quibus non flomas. Et si cole-
ram habundare cognoueris euacua eam cum eo
quod est sicut aqua capillor[um] ueneris. Et quassa
de singulis. 20. singulos iunbar[um] et sebesten an[is]
40. numero prunor[um]. 20. numero cassie. et sira
cost. an[is]. 3. i. zuchari mol. 3. r[ati]o. Et si necessitas ex-
pert[ur] adde quod est sicut troc. de mol. et similia
Et uero cam leuissimā flicaz eē cognoueris
eā cum pillis cochy et similib[us] ex hys et bde-
lio et dragaganto an[is] partes equales. Et addunt
ex medicamentis p[er]icularibus utilibus huic egri-
tudini sicut prouocatio emoroydar[um] et mēstruo-
rum maxime si ex coruz retentione p[er]uenerit aut
in nocumenta cadatur. Uiat. uelut q[ui] facio
flome fiat si prime fuerit uisa utilitas et maxime
si sanguis grossus et turbidus uisus fuerit. Et
q[ui] inter flomas eger cibis boni nutriment[is] refici-
atur. Et consilij intelligendum est de c[on]tione
alioz humor[um]. Dixit Rasis 4^o. cōuenit.
capite ex[ist]e repleto et acutizate ad pulmonez
si repleto fuerit uehemens. minutio fiat de ce-
phalica deinde purgetur caput. Et siquidē fuerit
sine febre purgetur cum pillis aromatiz. Et si
leuis fuerit febris purgetur sic. R. urbit albi. 3.
i. liquir. succi. 3. 5. Et si fuerit cum febre uehe-
menti purgetur dando de decoctōe sacra cū i[n] uis-
bis liquir. passul. sebesten uol. cassie. et māna
Et cum facta fuerit purgatio deur de rebus ex-
siccatius p[er]patis cum glutinatis sicut d[icitur] aqua
ordei cum caricis coctis in ea. Et detur eundo
dormitus de p[er]silio cum bolloarmeno q[ui] nimis
ualet. Dixit Bal. Innuere partes capitis. Et
si iuenit fluxum ad pectus illum phibe. Et si to-
lerat uirtus cephalicā minue. Et uerē solue cū
cassie. et māna fricatā cum aqua in qua iunbas
et zibildā coxeris et uolias. Non aut[em] euz eis tur-
bit et agari cū propines et silia q[ui] ampl[ius] q[ui] pro-
sint obsit. Qd si a p[er]dicta ex[ist]ititōe abstineat
p[er]uens leue et molle ibi adhibe cristere. No-
tant q[ui] ois eho fortis nocet p[er]sicio maxime a[n]-
que sit per uomitus. Dixit. n. ypo. 4^o. affo. P[er]sio
cos metuētes. i. sint medici ad supiores. farma-
cias. i. ad uomitus. Et Bal. dixit in comēto
q[ui] non solum iam p[er]sicos exstentes. sed etiam
appatos ad ipsam. ampliat. n. uomitus ulcus pul-
monis et cōmouet saniem que possit currere ad
cor et subitā inducere mortem. Et uerificat[ur] ma-
xime de uomitu uiolento et in cura regulari. Nā
coacte potest induci uomit[us] aliq[ui] ut i cāu i quo
est aliqua materia mala mordicaria l' ueneno-
sa i ore stōaci. Et p[er]cipue si natat fūit q[ui] leui uomit[us]
tū educi possit. Dix. Serrap. stude ne currat ex
capitibus coruz aliqd ad pectus. Et hoc quidē
fit tribus rebus. que sunt eho et potius medi cina-
ruz glutinatōez facientius et uiscosari et solici

tudo de capite. Et pone cūonez cum flomia ba-
silice ex latere in quo dolor ē plus. Et si curru
ex caliditate aliqd. flomamus cephalicā deind
solumus uenirez post illud cum medicis pauce
acutatis. sicut est turbit euz oleo abluto et succo
ligri. et lauet olei euz aqua pluuiali. Et aut non
est febris neq[ue] uehemens caliditas dabimus ex
pillulis factis ex semibus euz abuefcent 2^o q[ui]
accipiat ex unaquaq[ue] earuz pondus. 3. i. tritaz
et cōficiat[ur] cū aqua pluuiali aut rob. et fiat pil-
lule magne. Qd si phibuerit nos debilitas
aut uehemencia febris ab hys pillulis. dabimus
ei de hoc decoctōe. R. cassie. 3. y. uolaz sicca
ruz 3. vit. passul. mūdaz. 3. xy. Jutibaz grana
40. et sebesten. 30. numero decoquatur i libris
quatuor q[ui] donec remaneat medietas. Et libra
una colet. Et phibetur sup illud terrentib[us]. 3.
20. deinde colent et dent in potu. Si aut abhor-
rebit potus medicinar[um] administrabim[us] cristere
lene. Particularis aut curatio dixit Mesue.
est q[ui]q[ue] res. 1^a est mundificatio et absterfio ul-
ceris. 2^a est phibitio materiez ad ip[s]m. 3^a est
expulsiō materiez et saniet exsiccatio ex ip[s]o.
4^a est cōsolidatio et incarnatio. Et 5^a ē
correctio accidentis. Et o[mn]i in iplēde marie
p[er]me et quare ret uitate errorē in que m[er]it[ur] stul-
toruz et inaduertentius incurrit. Quidā eiz que
runt ulceris mundificatōez et exhibent mundi-
ficantia cū absterfione forti quā nō regrit[ur] ulcus
quare elargant et p[er]fundant euz eis ip[s]m et p[er]du-
cunt ad sanguis scaturus qd in hac passioe uehe-
mēter ē uerēdum. Et q[ui]z querit ante tēpus de
huc mūdificatōis ulceris ip[s]ius p[er]solidationē.
et exhibent stipica. quare retinet sanies i p[er]fū-
do quare incuneat et ipingit in pulmōe. Et sua
mordicatioe auger ulcus et p[er]ducit ad q[ui] rictōez
banelitus et tussis uehementiaz et q[ui]z ad suffo-
cationē. Et oportet medicus taz mūdificat[i]a
q[ui] p[er]solidantia. imo et c[on]s medicias eligere et
calidas et frigidas et siccas et hūidas et plus et
minus fm q[ui] exp[er]t[ur] dispositio cōiuncta cum
p[er]sio. Abigraua. Si cum p[er]sio p[er]iuncta fuerit fe-
bris d[icitur] medicus eligere medicias facientes ad
p[er]sioz declinatōes ad frigiditatem plus et minus
scdm uehementiaz febris. Qd si aliq[ui] p[er]sio re-
periat sine febre tūc eligat declinatōes ad calidi-
tatem. Et si euz p[er]sio fuerit cōiuncta macies cor-
poris et ip[s]ius ariditas tūc eligat declinatōes ad
hūiduz nō t[ame]n excedēs siue ut dicit quidā ad mi-
nus siccu et plus et minus fm maciei et aridita-
tis corp[or]is intensiōe uel remissionē. Qd si cō-
sumptio et ariditas corp[or]is nō fuerit euz p[er]sio
m[ultiplicata] debet appari exsiccatia q[ui] ule[us] sa-
nat. Ali. n. R. af. 4^o. q[ui]nēu[us] Cura ulcer[is] p[er]sio
per desiccationē uehementē. Et sciendū ē q[ui] p[er]
ma intentio et 4^a possunt adimpleri dupliciter.
unomodo successine unā post aliā. Et tūc p[ri]ma
precedit 4^a. Insistenduz enī ē p[ri]us mūdifi-
cationi ulceris et postea cōsolidat[i]o et sigillat[i]o
oni eius. Lūq[ue] cōsolidatio querit deb[et] med[ic]i-
cus semper inspicere si de sanie congregat[ur]. Et
si sic dimittis cōsolidatiuis ad mūdificat[i]a rede-
at et deinde ad cōsolidantia et sic 3^o et 4^o. et de-
iceps si necessariuz fuerit. 2^o modo si trancco-
anibas sil' implēdo quod sit miscendo cum mun-
dificatiuis cōsolidantia equaliter uel inequali

ter scdm exigentias. Primus tñ modus ē me-
lior. 2^o tñ in principio consolidatiōis ē utilis
ualde. qm̄ per hunc modū effugit timor de q̄stri-
tione saniei in pectore. Et dixit Serapio. qz ut
consideret loci distantia quare qz ut adiungas
duas species medicinarum simul. s. appropriatas
cum facientibus eas penetrare ut pueniāt ad pl̄-
monē et maxime consolidatiue. Et scias qz ul-
cus diuturnū qm̄ per medicinas palari potest.

Dixit Gal. et pontif. 4^o continētis. Ego uideo
quod illud ulcus pulmonis desicari potest p me-
dicinas desicativas donec includatur. Et Ras.
ait dico. qz patienti huius afflicto erit ut san. Et
medicines quidem p̄dictas intentiones implētes
alīe sunt simplices et alīe compositae. Et alīe im-
plēt unā intentionē tñ. et alīe plures. Et alīe ad-
ministrant̄ interius. et alīe applicantur exterius.

Et de medicinis simplicibz primā intentionē
implēntibus solam uel cum alijs dixit Mesue. no-
bilis et excellētis erit mel. aggregat. n. in se
humem mundi ficatiōis et absterfidiōis et p̄ter h̄
ē cibis et potus amicus n̄e et iuuatius ualde.

Et ex eis est aqua ordeī. Et aqua zuchari. Et
aqua ciceris. Et aqua ylopi. Dixit Democri-
tus. ylopus aut yreos aut frassion. i. prassius de
cocta i aqua mellis aut aqua ordeī sunt mundiffi-
cant̄ bonū. Et hāc et kemes de qua dixerunt

Dya. et Serapio qz mixta cum melle more electa
ari sumpta maxime cōuenit p̄ficiis et saniei q̄
est in pectore difficilis educiōis. ipsius etiā. s.
y. mane tribus diebus cuz coleari. i. mell. sum-
pte optime profunt eis. Dixerunt Simeon et
Haron. si mane acceptus fuerit alkistran colear
unū iuuabile erit ad spūti saniei diuturnū et inf-
sim uelocē et spūti ferens. Et gal. dixit qz si
ex pice liquida accipiat. s. i. s. cu melle facit ad
spūti saniei. Et Dya. dixit. Alkistran in potu
sumptum in pondere. s. i. s. mundi ficat ulcera pl̄-
monis. De medicinis autem cōpositis ad hāc
intentionē dixit Mesue. est syrupus ylopi. Et
forti^o eo ē loboc d̄ caulibz. Et de sella. et dixit ex
eis q̄ sunt magni iuuant̄ ē medicamē Gal. i. p̄m
qdes ē mūdi ficatiō bonū. B. ylopi hāc yreos
an p̄tes equales q̄fice cuz melle. Et da mane et
sero a. s. i. usqz ad. ii. cuz aqua mell. Et aqua
sublimatiōis folioz prassi et medicū yreos mū-
dificat pectus ab oibus supflantibus et sanie.

Syrupus mūdi ficatiōis bonus et utilis. B.
capilloz uene ungule cabalino et uiol. an. M. i.
passul. sebesten iutubaz caricaz an. 3. i. ylopi
yreos an. 3. i. beronice seminis feniculi an. 3. y.
mellis uel zuchari q̄tum sufficit. Et si expedire
addere pp febrez ordeī uiol et semina cōia fi-
gida et silia fiat. Alius syrupus facies spū-
saniez et mūdi ficatiōis pectus. B. liqri. 3. ii. capill
uene. 3. i. pulmonis uulpi papaueris albi semini
quatuor frigidoz rosaz mol. anisi feniculi et se-
minis coti cancoz fluminali adbusioz et pulue-
rizatoz an. 3. y. plantagis uirge pastoris ylopi
sicce an. 3. y. seminis citonioz. 3. s. decoquā-
tur in aqua fontis clari uel plauiali et cum pen-
dys et zucharo fiat syrupus. Dixit Serapio.
illos quos q̄sequit̄ p̄fisi absqz febre et ascen-
dunt in spūto eius res grosse uiscose siles gluti-
ni p̄ficiū. oportet ut sumāt ea que abstergunt
et subulant. sicut decocto ylopi in qua sit siē

ylopus prassium kemes et yreos cum oleo de
amig. dulcibus et amaris et oleo de granis pini.

Et dixit ad ultimū 2^m q̄tates grossitudinis
eius qd egredit in spūto et 2^m q̄tate p̄uatiōis
capitis. oportet ut dentur medicines calide que
subulent et mūdi ficat. Et per oppositiūz eli-
gant medicines ubi qd spūti est subtile ligidū et
caliditas febrilis. Syrupus ualēs p̄ficiis cū
febre ualida. B. quatuor semini cōiū frigidoz
semis papaueris semis portulace et lacine et
malue et granoz coti an. 3. s. passul. sinuclea in
subarū sebesten ordeī mundi. an. 3. i. uiol. ber-
beroz an. 3. ii. capilloz uene. 3. iii. ylopi. 3. i. s.
caricaz. 3. iii. decoquātur in aqua ordeī in qua
canceri p̄us ablui p̄us cocti fuerint et colatura cū
zucharo fiat syrupus. Dixit Serapio. Maba-
che ad p̄fisi cuz febre et natura lenit. B. cassiē.
mundare a granis libz. 5. iutubaz libz. i. sebesten
libz. 5. et passul. libz. 5. decoquātur in libz. v. aq̄
donec remaneat. 3^a. ps. deinde colet et p̄ficiat
sup ipaz ex penidys bonis libz. i. et olei amig.
dulciūz tercia ps libz. et decoquātur lento igne
donec coagulet. Et tñc misceas cuz eo mol
q̄ritaz tercia ps libz. i. et reponat̄ in uase uitrea
to et detur ex eo 2^m qualitates uirtutis cuz aqua
de iunb. Dixit Haly. Si febris manifesta est
et ualida. dabis tñc papaueris cum syrupo pa-
paueris et ordeī illis p̄pinabis aquaz in qua
uenres cancoz lorū ut supradictū ē coxeris.

Recessit est cū dixit Isaac. cum ulcus pul-
monis fuerit cuz febre. s. uchemēt in p̄mis mūti-
gare febrez deinde redire ad ulcus. si rō fue-
rit sine febre curandum est ulcus. Loboc uile
in hoc cū mūdi ficatiō sufficere. B. amigda.
amaraz horobi an. 3. ii. betonice ylopi yreos se-
minis feniculi cinamomi liqri. an. 3. iii. croci ca-
pill. uene. cardamomi an. 3. i. caricaz pinguium
passulaz enucleatāz an. 3. i. mellis di spumari qd
sufficit et quidam addunt pineas et grana coti.

Dixit Mesue. scdm res q̄plent administrati-
ōis medicinarū materias ad pulmonē declinare
p̄hibētūz. Et hoc qdes p̄ficiē scdm alterū duo-
rum modoz. Et p̄prie p̄hibitiōe mē que trans-
fert ad ipm ex altero mēbro et confortatiōe pul-
monis ne recipiat qd ad ipsum transferatur de
materia et scdm plurimū que transferuntur ad
pulmonem sunt materie catarrales transmissae
ex uicinis mēbris et ex pleuresi et alijs dictis
superius. Sumā aut medicinarū pulmonē cō-
fortantiū dixit Mesue. tam diximus in capitulo
de tussi humida. Et ex eis est rob mirri et syru-
pus eius cum. 3. y. pulmonis uulpi sicci. Et ex
medicinis iuuamenti mirabil aggreganti b̄ in se
uirtutē confortatiōis ē medicamen gal. Qd re-
cipit pulmonis uulpi sicci liquiri. saci et capill
uen. et seminis feniculi an confice cum zucharo
decocto cum aqua q̄tum sufficit. Et qm̄z cōfī-
citur cum rob mirri et est confortatiū amplius.

Loboc uile. B. syruzi mirritin zuchari ros.
ueteris an. 3. y. pulmonis uulpi gum arab. et dra-
gaganti et saci liquir. croci et seminis feniculi an
3. i. confice bene p̄miscendo. Prob. benf. at
māe declinare ad pulmonē cuz rectificatiōe nē
bri mandantis et coaceruatiōis illas et cū deriuat
one earum ad oppo^m. 3^{am} rez complent dixit
Mesue. administratiōes medicaminū putredis

que sunt in pulmone exsiccati. Et nos quidē
diximus in capitulo de tussi humida huius. admi
nistranda ēē post ebullitiones debitas ut extirpet
per eas residuū putrefactionis oio. Et dixit q̄ ad
ministratio ex mirra .ii. b. 3. i. cum melle. 3. ii. lā
bendo diebus interpolatis cum aqua in educen
do sanies est medicamē nebile. Et forū est alkā
tran cum melle et galbano liquefactis simul. Et
n. medicamen nobile uile. Et ex eis sunt me
dicine magne sicut tyriaca et metridaniz. Ista ēē
cōducitū dixit Paulus. si dantur quando putris
fuerit diuturna. Et si indigemus dixit Mesue
medicina exsicante plus procedamus ad medica
men de arsenico et sulfure dictū i capitulo d̄ em
pimate et non negligat medicamē huius. Iūme qm̄
sanat si deus uoluerit. 4^m rem complent dī
xit Mesue. administratiōes medicinarū aggre
gantur in se duas uirtutes. s. mundificationē et
consolidationē. Et hoc qm̄ simul hec due intenti
ones impleri uolunt. Qm̄ autem successiue. 4^a. i
tentio completur cum medicinis stipticis sigillā
tibus et cicatrizantib^{us} ut ut supra dictū ē. de
medicinis implentib^{us} ambas intentiones. siml
dixit Mesue est lac pprie asinum cum uirtute
substantionis in ipso. Et lac caprinū cum tempe
rie sua. et muliebze cum pprietatib^{us} temperet in
ter illa. Aggregat. n. lac intentiones plures. Et
n. res cibalis dilecta nimis. Et est ex reb^{us} que
sunt uelocis conuersiōis in sanguinē. et ē sangui
s biscotus. Et est post illud medicamen abster
siuū ulcers ratione serositatis. Et est res con
solidans ratione caseitatis. De lacte au ē suf
ficienter est dictum supra in dieta. Loboc cō
ueniens in mundificatione et consolidatione et maxi
me ubi ē febris. B. seminis papaueris albi seīs
lini torrefacti spody croci amigd^{ul} an. 3. ii. q̄.
amidi gummi arab^{is} dragaganti seīs citoniorū
et citrulli ana. 3. vi. fabaz gnoz cori semis nastur
cy et amigdalarū amarap^{is} ana. 3. i. S. penidiap. 3.
yiy. dissoluat penidie i aqua pluuiali et q̄ficiat
Sirupus uil^{is} mūdificat et q̄solidat ulc^{is} calorē
febriles extinguit et tussis ardet. B. seīs papaueris
albi ordet mūdī. Zuiubaz sebesten gne p cori et
gnoz mirri ana. 3. i. capilli uen. v. fopi seīs fen^{is}
ana. 3. ii. seīs cucumeris cucurbitae citrulli et me
lois seīs portulacae ana. 3. vi. uol^{is} et rub^{is} spody
seīs plātagis berberoz moroz rubi. imaturorū
seīs malue coraloꝝ an. 3. ii. fiat eoz decoctio q̄ enī
in aqua pluuiali et cum zucharo fiat sirupus. Ele
ctuarū opt^m quod p̄sicos consumptos restau
rat febrile remittit diuersas ulcus mundificat
et ab ampliatione p̄hibet. B. testudines et remo
tis obstrachis ab eis per infusionē ipsaz i aq̄
calidissima carnes earū prius exuēratūz bñ
lorarū et mundatarū in aqua ordet decoquāt
Et bulliant usq̄ duz bene cocte fuerint. Et tunc
optime terrant uel incidunt et hēantur p̄ncep^{is} si
stici et amigd^{is}. d. passul^{is} enuel^{is} mūde et seīs coīa
frīgida munda et optime terrant uel inciduntur
et cum predictis carnib^{us} misceant. Et supaddā
tur pulpe canerorū fluminaliū decoctoz et peidie
et candi. Et iterū optime misceant. deinde hēa
tur zucharus album solidus q̄m sufficit et deco
quantur in brodio dicarū carū et aqua subli
mationis ranarū et limaciarū usq̄ ad p̄fectam
decoctionē. et tunc supradicta oīa sil^{is} i mētrario

existētia p̄ficiant et cum pistello dū ducendo
optime incorporent. Cum autem tepe ceperint
superimittat puluis qui sic fit. B. saphiorū sma
ragdorū iacinctoz ambarū margaritarū abe p
coraloꝝ ossis de corde cerui carabe an. 3. i. ci
namomi ellecti cardamōi mac^{is} itreos. 3. i. croci
an. 3. i. S. amidi suci ligri. dragaganti gummi arab^{is}
seīs portul^{is} an. 3. ii. pulueris cācroz fluminaliū
3. ii. puluōis uulpis. 3. iii. Et bene incorpen
tur in uase uitreato usul retere. Dixit Gal.
5^o. mēmir. Iste sunt res ex q̄bus p̄ponit medi
cina ad desiccandū ulcus pulmōis. s. cinamomū
mirra cassia. crocus sgnatūz oleū balsami spica
inda amomum ibus balaustia barbatrcina such
luniz sigil^{is} gummi arab. opūz usqamūz et mugat
i radix granati siluestris. Et Kasis dixit.
dico q̄ ozimū folioꝝ latoꝝ desiccet pectus et pul
monē nimis. unde utendū est eo in gradu 2^o p̄
sis ad desiccandū ulc^{is}. Dixit Mesue. Summa
medicinarū ulcera pectoris et pulmōis q̄solidant
sunt sanguis draconis et x p̄e luti sigill^{is} et arme
nūz De armeno dixit Gal. 9^o de simplici medi
cina q̄ nimis ualeat in q̄solidando ulc^{is} pulmōis
qm̄ desiccet ipm̄ ita q̄ inde nō excitat tussis ita
q̄ inde salacia cadit quā sic potēter desiccet q̄
patiens extirpat se p̄fecte qualere dūmō non
accidat ei reptio uel alia fallacia in regimine. Et
ponit et hoc 4^o q̄mētis. Et subdit Mesue
et carabe et scedenezi olibarū mastix balaustia
rosa et semes eius corali p̄pogstidos cortices cā
croz fluminaliūz usq̄ semen portul^{is} assūz amidi
assūz semen malue et altee assa semen arnoglose
assūz gummi assūz et fructus mirri et silia. De
fructu mirri bene maturo cū comedit dicit qdā
q̄ ita desiccet et q̄solidat p̄ter q̄ i aliquo neceat
pectorū q̄ putant ex usu eius p̄sitz sanari posse
B. grana mirri et ea bene cōtere et in aqua plu
uiali p̄bidūz infunde deinde decoq̄ ad medie
tatez aq̄ p^o cōsumptionē cola et cū zucharo 20 f.
syrupus cōstrue et eo utere uile. est eīm. Ista aut
in q̄bus predicte medicine sunt miscende dixit
Mesue sunt sicut pprie uittelli oue p̄ lac dulce et
aceto et aqua pluuiali uel ordet decoctiois can
croz aqua sauch syrupus de papauere syrupus
de iunib^{us} et uolatus et rosatus et silia. Et ex
q̄positis sunt 20 ē de luto sigillato et de luto ar
meno. Et filoniūz p̄sitz est ulumū. mundificat
eīm et desiccet putredies et q̄solidat ulcera. Et
nos scripsimus illud in capto de spu sanguis
et alia multa que afferantur ad locum hunc. Et
syrupus gluaias et q̄solidas ulcus et caliditates al
terans febriles et arefieri corpus p̄hibet. B.
seminū cōius frigidoꝝ an. 3. i. uol^{is} ligri. et succ
eius seīs lactuce portul^{is} an. 3. S. ungule cabaline
plantaginis urge pastoris an. 3. ii. p̄pogstidos
granorū mirri balaustiarū sumach 20 f. sandal.
oīz berberoz an. 3. iii. decoquāt in aqua plu
uiali et cū zucharo fiat sirupus. Et sunt q̄ acci
punt de sirupo isto et p̄ponit ex eo le hoc cum
amido dragaganti gummi arab^{is} asso et puluere cā
croz. Medicamen Gal. 5^o mēmir positi 4^o
qm̄ētis q̄p̄sitz ex desiccatione glutinatis et
narcoticis. B. cinamomi iburis suci ligri an. 3.
i. mirre aur. quatuor dragaganti aur. vi. amomi
aur. vi. croci 3. i. mell^{is} qd̄ suff^{is} cit ad recipiendū
p̄s istas medicinas. Dixit Gal. ista medicina

ueraciter nobis apellatur patiens in pulmone
 natus. et oibus patientibus in pulmone passiones
 diuturnas. quoniam sicut cinamomi est subtilis et desic-
 catius. et amomum ipsum sequitur. et sicut ligri. et dra-
 gaganus sunt glutinatus. et mirra et crocus sunt
 maturatus et dissolutus et desiccatus ana par.
 Et sunt ista medicamenta andromachi in qua si adde-
 sent utigile deberet addi ex narcoticis. 2^m nece-
 sitates. Lobe utile coposum ex fortissimis
 solidatis et narcoticis. R. zuchari rosati ue-
 teris lib. i. karabe margaritarum ossis de corde
 cerui sanguis draconis an. 3. ii. macis croci opij
 an. 3. 5. dof. 3. ii. mane et sero. Post quod biba-
 tur aliqd lactis asini vel capre uel qd decoctiois oz
 dei et mirrilloz. Sere oēs auctores quod co-
 fuerunt in utilitatibus zuchari 2of. De quo di-
 xit Mesue. qd ex rebus maximi iunamēti ad co-
 solidandos et sanat oia uulnera est zuchari 2of.
 sup qd non prius animus et aggregatur in ipso. 2^m uis
 absterfiois ex succo 2of et uisus solidatiois ex
 parte sbe caruz. Et nosti qd uisus absterfiois a
 2of. pp antiquitates abscondit que adhuc in recen-
 tibus possidet. Et Gal. qdem pcepit dari zu-
 charuz 2of. singulis diebus qtuates plurima et
 cum rebus medicinalibus et cibilibus et potabi-
 libus. 2^m omnem administrationē eius ita qd et
 cum pane. Et isti sunt eo post ipm plurimi. Et
 non ē coprehensibilis numerus eoz qui sanati sunt
 ex usu eius. mundificationibus in pus precedēt
 bus. Gallat eim qui uisus eo a principio dū mū-
 dificatione nō pceperit. coartant eim mas in pul-
 mone. Et nos dedimus cū lacte calido nō febrili
 citatibus et febricitantibus cū aqua ozdei deco-
 ctiois cāroz fluminalium et alijs. multis modis
 administrationis. Et inuenimus ipm esse medica-
 mē ultimū. Uerū quoniam cōtingit ex ipso cōstrin-
 gi hanculū dentur que elargāt ipm ex eis que
 educūt sanies sic pprie sirupus de isopo. Et
 si accidat supcalefactio pp desiccationē def si-
 rupus de iunibis aut uis et silia ex humectanti-
 bus et infrigidantibus. Et si sequitur ipm consti-
 patio uētris dentur miraba de uis et sirupus
 eius cum aqua ozdei. Et postqz cessauerint bui-
 reddeat ad zuchari 2of. Et Alii dixit qd si
 neralia erant pita mulieri pūice. Et frater su-
 curauit eaz cū multitudine acceptiois zuchari 2of.
 Et tanta fuit qritas qd fuit quasi incredibilis et
 uixit postea pluribus annis. Dixit cōsiliator
 zuchari 2of. sanus nouum infrigidat et humectat
 sumptus euz frigidā. solum aut sumptum abster-
 git et cōsolidat. Antiquis aut desiccant contrahit
 stupicat et cōsolidat. medij aut etate medicocri-
 ter opat. Dixerūt quidā. tria sunt que ualēt
 pūficia sicut cib⁹ et medicā. s. mel. ficus sicca.
 et cancer fluminalis. d. qd dens eguus cū pprieta-
 te magis ualēt ita qd sirupus factus cum succo
 eius et zucharo sanat pūfiz et fluxus sanguinis
 undecūqz fluat. Dixit Mesue. qntaz rez com-
 plent correctioes cadentes in accidentia qcomi-
 tantia et supuentia huius morbo. Et ex cōcan-
 tibus est febris. cōsumptio et macies corporis. et
 debilitas. Et de supuentibus est tussis. et flu-
 xus uētris. et cōstipatio eius. et fastidium cibi.
 Et ita 3^o dixit mūdificationē ulceris lente
 scentiaz febris succedere debere que si nō suc-
 cesserit qstat corruptionē ulceris pfundari. Nos

aut expiatur circa oē tempus eius interponere
 medicā febris uehemētiāz sedantia ut sigillen-
 tur ex his et illis bñficiā cōcordantia quorū fi-
 nis est sanitas. Et qñ quidē ulcus est qposi-
 tus cum febre. oportet ut soluti simus. Itā cāe
 quas extinguit iste due habitudines et q sunt eis
 pprie sunt qritie. Itā qritio febris est ex eis q
 erigunt q infrigidat et humectat pp illud qd qse-
 gatur eadez attenuatōes corporis. Et ule⁹ indigz co-
 qd desiccet et quia est in pulmone indiget eo qd
 calefacit. Et itā sanis dicitur ē de resistentib⁹ febrili.
 Et succurrit dixit Mesue qsumptiois eoz cū bus
 qadequāt et hūcant ex eibe qd et potib⁹ et reb⁹
 medicinalib⁹ et administrationē lactis dulcis et ali-
 oruz que diximus. Et confert eis balneatio
 in aqua dulci postqz iam morbus in declinatioe
 fuerit et ante illud est res prauior et est egrum po-
 nere in desperatione. Dixit Gal. oportet te-
 studere in tussis mitigatione qtuam potes qm
 ulceris cōsolidationē tussis pibet et illic hunc
 dabis puluerem qui ulceri et tussi prodest. R.
 seminis papaueris albi. 3. x. gummi arab. amili
 cuscute an. 3. ii. seminis porri ace ceteris mal-
 uaruz an. 3. ii. spody succi liquit. an. 3. ii. et tantū
 dem penidiaruz tere diligenter et confice et da
 ex eo. 3. ii. uel. ii. et postea sirupum tribue papau-
 ris aut iunbaruz. Et dabis pillas tussis in
 ore tenendas que sic sunt. R. medullarū seminis
 zucurbitae et citruli et cucumeris et mellonis et ci-
 tonioruz an. 3. 5. seminis portulacae et papaueris
 an. 3. ii. gummi arab. amili et dragaganti et uili sse
 an. 3. ii. tere diligenter et tantūdem penidiarum
 supadde et cum seminis citonioruz spuma disti-
 pera et pillas fac magnas subplanas et eas in
 ore teneat alternis uerbis. iussis. n. sedant. Ut
 dendum in ē ne tussis sederet sic qd materie in-
 detineant. Alii. n. Rosis. 25. cōnētis. Quidā
 senex screbat multuz sanguis et per longuz ipm
 Cumqz morbus multuz creuerit fuerunt sibi da-
 ti troisci pibitui tussis et fuit morbus miti-
 gatus et eger per dies aliquos liberat⁹. Et deid⁹
 p⁹ dies aliquos mortuus ē. Et ideo necessariuz
 ē non dare pibentia screant nisi prius quod
 fluit a capite restringat. Et qñqz coniungitur
 cum ulcere mali humoris repleo simul et coposif
 extenuatio. Et tunc etiam iste dispositioes sūt
 contrarie. nā extenuatio exigit resumptiuū que
 repleōne augent et repleo extenuancia que extenu-
 ationē augmentant. Et oz attendere ad quod ma-
 gis infestat. Dixit Haly. Si eger i imodera-
 tam corporis consumptionē incidit rege ipm
 regimine ethicam patientū. Dixit Alman. ueter
 sumo opere cauendus ē ne accidat corpus ei⁹ qd
 si acciderit huius pulueris bibitio succurdat⁹
 ē. R. gummi arab. boli ar. spody semis mirri. an.
 3. i. fiat ex eis puluis de quo sumat. 3. ii. cum si-
 rupo de papauere albo aut euz rob mirrino. hic
 etiam puluis oibus fluxibus cum tussi cōstrictio-
 ne indigentib⁹ remediū affert. Qui plerūqz ad-
 duntur xilocaracte de siria et bdely de mecha
 Dixit Haly. Si uentris illi acciderit solut⁹ o
 amputare ipm accelera. Puluis ualens pūfi-
 cis et tussientibus cum fluxu uentris qui eger cō-
 strictione. R. dragaganti gummi arab. succi liquit.
 spody boli ar. et seminis mirri. an. pulueris enur
 dof. 3. ii. cum sirupo mirrino aut de papauere

De medicinis applicandis ab extra oꝝ elligere que cōueniant scdm intentionē que habet cura sua. Dixit Serapio. Est necesse ut emplē pectus cum emplis in quibus ē uirius exiccant ut sicut ē aloes ⁊ acacia ⁊ nux cepressi ⁊ mugat ⁊ sandaraca ⁊ ramich ⁊ medula caul' combusta ⁊ elkakumbat ⁊ oleus mirrū ⁊ rosarū ⁊ similia. Et hoc quando queri ē exiccatio ulceris. et cōlidatio. Et similiter si ulcus indiget mōdificatio ne emplm fiat ex abstergerit ⁊ mōdificatib⁹ ex his que dicta sunt in precedentib⁹. Et si mōdificatio lenitione ⁊ p̄hibitione exiccandis ⁊ in frigidatione iungatur pectus cuius pinguedine raturus sola ⁊ bullitro ⁊ mucilagine seminis citō mōrū ⁊ oleo amigō. dulcis ⁊ oleo uiol. lacte mulieris ⁊ cera pauca alba. De cura p̄stis p̄ cl rugiaz. Dixit Hilbertus. nouissimū cōsiliū ē cauteri i furecula pectoris ⁊ hoc si corpus est plectozich ⁊ humidū. Dixit Hal. super 6° cpi dimiarū. Antiqui medici ad curam ulceris pulmonis cauteriū combustū ⁊ calidū apponebant pectori. tñ studiū adhiberi debet ita uelox ut mora non contrahatur dum corrosio fiat i ulcere ⁊ magnificet. Idem dixit Rabi in 13°. p̄cula. De cura lapidis in spiritalib⁹ gnāf dixit gal. 4° de interioribus. cepi dare patienti medicinā asmatocorū. Cuiq; eam suscepisset cepit de lapidibus minus elcere ⁊ interposito maiori tempore. hoc tñ passio toto. tēpore uite sue minime recessit. Dixit Rasis 4° continētis. Medicine composite de medicinis singularib⁹ puocantibus urina ⁊ de aromaticis ⁊ rebus glutinatis ⁊ pauca. q̄titate rerum narcoticarū ualent habentibus lapidem in pulmone ⁊ cetera.

De tertius

tractatus diuidi in sumas duas. In quaz p̄ma tractatur de aia et eius fruib⁹ siue potētijs et i p̄us organis et instrumentis. Et in 2°. de anathomia cordis et eius alijs dispōnib⁹.

Et p̄ma qdē sūma p̄inet capla octo.
Capitulum 1°. de essentia anime.
Capitulum 2°. de fruib⁹ et potētijs anime.
Capitulum 3°. de uirtute uitali.
Capitulum 4°. de calore naturali.
Capitulum 5°. de spiritu.
Capitulum 6°. de humido radicali.
Capitulum 7°. de operatiōibus.
Capitulum 8°. de uita.

Sūma uero 2° habet capitula 15.

Capitulum 1°. de anathomia cordis.
Capitulum 2°. de Motu cordis.
Capitulum 3°. de p̄ncipam cordis.
Capitulum 4°. de anathomia arteriarū.
Capitulum 5°. de egritudinib⁹ accidētib⁹ cordi.
Capitulum 6°. de Signis dispōnib⁹ siue complexib⁹ cordis.
Capitulum 7°. de signis dispōnib⁹ cordis egritudinalib⁹.

Capitulum 8°. de cāis egritudinē cordis.
Capitulum 9°. de uniuersali curatione egritudinis cordis.
Capitulum 10°. de medicinis cordis i generali.
Capitulum 11°. de curatiōe malitie p̄p̄onē cōdis.
Capitulum 12°. de apostematibus cordis.
Capitulum 13°. de Cardiacis.
Capitulum 14°. de tremore cordis.
Capitulum 15°. de sincopi.

Capitulum 1°. de essentia anime.

Inquit aristotil.

2° de anima. Aia ē actus prim⁹ corporis p̄fici organi po⁹ ut tam habentis. Est. n. actus non qdē accidentalis non faciens unū cum ipso corpore. sed subalis. faciens unū cum corpore cū est actus. Et est actus dīctus prim⁹ ad dīctas scdū actus. Duo. n. sunt actus aie. s. primus ⁊ scdus. Et actus primus ē esse aie in corpore cuius est actus. Et actus scdus est in corpore cuius ē actus primus operari. Aia. n. inq̄tū ē actus primus. corpus cuius est informat p̄ter hoc qdē aliquid eperet. Est. n. ut sic forma uiuentis unita ei ut perfectio p̄fectibili. p̄fici enī ipm ⁊ dat illi esse ⁊ sit uiuū actū. uita. n. ut appetit ē p̄manencia p̄ficiēti corpus in eo. Et qz ista perfectio est primus actus p̄ficiēti anime. Ideo anima dīcti primus actus. De qua dixit Algazel. Aia est sba existens per se. que nec est corpus n̄ imp̄essa in corpore. Et non perit p̄ente corpore. loquens de anima humana. s. remanet uiuens i p̄petuū sine dubio siue trīstis siue letis. Et Ap. primo de aia dixit. Aia uidetur corpus continere. egrediente. n. ea ab eo. exspirat ⁊ corpus putrescit. Cuius sba dixit gal. in libro de utilitate respiratiōis nescimus. Et. n. dīxit Augustinus. Ipsa non ē corporea n̄ ulla aliā quā longitudine porrecta. aut latitudine diffusa aut altitudine solidata. Utrum qz anima est p̄fectio corporis. et p̄fectio consistit in opari. Idō anima corpori unitur non solum ut perfectio p̄fectibili. Sed ut innuit Ap. primo de anima ē unitur ei ut mouens mouēti. siue ut agens agēti. Et cum agit dī actus scdus. Duo. n. in anima considerant. s. sua cōmū. que cū unitur corpori est actus primus. et siue potētijs agentis quib⁹ cum agit est actus scdus. Aia tñ corpori non unitur. nec in eo p̄sistit nisi mediāre calore naturali. Aut. n. gal. 2° de inuamēto mēbrorū. in corpore ē complexio iequalitate exis ⁊ recessu a contrarietate qualitatis qua mediante aia p̄t ut est actus prim⁹ i corpore p̄sistit. Et Ruer. in suo de sensu ⁊ sensato dixit. nullum corpus ē subiectum aie nisi calor naturalis. i. nisi cum calore naturali mediante. Et. n. dixit ipse. Si nāl calor auferretur a corpore ul' ab aliqua eius p̄te uel mēbro ut oculo statim illa pars. siue mēbrū infrigidaret ⁊ am̄chilaret. Et subdit sba aie ē sba non accidens. Est at inālis n̄ potēs i opationes exire in mās extrinsecā trāscētes nisi p̄pter media que sunt ipm⁹ aie ad operandū organa siue instrumenta. Aia salus quidem ⁊ inordinatio in nā. unde oporuit corp⁹ p̄ficiūz. i. nālē

enim aia est actus pui esse organizatus et in
organizatōe multipliciter diversificari put pce
sus actus pui in 2^m et in diversis multipliciter
variatus exigit. Unde dixit Aristot. pmo de
generatōe animalium. Opus est ad oēm generatōem
suple et oēs aliaz anime actōes organizans. ptes aut
corpi organa sunt et utitur. Corpora aut orga
nica dicuntur ea que diversitate hnt in suis pib⁹
Et ideo ella et mixta in pfecta non dicuntur or
ganica. Et qz corpa aia magna hnt in suis pib⁹
bus diversitate. itō ipa ppte dicuntur organica.

Que quis oia sint aia et organica. iter se
in magna hnt diversitatem. dicitur eim q in pmo
loco ponit planta Et i 2^o loco ponit animalia rōna
le. siue sit ex affixis terre siue petre. siue nō sit
affixus. in multis imperfectis siue sit et pfectum
brutus. Et i 3^o loco ponit homo animal rōnale. In
quit Gal. pmo de iuamentis mēbroz. corpora
aiatorum instrumenta sunt aiaz. q sunt in ipis.
Et oportet ea esse cōgruentia disponsib⁹ earū.

Quia quoqz corpora organica mixta sunt. Id
circo in eis oibus duplex forma reperitur. una ēz
quā sunt mixta. Et i 2^o fm quā sunt aia. Nec
altera eoz dependet ab altera. imo una remota
ut forma aiaie. alia ut forma mixta remanet. ut
patet in plantis et animalibus et hominibus. et et mor
tus que remanet 2^m mixtōz suaz aia aiaie ab
eis amota. Quis multa ex eis nō diu sic pōtēt
sz in aia remanent ad corrupti. pfectim aialia
irrōnabilia et homines. Discōtinuatur. namqz in
suis pib⁹ putrescit et corrūpū. fm varias
in disponsib⁹ ipoz cito uel tarde. formatz aiaie
in corpore pmanēte pmanet forma mixti. et non
corrūpit nec in suis pib⁹ discontinuatur. cor
pus putrescit. Predictis quoqz generib⁹ tri
bus corpor. phisicor. organicoz p diversitate
eoz tres corpes pondēt aie diverse plāis quidē
aia uegetativa que qdēz apud medicos uocat uir
tus nālis. et ipa quidē opatur opera nutritiōis
crescētie et generatōis. Aialibus hō irrōnabilib⁹
aia sensitiva corrūdet. que qdēz apud phos et
medicos. sz hōis aialis que exhibet motus et
sensus uoluntarij. homini autē aia rōnalis intelle
ctiua q qz oīz nobilissima ē et plures et magis
multiformes exerceat actōes nata ē. Ideo cor
pus hūanuz pceretis magis et decentius organi
zatur ē. Dixit Gal. corpus hūanuz est quicquid
nobilissime aie. a qua influunt et potentie nobi
les et vires multiplices. Idqz congruentius est
organizatur. ut scia p anothomā declarat. Et
de aia hōis deinceps est sermo futurus. Ipa. n.
infundit a deo glorioso et bndictio in instanti. nō
eim acqrit per mortū. Quis nunqz acqritur nisi
mediante tēpore pcedēte et motu. i quo mā pre
paratur ad susceptiōem eius. de quo tēpore et mo
tu pcedente dicit in fmōe 6^o. qui est de mēbris
generatōis. que frequēter aia a philosophis aia
sensitiva notat. Que qdēz nō antecedit in esse
fm tēpus in mā oēs organizatōes. qm aia statz
in pmo instanti in quo introducit est organizatio
facta. qd patet. qz ipa prius infundit in corde.
Est eim primū corpi hūani mēbrū qd ē aiauz
et cor. nunqz est cor. nisi sit organizatum. ergo
pus pcedit organizatio. patet et hoc. qz si mul
fit mēbroz cōsimiliuz generatio. et ipoz organi
zatio. mēbra eim spmātica pmo generatur. et nō

nisi cū debita figuratōe et lēmentōe et cōcūta
te in medio et alijs. et bigratia. non fit costatū
generatio nisi cū curritate et qtinuatōe ad spi
ritū. Et nō fit oīs debentia habere qcūtatēz
generatio. nisi cū ipa cōcūtatē et tali situatōe
ne. et pmo generat et postea qcūtat et sic situat
Et cōsit in alijs aia in antecedit organizatōez
aliquā. ut faciēz ad esse mor⁹ uoluntarij localis.
qm talis motus esse nō pōt sine generatōe et mē
broz ad tales motus requisitorū que sunt si ē ossa
nervi corde et silia. que oia talia ista cordi aia
antecedit in esse. organizatur in pmo sensus nō aīce
dit. qz statz q cor est genitū. ē ibi in eo sensus
organizatur. ut caro nervus pāniculus. Perfectiōez
in organizatōez sensus intrinseci et extrinseci bene
antecedit. imo neqz statz natus post naturatatem
perfectiōez sensus dicor bēt. sicut nec ē motus
uoluntarij sz tales pfectionē acqrit post augmē
tatōez. Non eim stat pfectio opationū cum oī
qūtatē. quare oportet augmēti fieri usqz ad
determinatā qūtatē. pp quā qūtatē necessari
requisitū. quidā inferūt. q aia nō est prius in cor
de qz opatur. imo in pmo instanti. quo incept ē
p⁹ incipit opari. Itaqz uerū est dicere. aia nō ē
p⁹ habet esse. et nunc p⁹ incipit operari. Itā
immediate incipit cor augeri. et nō nisi alimentō
ab extra attracto. Dicit in q aia in pmo. istā
ti antecedit fm tēpus oēm operatōem factam.
Quis in ipō pmo instanti. incipit opari. quare
cludunt animaz semp esse in actu 2^o. Et p⁹
ex dictis quomō p⁹ uiuit et ultimo ē 2^m. Et p⁹
mōritur. pmo eim anima in eo recipit. In alijs
aut carporis mēbris anima recipit p participatō
nez cordis. hoc est p preparatōez factas a corde.
in alijs mēbris et per infusus eis a corde datur
anima in ipis recipit stat et opatur. Et secūduz
hoc dicitur. Cor generat alia mēbra. Et hoc
quidem non facit per uirtutem qua est cor. imo
nihil aliud facit. nisi q disponit materiam alio
rum mēbroz pro gnātione eoz et disponsē qua
sunt apta per pūtiā influxus cordis in ipis i
formari forma cordis. aiaz recipere ita q oia
cum corde sunt eadē spetie. anima. n. ut ē actus
primus non inest plus uni mēbro qz alteri sz in
omnibus eque ict et eque oia iformat et iformā
do uiuificat ppter quod a quibuscūqz uital⁹ nutrit
corporis notatur. Et qz ut patet primo de aia
aia sensitiva que dat cē corpi et cūlibet eius
parti non est diuisibilis in partes cōntuales. non
n. suscipit forma magis et minus. Ideo qz ē tota
in toto et tota in qualibet parte licet primo ut di
ctum ē in corde recepta. Cum ergo dixit Auer.
12^o metaphisice cōmento 2^o oia humani corpo
ris mēbra sunt eadem genere. sed in cor antece
dit alia. large et non proprie assumpsit ibi genus
Et ideo non sequit sunt eadem genere. ergo sūt
diuerse spetie. ymo sunt eadem spetie. Et cor an
tecedit alia generatione et perfectione. Et cū
dixit. 8^o. phisicorū. gnāta in principio et gnāta
in fine sunt alterius spetie. intellexit de forma
specifica accidentali et non sbali. et ideo nō uolu
it q cor quod est primo genitū et alia mēbra i
fine et p⁹ ipm differat ab iuncē specificē dīa sb
stantiali. sed solum accidentali. Et qz si uolue
rit. patet qz dixit sic se habet in istis sicut i arti
ficiatū. Modo dixit Auer. 2^o de aia in hys que

sunt de genere sive vera anima nalis est a forma n
a materia quod patet quia statim q anima sensitiva
auferat a carne ipsa caro non remanet caro. nisi
equiuoce. Non. n. amplius nutrit nec ampli? p
in opones carnis. In artificialib? uero anima su
mitur a materia non a forma. Et dedit ex^m h
tur securis bene apta ad incidendu cum cuspid
et remouetur ab ea cuspid. et fiat ex ea maleus.
non uariatur per remotione forme eius essentia
eius que est ferrus. remanet. n. ferrus et tñ ibi ac
cidit anima accidentalis. Et scias q qñis di
cti sit. q anima sit actus prim? corporis organici
ipsa tñ informat corpora qñia ut sunt animata et tñ
non sequitur q sunt organica qñ sufficit q sunt
partes organici. Anima. n. non dicitur actus primus
consistens. nisi inqñ sunt partes organici. Rur
sum ex dictis patet q licet materia ex quib? mē
bra habent fieri i principio differat specie ut ma
teria carni formata a materia spermaticorum. infine
tñ tam factus mēbris n differat spe. s. sunt proz
sus idem. in corpore itaqz unūte caro n differat
ab osse nec etiaz neruus a carne et consilz de ali
is anima centrali sed solum accidentalī. Nec ob
stat q caro hoīs differat spe a carne equi et san
guis hoīs a sanguine equi. sanguis. n. hoīs pōt
effici materia hoīs et sanguis equi licet possit fi
eri materia equi. non tñ potest fieri mā hominis
Et caro hominis et caro equi non eadem forma
informantur sed diuersa specie. Et sicut n drñt
membra hoīs abūte anima centrali. s. nō drñt
centraliter abūte comploes aut compōnes eo
rum sed solum accidentalz. Et partes quidē
corporis ab eo sepeate nō uiuūt qñ n drñt anima
nūali centrali sed solum accidentalī sicut partes
animalis animalis q sepeate uiuūt que differat anima
nūali centrali. Si itaqz bene considerat diffi
nitio aīe supradicta ē diffinitio ostendit quid nō
minus nō quid rei qñ ut patuit aīa ē quid simplex.
modo simplici ppetit diffinitio qñ nōa sicut cō
posito ppetit diffinitio qñ rei. Quāuis autē phi
losophi oēs et medici quētiāt in corpore orga
nico animato. nō tñ sensitivo ut in planta unaz fore
māz. s. uegetatiuaz per quā planta et eius frutes
sibi attrahunt nutrimentū. digerit et in se querit
nutrit crescit et generat. In corpore tñ animato sen
sitivo et pēpue in hoīe a se inuicē de unitate aīe
discordes fuerūt. Plato eīz in hoīe tres fore
aīas dixit. Et secuti sunt eīz plures physicoz et
medicoz et pēpue Gal. Quāz pma est aīa uegeta
tiua qñia plantis et animalibus irrōnabilib?. Et
frutes sensituius que est pñ^m sentiendi intelligē
di et mouēdi uoluntarie. Et aīz uitalet que est
pncipiū uite. Et uoluerūt pdictas aīas fore ab
inuicē essentialiter distinctas et eque pmas. ita
q una ab alia nō dependet. S. ab unaquaqz p
fluente frutes sup uniuersūz corpus distinctam
essentialiter a frute alterius. Et quia pncipia
in corpore animato distinguūtur distinctōe forme ei?
Ita q sic tres aīas posuerūt i corpore hoīs ita
et in eo tria posuerūt pncipia que dixerūt esse eā
pma. in quoz uno quoz una donec pdictis aīa
bus residet. Et dixerūt q aīe uiuificans corp?
pñ^m pncipiūz sedes et origo est cor. Et aīe sensī
tiue pncipiūz sedes et origo est cerebrum. Et aīe
uegetatiue pncipiūz sedes et origo est epaz. Et
q uirtus aīe uiuificans uocat uitalis. Et frutes

aīe uegetatiue uocat nalis. Et frutes aīe sensitue
uocat aīalis. Et moti fuerunt plato et Gal.
et sequaces eoz ad pdicta ponēduz. maxie qñ ui
derūt pdictas frutes fore ualde distantes et di
stinctas. et p cōsequens p suis exercēdis opera
tiōib? tēperamētis ualde distinctis egētes que
diuersa tēperamēta in eodez posse stare pncipio
nō uiderūt. quare coacti fuerūt diuersa ponere
pncipia. diuersa habentia tēperamenta ut sin
gulis earum singulum coresponderet pncipiū
et tēperamētū. Et q pncipia pñ^m sunt tria
et sint pncipia membra patet quia ab unoquo
qz eorum mēbra alia influxum hñt. A. corde q
dem medianib? arterijs spūm uitalet. A. cerebro
uero medianib? neruis spūm aīales. Et ab epa
te spūm nālem medianib? uenīs. Et nō iuenerūt
aliquid de pncipiis tribus mēbris ab alijs mē
bris influxū recipere ymo nec unū ipsoz ab al
tero. Et ppter hanc eam posuerunt ea que pñia
Qd aut cor sit pncipiū uirtutis uitalis cere
buz aīis et epaz nalis apparet pzo tanto. qñ per
horum mēbroz lesione sequit in dictis eozum
opōnibus nocumētū et per ipsoz curatiōe tol
litur nocumētum. Corde. n. lesio sequit lesio in
opōnibus uirtutis uitalis. et lesione a corde rēo
ta sequitur remotiō nocumēti opōnū uirtutis
uitalis. S. lesio cerebro sequitur lesio in opōn
ibus uirtutis aīalis. Et cerebro curato sequit re
motiō nocumēti ab opōnibus ipsius frutis ani
malis. Et similiter lesio epate sequitur in opāo
nibus uirtutis naturalis nocumētū. qd tollitur
ab eis epate curato. Uoluerūt tñ pncipia au
ctores q pncipia pñ^m sibi inuicē tribuant
unū alijs et eōuerso. Cor. n. tribuit cerebro et
epati et uirtutē uitalet. mediante spū uitali quo
uiuit. Et cerebrūz tribuit cordi et epati uirtutēz
aīalem mediante spū animali quo sentiunt. et epaz
tribuit cordi et cerebro uirtutē naturalem
mediante spiritu naturali quo nutriuntur et cre
scunt. Aristot. autē 2^o de anima uoluit aīaz ho
minis fore essentialz unā distinctā cum uirtutibus
Et uoluit q ipsa sit pncipiūz uiuēdi sentiendi
mouendi et intelligendi sup. et quasquēz alias
opōnes exercendi suis uarijs et diuersis uirtutibus.
Et qñ unū tñ posuit formas siue aīam. unū
solum in pñibus suoz libozz posuit eē pncipiū
pium in quo ipsa aīa residet. Et uoluit hoc tale
pncipiūz eē cor. Unde 3^o de partib? aīalis
ait. Corūz que sunt in corpore. necessariū ē unū
eē pncipiūz. Unum. n. est melius q plura. ymo
tandem dixit. In uno quoz genere oīz dare unū
pñmūz pncipiūz quod aliozū causa existat. et
per cuius attributionē cetera in 1^o genere esse ha
beant. Oportet namqz oēm pluraritates ipse
ctionis et confluentis contentiūā demū in unū
aliquid supremūz regularis adducere. Sic ita
qñ in genere mēbrozū microcosmi. unū erit pñ
cipiūz sicut in microcosmo. quod ē quia omne
quod in multis per unā rōnēz uniuocam repit i
aliquo inest illi pñmūz quod oīz aliozū existit
causa. Sicut omne calidum ad pñmūz calido
rum reducitur. sic uirtutes in corpore exñtes ad
unā cāz reduci in qua uniuocē oīz. Lūis pñ
cipiūz ut dictum est Ap. uoluit fore cor in quo
pñmo recipi animā et ab eo aut ultimo sepeari
quare et sedem anime et fontē oīz uirtutū et om

autem membrorum cor esse formant. Et quia ita sit patet
 quoniam iam dictum est animam non stare in corpore nisi
 cum calore. Non enim est reperire in corpore mem-
 brum aliquod in quo calor sit velut in fonte nisi
 cor. Et non dicitur Aver. Cor in corpore sic est ubi
 ignis et cor hunc calorem ceteris distribuit corpo-
 ris partibus quo mediante faciat operationes quas erit
 ipsum in corpore primum principium. Et insuper
 cor generat spiritum qui est anime organum principale
 et virtutis eius vehiculum in reliqua membra. quod
 patet quia spiritus in membra distribuitur ad cor in mul-
 tis anime accidentibus reuertunt ut in sompno
 et secundum Aristot. tanquam ad primum sui mansionem. Cor
 etiam principium corporis fore creator monstrat
 ut cum ipsum in medio corporis collocavit. stat enim
 in medio corporis sicut rex in medio regni sui.
 ut equaliter in omnia corporis influat membra et
 quod merentur pro vita et operationibus exercendis. Et
 sicut rex a subditis non recipit sed erogat. Et
 in res sibi ipsi sufficiens. Sed quod pro regno suo
 multa habet agere opera illa sine vicariis et mini-
 stris agere non potest. Ita cor ab
 alijs membris corporis non suscipit sed erogat spiritus
 omnibus et virtutibus. opera etiam multiplicia et diuer-
 sa sine vicariis et ministris facere non potest. Sed
 quidem sicut subditi quod a vicariis regis reci-
 piunt in virtute regis. non vicariis recipiunt
 ita et membra in corpore virtute cordis recipiunt
 a vicariis suis habent. Sunt autem principalio-
 res cordis vicarii cerebri et epar. quibus cor
 suum spiritum mittens virtutem tribuit modis faciendi ip-
 sum ut sit convenienter directus ab eis in alia mem-
 bra congruus instrumentum operationum. cerebri namque sic
 spiritum a corde receptum disponit et tale tempamen-
 tus ei tribuit quod congruus efficiat instrumentum pro op-
 eribus virtutis animalis. Et epar consistit pro opibus
 virtutis naturalis. Et in hoc cordi deferunt et
 ministrant. Extimandum est in dicitur Avicenna in libro
 de causa motus animalis alibi constare velut ciuitas
 bene legibus rectas. que cum sic est non est ne-
 cesse monarchia in omni ciuitatis loco esse quod ope-
 ra in ea sine hoc bene fiunt. sic est in animali et
 sicut in eo bene operationes proprie per natu-
 ram. Nec est necesse animam esse in qualibet corporis
 parte. sed sufficit quod sit in determinata parte cui
 alie sunt adhibere que pars est cor. Ex quibus
 verbis Avicenna putauerunt falso quidam ipsum volu-
 se animas esse in corde essentialiter solum et in
 alijs membris solum virtualiter sicut rex in regno
 suo. Sed Aristoteles non voluit sic. tunc enim
 sequeretur quod anima non informaret omnia mem-
 bra corporis essentialiter et eque primo sicut
 cor. Sed voluit quod alia membra non sunt in
 formata anima nisi in quantum sunt annexa cor-
 di. quod est primum in eis. Et voluit Avicenna quod omnes virtutes
 principaliter sint in corde. veritatem quod earum
 in alijs membris principaliter manifestantur sicut
 animalis in cerebro. et naturalis in epar. ut virtutes
 in corde sunt et fusa sicut et in cerebro et fusa sunt
 virtutes animales sensitiva et motiva. Et adhuc sen-
 sitiva intrinseca et extrinseca. Et sicut in epar et fusa
 est virtus naturalis nutritiva et generativa. Et per
 et fusions virtutis in corde non potest cor in omnes
 exire operationes nisi per spiritum in alijs membris
 incarnantur. per acquisitionem noui modi operationis
 siue temperamenti. Sicut non potest cerebri per et

sione virtutis animalis in ipso nisi per spiritum ab eo
 delegatum alijs membris per acquisitionem noui modi
 temperamenti in oculis auribus et alijs sensibus
 et motibus organicis. Cuius siue intelligendi est
 et de epar. Et sicut oculi aures et alia virtutis ani-
 lis organa de se nullas habent virtutes nisi per influ-
 a cerebro. Et organa virtutis naturalis nisi per influ-
 a epar. Sed neque cerebri neque epar per se
 nullas habent virtutes nisi per influxum a corde. quod
 est quod cerebri et epar cordi deferunt ut dictum
 est ipsa in principium habent. cerebri quidem supra omnia
 membra sensibilia et mobilia. Et epar super omnia
 membra nutritiva et generabilia. prebent enim illi
 cerebri spiritus animales. hys vero epar spiritus natu-
 lem. Quidam autem supraposita opinionem. Avicenna.
 quod anima una et non plures informat corpus et quod
 liber eius preter. confirmant duabus rationibus. Qua-
 rum una est. Nam si plures essent. tunc aut omnes
 essent in omnibus partibus eque primo. aut una altera
 plus. Non eque primo. quod tunc quare perfectior esset
 una tante esset altera cuius oppositum declarant
 operationes. Similiter si essent eque primo deberet
 recipere unitatem cuius sint spiritus distincte et indi-
 duis sit unus. Si autem una est prior altera. et per
 consequens perfectior tunc ipsa perfectior virtutem ipse
 citorem. et sic frustra poneret imperfectior cum
 possit perfectior in operationibus imperfectioris. et ratio
 est. si in corpore hominis foret plures forme essen-
 tialiter distincte tunc ipsum non esset unus per essen-
 tiam. sed per aggregationem. nam quod componit ex pluri-
 bus actu distinctis secundum essentiam est unus per ag-
 gregationem non per essentiam quod est absurdum dicere
 de corpore hominis. Ambas predictas opinio-
 nes de anima hominis rectius Avicenna. primum pri-
 ma doctrina de virtutibus capitulo primo dixit. Quod
 generat virtutem. et operationem ab eis puenit
 tum apud medicos sunt tria. scilicet genus virtutis ut
 talis. genus animalis et genus naturalis. Quibus
 namque physicorum. quod platonis et sequentibus eum et
 medicis omnibus precipue Galieno videtur quod unaqua-
 que virtutis dicitur membris principale habet. quod eius
 extrahit minora et a quo eius procedunt operationes
 Et videtur eis quod virtutis animalis sedes sit cerebri
 et ipsius ab eo puenit operationes. Et quod
 virtus naturalis duas habet species una cuius est custo-
 dire indiuiduum. et custodire ipsum que ministrat in
 parte nutrimenti quod usque ad finem crescentie ducat
 corpus. Et huius quidem sedes et operatio eius
 processus est epar. Alia species eius est cuius est
 species conservare que est ministratrix in re gene-
 rationis. Et sepe ex humoribus corporis sperma-
 tis sibi deinde ipsum informat sine creatoris pro-
 cepto. Et huius quidem habitatio et operatio
 eius puenit sunt testiculi. Vitalis autem vir-
 tus illa que ex se ipsa conservat quod sensus et motus
 vehiculum existunt et ipsum reddit aptum ad ipse
 spiritus recipientes cum ad cerebri puenit
 et facit ipsius potentes dandi vitam ubi quod ex-
 ditur. Et huius quidem virtutis sedes et operatio
 eius processus est cor. Omnibus autem philosophis
 dicitur Avicenna. et maior. scilicet Aristoteles. videtur quod omnes pre-
 dictas virtutes principium existat cor. sed prima
 rum operationum et earum manifestatio in hys predictis
 existit principium quodammodo apud medicos ce-
 rebri sensus existit principium. Et per hoc unus
 quilibet sensus suus habet membris. in quo ei ap-

paret opatio. Et dixit Aui. in capto de uirtu-
tibus uitalib⁹ q̄ apud medicos nisi sp̄s i cereb⁹
ad aliam conuertat complōne non p̄parat ad re-
cipiendū animā que est principius motus ⁊ sen-
sus. Et similiter in epe licet prima complo iam
iuenit ad recipiendū primā uirtutē uirtutes idest
q̄uis sp̄s q̄plo talis sit cum generat in corde
q̄ recipit uirtutē uirtutem hoc est q̄ sit cōueniēs
instrūti cuius non tñ cum illa complōne potest re-
cipere uirtutē nālem ⁊ aialem nec recipit eas ni-
si post receperit aliam q̄plones i cerebzo ⁊ epe
Et n. apud medicos dixit Aui. unū quodq̄
opōnū genus aliā habet animā. Et nō ē anima
una ex qua uirtutes dicte pfluant omnes. ⁊ secu-
ti sunt eum A. p. fere omnes pbi ⁊ Auer. etiam
2º collz. Et etiam ipse Aui. 6º de naturalib⁹. Et
p̄pterea dixit. q̄ cum considerant ⁊ certificant i-
uentem rem sicut uidetur Aristoteli ⁊ non sicut
uidef. ipsis. Et iueniēt tractatus suos extractos
de p̄positiōibus sufficiētib⁹ ⁊ non necessarijs i
quibus non consequit nisi q̄ ex rebus appret
Et subdit Aui. Dedico inq̄tūz medic⁹ non aut
net ut consideret que sit earū duarū sectarum
ueritas sed illud considerare p̄bus habet. medi-
cus. n. cum concedit ei mēbra p̄notata dictarum
uirtutū principia existere non curat nisi de eo
quod de esse medicatiōis considerat. Neq̄ consi-
derat an ex alijs habeant principijs que sunt in
sp̄is p̄notata uel non. Neq̄ istud ex illis existit
que p̄bus non leuā ei facit. Et Auer. 2º col-
liger dixit. diuinctio uirtutū scdm medicos i uir-
talem aialem ⁊ naturalem licet non sit cōueniēs.
parum tñ potest nocere in arte medicine. Sed
cōueniēs diuinctio ē illa que sit scdm modūz natu-
ralem. Est autem medicus artifex sensibili in se
quens sensum. Et quia uidit ad sensum opōnes
aiales p̄mo procedere uirtute cerebri ⁊ nāles
uirtute epatis. Ideo posuit cerebriū p̄mū prin-
cipiū uirtutis animalis. Et epat p̄mū principii
uirtutis naturalis. Et posuit cor p̄mūz prin-
cipiū uirtutis uitalis. Que medicorū p̄positio ne-
dum qd sit contraria scie medicine sed est uilis
⁊ necessaria q̄tūz ad sciam medicine spectat ra-
tione iuenta ⁊ ordinata p̄ opationibus congruis
medicine. Nam cum non possint uirtutes aiales
uirtute cordis in opōnes exte nisi per modūz re-
peramenti sp̄is i cerebzo attributi nūq̄ opōnūz
earum lesio. curaret. nec ipsarū sanitas ⁊ per-
fectio conseruaret per remedia soli cordi attribu-
ta. ymo nō nisi per remedia cerebzo exhibita re-
mouentia ab eo q̄plones extraneā ⁊ nāles cōst-
uantia ut sic ualeat cerebriū cordis m̄dificare
sp̄m. ut sit p̄o opōnibus aialibus quētiēs in-
strumentū q̄tūzq̄ cor cerebzo bonū sp̄is m̄-
tat. Et consilz est de uirtutib⁹ ⁊ opōnibus nāli-
bus circa epat. et hoc uoluit dicere Aui. i uer-
bis superius adductis. Cum tñ medici supra
dicta tria ponant principia. cum h tñ non negant
sed affirmant cor p̄ncipali⁹ ēē omni p̄ncipali
Et ob hanc eāz medic⁹ p̄mā intentionē hūnt
ad cor ⁊ in suis processib⁹ non absolūt medic⁹
nas cerebri ⁊ epatis a medicinis cordis siue nō
absolūt curationē egritudinū cerebri ⁊ epatis
a curatione cordis. Unde 7º terapeutice monuit
Gal. medicos fore in omni eorum actu solertes
⁊ sollicitos circa cor. Est. n. hoc dixit A. de uic. ⁊

taurus uite. Et enim dixit Gal. 5º. de interio-
ribus. dico cor fundamentū esse ⁊ fontē natura-
lis caloris. Et necessariū est cor pati adueniente
morte. mors. n. semper imitatur p̄ximitatē con-
p̄onis cordis. Corde. n. patiente cetera mēbra
languescunt ⁊ patiunt. faciunt. n. mēbra opōnes
suas recte moderato temperamēto cordis. Aciō
enim cerebri ⁊ epatis leditur lesio cordis tempa-
mento. Et non ē necessariū actionē cordis ledi
lesis temperamētis cerebri uel epatis. Si. n. se-
sus ⁊ motus actio non inueniāt in corpore aialis
eoq̄ cibum non recipiente sicut contingit in ye-
me habitantibus intra terre tñ necesse est ipsum
minime mori quousq̄ cor non patitur. Am-
pli⁹ de principatu cordis suo ca⁹ iferi⁹ appebit
Nota Aristoteli. circa finē libri de sensu et sen-
sato uoluit sc. q̄ cognitio diuersorū sensibilūz
nō sit in alia ⁊ alia p̄e corpis. Neq̄ sit diuersūz
illud qd iudicat de aliq̄ uno sensibili ab eo qd
iudicat de alio sensibili. s. idēz p̄se eo q̄ aia ē
que iudicat de omni sensibili. Et ipa eque oēs
corpis p̄es iformat ita q̄ i qualibet p̄e corpis
pōt iudicare et iudicat de quocūq̄ sensibili. qz
p̄se eadez est aia que hz oēs ap̄hensiōes et cō-
gregatiōes et iudicia. Ideoq̄ ibidez dixit A. p.
Necesse est esse unum aliqd quo oia mēbra sen-
tiunt et hoc est ipa aie i ba. Et putauerūt itaz
quidā p̄ p̄dicta A. p. uoluisse oēs ap̄hensiōes.
cognitionē. et iudiciū in corde fieri ⁊ errauerūt
Hāz q̄uis aia de se sic sit potēs facere ut dicat
est. actu tñ nō pōt ap̄hensiōes facere nisi mediā
tribus organis. et ita hys q̄ non alijs. Non enim
pōt p̄bigratia uisionē facere nisi in oculo. ⁊ non
mediante aliquo alio organo unde et p̄ hoc di-
ctur q̄ postea uisua est in oculo. Et ideo licz
aia que est in pede sit uidens. et in se subiectiue
uisionē hēat. nō tñ dicat q̄ uideat in pede sed
in oculo qz nō est pes q̄grūz organū uisionis s. z
oculus. Et ideo dicat nō qd uideat in pede s. in
oculo. Et ideo dixit ibi Aristoteli. Aliud est ge-
nus. s. sensibilib⁹. p̄ aliud. s. organū sentit. Et iō
tēp subdit qd sensitiuūz. s. aia fm. q̄ est indi-
sibile fm unū actuū est sensitiuūz dulcis ⁊ albi. qz
aia fm q̄ considerat ut una nō. relata ad organa
eadez est oīz. s. q̄ sensitiuūz diuisibile factūz
fuerit. s. per relationē eius ad diuersa organa in-
p̄cipiendo diuersa sensibilia fm actuūz alieq̄ uel
s. q̄ ipsis reb⁹ cōtingit. Itaqz in aia unū erit et
idez numero albus et dulcis et alia multa. si nō se-
patis passiones abinuites fm esse alterum unū
cuiqz. si se ergo ponēdus est et in aia unūz et idē
numero esse sensitiuūz oīz. sed tñ esse alterū et
alterū hōz quidez genere hōz quidē sp̄e quare
et sentit utiqz simul et eodem et uno rōne uero
nō eodez. Et scias qd q̄uis oia mēbra infor-
mētur aia sensitiua tñ oia sensitiua. tñ qz nō hēant
ab aia aptitudinē ad sentiendūz. s. qz in eis defi-
cit organū sensus. et mediūz que si haberet senti-
rent. Et dato q̄ nūq̄ sentiant. nō tñ frustratur
in eis aia sensitiua. qz in eis alias opatur opa-
tiones. Et si hz q̄uis oia mēbra iformētur aia
sensitiua. tñ nō oia sunt organū sensus qz ad sen-
sum nō requiritur tēperamētūz absolutūz. sed de r-
tūlatūz ut tale quale est in neruis. Et qz carēt
mēbra aliqua medio et organo sensus iō s. ad ea
influat spiritus sensibilis nō tñ sentiant que si

haberetur utique sentirent. quod per de poro sarceyde generato dicitur in nutrimentali ossis ad quem non venit spiritus animalis sensitivus absque primo. et tunc quod factus est organus sensus sentit sicut de eius sensatione per remotionem totius eius quod est super osse in qua remotione cadit magna sensatio etc.

Capitulum 2^m. de virtutibus et potestibus anime.

¶ Supradictis 13

quod medici dividentes animam in vires prima sui divisione diuiserunt in vitales animales et naturales.

Sed antequam distinguamus animas in vires secundum philosophos sciendum est quod vires siue virtutes siue potentie a se in nullo differunt. sed penitus synonyma sunt.

Uir⁹ tamen reperitur sumpta multipliciter. uno modo per virtutem moralem de qua declarat Aristoteles in libro ethicorum siue est per habitum acquisitum et in anima hominis ex multis et frequentibus operationibus bonis quo homo dicitur moralis virtuosus. 2^o modo pro excellentia alicuius rei que excellentia est ultimam posse ipsi rei. et sic sumitur ab Aristotele primo celi et meteorum. 3^o modo sumitur per qualitatem a qua operatio procedit maxime tamen per qualitatem ethicorum unde primo prima Aristoteles dixit virtutes prime elementorum etc. Et iterum cum elementa agunt et patiuntur ad invicem suis virtutibus. id est qualitatibus. Et aliquid sumitur per qualitatem siue formam rei oculis que dicitur proprietas rei siue forma specifica ut ab Avicenna per 2^o capitulum de eo quod bibit et comedit. Et ultimo modo sumitur pro eo quod est principium operationum in aliquo cuiuslibet modi sunt operationes ille. et sic sumitur ab Aristotele primo de anima. Medici vero quia de operationibus incorporeis se non intrinsecus ut de operationibus anime intellectuales quia non mediis corporeis instrumentis sunt. Ideo de ipsa anima intellectiva et eius operationibus in ipso scia non se intrinsecus. sed dereliquerunt eas philosophi. Ipsi tamen est que corpori humano infusa suorum habilitate instrumentorum spiritus nunquam ociosa persistit. que cum sit rationalis ex admiranda potentia sibi a suo creatore collata in hominibus non solum presentia sed que preterierunt et que futura sunt tanquam presentia videtur. siue in die vigilando. siue in nocte dormiendo.

Et hinc est quod quando vigilamus aliquid intentionem nostram in recordatione presentium nostrorum dirigimus quorum forme quantitates et limitata omnia sic precurrente memoria et ymaginatione distincta concipimus ut non preterita sed presentia sine excitatione videre credamus. sic et eos quos diligimus suarum ymaginum presentatione licet absentes. tanquam presentes cernimus. Sicque non existentia mente fingimus que ut presentia per ymaginaciones concipere videmus. Propterea mentis intentione adhibita pictores ymagine figuli vascula. scriptores litteras nundum inceptas distincte determinant et contemplantur. sic quilibet artifex suum artificium longe prius quam perficiat meditatur. Neque aliqua forma alicui rei ipse nititur nisi eam quod prius mente conspexit. In vigilis etiam rebus presentibus et preteritis considerat discretam futuram predicimus ante usum. Sicque perit medicus per presentia et preterita signa egritudinis que conspiciet somnolentia vel incommoda egrotantium futura predicat.

Sic et plurimi sapientes diversorum temporum consideratione fertilitate vel penuria vel pestem futuram pronuntiant. Et quod homo animas habet intellectualem dixit Salustius primo de utilitate penularum. datum fuit cuiuslibet animali preterquam homini aliquid loco armorum quo se defendat et defendere possit in iracundia timore et audacia. Et in suis angustiis et passionibus quo armorum gaudeat beneficio. homini vero quod naturali caret artificio armis caruit omnibus. Sed loco armorum dante sunt sibi manus quibus utitur loco omnium generum armorum. Et loco naturalis artificij. data est homini virtus intellectiva et estimativa quarum imperio manus que est organum organorum. omnia artificia quibus homo indiget acquirit et adaptat ut ubi natura in eo deficit ars suppleat complementum. Sed apud medicos hoc ultimum modo sumpta virtus sumitur pro principio operandi operationes anime corporeas. id est que mediis in membris corporalibus organum siue siue actus siue passus. Sunt enim quedam operationes anime que perficiuntur mediante actione. ut motus voluntarij et dñr actiones. et quedam mediante passione ut sensus et hec passionem dicuntur. Et isto ultimo modo sumitur virtus in proposito. Que uir dupliciter consideratur uno modo quantum ad rectitudinem et meritum et principalem significationem huius nominis uirtus. per quam significatio denotatur anima in seipsa preter omnem qualitatem seu dispositionem corporis ab ipsa informatam quas quidam uocant significationem in recto. Et ut sic. nihil aliud significat quam ipsam animam. nec est aliquid distinctum ab ea sed est pure ipsa anima. Et est ut sic recte loquendo una sola uirtus. quia una sola anima. Et si uirtutes esse dicuntur. in nullo a se differunt sed sunt. potius cedem. 2^o consideratur uirtus non quantum ad principalem et significationem sed quantum ad secundariam. quam quidam uocant significationem in obliquo que est quantum ad illud quod notatur quod notatum est anima relata ad suas operationes mediis ydoneis corporalibus instrumentis. Et ut sic considerata uirtus anime dicitur quid distinctum ab ipsius anime essentia. Cum enim anima exercet aliquam unam operationem vel plures cum uno tempore uel pluribus. de eam uel eas exercere cum tali uel tali sua uirtute que talis uirtus licet significet ipsam animam aliquid tamen plus connotat. Cum enim dicitur uirtus naturalis significat ipsa anima exercens operationem naturalem cum aliquo uno tempore in aliquo organorum corporis. Et cum dicitur uirtus siue significatur anima uidens mediante ipsemet ipso et organo oculi siue connotatur actus uidendi et sic dicitur distincta ab anima. manifestum est enim quod organum et eius temperamentum sunt quid distinctum ab anima. Et quia operationes anime sunt ualde diuersae et per eius diuersas uirtutes cum diuersis ualde temperamentis et organis facit. hinc est quod non solum in dicto scilicet uirtutis significatione uirtus ab anima dñr. sed etiam uirtutes una ab alijs essentialiter distinguuntur. Cum illud quod notatur per unam uirtutem ut uerbigratia per naturalem sit essentialiter distinctum ab eo quod notatur per aliam ut per animalem. Et sic secundum istud significatum 2^m uirtus triplex est et tamen secundum primum est nisi una.

Pro his dixit Damascenus in anforismis. Virtutes naturales uaria nomina habentes una eademque substantia

Et sed scd̄s uaria et diuersa officia a diuersis me-
bris egredientia diuersis uocabulis nuncupant̄
Et ter magis dixit non te trina p̄cio aīe quam
diximus eē simplicē frequenter audita p̄urbet
sed eam intelligas non intelligibiles quas nulla
habet simplex eētia oartes diuersas uel ip̄tē-
tias uel officia rationabiliter distributa. Se-
cundū ergo hunc modū uirtus considerata di-
dit penes hoc qd̄ ē facere op̄ationes suas cū cō-
prehensione et motu uoluntario. Aut facere op̄a-
tiones sine comprehensione et uoluntario motu.
Et scd̄m has considerationes diuidens B. 2. 2.
de aīa uirtutē prima sui diuisione diuidit in du-
as dicens uirtutē alia est animalis et est que op̄-
atur cum comprehensione et motu uoluntario. Et
alia naturalis et est illa que sine comprehensione
et motu uoluntario op̄atur. Communis tamen
phorum sententia fuit qd̄ omnis uirtus corp̄is
ē aut ab aīa aut a natura. i. aut animalis aut natu-
ralis. Et per consequens qd̄ omnis uirtutis op̄a-
tio aut animalis aut naturalis existit. Et non di-
cuntur sic quia non sint ambe ab aīa quia ymo
sunt. ut sic. n. quilibet uirtus anime est animalis
Sed quia anima habet uirtutē qua corp̄is uirtutē
prebet nutrit̄ crescit et generat faciens predictas
operationes sine sensatione et motu uoluntario
ad modum nature. Ideo uocata ē ip̄a uirtutē na-
tura siue naturalis. Et habet insuper uirtutē qua
sentit et uoluntarie mouet que operationes excel-
tiores sunt operatiōib⁹ nature. Ideo uirtutē eas
faciens retinuit denotatiōē ab agente et uocata
est anima siue uirtus animalis. Uirtus tamen
naturalis scd̄m phos potest diuidi in duas. qua-
rum una est que sp̄m generat uiuificat et pulsat
Et ista a medicis uocatur uitalis. Alia est que
nutrit crescit et generat. Et ista a medicis uo-
catur naturalis. Quis ambe simul ap̄bis uocen-
tur nāles. Dixit Aui. ubi supra. Et si uolue-
rint dicere hūtes que ē p̄ncipiū cōprehēdendi
et mouendi qd̄ ex aliq̄a puenit p̄prehēsiōē aīa
lez et nāles uoluerint dicere p̄o omni hūte ex
qua sua actio puenit fm̄ huius forme diuersita-
tez i. sine p̄prehēsiōē et motu uoluntario tunc n̄
erit hūis uitalis. aīalis sed naturalis. Et ut sic
naturalis sumpta fm̄ phos. et nō 2^m medicos est
p̄tra distincta animalis. Ideo subdit Aui. qd̄
uirtus naturalis. i. sumpta fm̄ phos est altioris
gradus q̄ illa quā medici dicūt nāles. Qd̄ est qd̄
naturalis 2^m phos nō solū op̄atur alimētū sed
et sp̄s quos nō op̄atur nāles 2^m medicos. mō
sp̄s dignior ē alimēto. Et ē uitalis dignior
naturalis 2^m medicos. qd̄ uitalis solum rep̄itur
in animalib⁹. illa aut naturalis ē in plantis mō
animal dignior est planta. Et ē ea dignior qd̄ p
suis operatiōibus ampliores requit naturales
calores ea. Et qd̄ una existens mouet motibus
cōtrariis. ut cum pulsat Naturalis 2^m medi-
cos et si moueat motibus h̄rys nō facit illud ut
existens una s̄ due. Auer. in 2^o coll. dixit qd̄
hūis uitalis non differt essentialit̄ ab aīali et na-
turali. s̄ in uirtus uitalis nō est naturalis absolu-
ta. s̄ p̄fectiōis ordinis qd̄ nō puenit est natura-
lis ergo uitalis. qd̄ uitalis est p̄fectior in illo ge-
nere. Et ideo uitalis nō rep̄itur ubiq̄q̄ rep̄itur
naturalis. Et uirtus uitalis s̄ nō differt a natu-
rali eēntialit̄ in medicis habet ip̄as ponere di-

stinctam qd̄ insequitur sensus et uidet instrumēta
eap̄ quodammodo distincta. Sed uitalis differt
essentialit̄ ab animalis. quia non est sensitua neq̄
motiua uoluntarie licet moueat naturalit̄. Quis
tū differt uitalis et aīalis essentialit̄ ita in se
h̄nt qd̄ in nullo corp̄e pōt eē una qm̄ in eo possit
esse et sic altera. qd̄ necubi rep̄it uitalis qm̄ ille
sit animalis et p̄ cōsequēs sensituius et motui
uoluntarie. Dicunt qd̄ qd̄ oīa mēbra h̄nt aīam
potentes exercere op̄atiōes ip̄c p̄ ut sic dicitur
oīa habere uirtutē inatā et oīs hūis dicit̄ inatā.
ueritatem auctores diuiserūt uirtutes dicētes. qd̄
alia est innata et alia influens. Et uirtus innata
ē illa que est in corp̄e siue mēbro essentialis et
intrinsicca et p̄ncipiū intrinsiccū. et est illa cui
operatio est inatata et eius instrumētū est inna-
tum et semp̄ rep̄it̄ in mēbro. Et influens est
ista hūis cuius instrumētū est op̄atio influēt et
ideo aliq̄ est in mēbro et aliq̄ nō. Et si bene
cōsideratur uirtus naturalis est illa p̄prie que
dicitur inatā qm̄ eius operatio est inanimata et
eius instrumētū est inatum et semp̄ rep̄itur
in mēbro. Et enim ip̄sa dixit Auer. 2^o d̄ anima
semp̄ est in actu 2^o. facit. n. ad esse et cōserua-
ri forme cum sit p̄ncipiū alimentī. Et qd̄ ei⁹ op̄-
atio sit inatata clarum ē. Et qd̄ habet instrū in-
natū. patz. qm̄ calidū naturale mēbroz cū quo
uirtus naturalis exercet opera alimentī p̄ncipi-
palit̄ ē ip̄so p̄ complexio inatā. Auctores tū
non intellexerunt per uirtutē inatā mēbroz ali-
quas uirtutes que possit opera alimentī facere p̄-
ter oīm influxū mēbroz ab alio. Nam nulla ē
talis. dixit. n. gal. mēbra non posse facere suas
op̄atiōes naturales omni alio calore circūscripto
Et Aui. dixit qd̄ si clauderēt uia ier epar et os
ita qd̄ epar nihil posset influere. os non nutrire
tur. Item ad quodlibet corp̄is mēbrūz pōt
influi et influatur sp̄s aīal ut per eius p̄ncipiū bo-
na fiant opera nutritiōis. Ideoq̄ si tollat̄ a mē-
bro eius fluxus. opera nutritiōis in eo dimini-
tur et ip̄fecte fiunt quod declarat mēbrūz molifi-
catum. quod qd̄ tali influxu est p̄uatuus non cō-
grue nutritur q̄uis habet uirtutē inatā et alimē-
tum congruū ei⁹ delegēt sed minuit manifeste et
sensibiliter non solum fm̄ carniformis sed etiaz
scd̄m spermatica. Sed uolunt auctores per uir-
tutem inatam. illam que facit p̄ncipaliter ope-
ra nutritiōis cum suo instrumēto innato cōd̄
iuuante in sp̄s influxu qui requirit non ut p̄m-
cipale agens instrumētale. sed in illud sine quo
non. Dixit. n. gal. qd̄ istud calidum influens ē tan-
q̄ sine quo non. et non tanq̄ per se sine quo sit
Et scias qd̄ cū medici dixerūt aliq̄ mēbra habē-
tia uirtutē inatā. in locuti sunt sicut medici i se-
quentes sensum. Et uoluerunt talia mēbra esse il-
la quibus non influit sensibilib⁹ per manifesta in-
strumēta. Non autem uoluerunt qd̄ nihil influat
eis licet insensibiliter. Et qd̄ sic uoluerint patz
Nam cor scd̄m eos est de mēbris habētib⁹ uir-
tutem inatam in. Et in ad ip̄m influit sp̄s aīa
lis saltem sensitiuus a cerebro. sentit. n. sed iflu-
it per uiam insensibilē. Et de hoc modo insensi-
bili influxu intelligit Aui. cum uoluit mēbris
omnibus influi si cut gal. cū negauit illū influxu
intellexit de sensibili. Dicunt ad hoc ut uirtutē
seu operatio pueniens ab anima dicat̄ naturalis

Debet habere has conditiones. scilicet quod ab anima procedunt. siue a natura que non est anima. Et quod a principio intrinseco efficiuntur. preceant non cōueniēte ali quo principio extrinseco. Et quod in talibus operationibus non cadit labor neque fatigetur membra operantia. quod omnes conditiones repūit in virtutibus naturalibus et naturalibus finem medicos. Et hoc animalis proprie dicitur influens. quoniam eius operatio est animata et eius instrumentum scilicet spiritus animalis est influens. Est enim aliquis in membris et aliquis non. Non est ergo semper in actu. quoniam non facit ad esse et cōseruari forme in corpore. Hanc sine operationibus virtutis animalis membra possunt cōseruari in esse ut patet in membris palmarum. Et fatigantur operationibus eius operantia eas membra. Atque si consideraretur virtus puri non operatur sine influxu ut scilicet dicitur quod quod innata membris non est quoniam est virtutis instrumentum nisi actus per influentem. sic omnis virtus potest dici influens. Ex dictis patere potest quod cum auctores dicunt cor tribuere virtutem membris non intelligunt de virtute scilicet principale significatus eius. quod ut sic tribueret animam. Sed intelligunt uerbigratia quod cor tribuat eis organum siue instrumentum. scilicet spiritum uitaletz mediante quo complentur operationes in membris. Et similiter intelligunt de tribuendo cerebrum et epas. Vocauerunt autem instrumentum merito uirtutem quod uigor uirtutis ex instrumento manifestat.

Et dicunt. Patere potest quod secundum primam significatam virtus nulla virtus est prior potior uel fortior altera. Sed secundum secundam significatam eius una potest dici prima alia posterior. Et prioritas et posterioritas virtutis potest sumi ex tribus siue potest cōsiderari in tribus primo uia generatōis. Et sic in hōie uirtus naturalis est prior animalis. uoluit enim Aristoteles. 2^o de generatione animalium quod hōi uiuat prius uita plante. scilicet cum uirtute naturalis et postea uiuat uita animalis. 2^o modo potest dici prior uia perfectionis et ut sic animal est prior naturali quod perfectiora opera facit. 3^o modo ratione generis. Et sic quod sub se habet plures species dicitur esse prior habere pauciores. Et ut sic naturalis prior est animalis cum plures sub se cōtineat species. Et naturalis quidem dicitur fortior animalis in quantum instrumentum naturale seipso suum exerceat operationem. Animalē. hoc ut Galenus declarat primo de interioribus agit per aliud. hoc est fortior ea eo quod quod est naturale imittit amittente et sic et trahit ab agente. Uirtus tamen secundum primam significatam sumpta ut uoluit Aristoteles. 2^o de anima neque fortificat neque debilitat. Cum autem ab auctoribus dicitur virtutes fortificari aut debilitari seu fortiores aut debiliores esse hoc reducit ad disponēz organorum quibus operatur. Cum enim organa fuerint bene disposita et proportionata. tunc virtus debet esse fortior. quoniam talibus organis cōplete suas perficiuntur operationes. Cum uero sunt male disposita et improporcionada et inepta. tunc virtus aut quia non potest operari aut diminuitur aut male et corrupte operatur dicitur esse debilis. Et propter hanc causam uoluit Aristoteles. quod si uerbigratia uirtus uisus sensus pro possibili ponereur in oculo iuuenis uel haberet organum tale quale habet iuuenis uideret sicut iuuenis et econuerso. Dixerunt quoque quod uirtutes duorum sunt modorum quedam. n. sunt quarum operationes sunt ita distincte quod una non ordinat in aliam nec eam presupponit. Et tales uirtutes pro suis exercendis operationibus requirunt in corpore diuersa organa neque

possunt expleri per unum. Verbigratia operatio uisus debet a motu uoluntate sic quod una non presupponit alteram nec in eandem ordinatur. potest quod potest oculis uidere et non moueri et cōducere. Quedam uero sunt quarum una presupponit alteram et tunc cum eodem organo possunt adimpleri. Verbigratia sensus tactus et motus sic se habent quod motus presupponit sensum tactus. impossibile. n. est motus uoluntariis stare in aliquo membro quin in eo sit sensus tactus. Et rursum uirtutis in membris reperitur quedam sunt communes et quedam proprie particularibus membris attributę. Dicitur Galenus. primo de uirtutibus naturalibus. omnes uirtutes in ad aliquid intelligi. Nam uirtus primus actus causa est tam autem et operari secundum accidens. Et a causa ad aliquid est uirtus. scilicet quod ab ipsa facit et solius aliorum aut nullius. 2^o modo est quoniam uirtus in ad aliquid est quoniam relatiue se habet ad suum. scilicet ad suam operationem. Et ideo dicitur Galenus. Si methedo. scilicet scientifico debemus inueigare quot et quales aliquę uirtutes sunt ab operationibus ipsarum incipiendū est. una quęque. n. operationum ab alia agente fit. Et habet unamquamque ordinem aliquam causam. Dixerunt auctores in corpore regitina esse uirtutem. que est illa que corpus totum regulat et gubernat de qua dixerunt quidam quod uirtus regitina totius si est aliqua una sola uirtus. quia nec uitalis nec animalis nec naturalis. Sed est una uirtus composita ex omnibus dicitur tribus uirtutibus. hinc auctores alii dicitur ea aliqui dixerunt ipsam esse regitina totius habentes fecerunt se intentione quo ad partem et non quo ad totum.

Dixerunt ergo aliqui. uirtus uitalis est uirtus regitina totius quoniam ipsa totum gubernat et propter hoc dispensat distribuendo omnibus spiritum et calorem in quantum prout necessarius est secundum merita uniuscuiusque. Et quidam dixerunt uirtus regitina totius ad esse est uirtus naturalis. Et sic uoluit Galenus in commento affo¹ ubi tribus preter naturam intrat et ea n. dicitur Galenus. est illa qua indigemus in curatione morborum maxime malis. Ipsa. n. est que curat morbum digerit. mās expellit et crisis facit que dicuntur fieri a uirtute regitina totius. Et 2^o colligitur dicitur. ad attrahendū retinendū digerendū et expellendū et discernendū inuenta est ista uirtus que cōicat toti corpori que regitina uocatur. Et quęcumque sit ipsa ab anima est. Et propterea prius uirtus est subita mors necessario. Uerum dicunt. quidam uirtus regitina totius regens corpus ad bene esse et ad operandum operationes nobiles ad quas alii ordinat est uirtus animalis. Et hoc dicitur Galenus. 3^o de accidenti quod cogitatio uirtus est regitina totius quod ideo uoluit 2^o de interioribus et 13^o terrap. Dixerunt. Hinc in corpore uiuente potest aliqua uirtus de dictis tribus uirtutibus oīo deficere in toto corpore quoniam alie due deficiat et sit mors. Et non solum hoc est neque de toto corpore sed et de quolibet dictorum membrorum (uirtus) principalis. Nullus est membrum principale ex toto potest aliqua una de dictis uirtutibus quoniam potest alias. Sed in membris non principalibus potest ex toto amitti uirtus animalis uitalis et naturalis in eis remanentibus. potest enim sine animalis uirtute nutriri et uiuere licet non eque bene ut scilicet supradictus est.

Et dicitur quidam quod pro aliquo quo tempore potest aliquod membrum non principale ut pes amittere uirtutem naturalem. stante in eo uitali. Et cum eis dicitur

forma naturae. semp est in actu 2°. dicunt. i. in
qualibet etate. uel dicunt intelligit p. notabili tem
pore. unde si uita stare debet aliquo notabili te
pore oportet ut nutriatur. Quia hoc in stat q. me
bris aliquo tepore stat uita et no nutrit ul dicit
semp e in actu 2° exister s3 no appenter. quia p
aliquo puo tepore quo appenter stat uita no ap
penter nutrit. Ex supradictis patet q. diuisio
aie in suas potentias est sic dicit p. diuisio diuisio
sibi in accidentia sicut. s3 bigraria pomi in co
lores odores et sapes. Et no est p. diuisio
generis in suas spes. Et dicit q. Boetius i. lib.
diuisiois q. munes itententi p. diuisiones atten
dens dicit diuisione aie comune habere qd sile
diuisioni generis in suas spes. Et qd simile di
uisioni totius integralis in suas ptes. in eo eiz q
aie ps quelibet p. diuisionem recipit ipius diuisio
sioni attinet generis s3 in q. tum no ois aia oib.
ptibus iungitur qz no in qualibet pte anime tota
ratio soluat ipius ad nam totius referri bet.

Aristo. 8° phibet uoluit uirtutes corporeas
oēs. i. omnes formas existentes in ma fore finis
tas. qm sunt in ma finita. Et hoc id dicit Aul.
declaratur e in nati phia. Et Aul. hoc id e
uoluit 12°. meibaphisice q. mto. 41. dixerunt aut
hoc de formis extēsis in ma. q. angeli et aia ro
nalis possunt esse infinite et marie in duratiōe.
Et spūaliter anima bñana ex pte post. Dixit Aul.
in suo de anima q. anime duplex inest facies.
una superior p. qua recipit a pma ca et intelligē
tys. Et sic qto plus se retrahit a cōditionibus
mē tanto purius et subtilius intendit spūalibus.
Et in hac facie intelligit p. intellectum. Et alia
facies eius est inferior in qua intelligit per sen
sam. dicit Galenus. 3° de interioribus. Medici
concordant sunt q. humores et compositio et
natura. i. complexio mutant actionē anime qz
tus anime complexionē corporis imitat. Et
dicit in libro de uirtutibus aialibus humiditas
reddat animas bebetes et siccitas reddit animas
perspicaces. Et scdm positionē quorūdam non
differt homo n3 elongat ab angel in intellectu
nisi per humiditatem qua aia humana est annexa
sbe humide. Et dicit sanguis grossus multe
caliditatis operatur in corpore multas uires et
magna robustitate. Sed sanguis subtil et leuis
frigiditatis reddit corpus boni sensus et p. p. ca
cis intellectus. Rasis in dicit illud meditando
esse in hoc. Et dicit gal. Diminutus sanguis
facit ad bene intelligendū. Et ideo iueni anima
lia pauci sanguinis pluri intellectus quaz oia alia
multa sanguis. Et de habentibus sanguinem sunt
magis intelligibilia illa que sanguine habent s3
talem frigiditatem qz illa que non habent hūc. Et me
liora animalia ad intelligendū sunt habentia san
guine subtilem et clarum. Et Rasis ait i. hyl
uerbis uidetur cōtrarietas. et ideo e p. meditandū
in eis. Sed qto magis subtilis e sanguis tanto
magis est subtilis et uelox sensus. Unde p.
mo timei dicitur q. constituerunt phi et medici
certam dietam hominibus q. non multiplicet san
guis in eis quia multiplicatio humiditatis in cor
pore administrat defectū in intellectu. Et si
guis huius est q. nos uidemus multoties q. illi
quorū humiditas multiplicat sunt habet et lē
u et p. fundi sompni et mliet et mouent i eis egrē

rudines quibus deficit eorum ingenium Et qm ce
tebris humectat deficit ingenium sicut i ebrieta
te accidit. Dicit Paulus. omnes phi quenerūt
quasi in hoc q. boies pingues et grossi non pos
sunt esse subtili ingeny. Dicit Aristot. 8° d. vito
rus. Nullas bonitatis p. cipant femie respem ui
roz n3 nisi pietatem. Gal. autē dicit q. ipe sūt
prudēiores et sagaciores uiris. Uerū hoc no
est eis a rōne meditatiōe uel prudētia. sed poti
us hoc inest eis per quēdam instinctū ymo magis
uiris in malū quod apparet qz subiles eis occu
runt caliditates et ingenia ex improviso. medita
te uero nequaqz. De uirtute animali dicit e
sufficienter in sermone pcedente tractatu primo

Et de uirtute naturali dicit in sermone seqū
te etiam tractatu primo quare restat ut h. de uir
tute uitali. Sermo sequatur.

Capitulum 3°. de uirtute uitali.

Virtus uitalis aliquā
te uocata est animalis ut ab Aul. abscin
In rubrica sui capituli. dicit. n. ru
brica de uirtutibus aialibus. Et po
tea p. sequitur de uitalibus que p. dici aiales
uel qz in solis aialibus repit ut quia ad aiale
uirtutē p. parat subit ut supra dictū ē. Et al. n.
spūal co q. spem faciat. Et aliquā dicitur p. sūt
lis quia p. sūt effici. Et dicitur zodiaca a zodi
as greco q. latine interpretatur p. cipit uirtute qz
per eaz uita coexistit. unde zodiac celi. Nec uir
tus a platone et gal. irascibil uocat. De uitali
uirtute Aristot. mentionē no fecit qz ut supra pa
ter eam sub naturali comprehendit. Uirtus uitalis
dicit Aul. est illa que spūs eē conseruat qz sent
et motus uel uelculuz existit. Et facit ipm spūs po
tentem dandi uitaz ubicunqz expandit. Per hāc
n. uirtutem dicit ipse intelligi uolunt. i. medici
illam uirtutē que cum recepta fuerit in mēbris
p. parat ea ad recipiendū uirtutē sensus et motus
et opationes uite. i. nutrimenti. uolūt. n. medici q.
uirtus uitalis sit factura et p. ductura spūs de no
uo in corde quare spūs dicit uitalis qz ē instrū
uirtutis uitalis quem spūmāpā uirtus uitalis con
seruare. Et p. p. ipius conseruationē mo
uet cor et arterias dilatare et cōstricte. Et hūc
spūm influit super omnia mēbra et eo mediante
dat uitam mēbris. i. eo mediante i mēbris p. sūt
sūt uita. Hic etiam spūs ē uelculuz sensus et
motus qm est materia ex qua in cerebro sit spūs
aīis qui est instrū uirtutis sensitiue motiue per
cuius p. uiam mēbra sentiunt et mouent. Unde
Aul. recitat p. mo caplo doctrine de uirtutibus
q. p. mo complo spūs quaz recipit in corde iā ad
uirtutē ad uirtutē p. mā recipiendū que ē uitalis
ubi. i. in illo mēbro in quo puenit uirtus et spūs
que sunt eius. i. mēbra p. fectio. Et q. h. uirtutis ui
talis p. ter hoc q. ipsa ē p. pans uita ē etiam mo
tus sbe spūalis p. cipit ad mēbra. Et p. mō
tum dilatationis et cōstrictionis aeris attracit et
pulsus. Afferit. n. adiutorū in comparatiōe uite q.
ē passio et icōpatiōe opationis anime et pulsus p. re
bet auxiliū quod est actio. i. generat spūm uitalē
qui paritur et alteratur in cerebro et epate et sit
animalis et naturalis. Sed dicit Aul. phi in

dicunt animas terrenas dicere uolunt pfectiones
corporis naturalis instrumentalis. i. phisici orga
nici. Et uolunt dicere principii omnis uirtutis
ex qua motus prouenit et operationes diuerse.

Et sps quidē uital' dicitur uehiculus sensus et
motus. facit. n. ipm uirtus uitalis et reddit ipsū
aptum ad recipiendū ipressiōes sensus et motus
cum ad cerebrū puenit qm in cerebro efficit
aiālis sensus et motus. Sed scdm phos h
facit in corde dando sibi ibi formā sps anima
lis sed non manifestat eius operatio in effectu
nisi postq ad cerebrū puenit in quo dearti
culatur unde uidetur qd eo formā recipiat. hic
et sps qd est mā ex qua efficit sps nālis est ue
hiculus generatiōis et nutritiōis. Redit eis bec
uirtus ipm aptus ad recipiendū ipressiōes nu
tritiōis. i. cum ad epas puenit in quo fm medi
cos efficit nutritiōis et aptus ad recipiendū
ipressiōes generatiōis. i. cum puenit ad testi
culos in qbus fm medicos efficit gignitiōis.
S3 fm phos dat ei pdictas aptitudines in corde
s3 nō manifestant nisi cum ad pdicta mēbra de
uenerint in qbus dearticulant. Dixit Aue.
haz uirtutis. i. uitalis operatiōes nō ab hoc pro
ueniūt spū in principio. rei. i. in corde qd est eius
pncipiū uel in pñ. i. cū in sua pñstie cōplexiōe
nō dearticulatur. Et dedit exemplū qd ē in pce
dent capto dicitur est. i. qd ita est hoc sicut ē ē
apud medicos qui ponūt cerebrū pncipiū uirtu
tis sensitiue qz sensus uerbigratia ut uisus non
puenit per spū aiāles qui ē in cerebro ipso. imo
non puenit nisi ad oculos peneret et ex thallo
dem. Et sicut gustus non puenit nisi peneret ad
linguā et sic de alijs sensibus. Cum ergo pars
spūs uitalis facta aiālis in corde uel fienda aiā
lis in cerebro in uentriculū puenit cerebri pñ
nes recipiet qua erit pueniēs ut ex eo pueniant
operatiōes huius qd i eo pmo regit sunt. i. sensus
et motus. Et sicut dicit Aue. est de epe et testi
culis. Redit et ipa uirtus per spū uitalis
dando mēbris uirtutē ipa mēbra apta ad recipien
dum ipressiōes pdictas. nisi eim bec huius pue
niet in mēbris ipa nō forent apta ad recipien
dum ipressiōes sensus et motus nutritiōis et ge
neratiōis. Non eim sentirent mouerēt uel nu
trirēt nisi prius uiderēt. Et sic huius uitalis
dicit et est prima et radix oīz uirtutū nā et ē
reporē. Ipa eim prius agit et prius manifestat
alys. Unde dixit Aue. uirtus uitalis est p
que in spū puenit cum spūs pcedit de humorū
subtilitate. deinde fm phos spūs per ipas reci
pit primū pncipiū et aiāz primā. i. pñū uel aiāz
primā. i. uirtutes primā ex qua alie uirtutes p
fluūt. i. aiālis et nālis. Et dixit Aue. uirtus
uitalis est pncipiū aeris attracti et spūs. i. pul
sus. Est eim pncipiū attractiōis aeris qm ad
cor et pulsus qm ad arterias qd facit p con
seruatiōe dicit spūs. Et bec quidē uirtus qm
ad oēs suas operatiōes siue effectus nō recipitur
in quolibet mēbro. nō eim facit spūs que est p
operatio eius nisi in corde. Et nō pulsar in oibus
mēbris. Non eim egent oia mēbra pulsu sed
solum euz est multus de spū uitali p cuius cōser
uatiōe pulsar. Et nō aptuar oia mēbra ad recep
tiōē sensus et motus. Multa eim sunt mēbra
que nō sentiūt nec mouerūt s3 in recipiūt in oib

mēbris qm ad duos suos effectus quoz un
et pncipalis est effectus uite qz per eam omnia
mēbra uiuūt. 2^o est quia pparat oia mēbra
ad receptionē ipressiōis nutritiōis. qm qz. n.
mēbra uiuūt nutritur. Et nō intelligi qd uirtus
recipiat fm suū pñ significatiū. s3 dicitur reci
pi quia recipitur spiritus uitalis cum pñtia aiā
opatur in mēbris. Et dixit Aue. qd pdictē
huit admiscet et medici motiōes tre. timoris
et aliorū. i. accidentiūz aiē. In accidentibus in
aiē duo pñsiderāt. unū est apprehensio obiecti
siue pueniēs. siue icōueniēs. Et cum hoc ē
iudiciū de pueniētia uel icōueniētia obiecti.
Et cum hys etiaz electio de pñsecutiōe uel fuga.
Et 2^o hanc pñsideratiōē attribuit uirtuti aiāli
sensitiue. 2^o qd considerat in eis est motus
spūs aut ab interioribz ad exteriora aut ecōuerso
Nam euz huius sensitiua interior apñdunt aliqd
sub rōne icōueniētiē et iudicat illud esse icō
ueniēs et eligit fugere ab eo. statū spūs exterior
retrahit interior et ad suū pncipale. i. ad cor ut
pñ in timore. Si hō apñdēt illud sub rōne cō
ueniētiē. et iudicat illud esse pueniēs et eligit
psequi ipm. tūc mouet spūs ab interiori ad ex
teriora. i. a corde ad extrinseca. et hoc facere
attribuit uirtuti uitali. Dixit eim Aue. qd licet
haz passiōis pncipia sit sensus et extimatio et
uirtutes apñdēdentes. nihilominz ipse huius cō
perate sunt huius et ei administrāt ppter ea qd
in ea recipiunt dilataciōē. idest expansiōē ad
extra. et cōstrictiōē. i. reductionē ad intra. que
accidit spū qui huius pperatus est uirtuti. Non
eim puenit dilatio spūs et cōstrictio in passiōi
bus anime a uirtute anti mali motiua uoluntarie
qm si ab ea pueniret. tunc uirtus cum uellen uis.
spūs in tra nostra mouerēt ad cor s3 mouerūt
siue uellimus siue nollimus qm nō mouerūt 2^o
ipertu uoluntatis s3 ab hac uirtute uitali. Dix
Johannes in illo de uirtutibus qd uirtutis uir
tutis alie sunt opantes et alie opate. Et opantes
uocant ille que mouent cor et arterias. Et opa
te dicitur ille a quibus accidentia anime depen
dent. Quomodo aut uirtus uitalis ad pdictos
spū motus faciendos cōmoueat dicit quidā. qd
papprehēsiōē faciāz in uirtute sensibili cātur
qmotio in uirtutibus sensibilibus. Unde aliqd
representat uirtuti uitali que ut dicitur est dicit
irascibilis unde mouet ad dilataciōē ipm uel
retrahendū et cōstringendū. Quod autē d
xit Aue. qd uirtus uitalis preparata ad ope
rationes uite. exponunt quidam idest alimen
ti. quia uita consistit per alimentum. Verum
dicunt qd hanc preparatiōē efficit in corpore
animalis et non absolute. Haz si absolute pñent
ad eam tunc uirtus uitalis regret in plantis in
quibus reperitur uirtus nutritiua. Alij uero
exponunt. pparat ad operationes uite. nō qdē pñe
sed in qm sine eius pñtia forma et uita nō stat
in mēbris. Et per eius pñtiāz et influxū istrum
ti eius a corde in mēbra stat et cōsuat i eis for
ma et uita. Et sic dicit ppare ad uitā. Et di
xit Aue. qd uirtus uitalis pparat ad receptionē aiā
lis uirtutū et reliquarū. Et hoc quidem cū dix
Et hic quidē spūs. i. pductus a uirtute uitali cū
scdm pñtionez puenit quam debz habere ad hāc
receptiōē uirtutē. i. uitalē. pparatur. deinde. i.

cum uirtute receperit uitalem omnia alia ppar
membra ad recipiendū omnia alia aiales uirtutes
et reliquas ut naturales. Et dclans hoc dixit
uirtutes equidez aiales in spū et mēbris non pro
nemunt nisi postq̄ uirtutis puenit uirtus. Ideo
q̄ subdit Aulic. licet uirtutes aiales alicui mē
bri destruant uirtus adhuc existit nisi hec uirtus
uitalis in eo destruat. ut n. in precedenti capitu
lo dicam ē sensus n. et motus non possunt alicui
in esse mēbro nisi illud sit uirtus sed uita bene pōt
esse in eo sine sensu et motu. Nonne uidet
dixit Aulic. q̄ mēbris strpiciū aut paliticiū unus
quodq̄ scdm habuit sine. f. uirtute ē non habens fē
sum n. motus et n. ē uirtus. Et non uidet mēbris
cui accidit mors quod est non habens sensus n.
motus et accidit ei ut putrefiat et corripat. In
mēbro ergo palitico est uirtus que ipsius custo
dit uitam donec remotus fuerit quod p̄hibet ut
proficiat ad ipsius mēbris uirtus sensus et motus
Ip̄m nāq̄ mēbris p̄patuz erat ad suscipiendū
uirtutē sensus et motus p̄pter uirtutē uitā san
tatem in eo. Et p̄hibens mēbris ab ea non pro
hibuit nisi ut non eam in effectu recipere ap̄
titudinē aut non prohibuit ab eo et eo remoto p̄
hibente recipere eam. Dixit Aulic. p̄pans nō ē
uirtus nutriendi tñ. f. q̄tum uirtutis uel non est
uirtus p̄perans tñ. f. sola. Apparet. n. p̄mo
q̄ non p̄perat uirtuti. Non n. dixit Aulic. ē uirtus p̄
pans uirtuti ut dicamus q̄ q̄ dū uirtus nutriendi
affuerit i mēbro ip̄m sit uirtus. et cum destruetur
erit mortuus qm̄ hoc ip̄m uerbum. f. q̄ dixim⁹
de uirtute animali respectu uirtutis afferret. f.
tūti nutriendi. Et enī fortasse plerūq̄ remane
bit eius operatio scilicet nutritua illa et mem
brum tendet ad mortem. destructa in eo uirtuti. n.
ex defectu nutritiue sed ex alijs causis. Et non
p̄pat uirtus nutritua etiam alī dixit Aulic. Nam
si uirtus nutritua in q̄tūz ē nutritua esset illa u
tutis que p̄pat ad sentiendū et mouēdū sic uege
tabilia p̄pata forēnt ad sensum et motus recipien
dū qm̄ ip̄a uirtutē habēt nutrituā. quare et ita
ut p̄pans sit res alia que p̄prias sequit̄ op̄tione
que uocat̄ uirtutis. Et dignū q̄dē est eaz p̄pa
rare animalī qm̄ aīalis dignior ē ea. est eīz ultī
ma p̄fectio aīalis. Sic ergo uirtutis p̄parat ad
aīales et nāles. Et nō uoluit Aulic. in v̄bis di
ctis q̄ uirtutis uirtutis possit absolui a nāli et aīali
essentialiter. qm̄ sunt essentialē idem et ubi est
una ibi est altera. sed hoc uoluit solūz. q̄tūz ad
op̄tiones earū. quia pōt operatio huius uirtutis
esse in mēbro non existente in eo aīali uel nāli.

Et sic Aulic. in sūma uoluit q̄ uirtute sen uirtutē
esse nō est posterius. imo prius q̄ nutriendi et q̄
sentiendi et q̄ mouendi. Et spūs q̄dē uirtutis p̄
parat mēbra ad receptiōes aīales et nāles triplē
citer. Primo mēbris exhibendo uitā. 2.
q̄ ē m̄ alioz spūs. 3. q̄ fm̄ p̄hos ip̄e ē oīz
op̄ationū p̄ncipiū et radix. licet modificatiōis
gratia alijs egeat spēbus. p̄perat ergo una uirtus
alīaz nō fm̄ p̄m significatū uirtutis. quia ut sic
sunt idēz s̄z solum fm̄. 2. significatū fm̄ q̄d ē
in spūib⁹ recipiunt uirtutes et p̄ eos i mēbra
deferuntur. Et uirtus q̄dē nutritua licet non
a priori p̄paret uirtuti. mēbris eīz nō prius nutrit
ur q̄ uiuat. s̄z prius uiuat q̄ nutrit. sic actus
primus prior est 2. p̄parat tñ ei ex posteriori q̄

q̄nti qm̄ impossibile est ea que ad uitē faciūt cōfer
natūz et aīe i corpe duratiōē p̄durare sine re
stauratiōe eo q̄ resoluūtur. Et restauratio fit p
alimentūz sequēs ad operatiōē uirtutis nālis.
Et ex hoc dicit q̄ nālis p̄parat uirtuti. s̄z nō ut
sic s̄z ut p̄duret in esse. Et in hoc q̄ nutritua p̄
parat uirtuti dicit ex cōsequēti ē p̄parare aīali
f. in q̄tum uirtutis ē p̄parat animalī. Dixit
Aulic. q̄ uirtus uirtutis similit̄ naturali. Et hoc id
q̄ nō a uoluntate nec cum cōprehēsiōe p̄uenit
ip̄ius op̄tiones. Et sicutur ē aīali p̄ operatiō
nūz cap̄ diuersitates. qm̄ uirtutis mouet ip̄m di
uersimode fm̄ q̄ ip̄m diuersimode mouet uirtus
aīalis. et mouet motibus q̄rarijs sicut aīalis. cō
stringit eīz et dilatat sicut. f. referēdo ly simul ad
cor et arterias. Nam qm̄ cor dilatat tūc arterias
cōstringit ut patet in sequētib⁹. Dicunt si
bene q̄siderātur opera uirtutis uirtutis. oēs mouēt
motibus cōtrarijs. animalis eīz mouet ad oēm
differentiam pōtis. Et uirtutis mouet dilatatue
et cōstrictiue. Et nālis etiam mouet dilatatōē cū
atrabili nutrimentū et cōstringit cum supfluita
tes expellit. et elongat uilos et decurtat. f. m̄ de
motibus cōtrarijs uirtutis naturalis. Aulic. nī
bil expresse tēgit p̄pterea q̄ naturalis mouēdo
motibus cōtrarijs mouet ut iam dictū ē nō ut
uirtus sed ut due. f. attractiua et expulsiua. S̄z uir
ta et animalis mouet ut motibus q̄rarijs ut una
Quāuis sunt quidā dicentes de ut uirtuti q̄ mo
uet etiam ut due. Nam uirtus que dilatat apud
eos alia ē a uirtute que cōstringit moti eo q̄ mo
uent diuersis instris. Nam mouens dilatatōē mo
uet longitudinalib⁹ uilis et mouens cōstrictiue
mouet latitudinalib⁹. Et mouent ad diuersos fi
nes ut in processu patet. Et ideo assignat di
as alias causas una ē q̄ motus procedēs a na
turali uirtute non sic sunt manifesti in sensu nec
ita p̄cipiunt a medico sicut motus cōtrarij alia
rum uirtutis. 2. causa est quia motus p̄cedē
tes a naturali uirtute non sic sunt iūcem. cōtra
rij sicut motus aliarū. Non est motus factus ab
attractiua uirtute eque uere cōtrarij motui fēo
ab expulsiua sicut ē motus dilatatōis fact⁹ a uir
tute uirtuti cōtrarij motui cōstrictiōis fact⁹
ab eadem. Nec sic motus factus cōtrarij in sur
sum factus a uirtute animalī animalī motui i de
orsum fact⁹ ab eadem. Dicunt cū auctores di
xerunt uitalem non operari circa alimentū non
intellerunt oīo quoniam ip̄a operatur in alimē
tūz ex ip̄o faciendo spiritum.

Capitulum 4. de calore naturali.

Rganū et instrū idē
sūt. synono

ma. n. sunt. dicitur autē organū qua
si ab origine natum. Et instrū dī
quasi instrūctū mentē. Sunt autē

organa siue instrumenta in aīalibus p̄fectis et p̄
cipue in homine deferuētia forme siue aīe in
corporeibus suis. Est. n. forma siue anima princī
pale agens a qua omnis operatio princīpalz pro
uenit. Organa uero siue instrumenta dicuntur
operari non quidem princīpalz sed instrumētali
ter tñ. Assignant autē oīz conditor deus unicui
q̄ potentie anime organūz propriū ut per ip̄suz

i proprius exiret actum. Organa aut anime in humano corpore deferuntur sunt membra calor naturalis et spiritus. De membris dixit gal. primo de iuuamentis membra corporis animalis instrumenta sunt animalium que sunt in ipsis ut secundum diuersitatem membrorum illud quo anima indiget opes. oportet. n. membra animalium conuenientia esse disponi bus animalium illorum et esse diuersa. Anima eis seu est actus secundus membris diuersis seu congruis instrumentis opatur. et precipue humana forma existens nobilissima et nobiles habens agere actioes atque multiplices quas cum uno uel paucis organis et temperamentis facere nequit. sed idque multiplicitate oportuit esse membra uaria habentia temperamenta uarios etiam habentia sibi modos. uarias etiam quantitates ut eis medianibus anima operatioes eius debitas et perfectas ageret et compleret. dicunt ergo membra esse grossa subtilia et mediocria. Et in quantitate magna parua uel mediocria. Et in sitibus suis optime collocata. quoniam curua uel recta. et ab omni superfluitate ac fumositate depurata. Et ut breuiter concludam. talia et tanta esse debent qualia et quanta ad perfectionem operis humani in ipsis membris operantibus necessaria fuerit cum dispositione sana et temperamento complexionis pro perfectione operis requisitis. Cum. n. talia fuerint. tunc quilibet uis anime uel nature plenarie suam perficit operationem. Si uero a predictis uel ipsorum aliquo defecerit aut uirtutis operatio permittitur aut minuitur aut de qualitate in qualitate corrupte mutatur. At uero de membris dictum est sufficienter et ipsorum temperamentis in sermone primo. hoc autem in loco putari congruum fore ut de alijs organis et instrumentis. scilicet calore naturali et spiritu sermo sequatur et primo de calore naturali.

Calor in universo R. perit et se duplex. si plex. scilicet et compositus. Et simplex rursus est duplex unus est talis qui calor proprie est ignis calidus sic citari sociatus febrili calori sibi resoluuntur con sumptiuus et corruptiuus. Alius calor simplex est calor qui corpori celestium splendore et motu in his inferioribus infunditur qui temperamento in speciali precipue animalium perfectionis sociari gaudet et est generatiuus unificatiuus et conseruatiuus. Calor uero compositus est ille qui ex predictis am bobus caloribus componitur qui in mixtis perfectis ipsorum uirtutibus in operando deferunt tanquam principale ipsarum instrumentum. et instrumentalis radix operationis omnium que in eis sunt que uocantur uirtutes. aliquid elementale non quod sit sicut calor ignis sed quia sicut elementum primum existit actionis. Hec. n. calor naturalis quoniam in quibusdam et similitudine cum calore elementalibus ignis quoniam uterque sub genere caloris continetur. existens uterque actus ut calor in omnibus caloris actionibus. uerum in quibusdam actibus calor ignis intensius et potentius agit. dissoluit enim magis quam calor naturalis. quando agit calor naturalis ut calor est similis et alia plura. calor ignis fortius illo operatur uerum non in omnibus. imo in quibusdam calor naturalis agens ut naturalis fortius agit calore ignis. Calor enim naturalis structiois frigido et in stomacho comprehensum dissoluit quod tamen non dissoluit agens ut calor. est cum ipso non dissoluit calor ignis. Et sicut huius calor naturalis similitudinem et quoniam

eum calore celestium qui calor est calor purus debiles mixtorum calores confortans et augens. fortiter debilitans et remittens. Et consilium ei calor naturalis generatiuus et conseruatiuus existit. De quo calore naturali dixit Aristoteles. de morte et uita indigent uuentia quodam calore actuali per quem tanquam per principale organum uiuant et ipsorum opera fiant. In precedentibus enim dictum est quod anima corporis animalium perfectionem non aligat neque in eis conseruat absque calore qui est calor naturalis. Quis naturalis non consistit in intensione gradus caloris ut calor est. uidemus enim quod calor a se deferunt sibi diuersos gradus in diuersis animalibus et corporibus et membris per multiplices et uarias operationes quas ut dictum est huius anima operari. Ideoque et uidemus in corpore febricitante in quo calor ut calor. est longe intensior gradualiter quam foret tempore sanitatis sue opera deterius longe fieri. Et attenditur naturalis caloris in debita proportionem sui ad virtutes cui deferunt tanquam principale organum in agendo sibi quam debitas proportionem uel inproportionem carum et attenditur fortitudo uel debilitas virtutis in agendo. Illa enim virtus dicitur fortis per omnibus exercendis que huius organum calores naturales sibi congrue proportionatur. Et e contrario debilis cum huius ipsum inproportionatur. Et hec sunt intentio Galeni. cum dixit in regni. quod fortitudo virtutis insequitur temperamentum complexionis. Habet ergo calor naturalis duas conditiones. quarum una est mensura gradus. 2^a quam tantus esse debet et non amplior nec minor sive intensior aut remissior. Et huius gradum Constantin. in pategni dixit esse 2^m. Et sibi hanc conditionem caloris naturalis est sicut calor ignis. Alia conditio est naturalis sive proprietatis. sive proportionis quas huius ad suum subiectum sive formam. Et sibi hanc conditionem neque est et dicitur calor naturalis. Hunc calorem naturalis lem. Auer. 2^o colligit. dixit esse duplicem quorum unus est inatus et alius influens. Et inatus qui debet esse ille qui a principio generandi membris est datus principaliter tamen in corde reperiuntur quod dixit Auer. esse calores complexionis in omnibus diffusum membris. que dixerunt quidam dari omnibus membris a generante. primo et quodam dari primo soli cordi. Sed postea cor generans alia membra simul disponendo magis relinquit in istis calorem quem prius habuit in seipso disponendo ut illis fiat modicus et proportionatus ita quod simul membra huius esse et calor naturalis huius inatum esse. Et hic calor naturalis inatus est ille sine quo anima corpori non aligatur neque in eo persistit. Calor uero influens est ille qui in corde ab anima mediante uirtute uitali generatur calore inato ei in hoc deferente. Et per dictas uirtutes in omnia corporis membra diffunditur. medianibus enim arterijs ad omnia peruenit membra et per ea discurret mediate uel immediate sensibilibiter uel insensibiliter. Et hic calor cum calore reperto in membris inato se commiscet et actuat et sibi quosdam in ipsum et se querit et resolutum restituit. Commixtio autem predicta et adaptatio quidem calor ex illis complexionibus resultat in unoquoque membri. qui est proprius instrumentum anime ad opera membri uniuscuiusque. Ipso enim mediante anima transit in actum 2^m. Et quoniam Isaac febrilius prius loquens de calore naturali solum uideatur tangere in fluentes. dixit enim. Calor naturalis a corde per arterias madatur in corpus. Calor tamen naturalis dicitur

de inato et de influente. Et tñ inatus q̄ influens
est in inuēibus calor actualis non potentialis.

De essentia caloris nālis. Auctores diuersa
sensisse uident. Quidā eim uoluerunt ipm esse
spm. Galienus. entz. 5.º de simplici medicina
cum loquitur de medicina maturatiua dixit. q̄ ma
turans pprie est calor nālis et innatus. Et per
hunc calorem dixit se intelligere spm. Et ibi
des exponēs affo. ypo. qui crescit. nē. dixit q̄
per calidū inatū. ypo. intellexit spm. Haly.
quoqz 3.º tegni noluit q̄ in corpe hominis sit di
plex calor et dixit q̄ unus est influens et ē sps
Alter est inatus et hic est corpus uaporosus sub
tile. et nō differt a calore nāli nisi qz calor nālis
est corpus uaporosum dēpius et humidius q̄
spis influens. Et sic inuit q̄ ambo sint sps ut
saltes ut sps. Et Auer. collz. 2.º dixit. calor
inatus dicitur esse sps. Inuestigans quoqz ibi cē
caliditatis que est instrumentū anime. solum iue
stiga esse spm. Et dixit q̄ in corpe hominis da
tur mouens nō motū ab intrinseco et tale est aīa
licet nō nisi mediantibz uiribus suis. Et datur
mouens motū et tale est calor naturalis. et talis
dixit ipse est sps. Et datur motū nō mouens
et tale est mēbrū. Et Auer. primo de uiribus
cordis notificās spm ut siue est uoluisse hoc idē
Luz dixit spm p̄m appēdīculū in minera aīe et
emanatōez. 2.º in mēbro corpi eo mediatē frēt

Quidam hō ex eis uoluerūt q̄ calor nālis et
spis sunt res diuerse. Nē sue nāqz et q̄ plures
ex auctoribus loquētes de calore naturali et sps
loquūt de eis copulatiue dicentes calor nālis
et sps. Consta. quoqz i pategni dixit. q̄ sps
uitalis est materia caloris naturalis et sic non sūt
idem. Auer. etiam primi 2.º dixit. q̄ calor nālis
mouet spm ad depellendū calidū et frigidū nocu
menta. Et secutus est hos conciliator uolens
q̄ calor naturalis et sps si sint idē. nō ē calor
naturalis cum sps naturali intelligens de calore
q̄tum ad ipsius essentiaz. Nam et si denominatiue
dicantur naturalis aut inatus. denotant additum
principali nōqz ipm p̄cipale et p̄mititū p̄mutat
qualitercūqz. n. calor p̄cipatibz uariet semper
calor scdm eius cēntiam in qualitatis paneto lo
cabitur. Et dixit ipse sunt idem subiecto sicut
qualitas ē idem cum suo subiecto. dixit ipse. mī
stratur qm calor imediatū adberz anime q̄ sps
ritus. Et sps ex hys habet eē et operari. Sic
in calor ignis substantiat in aere ex eo ignē gnāt
Ita calor uigore informatiue in ritus sps confi
cit ex spermate. quod ypo. de informatiōe embri
onts sensit cum dixit. sperma colligit et ingroffa
ri. calefactū habere etiaz sps tanqz exnēs i ca
lido. et sps extendere p sperma calido exnē di
xit etiam humidū calefactū sps constituē et sp
ma calefactū in matrice spm habere et emittere
Et Auer. primi prima dixit. uitalis ē prima uir
tus que in spm puenit cū sps ex subtilitate p̄ce
dit humorū. hoc autem a calore ē cuius inest īb
niliare. Ex quo apparet calorem sps p̄excellere
et ipm uelut causa effectūz causare. Et dixit cōci
liator q̄ 2.º de uirtutibz nālibus apparet aperte
q̄ sps ē aliud a calore. Et sūt 2.º affo. gal. uī
detur uelle q̄ calor sit accidens et qualitas cū di
xit. in principis porismorum tubemus uigilare
laborantes reordinātes eaz que a uigilatōe et exa

latione sps et sanguis et eius qui in eis est calo
ris. Et hic modus essendi non ē alius q̄ forme
in subiecto et accidentalis proprie. Iterūz di
xit conciliator. Calor naturalis ē tempatus mulce
bris et suauis ut affo. primo. sps uero ē res ca
lidior corporis nostri patmi prima. Et rursus
Calor est qualitas. sps aut ība. Et dixit con
ciliator. q̄ si aliqui reperiat dicitū calorem eē sps
per calorem debet intelligi corpus calidū quod
ē idem cum sps. Quidam uero alij dixerūt q̄
auctores qz locuti sunt de calore naturali i ab
stracto dicentes. calor seu caliditas naturalis ca
lor inatus uel influens. Et intellexerunt tunc
proprie de caliditate que ē caliditas conditona
ta cum dictis supius conditiōibz. Et non exp̄f
serunt hū que esset ista caliditas conditona
i corpore nostro. Sed ego puto hanc esse nālem
pp̄tionez corpi nostri que calida ē et humida q̄
quidēz nō dicitur calida et humida qz eius calidi
tas sit unius elementi īm et q̄ sūt sit humiditas
unius elementi īm. Nam in quocūqz mixto sal
tez pfecto oportet pcurrere quatuor elia. duo si
cut p̄m actiūz ut calidū et frigidū et duo ut
passiūz ut humidū et siccū. ita ut mediante calo
re agente tēperato tamē p frigiditates fiat bona
p̄mixtio hūdi cum siccū. sic eim per qualitates
elementoz refractas mixtus et eius q̄ resultat
cum p̄portōe et mēsurā ipaz qualitatz p quaz
p̄portōne et mēsuraz p̄p̄o illa dicitur esse nālis
illi mixto. quā mēsuraz et p̄portōne assumūt dī
agunt et patiūtur a calore generato motū et lumi
ne. et ut quidaz dicitur uirtutez corpoz celestium
qui calor ut itaz dictum est tēperatus et p̄portio
natus rei supra quā infundit. Compo autē
mixti mēsurata et p̄portōnata dicto calore ce
lesti est calor siue caliditas nālis p̄m instrumentū
forme mixti ad agendum. Et dicit naturalis qz
mediante dicta p̄portōe et mēsurā agit actionē
terminataz. generat eim in mixto q̄daz naturaz
terminataz debitas. Et aliqui auctores loquū
tur de calore naturali in cōcreto dicētes. calidū
naturale inatū uel influens sicut ypo. in affo.
alegato. Qui crescent plurimūz hū calidū q̄
dem inatū. Et intellexerunt itē corpus calidū
effectū caliditate nō quidē caliditate absoluta
sz p̄mixta p̄refractionē qualitatz elementoz. Et
tale corpus calidū ē in corpe nostro ipm. Et
q̄tis calor absolutus ut ignis in spha sua non
requat hūdi in quo q̄ sūt et ex quo regenerē
et cōseruet qz calor ignis in spha nō agit in ma
teriaz suaz ipaz corrumpendo tamē calor extra
speraz factus nō absolutus et uere simplex acti
existens in mixtis requirit humidū in quo p̄f
stat et ex quo regenerē et p̄seruet. agit eim in
materiā suā ipaz corrumpendo et consumendo
quare nō p̄seruaret nisi regeneraret. Non ē autē
in mixtis materia apta regenerare calorem siue
ignē nisi materia humida. nō in quocūqz qz nō
aquea. non eim est inflamabilis sz potius caloris
et flāme extrinsecua. sed que ē unctiosa aerea
ipsa ē apta inflamari et calorem pabulare et restau
rare et sic in mixto ipm p̄seruare. Idcirco i aīa
libus necesse fuit tales materiāz humidā regiri
qua eorū inata caliditas pabularet et sic con
seruaret in eis. Dixit Auer. in libro de morte
et uita. Oportuit in aīalibus continue regenera

tionem caloris inani fieri ex aliqua materia ut
eius restauratio continue perduret sint autem
paucissimo tempore fuisset in esse conservata co-
rum innata caliditas Cum actualis calor natura
existens elementalis sit subiecti proprii consum-
ptus et per consequens sit sui ipsius per acci-
dens corruptus. Et pro tanto actualis calor in
nullo reperitur mixtorum nisi in quibus sit ipsius
caloris continua restauratio quomodocumque sunt
inuenta et maxime perfecta animalia. Dixit gal.
in libro de tabe quod innata caliditas in animalibus est
uelut quidam ignis existens clementi ex mate-
ria unde reaccenditur accipit. Ipsa namque caliditas
indignatur materia et ab ea inseparabilis existit. La-
lor. n. quodcumque naturalitate doret non absolveretur
per naturalitatem suam ab omni actione caloris abso-
luti quod fit quod agens in materia suas ipsas
continue consumit unde fit quod continua restaura-
tione egeat. Dixit gal. in libro de utilitate re-
spiracionis quod dixit calor vitalis qui est in
corde nutriti a sanguine pingui et unctioso eodem
modo quo flamma nutritur ex oleo. Et volens hoc
ostendere gal. dixit quod omnis flamma habet duplicem
motum unum versus sursum et ad extra magis. Et
alium versus deorsum et magis ad intra. scilicet ad mate-
riam in qua est ad quam se convertens flamma se conser-
uat. Et quod hi duo motus reperiantur in flamma ap-
paret. habent. n. motum sursum ut refrigeretur et
extingatur. Et si in tali motu consistat non converter-
tens se ad materiam exalat et extinguit. Et habet
motum deorsum versus materiam ut ex ea pabuletur
in quo etiam motu si persistat suffocatur et extin-
guitur. Et hi ambo motus apparent in flamma can-
delle. que si tamen unum haberet aut in sursum exalan-
tibus partibus in quibus accensa erat extingui-
tur. hoc. n. modo puer ignis extinguitur a magno
Et candella accensa posita ad solem est in unum ad
ignem extinguitur statim consumptis partibus accen-
sis candelis. quare dixit gal. Quia flamma cuius-
que habet corruptionem quia ad continens dispergi-
tur. necessarius est ei generacione cuiusque exis-
te aliter utique. n. paucissimo duraret ipse. Calor
.n. in his inferioribus non saluatur nisi per con-
tinuam generacionem et continuam conversionem ad p-
tem aeris subiecti in quo est. Et per continuam con-
versionem partium pinguium ipsius subiecti ad for-
mam caloris ut manifeste flamma candelis demon-
strat. que conversio fit per modum eiusdem subtilia-
tionis paulatine. Videmus. n. flammam candelis non
stare in sepe grosso sed in partibus sepi subtilia-
tis et conversi ad istam aerem. Cum. n. he par-
tes non sunt ibi amplius flamma evanescit. hanc
autem subtilitatem facit caliditas flammæ per acci-
dens eius in partes sepi grossas. Et quia quan-
do flamma concluditur in loco ubi non possit perire
sursum et evitari convertitur tota supra materiam
et in ipsam agens subito et impetuosè. partes ibi ex-
stentes subtilitatem statim resoluit et consumit antequam
alie in flammam convertibiles regenerate sint flamma
non conservatur sed extinguitur. Sic est et totus coho-
pitu ignis extinguitur. Sic itaque patet quod abo-
peditur duo motus ad hoc ut calor conservetur neces-
sary sunt. Motus in sursum ut evitetur et even-
tatur paulatine et non subito agat in materiam. et mor-
deorsum ut continue paulatine partes grossas suble-
et subtilitate in flammam convertantur. Et dixit gal.

ubi supra quod simile est de nostro corpore sic de
lucerna accensa. Nam oleum ex quo nutritur
lucerne calidum proportionatur sanguini cordis. scilicet
et aliorum membrorum. et flamma lucine lucerne calido
cordis et membrorum. Et si poneretur supra lucer-
nam accensam unam ventosam perforatam silaretur pul-
moni qui circumiacet extorsum cordi ad instar
ventose. Et sicut ventosa perforata conservat flammam
lucerne et obturata extinguit. Ita pulmo qui potest
transpirare et evicare conservat calidum cordis.
Cum vero se converteret constringitur suffocatur illud.
Spiratur eis corpora animalium anclantur dixit gal.
Sed duplicem modum. effusis. scilicet ad exteriora sepe
vapores et fumosus supfluitatibus. attractis
et interioribus que refrigerant et ventulant. Dixit
Ipo. primo affo. in affo. ventres et quod in yeme et
vere in corporibus inanis calor est multus. Et in-
tellexit de calore naturali quod ad eius naturalitatem. quoniam
quantum ad gradus caloris in estate calor naturalis est
amplior et intensior. Et quidam sapientes de
eo inter verum et yemem dixerunt. quod in vere calor
naturalis est amplior seu fortior in sui naturalitate quam in
yeme. quia naturalitas eius insequitur temperantiam veris
et ea augeat. sed in yeme est amplior ratione sui sub-
iecti quod ut supra patuit est sanguis et spiritus similes
cum membris quod quantitate yeme sunt in corpore am-
plius spiritus quam in vere. cum in yeme minus
de eis resoluantur. Et quod inquit gal. in yemem predictam
est affo. scilicet quod appropinquat ad invicem in quantitate
caloris verum et yemem de intelligi de yeme spiritus
fines eius. et de vere circa ipsum spiritum. Et sic in-
telligendo patet quod calor inanis in yemem veris est
amplior quantum ad eius naturalitatem per principium verum et
temperantiam et est equalis quantitate subiecti sibi
in fine yemis. Haudum enim in principio veris est
subiectus eius resolutus aut diminutus saltem ma-
manifeste. Quidam tamen dicunt quod in yemem veris ca-
lor naturalis est et amplior quam in yeme siue fine yemis
quia in yemem veris per ampliores naturalitates calo-
ris naturalis plus multiplicatur de sanguine et
spiritu quam in yeme et fine eius. Dicunt quidam
quod comperando totum autumpnum ad totam
estatem. naturalitas caloris est amplior in autumpno quam
in estate et precipue compando fines autumpni ad
fines estatis et non solum quantitate naturalitatis sed in quan-
titate subiecti. Et similiter quando medius autum-
pni ad medius estatis. sed compando principium
autumpni ad principium estatis est e converso. quia in
principio estatis calor naturalis et naturalitate et
subiecto est amplior quam in principio autumpni. In-
venitur autem ab auctoribus dictum calorem naturalem
nutriri et pabulari frigido et etiam calido a corde
transmisso. Et quod nutritur humido. Quod autem nu-
tritur frigido dixit Ipo. in libro de facultate p-
tus. Et per nutriri intellexit contemporari. quod idem
dicitur nutriri etiam quantum calor naturalis propa-
tus frigido diutius in corpore nostro moratur quam
non temperat eo unde corpus diutius vivit. et ad
hunc intellectum dixit gal. 3. regimines acutorum
Aqua frigida contemporare utitur. hoc modo nutritur
calor naturalis cordis aere per hancitatem attracto
Et quod nutritur calore transmissio a corde. intel-
ligitur. i. conservatur in alijs membris. unde gal. in
libro de utilitate pulsus tangens predictam et hanc
nutritionem. dixit. calor cordis conservatur respi-
ratione. qui vero in reliquis partibus conservatur hac

et etiam transpiratione caloris a corde ad ipm.

Quod uero calor naturalis pabulet et nutriat humido. s. pingui superius est dictum. unde fit quod augmentato humido in corpore augetur et calor naturalis et illo diminuto diminuit et ipse dixit Gal. in libro de tabe. non est aliud quod tempus in quo non excedatur inatus nobis calidus ut rursus habens non alia huius plasmaturus tunc. sed et multas alias. et n. attrahit nutrimentum in seipsum et materiam dispensat et apponit et unit et assiluat. Et ad summa omnia contraria flammis operatur. i. calori ignis. Que n. flamma auget materiam cui alligata est que quoque nutrimentum assiluat magis circa eandem materiam. que quoque flamma tot machinationes adiungit ut n. subtilis etur superfluo sicut calor naturalis facit certe nulla. Nequaquam igitur dixit Gal. recte assiluat et comparant calidus inatus flammis et corrumpit estimant cor pora. Sed fortasse exemplum positum ab eis quod dicunt fore vporatus cuius non est liber in quo series predicta inueniatur uere. Et si est magis exemplo ex his qui a febribus corrumpuntur. Dixit Aul. c. primi prima capitulo de etati bus quod calor inatus sicut etiam supra paruit instrumentum est uirtutis quo ut ipse dixit primi 2^a superuenientis frigiditatis et caliditatis nocumenta depellit.

Capitulum 5^m. de Spiritu.

Spiritus grece

Pneuma dicitur et corpus subtile uaporosus actu calidus instrumentum omnis uirtutis ad operandum. Et si

ent dixit Aul. primo de uiribus cordis. est vides in similitudine celestium corporum. Et propterea in dicitur de spiritu quod sit substantia lucida propter quod etiam dicitur de infuso spiritu quod sit radius atque lux. Et exinde est quod anima gaudet intuitu lucis et tristatur in tenebris. quoniam spiritus qui est sedes anime illud. s. lux est conforme. Illud uero. s. tenebre est contrarium spiritus quoque sicut alia entia habet causas 4^{as}. s. males formales efficientes et finales. De malis dixit Gal. 6^o de inuamens membrorum quod spiritus est uapor sanguinis temperatus. non intelligens quod sit uapor proprie sicut proprie uapor sumit a phis qui est humida exalatio apta congelari et infrigidari. nam spiritus non est talis uapor qui sit aptus congelari et infrigidari ymo potius est aptus igni et inflamari. Sed similitudinarie a Gal. et alijs dicitur est uapor quod sit per exalationem sicut sit uapor. Ideoque intellexerunt per uapores partes subtile sanguinis aptas conuertere in spiritum que sunt materia eius. Dixit n. Aul. ubi supra. produxit spiritum de subtilitate humorum et igneitate sicut produxit corpus de ipsorum grossitie et terrefrictate. Et n. operatio spiritus ad ipsorum subtilitatem est sic comparatio corporis ad humores. s. partes grossas eorum. que admodum n. membra ex humoribus constituntur per compositionem ipsorum adiuncte producentes ad aliquam formam complexionis qua compositus disponitur ad recipiendum habitum non conuenientem et ratione simplicium. simili modo ex subtilitate humorum constituitur spiritus compositione ipsorum qua tuor producente ad formam compositionis qua spiritus disponitur ad recipiendum uirtutem aie qua ex simplicibus non acquiritur. Et non intellexit Gal. i. dicit

similitudo dicta per sanguinem humorum sanguineum contra distinctum alios humoribus ut quidam dixerunt sed massas sanguineas. quod declinat Aul. cum ubi supra dixit quod spiritus sit ex humorum uaporibus. Non n. ingreditur in cor sanguis ab his separat humoribus sed massa sanguinea sicut ex epate egreditur ita in cor ingreditur. Et Gal. quid est in 5^o. de utilitate particularum capitulo de pulmone sed series uerborum lucorum uidetur uelle quod aer sit et esse possit materia spiritus. Dixit n. quod aer prius dirigit in pulmone. 2^o in corde. 3^o in rete mirabili et in eo ex eo sunt spiritus puri. Et Aul. dixit in hoc primo ne preparare cordi. unde dixerunt quidam ex aere tempore necessitatis posse fieri spiritum. Quod multi et oio negauerunt dicentes. nequaquam ex aere posse fieri spiritum. Quis aer sit necessarius ad generationem spiritus ut aere mediante refrigeretur. et a capite exuatur suis illi cum aere est educit. Et hoc intellexit Aul. pulmonem deferre re cordi. Non enim est seruus propterea solus in preparando materiam in qua principale agens agat sed et in preparando materiam ex qua fiat proprius inuamens ab aere in pulmone preparato et in cor transmissio et in sinistro cordis uentriculo optime digesto recipit spiritus luminositate et luce et claritate. quoniam enim aer sic digestus in sinistro uentriculo cordis spiritui admisceatur dat illi puritatem et claritatem qua de se minime habuisset. Generatur eadem spiritus in corde et proprie in sinistro uentriculo eius. In dextro autem sit separatio subtilis partem sanguinis a grossis et minutis subtilibus ad sinistram et ibi recipiunt formam spiritus. que forma sic haberi potest ex tribus. A. supra positis. Nam proprie est ipsa complexio quod ex actione dictarum subtilium prius 4^{as} humorum et ipsarum adiunctarum passionum resultat. Dixit n. p. mi prima capitulo de subiectis medicie quod in formis humorum et substantiis sit refractio mediamentis humilibus elementis ex quibus resultat forma membris substantia et resultat complexio ex earum qualitatibus. Et resultat in eo habitus siue proporzio uel mensura quedam in preparatione ad operationes que non inest et ratione simplicium compositionem ipsam sed ratione mixtionis siue unionis proprie forme eius ad proprias materiam ipsam que a quibusdam dicitur esse quod dicitur pro occultis. nam 7^o sensibilibus apparatus resultat in eo ratione qualitatum simplicium. Et sicut est in membro similitudo est in spiritu. huius tamen propter accedit occulte non est nomen impositum. Et que admodum dixit Aul. de uiribus cordis ubi supra unicuique membrorum quibus ex substantia constituitur humorum nichilominus inest propria propter ratione singularis proportionis quantitate humorum et forme. i. modi compositionis ipsorum. Sic unicuique spiritus. s. uitali substantia et naturali quibus eorum substantia conuertere ex subtilitate humorum sit. nichilominus propria inest propter ratione proportionis quantitate subtilitatis humorum et modi mixtionis. De causa efficiente dixit Aul. eodem primo de uiribus cordis. principium spiritus est ex manatione diuina sine avaritia et diminutione. quoniam eius dispositio propter perfectetur. Et in corpore quod est principium spiritus eius cor est a quo procedit mediante uitali uirtute et non sicut dixit Aul. in regni mediante cordis refrigeratione. Et causa finalis spiritus siue finis eius est dixit Aul. ubi supra quoniam creauit deus spiritus laetorem uirtutis aie in membra animalis tendentium mediante ipso. Creauit

qz appendiculus p^m uirtutis aie spm et manatio
nez scdaz in mēbris corporis mediante ipso. Et
sicut dixit collz. 2^o. spūs sunt p^minqua instrumē
ta virtutis corporis regimine. sine spiritu eim virtus
nō pōt o pari neqz uiuere. Nam eo remoto a mē
bro mēbruz statim corrūpitur. Et cum dixit
Gal. in libello d^o utilitate pulsus q^m mēbrū aliqñ
uiuit sine spū. nam mēbrū uiuit si desup ligetur
sic q^m spūs nō defluat ad ipm. Intellexit de spū
apparēre existente in mēbro aut de defluente
ad ipm. quā p^m bene dicitur est de spū q^m ē radix
et sba uite organū et uehiculus virtutis. Et est ei⁹
cuius uigore p^mplexio cōsistit in esse et corpus r
oia mēbra in statu uiuifico cōseruant. Et est cā
instrumentalis oīuz opationū ipoz. Dixitqz
iō. 4^o. 3^a cap^o de bestimeno. uirtus est
sperfa i spū et resplendens in ipso quā per ipm
in mēbris oīum virtutis manifestat operatio p^m
q^m d^o nā corporis aliqñ dicitur est. Spūs bifa
riaz diuidit una fm modū generatiōis seu pdu
ctiōis siue puentus ipius in corpus et mēbra.
Alia fm uarietatez uirtutū quibus pducitur
uel qbus deseruit. Prio mō ut pōt ab aucto
ribus accipi spūs dicit^r esse duplex. s. p^mplantat^r
et influēs. Et cōplantatus quidē aliqñ dicit^r ra
dicalis quā ex primis radicibus seu p^mncipis
generatiōis pductus. Et aliqñ dicit^r inatus. Et
aliqñ dicitur est formalis qz ē p^mncipalius instru
mentū forme corporis. Dicitur est aut cōplantat^r
ab Aristot. in libro de cā motus animalium. Et
multi quidē uoluerūt in oībus mixtis saltes uiuē
tibus et pfectis rep^rti spm cōplantatūz. Dixit
eim Aristot. ibidez oia habere spūs p^mplantatum.
Dicunt eim q^m elementa nō ducunt se ad formāz
mixti cum sint sicut materia mixti et impossibile
uide^r q^m idē sit sicut materia et agens respectu
alicuius unius forme s^z ducunt a quodāz corpe
uaporoso calido cōmensurato et pduco ex calo
re motu et lumine corpoz celestiu qui generat
in mixto spūs p^mplantatūz et hoc in aialibus per
fectis manifestus appet. Sperma eim nō facit
aial nisi per quēdam spūs qui est in eo qui gene
rat in aiali spūm p^mplantatūz ita q^m spūs p^mplanta
tus generat in animali a p^m generatiōis a spū
gignitūo spmatis ex i p^mus uel sanguis mēstrui
ad generatiōē p^mcurrentis pubus uagis ap^mus.
Et dicit^r q^m hic spiritus p^mplantatus uocatur
calor innatus. qui nō cōpatur humido radicali
sicut qualitas in subiecto s^z sicut unū corpus p
ficiens alteri corpi q^m ab eo p^mfici^r. Et ipse qdē
perficit gubernat et regit humidum radicale. qd
patet quia amoto hoc calore innato a membro
membrum corrumpitur. Et sic dicunt q^m humi
dam radicale habet se sicut materia et perfecti
bile et gubernabile ab ipso calore innato. Neqz
uiuit sine illo potest permanere. Et dicunt q^m
hic spūs cōplantat^r dicitur eē in humido radi
cali sicut flāma i candelā. Et sic uolunt duo cor
pora eē in mēbro animalis. s. spūm cōplantatum
et humidū radicale sicut dē flāma et licmō q
ambo sunt corpora. Et utruqz dictozū corporū
ē ex quatuor elementis constitutūz. Et gal. de
eo loquens dixit. Dicamus q^m hic spūs ē in oib⁹
mēbris corporis cōmp^mens^r. non tñ ē in oībus
equalis et cōmp^mens^r in porositatib⁹ mēbroz

s. p^mncipalib⁹. Et insuper Ayunt q^m hic spūs
ē formal^r aiatuz. dixit enim 5^o metaphisice co
mento. 31^o. q^m anima non est in spiritu gignitūo
sicut in calore naturali. Et declarans seipm di
xit qz in spiritu gignitūo ē solum in potentia. et
ē in eo uirtus sed in calore naturali non ē sic qz
in calore naturali simul cū mēbro ē anima. et ite
rum primo cantice comento 53^o. Anima ē for^a
in calido naturali. Et non uoluit q^m anima sit for
ma in solo calido naturali sed in eo simul cū mē
bro. attribuit tñ calori naturali qz illud corpus
cui applicatur calor inatus est pars formatiōis
sit mēbruz. Et de isto spū intellexit Gal. 5^o d^o
simplici medicina cum dixit. spūs ē subiectū aie
et animatus s. simul cū mēbro. Et dixerūt
q^m iste spūs agit in humidū radicale cum sit ab
eo distinctus et sibi sufficiēter ap^moximat^r. Et
actio eius ē uelud caloris ignei a cuius igne
te q^m tuncqz sit cōmensurat^r et p^mportional^r non
absoluitur. Et dicunt q^m spūs cōplantat^r exi
stens formaliter aiatuz informat ipm humidū
radicale. Et uoluit hoc gal. n^o terrapēce cū
dixit. q^m corpus nostrum complet^r tribus substā
tiis. s. spū et sba carnisformi et sba spermatica.

Et dicunt q^m iste spūs ē determinatū instru
tū anime pro operationibus p^mncipalib⁹ mēbrū
cuius ē spūs quo mediante mēbrū exercet opa
tiones sibi proprias ut uerbigratia. os eo medi
ante ita conuertit suū nutrimentū in os q^m non
in aliam rem. Anima. n. ex^mis una non plus face
ret unā operationē q^m alia nisi haberet determī
tūz instrū. Non ē aut spūs stans i porositatib⁹
coībus mēbrū ydoneū instrū pro p^mncipalibus
opationibus mēbrū sed solum pro coībus sicut
ē in comuni loco locatus sed bene ē ydoneū in
strumentū pro dictis p^mncipalib⁹ opatiōib⁹ spūs
cōplantatus stans in porositatib⁹ p^mncipalibus
mēbrū. Et de hoc intellexit Aristot. in libro de
causis motus animalū cum dixit q^m hic spūs ē
finis tertie digōnis. Et dicunt q^m hic spūs p
manet unus numero tota uita sicut homo manet
idem numero tota uita et sicut anima una pmanz
2^a. nāqz in dicto libro hoc iquirit^r utri b spūs
maneat idem numero an non dixit q^m sermo de
ipso idē est et de alijs p^mculis s^z alie p^mcule ma
nēt eedem numero ergo et iste spūs. Et Aut.
de uiribus cordis dixit q^m spūs cōplantat^r ē unus
numero et generatione primus. generabiles s^z
plures sicut unū et mēbrūz generatione. primus
s. cor. q^m ab^o autem mēbra pla sunt. Et sic dñt
ē hic spūs p^mncipali^r in corde et scdario in alijs
mēbris. configurat tñ partibus formatiōib⁹
corpoz. s. spermaticis p^mncipali^r in quo dixit
Auer. uirtus uitalis primū puenit. Dicunt g^o
q^m spūs cōplantat^r ē uere pars mēbrū et informā
humidū radicale et non est ut res extrinseca si
bi nec mēbro sed ex ipso et humido radicali cō
ponitur mēbrūz ita q^m ista duo corpora s. calidū
nāle et humidū radicale p^mponūt mēbrū s^z unū ut for
male. s. calor inatus spūs cōplantatus. Et ali d^o ut
māle. s. humidū radicale. Et sic dicunt q^m Auer.
uoluit q^m in nobis essent due pres una māle. et
ista est ex humiditatibus. Et alia formalis et ista
est ex spū. Et dixit Auer. q^m tanta ē cōitas spūs
ad essentiaz nostrū corporis q^m quidāz ipm aiaz
appellauerūt. Sunt aut quidā ex p^mdictis dīcē

tes q ex spū et hūido radicali efficiū unū p cōn-
tiaz. nā iste spūs deuenit ad tantam pmiſtionez
cum pibus humidi q facit unū per eſſentiaz.
nec eſt unū in loco diſtincto a loco alterius. Et
eīm ſimile de mixtione eoz ſicut eſt de mixtione
pūz groſſaz cum ſubtilibus humidi que pue-
niūt ad tantā pmiſtione q nō pōt deſignari di-
uerſitas neqz diſtinctio loci. nō ergo eſt iſte ſpūs
in mēbro in loco diſtincto ab alijs pibus mixti
neqz in poris picularibz. Et dicit q loquēſ
Gal. de hoc ſpū cōplantato 5°. de ſimplici medi-
cia dīx. hic ſpūs q ē in pueris ppter ea q ē mīte
q̄ritatis addit et augmentat oēs opationes nā-
les et pfortat eas. Et ypo. quidez dixit q in
illis qui ſunt in augmento calor inatus eſt multū
et ipe nō uoluit p ſermonē ſuū calor inatus ut
calor plantatus niſi illuz quē et nominat ſpū
et eſt ille qui fixus eſt in corpore cuiusqz aialis
Et ſubdit Non eſt qui p̄beāt nos qn intelliga-
mus ab ypocrate per ſermonē ſuū calor inatus
ſbz ſanguinis et ſbz ſpermatiz cum ſpū. Cum
ſit unicuiqz barū ſubſtātiāz calor inatus nālis.
Et nos quidem oſtendimus q hic calor inatus
q̄rit nō ſit ſubſtātia aīe ſit in primū inſtrumē-
toz eius. Et dicimus q hic ſpūs eſt p̄rebeſus
in oibus corporis membris q̄rit nō ſit eis in
omnibus equalis ſicut ſanguis iterum non eſt
equalis in omnibus membris. Et dixerunt
de ſpiritu influente q generat i corde ex ſubtili-
iori parte ſanguinis et ab illo i oīa corporis mē-
bra mittit. Et hic ē ſpūs fluens et refluens ut
uſicans et calefaciens mēbra actu et apie que oc-
culte uiuificat ſpūs radicali quo mediāte omīa
corporis mēbra colligantiaz habent cuqz corde. h
n. ſpūs cū ſit calidiſſim⁹ in corde qd ē mēbrū
calidiſſim⁹ generat ex ſubtiliſſimis ſanguis pti-
bus et ſplendidiſ. Ideoqz ipſe ſubtiliſſim⁹ eſt et
lucidus. Et q̄rit ipſe ſit ſubtili⁹ groſſior in eſt
partibus ex quibus gnatur. Cum gnatur ex eis
actiōe hūit⁹ digeſtiue in ſanguie q ingroſſando
pcedit. Et hic ſpūs a quibuſdā mālis uocat. Et
dicunt hic ſpūs influens non permanet unus nu-
mero a principio uſqz ad finē ſed fluit et reſluit
Et ut dixit gal. ii. terapētie pene ſcōm q̄libz
cibationē inonatur et ſit amplior et minor ſcōm
repletionē corporis et ei⁹ inamitiōez a nutritio.
Et ut dicit ſpūs cōplantari pabulū exiſtit quia
ex eo ſpūs cōplantat⁹ reſtaurat et augetur. De
quo dixit gal. 5°. de ſimplici medicina q pmanz
non inſtus nec conſtrict⁹ humido ſed i locis ua-
cuis ut corde arterijs et poroſitatibz coibus. Et
impoſuit ei gal. ibidē duas opationes. unaz paſ-
ſiua qz efficiunt materia ſpūs in nati et aliaz acti-
uaz qz eſt inſtrumētum aīe ad tēperādū. Et ipe
quidē accuat ſpiritu inatum p ſuam p̄pōne alie-
rādo illum cū ſua p̄ſentia. Et fuit iō neceſari⁹
quia cor aīalis habet magnam diuerſitatez ſuaz
pūi i actu cū ſit aīe act⁹ corporis organi⁹ qua p-
pter non potuiſſet corp⁹ aīal⁹ unum numero cē-
nē una aīa i formari niſi inter ptes ei⁹ eēt ordo
principatus et miniſtrationis et q̄nexio quedam
inter eas per quam adiuticē eſſent colligare. hāc
aīe cōnexionē habere non poterant niſi median-
te aliquo calido ſpū animalī quod diſfundat a p-
te principiante in miſtrantes. Et hoc calid⁹ ſpūs
qui fluens gnatur in parte principiāte mediāte dī-

ſpoſitione inducta in ſanguinē cordis a uirtute
digeſtiua eius. in qua cum pfecte ſubtiliata et diſ-
poſita fuerit uirtus uital⁹ inducit formā ſpūs qd
debit⁹ efficiatur eius inſtrū. Et dicunt ad hanc
transmutationē cōcurrē iunature mori cōfortati
onis cordis ad ſanguinē. qm quando aliquid de-
bet transmutari ſcōm ſbam q̄to magis a trans-
mutatione attingitur tanto magis et facili⁹ trans-
mutatur. Et ſic eſt in conſtrictione illa q ptes
ſanguis transmutande in ſpūs i conſtrictione cor-
dis magis attingunt quare et magis et meli⁹ et af-
ficiunt et maxime facit illa ſanguis conſtrictio
inuament⁹ in ſubtiliatiōe eius. Et hic fuit in-
tellectus hali in tegm 2°. Et dicunt q d ſpūs
influente generat ſpūs gignit⁹. et per hūc ſpūs
ſopita uirtus excitat⁹ ad operandū. Et eo mediā-
te actiones nature et anime ſe adinuicē cōicant.
cum anima nature et natura anime congaudeat et
compatiat⁹. Natura n. dum pati⁹ paſſiones ſuam
mediāte ſpū denſitat anime. Et eōuerſo anima
nature indicat. Et dicunt q ſpūs influens ē ſolū
uirtualiter et nō formaliter animat⁹. q̄rit dicat
quidam p̄babiliter poſſe teneri q ſpūs influens
i his qui in corde retinet⁹ q̄rit i his mēbris de-
legatur q̄rit etiam iſ qui in ſpermate recludit ſit
formaliter aīatus. Et ſit uere pars corporis ho-
minis habens eandē formā quā habent alia mē-
bra. Excludunt tamen ab hoc animas intellectiaz
Dicunt enim ita eē de ipſo ſicut et de alijs cor-
poris partibus qm nec ipſe nec alie mīte corpo-
ris ptes uere formaliter aīate habent quālibet
operationē cuiuscuqz uirtutis anime. q̄rit n.
in corpore omnes operationes aīe ſunt non in
in quolibet parte. Non n. quelibz pars ē congru-
uiz inſtrū pro omnibus opationibz sed una p-
pro aliqua uel aliquibus. Et altera pars pro al-
tera uel pro aliquibus alijs opationibus. qz nō
poterunt omnes operationes fieri cum uno
temperamento. Nec habent omnes partes idē tē-
peramentum. Et q̄firmat hanc op̄ionē aucto-
ritate Gal. ii. terrap. de tribus ſubſtantijs cor-
poris ſupius alegata. Et auctoritate Aulic. 3.
prima capitulo de uertigine ubi nominat ſpūs
ſentientes. Et auctoritate eiusdē 3. ii. ubi ſpūs
uocat radicem. Et primi pria uoluit aīaz recipi
in ſpū. Sunt aut alijs dicentes in nullo mixto
nec ē aīato et pfecto repiri ſpūs cōplantat⁹ qui
debeat dici ſpūs inatus uel calor inatus. Et de
clarant hoc in metallis. In auro eīm generato
in uisceribus terre nō repiunt due ptes quarū
una ſit calidum et altera hūidum. Et p̄bant
et dicit⁹ tali argumēto qm elementa ueniunt ad
mixtionez nō acq̄rit niſi forma ſbalis et p̄lo.
Nullaz eīm rez aliaz acq̄rit poſuerūt Ariſto. et
alijs phy. ergo nō eſt dare ſpūs cōplantat⁹. Et me-
rito nō eſt ponēdus. Fruſtra eīm ponere cum
aīa poſſet exercere oēs opationes ſuas mediante
p̄pōne dicto ſpū circūſcripta. Dicit tñ q ſpūs
influens pcedēs a corde ſup oīa mēbra factus
apropat⁹ mēbris dicit tñ inatus. hic eīz ſpūs
influens pcedēs a corde aut repitur in uis cōi-
bus et magnis poroſitatibus aut in picularibz
et pūis in qbus exiſtens ſpūs amplius nō moue-
tur motu locali ad aliaz poroſitatez. modo repr⁹
in cōibus dicitur influens. et reſtus in p̄cula-
ribz dicit inatus. Et dicit inatus quia eſt

instrumenti appropriati. membrum in quo est et non est quod sit a generatione. Et dicitur quod licet membrum sit per se aiatum. tamen non durat in esse aiatum nisi mediante spiritu. quia non durat nisi per operationem anime in ipso et operatio anime non est nisi per spiritum. Et dicunt quod spiritus dictus inanimatus quoniam resolutur. quoniam mouet influens. id est influendo ad porositates particulares in quibus inanimatus quoniam nebulosus. et ponitur loco sui et fit inanimatus. Et dicitur quod spiritus coplantatus sine inanimato non est formaliter aiatum. sed solus membrum est formaliter aiatum quia est organizatus. Nam ut patuit anima est actus corporis organici. spiritus autem non est organizatus. Et insuper cum sit aiatum membrum. et spiritus sit aliud a membrum sit spiritus et esset aiatum tunc essent duo aiatum quod unus non esset aliud. Et sic homo non esset unus animal per essentiam sed duo aiatum. Dicit tamen potest dicunt ipsi quod quolibet in principio sui esse habet spiritus coplantatus a spiritu gignitio qui est in semine donec recipiat spiritum a corde. Tunc generet ante alia membra solum a corde recipiunt spiritum qui fit in illis in natus. Et dicitur quod spiritus coplantatus non manet in numero in tota sed quoniam resolutur paulatim et paulatim ex spiritu influente renouatur qui in corde generatur qui ab auctoribus coplantatus appellatur. Iste enim potest dupliciter considerari. uno modo putatur moueri ad membra et sic uocatur influens. Alio modo putatur esse in membris receptus et sic uocatur coplantatus inanimatus uel appropriatus. Et quoniam auctores ponunt calores inanimatos distinctos ab influente et appellant spiritus cordis influentes intelligunt per calorem inanimatum non corpus calidum sed qualitates que sunt subiective in membris que diuiduntur in inanimatum et in influentes et et inanimatas per influentes. Et dicitur quod si ubique loquitur de spiritu loquitur de hoc spiritu generato in corde et non in uno loco sed complantato et in alio de influente. Et quod Aristoteles cum dicitur Omnia habere spiritum coplantatum intellexit omnia aiatum que habent spiritum coplantatum. id est in corde generatum. Et cum dicitur quod manet sicut alie particule corporis per alias particulas intellexit alias res corporis que fluunt et refluunt sicut sunt humores qui non manent idem in tota uita. Et cum Aristoteles dicitur spiritus quoniam habet debitas proportionem in corde recipit uirtutes uirtutes. non intellexit subiective. quia tunc esset formaliter aiatum. sed intellexit instrumentaliter ter quia tunc efficit instrumentum uirtutis uirtutis. et sibi deseruit in membris unde uiuunt quia. id est est causa quod uirtutis uirtutis dat uirtutes membris. Et consimiliter debent intelligi alia verba Aristoteles que dicitur in illo capitulo de uirtute uitali que uidetur sonare spiritum esse solum spiritum et per consequens formaliter aiatum.

Et quoniam Aristoteles dicit quod anima est forma a calore naturali intellexit uirtutem et non formaliter. Et quando dicitur quod a corde generatur calor naturalis et talis calor est solum et natura anime intellexit quod est subiectum uirtutis et non formale. Et dicunt quod non est necessarium quod quodlibet membrum formale spiritus ueniat ad quodlibet membrum formale membrum. Sed sufficit quod spiritus in certa quantitate alteret certam quantitatem membrum. dato quod non tangat corpora liter quolibet partem eius. Nam si quolibet partem tangeret sequeretur quod spiritus remotus a membrum mortuo. membrum mortuum apparet in duplo minus quam appareret dum erat uirtus quia minus spiritus est minus minus membrum quia minus rarior spiritus est minus minus

minus dempsit ut membrum. Et sic minus spiritus est minus minus corporis. Et tot sunt minus minus quot aliterius. sed minus spiritus plus facit ad extensionem. Et sic cum resolutus spiritus resolutus plus quam membrum. Et sic membrum efficeret minus quam duplum. Et licet hoc ita sit tamen quodlibet membrum carnis medietate illo minus o spiritus operatur operationes suas quia plus minus carnis possunt a minus spiritus tangi. Et dicunt quod non est etiam necessarium in generatione animalis generari spiritus coplantatus a spiritu gignitio generante sed bene quod generetur caliditas coplantata que sit instrumentum operationum in gignitio. Et cum Aristoteles notauit spiritum sentiente non uoluit quod spiritus sentiret sed sic dicit quod spiritus est uere instrumentum uirtutis sentientis uere. Et sic notauit instrumentum uirtutis principalem agentis cuius est instrumentum. Spiritus enim quia non est solum deferens spiritum. sed etiam est uere in instrumentum deferens sentientem. Ideo ex eo motu et transmutatione transmutatur sentiens. Unde dicitur uertigo quod non cognoscitur ex motu aeris. Et cum Aristoteles uocauit spiritum radicem ideo fecit quia sicut radix est que conseruat sicut ramus in ea. Ita spiritus est quo mediante anima conseruatur et permanet in corpore. Et quando Aristoteles dicitur primi prima quod cause males disponunt corporum sunt membrum aut spiritus si illa dictio aut tenetur distinctue tunc Aristoteles ita dicitur propterea quod spiritus multum appropriatur ad esse membrum. Et non instrumentum anime sicut et membrum. Ideo potuit dici et ponere subiectum illarum et non formaliter sicut membrum sed uirtutem tantum. Et si tenetur copulatiue aut pro et tunc Aristoteles sic dicitur quia sicut membrum non est subiectum anime sine spiritu ita nec dicitur disponunt sine spiritu. Intellexit ergo quod membrum sit subiectum earum et spiritus. id est cum spiritu uel mediante spiritu. De dione autem dicitur spiritus secundum philosophos spiritus est duplex. id est animalis et naturalis unde Aristoteles in libro de anima spiritus et anima solum assignat animam inter duos spiritus. id est naturales et animales.

Et Aristoteles primo colligit dicit spiritus duo sunt. id est apparens in corde. et spiritus apparens in cerebro sed spiritus in epate non apparet secundum sensum. ysa ac etiam in diffinitionibus. in diffinitione spiritus solum uidetur tangere duos. Inquit. non uenerunt antiqui quod spiritus est corpus subtile procedens a corde per arterias in totum corpus et facit ipsum habere uitam et banellum per pulmonem et ascendit sursum ad cerebrum et procedit ab eo per nervos in totum corpus et facit ipsum habere sensum et motum. Et galienus quod dem etiam uidetur assentire alii duos fore spiritus. in tegni. non notauit nisi uirtutem et animales. Et igitur. terrapentice dicitur. animalis spiritus fontes esse dicimus cerebrum et hunc alterari et nutrire per inspirationem. id est que fit per nares et per exhibitiones que fit ex rete mirabili. uirtutis autem spiritus fontes est cor et deinde secundum arterias detinetur et nutritur maxime ex respiratione que fit per banellum et ex sanguine. et subdit. Si uero est aliquis naturalis spiritus tunc ipse continetur secundum epatam et uenas. Et locutus est sic quia dubius an sit an non. Aristoteles si cur supra naturalis uirtus in duas dista est. id est uirtutem naturalem secundum medicos ita et spiritus naturalis diuiditur in duos. id est in uirtutem et naturalem. Et sic medici posuerunt spiritus esse tres. id est uirtutem naturalem et animalem sicut tres posuerunt uirtutes ut quicunque earum proprius coramdeat spiritum ut mediante proprio spiritu tanquam proprio instrumento suas

verso diminutione spiritus et eorum absentia corpore redditur graue et inhabilius ad motum. et est in portis suis magis artus. patet in febricitantibus. licet enim spiritus multus de substantia membrorum prodiderint unde leuius effici deberet ab eo quod erant. non tamen sunt ymo grauius propter spiritus deperditiones quibus eorum leuigabant corpora. Et sic spiritus deperdendo spiritus spiritus agrauando procedunt. Et sic post mortem omnibus deperditis spiritibus grauissimum cadaver efficitur.

Capitulum 6^{um}. de humido radicali.

Duplex humidum dicunt re periri in corpore animalis unum naturale et aliud accidentale. Et utrumque potest esse duplex unum acquisitum ex generatione

one aliud ex tempore. Et naturale acquisitum ex generatione contrahitur ex ipsius generationis principis intrinsecis et naturalibus radicibus unum humidum radicale dicitur. Accidentale uero acquisitum ex generatione non contrahitur ex dictis principibus generationis sed ratione aliorum extraneorum et extrinsecorum occurrentium. Humidum uero naturale acquisitum in tempore est humidum nutritionale sic dictum quia ex digombus acquiritur ciborum. Et est aptum humidum radicale restaurare humidum uero accidentale in tempore acquisitum est quod ex indigestionibus acquiritur ciborum. Et utrumque humidum naturale necessarium existit i uiuentibus. Dicitur enim. 2^o. de generatione animalium. non est calidum sine humido et ex humido. naturalis radicale pabulatur calidum. Et ex nutrimentali restauratur radicale. Dicitur enim. auer. 2^o. de generatione et corruptione ciborum habet propriam uirtutem sic et proprias ut querat ad humiditatem sibi humiditatem radicali que est in membro spiritus. quod. n. de humidum radicale semper fit dissolutio consumptio et diminutio. et ipsum non possit se seruare necessarium fuit ut per aliud seruaretur. Et istud aliud est humidum nutritionale. Humidum ergo radicale est quod dicitur substantiale uel substantificum quod nihil aliud est quam humidum mebrale animatum in quo se dicit esse anima tantum in subiecto. contrarius ex principibus generationis et in tempore postea ex nutrimentale per operationem uirtutis nutritiue restaurandus qui proprie de generatio coniuncta. Et a quibus basidus uocatus est gluten quod colligit membra que admodum per calorem ut dicitur Gal. lapides colliguntur in quod ultima humiditas de secundis humiditatibus queritur. Cum ergo dicitur humidum radicale deperditur uel est deperditum. nihil aliud significat uel intelligitur nisi quod substantia mebralis animata sumitur uel est sumpta. Et cum dicitur humidum radicale restauratur nihil aliud indicat nisi quod substantia mebralis deperdita reapponeatur per humidum nutritionale quod loco deperditum humidum radicale aponitur unum tur et estimulatur quod cum factus fuerit dicitur tunc corpus uel membrum esse substantificum humectatum. unde substantificum humectare corpus non est aliud nisi subas corpus uel membri deperditas reapponeere uel augere. Et dicunt quod quous humidum radicale in principio generationis sit satis pauca quantitas nihilominus de eo remanet portio usque in finem uite per quinquaginta annos regenerationis siue restaur

rationes sequentes ad nutrimentalis humidum super in fluxione. Exemplum ponitur de lincio facto ex bono coto cum pauca cera posito in oleo ut in lampade et accenso quo consumitur multum olei et tamen substantia continuata lincii spiritus perdurabit quia ignis lincii conuertit actionem suam ad oleum et pabulatur et conseruat eo. Ita et naturalis caliditas facit quod uolens seruare suum humidum cui est ut perfectio et forma agit in humidum nutritionale oleum lampadis assimilatur. Non ergo est humidum radicale qualitas simplex humida ut quidam iam dixerunt imo est corpus compositum ex materia et forma et est mebralis substantia. Humidum uero nutritionale nihil aliud est nisi humidum ex nutrimentis generatum in secundis humiditatibus conuersum et precipue in cambium et gluten quod cum factum fuit per substantia mebralis dicitur esse factum humidum radicale seu substantificum. Erit ergo humidum radicale duplex. scilicet contrarius ex generatione et contrarius ex humido nutrimentali in tempore in quo tantum in subiecto consistit caliditas naturalis.

Capitulum septimum de operationibus.

Omnes concor

dant auctores quod quilibet operatio ab aliqua puenit uirtute. Unde Auer. primi primi. aut. ois uirtus operationis existit inchoans aliqua puenit nisi ex uirtute. Itaque uirtus est principale agens cuiusque operationis et ob hoc omnis actio et operatio forme principaliter attribuit uirtuti principali agentis ut supra patuit non erit in opus nisi mediante organo uel instrumento huic dictum est frequenter ab organo uel instrumeto operationes fieri intelligendo instrumentali. Unde 2^o colligitur Auer. dicitur quod actiones et passionis naturales mebroz non fiunt nisi per calorem inatus naturalez. Uerunt operationes dupliciter possunt considerari. uno modo prout pueniunt principaliter ab anima et sic omnis operatio fit a calido uel caliditate calido. Alio modo considerantur prout sunt operationes absolute. Et sic aliqua dicitur fieri a sicco ut reterio aliqua ab alijs qualitatibus. Sunt insuper aliquae uirtutes que fiunt a uirtute principaliter mediante suo instrumento. et fiunt etiam principaliter ab aliqua qualitate que non erit illius uirtutis instrumentum sic vbi gratia. Repercussio alicuius materie ab aliquo mebro fit principaliter a uirtute eius expulsiua existente cum suo proprio instrumento. Et fit etiam a qualitate frigida que repellit ueteras materias uentre ad mebrum inspuando eas et uias stringendo et ueteres etiam attrahit neque earum ad mebrum quia eius caliditate debilitat et remittit. Omnis operatio ex conuenientibus et requisitis ad eius perfectionem principaliter perficitur et completur. Si uero alterum eorum defuerit nisi ex illi simili compleatur perfici nequit. Ad uniuscuiusque autem operationis siue animalis siue naturalis perfectionem requiritur uirtus efficiens et ipsius uirtutis ad efficiendum intentio instrumentum ydonea et subiectum in quo uirtus operetur et obiectum erit aut operatio omnino non fiet aut fiet ipsa Operationes prima dione diuiduntur dione 4

utur et instrumentorum earum a quibus sunt. Cuius
ut patuit tres sunt virtutes et tres sunt species et sunt
servientes tres erunt et operationes. scilicet vitalis animalis
et naturalis. Vitalis a virtute dependet vitali et
animalis ab aliis et naturalis a naturali. Dixit galenus
in de virtutibus naturalibus. Operationibus quidam
dicuntur operationes anime sue animales. et que
dicuntur operationes nature sue naturales.
Supra et naturales dividuntur ut ex precedentibus patet
in nutritivas et vitales. Et vitales operationes
sunt generatio spiritus et spiritus in membra missio et plu-
satio ad quas consequitur membrum vivificatio et ip-
sius conservatio. Et animales operationes et mo-
tus voluntarii. Et naturales sunt operationes que
sunt circa alimentum. Et dixit galenus. opera vir-
tutis voco quod factum est iam et completum ab ac-
tu earum virtutis puta sanguinem carnem nervum et
alia similia. Actum vero effectum nomine motum
et cum eis nomen virtutis. Et subdit licet vocare
opera virtutis nature puta coctionem sanguificatio-
nem anadotum. scilicet redditionem. Non tamen demum ope-
ram licet vocare actum. Caro enim opera nature est non
tamen est eius actus. et ratio est quod opera aliquas
perfectioem importat non in omni actu ratione eius
quod acquisitum est aliqua perfectio quia in omni
motu est aliquod acquisitum et aliquod acquisitum
Et ratione est quod est acquisitum est ibi aliqua
perfectio. Et ideo ratione huius acquisiti actus
potest vocari opera. sed opera non debet vocari
actus quoniam nomen opere importat aliquod sub ratione
perfectioem et complementum. Et ideo in ea motus et im-
perfectio non est. Et animales quidem virtutes sunt
voluntarie et sequuntur ad imperium voluntatis non
solum secundum virtutem intellectivam sed etiam
secundum extrinsecas. Vitales vero et naturales
non sunt voluntarie sed sunt absque imperio voluntatis
neque possunt voluntatis imperio variari.
Et ex supra positis patet quod operatio duplex est
scilicet activa et passiva. Et activa est per motum in
aliud et passiva proprie est per motum in seipsam
ut dixit Avicenna. Et dixit proprie aut per operationes que
non tribuntur forme alique principaliter. Et
operationes quidem naturales attribuntur membris sensi-
bus. Animales vero organice quod ipse requirit
matorem organizationem que naturales. Et dixit Avicenna.
3^o affo. in commento affo. Cotidiane institutiones
et quod omnes operationes corporis sunt ex membris sensi-
tibus. intelligens autem de membris principalibus que
proprie possunt dici substantialia quod eorum ratione aut me-
diante aut immediate sunt omnes corporis operationes. ut
intelligens de membris radicalibus spiritibus que
possunt dici substantialia quod super ea sustentatur
totum corpus a quibus operationes dicuntur provenire
respectu carnis formis super quibus non sustentatur
corpus sed sunt spirituum vacuitatis impletiva. Et
predictas omnes operationes operatur anima cum suis in-
strumentis. dixit eodem Avicenna 2^o de anima commento
36^o. Anima est causa omnium motuum qui sunt in corpore
animato tam viscerum quam extrinsecorum. Et vocatur ab
eo motus extrinsecus. Et vocatur ab eo motus
spirituales et intelligere et velle. Et motus veri di-
cuntur sentire nutrire movere et similes. Dicunt
quod operationibus alia est composita et alia singularis. Et
composita operatio multipliciter dicitur uno modo illa que
perficitur ab aliquo membro per totum et non solum per se
per unde quia est utilis contra membra et non solum

aut solum dicitur composita sicut est operatio trius digitorum
nutrientis. 2^o modo dicitur operatio composita illa que
licet fiat ab aliquo membro organico mediis membris
omnibus partibus suis. principaliter tamen fit ratione
antis partem eius sicut visio que dicitur operatio
composita quod ab omnibus partibus oculi fit licet ad eam
crystalina principaliter concurrat. 3^o modo dicitur
operatio composita illa que ab omnibus membris vel a
multis participatur sicut nutritio que omnibus in
est membris. 4^o modo dicitur operatio communis ratione
predicantis quod de multis predicat sicut operatio naturalis
que predicat. ubi gratia de attractione retinendo
digone et expulsiōe. Et operatio est animalis que predi-
catur de sensatiōe et motu locali. Operatio vero
singularis est quatuor dicitur e converso in omnibus op-
positis predicis. Verum Avicenna. primi prius per
operationem singularem intellexit operationes que sin-
gulari et uno nomine nominantur ut attractio ex-
pulsio et similes. vel ut quidam dicunt intellexit ope-
rationes singularem consideratas puta una distingui-
tur ab altera. Et operationum singularium dixit
Avicenna. Alię sunt simplices et alie compositę. Et sim-
plices dicuntur que ab una sola virtute sunt ut di-
gestio. Et compositę sunt que duabus perficiuntur
spiritibus sicut appetitus ad cibum qui perficitur vir-
tute animalis sensitiva et naturali attractiva. Et intelli-
gunt de duabus virtutibus non solum puta una est
efficiens et alia preparans sed puta unaqueque est
efficiens. Et dixerunt quidam quod est illa operatio
potest dici opposita que fit mediante una virtute et a qua-
litate elementalī que non est instrumentum illius vir-
tutis sicut supradictus est de repulsiōe que fit
a virtute expulsiua et a frigiditate elementalī.
Et omnis operatio que a pluribus fit virtutibus
est operatio opposita ex pluribus operationibus. Quoniam
tamen due virtutes concurrunt ad unam operationem
Aliquando sunt ambe eiusdem generis sicut tra-
situs nutritivus de membro ad membrum qui perficitur
virtute expulsiua membrum impellentis aquo secedit
nutritivus et a virtute attractiva membrum ad quod
accedit. Et quoniam sunt diversorum generum sicut ege-
stio et urinario que sunt a virtute naturali expul-
siua intestini et vesice et amotina voluntarie mu-
sculorum ventris exprimere. Et sicut deglutio que
fit a virtute naturali attractiva et ab animali vo-
luntarie motiva que est in lacerto transglutienti.
Dixit Avicenna. Non dicimus operationem duabus
compleri virtutibus nisi cum uni earum acciderit
nocumentum destruetur operatio aut difficulter fiet
ut patet in appetitu et deglutione. Dicitur autem quod
operationum una est altera nobilior et hoc aut scilicet
consideratione necessitatis sue et sic opera vir-
talis et naturalis est nobilior animalis aut secundum co-
siderationem finis animalis et sic animalis est no-
bilior illi. Dixit Avicenna. Abi in 6^o partem de eo quod
nobilior actus corporis animalis est actus inspirandi
et respirandi et post hunc pulsus. Et post pul-
sum sensus. Et nobilior sensus est visus deinde au-
ditus. Et post hunc sensus appetitus cibi et potus.
Et post hunc loquella. Et post loquella mens
ymaginatio et memoria. Et post has est motus omnis
membrorum secundum motum proprium. Et dixit Avicenna. gradus
nobilitatis est scilicet necessitate vite vel equalitate
eius cursus. Bonitas vero et malitia operum
et instrumentorum puritate vel impuritate proce-
dit. Quod si aliquod instrumentum destruitur ita

utrumque opabatur cum illo instrumento quare ei
operatio annullatur. Et scias quod ois operatio quod
eius delectatione fit melius perficitur. Et hoc per
trahi ab ypostrate. In affo. parum deterior cibum
et potus et delectatio nullam perficit operatio
etibicorum. 10.

Capitulum septimum de uita.

Ita ut inuit ab Arist.

potest considerari dupliciter. scilicet
primum ad actum primum et secundum ad
tertium. Et si primum ad actum primum

tunc uita non est nisi anime presentia in corpore
uiuente quia uiuere est uiuentibus esse. ergo uita est
uirritus eentia et talis pro actu primo est anima.
Si uero primum ad actum secundum. tunc uita non est
nisi anime operatio per quam stat anime conserua
tio in membro. Et primum ad actum primum dicitur qui
dicitur quod uita est actualis informatio corporis ab ani
ma. secundum autem anima actu corpus informat ita diu
illud corpus uiuit et uitam habet. Quamuis autem
ad actum primum uita est operatio siue actus uel esse
ctus uirtutis uitalis que dat uitam. Errone
runt autem qui dixerunt quod uita est nutritio. quia primum
uita consistit per alimētum nutritio tamen est actus
uirtutis nutritiue non uitalis. Dicitur Albertus
magnus. Uita non est actus continuus fluens ab anima
super corpus. scilicet mediante uirtute uitali. Plurimum
in tegritate dicitur. Uita non est nisi participatio corporis
ad esse. que participatio non est anima nisi corpus. Et dicitur
exemplum de naut de qua consideramus nauim ut
corpus et nauis gubernantem ut animam. Et preter
nauis et nauis consideramus participatio in nauis
qua mediante portat mercimonia que non est na
uis nec nauis. Dicitur Auer. in libro de morte
et uita. quod generatio uiue est participatio prima a se
nutritiue in calido naturali et uita est mātio huius

Dicitur damas. in afforismis. Uirtutis calido
et humido. Et Auer. primum primum. dicitur. uita primum
cipit sunt cor et spiritus et existit uita per calidita
tem et caliditas etiam humiditate consistit et ab
ea nutritur. Et intellexerunt per uita ipsam uiuere
ab anima tamen in sic. n. consistit per caliditatem et
caliditas etiam humiditate consistit et ab ea nutri
tur in quantum anima ut supra dictum est non aligatur
corpore nisi mediante actuali caliditate naturali
qua etiam mediante dat uitam corpore propter quod
iam dixerunt quidam quod uita est permanens na
turalis calidi in corpore. Quam diu autem uita
perdurat in corpore seu etiam quod diu anima cor
pori aligata in eo persistat. non est punctualiter pos
se declarari. hic. n. uita humane non est prefinita
Est. n. de his que pater reseruat in potestate
sua. Et ab eo habet et unumquodque indiuiduum termi
nus sibi prefinitus quem preterire non poterit ut primum
primum dicitur. A. quis tamen sit ille terminus. Ut su
peri uolueret later. Conati sunt tamen philosophi spiritus
humane terminos assignare. et in hoc per considerationem
num rerum uarietate a quibus uita dependet
uariae sunt locuti. Et quia ut dicunt uita no
stra dependet in esse et conseruari ab influentia
superiorum Ideo ad hoc aduertentes astrologi
dixerunt tres esse terminos annorum constitutos
uite spiritus humane. Dicunt enim quod anni uite hu

mane sunt tres scilicet maiores et isti terminan
tur in. 120. anno ultra quem ut dicit uita non
pertransire humanas. Alii sunt minores qui
continentur numero septenario annorum. Et
alii sunt anni medij inter maiores et minores. Et
licet transcendere uitam a minoribus ad inter
medios et usque ad maiores. ulterius autem non. Ita
quod longior uita humana non potest transcendere annum
120. Et dicitur quod primo usus est uelle quod tempus
uite sit. 95. annorum. Nam uita humana currit
cursum planetarum in hac modum quod in primis quatuor
annis dñatur luna et hoc ratione augmenti. Et in de
ces annis sequentibus usque ad. 14. dñatur Mer
curius et hoc ratione intellectus et discipline. Et
in octo annis sequentibus usque ad. 22. dñatur ue
nus et hoc ratione uicinitatis ad uenerem. Et in. 18.
annis sequentibus usque ad. 40. dñatur sol et hoc
ratione dignitatis et honoris. Et in. 15. annis sequen
tibus usque ad. 55. dominat Mars et hoc ratione
ire et impetuositatis tunc in hominibus existens. Et
in. 12. annis sequentibus usque ad. 65. dominat iupi
ter et hoc ratione diuiciarum. Et in. 30. annis sequen
tibus. usque ad. 95. dñatur saturnus et ibi est
finitis uite. Et subdit si contingat ultra uiuere
reuerunt ad etatem lune et sic ad mores primos
pueriles et ad consuetudines primas. In Ecclia
co scribitur quod numerus dierum hominis ut multus est.
Centus anni. Et quidam exponit ut multus. scilicet in ui
tam plurimorum. Hanc plurimum homines illo tempore
uiuebant centus annis. et pauci excedebant uel
ut multus. scilicet ad plurimum quod ad plus uiuit homo cen
tum annis. Aristoteles autem uoluit quod terminus uite ho
minis sit. 80. anni. Auer. autem dicit. 70. ut per
eius 2. de generatione et corruptione uoluerunt quod
tempus diminutionis seu decrementi uite hominis sit
equale tempore perfectionis et euerfionis. Et quod
homo perficitur communiter usque ad. 30. annos et per
de usque ad. 40. sic et deficit in duplo. scilicet in. 60. et
perinde usque ad. 80. Et quia dictum tempus per
fectionis ut plurimum completur in. 37. annis quod ut dicitur
ad perfectionem uniuscuiusque planeta influit annis. 7.
et sic cum planeta sint. 7. erunt anni. 37. sic uita erit
70. annorum ut dicit Auer. Et dicit Aristoteles.
dictum suum non habere semper uitate quod possibile
est quod tempus perfectionis sit minus tempore dimini
tionis et euerfionis quia ante tempus perfectionis
potest corpus ad melius reduci et ei labi in peius.
Dicit tamen quidam quod cum copia celestia agunt de
terminata stante uniformitate materie indiuidui
que sunt a principio generationis finem hoc terminus
uite non poterit permutari ab eo quod finem constellationem
concurrentes in principio generationis datum est
indiuiduo. Sed si ipsa uniformitas uarietate potest
terminus uariari et prolongari et breuari quod ua
riata materia non ageret secundum primam determina
tionem nec uariata materia impressione illam recipi
et Et possibile est materiam uariari et ad deterius
et ad melius. Et sic dicunt poterit bonus astro
logus mortem determinate alicui indiuiduo prout
dere et poterit facere ut prolonget. Et rursum
dicunt quod quia uita non dependet ex corporibus
celestibus tamen. sed etiam ex principijs naturalibus
acquisitis in principio generationis secundum que ui
ta determinata est unicuique indiuiduo quibus illa
terminatio sit nobis ignota. Et quod principia natu
ralia generationis humana per que anima et uita in

eroducitur sunt caliditas nālis et humiditas in
qua illa caliditas et humiditas. hinc est qd ista termini
nāles assignat spēs? fm pportionez dictā calo
ris ad suū humiditatem. Et quia ista pportio calidi
ad humiditatem et eodē modo humidi ad caliditatem potest
mutari. hinc ē qd terminus ille potest mutari
Potest autem illa pportio in omnibus muta
ri ad deterius. et hinc ē qd iste terminus potest i
omnibus breuiari. In oibus autē non potest dē
pportio mutari ad melius. qz non i corporib?
temperatis sed solum in lapsis. Et ideo ille ter
minus non potest in omnibus plangari quia nō
in temperatis. Et rursus dicunt. Non dependet
uita ex celestibus et naturalibus principijs tm s?
ex conditionib? indiuiduātib? ut inuit Auer. co
liget 6°. primo capitulo eius dixit qd Rasis i uno
librozū suozū assignat causas quare qd ars medi
cine circa suū subiectū sanabile finē non con
sequitur sicut nec etiam aliquando alie artes cir
ca ipsarū subiectū laudabilē finē non conse
quuntur sicut apparet i regimine exercitiū et trās
fretantiū et agriculture. Et cā quā assignauit Ra
sis ē qd iste res multis indigent me. us ad hunc
finē qd nobis dare ipossibile existit. Et bene di
xit Auer. tm dictum suū fuit diuinus et indiget
declaratione et additione ut melius declaratur.

Et est qd hec ars aliquā deficit in indiuiduis p
pter malas pportiones que sunt in ipsis quod ē
quia non ē possibile ut sint duo homines unius
et eiusdem complexionis tempore equaliter et utentē
regimine uno et unus istorū deueniet ad meliorē
finē quē consequi poterit propter ipsius naturā
In alio uero eodem regimine utente. mali genera
bunt humores qui moriē iducēt et causa huius
in eius pportione ē mala pportio. uita que ē causa
qd in eo hec malicia generet qd huius hāc pportione
ignozemus. Et causa huius ignorantie est qz in
naturalis tot sunt pportiones uite ut eas per signa
cognoscere nequeamus. Et h propter pportione
infirmitatis sicut declarātū est in naturali pbia
quia ibi dicitur qd quilibet materia habet accide
tia propria et fixa in ipsa sine accidentibus que
remanēt a forma. Et h accidentia que remanēt
i mā sūt cāe mltitudinis uarietatis qd i nāis indiuiduo
rū inueniuntur quēadmodū accidentia ppta forme
sunt cā mltitudinis uarietatis qd in mortalibus in
diuiduoz hominū cognoscunt. Et hoc totū est
qz in homine multe spēs indiuiduoz et ppositio
nūz inueniuntur qz est ultimum ppositū. Et ex hoc
puenit occultatio uarietatum que in naturalis et
mortalitatis indiuiduoz inueniuntur. Et sub
dit Auer. Dicemus qd illi qui dicūt qd illi qui re
guntur fm qd Sal. docet in regimine sanitatis
penitus ad bonū finem termināt nesciunt qd
cognoscūt finis huius artis a pre suoz passiuoz
et qd isti uiaz medicorū ignorātiūz sequitur qui
dicunt qd dies hoīz sunt nāri. qz nō ē ipossibile
ut hō tēperate pponi bono regimine utatur et
pp hoc diutius nō uiuet alio qui malo regimine
ponat. Cōditiōes autē indiuiduātes aliquā remo
ueri possunt aut cum cognoscunt aut casu et isti
termini possunt plangari pater hoc de nō brben
te unius ppter pdictiōes suas indiuiduales qd
abiectionis bibiit unius. Aliqñ aut nō possunt remo
ueri aut ppter fixationē earū aut ppter ipsarū
occultationē. Cum ergo dicit qd terminus uite

nō pōt plangari intelligit de corpore tēperato. Et
et de lapso utente regimine sue cras cōseruatio
In corpore uero lapso utente regimine ad meli?
reductio terminus uite pōt plangari. Sunt
autē qui dicūt termini uite sunt triplices quidāz
sup nāles a deo instituti et isti non pōt mutari
pueniēdo uel ptereundo. Et quidā sunt nāles et
hij pōt pueniri s? nō pteriri nisi si cras in meli?
mutet aut dispōne dei. Et alij sunt casuales siue
fortuiti et hij pōt pueniri et pteriri. Dicunt
pncipia uite dicta sunt nā de qua multi querunt
An ipsa et uita sunt diminuta uel debilitata ab eo
qd fuit a principio uel ab antiquo. Et sunt qui
dicūt qd sic hoc pp tria. p^m est qd cōstellatio que
currit ad generationē nō reperitur mō illius i flu
xus cuius tūc erat. 2^m qz cōditiōes indiui
duantes sunt pmutate et q sequitur mās et que
secunt formā. Ideoqz nō sunt hōies illius san
tatis nec illius moralitatis cuius ias fuerūt. 3^m
qz pncipia nostra nālia sunt et ad deterius per
mutata ab eo qd fuerūt ex inordinato et malo re
gimine quā pp dicit fenescit ias megacosmus et
ueterascit mi crocosmus. Sunt autē alij qui dūt.
Vā in se nec fortificat neqz debilitat sed sicut
bacterius fuit ita et nunc est. s? ppter dicit de
bilitata. qz pp inordinatiōes et regimie malitiā
multi plures egrotant qd egrotabāt. Et mlti plu
res moriuntur ante terminū nāles qd tunc morerē
tur. ubi eim ubi gratia. Censū pueniebāt ad ter
minū naturalē. fortasse non puenit modo unus.
Multi et hodie non tolerant remedia que tūc
facilia uidebātur unde nō subitū hodie comu
niter homines s? omīaz ducentes ad sinopim nō
estiones fortes cum medicis fortibus ut elio et
felichino. Non tolerant et labores corporeos
et alia huius. sicut bacterius faciebāt. Verumtū
nō est qui adhuc reperiantur aliqui qui ad ter
minū perueniāt nāles qui nō egrotant nisi fortas
se in fine prope terminū nālē qui tollerāt cōatio
nes fortes et potēt labores corporeos uehemē
tes. Quia ergo ut patet ex dictis. alius
uita longa et alius breuis uidendū est de cā
longitudinis et breuitatis uite. s? quale et qm
in duobus principijs. Quorū unū est per se cā
longitudinis et breuitatis uite et hoc est ppor
tio calidi nālis ad suū hūidū. Et aliud est cā
p accidens. Et est debita uel indebita approxima
tio sex rez nālūz. Cum eim ut supra dictū est
uita consistit per calidū nālē existens in hūido
radicali appet manifeste qd quale et qm huius.
calidi quo uita consistit crūt cā lōgitudinis et bre
uitatis uite. Cum eim inter dictū calidū et suū
hūidū fuerit ultimata pportio possibilis esse
erit tūc uita amplexioris longitudinis polis. Et cū
fuerit eodē modo erit uita eodē modo Auer. quoqz
in libello suo de cā lōgitudinis et breuitatis uite
duas assignauit inter pdicta pncipia pportiones
quarū una est pportio qualitatis actiuarū ad
passiuas et eodē modo. Et alia est pportio actiua
rum inter se et passiuarū inter se. De prio dix
qd qdū qualitates actiue dñū habuerunt sup
passiuas pseruabit esse rei. Et per qualitates
actiuas ut ipse dixit intellexit calores mensurati
frigore sicut per passiuas intellexit hūiditatem
mensuratas sicco. calor eim mensuratus cum fri
gore dixit ipse dat formā rei pptiaz et nāles et

seruat eas. Et humiditas mensurata cum siccitate eas recipit et retinet. Oportet enim stare dixi spe qd omne qd attribuit aiali de generatioe et corruptioe cremeo et diminutioe sompno et ut gilla et ut de oibus transmutatibus no attribuit nisi quatuor qualitatibz pms no aut qutari nec alijs qualitatibus. Et ideo dixit qd si qualitates actiue debilitat sunt sup passivas tunc dñia bñt alie qualitates actiue. Extraneae ipi utuēt. Et erit cā breuitatis uite et corruptiois aut cōsumendi humidus aut putrefaciendo ipm qdū aut calor nālis cōmensuratus fuerit cum hōre radicali hñs dñis sup eo nō accidet putrefactio s3 accidet si fuerit debilis. Et si fuerit nimis in tensus accidet ibi calor extraneus corporeus. 9^o quale et qutuz calor nālis et humidus radicalis est causa longitudinis et breuitatis uite et per manente uiuentis et ipsius corruptionis. Et dixit ppositio naturalis inter dictas qualitates qñ fuerit magna non destruitur nisi a magna transmutatioe et in longo tempore. Et taz mag^a transmutatio raro accidet ei qñ in habente tales proportionē siue pponē mīne generat humor indigestus aut combustus. Et p consequē raro et tarde accidet ei putredo uel cor^o. Qñ uero ppositio illa fuerit parua et debilis accidet e^o. Et dixit. Si uirtus frigida actiua fuerit minor qd debuerit comburentur humores et si calida fuerit minor accidet indigō et cruditas uel ariditas. De 2^a aut pportione dixit qd pportio naturalis earum ē ut in actiuis calor sit maior frigore et in passiuis humiditas sit maior siccitate. Causa autē seruans per se. i. imediate uitas est habundantia calidi et humidus in sua conplone et dñis actiuaruz super passiuas. Et sig^m huius dixit ipse ē mors que mibi aliud ē qd frigiditas et siccitas. Et signū huius ē est qd qui multuz comedūt paruz uiuūt. Et castrati plus uiuunt qd non castrati. Et huius etiā signū ē qd senes qui habent mltā carnē plus uiuūt qm causa mltitudinis carnis ē caliditas et humiditas. Et ppter paucitatē coitus uiuūt mulus plus qd equ^o et femine plus qd masculi. Scdm ergo dictas duas pportiones qualitatū diuersificat longitududo et breuitas uite. ut generibus entis. ut hbi gratia in uegetabilibz et aialibus et in spēs aia liuz ut in homine ut brutis et indiuiduis quare unus longe uite ē et alterū breuis. Et scias qd ista pportio maxime attendit in homine i ppoec cordis. a pportione. n. pponali cordis maxime dependet longitududo et breuitas uite unius hoīs supra aliuz. Et ideo uidem^{us} mltos homines q^o rum mēbra in manifesto sunt forcia et uirtutes eorum magne et contingunt eis egritudines mortales et moriunt ante senectutē. Et uidemus alios p^outis minoris et debillioris deuenire ad senectutē licet regimen eorum sit consilē. Et dixit Auer. in libro suo de uarietibus gestationum Non ē causa lōge uite in homine nisi sua 7^o que ē simul pponi aeris contingentis ipm. i. calida et humida. Homo. n. ē lōgiors uite qd cetera aia lia gnātia sibi similia in uentre preter elefātē ut dicitur De principio aut per accidens siue de causis extrinsecis mediatis et remotis longitudinis et breuitatis uite dixit Auer. ubi sūt sex modi notari sex res hō nāles. qñ. n. ipsi uiuūt bō

habens duo predicta scilicet habundantiā calidi et humidus cum dñio calidi supra humidū et qualitatē actiuarū supra passiuas scdm qd scriptus ē in arte. conseruandi sanitatē nēcio plōgabit. ut ta sua et non accidet ei nisi mors nāl cui^o cā est frigiditatis et siccitatis. Et si nō uti^o est fm qd oz moriet per dominū passiuaz sup actiuas qd est cā egritudinis mortaliuz. Et f. te morietur morte nāl qñ humor qui fuerit in corpe non fuerit ualde malus. Et dixit Accidit multis hōibus qd appetitus eoz nāliter cōuenit suis cōplonibus quapp iporuz uite plōgant. Illi aut in qbus actiue qualitates nō dñantur super passiuas moriunt nō nāliter et maxie qñ nō uiuūt regimine cōuenienti. Et dixit Auer. antiqui attribuerunt cāz longitudinis et breuitatis uite cāis accidentalibz. Quidaz eim dixerunt qd cā longitudinis uite est locus calidus et siccus. Et quidaz qd magnitudo corpis. Et quidā qd multitudo sanguinis. Et dixit spe locus calidus et siccus est cōburens hōres nāles et cōsumens. Et iō impossibile ē qd sit cā longitudinis uite nisi per accidens qz putrefactio que accidet p hñ ditates minorat in illo loco. Et ideo ut sint loca frigida et sicca magis uident esse causa longitudo uite qd calida et sicca qz carēt putrefactioe que fit ex hñditate et ea qd fit ex caliditate. Et iō p^orius ē istis regiōibus qd mors. que accidet ex putrefactioe raro accidet in eis. Et dixit qui habitant in regiōibz calidis et hñdis sunt longioris uite. Et habitantibus in insulis marinis sunt longioris uite qd habitantes in agresti loco. Et sūt aialia marina sunt longioris uite qd agrestia quia aqua marina calida est et humida. Et sūt magnitudo corpis nō est cum longitudine uite nisi qñ puenit magnitudo illa ex dō mūio caliditatis et hñditatis et nō ex habundantia p^ois terrestres in eis. Et sūt multitudo sanguinis est tñ cā longitudinis uite p accidens. Accidit eim multitudo sanguinis in corpe ex habundantia caliditatis et humiditatis. Et dixit et Auer. qd longitudo et breuitas uite dicūtur multis modis. i. aut fm opationē ad genus et bgratia cōpando genus ad genus. Et sic uegetabilia ut sunt longioris uite qd aialia. Aut fm cōperatōez ad spēs ut qd homo ē longioris uite qd rana et qd palma est longioris uite qd ficus. Aut fm cōperatōē ad aliquē modū et bgratia habitantes in regiōibz calidis et humidis sunt longioris uite qd habitantes i frigidis et siccis. Aut fm cōperatōez ad indiuidūz ut qd fortes est longioris uite qd p^o. Et dixit Auer. ibi dem. Complō longioris uite est illa in qua est habundantia calidi et humidus cum dominio calidi sup humidus. Et hec aut est ignota in arte medici cū aut difficile scit. Et si esset nota p^oise uidi carer medicus longitudinē et breuitatem uite. i. in alijs complexionibz per comparationē ad istas.

Et 9^o media quā ponit Gal. uidet esse iste. Sed scire istas pponēs sensu ualde est difficile et magis uidetur esse per rōnes qd per sensum. Et quia ista pportio ē ignozata nāliter uidemus qd multi grauitur ifirmi uiuūt multū et multi bone consistētie moriunt iuuenes. Qd aut tal 7^o media que uocatur tēperata sit longioris uite quidam declarant pro tanto pro qto 7^o tempa

ta meliores efficit operationes et sic melior est
fieri nutritione sed per meliorem nutritionem
fit melior restauratio humiditatis radicalis et calidi
natis quorum meliori restauratione diutius et me
lius conservatur debita proportio calidi superbum
qua in ta persistit longeva. Et etiam quod ut di
xit Gal. in regem ista 7^o magis et melius resistit
causis nocentibus extrinsecis occurrentibus. itelli
gens de omnibus simul sumptis et temporis exi
stentibus non autem cuiuslibet per se. Aliquit. n. p. cu
lari cause magis resistit aliqua 7^o distemperata
et temperata. verbi gratia fami magis resistit 7^o
frigida et humida et temperata. Et propter di
ctas causas dixerunt auctores distemperatas omnes
proportiones docuerunt ad temperatas reducere et quod
dem mine fecisset nisi foret longioris vite. Cuius
intentio medici in omni opere suo sit custodia vi
te. Gal. autem ut sum fuit ut inuit 6^o. de regimine
sanitatis quod 7^o calida et humida dicta sanguinea
si parum fuerit lapsa sit longioris vite. Et h
idem voluit Gal. 2^o regni dicens quod propter sangui
nem sit longioris vite. Presupposuerunt tamen
quod lapsus sit parvus et quod calidum habeat debita
proportionem superbum humidum et sic ita ut ex h
humores in eis equantur ut effugiant putredinem
ad quam recipiendi proportionem habent ex cali
ditate et humiditate ipsorum. Non sunt autem
ad hoc ponendum pro tanto quod vita fiat per calidum
et humidum cum proportio debita habent ad invicem.
ergo illi qui habent plus de calido et humi
do debite proportionis erunt in vita longiores.
et tales sunt qui sunt sanguinei secundum dicta presup
posita. Et pro tanto dicitur 7^o melior. Huius in regni
quod pro certo 7^o temperata habet meliores operationes
et 7^o sanguinea parum lapsa dicta. Cum hoc in
stat quod 7^o ea temperata habeat vitam brevioris.

Dixerunt quidam quod dicta 7^o sanguinea utitur
bono regimine et longioris vite et temperata utitur
quia difficile est longioris vite et temperata utitur quod
difficile est ipsam conservare quin in putrefactione
ne labatur et raro conservatur unde vita eius bre
vis est. Ideo ponitur brevioris nature vite et temper
ata. Dicit Gal. 2^o affo. in commento affo. Brachy
valde secundum naturam et loquens de corporibus pingui
bus non de carnosis dixit boni corpora non esse
multum grassa nec multum macra nam que sunt me
diocri habitudo usque in ultimam senectutem vi
vunt. Brachy 7^o ultime et ultime macra propria
sunt ut cito moriantur siue sint talia et nam siue ex
tempore. Nam in grassis vene et arterie stricte sunt
et paucum habundant sanguine et spiritum. Ideoque pa
ra sunt suffocati et extincti et a debilibus causis
extrinsecis occurrentibus. In macris vero membra
discarnata et discobapta sunt et principalia unde
et ipsa facilius patiuntur a paucis causis. Corpora
enim macra quicquid ex eis sunt subtilia et sunt ad
spmatica et sunt ad carniformia pauci spiritus et
sanguis qualia sunt que melius dicuntur secundum nam
ceteris habitibus sunt brevioris vite propter prin
cipia sua esse debilia in resistendo nocentibus. Que
vero ex eis sunt subtilia quo ad spmatica qualia sunt
dicta colerica et nam non sunt sic brevis vite imo
de his intelligitur Hippo. in dicto affo. d. quod Brachy
valde secundum nam qualia sunt corpora frigida secundum nam
suo moriuntur magis gracilibus. Et hoc idem

voluit Avic. 4^o. terrap. Et ratio est quod talia pinguis
habet minus de sanguine et spiritum siue de calido et
humido naturalibus quod dicta gracilia. Dicunt quod
corpora grassa ex tempore suppuerint ad pinguedi
nem equalem his qui sunt pingues et nam. cum
ad hoc committitur eis nam pro equalitate pingue
dinis eque cito debet mori. Sed quod ista sunt ma
gis remota a sua naturalitate ideo citius committitur
eis. Que vero perveniunt ad maiores pinguedines ad
huc multo citius committitur eis que magis remo
ta sunt a naturalitate sua. Si vero pervenerint ad ali
quas pinguedines satis minores equali tunc tardius
pinguibus secundum nam moriuntur. Nam si plus macra
melius fuerint que tamen raro contingit in pingui et ipsa
a sua mala dispositione remouentur et transiunt ad
meliores. Et si prius fuerint macra colerica tunc
ista non solum tardius illis moriuntur sed et coler
ica manentia macra secundum nam pro reificatione
qua acquiescunt ex tempore. Et dicitur quod que
sunt pinguis siue secundum nam suam ex tempore pro
dantia sanguinis humiditatis et humiditatis dicitur
habet supra caliditatem qualia sunt corpora pinguis
et secundum plurimum repuntur tardius moriuntur melius
in pinguis et pinguis et sic citius tamen co
lericis macris secundum nam et et ipsi factis pinguis
ex tempore. Et dicitur quod corpora paucis pinguedi
et multe carnis secundum nam qualia sunt corpora
sanguinea in quibus caliditas predominat humiditatem
sunt omnibus predictis longioris vite. Et si eis pauca
pinguedo adiungatur ad longitudinem vite reflectendo
caliditatem interius. Et sic inuando digones ha
bitudo tamen temperata que mediis tenet in omnibus
dictis habitibus sunt absolute omnibus illis lo
gioris vite. Et dicunt quod pro operationibus alii
bus nobilibus ut intellectu et sensu ipsa est melior
sed pro operationibus corporis mortuus habitus
carnosa est melior ea ut patet in rusticis. Ex di
ctis patet quod vita potest prolongari et mors retar
dari. Nam si vita dependet ex principio celestis
ipsa potest prolongari et ratio est quod celestia non in
primis effectus nisi secundum determinatam dispositio
nem materie. quod igitur corpus nostrum potest aliter
et aliter disponi poterit vita eius prout ex illo ce
lesti principio dependet variari. Dicit prolo
meus in centiloquio. bonus astrologus multum
malus curare poterit secundum stellas facit si eius
naturam perscrutetur. Et Avic. primo de generatio
ne animalium dixit. multum igitur natura hominis corpo
rum celestium numeris numerare generationes et co
sumationes non certitudinaliter aut propter modum idcirco
minationem. Et Avic. ut supra dictum est aut. qui
dicunt quod dies hominum sunt numerati. scilicet ex causa
corporum celestium que facti vocantur. sequitur vitam
ignorantiam. Et si vita dependet ex principio na
turalibus intrinsecis ipsa etiam intra latitudinem
proportionis humane potest prolongari sed non in
omni corpore quia non in tempore sed solum in
lapis et in eis tamen in quibus corpora illa potuerunt
versus temperantiam mutari quod in tali mutatione
ne reducuntur ad melius. vita autem in complone te
perata non potest prolongari quod non potest ad me
lius deduci. Dicit autem primi prima unum quod
individuum terminum habet prefixum qui in idui
dus diversificatur propter diversitatem complexionum.
Cuiusmodi n. individuum destinata est mors 2^o suam co
plexione primam siue ad terminum quem in sua potest

habet ad humiditatem conservandam nales. Et hi q
dem sunt termini nales. sunt alij termini abrenu
ant. totum autem hoc diuino puenit pcepto. Et
iterum primo 3^a dixit qm oia corpora non sunt
equalia in fortitudine humiditatis radicalis et ca
loris inati radicalis ymo i hoc corpora sunt di
uerfa uno quodq; corporu terminu habz in quo
resistat siccitati necessarie pphone sua et calore
suo inato et qntate sue inate humiditatis a quo
non remouet. Et isti vocant termini naturales.

Et subdit. Est tñ ante cum aduenierint cause i
siccitate adiuuantes aut alij pncipales. Et isti vo
cantur termini accidentales. Conditiones aut
indivduantes que essent causa breuitatis uite si
note forent et sepabiles ipsis remotis uita plon
gabitur. Dicunt nullus corporis uita plonga
ri potest ultra id quod ex principis suis pncipa
libus et datum fuerit quia nōq; potest humiditas
radicale restaurari melius pntu. Et tñ ei 7^o
fuerit ad melius transmutata poterit uita ei p
longari ultra tempus datum ex principis genera
tionis. Nam si humiditas radicale non possit re
staurari tale quale erat in termino a quo tñ du
tus potest pducere scdm q uno modo regitur
et restaurat. cum sit pphone pmutatio q; pducit
et cum regitur alio modo. s. cum non sit pmuta
ad melius sed regitur sicut prius q si regetur
deterius uita breuiabit ab eo q habebat a prin
cipis gnationis qz non perdurabit humiditas ra
dicale tempore sibi dato ex principis. Dixit
Aristo. 10^o. pbleu^m pbleumate. 48. homines habē
tes raros dentes. s. minores et distantes ualde sūt
breuis uite ut patet in pluribus. Dixit Auer.
ut in pluribus qz paucitas dentium potest aliqui
contingere ex paucitate materie gnationis tamē
bone et bene informate a calore naturali dñante.
qz n. natura non habuit sufficientē materiaz ell
git potius raros dentes facere nō exterminando
māz in ipsis uel forte hoc processit ex celestium
corporum influxu. Et reddens Arist. cam dēi
sui dixit hoc fore qz os utriusq; mādibule den
sum ē et cōpactus et per consequens os cranet erit
consimiliter densum ppter quod denotat humidit
māe non fuisse sufficiens obediens uirtuti ifor
mativae in recipiendo extensionē undiquaq; fm
suis imperiis unde accidit cerebrum infirmū ēē
seu infirmari nō bene transpirabile exis ad ex
tra unde accidit q cum cerebrum humidum sit
scdm naturā q retentis humiditatib⁹ debentib⁹
extra transpirare magis humectatur accidentib⁹
et qz eius caliditas inatum su occurrat. Calore autē
inato suffocato et humido in transpirabili facio
neceffe ē supuenire ei extraneas caliditates uelo
citer et sic putrefactionē. In quibus autē cito ad
uenit putrefactio uita brevis erit. Et dixit Arist.
in problemate. 49^o. Quicūq; sectores que ē p
manus habent per totum longevi sunt suplet ei.
Unde primo de historiis animalium dixit uole car
niū cum dearticulat distinde longevi quidez
una uel duabus per totum. Nam autē qui brevis
uite duabus et non per totum. Et uolens reddē
cam primo declarauit hoc per comparisonē faciā
ad animalia aquatica que inarticulata sūt breuis
uite. Et dixit q inarticulata. i. indistincta et non
sufficienter organizata sunt brevis uite et ibecit
uirtutis ut ipse dixit. 34^a. pbleumati pbleuma

te. 9^o g^o a contrario articulata et bene organiza
ta et bene distincta erunt longe uite et foris fru
tis. Et ad propositum dixit q manifestus ē q q
cunq; natura maxime iarticulata sunt si contigat
maxime articulata ēē talia sunt longioris uite.
Sed uola manus ē talis. s. q naturalis mīme est
articulata et distincta igitur si contingat eam ēē
articulatam et distinctam et multis et manifestis li
neis figuratam per totum signus erit longe uite
et foris fructus. Dixit in libro de uegetabili
bus q uita in animalibus manifesta est et euidēs p
opationes. In plantis hō oculta et nō euidēs. De
morte autē et corporis nostri corruptione dicendum
ē dixit Arist. in libro de morte et uita q mors
ē corruptio q oib⁹ inest et nō ē mors aliqd ens
qd possit inesse rei s. uite oponeit puatione. Ipa
eīm in sua formali rōne nihil aliud est pprie q
corruptio uel remouio forme a cōposito calore
extincto inato uel ablato. Unde uoluit Arist.
ubi supra q mors sit extinctio caloris inati qz
sine calore inato aīa non manet in corpore uiuus
pntia et opatiōe ut dicitur est supra uita pntia.

Extinguitur autē ut autē calor nalis in nobis
duobus modis uno modo per uiam resolutionis
et cōsumptionis ipsius. imo ppius loquēdo mē
in qua pntia que est humiditas radicalis. Quia n.
deficit humiditas radicale a sustentando calorem
inatum qui i ipso hūdo ut supra dicitur i pabulaf
tūc deficit ipse calor extinctus a suo cōtrario uñ
frigiditas et siccitas sequitur pp qd dixit Auer
Coll. 6^o q mors ē frigiditas et siccitas. Alio
mō per uiaz suffocationis ipsius calidi suffocāt
autē calor nalis et extinguit qñ cūctari nō pōt.

Et quidā addunt modum 3^m et est per uiaz cō
gelationis a frigido. Cause autē horū modorū
extinctionis caloris duplices sunt. s. intrinsece
et extrinsece. Quis quidāz iaz negauerūt cas in
trinsecas dicentes mores et corruptionē a pñ^o
intrinseco euenire nō posse. moti eo q id qd cor
rumpitur a suo pñario corrumpitur cum oīs mor
sit de pñario in cōtrariū s. nullus cōtrariū est
intrinsecus suo cōtrario. In omni eīm motione
neceffe est agens esse tale in actu quale patiens
est in potentia. Et hoc non pōt recipi in mixtis
qz mixtus et qualibz eius ps est semp actu tale
per formas. hz eīm mixtus solum uiaz qualitatē
fm actus facientes ad esse mixti fm actum. In
mixtis eīm sunt qualitates elementorū reducte
ad uiaz formas. Concedunt tñ isti q corpus
animalis pōt corrumpi ab alimento qz agendo in ali
mentum ab eo repant. Et sic tandem repantiendo
reparatur corpus sic q deficit uirtutis tñ est ut
cōcedūt pñi q mixtus pēpue animalū corrumpitur
ab intrinseco. Dixit Gal. p^o de regimine sani
tatis due sunt nales corruptiones. i. due sunt cāe
naturalis corruptionis quas. i. quā nales corrup
tionē nullum corpus generatum effugere potest
una est q semper efficcatur quia ppter natu
ralem calorem assidue multa pars fluit sub se
corporis et sic efficcatur a principio in nobis
actiuo agente efficcationē. Alia causa ē qz uni
uersa sba nostra fluit obinatu calozē agentē in
humidam sbam nostraz efficcando. Et dixit du
obus modis corrumpit corpus unomodo a cau
sis circularib⁹. interiorib⁹ dicitur. Alio^o a causis
extrinsecis corpori obuiantibus quarū exterior

causatur una ē īseparabilis et semper adfistens ei
s. continēs aer. Alia ē non necessaria sed p tem
pora quedam corpori inordinate copulata que
nocet corpori nimis calefaciendo infriando hu
mectando et exicando et incidendo et pforando.
Dixit Rabi in 3^a pūcula. Corruptio accidit
animali primario ex suo ēē duobus modis aut
quia sui siccitate senescit et puenit ad mortē aut
qz ex dissolutione sui ēē continua quod ē calor
naturalis puenit ad consumptionē. Et dixit ac
cidit etiam sibi corruptio et alio modo qui sequi
tur supfluitates ortas ex cibis et potibus assu
ptis quequidē omnes sunt ēē ex sui ēē. Acci
dit et sibi corruptio ex cāis extra suū esse quāz
una non recedit ab eo et ē aer. Et alia. s. oē id q
tangit ipsū et immutat suam pphōnē aut diuidit
suā cōtinuitatē. Dixit bali. pmo prauice et p
mo capitulo. Dicim⁹ cor⁹ aialia et boies esse in
mutari et alterari semper nec habent manere in
una qualitate. eo q inest nē eoz ad corruptōz
tendere et ad anichilatiōes. Et hec corruptio et
anichilatio accidunt corporibus aut ex necessitate
aut pter necessitates. Et necessaria corruptio ac
cidit aut ab intus aut ab extra. Et que ab in
tus accidunt aut cā siccitatis nālis que cōis est
aialibus et plāris p quā pcedunt plante ad mar
cores et siccitatē et aialia ad finē et mores. Aut
ex dissolutiōe sbe eius cotidiana ex cā caloris
nālis donec urgeat ea ad corruptiōes et finem.
Et accidunt eis corruptio ab int⁹ ex supfluitatib⁹
que ex cibis et potibus fiunt. Qd uero est corru
ptiōis cā ab extra necessaria est aeris cā circun
dātis nos. Non necessaria uero corruptio ē
que obuiat ab extra rex corrupētib⁹ quēadmo
dum ea q calefaciunt uel infriigidāt exsiccat uel
humectāt. Et sicut icisio ensis. collisio lapidis
et pungi et morderi a uenenosis. Et dixit ite
rum bali. primo sanatiōz. Corruptiōes et nocu
menta corporis nostri duplicia sunt s3 genus. Hāz
hec quidē necessaria sunt et inata qd est quasi
radix eorum hūia in pncipio generatiōis. s. in
spermate et sanguie. qdā uero nō necessaria nec
ex nobis prodeuntia. Et sequens de necessa
riis et inatis dixit. Ab ipso principio cōmixti
ōis principiorū generatiōis. s. spermatōis et
sanguinis que quidē humida sunt non oportere
saliter humida pmanere. Cum debeat ex eis mē
bra sicca generari ossa et cartilaginea et reliqua
similia quare oportuit mox a principio gnatiōis
fortius fore in cōmixtiōe exicant⁹ elementūz
Est aut tale ignis et terra. Et sic ultra exsiccatō
procedit usqz ad partum. Postqz aut natus est i
fana semper et magis seipso fit siccior et robusti
or donec ad statū pueniat. Et tunc que augmē
ti sunt desistunt. Et exinde sicciora oia fiunt or
gana et incarnosius et inrobustius seipso fit aial
Et ulterius amplius exicatis organis non in
carnosius solum sed etiam rugosius efficitur.
Et uocatur h dispō sensū pportionale exis pla
netarū anasi. s. uerustati. Et dixit in libro de ta
be. quequidē nouigenita sunt aialia seu et plante
uniuersa sunt humida et ppter h suffocata uelud
multitudine humiditates caliditas eadez refert
s. seipsa uiz caliginosa existens et tarda et diffi
cile mobilis. tempore autem pcedente ipsi adue
nit et hanc buiditatem supat. uigorat. n. et mō oia

constituit in part. Et ita non caliginosa et turbi
da et fumosa sed pura et etbēa facta coridē mor
ōis supextendit in pphibite. uelut. n. flāme cum
humidis incidunt lignis. in principio quidē s3
mittunt et quasi suffocant. parue quidēz oisariā
exites et infirme. tempore uero procedēte paula
tine quidē ex accepto qto augent et paulatim
dīantes materie fiunt et finaliter in longissimaz
extolluntur magnitudinē cum dīant⁹ uniuersis
quod ē ipsarū status et uigor. Et postea alimen
to desinētē hec tabescant et extinguant. Sili
scdm eundē modū caliditas que in nobis ē ina
ta corpori animalis quēadmodū materie alicui
primo quidē humida est et imbecil. aucta hō uiz
qz ad consistētē etatē respēdet et auget et i p^m
expellit magnitudinis et ignis imitat flāmam.
hinc uero alimenti tabescit indigentia et hoc est
senectus. postea uero iam extinguunt oisarie qd
ē mors. Dixit bali. primi prima. Corpora pu
erorum sunt humida sicut infinuāt expimento
de mollicie ossiūz uel neruorū suorū et consci de
ratio qm parū ē q fuerunt sperma et spūs uapo
rosius. Et ista humiditas non ē ydonea ut rede
at mēbra instrumēta cōueniētia ad pficiēdas opa
tiones pfectiōis animalis. Dixit. n. bali. ce.
primi 3^a q pfectio et integritas nostra ymo prin
cipiūz nostre operatiōis consecutiōis et potentie
nostre pficiēdi operationes nostras non ē msi
ppter multā idest sufficientē siccitatē que nob
accidit quare siccitas que nobis accidit est nob
necessaria. Non. n. a principio rei in ultima con
sistūz humiditate rei unde pculdubio oportet
ut noster calor ipsaz supet qm si non i ipa suffo
caretur. pcedit ergo pculdubio in ipaz assidue
agendo et ipaz semp exiccare itendit quapp di
xit ipē. Calor inatus est cā extinguendi seipm p
accidens. ppterea q fit cā sui ipius māz cōsu
mendo ut lampadis flāmaz que extinguit ppte
rea q suā cōsumit māz. Et qto plus siccitas s3
augmētūz pcedit tanto calor inatus fm dimi
nūtiōē intendit. Et intellexit de siccitate postqz
puenit ad tēpatūz terminū suū cum quo adhuc
calor inatus manet eodēz mō quo erat ante quā
usqz ad etatē cōsistentie. Que siccitas postea
ultra tēperamētūz auget et calor inatus minuit
Et ex pcessu siccitatis et diminutiōe caloris in
nati accidit defectus nunqz cessans usqz ad ul
mūz. qui defectus est restaurandi hūiditatz ra
dicales loco eius qd dissolutus fuerit ex ea. Et
hic defectus semp auget. Et sic pācia siccitas
duobus augmētāz modis. unus est pp dimi
nūtiōē potentie recipiēdi materias restaurantes.
Et alter minoratio hūiditatis in se pp calidita
tis resolutiōes. Et ob hoc caloris inati debilitas
augmētāz quia siccitas i mēbroz sba domina
tur. Et per nālis hūiditatis diminutiōes que est
sicut mā et sicut oleūz flāme lampadis. Biali b⁹
cū magis dixit bali. primo sanatiōz inexistit
totius eoz sbe fluxio ab inato calore fiens. Et
hoc nulli generabiliz corpi nocuentius fugere
est possibile licet alia nocumenta qcunqz hec se
cunt possibile sit timere uolentes. Fluxerunt ita
qz omni cōsistentia aializ nisi quis aliquid re
ducat similz cōfluenti et corripetur totum itaqz
corpus. Et ppter hoc puto dixit bali. nāz nō
soli aialibus s3 et plantis mox a pncipio inatis

dare virtutes affectantes semp deficientius re
 stauratiōes. Neq3 eis comedere neq3 bibē neq3
 respirare ab aliq^o docetur s3 a pncipio hēmus
 boz oīuz virtutes absq3 doctrina expletes oīa
 igitur p cibū q3 replemur q3tuz effluxerit sicco
 ris sbe et per ponuz q3tuz effluxerit hōris re
 t2o ducimus ad pntiū reducētes ambo cōmensu
 ritates hō respiratiōibus et pullibus restaura
 mus. Atū licet virtutes affectēt et restauratiō
 nez faciāt. nūq3 eque bonuz restaurāt cōsuetū
 Neq3 ē nā pncipia generatiōis in corpe inoua
 re pōt. dixit eim Sal⁹ in libro de tabe si quidē
 possibile esset nē usq3 ad statū pducendū aialis
 uel plantas rursus aliam iponere clemētū re
 sumptiōes equales sūm virtutes ita usq3 foret in
 senescibile et in corpe. Nunc aut q3 ē impossibile
 coextendē et subalterare eīta p^a gnatiōis aīaliū
 et plātax necariū ē p^a statū corpe exticari. Qd
 autem virtutes non possint restaurare eque bo^m
 depdīto ē quia sunt finite. Dixit Aūc. p^m p
 ma ponēs causas inirinfecas corruptiōis et mor
 tis. Omīs virtutes corporis sunt finite quare ea
 rum operatiō non semper existit in materijs sed
 oportet finē habeant et maxime in reaponendo
 partem dissolutū. Et subdit ad huc. Si virtus
 ista corporis infinita foret. et semper pmutatio
 nē in corpore faceret eius quod dissolutū ē eq^a
 liter et unomodo. Dissolutio tamen uno^a non eēt
 ymo continue augeret et corpus dissolutiōē tol
 lerare non posset et dissolutio humiditātē finiret
 Si ergo ynte infinita exīte humiduz corporis
 finiretur q3to magis euz due res se iūnet ad mī
 noratiōē faciendū et retrocedendū. igitur quia
 humiduz dissolutur et virtus ē finita cōsumptiō
 necessario sequitur et calor extinguit cuius exi
 tio est mors. Dixerunt quidā q3 Aūc. hic lo
 cutus fuit de infinitate extensiuā p cuius hūica
 tione notant Aūc. uoluisse q3 anima intellectus
 sit hōis forma. et q3 ipsa numeret numeratiōē in
 diuiduorū ut patet 6^o de naturalib⁹ p^acula gnta.
 Et uoluit q3 anima hōis sit eterna a parte p^a. Et
 q3 ipsa exercet omnes opatiōes corporis uita
 les nāles et animales. Et q3 qū ipse supponit v
 turem infinitā non intellexit ipsam fore infinitā
 in uigore sed induratiōē tū. Et q3 qūis i^a uir⁹
 naturalis sit infinita ex se induratiōē. non tamē
 durat in corpore nisi cum quibusdāz conditiōi
 bus et determinatis quibus conditiōib⁹ amonit
 definit durare informādo corpus. Et iste cōdi
 ciones sunt determinate mensure humidi cum
 quibus ē apta stare in corpore. Modo dicit
 uirtute restaurante ente finita. corpus deficit. si
 autem eēt infinita quid foret. Et rōdens Aūc.
 dixit q3 isto p^asuppo^o. et q3 restauraret equaliter
 adhuc corpus exticcaret et moreret. Et dicunt
 q3 ratio quare uirtus non ponit infinita i uigo
 re ē quia si sic poneret tunc necessario corpus
 ppetuaretur quia restauraret humiduz pro uita
 infinite bonum. s. tū et tale rōne termini a quo
 q3tum et quale fuit dissolutus. producē. n. posset
 effectuz infinitus. Sequeret etiaz q3 si semp
 equaliter restauraret corpus nostruz staret sem
 per scdm unā dispōnēz q3 humiduz q3 reaponēt
 posset equaliter cōseruare formā ut faciebat hu
 miduz p^aextis. Propterea sicut uirtus finita
 potest cōseruare corpus per tempus finitū ita ip

finita per infinitū. Nam qualis est p^aportio et
 tuis ad uirtutem talis est tempus ad tempus et
 effectus ad effectum. Et notant predicti quod
 uirtute istam restaurare equaliter deperdituz
 potest intelligi dupliciter uno modo equaliter
 in q3titate et qualitate et q3 deperditur. Et isto
 modo corpus semp maneret in una dispōne si illd
 fuerit equale modo dicto euz eo q3 deperditur in ter
 mino a quo. s. cum illo q3 in pmo sibi incepit d
 pdi. Aliomō equale in q3titate soluz et sic humi
 dum finiret et uita deficeret. Et hoc intellexit
 Aūc. dato eim q3 fieret talis restauratio equalis
 s. in termino ad quē nō i termino a quo adhuc
 hūiduz finiret q3 hūiduz i nobis q3tine magis
 exticcat. Ideoq3 magis siccoz est in termino ad
 quē q3 in termino a quo. Et sic ultra pceden
 do o3 de necessitate q3 humidū exticcat q3uis re
 stauret equale in q3titate in termino ad quē q3
 semp in tali termino in purius et siccoz ē. Et
 dixerunt q3 pauca differentia est si hec uirtus
 foret finita uel infinita in hoc q3 est humidum
 deficere. ymo nō est differentia nisi in hoc q3 si
 uirtus foret finita corrupto hūido ipa finiretur
 et corripetur. Et si foret infinita ipa corrupto
 humido nō corripitur s3 bene desinit esse i mā
 in qua p^aus erat. Alij aut sunt qui dixerunt q3
 Aūc. intellexit de infinitate uigoris seu itensiuā
 referens hoc ad uirtutes nutritiuā quam posuit
 finitaz intensiue. Si eīz sic nō intellexisset nihil
 cōcludisset cum dixit Multo magis euz due res
 zc. Et hoc pbant. quia nō aliter restauraret
 hūis si esset finita extensiuē. ergo si d3a^a pbare
 et cōcludere ipse locutus est de infinitate inten
 siua nō extensiuā q3sequētia nō est et aīz p3 q3
 nutritiū q3d ap^axiatur corpi in fine est sile
 nutritiū. ergo sic est q3 nutritiū factuz est
 tale quale ē humidū expte terminū ad quē. Si
 militer de intensiue. Aūc. pbatur hūis nostra est
 finita extensiuē et sic de facto tener. Et ideo de
 facto sic est q3 facit meliozes moduz restauratiō
 nis euz finitaz extensiuā q3 pōt. Et illud idē
 facit et nō plus euz in finitaz extensiuā. Si
 militer hūis finita et infinita nō differēt nisi ex
 pte modi. s. quia infinita desinit esse in mā aut si
 nita corripit. Et iō eodē modo fieret restaura
 tio quia ut uoluit Aūc. p^a de aīa. Debilitas in
 hūite nō aduenit nisi ex debilitate instrumētū.
 Sic igit^r diminuto humido equaliter debilitas
 puenit utriq3. Nam diminuto humido ita dimi
 nuit calor naturalis uirtute ente infinita. sic ea
 ente finita. Et pro solutiōe rōnuz illoz supra
 dictoz p^asupponit q3 aīa p se recipit consistit
 et cōseruat in materia que p se pparatur ad reci
 piendum illam et talis est materia contracta a
 generatione. In mā aut nutritiuali non per se
 recipitur et cōseruat ymo non nisi in uirtute al
 terius quia in materia nutritiuali per se non re
 cipitur n3 potest recipi dispo^a faciens ad aductiō
 nez forme. Et adhuc probanduz p^asupponunt
 duo primū ē q3 dissolutio et restauratio fiat sōm
 ad partes materiales ut Aūc. uoluit primo de ge
 neratione et corruptione. et pbatur eīaz ratiōne
 quia si non ergo erit ad partes formales et seq
 retur q3 si a qualibz parte formali sit dissolutio
 q3 totum dissolueret 2^m p^asuppositū ē q3 par
 tes materiales non sic dicuntur q3 per se formā

recipere non possit. h. n. e. d. r. i. a. i. n. t. e. r. m. a. t. e. r. i. a. l. e. z. f. o. r. m. a. l. e. S. e. d. p. a. r. s. m. a. l. i. s. d. i. c. i. t. u. r. q. u. i. d. i. u. i. s. i. o. n. e. z. r. e. c. i. p. i. t. e. x. m. a. t. e. r. i. a. z. n. o. n. e. x. f. o. r. m. a. E. t. f. o. r. m. a. l. i. s. d. i. c. i. t. u. r. p. e. r. o. p. p. o. s. i. t. u. z. E. t. h. y. s. p. s. u. p. p. o. s. i. t. u. s. p. a. t. e. t. d. i. c. i. t. u. m. q. u. i. a. c. u. m. r. e. s. t. a. u. r. a. t. i. o. f. i. a. t. p. p. a. r. t. e. s. m. a. t. e. r. i. a. l. e. s. z. t. a. l. e. s. n. o. n. p. e. r. s. e. r. e. c. i. p. i. u. n. t. f. o. r. m. a. m. q. u. i. d. a. t. o. q. u. i. s. i. c. e. s. s. e. n. t. f. o. r. m. a. l. e. s. E. t. p. r. e. d. i. c. t. i. s. s. u. p. p. o. s. i. t. u. s. d. i. x. e. r. u. n. t. q. u. i. d. i. c. i. t. u. s. f. u. i. t. d. e. f. i. n. i. t. a. t. e. z. i. n. f. i. n. i. t. a. t. e. i. n. t. e. n. s. i. u. a. e. x. y. p. o. t. e. s. i. E. t. i. d. e. o. d. i. x. e. r. u. n. t. q. u. i. d. i. c. i. t. u. s. d. u. o. f. e. c. i. t. a. r. g. u. m. e. n. t. a. E. t. p. r. i. m. u. s. e. u. i. r. t. u. s. n. a. t. u. r. a. l. i. s. r. e. s. t. a. u. r. a. n. s. h. u. m. i. d. u. m. e. s. t. f. i. n. i. t. a. i. n. u. i. g. o. r. e. e. r. g. o. n. o. n. s. e. m. p. e. r. p. o. t. e. r. i. t. h. u. m. i. d. u. z. r. e. s. t. a. u. r. a. r. e. E. t. c. i. r. c. a. h. o. c. a. r. g. u. m. e. n. t. u. m. d. i. c. i. t. p. r. i. m. o. p. o. s. i. t. u. s. i. t. a. n. s. z. p. r. o. b. a. u. i. t. i. l. l. u. d. z. s. p. r. o. b. a. u. i. t. q. u. i. d. i. c. i. t. u. m. z. 4. i. n. u. i. t. q. u. e. s. t. i. o. n. e. p. r. i. n. c. i. p. a. l. e. z. z. i. b. i. o. m. n. e. s. n. 3. i. b. i. a. m. p. l. i. 4. i. b. i. E. t. p. o. s. t. q. u. i. s. i. c. e. s. t. E. t. p. r. i. m. a. p. a. r. t. e. n. o. t. a. e. s. t. z. a. u. t. e. m. q. u. i. o. m. n. e. s. u. i. r. t. u. t. e. s. s. i. n. t. f. i. n. i. t. e. i. n. m. a. t. e. r. i. a. l. o. q. u. e. d. o. d. e. f. i. n. i. t. a. t. e. i. n. t. e. n. s. i. u. e. q. u. i. u. i. r. t. u. s. i. n. f. i. n. i. t. a. e. x. t. e. n. s. i. u. e. p. o. t. e. s. t. p. o. n. i. i. n. m. a. t. e. r. i. a. I. n. 3. a. u. t. p. b. a. n. d. o. q. u. i. d. i. c. i. t. q. u. i. u. i. r. t. u. s. f. o. r. e. t. i. f. i. n. i. t. a. i. n. t. e. n. s. i. u. e. z. f. a. c. e. r. e. t. r. e. s. t. a. u. r. a. t. i. o. n. e. e. q. u. a. l. i. t. e. r. z. u. n. o. m. o. d. o. d. i. s. s. o. l. u. t. i. o. f. i. n. i. t. e. r. h. u. m. i. d. i. t. a. t. e. z. e. r. g. o. m. u. l. t. o. m. a. g. i. s. c. u. m. d. u. e. r. e. s. c. o. n. f. i. g. u. r. a. t. i. o. n. e. s. i. n. f. i. n. i. t. a. s. u. i. g. o. r. i. s. z. r. e. s. t. a. u. r. a. t. i. o. i. p. s. u. m. e. n. t. i. s. E. t. p. o. n. e. d. o. q. u. e. s. t. i. o. n. e. z. p. o. s. t. q. u. i. s. i. c. e. s. t. q. u. i. u. i. r. t. u. s. e. s. t. f. i. n. i. t. a. z. o. p. o. r. t. e. t. c. o. n. s. u. m. i. h. u. m. i. d. u. z. E. t. r. e. s. p. o. n. d. e. d. o. a. d. a. r. g. u. m. e. n. t. u. m. t. a. d. i. c. u. n. t. q. u. i. c. o. n. t. i. n. u. e. m. i. n. u. i. t. h. u. m. i. d. u. z. c. o. n. t. r. a. c. t. i. o. n. e. g. e. n. e. r. a. t. i. o. n. e. z. r. e. a. p. p. o. n. i. t. h. u. m. i. d. u. m. n. u. t. r. i. m. e. n. t. a. l. e. q. u. o. d. p. e. r. s. e. n. i. b. i. l. r. e. c. i. p. i. t. n. e. c. c. o. n. s. e. r. u. a. t. a. i. a. z. E. t. i. d. e. o. t. a. n. d. e. f. i. n. i. t. o. h. u. m. i. d. o. r. a. d. i. c. a. l. i. q. u. o. d. p. e. r. s. e. r. e. c. i. p. i. t. a. i. a. m. z. c. o. n. s. e. r. u. a. t. d. e. f. i. n. i. t. i. n. d. i. u. i. d. u. z. e. s. E. t. d. i. x. e. r. u. n. t. q. u. i. c. o. n. t. i. n. u. e. f. i. n. i. t. h. u. m. i. d. u. z. r. a. d. i. c. a. l. e. p. r. a. c. t. u. s. a. g. e. n. e. r. a. t. i. o. n. e. c. u. i. u. s. c. o. n. t. i. n. u. a. d. i. n. u. i. t. o. e. f. i. t. d. i. m. i. n. u. t. i. o. c. a. l. i. d. i. n. a. t. u. r. a. l. i. s. E. t. s. i. c. i. n. t. a. n. t. u. z. q. u. i. a. m. p. l. i. u. s. n. o. n. p. o. t. e. r. i. t. i. p. s. m. c. o. n. s. e. r. u. a. r. e. E. t. t. u. n. c. e. u. z. d. i. c. i. t. u. r. q. u. i. s. e. m. p. e. r. r. e. a. p. p. o. n. i. t. t. a. l. e. u. e. l. e. q. u. a. l. e. d. i. c. i. t. q. u. i. r. e. a. p. p. o. n. i. t. u. r. t. a. l. e. i. n. q. u. i. t. a. t. e. z. g. r. a. d. u. s. s. e. d. n. o. t. a. l. e. r. a. t. i. o. n. e. p. p. a. t. i. o. n. i. s. p. e. r. s. e. a. d. r. e. c. i. p. i. e. n. d. u. m. f. o. r. m. a. z. i. s. t. o. m. o. d. o. n. o. n. a. p. p. o. n. i. t. e. q. u. a. l. e. E. t. d. i. c. u. n. t. q. u. i. s. i. t. a. r. e. y. p. o. t. e. s. t. q. u. i. c. a. l. o. r. a. g. a. t. i. h. u. m. i. d. u. m. z. f. i. a. t. r. e. a. p. p. o. s. i. t. u. s. f. i. z. e. x. i. c. a. h. u. m. i. d. u. m. p. q. u. i. d. i. c. i. t. u. r. q. u. i. u. i. r. t. u. s. f. i. a. t. r. e. s. t. a. u. r. a. t. i. o. n. e. z. s. u. m. e. r. e. t. h. u. m. i. d. u. m. E. t. d. i. c. i. t. u. r. q. u. i. h. u. m. i. d. u. m. r. e. a. p. p. o. s. i. t. u. s. n. o. p. o. t. e. s. t. e. s. s. e. e. q. u. e. b. o. n. u. m. p. r. o. f. o. r. m. a. q. u. a. r. e. s. t. a. n. t. e. h. o. c. q. u. i. r. e. a. p. p. o. n. e. r. e. t. p. a. r. s. m. a. l. i. s. i. s. t. a. n. t. a. n. o. n. p. o. s. s. e. t. f. a. c. e. r. e. q. u. i. p. e. r. s. e. r. e. c. i. p. e. r. e. t. f. o. r. m. a. z. E. t. n. e. g. a. t. q. u. o. d. i. l. l. i. a. l. y. d. i. x. e. r. u. n. t. q. u. i. q. u. a. l. i. s. e. s. t. p. p. o. r. t. i. o. h. u. m. i. d. u. s. a. d. h. u. m. i. d. u. m. z. q. u. i. s. i. t. i. p. s. u. p. p. o. s. i. t. u. s. u. n. a. q. u. i. t. a. t. e. z. h. u. m. i. d. u. m. d. i. q. u. i. n. t. u. e. r. e. s. o. l. u. a. t. E. t. f. o. r. t. a. s. s. e. p. o. s. s. e. t. f. i. e. r. i. q. u. i. n. o. r. e. s. o. l. u. e. r. e. t. E. t. d. i. c. i. t. u. r. q. u. i. i. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. s. t. u. i. r. t. u. t. e. z. i. n. f. i. n. i. t. a. z. i. n. t. e. n. s. i. u. e. e. s. s. e. i. n. m. a. E. t. s. i. l. i. e. t. i. n. f. i. n. i. t. a. z. e. x. t. e. n. s. i. u. e. s. o. p. a. n. s. c. u. m. m. a. e. t. h. u. m. i. d. u. s. o. r. i. g. i. n. e. z. e. x. o. r. i. g. i. n. e. n. a. t. u. r. e. s. i. c. q. u. i. s. i. t. e. d. u. c. t. a. d. e. p. o. t. e. n. t. i. a. m. e. Q. u. i. d. a. a. l. i. y. d. i. x. e. r. u. n. t. q. u. i. q. u. i. s. v. i. n. u. s. f. o. r. e. t. i. n. f. i. n. i. t. a. e. t. s. e. m. p. s. i. l. e. r. e. s. t. a. u. r. a. r. e. t. a. d. h. u. c. f. i. n. i. t. e. r. u. r. i. n. d. i. u. i. d. u. m. E. t. h. o. c. p. p. m. u. t. a. t. i. o. n. e. z. n. u. m. e. r. a. l. e. q. u. e. f. i. t. s. i. c. u. t. a. p. a. r. e. t. d. e. u. e. g. e. r. e. p. l. e. n. a. b. o. n. o. u. i. n. o. d. e. q. u. a. s. i. o. m. n. i. d. i. e. e. x. t. r. a. b. a. n. t. c. e. n. t. u. g. u. t. t. e. e. t. c. e. n. t. u. m. a. l. i. e. a. l. t. e. r. i. u. i. n. i. r. e. m. i. t. t. e. r. e. t. u. r. q. u. i. s. i. p. a. s. e. m. p. u. i. n. o. p. l. e. n. a. f. o. r. e. t. t. a. n. d. e. u. i. n. u. s. p. o. s. t. e. r. i. u. s. e. e. t. a. l. i. u. d. u. i. n. u. s. a. u. i. n. o. p. r. i. m. o. E. t. q. u. i. s. i. c. i. n. t. i. n. g. i. t. i. n. n. o. b. i. s. i. d. e. o. d. e. f. i. c. i. t. u. m. G. e. n. t. i. l. i. s. s. u. p. h. o. c. u. e. r. b. o. d. i. x. i. t. I. n. t. e. r. c. a. s. m. o. r. t. i. s. e. s. t. d. e. f. e. c. t. u. s. u. i. r. t. u. t. i. s. r. e. a. p. p. o. n. e. n. t. i. s. i. d. q. u. o. d. d. i. s. s. o. l. u. t. u. r. q. u. i. a. c. t. i. o. e. i. u. s. e. s. t. f. i. n. i. t. a. s. i. c. u. t. e. t. a. l. i. a. z. u. i. r. t. u. t. u. z. n. a. t. u. r. a. l. i. z. E. t. h. o. c. e. s. t. c. a. m. o. r. t. i. s. p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. s. E. t. n. o. e. s. t. q. u. i. a. a. i. a. l. d. i. s. s. o. l. u. a. t. u. r. s. z. q. u. i. d. e. f. i. c. i. t. r. e. a. p. p. o. s. i. t. i. o. n. e. q. u. i. a. s. i. r. e. a. p. p. o. n. e. r. e.

tur uteretur aial sed quia non reappont moritur
Et si consideremus non reappont est causa per se
Et hic est modus mortis a finitate virtutis. Et
hoc intellexit autem cum dixit Defectus hoc ad re
sistendum illi. Omnis enim virtutes in corpore
finites sunt. Modus autem quo ista causa est media
ta est quia resolute partes que per defectum agentis
non possunt reapponi adhuc pars remanens vivit.
ergo vivet cum privatione actionis reponendi. g.
non reappondere est causa mediata mortis sed ad non
reappondere sequitur processum desiccationis et reso
lutionis unde trahitur virtutes extra latitudinem
proportionis vite. Et est hec immediata causa mor
tis. scilicet mala qualitas. Concedat autem quod virtus
sit infinita ad rationem. scilicet quod virtus est de se quibus
partes que resolventur reapponeret vel posset reap
ponere talem qualis fuit resoluta adhuc aial
moritur. non quidem ex defectu reappositionis sed
per mortem que pervenit ad resolutum esse. Latitu
do enim complexionis cum qua stat vita est termina
ta a virtutis in calido et frigido que sunt quali
tates. Et ille possunt ymaginari esse corrupte an
recessum corporis recedentis per viam evapo
rationis cuius corporis recessus necessitat re
solutionem ergo cum non venit corruptio par
tis corrupte mundum venit etiam necessitas re
apponendi. Et ideo si virtus infinita foret in re
apponendo non esset indigentia sue actionis ac
tualis nisi post resolutum esse actuale sed an reso
lutum esse actuale pervenit mors per exitum ad frigidum.
Et sic causa qualitativa quibus processum succes
sive reappont. Et ex hoc in hoc est sic quod virtus
sit in mensuris caloris et humiditatis inchoantibus ab ipso
a. b. c. Et cum est exitus a virtutis. c. est mors. Et
ponat impossibile per possibile quod omnis virtus quod
per corpore corrupta subiecta predictis qualita
tibus recedente prima alteratione siue corruptione
possit reponere inficiens. Et in infinitum stante vi
ta ita quod stante vita sit conditio requisita cum
infinitate agentis. tunc resolutione finiente qua
recedunt partes corrupte devenit ad terminum ca
liditatis et siccitatis. c. resolutione autem finita a
termino. A. in resolutum ergo per resolutum non est
devenit ad. d. Et per resolutionem est reponi in
b. Et per resolutionem facta in ipso. b. est devenit
ad. c. et reappositionis. c. Incubante ergo resolutione
ab ipso. c. dispo de venit in. d. quod. d. est extra
latitudinem. Et si staret virtus infinita reappont
a sed statim cum devenit resolutione in ipso. c.
nulla parte corrupta diminuta advenit mors g.
mors non defectu virtutis reappositionis partes
corporeas quod humiditas pars corrupta fuit resoluta
qua reapponeret infinita virtus sed mors defe
ctu gradus qui acquiritur alteratione que alteratio
vocatur resolutio. i. dispositio ad resolutionem
Drum autem mors que advenit defectu reappone
tis et que advenit supposita infinita virtute reap
positionis quia illa advenit ex hoc quod virtus finita
actu non potest reponere postquam venit hora repo
nendi partes sed illa mors que stat cum infinita po
tentia advenit antequam sit hora qua potentia infini
ta debeat exercere suam actionem reponendi. Et scdus
hoc possibile potentie infinite advenit finitas.
Et potest etiam verificari si veniret hora sue ope
rationis quod per resolutionem precederet qua partes
corporee recedunt pervenit mors. Et tunc licet virtus

posset reponere per se tñ non potest defectui sibi
 Alius tñ modus dñi ē melior. Et hoc voluit
 Phil. cum dixit. h. virtus reponēs partes in cor
 pore semper reponeret tale quale illud quod re
 cedit tale. s. corporeū non quidē quale fuit illud
 a quo fuit prim⁹ terminus mot⁹ quia tunc atq̃
 semper staret in dispōne quā habuit in primo o
 gnationis atationis. Sed tale quale dissoluitur
 actu. s. quod habent dissolutū esse. Et licet pun
 ctualit̃ illud tale reapponat adhuc cā mortis se
 quitur quia dissolutio que ē in qualitatib⁹ trans
 mutatio non semper ē uno modo. Et ideo proce
 dit augmentatio ad frigidū et siccū. Et corp⁹
 oīo non poterit tolerare. Cum uita habeat disso
 lutionē qualitatis in cām. Ideoq̃ finietur lat⁹
 caliditas que non procedit ultra. c. ergo multo
 magis morietur homo quia due res iuuant ad mi
 norandū qualitatem latitudinis uite siue frigidit̃
 et siccitatis. Quorum una res ē defectus potētie
 nutritiue in reponendo partes. Et altera est pro
 cessus alterationis augmentas malaz qualitates
 frigidam et siccā quibus ducimur extra p̃p̃o
 nes latitudinis uite. Et hec due cause iuuat se si
 bene consideras. De modo corruptionis proue
 nientis ab intrinseco uite dixerunt quidā q̃
 completio mixti habet cōueniētiā euz qualitatis
 elementorū que q̃ licet non sit caliditas pōt tñ
 ppter dictā cōueniētiā agere in humiditatem et
 consumere eam. Nam dixerūt ipsi. qualitas mix
 ti non habet ita subiectū naturale sicut qualitas
 elētī. Ideo qualitas mixti agit in materiā suā
 q̃uis qualitas elētī non agit in suā. Et ideo cali
 ditas naturalis exst̃ in corpore in mēbris spib⁹
 et humorib⁹ appropriata humido radicali illū sibi
 rilat et euaporare facit. Et sic ipm humidū ex
 alar et corrumpit. Alij uero dixerunt nullū
 mixtū per se ab intrinseco corrumpi p̃ principii
 um actu q̃ quod ē tale per se facit adesse et con
 seruari sui ipsius ut uoluit boetius de consolati
 one. 3. si corrumpit ab intrinseco q̃ omne mix
 tum ut dixit Phil. primi prima habet in se passī
 ue principii corruptionis per se passīue. Et hē
 in se principii sue corruptionis actiū per acci
 dentē quia in omni mixto stat actio calidi naturalis i hu
 midū ex cuius actione fit humidū exsiccatio et
 consumptio et ad eius consumptionē sequit̃ cali
 ditatis extinctio et sic mors. Et qui tenent q̃
 calidū naturale et humidū radicale sunt duo cor
 pora ex quatuor elēmentis composita mixti prin
 cipia ita q̃ stat calidū naturale ut perficiēs et ut
 forma māt. s. ipsi humidū et humidū stat sicut p
 fectus et materia forme sicut ipsi calido et sunt
 distincta loco et subiecto. Dicunt q̃ calidū natu
 rale licet habeat regere et gubernare humidū ra
 dicale quia tamen ab eo non absoluit̃ actio cali
 dū inq̃tum calidū est cuius actio ē resoluerē et cō
 sumere humidū hinc ē q̃ finaliter consumendo
 humidū consumit seipm per accidens. Et dixe
 runt dictam actionē prouenire a contrario q̃ a
 calido nālī inq̃tum ē cōtrariū humidū radicali
 qd sibi p̃trariat nō in q̃tum nālē q̃ ut sic est p
 ficiēs et cōseruās sed in q̃tum calidū. Et
 quidā dixerūt q̃ calidū influens licet sit hūidū
 et fm hoc nō exiccat inq̃tum tñ calidū exiccat
 humidū mēbroz sup̃ que influit. Et alij di
 xerunt q̃ calidū nālē unius p̃tis agit in humidū

alterius p̃tis. Nam p̃tes mēbroz sunt eibereoge
 ne et magis calida agit in minus calidā. Et qdā
 tenēt q̃ in mixto elēmēta sunt sub esse refracto
 et per cōsequēs q̃ in mixto remanēt illoz quali
 tates cōtrarie licet refracte unde cōtinua cadit
 actio inter eas unde continua cadit actio inter
 spūs et mēbra et inter hūiores et mēbra et inter
 mēbra inter se euz sunt in p̃p̃onib⁹ ualde diuer
 sa. Et per hanc cōtinuam actionē accidit corpis
 desiccatio et finaliter mors. Et sunt qui dñt
 q̃ quia nutritiō ē corpori nostro p̃p̃us q̃ sit
 unius agit in corpus nostrū et calor noster in
 ipm. Et q̃ omne agens physicū in agendo repa
 titur. hinc ē q̃ calor noster ex tali repassiōe debi
 litando pcedit et tandem extinguit. Et alij di
 xerūt q̃ caliditas nālī p̃ modū sequele corrūpi
 tur ad spūs corruptionē et non ex cōtrario for
 maliter sicut lūmē a lumine dependēs per obsta
 culū interpositiōē aut lucidi corruptionē uel re
 motionē. Et dicit q̃ caliditas nālī depēdet
 a spū tanq̃ ab agente et cōseruante. et ideo per
 spūs corruptionē nō habendo defensans ipaz
 corrūpiunt a frigore circūstante aut a frigidis
 elēmentis existētib⁹ in mēbro. Cuius signū
 est q̃ si ligetur manus sine in aere tēperato ap
 parebit manus ligata satis frigida ppter nō ha
 bere spm defensantes eaz a frigide elēmēto
 rum in ea existētib⁹ frigidorū. Et dicit qdā
 q̃ mors puenit cōsumptionē hūidi radicalis ac
 ē humidū influens et nutritiōis. uerū sicut
 uita stat p̃cipaliter per positiōē humidū radi
 calis et fario ex pōne humidū influens et hūidi
 radicalis ita sit et mors accidit p̃cipaliter p̃
 uatiōē hūidi radicalis et fario priuatiōē humidū
 influens et nutritiōis. Et dicit q̃ cōsum
 ptio dictorū humorū p̃cipue radicalis nō fit ul
 timata ymo in moriente nālī est multus de hūi
 do et sanguine et spū ut notum est. Si eim fieret
 ultimata exiccatio humidū duceret̃ mixtum ad
 incineratiōē qd nō cōtingit fieri nisi cum cada
 uer corrūperet corruptionē que ē corruptio mix
 ti in q̃tum mixtū est que ē putredo cuius termi
 nus et finis ē incineratio. Et hoc ideo quia cō
 tinuatio p̃p̃us fit solus ab humidū. ad ultimataz
 aut cōsumptiōē hūidi nō puenit in morte nālī
 unde mors naturalis ē semita ad illā et est quasi
 semiputredo. Sed in morte nālī deuenit humi
 dum radicale ad tantam consumptionē q̃ ampli
 us non potest suū calidū subseruare et pabulare
 nō potest ampli⁹ per humidū nutritiōē restau
 rari. Corrūpiunt ergo in morte naturali cōtinu
 cito et unioforme uiuentis cū sua materia s̃ nō
 corrumpit̃ forma mixti ut mixtū ē nisi quādo
 pducet̃ ad incinerationē. De causis at̃ ex
 cutionis caloris naturalis per uiam suffocatio
 nis ab intrinseco dixit Ar. in libro de morte q̃
 mors nālī p̃tigit p̃ ipotētā respiriōis. p̃ mul
 taz eim siccitates et p̃umptiōē in longitudine
 tēporis facit̃ pectus multū exiccatū et indura
 tum nō pōt dilatari unde calidū seuentatū ex
 tinguit. Aut eim Ar. ibi. p̃ncipii uite de
 ficit hūibus si nō refrigerat̃ calidū et cōicans
 ipi. quēadmodū eim dicitur est frequēter cōica
 bescit ipm a seipō qñ ergo hys quidez pulmo
 dys aut̃ banchie indurata fuerit p̃ tēporis longi
 tudinē desiccatis hys brāchijs. hys aut̃ p̃one et

factis terrestribus non possunt has partes mouere neque eleuare neque simul ducere. et tandem facia et intensio macrescit ignis. unde per potentias refrigerantis antequam extinguat incendit et alii quo modo fortificat. Et ideo aliqui uidentur tales manifeste letari cum sunt prope mortem quod accidit per dictas fortificationes caloris. per quod dixit Avicenna. prout euenit in febribus in senectute uelociter moriuntur propter paucum eis esse calidum uelud plurimum euaporato in multitudinem uite si qua uel quod fiat molestia periculosa cito extinguat. quemadmodum eis momentanea in ipso flamma existente propter partem motus extinguuntur. Et dixit in libro de inspiratione et respiratione quod permanet flamma et naturalis caloris est prima pars inuolutio. Et ideo quando prohibetur inuari non permanet sicut prohibetur flamma in multo oleo et calor naturalis in multo sanguine. Prohibetur autem dupliciter uno modo quia debilitat motus attractionis flammæ et caloris naturalis quo flamma attrahit sibi oleum in pabulum et calor naturalis sanguinem. Et causa huius debilitatis est quod suffocat et extinguat. 2º modo quod debilitatur localis motus flammæ in lampade et motus localis caloris et spiritus et fumorum in corpore. obuia causa est flamma a multo oleo prohibetur sursum eleuari et inuari. Et similiter obuius spiritus et fumus a multo sanguine uel a multo fumo grosso ut in synocha inflatur prohibetur inuari et eleuari unde extinguat. Ideoque si quis flammam cohibuerit ualeat prohibente exaltatione quia multiplicat fumum intra uas intus quod prohibet spiritum extendi et eleuari et inuari. Ideo suffocata extinguat. Ita et contingit quando in corpore fortiter oppellat quod fumi et uapores prohibetur transpirare et scindere et multiplicari prohibetur calorem naturalem eleuari et spiritum extendi et inuari. unde accidit ei subita extinctio sicut flammæ cohibere maxime autem facit hoc opus magna in infirmis hanc uis prohibens liberum transitum aeris que opulatio pluries fit ab humiditate multa multiplicata per uia indigestionis que maxime multiplicatur in senectute propter debilitatem uirtutis digestive et expulsiue in ea. Et Galenus in libro de utilitate hanc uis dixit. Caloris naturalis extinctione quemadmodum flammæ fieri. Nam sicut flamma extinguatur dupliciter scilicet consumpto oleo sine addita et maiori flamma. Similiter calor naturalis extinguat in morte naturalis aut ex defectu puri et pinguis sanguinis ut in consumptis uel aqueo sanguine repletis aut ex superueniente maiore caliditate ut in febrientibus. Causa autem quare maior flamma extinguat minorem dixit Aristoteles. est quod consumit nutrimentum minoris similitudinis eas usque ad eo cito quod non potest nutrimentum aliquod ita cito succedere. Et Galenus dixit maiorem flammam trahere ad se minorem similitudinis causa usque adeo cito quod non potest minor eque cito attrahere ad se aliam flammam ex eo a quo nutritur sibi succedente. Et dixit Galenus sicut flamma in continuo motu est et in modum flammæ alia alteri succedit. Ita uitale calidum continue effluit ad uenas a corde et per uenas ad totum corpus et inde continue effluit extra totum corpus. nam et uestes non ob aliud calefaciunt nisi quia retinent calorem continue per poros extra corpus euaporantem. Dixit Avicenna primi prima sicut flamma lampadis habet duas humiditates aquam scilicet et oleum. una quartum consistit et altera ex

tingitur. Similiter in corpore calor inatus humiditate consistit naturali et ab augmento extra nec extinguat que puenit ex debilitate digerendi et sicut aqua humiditas flammæ. Modi autem congelationis calidi naturalis ab intrinseco causa dixerunt quidam esse frigiditatem humiditatis flammæ in senectute multiplicare. De causis autem extrinsecis extinctionis caloris inani dixit Galenus. primo sanationem extrorsum incidentibus corruptionibus autem unum quidem inseparabile et semper inextinguibile aer. Si uero que non necessaria sed secundum tempora aliqua inordinatae appropinquatur. Alia quidem sunt quemadmodum continens nos aer in calefaciendo in moderate uel infrigidando uel humectando uel exsiccando nocentia. Alia uero in frangendo uel in euolendo uel percutiendo uel in articulari quid faciundo. Et ad istas causas reducuntur cause omnes casuales et uenena et motus uenenosorum et accia anime. Et non omnia corpora nocent preter gaudium moderatum quod in omni cordis dispositione prodest et preter iram que in quibusdam dispositionibus conuenit ut in refrigerationis sicut recitant bali. de tribus modis quod facit infrigidatus conuenit ex tra. Dixit Galenus in libro de tabe. Aer nos circundans quandoque per se exsiccat corpora nostra potius et quandoque reapponit substantiam corporis sed ponit gradum humiditatis humidiores. ipse enim quandoque est siccior et quandoque est humidior corpore nostro. Dixit Avicenna primi prima. Calor naturalis per consistentiam minuitur quod aer circundans materiam eius que est humiditas exsiccat ipsam. Et labor et pueniens ex motionibus corporis et animalibus que sunt necesse in uita similiter illas exsiccat. Et aer quidem potest exsiccare et humectare corpora nostra siue per se siue per accidens. Et hoc duobus modis potest intelligi. uno modo per qualitatem in aere positam que sit causa. Alio per qualitatem sibi extrinsecam. si 2º quandoque desiccatur et quandoque quod est calidior et tunc per accedens desiccatur et quandoque est frigidior et tunc per accedens humectatur prohibendo resolutiones in humido fieri. Si 2º modo et sic aer contingit frigidus et humidus exsiccat corpora nostra quod recipit qualitatem a corporibus celestibus ex motu et lumine ipsorum. que semper nos calefacit et desiccatur. Dicunt autem est locus corporum nostrorum locus autem dixit Aristoteles. 4º physico. locus conseruatur et ut dicitur si ipsi aliquid alteret. Auerroes autem 2º dicit a cometo. 115º. dixit locus conseruare locum si in suo naturali statu permanet. Aer itaque non exsiccat corpora nostra ut locus eorum est. Sed quia naturalis dispositione sua sepe permutatur et quia contingit in eo respirare qualitatem que nos desiccatur ac et aliquam qualitatem qua nos inficit et putrefactionem in nobis inducit. Dicunt quod aer quibus naturaliter sit humidus adhuc nos desiccatur quod et naturaliter est calidus sicut uidemus de aqua calida que licet naturaliter sit humida tamen nos desiccatur cum sui actuali caliditate que nos resoluit et humidum nostrum exalare facit. Et hoc in suo de causis longitudinis et breuitatis uite dixit. Corruptio accidit uel quod proportio naturalis est inter uirtutes actiuas et passiuas in unoquoque ente fuerit destructa. Et dixit. Quia ista proportio fuerit maior ratio est propinquior corruptio. Et sicut dixit. Accidit corruptio quod caliditas non dominatur frigiditati et humiditas non dominatur sic

citari. Et e converso frigiditas caliditati et siccitas humiditati. Accidit ergo dixi ipse corruptio aia libus et uegetabilibus q̄ carent altera istarum duarū pporionū aut utraqz. qm̄ qñ virtutes actiue debilitant accidet tunc ut disoluatur a forma p̄p mali et am digōnis et qualitatis materie. Et qñ humiditas non fuerit multa in eis accidet ut aia lia et uegetabilia desiccantur cito. Caloris eim in nari est q̄sumere humiditatem cum is sit ip̄us materia et nutrimentū ip̄ius. Et cum humiditas erit cōsumpta calor corrūpitur et dñabitur frigiditas et siccitas. Et dixit corruptio p̄tingit in diuisis duobus modis. scilicet aut naturaliter qñ calor naturalis q̄sumit humiditatem nālē que est i illo individuo. Aut accidentaliter qñ in eis generatur de supfluitatibz digōnis qd̄ nā nō pōt dñstinguere. Et sic accidit eis infirmitates. Et i istis non dominatur virtutes actiue sup passivas. qm̄ qñ virtutes actiue nāliter hñt dominū sup passivas in aliquo individuo. et non accidet magna eā extrinseca cōtraria ex rebus q̄ in eis sunt nāl mutare q̄pōnē ex extrinseco necessarius est ut corruptio istius individui sit nāl̄is et hoc erit p̄ cōsumptiōez nāl̄is humidi. Et hoc eis euenit qñ utuntur rebus extrinsecis cōuenienter. Et cum hō accidit eis multoties mori nō nāl̄iter ppter supfluitates generatas in eis ex debilitate virtutis actiuarum. Quidā aut dixerunt corruptiones posse puenire ab intrinseco ex pte aie eo q̄ aia mouet corpus assidue in cōtrariū sue nē. Mouetur eim corpus naturaliter cui sit graue in deorsum aia aut mouet ip̄m sursum et antrosum et retrorsum et dextrorsum et sinistrorsum. Et omne qd̄ mouet motu cōtrario suo motui nāl̄i necesse ē languescat et tandem afflūe lāguēdo deficiat uoluit Auer. 6°. collz. q̄ mors fm̄ plurimū plus insequat cōditiōes individuales q̄ sequatur cōplexiōē inatam et principia generationis. Et Albertus magnus q̄ solus sequat q̄ditiōes individuales. Et quidā dicunt q̄ si cōditiōes individuales sunt potētiōes p̄ncipis intrinsecis fm̄ illas erit mors. scilicet si p̄ncipia fuerint potētiōra illis erit fm̄ ea. Ex dictis apparet de intētiōe auctōrū q̄ mors est duplex. una nāl̄is et altera innāl̄is siue accidentalis siue uolenta. Et nāl̄is dicit illa que puenit a p̄m intrinseco non adueniente aliqua accidentalī passione que in planis uocat anafis seu uetustas et in aialibus senectus. De qua dixit Gal. in libro de Tabes. senectus dicitur esse fm̄ naturā non tñ dicitur esse fm̄ nām sicut nutrire et angere. hec eim opera sunt nature per se inrendentis ea. Senectus aut nō ē opus s̄ passio ex necessitate cōsecuta. Nul lum eim generabilis aialis uisus est in senescibile. Et ppter hoc fm̄ nām dicunt esse senectutē quia de necessitate cōsecutaz oibus a nā disten sari. Quidā tñ dixerunt mores nāl̄es esse tam eamque insequitur p̄ncipia celestia q̄ eam que insequitur p̄ncipia p̄cularia intrinseca. Atamen que ea sequitur p̄ncipia p̄cularia intrinseca est magis naturalis q̄ que insequit p̄ncipia celestia. ymo ista respectu illius potest dici accidentalis. potest. n. prohiberi. Mors. u. ē accidentalis uel uolenta ē illa que puenit a p̄m et ip̄o extrinseco. naturalitas. n. mores et ip̄ius ināl̄itas sumitur hic scdm̄ q̄ habet eā a p̄ncipio

intrinseco uel extrinseco et non prout ē quid in sententia a natura uel non intentū qz ut sic omnis mors ē inatural qz scdm̄ celi. dixit A. q̄ omnis corruptio ē defectus et preternaturalis dixit A. in libro de morte siue tristitia ē que in senectute mores. n. nulla uolenta in eis contingente passi one moriunt. Sed insensibilis absolutio anime fit omnino. Et Auer. primi 3^a dixit. mors. n. ista cum sit naturalis fit paulatine. unde non sentitur queadmodū non sentitur consumptio hñdi que fit a calido naturali et est ista mors incontristabilis. Dicunt q̄ si fuerit mors pro sepeparatione anime a corpore nulla mors est cum dolore uel tristitia sed in dispositione prima ad illaz sepeparationē in morte accidentalī sentit dolor corporis ac etiam al̄is. scilicet tristitia. S̄ in morte nāl̄i non sentitur dolor corporeus qz ille dispositio nes inducunt per paulatinā mutationē sicut et senectus que ad illaz disponit paulatine inducitur. Non. n. sentitur dolor corporeus in morte naturalī quia usqz ad tales mores corpus potest ēē sanū. Dicunt tamen q̄ si in tali morte hō habeat intellectus dolet et tristatur dolore animalī quia omne existens appetit sui esse cōseruatio nes et qñ ab illo mutat dolet. dicunt tñ q̄ illa tristitia parua ē qz intelligit se ēē ip̄otētes ad operationes. Dicunt quidā corpora citius mori p̄ calidi suffocationē uel per ip̄ius a frigido extinctionē q̄ per ip̄ius a calido resolutionē. Exptentia. n. demonstrat corpora subito suffocari s̄ non subito resolui. Dixit gal. in libro de tabe Tabes que consequit senectutē ieuatibilissima ē sicut et senectus ieuatibilis ē. Sicutas. n. prohiberi non potest quin corporibus eueniat. Un d Auer. primi 3^a ait. q̄ tuncunqz corp⁹ debite regeret ad huc exsiccaret. bñ tñ per illud bonū regimen dūerret ad terminū naturalē sue uite. Dixit gal. in libro de tabe. ars sanatiua intentiones habet instare et prohibere ut possibile ē non exlicari corpus maxime cordis. Dixit Auer. collz 6°. Scias q̄ scientia medicine sanatiua nō ualet nostra corpora tueri nisi a corruptionē que eis per accidens fit. Et Auer. primi 3^a dixit Ars sanitatem custodiens non ē ars que nos se curios a morte faciat n̄ corpus ab extrinsecis nocuentis tueatur n̄ unum quodqz corpus ad ultimaz uite longitudinē pducatur que est scdm̄ hominē absolute sed de duabus rebus securitatem prebet putrefactionis penitus prohibitiōe et defensione humiditatis ne cito resoluatur. Et in ip̄ius quidē fortitudine consistit ut ip̄m usqz ad debitum tempus scdm̄ suaz primā complōnē permanere faciat.

Ep̄m primū de anothomia cordis.

De tertio collz di

tur uocari Arab foguadi. grece uero dicitur cardia. Habet autē partes duplices extrinsecas et intrinsecas. Et partes intrinsece sunt caro et neruus uena et arteria. De carne. n. dixit gal. 6°. de utilitate p̄cularis. Caro cordis ē caro dura uir passibilis ex uuluis multiformibz consistens Et licet consilis scdm̄ hec ambo uideat ēē mu

scilicet euidenter tñ ab illis differt. Illis. n. unis
mibus ē ymilloz natura aut Recti solū habet
scdm longitudinē natura aut transuersos scdm
latum simul aut utroq; ylos. Cor autē hos
omnes hz et tercios ultra hos scilicet obliquos
hz et ē nigore duricie et uniuerso robore et
uix passibilitate multuz diuersificatur ab alijs
omnib; yuli cordis. Pulvis eim organi ita est
ymua iam nehemēs operatio sicut cordis unde
rōnabiliter ad robur et uix passibilitatē cordis
sba pparata est. Et Haly dixit q; caro cordis
generata est ex sanguine arteriali. Dixit Aui.
cor creatum est ex carne forte. i. solida dura ut
sit longinquū a nocumētis. Et ut phibeat exala
tio spiritus et caloris nālis qui in eo debet cōti
neri. Carnis tñ eius soliditas nō est ideo qz
in ea pdominēt multuz elemētuz terrenuz quia
tūc esset multe siccitatis s; eius soliditas est qz
multuz inspissata ē a calore potenti agente in ei
māz digerendo inspissando et solidando. Et
sunt in carne cordis dixit Aui. cōterpe spēs ul
loruz stantuz uehemētis diuersitatis lōgitudina
liz attractioz latitud. nālis expulsioz et trans
uersaluz retentioz ut sint ei spēs motuz non
quidēz localiz uoluntarioz s; nāliz. i. attractio
nis expulsiois et retentionis. Sunt autē magne
diuersitatis qñ ad suū qz sit istoz uilozū
est in corde absq; ordine. Non eim sunt locati
distincte longitudinales per se uel in interiori
latitudinales p se uel in exteriori et transuersa
les p se uel in medio. Sed sunt adinicez pfuls
in suis pibus qñs plus longitudinaliz sunt in
interiori et latitudinaliz in exteriori et transuer
saluz in medio. Prima nāz operatio cordis
dixit Haly. s. de iuuamētis est dilatare et sic at
trahere et attractōis defuit. mō in unoquoq; mē
bro uilli deseruētēs pncipali opationi sibi sunt
in interiori parte eius. Et qz post attractiones
pncipalioz operatio ē retentio in corde Ideo
transuersales qui deseruēt retentioni sunt sibi
magis in medio. Et quia ultima operatio ē ex
pulsio cui deseruēt latitudinales Ideo fuerunt
ipsi sibi magis in exteriori ppter tñ magnam di
uersitatez ipsoz in omnib; paribus cordis nō
ē bene comprehensibilis predicta uilozū situatio
per sensum. Fuerunt autē i corde predictē spe
ties uilozū qz fuerunt i eo necessary diuersi mo
tus contrarij ut dilatarij et constrictiij attracti
ui et expulsiui qui diuersis uilozū spēbus i
pleri habent sicut ad diuersos motus aliquid me
bri uoluntarios necesse sunt diuersē spēs muscu
loruz. Non fuit autē cor creatuz sine uill' sic
epar quia operationes eius fiunt cum motibus
ut dictuz ē. operationes autē epatis fiunt cū quie
te cui non sunt necessary uilli. Et in carne q
dem cordis sunt cōcauitates dicti uentriculi cor
dis. Et sunt tres. i. dexter sinister et medi' qñs
non sunt in omnibus alibus tres nec in omnibus
manifesti sensui ut in paruis et imperfectis. Et
medius uentricul' non est proprie cōcauitas sed
trames quidēz a dextro ad sinist. Dixit gal'
in libro de utilitate hanelitus Arif. dixit cor ha
bere tres uentres. cui patens sit sensui duos tñ
eē a quozum uno procedit magna uena et ab alio
magna arteria. In paruis autē alibus unū tantuz
eē a quo pcedit arteria. Et Auer. dixit i suo

de corde Arif. dixit q; quedam afalia habent in
corde suo tres uentriculos et quedā duos et que
dam unuz. Et dixit q; que habent tres habent p
pter hoc ut medio eēt mediocri digestio nutri
menti cibal. Sed gal' dixit. q; nulluz al' hēt cor
duozuz uentriculozū. i. magnozū. Et scdm Ap.
aial habens cor duozuz uentriculoz non habet
tale nisi ppter duas partes. Et gal' dixit q; omē
aial non habens psonē non habet dextruz uētri
culuz cordis. Dixit gal'. 6. de utilitate pucula
rum non est equalis numerus eozuz in omnibus
aialibus sed quēcūq; ex aere inspirant per fari
gam et nares et os pmo hys ē et dexter cordis
uentriculus. Et dixit non bene distinxit Aristo.
ad magnitudinē et paruitatē aialuz reducens uē
triculozuz cordis numez. Sine. n. bouē siue mu
rez aromatizaueris numerū eozuz iuuenies equa
lem. Dixit Auer. primo collz. cor habet conca
uitates duas magnas unaz in parte dextra aliam
in parte sinistra et a concauitate dextra ad sin
istram sunt uie. Et dixit in plurali qz non est
una uia tñ sed plures. Et quia non est proprie
uentriculus a quibūdā auctorib; nō fuit noia
iter uētres cordis. Et Aui. nō noiauit nisi duos
uentres. Et Aui. dixit q; Haly. nominauit eum
fouez aut meatus nō uentres. Et caro cordis
dixit Haly. 2. de cōpōnibus nō ē caro uere sim
plex sicut caro alioz uiscerū ut pulmōis et epatis
splenis et renuz qm caro cordis ut dictuz est ē
uillōsa. Illoz hō caro nō hēt uillos nec est gene
rata cordis caro sola sanguis coagulatioe sicut
caro illorū. Dicit tñ qd quodā respectu caro
cordis pōt dici simplex qñ caro solū sentiens
et nō hās motuz uoluntariuz in eodem loco pōt
dici simplex. sicut caro gingiuaz. qñ ē caro di
ctoq; uiscerū pōt dici ē simplex. qz nō hz uolun
tariuz motuz. Predicti autē oēs tres uentricu
li sumati fuerūt in basi cordis nō in cono. Non
eim fuit conus cordis creatus uentriculatus cū
p ptez com nec attrahat nec expellat sed per ba
sim tñ. Et ideo in ea sunt orificia. Et uentricu
lus qdēz dexter maior est sinistro quia in i po
bz cōtineri copia multū sanguis. In sinistro autē
cōtinet spūs cuius pauco sanguine. maior tñ est in
medio. ipe eim minor est alioz. uex in pte in q
obuiat uentriculo dextro est maior qz in pte in
qua obuiat sinistro. Caro autē sinistri uentri
culi grossior et solidior ē carne dextri eo q; sin
ister uentricul' hēbat cōtinere sba subtilēz exa
labiles. i. spūs qui eget multa custodia cum sit de
latoz uirtutuz ut supra dictuz fuit. facta ē est so
lidior et grossior ut nō esset pō dextra pp cōten
tuz sanguinē in eo mltuz qui grauis est respectu
cōtentoz in sinistra ponderosior sinistra et per
hoc nō fuisse statura cordis equalis Recōpen
sant ergo nā grauitatē sinistri uentris grossitu
dine suā sbe. Et dicit factus fuit ē solidioris
sbe qz in eo sanguis quertur in spirituz cuius
cōuersio nō fit nisi a caliditate fori. Caliditas
autē fundata in sbo dempso et solido reddit for
tior. Dixit Haly. 6. de utilitate picularuz qm
totuz corpus cordis sinistri sufficēter duruz et
grossum est cū spūalis uentriculi debēs esse re
gimen qd uero in dextro subtile et molle ut fami
liariter se hēant materis alterutrz siml' et epar
p rectuz opetur cor. spū eim grossiori quineri

tunica melius fuit. Pondus enim est qui fit dext-
rui uentriculus sanguis opabilez mollez habere
sinistro. Si enim eundem uentriculum simul quidem
grossus simul aut et sanguis plenus non oparetur
omino itaque ad illuz totuz cor conuerteret. nec aut
ex eo quod leuiori me grossior molles circumappo-
sita est. grauiori aut leuiori equi repes ex abab
pub⁹ cor factu est. Et ex hoc quia nulluz liga-
mentuz adiacentib⁹ copleret. ipm in declinabile
et non repens semper pmanet pendens in medio
pacardiz. Et hui. dixit. dexter uentricul⁹ quod
comprehendit grossuz graue et sinister subule le-
ue contempata sunt ambo latera cum attenuatione
uentris qui comprehendit graue que tamen sub-
tilitatio non caret soliditate et firmitate. Et respo-
dit uentris sinistri. Et ideo subdit hui. et pprie
qui securatur resolutio cum resudatione aut ex-
tatione pppter grossitudinem meatuz. Et tempa-
ta sunt etiam in grossando uentre qui compre-
hendit subule. Et propter quod ingrossat paries
postius est uis. i. uenter qui continet subtile stri-
ctus. Medius aut uenter in dispositione carnis
inter predictos medius tenet. Unusquisque aut
duoz uentris dextri. i. sinistri habet orificia
duo quoz unus est matius altero. Et dextri quid
uentriculi orificiu matius est situm ex parte epaul
et orificiu uene magne contactus epaul. Et est
matius quod per ipm cor trahit ab epate sanguinez
et per ipm etiam ipm sanguinem expellit ad epaul
Et sic ad omnia membra elaborat et melius dige-
stum licet non totum quod partem eius mittit ad si-
nistrum uentrem et pars etiam eius mittit ad ple-
nes pro nutrimento eius. Et supra ipm orifi-
cium sunt pellicule tres dicte hostiola apientes
seu se dilatantes in hora introitus sanguis in cor
que aperunt ab extra uersus intus. Et deinde
clauduntur clausura conuenient quod non perfecta.
Et h ideo quod per ipm orificiu debebat etiam san-
guis expelli ex eo. Et secundum orificiu dextri est
orificiu uene conueniente ad plone portantis sibi
sanguinem nutriturum ipz. dicta uena arterial uena
dicitur quia non pulsatur arterialis quia habet du-
as tunicas ad modum arteriarum. Et hoc id quod por-
tat sanguinem subtilez caliduz coheret ut non exa-
let nec extra eam resudet. Et etiam ut non fran-
gatur uehementi motu plonis et cordis. Et ha-
bet h orificiu tria hostiola seu pelliculas que ex
opposito hostiolozum supradicti orificii aperunt
s. abintus ad extra. et claudunt pfecta clausu-
ra ab extra ad intus. Et hoc ideo fuit quod per hoc
orificiu cor solum expellit et nihil attrahit. Et
militer in sinistro uentre sunt duo orificia et sunt
magis uersus radicem cordis quod orificia dextri
Et unus est profundus altero et est illud a quo ori-
etur arteria adhorti per quaz transmittit sanguinem
et spiritus in omnia membra. Et hoc etiam habet
tres pelliculas seu hostiola que sunt ualde depa que
perfecta clausura claudunt ab extra ad it⁹ et apert
ab it⁹ ad extra. 2^o est orificiu a quo pcedit arte-
ria que se configit in pulmonem dicta uenal. dicitur
enim arteria quod pulsatur. Et dicitur uenal quia
est unius tunicae tantuz sicut uena que non habet
in se quicquid rez calidaz exalantes. per eas eiz cor
attrahit aere et et per eam expellit fumos capino-
sos et in hoc orificio sunt duo hostiola ut uoluit
Gal. 6^o de utilitate pliculaz que pfecta clausura

non claudunt. Quer. tñ pmo collz. dixit quod est
tñ una pellicula apiens se intus et extra et hoc
orificiu est magis eleuatum ne per ipm spūs ex-
pellat quā mittit ad membra. Medius aut uen-
triculus seu uenter non habet orificia a dextro
cor tendentia sed per ipm transit sanguis ad extro
ad sinistru in quo transitu disponit et subulat
ut ex eo fiat spūs in sinistro. dilatat enim. Et
hui. uenter iste medius cum dilatat cor et con-
stringit apud longitudinem eius. i. eiz cor constrin-
gitur. cum enim constrigit elongatur sicut est dila-
tatur decurtatur. Non aut generat spūs in medio
uentriculo cordis ut ita quidā putauerit per modum
constrictionis sanguis in eo sed generat in sinistro.
Unde hui. pmo de uirib⁹ cordis. Aut crea-
uit deus ex coactantib⁹ cordis sinistraz ut eēt
armariuz spūs et minera generandis ipius. Di-
xit Gal. 6^o de utilitate pliculaz. Quia pliculaz
cordis non est eadez utilitas. que enim sunt fin ba-
sim uasop explantatiōi retinent. que hō sunt al-
terutra ab hac usqz ad inferiores finē uelud coste.
quedaz generandib⁹ uentriculoruz sunt. Peru-
uero est in corde per quē sentit et ate cereb⁹ genera-
tionē quā spūs gignitur spūm in corde pū-
genito generant spūs hūtes oēm uirtutez. hic tñ
neru⁹ postea conuenit cum neruo descendente a
cerebro ad cor per quē cerebro genito mittit ab
ipso spūs sensitiuus ad cor. Dixit Gal. 6^o de
utilitate pliculaz. Cor nāle hūis op⁹ pauci simis
indiget neruis. Cum enim nullus actus aialis sit
cordi commissus tot neruis idigit quod alioz uisce-
rum unusquisque. Est enim modus similitudinis iplan-
tatiōis et magnitudinis neruoz quod fin epaul et renes
et splenez iplantatiōi et magnitudini neruoz cor-
dis sed illis fin tunicas eoz sensibiles deriuatur
nerui. fin aut corpa eoz non adhuc est aprie uide
eos deriuari ita ē cordi quod ideo factum est ut
oia hic sensu aliquo preciparet et non foret sicut
omnifariam plante. De uena aut cordis dicit
in sequenti hūone eiz tradent dispoēs epis. hic
aut tñ dicendum ē quod a uena chilis iuxta cor ori-
tur ramus qui circa radicez cordis quasi circu-
lariter spgit a quo ramo plures alij rami oriū-
tur quod in sbaz ipi⁹ cordis dispgunt portantes san-
guinem nutriturum ipm. d. artariuz aut cordis dicit
inferius capitulo de anothomia ipsaruz. Dixit
hui. in corde quozdā aialuz magni corporis
sicut elefantuz bouū et ceruoruz reperit os deli-
ue ad cartilaginē. Dixit gal. comensurata est
creatio cordis cum qzitate sufficienti non sup-
flua ut non sint simul in ipso superfluitas et gra-
uitas et magnitudo quā ex ipso ē origo arteriaz
et suspensio ligamentorū que nimis grauasset si
fuisset extendens magnuz. fuisse uero id compe-
tentis mensure fuit ad fortitudinē eius propter
continētaz bonā et bonaz unitatē spūz in ipso.
Non. n. dispergunt in ipso sicut si fuisset ex-
dens i magnitudinē quod fuisset causa debilita-
tis ipi⁹. Et ppterca aialia que respectu sue mo-
lis habet cor magnuz sunt timida. Dixit Quer.
in suo de corde. Omne animal habens cor mag^m
supra re sui generis ē timorofū quā uie sunt am-
ple et locus cordis ē magnus et calor cordis pau-
cus sicut accidit in quodam animali quod ē siue
gatto. Et omne animal mediocri cordis ē audax
Et dixit. Animal habēs magnū cor et calozē

multus non est multus pingue eo qd calor cordis
multus per vias cordis exiens amplas confuit
supfluitates illius animalis. Et omne animal
pui cordis contrario modo se habet. Aut. quoq;
dixit. Si aliqua animalia sunt magni cordis et
cum hoc sunt timida sicut lepus et ceruus tunc ca
in hoc e. quia calor eorum e paucus et exucatur
ex eo res plurima quare non calefacit ea itegre.
Et illa que sunt parui cordis et cum hoc sunt au
dacia ut ancipiter ideo sunt quia caliditas i eis
e plima et cohartat et fit uehemens. Et sedit
Auric. uerum illa que sunt audacia sunt illa que
sunt magni cordis. Super quo dicto dixerunt q
dam textum ee corruptum qd contrarius dixit ut
supra Auer. et contrarius dixit Aris. 3. de pibus
aialium. Et debet dicere textus parui cordis.
Quidam autem dicunt textum bene stare eo qd i
pluribus magnitudo cordis e pporzionata sue
caliditati. ita qd in pluribus cor ita e magnum si
cut e calidum. Et sic uidetur inuere. Et in caplo
de signis cordis qm in paucis appareat oppo
situm. Et aliqui dicunt qd animalia qm ad
spem aliqua possunt ee magni cordis et frigida et
aliqua e. tñ rone inditui in omni spene cor
magis est calidius paruo. unde cor leporis ma
gnum e calidius corde leporis paruo. Et dicunt
non sunt etiam excedentis qntitatis qm magna
illa qntitas sanguinis et sps non omni uice ge
neratur i corpore nec omni uice reperitur i cor
de ymo utplm cor e sine i qntitate qd si fuisse
magis remanet et qantitas e uacua et h successis
i debilitatem ipsius. Cuius signum est qd natura
pndit de additamentis cordis sicut patebit ut
reporis exuberantis qntitatis sanguis et sps re
et pent qd supfluerit cōcauitati cordis et reporis
nō excedentis qntitatis et nō esset tñ locus
uacuu. Gal. uero 6. de utilitate pnculaz dix
q p m magnitudinē uasoz et orificioz magnum
factus est cor. Sicut aut in hōie cor magnū cō
patione aialium mol' sue qm habet homo de calo
re inato plusq; illa ppter cuius magnā qntitatem
necessaria fuerunt concanitates uasa et orificia
fore magna. Dixit Auer. in suo de corde Qd
aial molis cordis est uelocis capacitatis. Et
duri ecōtrario. Et dixit Aialia subtilis nature
bnt in corde suo subtiles futuraz. Et grosse ecō
trario. Dixit Gal. in libro de cōpendio pul
sua. Cordis corpus. i. lba pinea formis existit.
Et dixit 6. de utilitate pnculaz. Cor nō est cer
itudinaliter spicus s; ex ampla et spica superiori
basi quā caput eius nominat incipies demū pau
lat s; diminutus p modū s; litudinē cauo stricte
et subtile fit in inferiori fine. Et 7. de uuan
tis dixit figura cordis nō est rotunda s; rotūdo
ppinqua. Et eius gradatio fit ut tangēs ossa pe
ctoris sit ps minima cordis stans ut clīpens et
minus ab ossē ledat. Et Auer. pmo coll'z di
xit forma cordis est rotunda ad modū pinee
que i arabico uocat' faria. Est aut cor pinea
lis figure qd tale esse d; omne qd est excedentis
caliditatis s; quib' e cor p m nāq; calidi figura
est pinealis ut flāma ignis ondit. Et e bec figu
ra magis sūlis figure spice unde et magis tura a
nocumētis. Et sunt sic eo qd cusps cordis stat
loco scuti et defendit uentriculos ab occursu in
ossa dura toracis et costas. Et Auer. dixit. 36

dilatata est cor in sua basi ut sit in origine suffi
cientia cum eo qd orit ab eo qd a basi oritur
arterie et uene cordis mō supius dicto ac et li
gamenta qbus cor alligatur. Et ista pars que
est basi dixit Auer. est altior. i. pndior uer'
dorsus ut sit longinqua ab appodiantōe sup ossa
pectoris et nō ledat eas tactus eorum. Et alia
ps eius. i. cusps uel conus subniliata est sicut
illud qd aggregatum ad punctū unū ut sit illud qd
ledat tactu ossium pectoris minor pium eius.
Uel est altior dicit quidaz qd ipsa est maior
et iō locata in apliori loco mō clibanū siue cōca
uum pectoris est magis amplius in supiori q; in
inferiori ubi tangit dyafragma. Et facta est cus
pis cordis dura plusq; basi ut sit minus pata
ledi a dictis ossibus. Et basi ad cuspidem qda
ta est figura ad pineam idest ad modum pinee ut
ingentosa fabricatio inferior et superior sit bo
na et non sit in ea supfluitas. Dixit gal. 6. de
utilitate pnculaz. Medius in tota spacio sitate
toracis cor posuit natura hanc regionē ydone
am ad infallantiaz si mul et az que ex toto ploe
equi reptates refrigerationē adinueniēs. Et
dixit estimant autem quidaz non i medio certum
dinaliter sed in sinistris magis quodāmodo loca
tum ee cor decepti ppter illū qui pcepit sedz si
in straz mamillā pulsus sinistri uentriculi qui est
oium arteriarū principiz. Sed e alius uentri
culus ad concanaz uenaz in dextris parib' cū
ppter qd non in sinistris totum sit uasū s; i me
dio certitudinal' existit non solum diuisionis q
e scdm latitudinē s; etiam altiaz diuisi et que ad
pnditaz et que ad longitudinē toracis. Quan
tum. n. spondiles distat a corde a retro tñ ab an
pectus. Et qm clauas a sursum tñ ab inferi
dyafragma. Et ppter hoc in medio scdm om
nes diuisiones iacens iustaz ex omnib' parib'
pulmonis facit attractionē. Infallacissime autē
locatū adductū longe ab oibus per toracē et inci
dere futuris. Et subdit medius optinet totius
toracis qd erat tuta regio ei ppter ea qd p m ab
scedit ab incidentibus extrozus et. Que. n. quā
sant et incidunt et ifrigidat et calefaciūt. Et qd
tale aliud aialibus nocet multo prius necesse est
ledere partes toracis et partes pulmonis anteq;
ad aliquod pndictorū pueat. Dicunt quidaz q
non solum i medio toracis lo carū s; sed et i me
dio totū corpus scdm sur suz et deorsum exi
tant' inferiorib' exceptuatis. hntū dicit qd pa
rūper declinat ad sinistrā partē pectoris maxi
me cusps eius. Et proprie reperit hoc i ho
mine. Aris. n. Aris. 3. de paribus aialū. Cor in
alys aialibus scdm medius loci pectoris existit
ubi non magis attinet parti superiori q; inferio
ri non magis anteriori q; posteriori non magis
dextre q; sinistre qm in hoibus aliq; uasū icli
netur ad sinistrū. Et Auer. dixit. cor positū
e i medio medij pectoris qm ē cōueniētior loc'
ei. declinat tñ magis ad sinistrū ut elongetur ab
epate et habeat epar locum amplū. Et ut nō agre
getur totus calor in parte una sed tempe' latus
sinistrū cum splen in sinistro positus non sit ca
lidus multus. Et ut epar minus cōprimat uenaz
concauā uenientē ad ipm p pando ei quēdā locū
Sunt aut quidā dicentes qd qm cor cusps
dem declinet ad sinistrū ut per cuspidē magis i

sufflet caliditate in parte sinistra. scdm in suaz
basi magis declinat ad dextraz qz dextra po
naltur calidior dz esse sinistra. Et sic dicit ipuz
ee locatum qz basis eius magis eleuata est cono
spius . conus eim magis huius inferius declinat.

Et dicit Auer. qz basis uentriculi sinistri al
tior est basi dextri qm basis dextri descendit mlt
tuz. f. respectu basis sinistri. Dicit Gal. pmo
de coplombus loquens de coplone inata cordis
qz cor est calide et sicce pponis. Et intellexit co
pando cor ad eures. Et fuit qdez calide quia est
gnatius ret calidioris. f. spūs unde primi prima
dixit Auer. calidius quod sit i corpore nostro ē
spūs et cor a quo pcedit. Fuit aut sicce pponis
ut esset bonus cōseruator illius ne mollicie sube
cordis spūs citius exalaret. Siccatē itaqz cor
dis declarat soliditas sbe sue. Auer. aut collz.
2º dixit qz cor est calide et hūide pponis. Et
cōfirmat hoc quidā dicētes eo qz pars carnosa
cordis est aplior spmaticis pibus i pibus ut sen
sus iudicat. Caro aut hūida ē. Et ē cor genera
tius rei hūide ut spūs. Ad hoc dicit qz in
sua coplone inata cor ē caliduz et sicuz ut dixit
Gal. neqz caro fm oēs spēs eius est hūida ut pz
de carne pponis et maxie cordis qz est desiccata
et solidata a multa caliditate ut supra. Dicit
tñ qz coplō cordis qz ad effectū quē facit qz
generat spirituz qui est calidus et hūidus p quē
uita cōstitit et tribuit mēbris et cōseruat in eis
que stat p caliduz et hūiduz dz coplōnis calide
et hūide. Et fortasse ē dicit esse tale rōne san
guis in eo cōtenti qui ē calid⁹ et hūidus. Cō
tinetur eim sanguis in corde dixit Gal. pmo de
coplombus sicut in lacuna quare et sanguineuz
mēbrū a multis denominatus est cor. Quare
dñt qz cor qz ad ppones inataz fm quodaz
actuataz p influentes sibi a cerebro et epe uel n
actuataz fm alios p influentes sibi ab alijs quia
cordi ab alijs non influit tñ actuata a coplone
cōtētoruz in eo. f. sanguis et spūs q aliquo mō
posset dici influens saltem qz ad prem quaz
cor influit super toto est calide et hūide com
plexionis ut dixit Auer. Sed qz ad
pplonē p quā suas tñ facit opōnes p quib⁹ p
ficiēdis pax eguit sanguie r spiritū ē calide et
sicce coplōnis ut dix gal. f. sic ē fm hāc cōfī
rationē Auer. pmi pº Cor i mēbroz numero sic
coruz numerant. Et qz siccitas cordis cali
ditate sui et sui motu continue incrementum ce
pisset ordinauit nā mltā cōtēperāta ipaz et p
bibēta sū cū incrementū. f. cerebz cū sua hūi
ditate. Et epar cū sua ē hūiditate. Et appositū
fuerunt mamille cordi propinque hūiditāt
bus in suis porositatibus et cauernositatibus
plene ut illis mediantib⁹ hūectādo cōtempera
ret siccitates illius. Et cōtēperat iterū pingue
dine supposita nec non etiā spū r sanguie i eo cō
tēntis r aere ab extra attracto qui hūidus ē. Et
dicunt non eguit cor tot reprēmētib⁹ suā calidi
tate qzuis caliditas eius sit maior siccitate i pº
quod ideo fuit qz hūmiditas cōtemperans siccita
tes ē minus actiua qz frigiditas que cōtemperat
caliditates. ac etiam quia multa remissio siccita
tis in corde r pibitio augmenti eius in corde
est magis cōueniēs uite r ut consistat in corde
uita quā multa remissio caliditatis eius. Piaz ca

luditas in corde ad uitaz ē principuz formale.

Et pinde magis puidicaret uite remissio calidi
tatis qz remissio siccitatis. ymo remissa siccitas
eius que posset uocari hūmiditas ē magis pfor
mis uite. Absqz. n. multa caliditate cordis uita
stare non potest sed bene absqz multa siccitate
ymo ut multi uolunt potest stare uita cum tempe
rantia passiuaz cordis. Et sinistez qdez uentri
culus cordis calidior est dextro sicut spūs cali
dior est sanguine. Dixit. n. gal. 2º de pplonē
bus qz ptenus in sinistro calidius est pteno in
dextro. nō qdē extēsiue cū dictū sit dextro ma
iorē esse r plus ptenere sinistro s; intēsiue. Cū
aut dixit Auer. 3º de pibus qz calidissimus san
guis est qui in dextro est pte cordis nō intēsiue
s; extēsiue intellexit. Et qz caliditas intēsiue
sit in sinistro maior qz i dextro declarat expiē
tia. qm dixit gal. in libro de malicia pplonis
diuerse in aialt uino extēsiue si subito di
gitū imposueris in sinistro uentriculo cordis i
uenies tactu maiore caliditate que est in corpo
re aialis. Et 2º ē hoc declarat. nāz sanguis q ē
in sinistro transit a dextro per mediū et in tran
sitū recepit ulteriores decociōz r ulteriores cali
ditates cū in medio disponatur ut quertatur in
spiritū a caliditate forti. Et ppter ea caliduz
sinistri uentriculi citius r fortius imprimit ad
quod adiuuat qz fundatur est in sanguine subti
liore. r sba spūosa subtili. sicut ē sile uidet de
caliditate colere r sanguis. medius aut ueter cō
pat⁹ ad extremos in pōictis medi⁹ existit. Et
sanguis dñ in eo ptenet ppat⁹ ad sanguinē exte
moz tempator existit quia magis calid⁹ qz qui
in dextro r minus calid⁹ qz qui in sinistro. Et
dicunt qz sicut sinister uentricul⁹ ē calidior dex
tro ita consilz ē siccior eo r medius medius tenz

Et dicunt qz spūs qui continet i dextro ē ne
bulosus turbidus qui aut in sinistro clarus lumi
nosus. Dixit Auer. Cor nutrit cum uirtutib⁹
suis naturalib⁹ r cum dilatatōe. quare attrahit
sanguis ad interiora. habet. n. duas attractiones
f. eam que fit per dilatatōē eius r eā que a h
tute sua naturali attractiua. Et per dilatatōem
attrahitur sanguis ad uentriculuz dextroz. Et p
uirtutes attractiua nāles attrahit nutrimentū ad
singlas pteclās eius r ibi appoit loco resoluti
Dixit gal. 7º d inuamētis. Cor nutrit sangui
ne grosso spisso non quidez absolute ita qz nut
atur ex sanguie mlico sed ex sanguie spisso. f. ex
sanguie dextri uentriculi r uenarū in eius sba
disseiataruz qui respectu sanguis sinistri uentri
culi r sanguis arterial dicitur esse spiss⁹. Nu
trimentuz autē quod cor comestuz tribuit sumē
ti dixit ysaac in dicens ē sile. nutrit mēto pueniēti
ex lacertis sumptis i cibo. Est. n. dixit ipse cor
de natura lacertozum. f. in nutriendo. Dicunt
Aristo. uolunt qz in corde sanguis sit pfecte de
coctus r qz attrahat ipm a uena concaua. Et uo
luit etiā qz cor trahat sucum chili ab intestinis
aliunde qz per epar. f. per mediā arteriā que p
tendit a corde per dorsuz r contexti i in misente
rio r non transit per epar quia scdm Auer. nulla
uena oīo reperitur in epare. Et dicunt quidā
attractio sanguinis a corde fit a uirtute eius na
turali attractiua sed attractio aeris ab eo fit a h
tute aeris mediante uirtute pōali. Dixit gal.

6°. de utilitate particularum In corde magnorum aia-
liu reperit os. Et hoc dixit Aristoteles. esse firmita-
te aliq. et sedere cordis et propterea in magnis aia-
libus reperit. In magno. n. torace magni cor pe-
dens rationabilis tali eguit pucula ubi dicitur. n. col-
ligationu pui. na. ad cartilagineu. ad os cartila-
ginosus copulat. ergo in magnis aialibus os e car-
tilaginosus in ualde uero paruis neruo. cartilagi-
nosus quodam corpore. Dixit Auerroes. Apud radices
cordis e membrum sicut fundamentu si le cartilagini
paruu factum ut sit basis firma fixa pp motum
ei. na. os q mouet os q inuicem ut hercat siue af-
figat alicui fixo. Et sup cor quide pingue-
do generat non quide rone agentis cu pinguedi-
nis fcor sit frigiditas seu remissa caliditas q
lis non est caliditas cordis ut supradictu e sed
generata e ppter finem. qm cu sit cor continuu et
nebementis motus ut non superflua incurreret
inde siccitatez fuit gnata super ipsum pinguedo
ut sui uicuositate remolitus phiberet exiccare.

Quidaz in assignat huius. pinguedis cam ef-
ficietiez frigiditate mebroz cu reuoluantur cor-
di. Et cas malez assignat ei fore ptez subtilez un-
ctuofas residentes ex sanguie spisso quo nutrit
cor que facilliter ex cito condensabilis exis ue-
niens ad superficiez cordis frigiditate pctoruz
mebroz in pinguedinez transit que frigida exis
aliquahter et cōtempit cordis caliditatez. Et n
addit in caliditate eius per modu reuerberatiois
eius super ipm qm ista pinguedo est subtilis n
seposita ideo no cōtinet calorez que sequit cor re-
uerberare possit. Inter oia aut aialia. Onager
qui est siluester asinus cor d habere pingui-
m. Ideoqz aial est uelox ad motuz et diu pene-
rans in ipo. Habet aut cor additamenta duo
que sunt qdaz ptes pelliculares apte dilatare et
cōstringi dicte aures seu auricule cordis. De
qbus dixit Gal. 6°. de utilitate picularu. Aures
cordis neruose et cōcaue et explantate ante ori-
ficia cordis exites lapse oēs sunt et ppterea cō-
caue dyastolato corde silitur mebranis dyasto-
lante et augstante sunt uane. Non eim uidetur
magna eorum utilitas aialibus existere. Nomina-
te aut sunt sic no ab utilitate aut actu aliquo sed
a pua similitudine qm de alterutra pte cordis sic
et capiti aialis adiacent aures. Dixit Auerroes. pmo
collz. cor bz additōes duas siles aures et una
constitit ex pte dextra et alia ex sinistra. Et
Auerroes dixit q sunt sup duo orificia introitus dua-
rum mēru. f. sanguis et aeris et sunt sicut due
aures. Et sunt neruosa rugosa mollificata dum
cor pmanet cōstrictus. Et cum dilatat sunt ten-
sa et sunt adinuata ad cōstringendum. i. ipelen-
dum illud quod cōprehendit ad interiora. Et
dixit q sunt sicut due arce recipientes a uastibus
deinde mittentes illud ad cor cum mensura. Et
dixit q sunt subtiliata idest epilia pellicularia ut
sint magis cōprehendētia et melius obediētia
cōstrictioni. Et facta sunt dura. i. solida ut sint
magis longinqua a passione. Et ut dicte fuerūt
facta ista additamenta ut qm in corde esset mul-
tus de sanguie in eis cōtinuat et tūc dilatant. Et
unū qdez est sup orificiu arterie uenalis et aliū
super orificiu uene cōcaue in modum duorum
marsuorum. Non eim fm Gal. fuit creati cor-
tam magnuz ut possit interdum totum sanguine

cōtinere. Dixit Gal. 6°. de utilitate picularum
picordiu. idest capsula cordis q et ali qm dicit
cellula cordis et aliq dyastroma cordis uagina
pāniculus uel operimentuz cordis ex capite ei
prodiens sufficiter ampie deinde paulatim restri-
cta consistit ipsi cordi desunt et ipsa ad quodam
cōcūmē comiscuz. Est. n. uelud capsula quedā
magna aut premi sioris infalax cordi ci resappo-
situz. Distat. n. ab eo multuz in spaciuz inter
ipm et cor reliquēs qtu dyastolaf id sufficien-
ter. Si plus. n. foret noceret toracis amplitudi-
ni que allatidibz spās qui sūt in et rursum ex-
tra scdm respiratōes manz habet. habet aut si
gura sicut cōtēnt ab eo uiscus ita aut et magni-
tudine ut non noceatur in aliquo torax n. coan-
gustaretur ille pdens plusqz os de amplitudine.
Illud aut non habens cōuersionē sufficitem in
motibus grossities aut eius roburqz e qm tan-
gere debebat toracis ossa dura et oīuz molissimū
uiscus. f. pulmonē. Et erat piculus si quide duri-
or fuerit qz nunc sit anxari ab ea pressum et
quassatum uiscus. Si uero melior ipiam pati
ab ossibus. Igitur sicut positio eius est in-
ter contraria ita etiam corporis substantia eius
est in medio extremitatum tanto osse mollior
qto pulmone durior. Dixit Gal. 2°. reborice.
Operimentu quide cor ci resdat quod uagina dē
cordis circulatū e super ipm et ab omni ipz pre-
cludēs eiusqz figura e que cordis rotundū q
dē in suo capite et spici sua basi et extrapositū
a corde sba in tāu ut intersit illis spaciū no par-
uū quo sit cordi locus in quo moueat cōsolida-
turqz in cordis basi uenis et artariuz que ab ip-
so prodeunt et duobus pectoris mediuz sepe-
antibus opimentis. Consolidaturqz in subtili ca-
pite eiusde pectoris diuidentibz pāniculis sba pe-
ctorali. Et Auerroes dixit. Cor posituz e in pācu-
lo solido spisso ualē que uocatur capsula cordis
qui qtu sit in genere pāniculorū in non iuent
pāniculū compar ei in spissitudine ut sit ei cli-
peus et tutamen. Fuit autem diuersū aliorū pāni-
culorū qz datus in tutellam nobilioris mebro.
Et dixit Auerroes. sepanz e cor ab ipsa qtuitate q
dam nisi apud radice ipsius et ubi oriunt arte-
rie. Dicunt in quidaz q capsula cōstigit cor-
di et in radice et in cuspidē eius et in alijs parti-
bus distat ab eo. Et cā distantie e ut dilatez cor
in ipso absqz pfocatioe. Si. n. fuisset cōtinua ei
foret ipedituz cor in motu suo et aggrauaret etiā
per eā. Et i medio distantie capsule a corde cō-
tinet quedā hūditas aquosa ad irroādū cor p
hibenduz exicationē ei a uehemētū motu ipsi
de qua humiditate dicunt intellexit Galienus
5°. de iterioribus cū dixit q si exicez hūditas
cordis animal transit in marasmū. Et si multipli-
cet et supinat incurrit rectigatioe. Quidam
aut alij dicunt q in dicta distātia qtuētur mul-
ti spās qui reseruant ad necessitatē pp quorum
refuatioe facta fuit soliditas sba capsule. Et di-
cunt q in aiali mortuo p suffocationē reperitur
aquea sba in capsula cordis non qz i ea cōtineat
aqueas itas sed quia infrigidati spās cōuersi sunt
in aqueas naturā. Et quidā dicūt in ea contineri
citramqz i dam aqueam scilicet et spumofam.

Capitulum secundum de motu cordis.

Adnes motus spēs repe-

untur i corde.
unde in eo reperit motus altera-

tionis per suā caliditatē qua me-
diante sanguinē ad se tractū cale-
faciendo alterat et in maiore caliditate deducit
qua ē mediante mēbra nō existētia actu calida
calefacit et frigidorū cōtraopacitū algori spūm
quorū cor in seipso alteratur nō par p m uarias
aīe passiones. Et est in eo motus augmen-
ti et diminutōis quēadmodū et in alijs mēbris
existit ut augeantur fm augmasticas etatem et
fm peraugmasticas minuantur. ul' et melius mo-
tus augmētū et diminutōis pprie cordi inest
fm quādā similitudinē ut dicatur augeri cū dila-
tatur et minui cū pstringitur. Et ponit i cor-
de motus generatōis cū spiritū generet sāguis
substantiā puerendo i spiritū. Motus autē
localis manifestissimus uidet in corde fm dila-
tationē et pstringitōnē in quo motu dicunt motus
spico celestis silatur plus omni alio locali mo-
tu. quēadmodū n. in spico motu ē reperire pun-
ctum medius circa qd circulatio mobilis fit ita
et i motu dilatatio et pstringitō cordis ē repi-
re punctum medius a quo incipit motus i dila-
tatione et ad qd reducitur i pstringitō. Et sicut ce-
lesta corpora suo spico motu iflunt in iferiora
et influendo regulant et pstringit ita cor suo di-
latatio et pstringitō motu sup oīa influit mē-
bra et influendo regulat gubernat atqz pstringit
Et nō min' per ipsū eundē motū manūet et gu-
bernat Nam p motum dilatatiois sibi attrahit
sanguinē a pēna uena in suū nutrimentū unde
fouet et restaurat Et attrahit aerem ut p ipsū
alteret et refrigeret Et per motū pstringitūm
supfluitatē fumosā sui calidi nimis intēsiuā
ymo et aliquā suffocatiuā expellit quib' duob'
motibus eius pplet enētatio Attractionē. n. ae-
ris refrigerat caliditas cordis p se qz aer fr-
gid' exis pōtine remittit de caliditate cordis
et exspiratiōe fumī capiosi refrigerat p accidet
inētus cūat res calida qua cūata caliditas cor-
dis refrigerari dicat. Et autē motus cordis
nālis nō qz ad un' rāum partē fiat sicut mot'
leuis in sursum et grauis in deorsus cum motus
cordis sit ad trias partes. Est n. ppositus pul-
su et tractu. qz factus est a pncipio intrinseco.
Quē motum. Ap. in libro de morte et uita dixit
nō fieri ab aliqua cordis uirtute sed ppter mo-
tū ebullitiōis sanguis in eo pcenti. qui cum sit
multe caliditatis actu pntine fm aliquā partem
i spiritū uentōsū resoluūt qui ipm spumificat
exaltatiōē querēs. In tali autē spumificatiōe cō-
tingit ipm turgescētē maiore occupare locū
unde necessario pēs cordis eleuat circūferen-
tialiter et sic dilatat. Resoluto autē spiritū il-
lo uētofo cū sua nāli grauitate cordis partes d'
scēdit et pstringit. hoc n. est uidere qsimiliter fi-
eri in omni humido cui calidū agēs approxima-
tur ita qz ēt sperma aīe aiatiōē hoc modo spu-
mificat et in āpulas eleuat. Et dixit plus qz
qz nō efficit hunc motū cordis aīa xū a nulla
sua uirtute moueat. nō n. a uirtute motiua uolū-
tarie cū nō moueat pcedētib' deliberatiōe cō-

filio uel uolūtate. Neqz pōt per uolūtate cōbi-
beri. Neqz etiā ut notū est fit ab aliqua uirtute
naturalī uel sensitiua. Sit ergo dixit plus qz
qz a natura cui ē aligata aīa que anima nature
alligata ē perfectio spumificatiōis que fit i cor-
de. i. generatiōis spiritū in corde eo qz aīa p ui-
uificatiōe corporis eget spiritū quē ut habeat
regulat calorē spiritū generatē et regulat etiā
ipm spiritū et hoc nō facit per aliquā uirtutē s'
per suā essentiā. Et hoc apparet qz spiritus nō
ē alicu' uirtutis ppiū instrumentū quāuis sit
comune instrumentū omniū et sic uoluit qz nā cui
est aīa aligata sine calor nālis cordis ē cā effici-
ens motus eius. nā caliditas inata cordis agēs
in sanguinē attractū in cor pro nutrimento eius
ebullitiōē causat in ipso. que ebullitiō dū exierit
necessario facit plus de loco occupare quare ne-
cessario partes cordis pntēs illū sanguinē dila-
tatur. Et cū non semper stet ebullitiō. s' qz cel-
set ptingit qz partes cordis pstringitur dixit
ergo apparet qz calor ille per se ē cā dilatatiōis
et peraccēt ē cā pstringitōis. Et dixit plus qz
qz qz motus cordis et arteriarū nō ē pncipaliter
pp attractionē aeris et sanguis in cor sed accidit
aerē et sanguinē attrahi in ipm ne in spumifica-
tione pncipaliter intēta i ipso motu det uacūū.
fuerunt. n. quidā dicentes. Ap. uoluisse motum
cordis fieri a uacuo. Albertus tū magn' di-
xit qz nō fuit hec mens Ap. cū dixit ipm fieri
ab ebullitione sanguinis dilatantis. et constri-
ctio accidit quia semp. in dilatatiōe reigreditur
nouus sanguis et frigidus aer in cor extin-
guens feruorez sanguinis cui' deficiēte feruo-
re et ebullitiōe cor pstringitur. Et dixit plus qz
qz qz mot' cordis sit quēadā terremot' pp
uapores in terra generatos qrentes exitum et
occupātes maiore locū un' terrā morent Et sit
quēadmodū salt' i corpore ex uētofitate grossa
reclusa i substantiā musculorū Et subdit qz mot'
pstringitōis cordis et arteriarū ē nāli qz debet eis
in qz sunt grauiā q naturaliter mouēt deor-
sū Sed motus dilatatiōis eorū ē mot' corpis
grauis i sursum cōtra naturā suā Dixit tū qd
motus dilatatiōis cordis potest dici mot' natu-
ralis bīta pstringitōe ad caliditatē inatā cordis
q dilatatiōē operat Et dixit qz mot' arteriarū
est magis preternaturā dilatatiōis qz motus di-
latatiōis cordis qz sit per caliditatē spiritus i
fluxu i eas et nō per caliditatē inatā et efficiē-
tē eaz. Dixit ergo qz arterie ideo dilatantur
qz replentur et nō ideo replentur qz dilatantur.
Galenus uero in ppendio pulsū. Et dicit.
pimi prima. Et dicit. 2. colligit et omni bus
medicis uisus fuit qz motus cordis dilatatiōis
et pstringitū sit per se a uirtute aīe mouēte cor
dictis motibus pp finē. s. ut per dilatatiōem
attrahat aerē i refrigeratiōis alteratiōē coloris
et i pabulum spiritus et attrahat sanguinē i nu-
tritiōē et deperditū restauratiōē et pserua-
tione et spiritū generatiōē. Et ut per pstringitō-
nē cor a fumis capiosis et supercalefacto ae-
re purificet et spiritus uirtutum delatiōis uni-
uerso corpori deleget ut sit circa ipz cor quare
uniuersa mēbra in esse persistat. Et ista sūta
ē mera ueritas. qd pz. qz pēnes uarietate uirtu-
tis uariat dīspō pulsus pncipaliter et per se si
A.

ent sequit effectus uarietas uariationez cause.

Notus ē n q penes fortitudinē ⁊ debilitatem uirtutis sequit uarietas in pulsu fm fortitudi nē et debilitatē uelocitatē et tarditatē et alias pulsus differētiās. Et q fiat a uirtute sic p batur qm illa operatio d3 attrahi uirtuti p quaz attrahit sic b qd nō illud et sitz per quā retinet et expellit sic hoc quēd nō illud attractio n. de terminate rei ac retentio ⁊ expulsio nō d3 attri bui nisi uirtuti. Sed sic ē nā in dilatatione cor dis attrahit determinatus sanguis a uena ⁊ caua et nō attrahitur spiritus si mul cū sanguine i ea exis et attrahitur determinatus aer a pulmone ⁊ non capinosus fumus in pulmone existens. et in cor dis pstrictione expellitur aer supercalefactus et nō ille qui per dilatationē immediate precedē tem attractus fuit sed qui an illam et expellitur etiam cum illo aere et ualde paucō spiritu fu mus capinosus multus. Et expellitur etiam multū de spiritu et sanguine digesto bono ad membra et pax ualde de aere et fumo capinoso Et fit ista expulsio p determinata locē ut fum⁹ capinosus et aer calefactus p arteriā uenālē et spūs et sanguis bon⁹ p arteriā adorti quare uir tuti debet attrahi q attrahatur et q retinet ⁊ q expellit. Neq3 pū d3 i q finis taz magne bo nitas ⁊ tā eximie utilitatis fiat nisi a hūte di spēsante et gubnate corpus q est uitalis uirtus.

Et nō ē putandū q fiat ab ebullitōe siue spu mificatōe aut spumificatōis ruptura et uelut a casu et ut ptingit motus aial⁹ ⁊ suauit⁹ et gubna tu⁹. Et indecēs est cogitare creatorē motus aialis ⁊ suauitatis pserum pfectoz. motui qrigē tiuz subiectisse. Dixit Al. i. de caus motus aia lium. Dico in uolūtariuz motus cum qui cordis et q pudendi. Multoties n. appone aliquo nō tū intellectū mouet. Et nō uolūtarios aie mo tus dico sompnuz et uigiliā et respiratiōz et cō similes quoz nullus dñā est simpliciter fatālia neq3 apertus. Nō. n. fit motus cordis ab aia si ue eius uirtute euz pūto deliberatōe et uolūta te quare restat q motus cordis sit naturalis fa ctus a uirtute naturali illa que 2^o medicos ut talis uocatur nō aut illa que secundū eos uocat naturalis cum nō fiat cū aliqua specie uilloruz illius sicut fiunt motus naturales facti a uirtu te naturali fm medicos. sic nec ē pūles motus mēbroruz sicut cū uillis ut motus cerebri dila tati⁹ ⁊ pstrictionis qui ad pūtem finē fit mo tu cordis. Et ridiculosū quidē esset si dice ret uirtutē mouere illos lōgitudinales cordis ut attrahat aerē cuius attractio maxime querit i dilatatione cordis. bñ tū ptingit in motibus cordis illos ei⁹ moueri ad motū totius qui n fuerit creati ut per eos pplerent motus pūcti sed ut per ipsos pplerent motus uirtutis natura liū operantiū i nutrimento sicut per eos pplenē by idē motus i mēbris alijs de quib⁹ intellexit. Quic. cū prima pmi dixit. nullus mot⁹ sit nisi mediābus uillis. Et manifestū quidē ē q cum arteria in suo motu mouet dilatatiōe fm se totā q nō posset dilatari motu uilli lōgitudinali fm se totā cū motus uilli longitudinalis fiat fm oēs pte uilli et mor⁹ qdē arteriā ab eis dē cāis et ad eisdē fines fit ut motus cordis quare de uiroq3 idē est iudiciū. Dixit ergo. Gal. ap

libro de utilitate pulsus. pulsū opans est uita lis uirtus cuius picipiū est i corde. Oppo situm tū huius et q fiat mor⁹ cordis dilatati⁹ et pstricti⁹ a uirtute nālī fm medicos mediā tib⁹ uillis unde sentire galienus 5^o de utilitate pūcularum ubi dixit. Qm ad se iuncē ymū cor dis qui fm longitudinē sunt pueniūt extēsi oī bus alijs relaxatis et segregatis mior fiet lōgi tudo autē uero sit uarieta amplitudo in hoc dyastolat cor totū ecōuerso aut relaxatōe facta fm longitudinales ad se ipsos autē pstrahēbus bus qui sūt fm latitudinē cor sistolat. Iner me dio autē tēpore motus quēl qdaz sit breuis cū ptracto qdēz certitudinaliter corde eis q uis omib⁹ yuulis agētib⁹ tūc et maxime obli quis nā mltuz aduāt magis autē plurimū opa tur sistolē q in ipso uētricul⁹ cordis colligatio nes sūt distice ad plurimū quidē roboris pue niētes sufficiētes autē existētes q pūder. ut itus coarabere cordis tunicas. Est. n. aliq3 mediū ambōz uētriculoz eius uelut dyafra gma ad quod teriant distice colligatōes copulā tes id tēgētib⁹ ab ex utrosq3 uētriculos cor dis q tunica eius nomināt. Qm ergo hec tunice ueniunt ppe diaphragma extēdit tūc lōgitudō cordis confidet autē ad id latitudo quādo uero plurimū segregat amplitudo qdē auget lōgitu do aut sit minor. Et nūq. nūb. ē. n. aliud dyastolare et sistolare cor q uētriculoz ei⁹ am plitudinē ad plurimū distare et concedere pp g agit colligatiōes fortes cor possidet et yuuo rum omne spēs ut indolorose et pmpie ad tres disponat dimēsiōes dyastolat quidē qm atra bere appebit aliq3 uillū circūtracuz uero qm uescendū est tēpus attractoz sistolatuz uero qm excedendū aliquo supfluitatū spētū facit. Et hanc sūtiā pfirmat q apparet d motu cordis il lico extracti a corpore alijs q mouet motu dila tatiōis et pstrictionis mediābus uillis cū in illo nō sit uirtus. Et hui⁹ quidem opiniois fuit Albertus. Dixit. Al. in libro de ispiratiōe et expiratiōe q in alib⁹ sanguinē hñab⁹ est ne cessitas euētiōis caloris i fonte caloris. i. i cor de i cui⁹ refrigeratōez necessarius fuit mor⁹ ei⁹.

Et galienus dixit q de yuamēns. Et simili ter Auicena primi secūda q iste mor⁹ fit etiaz d. perunt i spiritus generatiōe. nisi eniz fieret aeris attractio in cor nō fieret spiritus genera tio p segregatiōz sumi capinosi a spiritu b⁹. qui expellit mediāte aere attracto cui admiscet. Et galienus dixit in libro de malicia hancul⁹. Calo rem qui est in sinistro uētriculo cordis et in ar terijs non solum nutiri ab aere influente per hanculū neq3 etiā per aerē influētes per corpis poros qd mostrat per id q accit in suffocatiōe matricis. Et patet in aialib⁹ mltis nō habēb⁹ pūonē quoz calor inat⁹ cū sit modicus nutrit ab aere influēte per poros. Querunt tū quidā si aer attrahit p arterias per poros puenit usq3 ad cor. Et si qdē expellit a corde puenit p to tā arteriā. Quibus rñdetur possib. le est eē aerem dictū per arterias attractū fm aliquaz ptem puenire usq3 ad cor. Et pūmilitar ac rē a corde expulsū fm ali q3 pte puenire usq3 ad totā arteriā. Sed tamen nō qualibet dya stolat arterie aer attract⁹ puenit ad cor nec in

qualibet sistole aer cordis puenit ad totam ar-
teriam sed in pluribus attractionibus puenit illud fie-
ri et pluribus expulsiombus nec unus aer ipe
dilatet aliter qm ipi ad iuncem pueniunt. Et si puenit
aer attrahit ab arterijs ad cor tēpore quo diastole
habet tēpore quo sistolat i quo tēpore cor di-
latat et recipit. Et similiter aer expulsi a cor-
de nō puenit ad totā arteriā tēpore quo cor si-
stolat s; tēpore quo dyastolat quia tūc recipit
a corde et ab extra ymo eūa et a nemis ppter
predicta an cor et arterie sibi iunces uniformi-
ter mouent et pulsent ita q; corde dilatato ar-
terie dilatent et eo stricte strigant. Et rēde-
tur q; in corpore simpliciter sano cū cor dilata-
tur omnes arterie stringunt. Et cū strigitur
oēs arterie dilatant. Nam cum cor dilatatur reci-
pit ab oib; arterijs. Et cū strigitur insinuat
in illas. Si cum cū strigit cor nō insinuat in
arterias daretur penetratio diētionis q; efficit
i eo plura corpora sūt. Et si cū dilatatur nō attra-
heret daretur uacūū. Apparet autē Nam cū cor
recipit ab arterijs ipse stringunt q; inuicem
Et cū cor stringit ipse recipit et dilatatur.

Et hoc idem dicit ptingere in corpore lapsio-
pportuali et uniformi siue iste lapsus sit san-
tas nūc siue egritudo nūc per eādē rōne. Et i
dictis corporibus uerificat qd dicit. Gal. q;
ex una arteria licet arguere sup oēs. Et qd ite-
rum dicit q; uirtus utalis mouet diuersis mo-
tib; in eodē tēpore diuersa mobilia. s. cor et ar-
terias. Sed i corpore lapsio ego simplr l' ego
nūc lapsio diiformi nō ē necessariū q; cum cor
dilatatur oēs arterie stringant. nec e; sicut ap-
paret de pulsu latez diuerso naz stante multa
diuersitate lateris dextri ad sinistrā cū arterie
lateris dextri dilatant nō est necesse arterias
lateris sinistri dilatari ymo possi bile ē ipas cō-
stringi. nā diuersitas in motu pulsus artariay nō
sola depēdet a corde sed ex diuersitate pponū
repta in mēbris. Similiter ē cōtingens est
unū habere cor frigidū cū egritudine frigida ē
eo et cū hoc pati i cūre a pā calidū tūc manife-
stus est q; in eo artarie cruris nō pulsabunt uni-
formiter cordi suo ymo nec artariy aliy. Nam
sicut dicit Auic. p. 2. ca. de pulsu pponū. arta-
rie nō pulsant ut p eaz pulsus eūctē. pncipalr
calor cordis s; pncipalr calor qui est in eis.

Et q; quis posset dicere. si sic est q; pp di-
uersitate pponū in mēbris artarie non unifor-
miter pulsent q; sūz debet esse in corpore sano
simplr et in lapsio lapsu uniformiter q; in ipis
est ē diuersitas pponū mēbroz suoz. Re-
spōdetur q; nō est sūle et rō est q; cū oia mēbra
pportionabilr se hnt inuicē se et cordi tūc stat
debita cordis pportio sup mēbra oia. Nam n.
oia ordinant cor et artarias pro pportione cor-
dis qd est bene dispositū. Et ideo qd stat
debita pportio stat debitus modus in eis et q;
uariatur pportio uariat et motus. Sciendū
tūc est q; in omni corpore quocūq; disposito ne-
cesse est cū cor dilatatur aliquas artarias cōstrin-
gi et cū stringit aliquas dilatari. Et tales sunt
artarie magne cordi ppinque ut artarie adorti
et uenalis q; cū stringit cor necesse est i pūm
i aliquas artarias expellere. et cum dilatatur de
aliquib; attrahere. Dicunt q; cū cor dilatatur

q; tūc artarie cōstringuntur et cōuerso non
tūc est necessariū q; qd tēpore mot; cordis du-
rat in cōstricōe tanto mot; artariay daret in di-
latatōe nec e; Nam in febribus putridis maio-
ri tēpore durat mot; stricōis artarie q; mo-
tus dilatōis. Nam in febrib; putridis sisto-
les est maior dyastole qm in hys febribus ma-
ior est necessitas expulsiōis uoz calidūrum
q; attractionis aeris cum g; i mēbris sunt su-
per idē spātum in materi tēpore fiet sistoles
quā dyastoles quare alqñ erit q; artaria sisto-
labit qm cor nō dyastolat et e;. Qm g; ga; dicit
q; artarie alternat pulsent cū cor pulsat inelle-
xit qd ad id qd sentit in pectore ex pulsatione
cordis q; sic est q; eodē tēpore sentitur pulsio
artariay in digitis et pūst o cordis in pectus.

Sed cū cor i pect; puenit tūc strigit et elō-
gat et cum dilatatur nō sentit q; decurtat et a pe-
ctore elōgatur cū; oppositū est i motu artarie.
nā cū artaria puenit in digitis tūc dilatatur et
cum non sentitur tūc cōstringitur et a digito
elongatur.

Ca. 3. de pncipatu cordis.

Est membrum pncipale
ymo pncipalius omni
pncipali. Et fm Arist. ipius so-
lus ē in corpore pncipale. Et oia
alia mēbra sunt sibi deseruētia aut pparorie
aut delatorie. Ipū n. dicit Arist. ē primo gen-
tus primo nūes et ultimo moriēs. qd patet q; si
ab exercitatio subito aiali accipit. moueri inuēi-
tur dilatatur et stricte ut supra. Est. n. cor si-
bi ipi sufficiens ex se sed omnia alia mēbra idē
gent eo et per hoc dicitur mēbrum tribuens et
nō suscipiens pūm p. Cor quidē simplr
ter mēbrū suscipit ab alijs. Nam n. suscipit quid nō
pūm datum ab eo sed qd suscipit subit pūm
quid q; taliter uel taliter permutatū sicut nil re-
cipit a sculptore qui massā aureā illi datam su-
scipit caracterib; uel quomōlibet aliter sculptā
uel insignitaz. Et est cor super oia mēbra
corporis rex et ideo ut supra in medio corporis
locatum dicit Auer. 2. colliget. q; hic ē locus
regis ut sit regimē eius pportionalr equaliter
omnibus suis circumferētijs. A medio n. facili-
us et comodius imprimi super oia extrema et
ipsū ē in medio diligentius custoditur. Un-
de dicit Auer. in suo de corde. Omne mēbrum
susceptiū ē lesionis ppter cor et hoc ostēn-
ditur rōne qd ē pncipaliū uite. Est. n. pncipaliū
distributōis calidi naturalis et spiritus sine ca-
lidi spumosi super toto. Unde et 2. colliget
dicit Auer. cor ē mēbrum cuius ppo cōcat oī
bus q; h mēbrum cum est tēperatum pro maio-
ri parte sunt omnia alia tēperata q; dator ē oī
bus pponūis qua agunt et patiuntur et adhuc
qm erit cōpō aliorum distēperata sicut cōpō
epatis ē possibile cōpōne cordis nō ē distem-
perata p colligantā ipsius ad mēbra. Et de
pncipatu eius apparet maxime q; p sedes est
aie et i quo 2. Arist. ois anime uirtus inuēia-
tur et radicatur et cordis solus ē pncipalr aie
instrumētū et eius delatorie uirtutis. s. spirit; ge-
nerationē facere in ipso. n. spirit; tanq; i arma
A. 2.

ris cōtinetur in ipso naturalis calor custodi. q^o
mediāte uita mēbris tribuit et eis seruat. Cū
q^o sūt mēbra corporis aīalis una multitudo a
creatore bñ et ordinate q̄stuit et in omni mul
titudine bene ordinata sit iuenire unum p^m ad
qd oīa alia ordinant ut per oēs tales multitudi
nes discursus insinuat erit q̄stui et i multitudine
ne mēbrorum corporis aīalis Dixit A. in li
bro de cā motus aīalium eximandū est q̄stare
ut ueluti erit tñ bene legibus rectā. In ciuita
te. n. qñ semel stabilitus ē ordo. nihil opus ē se
perato monarcha qñ oportet esse per singula
res que fiunt. sed ipse quilibet facit que ipsius
ut ordinatū ē et fiat hoc post hoc pp cōsuetudi
nē. In aīalibus aut hoc idem fit per naturā
eo q^o notū est unūq^o sic q̄stui facere ppri
um opus. Rex itaq^o et monarcha i multitudine
mēbrorum ē cor et regit ordinate multitudines
suā ut hāc et uariat unūq^o mēbrum qd ē ei p
prium habere et facere. Et sicut cor ē oībus
principalius ita ē et dignus et nobilius. Ue
rum dixit. Gal. 7. de iuuamentis. pars sinistra
ipsius nobilior est dextra qñ effectus sinistre
partis ē spiritus et quāto effectus siue opera
tio ē nobili^r tanto agens ipm ē nobile cum. n.
spiritus sit nobilior sanguine sic et pars cordis
ipsū producens erit nobilior parte pducēte seu
melius q̄stui sanguine. qualis. n. ē pportio sū
guinis generati uel p̄nti i dextro uentriculo ad
sanguine generatū in sinistro dixit A. talis
ē pportio uentriculi ad uentriculum. sed ut dixit.
Auer. colligit 2. sanguis stans in dextro est si
cut mā et stans i sinistro ē sicut forma et perfe
ctio. mō forma nobilior ē mā et dicit declarat
sinistri uentriculi excellētia locus eius qñ cū
nētor ē loco dextri qñ locus sup̄ior dignior
ē inferiori. A. autē 3. de partib⁹ aīalium
dicit q^o dexter nobilior ē sinistro qd dñōstrat
postremitas uite et ēi motus i dextro rep̄ta
cū aīal tā moritur q^o experientia bētur i aīali ut
no subito eximerato. Inueniē. n. p̄sto aspiciens
motū in dextro uentriculo cordis eo tā cessante
a sinistro et ob hanc cām ē reperiri i propinq^o
motū in dextro brachio pulsū manifestiores q^o
in sinistro ymo et frequēter pulsū cessante a si
nistro ē ipsū reperiri in dextro. Et hic dixit.
Auer. 13. sui de aīalibus q^o a dextra parte cor
dis multū d sua in emanat in corp^o. Et q^o
sequēs A. dixit q^o nō ualet rō galī quā ipse
adduxit. 7. de iuuamentis ad ostēdendū q^o ē q^o
uita et motus ultimo remanēt in dextro que est
inhabilitas partis sinistre ad motum propter
duritiem sui et soliditatem. maxime quando
tam uirtus debilitata est dextra. uero est ad
motus bilior pp sui molities quare ad ei^o mo
tum pua sufficit uirtus. Itaq^o dixit q̄stator or
gana in ac^o ordinatū tanq^o in finē p̄prium et
nō ei^o fistula. n. apponit fistulatoz et nō fistula
toz fistule ut dixit A. 4. de p̄bus altus. un
cū nā p̄dixerit organa in pte dextra talia q^o in
eis motus cū uita p̄o ultimo remanere et nō in
sinistra. pcedēdū est dextrā pte nobiliorē esse
sinistra nā si nō nā eaz nō talz ordinasset Et
q̄firmatur dixit ipse nobilitas dextri uē. rēculi
eo q^o est p̄o sinistro tēpore et est prius uiuens.
factus est. n. dextre ad attrahendū id qd ad luy

struz mittit ut a sinistro sang mēbra infusa. ut
mō attractio dignior est expulsiōe. Et dixit
cōciliator q^o q^o dextrū dignius est sinistro ideo
quinta ps pulmonis que uirtū est media ad la
tus puenit dextrū ut sit et quasi culcitra et stra
mētū ut firmitas uene ample. a. n. 7. de
iuanētis aut dextrū cordis pp pulmonē factū
est. s. ut illi tribuit alimētū. Et rursus dixit
q̄stator declarat nobilitas dextri q^o in aīalib⁹
suffocatis nihil sanguis in artarijs rep̄it s^o so
lus in uenis qd nō euenit nisi uirtus regitua
totius cū spū et sanguine totis exiit bus in arta
rys suffocatis tēpore retrahit ad cor tāq^o ad
arcē et p̄transiunt by per ipsius p̄ter p̄forat. n.
mediū uentriculū utrūq^o in dextrā pte tāq^o in
eius refugū. Itaq^o spūs qui in sinistro ē dī
xit q̄stator nobilior est eo qui i dextro q^o sup
excedēs est i caliditate et siccitate et forma spī
rit^o in dextro uentre firmatur cū spūs et sanguis
sit ibi p̄m^o et q̄statur et nō adeo qualitati^r
ut i sinistro uñ sanguis dextri p̄portionē bilior
ad sanguine sinistri. Et subdit q^o dextre uenter
cordis principal^r pp ipius esse et istū sinist^r
uero magis ut per cū uita mēbris ipellat. Di
cunt tñ cor p̄p̄us spūs tunc sumit pro corpū ē
ita eius tāq^o p̄ter hoc q^o includat aīas tunc a qui
busdā auctorib⁹ uocati est ramus. spūs uero ra
di. x. Sed si sumit p̄ter includit aīas tunc cor dī
et est radix spūs uero ram^o cum in ipso et ab ip
so genereur.

Cap^m 4^m de anorhōmā artarij.

Arteria ē mēbrum cōst
mūle simplex sp
maticum mediocriter durum et
mole neruoz cōparatōe et dixit
galien^o i libro de differētijs pul
sum q^o ē mēbrum cōcūm alterius q̄ntitūz
scz spiritus et sanguis. Et dixit Auer. c. p̄m^o
prima q^o orius artarij ē a sinistro uentriculo
cordis et nō a dextro q^o dexter ē magis propin
quus epati et cor bēi atrahere ad epate sāguinē
per uenas que dēiuerunt epati. A sinistro itaq^o
uētriculo dixit Auer. c. dūc oriuntur artarie
artaria uenalis et artaria aduati et sunt in
longitudine extēse et sunt i sba sua neruose et li
gamētale. ad q̄pōz. n. cap ueniunt illi neruosi
et ligamentoz i tota tñ p̄pōne p̄dominant uil
li ligamentoz q^o fuit necessariū artariā eē dem
plā q^o habet q̄ntē spiritū et sāguinē subtilem
et fuit necessariū eā eē pauce sēlationis ne in
q̄ntia motione dolerēt. S. uñ. n. dixit Auer. c. dūc
mēbra habēna motiones dilatādo se et q̄strigē
do et hic ē q^o unum mēbrūz motūz supra muscu
lūz facit dolorē qd tñ motūz supra artariā non
facit dolorē pp diminutam sēlationē artarie
Et dixit. A. 3. y. uene pulsantes et sunt arta
rie creatē sunt nisi una eaz habētes duas tūc
cas et unaqueq^o tunica dixit Auer. p^o colliget
ē similis alteri nisi q^o textura interioris tunice
tēdit in latitudine et iste sunt fortiores et textu
ra exterior tendit in longitudine. Et dixit.
Auer. c. tunica interior facta fortis. cū ipsa sit ob
mans percussioni et motūz spūs forū cu
aus iēndūz cōseruatio custodia et fortitudo

tunica uero exterior rara ē et mollis similis in
hoc tunice uene nō pulsant. Et dixit Aue.
q̄ artarie create sunt ut cor enēret et fumosus
uapor. s. et aer supercalefactus; i co ab ipso
excludatur et spiritus. s. et sanguis subtilis
i corde digestus mēbris corporis distribuatur
quib⁹. s. spiritus et sanguine mediūb⁹ mēbris
uita deferret. Artarie quoq; cū dilatant reci
piunt tria corpora. unū ab extra. s. aerē per po
rositates corporis et suas et duo a corde unum
simplex. s. spiritus et alter cōpositum. s. ex fumo
capinoso et aere calefacto. et insuper recipiunt
a corde de sanguine subtili et alio de sanguine
menax a uenis eis p̄uincis sed q̄ p̄stringunt
expellunt duo corpora. s. aerē quē attraxerūt iā
calefactū existētē licet nō totum et fumū capio
sus cū illo aere permixtū ad extra corp⁹. Et
cā quidē quare spirit⁹ uitalis i p̄stricōe arta
rie quā expellunt predicta duo corpora non ex
pellit sū cū ipse ē q̄ mor⁹ artariay sit a hūte
regulāte et sepante nocitiū a iuuatio i q̄ sepa
rāte iuuatiū retinet nocitiū hō expellit et p̄e
iuiatiū alteri trahit. Et Ap. q̄ dem uoluit
q̄ spūs nō moueat per p̄uincas artarie s. so
lus sanguis per eam mouetur. spūs uero solum
ad mēbra mouet p̄ corpulētā artarie. Ysaac
autē oppositū uoluit. s. q̄ moueat per p̄uincas
nō per corpulētā. Nam spūs dixit ysaac sub
to mouet et p̄cedit ad mēbra et puenit ad ea cū
quietate et claritate sua. Aue. autē p̄ p̄ inuit
q̄ et per p̄uincas et per corpulētā mouetur.
Et ostendens Gal. 16. de utilitate p̄uincay q̄d
et per quas artarias spūs uitalis mouet ad cere
brū dixit q̄ alie sunt artarie mediantibus qui
bus uadit spūs uitalis ad cerebrū absq; rete mi
rabili in quib⁹ hōis inuit q̄ nō totus spūs uita
lis qui uadit ad cerebrū puenit ad rete mirabile
s. solus ille ad ipm puenit qui debet postea i ce
rebro effici spūs aīal⁹ et per illas alias uenas
trāsit spūs uitalis ad cerebrū dāns eis uitā qui
nō efficiat aīalis s. remanet uitalis. Et dixit
Gal. 9. de utilitate p̄uincay q̄ in uenis pulsant
bus sanguis et spūs sunt calidi s. qui est i uenis
pulsantib⁹ sanguis calidus est et subtilis prim⁹
nature sumi. spūs autē qui est in nō pulsantibus
modicus est et nebulosus. Et dixit in libro 3.
in uenēto hanelitus q̄ sanguis in artay ē duo
bus modis uno q̄ per uenas mesaraycas non
transit totus succus hūidus cū ad epaz sed et
pars mittit artarie cū dā p̄cedit a dorso et nō
transit ad epaz sicut oēs testātur qui de anetho
mia scripserūt. et subdit amplius artaria et ue
na sū sunt in toto corpore p̄terq; ut ait Ap. in
epe et splene. iungunturq; adiūctē cū bñdā pell
ent in quibus sunt uene subtiles per quas uenaf
ad artarias excolatur liquidus sanguis. Et
Rabi dixit in prima p̄uincā. uene pulsantes et nō
pulsantes uicine sunt adiūctē. Et forte uena
pulsantis tangit nō pulsantē. Et sic i totū corp⁹
accedūt ex primis locis sibi et semp iuuenes ue
nam pulsantē sub nō pulsantē excepto solo ce
rebro ad q̄d pulsantes ueniunt ex supius ut sit
motus spūs ad supiora uelox et nō pulsantes ac
cedunt ad ipm ex inferius ut fluxus nutrimentū
ad cerebrū uelociter fiat. Et dixit Gal. 1. 6. d.
utilitate p̄uincay ut ibidez ponitur a Rabi uene

pulsantes totū corpus sunt penetrabiles ad
uenas nō pulsantes recipientes adiūctē sangui
nē et spūs per inuisibiles meatus strictos. Di
cunt. n. quidā q̄ uene et artarie hñt in corpore
pietē cōez fixuras quas dā hñt. suntq; i medio
fistulay istay meatus angusti per quos excolat
ab una ad alias et meatus isti in morte al⁹s non
appent pp̄ frigiditatem stantes quasi obtusi et
hoc est cā quare uena uel artaria uicifa totus san
guis totius corporis emanat tam qui est in uenis
q̄ qui est in artay. Et dixit Gal. in libro
de uenēto hanelitus. scire oēs q̄ nō solū a ue
na epatis ymo et ab artaria sūt meat⁹ quidā ad
renes. Dixit Aue. p̄m prima a sinistro uē
triculo corporis due exeunt artarie una ad pulmo
nem uadit et in ipso p̄uincat p̄terea q̄ aer attraba
tur et sanguis qui pulmonem nutrit a corde
ferat q̄ transitus nutrimentū pulmonis est ad
cor et a corde uadit ad pulmonē et huius partis
origo est ex p̄uinc cordis subtiliore et ubi uene
ad ipm penetrant quicūq; hñt unā tunica ē ab
oibus alijs artay diuersa et pp̄ hoc uocant ipas
artarias uenales. arab uero dixit Aue. uocant
artaria taburidi. Sūt autē ex una creata tunica ut
sit mollior et lenior et ad dilatandū et ad p̄stringē
dū magis obediēs et ad resudatōez eius facien
dū q̄ ab ea ad pulmonē resudat ex sanguine i b
tili uaporoso qui sūt pulmonis est magis conue
niens sit apta. s. qui cōplemēto digōnis i corde
iam p̄pinq⁹ sūt et nō est ei necessaria sup̄fluitas
digōnis sicut ea indiget sanguis qui i uena cur
rit uētre hñt. i. cōcūta. Et p̄prie q̄n eius uiri⁹
est iuxta cor et uadit ad ipm eius uirius facile
digerēs et ē q̄ mēbra in quo pulsant est rap⁹. Et
nō timeat cū pulsantē i illo raro si p̄uincat q̄
noceat ei durities. Et pp̄ hoc i corpore ipas
nō tñ durities sūt necessarij q̄n alie idigne
sūt artarie que sunt mēbris duris uicine. Et
hec artaria uenaf in ascedēte p̄uinc p̄e sp̄gē
et i ipso submergit quo iam i p̄es et ramos dī
uisa est. Et cū inter duas hui⁹ artarie ne
cessitates p̄paratū fuerit que attendatur fm fir
mitudinē et lenitatem que fecit ei dilatandū fa
cilē et cōfortandū et resudatōez eius q̄d ab ea re
sudat iuenit q̄ lenitas est ei magis necessaria q̄
sp̄s iustitudo et firmitudo. Et ista quidem arta
ria dixit Alim. minor est altera Alia. n. artaria
que est maior et quam Aristo. uocat orti di
xit Aue. in primis cum ex corde orit
duos transmittit ramos ex quibus maior in
circuitur circumuoluitur cordis et in ipsius
conuertitur partibus et minor resudatur et
in uentriculo spar gīt dextro. Qd autē post
duos ramos remanet cū sepeat i duas diuidi
tur partes una quax et ē maior ad descēdēdū
ē apta et altera ē minor et iō apta ad ascēdēdū
et que ē ad descēdēdū creata fuit in quāitate
sui supra aliā addens q̄m ad mēbra rēdit que sūt
sunt plura i quāitate maiori et hec quidē sunt
mēbra que sub corde sūt posita. Pars uero
q̄ ex duab⁹ ortib⁹ p̄tib⁹ ē ascēdēs i duas diuidit
partes quarū una que ē maior ad partē leuiact
ascēdēdo tendit deī ad partē trāuersat dext
trā donec ad partē lapsā medio similē puenit
que est ibi et i tres diuidit partes quax due sūt
due artarie que subiecte uocant et dixit Aue.
A. 3.

quod uocatur artaria sponit et a dextra et a sinistra
cū duabus ascendit gūdes profundis. Pars au
tē 3^a in torace spargit et i costis primis et i sex
spōdilib⁹ colli superiorib⁹ et i paribus fureu
le donec ad caput peruenit spāule postea ex in
de ad man⁹ pertrāsīt et mēbra. Pars uero mi
nor orbi ascendēs ad partē ascelle uadit et diu
dit sicut pars 3^a maioris partis. Unaqueq³
p^a artariarū duarū que subetice uocatur cum
ad collū perueniūt in duas separatur partes par
tē. s. anteriorē et partē posteriorē et pars ante
rior in duas sequestrat partes. s. in partē oculi
et q^a ad linguā rēdit et ad musculos oculos qui
sunt ex musculis mandibule inferioris. Pars
uero que manifestatur ascendit ad illud qd ē co
rā duab⁹ auribus et ad musculos tīporū et per
trāsīt eos postq³ multos reliq³ ramos et ad ca
pitū cacumē tendit et obuiat sibi dextre extre
mitates cū extremis b⁹ sinistre. Pars ue
ro posterior in duas diuiditur partes quarū
minor plus ad posteriora eleuat et in musculis
qui i capitis sunt q³ inq³ iuncturā spargit ex
qua ē q^a ad basim postremā cerebri tendit i
foramen ingrediēs magnū qd ē coram dorrez
laude. Maior uero corā hoc foramine petroso
ad rete ingreditur ymo ex eo textitur. text⁹. s. ex
uenis in uenas et tunicis super tunicas et rugis
super rugas itā q^a nemo ex eis unā solā aprehē
dere possit nisi cū aliā q³ unuātā et cum ea ligatā
sicut rete. Et spargit ad anteriora et ad poste
riora et ad dextrā et ad sinistrā et uadit per to
tū rete. Deinde aggregat ex ea par sicut erat
et format ei pāniculus et ascendit ad cerebrū et
spargit in ipso i pāniculo subtili postea interi⁹
in cerebro in suis uētriculis et in fissach⁹ uētri
culorū eius et ramorū suorū orificia sibi obuiant
que ascendunt quēadmodū uenarū ramorū
orificia nō pulsant⁹. que descendunt nō autē si
mita fuerunt ista ascendētia et illa descendētia nō
si p³pterea q^a illa sunt rigātia et fundētia sāgu
nem qm̄ melior ex sūb⁹ uasorū sūdētū sāgu
nē et rigātium ē ut eorū extremities sint ca
pita ad inferiora habētes sed ista iunamētum p³
stant in dādo spirītū. Et spirīt⁹ quidē ē subtil⁹
ad superiora mobilis et neq³ ē necesse suorum
uasorū capita ad inferiora reducere donec fon
dāt ymo si hoc foret multa inde pueniret effu
sio sāguinis qui eis associat et difficultas mo
tus ad superiora spirītus i eis qm̄ motus spiri
tus ad superiora ē facili⁹ et pp illud qd in spi
ritu exīt de motu ex subtilitate sufficit i eo qd
ex ipso ad cerebrum uadit illud qd ē nocere et
abefacere ip³ et sub cerebro quidē nō fuit ex
tensū rete nisi ut in esido incedat sāguis qui ē
mā et spirīt⁹ qui i eo exiit et p³lomi cerebri
post digōnē silect et deū fm ordinē ad cerebrū
uadit et rete quidē inter eos et pāniculū durum
ē positiū. Pars autē orbi descendēs primum
fm rectitudinē incedit donec super 5^{am} mittit
spondilē cui⁹ situs capitis cordis sitū ē oppo
situs et ibi quidē est pulmo sicut accubatio et
substētātiūz ip³ ad h⁹ ut inte⁹ ip³ et ossa dor
si separationē faciat. Meri quoq³ cū ad hunc p³
uenit locum ab eo ad dextrā declinat et nō fm
rectitudinē trāsīt deū cum pāniculū aprehēsus
incedit eūz ad dyafragmā puenit ne ipm̄ coan

gustet. Et hec quidē artaria descendēs cū ad
quintā spondilē peruenit ad inferiora trabatur
extēdendo se supra dorsū deū ad os peruenit
qd ē albanus. i. ultimā spondilē dorsū et cum ē
in parte pectoris rectitudinē et transit inde di
mittit ramū subtilē parū et dispergit in recep
taculo pulmonis qd ē ex pectore et per hoc re
ceptaculū itellexit suspensoriū pulmonis et pue
nit ipsius extrema ad cānaz pulmonis. Et
ipsa quidē artaria descendēs nō cessat dimitte
re i omnibus spōdilib⁹ per quas uadit et ra
mos qui ad costas et nucā incedunt. Unq³
pirantit pectus due ex ea diuidunt artarie que
ad dyaf⁹ penetrāt et i ipso diuidunt a dextra et
sinistra deū dimitit artariā cuius rami in sto
maco et epate et splene spargunt et ipsius rami
ab epe egrediunt et ad uescā tendunt et postea
oriū artaria que agedegna que sunt in circuitu
minutorum intestinozū et colon uadit. De
inde post hoc tres separantur ab ea rami quo
rum minor remi sinistro p³pt⁹ ē et i ip³ spg³
fascis et i corporibus q^a ipm̄ circūdant et eis
iunamentum prebet dando eis uitam. Alij uero
duo ad duos uadunt renes ideo ut cū eis ren sā
guis aquositates trahat qm̄ mltiens a stoma
co i intestinis sāguinē trahūt nō p³pt⁹. Postea
due sepant artarie que ad testiculos uadūt sed
que ex eis ad testiculos puenit sinistrū et sep
associat que ad renes puenit sinistrū. ymo for
tan est cū nō ē illud qd ad testiculū puenit sin
istrū nisi tū ex rene sinistro et eius quidem que
ad dextrū puenit testiculū origo semp ē ex ma
iore artaria et raro cōtingit ut cū aliqua que ad
dextrū puenit rene associetur. Postea ab hac
maiore artaria due sepant artarie que in uys
uenaz spgunt que in circuitu sunt recti testini
Et rami qui spgunt i meri et i forata spōdi
lū ingrediunt et uene que ad duo uadunt ylia et
alie que ad testiculos uadūt. Et ex istis et sum
ma uas egrediunt⁹ pū. qd ad uulūz uadit p³ter
illud qd notabim⁹ postea et istud est in uiris et
mli⁹rib⁹ et mscētur cū eis uene nō pulsantiles
Post hec maior artaria cū ad finem puenit
spōdiliū diuidit cū uena nō pulsantili que sibi
associat i duas ptes fm sūitūdinē laude littere
grece. 7. Et una p³ ex dextrā et alia sinistrā
quā una q³ sup os albam⁹ equitat uadēs ad
coras. uexitū aūq³ ad coras pueiat unaq³ ipaz
uenaz dimitit que ad uescas tendit et ad sumē
et sibi apud sumē obuiant et i nō notis manifeste
appnt i in cōpletis ipaz extrema iam siccata
fuerunt et radices remātere eaz et ab ip³ diu
dūt rami qui in muscul⁹ spgunt qui super os
albais sūt positi et illud qd ex ipa ad uescam
puenit i ea p³itur cū penetrauerunt ad uirgā et
i p³us restitū in mulierib⁹ uadit ad matricem
et est pū. Due uero ad ptes descendentes in
coris in duos diuidunt ramos magnos filue
strem. s. et domesticū et ramos in muscul⁹ qui sūt
ibi passi diuidunt postea descendit et declinat ex
ea ad interiora ramus magnus inter pollicē et in
dicē et qd remansit occultat et ipē quidē i p³io
pū pedis penetrat tense sub rami uenaz non
pulsantili. Ex hys autē pulsantib⁹ nō associant⁹
sicut due que ab epe ad sumē in corporib⁹ nō
natop pueniūt. Et ram⁹ pulsantili nō pulsantili

si l'is et passatiles que ad spodiū puenit quintana
et ascendens ad labrum et ascendens ad ascellam
et due subterice cū spguntur in reti et in sedina
Et illa que puenit ad dyaphragma et illa que ad
epaz cū suis penetrat ramis et illa que ad stoma
cū et epaz et splenē et intestina uenit et ille que de
mirach uentris descendit et uenit que sunt i osse
alba? solūmō. Cūq; artaria uenit associat nō
pulsatili sup dorsus equitat artaria sup uenana
nō pulsatiles pterea ut ignobilius ambaz sit de
ferens nobilius. In mēbris autē manifestis
artaria sub uena nō pulsatili submergitur ideo
ut sit magis obdopa et magis recta uel tuta Et
sit uena nō pulsatilis sicut clipeus ei.

Cap^m 5^m de egritudinib^{us} accidentibus cordi.

Ixit Galienus. 5^o de interio
ribus egritudines cor
dis aliqñ sunt pp seipm et aliqñ
per alia mēbra. Et autē dix
egritudines cordis qñz accidunt
ei in sua ppprietate. i. ppprie pp cās in seipō Et
qñz accidunt ei per cōitātē ad alia mēbra Et
Serap. s. l'it dixit egritudines cordis qñz adue
niunt ei ex alio sicut egritudo accidēs ei ex sto
maco ul' matrice aut mēbro alio cōicante sibi
aut adueniūt ei egritudines in seipō. Et adue
niētes ei in seipō sunt tres qz aut sunt siliūm
prium aut instrumētales aut solutio cōstitūta.
Dixit Auicena aut sūt cōpōnales pure. i. si
ne materia aut cū mā. Et accidit ei egritudies
cōpōsitōis sicut oplo que accidit in uenis cor
dis et uixit Rasis 7^o cōtinentis aut i orificiis
ipaz et aliqñ egritudies situs sicut est illud qd
accidit ei de coartatōe declināte ipz ad aliquē
locū nō nāles facta ab hūiditate cōpessua con
tenta in capsula eius. Et accidit ei egritudo in
nā cōi. s. resolutio singularis que accidit in ipō
Et dixit Gal. passio pppria cordis aut ē sim
plex et est mala ppo fm p'imus equalis aut in
equalis aut est composita aut apostema. Dixit
Serap. egritudines siliūm prius sunt sicut syru
gis. i. 3^o spēs et bice et generatio p'lonis absq;
ordine et est illa que fit in hora sincopis ex ma
licia p'lonis. Et egritudines instrumētales
sunt sicut almeffare et f'lon et āpa duz que sūt
in pāculo cōtinēte cor et hūiditas aggregata in
eo. Dix de ista hūiditate Auer. collz 3^o gal.
dixit q cor sustinet egritudinē mālez. i. quandā
humiditatē aquosam in suo pāculo generatāz
a qua. s. hūmiditate quando minuitur prouenit
egritudo que uocatur raudi i. consumptio et so
nat in latino liquefactio totius corporis. Et
solutio cōtinitatis dixit Serap. est sicut forā
mē perueniens ad interiora eius. Dix Auic.
Egritudines materiales sūt qz colligit mā aut
i uenis et arterijs eius. aut inter capsulam cor
dis et ipz ex qua mā dīscrasiat cor fm p'lonē
et ad calidūz sicē frigidūz l' hūmidūz. Et
hec mā in dīctis locis collecta ut p'm ē hūmidū
tas que multociēs ibi colligit et multiplicata co
artat et impedit cor a dilatatione sua et suffocan
do interficit. Et qñz colligit mā in porositatē
bus cordis. Dixit Auer. ubi supra accidētia
que superueniūt cordi sunt sincopis cardiaca et

tremor et ille qñ exenit uirutes pulsatiles a
sua mā. Et dixit Ailū. Erit mala ppo non
mālis sicut in febre enca. et aliqñ mālis sicut
qñ recipit sanguis qui ē in eo aliqñ permuta
tionē et uiz dico q nō ē impossibile ut ueniat sup
ipm oīs mala ppo excepto ut non sit cū āpate.

Dixit Serap. Egritudinē que adueniūt cor
di ppprie in seipso aut sunt ex eis que sanātur
aut sunt quibus nō ē sanatio et que sanant sunt
ille que sunt si l'ius partū et ille que accidit ex
mutatione p'lonis in corde inordinata suple ac
et egritudines instrumētales. Reliqua uero duo
genera. s. solutio p'lonis et egritudo p'posita
sunt ex eis quib^{us} nō ē curatio. Et ex āpate
bus que uehemē^{ter} interficiūt cū uelocitate est
almeffice et f'lon et hoc ē ppter uehemētā acci
dētū eoz que sunt maxime febris uehemētissi
ma et dolor acutissim^{us}. De solone in p'linū
et āpate cordis dixit Gal. p^o de interiorib^{us} cor
is possibile ē pati apostema sili^{um} quoq; dix. De
sue et Auer. Colliget. 3^o et Auer. p'm p^o. et ha
li. dixit impossibile ē ut apostemetur cor aut se
quat ipsum opilatio i plures eius uēres sicut
possibile fit illud i cerebro. Mā mors antecedit
illud. 5^o in de interioribus Gal. inuit cor pos
se pati āpa cū ipz sequi ad solutionē p'lonis
in eo facit nō perueniētis ad uētriculos dixit.
qd uoluit 9^o. i. erapēce et Rasis. et hoc uoluit i
dionibus. Propterea dicunt cor nō patitur
āpa p'firmatūz. i. qd deueniat ad statum qm cūz
sit cor radi^{um} oīm uiruitum et āpa sit egritudo
nalde ledens et ex parua lesione i corde seque^{nt}
magnū nocumētum in toto. tunc ē q ad magnāz
lesionē in corde seque^{nt} ad āpa in ipso seque^{nt}
mors prius. qz cōfirmet apostema. nullum ergo
dicunt āpa in corde prouenit ad statū inclusiue
qm prius mors sequi ē per uia suffocatiōis ac
cidētis ex āpate prohibēte debitā respiratiōē
et sufficientē mundificationē i tāto tempore q
calor naturalis suffocat prius qz perueniat āpa
ad statum. Dixit Gal. 5^o de interiorib^{us} et pōi
tur. 7^o. p'linētis. impossibile ē q in corde fiat pu
tredo ait Rasis. Dico i corpore nō fit putredo
ex maturatiōe āpatis calidi sed mors sequitur
anteq; āpa maturet in corde. Dixit Gal. āpa
tis calidi uiz sub cūpī^{um} susceptibile primū i cor
de. Et zoar dixit. accidit in corde āpanz. s.
calidūz principia sed anteq; percipiātur d eis
p'tingit repente sine mora mors eo q āpa calidū
ppter sui magnitudinē et uehemētiam quāz po
nit in corde euētiatiōis et mundificatiōis p'hi
bet statim a debita euētiatiōe et mūdificatiōe
unde calor eius suffocat^{ur} exstinguit^{ur} et sic interfi
cit i principio et peruenit ad augmētum. Fri
gidūz uero āpa qz non ponit tantā necessitatem
euētiatiōis et mūdificatiōis pōt peruenire ad
augmētum inclusiue et durare per totū augmen
tū. Et sili^{um} molle ppter eandē cām quāuis ra
rissime fiat in corde āpa molle sicut nec durūz
ppter fortē caliditatē cordis. De solutione
autē p'lonis i corde dixit Gal. 5^o de interiori
bus si usq; ad uētrē aliquem eoz qui i corde
sunt quid perforat ueniet cōfestis moriunt^{ur} emo
torace alias emorofagia. i. per fluxū sanguis et
magis si finit^{ur} uētrē p'ringit perforari. Mō
peritāseunt uero perforante in uētrē sed in

corpore cordis figurari non solum eade die qua
pungit perforari in perit sed et superueniente
nocte floris. rone facta morte et no sanguinis
les fluxu. Dicunt i corde posse accidere ulce
ra bochoralia tollerabilia. que tolerantur spa
cio aliquo ppter paruitate eoz tandē in interfa
ciunt. Dixit Raf. 7. qumens post fluxu san
guinis nariū nigri. Dixit Aue. cor no toleras
nocumētum dolorum et itellept de dolore uebe
mēti r ultimo. nā omnis dolor uehemēs i cor
de ē mortalis. Dixit Auer. colligit 3. Medi
ci dicunt q pot generari apostema in suo pān
culo. f. capsula et q si medicus accelauerit curā
pot curari et si no morietur. Dicunt oē apo
stema in capsula cordis eueniēs fm pām ē per
mēs et sēpē ē perimēs qd cūqz cōfirmatur.
Aue. tū dixit q opa durū et ē molle eueni
ens i capsula alū durat tēpore lōgo. Gal. 5.
de interioribus recitat q habuit symiā cū cor
p? pūne pūmebat r ea mortua anothomatiza
uit ēā et inuenit oia mēbra eius sana in capsula
tū cordis reperit grossinē pter naturā būdi
tatibus plenā sicut sunt humores quos i uesica
aliqui inuenimus. Et recitat de gallo in cuius
cordis capsula reperit grossinē lapideā nō ha
bētē humiditātē sed quasi pelliculā supra alias
positas. Dixit Aue. quando peruenit calor
purus idest intēsus ualde aut frigus intēsum
ualde ad cor mortuū ille cuius est. Et dixit
se uidi sse cōgellatū. i. resolutū r ex hoc mortū
ficatū nō cōgellatū in sonat uocabulū loqui r tū
iam moriebat sine sudore in resolutio uel cū su
dore in uere cōgellato. Dixit Serap. ex eis
asit que interficiūt absqz uelocitate uehemēti ē
tertia species de febribus eibice. et dixit de
febribus eibice ut per hoc daret intelligi q
tam de eibice senectutis q de febre eibice in
telligeret Serapio. n. appellauit febres calidas
r frigidās. Et Aue. dixit cū qfirmatur in
corde malicia pponis nō recipit curam. Di
cūt nō intellexit Aue. de malicia pponis cōfir
mata ratōe tēpore morbi que est cū puenit ad
statu iclusue Nam ut sic febris in statu nō pos
set curari nec de cōfirmata ratōe iberendi mor
bi que ē qū nō ē i fieri s i facto ēē r idēpēdē
a cā Nam si sic tunc prima spēs entice r princ
piū secūde nō possent curari. s. intellexit d con
firmata rōne ultitatis malicie. Nam ois pponis
malicia taliter cōfirmata nō sanat in aliquo mē
bro s i alia ab ipso unde fit q minor gradus
malicie in corde maior repūadus est q gradus
ali qūtilus. maior in alio mēbro. Unde ē d
xit Aue. q malicia cōpionis in corde nō cōfir
mata nō est facile recipibilis cure. Dicūt q
spēs malicie pponis in corde est difficilis co
gnitōis in corde. neqz est a tota specie curabi
lis nisi errore ipediat qūis nō faciliē s que
est qfirmata est facilis cognitōis r ipossibil
curatōis. Dixit Mesue. egritudines cordis
sunt debilitas pulsus tremor r sincopis. hoc tū
in qūtur sequuntur egritudines pdictas sūt pprie
accidētia eaz s i n qūtur sequuntur cās egritudinum
dictaz sunt pprie morbi ut dicūt quidā. Aue.
qz oia pdicta sūt pprie actōes lese ideo pprie
sunt accidentia neqz imposita sunt ad significan
dū egritudines r inter egritudines ab auctoribz

numerantur r eo maxime qz egri solum has le
siones percipiunt r ex ea pceptōe se egrotare asse
runt. Et qz p eaz uehemētiā ad se curā diuer
sunt. Curatio autem pprie debet egritudini.
Et dixit Mesue. he quid egritudines. eadē
fere hnt radices nō aliter differētes nisi sicut
debile r forte. Causantia. n. has egritudines cū
sunt debilia r remisse ipmētia faciūt debilita
tem cordis. amplius aut eleuata ut iprimāt agita
tōes lesuā in ipso faciūt cadere diuersitatem in
differentis motus cordis simplicibz pceptibi
lem que a magno ad pū a ueloci ad tardū a ra
to ad frequētē r e? tūc sūt qfirmatōes due aut
n. sūt nō integre neqz in omni s i cū quadaz in
terpolatōe r uicissitudine. Et sic fit pulsus cor
dis aut integre cū quadaz qfirmatōe r sic fit tre
mor cordis. cūqz n. uehemētiā sūt ut iprimāt
uehemēti ppressiones fortius ledētes r ipe
diētes aut pfectiones fortius ledētes r ipe
diētes spūs ad interiora aut intercadētes aut qgre
gantes eas ad pncipiū aut resedētes absqz eo
qd est i radice faciūt sincopis. uicētia aut ea u
tima uictoria supra nāz ita ut abscedat spūs a ca
lor uite aut extinguat in minora sunt cā mortis
Sic igit hnt predictae egritudines ad se bi
tudine fm quā una pcedit alteraz r ptenit illā
r pducit ad eaz maxime cū a cās pueniunt ma
gnis. uñ debilitas cordis cardiaca siue pulsus
cordis. cardiaca tremores. tremor sincopis sin
copis subitaneā pōtēdit mortē. Egritudines
asit que eueniūt cordi per cōitātē dixit Aue.
aut sunt p cōitātē capsule aut cerebri aut late
ris aut pulmonis aut epatis aut intestinoz aut
alioz uiscēz r pprie stomachi. Et qūz per cōi
tatem totius sicut in febris. Et passio quā
dem in corde p cōitātē alioz mēbroz puenit
aut qz aliud mēbz nō trasmitit cordi qd d i s
nām sicut epaz nō trasmitit sanguinem cordi
aut sicut cū cerebro nō trasmitit ei spūs alēm
r nō trasmitit ei ad dyastagma r lacertos ha
nelitus r nō fit hanelitus sicut d i r puenit i n
cor. aut qz mēbz trasmitit qd nō debet trasmit
tere sicut cum ex cerebro per uiam artiarum
penetrat mīta i ipso multiplicata ad cor r excitat
tristitiā tremorē cordis r casus uirtutis. Et si
cū ei trasmitit epaz sanguinem non
laudabile grossum calidum uel frigidum. Aut
fit cum ab alio mēbro cōitatur cordi mala qua
litas per alterationē partis post partē aut p
uicinitatē sicut cū panē cor ppter apostema pā
niculi sui uel alioz mēbroz sibi uicinoz et si
cū euz cōitatur ois stomachi et ipsi stomacho qū le
ditur ab hūoribus malis uiscosis uel mordicari
uis uel uicini laborioso uel mordicatio. aut
uerimibus in eo pūctis r tremore ois stomachi
et accit ppter hoc tremor cordis aut i dolore
maxime ois stomachi qū fit uehemēs r puenit
ad cor et qūz interficit. Aut fit ppter mutatio
nē mē male ab alio mēbro ad cor sicut cū pū
tatur mī squināte plesis uel ptploie ad ipsū
cor r ē talis permutatio timorosa ualde r qūz
suffocat et interficit subito. Dixit Aue. n. ē
brum qd maxime cū corde cōitatur ē os stomachi
Coitantes tū qū cadunt iter cor r alia mēbra
et pāniculū eius. i. per pāniculū eius r eo medi
ante uel rōne sui dixit Aue. nō oportet ut cōse

quatur perniciem et si est apostema. i. quatuor sunt
apud eam coarctationes dum apud non est calidum quia ipse
est tunc perniciem et oēs isti modi reducuntur
ad modum in quo transmutatur quod non debet. Dicit
Hali. 5.º de interioribus capsula cordis si in
firmetur non ex nobilibus membris putabitur. s.
quatuor ad magnitudinem lesionis inde sequendam
et mortis suffocationem nisi cum ipsa calida hūte
aperta cor propter colligatam patitur. Sed cum
sola capsula patitur sicut cetera membra que sunt
creata ad custodiendum et cooperiendum vel de
fendendo alia membra nobiliora non deducit istum
modum ad mortis suffocationem.

Capitulum sextum de signis dissonum sive co
pionum cordis.

Elcena octo posuit fo
re ea quibus me
diatibus significat super dispo
sitiones naturales cordis que sunt
pulsus. hanc creatura pecto
ris. que nascitur super pectus et tactus cor et quod
accidit in ipso. et mores et fortitudo et debilitas
tas corporis et meditationes. Proprietas tunc signifi
ficat copionem cordis dicit Hali. 5.º colligit
est pulsus. quoniam ut dicit Hali. 16. pulsus. Impossibile
est quod mutetur artarie vel in cordis passione
propter societatem ipsam ad ipsum. Et si significat tunc
pulsus qui reperitur in pectore ex motu cordis quod
ille qui reperitur in artariis. Et post pulsus dicit
Hali. 5.º hanc creatura. ipse. n. quia fit in finem cor
dis. s. in euationem eius significat super ipsam
dispones cum uarietur secundum uariationem finis. s. ne
cessitatis euationis cordis. Et creatura. i.
plasma pectoris significat super dispo
sitiones maxime secundum sui magnitudinem et puritatem et medio
critatem ipsius. Et quod nascitur super pectus secundum pl
li et tactus et pectoris et quod accidit et in ipso si
gnificat super dispo
sitiones cordis sicut significat ef
fectus super suam causam. In indicando autem super com
pionem cordis per mores oportet attendere quatuor
quam addidit Hali. dicens quod quicquid de mori
bus bonis et malis dicitur ad significandum cra
sis cordis habet ueritatem si illi mores non fuerint
per doctrinam uel per philosophiam adepti sed sunt a natura
sui. Dicit Hali quod licet homo per doctrinam
possit affluere aliquis moribus ab insitis a natura
sua per unum restat signum ad indicandum de crasi cor
dis per ipsos et est quod si homo sit assuetus per do
ctrinam facilliter redit in mores insitos a natura. et
posuit ex de quodam qui erat in moribus naturalibus
furiosus quia calidus et siccus cordis erat intrauit
monasterium et per doctrinam bene se regebat a fu
ria uel si aliquis molestabatur facilliter redibat in
furiam assuetam naturalem.

Signa quoque propter caliditatem naturalem
sunt. primum est dicit Hali. in regni
audacia. et ad actiones impetritia et hoc quoniam non
multum excedit. sed si ad ultimum ueniat caliditas
ita quod multum excedat a temperamento tunc non solum
est audacia sed furor et inaniata confidentia. i. fu
ror cum aggressionem rebus periculosas propter presen
tationem diuersarum spirituum et est hic furor similis fu
rore maniacorum qui trahitur propter intensam caliditatem

facilem imensam ebullitionem propter quam diuer
se species ymaginatur presentatur diuersis uaporibus
ad cerebrum eleuatis. Huius uero dicit. ira
et audacia et furiositas et leuitas motuum signifi
cant caliditatem cordis et habet ueritatem si tales dis
positiones fuerint naturaliter insite non autem si fuerint ex
malitia studio seu assuetudine acquisite. 2.º
signum est dicit Hali. in regni. huius est pillosus pec
tus et circa hypochondria et huius prima. Est. n. in
pubis illis multa pillosa ex forti. n. caloris
actione in huiusmodi pillosa dicitur multus fumosus ua
poris surgit qui est multa pillosa. Et dicit. dicit. pi
li orti supra pectus si fuerint pluri et proprie
crispi significant caliditatem cordis. Et habet
ueritatem si non fuerint alia causa prohibita generatio
nis pilorum ut aeris multa frigiditas uel regio mul
ta humida et siccata aut nisi sit causa generationis pilorum
in dictis locis presentia multe materie sicut est in
propter multa humida in qua oriuntur multi pilos supra
pectus dato quod cor sit frigidum aut siccum. sed tunc in
tali causa pilos illi non sunt grossi. n. crispi. Dicit
iudicium sumptum ex pilis presupponit etatem queien
tem generationi eorum. 3.º signum est dicit Hali. quod i
pulis eorum totum corpus redditur calidum nisi con
tra operetur epas. Unde dicit Hali. 5.º colligit
scias quod ad calorem cordis sequitur calor omni
um membrorum excepto quod non sit resistentia
accidentalis a membris habentibus diuersitatem
corpore sicut sunt epas et cerebrum. et non possibile
est quod ex parte istorum duorum membrorum ex parte me
broz simul ex quibus sunt opposita sit propter
frigiditatem debito et tunc erit cor calidum et cerebrum
frigidum et dicit quod in huiusmodi complexionem refri
gerabit in fine cor et maxime quoniam dominabitur
frigiditas quia hoc membrum non est factum ad con
traactionem caliditatem cordis. Huius autem dicit ca
liditas totius corporis significat caliditatem cor
dis quia ex corde calido per influxum fit totum
corpus calidum et hoc nisi resisteret fuerit splen et
epas cum frigiditate sua quia tunc non redduntur totum
corpus calidum. Dicunt ex contraoperatione cum
influxu duorum membrorum cum frigiditate sua non
redduntur corpus totum calidum ex corde calido
uerum maior est resistentia cerebri in hoc quod epas
ita in tunc si cerebrum fuerit multum frigidum
tunc infrigidabit quod in fine corpus totum reddatur
frigidum. Et dicunt contraoperatione epas in hoc
maior est ea que splenis ymo splen solum aut non
contraoperatur aut modicum et ideo neque galienus ne
que Hali. de splene in hoc fecerunt mentionem.
Hoc itaque signum non est proprium quantum n. sa
guis et spiritus influxu a corde calido super toto
habent reddere corpus calidum. tunc quia non solum de
pedet caliditas totius ex influxu cordis sed et
cerebri et epas ideo non proprie indicatur per ipsos
super cor. 4.º signum dicit Hali. est pectoris
latitudo. Hanc caliditas cordis dominans secundum pri
mam generationem dilatat et augmet materiam in
circuito eius unde redditur pectus et quod est in circui
tu eius magnus latus. et est uel dicit Hali. nisi contra
operetur in hoc cerebrum. Et Hali. dicit pectus
amplius latum si non fuerit tale propter cerebrum ma
gnum si significat caliditatem cordis. Quod autem
propter cerebrum in hoc est quoniam in mica in magnitudine
sui proportionat magnitudinem cerebri a quo oriuntur et
spodilia proportionat magnitudinem nucis et costae p
A. 5.

portionant magnitudinē spōdū et pectus nece-
sario sequit magnitudinē costarū et qz caput p
portionatur magnitudinē cerebri hic est qz p
hāc uiam pectus pportionat capiti. Dicunt
predictus signū habet ueritatē ut i pluribus qz
possibile ē cerebri esse magnū ppter multitudi-
nē materie pauce et tunc nūc nō erit necessario
magna et per consequēs nec spōdū nec costē
nec pectus Nec in tali casu pectus pportionat
capiti. Et tō subdit gal. Si cū pū capite to-
rax magna fuerit magna cognitio caliditatis
cordis est hoc qz signū est qz torax non est ma-
gnus pp cerebri quare relinquē qz sit magnū
pp caliditatem cordis Sicut ē in oppo ito quā-
do cū magno capite torax est pū est maxima
cognitio frigiditatis cordis pp oppositam cāz.
et tō dicit gal. qz torax pportionat capiti in
magnitudine tunc ex alijs signis iudicandum est
sup pplone cordis. Notant autem qz qz
cor et cerebri possint esse eā magnitudinis pecto-
ris cor tñ magis est cā eius qz cerebri. qm ce-
rebri solum pp mās est cā huius cor autem pp
efficientē et pp finē Et hoc signū etiaz non est
pprium. 5^m signum dicit gal. est pulsus ue-
lox et spissus. Et Auer. dicit 5^o collz qm
pulsus est fortis i. magnus aut uelox aut spissus
significat calorem nisi ptingat pp stricū nā
lem in locis artariay qz hoc raro accidit in
pplone calida qz nature caliditatis est excedere
ptes et apire nisi foret sicce eo qz siccitas relē-
sit extensioni et si cū siccitate associat duriciē
tactus significat ueritatē ueritatis. Et Auer.
dicit. pulsus uelox magnus et frequēs signifi-
cat caliditatem cordis. 6^m signū dicit gal. ē ma-
gnitudo respiratiōis i. hanelitus. Et Auer.
dicit. hanelitus supra idē qz pulsus. Et Auer.
dicit hanelitus magnus uelox spissus et calidus
Notat qz nō ad oēs caliditātē cordis requi-
rit uelocitas et spissitudo pulsus et hanelitus s
solum ad eam que est mltū intensa. Sz ad ca-
liditātē cordis nō multū excessiua supra tēpamē-
tus sufficit magnitudo. Et ad significandum
hoc gal. in signo sumpto a pulsu explicuit de ue-
locitate et frequētia et nō de magnitudine et in
sumpto ab hanelitu explicuit de magnitudine.
et non de uelocitate nē de frequētia. Et nō
tunc qz licz in hui⁹ dispōne dyastoles et sistoles
augeant plus tñ augeat dyastoles qz sistoles qz
in simplici pplone calida cordis supra tēpamē-
tum plus augeat necessitas euentatiōis calor s
expulsiōis humorū licz n. mltā caliditas mltas
faciet effumatiōes multū ē et ea resoluūt in sen-
sibiles et alz qz per pulsus et hanelitū. 7^m sig^m
dicit Auer. est qz meditatiōes cū declināt ad in-
quiritiōes sollicitudinis i. mltitudinis curay et
distrahiōis et pēnōis et discordie significant
debilitatē cordis nō tēpamētz excedentē cali-
ditatē qz ab excedere caliditate pcedunt solici-
tudo curay et rēpē. sz qz caliditas nō mltum ex-
cedit est bonitas credulitatis qz oibus credit
et spaciōsitas spci qui est calidi cordis cito deli-
berat et cito iudicat.

Cōplexionis

autē frigide natura
lis cordis signū sūt
Primum ē dicit Gal. i. tegm i frigidiorē cor
de pulsus sūt minores cōporentibus nō tñ sunt

de necessitate tardiores aut rariores De q^o
dicto Gentilis reprehēdit gal. d. qz si pulsi sūt
paruiore de necessitate sunt tardiores et raro-
res et hoc probat auctoritate ipsius Galienū in
libro de diffini. ubi ait qz pax ea que fin naturā
caliditas diminuta facit pulsus minores multum
uero tardiores pū autē rariorē. 2^o auctorita-
te Auer. 3^o qz pulsus sunt parui tardi et rari
3^o rōne sumpta ex uerbo Auer. pūmi 2^o ubi
dicit. uirtus eū diminuta necessitate nō multū
minuit ab equali ergo non multum facit pulsus
parui ergo necessarium ē ipsum eē parui tar-
dum et rariū qz si nō multum minuit pulsū fa-
cit ipm minus parui quā dbeat pro necessitate
diminuta ergo faciet ipm tardus et rax. 4^o
rōne sumpta ex uerbo Galienū 2^o pulsus ubi di-
xit qz per augmētū necessitatis ultima differen-
tia que acquirit ē spissitudo. 2^a uelocitas et p^a
ē magnitudo. Et sic per oppositū ad dimina-
tiōē necessitatis prima differentia que acquiri-
tur ē raritas. 2^a tarditas et ultima paruitas. er-
go nō pū eē pulsus parui quin sint tardi et ra-
ri Nec quidē hoc mīz ē dicit Gentilis qm
uirtus sūt faciens necessitati debet satisfacere
illi cū differentia cū q^a meli⁹ pōt. et talis differe-
tia ē magnitudo ita qz si pū sūt facit cū magnitu-
dine pū aut faciet raritatē et tarditatē et ultio
diminutiō magnitudinē faciet paruitatē. Alo-
fator autē saluās. 5^m dicit qz cā paruitatis nō
ē diminuta necessitas sed uirtutis debilitas et
ideo nō est necessarium qz sint tardi et rari si
sunt pū et pcedit qz dimuta necessitas facit pmo
acquirere raritatē et ultimo paruitatē qz uirt⁹ est
cōstans sed ea nō pstante nō et ideo nō est illud
necessarium. Sunt autē et alij saluātes gal^m et
melius dicentes qz sicut per necessitatē aduantiā
pōt alij acquiri magnitudo nō acquisita uelo-
citate et spissitudine ita possibile est per necessi-
tatē dimutā alij acquiri paruitatē nō acquisita
tarditate et raritate Qd sic declarat nam pulsu
stante magno nō tñ ueloci nec spisso pp necessi-
tatem ad auctam si tunc necessitas illi⁹ minuit
acquiri solum paruitas et nō tarditas nec raritas
Et ratio est qz dimuta necessitate prius ad
aucta debet depdi a pulsu differentia pulsu acci-
dentiter acquisita. g^o depdet magnitudo et idē
centū oppositū magnitudinis i. paruitas qz sicut
necessitas aucta fuit cā magnitudinis ita eius
oppositum i. dimuta necessitas erit cā effectus
pū i. paruitas 5^m g^o dicit gal. qz si ois dimutō
necessitatis facit pulsus pmo. rax deū tardū et
ultimo pū et sic pū esse pulsus pū in frigi-
diori corde nō tñ necessario tardi et rari. Ue-
rūm dicit isti qz si per dispōnē nālem uel pre-
ter nāz acquirant tres dicte differentie supra
tēpamētum i. magnitudo uelocitas et frequētia
tunc per dimutōē necessitatis illius pma diffe-
rentia que erat acquisita stāte uirtute est illa q
ultimo pdaur et e^o. Et ratio est qz qñcūqz ali-
qua d. spō est cā alicuius effectus opposita cau-
sa erit cā effectus opposit. Et sic dicit qz i
dimutōē necessitatis stante uirtute infra equale
modicum siue sit a cā accidentali siue essentia-
li prima differentia que acquirit est paruitas 2^a
tarditas et ultima raritas. Et hoc dicit uoluit
Auer. pūmi 2^a qz in pplone facta pulsus efficiē

pprie p^{ri} postea tardus et postea rarus.

¶ r^{em}ant q^{ui} necessitate est diminuta cū virtutis debilitate pulsus efficitur p^{ri}us uelox et frequens in dispōne nāli. g^o ultra puitatem quam facit debilitas facit eam puitatē necessitas diminuta ut p^{ri} p^{ri}mi 2^a de pulsu sexus et 7^a collz. Dicitur n. q^{ui} pulsus multex per p^{ri}ationē ad pulsū uiroz est p^{ri} 1^a est uelox et frequens et reddunt eam q^{ui} acquiri^t maior puitas q^{ui} debeat p^{ri} nece sitatē diminutā et p^{ri}ter uirtutis debilitatē quis per uirtutē acquiri^t puitas. g^o 3^a q^{ui} illud quod depeditur per puitatē de enētatōe acquirat per uelocitatē et spissitudinem ut satisfiat necessitati.

Et q^{ui}ā tenet pro tāto q^{ui} ex quo in dicto pul su cā uelocitatis et frequētie ē puitas maior q^{ui} debeat esse fin dīnūtōem necessitatis que puitatē fit p^{ri} dīnūtōez uirtutis sequit^r statū q^{ui} si i dicto pulsu non esset puitas sequēs debilitatē uirtu tis non esset in eo uelocitas et frequētia. g^o cum diminutōe necessitatis et fortitudie uirtutis pul sus poterūt eē pui et si tardi n^{on} rari. cū autē ē mī ta necessitatis dīnūtio pulsus esset pui tardi et rari ut dixit Auicena in hoc signo. 2^o sigⁿⁱ dixit galienus est q^{ui} si torax tanto minor sit erit mediocri^{us} quanto cor frigidius est tem perato spiritus. i. hanelitus erit p^{ro}portionalis pulsibus. s. q^{ui} erit paruus nō in de necessitate tardus et rarus. si uero thorax erit maior frigi ditate cordis ita q^{ui} i quātitate nō sibi p^{ro}portio neē nec correspōdeat frigiditati sed sit maior p^{ro} pter magnitudinē cerebri et nuce tunc non tātus erit hanelitus paruus suple sed et paruus tard^{us} et rarus suple ē et si torax ē minor et nō p^{ro}por tionat^r frigiditati cordis sed sit illud p^{ro}pter par uitatē cerebri et nuce ex paucitate mē tunc ha neltus erit paruus sed erit cū hoc uelox et spi sus. Dixit Auic. hanelitus paruus tardus et rarus et frigidus significat frigiditatē cordis. rō patet ex dictis de pulsu et sūz q^{ui}o debeat in telligi. Sed rō secūdi dicit galienus ē q^{ui} q^{ui} thorax ē maior quā correspōdeat frigiditati cor dis tunc i qualibet alteratiōe attrahet plus de aere q^{ui} sit necessitas quare cum replebit^r eo p^{ri} cor q^{ui} egeat necessario tardius et rarus attrahet ut per tarditatē et raritatē remittatur illud q^{ui} per magnitudinem fuit attractū ultra indigen tiā. Et dicit per oppositū huius ratiōis sū tur ratio 3^a. dicit. s. illius q^{ui} supletū. s. q^{ui} si tho rax fuerit minor q^{ui} q^{ui} respōdeat frigiditati cō dis hanelitus erit paruus uelox et frequens q^{ui} cū p^{ro}pter thoracis paruitatē i hanelitu paruo nō sufficiens trahat aer ad euentandū o^{mn} q^{ui} ue locitate et spissitudine illi recōpenset paruitati 3^o signum dixit gal. frigidum habētes cor nā sunt timidi et pusillanimes q^{ui} sicut audacia puenit a caliditate ita a frigiditate timiditas et dixit gal. q^{ui} sunt curiosi et placidiles. et habet ueritatē si nō fuerint hy mores acquisiti ex cau sis extrinsecis studio uel assuetudine et sunt ad operationes pigri. 4^o signū dixit gal. pect^{us} ē eis nudum pilis. Et Auic. dixit nuditas pe ctoris a pilis et ipsozum paucitas significat fri giditatē q^{ui} non multiplicat^r in eis mā pillozum et intellexit de nuditate pectoris et maxime si fu erit nuditas in mēbris circumstantibus que rē si sunt pilosa causa epatis uel alterius membri nā

dilomin^{us} nuditas solius pectoris cordis signifi cat frigiditatē. 5^o signū dixit gal. ē paru tas pectoris. unde Auic. paruus et strictura pectoris significat frigiditatē cordis itelligen do de hoc signo sicut supra dictum fuit de ma gnitudine pectoris. 6^o signū dixit gal. q^{ui} a fri giditate cordis similiter ē accipiēdū signū d^e fri giditate totius sicut acceptū fuit de totius calidi tate a caliditate cordis et hoc nisi p^{ro}peretur epar. Dixit Auic. frigiditas corporis signifi cat frigiditatē cordis nisi q^{ui}tra resistat epar ali quo modo q^{ui} corde existente frigido non pōt epar tantum discrasari in calido q^{ui} reddat cor pus calidū q^{ui} epar quātuncunq^{ue} calidum. ē mī nus calidum corde quātuncunq^{ue} frigido s^{ed} bene pōt epar calidū remittere frigiditatē in toto sic q^{ui} non sit tā frigidus quāuis foret si epar foret frigidū uel tēperatum. 7^o signum ē sumptus a meditationib^{us} unde cordis frigiditatē signifi cat patētia Dixit Auic. nō acquisita assuetudine uel exercitio et erubescētia cū timore. Et he sitatio. i. bona credulitas n^{on} fidutia et obliuio et sūt mores et si les moribus multex et patiunt^r a minimis rebus p^{ro}pter paucitatem caloris naturalis.

Signa naturalis crasis sicce cordis sūt Primū ē dixit gal. sicch^{us} cor operatur duriores pulsus eo q^{ui} artarie a sicco corde pcedentes sunt duriores et siccozes et talis artaria pulsus reddit durus cū resistētia sui ad tactū et q^{ui} stante siccitate cordis cū tēpe rantia artariarum in eo non sit uariatio i diffe rentys magnitudinis uelocitatis et frequētie nec oppositarum istis ideo in oibus istis diffe rentys de perse pulsus foret equalis per accēs cū q^{ui}tingit pulsus in illis uariari in corde sicco. nam ut dicunt siccitate non multum addita puls^{us} efficitur paruus et si ultra augeatur efficitur ē uelox et si adhuc plus augeatur efficitur etiam spissus Nam dixit Auic. primi 2^a uirtus i cor de sicco dicitur esse debilis in p^{ro}ptōe ad instru metum q^{ui} non obedit motui eius p^{ro} siccitatē etiam dato q^{ui} uirtus in se sit fortis instrumen tum enīz non d^e inobediens nisi p^{ro}ptū ad uir tutem. uirtus nāq^{ue} debil^{is} rōne instrumenti nō po test mouere ipz q^{ui}rum debet quare necessario pulsū faciet pui et q^{ui} per pulsū pui nō pōt satisfacere necessitati o^{mn} ut supleat cū uelocitate et spissitudine. Dñt p^{ro}dicta hēre ueritatem in p^{ro}ptōe nāli sicca mltum lapsa aut in sicca egrit udinali simpliciter. in sicca aut nāli pax lapsa non in tñ reddunt artaria iobediens ut inde deueniunt ad puitatē pulsus cui sit necessarius recōpēfare p^{ro} uelocitatem uel spissitudinem sal tez notabilē. 2^o sigⁿⁱ dixit gal. Siccum cor mouet furorem s^{ed} non p^{ro}ptū ymo tardum. attñ furore et difficile placabilē. Non mouet p^{ro}mp tū q^{ui} cā ipmēs i sicch^{us} nō cito neq^{ue} defacili ipri mit difficulter enī et tarde recipit res sicca impressionem. uerum post receptam impressiōē furor fit fortis p^{ro}pter ebullitiōē sanguis in furore a caliditate siccitati p^{ro}uncta et diu durat n^{on} cito placatur q^{ui} difficulter mouet impressiō a re sicca. Dixit Auic. tarditas agendi et tarditas patiendi et tarditas quiescēdi et luminositas mox. cordis siccitatem significat. 3^o signum

dixit gal. e siccum cor ut multū operat corpus
siccius nisi q̄raoperet epar. siccum. n. cor istu
it sanguine super totum minus humidū cui cā
totum corpus redditur minus humidū. uerū q̄
epar e fons humiditatis ideo si ipsum existens
humidius tēperato super toto influxerit sāgu
nē humidiorē q̄raoperabit sicco cordi remit
tendo sua humiditate siccitatez a corde influxā

Dixit Auic. durities et asperitas corporis
siccitatem significat cordis si nō resistit epar
Epar. n. cordis siccitati sēper resistit et maxie
si fuerit humidius tēperato. 4^m signū dixit
Auer. 4^o. colliget. siccitate cordis significat pe
toris paruitas q̄ siccitas prohibet mās ab ex
tensione et corporis macies propter siccitatem
quā ifluit sup toto Et hoc nisi resistat epar.

Humide aut crassus nālis cordis si
gna sunt. p^m dixit gal. puls^o
est moll per oppositā cāz ei que dicta est pulsus
duri in corde sicco Et notat q̄ molities non p
se uariat differentias magnitudinis uel ocitatis
et spissitudinis et oppositas istis s̄ per accidēs
sic. Nam molities reddit instrumentū iobediēs
motui un reddi pulsus puus. Et si lapsus
ad hūidum p^o fuerit non pueniet inde notabil
pmutatio in uelocitate et spissitudine. S̄ si lap
sus ad hūidum aliq̄tulus excreuerit reddet ipm
et spissum. Et notat q̄ ex siccitate reddi in
strumentum magis inobediens q̄ ex molcie et p
sequēs pulsus erit minor et psequēter plus et
pmutatur ad uelocitatem et frequentiam. Dicit tñ
q̄ qñ sit mutatio in pulsu in dictis differentis
ex sicco et molli. in sicco maior sit mutatio fm
diastole q̄ in ipso maior est necessitas euētiō
nis calidi q̄ expulsiōnis fumoz Et in hūi
do maior sit mutatio fm sistole per oppositam
eām. 2^m signū est q̄ facile est mobile ad iram
et facile placabile q̄ facilliter sit ipressio in re
hūida et si s̄ facilliter ab ea aboleat. Dixit Auic.
uelocitas patēdi a supuenientibus siue sint mo
uētia ad iram siue ad leticiāz et uelocitas remo
uēdi ab eis cor significat hūidū. 3^m sig^m. ro
tum corpus reddit hūidius nisi cōtraoperet epar
dixit Auic. lenitas siue molities totū corpus
significat hūiditatez cordis si nō q̄ra resistit
sibi absolute ita q̄ reddat corpus siccu. Dicitur
est. n. epar q̄tūcūq̄ siccu est hūidum et hūidus
corde q̄tūcūq̄ hūido s̄ resistit sibi respectiue
q̄. i. stante epar sicco nō reddi corpus ab hūi
do corde tñ hūidum q̄tum redderet si epar ef
fet hūidum uel tempatum

Signa crassum cordis naturalū q̄posi
tap Signa calidi et sicci cordis
sunt. Priuū e dixit gal. pulsus efficiuntur du
ri propter duritiē instrumenti et efficiuntur magni
q̄ necessitas e aucta. modo magnitudo i necessi
tate aucta semper p^o acquiritur q̄stante uirtute.
Et Auic. dixit. pulsus e magnus cum mensu
ra Et illud ideo qm magnitudo est propter ne
cessitate auctam et diminutio eius e propter sic
citate instrumenti. Et e uelox p̄prie ad constric
tionē ut excludat multiplicatos uapores i ipso
et frequēs. Dicitur q̄ pulsus fuit magni q̄
tum ad diastolem et quantum ad sistolem.
quantum ad diastolem propter necessitatem
eogentē ad multā attractionē aeris. quātū uero

ad sistole sunt magni nō ppter necessitatem ex
pulsione fumoz sed q̄ propter iobediētiā
instrumenti diastoles nō pōt magnificari quātū
requirit necessitas ideo uirtus magnificat sisto
lē q̄rariā differentia i qua magnificanda nō
cadit difficultas tanta quātā in magnificanda dia
stole. sistoles. n. licet per se nō faciet ad aeris at
tractionē et euentationē. facit tñ per accidens
ad euentationē et refrigerationē nisi in quāz
magnificata sistole multū d fumo et aere calefa
cto expellitur unde redditur cor minus iflāma
tum. Et dicunt. in hac crisi efficiuntur pulsus
et ueloces et frequētes fm augmentū discrasie
ipsius. nā in multum aucta pulsus fuit magni s̄
nō multus aut nō notabiliter ueloces uel frequē
tes. et si ultra augeatur simul et ueloces q̄ si ul
terius augeatur sunt et frequentes. parua. n.
ente discrasia magnitudo fere sufficit sed i mul
tum aucta q̄ in ea instrumentū multū nō e inobe
diens multū dimittit de magnitudine pulsus iō
oz ut recōpenseur ei per uelocitatem et frequē
tiā. Et dicunt in tali discrasia nō efficit pul
sus paruus dato q̄ absolute et simpliciter uirt^o
nō sit fortis. nā ad magnitudinē pulsus nō req
ritur q̄ uirtus sit simpliciter fortis ut patet
i egris i quib^o uirtus nō e simpliciter fortis et
tñ in eis sit pulsus magnus. Sed ad magni
tudine sufficit uirtus fortis fm quid. i. cōpera
tione ad instrumentū. nā ad magnitudinē faciē
das mouet uirtus irritata a necessitate sicut p̄
in egris in quib^o sit pulsus magnus qui nō sic
bat eis in sanitate quā in sanitate irritabatur.

2^m sig^m dixit gal. hancilitas sunt magni et fre
quētes suple et ueloces et p̄portionat^o pulsibus
nisi sit p̄hibes Et iō dixit gal. q̄ mltō magis
ad uelocitatem et frequētiā addunt non crescē
te. i. nō existēte magno s̄ p̄portōem cordis tho
race. Nam tūc dimittit de magnitudine cui oz ut
recōpenseur p uelocitatem et frequētiā. A uero
dixit. hancilitas magnus uelox et p̄prie cū extra
bit aerem et frequēter. 3^m sig^m dixit gal. hū
oēs sunt pilosissimi fm pectus et ypo^o quia in
illis pub^o multiplicat mā piloz plus q̄ in alijs
cordibus caliditate agēte in mām illaz p̄tium.

Et Auic. dixit. piloz mltitudo et ipoz spissi
tudo pp siccitatem et crispitudinē. 4^m sig^m di
xit galienus. dū sunt pati ad actōnes. i. que p̄
ciuntur per caliditatem. hū. n. caliditate q̄sictā
siccitati quare redduntur facile mobiles et uelo
ces opationibus. A uero dixit. lenitas in motio
nibus. 5^m sig^m dixit Gal. sunt aiosi audaces
pp caliditatem et sunt furiosi tirāci in mori
bus. querūt. n. tanq̄ tirām a cētens usurpare et
a quibus nō debet neq̄ que oz Et hoc fit i eis
pp ebullitiōem fortē. un et alios p̄pēdunt se aut
extollunt et hūc p̄mpti sunt ad iram Et hoc non
q̄tum ad facilem receptiōem imp̄sionis pp sic
citate s̄ ex ueloci et p̄mpto motu facto a spi
ritu a caliditate Et sunt difficile placabiles pp
uebementiā furoris et pp siccitatem a qua diffi
cultas sit imp̄sionis ablatio Auic. uero dixit p
fidia mox quā e corrupti iudicij pp caliditate
corruptentem cogitātiōem. Et inuēcūdia et blā
dices et uelocitas ire pp caliditatez et tarditas
pacificandi pp siccitates. 6^m sig^m dixit Gal.
iudiciū sumptum a toto et q̄titate pectoris est

si se et qd supra determinati s. qd totu corpus
reditur calidū et sicci nisi cōtraopetur epaz.

Signa

Primū qd caliditas et hūditas
tas nō multu excedit dicit Gal. est qd pilosi sūt
fm pectus et ypoq. in minus qd hūies cor calē
dant et sicqz hūditas aliqūtu obtūdit calē
duratē ab agēdo. Un dicit Auic. pili paucio
res sunt qd in pēdita crasi et minus spissi et mē
nus crispī. 2^m signū dicit Gal. hū nō sunt mē
nus pari ad actōes qd illi. s. calidi et sicci. Et hoc
id qd in hys est caliditas sufficiēs ad mortōnes
et hūditas nō est mēta ebrians eā. 3^m signū.
hū nō sunt fortes sicut illi nō sunt māsueti neqz
ad iram sunt pari qd cito irascuntur cito et faci
liter recipiunt impressionem s. nō trāscēdunt
in furore ymo et facilius illis placatur qd faci
lius remouet ipseffio ab humido et id nō sunt
yrānici moribus sicut illi. Auic. autē dicit.
ira ē uelox nō uehemens. 4^m signū pulsū corū
sunt molles et magni et ueloces et frequentes.

Auic. autē dicit. pulsus ē magnus neqz ē lenior
sed nō ē uelox et spissus sicut in pōne sicca
et equalitate in caliditate. i. cū dominat siccatas
et caliditas equaliter et cāe note sunt ex superi
dictis. 5^m signū dicit Gal. hāclitus sunt p
portionales pulsibus. torace pportionaliter se
habētē cordi sed minore existente torace erunt
tanto uelociōres et frequentiorē quāto torax mē
nor fuerit. Dicit Auic. 5^o. colliger. 7^o cordis
dominās i caliditate et humiditate siqatur for
titudine cordis et mollicie pulsus. 6^m signū
dicit Auic. ibidem est magnitudo pectoris et
aliorum mēbrorum. Et ideo aīalia que sunt ca
lida et humida sunt maioris pectoris ceterorū
sicut aīalia nascētia in locis humidis. Dicit.
Auic. pectus ē magis laus. s. qd i calido et sicco
torde. 7^m signū dicit Auicena tactū corporis
calidus ē et humidus si nō resistat epaz frigidi
tate uehemēti et i humiditate si fuerit infra uebe
mentiam. i. quāuis nō sit uehemēs. s. epis frigidi
tas humiditas autē sit uehemēs et hoc qd epaz
cui sui humiditate multa obtūddo caliditatem
cordis resistit ut nō sit tactus corporis calidus.

Alia habet et i siccitate si fuerit infra uebe
mentia. i. quāuis nō sit uehemēs siccitas eius
et hoc lītēra ē melior i qui uoluit qd epaz cum
multa frigidityte resistit cordis caliditati et cū
siccitate nō multa resistit humiditati eius. Sed
multa dicit Gal. fm crasim querfionū facta ut
qd lapsus sit multus et maxime fm humiditatem.

Ultra pēdita signa dicit Gal. hū parati sūt ad
putridas egritudines et maxime ad putridas
febres putrescentibus in eis humoribus. hū
mores enim cor parati sunt putredini qd mul
ta humiditas excedēs caliditātē obtundit eā et
obtusā nō bene regular humores et non bene re
gulari a calido extraneo facili ter aprehēduntur
a quo aprehēsi putrescunt Et Auic. dicit. fit
multiplicatio egritudinis putridarū. febres. n.
multe putride eueniētes in corpore cū sanitate
epis. s. absqz egritudine sibi propria significā
caliditātē et humiditātē cordis nō nāles. i. mul
tum lapsas qd caliditas et humiditas nālis. i. pa
rū lapsa dicit hali. 2^o tegni ē tuta a putrefactō
ne. qd caliditas bene regular humiditātē. sed qd

cidentalīs. i. multū lapsa ē cā putrefactionis. cū
enī cor et epaz sūt mēbra mādāria supra totum
humores putridos uel aptos putrefactioni si
epaz ē sanum et sic nō mittens eos restat qd cor
mittat illos. 2^m signū multū lapsa ē dicit Gal.
qd in hāclitu expirationes sūt maiores ispira
tionibus sed i pulsibus sistentes ē uelocior aya
stole qd maior ē in eis sicut i febrilibus putridis
necessitas expulsionis humorū quam auracio
nis aeris.

Signa

cras frigide et humide naturalis
cordis sūt. Primū dicit Gal.
pulsus ē mollis quia artaria ē mollis humida.
supplem. et parus. nō tū de necessitate tardus
aut rarus et Auic. dicit pulsus ē declinans ad par
uitatē et ē lentus nō uelox nō frequēs ymo decli
nat ad tarditātē et raritātē plus et minus s. illū
ad qd i ultimo peruenit 7^o. 2^m signū dicit.
Gal. ē eis cōsuetudo timida et formidolosa. i.
cum uilitate qd timet non timēda et formidantē
de quacūqz re ē parua. cuius cā ē diminuta ca
lidity et isuper ē eis qd suctudo pigra ad operā
dū qd operationes perficiuntur calido. Dicit
Auic. pigritia et tarditas signū ē mortue festinatio
nis. i. audacie et nō ē irascibilis nō retinēs ma
lus. 3^m signū dicit Gal. hū sunt nudi pilis fm
pectora qd habēt duas cās phibitiōis genera
tōnis pilos. s. frigiditātē et humiditātē. 4^m
signū ē dicit galienus qd minime irascunt. qd
minus oibus alijs et i irā nō sūt parati. qd hū
qualitātē minus facientē ad ebullitiōē quāz ē
obundit humiditas et cū hoc ē ipsa hūditas
a frigiditate ingrossat unde nō sic pmpie susci
pit susceptū etiā non diu retinet. 5^m signū dī
xit galienus qd signa sumpta a qualitate totū aut
a quantitate pectoris cōsimiliter habent hys
que determinata sunt supra. s. qd totum corp
frigidū erit et humidus nisi qd traoperetur epaz
et torax ē parus pp frigiditātē coangustantem
nisi qd traoperetur cerebrū. Dicit Auic. totū
corpus frigidū ē et humidū nisi resistat epaz cū
calefactiōe plurima et exiccatiōe quāuis nō sit
pīma. 6^m signū si thorax erit pportionalis
cras. hāclitus erit pportionales pulsibus. s.
parui tardi et rari uel saltē parui. sed si fuerit
thorax quam pportionalis erunt hāclitus
parui sed non sic tardi et rari Si uero tho
rax fuerit maior hāclitus non erunt ita
parui sed erunt tardiores et rariores quia ubi
augetur magnitudo debet minui uelocitas et
spissitudo.

Signa

autē frigide et sicce cras nālis
cordis sunt. 1^m dicit Gal.
hec cras pulsus opatur duos et puos. duos
pp siccitātē instrumti. paruos pp dīnitam siccī
tātē et si quidē uirtus fuerit cōstans erit medio
eres in uelocitate et frequentia. Si uero nō con
stans qd tūc erunt ibi due cause putatis nō po
terunt fieri pulsus sufficiētes necessitati in illa
differētia quare sunt puiores s. magis ueloces
et aliqñ spissi ut satisfiat necessitati et sic dicit
sunt fm plū. Auic. dicit pulsus est tardus et
rarus et puus. Et Auic. dicit et pulsus nō est
cum illa tarditate tanta. 2^m signū est qd stante
torace puo pportionali crasi erunt hāclitus cō
petentes. i. pportionales pulsib. Dicit. n.

Alien. q. h. melius est siliis pulvis. Si si maior fuerit torax non erunt hanelitus ita pui s. tardus et rari. supplent. Et si torax fuerit minor erunt magis pui s. erunt veloces et frequenter et ca. pa. ter ex dictis. 3^m sig^m dixit gal. hy sunt mime trachidi oim. q. non est in eis ebullitio pp debilitatem caliditatis nec facile fit in eis ipressio pp siccitatem quare inter oes sunt minus apti ut ita scatur. Dixit tñ gal. q. si cogantur aliquibus casis trahit suam diu memoriam ire q. non de facili abolet ab eis impressio. Dixit Aliu. est tar de ire fixe tñ est retinens malus. 4^m sig^m dixit gal. hy sunt non pilosi pectora oim maxime oim s. pponus in quib⁹ replunt pili q. iter oes alios isti pauciores sunt pilos. hñt. n. aliquos. Frigidit uero q. hñdi sunt nudi pil. Aliu. dixit est lenis. i. sine pilis. 5^m sig^m dixit Gal. de sputare toracis et de crassi tonus corporis dicendum est sicut in siliis supra dictis est. Nam dixit Aliu. tactus eoz pectoris est frigidus. i. c. siccus ut dixit Aliu. Et sili est dixit Aliu. in pponē et pponē alioz mēbroz nisi sunt in eis resistentia accidentalis q. sez dixit Aliu. nisi resistat epaz euz calefactione plima et hñditate q. hñs sit pua et thorax est pua nisi cōtraopet. cerebz. 6^m sig^m dixit Aliu. cū meditationes cordis declinant ad amorem solitudinē al solitudinē et tristitiam q. ista pcedunt a spiritu nigro terrestri significat cordis debilitatem frigiditatem et siccitatem pponis eius. Et Aliu. dixit q. istoz iunet⁹ assimilant plus senectuti et qñ pueniunt ad senectutem eoz senectus assimilatur morti.

Signa autem temperate crasis cordis. Primū ē dixit Aliu. 3^m q. q. corporis fortitudo fortitudinē cordis significat nec pōt corpus eē forte sine cordis fortitudine q. operationes corporis nostri fortes dependēt ex abundātia caloris nālis cuius sedes ē cor. Et ideo significatur q. essentia caloris inani spirit⁹ et sanguis ē plurima in corde et equalis non inflāmata furiosa ymo splendida pura. Et per oppositū corporis debilitas significat debilitatē cordis et malitiā generationis in ipso. et hoc si non fuerit debilitas ppter nocumēta cerebri uel nernoz itaq. debilitas corporis non sp significat debilitatē cordis q. aliqñ cerebri s. corporis fortitudo sp cordis significat fortitudines. 2^m signū dixit Aliu. q. meditationes declinat ad gaudium fiducia et bonitatem spei q. pcedūt a spū mūdo claro q. est de natura lucis. Et sub rōne delectabili recipit omne qd recipit significat itaq. fortitudinē cordis et equalitatē pplexiois eius q. secunt cū secunt i caliditate et humiditate ipi. i. cordis ut corporis ipi totū. i. tepatis q. equalitas pponis est calida et hñda tepare. Aliu. aut 5^m. collz dixit q. d. signis tepate pponis cordis est tepantia pponis mēbroz extrinsecoz et maxime pectoris et mēbroz ppinquoz ei et bona pportio mēbroz istoz ad alia. Et hec uocat pulcritudo q. pulcritudo magis attribuit pponi sicut uirtus et fortitudo magis attribuit pponi. Et nos non dicimus q. tepantia pponis istoz mēbroz extrinsecoz significet tepantia pponis cordis nisi q. uirtus iformatiua non iformat alia membra nisi

mediante calore cordis sicut uirtus nutritiua non facit suaz opatōez nisi mediante sua pponē.

Dicit et hic tepata pplexio mēbroz et corporis pulcritudo significat tepantia pplexiois cordis. pponio. n. insequit pplexionem. Et subdit Aliu. tu debes scire q. hec significatio non querit q. possibile est cor eē tepate pplexiois et hoc pponis et cū pponio alioz mēbroz erit lesa. Et hoc erit a mā illoz et raro ptingēs sicut raro ptingit ex alijs reb⁹ nociuis que pueniunt ex alijs mēbris q. ille queritūz et corrūpant cōplexionē cordis pp aliquā colligantia. Et dixit Aliu. qñ pulsus non est pulsus magnus n. pua n. ueloz n. tardus n. rarus n. spūsus ne cessario significat tepantia cordis inter calidū et frigidū sic et hñdum. Et talis pulsus qualis est iste reperitur in illis qui nascuntur et stāt in climate tepato sicut in terris ypoeratis et in pluribus terris grece nisi adueniant accidētia ex trimesca. Et ppierea dixit galien⁹ q. boies calidaz terraz non pōt dare nobis tepantia pplexio n. et dixit Aliu. non est dicēdū q. pulsus fortis sit nālis eo q. in alijs reperit q. hñs non sunt tepati et eo q. plurimū iuentat in climatibus non tepatis sicut non est dicēdū q. color i boie niger sit naturalis q. hñs non inueniatur i Ethyopia color albus.

3^m 7^m de signis disponsū cordis egritudinaliū.

Alienus

innuit 2^m. tegni septe fore ea a quibus sumitur indicatio super egritudinales dispositiones cordis et primū ē sumptū ex spēbus dñie. i. malitie hanelit⁹ q. fm malitia pponis repertā in corde diuersificat motus hanelitus. cor. n. siue patiat⁹ p proprietatē siue per cōita tē uariat hanelitum. 2^m signū ē sumptum ex motibus qui sunt fm ipm. i. cor sez naturalibus et preter naturā. naturalib⁹ ut pulsu cordis iqui sentiē manu apposita super pect⁹. preter naturā uero ut saltu iecuragide et tremore. 3^m ē sumptū ex pulsu artariay q. ipse ei ē ordinatus in euatationē cordis et uariat fm necessitatē euatationis. Dixit. Rasis. 7^m ptingēs diuersitas pulsus ē sequens quēlibet modū passionis cordis. 4^m ē sumptū ex aiositate et pusillaminitate. hec. n. ut dictū ē secūtur complōne cordis. 5^m ē sumptū ex febribus et ifundationib⁹. i. ex mutatiōe facta i qualitatib⁹ actiuis caliditate et frigiditate hoc aut itelligitur in ipso corde et partibus circumadiacētib⁹ ei aut i toto corpore. si enī febricit aut calet preter naturā siue ei in frigidatur significat malitia pponis cordis. 6^m ē sumptū ex mutatiōe caloris totū cor poris. nā cor discrasiatū ē cā mutatiōis caloris i pectore et in corpore toto. 7^m ē sumptū ex differētis dolorib⁹ qui sūt circa ipm cor et circa artarias. Notat de predictis signis q. signū sūptum ab hanelitū et a qualitatib⁹ mutatis actiuis et a calore mutato non ē queribile ad significandū super cor. sequit. n. cor est egrum ergo hanelitus ē mutatus et qualitas actiua et calor in corpore. sed non queritur. hanelitus ē mutatus ergo cor patitur. q. pōt hanelitus mutari ex pas

stione alterius mēbris. Similiter nō sequitur corpus ē infrigidatū uel calefactum ergo cor patit qz pōt corp⁹ infrigidari ⁊ calefieri ex alijs membris ⁊ alijs cāis et similiter ē de colore.

Dicitur quidā qz si in egritudinibus cordis nō febrib⁹ urina pū⁹ existeret grossa uel medio cris attenuetur uel exis turbida clarificet p p raptū materiez ad cor talis mutatio urine deterior ē qz ei similis facta i febrib⁹ ppter raptū materiez ad cerebrū ut i frenesi qz significat rapt⁹ mē male ad mēbz nobilius cerebro. talis enī rapt⁹ mē ad cor nō sic fit frequēter sicut ad cerebrū ymo nō fit nisi raro ualde ⁊c.

Signa inanitionis uentriculorū cordis sunt qz pcessit uel ē pñs aliqua eō fortis ⁊ fortitudo accidentiū sicut hōz opposita sunt signa repletionis pectoris uel cacoemie eoz. Egritudine autē cordis p p p raptū i ipso significat dicitur Aulic. ea que sentiuntur in ipso corde et p p raptū caliditas eius suple uel frigiditas ⁊ tremor ipsius. i. quicūqz mor⁹ eius ppter naturā inflāmatiō nāqz percepta in sinistra parte pectoris significat caliditatem ei⁹ ⁊ frigiditatem. Et tremor dicitur. Aulic. significat malitiā i ipso sed nō rem purā idest rē unam qz nō significat sp caliditatem aut frigiditatem qz ut patet infra i suo capitulo pōt fieri a pluribus causis et. Ideo. dicitur. tremor nō significat caliditatem sine suo ppare. i. sine alijs signis significātib⁹ caliditatem. et similiter nec frigiditatem uel aliā egritudinē significat aliqñd signū sine ppare significante illā. Et egritudines quidē per p p raptū sunt fortes ⁊ frequētes uel forte p p raptū. Ille uero que sunt i corde egritudines per cōitatem debiles sunt respectu p p raptū ⁊ rare et non p p raptū recipiētes uariationē i p p raptū et absentia causē et intensiōem ⁊ remissionē fm uarietate dispositiōnū mēbzorū cōicantiū ei. Unde dicitur Aulic. egritudines p cōitatem cordis cognoscunt qz cum eis adiunt signa significātia egritudinē i alijs uel alio mēbro cōicanti cordi nocuētū et accidit eas uariari uarietate illorū. Et dicitur. Aulic. nō euacuantur egritudines cerebri melacolicē et euphancie cōitate cordis. Et hoc ē dicitur. Mesue ppter magnū neruū medianē inter cor ⁊ cerebrū uñ cōicant mē uel nocuētū cerebri statim cordi.

Et quidā dicit qz egritudines epatis enī cōicantur statim cordi per uenāz qcauā medianē inter cor ⁊ epat ⁊ ē per artariā uenē ē ad epat.

Dicitur Aulic. qñ accidit hōrib⁹ dñitio a qñ tate necessaria corpori ut accidit i p p raptū superflua tunc p m nocuētū illius p p raptū nō est p p raptū qz imediatū ē p m qz p p raptū siue mai⁹ est i corde quare alteratur q⁹ eius. i. ad frigiditatem.

Cum. n. ex corpore eharū sanguis supflue ab aliqua uena tūc in uacut. sanguis qui est in aliā uena p p raptū illi sunt ad i p raptū ⁊ sic alterius ne ne sanguis ad illā ⁊ sic ulterius de una ad aliāz donec exeat sanguis ex fonte suo. i. corde.

Cap⁹ 8^m de cāis egritudinū cordis.

Esue dixit cause facientes egritudines cordis aut sunt corporee. i. intrinsece aut sunt extra corp⁹ surgētes Et cor poree quidē aut sunt in ipso cor

de qz per p p raptū aut sunt in alijs mēbris ut emis et aut cōicantiū ei p p raptū cōicatione aut remota. Cāc autē existētes in corde ledē res ipm aut sunt malicia p p raptū sine mē aut cōicantiū mē sanguinea colica slica uel mēica aut uentosa.

Et lesio cadens in pānculis ⁊ mēbris que ambiūt cor dñ redūdant ad ipm est cā egritudinum eius. Et lesio cadens in cerebro iterdñ est cā ad illud sicut patet in epilepsia ⁊ mania et mēica. licz. n. figant in cerebro termināntur tamē in corde ⁊ sunt cā egritudinum eius. Et ex eis ē fluxus sanguis nariū aut uñcūqz. Et mūmcat ē cum corde cōicantiū magis p p raptū sto macus ⁊ ē affert cāc lesionū ⁊ p p raptū cū cor raptū in eo cibus ⁊ res uenens aut fuerit in eo hōz mordicatu⁹ aut male qualitatis aut la etans in scolis aut replō agitatu⁹ ⁊ fames uel benens aut dolor acutus ⁊ p p raptū aut si fuerit i orificio eius botbor aut ul. u. putridū. Dicit paulus qz egritudines que in orificio stomaci sunt aut meri sunt p p raptū quersione ad fa ciedū lesionē cordi ut ut qdā putat ē tremorē factū i orificio stoaci ē tremorē cordis ⁊ qdā uocauerūt debilitatē i ipso orificio cardiacam.

Et dñpō epis dicit. Mesue cū ē alterata ut generet fm p m sanguinē mēicū iprimūt ⁊ ē cā egritudinē ⁊ ē p p raptū ipressiōibus alijs ita ut faciat dispositiōnē similē manie ⁊ mēicē. Ad huc autē cāc hāz dispositiōnū sunt eōnes oēs exuētes terminū et similiter acuta aq ydropi eoz extractio aut sanet i apertioe apatis ⁊ ex eis ē p p raptū matricis et p p raptū mēstruorū aut exuberātia eoz et ex eis est ipregnatio ⁊ hū i⁹ ē nocuētū cā est ex uerimib⁹ ut ē appareat dñpō similis eplicē. Et sunt ex uerimib⁹ habētes aculeos pūgētes orificiū stomaci p p raptū ne uehemētū donec faciāt cadere i dolorē acutū. cām ad sincopim. ⁊ alñ ad mortē et sūt alñ ex penetrātib⁹ usqz ad uicinas cordis partes ⁊ qñz usqz ad cor. ⁊ sunt cā mortis festine. Et dicit. Mesue a cōitate ē tot⁹ superueniunt lesiones cordis sicut ppter febres aut uehemētū am raritatis corporis ⁊ uehemētū sudoris ⁊ similia. Ex cāis autē extraneis siue extrinsece et accidunt lesiones cordis dicit. Mesue sicut ab aere pestilentiā aut odoribus fēdis aut ue nenosis aut sumptiōe rez uenensaz aut morsū uenensoz aialū aut in cursu timoris aut balne atioe uehemētū aut labore ⁊ similib⁹. Aulic. uero dicit qz cārum iprimētū in cor alie sunt eōes sibi ⁊ alijs mēbris oib⁹ sicut sunt cāc malicie p p raptū et cāc malicie p p raptū ⁊ solutōis p p raptū et cāc apatis et alie sunt sibi p p raptū et nō alijs hoc ē qz i cor iprimūt imediatē ⁊ ex p p raptū ē alijs iprimūt mēbris. Et iste cāc sūt sicut passiones aiales et ille que iferunt cordi p hūmilitatē ⁊ uenena quāns de uenens sunt aliq⁹ particularia que prius respiciunt aliā mēbra ⁊ deñ cor. Et pass. oēs quidē aiales dicit. Aulicena iprimūt in cor mediātē spiritu p p raptū ⁊ qz aut sunt cā p p raptū aiales spiritus inori et

periculationis i corde aut sunt cā resolutionis ei⁹ ⁊
spersionis ei⁹ de corde. Dicitur Reducuntur
ad passiones aiales exercitū et quies et sōpnus
⁊ uigilia. nō qz nō sunt genus dīstictum a passio
nibus aialibus i numero sex rez nō naturalis
sed qz ad utrutū aialem pertinet. Hancitū
autē imprimi i cor dixit. Alio. qm qm ⁊ strigē
tur aut calefit aut ifrigidatur nocumētū infert
cordi. Et ⁊ parans. Alio. inter passiones aia
les dixit. Ita ē minor oibus alijs passionibus
aialibus ex hoc qz nō interficit subito. nā ipsa ra
tio interficit qz i ipsa nō ē subita redūctio spē
rimis totius i cor neqz ipsius tot⁹ subita educ
tio i mēbra qm i ira ē duplex motus un⁹. i quo
spiritus reducitur in cor pp aprehensionē forte
alicui⁹ nocitū. Alius ē i quo spiritus educit⁹
a corde pp aprehensionem alicui⁹ inuatiū qm
gaudet irascēs de uindicta fienda ⁊ ideo pars
aliqua retrahitur ⁊ pars educitur. mō cā mor
tis subite ex accidentibus aialib⁹ ē subit⁹ educ
tus ipsius tot⁹ ab eo. Quidā autem redūctū
operationē carūz imprimētūz egritudinē in cor
i tres modos. s. ad modū agnationis ⁊ eulcatō
nis ⁊ coartationis ⁊ suffocationis spūs ⁊ caloris
i nati in uentriculis cordis ⁊ uys trāsitus eius
⁊ spatio capsule eius. Et ad modum resolutionis
⁊ dīspōsitiōis exaltatiōis ⁊ cōmōis spūs a corde Et
ad modum furiositatis morbi dolorē iducētis
aut qdēqz aliud accidēs dissoluēs uirtutem.

De dolore cordis dixit ypcraf 2º epidimīa
ruz ⁊ ponitur 7º qmētis qz in maiori pte gene
ratur i autūpno sicut i tēpore distempato ⁊ ma
gis morbiifero. Dicitur egritudines ⁊ psonales
cordis a cāis extrinsecis iducē fm plim sunt de
biles ⁊ curabiles ⁊ cito trāsēntes exceptis hys
que pueniunt a uenenis. Que uero a causis
pueniunt intrinsecis sunt difficiliōres diut⁹
pdurantes ⁊ difficilius redūbiles. Et egrī
tudines cordis per proprietatem sunt difficulti
ores diuturniores ⁊ difficulter recipiētes curā

Que uero per cōitātē sunt faciliōres breui
res ⁊ facilius remouibiles.

Capm 9º de uniuersali curatōe egritudinū cordis

Asis 7º qmētis dixit dico
hoc mēbz ex caliditate
sua nō generat passiones nec ipe
pnt accidere in eo cū ipas lique
faciat ⁊ qdēqz oibus morbis

qui morbi ideo si in eo accidūt nō poterunt cō
uilescere per curā qm nō pōt illud extendere cū
pualentia nisi pualēat pns nature ⁊ mors sequi
tur subitanea eo qz cor coadunatur ⁊ colligit⁹ et
nō extendi tūc accidet caliditāt inare qua
si suffocatio sicut accidet ex defectu hancitū.

Dixit Serap egritudines cordis quibus nō
est sanatio ⁊ pprie ille que interficit uelociter
medicantur cum rebus que subtrahant ex cibis
subtilibus ⁊ ponibus odoriferis bonis ⁊ rebus
qz dilātāt ⁊ uiuificāt ut uiuat ifirm⁹ saltē spatio
longo. Reliquaruz uero egritudinū cura
tio general⁹ triplīci pficiē instrumēto scz diēta
potōe ⁊ ciuatiā. Et diēta generalis consistit
i euitatōe oīum cārum diētarū potētium ledere
cor ⁊ precipue alienatōe aeris corrupti ⁊ pesti

lentalis aut limoffi grossi inueniunt ⁊ aeris iten
se caliditatis ac itense frigiditatis. Et pñt i
fuga a litoribus ⁊ odoribus malis et displicē
bilib⁹ quibus nares cū ē pñtū et maxie a qui
bus nares auertunt. Abil enī dixit. Alio.
3º pº ē cā corrupē pñtōne spūs sic fetor ⁊ ma
rie sic fetor aq putride. Et. Frāct⁹ qd capī
tanens forlūz oliz habuit rē uenenosā que odo
rata interficiebat odorantē et maxie qm ex ea ps
ponebatur super pūnas ardētes occidebat tūc
enī illico i circuitu stātes. Et cōstitit i euita
tōe accidetūm aie eoz. s. quocūqz sūt acciden
tia i cāa morbi uel i ipsū morbū qui pro tūc oc
currit curandus cuius simile itelligimus d cū
tarōe motus uel quētis sumpti uel uigiliarum

Et in euitatōe ciboz et potūz displicibilū
aut i quibus malus odor aut aliqua uenenositas
foret ⁊ pñtue ciboz et potūz grossoz uisoso
rū difficultis digōis tarde descēdētis a stomacho
⁊ tarde penetratōis i corpus. Et i alienatōe
superflue repletōis nauicaturie facietatis ⁊ retē
tōis superfluitatū ⁊ precipue i euitatōe inanitō
nis multe ⁊ usus coyus multi. Et oī utat
patēs diēta qgrua i sex rebus nō naturalibus
qz in genere debet ēē talis. s. ut letē oīs patēs
i corde suo i aere sano claro ⁊ uisido ⁊ odorife
ro facto cū rebus aromancis placibilib⁹ stratis
et aspersis i domo uel camera more ifirmi que
declinant ad ca. fri. sic. uel humidū prout exigit
egritudinis dīspō. Et iduāt uestes pulcras
odoriferas barbā radant frequēter. qm ab ra
tio eius animā dilatat et multū letificat est. n. dī
cū. cōc barba rasa facit inuenē barba plixa se
nē. Et lauēt faciem ⁊ man⁹ cū aqua odorife
ra uel uino odorifero si dīspō exegēt uinū Et
sint ex odoriferis frigidis uel calidis fm exi
gētā egritudinis ⁊ tēporis ani. Et de istis sūt
aqua sublimata a rosīs uel florib⁹ camomille l
floribus citri uel citrāguloz et similib⁹ afferēt
eis munera ⁊ referēt nona alacritas de uictorib⁹
⁊ honorib⁹ ⁊ sūlib⁹. Et querent cū delicatis
i cāu ⁊ sonis musicalib⁹ sēper penes si ⁊ i ma
nibus tenētes pomum odoriferum ad olfandū.

Dixit. n. Sal. quēqz cito uult reintegrari
reintegret odoribus. Mensurēt motū ⁊ qe
tē balneū fricationē. lauare tamē caput cum lixi
uio odorificato puenire facit inuamentūz usqz
ad cor. Et similiter uare pedes ⁊ crura.
Mensurent ēē sōpnū ⁊ uigiliāz fm egritudis
dispositiōne ⁊ pñtudinē. Libis aut ⁊ ponib⁹
utantur qui sunt iocūdi odoris placidi saporis
facilis digōis laudabilis sanguis generatiūz
sūptis ex calidis uel frigidis exicantib⁹ uel hu
meccatib⁹ fm qz exi gi dīspō siue sint tales ac
tu siue potēta. Dixit Sal. 13º pulsū et ponī
tur a Rabi i 7º. parucula sic. cāe que adiunāt
⁊ fortificāt uirtutis essentia sunt sex. prima ut
ni potus moderatus. 2º. cibi sumptio modera
ta. 3º. exercitiū moderatū. 4º. que adaptāt ma
lā pñtōne cordis ⁊ artariāz siue sirup⁹ sit siue
medicina. 5º. ira siue gaudiū et 6º. humorūz dī
gestio uel egestio. i. expulsiō facta per resolutio
nē uel purgationē spontaneā ut i crisi. Et ga
lienus dixit. ut rutū uiuificat ossa ex pane cale
facto i uino infuso odori fero lūmpato cū aqua
ros uel alia aqua odorifera ut buglose uel me

mones quoz immo ē dicit. Aut in effione per far
matā necessaria ē permixtio medicinarū cordia
libi i quibus ē mīr⁹ tyriacalis cū medicinis so
lutius qm̄ pte earum sunt hīc cordi per ue
nenositatē earum ut resistat illi et defendat cor
ab ea. Et cū hoc ēt pferunt qz ipsa faciūt pene
trare medicinas solutius ad cor ut euacuet ab
eo. acquirant enī per eas respectū ut euacuent
humorē p̄tensū in corde et circuitu eius. Cū
qz cū replone p̄tingitur uirtutis debilitas tunc
oz ut effo partiamur in plures extrahēdo parum
in uice. siue fiat effo per flōmā siue per medici
nas Et dicit. Aut. i. flōmā et farmacia oz ut cō
tingat regimen p̄fortiatū cū rebus p̄fortiatib⁹
cor et unificātib⁹ uirtutis eius. que eligantur
dicit. Aut. fm̄ cām debilitatis uirtutis calidaz
uel frigidā. Et dicit. Regimē p̄fortiatum
omni tēpore necessariū ē. nēp extractio sāguis
uehemētioris necessitatis ē ad hoc ut subsidit
et cū regimine p̄fortiatum fiat qz post sanguis
extractionē magis exigitur ut unificetur mīr⁹
Et oz ante euacuationē cū solutius ut prepa
retur materia et digerāt. Et digestiū bonū in
humore colerico subtili furioso i partibus cor
dis p̄tento ē syrup⁹ qui sic fit. R. rosaz albarū
et rubearum uol. flozum nenafaris an. 3. y. iun
baz et seīs papaueris albi p̄m. x. damaseno. f.
granorū mirti tamarindorū an. 3. iij. endiue cico
ree acetose alleluie an. 3. i. berberorū flozum
boraginū et buglose an. 3. iij. seius cōium frigi
dorū mundatorum spody an. 3. y. decoquātur in
libris tribus aque usqz ad p̄sumptionē medietas
tis et colent et colatura sirupetur cū zucaro albo
solido ponendo i ea de succo acetositaris citri
uel limonū uel citragulorum uel berberorū aut
granatorum acetosorum. Et aromatizēt cū cam
phora et sandalis et pauco croco. dof. 3. y. cū a
qua ros. et buglose. Digesta mā effetur cū med
cina que sic fit. R. māne optime. 3. y. et distēpe
retur cū decoctōe iunibaz et p̄m. x. et tamarin
dorū et uolazum et i colatura ponat reubarbarū
optimi. 3. i. spice. 3. i. ciamomi croci sādalo et
trinorū an. grana. v. et eribeat in colera subtili.
In colera uero grossa addat reubar. turbit elec
ti uel agari. albi leuis. 3. i. Digestiū uero
mē flegmatice in p̄ibus cordis p̄tēte est sirru
pus qui sic fit. R. melisse gariofilate basilicōis
gariofilati. maiorane serpilli mēte et bethonice
ysopi an. 3. i. floz cheyri citrini et cheyri ru
bei gariofilati floz melisse et buglose an. 3. y.
calamitaromatici squinanti been albi et rubei
corticis et seīs citri doronici an. 3. iij. radicū
petro. fenī. enule et buglose an. 3. i. foli mactis
beyl an. 3. i. 3. ferueant in tribus libris aque do
nec remaneat medietas colē et colatura siru
petur cum melle uel zucaro. Et aromatizetur
cum cinamomo nardo et croco et in sine deco
ctionis supmittat aque uitis. 3. i. 3. dofis. 3.
y. cum aqua melisse. Et humore digesto effēt
cum medicina que sic fit. R. ysopi calamēti me
lisse an. 3. i. cardamomi spice an. 3. i. et colē et
in pte colature ferueant cortic. mirab. chebul
et polipody an. 3. iij. et itez colent et superadda
tur agaz. uel turbit. 3. 3. et eribeatur dulcorata
um geraniū. Digestiū uero mē malam
colice in p̄ibus cordis p̄tēte est syrup⁹ qui sic

fit. R. camedreos melisse borragis buglose ro
samarini folioz et cortic. citri an. 3. i. 3. epi
thimi cuscute floz sumiterre been albi et rub.
an. 3. iij. buliant ut supra et cū zucaro albo fiat
sirup⁹ acetosus cum aceto nini et aromatizatus
cum cinamomo et croco. dof. 3. y. cum aqua bor
ragis Et mā digesta effetur cum decoctōe epi
thimi. Qd si humor fuerit adustus digerāt
cū sirupo de fumoterre maiori cuius dof. fit
3. y. cū aqua buglose et scolopēdrie. Et hu
more digesto effetur cū electuario hamech et
aqua decoctōis epithimi. Et Mes in suo an
tidotario posuit medicamē soluens hūorem ma
lēcōlicū a p̄ibus cordis et similiter effat ab
eis humores adustus. Inquit uide⁹. deco
ctio educens colāz flā et mīas cū facilitate cō
fortans cor et oīa uiscera p̄ferens egritudinib⁹
cordis ex cōitate et precipue ad cerebrū. R. si
cados melisse ysopi an. 3. i. yreos coriandri p̄
parati an. 3. 3. cubebaz. 3. i. spice. 3. 3. buliant in
aqua cicep deinde colent et in colatura buliant
3. y. polipody et agaz. et mirabol. citrinorū che
bulorū et indorū an. 3. i. et itez colent et co
lature addatur reub. 3. i. et tribuant in mane. est
n. sana et expta que neminez unqz decepit Pro
impulendo ēt tertiaz intēdēs tradunt canonē Di
xit Aut. cū uolumus alterare frigidā p̄lōnē
audaces sumus ad illud et securi cum medicinis
calidis. uerū debent esse cordiales aut p̄mixte
cum eis. nō tñ debet exhiberi medicine ultime
calide ut que sunt in quarto gradu ymo sit cu
stodia nostra in administratione calidarum ne
accidat ex eis mor⁹ laboriosus humoris cord
idest ne accidat ex eis motus et ebullitio ita ut
extēdatur corpus cordis qz posset inde accide
re apā aut aliqua alia egritudo. Sed cū uolu
mus p̄mutare p̄lōnē calidā nō sumus ausi cē
p̄tenti ifrigidatū. s. puris siue ab itus siue ab
extra appropinquans qm̄ dicit. Aut. sba pp. quā
cor creatum ē et ē spūs effusus i tpo. ē sba cali
da caliditate innata nō nocua que minuit resol
uit et turbat ppter malitiā p̄lōnis calide in
corde quapp eget ut p̄fortet et restaurēt et hoc
fit cū medicinis calidis associatis medicis qua
rū p̄prietas ē p̄fortare cor. Indiget ēt ut ma
litiā p̄plexionis calide tollat medicinis fridis
quapp iste due medicine calide et frigide obēt
iuncte p̄ungi et nō sint frigide pure naz frigide
pure nocēt radici cordis que ē calor inatus ex
tinguēdo et agelādo ipm. quāuis ramo p̄ferant
qui ē sba cordis permutando ipsius malā p̄ple
xionē. Et ppter hāc cāz sapiētes anti qui nō
euacuerunt in hac cura medicinas frigidas a per
mixtione calidaz p̄fidentes qz si nā fuerit fortis
discerneret iter calefactiū et ifrigidatū et uicē
ifrigidatione ad tēperandū cōplexionē malam
calidā et calefactiū ad p̄seruandū et recuperā
dū spiritū. Qm̄ tñ natura ē debilis nō confert
regimen qz nō pōt discernere inter illa. et fit ēt
p̄mixtio calidarū cū frigidis qz plurime medi
cinazū frigidarū cordialium sunt tarde pene
tratōis. figunt enim i p̄cipio meatus et nolūt
penetrare ex nā frigiditatis ip̄az quapp egēt
calidis cordialib⁹ faciētib⁹ eas peruenire ad
cor. et hac de cā permiscetur croctis et troctis cā
phore ut medicine frigide cū eo currant ad cor

Lunqz ad cor peruenerit ne in ut resoluat
crocu a medicis frigidis et a sba cordis tanqz
re sibi nocua et associet ipsu spū cū quo conue
nit et cū in frigiditate adiunct se ad pteperaduz
malam pponē calidā et hoc ē documentū ratuz
et firmā cui sepe ē intendū. Nec attēdas
ad uerba Auer. dicentis trussatue q galienus
hoc inuenit in sompnys nam experientia docet ne
esse sicut galieno uisus fuit. Qui enīz pponit
pdictos iroc. sine croco pponunt re pauci iuuu
mēti et cum crediderint euz eis alterasse malam
pponē calidā in corde nihil aut modicus qd fe
cerūt euz nō pueniat uirtus eoz ad cor s; rema
neat in uia fixa. Sic tñ fienda est pmitto
ut totuz pmituz remaneat in dñio frigidū plus
et minus fm gradum malicie pponis calide.

Notant insuper q qñ mala q calida est mul
tuz intensa euz sufficienti qstantia uirtutis pñe
cōcedi cordialia frigidā pura ut patet de inten
tōe auctoz in fmonē de febrib; in cura febris
pestilentialis et patebit isra i cura tremoris cor
dis. s; ubi uirtus esset debilis nō cōcedatur ul
lo mō ne ex infrigidatōe pura calor extinguat
inatus. Et de intēōe auctoz itē ē q si me
dicina qfortans cor cum ppietate sua fuerit
euz hoc in pponē sua ppiā equalitati ut buglo
sa tunc ipa est cōueniens ad pmissēdū cum me
dicinis frigidis. nā nigorantur et adiunat se euz
es. ex quo sumitur q medicina calida pmissēda
cum frigidis in hac cura nō debet esse eleuata
in gradu caliditatis q si nō affuerit pñs nisi ele
uata in gradu debet de ea apponi pua dosis ut
solū frigiditas penetrare faciat et calorē cōfor
tat inatus. Et itē notant de intēōe auctoz
pssimus interdū uti in hac cura medicinis fri
gidis puris eis maxime de quarū ppietate est
qfortare cor et spūz sicut rose et spodiū naz sua
qualitate ptepan caliditate et sua ppietate red
dunt spūz leuiorem ad opandū. Et Bōrd qui
dem uoluit q in dispōne frigidā alteranda cum
medicinis calidis aliqua frigidā miscant ut
uirtus calidoz diutius qseruet. Et auctores
quidē uolunt quod medicus studeat auertere
eās pmituas tā agentes qz pstantes. Quod
si patiā per cōitates corrigat dispō in mēbro
cōdicante eūando diuertēdo et alterando fm q
dispō. requirit cor qforte ne recipiat et ducit
per quos sit cōdicatio qstringant et tandē si qd
in corde ipressum remāsit corrigat. 4^a aut
itēntio que est accidētuz correctio uariatur s;
mētufarias uariationem iporū in diuersis mem
bris corporis. qñs. n. cor toti quibusdā spiri
tualibus mēbris supradictis ppariat sibi tñ es
totuz et singla mēbra mto forū ppariatur quo
rū cuiuslibet accidens cū forte fuerit corrigere
est necesse.

Cap^o 10^o de medicinis cordis in generali.

Edicina cordialis dicitur
tur qz qfortat
cor et dilatat et lenificat aīam un
de medicina cordialis dicit qfor
tatur cordis et lenificas siue le
uificatur cordis. Et ē alia simplex alia qpo
sita et quāuis oīs medicīa cordialis qfortet cor

nō tñ oīs eodē mō ymo uarie et diuerse. Di
xit. Aue. p^o de uirtib; cordis. Medicine lenifi
cates lenificat ppter ali quā hāz cārum ut pote
uel qz dant spiritui splendorē et lumē sicut mar
garite et sircum cū potentia abstergeū quā ha
bent aut qgregado prohibēt celerē resolutionē
ipsius sicut emblici et carabe. Aut pteperado
plexione cordis et spiritus et hoc aut cū calidi
tate sicut doronicū aut cū frigiditate sicut cam
phora et aqua rosata Aut qfortado per delecta
bile pponē ipius sicut suauia aromatica aut se
questrado mīcum et turbidū humorē ab eo se
cut buglosa lapis lazuli. Et pteficie medicine
dixit. Aue. qfortat cor aut sepeparatim modis di
ctis aut conuinctim permiscēdo unā cū altera.

Et subdit. Aut forte lenificat ppter ppietate
te ignora sicut iacinto. Et ppietate ē qñz
pungitur i una medicina alicui uel aliquib; s;
modis predictis sicut de musco et ambra que le
uificam cū ppietate pincta aromaticitati re
focillant spiritum et sicut succus macianoz qui
lenificat cū ppietate et si i spiritū est pplexio
calida inaturalis lenificat et cū pplexione sua
frigida et sicut doronicū qd lenificat cū ppietate
te et cū cōplone sua calida qñ in spiritū fuerit
pplō requirēs caliditatem. Et dixit. Aue.
supradictaz qdictionū medicinarum illa que cō
iungitur ppietati. qñz ē uis que nulli eget
repressionē in aliqua cā debilitatis cordis aut
tristitie qualis ē aromaticitas. aut est particu
laris que i aliquibus eget repressionē sicut suc
cus macianoz qui lenificat i cōplexione calida
et nō i frigida. Lū igitur i frigida cōplexōe qz
propofuerit uti succo eozū ad lenificandū frāgere
oz frigiditatem eozū cū calefaciēbus. Et eoz
rectificatio et similitū melius fit cū re calefaciē
te que ē ppietate lenificat sicut cū succo pre
dicto misceat aliqd musci uel ambre cū ppiā
tur hñi pplexione frigidā. Et qz naturali ap
petitu uirtutes nostri corporis iclinant ad qua
litates quēientes que sūt obiecta eoz. Et sūt p
prie aromaticitas et dulcedo. hinc ē q de duab;
medicinis equalibus illa que ē dulciōr et aroma
ticiōr ē maioris inuamenti. Desiderat. n. aroma
ticitatē olfatina uirtus et gustatiua dulcedinē.
quare naturalis uirtus et aīalis naturaliter icli
nant ad ipsa et recipit aromaticitatē mēbrozuz
uirtus forius. unde spiritus ab aromatica me
celeriter mutatur et celerit pati i quāuz ē me
dicina et celerius mutatur si potētā hūerit nu
triēdi. Uersū ut i sermone precedenti patuit
Aromaticitatis sba ē sba subtilis uaporosa seu
fumalis. subiectū autē dulcedinis ē sba grossa
terrestis. ideo aromatica magis qgrua sunt nu
trimento spiritus. dulcedo uero nutrimento cor
poris et pñde in cordialibus nutrimentis ma
gis eligitur aromaticitas qz dulcedo qñ cor ē
mīnera generationis nutrimentū spiritus et qz
epar ē mīnera generatiōis nutrimentū corporis
ideo exigi i nutrimentis ipsius de aromaticitate
minus et de dulcedine plusqz in corde. exigitur
tñ aromaticitas i nutrimentis epanis qz epar est
mīnera spiritus naturalis fm modum superius
dictum. spiritus autē naturalis ē iclinat ad aro
maticitatem et qfortat et refocillatur ex ea et qse
quēter inde uirtutes naturales pculdubio qfor

tantur. Et rursum. Non omnis medicina cordialis omni
accidit cordi superuenienti e propria. sed una uni
et altera alteri. Debilitati namque cordis appropriata
tur ambra crocus nardus poma redolentia et omnia
in propria sua temperata. Tremori uero appropriata
tur becn mirum usueen sandaraca charabe emblici
et doronici ualde. Et tremori accidenti in
febre perfert aurum bibulum et limum. calamitum yrcos
et sandali. Et tremori ex causa tristitie et timoris
endiuita et sandali et emblici si sit cum caliditate
et si cum frigida et cuminus et coriandrum.

Et sincopi ex caliditate endiuita et spodium
et proprie si fuerit ex effusione colere ad stoma
chum. Et lingua bouis et mugalep. bibulum co
ferunt dolori cordis et melle aini. Et alguesgues
et aurum et spodium melle d preteritis et futuris. Et
muscus et xilocal melle ex solitudine. Et rur
sum medicinarum cordialis alie opant cum qualita
te propria et barum alie sunt temperate uel propinque tempe
rato sicut iacintus smaragdus sappirus aurum argen
tum buglosa domestica et siluestris. et alie sunt ca
lide sicut doronici zedoaria muscus ambra liri
cum crocus becn albu et rubeus que sunt uelo
cis inuameti et gar. sunt ualde mirabiles cordis
et xilocal crudum et mellissa et semine eius et car
damomum et cucube et cortex citri et folium et cni
la est mirabilis et acetosa. i. lapanum. Et alie
sunt frigide ut margarite charabe corallus cam
fora sandali rose spodium latus sigillatus poma
s. maciana et coriandrus sicum et humidum.

Et harum medicinarum opantur cum qualitate
propria. ille que sunt temperate uel temperato propinque
declinantes ad aliquam caliditatem dixit Auer.
colliguntur sunt que propriissime confortant cor. que sunt
sunt remote ab his non proprie confortant cor. que
sunt cum qualitate 2^a uel 3^a uel 4^a que dicuntur
opantur confortant cor proprie licet non propriissime.

Que autem confortant cor cum qualitate 2^a sunt
que sunt striptice aromatice. i. p. n. et licet non sint
temperate neque declinantes ad caliditatem sed
sunt frigide tamen confortant cor. Et que confortant
cum qualitate 3^a sunt que habent respectum
ad ipsum cor et non ad alia membra sicut crocus et
spica. Et que confortant cor cum qualitate 4^a
sunt que confortant ipsum cum proprietate que est in
eis sicut iacintus et lapides preciosi. Et sunt
ex medicinis cordis que confortant cor improprie
quod nullo dictorum modorum sed confortant ipsum
remouendo nocuentum uenenum ab eo sicut
tiriacum. ipsa. n. licet non sit cordialis in sua uirtute
proprie. ipsa tamen cor a ueneno liberat quantum
sano cordi noceat. Et uocatur butus. medicine
bezabarales sive tyriacales. Et inter medi
cinas cordiales et tyriacales est differentia. Quia
omnis medicina cordialis est tyriacalis sed non co
uertitur. Nam non omnis tyriacalis est cordialis. Mul
ta. n. tyriacalia confortant cordi ueneno que cor
di sano nocent. Dicitur. n. Bal. 5^o. de simplici
medicina. tiriacum est medicamen medium inter
corpus et uenenum. quod ideo dicitur ut dicunt quod no
cet corpori sano. ueneno autem perfert. Medi
cinarum cordialium quedam sunt simplices et que
dam compositae sicut ita patet ex dictis. Et simplices
quedam sunt ex animalibus sumptis et quedam ex ter
re nascuntur et quedam ex mineralibus. Et
harum omnium quedam sunt ut patuit calide quedam

frigide et quedam sunt sicce et quedam humide et
quedam sunt temperate et quedam sunt cordiales ena
tuando ab eo humore malum lesiuum. Dicitur. Me
sue 3^o de rectificatione medicinarum quedam medicie
confortant sine purgatione qualitatis et quedam alie
tando et quedam soluedo. Et medicie calide que
sunt sumptis ex animalibus sunt quatuor. scilicet cor. canis
cuius animal comestibilis et proprie porci propter ipsum
conuenientiam. Caro spentis muscus. et fircum et
maxime crudus. Et medicie frigide sumptis
ex animalibus sunt due. scilicet os de corde cerui et ebur.

Et medicie calide cordiales ex terranascen
tibus sumptis melle numerate sunt supradicta et ultra
illas macis darisabam et semine eius et cuminum
folia citri amofali calamitum menta yreos lili
um ozimur utrumque stricados ligna auis magalep odor
galie et sumarie omnia odorifera calida. Medi
cine uero frigide ex terranascenibus ultra supra
nominatas sunt acetosa acetositas citri gra
nata et proprie acetositas nenufaris et pro
prie cicorea. Et medicie temperate sunt buglo
sa borrago karabe lacca usueen poma dulcia
odorifera ut apiola et granata dulcia et musa.

Medicine calide ex mineralibus sunt ambra
et frigide sunt corallus et margarite et limum sigi
latum et armenum. et ipse sunt aurum argenti et lapi
des preciosi et proprie iacintus. Et medicie hu
mide sunt lacca granata dulcia poma dulcia bo
rago buglosa endiuita uiola nenufar. Reliqua
autem de supra narratis sunt omnes sicce. Medi
cine uero cordiales solutiuue sunt ex soluentibus
colera mirab. citrini tamarindi uiole pruna mu
ga. ros. succus et eap recetius infusio. Et ex
soluentibus flegma sunt kebuli et emblici et aga
rie. Et ex soluentibus melle sunt epithimum
lapis lazuli lapis armenus mirab. indi et belitici.

Et ex soluentibus humores adustus sunt se
ne et sumusterre. Et ex melleficantibus san
guine sunt capillus ueneris lupulus endiuita et
mellissa fumum mundi ficat a sanguine et spiritu.

Et scias quod omnibus medicinis solutiuus cordis
alibus admiscere sunt medicine aromatice cum
stripticitate calide uel frigide uel temperate 3^o ex
gentia disponis et hoc ut prohibeatur calor natu
ralis et spiritus a resolutione. Et de predictis
omnibus singularibus plenam faciam traditionem
in sermone 8^o. si deus uoluerit. De compositis
autem medicinis cordialibus quedam traduntur infra
in curis particularibus egritudinis cordis et plura re
seruabunt ad antidotarium. hic tamen ponam medi
camen periliatoris. Dicitur periliator medicamen
expertum ad omnes cordis passionem calidam et frigidam
quia nulla est nobilior efficacior et temperatior. Lu
tus efficaciam mox ea exhibita testatur spiritus
que aliqui administrant ut est et aliqui cum optio
in non temperata et sic melius fumum a debilibus et
citius penetrat et celerius operatur et in magna di
scrasia calida miscetur cum zucchero. ros. uel dyabo
raginato. nam in tali casu simplex dari non debet. R.
succus pomorum dulcium succi buglose depuratorum
an. 3. v. doronici cornicis citri floz borragi. ros
rub becn albi et rubci coralloz rub limature
eboris an. 3. iiii. spody macis galie. karabe
ossis de corde cerui sandaloz rube. an. 3. iiii. se
basilici folij granor miri melle coriandri ci
namomi cubebaz cardamomi galange zedoarie

hardi pilos. fete minutim incise aut modicum
 q̄balle croci añ. 3. y. ois mirab. añ. 3. iij. beril
 lorū iacinctoz smeragdorū sardinoz sathiroz
 granatoz añ. 3. i. margaritarū ābarū añ. 3. iij.
 auri ⁊ argēti limatoz. 3. y. 5. ambre et cāphore
 añ. 3. y. musci. 3. 5. zucari albi q̄d sufficit ⁊ fiat
 electuarium uel p̄fectio.

Ca. ym. de curacōe malitie p̄p̄onum cordis.

Ordi accidere p̄t omis
 sp̄s malitie comp̄o

nis simplex ⁊ p̄p̄ta pura ⁊ cū
 mā. uerū que frequētiū i co

accidit est mala 2^o calida de n̄

ficca postea frigida. raro aut hūda. cor. n. ex n̄
 sua et ex p̄pria eius actione n̄ ē aptus declinare
 ad frigiditatem ⁊ adhuc minus ad hūditatem. iōq̄
 rarius accidit in corde q̄ humiditas dñeant.

Et si aliqñ contingit aut cito calorem suffocat
 nāles aut ad ap̄tiaz aut paralisis p̄ducit. cerebrū
 augendo frigiditatem ⁊ hūditatem p̄terea q̄ ca

lores cordis obrundit. Dixit Hal. 15^o pul
 sus ⁊ ponit a Rabi in 6^o p̄tula. mala 2^o cor

dis duobus fit mod̄ aut in hūditatibus cordi
 necessariis aut in eius corpe duro i in s̄a eius

⁊ deterior eaz est que fit in eius s̄a. Dixit
 Mesue. malicia p̄p̄onis frigide est deterior q̄
 calide ⁊ suspectior p̄ elongatōez suā a re uite

⁊ sicce suspectior est q̄ hūde q̄uis hūda sit
 dñans in comp̄one cordis ⁊ eius q̄ sicca tar

di^o curatur q̄ hūda s̄a humida celeri^o inducit
 egritudines prauas aut mortez. Et de p̄p̄o

tis dicunt q̄ deterior est frigida ⁊ sicca q̄ est
 etica senectutis. hal tñ dixit q̄ peior est calida

⁊ sicca q̄ ab hys etica. s. febril^o fit uelotius.

Dixit Mesue. malicia p̄p̄onis cordi dñans
 facit debilitatē ip̄us que facta fortis usq̄ adeo

q̄ sit agitata uirtutis facit tremorem. tremor
 autē supueniens generat sincopiz ultimas autē

cāp̄ sincopē est extincio ⁊ mors. Et mala 2^o
 cordis nō solus ip̄s cor ledit s̄ ⁊ oia mēbra cor

poris. Non n. s̄m p̄m i ip̄so corde terminū sibi
 facit sed s̄m plurimū extendit. eaz calore s̄a

guine ⁊ spiritū in totū corpus ledens oia mē
 bra dupliciter. p̄mo lesione p̄ncipū que q̄sticū

q̄ p̄a sit in ip̄o magna efficitur in mēbris. Bit
 n. ga^o ⁊ ponitur 2^o q̄nētis. si quid ex mala cō

p̄one est in corde modicus magnus fiet in prin
 cipatis. s. extraneando p̄p̄os inatiz ip̄oz mē

broz ad que extendit. n. n. ea q̄grue adaptat ut
 sit queniens instrumētus p̄ op̄atōibus eoz.

Dixit ga^o 16 pulsus ⁊ ponitur a Rabi in 3^o
 p̄tula. quilibet ualde mala p̄p̄o generata i cor

de quocūq̄ modo generata sit uel p̄maria gene
 ratōne. uel causa alterius mēbri. destruit uirtu

tē sp̄uales ⁊ anēbilat eam. Cāc autē dictarū
 malaz p̄p̄onū satis patētes sunt ex dictis su

pra in capitulo generali de cāis egritudinū cor
 dis ⁊ adhuc ex hys que dicta sunt in precedenti

sermone in cāis egritudinū cordis.

Signa Benecris haben

tur ex hys que dicta sunt supra i cap^o de signis
 dis p̄onū egritudinalū cordis. Dixit. Aut.

significat q̄z mala p̄p̄onē cordis debilitas et

resolutio uirtutis. s. regitine totius uel debili
 tas quātam ad uirtutē aīalē ⁊ resolo quāti ad

uitalē ⁊ naturalē uel debilitas per uia aggrauatō
 nis ⁊ resolutio per uia inanimōnis. Et dixit.

significat ip̄am q̄z liquefactio. i. q̄supno ⁊ ma
 credo corporis ⁊ maxime cū non procedit ex

cā aliqua primitiua manifesta n̄ ex cā antecede
 te ut ex corporis replōne grauātē n̄ ex cōitate

mēbri cōicantis cordi. Qd si ad predicta si
 gna superuenit tremor cordis p̄pletur signifi

catio malitie p̄plexionis ei^o. ⁊ si post tremores p̄
 ducit ad sincopin malitia iā est q̄firmata. Di

xit. Rasis. 7^o. q̄nētis dico si accidit pulsus ul
 liquefactio in cognitā h̄ns cām primitiua nec

ex occasione precedere nec ex aliquo ap̄ate cali
 do ep̄is ⁊ similibus. notū habeam q̄ i corde ac

cidit mala p̄p̄o. ⁊ si fuerit cū salu aut cū sincop
 pi. passio erit uera. Dicunt pulsus siue extenu

atio corporis sequit malitia p̄p̄onis calide fri
 gide aut sicce. Ad malitā autē p̄p̄onis hūde

nō sequit extenuatio sed replō. Et dicit ois
 talis extenuatio p̄t uocari etica uel que p̄

uenit a caliditate uocat absolute etica uel etici
 coris febris. sed que p̄uenit a frigiditate uocatur

etica senectutis. Et que p̄uenit a siccitate uo
 catur pulsus. Ad quidē pulsus pulmonis q̄ i hac

pulmo nō ē lesus i seipso. i. p̄ passionem suam
 p̄ria nec adest tussis ⁊ differt ista facta a sicc

tate ⁊ facta a caliditate q̄ in ista nō est caliditas
 Et dixit Rasis 7^o q̄nētis q̄ ad intensam

malaz p̄p̄onē cordis sequit tectigatio. Ba^o
 tñ in uerbo sup̄iori 15^o pulsu dixit q̄ mala 2^o

ex̄is in corpore duro cor nō est absq̄ tectiga
 tione. Et dixit ut 7^o ponit q̄nētis. si quid

ex mala p̄p̄one i corō modicu fuerit imutabit
 pulsum ⁊ hanelituz iuxta modū sue p̄p̄onis.

Signa aut male p̄p̄onis calide cordis
 sunt dixit Auic. 3^o y^o augmētū

pulsus in uelocitate ⁊ frequētia nō nāli. Dicunt
 quidaz pulsus sit debilis ⁊ frequēs eaz in equa

litate ⁊ q̄z sit uelox ⁊ q̄z acquirit magnitudi
 nem non nālem. 2^o est dixit paulus quotiens

calefit corō 2^o magn^o ē hanelit^o ⁊ uelox ⁊ sp̄i
 sus. Et Auic. dix. ē egressio hanelit^o ad ma

gnitudinem et uelocitatem et frequentiam non
 naturalē ⁊ ē dicunt quidā ut p̄m inspiratio ma

ior expiratione et eius expiratio ē calida. 3^o
 ē dixit. Auic. uehemētia sitis que sedatur cū ae

re frigidō ispirato plusq̄ cū cibi aut potus fri
 gidi sumptōe. 4^o ē suauitas reperta i frigi

do. s. loco uel aere uel alio quocūq̄. iuuant. n.
 a frigidis et nocent a calidis. 5^o est cōitas

extenuationis ⁊ liquefactōis. s. ad totū corpus
 absq̄ cāalia nō n. solum liquefit cor sed ⁊ cor

pus extenuatur totū. 6^o ē tristitia et q̄turba
 tio. i. tristitia cū q̄turbatione animi q̄ ē cū rixa

quādā propter inflāmationē ⁊ ē q̄turbatio cor

poris ⁊ inquietudine q̄ ē cum agitatōe corpo

poris motu inordinato ⁊ angustioso. 7^o est

q̄ sentitur caliditas ⁊ inflāmatio i toto corpo

re propter sanguinē ⁊ spiritū calefactos cōica

tos totū corpori a corde. Et sūmarie adsumt si

gna febris effimere quidē uel etice si fuerit

p̄p̄o mala sine materia. aut humoralis si fuerit

cū materia Et dixit. Euclmus q̄ sēper adest fe

bris aliqua ⁊ ipsa quidē nō differt a febre nisi

B.

in hoc q̄ mala p̄p̄o cordis calida in plus se hēt
q̄ febris. est. n̄ ois febris mala q̄ calida s̄ nō
queritur q̄ ois mala p̄p̄o cordis calida sit fe
bris. 3^m signū est correspondētia p̄cularis
de etate tēpore et alijs et de q̄suetudine facili
ab omni cā calefaciente iſlāmari. un̄ facile tra
scūti et sunt immixti cordes sup̄ mala que acci
dunt hominibus.

Et signa malit̄ie p̄p̄o is frigide sūt. p̄m dīx
tūc. pulsus p̄us tardus et rarus s̄ fre
quens ut cum illa frequētia succurrat necessitati

Et 2^m est debilitas banclitus et debilitas etiā
totius corporis. Et 3^m est tranquillitas et in
uamētus ex rebus calidis intus uel extra apro
ximatis et p̄cipue in eaz tactu gustu et odoratu

Et 4^m est timiditas et sup̄fluitas impietate
et misericordia ultra dispōnē nāles. Et 5^m ē
iuentio frigiditatis in toto corpore cum destru
ctione coloris faciei et leticie. Et 6^m est que
nientia particularium.

Et signa humide sunt. p̄m dīx tūc. pulsus
lenis ultra nāles dispōz. Et 2^m est ne
locitis patiendi ab ipmētib⁹ in aia et uelocitas
remotionis ab illa impressione. Et 3^m ē mul
titudine euentus februm puridaz.

Et signa sicce p̄p̄onis p̄m dīx tūc. pulsus
dur⁹ ultra nāle. Et dīx gū. et p̄us et
frequens. Et 2^m ē difficultas patiēdi ab im
primētib⁹ et fixio ipressiōnum receptaz. Di
cunt n. q̄ tardius adueniūt et accidētia cordis
de tremore et sincopi et cāu uirtutis. sed postq̄
adueniunt tarde et cū difficultate ab eis auferun
tur. Et 3^m ē corporis extenuatio maior q̄ i
alijs malis cōp̄onib⁹ cordis et nō solum i ma
la p̄p̄one sicca cordis sed et capsule ei⁹. Un̄
dīx tūc. Rasis. 7^m q̄mētis. notū sit q̄ ex mala cō
plexione et specialiter sicca i pāniculis cordis
accidit q̄ hō macrescit. Et distinctio dīz sic
ri inter istum morbu⁹ et accidētiē ex ulceratōe
pulmonis cū prim⁹ morbus n̄ habeat in se tussis
n̄ sputum sed hēat secum ictigationē cordis
frequētem et pulsū uehemētis diuersitatis un
de hic morbus ē p̄tis accidens absq̄ febre et
absq̄ pulmonis ulcere.

Et signa malarū p̄plexionū p̄positaz
hēri p̄t ex p̄positione signo
rum simplicium.

Signa autē male p̄plexionis cordis pu
re et sine m̄a sunt. q̄ fm plurimū
sūt a causa primitiua et est absq̄ signis reple
tionis et remissio accidentium eius et facilitas
curationis.

Et signa nō pure. s. materialia sunt si
gna repletionis plectrice uel
cacocime et apparētia signoz dñi sanguinis uel
alterius humoris et itensio accidentium et diffi
cultas cure. Et repletionē uapozosam et su
mosam demonstrat fumosa exspiratō cum mētis
turbatione et parū pectoris lenitate. Dīxit.
Tabri. si mala p̄plexio calida intensa fuerit ue
lociter interficiet. Et si mala q̄ frigida inten
sa fuerit post horā mors sequitur cū totus cor
pus infrigidet et minuat pulsū. Dīxit gal.
5^o de interiorib⁹ q̄ mala p̄p̄one magna i sili
bus mēbris exiit mors nō cito sequit̄. Cuz
aut in p̄positis mēbris euenit mors cito expe

etatur sicut dīxit p̄p̄o. 2^o affo. qui deficiunt fre
quenter et fortiter sine manifesta cā repēte mo
riunt̄. Et dīxit. mors semp̄ imitat̄ pessimi
tate p̄p̄onis cordis. uex q̄m s̄ mala p̄p̄onem
cordis cito sequatur mors si magna fuerit non
tū subito q̄ nō p̄t subito fieri p̄mutatio i cor
de de bona p̄p̄one ad ualde malā. S̄ ad malā
p̄p̄onē aliq̄n p̄t subito mors sequi ut magnaz
opulationē subito in corde uenientem

Curatio malit̄ie com plexi

cordis diēta perficiē et ponone Patientē itaq̄
malā cōp̄onē calidaz cor̄tis. dīxit. bali. In
loco ponas frigidū i quo sternas rosas et siliā
odorifera frigidā ut uiolas nemusar mirus ra
mos granatop et uitis et salicis. Et irrozef ca
mera et res ē strare i ea cū aqua rosaz cū sanda
lis et similib⁹. Her tū camere nō ē dber ultime
frigidus sed bñ et libere enētus soli nō expo
situs nec igni. Et ibi frequēter odorēt ampulaz
i qua sunt tres partes aque rosate optime et una
uini albi optimi odoriferi et cū eis ponatur san
dali et uiole et rose et modicū croci uel uin⁹ gra
num musci aut odorēt frequēter cimas ramop
mirri aceto uini irrozatas i quo sunt sandali et
rose et uiole et pauca cāphora. Dīxit. Gal. ca
ueat laborē uigiliis coyū trā curas et tristitias
Sed educatur super patientē leticia moderata
et quiescat fm plm et maxime taciturnus. et ante
cibū leui motu utatur. et dormiat et uigilet mode
rate. Cibi eoz sunt facili⁹ digōm boni san
guinis generatiui. Dīxit bali. Libis pasce euz
frigidis et refrigeratis et lac da et acidum de
quo butirum fuerit extractū et similia cibaria
et i potu tribue aquā ordet cū succo granatorū
et similes pot⁹. Et diēta i mala p̄p̄one frigi
da sit p̄dicte opposita. unde o3 q̄ locent̄ i aere
calido nālī nālīter uel artificialiter i quo ster
nant redolētia calida ex folijs citri et maiorā
na radices yreos centū galli et siliā et odorent
frequēter ampulā i qua sit uin⁹ odorifex mixtū
cū pauca aqua melisse Et ponant̄ i ea spēs odo
rifere sicut gariofoli foliū et paz musci l' abze

Odoramentum queniēs ei. R. balsamitā citra
riā ozimū gariofoliū maiorānā folia citri et si
milis et irroza ea uino odorifero et supasperge
puluerē gari. et olfaciat ipsa. Aut. R. macis
gariofoli. usuen cordumenu nuci sm. an̄ musci et
croci an̄ modicū et infunde ea i uino odorifero
succo buglose et aqua ros. uel de floribus citri
et postea ifundatur in eis pānus uel sindon du
plicat⁹ tinctus i kemes et expressi odoren̄.

Et fumigatio recepta ex xilool. madefacto i
uino odorifero p̄forat oia mēbra nobilia. Fu
migatō aeris camere optia. R. Salicemus. alipte
m⁹ nere gari. xilool. sandalop citrinorum gūmī
arabici an̄. 3. y. maiorāe enule thuris yreos an̄.
3. ij. ambre. 3. i. musci. 3. S. dissoluant̄ dissoluen
da i aqua ros. et cū eis cetera pficiant̄ et fiat ex
eis forme s̄ q̄ uis quaz una ponatur super pau
nas sermentorum uitis. Letent et interdum
moueant̄ ad iram. Dīxit. Auic. exercit⁹ mo
doratis utantur. Et cibent cibarys calidis
actu et potētia in q̄tate que bene digerantur

Et adiant euz spēsbus que sic sunt. R. pi
pis. 3. i. cinamomi zenzi. cardamomi gar. nuci

pul. folij galani
di macis an. 3. S.
in q̄tate qua d
ueriaz malaz fr
p̄ueniens ubi nō
caliditas. R. uini
i. gallicemus. mac
milicant̄ et in an
cōcussa odorēt.
ramētia nō sic su
redro capitis gr
male p̄p̄onis co
tes in aere hūido
adolētia hūda sic
et salicis recenti
ra euz aqua ui o
tes uiolas et pon
nat quētū et for
mouas puenit et
imrouas balnei
minifrando una
plurimū cibū
est ad plures uic
mit in potu aqu
liditate. Et
frigidā in magn
gum caliditatem
diane addit in si
do. S̄ in pna q̄
cibo q̄ cibū su
frigiditatis aqu
tate frigiditas ab
dianis non uebe
hōcendū. Ea
p̄t bali. patientis
et ibi cā patienti e
fuerit euz calidit
de febris et si c
Et dīxit bali
traz et labores
et sumant lac et
gitaro et brodiū
lana et bibant u
uino uincēte i cō
S̄ si febris aff
oleum et uttellos
cordis hūide. d
res sicca odorif
suis. indicatur si
erercitetur et ut
lēpatus tū euz fr
fuit subtilitatio o
debet esse siccu
potētia et expect
coym utatur.
dis p̄positaz bi
um dicat. I
cure etice febris
frigidā et ibi ex
lerana ietum n
qm̄ infrigidat et
et hūdas que in
in frigidā et sic
calidi suple et h
ter diēta eius si
Et in frigid

mus. folij galange pipis longi an. 3. ij. croci nar-
di macis an. 3. 5. Et unū bibant odoriferū pur-
ū q̄ritate qua digerāt. si. n. nō digerunt ad ma-
teriaz malas frigidā quertunt. Odoramentū
queniens ubi nō est magna frigiditas n̄ magna
caliditas. B. unū malualie et aque rosa. an. 3.
i. gallicum. macis gar. sandal. citrinū an. 3. 5.
miscant et in ampula ponantur que sepe prius
cōcussa odoret. Nota tñ q̄ fūgatōes et odo-
ramēta nō sic sunt frequēdanda ut inde lesio ce-
rebro capitis grauedine faciat. Sicce uero
male q̄ritatis cordis dicta est ut locū pauē-
tes in aere hūdo hūctato in quo sternant re-
dolētia hūda sicut uisula et uenūfay et folia uitis
et salicis recentia. Et iroret frequēter came-
rā euz aqua uisulay et in tali aere letent odorā-
tes uisulas et poma dulcia odoriferā et se expo-
nat quētū et sompno. Dixit Aunc. paucitas
motus quēnt et tranquillitas et necessarius est
introitus balnei post cibū. i. tam digestum ad
ministrando tūam dulcis aque. et necessarius ē
plurimus cibus hūctatū. cibus tñ partiendū
est ad plures uices ut facilius digeratur. Et si
mat in potu aquaz frigidā si siccitas sit euz ca-
litate. Et ha? terrapēice dixit q̄ aq̄
frigida in magna q̄ritate nocet bib. ta q̄ extin-
guit caliditates inatas debiles. Ac etiaz sua frigi-
ditate addit in siccitate stipicando et corrugan-
dū. S3 in pua q̄ritate hūctat et debet bibi euz
cibo q̄ cibus sua caliditate tollit nocumētum
frigiditatis aque. Si uero fuerit cum siccita-
te frigiditas alienetur aqua uehemētis frigi-
ditatis non uehemētis aut frigidā q̄ceditur ad
hūctandū. Ea tñ melior est aqua ordeī. Di-
xit hali. patiens eo regendus est regimine quod
etibicā patienti et senectas assignauim. Nam si
fuerit euz caliditate regendus est regimine etibicā
et febris et si cum frigiditate etice senectutis.
Et dixit hali. deuitent tristitiaz solitudines
traz et labores ingrediantur balneus tepidum
et sumant lac et far. ordeī cum oleo amigdol. et
zincaro et brodia pulloz cū uisellis ouoz ipsi
sata et bibant unūz dulce claz mixtū cum aq̄
uino uincēte i cōmitione si non fuerit febris.
S3 si febris affuerit. deuitet unūz balneus lac
oleum et uisellos ouoz. Male aut q̄plexiois
cordis hūde. dicta sit exsiccatia in bitando ae-
rez sicca odorificatū in quo semp sit ignis accē-
sus. indicatur sup panē ira et solitudo. Et
exercitetur et uigilet. exercitū tñ dixit Aunc. sic
tēpatū tñ euz frequētia et mltitudine. Et dixit
fiat subtilitatio ciboz se3 et potūz. Cibus. n.
debet esse siccus paucus. Et si3 potus et actu et
potētia et expectet patiens sup famē et sitim et
coyū utatur. Dieta aut malay discretay cor-
dis q̄positay hēri pōt q̄ponēdo dietas simplici-
um dietas. In calida tñ et sicca cura est silis
eure etice febris. Et in calida et hūda denē
frigiditē cūbi exsiccatū pauci nutrimentū euz tol-
lerātia ieiunij moderati. Et quēnt eis coyūz
qm̄ infrigidat et desiccet mām cūando calidam
et hūdam que in tali q̄plone mltiplicatur. Et
in frigida et sicca dixit Aunc. mltiplicetur cūbi
calidi suple et hūdi multi nutrimenti. Et breuit-
ter dieta eius sit dieta patientis etice senectutis
Et in frigida et hūda cura est ut dixit multi

indo exercitū et balnei calefaciētis et exsiccan-
tis an. cibum euz aqua s. termay et submersio
plima in aqua calida. Et uisus unū fortis. i. po-
tentis et uirtuosi odoriferi et administratio cibo-
rum laudabilis nutrimentū cū q̄ritate nō plima.

Cura uero per potione i mala q̄plone pu-
ra simplici uel q̄posita unā hēi in
tēione que ē ad alterandū et abscindēdum ipsā
malā q̄plexione cū medicinis sibi apōstis int⁹
et ex ra apōxiatis Et extrinsece apōxiamentū
i sepihimaib⁹ eplastris et linimētis alterātib⁹
cū quib⁹ sepe debet permisceri aliqua ex cor-
dialibus. Et in mala q̄plexione calida dixit
hali. super pectus eius panū p̄ciat linē aq̄s
frigidis infusū ut ros. sepe uine portul. et simi-
liū aut i ceroto frigido facto ex oleo ros. et ce-
ra aut ex folijs uitis et arnoglossa pectus epla-
striza. Epithima q̄ferens ēi in febre. B. s3
dal. spody an. 3. vi. sumitatum mirri coriandri
an. 3. iij. rosay seminis endiuie et acetose an. 3.
ij. macis. D. i. croci. S. 3. aque ro. quāz suffi-
cit et q̄z addit cāphore. D. i. Euz excessus
fuerit caliditatis iunge panū linēum uel de siri-
co albo i eo cum nō fuerit ueri frigoris et su-
pra cor frequēter appone et si apparuerit ex eo
siccitatis effectus adde pap. lactis uel succi po-
moz dulcium aut buglose. Et dixit hali. iun-
gant man⁹ et pedes cū supradicto ceroto. Et
i mala q̄plone frigida dixit hali. Super pect⁹
appone cerotum calefaciens. Dixit Hullo.
iuncto fiat circa pectus et cor cū oleo nardino
i quo dissoluitur sit musc⁹ Aut cū oleo de lilio
i quo dissoluitur sit ābra. Aut empletur pect⁹
euz emplastro q̄ sic fit. B. spice nardi et celitice
cinamomi ciperi samne calamēti mēre maiorā
ne rozimarini folij gari. folioz lauri an. 3. i. fa-
rine fenugrec. 3. i. S. fiat eplastrum cū uis odo-
risero et oleo sambacino. Aut fiat epithima
h. B. unū subtilis odoriferi. B. i. aque melisse
aque maiorane aque ozimi gariofilati an. 3. vi.
gari. cubebay nucemul. galage cinaōmi kelmēs
folij cardamomi an. 3. iij. ifundat eis panus li-
neus de scarlato et calid⁹ ponat super cor et pe-
ctus. Aut fiat saculus de cinaura scarlari
mixta cū aromantibus calidis. In mala aut cō-
plone sicca sit linū super pectus et cor an et
ceroto cū linimēto facto ex oleo uisulato cucurbi-
tino et de amigdalibus dulcibus pignedine galine
recenti mucilagine altee et psily et medula cruris
uitule et cera alba pauca. Aut fiat epithima ex
aquis uisulay et portulace et succis pomoz dulciū
buglose et endiuie. Et i mala q̄plone hūda
sit eplastrū. B. thuris mastice samne carabe
usuen mirri ros. galle calamēti et spēb⁹ aromati-
eis desiccātib⁹ cū uino odorifero et farina lē-
tium et ordeī et orobi. Et ex similib⁹ rebus
pōt fieri epithima. Medicine aut que iteri⁹
sumunt multis modis apōximari pōt. Dix.
Almā. troc. de camphora ad passiōes cordis ca-
lidas. B. spody se3 cucumeris et citruli et sca-
riole et portul. ros. et sandal. alborū an. Et pro
unoquoq̄ pondere aur. i. ex eis ponant cāpho-
re grana tria et croci. D. i. Et aspergant succo
macianoz et fiant troc. de quib⁹ unaquaq̄ die
tribuat unus. Dixit hali. cāphore da troc. et
granatorū muoz et silia. Dixit Aunc. da in
B. z.

poru rob. de fructibus s. frigidis et pprie aqua pomoy de seni et citonioruz. Alia. troc. ad mala pplexione frigidam cordis. R. mastice nardi riloal. cinamomi gari. galien. cubebaz cardamomi maioris et minoris corticis citri an. 3. i. cu aqua melisse. Et veniunt dyamuscus et diambra et dyamargariton et confectio de gemmis et de riloaloes. Et confert mixtura facta ex dyamusco dyatrion pipereon et diamargariton. Cuius dosis sit a. 3. ii. usqz ad. iiij. cu uino odorifero. Dixit huius pomoy da syrm cum musco et spica et aromatis et diuiz. Et si ad f. nez no ueneris destinatum metridas da et urere tyriaca et alyz pfectionibz magnis. aureus unus pulueris antosilon sumptus in ieiunio cum lacte nup multo multuz ualer.

In mala pplexione sicca uenit sirpus pomoy dulcis cu succo buglose. Et electuaria restaurata humiditate et resumpta corpus. Si aut in mala pplexione humida uenit sumere medicinas exsecantes. Et in ppositis discretis ad bibentur medicane pposite. R. buglose pulue r. zate. 3. i. al. 7. i. et da cum aqua ros in calida aut cu uino odorifero in frigida in hora somni nocibus pnuui. Vale autem discretis malis curatio uerit principaliter ad manum laz digerendo et etando et diuertendo fm qd ei co uenit. Dixit Auic. si fuerit cu ea ma cietur.

Dixit huius Si cordis calefiat coplo. s. cum dno sanguis mune basilica i manu sinistra Et si flosia no poteris uti iter spatulas si eas pone sz cuz scarificatõe. et fructus da decoctoz ac casti. et et terrabin. Et cristere fiat ex aq orobi i qua inuabas et sebestẽ coxeris cu succo portul. ipm. n. lenit et alterat mala pplexiõem calida. Et si l. quechqz materia fuerit peccans ipa est etanda cum eo qd illi uenit pmit tendo digoz eius ut facili fiat eius educio ut supra i uniuersali purgatoe egritudinum cordis dictu est. Et de tunantibus i materis frigidis flauis sunt pillule allefangie mixte cum pillulis de agar. et in m. l. i. cu pillulis de fumo terre aut de lapide lazuli mixte.

Cap. 12. de apostematibus cordis.

Apostema in corde nri

q. aut raro unde per uiaz pgestionis me in ipo corde fit sz fere semp per ma defluxus ad ipz ex materis

furiotis et pmutationibus materis aliorum apatus ex alyz mebris ad ipm. Et secundum plm est apa calidu ex sanguine solo aut colico. et ipm quide ali pro nomine doloris cordis significatur. Unde dixit Costantinus. huda e signi ficatio super dolorẽ cordis. i. super apa cordis per saltu eius et sincopim. Et signa calidit dixit Auic. sunt qd ipa faciut apparere i princi pio i pulsu diuersitate mirabile no cosuetam in alyz egritudinibus. et magnificatur islamatio i corpore. et maxime i mebris hanelitus et hanelitus qus arrabat hanelitus maximu et frigidis simu in est pnatu hanelitu. i. iuuameto eius de inde accipit ipz sincop successua Et no expecta tur in cognicoe eius qd pulsus fiat durus licet i

apantibus siliibus alioru mebroru qz prius qz fiat durus interficit. Et frigidit signa sunt ppinqua signis calidit nisi qd no est in pulsu tanta diuersitas neqz islamatio i pibus pecto ris. Dixit Auic. apostema cordis qd fit apa. i. qd pfirmatur tuc iam interficit aut iterficiet et curone no het. Sz an illud. i. an pfirmatone et curz est in uia ut fiat et iam icipit tunc adfunt tremor cordis magnus et islamatio uehemens in spualibus et alia signa eius. Et quanta sit secundum icceptione pntici et raro curet aliqui in curatur. Et si quide ptingit tunc est fm duas itentiones p. est ad euacuandum et hoc erit cuz flosia basilice. Et qz dixit Auic. sp. in euasione ab eo cu flosia artarie in inferioribz corporis qz in illis pibus artarie sunt minores unde spatuz magis de earu solidatõe. Et flosia earu et magis diuertit a corde. et itentio e ad alterandũ et copletur cuz ifrigidatõe pecto ris cum nate et caphorz et oibus ifrigidantibus actu et potetia. qus n. talis ifrigidatio sup pe ctus no sit regularis ut dixit Auic. pmi 4. co acte in in hoc casu fieri debet. ad ultimas enim egritudines ultime curatoez ad pfectoz sunt po tentes et hoc in calidis. In frigidis et quide flosia et diuersio facta omni modo uersus isfro ra et cu cristeris acutus et sup pectus i pibus cordis ponatur repulsina remissa. Dixit Ra sis. 7. qumtis. dico qd mors subitanea et uelox ex maiori pte accidit ex nascentis et apantibus euenitibus in corde et quoties uidetur qd de fecit sequit frequetissima notificat qd passio e mortu. Qd si sui panguinei te rogabit qd eu cures licet fallax sit cura eius. tunc curabis eu flosia ex basilica sz uelotioris acutus erit minutio artariarũ et pprie si minuta fuerit ali qua artariarũ iferiorũ pulu corporis. Et uen dum est sumptone frequet aqua mure i potu et sessione apta in aere uehemens frigoris et em platione cu aqua niuis. fortasse. n. hoc medica mie saluabitur. Sz si acciderit post casuz aut pncissione sup pect. aut post potu uini hndantẽ iudiciu e certu qd inde mors sequet subitanea.

Et solutio quidem conmutatis contingens i cord ali accit a ca isrefica ut aliqua ma mor dicatua uel extesua fluente ad ipm et talis so lutio duz e in fieri et e parua no e oio mortalis ymo pot ei subueniri per etionem et diuersione illius me et per repercussiuorũ appone. Et qz sit a ca primitiua que si peruenerit ad ali que uentriculoru cordis mors sequit subita p exalatione sps. an ifrigidat cor et morit illico. si uero no peruenerit ad uentriculos sed solum ad partes carnosas interficit sed no sic subito qz ad ipsa sequitur apa calidu qd iterficiet et tunc sequit sincopis uehemens et deductio uirtutis su bitanea modicus hanelitus et pulsus paru cum frigiditate extremoz et sudore in aliqua parte corporis et mors.

Cap. 13. de cardiaca.

Ardiaca ut supra patuit

i caplo de egri tudinibus cordis ab Auic. iter accidetia cordis supernuentia

numeratur simul cum tremore cordis et sin-
copi. ipsa tamen reperitur sumpta dupliciter
uno modo large pro omni passione cordis seu p-
omni debilitate uirtutis ei. Et ut sic dicitur. Si
liber. q. cardiaca est tremor cordis. Alio modo
propter spali debilitate cordis et dicitur angu-
stia siue turbatio siue tristitia cordis cu defe-
ctu animi et cordis et totius est corporis debili-
tate. Et ut sic supra dicunt q. est dispo preterna-
tura accidens cordi procedens ex caus debilita-
tibus uirtutes cordis quap ipotentia opones
eius cu angustia et turbatione fiant. Ad tamen
sic q. per ea motus preternaturalis cordis idu-
neq ipsa est una pua ad tremore cordis et lipoto-
mia sicut lipotomia est una pua in sincopi. Et
ca cardiace est uel ee pot quelibet mala plexio
pura uel cu materia. unde dicitur. Sord. licet cali-
du uel frigidu pparientur nihilominus pnt co-
nemire in effectu uno ut i cardiaca cu utraq de-
biliter uirtute. in diuersimode q. frigiditas fa-
cit hoc pprimedo et caliditas exalando. ideoq
qui putauerit q. solu accideret a caliditate dixe-
runt no rectus ymo quelibet mala plexio pot ee
ca eius cu ois intensa qualitas deiciat uirtute.
neq ipsa plurimu accidit a caliditate et precipue
que ex ea accidit i febribus. Et mala comple-
xio illa pot prouenire a causis intrinsecis et ena
ab extrinsecis et precipue ab accidenibus aine et
pot in ee cordi per proprietate ac et per coita-
te. Et cardiaca qnz iungit cum sudore et pro-
prie i febribus et uocat tunc cardiaca diaforeti-
ca et fit ex caliditate dissoluere humiditates me-
broz. Dicitur. Sareth et ponti. q. qnietis si-
gnu debilitatis cordis beut per timore. pect-
strictu. et pulsatione in eo nociua. macie corpo-
ris et desiccatione eius. faciei paleatodes. et si fia.
Et. Huill's dicit. Signa debilitatis cordis
sunt debilitas caliditatis i pectore et oibus me-
bris et timor. suspitio et sollicitudo. absq man-
festa ca et accidit eis tremor similis tremori de-
totoz a frigore. Et pulsus fit debilis paru sub-
mersus tardus. in freques. et hanculus et paru
et similis pulsui et ipotentia ad operatodes et euz
operari uoluerit i firmus anxiet uelociter. Et
e qnz cum febre intensa et tunc e a caliditate et
qnz est sine febre aut cum febre lenta et ut plu-
rimu est a frigiditate. et que est cum febre in-
tensa ut plurimu habet secum sudores diafore-
ticos. Et qnz cardiaca est proueniens ex coi-
tate stomaci et uocatur cardiaca stomatica d q.
Alexander loquutus fuit. Et cura cardiace
cordialis siue debilitatis cordis e cura malicie
pplonis que facit illaz de qua supra plene e di-
ctus et adhuc dicit in cura tremoris cordis et
sincopis. Dicit Albertus boni. paties cardia-
cas et debilitate cordis ex ca frigida utat clare
to facto ex quarta una boni uini albi odoriferi
euz lb. i. zuchari albi et. z. vi. cinamomi et. z. iij.
zezi et. z. ij. galage. et. z. i. gari. aut utat uino qd
parisi uocatur ypocras uel ypocraticu. utatur
dyamusco dulci et alijs electuarijs cordialibus
calidis. Et si aderit ma flatuca uel mica
eietur. Et si fuerit a ca calida ofert triasfan
datur zucap rosap. dyaboraginatu. pfectio de
sandal et corall. Et alie pfectioes frigide cor-
diales. Et si puenit ex effione aut paucitate

spus sicut in qualescentibus ex febribus utat
patiens leticia et gaudio motu pauco et sompno
multo. Et cibetur cibis cordialibus resump-
tuis et uino odorifero. Hanc bonu uinu bo-
nu facit colores et auget uires. Electuarium
cordiale restauratiu. R. pineap mudatap i aq.
calida prius ifusap. z. yij. amigdal. dulcium et
fistricoz mudatoz an. z. iij. seius coituz frigido
ruz mudatoz an. z. iij. seius portulace suci liquir.
an. z. iij. olei amigd dulciu recentis. z. iij. sirri-
ci crudi recentis et de ani mutatis icisi. z. S. c.
nao electi. z. vii. gari. coriadi lignali. an. z. ij.
croci. z. i. nadi. z. S. coraloz rub. magaritap an.
z. ii. abze. z. i. et alioz lapidu ptioloz ad libitu
carnu limaciap et testudin uel pulloz aut per
dicu ptiolap lb. i. zucari albi solidi lb. iij. dissol-
uatur zucap in succo pomoz redolentium et sue-
co buglose et aqua ros et decoquat et cu eo i mor-
tario oia pficiant diu miscedo et cu pistello co-
tundendo. Dicit. Ruer. grana granatoz aceto-
soz et mizoru i cibo et post cibum sumpta. Et si
multiter succus eoz in cibis et salisamens et qdi
metis positus et sirpus ex eo factus bibitus p-
hibet corruptione ciboz et potus i stomacho qui
e ca cardiace. Ad mitem cardiaca multum
ualet si cu decoctione thimi uel epithimi colla-
ta offerat puluis ossis d corde cerui Et melissa
i ieiuno comesta pfert cardiace q no sinit dor-
mire Et fortasse facit hoc dicit. Ruer. q. aperit
opilatione cerebri. Et meta specialiter odora-
ta remouet defectu animi. Et cu aia loquit. i.
deficit propter caliditatem odor cucumeris suc-
currit ei et succus cucurbit. bibitus. Uinu ul-
ros. aqua ifusonis sere et pprie tunc i kemes
qn in sole dimittitur et manib postea fricat do-
nec ois uirtus ei remaneat i uino uel aqua ros
et postea bibitur cardiace subueit frigide uinu.
et calide aqua ros. In cardiaca aut dyaforetica
multu ualet iunctio cu albumine oui solo ul mix-
to cu aqua ros. uel aqua mirri. Dicit zoar q.
comestio citonioz affatozom post cibis affert
leticia et fugat pigruta. Borrago et buglosa et
melissa et osimuz gariofili cu comeditur aliqd
ipsoz aut bibitur succus ei ualet tristib sine
ca. Et herba aristologia subsumigata aut ar-
temisia infantes tristes ylares redit Et dicitur
q. succus broti uel brionie bibu gaudiu magnu
facit. Et epithimu sumptu remouet suspiria
et malitia et corrosioe humoz uenientia. et semen
rassani domesticu bibitu idet facit. Et dicit.
Constantin. i pategni q. iacinti et pprie granate
supra remouet suspiria.

Ca. 14. de tremore cordis.

Tremor cordis qnz snt
ur large p tre-
more saltu pulsu et iectigatioe. et
qnz sumit proprie pro tremore
disticto saltu pulsu et iectiga-
tioni. frequenter in ista uocabula synonyme ab au-
ctoribus sumitur unus pro altero ponentibus et
de oibus in uno determinat capitulo. Et tre-
mor quidem cordis a serapioe uocatur casar. in
ab hali. palpitatio et. q. qnietis uocat buboles
et interdus dolor cordis uocari reperit. Et
B. 3.

oia predicta significant nocumētū cordis p̄ter
nāz et ut sic sunt accidens. s. opatio lesa. Uex
ab auctoribus iducta sunt ad significandū malaz
dispōnē cordis ob quā cor motu mouet p̄ter
nāz et sic dicitur egritudo. Et possunt p̄side
rari dupliciter. uno mō i p̄p̄tōe ad p̄ceptōz no
cumentū qd uult uirtus per illum motū depelle
re et a se excutere et ut sic est accidens uirtutis
alio sensu. Naturalis enim uirtus expulsi
ua nō mouetur ad expellendū nisi nocumēto per
cepto. Alio mō in p̄p̄tōe ad ip̄z motū p̄ter
nāz et sic est accidēs uirtutis nālis expulsiue. n̄
enī est accidens uirtutis motiue uolūtariē cum
ut patuit nō hēt cor motū uolūtariū s̄ nāle. Hō
n. sunt isti motus uere tremor s̄ quedā agita
tio īp̄tiosa et iordinata. Dicunt tñ quidā q
pōt aliquāter reduci ad motū uolūtariū i q̄m
tenet locū motus uolūtarij. Differunt autē et
distinguntur p̄dicti motus ab inuicē fm plus et
minus potētie eāe et malicie. Iectigatio. n. ē mo
tus tremul' ualde diutius ita ut aliquando non
p̄cipiat ip̄z patiens nisi apud motū corporis
aut apud uenerabiliū p̄ntiaz. Et pulsus cor
dis qui ē alio noīe titilatio uocatur est motus
maior quā iectigatio qui p̄cipitur a patiente ē
īp̄o stante i quietē. Dicitur ga⁵ de interiori
bus. Est et alia passio cordis. s. titilatio in qua so
lum appetit i firmo q cor eius titilando circa hu
mores moueatur. Neq; mirandum est multos
humores aliqñ in capsula cordis coadunari ip
suz ab oportuna dilataōe sui p̄hibentes. Et
salus est adhuc motus maior pulsū in quo ap
pet patienti et ē tangenti pectus eius q cor sit
quasi saltans querens exire de loco suo et extra
corpus egredi. De quo dicitur ga⁴ affo.
sicut 7^o ponit p̄ntēs. salus cordis est quidā
motus spissus et uelox de corde qui silatur te
trigatōni. est tñ maior et difficilior ip̄a. Ap.
aut in libro de respiratōe dicit salus cordis ē
p̄strictio calidi cordis p̄ refrigeratōez super
fluam. Et tremor cordis predictis contra
distinctus est motus cordis tremulus quo ma
nifeste cor tremere percipitur. Dicitur enim
de ip̄o. Hinc. Tremor cordis ē motus tremul'
accidēs. ei. s. p̄pter rē p̄ternaturā p̄hibē
tē ip̄m a p̄p̄tā dilataōe et p̄strictōe. uñ cor
tunc mouetur agitative et iordinate uelociter et
frequēter festinādo ad dilataōnē et p̄strictōez.
Dicitur q tremor cordis et sicut ē alijs mēbris
duob' modis accit. uno mō nocumēto p̄cepto
quo mouet uirtus expulsiua ad expellēdū ip̄z
uel ad fugiēdū ab eo uel ad utrūq; sicut accit
tremor i p̄ncipis porisimoz febriū. Alio mō
nō ex nocumēto p̄cepto s̄ p̄pter cordis uel al
terius mēbris debilitatē uel ēi ton' corporis si
cut apparet i p̄ualescētib' et cū accidit isto mō
corpore uel mēbro stante quieto nō tremit s̄
cū uult moueri et non pōt tunc tremir. Et tre
mor qñz accidit i corde per p̄p̄tātē et cām p̄
p̄tā i ip̄o corde et qñz per cōitātē aut ton' aut
alium' particularis mēbris. Et q ē per p̄p̄tā
tatez fit dicit. Hinc. altera septē cārū q sunt
mala p̄p̄o pura. mala p̄p̄o cū mā. apostema. so
lūio p̄ntitatis. cā extracā. morsus uenenosoz
uel uermis uētris et uehemētia sēsus ei' qua
re patit a quolibet mīmo p̄ueniente ad ip̄m.

Et mala p̄p̄o pura pro tāto ē cā tremoris
pro quāto ois mala p̄p̄o dominās accidere fa
ciat debilitatē. Et ois debilitas dicit. Hinc.
facit accidēre motū agitatiuū. i. tremulū quasi ip
sa expellat a se ip̄so aliqd nocumētū. Et ē
hoc uex dūmō nō sit illa debilitas tāta q nō re
maneat uirtus potēs querere expulsiōnē illi' s̄
dūz p̄seuerat i corde relidū uirtutis suple ad
querendū expulsiōz nocumētū. Et dicit. A.
unaqueq; p̄p̄onū simpliciū. s. et p̄positaz facit
illud. s. debilitatē uirtutis unde pōt accidere tre
mor. Et tā mala p̄p̄o fiens q̄ facia pōt ēē
cā tremoris s̄ diuersimode. Hāz fiens ē cā
eius ex p̄ceptōe nocumētū qd infert quo p̄cepto
mouet uirtus ad expellēdū. Hāz mala p̄p̄o fa
cia non est cā tremoris q̄ p̄cipiat eius nocumē
tū et moueat inde uirtus ad expulsiōz. sed ē cā
eius q̄ debilitat uirtutē que debilitata uult mo
uere cor motu quo nō pōt uñ tremir. Et qñz
stante mala p̄p̄one facta uirtus semp sit debi
lis nō tñ semp adest tremor q̄ non semp est ita
debilis q̄ sit cā eius uñ aliqñ quiescit sicut hoc
ēi qñz in mala p̄p̄one fiens. Incipit autē
tremor cū aliqua noua cā ledens superuenit
uirtuti debilitate. Nec tamen illa noua cau
sa dicitur causa tremoris quia de se non esset
sufficiens ad inducēdū tremorez sed illū iducit
mediante illa mala p̄p̄one fiens aut facta qua
uirtus ē debilis. Est tamē cā irritās uirtutem
s̄ nō sit facies tremorē et hec quidē ē mā que
aut ē sāguinea. aut ē colica aut fūica. aut mīca.
aut ē uērosa. Et mā humoralis aut facit tre
morē per sui quāritatē opprimēdo uirtutem. et
qñz per sui malā p̄p̄rietatē et qñz facit illud
opilādo que opilatio cadit i cūribus sāguis et
spiritus i corde et que secūtur ip̄s ut i sua cap
sula et qñz cadit i uētris sētibilibus. i. pulsabilib'.
s. artarijs pulmonis uel sētibilibus. i. magnis
siue sint uene siue artarie ut 4^o. de interiorib'
recitant. Hal. de. Medico dñe pulsū maluz et
hanculūm fetidū et salus quidē cordis p̄ ma
iori parte erit ex sāguine mīco. Dicit. Raf.
7^o. p̄ntēs et quidā dicunt q p̄m ē a cā uēro
sa in corde p̄ntia. Dicit quidā q qñ aliqua
mala mā i corde coadunatur tunc uirtus eius co
natur crebre et sepius circa attractū aere et
eius expulsiōnē ut acit admiscet et dissoluat
cū eo mā illa mala et talis crebrisim' mot' ē tre
mor. Et apā calidū i p̄ncipio facit tremorē
dein sincopim dein iterfuit i spacio breui et
qñz facit apā frigidū sed i longiori spacio ita
ut alii p̄ueniat ad 3^m. diem. Dicit. Serap.
apostemata. s. sanguinea et almesire. i. colica q
fiunt in corde absq; cā apparente p̄cedit sin
copis que uocatur p̄p̄rie uenēd. et hec quidez
sincopis qñz accidit multociēs subito aut tra
bit moriē uelocē et solūio p̄ntitatis accidēs i
corde primo iducit tremorē. Et cā extranea
faciens tremorē ē sicut dolor p̄secuti' et p̄mu
tatiō materie ap̄atum uicimoz mēbroz ad cor
et potus uenenoz. Morus quidē serpētū
et scorpionū punctura et alioz reptilium ueneno
soz et uermis et qui sunt i uētre et p̄p̄rie qñ
ascendunt in cibo et fece ad superiora mirach
stomach uel ut dicit. Med. cū p̄ueniūt ad cor
tremorē faciunt. Subulatur uero spūs hūi

accidit tremor cordis ex quolibet uentositate generata in spacio qd est inter ipm & pñiculus eius aut in corpe pñiculi eius aut in uenis ip suis. Et ex quolibet qualitate frigida uel calida adueniente cordi ita q post potu aque frigide aduenit eis tremor pñic q pducit illud ad debilitate in opationib suis. f. pñicutes. Dixit ga^o de acciden^o & morbo & ponitur 7^o qñtñs salt^o accidit ex generatõe sanguis grossi nigri i epe cum pcedit ex eo sanguis mlic^o ad cor. Dixit R^o ubi supra. cā saltus cordis est cōtabescēcia utpote in infirmitate q uocatur palmos. i. euca & in alijs infirmitatibus & in timorib^o. & n. u. mētes infirigidat^o fm supiora. calidū aut fugiens & qñtñs facit saltus ita ut ali qñ moriant^o aialia pp timorē & dispōnē egritudinalē & ext^o guātū. Tremor uero cordis per cōtate est aut pp cāz in pñiculo. f. capsula cord aut i multis alijs cōtātib^o ei aut in toto. Dixit R^o ut. tremor cordis factus est cōtate aut est cōtate totus sicut qui fit in febrilibus & pprie pestilētiatibus. Et qñz accidit ut dicunt post febre ex mā mala que remāsit in corde post crisi^o aut cōtate cū aliquo mēbro & pprie cū pñiculo suo qñ accidit in ipō apā aut cum stomaco cum in ipō est humor insecosus utreus aut colicus mordicatus aut cū corripitur in eo cibis. Dixit n. ga^o & ponitur 7^o qñtñs. quedam spēs saltus fit ex corruptiõe cibary exitis i stomacho aut dixit R^o ut. pp bothor i ore stōaci aut pp attractionē & qñtñs succedēte labori sic cum fieret qñtñs cū unguibus & tremuit inde stomachus & cōtāt in tremor cordi. Et forte n. discernitur inter tremorē stōacalē & cordialē. est. n. res ualde siles illi. aut cōtate pñonis cum multiplicatū opilatio in pte qua obuiat cordi & nō penetrat hancitū fm mōs suos. Et istud indicat qñtñs hancitū nō securā. Dixit Jobāciū. salt^o cordis est de passiōibus oris stomachi. & accidit qñz aut ex causa hūoris putētis qñtñs in ore stōaci et mordentis uehemētē cū aut ex cā lumbricorū generatōz i uentre quociens ascendit ad locum ipz. Dicunt saltus ut pñic^o fit a mā uentosa grossa aut ab accidentibus aīe ut in timore forti. & iectigatio ut pñic^o fit a mala pñione humida cum mā hūi da qñtñs in capsula cordis. & pulsus & timor ut pñic^o sunt a mala pñione pura uel mālū. unusq^o qñ in istoz motuz pōt fieri a quacūq^o egritudine cordis. uex in iectigatõe egritudo est leuioz detñ in saltu postea in pulsu. aliqui tñ premittūt saltum pulsui & ultimo in tremore. in eo. n. res ē gravior qñ in alijs. Et dicunt accidit aliquando in corde debilitas ex defectu spūs & caloris in corde propter cuius impotentiam ad resoluēdū excitatur aliqñ in corde uapor pducens ad iectigationem siue pulsū. Et cum adest in corde paucus spiritus et calor est extrinsece ut maxime accidentia anime ymo & quilibet paru^o motus corporis uel hūorū excitat predictos motus que cāe nō iprimerēt si i corde foret copia spūit^o & caloris inati. Ex narratis pōt quis reducere predictas cās i cās intrinsecas & extrinsecas siue i primitiua^o & cor porcas. Dicunt tremor cordis frequētius accidit macilentis hūnibus pectus multū tenue &

causis extrinsecis & sili mlicis et hūnibus cor frigidū a quacūq^o cā. Et tremor cordis ali^o ē qñtñs ali^o periodicās dē tēpore i tēpus iua dens sicut qui solitus ē iuadere semel in anno uere uel autumpno uel alto tēpore sicut de mense in mense siue de septimana i septimanā siue per āplius tēpus aut min^o cū ordine uel absq^o ordine. Et qñz ē tremor cordis accidēs ereticum factū fm semittā crisi ex morib^o accidentibus hūnibus motis ad crisi^o uel cor uaporib^o.

Alt. R^o ut. 7^o qñtñs. Dico uidi saltū cordis paruū cronicum nō nociuū hūi ipm in ali^o quo neq^o i qñtñs aut nō i extenuatõe quo cū fuerit siue febre & dixit uidi ēi quēdā hūtem saltus cordis & pulsū malum uidelicet max^o mū app. rentē cūz manus appōita fuerit super pectus cū responso & i festinatõe uehemētē et pulsū manifestatē ita q ualde eleuabāt caro in de nulla minutõe qñtñs ei. tñ nō erat i eo ali^o qua liquefactiō. unde i spiciendū ē i hoc. & subdit patēs ēi ante tres annos hoc patebat ante sonus & responsus cordis eius a remotis manifeste. Dixit R^o ut. 5^o de iteriorib^o uillu^o dēz cordis sanis euenire repiri absq^o manifestis accidētib^o.

Signa generis tremorē cordis cōm. f. iectigationē saltum pulsū & tremorē proprie sumptum significat pulsū diuersus trāsient terminus i diuersitate sensu pcepta i magnitudine & paruitate uelocitate & tarditate & frequētia & raritate. nā i omnibus dictis dīspōitionib^o ē motus iordinatus i corde habēs diuersitatē multā ad quē sequit^o motus artaria rū multum diuersus cū hēat principū a motu cordis. Uex ista diuersitas maior ē i tremore deinde i pulsu ē minor & postea i saltu & ultimo minor ē i iectigatõe Et cā diuersitas pulsus ē utrius agruata & oppressa. Et quāuis pulsus tremulus sit diuersus. & diuersus sequatur ad oēs dictas dispōnes. tremulus tñ nō sequit^o ad oēs. ymo nō nisi ad unā. f. ad tremorē proprie sumptum. quāuis tñ i oibus dictis dīspōib^o ue mat cor. nō tamē sēper tremētē corde tremuit artaria. & rō ē qz ad tremorē faciendum ut dictū ē supra oportet ut uirtus sit qñtñs ad posse mouere. mō possi bile ē q uirtus sit qñtñs in corde & nō i artaria ac ē qz nō sēper artaria mouet fm metum cordis ymo qñz mouet motu cāe siue dīspōis. Et dixit. R^o ut. pulsus hūis tremorem cordis multociēs assimilatur pulsui habētūz asma. Et percipit oīs spēs tremoris cordis a medico apponēte manum suā sup mamillā sinistram & etiam aliqñ percipit ab infirmo & c.

Signa autē specierum dictarū inter se diffictat fm cās sunt q in facto a cā humida ē uehemētia leuitati pulsus & sētū hūis cū quasi cor. et^o esset i aqua natans. Et dixit. Serap. si fuerit ex humiditate iclusa i pñiculo cordis patēs sentit cor eius quasi i aq^o qmoueri & si fuerit ex sanguie adsum signa caliditatis & i flāmationis & uelocitas pulsus in hora tremoris sed i hora in qua nō est tremor pulsus est magnus. Et si fuerit ex colera significatur aduētū egritudinē colericā. & duritē quēdā erit i pulsu & uehemētia i flāmationis & sitis cūz siccitate lingue & palati & erit in

pulsu uelocitatē et frequentia et erit patiens uelox
ad irā. Et si fuerit ex fūte erit patiens cūpi
gritia absq; sū et absq; duritie i pulsu. Et
i facto ex mīa aderit tristitia et solitudo sicut
aduenit qd ē i terra aliena et recordat de terra
sua et de suis ut dicit littera extra et erit corrup
tio ymaginatiois et timor et siluestreitas et habi
tudo erit mīca cū duritie i pulsu. i. Factū uero
a uelocitate pura significat uelocitas resoluens
eius et cito aduenit et cito recedit et leuitas labo
ris eius et paucitas diuersitatis i pulsu qz mā
ueloxa i pulsu nō agnauat. Et factū a plexio
ne calida significat inflāntio uehemēs absq;
fēlibilitate humiditatis i qua nater cor et ueloc
itas et frequentia pulsi? Et in hora in qua nō ex
tat tremor et accidit post cās spasmofantes si
ne mīa. i. post cās ptractionē et exiccationē fa
ciētes et accidit i ethica febre et similibus. Et
factū a frigore significat cāe que precesserunt
exrigentes calozē innatū ex cūomb? foris et
alys. i. cās iducunt? frigiditātē p se uel p ac
cidēs et significat ipm egritudines frigide. Et
puls? tardus et rarus non solum in hora tremo
ris sed etia in hora quietis ab eo. Et factū
ab apate cordis uel capsule significat signa
illius apatis. Et sibi factum a solutioe pmuta
tis in corde significat sua causa. Et factū ab
opilatione significat diuersitas pulsus in puitate
et magnitudine et debilitate fortitudine cū pri
uatione signoz repletionis. In facto uero a debi
litate uirtutis nō cadit in pulsu diuersitas in de
bilitate et fortitudine qz semp est debilis. De
cunt tñ qd aliqui necessitate cogēte pōt aliqua p
cussio fortis fieri que nō pdurat nō redit i3 in
alys differentis pulsus temp est diuersitas.

Et in facto ex repleione pulsus est diuersus
in oibus differentis pterq; in magnitudine et
puitate qz semp est pūis ppter agnationē.

Et si aliqui necessitate cogente accidit aliqua
pcussio magna ista non est pdurans nō rediens

Et factum a subtilitate sensus significat for
tudo pulsus ymo fortitudo pulsus et ipius ma
gnitudo sunt significatōes pme significatōes ipz

Et sanitas hancilitas et incolumitas alioz m
broz. Et certificant ipm si fuerit corpus cum
frequentia hui? tremoris incolume et uirtus co
seruata ut pserua in opationibus sana. Et illi
in quibus pūm accidit ille tremor sunt sup quo
rū facies aparuerūt uestigia passionū alius qūm
sint pue. aduenit enī eis tremor et a pua causa

Fact? aut a cōitate totū ut in febris? est ma
nifest? Et crene? cognoscat ex signis cri
sis. Et fact? a stomaco significat dispōnes

stomaci et appetit? ei? Et qd expellit ab ipo in
uolūtu et egestione et ymaginationes sez euentem
tes i oculis l' ut dicit qdam ymaginationes. i.
apertus diuersi. Et nauca et pūcio in stomaco
et alenatio eius in tempore maculans stomacū
nisi sit ex colera efusa ad ipm in tēpore uacui
tatis et qd sit uehemēs in hora in qua cibis in
cipit digeri. Et dixit Aue. ex eis que signi
ficant ipm. i. taz esse uel uētur statz sunt salina
currēs ex ore et dolor in stomaco sicut qui sit
a pstructione ungatuz et pūctura capz ut alicuius
autis cūz euentit subito ipa pstri cūto et pūctura
in ore stōaci. Et factus a cōitate pūonis sciē

qz hūis cum est pparatus astatu et aduunt signa
hūiditatis pulmonis et opilationis ei?. Et fa
ctū a uenens uel morsu uenenosoz uel et a hūi
bus uentris significat cā sua cū signis cāe sue
et pūctioe signoz capz alioz. Et dicit quidā
qz factus a hūibus plus accidit an cibuz et cum
cibus assumuntur incipit descendere et remitti.

Dixit Aue. tremor cordis qm supfluit termit
natur ad sincopi. Et qm magis supfluit teriam
ad mortem. Dixit. Ralis. 7. pūmens mori
unt oēs qui patiunt iecitigationē iseperabilem
uel cū sincopi et febris acutis. Dixit. Aue.
si quis querit de tremore cordis post egritu
dines et hēt nauca et uomit colera et nō remo
uet nauca ē malū et significat spasmū stōaci. i.
motū stomacalē simile spasmū. i. singultū qm si
gnificatur qd colera prassina ibibita ē i uill? sto
maci que nō remouet uomitu. Hōz. uero
dixit si post tremorē cordis accit uōitus prassi
n? et tremor nō cessat significat spasmū stoma
ci et mortē. Et dixit. Hōz. si alius patiē
tremorē cordis longo tēpore et subito euenit si
bi sincopis expeditū ē negotiū eius qz cā eius
ē equata. Dixit. Aue. Ille cui accit tremor
cordis assiduis de seipso solitius eē debet ne
subito subripiat a morte. Dicit quidā qd tre
mor cordis sanabil? ē si eius cā sanabilis sit. et
hoc nisi negligētia aut errore ipediāt. Et cu
ra eius aut attēditur tempore interpolatōis et est
eius pseruatio ne redeat et qz attēditur tēpo
re porisui et ē remotio ipsius et tā pseruatio
quā curatio hēt regimē uile et spāle. Pro ge
nerali tñ regimine ei? regimē sufficiat generale
dictū supra ad egritudines cordis. Regimē
aut spāle duplici pficitur istrumēto. i. dieta et
ponone. Et i facto a caliditate tā i pserua
tione qz curatioe dixit Aue. Aliena illud quod
generat hūorē colerici cū ymo et quod generat
sanguinē suple et oēs cās calefaciētes. Et in
uā ex pmutatioe eius ab aere suo ad aerē fri
gidū. istud enī reducit ad sanitatē et sint in came
ra ei? irrationēs et odoramēta cāphozata. i. in
quib? ponitur de cāphozā et sit ex sandal? pūita
et nō ē malū ut rrozet super ea aliqd uini cū ta
li quantitate qua nō calefaciat sed penetrare fa
ciat aromaticitatē eoz ad cor. Et cū res sue
et uehemēs inflammatiōis stude ut sit aer ei?
i frigidus ultima i frigidatōe. Dixit. qstan.
in estate locus eligendus est frigidus in quo
sint salices et silia. Et in eo lerētur et gaudeant
et quiescāt et ocient et somno utant sufficiēti ad
digōez. Et si aliqui an cibū exercitētur sit il
lud per loca plana uel delectabilia. Et fricatio
cum odoriferis frigidis fiat lenis. Dixit. A.
opret ut cibetur patiens cū eo qd paz est. i. qd
pauca et subtile exhibet alimētū sicut est panis
infusus in aqua ros in qua est paz uini odore
ri et panis cū rob. l' cū sit? de pomis et lac acc
rosus sine buuro qd est tēporis pūqui qmorō
ni. i. ad acetositatē. Nā si esset mīti temporis iā
querteret ad putrefactōē et iō dixit nō sit lac
acetosum ualde quale sez est cū ē elongatū a cō
motione. iaz. n. tunc factum est acetosum ualde
de quo qz necessariū est ut des ei in potu ab
i. lū usq; ad lū. q. et erit ei loco cibi et medicie
Alma. aut dixit. lac de quo burip est extra

ad bibendum datur. ut significaret qd fm uari
as dispones queit acetosū & n̄ acetosū. Et di
xit. Quic. si loco cibi necessariū ē ut p̄fortet cū
mica panis & tortellis fiat. scz cū lacte sumptis
uel sine lacte Et de quētibz sunt dixit. Aue.
cucurbita & blitis scz & similia ex oleribz frigi
dis & fructus frigidī. Et si tolerat carnē di
xit. Aue. tūc utat caribus pullos et perdicus
& fasanos qm̄ hēt proprietatē i hac re pp̄ frī
giditatē p̄p̄onis sue. Alia littera hēt pullos
perdicū & fasanos & ē melior. & sunt iste carnes
facile acetose cū succis fructus. s. acetosoz & agre
sta & pomis acetosis & aceto acuto mixto cū aq̄
ros. & aqua salicis. Et Almā dixit. Nutriam
tur ex pullis cū aceto & succo uue acerbe. & ace
tosis & sirupū acetosū de zucaro. bibat & hoc in
calido cum febre. Et Aue. dixit. Qd si res
fuerit uehemēs & adit istāmatiō da eis aquas
frigidā & aquā n̄ius mixtā cū aqua rosata dan
do sorbitionē post sorbitionē & hoc uirtute en
te forti. Si uero uirtus debilis fuerit n̄ erit
excusatio quin permisceas cū dictis rebz frigi
dis aliquid ex calidis ut nō timeat per illa ex
tictio caliditatis inare. Dixit. Rasis 7. q̄
nēus. Propter uidi ad salutē cordis ex caliditate
etāsmutāda ē habitatio ei⁹ de aere ei⁹ ad aeres
frigidū in ultimitate frigiditatis qm̄ qualescet
oio. Qd si bitauerit i regione calida non erit
longa uita. iōqz ut de hoc habeat refugiu illepe
rabiliter utatur uiue et lactuicis cauēdo balneū
& detentōne banclitus et laborē oio. et ep̄lāstra
pectus cū sandalis & cāphora Et de melioribus
medicinis sunt troc. de cāphora sumpti cū si ru
po citonior. Et minuitōe utat n̄si extenuatū
sit corpus eius et lac uacitū accidū sumptus cō
ueniēs ē ei. In facto autē a frigiditate tā in
preseruatiōe q̄ i curatiōe tota diēta debet ten
dere ad calidū. morā trabēdo i aere calido odo
rificato cum herbis & ramis et aromantibz cal
dis & trāsfēredo habitatiōne ei⁹ ad regionē ca
lidā ad quā si permittari nō possibile erit ei uia
tur cibis calidis acui & potētia & si p̄ potibus
p̄ditis cū sp̄ibus calidis & sunt facili⁹ digōnis
dix. n. bali. Pascēda ē eger cibis digerit facili⁹
qui facilliter transmutentur & uinuz bibant po
tēs purz & odorifex. Et in facto ab humidita
te totuz regimē debet esse excitatū sicut in fa
cto a siccitate totuz regimē uertatur ad hūctam
dum q̄tuz possibile fuerit. Qd si cū mala cō
plexione calida peccauerit sanguis alienet̄ de
qd generat sanguinē. Et si humor colic⁹ habun
dauerit in stomaco & ore eius. dixit Alexan.
nihil est ei ita inuatiuum sicut cibi qui tarde di
geruntur & difficile corrūpūnt ut pedes & alia ex
trema alius. Et in mala p̄p̄one frigida cum
fate alienetur omne qd f̄ta generat ex cibis &
potibus sicut si fuerit cum m̄l̄ia alienetur omne
qd m̄l̄icū generat hūorē & cibet. unusqzqz cibis
generantibz hūorē d̄stanti oppositus. Dixit. n.
Aue. in flatico cibetur aqua cicēris et pullis co
lumboy et caribus quaz autum et alcanabit.

De facto autē a uentositate dixit Aue. qd est
leuior & facili⁹. scz facto a cā hūorali qz non
est cū ea grauitas in mēbro & qz uentositas ei
n̄ & facili⁹ resoluī. Et patiens alienandus est
& cibis & potibus uaporosis & uentositatē gene

rantibus. & utatur carminatiuis & uentositatis
dissolutoris. Preseruatio autē & curatio p̄ potōne
duas hēt intentiones generales quaz una ē ad
alterandum malā p̄p̄onē tremorē facientē. et
alia respicit cāz ei⁹ cā abscondendo. & pōt addi
3. que est ad corrigēdū accidentia. Et prime
due intētiōes q̄z uersantur circa tremorē p̄
prietatis et q̄z circa tremorē cōitatis. Et
prima quidē intētiō in mala p̄p̄one pura suffi
ciens est cū remōtiōne & abiectiōne cuiuscunqz
cāz p̄mititue facientis aut p̄seruantis eaz. & iam
quidē supra dictum est in capitulo male p̄p̄o
nis cordis q̄uo unaqueqz hēat curati. Dixit
Ba. 5. de interioribus. quibuscūqz sanis lecti
gatio p̄tingit absqz manifestis accidentibus
detractiōne sanguis iuuant scz dato qd sint si
gna plectorie in eis & maxime dixit qd si subri
libus diētis affuefecerit. Et dixit scio quos
dam omni anno in uere hoc malū hēre solitos
& seruantes bonaz diēta cum sola flobotomia
euasisse in tribus ānis & deū coactos sua con
suetudine. sanguinē priusqz paterētur d̄tractis
se & sic affuefecerunt pluribus ānis. Et dix.
atūlatiōne & pullus et tremores cordis pluribz
sanis & uicibz eueire reperiri sine manifestis
accētibz. qbuscūqz tū p̄tingit s̄guis detractiōe
iuuāt. Et maxie si subribus diētis affuecāt.
h. n. dno s̄guis m̄l̄itudiez replētē et oppulātē
educēt. Uex multitudine extenuata diēte i lōgio
ri tēpore corrigi q̄z effone. Qd si cacochima
simul cū multitudine fecerit. s. s̄guis uel masse
sanguineē flōmia prius fienda ē uel aliquid re
nēs locum eius deū fienda ē purgatio cacoci
mie. si uero cacochimia sine multitudine fuerit
purgatio fienda ē cum medicina p̄ritantē edu
cente humorē. Et referunt proprie huerba
galiem ad preseruatiōē haberi ad diuersiōnem
et cōtiōē ei⁹ p̄missa ipsi digōne si necessaria fu
erit preparatiō ei⁹ cōtiōi. Dixi. itaqz Serap.
hūs tremorē ex replōne curatur per flōmiam.

Dixit. Almā. Si cū cordis tremore fuerit
pullus et febris uelociter eger de basilica minu
endus ē. Dixit. Aue. i materiali fert auxiliū
cuz cōtinis & si quidē replō fuerit ex s̄guine
fiat cōtiō cuz flobotomia et extractiōe sanguinis
. s. cuz scarificatiōe uel sanguisfactis aut puocati
ne emorroidaz uel mēstruoz uel sanguis nariū
fm uarias dispones & hoc ubi nō possit fieri
flōmia aut nō sufficiens. Et si fuerit replō
propter humorē flegmaticū. fiat cōtiō eius cū me
dicinis quaz ipressio insequit̄ cor & illaz que
quētiētiōres sūt yere magne hūiditates eūantes
micosas qz parue yere cū nō possint educere
hūorem micosus a parubz cordis paz ualerent

Et si fuerit dixit. Aue. propter sanguinē me
lācolicum loci lōginqm̄. i. cui⁹ generatiōis prin
ē locus lōginqm̄ corde ut qz talis loc⁹ sit ep̄ar
qui postea mittat illū sanguinē melācolicum ad
cor uel qz talis sanguis p̄rineatur i loco lōgin
quo ut splene qz postea cōicef cordi tunc dix.
Aue. fiat flōmia et tēperetur ep̄ar i quo gene
retur. uel splen aut aliud mēbz i quo p̄inetur.
& si fuerit alius hūor m̄licus eūetur cū eo qd
si sicut yera. Rūfini & logodion & alia q̄ eua
cūat humorē melācolicū. & si fuerit m̄a calidas.
colerica cū illā cū eo qd quētiētiō sicut cū trifera
B. 5.

sarracena et similibus. Et si necessarium fuerit
post flomā mundificare sanguinem mundifica
illum cū mundificātib⁹ sanguine superi⁹ dictis.
Post eūne aut oportet attendere. qm si remā
ferit aliqua mala pplexio o3 eā destruere cū al
terātib⁹ ad oppositū. Et o3 ad cor attendere
cū pfortantibus ipm et sedantibus tremorē ei⁹.
Que si fuerit calida dixit. Auic. da ad forbē
dam aquam uel sirupum de fructibus frigi
dis scilicet et aromaticis sicut est qui fit de
pomis de senī et de acetositate citri et similes
Et si tibi necessarium est ut dissoluas i eo cam
phoram fac et da dyamuscum dulce et lenificans
infrigidatū. et pferit opizacara et sirupus de en
diua et de cicorea et de borragine et electuaria
et pfectiones frigide. Et supra pectus pone
linumēta epithiata et emplata infrigidantia cum
aromaticitate. Et dixit Auic. qm est necessarium
puenire ad infrigidantia foruora et magis pura
ymo et ad narconica et dixit si supfluat isflamatō
et augetur res et timentur ne sit principū apais
nestrū tunc fortasse est necessarium tibi ut i po
tu des semē mādragore cuius apio s3 sint pmixta
et aromatizata cū musco et pilaloos crudo et cā
phora et croco de quibus cum illis narcoticis
apponatur fm uirtutē et horā necessitatis. Di
xit hali. i facto a caliditate post flebotomiā da
re o3 aquas gnatop mixtop cum tamarindis. et
dixit assignatio pulueris utilis. B. seīs melois
cituli cucumeris cucurbitē et portulac. añ. 3.
yi. berberop terre armeice uol. ro. añ. 3. iy. spo
dy carabe añ. 3. iy. pilaloos crudi camphore ma
sticis añ. 3. i. S. tere diligenter et da exagū unū
cū aq⁹ granatop aut pomop. Qd si mala oplo
remāserit frigida dixit Serap. pferit eis tiri
ta et metridatū et dyamuscus dulcis et amarus
et similia quando datur unūq⁹q⁹ eoz cum uino
odorifero aut cuius aqua albedebetābia et est mel
lisa ut hētur et hoc uerbo ei⁹ 7°. pūneus. Di
xit Iudeus. B. cinamomi spice electe zurūbet
doromici ozimi latoz folioz añ terant et cribe
lent et disteperent cum succo ligue bouis et dof
fit. 3. i. cū. 3. i. uini cocti est emz mirabile ualde
pferens. Dixit Aaron detur. 3. i. gar. cuius 3.
i. S. lactis Jre. B. saluci et emule añ. 3. i. terant
et dentur in potu cū aqua tepida. Electuaria
optimū et utile. B. lapidū preciosoz ois et mar
garitaz albay añ. 3. i. auri et argēu liatoz añ. 3.
S. doromici croci gar. nucismul. añ. 3. i. S. been
albi et ruber sirici crudi incisi kelsms floz ca
momilie macis cubebaz galange cardamomi xi
loal storacis calaite añ. 3. S. musci et ambre añ
3. S. conditi de floribus mellisse. 3. yi. dyabo
ragiati. 3. iy. incorporētur in modū electuarij si
ne igne dof. 3. iy. cum uino odorifero. Et 7°
pūneus Electuaria qd a galieno uocati est am
bra faciens ad tremorē cordis de quo i expimen
tis alchidi d3 qd maumech sciendo de eo i potu
pificiebat in solatio intantum qd generabatur
ex eo in eo dispō siliis rabuē. i. risui pūnuo. Et
tollit coloris citrinitatem et bonam facit digōez
Et non est aliquid ei si le qd taliter fit. B. rof.
rubeorum. 3. vi. cyperi. 3. v. gari. masticis spice
ri affari añ. 3. iy. canelle zurūbet croci añ. 3. iy.
mac. cādamōi nucis idice nucis muscate añ. 3. i.
terant et misceant et simul terēdo deinde coque

et d3 et rotulus un⁹ cūbū coq⁹ cū rotulis. et aque
donec remaneat tres. et ebliet d3et cē noui deni
colent et i colatura addant penidiap rotuli. y. et
eoquant donec ispissent ad modū electuarij. de
inde ponēde sunt i eo medicine alie et agitaduz
et cū ligno de salice amplo donec admixtio fiat
equalis deinde reponat in uase uitreo et dof ei⁹
quolibet mane ieiuno stomacho aur. i. Dixit
Auic. Medicine permuatēs malā pphonē fri
gidā sunt tiriata et metridatū et dyamuscus dul
ce et amay et siliā ut dyambra et lenificas mag⁹
et troc. de musco et qn frigus sit forte indiges
eis que sunt si cut cordument. Dixit. Forz.
sucas maiorane et buglose cū gari. sumpt⁹ multū
ualet et tremori et cardiace frigidis. Hardu
bibita cū frigida sedat tremorē cordis et angu
stia. Et quidē exhibet eā cū uisio isflatis cro
ci. Et i facto ex hūore melacolicō ualet ele
ctuaria qd sic fit. B. mastici spice cardamomi
cubebaz gari. succi coracis citri extrop et sub
tilium basilici gariofilati melisse xilolal crudū
emule añ terant et pferant cū syrupo de buglo
sa. Gentilis ualeb pferēs ad tremorē cordis
ex humore melacolicō. B. aque melisse enduie
borraginis et buglose et succi pomop dulciū odo
riferop añ. lbz. i. isflant eis folliculop sere cō
eritop. 3. iy. cinamomi. 3. S. sandal citrinop se
minis añ. 3. iy. et post diē buliant ad psum
ptionē tertie partis deni bene pferent manib⁹
et coletur et i colatura pferet. 3. i. croci deinde
cū lbz. i. S. zucari albi solidi fiat ualeb et ualet
gariofilati et dianof et siliā. Ad tremorē au
tē i quo nō ē excedēs caliditas. nec excedēs fri
giditas dixit. Tabzi fiat tragea. B. carabe cora
loz marga. añ. 3. iy. ozimi gariofilati xilolal añ.
3. vi. coriandri sicci preparati. 3. iy. S. dof aur. i.
cū succo citonioz. Dixit gilbert⁹. Margari
te multū ualet tremori dyaforetico. et dixit in q
busdā piscib⁹ similib⁹ pculē marine q i super
ficie hnt lanā melonidā que ualet ad dolorē den
tiū. quidam lapides obsecuti reperuntur qui
debent accipi et dari columbis ad comeden
dum nam in eozum gutturibus post tres horas
depurantur. et tunc debent guttura eozum
scindi et extrahi et sunt eiusdem efficacie cū mar
garitis. Dixit Serap. ex hūiditate pētia i pā
niculo cordis optet ut utat medicinis. resoluti
uis sicut castores calasito mōtano et siliabus ut
exsiccent hūiditas illa. Dixit hali. i secto ex
uapore colle nigre da dyamuscū. Dix Serap
ad pseruatōez. B. borragis sicce pūne. 3. i. do
romici et zedoarie añ. 3. iy. et misceant et detur
ex eo ter in mēse. i. in prin⁹ mēsis medio et si
ne qritas. 3. i. cum uino optio. Et Auic. po
nens hoc idē dixit. B. buglose. 3. i. zurūbet bu
rūgi añ. 3. iy. et detur ter in mēse. Dixit. Auic.
ex eis quibus iunat hns tremorē cordis est ut
fecū sit semp aromaticū aliq⁹ qm ois medicina
aromatica puenit cordi et spū et roborat ipsuz
pp pportionē qua hnt sba in qua fundatur odor
ad sba sps. Et dixit. si aromaticū illud ex ge
nere eoz que ei pueniūt. i. delectat. Nam aro
maticū qd nō delectat nō lenificat s3 pūstiat uel
fit ex genere eoz que pueniunt ei. s. fm dispōnē
calidā uel frigidā. ut si sit frigida eligant cali
da et ecouersio Unū m̄ ē. cum frigidis iunctis

maxime miscenda sunt aliqua calida ut superius dictum est. Et cura facti pp nimum sensu cordis est ingrossare spūs et aliqua stupefacere sensum cum rebus in frigidantibus et ipsi spūsibus hūitibus cū aromati citate aspectum ad cor.

Et cura facti pp cās primitias ē illaz deletionis et in oppositi aductō que si fuerint ueneniū uel morsus seu pūctura uenenosoz curantur si cur in sequenti tractatu qui est de ueneniis dicitur est. Cura aut tremoris cordis per cōtatem tres hēt intēdēs generales quaz una dicitur ad totum corpus 2^a ad spāle membz mā dāns 3^a ad ipm cor et ad utrūq. Et prima quidem ppletur per correctionē male dispōis i corpore toto exnitiis uel membro mandate ip sius malaz alterando ppoz. Et si affuerit mā lis illaz eūando et ad oppositi digerēdo. 2^a ppletur cū qfortatione cordis ne recipiat et cor rectione male dispōis in eo tam poite uel de relicte. Et 3^a ppletur cum phibitione regene rādis materie uel alterius dispōis male in toto uel spālī mēbro et phibitōe cordis a receptō ne in qua mltum opatur meatuum intermedian tium pstriatio et pstriatio. Que intiones quo modo impleantur clare haberi potest ex pre dictis. Fluctores tñ spālter locuti fuerunt de tremore accideēte pp stomacū et os ei⁹. nō n. fit per trāsmisū alicui⁹ rei ad cor sed pp qpaf sione pueniēte ex uicinitate cordis ad ipsum.

Dixit ergo. Aui. si ē ex humore grosso cō cēto i stomacho curetur uomitu iucto post cibū sub assumptione subtiliantū notoz in capitulo uomitus. et solutio uētris fiat post ipsū cum ye ris magnis itelligēdo ordinē predictum fm ca nones ules. s. q. fiat iceptō a uomitu qm mā so lum i stomacho ptenetur. Si autē i alyis membris pteneret et ex eis ad stomachū fluere debet i ceptio euacuatiōis fieri a solutiōe uētris ne per uōitum plus traheret de mā ad stomachū q. per ipm euacuaret ex eo. Dicunt tñ quidā q. ēt i hoc casu pōt fieri iceptio a uomitu leui d quo dicunt itellext Aui. i uerbis predictis cū dix. q. fiat cum assumptione subtiliantium. s. preparā tium ad uōitum facile. et cum dixit q. post uōitū fiat euacuatio uētris cum yeris magnis que nō esset cum eis fēda si uomitus pcessisset foris.

Qd si fuerit propter colerā dixit Aui. de elina naturā ad lenitātē idest fac uētrē fluxibile ut mā colerica declinet ad eū et euacuet suple. et si nō suffecerit lenitas eū eā cum eo qd cō uenit. Dicunt. Fluctores nō dixerunt d uōitū i hac materia timētes ne i puocatiōe eius ad uomitū mordicaret os stoaci et sic augmentum faceret i tremore cordis. Si tñ ipsa colera eēt i superiori⁹ stomachi natans ut facilis eēt et exitus per superi⁹ posset induci uōitus faci lis qm eum sepe sequit remorio tremoris cor dis. Et si fuerit mā mlica procedēs ab epe cōicata stomacho dixit. Rasis. 7^o. pūitēis aucto ritate galieni curet cū minuitōe dei⁹ cū laxatō ne cū eo q. extrahit humore nigrū. Ait. Ra sis. dico electuazū laxatiū suūe pillule perfecte qferētes colere nigre et ulbratōi cordis ex ea. R. mīro⁹. nigroz epithimi cretensis sticados polip. turbit an partē. i. sal. indi lapidis lazuli an partē. s. basilici gartofilati gartofili folij an

partē quartā unius decoquant mirab. cū melle et pficiant electuariū cū dosi ē 3.ij. Et si acciderit tremor cordis qz cibus corrūptur i stomacho dixit. Aui. qforta digestiōe eius et qfortatio qu dē stomachi et pprie ozis eius non solū puenit qm stomachus ē i cā tremoris sed ē etiam utilis in omni tremore. Et hoc pro pter uicinitatem et fortem compassionem quam adinuicem habent cor et os stomachi. Dixit autem. Non sis. contentus in abscondendo cau sam aut in confortatione mēbri mandantis tñ ymo oz ut attendas ad cor cū medicinis cordia libus qfortantibus ipm. R. coraloz rubeoz et croci an ptes equales. Et in cā frigida cū uino debili tēpato cū aqua ros uel frigida. remouet eniz tremor cordis statim. Exhibebis in sep timana. s. i. pulueris que sic fit. R. zedoarie do roni melisse et buglose an. ptes equales remo uet eniz tremores angustiaz et tiores in nocte.

Leroneus in causa frigida qfortas cor et sto macū. R. laudani. 3.ij. masticis terbenitine. 3.ij. corticū citri gar. nardi floz cānelle an. 3.ij. mu sci. s. s. incorporēt in mortario cum pistello calido et extendat sup corio. Et sup ceroneo ap plicetur pānus lincus sbulissim⁹ et ex pre pāni cordi et stomacho aplicetur. De intēdē autez ad accidentia dixit Aui. hīs tremorem cordis cum nausea et qui nō remouet uōitū de quo ut supra dixerat q. est sig⁹ maluz curatur pprie si illic sint reliquie febris ut i potu sumat saui ch orde ablutū cum aqua frigida dei⁹ in frigida tuz cū 3.ij. zucar i q. uis ipz euomat cū h m ab ipo iuuat qz corroborat stoaci et in frigidat et repugnat cole et etiaz ipsam abstergit. Quod si abhorret zucarū pp aditōes quaz efficit in nau sea ponant loco eius grana granatoz. et strū ganē ambo crura et olfaciat camphoraz et cōfrī cent ei cum aceto. Et pōatur sup pectus pānus infusus in aqua duoz sandaloz. s. albi et ru. et cā phore et silij frigidoz.

Cap^m 15^m de sincopi

Victores loquentes de defectiōe uir tūis s. uarijs noibus designane runt eaz. qmz eniz casuz uirtutis absolute noiant. qmz exsolutionē

qmz malefactōes. qmz defectōes animi. qmz ex tāsiz. qmz lipotoiaz. qmz sincopi. et qmz casuz uir tūis subito. uel alyis siliibus noibus. que qmz sepe ab eis sumantur synonōe uel unū p altero ponant predictē dispōnes ab eis significare dif ferunt saltez fm magis et minus uel fortasse ēt i quibusdāz qditionibus ut appebit. Casus. n. uirtutis absolute planis est nomē generis ad oēs pdictas dispōnes q. uol. bet ptingētes. naz in qualibet eaz cadit uirtus. uex casus uirtutis distinguitur per gradus fm magis et minus. nā aliqū cadit i. deficit uirtus s. non multum. Et uocatur iste primus gradus ppe aīni defe ctiō i quo aīofitas i eu uirtutis et corporis minacitas que a corde sano procedūt dperdunt et remanet corp⁹ absqz colore uiuido cū pusila minuitate et uilitate operandi non audēs agredi operari. unde nō se adiunat sed derelinquit se

et non mittitur spiritus aialis saltem ad membra sicut
debet et iste gradus primus est primum ad secundum. Est
autem secundus gradus dispositio dicta lipotomia que dicitur
a lipos quod est defectus et ymos quod est animus quia
si animi defectus est et dispositio in qua non solum de
perditur aialis sed et potentia exercendi opera
tiones motivas maxime fortes debiles. n. for
tasse quedam exerceri possunt et dispositio plerumque ap
paret in infirmis licet. n. raro tamen in sanis. Et
maxime cum surgunt infirmi et moventur senti
unt se in illo motu deficere. unde apodiant se et
non possunt moveri. sensus tamen non deperditur sed mi
nuatur. Lipotomia quoque et defectio animi quod
si idem sunt et unum pro altero ponitur. unde loquens
de lipotomia proprie. Galenus. 9. terrapente dixit.
defectio spiritus est. Et hic gradus primum
ad tertium qui dicitur casus virtutis subito de quo
Alic. fecit capitulum speciale. Et est primum in sin
copum que est 4. gradus. Differt tamen casus virtutis
subito a sincopi. quia casus virtutis subito pro
prie est prima sincopis. quamvis etiam lipotomia a
quibusdam vocetur parva sincopis. et in casu virtutis
subito est impotentia ad operationes motivas et
debiles et sensus etiam quibus aut saltem multum
minuuntur. Et quidam dicunt quod patientes casu vir
tutis subito vident audire et intelligunt que audiunt
sed non possunt verbo vel signo demonstrare. Sin
copis vero est cum totali destructione utrumque
virtutis. motusque. s. et sensusque. Et dicunt et
casus virtutis subito non est de essentia sincopis
sed potest evenire subito et non subito. casus autem
virtutis subito non accidit a causa manifesta sensui
et hoc est intelligunt quidam per se subito. s. ut non
solum indicet repentinum eventum sed et in
dicet eventum a non manifesta causa. Dixit. n. Ali.
casus virtutis subito primum contingit ubi non est do
lor nisi solutio ventris nisi apud magnam evacuationem
magna scilicet alia a fluxu ventris. supplem. nisi ubi est
alia causa nocens manifesta. Sincopi. autem potest
provenire a causa oculi et a causa manifesta. Et sincopis
quibus maior et deterior est casus virtutis subito
et quibus est eorum fere varietate eorum earum in magni
tudine et malitia. Sciendum tamen est quod istam sincopem
quod casus virtutis subito repetere accit quod ad ef
fectum quod in utroque subito cadit virtus apparere a
nobis neque in hoc differunt sed differunt quantum
ad causam efficientem inducentem casum virtutis sub
ito. Nam in casu virtutis subito semper causa efficiens
inducit ipsam subito sine temporis dilatione. sed
ad inducendum sincopi quibus operatur repente. et
quibus in tempore longo. et sic apparet quod in omni sincopi
cadit virtus subito apparet siue procedat a causa
subito operante siue paulatim ut in morbis cro
nicis est videre et fluxibus. Nam cum in huius mor
bis deventur per paulatim resolutiones ad gradum
debilitatis tantum. quod non amplius sustinere non
possit fit casus subito. Et ex his potest haberi
intellectus auctorum diffinitionem sincopi. dixit. n.
galienus. 12. terrapente. sincopis est acuta contra
stio virtutis. i. subito casus virtutis. Et hali.
dixit. sincopis est accidens scilicet virtutis sive et subita
dissolutio in qua homo relinquatur quasi mor
tuis. Et 2. colligitur dicitur Auer. sincopis est sub
ita revocatio caloris ad cor ex reliquis membris ita
quod membris regi non possunt eo quod depauperant spiritum istum
meto virtutis in cor retracts. Propter quod dixit

galienus quod sincopis est mors temporalis sicut
mors est sincopis penitus. Alii autem dixerunt. sin
copis est destructio plurius virtutis motive et sen
sibilis propter causam in corde propriam vel coactam dixit
autem plurius et non omnes propter virtutem motivam nalem que
non destruitur licet destruantur aiales vel et meli
us loquendo pure de aialibus motibus que non omnes
destruuntur. Non enim destruitur virtus motiva
musculorum pectoris ad hanelandum licet aliqui eorum
motus sensibilibus non appareat insensibiliter tamen ne
cessario fit nisi iuxta mortem. Accidit autem in
sincopi casus membrorum et impotentia regendi eos
propter retractionem et detractionem spiritus aialis in corde. Et
quia multum est cum eo de spiritu nali retrahitur debili
tatur et multum virtutes nales. Alii autem destru
untur modo dicto quod est multum de spiritu aiali retrahi
tur. Et si quid ex eo in exterioribus remanet a
frigidityte corrumpitur et interit et exstinguitur.
Non possunt autem Alii in diffinitione sua sincopis
subito quod relinquunt nomines quod subito acci
dit ex parte effectus qui repetere inducit. Et di
xit Alii. casus virtutis subito quibus sequitur sin
copis. i. quibus producit ad sincopi saltem ad causam qua est
eo maior defectio. Et est sicut via ad ipsam. Et
ipsa quidem est ut plurius que producit paulatim. idque
antequam eveniat talis magna sincopis accidit casus
virtutis subito. Est. n. sincopis parva precedens
magna. et. n. dixit Alii. infra ipsam. Et cum accidit
casus virtutis subito dixit Alii. tunc virtus non
destruitur nisi a nervis et lacertis quare hoc fit non
motus cum remouetur a situ suo vel a dormitione
sua nisi cum labore. Et non destruitur in casu vir
tutis subito a nervis et lacertis propter defectum cere
bri vel nervorum sicut accidit in morbis cerebri
et nervorum aut privatione spiritus aialis defectu ip
sorum cerebri et nervorum sed solum propter defectum spi
ritus vitalis a corde et in corde. Cuius priva
tionis manifestatio fit maior in nervis et lacertis
et apparentior quod in aliis membris. Ad. n. influit
spiritus vitalis equaliter super omnia membra sed
super quedam plus et supra quedam minus. Et
scias quod prohibitio virtutis aialis in membris
dictis quibus est virtutis motive et sensive simul et
quibus virtutis motive tamen. Sunt. n. dixit Alii.
virtutes eorum non lese. s. quantum motive quantum ip
se est sensive non sunt tolerabiles. i. perdurabiles
quod multipliciter et iterant casus virtutis i. qua
vis non sunt tolerabiles. s. sicut erant ante casum vir
tutis. sed tamen ledunt sed non quantum motive quod
virtus sensibilis non eget tanta spirituum copia
quanta eget motiva. Dicitur. Exolutio virtutis
dicitur quasi extra solutio. quoniam virtus cadit ac si
extra corpus iret. vel ut quidam dicunt. exolutio
virtutis solum dicitur de sincopi pronemete ex ni
mia spiritus exaltatione. Et extasis dicitur qua
si extra statum mentis sitis sine positio. Et de
vera sincopi in qua patiens ita extra mentem po
nit sicut qui appropinquat morti. Ex dictis pa
tere potest diffinitio cuiuslibet dictarum dispositionum si
ue graduum defectuum virtutis. Que omnes defectio
nes seu dispositiones proprie sumptae sunt accidentia
scilicet actionis lesionem diminutionem vel ablationem cor
dis et sensus et motus. improprie tamen sumptae dicuntur
ad significandum morbos a quibus proveniunt. et
morbi vocantur. et maxime in quantum diverstut ad se
curam. De causis earum dixit. Rabi. 7. parva cula

Et Gal. i tractatu cure sincopis cum uenit ad
significandū cās eius nō assignauit eas oēs p
uā artis distinguēdo genera et spēs eaz p acci
dentia sicut consuetudinis eius fuit de egritu
dinibz alijs. Sed nominauit causas sincopis
mirabili nomine dicens q sincopis accidit ex
hoc et accidit ex hoc. Neqz diuisit causas in
species denominatas quod est mirabile. Sed
tamen postquam modificauit suum dictum di
xit omnis sincop causas esse quatuor et utinam
scire quare nō pprehendit oēs cās eius sub nu
mero s; aliquas tñ. Et postea dixit. si placet ad
das hys causis malas p pōez mēbroz. Dixit
Rabi. cum sincopis sit accidens subitū nimis
et nunc mortis et sibi equal ipzq; precedens
o; medicū scire oēs cās eius. Et quibus cura ē
et ea semper in memoria hēre q; si sciuerit eius
cās distincte et determinate sciet qūo curabitur
sincop cū accideret. Pater n. maruen et fili; 3022
dixerunt et alij. q; quicūq; egrorus sincopizat. et
medicus nō puidit hoc neq; p dicit sine dubio
ipe medicus interfector illius est. Et ait
Moyses hoc quidē neq; est nam qui scit cās si
copis scit et suū aduentū. Et quotienscūq; appu
it sibi aliq; cās sincop cē in egritudine opponer
se illi cause. qui si neglexerit aut tardus fuerit
circa. oppositōez cās illius potens tñ est p dīcere
ipius enentus. Et ideo dixit ipe puidi ordi
nate distinctiones sincop et pphendere genera
eius et spēs ut facile hēatur eius cognitio et scia
Et ait dico q sincopis est accidens defect
uitutis et acutis et subitū. Regitur aut dixit
ipe et pseruatur uirtutis essentia per tēpamentū
spūz humoz et mēbroz in eoz qritate et quali
tate. Et forte cā sincop est immutatio spūz
in eoz qritate uel qualitate. Et fortasse est cā
eius mutatio hūoz in eoz qritate uel qualitate
Et fortasse est mutatio mēbroz in ipoz qritate
uel qualitate. Et sic pprehēduntur nunc cause
sincop in hys tribus generibus in quoz quoli
bet sunt duo genera scz immutatio qritatis et
qualitatis. Et sic genera sex fiunt. Et dixit
Moyses in mutatio mēbroz radicali adducēs
sincopis est resolo sbe sue in qritate uel qualita
te. in qritate fit aut longitudine morboz diu
turnoz aut acutie acutoz uel febre liquefaciē
te. in qualitate aut fit aliqua quatuor p pōnum
malaz inequali simplici egressaz a tēpamen
to mltā egressione. Et immutatio spūz addu
cens sincopis est resolutio essentie sue aut i q
ritate aut in qualitate. In qualitate fit a corpore
aeris aut assumptione alicuius ueneni aut pun
ctura uel morsu alicuius alij ueneni. In qua
ritate uero fit aliquo ex moribus alijbus ut for
ti desiderio quod gaudius noīat forti tiore ter
rore iracōdia et sibi. hys aut gal. addidit dolo
re et uigilias quoz qdlibet ē accipiedum per se
q; nihil adeo ita ualidus ē ad resoluendū spū
tū sicut dolor. Et post ipsū uigilie et sili dissolu
tō instrumētōz ipsoz. Et sili defectōe nutri
mēti et fluxu nimio que duo imutāt et mēbra et
et humores. Sed gal. attribuit spūitui ipsa
duo et imutatio humoz adducēs sincopis ē reso
lutio essentie sue aut i qualitate aut i qritate.
In qritate fit humoz paucitate qui nisi restau
rētur cito et celeriter sicut puenit calor natura

lis exstinguit aut ipsoz multitudine calore natu
ralē suffocāt. i. qualitate uero fit acutie et ca
litate humoz aut grossitie et uiscositate a tēpe
peramēto egressoz multa egressiōe. Que qui
dē species sincopis ex humoz imutatioe sunt
quatuor. prima ē humoz uacuitas et multitudine
s. ipsoz acutitas et 4. grossities et uiscositas
que nō adducit sincopis nisi faciat opilationem
dolorē afferentē. Et subdit Rabi Probatū
ē ex dictis q genera cārum sincopis sūt sex et
species uigitiuna. Et primū genus ē imutatio
mēbroz i ipsoz qritate et species ei; sūt tres
scz lōga egritudo acuta egritudo et febris lique
faciēs. 2. genus ē imutatio eorum mēbroz
i qualitate et eius species sūt quatuor. s. mēbro
rū calefactio ifrigidatio hēctatio et exsiccatō
foris. 3. gen; est imutatio spiritū i eorum
qualitate et ipsius species sūt tres. s. aeris cor
ruptio ueneni assumptio et aialis ueneni pūctū
ra uel morsio. 4. gen; ē imutatio spiritūz
i qritate ipsoz permutas tēpus ad defectū
et diminutionē magnā et ei; spēs sunt septē. s. di
minutio mēbrozū dissolutio instrumētōz spū
lium. ipsoz porositas. alijs motū animalium
dolor uigilia. defectio cibi. et flux; uentris ma
gna eō. 5. genus ē mutatio humozū in ipso
rū qritate et ei; spēs sunt due. s. hūozū pauci
tas et ipsoz multitudine. Et 6. gen; ē mutatio
humozū i ipsoz qualitate et ei; species sūt due
scz hūozū subtilitas et ipsoz grossitudo et
uiscositas. De causis sincopis dixit gal. 2.
terrapentice. Ex dissolutioe substantie spū
et mēbrozū u; alterius eorum accidit sincop
pis. Et dissolutio fundamentozū mēbrozū
fit propter diuturnos morbos et aliquando pro
pter acutos et propter febrem consumentem
corpus et iterum per mutationem complexiōis
fundamentozū illorum mēbrozū cum ultime
calefunt aut ifrigidantur hēctant uel exicā
tur simplicitē uel ppositē. Et spūs dissolu
tur aut pp accidentia aie aut pp nimis dolores
uel pp nimis exercitiū uel pp nimias uigilias
et mutant uel pp corruptos et pessimos hūozes
uel pp corruptos aeris uel pp mortiferā medi
cinaz uel pp ueneni alij. Et subtiliantur et
attenuantur cū porri corporis spūm custodien
tes dilantur aut si hancitū retineat. Et istud
est magnū in hoc aut si duris cibis nutriatur cor
pus. Et dixit cū sba sps attenuatur aut ē qz
corruptur aut qz dissoluit aut uelociter cū cor
pus in ultimā raritate pmutatur. Et dixit. ac
cidentia aie dissoluentia spūs sunt magnus tior
et subitaneus. et delitue magne subito cūenien
tes angustia ira et tristitia. Et dixit. mā mul
ta et cruda pōt esse cā sincop qz nām aggrauat et
qz uias corporis opilat qz corpus tūc nō muta
tur et calor nālis suffocat et tēpamentū p pōnis
corruptur. Et dixit de cāis sincop pma ad
glauconē lipotomie cāe mltē sunt. Paciant. n. li
potomia scz boies in diuturnis lenteris et fluxu
mūliebri et ulneratōibz et emoroidibus et
eductiōibz sanguis et emorofagus que p na
res et pūbus et purgatōibz oibus imoderatis
Induxit aut alij et idigestio magis lipotomia et
maxime qū imoderatū subduxit uentrē et ho
lism lipotomiaz opatus est. Et oēs malā suffo

citōes lipotomia pcedit. Et in detēōibus lo
corū sequitur et inclusionib⁹ et flōib⁹ corū m⁹
totiens sequit lipotomia. antecedit autē et apoplez
et malemorigeratos ac et incidit qñz i inuasio
nibus febriū nō pauca maxime qñ summe fue
rit sicū aut imoderate plectoricū corpus et cau
sont et malemorigerate febri cōcūat aliqñ et
maxime infrigidatis extremitatibus et i uasio
nibus febriū. Et quicūq; pp magnitudinem
flōis aut epatis aut uētris aut stomaci febricit
tant hū lipotomia pcedit aliqñ in principis
poriorū maxime tamē qui os uentris ibecil
le hnt aut a prauorū hūorū qualitātibus mor
dicantur aut a grossis aut uiscosis aut frigidis
grauantur aut alium passionū fortitudine lipo
tomiaz patiūt. maxie aut decrepiti patiūt h
et aliter inbeciles. Et enim tristi ples corum
et gausi passi sunt lipotomiam. Sed etiam
humectatiōes que nō sunt tēporanee hūit⁹ ap
parētes lipotomia intulerūt sicut et fortiorib⁹
sudores imoderati. Et si apā pscriptū fuerit
ei qui nō ē multū fortis et maxime si ruptū re
pēre ad stomachū aut uentrem aut toracem conflu
at et nos ipsi incidentes apostemata si prius re
pente euacuauerim⁹ necesse ē lipotomiam pati.

Et si purgauerim⁹ aut cristetizauerim⁹ aut
quolibet euacuauerim⁹ repētū idē faciem⁹. n. n.
qd i ydropicis hūit⁹ quāuis sit superflū et qñ
naturā trīstiter sustinet i repētū euacuatio
nē sed necesse ē et lipotomia tūc pati hominem.
Sed et ppter magnitudinem doloris exolutio
nes sunt mordicitatū aliquarū aut tensionum
aut colerica dispōne subito uenire sed et ner
uis ulneratus et masculis maxime lipotomiam
induxit et que in articulis malemorigerati ulce
ra cārenosa et depascencia oīa. et imoderata ca
liditas aut frigiditas aut uital uigoris solutio.
hec. n. cāe sūt lipotomic. Auer. aut collz. 7. dīz.
dicemus q; hec accidentia generaliter pueniunt
ex omni re dissoluere in ritum. Et hec resolutio
sincop notat. Et puenit dixit Auer. necessa
rio aut a mala complōne calida uel frigida.

Euacuatio uero siue dimutio caliditatis in
nate est cā sincop. Non q; ista dimutio qñtati
inducat sincopiz s; inegalitas qualitātū. Et
q; cuilibet generalis et corruptibil cā est ppor
tio qualitātū quatuor ut declarauimus in libris
nālībus. Spēs aut ēsonū que aliqñ supba
bundare pueniunt sunt superflus fluxus uētrif
et uolū et sanguis nariū et emorroydaz. et alio
rūz mēbroz. Et in mulierib⁹ ē superflus fluxus
mēstruoz et ē qñ in pū supflue exuberant. Et
pōt ēt sincop euenire ex aptura ruptura seu cre
patura magni apatis subito. et uigilie ēt h face
re pnt et accidentia aīe ēt sicut excedens gaudi
um et tristitia qñ bene faciūt spiritus exalare et
expirare sup dilātado et stringēdo. Et inde
in sba mēbroz hātelitus spū. malā acquirit cō
plōnē. et ē fortis dolor est una rep que ducunt
ad sincopiz. et hoc aut ex mala pplōne acquisita
a calore aut superfluitate mor uirtutis expulsiue
facientis dolorem sicut dīz ga. Aui. quoq;
posuit cās sincopis in genere ēē duas dicens q;
destructio uirtutis aut accidit pp debilitatē cor
dis non potētis geuerare spiritus sufficiētē ul
nō potētis expandere illū ad membra. Aut pp

agregationē totius spirit⁹ ad cor et ex h. Forō.
aut. cāe sincopis imediate pnt dici due. s. omne
id qd facit exalationē coloris cordis et oē qd
ad conculationē ei⁹ in eo et sic Aui. pōt uelle
q; sincopis fiat aut ppter ipotentiā expansiōis
spirit⁹ i mēbra que accidit dixit ipse aut ppter
paruitatē spiritus q; supfluit i corde supra illū
qui reperit i minera. i. qui necessarius ē cordi
pro seipso quare cor fit anarum et totū illū pau
cūm spiritum pro se referuat et nō mittit ad mē
bra. Aut fit ppter subtilitatē spiritus quare
quāuis mandetur ad mēbra nō permanet i eis
sed cito resoluit et euāescit. Aut fit sincop
pis ppter pculatōnē spiritus i eo nec expā
ditur ad mēbra et ista pculatio et expansio di
xit ipse aut fit ppter causā mouentē spiritum
ad itiora aut ppter causā pfectantē ipsū
interi⁹ aut ppter opilationē quare nō iuenit spi
ritus uia per quā expandat ad mēbra. Dīx
rūt autē quidā q; i omni sincopi sēper fit coadu
natio spirit⁹ i corde et hoc fit aut q; natura cor
dis suā sentiens lesionē siue iamtionē spiritus
i ipso corde retinet et custodit et nō delegat n;
mandat mēbris. Aut q; et quāuis aliquam sin
copiz pcedat expansio spirit⁹ ad mēbra exte
riora sicut i gaudio permisso tñ dūz fit sincop
pis tñ spiritus qui saluari erant i exterioribus
ppter desiderii salutis redēit ad suā mineram
et retrahitur i cor quare remanēt mēbra exteri
ora frigida discolorata et uelud mortua. Sili
ber⁹ aut dīxit q; qñz sit sincop ppter dyaso
resim et qñz sit ppter opilationē aliquid uene
circa spiritalia et alī ē sintoma antracis et
aliōrū apatum. Uariet⁹ et cōstāntia i pa
regni dīxerūt q; fit aut replōne nimia aut iani
tione multa aut subita pplōnis mutatiōe de cali
ditate ad frigiditatem uel e⁹. Dīcunt q; dolor
reducitur ad inanitionē q; eo spiritus ianitur.

Aui. quoq; particulari⁹ loquēs de causis
sincopis rediit eas ad octo que sunt repleto
humoralis suffocās ul opilās resolutio spirit⁹
ppter euacuatiōē. priuatiō restauratiōis eius
q; dissolutio. penuria nutritiū. malitia pplōnis
pfirmata. Accidēs magnū subito adueniēs ut
dolor uehemēs i aliquo mēbroz corporis debi
litas mēbroz principalium principaliter tñ cor
dis. deinde cerebri. deīn epīs. siue debilitas to
tus corporis. sicut in extenuatis et psumptis.
et debilitas membri comunicantis et pēcipue oris
stroaci. Aliq; accidētū alaliū cū fuerit mag.
et aplicatio alicui⁹ rei cui⁹ uirtus ē hria substa
tial⁹ pplōni cordis et spūs ut uenent olfatus
feroris magni mali sicut aquarum corrupta
rim et cadauerum et aeris pestilentialis sicut
accidit in febribus pestilentialibus et materia
mala siue pplō mala extranea cōcata cordi ab
arrariis. et ascensus hūit⁹ ad os stomachi. Et
declārās Aui. spālīter unāq; dīctaz octo cau
saz incipiēs a pma dixit. repleto hūoralis facit
sincopiz aut sua mltitudine opilando uias spūs
et pculando ipm in corde ita ut fortitaz pfoce
tur sicut accidit i opilatione uenaz subedica
rum in apia. Et accidit ista replō qñz ex ef
fusione hūoz uel sanguis pfluit ad stomachū uel
ad pectus uel ad cerebri aut pp pmutatiōē mē
apatis signante ples uel ppleumonte ad ptes

cordis subito aut repletio humoralis facit syncopem non sua multitudine sed sui viscositate que operatur mea? in membris spiritualibus et quibus est in omnibus uenias. Aut repletio humoralis facit syncopem sua mala qualitate frigida ualde aut calida sic colera ualde mordacitas et adustitia. Aut repletio humoris facit syncopem ratione loci sue repletionis ut quod sit in locis propinquis cordi aut in membris nobilibus et cōcantibus? Et sicut accidit syncopem in apertis que est integra ipsius opilatio. Et sicut in stomacho quod continetur in eo humores mali aut atrabiles tunc ad ipsum per aliquam causam ita tunc quod eius quantitas et malitia sit multa ultra eas que fecit cardiacas et angustias stomachicas et sicut accidit quod continetur humores in uenis ubique sunt corporis. Et quibus adiunat repletio humoralis ad faciendum syncopem per uias alias sed igitur perducit ad eas alias que est quoniam cum humores sunt multi grauantes super nāz sic quod non possunt ab ea in quertant in nutritiōem tunc phibent opilando transitu nutrimenti ad membra uia paucificat spiritus per defectum materie querubilis in ipso quo paucificatio accidit syncopem. Et quibus non opilat sed non regulat a natura corripunt et corripunt per eos postea per locum cordis et spiritus uia accidit syncopem. De repletione humorali dixit Galenus 12^o de temperamento. dicitur crudoribus humorum cum multitudine quod aggrauat et tunc et obstruunt aialis poros per multitudinem et grossitatem per multas occasiones periculosa est. Et syncopam causa eo quod non nutrit aial et eo quod suffocatur. et alterat et corrumpit comoderatio perplexionis nā crudum nutritiōem non possunt antequam digerant. Et multum aggrauat et crudum obstruit et extinguit caliditatem. Et dixit. humores subiles et pauci non faciunt syncopem sed lipotomias id est lipotomias sine defectione animi. Et declarans secundam causam Auenarum dixit. omnis euacuatio superflua. quod non possunt sic electe euacuari nocturnam quod de uacuo et spiritu simul cum illo effertur cum effluat fuerit multa multa de spiritu euacuata et sic paucificatio spiritus multum accidit syncopem sine illa causa fuerit spontanea sine artificialis sine uolente inducitur. Unde ad omnem fluxum uenarum uehementer. uenarum superfluum multum fluxum sanguis uicinus uel qualitercunque uel ex multo fluxu aque ydropicorum uel ex multo fluxu uirum uel sanctorum ex apertione apertis magni sequitur syncopem. De aqua ydropicorum et fame apertis dixit Galenus super 6^o. afforismorum et quoniam afforismi. Quicquid est periculi aut ydropici. quod sanies uel uirum exiens in apertis et similiter aqua exiens in uentre ydropici et heriossi heria aqua adheret orificiis uenarum terminatarum illis et opilat eas. unde spiritus non effluit ab eis. cum autem effluat subito sanctorum multa quantitas uel sit aqua remotio operatur tunc orificia uenarum illarum remanent aperta unde effluit spiritus multum et fit syncopem et quibus mors. Et ebo et sanguis et flobotomia multa multotiens sunt causa syncopem propter ifrigidationem cordis et corporis totius sequentem ad ipsam. Et dixit Auenarum. Quibus accidit syncopem ex effluuio humorum uirum uitali exiens foris sicut cum accidit syncopem post flobomiam sed non superfluum si eum multum syncopizant in prima flobomia quā faciunt. cum causa est quod subito et quod non possunt. Accidit. n. ex flobomia prima subito motus icosue

tas agitatius humorum corporis que percipiens uirtus cordis retrahit calorem et spiritum ad se ut se defendat et multoties adiunat in hoc terrore a flobomia quare fugiunt spiritus ad iteriora. Et quibus accidit ex flobomia syncopem in habere naturaliter stomachum debile cuius debilitas accidit in flobomia et cōcantur cordi unde fit syncopem. Et quibus accidit syncopem in flobomia quod humores possunt in flobomia in motu fluere ad stomachum et leuantur ipsum quāuis non sit debilis et cōcantur lesio cordi et fit syncopem. Et dixit Auenarum. quod in flobotomia accidit syncopem. non propter multitudinem euacuatis nā propter consuetudinem in flobomia consuetas ad inducendum sed syncopem que consuetudo fuit a prima flobomia tunc illa syncopem est egritudo euacuans aut propter debilitatem stomachi aut propter humores malos decurrentes ad ipsum et proprie accidit ex ista causa in habentibus acutatem sensus oris stomachi. Et dicunt quidam. accidit etiam syncopem per flobotomiam in habentibus uenas stricatas per paucitatem sanguinis in eis. Et non solus dixit Auenarum ad periculas effluens sequitur syncopem sed et ad sudorem multum peruenit ex mora solum in aere calido uel balneo calido. Auenarum. n. Galenus. 5^o. afforismorum. in afforismorum. calidum nocet et balneum calidum nocet inducendo spiritus in defectiones. Auenarum. dixit. A. ex sudore ex multitudine exercitii aut ex operatione corporis ad sudorem multum. sicut sunt preparati ad ipsum corpora hūies rara et subtilitatem humorum suorum. Et sicut sequitur syncopem ad superfluum coactum. Et dixit Auenarum. dolor facit syncopem quod ponit spiritum in motu discomuente. uia inflamat et subtilizat et membra rarefit dolens. uia spiritus resoluunt et paucificat et fit syncopem et isto modo accidit syncopem in colica et ylica et in mordicatione superflua accidente membris multum sensus sicut stomachi ori. Et sicut accidit syncopem in dolore motus nervorum et ulcere eorum et morione eorum accidente eis ex punctura scorpionis uelpe et similis. Et sicut in ulceribus puncturaz perparatur fricatio et percussio ymo que fricant et percussunt per effusionem merum ad ipsas et sicut dolores ulcerum ambulantiuorum ut herpetisestomoni cum est in principio et nudum mortificauit membrum uia est dolor uehemens per mortificationem magnam quā facit. Quibus pericula ulcera corrosiua mala inducunt syncopem aliquam aliam de causa que est quod mortificant membra adeo quod non est amplius in eo dolor et tunc inducit syncopem uel per uehementiā ifrigidationis cordis uel per alationem uaporis ueneno si corrupti ad cor qui surgit ex membro in fine eius. in pectus postquam mortificauerit membrum quod membra per illud peruenit ad exsecrationem sui et conversionem sui ad spiritum periculis proportionali hominibus. uia ificitur cor ab illo uapore et iducit syncopem et aliquam moris. dixit Galenus in libro de utilitate herulorum quod cor secundum Auenarum est primum instrumentum omnium sensuum. Et secundum hoc iudicium impossibile est dolorem fieri in aliqua parte corporis quin fiat passio in corde. Et si multum fuerit dolor fiet syncopem cor. Nam omnes partes corporis colligantur hinc ad cor. Dixit. n. Rasis. 7^o. quoniam ex dolore magnus quid dissoluit de corde. Accidentia uero aie duobus modis inducunt syncopem quia aut in extenuatione spiritus. i. expatione eius ad exteriora sicut in gaudio periculis aut in ei? passionem

et retractio ei ad iterum eius quod spiritus et ventum
eum sicut in timore. Dixit galenus ad glaucum per
pluribus sensibus et debilibus cum affliguntur et cum
tristitia vel gaudio vel irascuntur accidunt syncopae.

Dixit Rasis quod spiritus ex causa leticie spiritus
enim accedit dissolutio et ex causa tristitie vehementis
virtus animalis sufficit et colligitur. Dixit
Alic. perit et per omnia anime accidentia secum
cum eis associantur motiones spirituum aut interius
aut exterius et istud aut erit subito aut paulatim
et eius motione ad exteriora sequitur frigiditas
ei quod interius existit et fortasse superfluit illud
quare resolutur spiritus subito ergo infrigidatur
interius et exterius et sequitur syncopis aut mors. Et
motus quidem ei ad interiora sequitur frigiditas
ei quod est exterius et caliditas interiorum et si est cum
multa coangustatione stringitur et infrigidatur inte
rius et exterius et syncopis magna aut mors sequitur
ipsum. Dicunt syncopis frequenter accit et ma
gis ex gaudio immenso quam ex ira. quia in gaudio
dum temperatum sit nature magis amicum quam ira.
immoderatum tamen magis virtutes debilitat quam
ira spiritus magis ad exteriora expandendo et est
hanc causam syncopis ex gaudio permittitur est quam
ex ira. Dixit n. Galenus de accidentibus et morbo se
uideri multos ex gaudio mori nullum autem ex ira.

Dicunt. Nullus mori subito ex ira sicut ex
gaudio nam licet velocius fiat motus spiritus in ira
tamen in gaudio plures spiritus elongantur a corde quam
in ira neque in processu et longo spatio et magis pau
latim multi moriuntur ex ira quia potest ira perdurare
perducere ad febres malas vel alias egrotudines
ex quibus mors sequitur. Alii vero faciunt acci
dere syncopam dicit. Alii autem propter multitudinem
sui. i. sue mensuram et suam magnitudinem ubique sit in
corde et si sit extrinsecus appareret quia cor rumpit
apparet cordis per vaporem multum multum delatus
ab ipso cordis mediamentibus artans aut quia est pro
pinquius cordi ut in capsula ei ad quod sequitur syncopis
est si sit parum. Alii postea namque parum di
xit. Alii. et in loco propinquo cordi efficitur il
lud quod facit maximum logarithmum a corde aut efficit
apud syncopis propter dolorem qui accit cum eo do
lor magnus sicut cum est in membro multi sensus ut
ore stomachi et similibus. Membra autem per passio
nem cordis ad ipsos et coactionem lesionis eorum
et possunt inducere syncopis maxime tamen hoc facit
os stomachi cerebrum et matrem. Cor n. coapa
rit et potest inde pati syncopis per quodcumque membris
in forti dolore illi membris per modum dicitur
supra aut quia ab illo membro malus vapor ve
nensius siue corruptus surgit et penetrat ad
cor et ledit ipsum ut patitur syncopis sicut accidit
syncopis in profectione matricis ex mensura retento
vel spiritum corrupto ut dixit galenus 6. de interiori
bus. Et sicut accidit cum retinentur menstrua
in partu aut sedina aut cum fetus est mortuus in
ventre. Aut accidit per iam totas magnas membris
sicut accidit cum resolutur stomachus per famem
magis quare resolutur spiritus cordis. Alii propter
opilationem eorum patientem stringit utap spiritus
in eis qui sunt in circuitu meatuum cordis. Aut
per spiritus corruptas malas fortes dominantes
eis sicut in febribus adurentibus aut pestilentia
libus. Et syncopis que accidit in febribus re
ducitur ad coactionem totius corporis. Et sicut

accidit in casibus ista. n. quibus accidit in eis per ex
pulsionem mensuram versus cor aut per stomachum ut exeat
in uocem. Spaliter tamen de syncopis ex coactione
stomaci loquens. Alii. dicit quod ipse facit euenire si
copis quia erit propinquus loco cordis et est uehe
mentis sensus percipit os eius et quia in eo frequen
ter colliguntur humores diuersi. et hi humores quibus
sunt frigidi grossi mali et quibus mordaci acuti
Et quibus stomachus facit euenire syncopis quia sunt in
eo et prope in ore eius ulcera aut botthor aut fa
cit syncopis quia dolere facit ualde quia aut infrigi
dat sicut in bolismo aut quia calefacit dicunt quia in
syncopis per cerebrum habet locum ymaginatio aut ut
mors fortis. Et dixit Rasis in 24. pericula
auctoritate Galeni. noui qui moratus fuerit diu in
cripia obscura et postea exierit et redierit ad lu
cem solis subito accidit ei status sibilis mortuus.

Dicunt quidam. aliqui accidunt syncopis in pregnan
te in primo conceptionis per retentum mensuram. Et
quibus in processu apud infusum aie. Et quibus in
nono mense cum fetus recalcitrat ut exeat ad lucem
Passio autem addit periculis causam dolorem matricis
et exitus eius de loco suo. Et addit quod aliqui
accidunt per percussionem uel casum et uulnera in ner
uo uel capite musculi aut qui in articulis graui
et putrida uulnera habent. Et loquens. Alii. de
causis in spali casus uirtutis subito dixit quod non
fit nisi per humores currentes. i. qui mouentur
uersus cor et opilantur sic ne eueniat caliditas suffo
cetur. Et isti humores aut sunt sanguines. i. mel
li et uel grossi aut sunt flauici uel nigrici. a colera au
tem rarissime fit talis opilatio per sui subtilitatem
aliqua colera in alii melius grossa bene possit illud
facere et raro fit a sanguine quia est humor benignus
proportionalis spiritui et mixtus eum cum eo ni
si cum multiplicat ualde ultra quantitatem natura
lem aut cum est alter humor miscetur grossitas eius.
et post sanguinem raro fit a meli propter parum do
minum ei circa spiritualia. Deius ergo est in
causis humoris flauici grossius in uenis spirituali
um retentus opilans uias per quas spiritus ad
membra mandatur. quia n. de se flauis fit tardi mo
tus tamen ut dixit Galenus 3. de interioribus calefactis
ab aliqua causa calefactum et dissolutum fit et
ut motus. aut humores currentes uersus cor quod mo
ti sunt subtiles et sui malitia resoluunt uirtutem
subito quod proprie dicit. Alii. accidunt in febribus
quia in eis proprie tales repunt humores. Et per
dicte quidem cause facilius possunt reduci ad causas
primitivas antecedentes et punctas ut per inspectum
illis. Et scias quod predictae cause possunt dici cause
cardiace. titillatores. salus. pulsus tremoris cor
dis et syncopis cum facie fuerint differetes fin
magis et minus. cum n. fuerint ualde fortes sin
copis causant et si amplius fortificant et supfluat
subitanea mortem inducunt. Ex dictis pate
re potest distinctio syncopis in gradus et secundum
causas et finem proprietatem uel coactionem. tamen que est per
proprietatem dicitur cordialis. que uero per co
actionem recipit nomen a membro cuius coactione fit et
dicitur uerbigratia stoica. epatica. cerebialis.
matricalis etc. Et distinguitur et syncopis per ma
nifestationem sue cause uel eius occultationem et illa di
citur a causa manifesta que fit a causa primitiva uel a se
fiat per proprietatem fit per manifestas qualita
tes siue copiones. Et illa dicitur non manifesta

sine oculis que fit a cā intrinseca per proprietatem in corde non imprimere per manifestas qualitates sed per occultā malitiam ut malā nemo sitare alicuius humoris et huiusmodi cā non est reprehensibilis si cur causa manifesta Et distinguitur et sincopis in forte et debile. et fortis dicitur quā tarde et cum difficultate fit ab ea redit. Et distinguitur ite rum in curabile et incurabile siue in recuperabilem uel in irrecurabilem siue in firmatā et non confirmatā. Et incurabilis dicitur illa que est magna fortis et frequenter eueniens pcedēs propter malitiam cā confirmatē uel per excessum malitiam etiam cause non confirmatē in corde uel alijs membris. et que pcedit per excessum malitiam subito in prima inuasiōe occidit aut saltem in paucis. que uero pcedit firmata absque excessu malicia occidit sed non subito sicut appetit in marasmati patientibus sincopim qui quāvis hēant cā confirmatā et frequenter plures et plures patiuntur sincopes anteq̃ moriantur. Et ex dictis potest patere non esse neque dictus illoz qui dicitur quod sincopis incurabilis est que pcedit a cā intrinseca non manifesta et curabilis est que pcedit a cā manifesta non manifesta uel extrinseca ymo sincopis tam a cā primitiua q̃ a cā intrinseca manifesta uel non manifesta potest esse curabilis et incurabilis secundum intensiōem et remissionem sue cā. Uel est tñ q̃ sincopis inueniens a cā intrinseca et occulta frequenter accidit q̃ inueniens a cā primitiua uel manifesta. Et sincopis quidē est morbus piodicus aliqui multū ponēs tēporis inter unū pōr et alius et uocat sincopis rara. Et aliqui tēpus pū et uocat sincopis frequens. Dicitur Bōrd. sincopis citius accidit et magis a corde ente magno q̃ ente pūo qm̃ in magno citius fit inaniō et spūs exalatio. in pūo autem melius fit ipius q̃ seruatio. Et dicitur q̃ facilius accidit pueris et decrepitis debilibus et qualescētibz et frigidis cor hūibus famelicis et malo regimine utentibus. Sincopis pueniens a cā subito imprimere non hēt signa pparētia idicantia illaz futurā. Sed sincopis que puenit a cā non subito imprimere hēt signa pparētia pnostratiua illā futurā fieri que pcedit alicuius in ipaz. nam minorat pulsus in primis per retracciōes. spūs. Et dicitur Bōrd. tendit ad tarditatem et raritatem deinde sanguis incipit oculatari ad interiora et queritur color a dispōne sua. Et fortasse palpebre non eleuatur ymo inelatur caput cum oculis. Et accidit in oculis debilitas motus ipoz et alteratio coloris ipoz et apparet in stomacali maxime ymaginationes coraz oculi eoz que non sunt extra. Et extrema in frigidant et appetit in eis torritas frigida et corpore per debilitatem q̃tenuē. et quāz ifrigidatur totū corpus. et quāz accidit nausea et p̃prie in stomacali. Et dicitur Bōrd. pcedit cā tremor cordis sicut nimis pcedit matius. Cum g̃ uideris aliquod dictoz signoz uel plā eoz post ffoiam aut solutionem uentris aut affluatōnez rei necessario facientis lesionem in uirtute. tunc dicitur Bōrd. abstineat a dicta cā statim et remoueat quā si non reducat p̃sto iā cadit et p̃ducit ad sincopim. Dicitur Bōrd. Certior significatio de sincopis sumit a pulsu cum sit p̃ueniens a uirtute pulsatiua cordis cuius sincopis est passio expansa super

artarias et ideo certius significat q̃ aliqd aliud signum. Significat autē dicitur Bōrd. aut sua p̃p̃ressiōe. i. submersiōe et fusione uirtutis aliquā. Et i. aliquā fortitudine non q̃d non sit agranata sed non est resoluta ymo spiritus spissi et aggregati statim per materiā p̃p̃ressiuam que sua quantitate habet suffocare. Nam ut dicunt stante aliquā fortitudine uirtutis cum submersiōe quadam caloris. et spiritus in iteriōibus significatur mā cōp̃ressiua in cordis ut apparet in principis p̃p̃rimo rum febrius et tunc uirtus debilis per uia agranatiōis sub mā. Aut dicitur Bōrd. sua diuersitate uehemēti significat resolutionē uirtutis et p̃p̃sequēs debilitatē et essentia ei⁹ facit ex resolutione spiritus et sic q̃d sit debilis per uia resolutionis sicut accit p̃ lōgā abstinentiā et choncos fortis et silita et c.

Signa facit sincopis dicitur Bōrd. sicut ex tremor frigus hanelitus debilitas et frigiditas pulsus paruitas color croceus et si clamat illi non audit bñ. sed tanq̃ si i lōgum quo sit positus loco. Et oīs quidē sincopizatus hēt pulsū cū uita stet per motū cordis et per hunc motū etiam habet hanelitus. uel qui uere sincopizatus ē hēt ipsū debilitatū et iperceptibile. Dicitur quidā q̃ in principio sincopis. i. i retracciōe spiritus et caloris ante casum et deperditionē operatiōis accidit aliqua parua et debilis delitā et silit ante mortē que puenit ex trāitu spiritus sup̃ membra silitiua in eoz retracciōe et c. trāitu causat i illis membris q̃ dā uitalitio iferēs eis delitā. et c.

Signa species. Signa sincopis uere et illa que ē cordialis propter proprietatem in corde sunt deperditio operationum oīs uirtutis sensitiue et motiue uolūtariē apparet in omnibz membris corporis. et cordialis non habet cām manifestā et primitiua. et non inuenit i toto plenitudo aut opulatio nec i particularibz membris cordi cōcitantibz lesio sicut inuenit i sincopi per coitatem. In stomacali. n. ē nausea et turbatio et alia signa lesioni stomaci sicut in cerebrali sunt signa lesioni cerebri. i. epatica sunt signa lesioni epatis et in matricali sunt signa lesioni matricis et in facta ex uermibz sunt signa uermium. et n. dolent et punguntur et strident dentibus et clamant et aliquando emittunt eos et c.

Signa sincopis q̃firmate. et irreperabilis sunt frigiditas i toto corpore que significat ultimā remotionē caloris et spiritus et facit uiriditas que accit ppter ultimā caloris mortificationē et colli tortuositas que puenit quā iam in totū mortificata uirtute caput sola grauitate motum ad alterz latez uel ante aut retro declinat sic q̃ sit cā contorsionis colli et fortasse non erigetur collum eius sed sic morit et fortasse post mortificationē eleuat caput suum et tunc moritur statim. nam tunc uirtus facit ultimū de potētia ut atrabat ac rez dicitur Bōrd. appositio sternutatorio naribus si sternutat bonum et si non fugiat medicus in salutato hospite et c.

Signa autē non q̃firmate sunt ablatio sensus et motus et pulsus fornicās et mortificatio faciei. Et scias q̃ accidētia

predicta cum non sunt in robore predicto sed leni
ora significat dispositiones supradictas precedentes
et portendentes syncopi. et in lenitate ipsorum ac
cidentium maiorem uel minorem significat gradus
ipsarum dispositionum. In lipotomia namque opera
tiones sensu non deperdunt nec est motus in me
bris interioribus sed operationes motus in exteriori
bus deperdunt aut multum debilitant et minuunt.

Dixit gal. 14. pulsus. et ponitur a Rabi
in 24. In etate senili uidi sepe motum articularium
quiescere et cessare seque appareret et post motus
eorum uirtutem recuperare et a morbo ad salutem
redire et uiuere. Dixit Rabi in 24. d. libro
galieni noui que transiit patriarcha. accidit homini
suffocatio que durat diebus sex. et die 7. non con
gnoscat nec comedit nec bibit et redunt eius ar
tarie dure motus spiritus non ablato. Et dixit
augustinus colera nigra in corpore et ingrossat
sanguis et mittit spiritus in uenas quousque rece
dit uita et accit hunc discoloratio totius corpo
ris qua significat recessus uite sed status pilorum
extremum supra digitos manus est sicut status hor
ripilatorum quorum pilus sunt erecti et cum hoc signifi
catur quod uiuit et non est alio. Et dixit Rabi ac
cidit ex casu ex loco alto uel ex clamore magno
uel ex mora longa sub aqua syncopis alicui. 48.
horis et est sicut mortuus et cuius facie surgit pal
ditas et uiriditas et ungues ei sunt uirides et
tunc postea uiuit et ideo dixit ipse qui sepeliuit
mortuum qui mortuus est absque febre et
egritudine cognita ante. lxxv horas post mor
tem ipsius Rex interfecit eum quia forte se
peliuit eum uiuum. Dixit. Y secundo affors
Mor. qui exsoluunt frequenter et fortiter sine
manifesta causa aut qui extasim patiuntur cum
supradictis additionibus repente. i. subito mori
untur. Nam illa sunt signa syncopis cordialis. Di
xit Aui. quod quatuor syncopis et sit uehemens et
non est causa manifesta faciens eam. i. causa promissa aut
causa in alio membro a corde sed est cordialis tunc ha
bens eam moritur subito quod ut dixit Ba. in co
micio dicit affo. in talibus uirtus est ultio de
fecta quod frequenter eueniens est et quod fortiter si
gnificatur magnitudo cause et malicie eius. Et
notant quod hi dicuntur repente mori qui in paruo
tempore et paucis syncopis uel 4. uel 5. mori
untur. Dixit Iudens. si in passionibus cordis
accidit syncopis et uirescit facies et declinat caput
mors sequitur sicut erectum fuerit caput.

Dixit Y. 5. affo. in fluxu muliebri suple et
quocumque alio fluxu animi defectio supueniens
malus. Et causa per ex dictis. Dixit Bor. si ali
quis patiat longam syncopam et color faciei mutat
fuerit in luore uel in ardore uel in nigredine nunquam
calcabit terram. Et dixit. si subito ueniat syn
copis sine manifesta causa et syncopis fuerit longa
conuatum est.

Cura syncopis eius que est recuperabilis
aut est preseruans ab ea et debetur et
ante portum. i. tempore interpolatois uel et antequam fiat
post signa suspensionis quod eueniat per portum
causa aut est curans eam et debetur ei in portum aut
est resumens ab ei ipressione et debetur ei post
portum considerantur enim in syncopi tria tempo
ra quorum unus est in incipiente eius quod est dispositio me
diana inter sanitatem et ipsam syncopam in quo tempo

re debet ei preseruatio siue istud tempus fuerit
ab ea longinquum siue propinquum et tam indicans ipsam
debere fieri. Et 2. est tempus status eius quod
est dispositio portum. Et 3. est declinatio ip
sius temporis. i. mediana inter ipsam et sanitatem
futuram. Que tempora significauit Aui. cum di
xit. patiens quod est in syncopi et quod est in eo quod
est inter syncopas et sanitates seque precedere quan
do nudus cecidit in syncopis. Et quod est in leui
portum syncopis. i. in declinatione quod est post portum.

Et cura in dicta tria tempora uariatur. autem
quocumque tempore fiat duplex preseruatio instrumentis
seque dicta et portione. Et tam dicta quod portio te
pore portum tota dirigitur ad accedens preseruat
do eam et si causa pertraham indicaret intentio
nem et ex cura accidentis adderet in ea. Di
xit enim Aui. quod intentiones sunt trie in hac
cura intendere ad accedens quod hoc accedens for
et simus existens diuertit ad se curam totam. dixit
ga. 12. terapetice. Et ideo dixit Aui. non est
possibile nobis ut semper laboremus in abscisione
cause ymo nobis est necessarium ut opponamus
accidenti cum eo quod prinet. Et plim quod
intenditur in portum est ad prohibendos resolutio
ipsam et ipsam fortationem et restaurandam ipsam et
ipsam attractionem ad exteriora. Et sic sunt in
suma quatuor intentiones. Et quod Aui. incepit a
fortatione spiritus. Ego tamen persequar a prohibitione
exalationis eorum que implet eum irroratione faciei
et pectoris et pulsum cum rebus spiritibus frigi
dis odoriferis et aeris infunditione et flabela
tione. irroratio autem maxime super faciem fit quod
est medicum discooperit et quod ad faciem multum spiritus
ueniunt ne multum euanescent sed multi ad cor iterum
reueniunt. Valer itaque aqua frigida uel ro
sata super aspersa in syncopi a nimio calore a gau
dio intenso et oibus in quibus nimia sit spiritus ex
alatio quod claudit poros quibus clausis spiritus non
exalat sed interius reductum uiuitur et roboratur.

Et ualer flabelano quod per eam remouet aer
calidus acutus et frigidus submergitur magis quod
aer flabelatus frigidior est non flabelato
sicut aqua currens frigidior est aqua stante.

Dixit Aui. ex eis que necessaria sunt
in omnibus speciebus syncopis est inspissatio
corporis exterioris ut proxima spiritus resolutio. i.
preparatus resolutio retineat et prohibeat ab
exalatione quod fit cum rebus frigidis ab extra apro
ximatis inspissantibus poros et in euertitione facta
est flabelis. Et hoc nisi in duobus casibus unum
est si fuerit frigus forte in causa quod tunc oportet appo
nere exterius alteram calidam. 2. casus est si
affuerit fluxus uentris fortis quod tunc inspissatio
exterius applicata sunt causa pressiois merum ad
intus que sic pressio addunt in fluxum. Qui
dam tamen oppositum huius dixerunt in alio passiois unum
in cura malefactoris maxime facit ob aliquo super
fluxu fluxu uenit mor aqua frigida irrorare et in
eius qui patitur faciem manu spargere quod autem co
uenit inspissantem applicatio exterioris in fluxu uen
tris et quod non dicit in sermone sequenti de cura flu
xus uentris. Et 3. dixit Aui in facta a causa ca
lida ut sit lectus eius in aere frigido et sit oibus
habendum syncopis preterquam ex causa frigida et po
tissime in syncopi ciborum et 3. ut exterioris calefa
ciencia et rarificancia ex fricatione et balneo et

alga emittitur. Dixit. Hal. iz. terapeuce sbaz
spiritus i ifirmitatib⁹ custodire oz. ad custodi
endū uero spiritus corpus nō ē rari ficandum.

De 2^a. itēione autē dixit Aui. oz ut labore
tur cū eo qd miru spūz. i. qfortat ex odoribus
bonis applicatis narib⁹ et fumiget⁹ cū eis aer
camere eligēdo ex eis calos et frigidos fz cās

Inflatio musci i nares multū ualē i causa
frigida aut alteri⁹ rei odorifere calide. Sicut i
sufflatio uiolaz uel sandal. citrinor uel ē cam
phore ualer i cā calida. Et dixit Rabi i 22^a.
particula. odor perficorū expellit sincopiz. f. de
cūsa calida i sūz citomozū i pomozū odorife
rozū. Dixit bali apozia patienti ea que boni
sunt odoris quo aia illius qfortetur. qm aroma
tici odores aiaz roborat i spūz uitalem et que
ab eione resoluta sunt reducant i qfortant quē
admodū cibus corpus qfortat et que dissoluta
sunt reposit. De 3^a. intentione autē que est ad
spirituū regeneratiōē que impleur cibus i po
nibus dixit Aui. deus in potu ex uiuificanti⁹

uirtutē sicut uinū i aqua carnis i sūz et def
minū et alia cibaria in cā frigida actu calida. i. i
calida actu frigida. Dix passioari⁹ si ex frigo
re aut rigore fuerit calidis utamur estis et uino
cōdito cum aqua calidissima. i. si ex calore uel
estu nimio frigidis rebus i refrigeratis qforta
bis. Dixit bali. uinū ppina arianūz. i. subtile
cum frigida mixtū aqua i uinū infusūz offer pa
ne quo a stomacho ad epaz i ab epe ad oia muta
tur membra uelociter i ea pascat et uirtutem fo
ueat. Ideoq⁹ dixit Aui. i uinū infrigidatūz
quod i pī in potu sumūz sit uinūz magis penetra
bile subtile in colore citrinūz in quo non sit ama
ritudo quaz abhoreat nā sed sit uinūz nouūz nō
intelligas de musto ut nō purificato fz de clarif
simo anī sui uel duoz ānoz qd pōt dici nouum
respectu uini anīqui. i. hoc ut hēat dulcedinez
quā diligit nā i sit in eo residūz stipticitatis. i.
modicu quo nō pbibeat a sua penetratiōe. nā
tale uinū est aptū ad agregandum spūz. Dixit
Auer. in hoc cāu nūbū melius repitūz esse uino
ita ut licitū sit sarracenis nō bibētib⁹ uinum
pcepto legis eoz tunc bibere quēadmodū licitū
est comedere morticinas. i. que per se moriunt⁹
hūtib⁹ necessitatē. Et dixit Auer. tu scis
q uinū succus pomoz i granatoz cum medicis
muscaris qferūt sincopi. Sed non iuuant i uina
mto uini qz nā necessario dñari debet sup ipos
ad ipoz quersiōez. ut aūt citi⁹ quersiōi ppa⁹ foz
b⁹ alys cibis i medicinis ita qd dī q i stomacho
non morat⁹ ad digerendū nisi i epate solū i ta
lib⁹ tñ indigem⁹ restauratiōē i nutritiōē. Qd si
iuentri possit aliqd qd nutritet absq digōne il
lus melius ceteris dicere⁹ et uili⁹ ppter eoz
debilitatē qua itendim⁹ eos iuuare citius qz eē
pōt. Dixit Aui. sit uinū mixtū aqua frigida
uel calefacta fm duaz dispōnes notas. f. i cali
do i frigido. Nam uinū purum dixit Aui.
qm fuerit uacuitas. f. stomachi i fames nō apro
ximetur quāuis sit ex uiuificanti⁹ uirtutē. qm
si daretur puz forasse accideret ex eo qmixtiō
fōnis i spāim⁹ ppter mordicationē quā facit
ad caput. percutit. n. stomachū i cerebrū quare
operet ut misceat⁹ cū aqua multa scz frigida in
dispōne calida uel eoz ut cū aqua carnis magis

i dispōne frigida. Et ubi esset indigētia ma
ioris restauratiōis spiritus uel cū aqua aliqua
cordiali. Dixit. Mundin⁹. lac calidū multū ua
let i sincopi. i. ouoz recentūz forbiles intelli Et
uinū aromaticū in quo extinctū sit auz i argen
tū. et sublimatiō galine i galloz testiculi. Et
dixit. gallinā coque cū aromati⁹. f. calidā uel
frigida fm dispositionē i uase ūdiqz obturato
donec presumat q due partes sint consumpte
i tunc extrabe ēi galinā frustratiz incisā narib⁹
aplicatā i da ius in potu. Et dixit. Aui. pre
dicam uinum qpetit in sincopi nisi fuerit sin
copis ex eione i pzie i eione que ē fz poros
ppter raritatē eoz i reliqua scz ut subtilitates
humoz ul⁹ spiritūz qm addetur i illā euacuatio
nē prouocādo ad curem i aperiendo i subilian
do. Sed i tali casu eligatur uinū nigrū grossūz
qz hñs plus de stiptico. ipm. n. ē magis nutriti
uū. f. plusq album subtile et ē magis faciens d
elinare humores ad qtrarium ei⁹ quo sit resolu
tio i magis ē reducens spiritū in essētia sua. f.
ad debitā substantiā. Illis uero qui nō hñt
hāc egritudinē. f. poroz apertione i subliatiō
nē humoz i spiritūz quēies ē illud uinū qd ē
uelocioris penetratiōis. f. cū qdicionibus alys
supra dictis. Experiri ergo illud dixit Aui.
degustādo pap ex eo i cū uideris ipm penetra
re ad calefaciendū cum uelocitate cum bonitate
substantie i odoris tunc illud ē quēies i ē illd
qd querit. Et qñz dixit Aui. ponim⁹ in eo
de musco ci reter duo grana aut de dyamusco l
trōc. muscaris in sincopi uehēnti. Et dixit. A.
quēienti⁹ uinū i sincopi ē uinū calefactū. i. actu
calidū si nō fuerit sincopis ex caliditate i illud
ideo qz actu calidū ē citi⁹ penetrās i qfortatur
alū cum mica panis ifusa i eo. i uinū quidē actu
calidū magis necessariū ē illis quoz tardior ē
cessatio uel dimissio sincopis. nam oz ut hy sis
māt ipm i potu frigidū nec ē ille cui⁹ ifrigidat
totū corpus ymo indiget ipso calido. Et rur
sum dixit. Aui. uinum qpetit nisi i quatuor ca
sibus scilicet ubi est apostēa quā ponit humo
res in motu unde augetur apostēma. Et ubi ē
humor multus crudus quia commouet eos
non potens illos digerere ppter ipsozum mul
titudinē. in pauco uero humore crudo qpeteret.
Et ubi est fluxus uentris scz ab humore coleri
co qz iflāmaret. Ha⁹ tñ prima ad glanconem
dixit et ponitur a Rabi in 8^a ptecula. quiescere
facit oēs sincopim puenientem ex subita eione
uinūz cum aqua frigida tēpatuz. Et dixit ēi
in eione ab hūore colico si fuerit multa aqua
frigida mixtum et magis si cū aqua ros. Et
subdit Aui. i ubi est soda uel alia egritudo cere
bri in qua timeatur de euaporatiōe uini. Si
tñ cū predictis casib⁹ iūgeretur magna necessi
tas qfortandi uirtutē nō oz ut sit sollicitus de p
dictis casibus fz exhibe uinū ymo i in sincopi
debili i multo magis i forti. Et dixit ymo
qñz necessarius est in egritudinibus uentris da
re uinū in potu pp sincopi. In egritudinib⁹ tñ
acutis uinūz exhibendūz eligi debet ispidūz. i.
aquosūz paucifex de quo putant aliqui q sit cō
plōnis frigide. Uidentur. n. omnes quēire
auctores q uinū pcceteris roborat uirtutem.
Ha⁹. in 3^a regis acutoz ponens differēt. am

inter uinum et mel cum utraqz datur per se purum
non qmritam dixit q differetia est magna qm
qui biberit duplum uini puri uirtutez id mellis
magis qfortat dūmō uentrē nō molliat et sic ut
detur uelle q mel plus roboret uirtutē quam uī
nuz intellexit aut de melle cāne. f. de zucaro albo
solido Dixit ga¹² terapeitice. custodiunt spi
ritus cibis et potibus queniētibz in qritate
et qualitate. Et dixit. bz qui exsoluunt pp
humores subiles nūtriantur eximie. i. sepe. nisi
.n. sic nūtriant exsoluunt. dare tñ nō oz multa
dinem sel' eis neqz grossas neqz frigidās uirtu
tute escas. Dixit Alii. patientes sincopi pre
cipiunt uigilare pp qd dicunt q in actu sincopi
sompnus nocet a quacunqz cā pueniat quā au
get in pulsione spiritus in cor. In cura aut pfer
uaria alii qfert et alii nocz. Lofert autē i sincop
pi de replōne ex mā benigna potēti rectificari
qz uiuat in digōne eius et qfert i sincopi d cō
ne intrinseca qz illas retinet. et qfert et in sudore
puentiēte a mā multa replente Et nocet i sincop
pi ex cāis pūmūtiū plūibz. n. si in facta ppter
uigilias aut nisi sit sopn post cibū facit. Di
xit Alii. in omni sincopi et ppte in ea que fit
ab cōne ac etiā in ea que fit propter debilitatē
oris stomachi oz ut apzopiques ei odores cibo
rum desideratōz nisi in hūitibus nauseam et sin
copiz accidentē causa humoz in hore stomachi.
nō enim oz ut illud apzopimet ei qz diu⁹ mo
rant in stomacho desiderata quare addunt ad re
plōnē eius et si talia cibaria fuerint qfuerit pp
desiderium tunc ipsa adderet ad nausēā ut i ca
pitulo de debilitate appetitus patebit i sermōe
sequēt. Dixit bali. Patiētū uinū ppina aqua
mīxtuz et panē uino ifusum porzige. bec. n. offa
patiētes multum releuat a sincopi qz uinum ē
fortis penetratōis ut patet i mīca panis que ci
to penetrat a uino. debet aut dari qm uirtus ex
pgefacta fuerit a sincopi. Et dixit bali. in fa
ciem egri galinā et bedos scinde affatos panēqz
caliduz n3 sel' illū reficias s3 paulatiz quo ei⁹ sto
mac⁹ qfortetur ad digestiōnē et odores apzopia
iocidos. Sunt insup et alia que agere opiet
ut sincopis phibeat ppe por^m. Dixit bali.
hanelituz nariuz opilatione aut qstictione reti
ne et oris quo aeris phibeatur exitus qui cum
hanelitū ingressus est sic. n. aer ad exitū uiam nō
inueniēs reuertitur ad cor et nālē excitat calorē
et spūz. Et dixit hanelitus retentione sps p
hibetur exhire et dispgi et calor roboratur nāl
In actu uero sincopi s quēit ozimuz supasp
sum aceto et odoratuz qm excitat sincopizatum
et odor galienus. idem facit et calamētū et yreos
Et Mūdinus dixit. pulegiūz tñ inūgatur ualē
do aceto et apponatur nariūz egroti. solo. n. odo
re dicitur releuare iacentē a sincopi. Et qui
dam dixerunt quod pulegiūz recens applicatum
nariūz excitat sincopizati. Et si fuerit ibi cali
ditas ifundatur in aceto et odorem. Est. n. exp
tum uep. Et dixit Alii. q odor cucumer s
magni redōnet sincop a calitate ppetate sua et ele
uat eos blāce bi sacie fumigate et ē bibite i pua
qritate. Dixit ga¹² terapeitice in sincopi
a mā cruda multa qpetit dare cibuz subtiliatūz
et caliduz in ples uices quasi qtinue. non tñ de
bet esse cibuz grossus n3 frigidus n3 mītus n3

sel' dar. Et uinūz bibatur aquosuz et in istis
rāificatio quēit. s3 in sincopi pp humores ca
lidos subiles et cito resolubiles paulatiz et con
tinue cibare oz. Et dixit cibuz. f. hāctans
in sicco et arido corpore laborans stomachi da
tus phibet sanans dispōz. f. dissolutōz a calidi
tate factam uel malaz dispōz calidaz phibet i si
copi cadere. Ea tñ dissolutio uel stomachica si
copa pp multitudinē frigidōz hūoz facta non
indiget cibo ad sanatiōz s3z inteniōe sumpta ab
ea et tñ in talibus nō solum cibuz s3 et quid uinū
dare laborantibus cogimuz aduertētes ad picu
luz simhomatis in pūu hora nō curantes dispō
ni. Dicunt. in facta per uiaz etiatiōis et reso
lutōis cibuz exhibeatur ex solidis mediocriter
ita ut facit remaneat digestiōis ex quibus oz
dare pax et sepe. Dicunt. Brodūz galine bi
bituz pcpue ualeat cum fuerit sincopis ex inaniti
one. Et dicūt q aqua a carne multis pōt ac
cipi mōis. sunt. n. qui carnē crudaz lotaz cum ui
no aromatico uel aqua ros aut alij s3i dispōz
mē post incisionē eius in frustra pua in alembi
co ponūt sub mīssa illi borragine et acēso igne
nō forti sub alembico sublimāt. Et quidam po
nūt cum eis aux et argēuz uel aromaticū s3i di
spōnūt quēntiā et aquā per sublimatiōnē exēun
tē colligūt et tēpore necessitatis exhibent.

Et sunt qui carnē accipiunt et ab omni pin
guedine et cute mundant et in frustra simul cum
ossibus redigunt parua. Et ponunt in alembico
uitreo uel alio uase uitreato miscendo cum
ea de aromaticis et aurum secundum necessi
tatem et os uasis cum pergameno fortiter obtu
rāt ne uapoz exalare possit et sic obturauz uas
i uase alio aque pleno ponūt et sub illo uase ignē
accendūt et bulire faciūt circa horas duodecim
et tūc ab igne deponūt et cū tepuerit uas in quo
caro posita ē os eius aperunt et totū qd est in
eo d' suco accipiunt et recidunt et tēpore necessi
tatis exhibēt tēpore calefacti. hīc tñ succus pa
rus teneri debet. qz facilis ē corruptōis moriās
i aere pferitū estans tēpore. Et quidam car
nes tādiu bulire faciunt et sumunt donec caro
sit ab ossibus seperata omnibz et brodium illū
pro aqua carnis exhibēt. Et quidā accipiūt
caponē et exēmitatū cum lardo porci recentē
lardant et in ueru ad decoquēdum ponūt et intra
finē affatiōis aspergūt ipsū uicibz multis ex
aqua ros. et uino odorifero pmiētis euz aroma
ticis s3i necessitatē et postqz decoctus est defe
runt corā egro actu calidum et ibi cū in frustra
diuidunt. odor enī eius multū uirtificat uirtutez
Et post exalatiōnē uapozis ab eo in torculari
exprimētis illuz tantillum succū qui ab eo effluit
recipiunt et permiscēt euz brodiū alteri⁹ pulli et
exhibent qm mīre qfortatur eo uirtus. 4.
uero itentio que ē spiritūz attractio ad exteriora
pletur cum modis diuersis. Dixit Alii.
fricatio extremitatuz et qstictio eap et ligatio
ipsaz et appositio rubificatiū sup eas i cura
sincopis qfert. ppter qz facta ab inanitione ex
trinseca. oz ergo ut ligent crura et adintoria uel
cibuz qritatis et fricent. Et premittat ante
fricatiōnē calefactio stomachi et iunctio eius euz
oleis stipicis. Maxime autē quēnt i sta diuer
sio sincopi ex opilationē et ex hūozibus frigidis

Dixit. Passio
opilationis trans
mas partes dunt
mibus et qstingen
et si febuciant ab
banco. Et si m
ab etione exintrinsec
ra illud s3z dunt
mā s3z ut si fuerit
sio ad iferora et e
et duntio ad sup
simo signis mori
mur sepe et puma
ma et siant fricatio
tur i aere claro et
ta uoce et multis ui
in faciem eius aqu
cum quidā. mana f
gida. nisi i tribus
replōne. Alii pp fi
frigiditātē. 4.
et ifustare ea in ea
di in calida nisi i
cū quāuis odoroz
eius spiritūz nar
ribus aplicant noc
cantur odoribus et
go cā sincop fuerit
mora ita ut com
et sincopim si a
bus matris ea se
femagis compum
in pfocatiōne et fo
pit. Bord. admistr
a. cā fuerit inaniti
nium. Et si causa
gūz euz aqua fri
mū calidā cū aq
m pauca de uino
cum cutello ligneo
cum tyriaca et po
ponere itermittat
apatur os ut fumū
et per capillos. Et
os et dicit apert
trabe et capillos t
macum frica. artic
uicias s3z et plica
inroiss in ore ut
Et sincopi ex
et fame qz sedat
qnd intellexit de
quiereē multuz d
litionē stomachi p
lo uel lesione pue
ipe. poris sincopi
tis a siccitate ex
curatur cum bucc
nariūz aut situpo
si sincop fuerit
ex pane infuso in
et odorifex albi s3
aqua frigida. Et
exalatiōe spiritū
et intrinsecos aplic
siaz maderactam

Dixit. Passionarius. eis quib⁹ humoribus opilantibus transitus spiritus denegatur extre-
mas partes duntaxat perficabim⁹ blādis ma-
nibus et stringem⁹ et coligem⁹ et calefaciem⁹
et si febuciant abstinemus a uino et cibo et
balneo. Et si maxime uenit diuersio i facta
ab effione extrinseca. uerum tū dixit Aui. ppe-
ra illud scz diuersione ut sit oppositū parū cūo-
nis scz ut si fuerit effio per superiora fiat diuer-
sio ad inferiora et e⁹ et si fuerit per inferiora fi-
at diuersio ad superiora. Dixit Hord. i po-
simo signis morib⁹ non apparēb⁹ opere
mur septe et prima operatio ē ut fricetur extre-
ma et fiant fricationes dolorose. 2^a q^a pona-
tur i aere claro et uoce⁹ proprio noie i aure al-
ta uoce et multis uicibus. 3^a ē ut prohibeatur
in faciem eius aqua ros. muscata ex alto Et di-
cunt quidā. manu fortiter ipellente aut aqua fri-
gida. nisi i tribus casibus scz si esset pp nimiaz
repleō. Aut pp fluxum uēris. Aut pp nimiaz
frigiditātē. 4^a ē applicare narib⁹ odorifera
et insulare ea in eas calida i cā frigida. et frigi-
da in calida nisi i suffocatiōe matricis. nā i hoc
casu quāuis odores boni quēant accidētū nutri-
endo spiritum naribus applicati. in hoc tū si na-
ribus applicati nocent. Et n. matricis bonis dele-
ciatur odoribus et ad ipsos ascendit. Luz er-
go cā sincop⁹ fuerit ascensus matricis ad supe-
riora ita ut comprimendo dyasfragma indu-
cat sincopim si applicarentur odorifera nari-
bus matricis ea sentiens magis ascenderet et
sic magis comprimeret dyasfragma et adderet
in pfocatiōe et fortasse interficeret. 5^a ē di-
xit Hord. administratio uini sed diuersimode. si
n. cā fuerit inanitio detur uinum cūz brodio car-
minum. Et si causa fuerit calida detur uinum fri-
giduz cūz aqua frigida Et si cā fuerit frigida de-
tū uinū calidū cū aq^a cala Et si cā fuerit repleō d-
tur panis de uino. Et 6^a opatio ē apire os
cum cultello ligneo et fricare linguam et dentes
cum tyriaca et portione muscata. Et 7^a ē ap-
ponere sternutatoria narib⁹. Dixit gilbert⁹.
apiatur os ut sumi exeat et trahatur per barbā
et per capilos. Dixit passion. nares stringe-
os et dētes apertū ipara ut tussiet et exiret. auzel
trabe et capillos tēpōz iuxta aures. pect⁹ et sto-
macum frica. articulos digitorū manuū et peduz
uicias scz et plica fortiter uotuz puoca digitus
introissis in ore uel pēnis trictis in ydromelle
Et sincop⁹ ex passione dixit Aui. factam
ex fame qūz sedat. 3. i. panis. Et per hoc appet-
q^a nō intellexit de uera fame q^a in uera fame re-
quiere⁹ multuz de pane. Sz per famē intellexit
lesione stomaci pueniēte ex acuitate hūoz i ip-
so uel lesione pueniēte a siccitate. Dixit eni
ipe. poris sincopis siccitatis scz fais puenien-
tis a siccitate extranea aut siccitatis nē oz ut suc-
curratur cum bucellis panis ifussis i aqua gra-
naroz aut sirupo de malis. Dixit Auer. collz
7^a. si sincop⁹ fuerit ex errore cibi cibandus est
ex pane infuso in uino et sit uinū aquosuz leue
et odorifex albū sicut dixit. Y. et limphatus cum
aqua frigida. Dixit Aui. in spēbus sincopis
ex exaltatiōe spiritūz pferūt inspiſſantia poros
extrinsecos applicata frigida sicut iducere cami-
siaz madefactam in aqua frigida uel rosata cum

sandal⁹ nisi fuerit frigus forte in cā. nam tunc
oz ut apponatur extrinsecus alterantia calida.

Dixit. inspiſſantia non pueniunt indicatione
sumpta a sincopi ymo nocerent coadunādo spi-
ritus interius et phibendo i pū expāſionem
ad mēbra. sz pueniunt idicatiōe sumpta a cā ut
qū causa resolutionis est magna faciēs necessa-
riuz curā dirigere ad ipz. Et dixit. in facta
a calore admistref odorantia frigida et irrore-
tur aqua frigida sup faciem eius i primis et ad
ministra ifrigidantia. uexū nō est maluz ut mi-
sceatur cū illis ifrigidantibus parū musci. ita
tamen ut remaneat uictoria frigidorum ut
sit frigidum sufficiens contra calidum ad cu-
randum et muscus confortet calorem naturalē.

Ille autē cuius infrigidatur totum corpus.
dixit Aui. indiget iunctiōe extremitatum et sto-
maci cum oleis calidis aromatizatis suple et
alys modis calefactionū. Dixit Auer. Colli-
get. 7^a. in facta ex resolutione aer in quo ifirmus
morari debet frigidus debet eē et stipicus Et
generaliter tibi necessarium ē ut talibus ordies
oia que habēt resolutioni obuiare et emplastrā
do super uentrē ex frigidis stipticis aromati-
cis. In sincopi ex effione dixit. Passionari⁹.
frigidis et stipticis restrigi oz elcis in facta ex
effione per extrinseca et uinum frigidū pane i eo
infusum danduz et aer sit frigidus uentofus et
aer cubiculi siue camere stipticus arte fiendus
ē cum ramis mirti et similiū neq^a fricandi sunt
hy n3 ligandi n3 stringendi n3 uomitus puoca-
dus ē n3 aliter pmoendus. Dixit bali. Si
effio cum sudore sit patientē a balneo prohibe et
uino cū in sudore ad exteriora declinat natura.
nam balneum ad exteriora illā trahit et uinum
sudorem trahit auget. nec oz in hys manuū adhi-
bere fricationē et pedum nec banellū qūnere sz
frigide uaris in eis aque irroratiōe et i superfi-
cie aquā iftilabis rosatā in qua mirtū coxeris
et selibum corpus repimentib⁹ cataplasma. ut
acacia. ramich et simili⁹ distēperatis cū mirtū
aqua. Impa illi quietē et octum. et q^a in frigidis
more⁹ locis odoriferis et odores illi bonos p-
rimos fac flores et herbas frigidas et pōticas
et aromata frigida. Dixit Aui. in facta ppter
effionem a partibus intrinsecis ppter rarifica-
tiōe et resolutionē mēbroz et debilitatē stoma-
ci nō extrahas mām ad exteriora oio sed i fri-
gida extremitates et administra super cutē stipti-
ca frigida. ipsa. n. pferunt q^a effione prohibent
mēbra relaxata pfortant et coadunāt et stomachū
pfortant et prohibēt ipsū recipere mās que sūt
uel eē possunt cā sincopis. Et dixit Aui. di-
camus denuo q^a qūz indiget curatio in sincopi
stipticis ut phibeāt effionē et pfortet mēbra moli-
ficata. i. rarificata et pfortent et restrigat os sto-
maci ne recipiat. Et i dictis trib⁹ casib⁹ qūz
ē necesse dare illud qd cito penetret et restauret
spiritum sicut uinū. i. cū stipicis mirtū aut ante
ea sumptum sequentibus stipticis. et. n. q^a stipti-
cum uidetur habere cōtrariam operationem
penetratiuo. Auiena ponens in exhibitione
eorum casū. dixit q^a tu non premitas stipticum
ante penetratiuum uiuificans uirtutem quia
phibent illud penetrare sz incipe a penetratiuo
uiuificante uirtutē et cum iam feceris ipressionē
L.

et unificata fuerit tam uetus et tam fuerit sin-
cop in hora sanationis admittit tunc stipitum.
Sed est hic casus uetus in actu sincop. Nam tunc
debemus curā scire statim indicatōe sumpta a si-
copi et defectōe uirtutis et nō a cā nisi ipsa mag-
nūde fuerit. s. in cura p̄uatiua et qñ nō est sin-
cop si dubitamus ne supueniat tunc stipitum
debet p̄mitti ut p̄hibeat aduētus sincopis p̄ re-
morōez cāe. Nam tunc intentio curatiua prior su-
mitur a cā et iō subdit Aue. q̄ qñ sit necessari-
um in cura sincopis ut p̄mittatur stipitum ante
uiniū scz curādo anteq̄ ueniat sincop. Et in-
tellexit A. de stipitū forū p̄uatiū p̄hibere
pene rāde uini et nō de debilibus. nā debilitas
stipitū p̄nt p̄ueniēter dari cum uino ymo et
dari uini stipitū solus nisi esset p̄hibens aut ti-
meretur ex uino p̄mixtio rōis uel sp̄asmus uel
aliud accidens forte. Dicunt. melius datur ui-
nus cum aqua carnis aromatizata aut cum ali-
qua confectiōe aromatizata conueniēte. Et
hoc si aduētus sincopis timetur p̄pinq̄. sed si
esset lōgiqū p̄ueniēter dare tunc cum uino mi-
ca panis simulaginei. Dicunt. abstineat supra
dicti a furore et ira et et leticia supflua. Dñt
quidā. si p̄durat frigiditas extremitatū p̄hibe
extinctiua forma abintus et ab extra s. sup cutē
asp̄ge puluerē factum ex gūmī arabico dragagā-
to carabe mastice et olibano qñ hoc absq̄ isfā-
gidatōe poros cutis p̄stipant et uenarū orificia
ad cutē teriata unde ueniant sp̄m exalare ip̄m in-
terius p̄gregādo. Si uero n̄ affuerit frigiditas
extremitatū nec totius corporis iungatur
corpus ex oleo q̄ sic fit. R. olei citioz et mir-
rini a. s. iij. et misceatur cū eis aqua decoctōis
cumāz mirri balaustriz p̄sidie gallaz seīs rosa-
ruz galie et acacie postq̄ ebullierit ebullitōe m̄-
ta. Et postea colata que sit dupla ad olea di-
cta et sit bulire fac in uase duplici ad aque p̄stip-
tiones. Rosata nouella sumpta p̄uenit sudorē
dyaforeticū cū frigiditate extremitatū. et zuca-
rum rosatūz p̄uenit sumptū cū aqua frigida uel
cum aqua plantaginis uel portulace ubi nō ē fri-
giditas. Cura uero sincop p̄uenientis ex etiā
trone intrinseca dixit gal. prima ad glancōi. eis
qui in dyariz et colericis et alijs multis et re-
pentinis euacuationibus exsoluuntur aqua frigi-
da oportet asp̄gere ut uire p̄citet et nares ap-
bendere et fricare os uentris et p̄cipere uome-
re et agitare stomachum digitorū aut pennarū i
miombus ac et manus et crure ligare. oz autē
esse ligaturas plures et fortiores in manibz qñ
per partes inferiores sit etiā sicut i emoroidibz
et dyariz et quicunqz per mirigas muliez euacu-
ant. et tūc manus fortiter ligare aliqd attrahit a
superioribus. et eoz in emoroidibus que per na-
res et uentibus ligature plures et fortiores fm-
crura fiant et quicunqz i uulneribz emoroidibz
patiunt eodē mō sursum i inferioribus. superio-
ribus uero deorsū apponere oz ligandēs. Ad i
uenire autē et sursum repentinā particule figurā
nō tamē ualde multū. s. ita ut tēdat. tenfa. n. bec-
et dolet et nihilominus q̄ si deorsum repētiua
esset exacerbat. Uter autēz antispasmodicū
aut ad p̄sociā p̄p̄tētibz aut ad ea que s. rectū
aspiciunt scire quo circa repētiua a marri ci-
bus euacuationes que circa mamillas aponuntur

sint. eas uero que per nares epati uel spleni s.
emoroidibus patientē nare et si per utraqz na-
res utriqz uiscerū apponantur. Et dixit. sanar
ant et aqua frigida uini mixta. s. bibiti eos q̄ i
repētiuis uomitibz exsoluunt et maxime eas q̄
reumatum ad uentrē p̄fluunt. Rabi tñ in
8^a particula hoc alizant ad oēm sincopis pro-
uenientē ex subita eōne. scriptari tñ oz ne qd
prohibeat hui. s. uini potationē pura uiscē fle-
gimās aut capitis dolor fortis aut amēne pa-
tio aliqua aut febris confusos idigesta egri-
tudine. maxime. n. i talibz fere isanabili s. ma ad
uini potationē secum nocumētia. nullo uero p̄bi-
benie p̄sequēter determinare de natura egri et
p̄fluētiue et etate et q̄tūctis aeris crasi. ad hoc
enim aspiciens aut frigida aut calida dabis po-
tionē. nā i cōsuetos ifrigida potitōe et eos q̄ ma-
nifeste ledunt ab ea. Et quicunqz nā frigiditas
ozes sunt et eos qui i ultimo senio et qui i regio-
ne frigidiori sunt et yeme prohibe a frigida. cō-
traria uero se habēbz itrepide da subtile et ca-
lidū quale ē leuissimū emoroidibus uero nigrū
grossū et stipitum. Circa uero ipsa loca
apponere uentri et marri et toraci ea que uigora-
re nata sunt. Et dixit gal. balneaz in reuma-
tibz ad uentres optima sunt qz ad p̄rariū ducunt.
emoroidibus uero fortiter exacerbat. Di-
xit Aue. balneū ē cōueniens i cura sincop facie
ex diariz et colericis passione. Et etiaz et qui in-
uenit ex uomitu isanōne i ore stomachi. sed ual-
de nocet in superfluo fluxu sanguinis sicut di-
xit. Y. s. afforsismorum calidum nocet et. Et
nocet etiā in ea que est ex sudore qz subtilior et
apit. Dixit bal. si uentris fluxus ex p̄uatiōe
ne. est. s. nē defecte p̄p̄ resolutōz et opilatōz sp̄s
in t̄p̄m uirtute frigide aque isfusione super
corpus utaris quo ad interiora calor reuertat
mās que reformet et maturat et digerat. s. si ex
dyariz aut medicīne solutēs po culo fuerit ca-
lidam sup corpus aqua fuerit balneoz panē ē
iducas quo mā ab interioribz trahat ad exte-
riora. Dixit Alimā for in cā de colica passione.
si sincopis supuenit colice passiōe musculū cū
rob granatoz uel cū uino dare p̄ueniēs est et si
cus carnis bedine aut pulline cū pauco citoni o-
ruz puro et uino mixtus ē i potu tribuendus est
pulli p̄cerca assandi sūt et ante nares et scin-
dendi Jus et et dandus ē ut mastice et paulatim
trahat. Et dixit Aue. excitatus uomitū
p̄fert omni sincopi nisi cū ē a sudore et sili-
tus ut qualibet alia eōne extrinseca qz tunc noce-
ret. Et ante ip̄m calefaciēdus ē stomachus cū
pānis calidis et postea pronocādus ē cū aqua te-
pida et oleo bibitis. Et sp̄aliter dixit si sin-
copis ē cā rei replentis tunc si possibile ē expel-
lat aut euectur aut uomitu si facilius pōt fieri
et aliter n̄ aut ericteri aut flomia suple aut alijs
modis cōmīs s. q̄ mē exegerit dispō. Bal.
i. 12. terapētie Et. Serapio. 6. breuiary. Et
ysac. 4. febriū p̄cedunt uomitum et itelligunt
oēs in facile uomitibz et cū uomitibz debilibus
Uomitū autē cum medicinis fortibus cūā
in cura sincopis stomachalis nō debet pronoca-
ri Et p̄cipue dixit. Auer. 7. colligz i difficul-
ter uomitibus. nā tales medicīne mordicatie for-
tes iducunt i stomacho mordicationē maiore et

lectione qua faceret humor prius in eo existens
sum et ea tractatis materiez malax ad stocuz
Et dixit .i. facta ppter eionem ex partibus
intrinsecis sicut fluxu ueris calefiant extrema
et fricentur et iungantur cuz oleis calidis aromati
cis et stringantur ut diuertat materia. Et ideo
dixit no admistres puluerizatione cuz stipicia
super cure suple n3 per aliu moduz administres
ab extra stipica quia materia interius repiguit
et addunt in fluxu. Dixit Rabi .i. 24. parti
cula accidit aliquando repletio cum qua amitti
tur pulsus totius corporis et non mouetur cor
scilicet apparenter et inuenitur homo ille sicut
mortuus. sed loca magnarum uenarum inueni
untur rotunda plena. et est ipse pulcre figure
et tactus calidi. Et cum huius. quancunqz ue
narum uidet rotundam et rotundam prepara
te ad aperendum ipsam apertione in longum
et dimittit sanguine fluere ex ea qz ipa bora ui
uificatur egrotans. Dixit Serap. loquens de
sincopi ex coitate. in spibus sincopi que accidit
cu dolore et passione aliquoz mebroz oz ut sit
studiu nostru de mebro qd est ea egritudine et
in rarificatione eius cu rebus que ueniunt ei pre
ter q tardem? i qfortate cois et quasi uelit q
sit fiat uirgiz In sincopi itaqz pp stomacu dicit
hali si pp buores fiat in stomaco qclusos et bu
mor est colera rubea sup facie eius aqua istilla
rosacea refrigerata et aliquantulu eius retine ba
nelitu et os et nares. os stomaci frica et crurium
stringe lacertos foriter et brachioz et plantas
et palmas frica. Et squingibin illi porrige et
aqua calida et uotus ipera post quez unu dabis
subtile aqua mixtus. Et granata sugat et po
ma mura et si qui in stocaco humor est pungens
cu oliue oleo et aqua uotus urge et penas ou in
duc. Et si quidem uotus illi difficil est licet
nys utatur latitius et aquam illi porrige ablin
thy cuz zutaro aut ablinthy sirupu. Et stoma
cu post manitoez cu sandal rof et caphora et uir
gepastoris aqua uel sit empliza. Dixit ga
prima ad glanco et ponitur a Rabi in .i. 4. pri
cula sic. si quis patitur sincopiz ex humoribus
os stomaci pigentibus ppina aqua calidaz ferue
tem solaz uel mixta cum aliquo oleo et ut uo
mat manda sibi. q si forte uotus retardetur ca
lescat stomocu eius et cum aqua calida plantas
manus et pedum. Qd si hoc mo uomere no
poterit ppina sibi oleu. s. oliuaz calidum meli
qd poterit inueniri. et hoc oleu multotiens non
puocat stomacu s3 mollicat egestionem et ex
hoc accidit utilitas dno hui stoma. Et itez
dixit gal. iz. terapeuce et ponit a Rabi ibide.
cum in stocaco sunt humores illic generati ul il
lic decurretes punitini qui pducit fere ad sin
copi patitoez. exerce in illo uotus cuz aque tept
de potu. Dixit Auez. collz 7. in prin puoca
re debemus eis uotus ponedo pennaz in ore ei
et si cuz hoc phiberi no poterit natura tue molli
ficare debes. Et ga. unde ut in talib? i hoc
can oleu teptidu dare debemus qm si uotus no
habuerit ab eodez saltē nā mollicabitur inde.
Dz qz hec medicine que hnt uotus puocare
de eaz nā est p prietate stimulare nām plus
eo quod facit humor efficiens sincopim et ad
dant in egritudine ppreca dico q lōge meli

et qfortare cor et stomacu cuz mastice et nardo
et succo citonoz uel folioz uitis qz taliter uiri
eoz qfortatur et humorē expellit. si tñ uomitus
i hoc casu a se puenerit laudabil existit. Di
xit hali. si humor in stomaco inclusus ē flicus
aque frigide utere infusione super facie et fri
catione et ligatione. et uomitus ipera cum squin
gubim melleo et aqua in qua anetum et silia co
perit et uiri ac illi da dyatesseron et dyarion et
dynamuscum et stomaco emplz aplica ex aloē ab
sindhio spica mastice cera et oleo nardino. Di
xit. hali. unum cuz pane teituno stomaco supstū
phibet cursuz hūoz ad stocuz. s3 si quidē sunt
colici sit uinū debile stipicu et limphatu et si fli
ci sit uinū aromaticū puruz stipicu nō fumozuz
ut uernacia. Et qfert ad hoc sirupus de men
ta et sirupus eius. et in colicis sirupus de agre
sta. Et dyacitomen puenit uirigz. Et di
xit iz. terapeuce et ponitur a Rabi in 9. pri
cula sic. patiens sincopi ex ea colere defluens
ad os stomaci da bibere uinū citrinū. s. tendens
ad rubedinē et aquozuz. et in sincopi que fit ex
militudine hūoz crudoz da bibere patienti ui
nūz aureū ul citrinū calidum dūmō heat caput
forte et in coitate ad stocuz multū ualer succus
maiorane et buglose cum gar truis ut alcosol
sumptus. Dixit Aui. in facta pp debilitatem
stocaci admistretur sup eo empla qfortata et in
sincopi in qua fuerit singultus et nausea oz ut
uiuificetur caliditas ifirmi et adiuuet nā ei ad
uotus q mouendo guttur eius cuz pena excitante
uotus et q mouedo spm ad exteriora et fiat boz
assiduatio. Et frica extremitates et assidua attra
ctiones et qmotoez mebroz sup eo et clamorem
quā max et sternutatoez cu qdifi. et si cuz isto n
sternutat nec sternutare pōt tunc eger moritur
sez cito qz significat ultima debilitas uiruntis
In fca coitate cerebri oz qfortare cor ne reci
piat mās descendētes a cerebro. Et qfortare
cerebuz et recuificare qploez eius. Dixit eniz
ga. iz. terrapeuce. sincopis nō fit si ipa mebra
principalia custodianē. Et curet catarrus cu
hys que dicta sunt in cura eius. Et in facta
a coitate epis recuifceet qplō epis et eius apiā
tur opilationes si affuerint et eius digestiua cō
fortetur ut bonum generet sanguinem et mundū
a superfluitatibus et presertim ab humore ma
lencolico. Et nihilominus confortetur cor.
Et i facta ex opilone dix ga. p. ad glanco.
eos qui propter obstructionē principalis pti cu
le lipotomiā patiunt oximel dare et potus qui p
ysopū et origanum et silia incisiois modi. ciba
ria grossa eim et uiscosa magna in hys talibus
operant nocumenta sed et cola ligare et cito liga
re nihil penus bonū ē autē urinā prouocantibus
uti farmacts in quib? autem cā manifesta nocu
mento exāte. uino utere subtili et albo et n mul
tum ueteri. Lognosces autē hui? ifinitiones
ab alyz iequalitatibus pulsum et maxime fm
magnitudinē et paruitatē uelocitatē et tarditatz.
Dixit hali. eis uero qui ex opilatione defici
unt squingibin da aut mel i granatoz aqua deco
tu3 cu sauregia et alyz similib? Et hys que uiri
nā prouocāt utimur. cibisqz utamur subtilib? qui
et subilient et cito digerant ut cibus in quib?
ē senapis sauregia ysopus origanū et ciminuz
L. 2.

acceti nunt capares et similia. Et si fuerit ex re-
plione dixit hali. utendum e in egrotate manuz
ligatione et pedum et fricatione et calefactioe q^a
ten⁹ ab interiorib⁹ ad exteriora materia trāsmu-
retur et a nobilib⁹ ad ignobilia. A cibis phibe
et potu ne forte augeat repletio. Et si aliqua illi
fuerit febris a balneo urge. sin autē pmutē qm̄
repletionē curat. mellis aquā illi propina in
qua yfopus coxeris et saturatiā et similia quo
materia subleuet et ei⁹ facilis fiat exitus. nā ma-
teria oz minui. Que uero ppter malitiam cō-
plonis sit sincop⁹ curat illā cōplexione ad oppo-
sitā permutādo. Et dixit gal. ubi supra. que
ppter imbecillitatem propriā dispēsanum cor-
pus uirtutū dissolutioes sunt a discrasia mem-
broz illoz. s. pncipaliū et nobiliū fiētes unde
uirtutes procedūt pparis discrasys corare cō-
uenit calefaciētes frigidas et ifrigidates cal-
das. In sincopi autē a dolore dixit hali. ad
eā appone passionē curā. qui pcedit dolor. oz
et doloris locū cataplasmare hys que ppetunt
et aquā rosaz instillā. infrigidatam super faciē
et manus et pedes liga et fortiter frica. uinum
caueant et laborē. Dixit Auic. abscinde cām
doloris si potes et si nō ē possibilis abscisio ei⁹
stupefac illuz cum filonio et silibus. Dixit.
Auer. 7^o. Colliget. Dico si dolorē potes remo-
uere remouēdo cām ipsius nō intēdas curare
eū n cū rebus contrariis egritudine. Sz qñ do-
lor itantum fort. itat q tēpus nō ē expectan-
di tunc curare debes cum rebus augentibus
causam. s. stupefaciēdo membrum dolorosum.
et huius cura non conuenit nisi per accidens
priuando sensum illius membri in quo est mala
pplō cā hāoralis ibi existens et ide minuitur
mors eius expulsus. scz eius uirtus expulsus
absqz tñ resolutioe aliqua spūs. Dixit gal. ubi
supra. in dolore uentris. i. stōaci pp ggestionem
hūoz quibus est os uētris. i. stōaci repletus et
quasi submordenter dabis in potu aquam cal-
dā multam ul ydrobeon calidūz copiosus et fa-
cies eos uomere. si uero nō potuerint uomere
oleū optimū dulce calidū dabis bibere qz non
solus facit uomere sz et uentrē fluere facit. et si
adhuc hoc nō inuenierit cristere facies dein ab-
sintibus i multa decoctus dabis. et epithima de
fortis adhibebis ex hys que pfortant et robora-
re solēt stomachi lapsatū. Et hys epithimā
bus i prin⁹ nō est utēdū sz postqz uideris nē
tris ab hūoribus quibus uerebat purgatus. nō
eniz expedit medicāibus pstringi cū adhuc hūo-
res intrisecus sunt et nūdum ab ore uētris edu-
cti et purgati. Et dixit gal. eos qui dolorib⁹
qui fm articulos et neruos et musculos exsol-
uitur resumere mor oz Que uero in colicis et
yliais aut aliquo eoz que ita magnos iferunt
dolores lipotomic sunt calefactioibus patiētū
mēbroz maxime solutur et extremitatuz frica-
tōib⁹. Et dixit gal. si exsoluitur pp flonif
rupturā aut pp eūatōez repētīnā aque ydropi
eoz aut berniosoz mor resumere odoriferis
oz paulo uero post sorbitōibus bñ digestibil-
bus utere. Cura autē sincop⁹ euientis pp
flōiaz est ut an flōmiaz pfecti sincopi pati cō-
fortantia stomachus et cor sumāt. Et iacētes
resupine flōmētuz. Qd si in sincopiz icidāt hy-

del alq pfecti odorifera eoz narib⁹ aplicētuz et
fricentuz et in potu sumāt uinū mixtum cū aqua
aut euz aliquo ex succis frigidis stipicis sicut
granatoz citioz et silium. et sit uinū pfortans
stomacos eoz. Et cura facta a uenientis dixit
Auic. sit cura uenient illius a quo pcessit cum ea
addendo et exhibendo medicinas cordiales.

In sincopi pp apā dixit Auer. collz 7^o si ha-
buerit sincopiz cā apatis aliquoz mēbroz. s. in
erisecoz nullaten⁹ de eoz euasione pfidere de-
bes. Et dixit si sincopizās habuerit apā i epe i
stomaco ul silibus mēbris nō speres eum eua-
dere cum exhibitoē cibī qz cibus plus multipli-
cat apā qz fortificet uirtutes. Auic. autē dix.
penitus oz ut frices extremitates eius et calefa-
cias et stringas ut nō submergat uirtus s b nū
phibeatur a pmissione uino et somno qz bec
augent apā sicut dixit galienus in pmeto affo⁹
in quo morbo somnus rē. Et hoc dixit A.
nisi accidat sincop⁹ pp debilitatem scz pcedētes
per uiaz resolutōis. nam si accidat pp talē debi-
litem dandus est cibus et uinū etiaz ptermittā
itentione ad apā et qz uis augmētent ipm quia
hoc minus malus est qz sinere uirtute deficere.

Dixit diuus q illa dictio exclusiua nisi non
debet referri ad somnū sz solū ad cibū et uinū.
teniz sompnus est introducendus et i debilita-
te resolutōis. Et dixit qz sic cibant cibādū
sunt an horā suspectā de aduentu sincopiz per
duas horas eūā si illa cibatio nō sit regularis
uep dixit Auic. in hora ppor⁹ sincopato necessa-
rium est uinū scz sine cibo qz potens est i hora
ppor⁹ resistere sincopi. Dicit tñ dādūz esse ui-
num cum aliqua confectione cordiali conuenien-
te dispositioni rē.

Cura autē sincopiz euientis i febris
et pncipus ppor⁹ eaz dicta ē i
sermone 2^o. de cura febris sincopalis. Cura
autē facit ppter laborē ē quies et octari euz
resumentib⁹ cibis et potib⁹ et cor pfortantibus
medicinis. Et cura puenientis ex fetore sit
cum odorib⁹ bonis et pfortantibus cor cibis et
potib⁹ medicālib⁹ q sint calida i frigida fm q
exigit dispō. Et cura facit ab aere pestilētia
li ē aeris illius trāsmutatio. Et reliquū regimē
dictū in sermone 2^o. de pseruatiōibus a pestilen-
tia. Et cura facit ppter accidētia aie ē ut
aproximētur patiētī delictie oi mō pterqz i fa-
cto ex supfluo gaudio. Et aproximētur odo-
res boni pstringant nares ei⁹ ut retineat hanc
latus uehemēt. Impellit enī p istud spiritus
ad interiora corporis et distrabit et aia per illū
a passioe aīali a qua pcessit sincopiz et calefit
eū hoc cor. unde mouet ad expandendū spiritus
ut refrigeret et resistit euz illa calefactioe ifrigi-
datōi ei⁹ euientē in sincopi siue sit per uitam
suffocatiōis siue per uitā resolutōis et prouoce-
tur uomitus ut excitetur naturalis calor et eūe-
tur si quid de colera ad stomachū fluxerit ppter
illud accidēs animale. Dixit Hal. p^o ad glā
con. si fuerit pp tristitiā uel gaudiū uel timorē
uel hys prima os nariz aprehēsiōib⁹ resume-
re et uomere cogere oz et fricent stomach⁹ et ex-
crema pterqz in facta ex gaudio et timore. Ex-
certi pfortent et afferent et tristes consolent⁹
Et cibent oēs cib facilis digestōis sicut aqua

carnis i qua infusa fuerit medulla panis assi et
detur uino actu calidu preterq in facio ex gau
dio uel timore i qua debet dari actu frigidum
et parum et sufficienti aqua mixta et tribuantur
eis letificata calida et frigida pui requirit di
spo. Dixit Aui. uirtus qforat cibo et uo
subtili quentibus et odoribus bonis et tranqui
litate et gaudio et dimissione eoz que pstant et
que rissari faciunt. et renouatione rez amabi
lius et bitatione cum dilectis. Dicunt in omni
sincopi pterq i facta ex apioe poroz et sps re
solutione et gaudio quent morari in aere aplo
claro et bene cuetato ad caliditate declini i quo
sint figure placibiles et aspectus arboz uiridit
frondit sicut in uiridarys ubi sit dilectoz sola
tiop copia et letoz aicop pulcris indutoz uesti
bus cum focys et delectabili cam i quo sepe fiat
odoriferoz aspicio et irroratio in quo uigilares
exercitentur uel fricentur. Cum itaq fuerit si
copis i cessatio a por et iam sanatur aliquan
tum qz quasi icipit releuari a por tunc dixit
Aui. sit regimine eius sile regimini pdicto nam
ista regimina cōcant i quatuor primo i festina
tōe curationis et appropinquatōis remedioz quia
ut supra patuit nō dantur medico i ducie ad agē
dum. 2^o q i hoc appropinquat medicie et cibi
i forma liquida subtili cum nō sit sincopizans
actu ad res solidas suscipiendas neqz et euz iā
icipit subleuari. 3^o qz medicie debet esse cor
diale et cibi sibi placidi et odorificati. Et
4^o cōcant in oppōne eae ab ea intentōez cura
tuam sumēdo. Dixit Aui. oz ut ad sorbendūz
dentur medicie inuatiue fm dispōnem et dispōez
fm. h. n. cōcant abe. f. di spōnes. f. q ē i actu. sico
pis et que est in cessatio eius. uerū qm regi
mina ista sint eadē i re nō sūt eadē pōse s3 dif
ferunt in pluri et pauciori. Et iō dixit Aui.
q in cessatio fiat additio ad pdicta in eis i qui
bus est possibilitas additōis et bignatia si fuerit
illie replo in ore stōaci studendū est ut euomā
Nam sanat et nō intellet Aui. hic q in cessatio
ne fiat uolūus et nō in por ita q fiat ad curam
additio uolūus qz ymo eūā in por iducendus
est uolūus maxime in eo cuius ipatur facilitas
eius s3 intellet q fiat additio uolūus in cessa
tione quia. f. fiat maior uolūus uel cum re
bus fortioribus. Et consimiliter et bignatia
si fuerit ibi replo oz ut fames exhibeat miorē
cibus eius et utat exercitio tollerabili equali.
Et fricatio adhibeat oibus mēbris ita q
stomaco et uescie et n3 cogas ipm sumere cibuz
nisi uinū dicitur i precedēt regie. et nō facias si
cut stulti medici qui sūt soliti i cibado eos ex
timādo ut sit quentēs ut uinificēt hntē eoz et
ipsi suffocant calorē eoz inatum et iterfi cū ip
fos et sili itelligendū est de alijs in quibus pōt
fieri additio. Procedēdo igitur fm cās dix.
Aui. q si sit a replone qz ipsi non sunt adhuc
tollerātes esionem per uerē pp debilitatem uir
tutis. utere digestiuis subtiliatiuis prouocatis
urte qm talia tollerare possūt. dandū ē sirup^o ace
tosus decoctus cū subtiliatis et iactiuis sicut ē
ysopus et silia qm iunātur eo. et si fuerit opila
tio i spūalib^o et mēbris eis ppquis frica ex
trema et labora ad prouocandū urina et da ei i
potu de uino qd subtile ē. nā illud qd ē subtile

cōpetit et si ē illie caliditas. Si uero sincep
dix Aui fuerit ab esione et debilitate da eis ad
sorbēdum aquā carnis et sit aromanzata fm q
quentit dispōm et sugat panē isusū i uino odorā
fero mixto cū aqua ros. et si fuerit illie calidi
tas quentit lac acetosum absqz butiro et agresta
et acetositas citri ē melior et sirupus ei^o. Et
aliqui cum istis frigidis miscent aliquā calida
quementia unde dix Aui. Aliqñ ponitur i ip
so. f. sirupo acetositas citri folia eius et qñ ē
cum euacuatione turbatio. i. angustia et inflam
matio exhibe omia actu frigida et si res calidas
propter itentionē supradictā misceres uel exhibe
beres. Et galienus posuit et ordinauit cibū
quementē quē eūā posuit Aui. Et ut accipiat
aqua carnis in qua ponat decima pars eius de
uino et uicellus oui et succus granatoz. d. l. mu
zoz uel acetosaz fm dispōez caliditatis. Et
bus ali^o quentēs ubi est magna caliditas et me
dicus est cauēs. i. timens caliditatem uini est ut
in lacte acetoso infrigidato ponat panis de si
mula et rit^o et aliquis ex succis fructuū acetosoz
Qd si euz sincopi ex esione fuerit frigiditas
aut sentitur post sincopi aut eger sentit ifrigida
tōez in uiscerib^o cū sūmit ifrigidatā da ei ad co
medēdū. dixit Aui. cardamomū et piper et absi
thiū. et datur eis in potu uinū qñz s3 quando nō
essent mltus lesa et caput esset forte. Et dix
si in tali sincopi cū frigiditate et debilitate uirtu
tis et stōaci ē necessaria mūdificatō alieu^o mē
peccantis nō facias mūdificatōē statim qz timē
dum ē nocuētum ei^o s3 oz ut qforates stomacū
et icipe i hoc cū sirupo d. absinthio melino et cū
emplastris qforatibus stomacū et da ad bibēdū
dū uinū odorifex et cū ipm cibo laudabili et
postea mundifica. Dixit Rabi i. 7^a. particu
la. a casu in sincopim si te uolueris custodire i
qualibet egritudine tria mēbra picipalia et es
stomaci ppter ipsi colligantia cū mēbris ipsis
adiuna. adiutorio multo qseruās uirtutes eoz p
adaptatiōē qplonū ipsoz cū hys que corpora
ipsoz qseruāt iteri^o et exterius et post hec qser
ua uirtutes mēbroz alioz p adaptatiōē qplo
uum ipsoz cū rebus sūmli^o admistratis. Et se
stina adiuuare uirtutē mēbroz picipalium aia
le. f. cū rebus odoriferis boni odoris et spūalē
cū attractione aeris exterioris et apertione mea
tuuz corporis et mundi ficatōe instrumētōz spi
ritualium sui grossitie et uiscositate et porrectō
ne alieu^o medicie eaz quaz pprietas ē mūdifi
ficare sāguinē et sui turbulētiā remouere Nam
talē uero cū admistratōe ciboz et potuū generā
tiū bonū chimūz nō corruptū et euacuatōe eoz q^o
tum pprietas ē generare chimū uenenosū dum
corrupunt et nō cito a corpore descēdentium
nocētum pūmo nutrimento ut sūt melones citru
li mora et similia hys. Et similiter oportet
te in illo operari q cibozum bona digestio fiat.
si. n. in hys rebus tuum firmaneris propōsi
tum a casu in sincopim liberaberis. Dixit ga
lienū in libro de apobatione medicū et ponitur
a Rabi in 8^a. particula. Multos egrorātūz uir
tutis et corporis fortium notozum meozum. erī
pui a casu in sincopi longa phibitione ciboz
et exhibitiōe solutūi sūt. et aliqñ uirtutis obit
curam phibitiōe ciboz et fricatiōe multa manuū

et pedum et fricatione et icturaz oium spine et
restituta est uirtus eis et pfecte sunt liberati et
aliquibus ipoz feci hinc uetans eis ciboz ab
stinendam et porriges eis cibos. Dixit paulus.
si sincop accidit interpolatis oz qd an post sinato
hez fiat minutio uel alia purgatio secundu humo
rem peccantem. Et hinc ponens curaz casus
uirtutis subito dixit qd est sitis cure patientium
sincopim quia debent curari sicut patientes sin
copi debilem. Et dixit. fricatio extremitatu
est ex eis que uiuificant calorem inatum. et maxi
me cofert quando in causa est humor frigidus
grossus et cibus sit ille qui subleuat et incidit
sicut aqua cicerum cum sinapi et oleum oli
uarum et amigd. et uino utat subtili et ueteri et
ntat balneo post etiones et de uino utat uino pu
rissimo a quocunqz in humore fiat cu uirtus icti
pit uiuificari. s. et redire a cau suo et declinat ca
sus uirtutis oz ut preparet cib? qd fortat? nelo
eis digonit Et i iteoe ad euacuatoez dix. i facta
a rephone sanguinea qfert flomina Et i facta ab
alio humore oz ut succurrat ei i hora cessatio
nis casus uirtutis et postqz declinauerit cu etio
ne qz casu uirtutis pfecte no pot fieri etio. In
etione humoz tamē grossaruz difficil digonis
et erradicatois alii ē necessarius cu medicis il
los educantib? miscere de scamonea non in un
qz diuertat ea ad sumedu diuiz sz qd modicu ut
acuat eas. na scamonea ē de eis que adiuuat me
dicinas alias solutius. Et oz dixit. hinc. ut ad
minutres uomitu post solutione et hoc corpore
exite repleto. si aut foret solus stomachi pleitu
do tunc debet notus premitti ante solutione et
qz solus notus sufficit.

Aferam autē nunc ppositas medicas
plures cordiales qferetes cu
auxilio dei i passionib? cordis et ex eis ē medi
camen qd sic fit. R. suci rosati ueteris. 3. y. am
bre purissime limature auri iacinti et margarita
ru an. 3. i. icorpoient superinfundēdo modicus
aque rosate muscate et fiant ex ill' boli quatuor
quoz unusquisqz inuoluat i auri folio et sit unus
qzqz dosis una. Aliud utile qd resumit uirtutes
debile nutriendo et restaurando spiritus. R. ros. ru.
liquit. cinamomi al' cimini electi et floz ei? an.
3. y. nucis muscate xilaloes blacie bisante masti
cis coriandri citri et seis eius reubarb. an. 3. i. fo
ly been albi et rubei. 3. y. 3. y. dozonici ozimi gario
filati seis. zedoarie calamiaromatici galage car
damomi an. 3. y. nardi croci macis an. 3. y. xv.
offis de corde cerui margaritaru albaru iacinto
ru smaraldoru zafirozuz granatozu limaturaz
auri et argenti coraloze rubeoze triumfandaloze
an. 3. i. seis melonis et citruli cucumeris et cu
curbite mundatozuz pinearum mundatarum pri
us i aqua calida infusaz amigd. d. purgatarum
fistulorum purgatorum candi an. 3. y. 3. y. 3. y. 3. y.
teran tur omnia diligenter et conficiantur cum lb.
y. zucari albi dissoluti in brodio carniū bo
narum et succo borraginis et fiat electuari
um. Aliud conferens passionibus cordis
a causa calida Recipe lapidum preciosorum
an. 3. y. margaritaru ambre offis de corde cerui
coralloz rub limature auri et argenti an. 3. i. ro
sarū rubeaz et albaru triumfandaloze psidy
coriandri prepati carabe an. 3. y. croci been

albi et rubei ana. 3. i. candi. 3. i. seminum me
lonis citruli cucurbite et cucumeris munda
torum ana. 3. y. zucari rosati diabuglosan an
qzuz sufficit ad icorporanduz predicta. do. 3. y.
3. y. cum aqua rosata aut cum uino albo debili li
phato cu frigida. Zuleb optimu extinguens
caliditate cordis et spirituali qferens i febr
bus acutis et pestilentialibus. R. floz uolarum
ros et floz nenuraris borraginis et buglose an.
3. y. seminis endiuie et acetose et lactuce an. 3.
3. y. buliant ebullitione una in succo pomoz dulci
um aromaticoz. coletur et addatur colature zu
caru albu solidu qzuz est ipa et supmitatur de
succo acetositate citri l' limo uel arancioz aut
granatoz acetoz et depuretur et detur coctu
ra sufficiens. Aliud ualēs ad passionē cordis
ea frigiditatis. R. suci maiorane suci mellisse
et suci ozimi gariofilati suci mete an. 3. y. depu
rentur et infundantur in eis folia et cortex citri et
flores antos deinde buliant pum et coletur et
cum zucaro albo solido fiat iuleb aromatizans
cum gariofilis et cinamomo. Et scias qd ga
riof. bibiti cu uino m'uz ualent in passionib?
cordis frigidis et bibiti cu aqua ros et aqua bu
glose ualent ubi n est multa caliditas. Sirup?
digestius humoz colicoz subtiliz et furioso
ruz. R. trifoli acetosi endiuie ortulane acetose
floz uel folioz cucurbite flori uenularis uio
laz an. 3. y. cori. mandragor. 3. y. foliorum
infico albi. 3. y. sandaloze oiz ros rub. spo
dy floz borraginis et buglose an. 3. y. decoquā
tur in aqua sufficiens et coletur et in colatura
ponatur de zucaro albo solido qd sufficit et ace
toseur cu sirupo granatoz acetoz et aroma
tizet cu sadi citrinis et pauca capphora. Tro
cisci qd qferit ad oēs calitates cordis et febre ex
tingunt in censuras. R. spody seis cucumeris et
citruli scariote portulace ros sandalozi alboru
an. ptes equales et pro uno quozqz pōdere auri
3. i. sumatur camphore pondus trium granoru
ordei croci. 3. i. aspgantur succo macianoz et in
formetur troc. ponderu auri unius ad duas eb
domodas. Et dixit hui. troc. de spodio co
ferentes ad pulsū cordis et sincopiz ex calidi
tate cu fluxu uentris uel colica passione m'ia
et timore. R. spody. 3. y. rosarū albarū. 3. y. y.
seis acetose et portulace et granatoz coriandro
ruz infusoru in aceto et postea torrefactorum
mirtiloz an. 3. y. pulpe sumach. 3. y. berberi
assi amidi balaustrarū an. 3. y. margaritarum
3. y. albarū coralozū rubeozū an. 3. i. offis de cor
de cerui. 3. y. sandalozi alboru. 3. i. gummarabi
ci. 3. i. 3. y. cofie cu succo agreste et da cu aliquo
ex rob uel stiptico buglose. Puluis cordial
confortans cor et solidans spiritum qui pot si
mi cum uino potenti et debili fm uarias disposi
tiones et potest etiam poni supra aquam carnis
aut carnes contusas qd sic fit. R. lapidum pre
ciosorum tam plures dictozum an. 3. y. ambo
rum coraloze an. 3. y. offis de corde cerui spo
dy limature auri et argenti karabe an. 3. y. croci
xilaloes an. 3. i. cinamomi electi. 3. y. et sunt q
addunt cristalli et ambre an. 3. y. 3. y. Zuleb ualde
utile in passionibus cordis frigidis. R. maio
rane betonice serpyli saturegie mellisse ozimi ga
riofilati calamentis gariofilati citrini aut cori

cum eius cum. **M. S.** zedoarie dozonici been al
bi et rubei ciamomi calamiaromatici liquiritie
xilobalsami et carpobalsami an. 3. ij. decoquan
tur in aqua sufficiens usque ad medietatem et colentur
et colature addantur. **4.** pars ipsius de uino albo sub
tili et potest ut maluatico ut si noli. et totum sirupe
tur cum saccharo albo et aromatizetur cum nardo
gariofolis mace et nucemuscata et bibant ex
eo. **5.** i. mane ieiuno stomacho cum duplo sui aque
mellis. **Iuleb** quiescit passionibus cordis ex
colera nigra prouenientibus. **R.** cameidos camaphi
theos citruli melisse maiorane feniculi bozzagi
nis et buglose cicoree thymi florum camomille
an. **M. i.** bulliant in aqua et prope complementum de
coctionis addatur foli culorum scene. **3.** i. et postea
deponatur ab igne et infundant in eo. **3.** 8. epithi
mi et manib⁹ fricentur deinde coletur et cum zuca
ro fiat iuleb aromatizatum cum xilocal. et croco
Electuariuz mirabile proferens passionibus cor
dis frigidis confortans spiritum et clarificans spiritum
iducens mineraz gaudij intellectus et spiritus
acuit et prope usus. digones perurat in stomacho epa
te et oibus membris uentositates dispargit ce
rebruz confortans et eius hum. dat. es consu
mit et reumaticas prohibet passiones confe
rens maxime senibus et decrepitis et flegma
ticis et mictis. **R.** xilocal. candi storacis cala

mste croci galange ambre purissime maiorane
florum canelle al. cadmille loco ei⁹ dupli iteri
oris corticis cinaomi electi margaritaru abaruz
saffi roruz iacintozum smaraldoru limatura aur. i
an. **3.** i. corticu citri scis citraguli seminis feni
culi cardamomi an. **3.** ii. zengi albi karui carabe
nucis musc. cheil macis sandalorum citrinorum cu
bebaruz gariofol. ciperi seminis ozimi gariofolari
radicuz celidome serici crudi incisi musci an.
3. **S.** zedoarie calamenti enulle ysopti florum an
thos balsamite folij been albi et rubei an. **3.** ij.
coficiauz sic in duabus libris aque mellisse
sublimare calefacte ponantur chesmes yreos et
corticum citri an. **3.** **S.** et dimittantur in ea per
horas sex deinde ferueant donec aqua rubeat
et remoueat ab igne et collatura ponantur zu
cari albi lb. ij. decoquantur simul cum. **3.** ij. corti
cuz citri qdatoruz et subtiliter incisoruz et cum
coctus fuerit deponat ab igne et superminatur
ambra minutissime incisa et storax calamita et
postquam dissolute fuerint apponatur puluis aliaru
reruz preter muscu et bñ incorporatur et ultimo
addatur muscus i odoriifero uino dissolutus in
corporetur et cum bene frigidus fuerit in uase
ut treto reponatur et reseruetur usque uase stan
te quoniam peroptime obturato.

Ractatus

quintus sermone quar-
ti in quo est sermo de ue-
nenis continens capla tri-
ginta sex
Cap^m 1^m de quidditate
ue ueneni

Cap^m 2^m de speciebus uenenorum in generali

Cap^m 3^m ad sciendum quod uenenorum est deier^o et quod
quibus naturis regionibus et temporibus

Cap^m 4^m de solitudine quorundam pblematur que
solum queri circa sciam de uenenis

Cap^m 5^m ad sciendum si uenenum potest effici mi-
nimetur corpori respectu cuius est uenenum

Cap^m 6^m de preuisione cautelis et custodia a ue-
nenis et eorum nocumētis in generali

Cap^m 7^m de quibusdam rebus ueneni portatum
degeribus

Cap^m 8^m de signis ueneni et signis spe-
ciebus uenenorum in generali

Cap^m 9^m de medicinis bezaralibus a ueneni li-
berantibus in generali

Cap^m 10^m de curatione uenenorum in generali

Cap^m 11^m de curatione uenenorum organum a qua-
litate in generali

Cap^m 12^m de aialibus nocentibus in generali et fu-
ga et interemptione ipsorum

Cap^m 13^m de morfu aialium que denubus quidam
non uenenosorum

Cap^m 14^m de morfu aialium non uenenosorum mor-
fu uulnerantibus

Cap^m 15^m de aialibus uulnerantibus uenenosis
ueneno rabiei

Cap^m 16^m de generali curatione uenenosorum mor-
fuus et pūcturaz

Cap^m 17^m de speciali curatione morfuus anima-
lium rabiosorum

Cap^m 18^m de speciebus serpentium

Cap^m 19^m de cura morfu serpentium

Cap^m 20^m de cura morfu stellionis lacerte di-
cte et aliorum uermium mordentium

Cap^m 21^m de ranis et bassombus

Cap^m 22^m de pūctura apus uespargum et scara-
beorum et muscularum fornicarum et c.

Cap^m 23^m de pūctura araneae et rucele

Cap^m 24^m de pūctura scorpionum tactarie es-
tarantulis

Cap^m 25^m de animalibus aquaticis uenenosis

Cap^m 26^m de serpētibz magnis et draconibus

Cap^m 27^m de his que sumuntur ex animalibus
que sunt uenenoſa

Cap^m 28^m de nocumētis pūctentibus ex san-
guine hominis et sanguis et lactis et gelatorum

Cap^m 29^m de quibusdam cibis uenenosis fungis
et tuberibus

Cap^m 30^m de animalibus que uia per os igre-
diuntur ad stomachum

Cap^m 31^m de medicinis uenenosis opantibus cu-
frigiditate

Cap^m 32^m de medicinis uenenosis calidis non
corrosiuis

Cap^m 33^m de medicinis uenenosis solutiuis

Cap^m 34^m de medicinis uenenosis calidis cor-
rosiuis et putrefactioz et mēbris efficientibus

Cap^m 35^m de medicinis uenenosis quarum uene-

nositas et sicca est siccitate aut substantia et grosse
opillatue

Cap^m 36^m et ultimus de assumptioe argēti uini et
et itromissione eius i aures.

Capitulum primus de quidditate ueneni.

Inquit galienus

quinto de simplicibus medicinis
2^a Medice penultimo hinc cor-
pori humano sunt uenena. siue no-
minetur pūctioſe siue afferētes morte. siue no-
minetur corripētes corpus. siue afferentes tor-
tionē. siue alijs noibus. I. istis sinonimis non ē
differentia in illo. huius. eniz omnia nomina pro
ueneno supponit uenenum tñ i largo suo signifi-
cato supponit pro omni eo quod potest corpus aial
ad mortē pducere quodcūq; sit illud siue sim-
plex ut ignis et aqua siue mixtus de quo sub ta-
li significatione hic nō agitur. I. uenenum de quo
in hoc agitur tractatu est ad proprium et stric-
tum significatum cōtractuſ fm quod supponit
pro omni eo quod pncipaliter trāsmutat corp^o aial
cui aproxiat trāsmutatioē pducere ad mortē.
ab ipso tñ substantialiter nō trāsmutatur non fa-
ciens illud per manifestā qualitatem tñ dictam
trāsmutatioē pncipaliter agēte. et pprie si-
cum quātitate pua illud effecerit. At aristoteles
prima pblemataz 4^a quēcūq; farma amara
sunt et ferida et cum hoc in pua quantitate data
sunt corruptiua corporis. nō debent dici farma-
ca I. corruptiua et uenena mortifera. Et gal^o p^o
de pplombis. dixit omnes medicie que rema-
nēt i corpore fm dispōnes suā i qua sumuntur et
utuntur corpus et pmutat ipm fm alius modum
q; sit ille quo corpus uincit et pmutat cibū pcul-
dubio sunt uenena corpus aialis corripētia Et
itez ait. res que remanēt fm uniuersaz I. hāz suā
absq; pmutatioē et pmutant corpus sunt medicie
I. sunt male corripētes naturam aialis. quapp
estimo genus medicinarum omniūz talium uocari
uenenosus. Et Auic. 2^o can. tractatu primo ait.
ueneni est medicina que corripit pplonē nō est
prietate tñ I. cum pprietate que est i ipa sicut
napell^o est eniz ueneni corripēs omne corpus
aialis naturā nō soluz pplonē licet eaz pncipa-
liter I. ē cōpōnē et iterdum unitatis soluens
pūctitate. acquiſuerūt autē uenena talē propa-
eratē corruptiua corporis aialis sicut et oia q
cūq; hnt pprietatē ex mō pprio suaz mixtionis
i pducioē ipsorū facto recipiēte talē influxū a
uirtutibz celestibz qui modus mixtionis ueneno-
rū ē ex toto pūctus. cū pūctitate tñ latitudine
i pl^o et min^o hnt mō mixtionis corporis aial cui
ē ueneni aut aialitatis totū aut spērius aliquarū
uel spēi uni^o soli^o. At eni tō gal^o p^o de pplombis
Natura ueneni oio et in ultio nē corporis homi-
nū ē pūctia. hoc. n. mō uenenum dicit^o a toto gene-
re pūcti aiali. et ita suū pūctū ad posse corripere
niti^o et ex hac pūctitate pprietatis contigit q
uenena fm pluri mō uelociter pūcti mūt et cū quā-
titate nō magna. Quidā tamē extimauerūt uane
q; quātacūq; uenenorū quātitas exhibita iterū
mat uerū res nō ē ita. ymo oio res de qua dicit^o
D.

q̄ eius act⁹ ē talis. exigit certā et debitā quantitatē cū qua suū efficiat et p̄pleat effectū. a qua si p̄mutata fuerit ēm magis et min⁹ a suo actu p̄prio delinquēs i p̄prium p̄ducer effectū. Idcirco uenenuz nō in quacūq; mīma q̄titate cor poris illatuz alterat illud ul' p̄mit. Neq; p̄ illud ait gal. primo de p̄p̄onibus optet ut dicamus de istis medicinis q̄ nō sunt de genere ueneno ruz eo q̄ cūz ex eis aliquod mīmu offerunt cor poris nulluz sensibile nocumētū afferūt illi. hoc enīz mō neq; ignis esset calidus neq; nix frigi da. p̄p̄ea q̄ p̄s mīma hōz duoz nullaz sensibile et manifestaz nostris allata corporib⁹ efficiunt passionē. Quātitas tñ cūz qua uenenuz est potēs p̄p̄riuz p̄ficere effectuz toti generi eius nō ē cer to limite designata. s; est latitudinē magnaz hīs in qua uenena ualde abinice differunt. quedam enīz cūz q̄titate pua multuz agere potētia sunt ut uerbigratia cūz pōdere unius grani ordci et quedaz nō nisi cū magna satis respectu illi⁹ pue ut uerbigratia cū pōdere .3. y. ul'. i. y. Et quedam sunt inter p̄dicta media cum cuius medi latitu dine quedā magis ap̄p̄inquāt q̄titati mino ri et quedā maiori. Et q̄mīs oēs spēs aialis habeat rez aliquā sibi p̄riaz in mō mixtionis dī cto. illa tñ res nō est homini nota nisi in paucis de quibus aliqui icidēter sapiētes scripserunt. Ideoq; tractatus iste de uenenis alioz aialium ab homine nō dicitur nisi q̄tum ad sciaz eoruz q̄ in relatōe ad hominē sūt uenena et necessarie occurrūt. Notauerunt aut sapiētes p̄bi et medi ci q̄ ex uarietate modi mixtionis p̄rigēs ē que dam omnibus spēbus aialiu fore uenena que dam multis spēbus. et quedam paucis. et quedā uni tantum ut inferius patebit. Et modus quidem ueneni ad interimendum hominem ut dixerūt sapiētes ē q̄ uenenuz q̄z cū sua sba uapozosa q̄z qualitate imālī alterādo partem post partē incipēs ab ea cui p̄i obuiat pama bulat donec puenit ad cor. Loc. ē. oib⁹ uenenis siue ab int⁹ siue ab ex⁹ ap̄p̄oximēt petere cor. qm̄ et si uenenuz ex mō sue mixtionis sit totū cor poris aialis p̄riū magis tñ p̄riatur ei⁹ mēbro p̄ncipaliori quod ē cor. terminat ergo mot⁹ ueneni localis i corde. nō q̄ cor ipm̄ atrahat iquātuz uenenuz aliqua qualitate maifesta uel occulta. s; ipm̄ uenenuz cū p̄p̄rietate nobis occulta ipm̄ cor petit destruere tanquā potissime sibi p̄riū. qua re ad cor oī festinatōe quertit et adiunat citam trāsitōnē ei⁹ i cor. qd uenenuz ad suā naturā ue nensā quertit quicqd d corpore attingit mem branz. humorosū. siue spūosum quare extēsiue auget ei⁹ uenenositas. quare d facili ē ab exte mis ad cor trāsire p̄perat. Et hinc ē q̄ acciden tia cordialis mala p̄i manifestantur cū uebemen tia q̄z accidētia m̄bri cui p̄mo obuiat cū uebēm tia patefiāt accidētia ēi mēbroz mediantib⁹ iter ea. Et uoluerūt q̄ uenenuz post cor petat alia mē bra p̄ncipalia u; cerebz et epar ut oīum p̄ncipio rū machinā corzūpat. possibile tñ dicunt cē q̄ uenenuz p̄ncipalins pueniat ad cerebz et epar lz i eis nō terminet sed trāseat ab eis ad cor. dēla rat autē hoc q̄ i mēbro cui occurrit p̄ uenenuz q̄tinet de spiritu oīuz p̄ncipalib⁹ mēbroz. et quā uis quilibet ipsoz spūuz a ueneno alteret. tñ cō iungēs ē unū alioz p̄i alterari. ut infra patebit

de ueneno scorpiōis. si ergo p̄i alterat sp̄rit uis uitalis et illud qd ē s; plurimū qm̄ sic ue nenuz p̄ncipali⁹ p̄rariat cor di ita et sp̄ritus ui tali a corde sine medio alicui⁹ trāsmutatiois in mēbra p̄ducit. et tūc p̄i trāsibit uenenuz in cor q̄ i aliud alioz p̄ncipalib⁹ sp̄rit⁹ enī sentiens p̄rariatē ueneni fugit ab ipso et retrahit i su us p̄ncipium uelud in arcē et sequi ē uenenuz suū querēs perimere p̄rariū usq; i illud. p̄nci p̄i. et si gnū fuge sp̄rit⁹ a mēbro ē q̄ būditas mēbri illi⁹ corzūpit et putrefcit q̄z derelicta a suo naturali calore et sp̄ritu illā gubernāte. si uero alteret p̄i sp̄rit⁹ aialis q̄ ē fm plurimū post sp̄ritus uitalē. cū ipse i arcē cerebz a quo produit reuertat. uenenuz illuz fugādo et alteran⁹ al' persequēdo p̄i cerebz petet. Et sic si p̄i alteret sp̄ritus naturalis cū ipse i epar redeat a q̄ p̄cessit uenenuz illū fugās p̄i i epar deueniet et uenens ad cerebz uel epar illico ab eis ad cor diriget. a corde autē ut dixerūt. alijs ē coadiu uatib⁹ p̄ncipalib⁹. uenenuz i oīa corporis mem bra diffundit. Ad. n. possunt stare p̄ncipalia di rate uita alioz mēbrozū quā p̄i uenē super ipa sp̄ritus ifluat. talē autē qualē hnt ea ifluere ne cessē ē. quare cū infectū sp̄s ueneno habeat. ue nentus ille libet i membra. Et ad hoc cōe et ule totius corporis nocumētuz ex ueneno pue niens et qd egritudines ex eo p̄ouenientes co munes sūt et nō p̄p̄ie. Et tēdēna. Linc. de uene nis daterminauit i 4°. canonis ubi d morbis eōib⁹ et toti corpori uīuersali⁹ tractauit. Nibi autē q̄siderāt p̄imā terminatiōē et p̄p̄issimā p̄rietatē ueneni ad cor. d eo i sermone d m̄bris sp̄ualib⁹ determinare placuit.

Capitulum secundum de spēbus uenenoꝝ et generaliter.

Uenena

multifaria; distīn gunt. q̄z quīdez penes diuersitatē p̄ncipioꝝ quib⁹ operantur. fm quā dicit. A. q̄ et spēs sunt due. una ē efficiens operationē suā cūz qualitate sua. que ē i ipso. s. cūz aliqua p̄imaz qualitatuz qm̄ inest rei i ulti mo gradu suo. et uocant huiusmōdi uenena p̄p̄ie medicine uenenosae. Et alia est efficiēs operatiō nē suā cūz forma sua et tota sba. que operatiō sic pueniēs dicit puenire a qualitate occulta. siue p̄p̄rietate. siue sp̄litate. siue forma speci fica. et ista sunt que p̄p̄ie uocantur uenena abso lute. Dicit Auerrōis i suo tractatu de uenenis oēs spēs mozi feror. i. uenenoꝝ partiūtur i duo genera sub quib⁹ sūt spēs īfinite. s. quasi. et p̄i m̄b ē eoz que occidūt forma specifica. q̄z p̄posi ta sūt ex quatuor elemētis et i uno quoq; illoz i mixtiōe ipsoz ē singularis mod⁹. s. mixtiōis et resolutū de illis fm p̄rietatē illoz repertorū donec ex eis ē factum quid unus. s. operatiō for me specificae. ita ē i specie illozū que occidūt forma sua. que adepta sunt formā unā ex mixti one elemētōzū que infusa ē inde et facta ē cō traria uite hōis q̄z sp̄ritui ei⁹ et epiglotti qui re gīt ipm̄. et ista sunt succus lactice et napellus et quedā spēs stimuli. et est lapis ru beus similis carboni. et genus eozū que occi dunt a forma p̄p̄onata. i. qualitativis p̄imis

illi et sunt trium spemum una e que occidit per
caliditate eius mirabile quare extingit calorem
naturale ut lucerna i aspectu magni ignis extin-
gitur vel per sole maxie calidus ut cu illi calor
dixerunt sapietes quod o uenenu de quo hic
agef agit i aial respectu cui e uenenu cu ppi-
etate sua ut paruit i caplo pcedeu uerutu a uete-
rib dicunt e quedā eoz operari cu ppietate et
quedā cu qualitate et que operatur cu ppietate
sūt illa oia a quib accidenā nō dico oia sed q
dā inducta nō uidetur posse reduci ut pueniant
alia ab aliqua qualitate p^a quātinuqz quali-
tas ipsa sit excessiua exēpluz ponit i napello a
quo quedā pueniūt accidenā que nō pnt dici p-
uenire a caliditate ei⁹ quātin ipse ponat calid⁹
in fine quarti gra. et que operatur cu qualitate
sunt illa a quib⁹ oēs effectus pueniētes iz proue-
niant a ppietate quidā eoz pnt tñ reduci i ac-
tione qualitatis illi ppietati iunctuz exēplū
ponit in opio et euforbio accidenā eoz ab opio
proueniētia pnt reduci i frigiditate ei⁹ et acci-
denā euforby in ipso caliditate et dicitur quidē
in tractatu suo de uenenu hāc qualitate agecū
non se sola sed simul cum ppietate uocauit
mirabilem dicit enim cum caliditate mirabi-
li cum frigiditate mirabili et sic de siccitate
et humiditate. Et uere est mirabilis et admi-
randa si quis considerat quantitatis paruita-
tem agentis prauitatez tempus breue sue actio-
nis et effectus intensionem. Hinc quoqz ad-
denotandum q de qualitate non se sola agente
sed simul cum ppietate intēdebat i exemplis
suis gēnauit qualitatē dicēs q illa qualitas est
sicut calidas i flāmās aut frigiditas stupefaci-
ens quasi dixerit nō sicut caliditas absoluta et si
sic frigiditas absoluta sed sicut caliditas que
plus pōt q absoluta et sicut frigiditas que plus
potest quā absoluta et hāc maiortatez potētie
acquirūt a ppietate cui iunguntur. Et hoc
quidem mēbz pōtētie diuisionis subdiuidit fm
numerū qualitatum ipaz singulariter et pōtētie.
Singl^r quidez qz quedā uenena sunt calida que
dā frigida quedā sicca et quedā hūida qm i n.
humiditas se sola agens su remisse actiuitatis
neqz trāscēdat gradum 2^m ita ut nō sit ut sic po-
tens interimere hominē tñ pūctā ppietati ef-
ficiunt per ipam multe actionis et extēditur ea
mediāte ad gradum 4^m qd significat dicitur.
cum ubi supra dixit cum humiditate mirabili si-
cut dixit et de alijs qualitātibus. Et pp cās ab
eo assignatas et ad cōfirmādū hoc rogeri⁹ ad-
duxit quodā exemplū pōitū a gal. de quodam
morfo in sompno a quodā serpēte qui excitat⁹
a sompno nō potuit surgere et tractus per ma-
nus eius caro sepeata est et ossa denudata appa-
ruerūt ex qua tā ueloci putrefactioe carnis gal.
probauit eaz pcessisse ab hūiditate et sic uenenu
illius serpētis fuisse hūidū. Et quidāz itēz di-
cūt q humiditas pōt accidere per malas quali-
tatez de foris acqūsitāz i re ut patet de piscib⁹
assatus diu reseruatū et postea qmēstis frigidis
Et alij dicūt q hūiditas pōt iterimere qm iūgi-
tur sbe multuz grosse oppellatūe ut i fūgis ma-
lis primus tñ modus dicēdi est melior. Compo-
sūne nero sic qz quedā uenena sunt calida et hu-
mida quedāz calida et sicca quedāz frigida et hu-

mida quedāz frigida et sicca. Secūda distinctio
uenenoz est sumpta penes diuersitatez mēbz p
mēbz quod uel que uenenuz pōt eoz prius
sed de qua diuisione dixi dicitur q de uenenuz
sunt quedā que agunt sup unū et idem mēbz
i. determinādo sibi ipm cum sua ppietate
post eoz sicut lepus marinus agit sup pulmonē
et cantarides super membra urine. Et quedā
agunt super totum corpus nō determinādo sibi p
ppietatem aliquod mēbz sicut opium et
euforbūz. 3^a distinctio est sumpta penes modū
pductiois uenenuz sunt enīz quedā eoz que sunt
pducta a natura talia per iūctiōem modū sue
mixtionis ex ppietate et nālibus principis ipoz
et quedā sunt pducta talia ab arte et uocatur p^a
ma nālia et 2^a artificialia Et pductoz a nā que
dā sūt aialia aut ptes eoz sue essentielles siue
supfluitates et quedā sunt plāte seu qforma plā-
tis sicut fūgi et quedā sunt mēbz Et pductoz
ab arte quedāz sunt pducta ex medicinis et que
dā ex cibis. Et hōz quedā sūt simpl^a et quedā
sunt pposita. Et hōz quedā sunt facta ex nō ue-
nenosis sicut caro assata cu per artem calida illi
co iūoluitur et nō pmititur uapor eius exptare
et quedā sunt facta ex uenenosis ut argēntū sub-
limatū et p^ama uenenuz ppositoz. Quātin enī
in cōpositiōe artificiali uel tractiōe alienius rei
ex alia uel alijs quocūqz mō deperditur forma
sbalis illius rei uel rex cu deperditur p^alonis
illius uel eaz ad cui⁹ p^alonis deperditur sequi-
tur deperditio oīm aliāz qualitatum et ut sic uene-
nositas eius uel eaz nō est hoc necesse uerifi-
cari nisi de p^atiōe oīz qualitatum specificaz nō
sūt generalitū et iō qm deperant qualitates seu
ut rutes secūde fm spēm nō est necesse deperdi-
eas que secūdu gēnus et iō iferūt p^adicta dicētes
q licet illud uenenuz tractus uel ppositum si-
ue qsolit aliter pductū per artem nō seruet
uenenositatez specificaz eoz ex quibus pductū
nihilominus pōt hēre uenenositate i gēne et
reponi in gēne uenenuz licet nō i eadem spē
cū illis Et in p uerificatiōe p^adictoz p^asidera q
dicta sunt in sermone primo ubi de remanētia
qualitatū cibi i sanguine fuit facta mēto. 4^a
distinctio uenenuz est sumpta penes uelocitatem
et tarditatez ipressiōis eoz qz quedā uelociter
et in tempore ualde breui occidūt et quedā respe-
ctu dīctoz tarde et in tēpore longiori. et prima
dicūt uenena fortia et 2^a dicūt dūbia 3^o qz
nō est ut putauerūt quidā q nō sit uenenuz nisi
qd in tēpore ualde breui perimit aīal. Et enīz
dicitur qz uenenuz pueni sup mēbz possibi-
le est quod sit effectus eius post tēpus et enīz
quēadmodū unūqz agēs hīs limitatā potētiā
actōez suā pplet in tēpore limitato in quo toto
tēpore agit licet fm quasdā ptes ipius tēporis
insensibiliter et occulte ita qsimiliter et uenenuz
cū sit de ipis agētibz. Et pp hāc cāz iungit
q uenenuz aliqd stabit in uētre uel in mēbro ali
quo extrinseco cui occurrerit ad tēpus in quo
qz insensibiliter et occulte agit nullus sue actio-
nis pceptet effectus hoc tñ tempus nō est pun-
ctuale s3 est hīs latitudine magnā in qua diuer-
sa uenena diuersis tēporibus suos manifestant
effectus que diuersitas p^acipaliter iungit ex
p^ate uarietatis ppietatum suaz quibus uenena

uena sūt absolute nō egēt acuatōe. Medicine aut uenose acuatōe egent quāuis minori q̄ alie medicie nō uenose et Solin⁹ quidē dixit q̄ Apollonides testatur i sibia feminas nasci. q̄ bicie uocātur. et has i oculis pupillas geminas habere et perimere uisū si quē forte irate aspe xerint et q̄ de hys sunt in sardina et c.

La^m. 3^m. ad sciendū qd uenenoz ē deterius et qd quib⁹ naturis regionib⁹ et tēporib⁹.

Nquit

Antic. uenena agē na cū p̄prietate d teriora iut agēib⁹ cum qualitate. cui⁹ signū ē q̄ in ualde minori do si exhibita occidit Et causas assi

gnāt qz uenena agēna cū qualitate nō sūt uenēo sa per i nēsam uenositatē cuiusmōi sunt agen tia cū p̄prietate quare nec tantā maliciā impat mēta. p̄prietas enīz superbabūdat qualitatē in fortitudine actōis et itētiōe malicie. et cā ē quia p̄prietas p̄riatur. p̄cipio formaliori et p̄por tiōi uite. qualitas uero p̄n⁹ magis māli. s. com plexiōi. quare nō tū pōt qualitas p̄iūta reisse p̄prietati quātū pōt ipsa p̄prietas itēsa absq̄ q̄ litate itēsa. si tū p̄rigeret q̄ p̄prietas ueneni in tēsa p̄rigeret qualitatē et iūse. tūc illud uene nū oib⁹ alyz foret deter⁹. Et asserūt sapiētes q̄ uenenoz agēniūz cū p̄prietate deterius est quod est sumptū ex aialibus deinde ex plātis et ultio ex mineralib⁹. Et de hys inferi⁹ in p̄cularib⁹ capitul⁹ apparebit. hūc tū p̄dicta ueritatē facta p̄prietate totius latitudinis ad totam latitudinēz. si enīz p̄u aliter p̄parētūz nō semp essent uera q̄ dicta sunt nā nō est dubiū q̄ est dare aliquod ue nenū agens cum qualitate ut quod agit cum qualitate ultimi gradus qd est deterius aliquo agente cum p̄prietate ut qd est in extremo p̄prietatis uersus minus fortem Et si l⁹ nō ē dubiū q̄ ē repire aliquod uenenuz sumptum ex plātis quod ē deterius aliquo sumpto ex aiali bus et p̄sūt aliquod sumptū ex mineralis quod ē deterius aliquo sumpto ex plantis uel aialibus et dicunt. tā in hac p̄prietate q̄ ē in oib⁹ alyz se quētib⁹ debet p̄supponi regula gal. de p̄prietatib⁹ bus 2^a p̄p̄oz que ē q̄ cetera sint paria p̄ter id cū quo fit p̄p̄tio. semp p̄supponēdo q̄ unūq̄q̄ p̄paroz exhibeat in dosi suffiētē ad suā actō nē et nō supercedat aut deficiat An aut uenenuz calidūz sit deterius frigidū cū referūt ad idē corpus nō p̄cordauerunt sapiētes in respōsioni bus ipoz. quidā enīz dixerūt uenenuz frigidū fo re deterius calidū duas cās assignātes. quarum una est qz frigiditas cum qua agit est rei uite p̄ria et ipi uite inimica quare et per se in opa na ture nō intrat. 2^a est. qz tūc actio p̄ueit inter cō traria. s. inter ipaz frigiditatē et caliditatē cor poris inatā. et actio euz cadit inter p̄ria fortior reddi⁹. Et alij dixerūt oppositū. s. q̄ calidūz ē d terius frigidū et duas cās assignātes quarū una est q̄ calitas ē qualitas magis actiua q̄ frigiditas ymo et ceteris qualitatib⁹ ut omīs p̄cedunt p̄bi. Et 2^a est q̄ caliditas ē subtiliās et aptius meatui et motui faciēs quare facit ut properet uenenuz in p̄fundū corporis et p̄ueniat ad cor euz uirtute min⁹ refracta quare fortius exiēs

fortius iprimt et puro dictū istoz fore uer⁹ et q̄ plus faciat ad iprimēdū maior actiuitas calidi tatis q̄ fortioratio actōis inter p̄ria et similit⁹ plus faciat minor refractio ueneni calidi q̄ inimi cicia frigidū et adiunat ad ipressiōē ueneni calidi dispō passi p̄p̄ subtilitatē p̄p̄lonis p̄ quā facilitat trāsitus. et ob hāc cām est repire uene na p̄iūta caliditatē itēlioris malicie et plura q̄ p̄iūta frigiditatē. et ad hoc fortasse aspiciens gal. 3^a de simplici medicina ait q̄ de medicinis que interficiūt euz frigiditate sua non ē aliqua que in genere suo sit interficiens ymo nō itēfi ciūt nisi p̄ q̄ntitates suas sic nō extinguit ignē m⁹ tū aq̄ pauca aut lignū min⁹ hūidū posuū sup ipz Et dissenserūt sapiētes in solomib⁹ quēstionis qua querit cui p̄p̄loni plus noceat uenenuz fri gidū et cui plus calidū. s. an calide an frigide Quidā enī dixerūt uenenuz frigidū plus obesse p̄p̄loni frigide duas adducētes rōnes quaz una est simboleiyas p̄p̄lonū per quā citius et faci lius agit et recipitur Et secūda ē minor resistē tia ad uenenuz a corpore facta frigidū p̄p̄lonis cū sit ipm debilitozis uirtutis corpore p̄p̄lonis ca lide Et p̄pter oppositas cās dixerunt uenenuz frigidū min⁹ obesse nē calide. Quidā uero alij dixerunt oppositū. s. uenenuz frigidū magis ob esse p̄p̄loni calide afferētes rōnes tres quarūz prima ē fortioratio operatōis que cadit iter cō traria et 2^a. ē qz deducit ad lapsū dissimilē qui dierior ē simili et 3^a. ē et melior qz peruenit ad cor euz uirtute min⁹ refracta qm p̄perat ad ipz subtiliatū a caliditate et iueniēs meat⁹ amplos Et hūc sentētie fuit gal. cū ubi supra dixit. ope ratio medicinarū que i naturis suis sūt frigide perniciose. i naturis calidis ē uelocior et manife stior. Et rō ē dixit ipse qz in istis medicinis nō ē potestas ut interficiāt donec p̄ueniat eaz frigi ditas ad cor et interficiāt ipm et tūc oz ut iueniēt i eundo ad iteriora postq̄ diuiduntur i partes paruas et subtilian⁹ et hec ē res que nō est i istis medicis per naturā qm sūt grosse tardi motus et nō acquirūt ex se ipsis penitus diuisionem in partes paruas et p̄cessionē in iūcessū ad interio ra corporis. ymo indigēt caliditate dfozis que incedat eas et subtiliet ipsas et diuidet eas i par tes paruas et facit eas p̄cedere et penetrare in meat⁹ minūtos mēbroz Et q̄ facit eas icedere ē due res quaz una stat i hoc sub rōe cause agē tis et ē attractio uenēaz pulsatiū. atrahunt enī in dilatatione sua totū qd ap̄p̄p̄nat eis et altera stat sub rōne cāe clemētalis et ē subtiliatio eaz. modo corporib⁹ frigide cōp̄lonis uene pulsati les sunt debilitozis attractōis q̄ cor^m. p̄p̄lonis calide et nō ē eis possibile ut diuidāt sūbz frigi doz uelociter i partes paruas p̄pter debilitatē caliditatis eozū et cā ē q̄ qm tardat medicina frigida et plōgat mora ei⁹ p̄sequit necessario eā in lōgitudine tēporis q̄ ipsa alteret et p̄pter illud digerit et decoquit multociēs et idcirco di xit gal. ibidē uenena frigida quāto plus morā tur i corpore tāto minus sūt suspecta. hoc tū di cit gal. hz ueritatem qm lōgitudine more eius in corpore foret ex debilitate inati calozis corpo ris suscipiētis qui nō posset eā deducere i aciū Medicina aut ois nō agit p̄ri⁹ i corp⁹ q̄z redu eatur i aciū ab inato calore ei⁹ Secus foret si

longitudo more medicine frigide perveniret ex magna ipsi quantitate per quam resisteret actio caloris ut non posset eam tota simul in actu reducere sed reducat partem post partem quam talis medicina sic moras esset magis suspecta propter rationem maiorem sue actionis per partes in actu reductas ac et quia calor ipse inanis agens qui debet resistere venenositati illius medicine per diuturnior actionem magis debilitat unde et minus potenter postea resistit. Hinc autem in responsione sua in hoc questione dixit tenens quasi medium iter predictos quod nocumens narcoticorum id est frigidorum venenorum ex parte debilitat et ex parte fortius que cumque enim huius erit dominas erit iudicium eius. In quantum enim propter calidam in corde resistit eis et eorum effectus minor et debilitior et in quantum inveniunt in corporibus calidis subtilitatem sue substantie grosse et attractionem per virtutem mori artia et attractio eorum est apud fractionem erit nocumens eorum in corporibus calidis plus. Et precipue est ipsa sunt tria propter eorum et sic inveniunt quod per dicta duo tria inveniunt et potest aliqui euenire unum aliqui aliud non determinavit se ad aliquod illo quod statum est experientie in his aut bene certationi medici. Quod autem dixit hinc apud fractionem et strictionem non debet reduci ad fractionem id est strictionem artiarum quod ut sic non attrahunt sed ad venens ipsum quod solum quod contractum est venena pulsantis attrahit ipsum. Invenit autem littera que dicit apud strictionem et corruptionem quod artaria non attrahit nisi apud dilationem ut dixit. Gal. Quod autem dicitur dixit. Et precipue cum ipsa sunt tria propter eorum inveniunt quod nocumens sit vehementius ratione raritatis quod quidem habet virtutem de vehementia raritatis quod quanto venenum magis est a propter extraneum et remotum tanto vehementius agit modo venenum frigidum ut notum est magis est propter calidum extraneum sed secus est de vehementia velocitatis impressio ipsi venens sine de vehementia velocitatis corporis propter calidum calide in recipiendo a veneno frigidum quoniam cum cadat actio iter tria per raritatem impressio actio nis et effectus eius receptio retardat sicut et per similitudinem velocitatis. Et ex verbis supradictis inveniunt quid sit dicendum de veneno frigidum in propter ne frigida quod similiter. Nam in quantum corpus frigidum propter calidum est debile et minus resistens et facilius recipiens propter similitudinem instantis est ei deterius sed in quantum corpus frigidum propter calidum subtilitatem venens et minus attrahit et est angustior meatum instantis est minus ei malum. De veneno autem calido quod se habet respectu dietarum propter calidum dixit hinc quod compositum est iudicandum. Complexio enim calida resistit ei cum expulsiione eius a corde et resoluunt virtutem eius sed ex alia parte artarie calide attrahunt ipsam quare accidit illud si quod est dictum de veneno frigidum et hoc est quod quingens est quod propter ledat in quantum ei minus resistit propter debilitatem compositum propter calidum et quod minus ledet propter coangustationem meatum et minorem de ipso attractionem et ideo est accidit illud si quod de veneno calido in hoc est statum experientie et bone conjecture medici sicut dicuntum est in frigidum. Quidam autem alii dixerunt quod venenum frigidum in compositum calida citius imprimunt quod citius penetrat et citius attrahit sed minus ledit quod est in quantum venenum est magis resis-

stius cum virtute potestiori et in quantum frigidum est cum virtute qualitatis et est separatur in compositum frigida quam tardius imprimunt sed magis ledit propter oppositas causas et dixerunt quod venenum calidum in utraque propter citius imprimunt quod citius penetrat ad cor utrumque in propter calida minus ledit quod fortius ei resistit cum fortiori virtute et quod citius patitur resolutionem sed in propter frigida sicut citius penetrat quam frigidum ita est et magis ledit quod sibi par resistit et par ab ea patitur ut resoluatur. Dixerunt sapientes contra quod in regionibus et temporibus calidis venena deterius fortius et citius imprimunt sine calida sunt sine frigida quod caliditas regionis et temporis dissolvit virtutem corporum unde minus possunt resistere amplius meatum unde citius et cum virtute minus refracta venenum pervenit ad cor sed in regionibus frigidis et temporibus frigidis venenum quodlibet tardius imprimunt Invenit tamen eorum minus ledit et sibi quod robustior quod ipso virtutes in regionibus frigidis et sibi temporibus fortificatur unde resistunt venens cum potestate. Senes vero quia eorum virtutes et sibi aliorum debilis in regionibus et temporibus frigidis debilitant magis leduntur ab eis et.

Capitulum 4^m de solutione quorundam problematum que solent queri circa scientiam de venenis.

In circa scientiam

de venenis solent queri plura problema de quibus primo sit istud. An sicut quedam animalia sunt hominibus venens ipse homo sibi ipsis animalibus aut alteri eorum sit venens. Et respondet quod homo sanus existens semel se totum nulli animalium est venens de quo beatus notitia sed secundum quod dicitur pre sui supfluitate est aliquibus venens sicut beatus experientia quod salina hominis scorpionem punit et est hominis salina venenum omnibus animalibus quorum hominum modo mixtionis modum mixtionis hominum hominis a toto genere adversatur. In salina enim virtutes hominum corporis maxime imprimunt que impressio maxime sentit cum salina est pura et munda ab alijs humiditatibus sic maxime est post digestionem ciborum prima et secundam et ante aliam cibationem in qua disponit corpus vocatur aciem non unde galenus de simplici medicina ait eos qui remanent tempore longo quod non cibant sentiunt in salinis suis salsedine et si prolongat moram spacio maiore non sumentes cibum sentiunt in salinis non solum salsedine sed horredum saporis aut amarum et totum hoc ex hominum pervenit impressione et ideo salina hominis tantum fortior est in occisione illorum animalium. ymo non ieiuniorum salina tantum debilitat a mixtione humiditatis cibi et potus cum ea quod ipsa ad primedum animal parum aut nullus est effectus Et hinc est quod que cumque animalia mordentia famelica experientia dierioris sunt mortuus et quantum salina cum quocumque hominis ieiuniorum potest sit in primedum illud tale animal in hoc ut dixerunt sapientes longe maior est reperta virtus in salina hominis colerici rufi iuniorum put in ferius est dicitur. Experientia autem inveniunt est homines et viperam se ab invicem primere salina quibus habet dixerit quod spiritus hominis omni animalium venenoso adversatur si supponatur ei homo autem eger existens

et si se totus potest esse alteri homini uenenus ut
p3 de leproso et maxime cancerato et enis consili
lepra appropinquantes sibi inficit. un penit et
et fm ptez. exempluz p3 in frenetico aut rabido
qui fm salua sua mordens uenenat alius homi
ne. et forte uenenaret alia plura aialia que mor
deret licet de hoc no beatuz experientia q2 no est
de more hominis mordere illa. ymo ho fm ali
qua ptez sui pot sibi ipi esse uenens ut p3 de eo
in quo ma est faciens antraces aut in quo est sp
ma corruptu retetu ut magis patebit in pblema
te 3. 2^m pblema sit quare est q nipa mor
des uipaz no uenenat eam. Et scorpio mordens
scorpionem no corrumpit ipm. homo aut rabidus
morsu in rabiez deducit homine et pimit. Et
respodet q ca prime pte est si ludo inter ea. si
mule enis est quemes et amicus sicut frum est
in quemes et inimicu. Ideo q3 dixit gal. de mali
cia pplexionis diuerse q oia que nutrant et au
getur no nutrantur et angetur nisi suo simili et
quemes neq quod dimmut aut mori dimut
aut mori nisi suo fruo. Ego in uidi apes adiu
ces pugnates pp nutrimus querere ex melle po
suo in aluearys se adiutres pincere aculeis et i
pugna mori q3 plures statz pntas. Et respod
dent pro solutioe secude pte pblemanis q ho
rabidus pntat similitudine pplexionis et que
nietiaz cu3 alijs hominibus et si no oib? saltem
q3 plurimis eoz et indutus est contrarietate ad il
los et ideo pimit illos. Et ex his iherit duo unu
e q ho no rabid? mordens si inficit rabie morsu.
2^m e q ho rabidus mordens homine rabidu. aut
homine ualde sibi i complone i. acquisita pro
piquez no inficit est. 3^m pblema sit An ani
mal no exis uenenosus i se possit effici ueneno
sus ppter q ab extrinseco ei uenens adueniat.
Et respodent q sic et q pot effici uenenosus sibi
ipfi et uenenosus alteri et i sua specie et extra sua
specie. p3 hoc de boie. homo eni et simili. quod
cunq aliud aial saltem domesticu pot uti regie
malo no in uenenofo. ex quo generabit i eo hu
mor tate malicie q si relinquit a regie nature
corruptet et i natura uenenofo queret potentes
perimere ipm ut p3 de ma antractis et secunduz
quosda etia de colera eruginosa et itez pot hu
mor i se benignus exis in boie relinquit a regi
mine nature et sic in uenenofo querit natura po
tente perimere ipm. ut p3 fm gal. sex. de interi
oribus et fm Auic. 3. 20. et 21. de spermate et sa
guine me. q aut possit effici alijs uenenosus p3
de aialib? que efficiuntur rabiosa que rabie mor
dedo pimit alia de sua spe et multa extra sua
speciez. un pimit homine. ymo in hoc pcedunt
quida in boie ipo posse ptingere et q pot homo
effici uenenosus no morsus ab aiali rabido. et
hanc uenenofoz spz rabiei ptingere dicunt ex
aliquo hore in corpore aial generato tal ma
neriei q pot deducere et boiez i mlicaz naturaz
que erit talis specie q disponet ipm ad morda
duz tali morsu q ex eius infectione morsus et
efficiet pmit infect? et talis infectio erit rabies.
Species enis mlie indifinite sunt. Et cum ab eis
querunt quida de pdictis admirates qd e agens
tam maliciosi huius cu3 no iudicat aliud agens
posse assignari in corpore sano nisi uirtus ipi
corporis. et uirtus no cu3 sit posita in custodijs

et salute eius. Respodet dicentes q uirtus p
se semp iedit corporis salute sui et illaz pficit et
qplet q3 diu habuerit ydoneuz sue actioni instru
mentuz et mas ydonea in qua agit et ptingens est
q ma sit ydonea s3 instrumentu erit incoueniens
ut q sit uerbigratia ppto discrasia ad calidi
tate. mliaz tunc enis ager et ex ma ydonea budi
tatez extranea uenenositate picipate ut materia
antractis colera zuniaria uel mliaz male species
Et si l2 ptingens est q instrumentuz sit ydoneum
s3 ma erit rebell? mala quare no poterit ex ea p
ducere mas quemes s3 male maneriet ut dictu
est. Et ptingens est ut nec instrumentuz sit ydoneuz
nec materia obediens et tuc multo deterioris ma
neriei pducet hore. Et dicit hoc experientia ma
ni festat euenire in boie sano ergo et mltomagis
in homie egro et maxime egritudine colica et
melancolica ut p3 de freneticis et maniacis quo
ru3 morsus reperi sunt uenenosi. 4^m pblema
sit an aial no exis uenenosus coedes que respe
ctu hois uenenofo sunt efficiat homini ueneno
sus sumptuz ab eo in elcaz. et est querere nuquid
sit licitum homini comedere aialia comedentia
cibaria homini uenenofo. Et respodet q si
ne illud uenenosus quod illa pmedit sit ueneno
sus sibi ipis solis siue ipis et boi ipa efficiunt
boi uenenofo et de eis ededuz no esse q3uis illa
aialia in se prius no fuerit uenenofo sicut neq
ededuz no esse dnt de planta que i se no exis ne
uenofo trasplantata est ad locuz uenenofo. Si
aut illud uenenosus quod sumit sit boi ueneno
sus no aut aialib? comedentib? ipm tuc quida ab
solute respodet q illa aialia sumpta ab boie no
efficiuntur et uenenofo qm ipa illud i sua couer
tut naz et sic gallina utens scorpionib? et anser et
anas uescens buffonib? passer comedens araneas
aut uescens apib? et uespis turd? comedens inf
quiamuz uel napelluz coturnix sumens ellebo
rum et cetera filia no sunt boi uenenofo s3 bo
na nutrienda et sic experientia declarat. Quidaz
aut alij modificates pdicta dixerut ea bere ue
ritatez si aial sumens pdicta uenenofo occisus fu
erit postq pfecte digesserit illa et i sua puerre
rit digones. Et alij dixerut dicta pmoz bere
ueritatez qm aues pdicte comedut ex illis uene
nolis q3itatez pua sicut plurimuz ptingit eis no
hntibus multam. Si in ptingeret eas multa inue
nire et coedere efficeret boi uenosofo Et hy sit
qui prohibet turdos degetes in locis in quib?
habudat Insquam? uel napellus. et coturnices
in locis i quib? habudat elius. et galinas et ase
res degetes in locis immundis et ubi habudat
buffones et alia repulia uenenofo ab aulis pnci
pu et mclis eorum. Et supra habitis aut pa
uit quare pdicta uenenofo no sunt pimentia di
etas. aues homine aut pimit. qm mod? mixtionis
eoz si ptiatur modo mixtionis illarum sed bene
contrariatur modo mixtionis hois. Et adiuuat
ad hoc quod nte in boie ample sunt i illis auez
aut? stricte. Et q calor illaz aut? fortior e ca
lore hois. unde pot spoliare uenenofo a natura
uenenositate. et maxime cu trascat i eis p duos
uerres. Et si mli2 dicendu e de quibusda aiali
bus comedentib? serpentes sicut e coru? et filia
5^m pblema sit An uenenofo sit uenosofo
fm se totu ita q quelibet pars ei? sit uenenofo.

Et respondēt q̄ si tale uenenosū fuerit de n̄ pō
tēbus quēri i corp⁹ hōis. de quoz mēro sūt
multa aīalia uenenosa. i p̄m fm quālibet sūt par
tē. dōsim q̄stuentē ē hōmīni uenenum. Si ue
ro sit ex potētib⁹ nutrire ⁊ cōneri in corp⁹ ho
mīnis. tūc nō ē necessariū q̄ illud fm quālibet
sui partē sit uenenum sed q̄tingēs ē fz aliquas
partes eē uenenum. ⁊ fm aliquā nō. ymo q̄tigit
secūdum eas effici nutriēs saltē medicinale ut
p̄s de uisera que fm aliquas sui partes ē ab ho
mīne q̄ueritib⁹ ⁊ irreductib⁹ ad nutrimen
tū ut secūdum caput ⁊ caudā p̄ se mīse. ⁊ fm ali
as partes intermedias ē quērib⁹ ⁊ potēs nu
trire hōmīnem. quapp ablatis capite et caudā dā
i nutrimētū hōi i plurib⁹ egritudinib⁹ maxime le
prosis ⁊ ē liberās eos. 6^m. problema. quod
pōt elici ex predictis sit astud. An sit licitū me
dico exhibere uenenu. ⁊ respondēt q̄ hōi sano
nullo mō ē uenenu cōcedēdū ē in quātūlibz mī
nima q̄titate siue fuerit uenenu quērib⁹ siue
nō. qm̄ om̄e uenenosus alterat ⁊ pmutat. q̄p̄loz
hōis sūt eaz labere faciēdo i malaz. hoc aut fa
cere nō licet medico enti posito nō in ruinaz ho
mīnū fz i custodias sanitatis eoz. Et hinc ē q̄
mādanz ē medico nemini dare medicīaz ueneno
saz quā si dederit uenit pena capitis puniēdus
fz hōi egro ali qm̄ pcedit medico exhibere uene
nosus nō quidem puz fz refraciū ut euz tyriaca
libus suis correctū put docet auxiliatrix medi
cia. Et ad ip̄s dādūz q̄pellit medic⁹ altera duaz
causaz quaz una ē cū oportuerit obuiare egrī
tudini fori cui necesse ē fm casū curatiū ut ei
fortis medicīna respōdeat. Et isto mō i fabara
opiū est q̄cessus ⁊ in lepra caro tyri. altera ē qm̄
illud uenenosus correctus foret factus bezabar
alterius ueneni p̄sumpti ⁊ hoc modo q̄cessum
est medicām de cantaridibus i morfo a cane ra
bido ⁊ euforbū ⁊ castoreū i ueneno scorpionis
⁊ sunt q̄cessa alia plura pui i p̄cularibus capi
tulis apparebit. Et ex solutione huius p̄blema
tis possit redargui medicī uetēs medicīnis so
lutiū. nō benedictis i regie sanitatis d̄ quib⁹
sc̄iptū ē ab ypo. in affo. sana hūtes corpora far
macys uui difficile. Neq̄ min⁹ redarguunt me
dici formidolosi ad exhibendum medicīnas for
tes cum eas res infirmitatis exegerit. Et in ser
mone quidem de regimine sanitatis ad retardā
dum senectutem patuit uiseras exhiberi. 7^m
problema. ē An sit uerū q̄ dictum ē i p̄blema
mate p̄cedēt. i. q̄ aliquod uenenum possit eē
bezabar ueneni. Et respōdēt q̄ sic. tā sui ipsi q̄
etiā alterius. sui ipsius ut scorpio ipse enī q̄tri
tus ⁊ suppositus p̄cture scorpionis liberat a
p̄ctura ei⁹ uenenosa. Et uespa q̄trita sup pun
ctura uespe ⁊ plura alia de quib⁹ diceēt in parti
cularib⁹ curis. respectu aut alteri⁹ ueneni mul
ta uenenosa sunt bezabilia ut p̄s de carne tyri q̄
posita in tyriaca cūctis obstat ueneni. Notant
tū q̄ de ueneni que p̄nt eē bezabar quedā sunt
italia fm se tota ⁊ quedā fm p̄tem sui ut p̄es. se
cundum se tota ut patuit de uespa q̄trita in pun
ctura uespe apposita fm uero partē ut patet de
uisera que abiectis capite et caudā ⁊ uiscerib⁹
si q̄teratur ⁊ ponatur super mortū uisere effi
ciatur eius bezabar. et sanat neq̄ mirant q̄ eū
dē aīalis uel plante. aliqua pars sit uenenosa. ⁊

aliqua bezabar aliqua pars sit cibalis et aliqua
medicinalis. Cū q̄siderant partū eoz diuersita
tes uarias hūmū q̄p̄ones. uarios mōs mixti
onis et uarios modos s̄be et ex inde a celestib⁹
recipientū diuersos influz⁹ per quos adipiscū
tur uarias et diuersas sp̄alitates ymo et alī op
positas per partes hic sumēdo tā superficias q̄
essēntiales. p̄es. n. oēs aliq̄d totū integrātes quā
uis sint q̄possibiles totū p̄ naturā totū nō tamē
sūt q̄possibiles iter se per naturā partū. Quid
enim mirandū cum aspiciam⁹ granū p̄sily tam
parue quātūtas exis. habere partes tam diuer
saz uirtutū ut sit cortex eius frigid⁹ lenit⁹ et
medula calida ⁊ adustia. Et supradictis no
tant q̄ pōt elici de aīalib⁹ una distinctio que tal
ē. q̄ animalū alia sunt uenenosa 2^m se tota ut ba
silisc⁹ ⁊ tyria mala quā uidit gal⁹. i alexandria
Et alia sūt uenenosa 2^m partē. ⁊ hōz. quedā p̄
sui uapozē ut basiliscus alia per banclitum ut
buffo. alia 2^m caudā ut scorpio alia 2^m fel ut le
opardus. alia 2^m cerebrū ut gatta. alia 2^m salinā
ut cāis rabidus. alia 2^m sanguinē ut piscis gda
marin⁹ ⁊ homo leprosus. Et q̄sit⁹ de plātis
pōt elici q̄sitis distinctio ut sint eaz. quedā uene
nose fm se totas. ⁊ quedā secūdū partē. Et alia
que secūdū sūcū ut coriandrū humidus. alia se
cūdū radicem ut cicuta. alia 2^m fructum ut ana
cardus alia 2^m semen ut Jussquiam⁹ ⁊ alia 2^m
folia ut oleander. De hys autē omnib⁹ ⁊ q̄sitib⁹
inferi⁹ in particularib⁹ diceēt. Octauū p̄blema
ex p̄cedētib⁹ hz origine qd ē. q̄ cū dictū
sit unūq̄dūz uenenum eē q̄trariū hōmīni ex to
to genere a modo sue mixtiōis. unū uidetur oīa
i hoc eē similia. quomō unūq̄dūz possit respectu ho
mīnis eē uenenum ⁊ aliud bezabar. cum uideat
p̄tinere quod dictum ē ad q̄trarietatem nō ad simi
litudinē. Et respōdēt q̄ quāquā uenena oīa sint
similia i hoc q̄ omnia p̄māt hōmīnē p̄pter op
positionem suoz modoz mixtiōis ad modum
mixtiōis hōmīnis. Abilomin⁹ cum hoc stat q̄
in modo mixtiōis quedā p̄nt esse q̄traria q̄bus
dā qd p̄s q̄siderant q̄p̄onem hōmīnis i medio
locatū a qua licz discedere secūdum om̄e exte
riū. Qdodo sic ē q̄ ueneno quedā discedit ab
hōie ex parte calidoz. quedā ex parte frigidoz
⁊ sic de alijs extremis. Et tūc quāuis calida et
frigida q̄tritur hōmīni ⁊ p̄māt i p̄m. autē etiaz
ipsa sunt q̄tria inter se. ⁊ p̄māt. calida frigida.
⁊ frigida calida fz de hoc aplius diceēt infra co
pitulo nono. Nonū p̄blema. nūquid aliqua
planta nō uenenosa possit effici per artē ueneno
sa. Et rident q̄ sic tribus modis secūdū aucto
res agriculture. uno mō per trāsp̄lantōnē ad ali
am regiōnē pōt nō uenenosa effici uenenosa et
e⁹ sicut arbor que uenenosa erat i egypto. trāsp̄
plātata i alia regiōe facta est fructifera ⁊ ciba
lis ita et e⁹ planta nō uenenosa trāsp̄lātata ad
locū uenenosū effici pōt uenenosa nutrimētū reci
piens uenenosus 2^m. modo per subtractionē plā
taz malaz uenenosaz de loco ubi ē planta nō ue
nenosa. Cum enī in loco illo erāt plāte uenenosē
attrahēbāt ex terra unaqueq̄ nutrimētū uenēo
sū et cōsile. sublati hō ipsi illd nutrimētū uenēo
sū remanēs in loco admisceēt nutrimētū plante
nō uenenosē ⁊ ificit i p̄m. Et infectū ificit plan
tā et 2^m hāc uā blasphematur squilla ⁊ colloquū

et da singulares et 3^o modo per assumptōes et ap-
pōnē rei uenenoſe aut apud radices quibz plā-
ta trahit nutrimentū aut apud locū iſtius ei⁹ et

Cap^m 5^m ad ſciēdū ſi uenenuz pōt eſſi ei nutrimentū
in corpore reſpectu cuius ē uenenuz.

Uerois ſeptimo colliget
et in tractatu ſuo
de tyriaca dixit impoſſibile fore
uenenuz nutriri aial reſpectu cui
iūſ ē uenenuz nā de iūſtōe Auer.

fuit q^d ſi hō nutriri ex ueneno ipſe iā factus fo-
ret nō hō et hoc eſſet ipſicare et traditōez. ſ. q^d
eſſet hō et nō homo. Et uſus eſt Auer. dictum
ſuuz ſumare per hoc q^d exiens latitudinē hoīū
nō eſt hō. ſ. homo qui nutriri ex ueneno exiit
latitudinē hoīūz igitur nō eſt hō. maior autē bu-
ius rōnis nota eſt de ſe. miorē uero ipſe de la-
rat q^d omne q^d nutriri nutriri ex ſi ſi ſ. q^d uene-
nuz ſit oīo et rariuz hōi nō poterit eſſe nutrimentū
eius qui ergo nutriri ex ueneno factus eſt
illi ſimil^r et ſic et rariuz hōi ſicut et uenenuz eſt hōi
et rariuz. et ſignuſ huius eſt q^d pimit hoīes. ergo
factus eſt extra latitudinē hoīū et nō eſt hō. Et
et firmavit Auer. opi. ſua per hoc q^d nulluz idiu-
duuz pōt hēre formaz et rariā totū ſpē eiuz. nō
ergo erit nutriri ueneno i ſpē hoīis. Et ex hac
pōne Auer. ſequit^r deſtructio dictoz alioz au-
cto^r medicie pōnētū q^d plures nutritos fuiſſe
ueneno. Recitat^r enī q^d ethyopes q^d uolunt oc-
cidere principes nutriti puellas pulcras napel-
lo ut alliciat ad illaz et cubitus pncipes moriren-
tur. Recitat^r et gal. et ruſus de puella nutrita na-
pello que oſculo occidebat hoīes de qua ē. Et.
fecit mētoez Et i de ſecreſis ad Alex^m ſcribit^r
puellaz fuiſſe quādā ueneno ſerpētū nutritā. Di-
cunt autē tales ueneno nutritos ſic cognoſci poſ-
ſe q^m per et rariuz ericāt herbas uirētes. et gal-
linas et alia uolatilia pluza ſputo intermiſit et
fugiūt ab eis muſce. Declarat autē ſapientēs mo-
duz ſecundu quē uenenuz nutriri pōt hominē q^d
uis a toto genere ſibi et rariet^r. et modus ē ut cū
prius ſcipit ipm ſumere quid modū ualde ac-
cipiat cū quo nō ualeat neq^z p ipm uenenoſita-
tē neq^z p ipm qualitātē in aliquo alterari p mu-
tari. et cum tali minima et rarietate et rarietate ad mul-
tos dies deinde ſupra illud quid ē ualde minimū
addat et cū ipō itez ad multos dies et rarietate et do-
nec ei aſſueſcat bene. deinde 3^o itez quid modū
euz addat et ſi l^r ad multos dies aſſueſcat et et ſi
militer faciat poſtea 4^o et 5^o et u^l ra. naz p iſtū
modū nā ei⁹ ſic ei aſſueſcet donec ſit facta po-
tēs uti. eo i et rarietate magna ſine nocumēto. n. m
ab aſſueſtis nō puenit actio nec paſſio ut expien-
tia docet i multis medicinis. Et hūc modū cōfir-
mās gal 3^o de ſimplici medicina dixit q^d q^d hō
ſumit paz ex iſtūquāmo nō iſterficat ipz et iſtud
iāz maifeſtūz fuit i muliere atheniēſi de qua re
memorati ſūt iāz multi q^d iam iſcepit ſumere de
iſtūquāmo quāntatē pūaz ualde. et non ceſſauit
addere et pcedere pter q^d adueniſſet et inde le-
ſio donec accepit ex eo quāntatē magnā. Et cā
in illo eſt dixit gal. q^m quāntatē quā accepit i
p^m rei de hac medicina uicit nā eris et potuit ſu-
pra eaz pp paucitatē ſuaz. et poſtea in fine rei qz

121
affociata eſt ei nā ipm et aſſueſcitur eſt et cor-
pus eius factus eſt ei iſtūquāmo ſicut res nālis
ueniens. idēz recitat^r Rabi moſes i 24^a par-
ticula ſuoz aſſo. ex libro gal. noui quē tranſu-
lit patriarcha q^d euſorbiuz longo tēpore uſita-
tuſ receptuſ pmo in quāntate modica et ultimo
magna ordinati de pua et rarietate ad magnā proce-
dēdo nō nocet et h dix. ipſe docuit me anuſ qdā d
terriſ ytalie d q^d loquūt^r aug q^d ipa ſumebat eu-
ſorbiū et nō nocebat ei. qz ipa i p^m aſſueſcit modi-
cū et cū ipſa uſa fuit i illa aſſueſcit donec uenit
i ſatis. Et nō nocebat ei euſorbiū ex et rarietate
que ei dē redyt i naturā. Si l^r gal. recitat^r bere-
mitā quēdam iueniſſe ellm et ſūpſit ex eo mul-
tum. et exiit multū aſſellauit poſtea 2^o. accipēs
min⁹ aſſellauit et ſic 3^o. et 4^o. et deiceps et rarietate
min⁹ aſſellauit. Et tādēz ſumēs ipz nihil aſſella-
uit. qz mēbra ei⁹ ex et rarietate et rarietate habi-
tum quēdam. quo ellm uolēne reſiſterūt et ipm
i cibū aſſueſcit. Cōfirmat^r et ſapientēs hoc eē
poſſibile per ſimile in plantis. Videmus enim
experiētia plantas a loco non uenenoſo tranſ-
plātatas ad locū uenenoſū nutriri et augeri. et 2^m
hunc modū dicunt hoīes poſſe uti multis ſpēb⁹
ueneno. ex quib⁹ nō pmutabunt in et rarietate ſua
Et ſunt illa que nō habēt multā et rarietate ad
hominē ex pproprietate ſua quāquā habeāt magnā
ex qualitāte et de habēt^r magnā et rarietate
ex parte pproprietatis nō poſſet hō nutriri et mō
predicto quā alteraret^r ab eo ſicut ex napello.
Et iō puella eo nutrita pmutata ē multū donec
fuit effecta uenenoſa et piment^r homines. Et
de mō acquirēdi talē uenenoſitatē dixerūt ſapi-
entes quidā q^d ſicut mouētia medicinalia nō nu-
trunt ſic q^d ſimilētur nutrito i puncto. ymo euz
ſua qualitāte alterat ipm. nerbigratia lactuca ad
frigidaſ naturā ad calidā ad pūctū i quo erat. i
tra tū latitudinē et rarietate humane et nō extra eā.
pōt enim hō i latitudinē humanitatis manēs in-
tendi et remitti a pūcto in quo erat per nutriētia
medicinalia ut tota die et rarietate utētib⁹ illis. Ita
et ſi l^r et medicine uenenoſe nō nutrunt homines
i puncto ſed pmutat^r eū ab eo i latitudinē et nō
extra eā. Et faciūt hoc nō ſolū quādā ad uirtutē
eoz primā calidā uel frigidā. ſ. et quādā ad uir-
tutē uenenoſā fm enī hūc modū nutritus uenēo
et rarietate acquirēdo pcedit uenenoſitatē ſimul et
qualitatē primā medicine uenenoſe. In quatuſ
acquiſitōe tū pcedere pōt q^d erit ſufficiens ip-
ſe alios uenēare. Quidā uero alij aliquātūlū a p-
dictis dīferētes dixerūt q^d uenenuz quāquāz nu-
triat hominē et ſpōliet a ſua forma qz aliter nō
poſſet nutriri. uenenoſitas tū i eo remanet. Et
ſi nō eadē ſpecte cū alia. ſaltē genere. et ſic pau-
latine pcedēdo i aſſueſcit uenēi paulatī augeb^r. et
uenenoſitas. Et pdictū abo p declaratiōe pdicto
rū ymaginānt^r latitudinē et rarietate hoīs ueneno
nutriēdi i qua pōt intēdi et remitti eē ſic uerbū
gratia cētū ſemifoz. Et fm eandē mēſurā yma-
ginātur fore quicquid ueneni quo ē nutriēduſ
Et q^d homo ipſe incipiat uti ueneno modo di-
cto. ſumat ergo in primis quāntatē ualde pūā
euz qua pſeueret uerbū gratia per mēſez tūc in
toto iſto tēpore in tū alterabit ipm quod pmuta-
bit euz a pūto in quo erat et rarietate per unū
ſemifoz. et cōſi l^r in illo tēpore iſprimet in homi-
D. 5.

ne de sua uenenositate unus semissem deinde p
cedat sumendo uenenuz per aliud tñ tepus. tunc
ipe pmutabit a primo pucto per aliud semissem
et sic tñ pmutat in ipso de ueneno sitate per aliud
semissem. et sic ulterius pcedendo per tepora co
tinue plas pmutabitur a pmo suo pucto et tñ
plus acquirat uenenositas et sic pot deduci mul
tiz et us extremis latitudinis spet sue ad quez lo
cuz euz deuenit tñ uenenositatis adepti erit q
erit potes alios hoies uenicare et occidere. Sue
rñt aut alij quidaz assignates alij moduz q uen
ueneno alios pot uenicare et est q quis tandē
euz uenenuz fuerit querius in nutrimentuz tunc
spoliatum sit a sua forma et a uenenositate cum
ea. tñ ante hoc p ultimaz. raritatem suam diu
tissime in stomaco et in corpore morat anteq
patiamur a corpore et digeratur. in quo tempore qz
diu fuerit nō digestus inficit mēbra oris et salu
maz sūta uenenosis uaporibus ad illa ascēdētib⁹
quib⁹ mediantib⁹ hñs ipm uenenabit osculan
tes ipm qm mediantē anhelitu osculantis facili
trāsibūt sumi ad cor eius pmetes ipz et qz puel
la illa de qua dixerūt antiqui frequētabat sume
re ipz ut forte nō foret ullo tepore absqz ipso in
stomaco suo inde fuit q quotquot osculabantur
uenenatu pibāt. et sic secunduz istos si aliqñ uenē
ueneno nō hēret in stōaco suo uenenuz. pro tñc
osculo nō pmeret quēqz. Et fm istuz moduz fa
cile est soliere rōnes. *Quēz.* Sed alij supradī
cti sic solūt rōnes eius dicētes q hō nutritus
ueneno nō ducitur per uenenuz extra latitudinē
hūanitatē qz uenē deduci possit satis uersus ex
tremuz quare remanet hō. et sic dicunt q puella
illa nutrita napello erat deducta satis et us ex
tremuz latitudinis humanitatē tam erat homo
et dicunt nō esse inuēniens q si diu exire
ma alius late ptonis cuius est pto hūana
subito occurrat alicui de ipa spe infueto et mlti
remoto ab illo extremo quod ipz occidat natu
ra nō tollerāte repētinās mutatiōes. pp quā cāz
dictū est ab *Aluic.* pmi pma q si corpus indi fm
corpus scilicet fiat aut ifirmabitur aut moriet
et ita in pposito nō ē icōueniēs q moriretur
hō qui aprioriabit illi puella ex repētia mutatiō
ne recepta in pmutatiōe euz ea sicut *Aluic.* au
ctoritate *Ruffi* dixit. Inquit *Ruffus* nutrita
fuit puella euz ueneno ut interficeretur per eā
reges qui cum ipsa conuenirent. Et ego quidē
non puto q in prima uel fa cōmixtiōe reges
illi morirētur. sed post frequētiōne cōplatio
nis cū ea. Et pro declaratiōe dictoz scire oz
q mixtoz quedā sunt ultie habilitata ad nutrie
dum hominē sicut unū aqua carnis et filia. Et
quedā sunt oīo remota ab oī habilitate nutrita
tōis hoīs. ita q quātuncunqz ex eis sumeretur
quāntas per quā nō possent resistere digōi ad
huc non uiceretur a uirtute hominis digesti
na nō conuerterentur in nutrimentuz sed semper
lederēt. De quorū nūero sunt mineralia. que nul
lo mō participant hūiditate querubili ad nutri
mentuz hoīs. Et quedā sunt iter predicta media
cū latitudine magna sicut sūt mltā terrenascētia
et aīalia. *Modo scienduz ē q de pmtis mixtis*
nullā ē uenenuz. Et de secūdis mixtis multa sūt
uenena. de quib⁹ mixtis dixit *Aluic.* pmi secū
da q illud quod nullo mō a corpore mutatur s

mutat corp⁹ ē uenenuz absolute. Et subdit *Aluic.*
Cū dicim⁹ q a corpore nō mutat uolum⁹ dicere
q nō calefiat a corpore p operationē caloris i
nati i ipz ymo plurimū uenenuz nō operatur i
corpore nisi calefiat p operationē caloris inati
qui ē i corpore sed uolum⁹ dicere q nō mutatur
i forma sua naturali qz nec i forma ei⁹ substan
tiali nec i pphone ei⁹ uenenuz saltē mutatiōe sē
sibili et manifesta quapp nō cessat ab operatiōe
sua. uirtute. i. pphone sua. uenenuz. et forma. i.
substantiali remanētib⁹ donec corp⁹ corripat.
Restat ergo ut que ex terrenascētib⁹ et aīalib⁹
potētib⁹ nutrire hominē si qua sūt ex eis uene
nosa. sūt illa ex quib⁹ homo nutriti possit uene
nosis s; nō quidē solis. Certū ē enī q si hō ac
ci peret ex eis quāntatē sufficētiē ad suū nutri
mentuz q mori pueret qz nutriti. Et homi
nibus quoqz fuerūt quidaz limitantes predicta
uenena potētia nutrire hoies dicētes q que ex
eis sūt calida nō pnt nutrire hoies nō quia nō
hēant hūiditātē supabiles et querubiles in alimē
tuz hoīs sed quia cū oīa uenenuz sūt difficilis
digestiōis longū tepus expectāta aut qz dige
rātur et nutriāt i quo tepē tunc agunt i corp⁹
et que sūt calida uelocius penetrāt. et uelocius
in corpore calefiūt. quare pueniūt occidere qz
nutrire. Sed sic fm istos puella de qua dicim⁹
est supra nō fuisse nutrita napello cum sit cali
dissimuz nec alio ueneno frigido. frigida enī ue
nena et si longā qtrabant morā anteqz digerantē
tardāt ē penetrare et calefieri. qz paulatine ab
inata caliditate corporis supant et remittuntur ab
ipoz maliciosa frigiditate quare pueniūt dige
ri et nutri qz corripit hoies. et fortasse si hñ cō
si derant uerba gal. 3. de simplici medicina ipe
fuit satis qz os opimōni istoz. Alij uero cōfor
mes magis sensib⁹ alioz auctoz pti mox. cōce
dūt ex dictis uenenuz tā calida qz frigida posse
queriōne recipere et nutrire hoies. Et supra
dictis respōdent q sicut calida sūt magis pene
trabilia. ita eadē rōne sūt magis digestibilia q
re pueniūt digeri qz corripere. Sed querūt
quidā cām quare iusquam⁹ nutrit turdos et nō
hoies. Et licet de hoc super⁹ aliqz tactū fuerit
Itēz dicēdū ē q gal. dix. ubi supra q iusquam⁹
nutrit turdos. qz differt i eis penetrare ad cor.
pp stricūat uenapz ipsaz. hoies autē nō nutrit
s; occidit qz festinat penetrare ad cor pp apli
tudinē uenapz eoz. Et sic inuit. q si iusquam⁹
cito penetraret i turdis ad cor nō nutrirer sed i
*terficeret eos. Que dicta gal. *Aluic.* adducens*
4. sexta ait. Dixit gal. q alfarfas. et extio q sit
napellus uel aliud uenenuz interficiens nostra tñ
trāsanto h; de iusquam⁹ interficit hominē et nō
interficit turdos. qm ipe nō peruenit i turdis ad
cor. nisi post spatiū i quo iam passus ē a corpo
re passiōe postqz nō remanet i eo nisi passio
queriōnis cibi. sed i hoie festinat ante illud pe
netrare ad cor et hoc pp latitudinē meatuz et ue
hemētū a caliditate et uirtutē motuū artariarum
*hoīs attrahentiū. Et post hec *Aluic.* posuit aluz*
modū dicens pdictus modus galienī ē modus
quidā. sed ē alius modus et ē q oportet q pro
portionalitates iter uiuites agētes et patētes
qziderent i iste pportiones sūt pportiones qdā
que cadūt iter turdos et napellum siue iusquam⁹

per quā iusquam⁹
i obum turdop. Et
de pportibus iter
Aluic. notē pfirmā
et remouere pfirmā.
te dicit. Unde sciunt
q pportiones totā
absolute cū per ipm
cū hominē cū figurā
te sua nō refracta. qz
dinē uenapz hoīs et a
uerficiēs cū non fir
cū uirtute sua. qz sp
netrare pp cām diet
netrare et non inter
Quomodo ponit
et. cū nullo modo
per quā. ut ipse
plūc medicina et
ca⁹ s; ypariaca. Si
iusquam⁹ est uenenuz
ponit hēre mī per
qz est uenenuz
dicit *Aluic.* dico q
mū per pportē ad
teret in eis in cibū
puent ad cor hoīs
ficeret eos quā nō
Aluic. fortasse qz ē
scit mī per ex p
cludere q nō qz c
in hoie interficit ho
cor in turdis nō it
uenit ex pportate
per quā est ei uenenuz
per quā nō est uenenuz
est puraduz q gal.
tardate penetrat
sit cā q nō interficit
tōis ipi⁹ ad cor in
cum ipe ut supra p
re aīal per suaz pp
dictus est pportat
mēz per quā ellu
gēs in alijs pfitib⁹
locitas penetratiōe
dēduz ita tarditas
rē alfarfas coadi
duz turdos et c.

Cap⁹ 6^o de pmtis
nis et eoz nocum

et c
gm
fe
mū bonoz uitā q
ta uenenuz porre
et famulantiū ipi
et aliqñ iopiz ne
inuenire regulas
ualeant et pncipes
malicie scilicet
libus instrumē

per quas insquiam? siue napellus ē queritibilis
i cibum turdoz. Et hūc modus ē dedit gal. 3.
de p̄lombus iter coturnices et ellm. Deinde.
Aui. uolēs p̄firmare hunc 2^m modū ē uerum
et remouere p̄mū. f. datū a gal. tanq̄ sufficiē
tē dixit. Unde sciuit gal. q̄ alfarfas sit uenerū
2^m p̄parationē totā ad p̄lōnē latam que ē aial
absolute cū per ipm firmatur q̄ ipse sit interfici
ens hominē cū figurat i eo. i. cū remanet cū uirtu
te sua nō refracta. q̄ tract^o cito ad cor p̄p̄ lautu
dinē uenax hōis et alias cās dicitas. Et nō sit in
terficiēs cū non firmat i turdo. i. non remanet
cū uirtute sua. q̄ spoliatur ab ea nō potens pe
nerrare p̄p̄ cām dicitas. uñ queritur nō potes pe
nerrare et non interficit eos. quasi dicat Aui.
Quomodo potuit scire gal. hoc quod dictum
est. cū nullo modo possit haberi a p̄iori et pro
pter quid. ut ipsemet gal. noluit nono de sim
plici medicina et Aui. hoc idem uoluit 5^o cā.
cā 2^o dyariaca. Et ergo gal. hūc q̄ napellus uñ
insquiam? est uenerū oibus aialibus. et hoc nō
potuit hēre nisi per expientā in oibus eis ergo
p̄p̄l^o esset uenerū turdis cū sint aialia. Et id
dixit Aui. dico q̄ alfarfas fortasse nō est uene
nus per p̄p̄atōz ad p̄lōnē turdoz et si nō quer
teret in eis in cibis s̄ p̄uēret ad cor eoz sicut
p̄uenit ad cor hōis cū uelocitate et sic nō inter
ficeret eos quia nō est eis p̄rarius dixit autem
Aui. fortasse q̄ et hoc est dubiū cū nō posset
sciri nisi per expientā. et in sūma Aui. uoluit
p̄cludere q̄ nō q̄ cito penetret alfarfas ad cor
in hōie interfici hōies et q̄ nō cito penetret ad
cor in turdis nō interfici ipos s̄ totū illud pro
uenit ex p̄p̄rietate que ē inter alfarfas et hōies
per quā est ei uenerū et occidēs et per p̄p̄rietatē
per quā nō est uenerū turdis s̄ nutritiēs et non
est putādus q̄ gal. uoluerit quod sola cā dicta d
tarditate penetratōis alfarfas ad cor in turdis
sit cā q̄ nō interfici turdos. et uelocitas penetra
tōis i p̄p̄ ad cor in hōie sit cā q̄ interfici hōiem
cum i p̄e ut supra patuit posuerit uenerū p̄ime
re aial per suā p̄p̄rietatē et posuerit ut supra
dictus est p̄p̄rietatē interuēire iter ellm et cotur
nices per quā ellm nō interfici ipaz. idē intelli
gēs in alijs p̄p̄lib^o. s̄ uoluit ostēdere q̄ sicut ue
locitas penetratōis coadiuuat p̄p̄rietatē ad occi
dēdus ita tarditas penetratōis p̄ quā meli^o dige
rit alfarfas coadiuuat p̄p̄rietatē eius ad nutriti
dus turdos et c.

Cap^m 6^m de p̄missione cautelis et custodia a uene
nis et eoz nocuētis in generali.

Edicine artis au

ctores aduerentes p̄fidiaz mali
gnorū et idignatōz emulorū pesti
ferā quib^o mori p̄ncipiū et uiro
p̄us bonoz uitā quā in extinguerē nō ualēt ocul
ta uenerū porrectōe corrūpe molūm nec nō
et famulantiū ipitiā negligētiā in aduertentiam
et aliq̄n iopiaz nequā auari cie ductus. conati sūt
inuenire regulas cautelas atq̄ remedia quibus
ualeant et p̄ncipes et uiri boni p̄dictoz obutare
malicie scilicet hēc oīa sub duobus medicina
libus instrumētis. f. dieta et potione. Circa die

tam itaq̄ tales regulas siue cāi adiecerunt us
ne quisq̄ de ueneni sibi illatōe timēs cibuz po
tūm ut sibi oblatuz subito et temerarie sumat
sed prius cautelas obseruari faciat uocatā cre
dentiā. f. ut illos deportātes prius degustare fa
ciat et sumat unus saltē uel plures quod melius
esset et non solum q̄ parum ut moris est apud
multos. sed et quātitatē sufficiētē ad alterādus
sumentē. Et post hanc credentiā nō illico sumat
ipse. sed suspēdeat p̄spiciēs si qua alteratio su
mētē euenerit. q̄ si nō tūc de cibo illo et potu au
diat et sumat uerū de quātitate talis cibi et po
tus sumenda per ipsum discrepant alijs ab alijs.

Quidā enī dixerūt uenerū timēs plura hēre
d̄z uaria et diuersis modis pata cibaria de quo
ruz unoquoq̄ pax sumere debz circa unū quod
q̄ p̄p̄ facta celebrata creden^o. ita tñ q̄ pluri
um cibariop sume sūmā sufficiētē p̄stiuat ad
nutriētū sui. Dicūt enī. q̄ si pur p̄tingat p̄ di
cium modū querētus sibi nocere uenerū nō
euasisse malitiā. fiet nocuētū ei? remissi? per
ipsi? paucitatē et fortasse iter tot diuersa ciba
ria erit aliquod illi uenerū aduersās et ipsum
corrīgens. Alij uero dixerūt quod qm̄ maior
diligentiā hēri pōt i custodiēdo pauca cibaria
ab insidijs malozum. quā multa et uaria. melius
ēē unū uel duo ad plus ei cibaria p̄parari. de q^o
uel quib^o quātū expedit sumat. Et dixerūt sapi
pientes. Nullus de ueneno timēs i quorūcūq̄
famulop seruicio uitā suā ponere d̄z. s̄ eligere
conetur bonos et fideles. uita et morib^o appro
batos quos et bñficus et graciosus promissiōi
bus ad perfectā sui dilectionē alliciat. ut d̄ eis
magis p̄fidere possit. aduertens quorūdie q̄
nulla ē maior pestis ad nocendum q̄ familiari s
inimicus. Et dixerūt. Nō d̄z illico deglutire q̄
sumit sed ore aliquātulum tenere et reuoluere ut
ei? qualitates et sapores p̄cipere ualeat. Et si for
tasse aliq̄a iuenerit qualitātē malā illico expu
at. quā ut melius p̄cipere possit dixit gal. ante d
gustationē os cum aqua pura et simplici bñ col
luere debet et mūdare. sic enī sensus gustus me
lior fiet ad dignoscēdum. Et perīde ad maiōz
cautelā dixerūt. oēm cibum potum ue uitari de
bere sub quo uenerū quod latēter appositus
possit celari qualia sunt cibaria extraneoz co
loz et excedentiū odorū uel sapozum. pro quo
dixit. Almanfor libro octauo. Qui cibū aut nu
triēs aliq̄od suspectū habuerit oz ut i quo est
dulcedo superflua aut superbabūdās acerositas
et ad ultimum quicquid saporem habet super
habundantem et fortem nequaquam comedat. nā
perniciose species nullo modo permisceri pos
sunt nisi talibus nutrientibus. Et dixit. Maluz
odorem si cibuz habuerit dimittēdus ē. Et A.
sequens euz dixit. Qui timet q̄ i potu sumat ue
nerū oz ut sibi caueat a cibis dñantiū sapozum
in acerositate aut faldedine aut acuitate aut dul
cedine. et sit dñantiū odorū. ipi enī frāgunt. i.
occulant per illud. f. p̄ sapore et odore dñantes
illud quod ponunt malinoli. f. uenerū et odorem
eius ne p̄cipi possit. et si sit euz eis m̄xiz ac ēē
si postea succedat. uenena enī plurima sunt ex
traneoz sapoz et odorū qm̄ ut dicit quecūq̄
uniuersalitati factiua natura p̄duxit humane
corruptia uite adeo horribilia būano gustui sūt

saporem q̄ sola ore pcepta nullo modo aut uix de
glutiri possunt. et specialit̄ notauerūt sapientes
pp̄ dictas cās uitāda fore oīa cibaria alba qm̄
sub eis multa uenenorū abscondi possunt ut argē
tus sublimatus arsenicū et silia. nec nō et cibaria
uiridia ex oleribus incisis facta uel minutim
fractis pfecta qm̄ sub eis latere possent oleader
napellus et alie plante pl̄ime uenenosae. et cibaria
ex sanguibus facta porci uel alterius animalis ne
sub illis lateat sanguis uenenosus animalis. et cō
siliū pōt quis sapiēs de alijs specificare cibarijs
salsamentis et q̄dimentis eorū. et dixit Aui. q̄d ut
nō p̄sentetur aliquid ex eis que diximus. s. ciba
ria suspectis siue ex cibarijs excedentis sapo
ris uel odoris sup̄ famē uehemētē aut sitis ue
hemētē. nā inaqueq̄ ea p̄. s. famis et sitis ocul
tar illud. i. est cā q̄ occultetur illud quod oportet
ut detegatur et cū retēde et reuolūtōe in ore pp̄
uehemētiaz uacuitatis al̄ uoracitatis. nā stōacus
iamtus cuius q̄d op̄eat attrahit cibū uel potū
existentē in ore pp̄ cuius quam morā nō pōt su
mēs discernere de qualitate eius et sic est cā q̄
occultetur ei illud quod est ei uenens al̄ necessa
rius cognoscere ut possit cibū emicare uenensū
et cū hoc ex alia pte ēt est malus qm̄ mēbra in
anima et uacua anteq̄ p̄leatur digestio in stōaco
attrahunt ip̄m cū cibo uñ festinat penetrare ad
cor et sic magis ledere quare nō optet ut timens
de ueneno ieiunet aut uacius teneat stōacus ymo
si quis dubitat ne sibi offerat uenensū latēter ul̄
eo intro si pōt debet p̄us cibū sumere qm̄ dix
Aui. repletus cibo et potu cū recipit uenenum
accidunt inde ueneno duo accidētia quorū. unus ē
ut sepeliat in uacuitate ei et quo repletus est. i. in
medio cibi et sic resistit ei et p̄hibet eius expan
sionē et dimittit ei potētiā cū potōe ei et p̄es
mitas cū p̄mixtiōe sui cū illo et b̄ qd̄ mai⁹ inua
mentū ē q̄d possit eē nocumētum infectiōis illare
et cibum a ueneno. Cum ēt cū hoc sit q̄tingēs q̄
cibus p̄causū sit q̄rarius ueneno illi. d̄stru
ens aut corrigens ip̄m et si nō aliter p̄fert. salū
p̄fert i hoc q̄ pcepta lesione uenit⁹ necessarius
sponte uel per artē facili⁹ iducitur. ip̄e enī fm̄
plurimū uix p̄uocat cūte stomacho iamto. 2^m
accidēs superueniēs ueneno ē dixit. Aui. q̄d
uene in cibato sunt plene. unde nō habet uenensū
i eis penetratiōe. Et dixerūt sapientes. tū
mēs de ueneno uasa oīa quib⁹ utitur ad esū et
potū munda et munda et i loco mūdo et saluo bene
coboperta saluari faciat. Et q̄si l̄a horrea. et alia
loca al̄ uasa ad uictualia reponēda et p̄ferri⁹ uā
sa quib⁹ seruat uinū ut uegetes et quib⁹ ēt bibi
tur. Pā multa uenenosorū animalium uinū diligūt.
et ad ip̄m p̄gūt et ex eo bibūt ex specialitate q̄
ē maxime reperta iter uiperas et uinū. Et signū
hui⁹ ē q̄ si circa cauernas uiperarū ponat uinū
odorifex i uase discoboperto ut possit odor ut
ni p̄ foramē cauerne peruenire ad uiperas egre
diētur de cauernis ad ip̄m. Et quāuis aliq̄ mo
do uipere moriue i uino faciāt ip̄m ualere q̄tra
uenena ut patebit. nihilomin⁹ spūes i ip̄m nō
moriētes i eo uenenat ip̄m unde reddi⁹ mortife
rum. Et dixerunt. Igni nō ap̄ximēt accen
so ex lignis uel folijs oleandri. aut alijs plāta
rum uenenosorū neq̄ ex ip̄orū carbonib⁹. Et
p̄cipue si fuerit ipsa ligna uirida aut carbonēs

ip̄i humidit̄ et maxime fugiend⁹ ē carbonū oīus
sumus et sp̄aliter malorū et p̄cipue in locis clau
sis et cameris nō euētans. exp̄ientia. n. i. inuen
tus est fumū carbonū cerri specialiter et aliarū
plantarū malorū interfecisse plures in clausis lo
cis dormiētes et induxisse in eis accidētia mala
que uenenosa frigida iducere p̄suerūt de gra
uitate capitis scorboia subeib⁹ ep̄ilia et similia
ymo et dixerunt quidā. igni absolute nō ap̄oxi
met iuxta posse et tunc cum cautella. q̄z enī ne
menosus quid in ignē p̄fici⁹ quod statū illi igni
ap̄oximātes occidit et hoc apud franciscum
de ordolafis olim capitaneus furling iuentum
fuit et exp̄ius. et dixerunt. timēs de ueneno uesti
mēta sua et quecūq̄ circa corpus suū siue pecū
nādo siue fricādo siue q̄solibet al̄ corpori suo
ap̄oximāda cum medio uel sine medio adhere
re debent ita q̄ ēt sellas et habenas equorū suo
ruis s̄b bona custodia teneat ne latēter a malis ua
leat alterari p̄st aut et alie cautele excogitari q̄
p̄es q̄ ip̄s et suis p̄siliarijs reliquant. Post
hec dixerūt sapientes. Cauere d̄z ab exercitio
foris et balneo. et minerali et artificiali. Plures
enī iā i balneis uenenati mortui sūt. Et caue
at ab oib⁹ ap̄erientibus uenas et ductū uias et ab
oī cibo facile putrescibili et q̄rribili i qualita
tē uenensā et maxime ab hys que iferi⁹ inter
uenensā describētur. Et dixerūt. Abstineat
ab oī edōne debilitate uirtutē p̄ flōmā uel me
dicinas solutiuas fortes et a coctis superfluita
te p̄cipue. Stripserunt q̄ sapiētes cibaria m̄
ta simplicia et p̄posita de quibus si quis assūpse
rit ante assūptionē ueneni p̄seruabit a nocumē
tis ei⁹. Et de simplicib⁹ 2^m gal. sunt ficus sicce
citrine nuces uirides et sicce auellane et 2^m De
rap. glandes et 2^m ip̄m et 3^m castaneae de quib⁹
dixit dyas. q̄ uenens resistunt et q̄ decoctō me
dicani corticis castaneae i aqua ē p̄ra omne uene
nū bibita et citri caro. Et dixit dyas. nespila cū
uino p̄pinata uenensā potatōib⁹ occurrunt.
Et Aui. dixit q̄ poma comesta p̄ferūt et fisticū
cū uino potēt bibiti uenens resistūt. Et allius
domesticū et siluestre cōmestū crudū uel p̄stātū
bibitū cum uino. Et rāffanus sūp̄us i cibo. Et
radix ē que comedī resistit uenens. et calame
tū q̄ p̄mittit et bibi cū uino dixit Aui. ex
pellit oīa uenena mortifera Lepe 2^m. Aui. q̄me
stū cicorea 2^m oubasū q̄mesta. Et dixit. Boca
m⁹ q̄ q̄chilia cocta comesta et ins eorū bibitū
p̄fert et pli. li. 29. dixit q̄ citrū et se. eius p̄fert
Et Alimāfor dixit. def. se. ei⁹ aui. a. cū
Aui. m̄ dixit. 3. ii. cū uino Et sic dixit Serap.
2^m dyas. Isaac dixit q̄ p̄fert caro et cortex ei⁹
et semē. Et dixit. Isaac q̄ edimā p̄fert. Cōsūt
herba fenculi et se. ei⁹ cū uino. Et dixit sic. f.
sicas p̄ferre. Et dixit. Serap. 2^m dyas. q̄ coagu
lū leporis et bezar oibus uenens mortiferis.
Et dixit ēca istā q̄ uinū decoctū m̄te bibitū ualē
pli. aui. li. 28. dixit de mēastro. qd̄ bibitū cū
musa uel cū decoctōe ficū ualē ueneno. Et di
xit Aui. q̄ salua resistit uenens. Et dixit ca
pares sunt tyriaca uenenorū. Inter cibos autem
p̄positos. oēs q̄cordant auctores i q̄mixtiōe fi
cūz siccaz nucū siue auellanarū et rute. De ruta
enī dixit dyas. q̄ mustele cū serpētib⁹ dimica
tes ruta se p̄minuunt. et sic ab eis scutum ē q̄

uenens resistit.
chimi. et adducit a
affozimoz. ficus
ta ante assūptionē
defecit a malo. Et
modum cū ficū e
ferā sunt tyriaca p̄
ces cū ficibus com
uirtutes cū ruta. et 3^m
ante oēm cibū siue
siccis aut ruta cū al
ruta aut nubes sicca
for. uero et Aui. cen
bus sal et distimpe
ri. Alimāfor. med
bos q̄ omnes uenens
nocere prohibet. B
excoctatūm pat
licorum rute an̄ sepe
quantū ad p̄dicto
si p̄mixtis fiat sic
datur ante cibū B
pres. 2^m. et salis p̄
siccap p̄es. s. uerit
2^m Deridat⁹ em̄ re
loz folia rute cum
bus siccis et uino g
De p̄mixtiōe bo
nis auctores p̄res
p̄sicos et p̄positas
res ex eis et magis
diptami cum uino
3. i. aui. solin⁹. Dyp
excurunt accepta
ritu narijs eos ex
cauerna. Et 3^m do
euz optimo uino et
algaduz est mirat
uenenos oīm et fa
subiūgat n̄ uerifi
dicina una exp̄posi
doaria. et dixit B
das. 3. i. et. 5. sem
q̄ sit rapūculus q̄
p̄fert. dixit Rabi q̄
ballam⁹ sumpt⁹ o
efficax. Et dixit
p̄seruat a nocumē
tates uenenorū ren
in oī ueneno. dixi
tur cū uino exagat
Et dixit. Rabi q̄
nens et sit folia
quod bacce lauri
uenens oīo. et di
p̄tra uenena. et si
ta et sale uenens
tima p̄tra oīa uen
aur. i. et dicit q̄
mustus et ad buc
seruat bibēt de
q̄ bacce hedere
uino est q̄uenens
mortiferis et siue
me ualē Et de b
cūz uino si possit

uenientis resistit. Dixit gal. in li. de bonitate
chimi. et adducit a Rabi i. zi. p. tula suorum
afforimoz. ficus sicce comeste cu nucib. et ru
ta ante assuptione ueneni mortiferi sunt bone et
defedunt a malo. Et Serap. dixit. Quia naces co
medunt cu ficub. et ruta ante medicina mortif
fera sunt tyriaca q. r. ipsa. Et ysaac dixit q. nu
ces cu ficubus comeste preseruat et sil. naces
uirides cu ruta. et zoar dixit. suspicias de ueneno
ante oem cibum sumere dz castaneas cu ficubus
siccis aut ruta cu anellam aut naces uirides cu
ruta aut naces siccas cum ficubus siccis. Alia
for uero et Auicena addiderunt predictis tri
bus sal et distinxerunt de dosibus eorum. di
xit. Alia for medicamen ex nucibus et ficu
bus q. omnes ueneno forum animalium mortif
nocere prohibet. B. nucuz a duobus corticibus
excozicatarum partem. i. salis glandinosi. et fo
liorum rute an sexta partem unius. ficu alba
quantuz ad p. d. coz. sufficit q. m. r. tionez ex q. b.
sil. q. m. r. tionez fiat sicut nucis magnitudo et come
datur ante cibum. Auic. uero dixit. B. rute sicce
pres. xx. et salis pres. 5. et nucuz pres. 4. et ficuz
siccay pres. 5. uersum q. hoc q. p. n. auz ualent
Medicidat. emz rex cupiens uitare insidias emu
loz folia rute cum duob. nucib. et totidem ficu
bus siccis et uno grano salis tenuis accipiebat
De p. u. i. de ueneno p. istum p. u. i. p. o
nis auctores p. res d. scripserunt medicinas et sim
plices et p. positas de quibus narrabo potentio
res ex eis et magis laudatas. Dixit zoar radices
diptami cum uino potet. sumat. et dosis eius sit
3. i. aut solm. Diptam. cerdi. p. d. d. r. du eo p. alci
excitunt accepta tella serpentes hauriunt et spi
ritu nariuz eos extrahunt de lateribus latebris
cauernay. Et zedaria est potes d. mane sumpta
eiz optimo uino et dosis ei. est. 3. i. Dixit Auic.
algaduar est mirabile in expellendo nocumetum
uenenoz oim et facit fiduciaz itez. Et q. uis ipe
subiugat si uerifico an sint medicie due an me
dicina una expositores coitex exponit q. sit ze
doaria. et dixit Auic. q. si decoquat. cuz sapa po
dus. 3. i. et. 5. semis napi p. u. et extimant quidaz
q. sit rapunculus qui comedit coitex et bibat q.
q. fert. dixit Rabi in 22. p. tula suoz. affo. q.
balsam. sumpt. obuiat oib. uenentis et uere est
efficax. Et dixit q. grana citri supra an uenens
p. seruauit a nocumetis eius dixit zoar q. h. acul
tates uenenoz remouere. et Rasis dixit q. ualer
in oi ueneno. dixit q. sil. q. si ex seie citri biba
tur cuz uino expagiu unuz q. est q. r. oim uenens
Et dix. Rabi q. cortex lumbi sumpta q. fert. ue
nens et sil. folia arboris eius. Dixit Auic.
quod bacce lauri cuz bibitur sunt tyriaca oib.
uenentis oio. et dixit q. grana iunipi no est par
q. r. a uenena. et fistici cu uino potet. sumpti et ru
ta et sale uenentis resistunt. Et radix gēuane e op
tima q. r. a oia uenena bibita cu uino in pondere
aur. i. et dicunt q. si ponat in uegete uini duz est
mustuz et ad huc bulit et dimissa in ea fuerit pre
seruat bibere de uino illo ab oi ueneno. Et dnt
q. bacce bedere et sil. folia eius cu bibitur cuz
uino est queniens ad resistenduz oibus uenentis
mortiferis et succus eius bibi. cuz uino maxi
me ualeat. Et de betboica dz q. q. ex ea sumitur
cu uino si postea accipiat medicina mortifera

non nocet et si quidam dixerunt q. si quis bi
berit cum uino de radicibus millefolij pondus
3. iij. ieiuno stomacho no nocet et uenens o
bus dieb. uite sue. Et ex medicinis i. quib. sa
piens q. fidunt e terra sigillata ipsa eni sola bi
bita aut mixta cu alijs ta in preseruado q. cura
do resistit oib. uenentis Dixit. n. Serap. 2. dyas.
q. sumpta cu uino resistit oib. uenentis q. r. a r. e
tate fori. Et dixit 2. Pauli q. e de meliorib.
medicinis q. r. a oia uenena. Et. n. dixit Auic. sil.
pta cu uino facit naulea et uomere uenens. Dix.
Balyebas boliarment. 3. i. cu uino cocto et aq.
frigida uz. Dixerunt Albertus et Lapidari. q.
adamas brachio sinistro ligatus q. fert. Dix. Se
rap. 2. dyas q. agarici. 3. i. cu uino aqua mixto
potatus q. fert. q. r. a medicinas mortiferas. Ba
liab. aut. et Auic. dixerunt aur. i. cu uino supis.
Coagulū leporis ut dix. Ph. li. 28. Et Serap.
2. dyas. e bezaar oibus uenentis mortiferis. Et
dixit petrus de ebano i tractatu suo de uenentis
q. p. e. sunt berbe hñes p. p. uenentis liberadi a
uenenosis cibis et potib. et q. fert. moribus
et uulnerib. uenentis quaz p. e. y. p. icon dicta ber
ba sacri Jobis q. uo noie dicit p. forata quam
achiles oraculo apollinis i exercitu troianoz di
xit inuenisse. Et 2. e incetosicū. 3. enula. 4.
Rassanus 5. diptam. 6. Aristol. lon. et. ro.
7. lactucella quaz unaquq. dicit egpollere ty
riace ita ut uulnerib. uenentis succus alie p.
dictay datus i potu uulnera ueneno ifecta pur
gat et saluet. et p. istu modū oēs antiqui talia cura
bat uulnera ante q. tyriace hñent noticiā. Item
quels predictay curat mori. uenenosos loco ty
riace supposita Uenena q. obibita plus ex eis
factus et i potu cu uino uel aqua mellita dar. cu
rat. Dixit Auic. stercus galinay bibitu cu aqua
statz oē uenens per uotum educit. De medicis
q. positis laudatis e tyriaca magna Dix zoar q.
si quis biberit. 3. i. tyriace liberat r. i. cu aqua
calida ate cibū quatuor dieb. q. uenens tepore ie
iunij et q. uenens sumere ex ea p. anū no ledes a
puncturis et morib. uenenosoz neq. a medicis
m. mortiferis. dixit Auic. q. metridadi e d. ex
pellentibus nocumeta uenenoz et e expertū una
metum ei. Et sil. q. fectio d. boliarmento et p.
seruz 2. hac descriptione. B. boliarment terre
sigillate an partē. i. granoz iuniperi parē. 5. co
ficiant cu mele dosis. 3. y. cu uio. Ampli. i. u. i.
curandē a uenentis multe dicent medicie sim
plices et q. posite que et ualent i preseruandē ab
eis. oēs tñ medicie que sumunt ad preseruandē
a uenentis dñt sumi p. spaciū circa duas horas
ante cibū pp. duas causas quaz una e ut no uale
ant cu odore suo aut sapore i ore relicto ipedire
noticiā uenentis latēis i cibo i potu. et 2. e ut iā
sit acquisita p. eas stōaco uirtus qua ualeat uene
nis resistere si sumantur.

Cap. 2. de quibusdā rebus uenentis portatū
detegētib. u.

Uuedā tradunt a sapiē
tib. que ualent
in preseruandē a uenentis eo q. indi
cant ea esse pñtia et detegunt ipa
quoz dñtēde pñt sapiens ab eis

custodire et timere uenenari debent talia hēre
pene se de quibus est cornu spētis qđ medī
cus dicit austruē p̄sulebat semp teneri in mēsa
dñi sui ipm enī sudore indicat p̄ntiaz ueneni sē
cut Silb. dicit. Et q̄uis dixerit p̄ciliator qđ su
dat pp̄ p̄ntiaz napelli et tyri et fellis leopardi et
nō pp̄ alia. exp̄ientia tñ inuentus est qđ et pp̄ alia
sudat ut habui relatiōe plurimū ueridicorū. Debet
aut locari sup̄ mēsa aliq̄tūlū suspēsus sup̄ lig^o
aliquo uel metallo hñs sub se aliquod uas pūz
sale trito plenus in circuitu illius ligni uel metal
li stans. modo dicunt prudētes qđ sudor ille nō
est nerus sudor neq̄ pueniens ex p̄tibus ipius
cornu que dissolute et quēse in aqueaz nām ab
eo p̄fluat in sudore. nam si ita foret cornu il
lud frequēter sudans diuenerit et amichilaret
sed est quedā circūbūctatio sup̄ficial ab extri
seco eueniēs et quēadmodū būctatur lapides et
ligna arida temporibus hūidis. Et causaz dicte
circūbūctatiōis ipius cornu quidaz assignant
dicentes qđ eius cornu serpentis decidat a capi
te eius sapit naturā eius a quo decidit sicut et
alie om̄s sup̄fuitates sapiūt et sic illud cornu ali
qua uenenositate p̄cipiat et ea mediante quasi
quādā similitudine licet accidentali aerem uene
no p̄sentato infectus ad se p̄trahit et ipm qđem
sando in būditatē et aqueā naturā querit que
adherens cornui būctat ipm uñ sudare credē
et istud puto uerū fore. et dico qđ sal ei supponit
qđ sic exp̄igitur ad talē sp̄alitātē ad hoc ut effectū
ad ipm p̄sequat sicut requirit qđ filum unctum
sanguie murice ad hoc ut inuāntū faciat et sicut
nantiā sit factus ex lana ouis ul' arietis quez ce
pit adip et euaserit ab eo et nō ex alia lana.

Alij uero aliaz assignāt eām dicentes qđ a ue
neno p̄sentato aliqui surgunt uapores qui pp̄
aliquā uenenositatis pueniētū per aerez hñs
illud cornu ferūt et circa ip̄s uirtute salis sup̄
positi in qua aqueitas superat terrestreitatē iō i
aqueaz uertunt naturā qua cornu būctatur. Et
dicit ex dictis sequi qđ si ueneni oculte p̄sentē
cobopius ita qđ uapores eius nō p̄nt transire ad
aerez cornu illud non būctabit. Et similiter nō
būctaret in aere sicco et multū calido resoluē
te uapores illos aut saltē nō p̄mittere eos con
templari circa cornu. et si nō būctaret si ue
nenuz p̄sentatus foret dux lapides a quo tales
uapores eleuari nō possent. et p̄pterea dicit stā
te cornu uno serpentis in mēsa si p̄sentet aliud
cornu spētis q̄uis sit ueneno sus neutruz būc
tabit qđ propter eoz soliditatē a neutro eorū
eleuabitur uapor qui in būditate possit querit
circa ip̄a. Uia tñ istoz i hoc p̄fecto deficit qm̄
a re solidiore ip̄o cornu ut lapide uenenofo pre
sentato ipm cornu būctatur. s̄z cā quare non
būctatur unus cornu spētis per p̄ntiaz alteri^o
est similitudo p̄p̄onis per quā unus nō inficit ali
ud sicut neq̄ uipera inficit uipaz. p̄pterea exp̄iē
tia si uerū est quod recitātū est mihi est p̄tra bos
Audui enī a fidedignis qđ cornu sudat quocūq̄
qđ uenenofo p̄sentato minerali ul' terranascēt
uel aiali uiuo ul' mortuo siue elaz siue palaz. Et
istud est per modū dictū a primis neq̄ miran
dū est si cornu spētis trahat ad se aerez infe
ctus a ueneno per poros rei cobopietis ipm si
quis alios mirabiliores effectus p̄siderat de

quoz quibūsdā dicitū ē i p̄mone p̄cedenti capto
d ymaginaria uirtute. n̄z ē mirandū ē si p̄sentā
tum uenenofo multe quātitatis et multe malitie n̄
attrahit ad se cornu uel aliq̄d ex eo. Cā uideā
mus magnetē trahere ad se ferrū et nō trahi ab
eo quantecūq̄ magnitudinis ferrū sit et tamen
utrumq̄ ē uenenofo. Et de p̄dictis reb^o uene
nū p̄fētatum detegētib^o. ē lapis quidā dicit^o
p̄sius qđ in persia reperit^o d quo dixit p̄ciliator
qđ ē materia et palatū smaragdi qđ i ipso l' ei af
fix^o reperit^o et ē coloris uiridis ad modū p̄assū
i quo sunt macule siue gutte. q̄z rubee q̄z al
be. hic lapis positus supra mēsa adueniētē ue
neno p̄dit uiriditatē suā et ueneno amoto recu
perat eā. Et ex reb^o manifestant^o ueneni ē ci
fus de auricalco faci^o et super mēsa positus. hic
eni cūsus ap̄ropinquāte ueneno i uarios uerū ē
colores. Et ex idētib^o ueneni et p̄seruantib^o
bus ab eo ē lapis aquile. si enī ponat^o i cibo uel
potu i quo sit ueneni nō p̄mittit illū deglutiri.
Et lapis bezaar de quo quidā putat qđ sit topa
sius portatus a cūctis occidētib^o uenenis dē
dit. Et de topacio ē dicit^o qđ gestatus in anulo
aureo resistit oib^o uenenis calidis et fridis et c.

Capitū octauū de signis hoīs uenenati et signis
sp̄rum uenenoꝝ in generali.

Ignorum demōstran
num hōinē
uenenatū fore. quedam sūt signa
generis et quedā sp̄rum subalter
nāz. et quedā specialissimāz. de
quaz signis dicit^o i particularib^o capitulis. In
hoc autē capitulo ponent^o signa generis ac etiaz
sp̄rūz p̄imāz. Dixit Auerroys i suo tractatu
de uenenis. oꝝ dare tibi exp̄ientia qua cogno
scas qđ genus ueneni sit et declarabit tibi i accē
tib^o egri. Accidentia generis a forma specifica
occidētūz sūt. Sincopis magna Tenebrositas.
faciei nigredo lingue et extrēmūz. uertigo et
murmuratio. Insomnietas multa. Et in ersatio.
omnia ista accidētia cū sup̄ueniunt i firmo in
q̄tineti post cibum iudica qđ sumpserit uenenuz
occidēs a forma. Et dix. Signa secūdi generis
scz operātia a qualitate sūt. qđ oīs qui uenenatur
ueneno caliditatis occidētis et si nō corrodāt n̄
inflat intm qđ sumēs ipm stādo i aqua frigida
calefit actu quāuis nō sit de corrosiuis. Et
oīa accidētia et sūt aduētio fortis cū sūt. Dicit
sapientes Dig^o quidē generis sūt qm̄ cū uideris
hōinē sanū bono uirtē regie. p̄ter p̄suetudī
nē et absq̄ cā manifesta icurrere extuatiōē. an
gustia. inquietudinē. et p̄mutatiōē de colore i
colore. de rubore i pallore. et uideris corp^o ei^o
i timore eleuari. et pulsū senseris cadentē. et sin
copim p̄nunciantē. scias cū ueneno infectū fore
Ista tñ signa q̄z i pestiferis adueniunt mor
bis. et uenenofo hñozibus i corpore generatis
Et distingui i inter ea per regimē p̄teritū. et p̄
tiā aeris pestiferi uel sani. Si enī malo utens
regie aut i aere degēs pestilētiā taliā icurrerit
accia. putādū ē corrupta i eo hñozib^o uenēo
fuitatē adeptis p̄cedere ea et nō ex ueneni assūm
ptōe. Signa autē sp̄rum sunt. qm̄ si uenenum
fuerit de operātib^o a qualitate apparebāt signa

et effectus qualitatibus illis quibus operatur. si enim fuerit ex calido sed non corrosivo ut dixerunt. Al-
maior. et Aulic. sentiet inflammationem uehemens. et
exuberantia sudoris et rubedo oculi suple et facies
et angustia et sitis et alia quibus accidunt cose
quens. ad mala propter caliditatem. Et si fuerit ex
putrefactis corrosivis sentiet mordicatio et
punctio et corrosio in uisceribus. Dicit Rogerius
si uenenum fuerit calidum sentiant arsure et punctio-
nes in stomaco et in testibus et tortiones et rugitus
et adfuit nausea et uocitus. Auer. in dicit quod nau-
sea et uocitus sunt de accidentibus corporis. et quibus su-
bito calefit et quibus subito frigescit et deficit et
sincopizatur et quibus resolutum in sudore calidum. et
quibus in frigido subito de uno colore in alium mu-
tat colore et alii tepescit et fastidit oia. Et si
enenum fuerit ex frigidis frequenter accensa fri-
giditatis sequuntur. Dicit Aulic. sicut profunditas
somnia et stupor et frigiditas membrorum et sudor fri-
gidus erit. et color faciei et oculorum lividus. Et eo-
similiter ad uenena sicca et humida sequuntur acci-
denta sue qualitatibus. Et. n. cum sicco erit ariditas
cutis et sumptio membrorum et sitis ualida et nigri-
lie. et ueris stuporitas. et sitis. Et cum humido
erunt somnia et lenitas corporis et puatio sitis
et molificatio in membris et sitis. Si uero uenenum
fuerit de operantibus a proprietate. Dixerunt Alma-
for. et Rasis etiam in diuisionibus. Accidunt ex eo
sincopis et debilitas. et dissolutio uirtutis. Et
Aulic. dicit si non apparerit nisi casus uirtutis et
sincopis et sudor frigidus suple. et non apparerit ac-
cidentia alia dominantis qualitatibus tunc illud est de
uenenis operantibus a tota substantia. Et nota quod uenenum
operans a qualitate idcirco est accidentia ueneni ope-
rantis cum proprietate. sed non nisi in processu. quoniam per ex-
cellentiam sue qualitatibus supra excellentiam sue prop-
rietatis. accidunt in primis accensa qualitatibus et suc-
cessiue accensa accidentia a proprietate. Et cum ho-
rum omni accidunt note sunt et considerant in casibus quod
dicunt in assignatione eorum signorum specierum spe-
cialissimarum et capitulis particularibus. Cum uir-
deris accidentia uenenati remitti et maxime ea que
sunt cordis. et uideris uirtutem redire. et accensa in-
tendunt quietari et caliditate ad exteriora redi-
re tunc spes bona est et fiducia quod eger saluabitur.
Si uero dicit Aulic. sincopis superuenit et puatio
tur pupilla oculi et oculatur nigredo et tunc
non sperat quoniam nigredo oculi oculatur tunc morte
tunc enim oculi eleuantur sursum ut dicit Aulic. 4. p.
bleumatis pbleumate p. Et dicit Aulic. si rube-
ant oculi et egrediat lingua et cadit pulsus et si
dolor et frigiditas est significatio mala et parum ui-
uunt. Et Constanti. dicit tumor digitorum
et nigredo unguum in uenenatis malum pro-
munciat. Dicit Gal. sexto de interioribus si
accidat ut corpus boni chimis naturalibus. hinc. et
dientis sanitatem custodientibus utens mori moriat
et postea cutis sua nigra aut uiridis efficiatur
et statim putrescat ferunt leuiter sumptisse po-
tionem. Eos uero qui a uenenis euadunt sequitur
depilatio et cutis excoctio et tarditas redit
in partem disponere. Auctores medicine uolentes
adhibere reddere timores uenenari bene tuos et
cautos. Et uolentes quod non speret bonum patitur a ue-
neno credat quod fuerit ei malitiose oblatum ut for-
tasse per hoc excuset familiares fideles a por-

rectione eius cum non porreperunt noluerunt quod
eius summa prudentia et diligentia prouideat ne aliquod
uenenosum animal ex improbitate possit incidere in ci-
bos uel potus uel uasa eorum quare dicit Aulic.
necessarium est cauere a ueneno ut non sit solus cau-
tela eius in cibo et potu ut offerretes eum uenena-
uerit sed sit cautus et ab alio. s. parare ipsum. s. f.
aportare ipsum aut quod in potu sumatur tunc. s. ne ab
alijs uenenetur supple sed et optet cum habere alias
cauteas quoniam fortasse accidet et uenenari non non
extimat ymo quibus contingit ut cadat res maligna
uenenosa in cibis uel potibus suis sicut lacerta
aut rucula uel scorpio et eo quod decoquitur et in uas
in quibus est minui. Et florentie tingit in conuenit
fratrum heremitarum quod hoc modo fuerunt uenenari
multi ex illis deuentu et perierunt ex eis alij
Et finaliter facta diligenter inquisitio de ueneno
inuenta fuit aranea nigra mortua in uase in quo de-
solutus fuit cibus quem comederant et.

Capitulum nonum de medicinis bezazatalibus a ue-
nenis liberantibus in generali.

Medicine que resistunt ue-

nemis alie sunt
simplices et alie compositae et ambe
necantur bezazat sue tyriaca sue
bezabarales et tyriacales. Uerum

dicit Aulic. 2. cum tractatu primo quod nomen tyria-
ce dignum attribuit medicis artificialibus. et pro-
prie et nomen bezazat est dignum medicis singula-
ribus cadentibus secundum naturam. Auctores tamen se-
pe abutuntur uno nomine pro alio et in hoc non est cu-
ra. Dicit Aulic. ibidem albeozat et tyriaca sunt omnes
medicines quarum proprietas est ut reseruent sanita-
tem et uirtutem in spiritu ut expellant nocumens ue-
nenum a se. Et Auerroes 5. colligit dicit medicie
que dicuntur bezazat que curant a uenenis quedam
faciunt hoc a tota substantia et quedam faciunt hoc
cum qualitate prima que est in eis. s. caliditate
frigiditate siccitate et humiditate suple. Et quod faciunt illud
a tota substantia sue a proprietate sua sunt ille quare effe-
ctus qui ab eis pueniunt in puuatione ueneni non
possunt reduci in aliquam qualitatem primam sicut
sunt et bigratia effectus smaraldi uel topacy sue
lapidis bezozat eum bibunt. Que uero opantur cum
qualitate prima dicit Aulic. sunt ille que resistunt
qualitati generate in corpore a ueneno supple si
ac resistat eum qualitate sola sine cum qualitate
resistat proprietati sic tamen quod effectus eorum possunt
reduci in qualitatem. Et hanc uirum quedam sunt
fortes et quedam debiles et eorum fortitudo uel de-
bilitas attendit in intentione et remissione operatio-
nis puenientis ab eis ac et in uelocitate et tardi-
tate impressionis eorum. Et harum quedam
opantur intus super et quedam extra appropriate
Et tamen que ab extra quod que ab intus appropriate
diuiduntur secundum modum operationis eorum. De qua diui-
sione dicit Gal. 5. de simplici medicina quod medi-
cinarum reseruantium et liberantium a uenenis sunt due
species. quedam enim alterant uenenum corruptum sue
medicinam mortiferam quod resoluunt ipsam a natura
sua. Et quedam quod euacuant ipsam et extrahunt a me-
bro infirmo. Et que alterant et resoluunt uenenum a
natura sua faciunt illud cum qualitate una aut qua-
libet duabus partibus. aut tota sua substantia sine pro-

prietate. Et que diuerſi uenenū a mēbro euacu
ando ⁊ extrahēdo ipm ab eo. aut faciūt illud p
ſimilitudinē quā hnt i ſba ſua cū re quā euacua
uerit ſicut ſcorpio pūritus extrahit uenenū ſcor
pionis pungentis. Aut extrahunt illud p calidi
tate que ē in ipſis ſubtilē. i. penetratiuā uel ſub
tilē. i. ſubſtantia ⁊ reſolutiua medicie uenēoſe
Quatuor g^o dix gal. ſūt ſpēs iuuamentoz q^o acq
runt p ipſas medicinas qm̄ due ſunt p eas que
alterāt ⁊ reſolunt. Et ſunt ille que acquiruntur
per uirtutē eaz a qualitate ⁊ per actionē earū a
eota ſubſtātia. Et due aliē ſpēs ſūt que acquir
runt per eas que euacuāt que ſunt ille que acq
runt per eaz ſimilitudinē ⁊ que acquirunt per
eaz caliditatez Et declarās ulter^o. gal. has ſpē
cies dixit. in iuuamēto qd ē per alterationē ⁊
reſolutōē accidēt a qualitate res eſt nota ex
ſcita. qm̄ ſi uenenū eſt frigidus iuuamētus hē
per res que calefaciūt ⁊ e^o ⁊ ſic de alijs quali
tātib^o ppoſitis ⁊ ſimplicibus. ſz iuuamētus qd ē
per uirtutē iuentam in tota ſubſtātia eſt qm̄ uir
tutes que reſolunt medicinas mortiferas ſunt
in natura ſua medie intra corpora i qb^o cadit le
ſio et inter medicinas p quas cadit i eis illa leſio
Et igit^o compatio loci corporis apud uirtutes me
dicinaz liberatiū ipſa eadē pparatio caſ^o me
dicine pūtiōſe ex medicina liberatē ipſa eadez
caſus medicie liberat^o ex corpore. Et ppter
illud ſit q^o oēs medicie que ſūt pparatē medi
cinis pūtiōſis qm̄ ſunt ex eis ſm̄ rem plur
mā. i. frequēt^o qūitas magna nocent corpori
nocumēto multo. oportet ergo ſm̄ hāc cām ut ſit
q^o mēſurāt ex omnib^o medicinis quaz uia ē h
qd ſit qūitas q^o nō nocet corpori p mltitudinē
ſuā ⁊ neq^o deficiat ⁊ ſupereſt a medicinis mor
tiſeris p paruitatē ſuam. Et declarās de medi
cinis euacuāt^o uenenus dixit. omne uenenum
moriſerū nō euacuatur niſi per medicinas que
ponunt de foris ⁊ iſte medicie trahūt hoc ue
nenū aut per caliditatē ſuā aut per ſimilitudinē ſub
ſtātie ſue. Et oportet hic itē ut ſit medicina li
berans media in natura ſua ſm̄ q^o poſſibile eſt
inter corpus qd ipſa ſanat ⁊ rem que nocet cor
pori ⁊ illud iō qm̄ ſi eſt i ultimo pparatē corpo
ri nō eſt ex eo uenenū ymo opatio eius in cor
pore eſt ſicut opatio medicie pūtiōſe qm̄ oīum
medicinaz pūtiōſaz uirtus eſt uirtus que eſt
in ultimo pparatē corporibus ſuſcipiētib^o eas ⁊
eaz nocumētus. quare ſequitur q^o ſi iſtas medici
nas mortiferas nō euacuēt niſi medicie quaz
pplō eſt ſimil^o pplō eaz q^o medicie eſtantes
eas itē ſunt pparatē nature corporis ⁊ pparatē
eaz ſit ſm̄ aliquēz moduz pparatē. neptū dī
xit gal. medicie iſte liberatēs nō pſequūt^o cū
pparatē ſua q^o ipe ueniat ſup ipſ ⁊ interfici
ant ipm ymo ſunt cōes duab^o extremitatib^o qm̄
ſunt medie inter illud quod eſt nociuū corpori
pculdubio ⁊ corpus. Hūer. aut^o ſ^o coll^o dixit q^o
medicie bezabaride nō curāt niſi cūz eſt i cor
pore diſpō uenenōſa facta a ueneno ⁊ tunc dant
corpori unā uirtutē que ē pparatē uirtutē uene
ni ⁊ ſic curāt uenenuz quaſi per accidens. pre
terea qm̄ comedit illas hō ſanus ſunt ſicut uenenuz
exceptis gñis citri ⁊ ſil^obus de eis ⁊ proterea
dicunt medici q^o medicie bezabaride ſunt me
die inter corpus ⁊ uenenuz ſz nos nō ſic imēdā

mus q^o medius ⁊ extrema ſunt unius generis et
que ſunt unius generis ſunt ſil^o ⁊ ſic nō eſt in
bezabaridis cū ueneno. ⁊ proterea melius ē di
cere q^o bezabar ſit in fine pparatē cūz uene
no q^o mediatio pparatē ſep̄ debet attribui
pparatē. ſz cā quare bezabar occidit ſanus nō
eſt niſi quia nō hēt pdeſſe niſi qm̄ in corpore ē
diſpoſito uenenoſa. Et eſt ut iſte medicie du
as faciunt operationes in corpore humano una
ē uenenōſa. qm̄ recipiunt nō exiūt i corpore di
ſpōne uenenōſa ⁊ alia ē iuuariū. qm̄ i corpore ē
diſpō uenenōſa. Et ſūt ſicut uenenuz ex una par
te ⁊ ſicut medicie ex alia nō q^o ſūt medicie ex
parte qua ſunt uenena q^o nō eſt extraneū q^o dī
ſificiūt operationes ſine actiōes uni^o agēis di
uerſificatiōis diſpōib^o ſi^o ⁊ loco. Et hoc ē q^o
pōt dici bona arbitratō d operatōib^o medicina
ruz qualiter operāt^o. Ego quidē puto opatio
nē gal. hēre ueritatē de medicis que ſūt pure ⁊
mire bezabaride ſic ēi fortaſſe Hūer. intellexit cū
exceptiuit grana citri ⁊ eis ſil^o. ſz de medic
nis que ſūt i ſe uenena licet poſſūt cē bezar ali
quoz uenenoz nō ē dubiū q^o ipſe ſit pparatē in
extremo illis uenenis ⁊ ſunt et pparatē bōi. ut
ſupra patuit ca^o 4^o pbleumate octauo. ⁊ iō iſte
medicie occidunt ſanū nō autē uenenuz ymo
liberant eūz q^o iſte medicie mediāt calore nā
li dirigunt pparatē uenenuz et ambo pugnant cōtra
ipm ⁊ accidit ſicut qm̄ duo inimici ad inuicē cō
ueniūt in deſtructiōe terti^o cōis inimici. Et q^o
tyriaca pparatē apponit a ſapientib^o ſupra locum
uenenuz morſu uel pūctura iō uidendum eſt p
quaz uirtutē pferat qm̄ multis ſuit difficile cre
dere q^o pferat cūz ipſa ponat a ſapientib^o pparatē
ueneno ⁊ ſic extra poſita uidereſ potius obſeſſe
q^o pdeſſe fugando uenenuz tanq^o pparatē ad i
teriora corporis. ⁊ reſpōderunt ad hoc iam quā
dāz dicētes q^o ſit eſt de tyriaca ⁊ magnete ⁊ ſi
cut magnes aliquis put ego uidē expiētia per
alterā faciēz ſuaz trahit ferruz ⁊ per alterē ex
pellit ipm ita ſil^o et tyriaca. per aliquas ptes
ut per carnes tyri atrahit ad ſe uenenuz ⁊ iuuat
in ea uirtus attractionis per caliditatez ſuaz. cūz
ergo atraxerit ipm agit in ipm corrūpendo ipſ
⁊ poſtq^o in actiōe ſua ipm diminuerit ⁊ uirtutē
eius imprefert cūz uirtute pparatē quā hz
ad uenenuz expellit ipm extra corpus per locū
morſus uel pūcture ⁊ pterea dicūt ad ad iuuā
dūz hanc expulſiōē bene faciūt qui añ appoſi
tiōē tyriace ampliāt locuz pūcture uel morſ^o
⁊ dicunt q^o ſi qua p^o ueneni p pparatē fugā
bit ad intra corpus illa erit pua^o ⁊ refracta. p^o
nocere potēs. ⁊ q^o tales uirtutes pparatē poſſint
eſſe in tyriaca p^o q^o in multis ſil^oz repiūt ut i
coriandro ⁊ roſa ⁊ multis alijs. ſiſta tñ opio p
certo non continet ueritatez ſaltē de tyriaca fer
metata de qua auctores precipiunt ſuper loco
uenēato ponit qm̄ reducta ē ad formā unā i fer
metatē ſua nec ampli^o pōt agere p uirtutē alicu
ius ſingularis. ppter ea ſūt alij quidā reſpōden
tes q^o tyriaca deſup poſita morſui uel pūcture
perueniēs ad uenenuz alterādo corrūpit ipm l^o
ſaltē eius remittit maliciā. nū licet ppellat iteri
us peruenit ad interiora cū malicia reſpreſſa qua
re min^o ledit. dicuntq^o q^o ad iuuādum operatio
nē tyriace bene faciūt illi qui añ appoſitiōē ei^o

uenenū ad exteriora trahūt uetosis uel oris suc-
tione. sic enī parī ueneni minuit r reliqua pars
i loco magis uersus exteri? figit. unde supposit
ta tyriaca alia promptius r fortius operan-
do uenenū corrumpit. Et dicit q si ppter qra-
rietatē aliqua portio ueneni ad interiora fugaret
et tyriaca cū sua corpulētia uideat i loco extra
remanere. ipsa tñ suis uaporib? r uirtute paritē
illā ueneni profundatā psequit. quēadmodū me-
dicina solutina nō sua corpulētia sz uirtute r ali-
quādo cū uaporib? ad hūdrē quē uis cūare pgit.
sic r tyriaca sua uirtute r uaporib? ad uenenum
iterius perueniēs cū eo simul pgenis i ipm cōst-
itue agēdo eius corrūpit maliciā. qua ppter i ta-
li appropinuatōe tyriace iunūmentū ē magnū ual-
de. Sūt autē r alij dicētes q tyriaca ex actō-
ne r passione snor? pponētum ex mō mixtōis
sue i be ppositē i fermētatiōe tandē celestū cor-
por? influxu acquirit uirtutē. tyriacalē per quas
factā ē beazar oīum uenenor? uel sūtē maioris
partis eor? qd iō dicit q. Rastis i diuisiōibus
suis r Eucroys ē uoluerūt q operatio tyriace
i ueneno napellū sit modica. Et per predictā u r-
tutē ē fca tyriaca potēs uolētā uenēi obstruere
r diuertere et trahere ipsā a uia sua. per quā in-
cedebat in corp? et reducere ipm ad exteriora
ut sit i hoc uirt? tyriace respectu ueneni qualis
ē uirtus adamāntis respectu magnetis de qua re-
citāt Solin? dicēs. inter adamāntē et mngnetē ē
quedā nō oculis dīscēntio adeo ut iuxta positus
adamāntis nō sinat magnetē cappare ferrū uel r si
eo a moro magnetis ferrū traxerit quasi quādam
predā quicqd ferri magneti hēserit reapposit?
adamāntis auferat. ita et tyriaca undecūq? appona-
tur corpori ueneni quantūcūq? adherēs uelut
predā rapit r uirtus exteriora deducit r corrū-
pit quāuis inuēi i ea bec uirt? q cordialis ē r
ueniēs spiritui cordis forūficās ipz ut magis
resistat. Et ē q calida resolutiua ē ipz uenēi.
qua ppter pteritis medicinis gloriūficata ē a sa-
piētibus i oībus uenenis calidis r frigidis sic-
cis r humidis ebibitis uel exteri? adueniētib?
corpori. Sunt autem r alie medicine nō in se
tyriacales sed tñ sunt coadiuantes uirtutes
beazaralius medicinarū que sunt multor? modo-
rum ut i sequenti capitulo dicet. Et q iste etiā
aliqñ beazar siue tyriaca uocātur potēs uidere
q ista duo nōia beazar r tyriaca tripliciter pos-
sunt sumi ut inuit serapio i simplicib? capitulo
de lapide beazar. Uno mō largissime pro oī me-
dicina pncipaliter uel secūdari facitē ad libe-
rationem a uenenis. Alio modo large pro me-
dicinis beazaralibus supradictis. Et 3^o modo
stricte uerbi gratia tyriaca p tyriaca ipsa que ē
una pfectio dicta tyriaca magna uel liberās r di-
ctur tyriaca gasti r ē illa in qua igreditur caro
uri r nō ppter ea ut multi credūt uocata ē tyria-
ca ymo pp sue uirtutis tyriacalis excellētiam nō
mē generis sortita ē r suo nōie meruit appella-
ri r ē de qua itelligitur cū absolute pferitur. Et
qñ beazar stricte sūptū dicitur de quodā lapi-
de qui pexcellētia sue beazaralis uirtutis nōie
generis qñtū ē uocatus de quo lapide hic affe-
rā que de ipso scripserūt sapiētes. Dixit. De
rap. beazar est nomē pscū r eius expō est cōtra
uenenū uel expellēs ueneni qñ iste lapis res-

istit oībus uenenis calidis r frigidis cum tota
sua sba. i. p. ppteritātē que ē in ipso r resistit ei
bibit? aut suspēsus sup panēre. Et colores lapi-
dis beazar sunt multi. nāz ex eo est citrinus r ē
puluerulentus r est qui pncipat uiriditate r est
qui participat albedine. r melior oīz est citrin?
r est puluerulentus r minera eius est in terris sy-
ri al? tyri r indie r in terris oriētis. r multi lapi-
des simulantur ei sz nō hnt ppteritātē neq? apro-
prietatē in opatōib? aliqñb?. r est lapis multe
būditatis mollis tactu molite sue supfluitate. r
caliditas eius ē sine supfluitate r ppteritātē ei?
est q pferit uenenis aīaliū oīz r plātaz r mor-
sibus r pūcturis uenenosor?. r qñ bibitur ex eo
pondus duor? granor? ordet aut sit limmētū ex
eo sup locū morsus liberat a morte et expellit
uenenū p sudorē. r qñ ponit hic lapis in anulo
r ponit in ore eius qui sūpsit ueneni r fugit ipz
qñ ei. r si ponit lapis iste sup locū pūcture
uē morsus aīalis ueneni pferit inuamētū ma-
nifestū. r si teritur r ponit sup morsus reptiliū
uenenosor? extrahit uenenum per sudorem. Et
si locus ubi est morsus est putrefactus et pul-
uerizatur ex hoc lapide super eo mundifica-
tur r curatur. Et qñ tangit cū hoc lapide acule-
us scorpiōis pphibet ab eo potentia pōgēdi. et
si teritur ex eo pondus trīs granorum ordet et
dissoluitur i aqua r ponit i ore serpentis suffo-
cat cū statim r occidit. Rufus nero dixit. hic
lapis ē citrinus r molis nō habēs saporem. Et
ego dixit Rufus bis uidi sufficientiā i eo i au-
ferēdo nocumētū ueneni. Et lapis quē uidi erat
uergēs ad citrinitatē r albedinē. bñs colorē ui-
ni r cū h erat leuis splendēs sicut lumē. Et dixit.
uidi bis sufficientiā i eo quā n uidi i aliqua me-
dicina simplici. ymo nec i medicinis ppositis.
Euer. quozq? dixit q lapis beazar ē ualde mani-
festū inuamētū oībus spēbus uenenor? sed pprie
morsui scorpiōis r ei? dosis ē .4^a. pars aurei
unius. Dixerūt quidā q beazar r tyriaca et
oīs beazaralis medicina debilitat uirtutis et
remissiois qualitatis qñ sit ueneni extrahit tñ
tura a calore naturali corporis sic ueneni uolē-
tiā obstruit q retrahit ipm a potētia iterēptōis
corporis iducendo ipm ad eā quā corp? tolera-
re ualet r finaliter destruit ipm rē.

Capitulum decimum de curatione uenenorum
in generali.

Generalis curatio a ue-
nemi. Inuis
uel extra occurrētib? triplici pfi-
ciatur instrumētō. i. dicta portione
r citragia. Et dicta qdē oībus
ueniēs ueneni ē ut oīs uenenatus pstitatur i
acre euētiato ad caliditatē declinatē. itensiozē tñ
uel remissiozē secūdu qualitātē ueneni. locū tñ
frequēter permittet de camera in camerā trāse
undo ne aerē i quē expirauerit ispiret. hoc enīz
nō solū sibi sed et astanib? pferit. Qd si hoc fa-
cere nō poterit. aer tñ circa ipsū flabelis puri
ficeet. r igne accēso ex lignis siccis boni f? r odo-
ris feris corrigat. Et pncipes mādāt plures iue-
niri uiros sanos r bonos hancū? bñtes. quoz
unusq?q? alter post alter in os uenenati hanclet

Multi autē esse debēt hī ne solus hoc agēs infā
etiam hānclim uenenatū. proinde dixit Aluic. suffle
tur i os ei⁹ et gratos pūnue odores olfaciat. Ali
enī Aluic. administret odor aromaticorū et aro
matizatis induat uestibns. Dixit. Alu. oz ut nō
dormiat oīo. et nō dimittat se ipm taliter ut dor
mīat. nō enī ē dimittēdas sol⁹ neq; i silētio ul
obscurō. ymo oz ut loc⁹ sit lumiōs⁹ et ut euigila
re ipsum faciant astantes et rideant et clament
in circuitu ei⁹. et morus quidez fortis puenit ei.
q; si nō fuerit hoc ei possibile fricet et sternuta
tōes ei puocēt. et si uenēnū fuerit ex cibis. ut
fricem os sūdaci ipm. et si fuerit exterius ali
cui mēbro occurrēs fricet mēbrū illud in circuitu
eius. et gaudiū inducat et spes bona et fiducia
de euasione. Et oportet ut uiter cibos potus ue
malos et facile pueribiles in extraneas qualita
tes et qui sūt difficillime digōnis. ut aut cibis
et potibus in quib⁹ sit uirtus resistēdi uenēnis
fm aliquā uel aliquas intētiōnē dicēdaz in. S.
de cura per instrumētū potōis. Et de cibis lau
datis ab oībus est lac nup multus licet maxime
in calidis et corrosiuis ut in ipoz curatōe dice
tur. Dixit Cōstan. lac oumūz bibitus pferit i oī
bus uenēnis. et burip sumptū efficitur tyriaca oī
bus eis. et dixit nutrant iuribus pinguib⁹ ga
line hedi ut agni uel pīsiuz pinguiū. ymo ius om
nis pīscis ualeat i oībus uenēnis cui⁹ qūq; pīscis
sit. debent aut carnes et pīsces pfecte decoqui ut
dissoluant in iuribus eoz et si nō fuerint sufficē
enter pingues ipinguetur euz pinguedine aliarū
et sumatur ex eis qūitas magna. Dix. girar. sup
uatico. unctiuosa psumt quia meatus opilant un
pibēt trāsitus uenēni ad cor per artarias et ue
nas et euz hoc leues faciunt supficies mēbrorū
quare iuscatuz eis uenēnū trāsire pibēt. et ad
hanc intētiōē quidā exhibēt cerebella et maxime
uolantius. Dix. Serap. caplo de cerebellis. qui
dam admistrant cerebella quorūdā aīaliū et uo
lantius ad morsus uenēnosoz et ad illos qui bi
berūt medicinas mortiferas. holus quoq; conue
niēs uenēnatis sit ex calamēto origano apio se
miculo ypicon pinpinela filipēdula eiorea cicet
bita buglosa et minori pfolida et uincetorico
decoctis in dictis brodyz pinguib⁹ singl⁹ ul
pīscis et ex cibis bonis est radix enule decocta
euz cerebellis et mīta pinguedine et mītel⁹ ouoz.
et pferūt pestinace domestice et siluestres et alea
cruda et radix que pmedit et raffanus et pferūt
cicera nices castanee ouellane pinee fistici carl
ee et passule singlariter et pūnctuz et anisuz et ci
mīnuz et puenit euz oībus cibariis suis salsamē
tuz factuz ex quibūsdā dictaz herbaz ex spēb⁹
dicēdis et aceto. et allia cū pipe et sua cibaria
edōiant euz spēbus que sic fiunt. B. zedoarie ci
namomi electi cardamomi añ. 3. y. piperis lōgē
macis nucisimul. folij cubebarū lignialoes gario
filorū añ. 3. i. croci. 3. 5. zucari albi ad pondus
oīuz. Dixit gal. sup 6. epidimiaz et ponitur a
Rabi in. 20. particula. lac et uinū bulita et acētū
et sal sunt utilia uenēno. Ali moyses itellexit
gal. q; quilibet predictorū sit utile p se uenēno
et de lacte quidē dictū est et itēz dicet i sequen
tib⁹. Uinū aut pferit qd subtile potēs i quāti
te multa siue cū cibis siue cū medicis sumatur.
qm multū potēs ē i corrupēdo uenēnū et resoluē

do et expellēdo ipm ad extra corp⁹. pauci uero
uinū fortasse nocet nō potēs supra uenēnū s; fa
ciēs ipm penetrare ad cor uelocius. Et maxime
pferit uinū qm ipm sicut expellēdū ē ab uinis pōi
tur i dolo et cū eo ponunt serpētes ut cū ipso
buliete moriant et dimittantur i eo pūnue d quo
datur qm clarificatū fuerit. ualeat enī hoc uinum
i pseruatiōe qm bibit ex eo oī mane ciatus un⁹
et ualeat et i curatōe potētissime. Acetū hō pferit
i salsamētis et i inuādo penetrationē medicinaz
bzaralīsi et maxie puenit i calido. Et sal uinat
i pīpitiādo uenēnū a stomacho ad partes itestino
rū et educēdo ipm. Et oportet ut uenēnatus quo
tidie a ciboz superfluitatibus expurgetur. Et
hec ē dieta uis potēs ppetere i omni uenēno ad
quā si aliqui uenēnū ignotū fuerit ē recur rendū
Si autē notū fuerit uenēnū tunc dicēdus ē
eger dieta propria illi uenēno i particulari ca.
dicēda. De curatōe uero per instrumētū po
tōis ē sciendū q; prout auctores inuunt intētiō
curatiua qm uertitur ad uenēnū qm ad corpus
uenēnatus. Et que uertitur circa uenēnū est qua
druplex. quap una ē ipsius extractiō et ebatō ex
corpore uel mēbro i quo ē. et ipsius a corde
diuersio et mēbris nobilior et deductio eius ad uī
lia. et exteriora. 3. ē eius et ipsius potētē refra
ctio. Et 4. ē remissio sue qualitatis si fuerit
ex agētib⁹ euz ea. Et prime quidē tres sunt om
nibus uenēnis comunes s; 4. solum requiri ē
qm uenēnū est de faciētib⁹ opatōes suā cū quali
tate De hys quatuor itētib⁹ dixit Alu. ad sū
mum ex medicis que bibūt suple uel quo
modolibet ab extra corpori apōxiant cā uene
noz aut querit pfractio acuitatis uenēni aut re
solutio substantie eius aut uolunt per eas extra
cto substantie eius aut querit oppositio quali
tatis. Que uero uertitur ad corpus uenēnatis
intētiō sūz est quadruplex quap una meatus et
uīas per quas uenēnum pergit ad cor opilat
et stringit ut prohibeat uenēnū a trāsitu et lenit
et iuscat superficies mēbrorū et pprte stoma
ci uenaz et artiarum ut circa eas hereat uene
num et retardet eius trāsitus donec destruat. 3.
spiritus multiplicat et calozē irritat naturalē
ut uiriliter resistat et uenēnū superet 4. humo
res corrigit et pibet eos a corruptione et cor
ruptos et superfluos euacuat. Et pōr predictis
admitti una alia itētiō que accidētia uenēni se
queria corrigit et remittit. Et sic sūt in sūma in
tentiones nouē. Et prima quidē intētiō quāti
ad partē que ē euacuare uenēnū a mēbro quod
ab extra ei occurrerit morsu uel pūctura ppletur
sicut infra dicetur in proprio caplo. quāti uē
ro ad educationē eius ex corpore iplet sicut i h
dicetur caplo. Et ipsa qd ē p. itētiō ma ex
cutiōis et a qua medicus icipere debet. Cū ergo
fecuerit quis i cibo uel potu sumpsisse uenēnū
aut si nesciens sēserit i corpore suo mutationes
iustas extuatiōē iquieundinē uel mordicatio
nē post assūptionē alicui⁹ cibi uel pot⁹ de cuius
nā nō ē talia iducere accidētia suspicari debz
sub illo latuī se uenēnū. Curā nō differat ymo di
xit Aluic. oz ut pperet cū sentit ipm. s. p. signa i
suetadicta anteq; uirtus ei⁹ perābulet i corpo
re ut bibat aquā tepidā et oleū salsamīnū aut oleū
s. cōe. Et sicut dixit Aluāfor de hys bibat do

nec iter. i. stomachus impletur deinde euomat et per
suadendum est ei ad uomendum donec perueniat i b
ad ultimū quātum potest. Et si ad uomendum cogno
ueris patientē difficile prius cibis eū repleri
facias deinde bibat et uomat. Et dixit Aui. me
lius est ut sit in aqua et oleo predictis uirtus alu
mis et baurach. i. si ad uomendum fuerit difficil
aut de hoc dubitaueris. ac est melius dato q
fuerit ex facile uomētibz si uideris sicut dix
Alman. uomitū tardari et pigritari Docuit in a
qua bibenda ad uomendum decoqui anetuz et ap
poni mel baurach et sal. Et dixit Aui. diligē
ut sit illud quod sumit ad bibendum aqua pluri
ma et cibi plurimi. ipsi enī licet nō euomatur ta
mē frāgunt. i. diuidunt uel frangūt. i. remittūt d
uirtute ueneni et superāt ipm. Et de iplēb⁹ eua
cuationem ueneni per uomitum simplicibus est
stercus galli uel galline. de quo dicunt q debet
esse recentius quod potest haberi cum sumitur
in potu. et est expertum uerum. de quo dixit
Aui. cū extimauerunt quidam quod si in
potu sumit stercus galli in dispōne facit uome
re uenenuz Et ex eis est ut dixit Aui. terra sigi
lata cū puluerizata bibi cum uino Et de pposi
tis est medicamen sine tyriaca de terrafigillata
de qua dixit Almasor q si de ea sumit an uene
nuz uel cibū suspectuz aut post ipm anteq sup
uenerit maluz accidēs si cibuz uenenat⁹ fuerit
illico uomere facit et nō cessabit a uomitu donec
totuz euomat uenenuz. et si nō fuerit cibuz uene
natus sine ante ipm siue post sumatur nequaqz i
ducit ad uomitū. et sic fit. R. terrefigillate et bac
cap lauri an ptes equales et cū butiro iungan
tur et cum mele pficiant Aui. uero ad baccas
lauri et terrafigillatas addidit yreos. q si uo
mitus nō fuerit possibilis aut nō fuerit factus i
pn⁹ et iam uenenuz descenderit cuius signuz est
q exuatio et mordicatio ut dixit Almasor sen
tiuntur in inferioribus uētris tunc illico colligū
ano suppone aut cūz clisteri uentrē solue aut si
adhuc accidentia in stōaco sentiuntur. medicamē
qd eius soluat uentrē tribuēduz ē. et dixit Almasor
meluz est ut uirūqz simul pficias. tñ successi
ue. uirūqz. i. uomitus et solutōz uentris. ut uirūqz
i. cristere et solutōz uētris. Et qm in inferio
ribz uentris post uomituz nō sentiuntur acci
dentia cristere tñ fieri dī. dixit enīz Aui. oportet
ut sequant⁹ uomitum etiam cristeria. et proprie
qñ sentiuntur descēsus lesionis ad inferiora post
uomituz ho aut uētris solutōz dixit Aui. bi
bat lac plurimū qm ipm frangit nocumētuz ue
neni et nō est maluz si euomit ipm itez. et si euo
mit lac dixit Aui. nō est malum si bibat deco
ctōz seminis urticae cūz butiro cocto ad expelē
duz uenenuz uomendo et solutōz uentris faciē
do. et hoc facto bibat lac s3 butirū cruduz est me
lius lacte Et agar. quidē est medicina uehemē
tis utilitatis in hoc qm cūz hoc q uētrez soluit
et sua leuigatōe in stōaco uomere facit est resi
stas ueneno et extrahēs ipm Et dosis eius fm
Serapionē est. 3. y. aut fm hal. exagium. i. et si
militer quecūqz alie medicine dant ad uomēdu
nel soluendū uentrez debent eligi ex eis que cūz
pprietate sua resistūt uenenuz Et iter has Aui.
notauit radicē buchorzmarie qñ bibi cūz uino
z^a aut imērio que est ad diuertēduz uenenuz

Etiam ad illud quod occurrerit morsu uel pū
ctura qūo impleatur infra suo loco direct. qñtuz
uero ad uenenuz ebibituz ppletur cū fricatōibz
et ligaturis dolorosis et uērosatōne in nautis et
coris et pulpis cruris et positiōe pedum i liri
uio feruenti et simili⁹ que ad exteriora trahūt
Et pplet cūz assumptōe eoz que uenenuz ad su
perficiē corporis mouent. Et de hoc faciēb⁹
ē decoctio ficū siccap cum bibi ex ea suffici
enter cū uino subitū. Et quidā ponunt utiliter
ad decoquēduz cū ficū⁹ calamētuz uel pulegi
um uel aliud simile Qd si eger hys peractis ab
omnib⁹ accidētibz malis quēuerit que pcesse
rit. uile erit. Si uero nō tñc alie impleantur inten
tiones et primo. 3^a. Terna. n. iplēz itēno cūz
hys que sua pprietate uenenuz destruit et corru
punt et ad cor puenire nō permittūt medicis sim
plicib⁹ et ppositis. Et de simplicib⁹ quidē plu
res dicte sunt supra capitulo. 6^o. Et hic dicētur
alie ex eis enī sumi dixit Aui. radix amudē et
gūmi citus. i. asa et medicamē factum ex ea et ca
storeum et galbanū et serapinum. Et decoctio po
ly et decoctio sileleos et capitlueneris et malua
folia. i. et semen et altea multum laudat. Et
dixit Dixerunt quidā q flos oleandri et folia
ei⁹ liberāt a ueneno. Et nō posuit modū exhibi
tis eoz. fortasse. qz nō placuit sibi hoc remedi
um cū sit uenenuz mortifex. Et ex pferentib⁹ ē
sauiua et abrotanū et aristologia utraqz. i. longa
et rotunda et gēuana. Et ex eis ē tarafaco et spēs
3^a. abugilisse de qua putat q sit herba cicet bi
ta nostro ydiomate dicta. Et radix capparis et
mirra. Et mūmta etiā uenenuz resistit. Et pimpi
nella pistata et potui cū uino data presto ualeat
uenena. et dolorē cordis curat Et radix affodili
post uenenuz bibita uenenuz cito excludit. Et cen
taurea sumpta cū uino ē potēs in excludēdo ue
nenuz. Et suc⁹ uerbene bibi⁹. Et silz puluis fo
lioz ei⁹ oib⁹ uenenuz resistit. Et beibonica ut
dixit Serap. qñ bibi ex folijs ei⁹ puluerizati
3. i. ē medicina quēuēs. Et absinthiū pferit mē
tū cū uino potatū. Et suc⁹ cicoree bibi⁹ ē ualē
d⁹ i resistēdo uenenuz. Et silz succ⁹ cōsolide mi
noris. Et mus napelli quā dicūt aliqui esse phy
lipēdula et nascit iuxta napellū. et sūpta uiridis
et sicca ē tyriaca oium uenenuz s3 ppte ipsius
napelli. Et balsamū et oleū ei⁹ sūptū cū lacte mu
lieris oib⁹ obstat uenenuz. Et carpopal. pferit sū
ptū cūz uino et ualeat 33. et etiam cinamomum
Dixit dyas. quod aqua cineris ligni quercus
bibita salutē affert uenenatus et et cūis ipe bi
bitus. Et Aui. dixit. q pferat aqua cineris ligno
ruz uitis et musc⁹ oibz sumptis quēuit uenenuz
et dicitur q est tyriaca napelli et lapis smarag
dus bibitus resistit qñs uenenuz de quo dixit
Serap. qñ sumit in potu uenenuz mortiferis
et morsibus uenenosis et pūctōibz hūituz acu
leuz. qui ergo dederit ex eo in potu pondus no
uē granorū orderi illi qui sumserit uenenum ante
q fecerit ipressiōne est euasio eius et nō exco
riabit et Rabi moyf dixit hoc idē et addidit
q accidunt ex potu etus accidētia nō minora ac
cidētibz uenenuz s3 nō est ex eis curanduz quia
etio trāseunt et sal⁹ succedit Et oia coagula sūp
ta in potu sunt bezaaz uenenuz licet maxime sā
guini et lacti coagulatis Et dī q sāguis fastiani

antis bibitis q̄fert oibus uenenis Et si r̄ dicit
de sanguine capere cocto et comesto et de sangui
ne testudinis marine cocto cum pulitibus et come
sto Inueni aut̄ in quodā libro antiquo q̄ herba
achillea ab achille inuēto re dicta et ipsa ē ypticon
et lacmicella et est ciberbita et uicetoficuz confe
runt oibus uenenis ebibitis q̄ cap uel alterius
cap succus bibitur Et q̄ferunt morsibus et p̄
cturis et uulnerib⁹ uenenatis q̄ p̄stantur et eis
supponitur more empl̄i Et q̄caliator de dictis
herbis et enula dyptamo raffano et aristologia
longa dixit q̄ unaquēqz eaz equipollet tyriace
ita q̄ in uulneribus uenenatis alicuius dictarū
herbarū succus in potu datus liberat et ueneno i
fecta purgat et sanat. et q̄ eis antiqui utebantur
in oibus uenenatis an̄ usum tyriace et q̄ queli
bet eaz curat morsus uenenatos supposita eis
loco tyriace Et q̄ puluis ex eis exsiccat⁹ fact⁹
sumptus in potu cum uino uel aqua mellis singu
lariter et cōsuet⁹ curat ab oibus uenenis iteri⁹
sumptis. Et de medicinis cōpositis ualētib⁹
cū uirtute forti ut suprapatuit est tyriaca de q̄
dixit gal. in libro de tyriaca ad cesare⁹ q̄ sumi
tur ex ea ad curand⁹ uenenoz q̄ntitas auelane
tini⁹ mixte cum uino q̄ntitas triuz cocleariorū
Et sunt qui exhibent ex ea .s. uel quatuor dieb⁹
q̄ntitatis. et dos̄ eius pro qualibet uice est .3. ij.
et ex eis est meridat⁹ de quo dixit Almasor q̄
est medicamē nobile de quo si quis utatur assī
due et postea ei spēs tribuatur mortifera non ei
nocebit. et ualeat et p⁹ uenenū sūptū Dixit Alui. ex
hys medicis sūt sic tyriaca et meridat⁹ et tyriace
dyateseron. Et ex hys ē medicamē optimū qd
sic fit. R. granorū iunperi .3. ij. bacarū lauri .3. i.
et .s. boliarment. 3. ij. gentiane .3. i. mellis quod
sufficit. dos̄is .3. ij. cū uino potēt. Medicamen
qd pp̄ sui excellentiā d̄z uocari bezaar q̄ferens
oib⁹ uenenis calidis et frigidis et ē securus uis⁹
i p̄seruatiōe et curatiōe a uenenis a quo oēs in
tentiōes fere oēs requisite ad curatiōē uenēo
rum p̄ficiunt. Quā confectio est. R. cināomi cro
ci zedoarie mastice cardamomi granorū padyfi
carpobalsami xilobalsami nardi galage pinpinel
le floz borraginis buglose. melisse et floz rozis
marini. an̄ .3. i. piperis longi olibani squinanti
rute et seisc̄ ei⁹ been albi et rubei calami aroma
tici sicados asari iacincti smaragdī acori ru
bei. agari gentiane aristol. uirtusqz an̄ .3. ij.
terrefigillate boliarment spody karabe an̄ .3. ij.
corticū al. trocisci tyri. 3. ij. pignedis castorei
balsami. ana. 3. s. musci. 3. i. mellis quod
sufficit dos̄is .3. ij. cū. uino optimo. 4^a au
tē itentio que est ebuiare qualitati uenem in
pletur sic sicut caplo sequēt dicitur. 5^a. ue
ro itentio iplei cū assumptiōe rerum et ex eis
maxime q̄ cū hoc q̄ uias claudūt uenenis et resū
stunt proprie de quib⁹ ē bolusarmen⁹. terrasi
gilata olibanū mūmia mastix karabe et similia.

Sexta uero itentio ipleitur cū hys que unctio
sam et uiscosam mēbroz superficiem efficiunt
ut eis hereat substantia uenem et nō procedat am
bulādo uel saltē ab ābulatiōe retardet. Et cū h
ipsa ē defendūt mēbra ipsa ab īpressiōe uenem
Et hui⁹ quidē itentiōis ipleitio multū utilis est
i curatiōe uenenoz corrosiuoz Et de ipsā iplei
b⁹ sunt butir oleū nucū oleū auelanaz et oleum

amigd. et sista. 7^a uero itentio ipleitur cū medi
cinis cordialib⁹ multiplicātib⁹ et roborātib⁹
spiritū ne patiat⁹ a ueneno simplicib⁹ et q̄posi
tis sicut dyamusco dyabza electuario de gēmis
et alijs dictis supra i hoc sermone tractatu de di
spōnibus cordis. Octaua autē itentio iplei cū
eis que hūiores corporis ab īfectiōe p̄seruāt
et īfectos recitificāt uel eiant. Et i hac itentio
dixit Alui. īgredimur flōmia et solutio uētris.
Et solutio quidē uētris aut enacuat uenem et ut
sic dictū ē de ea supra i p^a itentio. aut respici
superhabūdantes humores. quāto uel quali pec
cates i corpore exītes uenenati. et hū educēdi
sunt cū medicinis humorē ipz dominātē respici
entib⁹ notis i locis suis flōmia uero nō queit
i p̄in⁹. 7^a enī itentio ē hūiores īfecti ad exteriora vdu
ctio et de uenis et artarijs delatio. flōmia autē
q̄rarū operat⁹ ab exterioribus ad interiora tra
dens et ab extra uenas ad intra eas vctū si pp̄
sanguinē uel alioz hūorum cū sanguine mixto
rum superhabūdantiā uel īfectiōē ē necessaria
differēda. ē quousqz uenem i corpore uenas
p̄cesserit. p̄pterea dixit Alui. q̄ uenemior ho
raz flōmie ē cū scitur q̄ uenem iā ē i corpore
sparsus. Et nō ē ex eis que attrahunt. i. que at
trahi possunt per flōmiā ad intra uenas uel ad i
tra corp⁹. Et alteratio qualitatiua a sanguine et
humorib⁹ tollit cū oppositis medicis sicut di
cet i sequēt caplo. Intentio autē nona p̄plet
cū eis que i p̄p̄is singulorū accidētūz que ex
uenem superueniūt dicent caplis. Et fortasse
i particularib⁹ capitulis de quorūdā ipsoz cor
rectiōe dicet. Et balneū quidē plurib⁹ uenit in
tentiōib⁹. Impletis enī p^a et 7^a itentiōib⁹ cum
exhibent tertiā p̄pletiā itentiōē et iā ad actum
reducta fuerint balneū uenit in diuertendo ue
nem ad exteriora et spargēdo ipsū et per sudorē
enacuando. quomā sudare non dyaforetice om
nibus cōpetit uenenis. Et iterum in processu
post uenem īp̄fusiōē in corpus balneum q̄fert
ad ipsius exclusiōē uaporūqz et fumositatūz ma
lay resolutiōē. Sunt tñ qui loco balnei occidi
faciunt mulus equū uel bonē s̄z p̄p̄ie mulum et
illīco a uiscerib⁹ mūdari et tunc in eius corpus
uenenatū īmitit. trahit enī per calorē eius oīs
uenenositas ad exteriora et omnis maliciōsus
uapor excludit. itellige si nō tardetur sicut i re
ge lācilago. Dixit Roge. primo uomit⁹ fiat de
inde crīstere 3^a detur tyriaca uino decoctis bac
carū lauri gēciane mirre uel rute dieb⁹ trib⁹ cō
tinuis. quarta die si p̄cularia cōsenserint modi
euz sanguis detrahāt. Et 5^a die fiat balneū ut
exeat fumositates. dixit Alui. res quaz opatio
nes p̄portionat⁹ p̄p̄ietatib⁹ in eis sunt sicut
illud qd dixerūt q̄ caro danule siluestris mun
dificata et salita est de forozib⁹ medicis ad
expellendum uenem. s. pistata et sumpta cū uino
Et dixerūt quidā q̄ si rana coquat⁹ cum oleo et
sale et comedat⁹ q̄ fert omni ueneno. et p̄p̄ie
ex aialib⁹ p̄gentib⁹ De cura autē per istrumētū
cirurgie dicet infra in cura p̄curaz et morsus
uenenosorum tē.

Cap^m undecim⁹ de curatiōe uenenoz opantiū
et qualitate in generali.

Edicine tyriaca

les supradicte fere omis sunt calis
8. et dictu est eas quere in uene
no et calido et frigido. uerum fri
gidis qferunt duobus modis. f. cu3 actoe ppricta
tis cop et cu3 oppone qualitatibz per qua de p se
quuntur uenenis frigidis. et in calidis et coue
nunt duobus modis. uno modo agedo cu3 ppricta
tate sua et alio agendo cu3 qualitate sua no de p
se qz ut sic nocent ueneni addedo caliditate f3
per accidens uenenu3 uerfus extrinseca deducen
do et subulando et ipius resoluendo substantiam
ad cuius resolutione3 sequit curatio. Neq3 qdes
curanduz est de illius additoe caliditatis et ali
quali ista matrone corporis cui pot postea faci
liter subueniri. uerum si habeat medicina tyria
calis frigida sufficiens ad curatoe3 ueneni calidi
ipa est ppricta exhibenda. Si uero no beat suffi
ciens salte cu3 ipa corrigatur tyriacalis calida si
cut hoc mo3 exhibetur tyriaca cum succo uel de
coctione tarasacou uel cicoree. Et cofilz si post
uenenu3 caliduz uel medicas calidas remaserit
in corpore uel aliquo ppricta mebro ista matro
alterada erit et ifrigidada. dixit Almasor aqua
cu3 uino et zucaro 20. et aqua ros. ad bibendum
tribue et trociscum de campbora similiter et
oleu3 ros. ifrigidatuz ut bibat suade. Et. A. di
xit. si scitur q uenenu3 est ex iflamantibus ifri
gidetur cu3 campbora et aqua ros et aqua cori
andri et silib. et oia sunt ifrigidata cu3 niue. Et
emplent. i. epithimetuz eius mebra principalia
cu3 eis que sunt sicut alchabalub. dicit littera ex
tra. i. herba que nascitur in flumine et alia. f. me
bra et renouetur ifrigidatio sup ea omni hora
Et ex eis que qferunt hys ualde est lac uaccinu3
de quo extractuz est butiru3 ifrigidatu3. Sirup3
siue iuleb qui queniens est eis mirabilz. B. cic
ree pinpinelle cucurbitae et endiuie domestice et
siluestris an. M. i. berberoz semis endiuie an
3. i. ros rubeaz floz boraginis et buglose uio
lap floz nemufaris an. 3. y. capilorum ueneris fu
miter an. M. S. decoquantur oia in aque lb.
iij. usq3 ad qsumptoe3 medietatis et colent et in
colatura ponat acetositate citri et limonuz uel
citraguloz 3. y. et zucari albi. 3. yij. et fiat siru
pus aromatizatus cu3 campbora et sandalis. Et
couenit eis mixtura que sic fit. B. zucari ros.
uiol dyaboraginati triasandaloz dyarodon ab
batis et candi an. pres equales et misceantur et cu
eis incorporet puluis smaragdi iactinoz mar
garitaz et coralloruz rubeoruz et detur de hac
mixtura cum aqua frigida uel ros. Et si aliqui
malicia ueneni exegerit misceantur in ea tyriaca
uel detur tyriaca cu3 supradicto sirupo et mel3
Dixit Almasor. atede in quo loco. corporis
uehemetioze sensit iflamatione3 cui emplm ex
lenticula aque ifrigidatu3 superpone i niue quod
ta diu mutado superponatur et renouet donec
locus ex frigoris nimietate stupidus fiat. Et o
inde et psilium. et mucilagine psily et lac uaccinu3
de quo butir3 extractuz fuerit necno et frigidoz
fructuz succu ei tribue. Et dixit iteru Almas
sor. si in eo signa repletio3 apparuerit ipm mi
nue et uetere si stric3 fuerit cu3 medicis solu3 co
uenientib. Et Aluc. de flomia dixit. si indiget

147
flomia flomet. In cura autem ueneni frigidi co
petunt et sufficiunt predictae medicine calide ti
riacales. specialiter tamen dixit. Almasor. alia
et sinapi et medicame de asa egro tribue. et uinu3
uer3 forte et puru eu potare facias. Et Aluc. di
xit. Si sciat q uenenu3 sit de stupefacientib3 ad
ministrant et ea que sunt sicut tyriaca et medica
me de asa i uino puro et si fia alia. Dixit Al
masor fac eu3 sitire. Et dormire no permitas.
Et corpus eius frica et caput et pectus cu3 pan
no calefacto calefacias. Medicamen de asa fm
Almasore sic fit. B. folioruz rute si ce costi m
tastri sicci cipi et cordumeni an. pres equales a
se fende qtu3 est 4. ps oiu3 ut melis qd suffi
cit. dos qtu3 auciana. Deinde pcededo addatur
in dosi donec pueat ad magnitudinem nucis.
Quidam exhibent mixturas que sic fit. B. tyria
ce. 3. i. dyamusci et corticuz citri qdioru an. 3.
3. pueris dyptami. 3. y. incorporet dos. 3. S. cu
uino poteri deinceps ast de cura speciali cuius
cuq3 speciei uenenoru3 in speciali caplo dicitur
cum auxilio saluatoris nostri dñi ihesu cristi.
Multa in sunt uenena ab auctoribus tacta nob
pentus ignota de quibus no fiet merito i tracta
tu isto. f3 pro iporu3 curone ad caplm generalis
curonis recurrudu3 est. Et auctores quide for
tasse iuste talia uenena nomibus pegrinis et hu
culq3 inexpressis noiauerunt. Cum talis ignorā
tia no impediat opantes potetes here recursuz
ut dicum est ad ea que omnibus obfistunt ue
nenis et sit potius causa ad euitandum culpam
malorum etc.

Capm 12m de aialibus nocentib3 in generali et fu
ga et interemptione iporu3.

Ermo deinceps

erit de ppricta dictoib3 uene
noruz ab aialib3 sumes exordiu
de quib3 loquetes auctores post
q uiderunt multa aialia no uenenosa morfu et
unguui punctura in hoies ifurgentia iducetia
nocumta no parua iporum curone huic tractatu
necesse fuit a quib3 icipiendu3 putauit. Sūt huiusmo
di aialia multa. et sunt oia i sui natura no ueneno
sa. quauis eozu3 qdam possint effici uenenosa.
Et ex mordentibus quide solū sunt bō. equu3 mu
lus et asinus. Et ex pungentibus solū sunt aues
rapaces. Et ex mordentib3 simul et pungentibus
sunt leo. ursus. lup3. canis. ulpes. simia. maymo.
gattus. mustella. glis. et plures muru3 spēs. Ad e
autē experientia reperit aues rapaces maymonē
gattū. glirē et murē fieri uenenosos. si p3 n3 urfū
n3 leonē. hominē uero equū. mulū asinū lupū. ca
nē. ulpem. simiā. et mustelaz uenenosos effici co
pertū ē. et ipsoz uenenositas rabies appellat
Et oium quide aialiu3 mordentium tā uenenofo
rum quā no uenenofoz morfus mediate salua
ledunt. ut enī supra. 4. caplo dictuz ē salua uir
tutes humoz corporis qtrabit i qua quedā hu
miditas baurachia acquiri i per quā curat ipe
tigines et serpigines. Et quedā iportio ē ad
humores corporis humani ex modo uario et op
posito mixtionis utriusq3 ipzimi. hys igitur
duob3 nocens malicia. salua cu3 ad humiditates

humani corporis pervenerit illas alterat et permutat. Si igitur fuerit salina alicuius animalis non venenosa aut non venenosa non sed postea venenosa accidit idcirco venenosa. Si vero fuerit animalis non natura venenosa neque postea venenata alia idcirco accidit que dicunt neque predictae infectioni a salinis producte obstat aliquale negativum naturalis caloris animalis illius cui est salina quoniam digestio oris ipsa persistens et cumlibet quidem animalium mordentium salina omni tempore alterare et permutare hominem nota est. Verumtamen quorundam animalium plus et quorundam minus est in eadem specie animalis. Et hoc putat diversificatur secundum res naturales et non naturales. et preter naturam. secundum res naturales quidem quoniam animal colericum copiosius et in quo colera multiplicatur sive per naturam suam sive ex regimine eius nequior habet salinam acutior subtilem et magis penetrantem. Et deinde in hoc est melancholica habens naturam. postea habens sanguineam et ultimo flegmaticam. Et animal quidem quod est in iuventute ex his acutior habet salinam et post ipsum in senectute prima. et deinde in pueritia et ultimo in decrepita. Et animal quidem masculini generis dicitur et acutior habet salinam feminino et totum hoc ex maiori et caliditate et colere habundantia procedit. Secundum vero res non naturales multipliciter variatur. Et per primum regionem et locum. Et non animalia eiusdem speciei nequioris saline sunt in habitata regionibus desertis calidas et siccas. et nemorosa deteriora sunt capessitibus. Et in aquosa aquatilis. et secundum inanitionem et repletionem. et non salina ieiunij animalis et maxime famelici deterioris valde est quam animalis cibati. Cum salina humiditatis tibi et potus permixta obtusa facta est ab acuitate sua et penetrante. et secundum motum corporis et animales. et enim animalis exercitatus salina deterior est et acutior octosus. et animalis irati salina deterior est ea que minus. Et propter omnes dictas causas contingit quod salina hominis rufi colerici ieiunij et famelici et regie colera generate vitis exercitatus et irati furiosi longe acutior et nequior est salina cumviscung alteri hominis. De quali hodie ad perficienda venena varia ymo vana ut puto dicta sunt. et secundum vero res preter naturam est quod salina egrotantis egritudine colerica vel de melancholica adusta deterior est salina sani aut egrotantis alia egritudine ex alijs humoribus tracta. et propterea salina frenetici et maniaci mala est. Et animalium quidem mordentium quedam morfu vulnerant et sanguinem per tractum suum salina inficiunt ut leo lupus canis et similia. Et quedam acutius dentibus carētia morfu profundius ut bo equus et similia et horum mediis potius pervenit salina ad humiditatem membrum quousque non in morfu multo tempore persistit. Et venenosorum animalium mordentium. quedam in morfu dentes relinquunt. et sunt huiusmodi dentes logos exiles et fragiles sicut stellio et tyrus ut dicitur Algares aut dicitur quod stellio et tyrus dentes dimittunt quod huiusmodi eos tortuosos. neque possunt eos retrahere sine fractura. itaque non sepeant a morfu. Animalium vero pungentium non venenosorum ungues quedam non huiusmodi in extremitatibus unguis ipsorum ocula malicia venenosa vero unguibus pungentia huiusmodi quandam oculam maliciam in extremitatibus unguis suorum qua medius ante vulnere inficitur supra infectionem cōiter reperit et in simplicibus vulneribus. Venenosa vero pum

gentia cauda. pungit quoddam aculeo subtili mediantem. Et horum quedam aculeum dimittunt in loco puncture propter subtilitatem illius sicut apes. Et zurrubor siue zaboz qui nostro ydionate calabrones vocant. Et quedam non dimittunt ipsum sicut vespe et apillus et idem nelpa et apillus post puncturam itez pungit quod apes et zurrubor facere non possunt quousque aculeus augeat in eis sicut cauda i lacez tis. Cautela preuisa a leione animalium domesticorum est fugere consortium talium hominum et similiter canum et consimilium. Et domare canes. et simias. maymones. gattos. et similia et non ludere cum eis. Et cautela similis est non appropinquare absque bona provisione multis et similibus mordentibus. Cautela vero preuisa ab animalibus feris est non perferari in locis ad que veniunt et fuerunt et conari ad interitum et fugam ipsorum. et cautela quidem a leone est habere penes se gallum album aut gattum. ipse enim terretur eis et fugit a gatto vivo et mortuo. et perseverans a lupis est habere penes se squillas quoniam ipse fugit a presentia eius. et ipsa et elleborus animalibus interficiunt lupos canes et vulpes et plurimas feras. et herba dicta strangulato leopdi interficit leopardum et dicitur quod si quis super se portaverit caninus dentem lupi non timebit lupos. et si quis portaverit super se caninus dentem leopdi non timebit leopdos et dicitur quod si cauda lupi sepellit in aliqua villa non intrant in illam lupi neque musce quod diu dura verit et dicitur quod si cauda lupi suspēdat super presepem vacarum non appropinquat eis lupus dum permanet. etiam si incidit in eum fames. et si quis vult tutus esse a lupis in loco ubi est accedat ignem flammam emittentem. lupus enim ab igne ducitur. Dicitur autem ellus interficit canes et muscas et strangulato adib interficit adib. i. lupum. et dicitur quod si de ello pulverizato ponatur in bona quantitate super cadaucrum lupi canes et vulpes ex illo comedentes incurunt cecitate et sic possunt facilius capi et occidi. Si caninus dens canis portetur ab aliquo non latrabunt contra eum canes. et similiter si dens canis nigrus in palma manus teneatur. et expitum est quod si desit oculis lupi canibus ostendat velociter fugiunt. ut dicitur cirandus. folium anoglose si pollice pedis retentum non sinit canes accedere ad portam sed obmutescunt et non latrabunt et dicitur quod est expitum. Et canes quoniam bibunt de aqua decoctis spagi pereunt. Et secundum dyas. quoniam came leonia alba decoquitur et cum aqua illa et oleo et farina perficitur plus moriuntur canes et mures et porci ex illa comedentes. Et si comederit canis rabiosus ex cibo in quo sunt mixta resalgar et hmodacili et herba usquiami statim morietur. Et dicitur quod appropinquare oculis leonis in subasella omnes bestie et bellue dixerunt et fugiunt. et quod magnes alligatus sinistro brachio et gestatus perseverat ab omnibus feris et animalibus imundis. Et cautela preservans a serpentibus et multis est alius quoniam venenosus fit cum prohibito appropinquationis eorum ad se et ad hospitium et cum fugatione et interemptione ipsorum. prohibentur autem appropinquare homini per limineta quibus limineta dicitur. Dicitur autem ex cerebro leporis cum acebo et oleo soluto vel cum storace soluta in oleo aut ex oleo in quo infusa fuerint folia pini recedat trita aut flos cypressi vel grana juniperi aut fo

la agni casti nelpa
affodill vel dauc
balsamizbee em
decoquitur in oleo
accedit ad ipsum fer
nola et si si ungat
adipe ceruino solo u
bano et prohibetur
domum si in paumet
ant aut laurus. et di
pferi herere in loc
creda a coricib mi
pali sustinens fug
xit quod et facit bu
idem facit capilli
bulla. et dicitur idem
dicit Serap. et dicit u
tuz. et baly dicit u
et Serap. et dya
dipam. et dicit pl
cipit serpitem. et i
ca suspectis ac et
fugat ea fum cala
mo spartu et fum
sub lecto strati. S
fugat serpites et u
dicit Serap. et d
supra limē hosti d
notia a domo. Q
Occidit autem f
sa. dicit. Eucena
perposita. dicit. pl
nec in iclusu cir
mat flagellat. Et
serpens placitus q
serpentes. Et dicit
migitu fugat eos.
no arbori ita ut n
hac arborē quatu
dentalis attingat. E
i eo concludat igni
pini fugere manu
repilia venenosa
non appropinquat eis
bolia quoz et fe
possit optime cla
ceret et cadele ac
torio vel accedat
mera vel lecto. q
ipm. Et de fugat
nenosa dicit. Euc
lecti cum lignis gra
cu radice lilij. f. y
vel asa. aut cu co
folijs lauri et gra
tano et nasturio.
stre suo odore fi
datur messoribus
preffert sopnis
illis teporibus ne
rum. et agni casti
polij singularit
eo fugant ab eo
de fugantibus ea
grus et pavone
tes gali et galin

lia agni casti nel radix amuden uel abrotanuz ut
affodill⁹ uel dauc⁹. aut radix nasturtij. aut carpo
balsamuz. hec eniz oia singulariter ⁊ pūctis cum
decoquuntur in oleo ⁊ iungat eo corpus hōis nō
accedent ad ipm serpētes neq; aialia alia uene
nosa. ⁊ si l⁹ si ungat corpus suco rāssani aut
adipe ceruino solo uel mixto cuz alkiran l⁹ gal
bano. ⁊ prohibeāt aprominare camere lecto l⁹
domni si in paumeto ul⁹ circuitu sternatur abro
tanū aut laurus. ⁊ dixit Aui. q⁹ est mirabilis. et
pferit sternere in loco origanum ⁊ spūllū ⁊ allea
cruda a corticib⁹ mūda. ⁊ dixit pli. li. 25^o. q⁹ al
pallū suffragat fugat aialia uenenosa. ⁊ 25^o di
xit q⁹ h⁹ ē facit būmē accēsus. ⁊ dixit in 28^o. q⁹
idem facit capilli q⁹ bult ⁊ si l⁹ cozu capre cō
bultus. ⁊ dixit idem de pelle cerui ⁊ sanguie ei⁹
Dixit Serap. 2^o dyas. q⁹ cornu cerui suffragat
tū uiz. ⁊ haly dixit uiz uapor cornu cerui ei⁹. et di
xit Serap. 2^o dyas. q⁹ fugat ea fumus q⁹ bultionis
dipant. ⁊ dixit pli. li. 27^o. q⁹ folia felcis nō re
cipiāt serpētem. ⁊ ideo queniunt substrata in lo
cis suspectis ac etiaz suffragata. ⁊ dixit Serap.
Fugat ea fum⁹ calamētoz. Et origanū ē in do
mo sparsū ⁊ fum⁹ paucedani et polū mōtanum
sub lecto strātū. Serpētaria dixit. Mesue d⁹ q⁹
fugat serpētes ⁊ uiperas ⁊ uermes uenenosos
Dixit Serap. 2^o dyas. q⁹ squilla itegra suspēsa
supra limē hostij dom⁹ p⁹hibet uenenosa oia et
nocua a domo Aui. aut dixit idem ut dicitur
Occidunt autem serpentes et animalia ueneno
sa. dixit Aui. cū lactuca asini. masticata su
perposita. dixit pli. li. 25^o. q⁹ tāta uis iest beibo
mice ut iclusus circulo ei⁹ serpēs ipse sese iteri
mat flagellat. Et Macer hoc idē dixit. Et dix
serpens placitus q⁹ sūgnis tauri citatu occidit
serpētes. Et dixit circastans q⁹ lollum suffu
migatū fugat eos. Et dixit pli. li. 26^o. q⁹ fraxi
no arbori tāta uis inest ut nō intret serpēs in
hāc arborē quātum umbra matutinalis uel occi
dētalis attingat. Et q⁹ si folijs ei⁹ ⁊ giro positis
i eo concludat ignis q⁹ serpēs in ignē q⁹ in fra
xino fugere mauult. Scorpiones eni fugatū et
reptilia uenenosa sunt origanū ⁊ scorpilū. ipa. n.
nō aprominat eis sed fugiūt ab odore ipsozū.
hostia quoq; ⁊ fenestre. ⁊ loca per que intrare
possūt optime claudant. Et dixit Aui. ponant
ceret ⁊ cādele accēse in loco lōginoquo a domū
torio uel accēdatur ignis lōginoquo a domo ca
mera uel lecto. qm aialia uenenosa declinant ad
ipm. Et de fugatibus serpētes ⁊ aialia uene
nosa dixit Aui. ē fumigatio dom⁹ camere ul⁹
lecti cū lignis granati ⁊ uirdis l⁹ ramis etus. aut
cū radice lily. s. yreos. aut cū galbano serapino
uel asa. aut cū cornib⁹ uel ungul⁹ aialium. aut cū
folijs lauri ⁊ granis ei⁹. aut cum calamēto abro
tano ⁊ nasturtio. Et serpillū uisum ⁊ p⁹pie silue
stre suo odore fugat ea. de quo dixit dyas. quod
datur mesozibus i cibo. ut si forte fatigatos op
prefferit sopnus. tūc maneāt ab animalib⁹ que
illi tēporib⁹ uenenosis morib⁹ seuire q⁹ sūue
runt. ⁊ agn⁹ castus origanū. osimū. sifinbrū. et
poliū singulariter ⁊ pūctim. qm sternunt in lo
co fugant ab eo uenenosa reptilia ⁊ spētes. Et
de fugantib⁹ ea ⁊ occidentib⁹ dixit Aui. sunt
grues et pauones et cigni sup. ⁊ anseres ⁊ ana
tes gali ⁊ galine. ⁊ cerui ⁊ gatti et mustelle et q

currunt cursu istoz qm uenenosa terrentur ab
hys et ista mordent ea et interficiunt ipsa. De
spali aut custodia a serpētib⁹ dixit Aui. q⁹ nar
rant quidā i cui⁹ sermōe ē fiducia q⁹ qui facit
sibi strātū ex corio leopard⁹ nō aprominat ei
serpēs. Et similiter si ex corijs eoz fiat cobop
torū. Et dicit q⁹ si quis portauerit cornu tauri
nō timebit serpētes qm oēs fugiūt a portante
ipm. Et sūgnis tauri recēs p⁹ccus supra spen
tē statim occidit ipm. Et gēuana serpētes fugat
ita ut ē credat a quibusdā q⁹ gestas ea super se
ab omni genere serpētib⁹ tū⁹ extat. Et dicitur
q⁹ si quis succo dragōtee iunxerit corpus suū
tutus ab incursu serpētib⁹ manebit. et q⁹ si quis
eo man⁹ iunxerit i pūne tyros ⁊ alios serpētes
capiet ⁊ tractabit et similiter si man⁹ friuerit
ex seie maturo rāssani dū ē recēs. et dicit ut di
xit ysidorus q⁹ serpēs nō audet tāgere homines
nudū. Et dicit q⁹ si quis i ceruina pelle iacuerit
nō accedet ad eū serpēs. ⁊ similiter neq; ad eū
qui sup se modū cerui habuerit. Et dicit que
fugant serpētes d⁹ domo. dixit Aui. ē suffumi
gatio cum cornu cerui radice lily sulfure ⁊ pire
tro. ⁊ fugat eos fum⁹ seminis sinapis positi sup
prunas. Et Aui. dixit q⁹ sinapis iterfici eos ⁊
qm ponit sup semitas spētis refugit serpēs ab
eo. Et fugat eos fumus oppeponatis ⁊ bdelij ⁊
fapini ⁊ piscis. Et similiter fum⁹ nigelle ⁊ gut ⁊
pollicarie ⁊ sterz⁹ tauri fugatū fugat eos ⁊ si l⁹
fugatio facta ex capillis hūanis pētis uisum
figulis capris ⁊ sulfure. Et dixit Aui. q⁹ aspicio
loci ex aqua i qua solutū est sal armoniacū ē ex
eis a quib⁹ fugiunt serpentes. Et dicit q⁹ si ipa
aqua i cauernis serpētis inuēat moriunt in eis
Et dixit Aui. q⁹ de illis que occidit serpentes ē
spūū. ieiunij hōis p⁹ccū i os ei⁹ et p⁹pie qm
spūes sumit i ore suo sal armoniacū. Et dicit q⁹
herba dyptami odde suo iterfici eos. Et supra
dicit q⁹ i p⁹ diligūt unū ⁊ egrediūt de cauer
nis suis p⁹ odore unū ⁊ tūc possunt capi ⁊ iter
fici. Scorpiones uero iterfici d⁹ d⁹. Aui. spūū
ieiunij calide p⁹plexionis super eos p⁹ccum ⁊
rāssanus masticatus uel p⁹rit ⁊ succus cū tangit
eos ⁊ folia ipius similiter. Et si l⁹ albedozogi. i.
basilicū. Et dicit q⁹ si sup loco ubi sunt scorpio
nes ponat rāssan⁹ p⁹ritus ul⁹ succo ei⁹ iungat
i circuitu nō exhibēt ab eo. Et si plures scorp
iones capiant ⁊ fumigētur fugiēt alij a loco illo
Et fugat eos fugiūt ex cornu cerui ⁊ figulis ei⁹
ul⁹ ungulis asini. Et fumigatio facta in circuitu
loci ubi sunt ex stercore bouis ⁊ adipe zirbi ei⁹
stozace ⁊ arsenico mistis cum uino icorporatis
extrahit eos a loco ⁊ tūc possunt capi ⁊ occidi
Dixit Raf. 20. qm. Qui habuerit radices enule
supra se non nocebit ei scorpio. Et dicit q⁹ qui
portat rāssanū supra se non p⁹gerit a scorpione
Et dicit tabi ut pōit. 20. qm. Qui portabit aue
lanas undas suspēsas duas ul⁹ tres nō tiebit ue
nenū scorpionis. Dixit pli. li. 21^o. q⁹ agaricus in
terfici scorpiones cū tactu. Et alij similiter ut
ipe dixit de spillo. Et dixit pli. li. 22^o. q⁹ scorpion
herba eos fugat ⁊ interficiat. Et ex hys eisdem
reb⁹ fugant arance ⁊ rutele ⁊ algerarati et om
nes uermes de domo fugant si eis acceptis mul
tis et positis sup prunas fugatio fiat i ea. Hanta
interfici buffones s3 nō comedit eos. Et buffo
E. z.

nō aporpinquat loco in quo ē coloquintida aut
crocus et similiter neqz stellio neqz lacerta. sed
buffo quidē diligit saluā et querit eā et coēdit
et delectat morari sub ūbra ei⁹. neqz est qz rura
fugat eū et tam dicitur ē agricolis plātare rutam
iuxta saluā et inter eā et in circuitu ei⁹ ut nō ac
cedat ad saluā buffo et comedat ex ea. Mures
de domo fugant dicitur Alinafor. si calcato fumi
gata fuerit. et qz si un⁹ ex muribus castris et di
mittat abire alios fugat et interficit. et si un⁹
ex murib⁹ capiat et subit corda in medio do
m⁹ per pedē ad parillū liget fuget alij ab eo
et nō egrediunt de foraminib⁹ eoz. Et dicit qz
si quis un⁹ ceperit murē et excozauerit facies
ei⁹ et dimiserit eū oēs alij fugabūt. et hic mod⁹
ē fortior et similiter si abscondat cauda ei⁹ et di
cit qz si domus fumiget eū ungul⁹ muli oēs mu
res fugiūt ex ea et qm quosdā dī eē ungula simi
stra. Et dicit Alu. qz mures interficit litargiris
et ellus et semē iusquam albi et radix caulis
et cepe narcisci et scorzā ferri et crocus eū sū
pserim ex aliquo istoz cum cibis suis et spōgia
minutis incisa intincta in aliqua pinguedine iter
fuit mures comedēt i pās. Alu. dicit qz qdā
dixerūt qz mustelā fugat odor rute. Pulices fu
gantur dicit Alu. qz aspergiunt domus cum
decoctione coloquintide aut cum decoctione
rubi. aut absinthij aut cum decoctione uel suc
co cortandri aut ut dicit Alman. i. roretur do
mus aqua decoctōis tribuloz pprē marioruz
aut coloquintide aut nigelle. et dixerunt quidam
qz si in medio domus fiat fouea in qua pap san
guis fundat illic qgregabūt et postea moriun
tur. et Alu. hoc dicit de sāguie birci. et alij dixe
rūt aut erici aut uispi. et dicit Alu. qz silz qgregat
ad baculū linitū ex adipe erici. Et fugat eoz cau
les in loco strati et folia oleandri. Dicit Alu. Alu.
for. Qū herba que uocatur tintar uel tantar. Et
Alu. tecumicanis. i. herba pulci et ego credo qz
sit pollicaria ponitur in lecto stupefuit pulices
et iebriantur et neqz salire neqz mouere se pnt
ymo facilius capiuntur. Et decoctio floz seu fo
lioz pollicarie aspsa per cameras fucat pulices.
Culices uero et cimices siue zenzare interfi
ciuntur fumigio pollicarie. Dicit Alu. qz in effu
gatione culicū fiat fumigū eūz serratura ligni pī
ni aut cū calcadis cū nigela aut eūz eis omibus
et ē meli⁹ aut cū mirta sicca et sulfure et bdello
aut cū stercore uacino aut cū folijs cipissi et nuce
ei⁹. Et harmel tritū positi super lectos et fene
stras fugat eoz. Et similiter si aspergat domus
ex decoctōe radicz lupinor aut nigelle aut har
mel aut absinthij aut rute. Cimices interficiūt san
guisugae suffugate ad locū ubi sūt et cimices suf
fugate extrahunt sanguisugas que adherent
guttur. Et fugantur cimices fumo nucis cypressi
et folioz eius et moriuntur per ablutionēz locorū
ubi sunt cum aqua ifustionis uel decoctōis lupi
noz amaroz aut cum decoctōe pisci salitoruz.
Et dicit qz decoctio eoz facta eūz aspside et ab
lutione loci ortuz eaz ppetuo phibet. Muscas
interficit decoctio radicia ellī albi uel nigri as
psa per pauimēta et parietes domus ex quo in
uncto ex asungia porci nō aporpinquat musce ne
qz tafani et alia si līa. Si cum oleo decoctionis
sticorū qritioz et in eo dissoloz et asungia porci et

pauca farina siligis fiat pila et fricet eūz ea alij
quis locus nō aporpinquat illi musce neqz tafani
neqz zuruboz. et dicit Alu. interficit muscas ar
temiz qz ex eo ponit aliquid in lacte et fugunt
musce ex eo et interficit eas fumus arsenici et
fumus iburis. Et zuruboz siue scarabeos fugat
fumus cozticuz platani et folioz eius. Uespe nō
aporpinquat ei qui linitus ē succo altee aut mal
ue cū oleo et fugat eas a domicilijs suis fumus
sulfuris aut alioz. Quādo multe formice ponun
tur sup priuas et fumigat eūz eis fugiūt alie. Et
fugant de canernis suis si supfundatur alkura
aut fugentur ea et silz ex pice uel asfa. Et fugā
tur ex felle tauri uel uacce et sup loca limita ster
core uacce dissoluto in aceto non ascendunt per
ea formice. et tpe pereūt fumo sulfuris et nō trā
seunt per loca ubi sit fumus sulfuris et carui as
psus. Et dicitur qz si uespilio ponatur sup fo
ramē cauerne i pax aut intronit per illius fo
ramē eoz ipius formice que intus sunt nō exbi
būt neqz que extra sunt intrabunt per illud. Dicit
pli. li. 28 qz a scorpiōe pcuti nūqz postea a
stapozib⁹ uespis et apib⁹ feruntur et dicit li.
20. qz lapacy habitum semē defendit a punctione
uesparum.

Capitulum 13. de morfu animalium que dentibus
pundunt non uenenosorum.

Dmo mulus. equ⁹ et asin⁹
cū mordēt pīlū
locū pundunt. i. qz. raro tamen
locū uulneret. Et cū nō sunt rabi
da pīlū plurimū nō sequent ad ipsoz morfus ac
cidēta d quib⁹ sit curādū. Qūz. nō ex causis su
pradictis salua ipsoz. acuitate malicioza parti
cipat. que licet nō sit rabies neqz in rabiē ddu
cat morfus ab eis. tū inde pueniūt accidēta ual
de seua. et alij mors et festinat putrefactio ad
locū morture ex infectiōe humiditatis loci a sa
luta mala illa. Et caloris nālis loci diminutiōe
unde nō qgrue gubernat humiditas mēbri mor
si quare putrefit. Dicit. Paul⁹. Maxime ue
lociter putrefit locus cū sequit ad morturā et p
prie muloz punctio et dolor. i. dolor pungit⁹.
i. foris. et hoc maxime cū morfus pfundat. q.
propter trahunt ad locū humiditates sanguine
que enā ibi malignant. Et causant ex eis. dicit
Paul⁹. circa locum apulle siue uesice plene hūi
ditatib⁹ sāguinolentis. Et subdit Paul⁹ qz qūz
accidit inde stranguria et qūz tortio i uentre. et
qūz sudor frigid⁹. Et ista accidēta maxime se
quunt qū malicia saluē pcesserit malignando
usqz ad principalia. sequit enī ex ea et ex dolo
re forti loci. multa spiriūsi deperditio cui⁹ pau
cificatiōe uirtutes oēs naturales debilitantur. q.
propter debilitate digestiue multiplicatis uen
tositatib⁹ et alijs superfluitatib⁹ crudis i uentre
tortio. i. dolor accidit. Et ex debilitate expul
siue maxime in uesica cū sit mēbrum exangue
pauci spirit⁹ sequit stranguria et ipotētia uri
nandi. Et debilitata pēuua uirtute maxime in
mēbris exteriorib⁹ sequitur sudor frid⁹. De
cura hoz morfuū et similib⁹ dicit. gal. i. catagene
sis et ponit. 20. qmētis. Caue ne cures cū stupi
cis. i. in prin⁹ sed cum uehemēter attracinis. pp

Mimalia alia mordētia

da hñt dentes acutos. ut gattus
mustella et silia. et hox mori⁹ uo
catur morfus ferini seu ferraruz

Et ad morfus horum habētum dētes multum
acutos. si nō iungit eis alia malicia nō sequen
tur accidētia mala aliqua. Si uero fuerint cum
malicia nō rabiōsa sequūtur ad ea similia hys
que sequunt ad morfū hōis et alioz q̄dēdētum
Et cura eadē ē cū cura illoz. Et de apropiatis
ad morfū canis ē stercus cuius aut galine super
positū. Et hōies cōter superponūt pillos canis
et pprie illius canis qui momordit Et extimat
q̄ trahūt ad se maliciā cum specialitate sua. Et
experiētia dicit nō ēē hoc longinquū a ueritate
cū superponunt uulnere exiit adhuc sāguinolē
to. De apropiatis uero cōter ad morfus ferra
ruz ē betonica q̄ritra ēplata et bibita Et ex eis
ē cētaurea et prassia cum sit ex eis uel alioz co
rū emplm. et calamentum et salua et folia urti ce
ritra superposita ualēt singulariter et iunctim
Et caro mustelle q̄ritra supposita ē tyriaca ad
morfus oium feraz. et similiter stercus capraz
aut gali q̄ritra et superpositū et spālter i morfu
canis. Dixit paul⁹ i hora morfus asperge supra
locū acetum et frica eū frequēter cum planta ma
nus et postea appone supra locū ntrum tritus tē
peratū in aceto et desuper appone lanā madesca
tā i aceto. et oleo. Et hinc dec accipies dixit.
foras se sufficit ut aspergat locus statim cum ace
to et quassēt manu multociēs deinde ponatur
supra ipm ntrū euz aceto et renouet super ipm
oibus trib⁹ dieb⁹ et proprie si timentur malicia
rabiet. Et dixit fili⁹ mēseray ut ponit. 20. q̄ri
nētis. cepe cū sale et ruta simul trita inuāt q̄ri
morfus canis domestic. Et nux q̄ritra similiter
cum cepe et mele u3 q̄ritra morfus hōis et canis.
Et hinc dixit Qñz sufficit ut curet cum cepe
et sale et ruta et fabis et amigdalīs amaris cū me
le aut calamēto q̄ritro euz uino aut arnoglosa et
sale et folijs cucumeris et citruli. Et hoc pprie
qñ in loco est ardor et rubor. et similiter epul
ma euz litargirio et pprie euz illic fuerit inflā
matio uehemēs. De cura autē spāl morfus leo
nis leopardi urfi et similituz dixit hinc. qz eoz
dentes et ungues etiā eozum nō sunt uacui a nā
uenenosa. ut i primis euz attractiōe curent o3 d
inde euz q̄solidatione. uex in ei⁹ attractiōe suffi
cit res parua. i. nō diu q̄tinuata uel. i. nō fortis.

Ad morfus autē aialium acutos dētes habē
tium qz magis profundant aliquādo sequuntur
accidētia praua. ad morfū nāqz gatti dix. hinc.
qz qñz sequit dolor uehemēs qz euz mordet mē
tus pfundat dētes unde perueniunt ad locū ual
de sēlibilē et inde dolor accidit fortis. Et dix
hinc. i. corpore uiriditas siue liuedo que pueit
ex multa reuocatiōe spiritū ad prim⁹. et locū do
loris et multū ē de spiritu resolutū ppter dolo
rē et maliciā saline eius. Et similia accidētia
accēt qñz ex morfu siue uel maymonis. Et di
xit hinc. ex morfu mustelle sequit dolor uelo
citer ppter causā dictā in morfu gatti et fit loc⁹
morfus dēlius ad obscuritatē. i. pcedēte qua
dam rubedine qd iungit ppter mortificationē
caloris naturalis in loco illo sequēte ad maliciā

L.3.

quod notat q̄ in hys morfib⁹ intētiō curatiō
diuersificat p^m suā malitiā per quā cū eis con
iungitur corruptio et putrefactio i mēbro aut n
Erit ergo i eis p^m intētiō curatiō uia exēcutiōis
accētis correctiua. i. doloris et hoc ut nō trahant
ad locū mē et apostomet⁹ locus. Et hec intentio
cōplet dixit hinc. ut pān⁹ ifusus i oleo calefac
to i primis sup morfuz ponat qm mitgat dolo
rem. et qz in pñ nō pōt discerni an sit illi q̄lūcia
malicia ueneni iō ut nō possit sequez i curatiō
ne. sequatur alia intentio que est phibitio q̄solid
dationis. Et ppea phibuit hāc. appositionem
stipticop Et ut phibeat q̄solidatio dixit hinc.
cū iungis uel supponis pānuz ifusus oleo fiat
illud abstergēdo qm absterfio phibet a cōsolid
datione. fit etiā absterfio ut amoueatur oleum a
loco et nō opilet et phibeat subsequēte itētiōne
que est attractio ad exteriora. si fuerit ibi mal
tia. Et qz iustus est attrahere. iō gal. absolute
dixit curetur cū attractiōis hinc. uero sub cōdi
tione fuit locutus. i. q̄stuz attractio sit necessa
ria. Et dixit deinde si sequitur ipm intentio. i.
ad attrahendū. Et qz qñ ista intentio est necessa
ria o3 sit cum attractione phibere q̄solidationē
iō quidam exponunt si sequitur intentio. i. ad
phibendū cōsolidatiōē. sed melius ē ut de utra
qz intētiōe intelligatur ut p3 per ea per que. h.
implet has intentiones que sunt attractiua sit et
absterfua. uñ dixit emplentur cum eis que sunt
sicut mel et cepe. i. cepis q̄ritris mixtis cum mel
le. Et qñz miscetur cum eis fabe crude sicut
sunt. i. cum cortice sua masticate uel ipe sole po
nantur qz abstergunt et uirtute a salua acquisi
ta per masticationē attrahunt. Et emplm factuz
ex uio cocto. i. sapa litargirio farina orobi et ē
oleo est ē mirabile. Et exemplificans pūculari
ter hinc. de morfu hōis dixit. ponatur super mor
sum cum sit uehemēs cepe et sal et mel. Et qui
dam pmiscet euz eis nuces q̄ritras aut auellanas
et amigdalas dulces et amaras qz obstant mali
cie saline. et quidam supmiscet rutam q̄ritraz et
quēnit in morfib⁹ p̄dictis et in morfib⁹ ferra
ruz. Et stercus hōis supposituz morfu eius est
tyriaca ipius. Et de apropiatis ad dictos mor
fus sunt folia mellisse q̄ritra supposita et ibibita
Deinde si cessauerit dolor et tumor et nō aparue
rit malicia curet cura q̄stioni euz calidis ex
siccatibus sicut dicitur in sermone 2^o tractatu
4^o cap^o suo. Si uero locus apostematus fue
rit digeratur. Et si sanies fecerit apiatur locus et
si sanies bona fuerit mādificetur et curetur sicut
alia ulcera. Si uero sanies mala fuerit signū ē
malicie et corrosiōis al⁹ corruptiōis. tūc ergo
si sic uel alio quoquo modo uidentur in loco co
rupto dixit hinc. mundificetur prius cum succio
ne uentolaz aut medicamine acuto et foriter
attractiō Et de q̄ferētibus i hoc sunt folia urti
ce trita cum sale supposita. Et quidam addunt
eis fel taurinū et radix enule q̄ritra supposita ē
bona ualde. Et alia hys q̄silia que dicuntur in
cura morfuz serpētiū. Et facta mundificatiōe
curatio est sicut cura alioz ulcez et c.

L. 14. de morfu animalium non uenenosorum
morfū uulnerantium.

saline. Et si sit accit qñz accidenia predicta ad
morsum gliris sayne stoziat tolli et spērū muritū
eor. Dixit Aui. q mugalus ē aīal minus muste
la et color ei⁹ ē dēliu ad cineritatē. Et ē sub
tile tenue et lōgitudō oris ei⁹ ē ad ultimū et labiū
ei⁹ in ultimo et oculi ei⁹ sūt parui et dētes eius
sūt tres ordines quoz alij sūt super alios totū
tortione parua ad supertora. Et accidit ex mor
su eius dolor uehemēs qui procedit ppter qmo
tionē factā i colera a malicia saline ei⁹. Et appa
rēt rubores i locis dentū ppter sanguinē illuc
qcurrētē ppter dolorē et accit i circuitu uelice
plene hūiditate sāguīcā super bases fustas et qd
ipse qñtēt ē fuscū qz mortificat⁹ ē i loco calor
naturalis et qñ fundit uelica. Et cū egredit illū
fuscū egredit caro alba i colore nerui hñs tūti
cas. i. cistim in qua qñtēt et qñz apparet i eis
adulatio quedā. Et qñz corrodit et tūc cadit siue
currit ab eis i primis pus uirulētūz deñ putre
fit et corrodit et cadit caro eius et qñz peruenit
res. i. pducit ad puncturā in iestinis et difficul
tate urine et sudorē frigidū corruptū et hoc iū
tūbus debilitatib⁹ naturalib⁹ ut supra dictum
fuit in qñsimilib⁹ accidētib⁹. Cura hoz moruuz
ē similis cure moruuz ferap. Et tyriaca oīum
hoz et sūt oīum puncturaz ungūū i psay est ab
sintib⁹ cū uino bibitū. Dixit ei⁹ Raf. zo. qñnen
tis qz absintib⁹ cū uino bibitū ualet qtra moruū
donule. Et scabiosa decocta cum ouis et come
sta spālitate habet contra omnes puncturas
et moruuz pñctos. de cura aut in spētali d mor
su gauri et siliuz dixit Aui. qz iuuantur cum em
plo cepe et emplō calami capēstis et comestio
ne ipoz amboy. Et de cura mustele dicitur zo.
qñnētis qz ficus immature et farina ozobi cū
mele et mele ficuz ualent et sūt alleuz et cūmū
Et Aui. dixit emplastrētūz cūz ceptis et alleis et
comedant et ea aut emplentur cum ficubus in
maturis et farina ozobi dixit gal. in libro de ty
riaca ad cesares qz si emplentur cum mustella
qñrita sup moruuz mustele et sup moruuz canis ra
biosi est bonuz iuuantiuz sanans statūz. De mor
su aut mugali cura dixit Aui. ponatur sup mor
uuz galbanuz singulare et cūz aceto et embroce
cū aqua et farina ordet et sirupo acetoso mixtus
et sindatur ipe. Dugal. et ponatur supra moruū
eius et supponat pñctū aut malua. s. domestica
et agrestis qñrite aut allea qñrita aut sinapis. Et
totuz illud. s. qz deñ est de dictis medicinis que
sunt acute fiant si nō fuerit apostema. Si uero
fuerit apostema tūc supponatur cortices grana
ti dulces decocti qz si acciderit in loco putrefa
ctio mīdificetur et cūz ceciderit caro corrupta
et ule⁹ mīdificatur fuerit ab ea curetur cura ul
cep. Et dixit Aui. ex hys que in potu danē et cō
ferunt in moruū mugali suple et mustele et aliorū
supradictoz ē decoctio suchaa armeni aut eruce
aut si simbrī aut nucuz cipressi dum bibi cū
uino. Et ex eis est pñctū et semē eruce et carta
mū cūz sumūtur cum uino aut radix gentiane aut
coaguluz bedi uel agni aut radix bucozmarien
bibita cūz sirupo acetoso et in lacte bibito cum
sirupo acetoso est iuuantiuz ultimū et ex marie
qñferentibus est succus folioz lauri bibitis aut
erinus decoctōis lauri folioz uiridūz aut abzo
tani cūz bibi. Et emplm qz fit ex folijs ficus et

alleis et cimino est tyriaca moruuz ferinoz et
alioz quorūcūqz aīalūz ex quibus accidit obfu
scatio uel nigredo. Et Raf quidez zo. qñnētis
et Alimāfor libro octauo. Et Aui. 4. sexta et
omnes alij cūz eis qz cordant qz unguentūz nigruz
est medicina solempnis in cura oīuz moruuz et
puncturaz cū ungūibus quadrupedūz uel aīalūz
et qñfici ex pice nauali galbano sepo arietino et
cera. Dicunt quidam qz fabe masticate suppo
site moruū symie sunt tyriaca eius et subito sa
niant et dicunt qz gentiana est tyriaca moruuz lu
pi bibita sola uel cūz pipere et ruta et c.

Cap. 15. de aīalibus uulnerantibus uenenosis
ueneno rabiei.

Mimalium uenenoso

moruū. et quedā punctura. et qdaz
iteri sumpta uenenat et iterficiat
boies. Et mordētū quedam hñt
uenenositatē rabiosa et quedā hñt uenenositatē
absolutā sine rabie. Et hñtia uenenositatē rabio
sā nō sūt i natura sua uenenosa s. uenenositatem
acquirūt. sicut hō canis lupi simia mustela mul
equi et asini. Aui. eni dixit qz uulpis fit rabiosa
et mustela et dixerūt quidam qz quidā muli facit
sūt rabiosi. Et ego uidi equū rabiosū quēdētem
mordere dñm suū et quēcūqz. ymo et alia aīalia
Et rabies quidē ē uenenū calidū et sicuz et ex
siccitūū humiditātis et humoz corporis et i mī
cā naturā deducēs eos. Et quidā uolūt qz pñlo
mīlica acquisita i aīali tali mō extraneatōis qz
ānde ipm efficiat rabiosū. possit eueire calido
et sicco qsumētē et adurētē et obfuscatē hñores.
et possit et eueire a frido et sicco igrossatē. et
i melacolicā nāz qñerētē corporis hñores atñ
si hoc ē possibile ē tñ raro euenibile. Accit aut
rabies marie aīalib⁹ d sui nā parans talē incur
rere mīcā nāz. Et d eis pñpue ē canis pp suā
siccitatē. dixit gal. sexto de iteriōib⁹ canes sūt
pparati i suscipiēda rabiosa putrefactōe quod
nō qñgit alicui alteri aīali. s. sic pñpue sicut
ipsi. Solos. n. canes adeo corruptos hñores ha
bere uidem⁹ ut salua sua si aliqñ mordēt rabi
osus efficiat. Et illa dictio solos nō excludit mī
apparatiōē et pñpitudine ad suscipiēdum ra
biē et cā in alia aīalia moruū i mīpmedā. Quidaz
tñ dicunt lupos ulpes et hñ modi siluestria aīalia
nō mīn⁹ canib⁹ pñpue et apparate icurrere rabi
em s. nobis nō sic i notescit ppter siluestritatē
eoz. De canib⁹ autē apparet ppter ipsoz dome
sticitatē. Et qdēqz dictoz aīaliū incurrere pōt
rabie duob⁹ modis. Uno ex malicia sui regimī
quo deducetur in qñlonem melancolicam extra
neam extraneitate talis modi quo rabiosū effi
cietur. ut quia degat in calido aere et sicco uel
pñ alios aut in frigido et sicco et utatur ciba
rys calidis et siccis et extraneis generantibus
malam maneriē mīe per uiaz aduustiōis. i. fri
gidis et siccis generantib⁹ qñlēm mīiaz p mī
igrossatiōis. Et pñterea in unaquaqz spe eorū
accidit rabies magis eis que talib⁹ sunt qñlonū
s. maxime eis que calidaz sunt et siccap in qz
generati sunt hñores aduusti et sicut accidit hñ
rabies pñpior ita et deterior. Et iō iudeus ait

decrio ex morib⁹ est hois et canis nigro⁹ et
accidit eis qui assuere et frequenter utuntur et
bis extraneis mal⁹. Et fortasse pp hanc cam ca
nes qz ex nris aialia domestica uirtut magis ua
rys et extraneis et interdū stercoribus pmpu⁹
scurrūt rabiez. Et coadiuat eos in hoc iporus
gulositas. Alio mō pōt quodcūqz dicit⁹ aialiu⁹
scurrere rabiez p rabiez quā nascunt⁹ ex mor
su alterius aialis rabiosi siue sue spēi siue alie
rius. et quidaz iā putauerūt aial rabiosus posse
deducere in rabiez quecūqz aialia memorderit
s; nō est ita ymo solus ea que para sūt eā suscipe
et sunt ea que dicta sunt. alia aut mīnime. Ego
enī uidi canes rabiosus mordere quēdaz anferē
et dilantant de cute eius multuz cuz sanguinis
effusione et tñ nulluz maluz accideus inde anfer
ille passus est et tñ erat canis ille ualē rabiosus
qz post ualde puā morā momordit quēdā iue
nē qui inde factus rabiosus mortuus est. Et pu
tauerūt aliqui q in quocūqz animali rabioso
rabies per suaz specialitatem se determinet ad
unus dentē tñ cū q si momorderit inficet mor
sus ab eo et nō si cuz alius suis dentib⁹ morde
retur et hoc uolunt expmēto uerificari. qm di
cunt uidimus hoies quēdā a cane rabido morisū
rabiosus effici. et alius ab eodez cane morisū nō
pati inde lesiones plus qz ex simplici morisū ca
nis nō rabidi. Et sunt qui credunt q aial rabi
duz mordēs nō inducat ab eo morisū in rabiez
nisi uulnerās sanguinē faciat et fortasse est hoc
uex de eis que mordēt uulnerādo nō pūddēdo.
de morisū enīz pūddētib⁹ non est uerum. Et
contingens est hominēz morisū ab aiali rabi
do pūddēre morte aial mordens ipz sicut ēt pūm
gens est q mordēs liberetur morisū aut hō mo
riatur. Et istud fortasse iō ptingit qz in aiali
mordente fuit rabies paulatīne acquisita ex ma
licia sue pplonis et regis unī ex assuefactione et
quasi quodā bitu nō sic ab ea alterat et pmutat.
in morisū aut acquirunt repētinē unī fortius al
teratur et pmutat tanqz a dispōne siente et iue
ta. et fortasse ptingit illud ex pte uirtutis et resi
stentie qz ptingens est q mordens sit fortioris
uirtutis et maioris resistentie. Et q morisū sit
debilioris uirtutis et minoris resistentie. et tunc
mordens euadet uel diutius uiuet morisū antez
moriētur siue mordens fuerit homo siue aliud
aial. Et rabies quidez oībus aialibus pūddēis
omni tēpore euenire potest et eiusdē intensiōis
et malicie. uerumtamen plurimum ut uolunt sa
pientes accidit in diebus canicularibus et in
autūpno ppter aduistiōnem que illo tēpore fit
in humorib⁹ et ideo pēpne accidit qm finis esta
tis et pncipiū autūpni excedūt in caliditate et
siccitate maxime qm succedit eis aeris frigiditas
stringens et detinēs materias aduistas. et
qm accidit uere l3 rari⁹. Et hoc fm eos qui uo
lunt talē speciē melācolie posse generari ex fri
giditate superueniente ipsi⁹ autūpni et sequētis
gemis s; reseruat ad uer. et tunc pcaliditate ue
ris dissoluēte eā mouet in uere. Qm autē ut di
xit Almā. nocumētuz uehemētissime magnum
sequit ad rabiosā morisū iā ideo magna diligen
tia hūda ē ut cognoscat animal rabiosū ut inter
ficiat uel ab eo fugiat. Dixit ergo Alman. q si
gna canis rabiosi sunt qm postqz incurrent ro

biem a cemeſtiōe pūddē. et aquā si uiderit ab
eo fugit. et aliqñ mori si aquā iuit⁹ fuerit. os
quoqz suū aperit. et linguā foras extrahit. et ab
eius ore spuma profluit. et a naribus suis humi
ditas. et oculi ei⁹ rubent ut sanguis. et caput suū
ad terrā declinat et caudā relaxat. et iter coxas
dimittit. Et diuersis ut ebrius uacillat morib⁹
et ut dicit qdā ē sēper solitari⁹ et inclinat dorſuz
suū ad laus. Et ut dixit Alman. ad oēs uadit
quos uidet. et uult eos mordere. Y saltē uadit cō
tra illū quē uidet. Et alq canes ab eo fugiunt. et
nō secunt uā suā et maxie cū latrat. ipse tñ pap
latrat. et cū latrare incipit uox ei⁹ audif rauca.
Et qm nō cognoscit dñm suū. et tūc mordet ipz
sicut alios. Et ista fortasse signa apparēt i alus
bestijs rabiosis. sed occultant hōi. Lū ergo pūdi
cta signa aut ipsoz aliquod uel aliqua i cane uisa
fuerint. dixit Alman. interficiēdus ē et ab eo fu
giēdū. De signis autē que apparēt i hōie mor
so a cane rabido dixerūt sapiētes q ipsa nō ap
parēt in pñ. dixit Aui. nō uidēt hoies nisi uuln⁹
dolorosū sicut alia uulnera. deñ post dies appa
rēt signa rabiei. et hoc erit postqz impresſerit.

Tēpus tñ uirtutis ipresſiōis rabiei nō ē limita
tū qm rabies ē de uenenis paulatīne iprimētib⁹
qd ptingit ex parte ipsi⁹ rabiei qm ei⁹ malicia
nō ē tanta q sic ledat qz ptra eā uirt⁹ corporis
cito irritet sicut multa alia uenena faciūt que p
pter subitā et fortē malicie sue actionē cito irri
tāt nāz ad pugā. Et ptingit ēt ex parte patiēis
resistentis rabiei cū maiori potētia et d hoc affe
runt exēpluz de humore multū malignato q cito
iprimūt pap autē melignat⁹ tarde. Et quidā uo
luerunt tarditatē impressiōis istius reducere
in similitudinē que ē inter agēs et patiēs. in p
pūā tñ ē dictum eoz qm similitudo ē cā ueloci
tatis actiōis et passiōis et nō tarditatis. Ego autē
puto hāc rabiez mē ex sui specialitate. Et tēpo
ra quidē apparitiōis impressiōis et manifestatio
nis rabiei sunt ualde diuersa. dixit Aui. q spa
ciū tēperati. i. mediū uel. i. in quo plm apparēt
ē. 40. dies et qm interficit intra ebdomodā et
tunc manifestabit ipresſio in 4^o. die aut inter si
milia ebdomode ut in 14^o. uel. 20. usqz ad sex
mēses et Ruge dixit q aliqñ s; uenit latere p
ānuz. Et Aui. dixit quidā dixerūt post septem
annos et nō ē creditum. Et ista diuersitas tēpo
ris rabiei ad imprimēdum pcedit qm mlt⁹ aut
ex parte ipsi⁹ rabiei pū diuersificatur ex par
te quantitatis multe uel pauce. uel mediocritas
aut ex pte intensiōis et remissionis sue malicie
aut ex pte corporis morſi ex aptitudine eius
ad patiēdū uel resistēdū aut ex pte extrinse
cus accidētuz et dispōmbus aeris et motus et
totius regis. gal. enīz dixit ut pōit 20^o qm enī
possibile est q nocumētū rabiei appeat post sex
mēses s; ego ignoro pp quid sit. Signa au
tez ipresſiōis rabiei sunt q appet super ipos
post dies aliquot aliquid de cogitationibus cor
ruptis et de sompnis corruptis pp alterationēz
in eis faciā ad nāz melācolicā et appet in eis
dispo quasi ire dixit enīz filius patriarche erūt
euz yracundiā unī iudens dixit si patiēs frequē
ter indignetur absqz causa canis fuit rabiosus
Et dixit Aui. q accidit eis murmuratio. i. se
euz locūtuz uel murmurant qz indignati sunt et

subdit q̄ accidit eis p̄mixtio rōnis et respōdēt
absq̄ eo q̄ q̄rat ab eis d̄ ali p̄p̄ cōruptōes yma
ginatōis. Et dixit. Auides spasmari extrema
eoz q̄trahēdo ea ad se. Et hoc q̄n siccitas inci
pit d̄nari uerius. Philareus dixit. mors q̄
cane rabido fugit lucē et fugiūt ad locuz obscurz
et patiūt obscuritatē uisus hora post horā. Et
Aui. dixit. refugit lumē q̄ non tollerāt ip̄z p̄
paucitatez suoz spirituz et ip̄oz subtilitatē qua
re disgregant a lumine uep̄. amant q̄n accensio
mez luminis et q̄n abhorret ip̄z. amant. f. et petūt
lumē q̄n obscurat uisū eoz. et abhorrent q̄n nō
obscurat et foras accedit eis istud p̄p̄ corrup
tione ymaginatōis. et dixit Aui. accit eis saltē
uellaminis. i. dyasfragmatis l' uelaminis. i. siphac
q̄ appet in uentre ei saltē et accit eis singultus
et sitis multiplicata siccitate in stomaco. Et p̄
eandē cām accidu siccitas in ore. Et dixit Aui.
Patiēs fugit ex p̄clura. f. hōis et rubēt mem
bra ei et proprie facies. f. q̄n q̄ fm p̄m color
eius ut dixit Philareus mutat ad cineritum.
Et dixit Philareus. tumescit corp⁹ eius et p̄
prie facies. Dixit Aui. plorat i timore al i
inuitōe aque et hūiditatē et tremūt ut dixit Harō
ex aqua et non bibit aquaz quousq̄ moriat. Et
Rasis. quidē dixit. zo. q̄nēns. Dico q̄ quidā
noibat bibere aquā et q̄n ap̄oximabat sibi di
cebat q̄ erat fetida et q̄ erat in ea uiscera canis
Et Alman. dixit nos uidimus quēdam in ho
spitali quē momorderat canis rabiosus et uidi
q̄ n̄ terrebat ex aqua ymo eā petebat. et ex for
ti q̄querebat sirt. euz aūt aquaz daremus ei ip̄
faz abhoīnabatur. et dicebat q̄ sordes in ea erant
et euz queremus ab eo que sordes i ea essent di
cebat q̄ intestina canis et gattoz i ea erāt. Et ro
gabatur ut ei aliā aquā affererem⁹ et cū affererēt
dicebat indez et litigabat nobiscuz et yrascebat
et rogabat ut ei aquā bonā et mūdaz darem⁹. Et
Aui. dixit. quotiens ap̄p̄iat ei aqua ymaginan
tur canes quare timent ex eo. Et subdit nō ter
rētuz q̄n. f. ex uisione aque ymo nausent eā. f.
p̄p̄ eaz q̄ ymaginantur in ea esse sordes ut dixit
Alman. uel nausent. f. querūt eaz p̄p̄ sitim sed
nō bibunt. Et cā huius trahitur ab Aui. cum di
xit ymaginatur canē q̄ enis hūit ymaginationes
corruptā ex p̄mutatione p̄p̄lonis ad melancoli
cā nāz et corruptis uaporib⁹ ad cerch⁹ elenaris
ymaginant q̄ nō est et ex longa cogitatōe hūit
super cane mordente ymaginant canes uel eorū
p̄tes ut uiscera in aq̄ esse et oculus eoz iudicat
fm illaz falsaz ymaginationē. Et hinc est q̄ d̄nūt
se uidere qd̄ nō est. si tñ q̄tingat q̄ euz corruptō
ne ymaginatōis rō nō sit in totuz corrupta tñ
sitientes querunt aquā et aliqui non bibunt ex ea
et aliqui incipiunt bibere s̄ statiz refugunt a po
tu. Et si cogant aut conētuz ad bibenduz eaz n̄
deglutunt i p̄az ymo uident strangulari et aquā
reiciunt per os et nares. Et illud imaginatione
corrupta uincēt rōnem et mouēt uirtutem ex
pulsuam ad expellendum q̄ iudicat sordidum
Quidā quoq̄ uoluerūt cāz timoris aque re
minutionis eius reducere in nālez istictū p̄ quē
oīa fugiunt a suo q̄trario et secunt simile Cū er
go i processu homo p̄pter rabie sit facinus mul
ti exsiccat⁹. nō timet et fugit p̄pter q̄rium. f.
aquā et aliā liquida p̄pterea. zo. q̄nēns d̄. Aō

timet aquā nisi q̄ p̄p̄lo ei⁹ naturalis mutata est
ad siccitatē et p̄pter hāc q̄trieritatē credunt mo
ri ex aspectu aque et secunt simile. f. res siccas.
Et ideo ut dixit Aui. Q̄n diligūt uoluptuari i
terra que ē sicca. Et dixit. Dixerūt quidā et ex
eis fuit Rufus nō terrenē ex aqua et diligūt uo
luptuari i terra nisi q̄n p̄plexiones eoz. iā di
lexerunt siccitatē quare abhorret q̄trarium cō
p̄lois et diligūt q̄nemēs. i. simile Et ad hūc ser
monē dixit Aui. Aō ē declinatio. f. mea tanq̄
ad non uep̄ q̄n declinatio ad illud quod q̄ueit
p̄p̄loni p̄pinque ē ex eis ad que nō currit q̄n
ap̄p̄itus p̄pter p̄p̄lonem p̄pinquā. i. de nouo aq̄
sitā sicut est ista dispositio rabiei ē ex eis ad q̄
nō currit appetitus rabiosi. q̄n p̄p̄lo p̄pinqua
appetit q̄trariū et sic isti appeterēt aquā et ip̄i fu
giunt cam. Sed et multi dicunt q̄ q̄n timent
aquā tunc dispō ē habitata et q̄firmata in qua
fugit q̄trariū et appetitur simile. Et ideo ali ali
ter exponūt sumēs sermonē Rasis. zo. q̄nē
tis circa finē ubi sic ait. Quidā dicunt q̄ isti ti
met aquā q̄ p̄p̄lo eoz mutat ad siccitatē stōaci
et cerebri et per hoc humiditas q̄trariā eis. f.
ego dico dixit Rasis q̄ si ita esset deberēt ha
bere q̄ninas uigilias sed nō hūt eas ergo nō ē
p̄pter siccitatē cerebri ad quā necessariū sequi
tur uigilia. hoc ergo dicit istō ē q̄ inuit Aui.
cū dixit. q̄ declinatio. i. inclinatio ad illud quod
quēnit p̄p̄loni. f. sicce propinque. i. ex primo l'
stat sequētis ad malā p̄p̄lonē sicca ut est uigila
q̄ ex propinquo sequit ad eā tanquā effect⁹ ei⁹
ē ex eis ad que nō currit. i. ad que nō inclināt. f.
timēs aquā saltē uebēmētē sicut deberēt incli
nari ex tanta siccitate. Et foras dicit quidā
dā. Dilectio uoluptuatis sup terrā puenit ex
ymaginatioē corrupta cū ymagināt se esse canes
et uolunt sicut canes super terrā sicut et p̄pter
eādē ymaginationē q̄n ut dixit Aui. latrant si
cur canes. Et ego cognoui quēdā qui mori⁹ fu
it a cane rabido et nō curauit inde et sine lesione
exercēdo negotia sua stetit. 35. diebus. mane 30
diei. 37. surrexit et posuit se retro uxorem suam
nās in terrā sicut canis et cepit latrare post eaz
et cū reprehēsus fuisset ab ea surrexit de terra
subridens et hunc actū plurib⁹ uicibus eodem
die fecit sero corrupta ē rō eius i totū et mortu
us ē in 40. die a die mori⁹. Et p̄pter corruptō
nem sue ymaginatōis q̄n militer timet terra et
polita ut specula et nolūt aspicere ymaginantes i
illis canes esse. Et si cogant ad aspiciendū ea. n̄
cognoscunt notos p̄fētes corā speculo ymo n̄
seipsos et nil aliud uidere iudicat nisi canes. et
timor speculoz non pōt reduci in instinctū natu
ralē neq̄ ē timor aque et liquidoz cum talis
instinctus non reperitur i alijs dispoib⁹ ul
time siccitatis adueniētib⁹ corpori ut in mara
mo et tabe senectutis Et propterea dixerunt
hoz aliqui melius esse dicere hoc p̄cedere ex
sp̄ali p̄ptetate hōis illius m̄ici in corpore
rabido generari p̄p̄ quā specialitates q̄tingit sic
eos timere uel sic imaginari in rebus liquidis
et terrib⁹ et nō in aere uel alijs uasīs. Et sequens
Aui. d̄ signis hois rabidi effect⁹ dix q̄n accit
eis emissio sp̄matis sine desiderio et delectatōe
et causa exiūs eius est debilitas uirtutis q̄temi
ne mēbroz sp̄maticoz. Et cā indelectationis ē

indigestio illius me
ritus inclusi in ea. et
neces eoz et sicut quasi
fuit p̄cedere multū
ne canes pulmoni. et al
obstantur uox ei⁹ et
in hoc q̄ est esse sine u
erre ut clamer. Et dixit
hūis p̄p̄p̄tē in q̄
rabio. et quasi sint animi
et aut hoc mirabile u
effigie ei⁹ hūis di
ip̄i uenit sine ip̄a r
et uebēmētē actua
et salua que decidit
eius tercie digōis si
coras et cerebri illi
rimet in se uirtutē tr
mēs reptas obediēte
ip̄a salua decisa talē t
nēti quare rabies ip̄
as corporis hominis
nūme trāsmutatio
na hūis uirtutēz trāsm
amone mēbroz corp⁹
ent p̄mutare cōplexiō
m. Et sic rabies can
p̄p̄tēs erit p̄mutare c
nas uisus cōplexiōne
mutare cōplexiōne hū
cōplexiōne hūiditatē
p̄p̄tē trāsmutare figu
cū. cū figura sit de
cōplexiōne et sic ma
ip̄a humiditas reperit
ne rabido apta pati al
li figura. que hūidita
stare urine ep̄is cū e
quedo et sepeparat in u
ne reptat aspicieēt
et sic figura canū uel
querunt que ē cā qu
elupo uel alio animat
ma illi animalis. Uel
mori ab homine rabio
dominis. Respondēt
animalis est remissi
tione a malicia canū.
quare est q̄ in urina
te non apparet forma
to magis apparere ei
tēsus ueneno rabiei
p̄p̄tēs imponit in h
tis et citū ad destruen
q̄ reptat agit destr
ra serpentina dispo
humiditates corp⁹
disponat q̄ talis eff
si in quo ip̄e. pueni
mere hominē ante q̄
pareat. Rabies autē
impulsiō ad occidi
dūte dispoēs p̄
ratiōis p̄cedere. Et
non apparet in p̄i
cessu post ap̄p̄tione

indigestio illius mē spmāticę et paucitas spi-
ritus inclusi in ea. et dixit Aui. rauceant
uoces eoz et sūt quasi sit euz eis rauceo et
h fit pcedere multā siccitate et multā exaspā-
te cānaz pulmonis. et aliqñ intm pcedunt ut
abscindatur uox ei? et sit sicut appopletic? .f.
in hoc q est esse sine uoce et q non ualeat tolle-
rare ut clamer. Et dixit Aui. qñz mingit ra-
bidus pinguedine in qua sunt res carnosę mē-
rabiles quasi sint animalia et quasi canes pui.
est aut hoc mirabile ualde Et quidā conātuz
assignare cāz huius dicētes q agens illud est
ipm uenenū siue ipa rabies que sui ppetate
est uehemēter actiua et euz hoc qz decisa est
a salina que deciditur a corpore animalis p
actus tercię digōnis in pñb? gule necnon et
cordis et cerebri illis ppinquoz. sicut salina
retinet in se uirtutē trāsmutandi in corpore
mās reptas obedientes. ita et ipa rabies ab
ipa salina decisa talē trāsmutandis uirtutē te-
nebit quare rabies ipa pueniens ad hūditā-
tes corporis hominis sua pprietate oculata ē
uirtute trāsmutatiua pdicta acquisita ex salī-
na hūte uirtutes trāsmutatiua acquisitam ex
actione mēbroz corporis cuius est. potens
erit pmutare cōplexionē hominis cui mēti-
tur. Et sic rabies canina adueniens hominē
potens erit pmutare cōplexionē hominis illi
us uersus cōplexionē canis. et si est potens p-
mutare cōplexionē hūditatū hūanaz uersus
cōplexionē hūditatū canis multo magis erit
potēs trāsmutare figurā eaz ad figurā hūdi-
tatis. cū figura sit de qualitātib? insequeb?
cōplexionē et sic materia huius effect? erit
ipsa hūditas reperta in homine morfo a ca-
ne rabido apta pati ab illa rabie et sigillari ta-
li figura. que hūditas grossior exisēs aquo-
sitate urine exisēs cū ea uocata ē ab Aui. pin-
guedo et seperata in urinali ab aquositate urī-
ne representat aspiciēt in eā cōfiguratiōē suā
et sic figurā canū uel uiscerū ei? Et qñ ab istis
queritur que ē cā quare in urina hōis morfo
a lupo uel alio animalī rabioso nō apparz for-
ma illi? animalis. Uel et quare in urina hōis
morfo ab homine rabido nō apparet forma
hominis. Respondēt ideo eē qz rabies alioz
animalū est remissior multū in malicia et ac-
tione a malicia canū. Et quādo qñtur ab eis
quare est q in urina hominis morfo a serpen-
te nō apparet forma serpentis cū deberet mul-
to magis apparere cū uenenū serpentū sit in
tēsius ueneno rabiei canis. Respondēt q ser-
pentes imponūt in homine uenenū multuz po-
tēs et citū ad destruendū et occidēdū ipm ita
q repētiue agit destruēdo et non uersus natu-
rā serpentinā disponēdo deducēdo uersus eā
humiditates corporis hūani. Et concessio q
disponāt qz talis effectus nō inducitur nī-
si in pmo tpe. puenit uenenū serpentū interi-
mere hominē anteqz effect? illi? disponis ap-
pareat. Rabies autē canis paulatine et tarde
imprimēs ad occidēdū pōt ante mortē intro-
duxisse disponēs pdictas et effectū configu-
ratiōis pdictę. Et ideo dicunt hoc signum
nō apparere in pñm morfo ymo satis in p-
cessu post appētiōē multoz signoz rabiei. et

dicunt itē q si aliquod uenenū spētum tay-
daret ad occidēdū quātū rabies canina ad
huc nō induceretur in hūditatib? hūanis
cōfiguratiō serpentis. et hoc id qz maxima est
extraneatio et distantia ab hūditatib? huma-
nis ad hūditates serpentis q maxima nō ita ē
ab hūditatib? hominis ad hūditates canis
et ut satis notū est cōsiderāt. quapp hūditas
hūana pōt disponi uersus hūditates canis si
aut uersus hūditates serpentis. dicunt itē
hoc pcedere ex pte agentis et ex pte patiētis
Ex pte agentis qz quīs quodlibet uenenum
de se sit eque potens in occidēdo hominē nō
tū inest eis omnib? eque potentia deducēdi
hūditates hominis ad unā formā neqz eque
pfectā ad aliā. Ex pte uero patiētis qñ inest
mē potentia cōuertēdi ad qñqz formas et
dato q agent sit unū et appet hoc qz mā putat
da alia est apta cōuertēdi in uermē et alia in mu-
rē uel ranā et sic cōsimiliter hūditas hūana
est ita apta dispositiōi uersus hūditates ca-
nis q nō serpentis uel alterius animalis et tan-
deqz conati sunt pp dictas cās effectus pdictū
reducere in supradictaz actionē nāles ppter
pprietatem. quidaz uero alij dixerunt causas
dicti effectus fore ymaginatiōē fortē et con-
tinuaz quā hēt morfo a cane ad figuram ca-
nis que ē causa effectus illi? realis. sicut cōsi-
militer apparet ppter aliquā fortē longā et
cōtinuā ymaginatiōē ad aliquā formā in ac-
tu generatiōis gemitū configurari illi forme
ut apparebit in sermone de dispositiōib? mē-
broz generatiōis. Dicunt itaqz q ppter
fortē et cōtinuā ymaginatiōē quā bz morfo
a cane rabido ad ipm canē. in spiritu anima-
li instrumēto ipsi? uirtutis ymaginatiue imp-
mitur forma canis quā ē ipse alius spiritus
quib? in mēbris miscetur imprimi et sic con-
figurati spirit? configurāt hūditates corpo-
ris quas gubernāt et quibus immiscetur que
configurate exisēs in urina ydola siue simu-
lakra canū representāt. Et dicūt q pdicti spi-
ritus cōsimiliter configurāt alias hūditates
supfluas corporis. Et q si egressē in quanta-
te sufficienti in conueniētī uasē colliguntur ea
dē simulakra representāt. Et dicūt. si post cō-
figuratiōē dictā spiritus sperma morfo a ca-
ne rabido esset ydoneū ad generatiōē et cade-
ret in loco generatiōis generaret embriōnem
satis appropinquatē configuratiōi canis et se-
cans nature et morib? conformantē. Quidaz
uero alij omnē hunc effectū simulacroz canis
in pprietatē specificā reducūt dicētes illa ap-
parere pp spālitate quā bz rabies canina ad
urinā hominis ut repētiue in ea ydola canū
quā nulli? animalis alteri? rabies bz. Et di-
cūt q rabies canina nō bz hāc pprietatē ad
urinā alteri? animalis ymo neqz ē ad urinā
canis ita q si recolligeret in urinali urina ca-
nis morfo a cane rabido uel alteri? animalis
similiter morfo nō apparēt in ea ydola canis
Et cōsimiliter dicūt de rabie alterius anima-
lis ad urinā canis. Et notāt pdictas hūditā-
tes nō eē res carnosas neqz res substantias
canis sed solū representant simulakra eoz et
ac si esset caro canū cui? signū est q cōmotio

urinali et cōfusione siue dissolutione facta in
illis hūditatib⁹ nihil postea apparet ex illis
simulacris. Et subdit Auic. q̄ in pluribus
dispositiōib⁹ eius urina est subtilis et hoc
pp̄ siccitatez cōplexiōis. Et dixit. q̄ n̄ m̄n
git urina nigras et hoc pcedente adustione
aut mortificatione caloris inati et q̄ n̄ rei
net⁹ urina ei⁹ et p̄mit⁹ mingere nō ualeat pp̄ de
bilitatez expulsiue mēbroz urine et pp̄ cōfū
mulez cām in expulsiua intestinoz uenter eo
rius fm plurimuz est siccus q̄uis adiunet ad
hoc siccitas intestinoz et puatō hūditatis in
brice ipoz. aliq̄ n̄ soluitur uenter multipl⁹
eatis hūditatib⁹ per uiaz indigestiōis. Et
dixit Auic. de mirabilib⁹ dispositiōib⁹ ei⁹
est q̄ homo morisus a cane rabido est p̄mpt⁹
ad mordenduz alios homines. Et ista admi
ratio pcedit q̄ nō ē de natura hominis mor
dere alios homines et morisus a cane rabido
nō soluz mordet s̄ p̄mpt⁹ factus est ad mor
dendū. et cā p̄mptitudinis eius ad mordē
dum est aut p̄prietas ipius rabiei que sic ef
ficat. et nō solū in eo s̄ ut dixit Auic. efficit
q̄ si aliq̄ez momorderit post manifestaz cō
mōtiōē rabiei in eo ut simile illius illi acci
dat. aut cā eius est acuitas saline sue stimula
tis cum ad hoc sicut stimulat⁹ puer apud
originez suoz dentiu⁹ ut suū mordeat digitū.
et hoc quidez cōtingit post talē corruptiōē
zōnis ut mordeat quēcūq̄. ea tñ nō in totum
corrupta nō mordet notos. Ego quidez uidi
iuuenēz morisus a cane rabido in cui⁹ urina
aparuerunt simulacra canuz et deinde cōuer⁹
est ad mordenduz appropinquātes sibi. mat̄
tamē sue dicebat q̄ nō appropinquaret ad eum
q̄ non poterat se cōtinere a mordendo eam
et sic cōsimiliter canis rabidus anteq̄ ab eo
in totū extimatio tollat⁹ mordet quēcūq̄ p̄
ter dominū suū quez nō mordet s̄ est obedi
ens ei. Et dixit q̄ si domin⁹ eius tunc ei mā
dauit. uade ad aquā talis alius fluminis
seu torrentis p̄ter q̄ aliquem ledas in uia et
suffoca te q̄ uadit et neminē ledit et se suffocat
et reulit mibi fidedigna p̄sona que iam audī
uerat de tali obedientia canis rabidi q̄ ipsa
mandauit cuidaz catule sue habēti signa rabi
ei q̄ licet tā momorderit duos. lech tamē sta
bat morib⁹ cōsuetis. uade inq̄ ad flumē arnī
q̄ distabat a domo sua fere p̄ duo miliaria et
ueinē offendas et te suffoca q̄ stat⁹ catula ipa
discessit nūq̄ postea inuēta ē. uide p̄ h̄ affirabat
uep̄ cē q̄ dixit. postq̄ uero extimatio canis
in totū corrupta ē nō ē ampl⁹ obediēs domi
no suo. sed neq̄ ip̄s cognoscat reū mordet si
aut aliū. Et dixit Auic. q̄ ista dispō rabiosa
pducit pculdubio ad spasmū et cūsez. i. teta
nū de siccitate uel cūsez. i. spasmū non pro
portionat⁹ ad materiā eueniēte pp̄ uerōsita
tez sequentē ad indigestiōē et q̄ n̄ perducit
ad sudorē frigidū debilitata cōtēntia mēbro
rūz et resolutio calore innato cuius resolutiōe
q̄ n̄ pducit ad sincopim et mortē et q̄ n̄ mo
ri ante has dispōnes spasmū et sincop et hoc
fitiēdo. Nota q̄ de predictis signis que
dam appent in prin⁹ euz incipit rabies mani
festari et hec sunt sompnia corrupta et terribē

lia. sitis infusa et effecatio oris et siccitas
uentris p̄ter solitū et dispō iracundie et indi
gnatiōis absq̄ cā et incipit cogitatio corrupi
et respōdet nō interrogātū. Et quedā accidit
circa mediū p̄cessus et ista sunt dilectio lumi
nis q̄ n̄ et abhominatio ei⁹ q̄ n̄ et incipit ama
re solitudinē et fugere cōuersationē hominū
et cōtrahit extrēa sua frequēter et fugit color
eius et q̄ n̄ rubet et maxime facies deinde ali
quādo tumēt mēbra ei⁹ sicut in cacētia et de
siderat mordere et corrupi ratio et mingit
urina referētes simulacra canū et deinde inci
pit timere aquā et aspectus in speculo et rauce
scit uox ei⁹ et desiderat uoluptuari in puluere
et decedit ab eo sperma et deinde superuenit
ei singult⁹ spasm⁹ et sincop. et morit⁹. Dixerūt
sapientes Quandoq̄ dubitat⁹ d̄ morisus. i. an ca
nis eū mordēs fuerit rabiosus nec ne. quare
oz ut discernat inter rabiosū et nō rabiosum
Et sapientes quidē multū solliciti fuerūt circa
morisum canis rabiosi p̄pter ingētia mala q̄
ad ip̄s fecerūt. Et q̄ ut patuit aliquādo latet
rabies multo tēpore maxime in hūdis com
plexiōib⁹ mundis et hūdis regionib⁹ s̄ in
quibūdā anticipe manifestari siccis cōple
xiōib⁹ et regionib⁹ sicut. zo. cōtinentis aut
Rasis. Timor aque. i. et alia accidētia antici
pabūt et tardabūt fm citam aut tardā exuberā
tā malicie. ideo ad euitandū erroz ne forte
p̄pter carentiā signoz rabiei in prin⁹ medi
cei morisus canis rabidi sicut ea que nō rabi
di. docuerūt discernere inter rabiosū et nō ra
biosum hoc mō. uiz dixit Almā. Accipiat fru
strū panis. i. patiens uel ali⁹ maxime medulē
eius et intingat ipm in sanguine qui exiit ab
illo uulnere aut ut dixit Auic. intingat eū in
eo q̄ d̄ fluit ex illo uulnere siue fuerit sanguis
siue nō sanguis et maxime fricādo ipm panē
super uulnere suple q̄ si cū medic⁹ uocat⁹ fu
erit nihil fluat ex uulnere d̄ medic⁹ aliquā
tez uulnus carassare donec sanguinolētū fiat
et tūc medulā panis supponere ut imbsatur
sanguine et hūditatib⁹ uulneris et sic imbibit
tā alteri p̄ciat canī et si quidē remuerit ipsā
et accipere noluerit aut si acciperit et inde in
ficiat aut moriat⁹ tūc morisura a cane p̄cessit
rabido. Si aut acciperit et sine lesiōe cōde
rit tūc a cane nō fuit rabioso. Aliud exp̄imē
tum ē. Dixerūt. Serap. Alman. et Auic. Acci
pian⁹ nices magne bone que dicunt regales
et cōterant et ponant super uuln⁹ statim post
q̄ canis momordit et dimittant ibi per horā
deinde p̄cian⁹ galine uel gallo et si ex eis co
mederit sine lesiōe canis rabiosus nō exiit
si aut remuerit aut cū lesiōe comederit rabi
osus exiit. Et ad maiore certificationē per
p̄dicta exp̄imēta noluit. Serap. q̄ si canis
nō accipit panē dictū neq̄ gallina aut gallus
nices dictas tunc fiat ut famelic⁹ persistant
qm famelic⁹ existētes accipiūt. Et post acce
ptiōē consideret qm si canis mordēs rabio
sus fuerat gallina uel gallus nō post multū tē
pus et ut plurimū in die et mortet et canis si
uulniter inficiet. Dixit iudeus. si fundatur
aqua frigida sup corp⁹ eius quem canis mo
rderit tunc si postea cūis eius calefit et

as fuit rabi
nero ad sign
moris a can
culū et p̄cep
do ipm ad se
faciendo q̄ in
in illo qm si
ut dicit. zo. ci
ipm cognouer
Cane tamē ne
se in ipm aspi
re formā suā
gnoscat. si
s̄ terris str
ibibez uiderit
rea q̄ diu nō
berit ex ea fi
terreut ut f
tus est aliq̄
curatiōē aut
derit facies su
ip̄s aut cui in
duo uiri ip̄i
antiqui de ip̄
dispōne. i. eu
ciāz dispōnez
dixit q̄ canie
ymo momor
osus momor
canis deterio
in eo ex mor
culo q̄uis sit
qua enasiōis
is dispōis
biāne ex cui
guine et hūdi
soluz tēpore
ficialiter sit
cef in cura a
per sudorem
tis homo mo
aut plurimuz
unde dixit A
post potus m
curatur a tim
sione eius et
Capit. 16. d̄
morisum et p

1

For quare in
et p̄mptitudi
plene in inf
ad extrahēti
duob⁹ imple
p̄necrationē
ex moris pa
modo incipi
posset imple
ter stricta fa
te p̄ duos al

ut si sint rabiosi et si non. *Experimentum*
 vero ad significandū de euasione aut perditōe
 moris a cane rabido ē ut deferat corā eo spe-
 culū et precipiat ei ut aspiciat in ipm inducē-
 do ipm ad se speculandū amore et precib⁹ et
 faciendo qd in sui p̄sentia multi alij speculē-
 in illo qm si securus aspexerit in speculo et
 ut dicit. 20. cōtinenti uiderit formā suā et se
 ipm cognouerit spes bona aderit qm sanabit
 Lane tamē ne te decipiat qd aliquādo fingit
 se in ipm aspiciere et nō aspiciat et dicit se uide-
 re formā suā et cognoscere. et non uidet n3 co-
 gnoscit. si 40 noluerit aspiciere aut aspexerit
 s3 territus stridēs cōtristat et clamās aut ut
 ibibez uiderit formā canis moriet. Et tunc
 rea qd diu nō terret morsus a uisione aq et bi-
 berit ex ea fiducia de euasione hētur. Et 40
 terretur uix fit euasio. Dicit Aui. non terri-
 tus est aliquis eoz ab aqua qui euaserit per
 curationē aut absq3 curatione et p̄prie euz ui-
 derit facies suā in speculo et non cognoscit se
 ip3 aut cui in eo ymaginatus est canis nisi
 duo uiri ipi em3 fm qd extimauerit primi. s.
 antiqui de ipis recitantes uixerunt in huius
 dispōne. i. euaserunt postq3 pueniunt ad di-
 ctas dispōnes. et assignans cās euasione eoz
 dixit qd canis rabiosus non momorderat eos
 ymo momorderat eos homo quē canis rabi-
 osus momorderat. et in hoc innuit qd rabies
 canis deterior est rabie hominis pueniente
 in eo ex morfu canis. qd si cognoscat se in spe-
 culo qm sit territus ex aqua adhuc spes ali-
 qua euasione. remanet. Dicit Aui. san-
 tis dispōnis est ille quē momordit canis ra-
 bidus ex cuius morfu plurimū currit. s. ex sa-
 guine et hūiditatibus ex loco uulneris et non
 soluz tēpore morfus sed et in postez euz ar-
 tificialiter fit ut currit ex eo sicut inferius di-
 cet in cura aut plurimū currit. s. ex corpore
 per sudorem sicut enim dicitur. 20. continen-
 tis homo morfus a cane rabido sudat multuz
 aut plurimuz currit. s. ex uentre et per urinas
 unde dicit Aui. et pp illud qd mingit mor3
 post potuz medicinar tyriacaliū sanguinē se
 curatur a timore aque et sic spes hētur de eu-
 sione eius rē.

*Capitulum 16^m de generali curatione uenenosoz
 morsum et puncturaz.*

Upra in generali curatō
 ne uenenoz reman-
 fit dicere de extractiōe ueneni
 ab extra superuenientis morfi
 bus et p̄fecturis animalū uenēo-
 roz quare in hac generali curatiōe morsum
 et puncturaz de ea dicēdū ē et similiter de im-
 pletione instrumētū et rugie. Et tūc iō gdes
 ad extrahēdū ueneni de morfib⁹ et p̄curis
 duob⁹ implet modis. uno⁹ prohibēdo ipsius
 penetratiōē in corpus aliō extrahēdo ipsius
 ex morfu particula uel p̄cura. Et a p̄mo gdes
 modo incipēdū ē quādo fuerit in loco in q^o
 possit impleri. et implet cū ligatura uehemē-
 ter stricta facta supra locū morfus uel p̄cū-
 re p̄ duos aut tres digitos. et fiat ut ligatura

ēp̄prehēdat in omni circuitu. fm qd possibile
 ē. ipsa em3 confert ualde et hoc qd uis cōstri-
 ctis ueneni p̄fundari nō pōt et cū hoc ē causa
 ut rōne doloris sequēns ad ligaturā natura
 illuc succurrat cū sāguine et spiritu. quib⁹ fit
 resistētia ad ueneni. qd si talis ligatura stricta
 fieri non poterit ppter loci ineptitudinē ut
 qd sit in partib⁹ pectoris uel capiti et similib⁹
 tūc oportet ut loco ei⁹ in circuitu uulneris et
 cōsimili distātia et maxime uers⁹ mēbra p̄m
 cipalia apponant ēplastrā uel epithimata cō-
 stringētia facta ex strigillis frigidis cū po^o si
 cur cū succo solatri. plātaginis uirgēpastoris
 et similiū addito in eo puluere gallaz p̄sodie
 balaustraz mirri sumac boliarmeni et similiū
 Et talis p̄hibitiō illico post morfū uel p̄cū-
 rā quāto citius fuerit possibile fieri d3. qm
 si tardat nō ē in ea postea fiducia. et maxime
 in uenēis que agūt cū uelocitate. et facta liga-
 tione predicta cōsideret dicit Alman. si ue-
 neni fuerit ex eis in quib⁹ nō sperat salus.
 cū curatione. Et si de his fuerit. tūc si q^o uia
 ē ad salutē ē ut abscondat mēbz a ligatura in
 feri⁹ deind subsequat alia curatō necessaria.
 p̄ talē enim mēbz absconditōē. iā multi libera-
 ti sūt a morfib⁹ pessimis quādo illico fit. ait
 enīz Raf. 20. cōtinentis Uidi qd qdā ap̄p̄ant
 sibi digitū morfū a uipa et liberat⁹ fuit. Et ue-
 ro cōsideraueris qd mēbz nō sit de illis qd p̄t
 abscondi aut cōsideraueris qd sit de uenēis in
 quib⁹ hētur fiducia de curatōe. tūc p̄fere
 in cura cū impletōe secūdi modi qd ē p̄ extrac-
 tiōē ueneni ex loco. pro qua extractiōe fīc
 da o3 ut cōsideres si q̄ntas uulneris fuerit
 sufficiens et si non ampliatur sufficienter et
 tunc o3 ut locus scarificetur p̄funde plus ta-
 mi⁹ et minus fm exigentiāz uenenositat⁹ et s3
 dilatiōē temporis. nā euz cito fit non est ne-
 cesse ut multuz p̄fundetur. euz autē tardatum
 fuerit tunc est necesse ut p̄fundat magis et si
 at ut inde sanguis multus fluat. qm uenenum
 simul euz eo exhibet et facta scarificatiōe et sa-
 guine nō amplius fluente o3 ut loc⁹ sugatur.
 succio tamē pōt cōuenire ante ampliatiōem
 loci uel ante scarificatiōē s3 non eque bene
 fit neq3 tantuz est inuamētuz ei⁹. Et autē ali-
 quādo succio ipa euz uentolis sup̄appositis
 et frequēter iterat⁹ qm ip̄e extrahunt ueneni
 et attrahunt ad locū hūiditates p̄hibentes. p̄
fundatiōē ueneni. Et qm sit succio ista euz
 ano galli uel galline uel colūbe. Sumit enim
 gallina uina et depillatur anus eius in circui-
 tu et ponit anus eius sup locū morfus uel p̄-
 cūre firmiter tenēdo eaz sup eo. ipa em3 ano
 trahit ueneni cuius signuz est qd inflatur et
 moritur. Et si fuerit expediens fiat similiter
 de pluribus gallinis qm per istū modū ue-
 neni multoties liberat. Et aliqū fit ista
 succio per sup̄appositōē catuli uel galli uel
 colūbi euz uinus scinditur fm uentre uel secū-
 dus dorzuz et ap̄itur. et illico ponit sup locum
 et retinet donec euz bona caliditate p̄seuerat
 deinde fit p̄mutatio ad aliū uel alios fm in
 digētiā. Et qm sit succio ipa o3e hōis sugēt
 sic em3 preceperit auctores quorū p̄ceptis
 adberētes magnates et potētes p̄cipiūt uice

personas et subditas fugere ore uenemur ex lo-
co pñtore uel mortis. Et auctores quidam p-
ceperunt fugere ad custodiā et saluatiōē sui
pus cibatos fore et in hoc oēs cōcordāt qñs
tertius qdā reperiat a Serap. qñ fugēs debet
esse ieiunū qui text⁹ qñ omniū aliorū auctorū
dictis ē cōtrariū merito eximā qñ sit cor-
ruptus et qñ dñ esse negatiu⁹. s. qñ nō sit ieiunū
et ita allegatur 20. cōtinētis. dñ autē esse cibāt⁹
ut dicit ne forte stomachus ieiunū attrahat de
salina attracta cibū querēs et inde ledat. Et
ne si forte cōtingat aliquid attrahi uel deglu-
tiri cadat illud sup stomacho uacuo. imo cadat
super cibo et pp cibū min⁹ ledat ut in supiori-
bus apparuit. Et qdā ad saluatiōē fugētis dñ
perit. nō sit factor un⁹ s. plures quoz un⁹ p-
aliū fugat scipiēs uili s. eoz. Et qdā dixerūt
atqz fugat ponat i ore suo tiriācā aut masti-
cet allea ut allea et nucēs qñ cōfert h fugētū
et sicco. s. morso siue pñcto. hys autē pactis lo-
c⁹ teneat apertus et nō permittat cōsolidari
usqz ad assecuratiōē superponēdo loco que
prohibet a cōsolidatiōē. et cū hoc itēp attra-
hat ad se si quid ex ueneno in corp⁹ pcesserit
de quib⁹ superponēdis in particularib⁹ curis
dicet. neq omnis pñcta operatiō debet fieri
cito et anteq uenenu spergat in corp⁹ qñ
postqz sperū fuerit nō ē ampli⁹ intētiō ut ad
locū mortis uel pñcture retrahat. nō ergo oēs
sic ut nētoetur locus seu fugat aut aliud de
pñctis fiat pñterqz qñ locus teneat apertus
incassado ipsū si fuerit necessariū ut nō con-
solidetur. Et si erratū fuerit et fuerit facta a
principio cōsolidatiō apertat loc⁹ et apert⁹
teneatur deinde et ē donec pñctio impleant
intētiōes dande sūt paciētū medicīne que a
tota sōa obsāt uenenis. et pprie ille que ap-
prie sunt ipsi particularib⁹ mortib⁹ siue
pñcturis in pñtis eoz capitulis descripte. in
omnib⁹ tamē mortib⁹ et pñcturis uenenosis
in prin⁹ et anteq uenenu sit sparsū per corp⁹
floboromia et cōis euacuatio per uomitū uel
per uentrē cōiter ab auctorib⁹ omnib⁹ pñbe-
tur. nā quelibet talis euacuatiō adiunat ut ue-
nenu extrinsecū interi⁹ attrahat. Et hic qdē
canon in quibsdā particularib⁹ capitulis ad
cautelā inferi⁹ reperet. Illud autē qñ de intētiō-
ne auctoz assecurat a nocumēto uenenosoz
mortis et pñcturap. et in quo maior ē adhibē-
da fiducia et cauteriū actuale cū ipm illico an-
teq uenenu pñdet apponit super loco mor-
tis uel pñcture. qñ tale cauteriū totū uenenu
a loco aurit explicat et cōsumit. et tō de caute-
rio iterum in particularibus capitulis repe-
tetur et.

Capitulu. i. de speciali curatione mortis
animalium rabiosoz.

Ura mortis canis rabidi
et quorūcumqz alioz
animaliū rabidoz triplici pñ-
ci instrumento. s. dieta. potio-
ne et cirugia. Et dieta quidē cō-
sistit ut custodiāt mortis a frigore extrinse-
co quātū ē possibile et similiter ab acre obse-

ro et tenebroso s. constinat ut dixit. Rasis.
20. continētis in camera lucida et calida cali-
ditate tēperata. Et custodiāt ab omni suspi-
tione timore angustia et tristitia. Sed ut di-
xit Alman. pñce ei ut letet pposse. et gaude-
at. et pñce ei ut abstineat a motu et uigiliis
mult⁹ ymo pñce ei dixit Alma. ut multū dor-
miat atqz qescat. Mor tamē aliquan⁹ necessa-
ri⁹ eis ē ad sudorē puocā ut appebit. et custo-
diāt ab oib⁹ cibis et potib⁹ grossis et difficil⁹
et omnibus cibis siccis acui et siccis potētia
maxime et ab omnib⁹ generatib⁹ humorē me-
lācolicū et custodiāt ab omnibus cibis cali-
dis in pñcipio. ymo tūc cibet cibis frigidis
et humidis q opponant. caliditati et siccitati
hui⁹ ueneni quale ipm ut plurimū est. Et p
hoc tēpore uerificat q dixit filius mesuay.
s. q nutriat cancris fluminalib⁹ et aqua orde-
i qz cancri flumiales omni tēpore cū sui pñe-
tate cōueniāt. Sint g⁹ cibi eius in principio
pñces petriui et caro agni et hedi et pulloz
paruoz et panis lous in aqua frigida et lac
quod ē cōuenit eis omni tēpore et similia
et bibat aquā orde- aut iulep. unūz paruū cla-
tus bene aduātū et stude omni ē tēpore ut
multas aquā bibat At enī Rasis 20. cōtinē-
tis sollicita cū ut frequenter assinat aquas et
dixit auctoritate galien⁹ dare in potū aquam
in qua ferrū sit extinctus ego nescite. imat
omniū. Et si noluerit bibere hanc aquam li-
getur dixit sub uase cum quo bibere debet pa-
tiens pñtus cū quo tergitur lana in laterina
et libenter bibet aquas illas. Autem dñ
xit. ex aquis que cōferunt eis est aqua in q
extinguitur ferrū multotiens. S. post prin-
cipiū et postq uenenu pcessit in corp⁹ et
iam tendit corp⁹ ad cōplexiōē melācolicā
cibaria debent esse hūda cum caliditate tem-
perata nō excedente adustina in quo tēpore
uerificatur quod dixit Alman. cōferua eos
regimine dicto in curōne melācolicē et stude
ut eoz corpora in grassie augmētent quare
dieta eos cū carne uino et cōfectiōibus de
melle. s. cān. q est zucap ut marzapane et re-
stauramētis et similiter aliis multaz nutriēti-
bus et impinguatib⁹ regimē eoz amplifica. et
de cibis ab omnibus laudatis est lac et uinūz
At paulus. bibant uinum uetus dulce puz et
lac Et philaremus dixit dñ bibere uinum
purum uetus et lac qñ sunt cōtraria hui⁹ ue-
neno et possunt simul mixta potari et pñ pri-
sumi lac deinde supbibat uinum et ista max-
ime uident cōferre post purgatiōē ab hūoze
melācolicū ut dixit paulus. Et tō Aut. dixit
oēs ut sit cib⁹ eius post catarticū farūgi uel
cubugi et pullus impinguatus et uinūz dulce
et pprie uetus cūz dulcedine et uinūz coctū sic-
cus. Et lac et uinūz sunt uehemētis iuuamen-
ti ad eos. Et generaliter eoz regimē debet
nerri ad humectandū corp⁹ At enī Rasis
20. cōtinētis rege ipos cum cibis et potibus
humectantib⁹ qñ defendunt corp⁹ a nocumē-
to ueneni. s. hoc et Aut. dixit magis necessa-
rie res eis sunt equatio cibi et hūectatio et
tō 20. cōtinētis dicitur accipiant gallos. i.
capones pingues paros ad spidebecos. i. iura

pinguis ad humectandum corpus cōuenit bal-
neus dulcis aque maxime factus post secūda
cibi digōne immediate sedere enīz in tina
dixit Rasis ubi supra est multū inuatiūz ad
morbus canis radi osi. Aui. dixit dicitur
q̄ sedere in tina est ex eis que conferunt. Et
extimo q̄ illud est in primis nō quidem in p̄
mis q̄ in prin° q̄ tunc dilatando uenēnū in
corp° balneus noceret. At enīz Rasis ibidē
caue ne mittas eūz in balneo ymo fugiat bal-
neus q̄ est nociuus in prin° de quo prin° in
tellectus est Aui. dixit. n. nō intramittas eū
in balneus in huius. hora omnino. nā si balne-
aueris eūz interficies ip̄s. d. uenit et balneus
in declinatione. dixit enīz Aui. eūz uideris
eūz tam tendere ad sanationē paulatim tunc
fac eūz ut exercitio tepato. Et balnea eūz cū
qualitate et funde desup ip̄m aque tepide plu-
rimus et frica eūz et inunge eūz oleo tepato
Et in hoc tepore ip̄so ueneno ad corpus con-
cedunt aliquid cibi et potus calidi non ut sint
loco cibi s̄z ut sint loco medicine de quorūz
numero sunt. allea cepe porri et uinūz potens
et maxime post purgationē. Dixit enīz paul⁹
comedat cepas allea et porros. Et philaretus
similiter dixit. comedat allea et cepas qm̄ pbi-
bent uenenuz penetrare per corpus. Et dixit
Ista Iunian qm̄ uenenuz est sparsus et simili⁹
bibere uinūz purum. Dixit. Aui. cepe et allea
sunt ex eis cibariis que resistunt uenenuz et ab-
scindunt ea et expellunt ip̄a ex corpore. Ista ip̄a
sunt medicine. i. q̄uis dent loco medicine et
nō cibi. Dent ergo ubi nō excusant. i. p̄hibet
eoz usus. Et illud fortasse esset in principio
quando nūdus uenenuz est sparsus. uel ubi es-
set intensa caliditas et siccitas aut ubi esset di-
sposito ex pte suscipientis ut q̄ esset ex eis
qui non comedunt ea. Et subdit Aui. ciba-
eos cāris fluminalib⁹. Et Rabi dixit. bibant
brodia pullos et auis eūz paucos sale et que ge-
nerant bonū nutrimentū comedant s̄z nō ac-
cedant aliquo modo ad pullos columbinos
qm̄ pessimi sunt. Et comedant caules qm̄ hnt
p̄prietates in hoc. Et multiplēt comestione
de cepis et allis crudis et coctis. et brodium
cancroꝝ fluminaliū et carnes eoz sunt eis bonū
nutrimentū ualde. Et sunt medicina et cibus.
Et glandes et cocte et non cocte sunt bone cū
p̄prietate eoz. Et per glandes intellexit ca-
staneas. et qdā dnt comedat dactylos. caricas
pīneas et passulas. et custodiāt mor⁹ a cane za-
bido a ieiunio fame et siti et a coitu omnino
et ab omni euacuatione magna. Si tamē fuerit
sipticus p̄m uentrē leniat cū cristeri lentino
Dixit martaris cristerizet cū oleo et aq̄ q̄
niā alenabit eū a dolore et mitigabit sitim.
Cura uero per instrumentū potius uariat
p̄m q̄ morbus in prin° augmētō statu et de-
clinatione. Et in prin° quidē duas h̄z intēti-
ones quaz una p̄hibet rabie penetrare in cor-
pus. Et 2^a ip̄s ex loco morbus extrahit. Et
p̄ quidē complet cū medicinis ab intus ac-
et ab extra ap̄oximatis. 2^a uero solū cum a
proximatis ab extra. ueruntamē de impletō
ne simul h̄z ambaz intētiōnū dicet. Si ita
q̄ fuerit morbus factus in mēbro in q̄ possit

neri ligatio in eo superi⁹ uersus cor. et p̄nci-
palia fiat qm̄ saltē inuat cū attractiōe s̄guis
et spirit⁹ ad locū. dixit enīz Simeon. Attra-
he uenenuz cū eplastris. nētosīs. et scarificatio-
nib⁹. qd ut fiat dixit. p̄. bilaret⁹ carasset uul-
nus in circuitu ei⁹ et carassatione p̄funda. q̄
usq̄ euacuet magna quantitas s̄guinis. deinde
appone nētosas et post eas medicinas calidas
ut atrahāt uenenuz exteri⁹ uehemēter. Et A-
zon dixit apponāt nētose sepe et simili⁹ sepe
debēt renouari medicine attrahētes. Et in h̄
morbu cōfert succio facta ore et appositio pul-
loꝝ scissōꝝ super loco s̄z p̄cipue catuli scissi
super loco positi qm̄ h̄z catulus in h̄ p̄prie-
tate. Et de maxime conferētib⁹ succio facta
cū ano pulloꝝ cū frequēter iterat. Et nō per-
mittat uulnus consolidari. ymo si necessariū
fuerit cū instrumento elarget. Et dixit Aaron
eplastra locū cū reb⁹ elargantib⁹. Inquit. Al-
man. si cognoueris canē mordentē rabiosūz
fuisse cito succurre et nētosas morbi suppone
et diuissime ac multū sugat scarificet q̄s et s̄-
guinis extrahat multitudo. deinde sup locum
morbus medicamina que uuln⁹ dilatāt et cōso-
lidari p̄hibeāt ponant. unguētū qd locū ulce-
ret ac hibēdo. Et Aui. dixit. oportz ut in p̄n-
cipio rei nō p̄mittas uuln⁹ consolidari ymo
dilata et aperi si nō fuerit amplū. Et utere suc-
tione et appositione nētosaz qm̄ tū. i. quāuis
trāsieris in p̄ncipio. s. absq̄z operationibus
p̄dictis et deinde cōsolidaueris facies opera-
tionem inuatiūā ualde. s. si apparueris et suc-
ceris et nētosaueris. ymo si error tā cecidit
et consolidatū ē oz ut conuertat et ad ultimūz
perueniat in eo. s. apertēdo sugēdo et nētosan-
do Et oz ut apponas super ip̄s de apertitiūz
cū consecut⁹ fueris ip̄m in primis dieb⁹. Et
hec omnia debēt fieri usq̄z ad tres dies inclu-
siue uel ad plus usq̄z ad quatuor. dixit enīz.
Almasor. p̄ ost q̄ tres dies trāsierit nō intē-
das circa apertione uulneris qm̄ uenenum ē
profundatū et penetrat in totū corp⁹. Et Ra-
sis dixit. 20. continētis. nō intendas elarga-
re uuln⁹ nisi usq̄z ad duos dies uel tres. uerū
uulnus consolidari nō permittat donec eger
fuerit liberat⁹. Aui. autē uidet cōfētre scal-
pellationem usq̄z ad septem dies. et ultra at-
tamē quantomagis differuntur tanto plures
et fortiores fieri debent. dixit enīz Aui.
si fuerit post septem dies. scalpella scalpel-
latione laboriosa. Et sūge succione uehemētē
Sed si consecut⁹ fueris patientem post dies
plures illis ei supueniētes tunc in dilatatiōe
uulneris nō erit utilitas. et neq̄z supflue labo-
ret in eo. qm̄ ledetur eger siue plurima utili-
tate. ymo siude in hoc ut nō remaneat aptum
s. per ampliores ap̄tione. Et tō subdit. Nam
dilatatio iam p̄terit in tribus diebus primis
et qui ap̄opinquat eis. qm̄ uenenuz iam sp̄sū
est. Si ergo cōtēnus tunc ut remaneat uul-
nus aptū. Et tō diuersitatis temporis in di-
latatiōe opōnis p̄dicte inter auctores dictos
p̄cessit ex diuersitate impressiōis citius
uel tardioris ip̄ius rabier. timētes. n. citam
impressiōne posuerunt tempus duoz uel triū
diez. Et alij nō tā citaz impressiōne timētes

posuerunt tempus quatuor diez. Et Aulic. cōsideras qz aliquādo multuz tardat impressio eius posuit tempus usqz post septez dies. quare opatio ista d3 relinqui extimationi prudētis medici quā fundare debet sup eo quod uiderit tam apparere signa rabiei uel nō apparere. qz diu enīz nō apparent p̄dicta operatio fieri pōt et debet uep q̄to citius tanto meli⁹ et longinqu⁹ ab hoc ut eueniat error. Et Rasis 20. cōtinentis dico post quintuz diem uenenuz esse diffusuz per totuz corpus. Et A. dixit similitur. i. uerisimile est qz uenenuz sit sparsuz usqz ad quatuor dies si fuerit forte et in minori spacio eoz itez. multotiens enīz interficit in ebdomoda et p̄culdubio ipm sp̄gitur uelociter. s. tunc et uelocius qz dixerimus. De medicinis aut attrahentib⁹ et dilatantib⁹ uulnus sunt emplastra calida acuta corrosiua et nō corrosiua quoz et quedā ualeat euz p̄prietate de quibus est emplastruz d'aleis et nucibus suppositis et q̄n3 misceat euz eis ruta et itez emplastrū p̄bilareti factuz ex folijs rute sale pice melle et aceto. Et menta trita supposita ualeat cum p̄prietate. Et similiter betonica trita supposita dum uulnus est recens. et ruta euz sale masticata. Et quidam dixerunt uile fore succū al' sem̄ rute aut betoice moriso pōm dare et sbaz cuiusqz eaz sic contritaz morisū supponere. et marubius confert euz sale trituz et capilli hominis macerati in aceto suppositi. Raly. tamē dixit qz sint usti et qdā dnt qz sint capilli ipius moris et de cōferētib⁹ ē epl⁹ d' ficub⁹ immaturis aut d' folijs fici. Et eplastrū de asa ē uile ualde. et similiter de oppoponaco. Et eplastrum de tyriaca mixta cū puluere gentiane et diptami. Dixit. A. B. aceti acuti kisch. i. picis lb. i. Et. Hu lierm⁹ dixit sit p̄x ligda alba oppoponacis. 3. iij. oppoponacū fundat in aceto donec sol uatur. deinde omnia misceantur. Et fortasse sufficiūt allea et cepe et Ruta. Et de fortib⁹ ē eplastrū de sinapi aut prassio aut radice emule Et liminētū factū cū succo tinniali uel lacte ei⁹ qd ē fortius omne uenenosū morisū uel pūcturā sanat. Et de dilatantib⁹ uuln⁹ et p̄bi dētib⁹ a consolidatione dixit Elnāfor sūt ficla et eruca et cepe cū butiro coctis. Et eplastrū uel eplēbima ex uino sale et succo cepe et abkerisio sepe facta cū uino et nitro et suppo carnis piscis saliti et similia hys. Et si nō sufficiunt tūc est necessarius dixit. Paul⁹ apponere medicamina corrosiua et deinde apponere butirū. Et hoc rāgēs. Aui. dixit fortasse necessarius erit ubi ut utaris medicinis corrosiuis deinde cōsequenter adhibeatur butir⁹. Dixit Alman. si in principio locus cōbuzis cōfert multū. Et. p̄ bilareti dixit cauterizet loc⁹ in principio qm liberat patietez et nō p̄mittit uenenuz p̄hindari. Non est enim dixit. Aui. aliqua d' medicinis attrahētib⁹ sicut cauteriū ita qz etiā qm est spaciuz longius illo. s. principio et tunc casus in timorē aque et p̄patur. s. cauteriū et sit etiā post spaciū magnuz nō ē longinqu⁹ quin cōferat. supple mltro ergo magis cū cauteriū sit in p̄no spacio et in p̄ncipio nō enim est attractio cauterij et corruptio ipi⁹

in substantia ueneni sicut attractio alioz et corruptio ipoz suple sed ē potēti⁹ illis multum. Et si aliquid a cauterio p̄hiberet actuali dixit Aui. Administra medicinas qz stant loco eius sicut emplastrū de sale nitro et medicinis rubificantes. Et de p̄bi dētib⁹ penetratōne ueneni et destruetib⁹ ipz in principio interi⁹ sumpti sunt medicinie ualētes a p̄prietate cōtra hoc uenenuz qz dicitur statz in cura qz cōuenit in augmento. A. tñ dixit oz ut p̄pines et des eis tyriacā magnā et medicamen. Galien⁹ de cancriis. Cura itaqz que cōuenit in augmento bz p̄prie tres intētiōes quaz una est ad destruenduz uenenuz et diuertēdū ipm a p̄ncipalib⁹ ad mēbra uilia et extrinseca et ad cōfortandū p̄ncipalia. et 2⁹ est ad eandū uenenuz non per uiaz uulneris. et 3⁹ est ad alteranduz. de prima q̄to impleatur dixit Rasis 20. cōtinentis postqz traxeris uenenuz exteri⁹ cura est bibere medicamina cōfortancia membra interi⁹ et p̄bi dētib⁹ discursum ueneni. s. uerius ea et que maxime sunt defendētia cor sunt sicut est medicamen de cancriis et similia simplicia et composita. Et simplicia qd ē multa sunt. que Aulic. sumes ex. 20. cōtinentis et ex aureolis simplicia secūdi cā. enumerat dicēs. Sunt licium. sicut dixit gal. Et si li⁹ meuiay de eo ait. li⁹ cū dissolutū in aqua frigida bibitū inuat contra morisū cuiusqz uenēo si. Subdit Aulic. et alibit. i. asa et absinthiū et polliū et terrasiglata cū uino bibitis et nigela ē mirabilis in hoc ita qz nomē ei⁹ in greco ē deriuatū ex intētiōe inuare ad morisū canis rabiosi. de qua dixit. Gal. qz bz p̄prietatē si sumat frequēter. Et mirra bona ē bibita. et eplastrata. Et dixerūt. non ē medicamē ad illud meli⁹ gentiana de qua dixit gal. 6⁹. B. qz cū p̄prietate cōfert bibita et eplastrata et nō uidit meliorē medicinā si qualz die sumat. 3. i. et 3. ij. mirre et 3. ij. pul. cancroz sumatū aduozoz in p̄ncipio anteqz timeant aquā. et subdit qz camedicos itez. et dicit qz oculi cancri cum bibuntur sūt magni inuanti ad illud p̄li. li. 28. et 32. laudar uerē eoz Dix. De rap. 2⁹. gal. qz cinis ei⁹ sol⁹ sūptus et cū gentiana et olubano multū inuat et sint olubani ps. i. et gētiāne partes. s. et cineris cancroz ad pondus omniū deī colear. i. magnū. 40. diebus et super morisū apponit unguentū b. p. picis libani. 3. i. aceti fortis kisch. i. yralicis et oppoponacis. 3. iij. et non uidit gal. aliquē mori qz fecerit hāc medicinam. Et 2⁹. dya dixit De rap. B. cineris cancroz. 3. iij. cū 3. i. S. gētiāne et bibat cū uino dulci. confert enīz mani feste. Et dicit. 20. cōtinentis sumat coagulā canis ille quē canis rabios⁹ momordit et omni nō liberabit. Et extimat quidā dixit Aulic. quod sūgtis ipsi⁹ canis rabiosi ē curatio ei⁹ unde. 20. cōtinentis dicit qz sumere sanguinē canis rabiosi ē curatio ei⁹ et res certa et experta. Et similiter si suspēdat minor dens canis rabiosi sanat. et ē certū et expertuz dixit p̄li. li. 29. qz epar canis rabidi et p̄prie qui momordit comestū sanat. Et similiter dixit De rap. 2⁹. dya. et gal. Et dixit 2⁹. dya. qz sanguis. s. canis rabidi potatus. curat morisuz

et dixit Aulic. epur canis rabidi datur mor-
so et confert et probibz metū aque ut dicitur
Uñ gal. dix epur rabidi canis affatu comestū
maneste confert. Et ex dictis medicinis ma-
neratis ab Aui sunt fideon. dixit Serap.
2^m. dya. q. allu comestū antequā tūneat aquā
confert et ex eis sunt folia rube bibita cū uino
Et 2^m Serap. confert caules crudi comesti
et succus et ipsoz bibitus. Et folia melisse cū
bibit decoctio coz et mēta et comesta ualeat
De cōpositis aut medicinis sunt tyriaca et
metridati. Et medicamē gal. de cāris quod
cōter ab omnibz auctoribz mirabiliter cōmē-
dat qd sic fit. R. cancroz fluminalū adustoz
gēciāne ana partes. v. thuris et calamētū ana
partes quatuor terrefigilate. s. y. dos. 3. in.
in ieiunio mane et uespere cū aqua tepida. Et
ē utendū eo diebus pluribus et usqz ad. 40.
dies Et predicta descriptio ē quā posuit. A.
B. Rasi tñ. 20. cōtinētis sic describit. R. cā-
croz fluminalū adustoz partes. x. gentiane
partes. v. thuris parte. i. dos. quolibet die
aur. i. Et si tēpus multū paterit a die mor-
sū tūc dos. sit aur. y. Et Alman. similiter
ipm sic describit et dixit q. dos. ei. sit. 3. y.
de mane et circa noctē cū aqua frigida. Phi-
laretus aut dixit. R. cancroz adustoz et gē-
ciāne añ. partes equales. et sumatur ex eo cū
uino puro usqz ad decē dies. Dicunt quo-
cunqz modo sumant cāris fluminales nisi siue
singulariter siue cōiunctis cū alijs cōferūt ual-
de. dixit enim Rabi in 20. pīcula auctorita-
te galien. 10. de simplici medicina. cancrū
flumū combusti in olla eris rubei ex cinere
quorum pars una accepta et gentiane pars
media et olibanī partis unius decima et
dati in potu morso a cane rabido cum aqua
q. titatis coclearū unius magni sunt enim bo-
ni bonitate miraculosa. Et si lū cinis cācroz
ipsoz solt ei utit ualē et sedit nē ei utit cinis
cācroz maris. A. aut dixit q. cancrū marini
et cōferunt. uex tamē nō in prin^o s. in pcessu
euz apopropinquat timor aque. unde ait. et me-
dicamē de cancris nō detur in primis intelli-
gens de marinis quod p. per id q. subdit q.
qñz ponitur in descriptiōe eius de gentiana
qñz est medietas cancroz marinoz. cancrū
aut flumiales cōferūt omni tēpore Ex cōpo-
sitis cōferētibz ut dixit Aulic. ē tyriaca dya
tesleron. i. de quatuor spēbus. s. gentiana bac-
eis lauri aristologia et mirra. Quidam tamē
dixerunt q. ipa non cōueniūt sumpta ab intus
pp sui caliditatem et exicationē. Et alij dix-
erunt q. pōt dari frigidis nā. calidis autem ce-
maxime colericis noceret. Et ex dictis su-
pra quomō calida cōueniunt in uenenis pater
q. ipa cōueniūt q. uenenus resolut et cōsumit
et maxime confert rōne p. p. etatis suoz com-
ponētūz que omnia obstant uenenis ut supra
dictū est et spālter hūc obstant gentiana. et
mirra quare ualeat in omnibus cōplexiōibz
int^o sumpta et et exterius appōita et ex com-
positis ualde cōferētibz sunt duo medicami-
na de cantaridibus que describuntur 20. cōti-
nentis et adducit ea ambo Aui. et dixit ex me-
dicinis narratis et que est ultima ad eos est

medicamē de cantaridibz quod sic fit. R. ed-
taridap magna pinguiū ablatis pedibz capi-
tibz et allis pte. i. et lentū excoctatū pte. i.
croci spīce g. cinamomi et piperis añ. sexta
pte. unius teratū optime et p. p. cātarides
et cōficiantur cū aqua et fiant inde troc. quo-
ruz unusquisqz cōtineat terciā. 3. un^o. s. duo
danibz et de eis in potu unius euz aqua tepi-
da. Et si acciderit ex illo pūctura in uescica
bibat decoctōz lentum excoctatū et oleūz
amigd. s. dulciūz et buty crudūz et cocūz. et
ingrediatūz balneūz omni die post potūz ei^o
et sedeat in tina donec mingat. Et aduini frē-
tur ei tūc cibi humectātes ex pullis inpingua-
ti et bibat uinū et caueat sibi a frigore Medi-
camē aliud de cātaridibus sumant cātarides
ut dictū ē in precedētī medicamine et efunda-
tur illud lac ab eis et pmutetur aliud lac aceto-
sūz et similiter dimittat die et nocte et fiat sic
eribz uicibz deinde exiceatur in umbra et re-
tatur euz tantis lentibus excoctatis quāte
sunt ipe et fiant ex eis troc. dos. sit terciā p.
3. unius euz uino aut aqua tepida. cum ergo
biberit ipz fiat ut pueniat ad sudandūz cum
eo quod est possibile ei de ambulatione. s. et
cursu aut cobogimēus multis. et si illud quod
bibit angustiat ipm bibat supra ipz sacralati-
i. de butiro cocto aut oleo. s. amigd. et utatur
tina et mingat in ea. euz ergo minuerit sangui-
nē tūc iaz affecurabit a timore aque q. euz
eo educitur uenenū Aliud medicamē de can-
taridibus quod est uehemētēz ualens de q.
dicitur q. sumens mingit canulos et liberatur
omniū sic fit. R. cantaridap p. p. 3. s.
et optime puluerizentur et inuoluant balfamo
deinde misceant euz duabz. 3. tyriace magne
et de eis euz uino subtili limphato. Et sup mor-
sus ponantur ouellane affe trite et mixte cū me-
le et omnia coagula cōueniūt simplicia et etiā
mixta et p. p. euz gentiana. 2^a aut inten-
tio que est ad euandū nō cōueniūt in princī-
pio. uñ 20. cōtinētis dicitur ante attractionē
uenenū ad exteri ora nō detur medicamē laxa-
tiū neqz flometur qm trahunt māz ueneno
saz ad interius corporis s. postq. traxeris
uenenū duobus aut tribus diebz secure pore-
ris laxare et mundificare. Et hinc dixit Aui.
nō oportet ut pperes in diebus p. mis ad eua-
cuandū s. occupare in attrahendo ad exteriō-
ra. nāz euatio qñz adiunat ad hoc ut uenenus
penerret ad pfundū et phiber extractionem
eius ad exteriōra qm euz ipa trahat hōres
ad interiora tūc trahit cū eis et uenenū Lū er-
go traxeris ad exteriora qd ē possibile. et
ē post duos dies aut tres. s. a prin^o nel. s. a tē-
pore quo incepisti attractionē facere tūc oc-
cupare in euando id quod forsit iaz penetra-
uit. Et euacuatio ista pōt fieri p. solutionem
uēris et uomitū et urinā et pōt fieri per flobō-
tomitā et per sudorē. De eione per sudorē di-
xit paul^o p. uoca sudorē. Et A. dixit. necessa-
riū ē facere ut ipse sudet in prin^o. s. augmētū
quāuis ē in toto augmēto sudor. cōueniat.
Et hoc facere cū eo. quod possibile ē de am-
bulatiōe balneatiōe et omnibz modis alijs in
dorē prouocātibz. De eione uero p. medici

nas soluturas dicit Paulus. Eia humorem
melancholicum qui hic est humor qui multiplica
tur in eis et cuius infectio inducit timor
aque et siccitas et sitis uehemens. Et Rasis di
xit ibidem dico quod curari debet melancholia. Et
Philaretus dixit festina purgare ab humor me
lancholico Et cecedit ibi ad hoc ellis niger et
cucumer asinus et yera ruffini. Et Auic. di
xit catartici sunt illud quod educit melancholiam
ita ut sit elleborus et pillule de elleboro et
similia. Et yera ruffini est mirabilis eis et de
illis quibus oportet solvere eos est cucumer asi
ninus. Et hec considera quoniam omnes coctores
stant super effione melancholie cum medicinis for
tibus quoniam humor est difficilis educit et cum
querit ut cum eo educat uenena in quod non
possent medicinis debiles. Et tamen in eap exhi
bitione consideranda sunt uirtutes et consuetudo et
reliqua particularia. Et in effione per uomitu
m si elligenda sunt que humor melancholicus nocere
faciat. De flobotomia autem quidam dixerunt
quod fiat ante euacuacionem per soluturas. Ra
sis eodem. 20. continetur aut flobotomia et de
purga. Et aliqui inceperunt a purgati. Auic.
vero dixit si uideris repletoine augmentata.
Roma. et si non tunc non flobotomia. Pro hoc
declaracione recurrere est ad can. generales
de euacuacione. filius tamen mesuay ut 20. ponit co
tinetur dixit. flobotomia eodem die quo morsus
fuerit de manu dextra deinde fumat de coa
gulo catuli aur. i. et fortasse coctus est quod coa
gulus illud sit potens in destructione uenens
post illas flobotomias et fortasse in hoc habuit ex
perientiam. Alii martarif. cum flobotomaueris remo
ueas ne uideat sanguinem coram eo. Et Auic. di
xit. cum flobotomia tunc non dimittas eum intueri
sanguinem suum precipue in fine rei. i. in fine
flobotomie uel in fine rei. i. temporis augmen
ti et cum appropinquat timor aque. Et 20. est quod
sanguis est liquidior et patiens est dispositus
incurrere timore; ex liquidis et fortasse per
aspectum ad sanguinem et cibus incurrat in eis cum
recordat canis et sanguis qui fluxit ex morsu
eius. De euacuacione autem per cristeria dixit
Rasis eodem. 20. continetur cristeria quolibet
die. Et concordant auctores quod cristeria sunt
leuia 20. dixit. A. post solutionem cum catartici
co est necessarium ut admittas res ite omni die
aut in duobus diebus cristere non ledens acu
tus sed sit cristere eius oleum et aqua sicile. Et si
cristere non possit fieri exhibe soluturas ex affo
dillis cum epithimo. De euacuacione per urinam
sufficit quod dictum est de puocacione eius cum
medicamine de cantaridibus. 3. aut intentio
que est ad alteracionem adimplet ut immittat au
ctores cum frigidis et humidis. et hoc quod opponit
tur qualitati ueneni. et cum hoc temperant calida
tates derelictas in corpore a medicinis cali
dis exhibitis et mitigant sitim et prohibent ab
epheccacione. dixit ergo Rasis. 20. continetur
dico quod dentur res infrigidantes supple et hu
mectantes. Et quidam ex hoc construnt cri
steria infrigidantia et humectantia. Et Ha
ron dixit. pone super caput et stomachum olea
humectantia et emplastra infrigidantia. Et
Simcon dixit. emplastra romacum et epa

est rebus que misceant sitim et infrigidant. Et
Auic. immittit quod infrigidare stomachum tunc maxi
me necessarium est quoniam timor aqua. Pro omni
bus autem dictis tribus intentionibus adimple
dis Auic. posuit can. in quo immittit quod medici
ne illas impletes si curatio a principio regulari
ter incepta fuerit dent in suis dosibus et uici
bus positis ab auctoribus. Si uero non fuerit
curatio incepta a principio tunc debet augeri do
ses eap. Alii. n. si consecutus fueris egrum post
duos dies aut tres tunc quod sit quod in potu
das medicaminis duorum honorum. s. dupli eius
quod in potu daret si consecutus fuisset eum in
principio. Et similiter est dispositio aliarum
medicinarum quas dicemus. Et si fuerit post sep
tem dies tunc sint plura duplicia. Et dixit. si
non facta fuit attractio et acciderit negligentia
effice euacuatio in ea magis est necessaria et me
lius est ut sit fortior. Cura uero in statu per
eitur cum eisdem rebus que conueniunt in augmento
et maxime in fine eius et frequeracione in ipsis
et additio et cum omni ingenio ut non superueniat
ei timor aque. Dixit Hali. Si super morsu
a cane rabido suspensa pellis lupiculi al lepu
sculi non timebit aqua. Et idem dicit de pelle cui
dam animalis tibi habent multam lanam siue pil
los in cauda quod quibusdam uocat fayna. si. n.
suspensa ad collum moris pelis eius non timebit
aqua. Si morsus a cane dixerit de cinere
capitis canis usti ut dicit non timebit aquas.
Et Hali. quid dixit. et ponit a Serap. quod
epar canis rabidi qui sumit i cibo curat mor
sum a cane rabido. Et ego dixit ipse. Uidi
quosdam qui comederunt ipsum et euaserunt. uerum
tamen non contenti hoc solo medicamine sed
nisi sunt cum hoc alius medicinis a nobis exper
tis. Et dixit mihi quidam quod quidam comedit
epar canis rabidi stans contentus illo solo et
mortuus est. Et Auic. dixit dixerunt quidam
cibus cum proprio epate illius canis qui momo
rit. Et dixerunt. Post timorem aque et ante ips
cibus ipsum pedico epate aut cibus ips cibus alias
lacte adhaban claudicantis. i. tabachi. Bre
gorius tamen dixit quod pellis tabach non inuat eos
Quod si timor aque superuenit et noluerit ui
dere eam neque bibere. tunc ingenium est exquirere
dum quomodo ei aqua i potu tribuat. Dixit ita
quod Almasor. ingenia qualiter in os ei immittat
tas ebullia per cuius locum immittas aquam oc
culis ne eam uidere possit. Et Rasis. 20. co
tinetur dixit. Quoniam timor aqua pone eam in pel
le animalis quod dicitur tabach et clauda et pro
pina quia pro certo bibet eam aut in uase co
boperto pelle eius aut pelle canis rabiosi.
dixit Auic. filagorus. Alii. Quoniam timor aquas
tunc detur eis in potu in uasis factis ex cute
adhaban et in uase coboperto ex cute adhaba et
pprie si sunt de ligno aut ex cute canis rabio
si. Et dixit Auic. quidam ingeniose faciunt ca
nales longum et mittunt in guttur a longe et in
fundunt aqua in ipsum reclusum ex eo quod cobopi
at aqua. Et ponitur una extremitas eius in
gutture et tunc effunditur aqua in ipsum aut faci
unt si stula et pprie ex argero. Et dixit ex eis
quod bonum est ad dandum eis aqua in potu est quod
fieri lignum cocanum ex congelato mele aut ex ce

ra et ponitur in e
glutire ipas. Et
plenius cum omni
te animam et regim
te corpus et quod ali
et amus ut supra di
dicens de attractio
neris quidam phalu
signa rabiei in bilo
mina a proprietate
Et phalies medic
eductiones pater
eis uant salte per
plenius. Dixit Hali
expo est aque formi
quod est aqua et sermo
bicus uocatur qui
limphatica passio.
dicitur tyrica eius
nel baccau lauri ne
at flosa de cephalis
orimele et tympo
ra equaliter mi tri
cuz yeralogodon
implat equaliter
purgati sunt flos
scabiose fumerre
balneus interet nel
fudet et crent eo a
flet sequenti die flos
et sic omni mese fi
dixit philo quod in an
is dibus acceptat
tione digerat ma
stirpo de fumoter
godion et catarrico
um et postea offerat
Cap. 13. de spebus
plenius
uenen
neris
ne acutatis non mo
positone morsus us
fuit debilis oras eis
a tribus horis usq
patis mltis. et isti si
f. quod succurritur e
pumi ordinis dixi
regulus qui interfi
fuit. Et ipse quide
pur fuit haber criste
Uel quia in malici
Et a prebeminetia
e regulis. Decepti
inter alia genera se
logitudo duap palm
de et oculi ei? fuit ru
ne et citrinitate e de
super quod incedit
uerne eius aliquid
eius autis mouit ip
animal quod non terre

ra et ponatur in ea aqua et percipiatur ei trans-
glutire ipaz. Curatio uero in declinatione co-
pletur cum omni regimine letificante et dilata-
te anima et regimine hucetante et impinguan-
te corpus et quod aliquando latet rabies per menses
et annos ut supra dictum est. Iam factis remedijs
dictis de attractione ueneni et elargitoe uul-
neris quidam consulerunt quod quis non appareant
signa rabiei nihilominus dari debent medica-
mina a proprietate ualentia contra ipaz rabiez
Et spaliter medicamentum de cancrijs et quod fiant
eductiones predictae. Et uoluerunt ut cum hoc et
eis utantur saltem per intervala usque ad annos co-
pletus. Dixit Hilb. in ca. de ydrosorbis cum
exponit aquae formidatis dicitur enim ab ydos
quod est aqua et feruos quod est timere uis ydosor-
bicus uocatur qui aqua timet. Et dicitur et
limphatica passio. primum quod est ut una die
detur tyriaca cum uino decoctionis geniane
uel baccarum lauri uel mirre. Et sequenti die fi-
at flosa de cephalica. deinde digeratur cum
oxythyme et syrupo de fumoterre et oxythyme
ra equaliter mixtis. Et facta digione purgetur
cum yeralogodion et yera ruffini et catarrico
impali equaliter mixtis. Et sequenti die post
purgationem fiat stufa cum decoctione agrimonie
scabiose fumoterre et radicis lapaci. Et hoc
balneum intret uel stufetur cum uapore eius ut
sudet et exeat eo a balneo detur tyriaca et po-
stea sequenti die stomet de altera cephalica
et sic omni mense fiat usque ad annos. Et Ro-
gerius dixit quod in anno quater purgetur et singulis
is diebus accipiat de tyriaca. Et pro purga-
tione digeratur cum oxythyme oxythyma et
syrupo de fumoterre et purgetur cum yeralo-
godion et catarrico impali. 3. die fiat balne-
um et postea offeratur tyriaca etc.

Cap. 13. de spibus spentibus.

Ixit Auicena fa-

piantes diuidunt esse spentum
uenenosum in tres pres sue ma-
neries. Nam quidam sunt uebe-
ris acuitatis non morantes ad occidendum ex di-
positione moris ultra tres horas. Et quidam
sunt debiliores eis par non tardantes occidere
a tribus horis usque ad quatuor et quidam debiliores
predictis mixti. et isti sunt parum raro interficietes
et quod succurritur cum cura. Et de serpentibus
primo ordinis dixit Auic. et basiliscus dictus
regulus qui interficit suo uisu et auditu nocif
sue. Et ipse quidem dicitur regulus quod super ca-
put suum habet cristam in modum coronae regie.
Uel quia in malicia omnes serpentes excellit
Et a prebeminetia sue uenenositatis uocatus
est regulus. Accepit autem nomen diminutiuum quod
inter alia genera serpentum est paruus. Est enim ei
longitudo duarum palmarum et caput ei est acutum ual-
de et oculi ei sunt rubri et color ei ad nigredi-
nem et citrinitatem et declinans qui adhibet totum
super quod incedit et non oritur in circuitu ca-
uerne eius aliquid. Et cum opponitur habitatore
eius autem moritur ipsa auis. Et non sentit ipsius
animal quod non terreat. et si animal sit ei propin-

quum stupefit quare non mouet. Et interficit si
billo suo si exaltat ipsum. Et ille super quem ca-
dit uisus ei ex longinquo moritur. Et non est
neque quod dicitur quod cum uisus cadit super ipsum
moritur. Et credo quod etiam non sit neque quod dicitur
tur. et quod basiliscus moriatur. si si cadat super
ipsum aspectus hominis preter quod aspectus ei cadat
prius super hominem illum. quare putat quidam
quod deferens speculum. i. uisum magnus quo semper to-
tum cooperiat ita ut non possit uideri a basili-
sco. et appropinquat ei docet per uisum uidetur ipse quod
basiliscus moriatur. hoc uero ille saluat. hoc enim
non est ita quoniam basiliscus non occidit uisum neque au-
ditum sibi quia uisus uel auditus occidit. cum non
intuitus sensibus potentia occidit. sed dicitur
uisum et auditum occidere quod per banclitum ab ore
ei ac et ex poris corporis sui exeunt uapo-
res tante uenenositatis quod ad quemcumque perue-
nerint moriuntur. Et sunt tanti quod possunt extendi in
circuitu usque ad loca ad que possunt peruenire uis-
sio ei uel usque ad locum unde ei sibi illud audire
possunt. et non solum interficit quos uidet sed et
tot quod infra dictum spaci sunt nisi uenit for-
tis flatus obstat. auertens uapores ab illo lo-
co. et quanto plus exaltat sibi illud. tanto plus a lo-
gino occidit. quod fortius et ad longinquum
expirat. Neque exigit ad occidendum nisi sibi
aut ut oculos apertos teneat. et sic est potens oc-
cidere cum tactu et sine tactu. Et dixit Auic.
paruus. i. raro est quod euadat qui presens est in cir-
cuitu ei. attamen possibile est quibusdam hominibus ut tan-
gat eum hoc uirga longa et non moriatur. sed pluri-
mum tamen qui tangit eum uirga moritur. et est median-
te uirga. Et propter illud iam tetigit miles
eum quidam lancea sua et mortuus est miles et
animal eius. Et tetigit ipse et labium equi cui
dixit et mortuus est equus et miles dicitur ei. Et
ipse quidem non solum interficit uiues sed etiam
mortuus exiens per uapores ab eo eleuatos. et
non solum ipse mortuus occidit neque etiam et cor-
pus mortuus per uenenum eius. dixit Auic. cor-
pus eius quod mordet liquefit et inflat et cur-
rit ex eo uirus et moritur omnis qui appropin-
quat. illi mortuo dixerunt quidam quod basiliscus
nascitur per generationem maris et femelle. Et
quidam alij dixerunt quod nascitur ex peccata pu-
tredine. Et fuerunt iam qui dixerunt quod nasci-
tur ipse uel spens similis ei et in malicia ex ouo
galli in quod ipse gallus semper suus includit ouo
egresso ab eo et ad hoc tenera exstet testa ei
et postea quibusdam cauetur corrupto. Et multipli-
cat. dixit. Et in terra acore alacay et nubie.
et quedam distorte recitant quod mustella armata
uirum rure per comestione eius rure pugnat
cum eo et occidit ipsum. Et de spentibus primo ordi-
nis dixit Auic. est spens nominatus yridio cuius
color est sili color yridinis. et longitu-
do eius est circiter cubitus unus et interficit
autem duas horas. Et ex eis est spens nomina-
tus aspis sicca per uehemetiam siccitatis sue
cutis. Et est in agitate sua circiter tres cubi-
tos usque ad quatuor. et color eius est cineritius
ad citrinitatem declinans et oculi eius sunt ue-
hemetis luminis et interficit a duabus horis
usque ad tres. Et de eis est dictus espuus quoniam
ipse potest emitte spiritum et interficit per spiritum

hūditas nigra ppter aduersionē. fetida pp
corruptōes. Et ē plurima ualde pp mltā diso
lutiōne quā efficit. Et iō plōgat curatio ei
et sit difficil' et fz plz interficit. oēs aut p dicit
serpentes uocantur surdi. non quia sint sur
di et non audiant. ymo audiunt sed preastuta
eorū canda obturat aures suas ut non audiat
orationes et uoces incantantiū. ul' dicuntur sur
di qz puelocitate ueneni eoz ad occidendum
dicitur qz eoz impressio accidit tanqz a re si
ne sono et uoce imprimēte et quasi subito et
impmēditate quasi nō pntiat' imprimēs. et
omniū p dicitoz spētū ueneni ē calidi sūmū
dissolutiū corpōz ad que puenit et p mēs ea
uelociter. Et ex generibus surdōz sunt spēs
due quoz ueneni est frigidū quap una uocat'
albatraz et alia haudē. et accidit morso ab eis
dolor uehemēs pp solutiōne pūnitatis que
puenit ad pfundū et loca multū sensibilia et
pp malā pōne frigidaz per quā accidit in
omnib' mēbris eius frigiditas plurima et stu
por et puenit mors pculdubio. Et Johanni
eius quidē dixit qz ueneni alilele destruit
sanguinē cordis et est frigidū et sicū hīs ali
qz uulz acuitatis et sua frigiditate suffocat ca
lores nāles. Quidāz aut ut dixit Aui. iam
extimauerunt qz ueneni spētūz omniū et uē
paz sit frigidū. et hoc iō qz omnibus moris
ab eo accidit frigiditas et gelatio in sangui
ne eoz. Et hoc est error. Et illud quod acci
dit ex frigore morso ab eis nō est pp frigidit
tates ueneni i pōz fz pp mortificationē calo
ris innati eius pp pūnitates ueneni. Calor. n.
innat' est qui calefacit corpus sua spōne et
inflammatōe. i. calefactione fz eūz nō est calor
innatus. s. fortis in corpore licet inflammetur
corpus igne leni. i. calefiant interiora corpis
leni caliditate nō tñ oz ut calefiant per ipsū
extremities ymo nō calefiūt fz remanent fri
gide. Et dixit Aui. qz quidā extimauerunt qz
ueneni cuiusdā spēi que dicit' alefiani pprie
sit frigidū qz aggrat sanguinē cordis et zge
lat ipm et pp hoc stupefacit ualde fz nō est ita
. s. qz sit frigidū ymo est qz resoluit calorem
innatū et mortificat ipm. Et dixit Aui. qz illi
qui dicebant uenena spētū et uēpaz esse frigi
da fundabant se sup hoc qz spentes tempori
bus frigidis sunt uelut mortui et ppterea di
cebant eos esse frigide pōnis. qm uidebāt
qz animalib' calide pōis in yeme addit' ca
lor et acuitur. Sz dixit Aui. qz qz sit qz hoc
dicat sciat qz raciocinatio sua non est sana et
nez hec p dicio est in uenenosis pūis fz est in
animalib' magnopz corpōz Et qd signi ficat
corruptionē illius fmonis est uespa. que ē ca
lide pōnis ualde et tñ est ex eis que mortif
icantur yeme quare nō mouet. Et dixit. nō
est longinquū quā sit spens eūz caliditate
pōnis sue qui nō mouet pp pūnitatē cō
pōnis sue nālis et pp illud quod accidit ei b
reb' alyz quare nō mouebit' in temporibus
frigidis. Et de serpentibus uenenosis calidi f
dixit Aui. qz quidam sunt serpentes ouantes
et ē deponētes oua sua et extra sūt generātes
et hnt duās matrices. Et aly sunt ouātes oua
tenētes intra se. et intra se generāt ut tyrus.

Et isti fortiores hnt calorē et pp hnt calorē
forte eoz ueneni ē forti' penetratiū et citi'
interficiēs ueneno alioz. Sub 3. aut ordine
reponitur serpētes graciles oblongi dicti ut
pere et sunt qui pprie reperiūt apud nos. Et
sunt multaz spētūz inter quas quedā sūt ualē
parue uenenositatis nō ledētes lesiōe de qua
sit curandū ymo alibi in domib' et lectis et
cunabulis pueroz pmozant' et tales referunt'
inueniri apd montē humanū. Et tales sūt ma
licie manī feste ado ut appropinquēt surdis Et
a quibusdā inter aspides nominant'. Et alie
sūt malicie manifeste nō tñ excedentes ymo
morib' eoz subuenit' eūz curatiōe Et alie
sūt excedētis malicie ado ut appropinquēt sur
dis et a quibusdā inter aspides nominant' et
sūt diuersaz mēre p. Dixit Solin' Plures
et diuerse sunt aspidū spēs in affrica sed dispa
res hnt effect' ad nocēdū Dispas enim sūt in
terficiē et iō dispas qz interpretat' sitit' nomi
nat'. ypanale supno necat. i. impotētia uigila
di. Emoroys morisū sūguinē eicit. et iō sic uo
cat' ab entia qz ē sanguis et roys qz ē flux'. i. sa
guinē fluere faciēs Dissolutio eūz uenap cō
mercy quicquid anime ē. i. ad uitā pertinet
enocat per cruorē. Serpēs nero pūssor dicit'
quē percussit distēdit. i. in tumorē et ideo
enorez corpulētia necat' extuberat' Et serpe
tis dicit' septū yctus putredo sequit'. De faci
entib' egredi sanguinē dixit Aui. sunt affo
di' et salerna. cū enim mordet dirrūpūnt por
ti et meat' oēs fluēt et manātes ita qz et ex
ulcerib' pūssor dicit' quare sunt cū sudore cōti
nuo et spūto et uomitu sanguinis Et sapientes
dixerunt qz corpa dictoz spētūz sunt areno
sa et sunt super ea pūcta nigra et alba. Et longi
tudo eoz est sicut spētis cornuti supradicti
Et quidā dixerunt qz sunt minores uipis et
i pōz capita et caude sunt minuta. et sunt colo
ris arenosi. et qz sunt nigri et rubei et albi et
sunt sup eoz capita squame albe inscise. et eo
ruz incessū est strepit' pp siccitates corticis
uentriū i pōz ac si esset strepit' folioz et uirge
et sunt grauis mor' et equalitū dētiū. Et appo
natur locus mortis et denigratur pp corrup
tiōne et currit ex eo res pua aquosa ex diso
lutiōne carnis que est in circuitu et soluitur
uenter defecta uirtute pūritia et sit difficultas
urine qz hūditates defluunt ad uentres et qz
debilitat' uirtus expulsiua uesice et pstringit'
banelit' pp exiccationē lacertoz mouentiūz
pect' et iō abscinditur uox fz et mēbra molifi
cant' fz nō sunt uere molificata ymo arida ex
siccata. uñ accidit ei spasmus. s. sicc' et cadunt
dentes exsiccatis radicib' eoz. et cadit super
corpus dispo obliuioni ex supflua siccitate
cerebri et mortit' patiens. et de faciētib' si
tū dixit Aui. qz longitudo huius spētis est
palma unius et super corpus ei' sunt uestigia
nigra pūma et caput eius est pūz et collū ei'
grosius et incipit creatura eius ex collo gros
so usqz ad caudā subtilez et incedit quatiēdo
caudā suā. Et forma eius est forma uipe et
color postremi ei' usqz ad caudā est ad nigre
dine decliuis. Et accidit morso ab eo ut adu
eratur uenter eius et inflammatur quare nō sana

an ex aqua ymo nō cessat bibere absqz exi-
auctus rei per urinā vel sudores ita q̄ infle-
tur uenter eius totus et currit aqua in uenas
ip̄ius. et de istis malis uisus dixit Aui. sunt
spentes dicti calfezati. i. salientes et dicti al-
chyrati. i. uolantes preuolantate motus eoz
Et sunt spentes pui et breues et minuti et q̄s
insidiantes occultantur in arboribz ut piciat
seipos ad illud qd perantit eos et exeunt pce-
dentes ad eos. Et ego quidē dico dixit Aui.
q̄ uidi genus hoz spentuz in pibus d̄ besten
et sunt ad rubedinē declines et sunt calidi ualē
et accidunt ex morzu eoz dolor uehemēs et pce-
transit in totū corpus et accidunt mors. Et d̄
xit Aui. de eis est dux dictus illicius qz habi-
tat in illicibz et accidunt ex morzu eius exco-
rio cutis eius quē momordit et non soluz ei
s̄ et cutis illius qui p̄m̄scet ei et curat ip̄z.
qz uenentū eius est putrefactiū et hēt odorez
malignū. quare mortificat euz qui p̄sens est
mori eius. Et ex eis est spens dictus mulla-
ris qz color eius est citrinus similis colori mi-
li. Et ex eis est spens dicitur seysacali et ē similis
spenti salienti dicti supra. et ex eis est spens
dictus arast h̄ns diuersos colores et est mali-
gnus interficiēs in die 2^o euz corosione epa-
tis et fractione intestinoy pp uehemētē cor-
rosionez uenentū sui. Et ex eis est spens occi-
dalis et accidunt morzo ab eo inflatio in loco
morzu pp h̄nditates illuc fluentes quare ac-
cidunt ex eis uessice in circuitu eius. et currit
et ex eo h̄nditates sanguine nigrę et uulnus
est cū duricie. et qz multā efficit ad caput eua-
porationē accidunt ei corruptio rōnis et tene-
brositas uisus et spasm⁹ mortificās. Et ex eis
est spens dictus aridus et chariacus et longi-
tudo hoz est usqz ad cubitū. et color eoz est
color harenę et sup corpa eoz sunt uestigia et
accidunt morzo ab eo dolor uehemēs in loco
et ap̄a mari⁹ qz mē multe trahunt illuc pp
uehemētē doloris. et currit ex eo uis⁹ et inter-
ficiūt in. 3^o die et in hora. i. aln post septimū
Et ex eis est serpens nominatus selsie. i. putre-
faciēs et ē h̄ns caput latū collū parū curtam
caudā et uentrē rotundū. Et nō sunt super ei
caput linee et squame sed super corp⁹ ei sūt
linee diuersi coloris. Et cū incedit nō rectifi-
cat ymo p̄trahitur et accidunt ei quē mordet
apostema dolorosū et putrefactio totū corp⁹
zis post p̄tritionē ei et capiloꝝ casus qm̄ ei
uenentū ē uehemētē putrefactiū. uñ putrefa-
ctio partis morse ē putrefaciēs partes sanas
et ille alias et sic procedit in totū corp⁹ et oc-
cidit. Et ex eis sunt uipere dicte dracones et
sunt h̄ntes plures dentes uiperis et longiores
eis et sunt minoris malicie predictis serpēti-
bus. Et ex eis est spēs paru⁹ dictus tyrus uel
tyria d̄ quo ē quedā spēs que ē tactu occidit
uñ gal. de tyriaca ad cesare ait. dictū ē d̄ regi-
na egipti que interfecit seip̄s per impositōez
manus super tyriā que ipsa hora appositiois
mortua ē et hoc uolūtariē fecit qz rex qui in
uaserat regnū mtebat eā capere de persona
Et dixit gal. Ego uidi hanc tyriam in ale-
sandria et interfici eam feci sine mora
quia iusticiarius cū cōdēpnabat aliqū ma-

gnatē ad mortē afferebat ipsa tyria et irrita-
bat ut morderet pect⁹ dampnati qui mortuus
statim moriebat. Et dixit gal. de tyria q̄ sta-
tim q̄ ipsa panē comedit panis obturat uias
dentū suoy adeo q̄ nō pōt morderē et cognō-
scit fraudē et ingentū uenētū illas ex illo. s.
q̄ nō mordet illos et utiqz admirat. De ui-
peris et malis reperit aliqū apud nos et
ex istis sūt quedā curte et grosse dicte nostrō
idiomate scorzoni. Et ego uidi in terra itri
in cōitata fundoy uip̄ audacē et robustū in ci-
rugia instructū qui quadā uice zure redy do-
mū stupefactus di scoloratus debilitat et tre-
mens impotēs ad loquendū et signis innuit il-
lis de domo ut ei tiriaca exhiberēt et accepit
ex ea circa. 3. i. Et de n̄ processit stans in p̄-
dicto statim p̄ plures dies et tandē ceciderunt
capiti capitis ei et pili barbe et depilatus ē
totus finaliter tñ quauit et sanatus ē. sanus
aut facus dixit se uidisse in distātia fere bra-
chioꝝ quatuor serpētē de genere uiperarum
admirabilis magnitudinis nō tñ ab illo mor-
tus aut tactus fuit. Et dico Uidi in uilla pa-
terni in muello uirū morzū a serpēte in crure
suo et ipse ignorabat qualis fuisset serpens s̄
crus eius tumuit ualde sicut crus elefanci offi-
et in eo intēsū simū et intollerabile percipie-
bat calorē et tñ crus n̄ erat factū citrinū neqz
rubicundū. ymo parum mutatum erat a calore
naturali. Et ipse quidē ad extingundū calidi-
tatē sui cruris nullū inueniat adiutorū tan-
dē a seipso docet posuit crus suū totū in quo-
dā uase oblongo aqua frigida pleno et aqua
quidē adeo ab ipso calefiebat ut fere bis in
hora cogere ad inuolutionē aque. Et cum
ista dispositiōe permāsit ad plures dies et
finaliter docet epithimant crus cū succo her-
be dicte a quibsdā ananase a quibsdā cap-
prago et a quibsdā lactuca capraria sanno fa-
ci⁹ ē. Considerant ē et a sapiētibz in serpētibz
et uiperis diuersitates alie d̄ quibz dixit A.
Accidunt serpētibz itez ut diuersificēt non in
specie ymo fm̄ uenientiā in specie una. Et
iste diuersitates sunt plures. quap̄ una ē ut d̄
xit Aui. q̄ diuersi fiunt in masculinitate et
feminitate. Et masculi h̄nt pauciores dētes
et femine plures. Et dicit q̄ masculi uiperay
h̄nt solū duos dētes femine uero multos. et h̄
ideo qz femine nō patiunt exicationem mēi
dentū tantā quā masculi qz sūt humidio-
res et minus calide masculis. et pp dictā diffe-
rentiā dentū cognoscitur morzus fact⁹ a ma-
sculo qz in eo solū duo uestigia solutionis re-
linquunt. in morzu uero femine plura. Et d̄
xit Aui. masculi serpētū et uiperay plus ue-
nenti h̄nt et acuti et ut sit deteri⁹ et citius peri-
mēs. licet quidā dixerit q̄ morzus feminariū
sint deteriores pp magnitudinē suoy dentium
Solinus tñ dixit oppositum. s. q̄ masculus
ē mitior femina. Et posuit Solinus alias diffe-
rentias inter masculū et femina et ait subtilio-
ra sunt capita feminis alui tumidiores et pe-
stis nocetior masculis uero equaliter teres ē
sublimior et mitior. Alia diuersitas serpē-
tum et uiperay ut dixit Aui. sumit ab etate
qm̄ iuuenes deteriores sunt semibz qz magis

uenti et penetrati
exterioris dicit q̄
b. et p̄pter
rū quidā q̄ si
sperant tūc mor-
terot qz m̄ effi-
loco tenet. uñ tar-
ro mori? sit a fer-
the morzus iuueni-
uerenti et citius in-
perunt q̄ serpēs
etis. uerūtū quā-
sui omis tanto mo-
quidē? in etate
tis accipit et diut
i alia uenēso ne-
quidā p̄ processit
acut et h̄ dicit m̄
qz nō est inueni⁹
mori s̄ omni an-
spoly iuuenescit
magnitudinē cor-
qm̄ magni deteri-
eade sp̄e qz magis
tez et h̄nditate q̄
calidat. Alia diu-
uenerationis eoz
loca inaquosa et
inhabitat littora
uenerunt itoz ob-
loꝝ uero uenerunt
diuersitas sumit
tione ip̄oz. dixit
sunt uenentū san-
plōribz. Alia diu-
siones animales
eoz et irati deteri-
minb. et canis
dictis. Alia diu-
ammi et p̄tritione
eoz in etate sup
calidis et sicci-
tioribz frigidis
et in illis acutur
ut dixit bali sup
tilis acuta oratibz
interempta. d̄
sis hebes uñ el
neqz frustra euz
in timoribz ad-
piciunt et pp uis
anguis solares
querit herbap̄
later. idē qz per-
dentes a spenti
re per talia amb-
stodia habenda
fugunt nec ap̄z
rūz facit cum bi-
uenera spentiū
animalia pedibz
terraz sunt uener-
giaz di stanti 43
que ex eis sunt
Cap. 19 de cu

acutus et penetratius hunc uenenum. littera tamen
exterior dicitur quod senes sunt deteriores iuueni
bus. Et propter hanc litteram sedanda consideranda
rati quidam quod si morsus est a serpente cuius cura
speratur tunc morsus a serpente senes est de
terior quod maior efficitur uulnus et diutius dures in
loco tenet. unde tardius recipit curationem. Si ue
ro morsus sit a serpente cuius non speratur curatio.
tunc morsus iuuenis est deterior quod est acutioris
ueneni et citius interimitur. Quidam autem alij di
xerunt quod serpentes quicunque omni etate est malici
osus. uerumtamen quomodo magis appropinquat prius
sui oris tanto minori participat malicia et
quodammodo in etate pcedit tantopius uenositas
tis acquirat et diutius moras huiusmodi uenositas
i aiali uenoso uenoso efficitur et siccitas ac
quisita per processum etatis illa huiusmodi magis
acuit et hanc dicitur maxime contingere in serpentibus
quod non est inuenire eos ueterescere et uetustate
mori sicut omni anno per depositionem ueteris
spolijs inuenescunt. Alia diuersitas sumitur penes
magnitudinem corporis in eadem specie dicitur Aui.
quoniam magni deteriores sunt pueri et curti in
eadem specie quod magnitudo significat super calidita
tem et huiusmodi quare corpora uenenuz est plus et
calidius. Alia diuersitas sumitur penes locum
quiescentis corporis dicitur Aui. quod inhabitantes
loca inaquosa et motes sunt deteriores eis quod
inhabitantes littora et loca plurimam aquam. quoniam
uenenuz istorum obundat ab huiusmodi loci. il
lorum uero uenenuz loci acuitur siccitate. Alia
diuersitas sumitur penes repletionem et inaniti
onem spirituum dicitur Aui. famelicis deteriores
sunt ueneni saturis et causa sunt assignata in su
prioribus. Alia diuersitas sumitur penes pas
siones animales spirituum dicitur Aui. auidas
ces et irati deteriores sunt pululaminibus et
miseribus et causa huiusmodi patet ex superioribus
dictis. Alia diuersitas sumitur penes tempora
anni et constitutiones aeris dicitur Aui. uenenuz
eorum in estate supple et constitutionibus aeris
calidis et siccis deteriores est quod reme et constitu
tionibus frigidis et humidis. quod in istis obediunt
et in illis acuitur huiusmodi uenenuz. Et n.
ut dicitur huiusmodi supra tegni uenenuz huiusmodi sub
tilis acuta orabilis. qualitas huiusmodi nature
interemptina. Dicitur Solinus anguibus uniuersis
hebes uisus est et raro in aduersis continent
neque frustra cum oculos non in fronte habent sed
in temporibus adeo ut citius audiant quod quid af
ficiunt et per uisus hebetudinem dicunt non diligite
anguis solares radios sed eos uitans umbras
querit herbarum et arborum et sub illis libentius
latet. Ideoque per umbras et herbosa prata na
dentes a serpentibus mordentur frequenter qua
re per talia ambulantes loca diligentius cu
stodia habenda est. Graecini tamen arboris libras
fugunt nec appropinquant folijs eius. ymo ipso
rum succo cum bibitur magna inest uirtus contra
uenena spirituum. dixerunt quidam quod omnia
animalia pedibus carentia et repentina super
terraz sunt uenenuz respectu hominis. propter ma
gnam distantiam inter ea et homines et proprias
que ex eis sunt frigida et sicca.

Capitulum 19^m de cura morsus serpentis.

Morsibus serpentis
primus or
dinis et secundus est et tertius morsus
sibus uiperarum malax predictis
attinentibus dicitur Aui. non sit re
memoratio in libris medicine propter spem pau
cam que habetur in curatione eorum ymo in cu
ra eorum non nisi subita ligatura et fortis cum ab
scissione membri morsus aut quibuslibet et ultia. i. huius
ad perfidiam perire ita ut quibuslibet uenenuz Et di
xit. Quis fert in cura eorum uomitus facit post
dictas operationes super repleti de piscibus
salinis ad hoc ut si quid de ueneno penetrat
uerit efficitur. Et deinde post uomitum succedant
curationes alie dicte supra in uniuersali cura
tione uenenuz de exhibitione tyriace et aliarum
medicinarum sic ibi dictum est. Et dicitur. A. si ser
pens fuerit debilius in malicia tunc sufficit liga
tura uehemens cum reliqua curatione ex uomitu
et alijs preterquam de abscissione membri et ultima
quibuscumque. De appropriatis tamen curis specul
ebatur eorum. sapientes serpentibus primus ordinis ni
hil appropriantur. Alijs uero quedam que hic
dicentur. Dicitur Aui. Morsus cornute appro
priat ut in pomis deum semine raffani cum uino et
propter quod uomitum cum eo. Et cum uomuerit co
fert ei cinamum induratum et si famulus est cum uino bibitur
aut castoreum cum uino aut calamitum capessit re cum
uino. sed semine raffani est mirabilis iunamentum
et tyriaca est. Supra morsum autem ponat sal
nitrum quod factum cum alkitran aut cepe tritum cum ace
to. Morsus autem serpentis andri kedubu sur
di et ydrie dicitur. Aui. appropriat ut bi
bat morsus de nucis cipressi motane cum granis
miris de uno quocumque aut. i. cum aqua mellis aut
cum uino aut aristis. s. y. cum uino uel aceto co
mixto aut succum prassij qui est tyriaca est. Et si
per loco fiat emplastrum cum calce et oleo et calame
to mortano et radicibus quere. Et morsus
serpentis facit fluere sanguinem fert ut post
estus piscium salitiorum alleorum et silij bibat uinum
plum et uomat cum eo et iteret uideri multonem.
deinde comedat post illud panem et pisces super
prunas assatas et uinas passas. Et semine raffa
ni est ex eis que conferunt ei cum uino sumptus
et succus papaueris cum radice lily celestis
sumptus cum uino. et quis fert ei albugo ouis
sumpta cum uino. Ad extum autem sanguinis ua
let emplastrum de portulaca cum farina ordeii aut
cum folijs uitis decoctis aut arnoglossa et silij
b. Et de pherenubus morsum facientis situm est
ut indefinenter bibant oleum plurimum alij lac et
uomant. deinde cristerent cum eis que educunt
feces et huiusmodi et trahunt aquam ad inferio
ra et ut deinde diuretica sic decocto apij et spice si
famini asari et fiskeos puerri et silij. et de fo
ris emplastrum cum calce sale oleo et silij. Mor
sus autem serpentis salientis et ylion et militaris et
senecali et arase et sentalis fiat cura uiperarum
dicenda. s. malax. Et tyriaca est omnibus supra
dictis et puluis gentiane carpopalsami et rure
cum sumitur semine pres equales et sumatur om
ni die cum uino. Et morsus aradimis et selij p
prius est dare in pomis castoreum et cinamomum
et radicem centauri de quocumque horum pro hoc fue
rit. s. y. cum uino. Et radix aristis longe et silij
s.

gēctane h̄fert sumamā maximā. Et uisus de
coctōis thimi bibitus est uisaca ueneni spen
tis h̄gelatū sanguine. āpti? plura dicētur hys
et h̄ferētia in cura moris in paz. Cum uipa
mordet dixit Serap. si fuerit masculus appa
rebunt in loco morso duo foramina et si femi
na quatuor. Et dixit Paul? q? foramina erūt
paz distantia abinūscem et q? accidit in loco
morsure dolor pp solutā et inuitatē et malam
h̄ptōnē. et ex foraminib? sunt sanguis et h̄uidi
tas et uapor. i. sanguis fluid? h̄uidus ex quo
uapor quidā elenatur qz talis est sanguis q
attrahitur ad locū moris. Et exiū accidunt
ēca locuz moris apata calida et āpulantur qz
fiūt sup ea uesice plene illa h̄uiditate sāguinea
et uelociter putrefiūt qz relicta est h̄uiditas il
la a regimine nature et efficiunt corrosiue qz
multū acutur illa h̄uiditas. Et sentit patiens
rigorem et tremorē in membris suis qz exa
cutur mē in corpe ei? que spē sup membra
sensitiua inducunt rigorem euz tremore et qz
fione. Et sudant sudore frigido dissolutis h̄u
miditatib? cutaneis in reuocatione caloris
nālis ab eis et dissolute nō q̄tinent cōtēntia
debilitata uirtute s; pfluunt extra in sudores
qui est frigid? qz transit per loca in frigidā
ta. et ipse h̄uiditas in se remāsit frigida re
uocato calore. Signa aut q? uenenu spēus
et quoruqz animalū mordentūz uel pūgā
tiūz sit calidus sunt q? locus moris seu pūctū
re et in circuitu appet rubens uel citr inus et
sentitur in loco inflamatio et dolor est acutus
Et si uenenu fuerit ex corrosiue? dolor erit
cum mordicatione et corrosione. Et signa q?
uenenu sit frigidum sunt q? in loco et in cir
citu appet albedo. Et qñ sit locus luidus
aut niger mortificatio calore loci et inde effi
ciuntur locus stupid? Et qñ sentitur in loco
frigiditas manifesta et fm plurimū est in cir
citu eius tumor. Dixit iudeus. qñ hō fue
rit moris in supiori pte crani et accidit sup
cop et fluxus sanguis de naribus et uiriditas
labioz subito morit. Cū uenenu uiperaz
eripit pūctū instrumēto. i. dicta potione et
cirugia. Et dicta consistit in exhibitiōe ci
boz h̄ferentūz euz sua proprietate de quib?
sunt cācri flumiales. Dixit Serap. comedat
cancros flumiales affatos qz est nobilis cura
Et q̄fert et coctū euz lacte et uino et comestū
Et ex eis sunt omnia cerebella et p̄cipue autā
Dixit Rabi. ex proprietatib? notis et ex p̄tī
fūt cerebella gallinaz elixataz qm inuāt oēs
morsos. et ad omne sp̄tōnē ueneni. Et ex eis
sunt lac et buty. Dixit Rasis. 20. cōtinentis
Uaccinū buty sumptūz prohibet uenenu tyri
re ad cor. et ex eis sunt oua sorbilia. und idē
ibidē dixit Quia sorbilia inuāt multū in uene
no uipere. Et dixit q? et ualeat q̄ra uenenum
cornute Et dixit. comedat nucleos granorū
citri et fistici. Dixit pau. melior cura est co
medere alea et bibere uinū pūz qz cū toto pos
sibile ē ut euadat. Et si nō comedat porros et
cepas et p̄sces multū salitos. Et quidā colau
dāt tōmā. Et Serap. dixit. comestio allei et
pot? boni uini puri uenenu ē medicina fortis
ualde. Et dixit. sumat et cū eis piper. Et dī

xit Serap. sumat predicta ut corp? ei? replea
tur multis uaporib? calidis et humidis qui h̄
fendat corp? a nocumēto ueneni. Dixit Almā.
q̄medat buty uaccinū miltōnēs et mel et cibos
unctuosos et allea multa et nices et uinū multū
in potu sumat Et subdit. cibariū de alleis ma
xime ei preparetur. post quorum comestione
uinū uetus fortissimū. i. potētissimū in potu
sumat Dixit. gal. 3. de interiorib?. inuenim?
q? uinū pūz ē inuatiū multū q̄ra moris tyri
et scorpiōis. Et p̄prie ualeat q̄ra moris ma
gni serpens qui ē p̄rior t̄ro. Et Rasis dixit
20. q̄tinetis. denf. 3. u. accen fortis calidi ad
bibedū. nā ē fortis operatōis. Dixit Aui.
si possibile ē utat multitudinē sumptū et uini
fortasse excusat ab omni curatiōe ut supra ē
p̄z p gal. et similiter cepe et porri si nō inueni
ant alea. Et dixit. oz ut de buty plurimum
et p̄prie antiquū. multoties enim libeat buti
rā uenens solū. Et ait. Dixerūt quidā q? cū co
medit uirga cerui affata cōfert. Et dixerunt
si hō accipiat cepe siluestre. i. squillā et masti
cet illud et degluciat illud quod currit ex eo et
emplastre? cū fece ei? moris nō moriet peni
tus. Et quidāz experti sunt. ius rane et fuit
sumatiū liberās cū comestū fuerit. Dixit
Aui. inducatur ei uigilie et fiat ut ambulet et
hoc maxime uenit in prin? et anteq̄ sp̄rgat
uenenu sed postq̄ sp̄sum fuerit in corp? h̄fert
ei sumptū post potū uini plurimū ut supra dī
xit Et ait. sedeat in tina lactis et balneet in q
bustā boris. i. post sp̄sionē ueneni et euatōes
in balneo faciete sudare In alijs aut reb? nō
naturalib? procedat ut supra dīctū ē in gene
rali cura ueneno. Instrumentū uero poti
onis p̄plecti et iniectiones. dictas supra in uni
uersali curōne morisum et puncturaz ueneno
Rozum ac ē in dicta uli cura ueneno. Itē dī
xit Aui. Cōsiderare radices cōes in curōne
i. ueneno et sp̄aliter morisū et pūcturaz. Et
impleant sicut dēz ē supra cū p̄hibitiōe pene
trationis ueneni et attractione eius exterius
et dilatatiōe loci si fuerit necessariū et p̄hibi
tiōne p̄solidatiōis ligetur ergo supra morisū
locuz ligatura stringente. Et ipicon cōtinetūz
et emplazū supra locuz morisū loco ligature
nō sinit uenenu transire et sic nō pōt puenire
ad cor et principalia mēbra. dixit Serap. sta
ti? fugat locus et ille qui fugit sit an? cibatus
et dī. 20. q̄tinetis ille qui fugit nō h̄eat dētes
corrosos neqz os mali odoris et gargariet
pus euz uino multoties. deū ponat in ore
suo buty aut oleū uolati. Et dixit Serap.
pone sup loco galū aut galinaz scissaz. et appo
nere sup loco ranas scissas inuat. Et galina
deplumata fm anuz supponat et aliqñ stringa
tur rostruz eius ut fortius attrahit per anum
Et uipa abscissis capite et cauda et p̄iectis uī
kerib? q̄tusa supposita sanat q̄rabens ad se
totūz uenenu. Et caro allande aut sup em
plata inuat. Et dixit Serap. scari ficetur loc?
et uentose? qm uenenu. trahetur extra cū uīo
lentia. Et si uipa fuerit uehemētis ueneno sita
tis abscinde mēbz uel empla euz emplis adu
rentibus supple aut cauteriza cum cauteriō
actuali aut desup apponantur empla attractiua

diſſit gal. de attrahētib⁹ cū proprietate ē cala
mentū ſanctiale ſiccū. nā emplastrū attrahit ue
menū ſicut cauteriū cū ſua caliditate ⁊ ſiccita
te. Et de conferētib⁹ cū proprietate ē radix
raſſini meditaliſſū ſquille folia pollicarie ra
dix ciclamini⁹ lac ſcilis nuſ trita cū cepis et
ſale. enforbitur aleſ ſtercus capraz ſinapiſ. et
ſimilia ſingulariter ⁊ qm̄xte ⁊ ſulſur uiuū
cū ſalina hōis ieiunū aut urina eius aut oleo
uel melle ē nales cū potētia. ⁊ cinis ſermētoꝝ
nūtiſ aut uinacie ⁊ proprie de lambuſcia. cer
ta ē remediū et emplastrū ex ſepo caprino ſul
ſure pice ⁊ cera ſimul ⁊ ſectis confert multū

3. tyriaca possibile est q^d 3. ferat. s. eius mundus
 virtus moris fuerit plurimū debilitata sicut
 nō fuit in homine supradicto qui adhuc satis
 fortis erat q^d potens fuit ire ad gal. 7. pos-
 sibile est ut non 3. ferat ut q^d virtus esset multū
 p^rstrata 7. subdit q^d nocumētus instrumentū ue-
 neni. i. nocumētus instrumentū quo natura uti-
 tur 3. tra uenēnū ut medicine tyriacalē calide. s.
 q^d nocumētus sequitur per caliditates eius nō
 est multus malus in 3. patione ad inuamētū q^d
 sequitur ad p^rprietates eius qua destruit uene-
 nus quo destructo hō sanat^r 7. facile est succu-
 rere caliditati si remanserit. q^d dixit Aui.
 nā est quo utitur instrumentis s^m eas ptem q^a
 uiuant uel inuare possunt 7. hoc dū potēs est
 discernere 7. regulare illa s^z q^d sanatio requir-
 ē ē finis ei⁹ quare utet p^rprietate tyriace lⁱ sⁱ lⁱ
 medicine 3. uenēnū ad d^rstruēdū ip^s 7. caliditate
 ei⁹ utet ad fortificationē caloris innati. Et
 sic restat dixit Aui. q^d res extranee siue con-
 trarie. s. ueneno nō ē possibile ut utaris eis. s.
 instrumentis medicinalibus ita ut uigoret p^r
 ipsa in uirtute sua nisi accidat q^motio āborū
 simul. i. nisi ambo. s. uenēnū 7. ipsa medicina
 in caliditate multū dominēt^r 7. superet uirtu-
 tē ita ut effrenēt^r p^rpter debilitatē uirtutis
 nō ualentis regulare medicine instrumenta. ma-
 xime t^m u^s tyriaca q^d uenēnū ē frigidū. dixit
 Johānnitius tyriaca subulat 7. resistit ne coa-
 gulet^r sanguis in corpore et sic optime resistit
 morib⁹ serpentis suo ueneno congelantiū s^m
 guinē. Dixit Alman. si nō affuerit tyriaca de
 tur mercurialis. Et gal. 3. t^ruxit troc. d. horob.
 quos dixit tenere in hoc locum tyriace quos
 refferēs Almā. dixit descriptio troc. de ho-
 robo hec ē. 3. seminis andacoche. i. trifolij
 aristol. rotūde pigami farine horobi anⁱ par-
 tes equales Et ex istis tritū 7. cū aceto mix-
 tis fiat troc. de quib⁹ pond⁹ unius aut. cum
 uini ueteris. 3. iij. tribuat. hui⁹ enim medici-
 ne uirtus opationi tyriace maioris uicina ex-
 istit. Et dixit. Alman. tyriaca alia de qua te-
 stificati sunt antiqui q^d ualet q^dus tyriaca ma-
 gna sic fit. 3. anis. 3. x. pipis. 3. iij. aristol.
 rotūde castorei an. 3. ij. 7. 3. ficiant cū care-
 no de qua q^dus ē nucis magnitudo in potu tri-
 buat. Et ualet 3. secto d. assa ut dixit. Mesue
 in antidotario. Et 3. secto 2^a hermetis. Aui.
 i. 5^a. Dixit Plⁱ. li. 25^a. q^d succ⁹ anagal⁹ u^s. Di-
 xit dyal. succus auricule muris sumptus co-
 tra morsum uiperæ ualet etiam uinum deco-
 ctionis eius in potu sumptū Et dicit. 20. q^d u^s
 nētis q^d stercus galli uel galline potatū statim
 destruit operationē ueneni 7. sic tollit timorē
 ei⁹ caso mustelle mūdi ficata 7. salita ē de for-
 tioribus medicinis ad expellēda uenena 7. di-
 citur 20. q^d nētus q^d si quis percussus fuerit
 in serpē in aliqua parte corporis 7. posuerit
 in oculo lateris oppositi tres radiolitates. i.
 gutas de colirio facto ex felle caprioli desi-
 cato in umbra sanabit^r. Dixit Aui. successio
 ne predictoz dētur in potu coagula 7. melius
 ipsoz ē coaguli leporis recens. Et itē ipsuz
 ē melius quādo sumit^r in potu cū. 3. iij. accit-
 uini permisti cū aqua cū equalitate 7. coaguli
 leporis est proprie bezoar ueneni uiperarum

dicti Serapio si uenenū profuit in corpus
reliquū stude exteabere sanguine et proprie
si adest repleto. Et in summa interio ista pple
atur fin ea que dicta sunt in cura morbus ra
bioso. Dixit iude. qñ curis et oculi mor
si a uipera sunt crocei ponat tunc in tina ple
na lacte et cibetur cum butiro et in oculis po
natur collitium factum ex felle colli et lacte
muliebris et.

Laplin. 20^m. de cura morbus stellionis lacerte
dicte et aliorum uermium mordentiu.

Lellio est de genere lacer
tap. est tñ maior
lacerta cōi et a quibusdam dicit
lacerta uiridis qz in colore ui
ridis est. Quidā tñ posuerunt
ipsz pp huz magnitudinē in genere spentum
et eius queratio est in septu cum alyz lacer
tis. et hz speciale h qz letat in aspectu homi
nis. Ideoqz cū uidit homines fugit et figit se
et firmiter inuenit ipsz pp quod multi putat
qz tñ querat ledere ipsos. Et stellio habet de
tes subtiles nigros et dimittit dentes in loco
morsure qz sunt fragiles pp subtilitates eoz.
rustici tñ putant qz hoc sit qz hz dentes tortuo
sos recuruos quare non possit ad se trahere
eos. Aut. aut dicit qz dimittit in morsu den
tes subtiles nigros et ideo non cessat locus
dolere et prurire donec auferantur cum se
ta aut cum culbo. et alio filo transeunte. et
ducto super eos qz ligado affinat eos et col
ligat et extrahit ipsos. Aut. extrahatur cum
unguēto superposito. Et ex cinere et oleo in
corporatis adinutēz donec deueniat in mo
dus unguētū. Aut cū eplo ex frumēto suppo
sito. ipsi enī extracti sedat dolor. Et mor
su stellionis accidit dolor in stomaco uehemēs
et uomitus qz ei uenenū hz pprietate ut post
eor dirigatur ad stomachū aut per ipsum tran
seat ad cor unde stomachus inficitur ab eo et al
teratur a sua cōplōne ad caliditatem qz uenenū
huius animalis est calidus et sic alteratus sto
machus multus dolet et pp dolorem et calidita
tem trahitur mē multe ad ipm quibz stimula
ta uirtus eius expulsiua mouet eas et expellit
per uomitū. Cura dixerunt. Rassis et Auic. qz
extractis dentibz a loco locis fugatur ore ul
alio modo supradictoz deñ ponatur mēbz
in aqua calida. Et si necesse fuerit ut scarifice
tur locus et supponant ei emplā attractiua fiat
illud. Et mora rubi masticata et superposita
mittigant dolorē eius aut supponatur calame
tum etritus aut farina seminis lini cum sale
mixtis. Et de qferentibus cū pprietate ē co
medere taraxacon aut cicoreaz et carpoballa
muz sumptū euz uino ualet multus. Et ualet ti
riaca et meridatū Auic. tñ dicit qz si dolor
magnificet qz demz triaca rutele que infra
in punctura rutele dicet. Et ex qferentibus
sunt pillule de terbenina que sic fiunt. Et ter
benine armoniaci. et storacis ana. partes
equales et dof. est tres pillule omni mane do
nec sanetur. Lacerta uero cum mordet quam
imprimat malicraz et amigdale amare etrite

uel masticate suppositae ualent. Repitur autē
alia lacerta breuior lacerta cōi que est multū
uenenosa et similis ueneno salamandric. Et ei
et mltū sicut hz non tollerat ignē sicut salama
dra. Salamandra enim sicut dicit gal. primo d
qponibz si in igne paruo spacio moret ignis
nō efficit in ea operationē sed si spaciū eius
in eo prolonget adburit. Et hinc apparet nō
fore neqz qz extimāt quidā ut dicit Auic. qz ip
sa nō adburit et qz si proicit in larē ignis ex
tinguit ignē. Et multominus ē neqz quod dici
tur qz ignis nutrit salamandrā. Et morfu sa
lamandre et lacerte ei similis accidit in capi
te dolor et inflamatio fortis. alia littera hz in
corpore et utraqz uerificat. Et hoc iō accidit
quia uehemēter alterat ad malā qponē cali
dā. Et qz sua caliditate uehemēter facit enapo
rationē ad caput et inflamatio et dolor pēpue
in eo sentiunt. Et inde accidit tenebrositas
in oculis. Et dicit Auic. accidit grauitas in
lingua et punctio in ea. ymo ut dicit aliq intume
scit lingua et apostemat ppter multas materi
as et multos uapores qui sursum ascendūt quo
rum portio in lingua remanēs pungit et apo
stemat ipsam et portio dirigit ad nemos. qz
paleis accidit et stupor et tremor. Et dicit. A.
Qñ accidit nigredo in mēbro morfo ppter
adustionē a ueneno et accidit illa nigredo fm
figurā rotundā qz illud uenenū equaliter in
oēz circumferentiā agit. Et qñ accidit ea
et. f. qz denigratū ē et corruptū. Cura horum
morsū perficit ligatura factioe scarificatio
ne et attractioe ueneni ad exteriū ut in alyz ē
dictū. Et ex superappōnēdis loco propius
in hoc ueneno ē ruta et pprie agrestis. Et de
apropriatis sumēdis ab intra dicit Auic. est
resina ex quacūqz pino sumpta cū melle et bi
ba et uinū scotois camepitheos. Et dicit. A.
cure et cura catarridū quare pueniūt medicīne
infrigidatēs et hūctatēs. Et lac multociens
sumptū et pprie uaccinū illico cū multū fuerit
Et pot. sit iuleb cucurbitinū l uolatu cū aq
frigida. Dicit Auic. Quidā dāt ranas deco
ctas ad comedēdū et. eaz ad bibēdū et ēpla
strāt et cū carne eaz. Et si hz facit d. testudi
nibz capēstribz et marinis. Et quidā exhibēt
ad comedēdū epar porcīnū et aprinū cū aceto.
Dicit zoar. dicit qz ex comestioe lacertaz. f.
cōiuz accidit tircosari et est species porcoruz
Et cura est sumere tyriacā magnā. Et subdit.
proprietates lacertoz ē qz si qz sumperit eas
aut biberit de aqua in qua fuerit mortua ma
gnū corpori infert nocumentum. Et di
xit. euz effem in marasem. f. in hospitali acci
dit qz in aqua quam bibebam percipiebam
odorē oribilem et omni die mihi uidebatur
qz multiplicaretur quare ordinauī et feci ho
minē quēdaz intrare puteū ad uidendū quid
esse posset credēs qz aliqua reptilia in eo ce
cidissent et ille quesitor inuenit lacertas mul
tas mortuas ps quaz erat dissoluta et ps nō.
aut timens ne inde posset hēre nocumētū in
cepi bibere de triaca et recepi de ea pluribz
utribz et sic euasi ab eo grātia dei. hz tñ post
longū tempus oruz fuit mihi pustula super
puncta nasi ad modū granuli et ego supposui

de triaca eo qz
nola illuc expul
nerat. fuit ab
dicitur pediculus
qz est animal min
eius qz est simi
pectine et sub asc
Auicena nō cane
morbus eius. Et
audiat nec uidet
tes. Et dicit Auic. dicit
urinas et per nar
pp subtilitates et
uenenū eius est
tans. Et dicit Auic.
dit. et possibile est
eis in puin succ
fuz et res infrigi
dens exhibet lac
exhibent frigida
pit Auic. qz fert
mucilago pily a
carbide et citruli
qferentibus euz
et sedaria locus
ganiz et postea em
locus limat cum
et findat ruberis.
bñs. 4.4. pēbz ex
qñz est palui uni
anteriora et qñz
et ambulat ad pos
spōitio. f. qz in
uenenū quoddā
et sedatur statz. et
f. euz bibitur aut
est emplāre locuz
Auic. dicit. qñz
euz aceto. Et
luti et est ut dicit
in ueneni. et pp
pediculi multus
dio corum. Et ei
morbus. et ut dicit
reueniosos sine
cū oleo uoluto. Et
uz mordenti uen
mina. Cura tñ m
fuz pēdictoz. dicit
morbu in uino et
euz qui biberit
lum et mel et nieri

Lapm 21^m. de ran
b
bul
asp
gre
euler penetrabil
trinitatē obscurā
centes. Et de bu
amaliā qz ipsa
destra quod pos
frigida et. et del

de tyriaca eo q̄ cognoui q̄ erat achusta uene
nosa illuc expulsa a natura et q̄ humor ille ge
nerat? fuit ab aqua lacertarū predicta. Dacta
dicitur pediculus uultus. Et dixit Aaron
q̄ est animal minū simile pediculo. Et di
xit q̄ est simile pedicul' qui generatur in
pectine et sub ascelis. Et pp̄ suā putatē dixit
Amicena nō canetur ab eo et foras nō uidet
morsus eius. Et dixit Aaron quē mordit nō
audit nec uidet et facit motus sanguis adburē
tes. Et Amic. dixit facit erūpere sanguinē per
urinas et per nares et per anus et per uomitū
pp̄ subtilitatez et acuitatem ueneni eius qm̄
uenenū eius est uehemētis caliditatis et siccit
tatis. Et dixit Arō. facit squinantia et occi
dit. et possibile est q̄ non occidat si medicus
eis in putū succurrit et dat ei lac noniter mī
sus et res infrigidantes et hūctantes. Et Ju
deus exhibet lac cum aqua calidā. Et quidam
exhibent frigidā ueniosa et butyr recens. Di
xit Amic. fert ei portulaca et succus eius et
mucilago p̄sily aqua endiuē uel lactuce et cu
cubite et citruli et reliqua extinguentia. et de
ferentibus euz pp̄rietate est terrasiligata
et zedoaria locus aut morsus scari ficetur et su
ganur et postea emplentur euz solario. dixit A.
locus linat cum bezabar et cum succo lactuce
et sandal rubens. Est aut dixit Amic. uermis
hūs. 44. p̄ds ex oī latere. 22. et lōgum ei?
q̄s est palui unius. et quādoqz ambulat ad
anteriora et q̄s uertitur dispositio eius. f.
et ambulat ad posteriora uel q̄s uertitur dī
positio. f. qz in se trahitur et zglobat et hz
uenenū quoddā cum quo accidit dolor pa?
et sedatur statim. et flos affodit est tyriaca ei?
f. euz bibitur aut emplatur. dixit dyas. cura
est emplare locus cum aceto sale et melle. Et
Amic. dixit. q̄s sufficit administratio salis
euz aceto. Est et ali? uermis dictus porc?
luti et est ut dixit Amic. hūs multos pedes acu
ti ueneni. et pp̄ suā acuitatem est in iudicio
pediculi uultus et uespargum quasi sit in me
dio eorum. Et cura eius est scari ficare locū
morsus. et ut dicitur. 20. continentis appone
re uentofas sine scari ficatōne et limre locum
cū oleo uoluto. Ampli? mte sunt spēs uermi
ūz mordentiū uenenosoz quoz nō hēmus no
mina. Cura tñ morsus eoz simil' ē cure mor
sus p̄dictoz. dixit Plinius li. 29. q̄ scilicet o
morum in uino et lentigines induit in facie
eius qui biberit illud et remediū est oī uite
lum et mel et nitrus.

Capm 21. de ranis et buffonibus.

U est de spēs ranarū
et rana magna a qua
busdā dicitur botrax. et ē turpis
aspectu. uentrē habēs latum et
grossus et cutē durissimā diffi
cilter penetrabilē et color ei? declinat ad cī
trinitatē obscurā. Et oculi eius sunt ualde lu
centes. Et de buffonib? dicit in de historiis
animalū q̄ ipsi hz os quoddā in parte eius
dextra quod posuit in aqua feruētī statim in
frigidat eā. et delatū fugat febze quartanaz et

reddit gestantē graciōsū et acceptū magnatib?
et cūctis gentib?. uerū tamen nō specificat ibi
quō sit illud os. Alij aut dixerūt hoc de lapide
quē dicunt in eo reperiri. Et buffo fugit a ra
dys solis et ideo in plurimū reperit in locis
umbrosis sub plantis et sub caulib? in estate
yeme uero latitat in cauernis et reperit ex eo
cāpestis et nemoral'. et utiqz ē uenēosus. f.
nemoral' ē de ceteris. Et ipsi? pp̄o pōit frigi
dā et ipsi? ueneni frigidū. et buffo mediāte ex
piratōne ueneni inficiēdo aerē in circuitu et
animalia ē q̄ sunt illi pp̄inā. Et recule mibi
fide dign? q̄ uidit buffonē cū serpēte pugna
re. Et post spaciū serpēs fugit et ascendit sup q̄
dā piro et buffo iuit ad p̄x illā et stās aspiciē
bat in serpēte illū et tūc ualde intumuit. Et p?
parū spaciū serpēs ille cecidit de piro semī
morum. Et ex illa hora p̄posuit in corde suo
nō trahere morā in loco in quo eēt buffo. Et
ex dictis hui? uiri pōt colligi q̄ tūc maxime
ē ab eo discedēdū cū infiat uenier ei? et intume
scit nā tūc cogit ad emittēdū de uenēo plus et
lōgi? Et buffo ēt sua expiratōne inficit figos
in circuitu ei? et cauernis ipsi? nascētes. inficit
etiam radices et herbas q̄s mordet salua
sua. ipse enim ledit morsu et expiratōne. cū. n.
aer ab eo infect? inspirat. puenit infectio ei?
ad cor et cū sua infectōe et frigiditate uenēo
sa inficit ipm et alterat ēt cerebrū et neruos.
nū succedit stupor. Et dicitur qdā q̄ q infect?
ē ab eo nō comedat saluā qm̄ ex oculis pp̄ri
etate hz puenit eā cū buffone p quā agēdo ad
dit in robur uenēi ei?. Sed rura opponit ei
cū pp̄rietate. et sumpta ē bezoar ei?. et reuēta
in ore et masticata resistit q̄ nō noccat in spi
ratio aeris infecti a buffone f. comesta plus
ualet. Et si q̄ fuerit infect? ab eo sumarty
riacā uel mercurium et alias medicinas cal
das cordiales cum uino decoctōis rure. Et
buffo quidē et rane quedāz male ueneniāt ēt
si comedant aut si bibat sanguis earum. Di
xit gal. et pōit. 20. q̄tūctis. Si quis come
dit ranas. f. malas et buffones corpus ei? intū
mescit qz frigiditate illi? debilitat digestio.
nū multiplicat uentofitas et humiditas etiaz
cruda. unde efficitur sicut ypsilarticus. Et ex
inde accidit color terreus morū ficato calore
Et exinde corrumpuntur humiditates in stōa
eo. nū accidit fetor oris et accidit ei inuolū
taria emissio sp̄matis mollicatis ab illi? hū
ditatibus indigestis uap̄ sp̄matis. Et accidit
ex assumptōne sanguis eaz tremor cordis et
sincop morū ficato calore in corde. Et de ci
to interficientibus collocatur. si nō cito sub
ueniatur cum uomitu frequēter puocato cum
aqua et oleo iterato donec p̄fecte euomat san
guis ille uel caro q̄mesta deī dent medicine
tyriacales et cordiales calide cum succo rure
et ingenietur ut suet. Et emz gal. multiplica
et ambulatōne ludorez et bainēū rē.

Capm 22. de punctura apum uespaz et scars
beoz et mulculaz et formicarum. rē.

Pes cum pinguine dimittit aculeum in punctura quoniam subtilis est et oblongus unde facilius fragitur. Vespa vero est duarum specierum quoniam una est vespa minor et ceteris omnibus nota. Et alia est magna oblonga et similis vespe minori sed est deterior ea multum. Scarabaei vero siue calabrones dicuntur surfibor siue zamboz sunt animalia nigra uolantia sed tamen sonitum facientia in uolatu. Et musce quedam sunt magne et citrine et quedam sunt musce canine. Et sunt formice uolantes et sunt et quedam alia animalia uolantia similia predictis ut apyllus. et omnia ista habent aculeum cuius quo pungunt sed non dimittunt aculeum in loco et ideo post puncturam iterum possunt pungere ut dicuntur est propter apes. Et predicta omnia alia calida sunt et sicca habentia uenenum acutum in cuius acuitate differunt secundum magis et minus. Formice enim uolantes sunt minoris acuitatis et minoris nocuitatis deinde musce et postea apes deinde sunt uespe ceteros postea calabrones et uultus sunt in malicia uespe magne et sic differunt in intensiōe et remissione accidentium sequuntur ad puncturam ipsorum. omnium tamen puncturam eorundem sequitur dolor in loco propter malas et propter calidam et propter uisitationis solutionem. Et rubet ideo locus quod magis calide sanguine trahuntur ad locum propter dolores et caliditate quibus apostematum et tumet locus. quod si aliquid plura ex eis currunt ad puncturam super eodem membro efficitur aliquid in eo tumor uehementis. Ego enim uidi quedam cuius facies uespe ceteros multe pupugerunt et tumuit facies adeo quod erat terribilis aspectus. Ex punctura autem uespe magne ut dicitur. 20. quoniam accidit inflatio membri. et quoniam spasmus propter edicationem factam neruis de acuitate ueneni eius et quoniam subeth. i. in potentia nigiladi resolutio multo spiritu animali et accidit debilitas generum propter impotentiam tollerandi corpus. Et ex punctura earum que simulant cantaridibus. i. in magnitudine et fortasse et in effectu licet non in colore quod cantarides sunt uirides et iste sunt citrine. Et in figura simulant plus muscis quam uespe. accidit amputatio corporis. i. in loco puncture et in circuitu quod ad puncturam earum trahunt multa humiditas que expulsa ad superficiem causat ampullas et est in loco dolor multus quod caliditas quam imprimunt et multa et multum trahunt et alteras. Et accidit grauitas lingue quod inflatur ex dissolutis materis que fluxerunt ad eam. Cuius apes specialiter expugnat ut extrahat a loco aculeus hoc autem facit cinis oleo permixtus illinitus et emplastrum aut fermentum suppositum. Et oēs predictorum puncture curant si ipsa animalia que pupugerunt uel alia de sua specie tractantur et supponantur. In cura tamen uespe male magne et similiter cuiuscunque alteri predictorum ad quam sequenter accidit mala est necesse ut scarificet locus sugatur et emplastrum sicut in aliorum moribus malis dictum est et ut dentur medicine tyrticales et cordiales deinde alteretur mala propter eum infirmitatibus et humectantibus. Reliquarum uero puncturarum dictarum expedit ut sedet dolor et prohibeat tumor et apostema. Dicitur. Aut. Epithimet locus cum aqua decoctionis malue

folari et citruloz. Dicitur. gr. al. gentil. et citrulo si sunt mirabiles cum proprietate que est in ipsis. Et malua quoniam cruda teritur et misceatur cum butyro et in unguentum ex eo non nocet ei. Et si ponitur super puncturam auferit ardorem et dolorem. Et de mitti gantibus dolor est positio membri puncti in aqua calida et teneatur in ea per horas. deinde subito per mittitur ad aquam frigidam salisam uel in qua sit dissolutum sal permixtum cum aceto paulo quoniam alterat malum et propter calidam et prohibet tumere locum. Et emplastrum ex lentibus decoctis in aceto similiter operatur. Et si operatur lentibus aque cum aceto supposita. Et ex eis que ualent cum proprietate sunt folia albedorogii cum desuper fricantur. Et cum punctura uespe fricatur cum folijs pilocaracte recedunt cessat dolor statim. Et ex eis est sterceritum dissolutum cum aceto et suppositum. Quod si sedato dolore tumor uel aliquid magis in loco remanet ferit supponatur si membrum quiescit. Et folia lauati quia supposita resoluunt illa. Si uero aliquid qua mala propter in corpore remanent calida curetur cum infirmitatibus. Dicitur. gal. bibant succi lactucarum et similia herbarum frigidarum. Dicitur. fili. Desuay. quod balsamita habet proprietatem quod si humectatur ex ea aurum cum sirupo aceroso facit cessare dolorem. Et.

Capitulum 23. de punctura aranee et rutele.

Ranea est animal notum. Et est ex ea purior magna. Et est ex ea alia alba. alia subalbida. alia nigra. Et quod magna est et nigra est uenensiosa malua.

Et ego uidi quedam libardam florere in hospicio corone qui quadam aranea nigerrima et magnam habuit lumine cadele. Et quoniam in loco olfecit summa illi aranee et statim incepit debilitari et incurrit lipotomia et tota nocte passus est pulsus cordis et cecidit pulsus eius ita ut uix periret. Et curat fuit cum tyrtica dyamisco et puluere zedoarie mixtis. Rutele uero est animal paruum simile aranee sed non est longior pedum. Et dicitur fili. patriarce quod est spēs sunt multe. nam quedam sunt rubee et accidit ex eis paruum dolor. Et quedam sunt nigre et accidit ex eis magnus dolor. et puritius in loco et tortio et fluxus uentris. Et quedam sunt stellate habentes supra dorsum lineationes lucentes et equales et ex eis accidit dolor uehementis et orripillatio et grauitas capitis et molli ficatio uehementis corporis et ex eis sunt quasi pilose croceae et accidit ex eis dolor uehementis in loco frigiditas in corpore horripillatio tremor et sudor frigidus et secus uocis inflatio uentris. exius spmatis et multitudine urine. Et uenena quidam aranee et rutele numerantur inter uenena frigida. uenena uenena rutele est longe deterius ueneno aranee. Et ad puncturam siue morsum aranee ut dicitur. 20. quoniam sequitur frigiditas extremitatum et inflatio in uentre. et erectio urge et horripillatio. Et si dicitur. Aut. quod accidit uenensiosissima plurima in uentre per uiam indigomus et remissione caliditatis nalis in ipso ex qua cum descendit porro ad uirgag inflatur et erigit

Et frigiditas extremitatum accidit reuocato
ab eis calore nali et mortificato pp frigidita-
tem uenientem eoz. et est euz horripilatione. f. n.
nera. f. qm dā leuis tremor sicut accidit aliq-
bus post cibū maxime teporib⁹ frigidis. Ru-
tele nero sunt fortiora accidentia et Aui. nar-
rat multas fore spēs eius f. de hoc non est cu-
randus. Et accidentia eaz sunt qd locus aposte-
matu et tumet pp pcursum mēp ad locuz dolo-
res. Et est locus in primis horis rubens pp
sanguine illuc pcurrentē denū ut plurimū age-
latur sanguis et locus fit uiridis. i. lineat ex
mortificatione illius sanguinis. Et sentitur
in loco pruritū. f. nō uerus ymo est quidam
sensus malus ex p̄tina q̄q̄ p̄tina solutio
ne p̄tinitatis quas efficit frigiditas uenient
corripendo. Et hic sensus similit̄ sensui pru-
ritus. Et dixit Aui. q̄z extenditur iste sen-
sus usqz ad crur per extensionē frigiditatis
illius pp cuius frigiditatis extensionē in to-
tus corpus accidit frigiditas in locis neruo-
sis et ossib⁹ semp et pprie in eis que sunt sic
gemma et alcatin et dorsū et spatul et infrigida-
tur corpus et tremit et orripilatur. f. non uera
orripilatione. Et accidit ex illa mala compo-
ne frigida dolor uehemēs et inde ex dolore
ingillie et citrinitas coloris resoluta et morti-
ficato calore nali. Et ymaginatur patiens qd
ambo oculi sunt hūdiiores et sūero et distillant
lacrimas guttis frequentibus. Et hoc debilita-
ta p̄tina uirtute oculoz que nō pōt q̄tinere
hūditates que multiplicant in cerebro pp fri-
giditatem et discurrunt ad oculos. Et sentit in
inferiori p̄t uentris et pprie p̄t pectinem
sicut cūo et inamitio. i. sicut uacuitas sequens
ad eūatōne. incipit enī nā expellere hūdita-
tes q̄gregatā per supius et per inferi. Et q̄z
appet in illa mā qd est sicut tela aranee. i. mā
flematica sua uiscositate p̄tracta a uentositate
dissoluit in modū tele aranee. Et fortasse est
pprie tela aranee p̄cedēs fin similitudinem
eius qd dictū est de uestigis canū euenientib⁹
in urina mortu a cane rabioso. Et accidit in
guinib⁹ et testicul inflatio pp hūditates ad
illa fluentes et iūcturis accidit q̄fractio. sicut
spasmus quaz fortitan dilatio nō equatur
f. q̄fractio qz postq̄ sunt q̄tracte nō possūt
bene extēdi et accidit dolor oris si daci et nau-
sea pp hūditates que in illo inuiscantur. Et
emittit sudorē frigidū debilitata contentiua
mēbroz et dñante in exteriorib⁹ frigiditate
et expmēte hūditates eoz que sūnt in sudo-
res. Et fortasse caput incurrit dolores sicut ē
dolor capitis patētum birsen. i. apostema
pleurentiū in quo accidit q̄z dolor capitis
ēditate uapoz. Et dixerunt quidā qd accidit
faciei citrinitas et corporis grauitas et uri-
ne motus cui fortasse asocia punctura ut q̄n
p̄tingeret aliquid colere emitti in ea. ut pluri-
mus tñ accidit fluxus urine debilitata p̄tenti-
ua uirtute uestice. Et q̄z egredit euz ea sicut
arana suple uel rutela. f. simulacra eius. In-
ueniuntur alia littera que dicit uere motus. i. uē-
tas cui rē. que ē pōt saluari. Et accidit ner-
uis et genib⁹ et pectini uel pectori tensio ue-
hemens a frigiditate congelante et exicante

et similit̄ in stomaco et quādoqz extēdit uē-
ter mult plicata in eo uentositate et lingue
accidit abrenatio p̄pter spasmū ei⁹ et retēro.
ei⁹. f. in ore qz nō pōt extra mitti. Et p̄pterea
alū in tāta subtiliat uox ut uix audiat. Lu-
ra morsu siue puncturaz aranee et rutele q̄z
ad intētiōes curatiuas similis ē cure ser-
pētū morsus. Dixit. n. Aui. qd in cura eozū
itep administrat canū uilis d attractiōe et succo
ne. f. modis p̄dictis cū scarificatione loci et
omnib⁹ modis p̄hibitiōis q̄solidandi ei⁹ et
attractiōe per linimētū et emplā et epithima et
de bys ē aspersio siue linimēto loci cū succo rute-
ut dicit. 20. q̄tinētis. Et Aui. dixit cū aqua
calida cū sale mixta. Et q̄n dolor ē uehemēs
oz ut sedet Et de sedantib⁹ ipm ut ibidē dicit. et
dixit Et Aui. ē intrare frequēter balneū. ipz
enim et tina sunt ueloci sedantōis doloris eo-
zū. nā cū ipsi ponuntur in tina sedat dolor eoz
et cū egrediunt ab ea redit quare oz ut balne-
ent omni hora. Et de appropriatis ab extra ē
emplm de cinere calido cū ficub⁹ et sale. Et
de expertis bonis ab intra sumēdis ē sumere
aristol. 20. et cimini cū uino limphato euz aq̄
decoctionis nucū cipressi Aui. 3. ij. aristol.
dicte cū uino decoctiōis gēciāne et mētastrī.
Et oz ut eoz corpora calefiant q̄tūme et det
eis ad bibēdū uinū puz aut rutta cū cipressi
eis cū uino ad potandū det. et ingeniū fiat ut
sudet. Et itez ex expertis aplicadis exteri⁹
ē serpilū quū superpositū et emplm ex cine-
re ligni fici cū uino et sale Tyriaca que uenit
morsib⁹ rutele et aranee scorpiōis stellōis et
similit̄. dixit Alia. ē bec. 3. ingelle. 3. x. dau-
ei cimini añ. 3. v. seminis iunperi gallarū ei
p̄ressi añ. 3. ij. spice baccay lauri aristol. 20. u
de. carpobalsami cinamomi gēciāne. seminis
tri folij. seminis apy añ. 3. ij. mellis qd sufficit
dof ei⁹ ē ad q̄tūatē nucis cū uino ueteri rē.
Dixit Plū. qd aranea in oleo putrefacta sup-
posita et linita confert. Et dixit. li. 32. qd ca-
storeū cū multa l'ruta sumptū uenit. Dixit.
Aui. qd assa bibita et linita q̄fert morsu rute-
le. dixit Plū. li. 20. qd allū q̄fert et eodēmo
curat morsus filangiorū qui sunt de spēbus
aranee et solifugorum similibus.

Capitulū. 24. d. pūctura scorpiōis tartarie
et tarantulis.

Apientes antiqui inu-

erāt tres fo-
re spēs scorpiōis quaz una est
scorpio cōis de qua intell⁹ euz
absolute p̄fert. Alia spēs. 20.
q̄tinētis uocatur altaria et ab Aui. uocat al-
gererati. Et ista spēs ē minor scorpiōe cōi-
noro. et ē lōgiōis caude et gibborosioris uen-
tris. et nō inueni nec audim qd in nostris par-
tib⁹ unq̄ fuerit reperta sed tñ in regionibus
calidis habūdat. Et 3. spēs uocatur a Rabi
loco dicto tarantula siue tarantella et ab Aui.
uocatur sebel uel tegebi. et est maior scorpio
ne comuni. Et ut dicunt quidam est in magni-
tudine aranee magne habens sex pedes. ex
omni latere tres et eius cauda est satis exten-

sa hñs aculei euz quo pungi. r plurimū gene-
rationis eius ē circa littora maris. Venenū
scorpionis pontē frigidissimū. Venenū uero
artarie est calidissimū. tarantule non calidum
Et Aui. posuit quādā spēm scorpionū uolā-
tū qui transeunt cum uento de regione in re-
gionē. Et dixit extimanept quidā q scorpio-
nes sunt nouez color. s. albi citrini rubei ci-
neritcy r ferradi siue ferrei r uirides r auri
hñes nigras candas r coloris uinofi. s. in co-
lore uini albi. Et quidā sunt fumosi r ex ho-
ruz pūssione accidit risus r pūssio rōnis
Et dixit Aui. q semina scorpionū ē maior
masculo. Masculus enim est extenuatus minu-
tus hñs grossus aculei. femina uero est pū-
guis hñs subtilē aculei. Sequitur aut ad pū-
cturā scorpionis dixit Aazon spasmus r su-
pessatio nernoz. Et Serap. dixit. qñz calefa-
ctio corporis r qñz infrigidatio r sudor frī-
gidus r saltus labij r sincopis r tumor in in-
guinib⁹ et sub ascellis r erectio uirge r dolor
pūcture ei⁹ nō qñuū s. alū quiescit. Et A.
dixit. accidit ut apostemec loc⁹ ab hora sua. i.
statim apostemate duro rubeo ppter sangui-
nē qui illuc trahit stat⁹ qui ibi qgelat. unde
indurescit r ē rubeū in prin⁹. quousqz mortū
ficcet sanguis deinde uirescit. Et dolor ē pro-
tēsus. i. uersus corpus et qñz inflamā. s. loc⁹
pūcture ppter aliqū hñorē calū illuc de fla-
xū ppter dolorē inflamā. s. corp⁹ ut dixit.
Serap. Et hoc erit in prin⁹. qñ natura exci-
tat calorē r spīritū r sanguinē ut resistat frī-
giditati r malicie ueneni hui⁹. Et qñz infrī-
gidat. s. corp⁹ r hoc maxime in pccū cū nō
ualuerit nā resistere sed penetrauerit ueneni
in corp⁹. tūc enim infrigidat corp⁹ infrigida-
tiōe maxima. uñ gal. 3. de interiorib⁹ ait q
qdā pūssus a scorpīōe arbitrabat se pūssum
fuisse a grandine r tūc corpore frigidissimo
exiit. Et Aui. dixit q ymaginat q corpus
ei⁹ qprimat cū pilis solis. Et ppter hāc cām
accidit eis frigiditas extremitatū r ppter ea
rū que secum lat⁹ pūcture. Et subdit gal. de
illo q elecit sudorē frigidū. facta enim expū-
sione in hñditatib⁹ mēbroz r nō qñtēte eas
uirtute pfluit in sudorē qui ē frigidus qz frī-
gida ē ipsa hñditas r frigida ē sunt loca p
que trāsīt. Et accit dolores subito. s. in loco
pūcture. Et sentitur scilicet in eo punctura
sicut punctura acus. Et hoc accidit in princi-
pio ppter coleram pūctem que defluxit ad
locum doloris. Et accidit lesio in stomaco
quare accidit tremor labij. s. inferioris qui
significat uomitus. Et uomitus est rei uisco-
se que qgelatur supra ipm labiū in exitu uñ
infrigidatur labiū r ex dominio frigiditatis
in toto accidit tremor r orripilatio. s. non
uera r ruptura piloz. i. sensus quasi rūpetur
cutis in superficie iuxta orū piloz. Et dñante
plus frigiditate accidit moli ficatio tot⁹ cor-
poris. i. impotentia ad mouz r eminet ingui-
na extendente ea uentositate multa generata
in uentre. uñ r inflatur uenter r tenditur uir-
ga. Et foras se excitatur supra morsum al bi
bombus r ppter si fuerit moris in inferio-
rib⁹ corporis. r accidunt apostemata ascella

ruz marterus malis corruptis in corde q ex-
pelluntur ad suū emittorū. Et accidit cru-
entatio plurima. s. qñ uentositas multiplicat
in stomaco. Et ista duo ultima accidentia p-
prie accidunt qñ punctura est in superioribus
corporis qz tunc ex ppinquitate ledunt plus
cor r stomachus. Et si scorpio fuerit uehemē-
tis malicie erunt accidentia omnia mala uñ
qñ omnia accidentia pūcta supfluit r tūc
tūntur mltuz ita ut in loco puncture sentiat
pūctio sicut cauteris adburnens r corpus totū
rigores patit euz frigore. Et eleuat sup labi-
uñ hñditas uiscosa que qgelat super ipz. Et
currit ex oculis hñditas deici qgelat lippa
in angulis eorū. Et cadit alteratio forme et
efficitur in forma cacecisse r egreditur am-
qz moli ficatur r inflat priapus. Et ingrossi-
tur lingua r strident dentes. Et qñz pponunt
quidā dentes supra alios r nō apium r est si-
gnificatio mala r spasmant mēbra postero-
ra r moritur. Et gal. dixit r ponit ab Aui.
q si pūssio scorpionis inuenierit artarias ac-
cidit sincopis qz cito dirigitur ueneni ad
cor. Et si inuenierit neruuz accidit spasmus
qz cito dirigitur ueneni ad cerebr⁹ p neruos
Et si inuenierit uenas accidit putrefactio. s.
in sanguine epatis r uenaz. Et zo. cōtinētis
ponit auctoritate gal⁹ q qñ morbus scorpio-
nis fit in neruo uena ul artaria accidunt acci-
dētia uehemēter mala. suple s. si accidit in cu-
te ul carne nō sequitur accidentia sic mala. et
plurimū qñtingit ex hac punctura liberari sic
plurimū qñtingit ex illa mori. Et fm plurimū
in loco puncture uenit repituz foramē. s. fm
quosdā qui extimant q quidā scorpiones ha-
beant duos aculeos aliqñ duo inueniuntur fo-
ramina. Et gal. quidē 3. de interioribus cō-
siderans pūctatē huius puncture r intensio-
nez accidentiū sequentiū ad ipam admiratur
Et dixit in scorpionib⁹ r alijs minutis repti-
lib⁹ aliqñz mordentib⁹ uidemus mēbz mira-
mutatione mutari. r si substantia que pūcti-
ab eo sit pūssima s. tñ qz quedā reptilia euz
ore mordent r ore ueneni pūctant arbitra-
mur utiqz ipm aliquāte esse quāritatis. Aui-
mē aut caude scorpionis qz adō tenuissimū ē
nullus pōt qziderare ipm aliqñd foraminis
hēre uñ necesse est ut credamus in cauda esse
ueneni aut hñorē pūssime qñtatis maxime
rñ uirtutis existentē. Cura puncture scor-
pionis ē s. i. cure morsum animalū uenoso-
rñ in pūctō penetratōez ueneni cū ligatura
stricta illico facta et emplatione ibi dicta. Et
locus carasset et sugat sicut ibi dictū fuit. Et
de meliorib⁹ rebus ē ut cauterizet cito aut
superponat empla acuta calida attractiua. Et
dixit Aui. sint ex medicinis subtilib⁹ uelocis
inflammatiōis et qz appropriatis sunt sicut asa
et aleli et pūctis r cinis ficus et elacterium.
ymo dicit q semen cucumeris asinini manu
retētū aut colo suspensum pūctet a puncturis
scorpionis r morib⁹ omniū uermū ueneno-
rū. Et dyas. dixit q sulfur r resina sunt bona
ualde cū aceto emplastrata Et morana sica
cū melle r porri ē emplastrum. Et dixit. Job ni-
tius si quis ungerit manū suā ex succo porri

et remerit scorpionem
mordet non nocet
unget manus suā
ita q multos de
scorpione in manu ei
ecbit. r ex appropriat
r euz si quis habuerit
scorpio nō nocet ei
qm scorpio ipe pūcti
r cauda eius itez. Et
quidā dixerūt q q
debebat abscindi cau-
de scorpionis. Et itez
herba scorpionis. Et
capucia qñt pūcti
Et dixit q mūs euz
pūcturā scorpionis
uñ sapienter r omne
eius. Et fm quosdā
r rana s. facit. Et
ius ramaz qñt euz
immaturaz castorei
optimus sedans dol-
epitib⁹ matibus boni-
tis. Et Serap. dixit
nā dicit q si quis
des die pūssus fuerit
mortem. Et ex cor-
Et sal urine ē ex me-
tumamētū qz ex po-
sal urine accipit ur-
r limat r fricat locū
pūcturā inueniens cū
ingerit ieiunius r
sumptionē r adbe-
uñs salido quedā
poni. Et alij addit
quidā similiter. Et s. si
foras se excitatur
nens locū cauterij
nere mēbz pūctū sup-
nis camomile cū pū-
sit ingentū uñ ut ca-
habet pondō ipm in
r hñs r iuxta ignē
mēbz pūctū quātū
pro omnino r con-
cū pipere. r bibat ex
eb⁹ r ppositis. Et
bus sunt singib⁹ r
tū rasan⁹ semē basi-
Et yringi desiccata
aqua calida iuniat
bitū cū uino cocco
et r gentiana ē uñ
bunt ex ea. s. uñ
lapaz acuti bibitū
tūm ut dixit Serap.
hoc. Et dixit 2. a.
cū aqua r uino cōf-
rā nō nocet ei pū-
flos affodit cū rot-
pit q amoniū cū o-
uñt. Et dixit plu-
stini se percussum
mū prouit. r rā

et tenuerit scorpionē in manu etiā si scorpio
inmorderit nō nocēbit. Et dixit. si quis in
iunxit manus suas frequenter facio cauitum
ita q̄ multoties deficeat sup̄ eis si tenuerit
scorpionē in manu etiā si morderat euz nō no
cebit. ⁊ ex appropriatū est enule radiꝝ ꝓritā.
⁊ eniz si quis habuerit radicē enule super se
scorpio nō nocēbit ei. Et ex eis est dixit. A.
qm̄ scorpio ip̄e ꝓritus est de emplis bonis
⁊ cauda eius itez. Et hoc dixit de cauda qz
quidaz dixerūt q̄ qñ scorpio supponebatur
debebat abscindi cauda eius qm̄ nō optet ut
abscindamz. Et itez planta que dicitur planta nel
herba scorpionis. Et ego puto q̄ sit herba
capuccia ꝓfert ꝓꝓ silitudinē quam bz cū eo.
Et dixit q̄ mus euz finditur ⁊ ponitur super
puncturā scorpionis iuuat in unitate. s. omni
uz sapientuz ⁊ omnes ꝓueniunt sup̄ iuuamēto
eius. Et fin quosdā est ꝓpria tyriaca ꝓritus.
⁊ rana silit facit. Et plinius dixit li. 22. q̄
uis ranaz ꝓfert euz uino bibitu. Et lac ficu
inmaturaz castoreū ⁊ Anacardus ⁊ hic est
optimus sedans dolores. ⁊ albedoragi est de
epithimatis bonis ⁊ est sedans dolorē sta
tiz. Et Serap. dixit q̄ homines regionis ly
nai dicunt q̄ si quis comederit basilicu ⁊ eo
dez die ꝓussus fuerit a scorpione nō euadet
mortem. Et ex conferentibus est sansucus
Et sal urine ē ex medicinis ꝓost quas nō est
iunamētū qz ē ex potentiori. Et quidā per
sal urine accipiūt urinā ⁊ ponūt in eā de sale
⁊ liniūt ⁊ fricat locū cū ea si aly et meli⁹ acci
piūt urinā iunenē colerici ⁊ ꝓꝓrie eam qz
inixerit ieiunus ⁊ decoquūt eā fere usqz ad
ꝓsumptionē ⁊ adheret ex hoc parietī ⁊ fundo
uasis salsedo quedā que debet accipi ⁊ super
poni. Et aly addit cū illa urina d. sale ⁊ deco
quūt similiter. Et sal quod remaet ex liuiro
fortissimū similiter decocto ē potētissimuz te
nere locū cautery Et ex sedati⁹ dolorē ē te
nere mēbz ꝓuctū super uapozē aque decocto
nis camomile cū ꝓici sup lapidē ignitū. Et
sit ingentū tuū ut calefiat corp⁹ omni mō ⁊ ut
sudet ponēdo ip̄m in aere calido in clibanis.
⁊ stufis ⁊ iuxta ignē calidū cui aꝓroꝓinquet
mēbz ꝓuctū quātū ꝓōt. Et ꝓrohibeat a sum
ꝓno omnino ⁊ comedat all ea cruda ⁊ cocta
cū ꝓipere. ⁊ bibat ex medicinis calidis simpli
cib⁹ ⁊ ꝓꝓsitis. Et de aꝓꝓriatiz simpli
cib⁹ sunt zinziber zedoaria corduementi calami
tū rasan⁹ semē basilici bacce lauri ⁊ aristol.
Et yringi deficcari et puluerizati bibiti cum
aqua calida iuuat ualde statim. ⁊ serapinū bi
bitū cū uino cocto subito ꝓfert. Et abrotanū
et ⁊ gentiana ē ultimū remediū ꝓꝓrie qñ bi
bunt ex ea. 3. y. cū uino acuto subito ⁊ semen
lapacy acuti bibitū cū uino confert. Et absin
thiū ut dixit Serap. 2m. Rasis ē mirabile in
hoc. Et dixit 2m. dias. q̄ semē acetose bibitū
cū aqua ⁊ uino cōfert. Et si bibat ante ꝓuctū
rā nō nocēbit ei ꝓuctura Et dixit q̄ semē et
flos affodili cū rob bibiti iuuat ualde. Et di
xit q̄ amomū cū osimo. s. flumali emplacū cō
uenit. Et dixit plini⁹ q̄ si qs dixerit in aure
asini se ꝓꝓꝓsum fore a scorpione trāsibit
malū ꝓꝓꝓ. kiran⁹ uero dixit q̄ ꝓꝓꝓ⁹ la

habet ⁊ asin^u moriet^{ur}. Et dixit Aui. q^{uo} piscis
oēs ⁊ ius eor^{um} quēniūt. Et Pl^{inius}. dix^{it} li^o. 32^o.
q^{uo} piscis mul^{ier} quēstus ⁊ illinit^{ur} ualet. Et pi
scēs salū ualet int^{er} ⁊ extra. Et dixit Serap.
2^o. Gal^{enus}. q^{uo} p^{ro}p^{ri}e sardle. Et dix^{it} Pl^{inius}. li^o. 22^o.
q^{uo} ualet sinapis cū aceto emplāra. Et de apo
sitis ē tyrsaca magna metridia dyatesseron
escha dyasulur ⁊ similia cū sumunt cū uino
decoctiōis rute karui amcos fenicali cordu
meni ⁊ similia dixit gal^{enus}. ⁊ pont^{us}. 20. q^{uo} tinē
tis. Quidā puer fuit percussus a scorpione ⁊
fricauit locū pūcture cū basilico ozulid^o ⁊ co
medit ex eo ⁊ cessauit dolor. Et de q^{uo} ferētib^{us}
q^{uo}positis ē tyrsaca de asa posita. 20. q^{uo} tinētis
⁊ ē ab Aui. que sic fit. R. alleoz ⁊ nuc^{is} añ
partē. i. folioz rute sicce affe ⁊ mure añ ptes.
S. q^{uo} ficiant cū lacte. dof. 3. iij. cum uino puro
Et R. Raf. ibidē Probaui hāc medicinā ⁊ in
ueni expertam. R. alleoz mundatoz. 3. v. nu
cū. 3. r. ase. 3. i. Et totū sit dosi^s una Et post
meditā hora bibat rotulū. i. uini puri ⁊ postea
aliū rotulū uini ⁊ tūc cohoperiat se bñ ⁊ puo
cet sompnus quia liberat patientem cum mul
to sudore. Et si necesse fuerit mane effe
ri floborometur. ⁊ bec necessitas potest esse
aut quia sanguis eius plurimum calefactus
est a medicina aut quia uenenu^m sparsus fuerit
Et si aliā necessaria fuerit euacuatio tunc de
hoc medicamē. R. turbit castorei co rtiū ra
dicuz capparis aristol. piretri añ. ptes equa
les q^{uo} ficiantur cū melle. ⁊ dosi^s sit. 3. iij. cū u
no puro. Dixit dyasquod spina alba siue ra
mis siluestris si tenebit^{ur} in manu ab illo quez
scorpio momordit nō dolebit ⁊ cū eiecerit eā
stati redibit dolor. De pūctura ho^mo artarie.
dix^{it} Aui. nō curat patiens in illa hora q^{uo} nō p
sit inde nocumētus ⁊ postea mane seq^{ui}tur aut
post. Et deinde accidit angustia. i. inquietu
do ⁊ alteratur color. i. ad citrinuz ⁊ q^{uo}z acci
dit yctericia. quia ex mltā caliditate hui^{us} ne
neni exacuitur colera ⁊ multiplicat^{ur} ⁊ spgitur
ex ea ad sup^{er}ficiē corporis ⁊ tingit eā suo co
lore citrino. ul^{terius} fortasse dissoluit aliq^{uod} flegma
quod fluēs puenit ad porū fellē ⁊ opilat euz
nū sequitur yctericia. Et apostematur lingua
forisita ex hūiditanti^{bus} dissolutis ad eaz infla
mentib^{us} ⁊ replet lingua ⁊ ingrossat^{ur}. Et ulcera
t locus puncture pp acuitatez ueneni corūpen
tis. ⁊ mingit sanguinē q^{uo} multuz subtilizat^{ur} ⁊
mouetur ⁊ motus ei^{us} est ad uias urine ⁊ exi
t euz ea uel fortasse ei^{us} colā nō potens transire
usq^{ue} ad chistim felis uadens ad uias urine
uulnerat eas uñ fluit sanguis. Et q^{uo}z retine
tur nā. i. ueniet ⁊ hoc q^{uo}z nō transit ad ipsū
colera stimulus expulsiu^s intestinorum. Et
fortasse q^{uo}ritur cū hōis pūctū ad pditionez
et tūc incipit cū pulsū cordis ⁊ sincopi. De
cura dixit Aui. nō oz ut negligat ppter leui
tatē sensus lesiōis ei^{us} in pri^{mo} q^{uo} ē mali ue
neni. Et post curatiōē illā dictā de ligatiōe
⁊ suctione dixit Aui. Melior cura est caute
rizare locū ⁊ sumere i potu aquā lactuce ama
re aut taraxaca et similia u^{el} pinpinelle cico
ree ⁊ uncelotici siue q^{uo}solid^{us} minoris. ⁊ om
nia extinctina quēiūt ⁊ p^{ro}p^{ri}e cū fozi^{bus} sit inflā
matiō cū aqua oziet ⁊ sepeurue. Et de apro

erereet pueri ad
morum ut mortuum
dne r tante pte
r pñibus pñes
rabat ex spali mō
et que habet infice
puncti ut in eo figa
in illa dispōne per
punctus fuit uel il
lispōit at pñes
siderat species me
in caplo ei non
illis Et ego puto
ut supra ps. dixit
spē corponū seq
Ritus. f. qñs et p
in omni infectōe
uptio. Cura est
aliter cure rucle
etōe ad exteriōra
tyriacaliū suprad
pñe cure ē fucus
f. i. s. r aqua cī
cū aqua r cinere
f. i. s. r. Et def tyria
cū aut poly aut
uenenū in corp pe
ut soluat ueter et
realtatē in b. Et
re emplī et suppo
nulo pungentium

particula uenenosa.

edā animalia aqua
ca uenenosa que
liqñ puniendo le
lis ē cocodrillus
pe accubis animal
e pascit de quo di
catur a ueneno
s ab eo cū regimī
si qñs iste mor
d appropriatis ei
r cū dīstingit
pe cerui anferis
qñdē cocodri
ei. Et ex dictis
ē animal marinū
uo dicit q pascit
hēres cū quib cū
rñe et effodit eaz
uulnere ei. Et ei
p. Et de apropi
uū fūfure r aceto
emplans r tyria
Et albedorogi cō
ex eis ē scorpō
na. Et accidit ex
uonā corum ne
multiplicat uen
na inflatur et ac
tympāci. Et
erofitatis. bñqz
cū cura rucle. r

20. quidem pñetis dicitur q omnibus mor
sib animalū marinor ualeat saluū uinū sup
positū solū aut cum cera r cepe r salina ho
minis. Et lauetur morsus cū urina infantū
r baurach. Et ualeat terbentina supposita et
curo trille piscis uel murene que a quibusdā
dicitur spens marinus pñita supposita u. r
auellane similz supposita postqz masticantur
r precipue si super bibitur absinthiū cū uino
limphato cum decoctōe saluie. Et ex eis ē ra
na quedam rubra maligna inuadens animalia
peranseuntia ut mordeat ea. Et si nō pōt mor
dere inflat ad ipā sicut buffo inflatōne
noctua. Et accidunt ex morsu eius apostema
maximū in loco ex multa mā illuc corrente p
intensioē doloris r qz est perimi ueneni ac
cidit ex morsu eius pñicio uelox. Et cura si
qua est in morsu eius est cum tyriaca r simi
libz medicinis bezabaralibus. Dixit Plini
h. 20. q spiliā pñe ualeat morsibz omniū
aquaticor animalū. Et dixit Serap. secūdū
dyaf. q alleuz cum solis ficus agrestis r ci
mino emplans u. r morsu draconis marini r
dixit q decoctio saluie u. r morsu trigonis
marini rē.

Cap. 26. de serpentibus magnis et draco
nibus.

X draconibus

et
ribus sunt quidam immense ma
gnitudinis. Dixit. n. A. q minor
spēs draconus est qñqz cubito

rus r magni sunt triginta cubitoz r supra r
sunt draconū duo exuli magni r sub mādibu
la inferiōri est eminetia sicut mētus r sunt ei
dentes plurimi. r b2 q dracones multiplican
tur in pñibus nubie r indie. s. indi sunt maio
res r sunt magni ualde r hñt facies citrinas
r migras r super eis sunt ora uehementis
amplitudinē r sup alia cohospit oculos eoz
Et sup colla eoz sunt squāmē r in omni man
dibula sunt tres dentes. Et dixit Aulic. dico
q iam uidi quēdā huius generis sup collum
cuius in latitudine descendente erant pili gros
si. Et iaz uerificatū est q in regionibus alijs
ab india sunt dracones magni. Et Ageli. q
dem refert libro. 5. qd reperi scriptas in hy
stors reliquor bello pmo punico atillū re
guluz r fules in affrica castris apud bagardā
flumē positis plū grande atqz acre aduersus
unūz spēntē in locis illis stabulantē inuitate
immanitatis fecisse. Lūqz magna totius exer
citus rñctioē balistis atqz catapulis diu
oppugnatum eius interfecit longuz coriū pe
des centuz r uiginti remāisse. Et quīl. dixit
fui in episcopatu mediolani cū dñō Martino
de laturre quē curabaz de debilitate neruoz
r stupore. Et qdā ei? castaldus dixit ei et mi
hi multis eucam uos ad locum in quo uidi
manus miraculum q unquam uideritis et
dixim? sic r iuim? cū eo r cū quibusdā alijs
homīnibz r duxit nos ad quēdā locū desertū
in quo maxima maceris lapidū fm longitu
dine facta erat. Et dixit ille castaldus cū mul

is alijs homīnibz q breue tēpus erat q uidi
rat in loco illo unū spoliū serpētis cū? longi
tudo p bonā mēsurā ad sui cubitū erat trigin
ta cubitoz r uidebat in spolio ipsius os ma
gnū intū q puer quideciz ānozū intrasset p
ipm. Et hōies qui cū eo erāt r hōies de pñia
ea uerificabāt hoc. Et ex hoc apparz q serpē
tes magni r dracones pñt reperiri et in alijs
regionibz a predictis. Et masculi quidē dra
conū sunt dieriores feminis. Morsus quidē
draconū dicitur nō nocēt cū uenenositate sed
solū per uuln? quod mordēdo inferūt. Et ut
dixit ex morsu eoz in pñia accidit dolor par
u? deinde inflamat loc? r acuit dolor. Et cu
ra uulnēuz morsus est sicut cura aliorum uul
nerum malignorum rē.

Capitulum. 27. de hys que sumuntur ex ani
malibus que sunt uenenosa.

Antarides

fit aialia
uolantia comedentia flores r
herbas. Et sunt uenenosa quo
rū uenenositas magis apparet

in capitibz alijs r pedibz eaz. Ideoqz cū ex
bibent interi? ppter aliquā curā preceperūt
anti qui sapiētes abscondi r pñici eaz capita
alas r pedes. Et cū sua uenenositate sunt can
tarides calide in 4. gradu et sicce in 5. qua
re sunt mltē acuitatis. r habēt respectū ad in
strumēta urine pñie ad uescicā quare sūt diu
terice r multū urinate. Et putāt quidā q
inimicitia que ē inter eas et mēbra urinalia
manifestet nō solū per assumptionem ipsaz in
erinfecus sed etiā per apostitiones eaz in em
plastris exteri? in qñqz parte corporis apo
nāt. Et ego pluries uidi hoc in appositō
ne eaz supra cutē capitis. uerūtū fortior ualē
ē. qñ sumunt interi? Dixit. Aulic. Antarī
des sunt acute mordicatiue mortificatiue. f.
ut quidā exponunt habētes uenenositatē. Et
accidētia ad ipsas sequētia cū interi? sumunt
ut ponit. 20. pñetis sunt ulcera oris r guttu
ris. i. meri. r dolor r inflāmatio in eis et in
corpore toto. Et tumor corporis r dolor re
nū r uescice r ulceratio in ea micr? sanguinis
et pñitio rōnis. Et Aulic. dixit. faciunt ac
cidere puncturam r dolorem in membris. f.
per que transeunt r omnino dolorem exten
sum ab ore usqz ad pectinem. Et ē dolor iste
corrosiuus mordicatiuus. Et cā ei? est ipaz
acuitas cū qua pñunt r mordicant r infla
mant os meri r stomachū. Et pp inimicitiam
quā hñt ad instrumēta urine dirigūt ad ea
inflamando sua caliditate mēbra omnia per
que transeant r mordendo ea. uñ extendituz
dolor ad pectinē r loca uescice. Et qñz ulce
rant eam ulceratione dolorosa apostemate. i.
pducēte ad apostematōez ex cōcursu mēp ad
uescicā pp dolorē sue ulcerationis. Et qñz p
uiam cōitatis extendituz dolor a pectine r
ypocōdria r anchas r genua r ex ulceratione
accidit mictus sanguinis r ex defluxu mēp
apostemat qñz uirga r pecten r pres in cir
cūta. Et ex punctura r mordicatione facie

stirgere euz qui sumptit eas ad urina dum fre-
quenter. Et cum uale mingere nō pōt pp opē-
lationē meatus ex apostemate r qñz minge-
sanguine r frustra sanguis cū dolore uehemēti
Et qñz accidit cū hoc solutio uentris cū abra-
sione intestinoz. r hoc qñ ptingerz q pp ali-
quā cām portio eaz aut mēz acutaz dirrige-
retur ad pres intestinoz ptingendo ea. uñ pte-
quitur disinteria. Et accidit qñz pmitio rō-
nis pp magnas effumationē quas efficiunt in-
dissolueno hūiditates corporis. Et qñz acci-
dit sincop qz multū de spiritu resoluūt pp ip-
saz uenenositates r caliditates eaz inflamātē
Et pp uehemētiā doloris pshernētis uirtu-
tes. ideo qz cadit patiens euz surgit ad sellam
r sincopizat. Et grauatuz corpus eius pp in-
potentiaz ad mouendū paucificatis spiritibz
animalibz in corpore toto. Et dixit Aui. in-
uenit sumens eas sapore alchitran r pētis in
ore suo. Et hui? saporis causa est fumositas
euenta ad os ex hūoribz aduustis in stōaco
r alius pñbz ab ignea ipaz caliditate in qua
aduustione pducūtur ad tales modus mixtio-
nis qz acquirūt potētā inficiendi gustum ho-
minis tali sapore ex specialitate sua. Cura
cantaridū pficitur secūdu quinqz intentiones
quaz prima est ad educendū eas ex corpore
z. ad defendendū membra transitus eaz a le-
sione r ulceratione. 3. ad alterandū inflama-
tiones. 4. ad corroborandū cor r cerebruz
ne recipiant ab eis ul? pp eas lesione. Et 5.
est ad corrigendū accidentia. Circa primā est
pmitus intendēdū. ipa aut impletur pprie cū
uomitū r cristeris. uñ zo. ptingētis dicitur p-
uoca uomituz euz aqua r oleo bene mixtis r
cristeria euz oleo melle r maluis decoctōne
maluarum et uicellis ouorum et nitro. Et
Aucena dixit. oportet ut uomere facias
et cristerizet sicut scis. Et oz ut ponat in co-
cū quo euomit nitrū r decoctio ficū. f. sicca-
rū. ipse enīz laudant in hac cura. zo. ptingētis
Et dixit Alman. oz ut uomat cū aqua calida
r oleo sifamino r aqua in qua ficus cocte fa-
erint. Et Aui. dixit. sit uomit? ptingētis. i. mul-
tociēs iteratis r frequēter ut dixit Alman.
z. aut intētio implet simul r 3. cū rebz
frigidis uiscosis r unctuosus. Dixit Alman.
lactis multitudine r multis uicibus ad bibendū
ei tribuat. Et pñbz mucilago cū iuleb. f.
uñ ol. uel cucurbitino aut succ? portulac. r co-
medat de bñro recētū multuz. r omnia iura
pinguia r uictuosa quēntat ei sumpta in cibis
r potibz r maxime facta ex adipe galine uel
anseris. Et de appropriatis eis est pinguedo
yrcina. Et oleū amigō. dulcium ē quēntēs. et
oleū uñ ol. Et r onfacinū. Et de quēntēbz ad
preseruatiōē mebroz dictoz ē assumptio mu-
cilaginis. fenugreci aut seminis lini aut deco-
ctionis ipsoz. Et dī q decoctio seminis lini
bibita in multa quantitate ē tyziaca cantaridū
r ē experta. Et alterātia si fuerint ex frigidis
diureticis sunt utili ora. Dixit Aui. sumatur
decoctio cū gramis diureticis sicut cū gramis
melons r cucumeris. Et de appropriatis suis
grana alkekengi r pprie qñ bibat ex eis gra-
na decē cū aqua ozaci. Et de cibis eis quēnt

entibz sunt sancti ordei r cādarusū r risūz r
uñ telli o. oz forbilles. Et Raf. dixit. zo. cō-
tinētis. cū be sepe ficubz r uñū limphatū euz
aqua decoctiois ficū bibas r sit pprie uñū
dulce. Et preseruatur intestina ut post criste-
ria supradicta siāt cristeria unctiosa ex deco-
ctione malue altee fenugreci r seminis lini r
pinguedinibz r adipibz oleo sifamino butiro
melle r uñellis ouoz. Et preseruatur uelica cū
limitationibz r emplastris leniēbz ex pingue-
dinibz oleis r mucilagibz dicitis incorpo-
ratis cū maluis r alcea r farina seminis lini
r ozbi. r distillet in uelica p mrgā oleū uñ ol.
uel ros. aut de citonius fm leui ore modū qui
possibilis fuerit. Et ideo Aui. dixit nō euz
clepsedra qz cū eo uolēat immisū. sed cum
emboro subtiliori r leuiori. Et de magis cō-
ueniētibz ad intētiā in uelica ē albumē ouī.
Ipū enim phibet ab ea ulcerationē r oēs ex-
tinguit ardore. 4. aut intētio implet euz
epithimibz cordialibz frigidis r inunctio-
nibz r embrocis repressiuis factis sup caput
et frontem ut prohibeantur fumositates ascē-
dere ad cerebrū. et nō perueniat ad permix-
tionē zonis. Et 5. intētio complet cū ei
que singulis subueniūt accidentibus. Dixit Al-
man. q si in partibz pectinis eger ma-
ximam senserit grauedinem ex basilica flo-
botometur. Et si si diu est qz stomatus nō
fuerit. r si dolor r ardor fuerint uehementes
sedeat eger in tina aque calide decoctiois rez
frigidaz r hūidaz leniētiū. Lepus maris
ut dī est ex animalibz marinis. et est hūis ue-
nenositatē r acuitatē r cū sumitur accidit sto-
maco grauis dolor. i. fortis pp malā pñonē
quā in ipso efficit. uñ trahuntur ad ipm mē q
bus grauat. uñ accidit dixit Alman. qñz uo-
mitus malus naz ut zo. ptingētis dicit uomit
qñz colerā mixtā sanguini. Et Aui. dixit qz
supfluitas colere r sanguis r qñz uenter sol-
uitur. Et dixit Aui. egestio est uiolacea for-
tasse qz tincta colore eius r fortasse pp mori-
ficationes caloris eius. Et qñz est mucosa r
accidit urine r stricūo pp deriuatiōē mē ad
pres supiores r fortasse pp opilationē uerū
rñ qñ migit urina est uiolacea. r qñz migit
gū sanguis. i. urina sanguinea similis lōure
carnis recētis cū sanguine suo pppter debilita-
tē epatis. Et lepus quidē maris? bz specialē
inimicitia ad pulmonē r instrumēta haneli?
r pppterea accidit sic mētich asma r rstrictō
haneli? r ei? difficultas. qñ multū excecant
mebra ipsa. Et qñz ulcerant uñ sequit spūū
sanguinis. Et si nō cito preoccupet a morte aut
nō succurrit ei incidit patiens in pusim. Et
Aui. dixit qz sudat sudore frigido. alia litte-
ra bz fetido et ita dixit Alman. r Et Rafis.
zo. ptingētis r hoc pppter putrefactōes accētē
in hūoribz corporis. Et dixit Aui. inuenit
paties in ore suo sapore piscis fetidi. Et uñ
tur in eructatiōe sua cū falsedine r iō abhor-
ret cibū et cū uidet pisces ē quātūcūqz sit
bene preparati terret ab eis. Et iō signūz li-
berationis ē cū nō terret ab eis. uñ dixit.
Aui. cū patiens sit talis qz nō terret a pisci-
bus. tunc iam sanatur. Cura eius est satis

similis cure can-
ut mētiō potū sin-
lia r potū sine ad-
man lac r uñū m-
quodqz p se multo-
rit. potare lac cap-
lac asinū itep. r
Est enīz lac mulctū
Serap. Et quēnt
si bibi r si tollerā
femini altee bibi se-
ter bibere sicut se-
cū ppteratē ē alkā
sumit in potū cū
minis r doliis um-
ebū. s. Et calan-
pñz sferit multū.
ad bibere sanguinē
dixit qz confert ei
eius r sanguis ē
sanguis galli bibi
leptores marinis de-
enacandus est pa-
būores calidos r
ē sumat dī nigrū
est nimis magna
ra sine correctio-
postqz accidit a
nee dī nigrū agat
rō equalibz et
i. cū iuleb. f.
cū bibitur accidit
uñ dī ut dixit A-
Aui. r inuenit od-
aloes in ore suo i-
fui odoret sentiet
li eius r succedit
est ualde acutū r
corpore. r adbur-
macis irritat ad
amaricam ex re-
disqz ad cutē
est de uelociter p-
ras. Et iō dī pperit
fuerit paties tres
dere. Cura eius
detur ei de tyziaca
Alman. r Aui. re-
lauri an. pñz. i.
ius uñ animalis
apropari? pres q
an. pres. r. qñ ci-
magnitudine. Et
cuomat r sedeat
rep bñ redolētē
medicinis moztis
fili? patriarche
res uñ? lēti calē
domodā r cure
tyziaca eius est
ciana r cinamon
pus iugāt cū o-
gimē. i. uñ cib-
ut dixit fili? pa-
mens acutioribz
poterit bibere p-

similis cure cantaridū. neratū in ista oportet
ut intēro potissime uerfē circa mēbra spūa
lia et potissime ad humectādū ea. Dixit. n. Al
man. lac et uinū maxime dulce mixta. aut unū
quodq; p se multociēs dāda sunt. Et Aue. di
xit. potare lac caprinū ē inuamētū ultimū et
lac asinū itē. et lac mulieris ex mamilla.
Est enī lac multū bibitū tyriaca ei? Dixit
Serap. Et uenit ius cancroz fluminaliū mul
tū bibitū si tollerauerit bibere ipz. et decoctō.
feminis altee bibita ē sumatiua ualē. et simili
ter bibere sucū folioz ei? Et de pferentib?
cū ppteritē ē alkitrā qū ut dixit Serapio
sumit in potū cū uino. Et simili radix cila
minis et dosis uniuscuiusq; eoꝝ fm Aue. ē
obuli. 8. Et calamentū flumiale recens sum
ptū pferit multū. Et dixit Raf. zo. qūnētis.
da bibere sanguinē ericū receptez. Et Aue.
dixit q; confert ericū affatus aut sanguis
eius et sanguis ēt anseris. Et dixit kiran? q;
sanguis galli bibitus sanat eos qui biberunt
leporez marini deū cū accidentia remittunt
enacuandus est patiens cum eis que educunt
hōres calidos et aduastos. Et zo. qūnētis
dū sumat ellī nigrī et scamonee tritoz. 3. i. et
est nigris magna dos nec ēt ista ueniunt pu
ra sine correctione. Dixit Alman. in die 2.
postq; accidentia quenerint pillule ex scamo
nee ellī nigrī agarici et faci liquiritie an par
tib? equalib? eiusdem dentur et sit dos eaz. 3.
i. cūz inleib. Et dixit Aui. fel leopdi
cū bibitur accidit biberit ut euomat colerā
miridē ut dixit Alman. aut citrinam ut dixit
Aui. et inuenit odorē aloes in naso et sapore
aloes in ore suo ita q; si quis flatus oris
sui odoret sentiet illud idem et citrinam oen
li eius et succedit yctericia. et enīz hoc uenens
est ualde acutū q; mouens uniuersas colerā in
corpore. et aduarens eaz que pueniens ad sto
macū irritat ad uomitū et amaricat os sicut
amaricatur ex retentione aloes in ore et cum
dispergit ad cutē causat yctericiā. hoc uenens
est de uelociter pimentū ita q; infra tres ho
ras. Et iō dixerunt Alman. et Aui. q; si ptra
fierit patiens tres horas sperant q; possit eua
dere. Cura eius est uomit? frequēt? Et
detur ei de tyriaca que est ei ppta que fm
Alman. et Aui. recipit boliazmeni et baccarū
lauri an. ptes. i. coaguli gazeli aut alterius cu
ius uis animalis si illud n̄ hēat q;uis ipz sit
apropati? ptes quatuor. seminis rute et mirre
an. ptes. 5. et ficiant eūz mele dosis ad nucis
magnitudinē. Et si euomit itēz deī donec n̄
euomat et sedeat in tina aque calide decorōis
repz h̄n redolētū. Fel canis marini est ex
medicinis mortiferis potētib? ita ut dixit
fili? patriarche q; si quis sumit ex eo q; tita
tez um? lēticule morit. dixit Aui. .i. post eb
domodā et curet uomitū illico puocato. Et
tyriaca eius est sumere butirū uacuinū cū gen
tiana et cinamomo aut coagulū leporis. et cor
pus inūgat cū oleis odoriferis et subtilib? re
gimē. i. utat cibis subtilib? et fugiat grossos
ut dixit fili? patriarche. Fel tyrie ē ex ue
nenis acutiorib? cū enim bibit n̄ euadere
poterit bibēs nisi uirtute diuina ut dixit Al

man. Et tū aliquid pferre pōt est tyriaca de
uipis uel merridarū aut lapis bezabar si sub
ueniri pōt poterit et deī ēt sepe diamuscum
Et musc? ēt ipse est tyriaca ei? In sumita
te siue extremitate caude cerui. s. in carne cir
cōstāte ultimo ossi de spōdilib? caude ei? re
pit uenenositas multa ita q; ē uenenū morta
le ut dū zo. qūnētis. Et accidit sumētū ipam
dixit Aui. angustia uehemis ingredior et inft
bilitas et sincop. et mors nisi succurratur.

Dicunt q; tota colera que supfluit in ceruo
uirtute suoz mēbroz nobilium pellitur ad ex
tremū spondile caude ex qua inficit caro illā
suscipiens infectōz qua efficit uenenū homi
ni et ex ei? acuitate tristat stōacus et ingretat
patiens et dissoluit sps cordis et sincopizat ali
qū inrecupabiliter et mors succedit. Et cu
ra ei? est uomit? cū butiro multo et aqua cali
da decoctionis seminis aneti sumpta factus
et sumat dixit Aui. anelanas et fisticos conse
ctos cū felle baregi. i. elefantis aut cum suco
rassi barbasti ut dū zo. qūnētis et sumat ex eis
omni hora aut saltez quater in die q; tūz aue
lana magna. In sanguine tauri repit uene
nositas in relatiōe ad hominē cū bibit recēs
uel adhuc calidus et ppte hec uenenositas
repit in 2. pte eius. i. in ea q; ultimo erit a
turo post ingulationē ei? Et accidit sumētū
hōe sanguinē difficultas hanelit? et dolor brā
chos. i. in faucibus et meri. Et qūz ut scribit
zo. qūnētis accidit inde stragulationē. Et acci
dit rubedo in lingua. Et repitūz frustra san
guinis agelati in dentib? et gingiuis et nausea
uehemens et angustia et deīn appet corosio
in lingua et deīn pducit ad pfocationē et spaf
mū. Et cā dictoz accidentiū ē ppteritas sue ue
nenositatis quā adiuuat ei? coagulatio in stōa
co ad quā coagulatiōez ipse ē aptior quelibet
alio sanguine pp suā grossiciē et maxime pars
ei? tertia q; grossior est et terrestrior. Et iō
secunt ad ipz accidentia que secunt ad coagu
lationē sanguinis q; dicuntur in sequenti ca.

Et in cura eius ut sumit. zo. qūnētis nō ē
puocadus uomitus s; debent fieri causticia
et dari ea q; dissoluit sanguines agelatus et iō
dixit Aui. oz ut pperet ad caustere et solutōez
uentris nam uomit? timorōz? ē. et illud iō q;
qūz expellit d; eo quāntitas que nō tolleratur
s; opilat. s. partē meri et gutturis et pfocat. et
oz ut in potu dent medicīne que conferat in
cōgelatōe sanguinis que dicuntur. Et sudor
ab animalibus pluens qūz in potu alicui da
tur. Et sicut dixit Iudeus proprie sudor
equi. et accidit sumenti ipsum ut fiat effi
gies eius uiridis et tumefacta et suffocatio
Et sudor egrediens a corpore et subscelis
sumētis erit fetidus. Et cura ei? ē uomitus
frequēs facit cū aqua tepida. et mele Et deī
tyriaca de terra sigillata. Et de apropiatis
sunt sapa et oleū ros. cū sepe tribuunt mixta
cū. 3. 5. aristol. et reubarb. ut dixit Aui. et cō
uenit sal aut salgema sumptum cū aqua tepi
da. Qua albarle. i. lacerte uenenosa sit ual
de cū sumunt in cibo. dixit Aue. examāt q;
dā q; qui bibit de eis morit statim. et si non
festinat in cura nō pferit aliqd. Et cura ē ut d;
B.

in potu fere? falcones aut accipitris cu
uino. diu euomat uomitu integro. i. multo cu
uice uomica. et alius. Et inungat corp? ei? cu
butiro uaccino cocto. Et emplet caput ei? cu
fale. et cibetur sicibus siccis. et sebesten cu bu
tiro receti. et olo addita geciana in abis ei?.

Corina yrci montani. i. siluestris itez ue
nenositate hnt. Dicit Alman. q. sumptis ex
eis. sanguine mungit et ei? lingua. dmgraf. Et
sequunt ad ipsa plurima accidentia pleures.
sunt enis uenenis ualde acuta. Et cura e cu in
frigiditib? Def ergo ei? capore aur. i. cu aq
ros. et bibat aqua ordei infirigidata cu niue. et
inlept uis. cum eis. Et in cibo sumat granata
acetosa multa. et lac acetosum et similia. La
floreu malis. f. quod e citrinu antiquu et cor
ruptu uenustate aut loci humiditate. un aliqui
denigrat. et odor eius grauior et orribilior
efficit. uenenositate itez bz. Et accidit sume
ti ipm accidentia frenetis pp acuitate ei? Et
qns cito morte inducit. Et cura e puoca
re uomitu multociens cu aqua tepida deit cu
ret cu infirigidantib? et cerebralib? et cordia
lib? intus et extra aporimatib? et maxime sum
ptis ex eis que putrefactioi resistit. sicut cum
aceto et succis acetosis et tri limonu berberoz
et traguloz granatoy et pomoy acetosoy. Et
lac asininu q fert ei? et sumere qualibz die. 3. u.
coriadii torrefacti et puluerizati cu. 3. u. si ru
pt acetosi e uile et uenies. Lingua et cor
uospertilionis et similiter uenenosa sunt cu su
munt. Et dr. zo. q. nient q. accidit sumeti ali
quod eoz ut fugiat potu aque et moriat q. de
pprietate hui? uenient e inducere timore aque
ad quod adiuuat siccitas hui? animal. Et
cura eius e prouocare uomitu cum butiro
aceto et aqua calida ut euomatut ateqz in sto
maco digeratur deinde sit intentio ad hume
ctandum corpus ab intus et ab extra funden
do lac recens super caput eius et regatur regi
mine morfi a cane rabido q. cu illo multum
cofcat. quauis uenenu istd q. ab intra sumptu
sit citius perimens. Laro uipere quando
comeditur no correcta accidit comedenti ac
cidentia ueneni eius. et curatur cura illius.

Et simile eius e de comestione carnis stel
lionis lacerte ul? salemadre. Et simile est de
potu uini aut iuris in quo talia animalia de
cocta fuerint aut suffocata. Et gal. dixit et po
nitur zo. q. nientis qui comedit ranas malas
et buffones corpus eius tumescit et color fit
terreus al? uiridis. Et accidit ei inuoluntaria
spmatib? emisso et fetor oris. Et qui comedit
stelliones inflat lingua eius et accidit ei artha
ra et soda et obscuritas. f. uisus. ul? obscuritas.
f. coloris et pruritus. Et cura e cuz cita p
uocatione uomitus et sumptio tyriace magne
et ambulatione balneatoe. et sudatoe. Lere
bz gatte comedeti accidit ut fiat infantilis
soliditatis. Et qdaz dixerut q. cerebz gatte
hoc efficit cuz uenenositate q. post cor habet
respectus ad cerebz. Et alij dicunt q. hoc effi
cit cu pprietate absqz uenenositate per quam
comestiu et digestu bz diminueret et defraere
uirtutes sensitiuas intrinsecas pter uirtutes
sensitiuas extrinsecas un pax ymaginat. pag

memorat et minus sudat de reb? q. uis ha
uideat a diat et alijs sensibus. papiat exte
riorib? ut debet. Et adiuuat pprietate i. paz
siue uenenositates qualitas ipius cerebri gat
te que mita frigida est et huda cu referunt in
ppatodez ad dictu effectu. Soliditas enis a fri
giditate et huditate. pue t q. q. cerebz gatte
ppatu ad cerebz hominis sit frigide et sicce
pponit sicut et totius gatte coplo est. Et
cura eius est ut puocet uomitus anteqz dige
ratur. qm si educit tuc no pueniet inde nocu
mentis quod si pcederit curetur cura solidita
tis cu medicinis cerebralib? calidis et siccis.
Et pfer dyamuse? et muscus et ipe cum sumi
tur a. 3. i. usqz ad. 3. f. est enis pferens ualde.
et dicitur q. sumere omni mese bis. 3. i. terre
sigilate cu. 3. iij. aque maiorane aut uino deco
ctois sloz dendrolibani est ei cura bona. Et
puluis qd testudinis iste sicut e cu teste sua
sepe sumptus cu uino est tyriaca ei? et.

Lap. 28. de nocumētis pueniētib? ex san
guine hominis et sanguinis et lactis et gelatoz

Anguis

hominis collic
ruti extractus
ab eo dū fuerit in ira et furore
si sumptus fuerit in cibo l'potu
q. ipe pro tunc est uehemētis

colericitatis et inflamatois in stomaco ex his
magna efficit et acutam effumatōnez ad caput
quare puenit ex inde rōnis pmiatio et mani
aca dispo. Et cura eius si no fuerit q. geli
tus e uomit? et si uo fuerit q. gelat? educat euz
fluu uerit. diu infirigidet corpus et hūecte
tur et precipue cerebri per ebibita et etiaz
p exteri aporimata. Et si q. sumptis san
guine hōis leprosi efficit obliuio? et solid? epi
leucus et alij incurrit lepra pp infectione ipi
us sanguinis et mortificatione caloris nālis in
cerebro recipiens ipz. Et cura e uo? fre
quetat? aut ueris solutio fm dispo. et in
q. gelatoe ipi? in stomaco n? q. gelatoe diu den
tur q. fortia cerebz et papiat puenit tyriaca
et dyamuse? cu aq. lūfici. Et si necessarii fu
erit curet deit cura lepre. Rabi quoqz dixit
q. mulieres qdā exhibuerūt uiris q. bulda san
guine mēstruale et moriebant accipientes ex
eo Et si q. ex eo euadebāt incurrebāt egritu
dine q. mors e melior et e lepra cācerosa. Et
cā est infectio ipius sanguis ex omnibus ma
lis supfluitatibus que sunt in corpore mulie
ris cuius magne infectionis signus est q. mu
lier mēstruata inficit speculū qd si inficit mu
lier sanguine ab ea fluente ex quacūqz alia
corporis pte. Et cura est similis supradicte

De sanguine quoqz q. gelato. dixit Auic. q.
sanguis congelatus in stomaco et in q. bu. cum
qz alijs cōcitantibus. f. pectoris intestinoz
et uelice proculdubio uenenus efficitur q. uis
ipe non adeptus sit uenenositate extra cor
pus i. extra pcamitates corporis. f. qm erat
in uenis ul? extra corpus. i. a reb? uenenosis
ab extra corpori supuentantib? Et gal. 6. d.
interiorib? dixit q. ubi cuqz q. gelatur sanguis
in corpore est mala sed in pectore est deteri?

et accidentia mala que sequuntur ad sanguines
gelatus sunt malis color et supercausit panes
et fit debilis et fit pulvis eius puer debilis
et frequens et aliquid supuenit sinco. Et acci
dit uehemens et stricco in hanelitu et aliquan
do supuenit squinantia et in loco in quo gela
tur accidit inflatio et sentitur in eo grauitas
Et cæ dicitur accitit note sunt et siderati eis

De curatõe aut sanguinis gelati uis sunt
antiqui in aliquibus fore discordes. 20. nã
q3 qñetis dicit. Ad debet paties uotit p
uocare in lacte gelato in stomaco et similiter
in sanguine gelato in eo ne pp uotit sanguis
aut lac gelatu uenies ad meri optlet ipz. Et
accidat inde accia foria de suffocatoe et qui
naria. Aut. 20 dixit. oz ut euomat si pör. i. si
de potetibz uomere. et sedat b discordia p
b q uomitus non e prouocandus nisi prius
dissoluitur. Et cum dissolutus fuerit tunc pro
uocari debet cum eis que sanguinem et lac
congelatum dissolunt sicut dixit Auic. cum
melle et succo apy. Et melius est si permiscea
tur acetum quoniam omnes auctores concordat
q acetum solus sumptus et ppric calidum dissol
uit lac et sanguine gelatus in qua cuq3 corpo
ris pte fuerit. dixit filaretus. quidam passus
fuit fluxus sanguinis nariu et debilis factus
iacebat supinus. Et ingrediebatur multitudo
sanguinis per gulas. f. per meri et coagulatus
fuit in stomaco et dedit ei mel cu succo apy
et euomit sanguine discoagulatu et liberatus
fuit. Et de dissoluentibz sanguine facit ad
uomituz ipius est tyriaca de terra sigillata cu
qua curatio ut dixit dyonissius est melior. cu
ratio que fz Auic. sic fit. B. terrefigillate. 3.
yij. coaguli leporis. 3. xij. coaguli gazelis
3. xxiij. geneciane aristol. rotunde rute silue
stris et mirre añ. 3. iij. qñe cu melle. dosi
eius ad nucis magnitudinē cum aqua calida
aut sirupo acetoso. Et omnia coagula coueni
unt in dissoluitone lactis et sanguinis gelati
in quacūq3 pte corporis fuerit. dixit Rasis
q coaguluz catuli pui bibitus cu uino ipa ho
ra dissoluit lac et sanguine gelatus. Disen
serunt et antiqui in curatione lactis gelati
per exhibitiõe salis uel salitoy. Quidã emz
ut ponitur 20. qñetis dixerunt q nõ debet
dari salita qz addunt in caseationez et coagu
lationē. Et Auic. itez in coagulatione lactis
dixit. optet ut alienet a salitis. Et Ruffus re
tulit q gal. dixit. Lame dare sal et res salitas
qtra coagulationē lactis in stomaco et et san
guinis. 23. Rasis dixit q respiciendū ē in hoc
qm gal. alibi dixit q debet dari cinis ficuz
cu sale. et coagulu leporis cu sale. Et Auic.
et dixit. bibat salgema cum coagulo bedi. am
plius sal cuz exhibet est eis que nõ sinit co
gulati lac in stōaco. Et Rasis dixit extimo
q uerba Ruffi ex uerbo gali nõ fuerint gali
Ego enim. Dixit Rasis expetruis suz sal ar
moniacuz et inueni quod ualeat ad hoc. et de di
soluentibus ea sunt cinis uitis et cinis ligni fi
ci cu aqua cop. et mēta cu acetoz et sale simp
ta. et fortius est mētastru cu sumi et ex eo exie
cato. 3. v. Et Ruffus dixit ad lac coagulatum
in stōaco infantuz. detur succus mentastri cum

lacte qm dissoluet statim et in potu. Hincmetuz
sirupus acerosus aut aqua cu acetoz. Et immu
etio stōaci cu succo calefacto folioz ebull
aut folioz sambuci dissoluit lac coagulatu in
stōaci infantuz. quibz nõ possunt medicine
exhiberi. Et succus mēte cum sale est fortis
dissoluitoz. Et yfopus cu acetoz et proprie ad
coagulatu in pectore. Et melliscratu solu suffi
ciēs est ad dissoluentu coagulationē sanguinis
in pectore. uerū tamen si iungatur ei parum
acetoz est fortius. Et serpillum coctum cum
acetoz et melle bibitu soluit ipz. Et qñt deo
cto thimi bibita cu oximcle. Et in coagulato
in intestinis denē dissoluentia poset si at cri
storia attrahētia et educētia ipz. et ad coagula
tu in uestica dixit gal. curant eu cu medicina
fragēte lapidē. et sirupo acetoso. Et plane
q dixit. Qñ sanguis coagulatu in uestica fice
murga cu aq ceteris. et assiduet potu sirupi ace
roso et tyriace et rep. prouocatiū urina. Et ephe
tur uestica exteri cu medicinis educētibz la
pidē. et dissoluentibz sanguine. Paul. quoq3 di
xit q dissoluentia sanguine a uestica sūt artemi
sia semē radietis ase sue apy acetu forte coagu
la et aq cineris. Et uaporato exteri cu spon
gia plena aq maris cala suple aut aq salia aut
cinere calido. Et fil. Mesuay dixit. def
aur. i. armoniaci. cu. 3. iij. succi apy aut. 3. i.
cordumēti cu aq calida aut. 3. ij. peonie l. car
pobalsami uel blance bisancie l. file eis aut art
stor. cu aq calida. Et maricaria sine floribz
cu aq mell. bibita sanguine gelatu in uestica
dissoluit et potēter p urinam puocat. Dixit
Paul. tandē si sanguis si dissoluit findat uesti
ca sicut findit in extractoē lapidis. Et seqns
eu Auic. dixit. si ualuerint remedia dca nõ
erit exculatio scandēti a sanguine gelato et
extrahēti eu sicut extrahit lapis. Et lac qdē
receit mētra cu bibi multociēs in stomaco
coagulat pp aliquā carū ledētū gelatū. f. ca
lidaz l. frigidaz et pēpue pp pparatoez forte
q fit in lacte qñ erit in eo spissitudo et grossi
cies aut pp coagulu ebibitū l. impositu supra
ipm. Et accidit ex eo dixit. Almā. sinco. et
sudor frigidus et rigor. Et Auic. dixit se. rigo
ris. i. rigor sicut accidit in principis poris
moz febrili. Et dixit Auic. si ei coagulatio
fuerit cu coagulo erit deterior ad pfoctū.
22. n. 20. qñetis q ex eo alii infrigidat lin
gua et ingrossat et accidit stricura, hanelit. et
stragulatio. Et dixit Auic. 3. genere gela
tōis sanguinis et cadit ex eo dispōnē sili ma
le. fit. n. alii puls. pu. debil. et sequi ē sinco. 23.
Et plerūq3 sic dixit Almā. iterfici nisi succur
rat. et curat cura gelati sanguis dixit. Almā.
q sir. acetoz sit fact. ex mele et mltis acetoz.

Capitulum. 29. de quibusdam cibis ueneno
sis fungus et tubertibus.

Icet medicinarum adinnice
sibi in qpone si sigil
latu pmiptio bda si ē. ut inuit
Mesue fmo d recuificatoe me
dicinarum. Ita qñ pmiptio cibo
ru adinnice si sigillatu cu pmiptet in cibatoe
B. z.

pmixtio nō est bona ymo mala uenenosa et ue
hemeter nocua. Acquirunt autē cibaria ma
licia alii etiā ex modo coquinatiōis et p̄pera
tione ip̄or sicut etiā alii ex eodē mō uigora
tione sue bonitatis assumunt. Ideo Aristoteles
prima p̄blematis p̄blemate. Nutritura qdē
ait alia existētia adinuicē se corrumpunt hoc
quidē modo mō s̄o alio nō. Et de hys cibis
in sp̄ali loquitur Aui. p̄mi 3^a. ait lac cū reb⁹
acetosis edēdū nō ē neq; pisces cū lacte neq;
lac acetosū cū rassanis seu radicib⁹ cōibus.
Et auctor tacitū dicit q^d Rufus fuit duo
cibaria. que si adinuicē mādūcarent occide
rēt. et p̄pterea noluit docere ea filium suum.
Et si qñ ē cibaria adipiscunt accidetāl⁹ uene
nositate. Et auctores special⁹ de trib⁹ locut⁹
sūt et p^o ē lac corruptū. lac. n. p. putrefaciēz
alii acqrit acetositatē cū maligna dispōne et
uenēositate et cognoscit qz ē mali et orribil⁹
odoris inducētis olfaciēte ad nausēā. Et ac
cidit ex assumptōe ei⁹ nausea et dolor sine p̄u
etura in ore stōi. et uertigo p̄ malos fumos
ascēdētes ad cerebz. Et qñz accidit sincopis
p̄ cōitatē ad cor. Et qñz accidit colica mala
mortifera p̄ lesione quā infert intestinis cū
sua mala qualitate frigida et opilatiōe cū sua
substantia. Alias accit passio colica mala p̄
lesione inductā in stōacu et intestina quare si
mul accidit uomit⁹ et flux⁹ uētris. Et cura h⁹
ē ut uomit⁹ euz optime subito puocet deñ
deit ei ad bibēdū uim⁹ puz cū dyatriō pipēo et
similib⁹ et ab ex⁹ stōac⁹ cū nardineon et silib⁹
fomētē. Sed cibariū ē assaturē carniū p̄
prie et ē pisciū. Inquit. Maron affita q̄ coho
piūtur mor cū redūent ab igne anq̄ expiret
uapor eaz sunt mortalia q̄re dicit Aui. o. cū
affit caro q̄cūq; ut n̄ cohopiat submergēdo
suple uel inuoluēdo tobalys. ymo dimittat⁹
discobopā qm̄ qñ sic cohopit fit uenenū. f.
qñ postea infrigidata coēdit. nā ip̄e a suffoca
tis uaporib⁹ et in malā qualitatē mutat⁹ infir
ci et acqrit ab eis acuitatē q̄ cū sumit efficiē
mordicacina oris stōi ad cui⁹ mordicationēz
sequit accēna colerice passionis et tristitia. f.
n̄ uera ymo mīx cū iracūdia et furore et q̄ ma
niaca dispōne ex fumis acut⁹ ad cerebz eleua
tis. Ex q̄b⁹ ē accidit qñz frigo et qñz ē ut
gilia supflua cū pmixtiōe rōnis. Et qñz uapo
res ip̄i mīti in aqueitatē pueris oppilat mea
tus cerebz et accidit inde subeth et qñz inter
ficiet. Et cura ei⁹ ē uomit⁹ illico prouocat⁹ et
sumptio terrefigillate. Et Aui. dicit. deit in
potu minā sola. aut cū nino odorifero. aut uī
nū cū succo fructuū scripticor⁹ uel acetosor⁹. et
coriadrū qdētū l⁹ n̄ qdētū p⁹ p̄parōez suā mīti
ualer. uel sumat ex eo. 3. y. cū uino brusco. Et
ex⁹ p̄ferentib⁹ ē zucap rosatū mīxtū cū pulue
re pilaloel et masticeis. Et si necessariū fi
erit regat regimine colice passiois. 3^o cū
bartū ē pisces affat⁹ p̄prie cū referuant in lo
co b̄oroso p̄ die unū l⁹ duos deñ infrigidat⁹
comedūt. nā ex eis accit indigestio in stōaco
et tumor in eo et uētre et singult⁹ et accēna f. go
zū q̄ dicent. Et accit p̄dicta maxime ex p̄ici
b⁹ lacunalib⁹ et p̄moratib⁹. in ags frigidis n̄
currētib⁹. Dicit Aui. Qñz nō appet aliqd

dictis accētib⁹ usq; in diē unū aut duos. f. q^o
usq; indigesti et corruptionē in stōaco adepti
sua mala q̄litate et suis uenēosis uaporib⁹ lesi
onē faciāt. Et cura eorum est uomitus et
indigestio eorum per infirius cum criste
ri l⁹ farmaco educēte eos. deñ deit in potu mī
nū puz uet⁹ cū pipe et alys sp̄eb⁹ calidis. Di
xerūt et auctores q^d nuclei fructuum nucum.
amigd. anelapaz fisticoz pineaz persicor⁹ cri
somilaz et silū cū uetustate aut loci b̄orositā
te corrumpūt et sūt rāci. Et si h̄ ip̄or rāci
dop olea acqrit maliciā lesiūā. q̄ cū comedūt
mollificat comedētis stomac⁹. et deiciat ape
tit⁹. Et idē p̄tingit ex⁹ p̄fectiōib⁹ cū oleis cor
p̄actis ut marzapane cū ueterecit et rancidat⁹
Et cura ē uōit⁹ et mādificatio uētris. Et
p^o h̄ p̄fortatio stōi et excitatio appetit⁹. Et p̄
prie cū dyacitōmē aut sit⁹. de agresta l⁹ d̄ ma
lis manis et silib⁹. Fūgi quoq; et tubera
ex cibariis sunt q̄ hāt uenēositate alii ex sua
specie et alii acqrit eā de foris. ut cū nascunt⁹
iuxta ferrū eruginosū. aut iuxta herbas l⁹ ar
bores malas. ut iuxta laureolā. l⁹ anabulā. et
alia lacticia. Et d̄ q^d q̄ nascunt⁹ sup arborē
nucif sunt mortiferi. aut cū ab animalib⁹ mor
dēt uenēosis. aut cū iuxta ip̄or cauernas ori
unt⁹. dicit q^d limacia eligit bonos ex eis et co
medit ex illis. Qēs aut fūgi q̄ post incisio
nē eoz cū cultello illico linefunt. uirescunt.
uel denigrantur. abiciendi sunt tanquā leni
tū uenenū. Dicit Serap. cognoscunt mali
qz sup ip̄os oriunt⁹ b̄nditas uicosa. et qñ frā
guntur et ponūt in loco aliquo et dimittuntur
corripit⁹ cito. Et gal⁹ quides dicit in libro
de uchimia q^d a boletis solū null⁹ notat⁹ mo
ri. dyas. quoz dicit. dixerūt quidam q^d si cor
tex populi arboris in pub⁹ minutis incisus
cū asini corio mixtus fuerit et in agro sp̄lus
ager ille fungos p̄ducat esui optimos. Dixe
runt Alman. et Aui. q^d fungor⁹ nocuentiū aut
est per genus eoz qm̄ ex eis sunt q̄ sunt mor
tales per genus suū. aut per mītiā comestione
ex eis. f. qm̄ p̄missi sunt ut edant⁹. qm̄ hy et si
in pua q̄ritate sumpti nil fere inferāt nocuū
ti. tñ qñ de eis multuz comedūt ut d̄. 20. cō
tinentis interficiūt cum sua frigiditate et sub
stantie grossicie. Et fungi mali sunt illi quoz
ē ortus in loco malo et apud lapides ueneno
sor⁹ ut apud maceries et apud arbores fortis
qualitatis. Et d̄ q^d fungi orti iuxta oliuam
sunt mali. et fungi qui sunt nigri. aut uirides.
aut hātes colorē pauonis. oēs mali sūt. et om
nes fungi a q̄b⁹ malus p̄cedit odor mali sunt
et fungi deteriores sunt tuberib⁹. Et tubera
p̄prie sunt que tartufa uocamus a quibus ra
ro accidit lesio nisi in quantē supfluat. Et sit
ē apud nos qdā fungi albi intus et extra in
figura et q̄ritate pue pile qui uelut lupi uocā
tur. qui a quibusdā ē uocat⁹ tubera. Corre
ctio fungor⁹ dicit ysaac q^d in piris est p̄prie
tas q^d si euz fungis coquāt⁹ auferūt ab eis
omnē lesione. Et Serap. dicit. qñ pira silue
stria coquūt⁹ cū fungis nō nocet comedēti
bus eos. Et qdā hoc asserunt de omnib⁹ fru
ctibus acerbis et asperis. et si h̄ folia p̄roz
ab eis remouēt malitiā. Et si comedant euz

ales crudis solis. aut mixtis cum nucibus
pipe et sale remittitur a malicia sua. oportet
aut ut omnes fungi optime dequoquant. De
quibus aut ad fungos cum comeduntur mali
aut non correcti aut multi accidentia ualde
mala. dixit enim gal. 2. alimtoru. Quidam que
cognoni accidunt ex comestione multa fungoru
no bene coctoru sensus angustie oris stomachi
et grauedinis et strictionis et deini sincopis
et sudor frigidus. Et aut. dixit. accidunt ex eis
stragulatione et strictione hancilis et infla uen
tris et stomachi et singultus et punctura et citri
mitas coloris et puritas pulsus et orripilatio
sincopis. et sudor frigidus. qm ipsi sunt diffici
lime digonis ita ut sepe egrediant sicut dixit
Serap. non mutati. Et ego uidi in magistro
ghuctio de scarperia medicine doctore ex co
mestione fungor stocacu suu uehementer lesu
Et in urina eius egredi piculas fungor no
tabiles satis quate in imperfecta masticatioe de
glutitur. Et color eap erat color ipor fugo
ruz. et color aquositate urine eius erat color
limidus et uidi hoc magister fraciens d alioz
ctis de burgo omniuz sanctor de florentia q
medicatus est euz. Et fungi si digeruntur di
xit gal. ubi supra generat ex eis hiores cru
di. uiscosi. grossi. et frigidi. Et generatur ex
eis uentositas multa. et eleuatur ex illis hio
ribus sumi multi. frigidi. et grossi. un ipis in
grossantur. et hebetant. et uie et meatus opilan
tur. quib p dicta eueniunt accidentia iuuare ad
hoc ipor frigiditate pponali. et malicia ue
nenosa. Et cura eoz e ut educant a corpe
nomitu et uentris solutione ad quoz educio
ne sequatur assumptio rez apituaru incideci
uz et subtilitatu hiores grossos de quibus est
accetu. et medicine cu eo pfecte. un zo. qm tunc
dz q acetu e mirabil iuuametu cotra uenena
interimtia cu sua grossicie et stragulatione. si e
fungi et dactili immaturi. Et sic sanatus e ille
de quo recitauit gal. f. cu assumptioe secama
bin cu aqua decoctois radicis diureticor. Et
ad hanc intetoez pferat porri comesti licet
sucus eoz sumpt in potu sit fortior et sinapis
et raphanus et radix que comedit. Et qm sal
pmiscetur aceto ul acetos medicinis confert
ualde. et silz baurach. et calamitu et e optimuz
sz an omnia puocandus e uomitus. gal. quo
qz dixit. io. de simplici medicina q sim gal
linace? exfecat? dat? in potu cu aceto patien
ti suffocati one fungor pducit in eo uomitum
huoz grossor. uiscosor. et curat euz phylare
tus et dixit q melior cura tra fungos e ster
cus gallinaz cu aqua calida. Et quida exhi
bent ipm cu aqua calida et aceto. Et quidaz
addunt mel. Et quida exhibent cu uino puro
et quida cu sirupo acetoso. et quida cum deco
ctione aneti et aceto. et quidaz sumatur est
exptu uep liberaz a morte. Et si fungi de
scenderint iaz ad intestina educunt cristeri l
farmaco educete humores crudos. Et mudi
ficato ab eis corpore dent iuuatia euz pprie
tate sicut est pprie tyriaca cu uino. et electua
ria cordialia et stomachalia calida. Et de uale
tib? cu pprietate e absinthiu cu sumitur cum
uino. auctores tn ples dixerunt cu aceto. ips

aut sic? eius. Et ex eis sunt folia melisse bi
bita cu uino et nitro. Et ab extra fomentet
stocac? et ueter cu reb? calidis. Et dixerunt
sapientes q ex comestione multa fructu acer
boz. austeroz eueniunt accidentia filia accideci
bus fungor. Et pp pssiles causas excepta ue
nenositate. Et cura eorum iterum est similis
cure fungor. Et dixerunt. qnz accidunt bibeti
post balneu. aut forte exercitiu. aqua frigidā
multa ut corripat forma ei. et debilitet epar
et pueniat ad cacestia. et ydropisiz. Et qnz
accit ei q p dicta bibet multa uinu dulce gros
suz. qm attrahit uelociter ad epar et mebra et
opilat ea. un suffocat ipor calor innat? et pur
nit in ad corruptoez forme et ydropisiz. Et
cura eoz e dixit Raf. zo. qm tunc q q bibe
rit uinu p dictu. f. omet. et apian? opilatoes.
et mudi ficet p uentre. Et q biberit aqua p di
cta curet calefacere epar suu cu sirupis. et em
plis calidis. et similib? eis et.

Capitulum. 30. de animalibus que uisua per
os ingrediuntur ad stomachum.

Ulandoqz bibet aliq

les et states et accidunt ut bibant
sanguisugā. Et dicitur de ea in.
2. tractatu dui? sermōis. Et

qnz bibet ranunculā q ut qda dicit pot nutri
ri in stocaco et uisere et magnificari qm qda
neget h posse fieri ad logu tep. Et qm qnz
sit p illo tepore quo uiuit infirigidat stoma
cu et ledit ipm et sua frigiditate. et uaporibus
malis inducit aln accia filia accitib? uermis
et maxime qm morit et in corpe mortuo rema
net qm n digerit in stocacs hoinu et maxime
n excoziata a pele sua dura qm digerit in
stomacis quozidā animaliu et auis aqricap.
Et cura ei? e ut sumat aqua calida multa et ca
lidiorē fm q plus pati poterit. deini inclinet
multa caput suu et puocet uoitu si forte egredi
atur. Et qda suspēdit tuc ipm p pedes supra
uas aq frigida plenū q ab aliquo in uase inu
det ita ut sentiat mor? aq si forte rana calefa
cta exeat ad aqua illā qres refrigeratoez et
reiteret h si fuerit necesse. q si h mō nō exie
rit exhibeant medicine que interficiunt hmes
cu fortitudie mixte cu aq. Et maxime postqz
patiēs tolerauerit sitz uehemētē qm tuc rana
qres aqua bibet cu ea et medicinas qb? inter
ficiet. Deini educat cu medicinis educetib?
hmes. dixit Serap. sanguis testudinis mari
ne qm sumit in potu cu uino et cu coaglo lepo
ris et ci mino al? ceruino q fert ei q bibet ranu
culos. Et qnz ut dz serpentul? et tellio. et la
certa ingredi p os ad stōz et maxime in tepo
re somni in eis q dormiūt ore apto. Et pci
pue si in cibo lac acceperint l biberint. Et in
fert stocaco lesioez maximā morden? et papi ē
ei? mor? in stocaco et silz pot ptingere d alus
reptilib? et hmb? uenēosis. Et cura e ut su
spēdatur patiēs p pedes suos supra uas in q
sit multū de lacte uino receti dulci et calido et
teneat os apertū ut uapor lactis transeat ad
stomacu. Et silz teneat ex eo in ore qm ista
B. 3.

animalia diligunt lac & comedunt ex eo. Et si mulier teneat unum dulce odoriferum in ore & recipiat uaporem eius per os si forte egrediatur quoniam ut supra patuit omnia talia animalia diligunt unum & ad ipsum tendunt. quod si sic non experit interficiatur & educatur sicut dictum est de rana. Dixit Guido de arecio quod fucus basiliconis bibulus in bona quantitate spem in uentre & omnia talia animalia necat & educit. Et quidam dicunt quod fucus coriandri et granati cum oleo bibitur omnia animalia & homines interficit et excludit. Et similiter facit semine caulis cum lacte aut multa bibula.

Capitulum 31. de medicinis uenenosis operantibus cum frigiditate.

Immes medicine narcotice siue stupefactiue sunt numerate inter medicinas uenenosas que occidunt cum auxilio frigiditatis de quibus est opus. Et accidit eis qui bibunt ipsum stupor extremus & frigus earum. Dixit Galenus primo de complexionibus quod opus est medicina non nostrorum corporum contraria quod uenenosa et ideo eis substantia a corporibus nostris non alteratur sed ipsum uincit corpora nostra et transmutat ea ad naturam suam. Cum ergo in natura sua sit frigiditas infirmitas corpora nostra & in frigiditate inducit stuporem & maxime in extremitatibus que sunt minus calide & remotiores a fonte caloris. Et accidit dixit Aulus in corpore prurit. i. mala sensatio quasi puissime solutionis & uisitationis prurit. i. fornicatio sicut accidit dispositis ad stuporem & accidit singulis per lesionem stomachi. Et accidunt frigus & tenebrositas oculorum & stricture gutturis et hanelitus qui ingrossat sanguinem quare non currit & infirmitas spiritus & spasmi instrumenta hanelitus. Et per grossitatem sanguinis & spiritus accidunt opilationes. Et ex eis accidunt citrinitas & obfuscatio extremitatum & citrinitas & uiriditas labiorum & faciei & difficultas ad motum et profunditas sompni. Et quibus profundatur oculi & retinetur lingua intus in gutture per spasmus habet oculos & linguam & accidunt sudores frigidi & cum appropinquat morti spasmatur & emittit hanelitum frigidum & moritur. Et dixerunt odoratur ex ore sumentis. ymo etiam ut dixit Alman. ex toto corpore eis cum fricatur odor opii. Et dixit quod magis proprium signum huius subeth & odor opii a toto corpore procedit. Et per predicta stat patiens dormitas non sentiens neque intelligens. Et. 20. quodammodo & quodammodo. 3. opii interficiunt post. 14. dies. Et Aulus dixit quod interficit in duobus diebus & perit cum datur in potum cum uino. i. paucum. Alii. n. gal. quod quoniam opium sumitur cum multo uino egreditur a corpore & non nocet. quoniam potens est ut resistat eis. sed cum paucum uino nocet magis. quod facit ipsum uelocius penetrare ad membra & non est potens resistere eis.

Et ex dictis medicinis est solatium mortale a quibusdam uocatum faba inuicta. Et perit quoniam sumit radix eius de qua dixit dyas. quod sompnia non bona & facillime inducit. Et tamen sumit ipsum

efficit amens stolidus per itas frigiditatem quam impmit in cerebri uel infirmitatem spiritus animales non sunt ydonei instrumentum ad discernendum & tunc animalibus sensitiuis intrinsecis. Et ex eis est nux metel & quod dixit Alma. Et si datur ex ea. 3. i. fortiter inebriat. Et si datur quantitas magna interficit. Et sequitur ad ipsum dixit Aulus. frigus & rubedo oculorum & tenebrositas. i. uisus & ebrietas & profunditas sompni. Et quibus interficit ex ea aut. unum in una die & 3. i. facit subeth & inebriat & non interficit nisi debiles. Et ex eis est maderagoza & perit radix eius & poma & grana ipsorum de qua dixit Raf. quod quidam mulier duo & tria poma maderagoze comedit & cecidit uelut mortua & habebat faciem rubeam. 20. & 21. & 22. quod quibus grana maderagoze sumperit accidit ei debilitas stolidi & subeth & possibile est quod interficiant.

Et ex eis est iusgamus albus & niger & niger sit fortior albus. Et accit cum sumit semine eius rubor in oculis & in toto corpore & frequens sin copis & surditas epilepsia spasmus & perit 20. diebus & perit ex nigro & ebrietas. Et quibus loquatur uocibus diuersis. quoniam quibus ridet ut asinus. quibus imitatur equum & quibus emittit uocem ut mulier & quibus ut mula per spalem disponit mitem & ab ipso in cerebro impmitur per suam frigiditatem & siccitatem. Et ex eis est beugi. Et beugi apozia de pith barbarorum & egypti & est succus erbe dicte naxion uel ut dixit Aulus. darsian et est in uirtute iusquam. Et ex eis est papauer nigrum & quod sit opium & est in uirtute illius & est minus eo satis. Et ex eis est Licita cum frigiditate sua & est propinqua papaueri nigro. Et ex eis est coriandrum huiusmodi cum ex eo recentum multum comedit aut bibi succum eius. Et accidit ex eo ueritigo fortis deinde intellectus turbatio & subeth & sit uox eius rauca & in toto corpore sentit odor coriandri. Et ex eis est psillium cum sumit integrum semine eius aut bibi ex muscalagine eius quantitas magna & accidit bibuli ipsum debilitas pulsus & calidus uirtutis & frigus totum corpus & tristicia & meror & stricture hanelitus & testis ypodidrius stupor ingenuo & sincop. Et ex eis est lactuca et perit nigra cum bibi ex succo eius multum. dixit Galenus. 3. de simplicibus medicinis opatio succi lactuce quoniam pualet in corpore & sic opatio iusquam. si. n. pualet in corpore occidit. unum dixit Galenus quod si de lactuca coedat huiusmodi quantitas multum nutrit ipsum. sed si exprimitur ea & bibi ex succo eius quantitas magna perit & moritur sicut quod bibi iusquam ipsum. Lura omnium medicinarum narcoticarum dictarum generaliter eadem. et est ut cito per uocem uomitum cum aqua calida oleo sale & banrach & deinde addatur acetum & sirupus acetosus. deinde cristare fiat acutum ateracitium. Et siant in extremitatibus fricandis fortes et ligature dolorose. Et fiat ut non dormiat. Deinde denitur medicine calide. dixit Raf. 20. & 21. dico inueni per experientiam quod nulla est fortior medicina contra nocumetum opii & narcoticorum sopitum quam sumere asinum aut. i. cum. 3. y. uini fortis & puri & tyriaca & meridatum & diamuscus & diatrion pipercon ualeat singulariter et mixte & oleum balsami cum sumit ex eo. 3. i. cum aqua decoctionis ameos

Et utile ualde et sal est secantibin supia cōfert

Dixerunt qdā q si medicina narcotica fue-
rit noniter supia ita q adhuc cōtineat in sto-
maco tūc de aqua melis cū oīo 208. qm ipaz
educit p secessus. Et aut iaz penetraverit de
aqua melis sine oleo ut puocet ipaz ad urinā

Cura uero spalis ē qm d appatis ad opū
ē acētū calidū cū bibi solū aut cū sale et mel
subtile cū bibi calidū. Et castoreū ē tyriaca
et maxime cū bibi ex eo. s. q. cū uino et cro-
cus et piper et cinamomus et asa cū sumitur
mixta aut singularia cū uino potēt mltō. Et
ipm ēt uinū p se sumptum in quātitate multa
Et puenit ei abstinētiā supius cū sir acetofo
et allea et nucez quē sit ei. Dicit Aui. tyriaca
ppia ad opū ē b. ase saune castorei et pi-
pis an ptes equales et qficiāt cū mele. dos.
quātū ē nux pna cū uino. Et de appatis ad
solatrū ē mel calidū cū bibi ex eo quātitas
mlta. Dicit dīas q malua bibita emendat
in saniaz que puenit ab una lupina. Et de
appatis ad mādrazoram sūt porri castoris et
ruta et odor pīcis et galbani. Et radix qdē q
comedit qm sumit duob dieb cū pane et sale
in cibo ē tyriaca ei. Et d appatis ad iuf
quāmum et papauer nigrus. Dicit dīas. sunt
omnia coagula et maxime hedi et cepe assuz su-
per prunas comestuz et fistic et pinee. Et ut
nux dulce puruz in mltā quātitate supius. Et
oleū olīue bibituz multū ē tyriaca ei. Et cō-
fert oīm benedictuz. ut dicit Nicolans. Et
urtica quē sit ut p. li. dicit. li. 22. Et dicit
ibidē q ualz multa bibita cū lacte. Et d apro-
priatis ad cicutā et bengi ē pot uini ueteris
puri cū pipere semine nasturti et carui. Et ru-
ta sicca cū uino puro bibita ē tyriaca ei. Et
de appatis ad coriandruz ē bibere uinū purū
et brodiū gallinaz pinguiū. Et abstinētiā cū
uino aut ut necetoz cū sunt tyriaca eius. Et de
apropriatis ad pīlū et succū lactuce ē mel buli-
tū et dispumati sumptū calidum cum aqua de
coctionis mentastri.

Capitulum 32^m. de medicinis uenenosis cal-
dis non corrosiuis.

¶ dictis

medicinis ē na-
pell^o de quo dī-
xit Aui. q ē de deterioribus
uenenis. Et dī q si q comede-
rit panes uel carnes incisas cū

culatello qui noniter incidit napellū infici ē
inde. et qm morit. Et dicit Aui. q ex eius
suo inficiunt sagitte et interficiunt que mune-
rauerint. statz et ab eo raro fit euasio. Et q
euadit ab eo cadunt in ethicā aut pīsim. Et
qm accidit tenasmo. Et accidit sumēti sām-
ei siue succū. siue semē ut apostement labia et
lingua et egredit nō ualēs in ore pmeri. Et
egredunt oculi ipi. Et frequētes sūt super
ipz uertigo et sincopis. Et crura ei nō operā-
tur. qz nō pōt ea mouere. ymo omnia mēbra
ei debilitant. et suffocat eoz calor nālis. uñ
denigrant et tumēt et mors sequit in ipso die
et raro puenit ad 3^m. Et ex eis ē oleādruz
et sumēs succū ei aut corticē ipi incurrit āgu

stri uehemētē et infirigidationē uēris et infla-
tionē maximā in eo et sepe pati defectiōnez
et sincopis. Et dicit Aui. q nō solū plāta ipa
s aq in qua nascit ē mala et fugiēda Et si nō ē
excusatio qn bibat oz ut distillet. s. p alēbicū
ul arenā aut misceat cū iuleb. Et ex illis ē
stasi sagria q cū sumit inducit accēa cātari da-
rū aut leporis marini. Et ex eis ē gūmi ru-
te agrestis. Et accidit sumēti ipz retēto ege-
stiois et urine et apostēat lingua ei. Et accit
in uētre rugit et infla. et aduasio in gutture
et stomaco et egressio oculoz et rubedo faciei
et fortasse sūt sete. i. fixure in corpore ei pre
acumine ipi et qm perducit ad difficultates
banelitus. et ruta et ipsa agrestis qm sumitur
inducit egressiōnez oculoz et aduasionem
et inflamatiōnem uehementem. Et ex eis
est semē urticae. Et accidunt ex eo qm tūscis
fortis ardor urine et inflamatio et qm exco-
riatio in gutture. Et ex eis est anacardus et
pprie siluestris. et accidit ex eo egriitudines
acute et incilio. i. mordicatio in gutture et ue-
tre. Et inflamatio et qm destruit mēbra que
dā corrupēdo illa et cū ex eo saluat facit acci-
dere alienationē. s. mīcā ut algues ppe-
rea q adurit mīas. Et Aui. dicit q qm nō
roccet qbusdā hominibz cūz ppriate et ppe
qm comedunt anacardos cū nucibz. Ego emz
uidi qui ex eis mordebat al mādēbat cū nucibz
et nō corrupēbat. i. nō alterabat ex eis ma-
nifeste. Et ex eis est flāmula et sequitur ad
eā inflamatio uehēmēs et ardor in gutture et
stomaco. Et sunt et alia qz plura pdictis si-
milia. que omnia sunt effectus caliditatis cō-
suncie uenenositati. Et notat q qm omnia
frigida in 4^o. sunt uenenosa. nō tñ omnia in
eodē gradu 4^o. cala exētia sunt uenenosa. qz
calidū est nō amīcū maxime hūane frigidū ue-
ro inimicū. cuius signū fm Aristotile ē q ca-
lidū mouet motu uite. decentro ad circūferē-
tiāz frigidū uero mouet ecōuerso motu mor-
tis de circūferētia usqz ad centz. Et ex cau-
sis amicitie caliditatis et inimicitie frigidit-
atis est qm calidū quarti gradus fm quodā
mīnominus distat a pīone hūana qz frigidū
in 4^o ut pz qsiderati gradū pīonis hūane.

Cura generalis omniū pdictaz medicina-
ruz et eaz sūstuz ppletur primo uomitu et deīn
si expedit euacuare fiat illud medicine quoqz
tyriacales calide nō sole s pmipte cū tyriaca
libus frigidis tribuantur et deīn sequatur al-
teratio male pīonis calide derelicta cum in
frigidant^o notis et pprie cordialibus epati-
cis. Et pfortano cerebrū ne recipiat q si ac-
cidētū pdictoz aliqd remāserit illi succurra-
tur sicut in suo docei ca^o. de apropiatis aut
ad napellū est lapis bezabar et tyriaca magna
et qfecti ones de musco. Et metridatū s3 quos-
dā plus ualet qz tyriaca magna. Et iō dicit
Aui. q tyriaca qm fert usqz ad terminū. et
dicit de melioribz rebz est ut in potu deī mu-
scus et pprie in fricatione lapidis bezabar
facta in aqua uel uino. Et extimant quidam
q radices capparis sint bezabar napelli et ex-
timant alq q filipēcula sit tyriaca ei. Et alq
dicūt q apud radicem eius nascitur radix in

modū nūcīs ⁊ nocaī nūc napelli que cum eo
meditur est tyriaca eius ⁊ maxime cū sumunt
ex ea exlicata. 3. y. Autē dicit q̄ animal
nominatum surgit et est mus sicut napelli
est contrarium napello et destruit opatiōes
napelli cū comedit ex ipso ⁊ h̄ a q̄būdā dicit na
pellus moysi. Chuci autē dicit ut ponit. 20. cō
tinētis. q̄ zedoaria nascit iuxta napellū ⁊ ua
let ⁊ tra mortū tyri. ⁊ oēs mortu feras potōes
quātū tyriaca de tyris ⁊ q̄ destruit operatō
nē napelli. Et idē opat smaragdū sumptū fm
q̄ dicitū ē in pcedētib⁹. Et d̄ apropatū ad
oleadrū ē decoctio fenugreci ⁊ dactiloz. siue
cū ea uomat siue n̄ cū ea. s̄ cū alio uōitūo. ⁊
post uōitū puenit cristeria lenitua ⁊ omnia
dulcia. ⁊ omnia unctiosa puenit ut sapa ⁊ iu
leb ⁊ sic cū melle ⁊ zūcaro. Et agn⁹ qdē cast⁹
⁊ semē ei⁹ ⁊ decoctio āboz sūt tyriaca ei⁹. Et
qdā dicit q̄ cū sumunt. 3. ii. de granis iunipi
cū uino ⁊ ferūt iunūto magno. Et de apro
patū ad aconitū dicit Serap. fm dya. q̄ acētū
bibitū p̄bitz nocu⁹ ei⁹. Et dicit ip̄e ⁊ macer
p̄ ⁊ fert organū cū oxīmele mīxtū ⁊ bibitūz
Et dicit ip̄e ⁊ A. q̄ ⁊ fert scorīa ferri cūz ut
no sūpta. Plī⁹. quoz dicit ⁊ ferre uinū mez
⁊ rutā cū eo sumptū ⁊ fert in gali ueteris kē
ram⁹ aut dicit ius anseris bibitū. Et de ap
priatū ad stasi sagriaz rutā agrehē ⁊ gūi ei⁹
est ut post uomitū sumatur lac recens multo
tiēs aut butīz coctūz uel crudū. ⁊ aqua ozdes
⁊ iuleb ⁊ sirupus acetosus. Et de apro
patū est aqua decoctōis origanū cum bibitū ex
ea circiter lb. 5. Et d̄ apropratis ad ana
cardū sunt omnia unctiosa pingula ⁊ dulcia
et spālter oleū si faminū amigdali nū butīz et
lac. Et de ⁊ ferentib⁹ cūz proprietate sunt nu
ces et grana pini torrefacta cū comedunt. et
q̄ sūt curant omnes alie medicine supradicte
Qd si ex eis in ore uel gutture acciderit infla
matio uel mordicatio teneat panēs in ore lac
dulce recens cūz oleo ros. ⁊ gargarizet cūz eis
multoties. dixerūt quoqz quidā q̄ castoreūz
cūz aceto sumptū. ⁊ sūt diacastoreū subuenit
⁊ tra omnes medicinas p̄dictas. s̄ Aut. in cu
ra gūm rute agrestis spālter expressit de ca
storis. Et dicit d̄ q̄ castoreū cū aceto ⁊ mel
le sumptū ē bezabar ei⁹. Et subdit forsitā
est hoc fm semitā p̄prietatis aut fm semitaz
expellēdi ip̄m ex corpore cū resolutione. neqz
tū fm ap̄tione necessitatis. i. fm illud quod
inducit mala p̄p̄o calidā app̄ns esse necessari
ūz infrigidatio est p̄uenientior. Inter me
dicinas quoz p̄dictas ⁊ numerat ab auctori
b⁹ mel quoddā q̄ est acuti odoris faciēs ser
nutare euz qui odorat ip̄m ⁊ plurimū ei⁹ re
pitur in regione modoz p̄t et alibi repit ⁊
p̄prie qū colectū fuit a floribus herbaz ma
laz acutaz p̄prie in locis asperis nascentūz
Et quidā dicit q̄ qū mel reponit in loco pu
trido ⁊ immūdo acquirit putrefactōes p̄ quā
fit malum. dicit Rabi in 24. particula q̄ ga
lienū citatens ciuitates uidit quadam ui
ce unum quendam sedentem in apoteca ane
duos medicos inuitantem illes ad emptio
nem uasis mellis quod manibus suis tene
bat. In super ⁊ dancem eis licentiam ⁊ mel

le illo gustādī ad sciēdū de bonitate ip̄i ⁊ cū
gustauerūt cepit ⁊ cū ip̄o de mellis p̄no trac
tare nec ad ēptionē mell⁹ cū ip̄o uenire po ue
rūt ymo dissēsi ille uir. Et post lapsūz tēpo
ris pui mortui sūt ābo illi medici. Quare ait
Moyses huiusmodi negotiū ⁊ simile edocet
unūquqz q̄ nulli cui obuiat d̄z fidē dare. s̄.
si nō fuerit sibi not⁹ ⁊ dilectus. Accit autē si
mēti tale mel acutū sterūatio sincopis sudor
frigid⁹ ⁊ defect⁹ rōnis. ⁊ qūz succedūt come
stioi ei⁹ excoctio intestinoz. ⁊ ulcera in mē
bris urine sicut ex alijs medicinis acutis. Et
cura ei⁹ post uōitū ē cū infrigidantib⁹ ⁊ hūe
ctantib⁹ notis. Et hūectet caput cū caputpur
giniis. Et ebriocis hūectantib⁹. Et d̄ apropatū
extinguentib⁹ acutitē ei⁹ ē mucilago p̄sily aut
seminis citonioz ⁊ ip̄a et grana citonioz tri
ta bibita cū aq̄ cala p̄hibet nocumētū ei⁹ in
mēbris dicit Solin⁹ q̄ in sardina herba est
sardonā dicta. fluuijs fontanis largior. q̄ si
edulio fuerit nescitūb⁹ neruoz ⁊ bit rictu oza
deducit ut q̄ ex ea mortē optineant. uelud ri
dentium facies intercam spasmatis musculis
aperientibus os sine labia.

Cap. 33. de medicinis uenenosis solutiuis.

Alienus sup 2. regim
nis acutoz di
xit farmaca sūt uenenoſe nature
⁊ intellexit de n̄ benedictis. n̄
⁊ solatis nō rectificatis s̄z artē
de quoz nūero sūt sca^a ellus alb⁹ ⁊ niger. aga
ri^a niger turbat citrinū putridū hermodacti
li mali colognitū singulāi s̄z illa agrestis dra
gōtea euſorbiū scebran laureola ⁊ omnia gūā
ritimāloz lapis armen⁹ lapis lazuli. ⁊ alia a
Med. posita. de q̄b⁹ quāuis dicitū sit in singu
lis capitis eoz. hic tū qdā eis spālta adiūgēt.
Qēs. n. p̄dicte medicine ⁊ siles cōcāt in esse
nitare euatōis p̄ uōitū l⁹ p̄ uētrē l⁹ p̄ utrūqz s̄z
ita q̄ qūz educūt s̄guinē. ⁊ qūz pducūt ad ex
coctationē intestinoz. Et seqt ad scamoneā
p̄p̄e defectio cordis. p̄p̄e resolūōe spūs ita q̄
sincopizat ⁊ angustia stōatica. ip̄a. n. intimi
caī stōaco. Et sūt uenemēs q̄ seqt ad inflā
matōnē ⁊ euōnē supflūā ⁊ sup calefit eoz
uehemēt ⁊ extenuat. Et ellus alb⁹ sumpt⁹
inducit uōitū p̄foctiū nauſeā ⁊ angustā ue
hemētē et infrigidatiōnē extremitatū. d̄n ac
cidit defect⁹ cordis ⁊ strāgulatiō. mors cum
spasmo et singultu de inanitiōe. Et ad ellū nī
grū sequit flux⁹ uētris uehemēs et puls⁹ cor
dis. et aduſto in lingua. et retrac⁹. ei⁹. et p̄
foca⁹. ⁊ inflatio ⁊ eructatio. p̄tina. ⁊ d̄n
spasim⁹ ⁊ mors. Et ad turbū malū ⁊ agari cū
nigrū ⁊ sequit accēta s̄z accētūb⁹ ellū ingit.
Et sumēt euſorbiū accēt angustia ⁊ inflā
matio. uehemēs mordica. ⁊ p̄actura ⁊ citri
nitas faciet p̄p̄e labioz grauitas corpis per
mixto rōnis singult⁹ puls⁹ serin⁹ sudor frigi
d⁹. sincopis baneit⁹ fcaid⁹ frigid⁹ ⁊ mors.
Et uūmēt s̄z accidit diſtinctia ⁊ qūz ex
coria. in instrumētis urine. Et sūt ex col
loquitiā singulari. Et p̄sily ex medā seminis
aruce ⁊ radix hermodactili suffocatiōz efficit

at facit fangi mali. Et summi dragōtea acci-
dit uehemēs nausea et frequēs uōit? et dolor
sitis dolori ylico. Et possibile ē qd educat tā
guine et sit corp? summi ea stupidi. deñ seq-
tur sincopis et mors. Et summi grana ei? seq-
tur stridor dētiū et pūctio gutturis et extuādo
et feruor febril. Et accit ex mezeo laue-
ola febran bñ omia kerna cuenēre afimino tūi
malis et similib? eis mordica. uehemēs in ul-
cerib? et morio in toto corpe. et singul? et de
tū uōit? flati et spumofus. Et tādē succedit
spasmi? desitui ē uox et morit. Et ex lapidē
armeno et lazuli accidit subuersio et nausea et
qñz uōit? ingenuo et tri sticia et anxietas stōi
Lū aut dicit Rūe p? tertiū qd possim? eis uti
sine cautela intellexit de eis. et solati debet exhiberi.
et nō absolute. Hā et et solati debet exhiberi.
et custodia et cautela. s; sic dicit ppando eas
ad duos ellos qd cū cautela et timore multo de-
bet exhiberi. pūctio quoqz accitū eāe nō
te sunt ex dicitis supra. Euenit. n. ex inimici-
tia quā hñt ad mēbra qd sunt minere uirtutum
cū calitate inflāmabili acuta et agitatio et cō-
motio hñditiū corpi et eaz solone supflua.

Cura general? omniū medicinarū supradicta-
rū implet cū et fortatōe mēbroz pncipaliū et
stōi. et extinctōe acuitatis et inflāmatis ea-
rū et obuiatōe ad effrenatōe soloni ipsaz. si-
cut docuit Mesue in libro de ipsaz rectifica-
tōe. Et cū hys ois ut exhibeant tyriacalia ap-
priata. Ex qb? ad scamoneā sunt sirup? de rī-
bes et de agresta cū aq? rosata et zucarū 20. cū
parua quantitate musci l'ambre. Et ad elebrof
albū et nigrū tyriaca ē absinthiū bibitū cum
uino aut castore aut nardus aut cinamomū et
anisū sumpta cū uino. Et ad laurocolā et lacti-
cinia et eis similia tyriaca est origanum assa-
tum bibitum cū uino. Et ad euforbium tyria-
ca est lac acetosius in multa quantitate bibitū.
Et hermod. lac uaccinū nō bubulinū. Et ad
squillam coloquintidā tyriaca est por? lactis
in quo extinctus est ferrū multis uicibus qñ
sumit ex eo in qñtitate magna. et cortex citri
et semina eius resistent eis. Et ad lapidem ar-
menū et lazuli tyriaca ē lac capni sicut ab ube-
re mlgē. Et karabe cūz bibuntur ex eo. 3. ij.
cū uino puro obstitit eis. Et tyriaca quidem
magna et metridatum et tyriaca de terra
sigillata omnib? pūctis medicinis subueni-
unt et eis sibi?

Lap. 34^m. de medicinis uenenosis calidis
corrosione et putrefactōe i mbris efficiētib?

E medicinis uenenosis cal-
dis et corrosentibus et pu-
trefaciētib? sūt resalgar argētū
sublimatū uiride es. et omnes
spēs uiridi aqua saponis aq?
cartari aqua salis armoniaci aqua alkamistā-
ruz cūz qua aux sepiant ab alijs metallis et si-
milis hys et accidunt ex omnibus pūctis et
quolibet eoz dolor uehemēs et mordicatio in
stōaco et uentre et inflāmatio et siccitas oris
Et qñz supat dolor capitis et agitatio in hñ-
ribus et attractio eoz ad stōacū. uñ sequitur

uomitus uehemēs et sitis intensa. Et quando
qz declinat ad intestina et ulcerant ea et sequi-
tur disinteria. Et qñz disolute hñditates in
corpore fluunt ad neruos et inducūt molli fici-
tione aut spasmi de repletionē. Et qñz super
fluit solutio et exiccatio quare accidit singul-
tus et spasmi? de inanitōe et resolutis spirib?
succedit sincop. et mors. Et qñz accidunt ex
medicis putrefactiuis exiccatio fortis oris
et lingue et pūctio spūedi. Et sicut dicit Ras-
zo. qñnetis auctoritate. Y. qñz accidit ex eis
quē admodū accidit ex lepore marino et can-
taridib? fetor oris. Et qñz ulceratio in in-
stomētis urine et pprie ex calce. quare seqt
stranguria et difficultas urine. eo qd fortasse
calce puenit ad uescicā et cūz sua corpulētia opē-
lat eaz aut qz hñditates disolute ad uescicam
fluunt oppilāt eaz aut qz refugiat patiens
amungēdo pp dolorem sequētē ulcera. Et cu-
ra omniū pūctioz est eadē et consistit in iporū
extatōe. Et destructioe uenenositatez iporū
et alteratione acuitatis eoz et phibitione pu-
trefactionis et corrosiois. Et primū quidē
qñlet dñ sunt in stōaco cūz uomitu multonēs
iterato cūz iuleb et oleo uiolato et aq? calida
simplici aut decoctionis atriplicis malue et
altice. Et si ad intestina descēderint educant
cū clisterib? lenitib? et unctioz ut defendāt
intestina ab ulceratōe. Et butir? qdē puenit
ad uomendū et cristerizādū pro plemto asse-
secūdi detur tyriaca et pprie cū decoctione
malue et eruce et spālitez uñ in arsenico. et ar-
gento sublimato puenit costus ebibitus cum
uino puro. Et dñt qdā pueniunt clisteria cūz
recētī oleo amigō. dul. Et in calce resalgarī
uiride eris et sibi? detur pincee multe cum
zucharo cūz iuleb mltro. Et 3^m. qñlet cūz ex
hibitoz extinguentū frigidoz et hñdōz sūm
extinguentū notoz. Et 4^m. qñlet cū exhibi-
tione unctioz et mucillaginōz et iurium
pinguiū qñ de pprietate hoz est adherere
supficie mēbroz et defendēdū ea a mordica-
tione corrosione et putrefactione. Et d apro-
priatis ad hoc est ius malue et muscillago se-
minis lini. et qñz ponit cūz eis eruce pp spē-
litatez quā hñt ad hoc. Et de pueniētib? et
in potu et in cristerijs est decoctio rizi. et lac
recēs sū omne modū administratōis eius ē
pūctis iuuamti s; ois ut bibat ex eo multū. Et
pprie puenit in hoc lac ouinum cū grossicie
et proprietate sua. Et quidā exhibēt frequen-
ter lac asininus in potu. Et butir? et recens
cum sumitur ex eo multum est iuuatiuum ual-
de. Et de pferentib? sunt amigō. dulces et
oleū ipsaz ita qd et inunctū exteri? supra totū
corp? et fistici et et oleū eoz et sibi? pincee et
oleū ipsaz est mirabile. Ego aut loco olei pi-
neaz feci pteri. 3. ij. pinearū purgatarū con-
triti de bona et infūdi eas pteritas in lb. i. aq?
cal. de. deñ cū expressiōe multa et bona emul-
siōe colari et exhibui in potu. Et inueni uti-
litatē iuuamenti magni qd si aliquid de supra-
dictis accitibus remanserit succurratur ei si-
cut in luo dicitur capitulo.

Cam. 35^m. 8. medicinis uenenosis qm uenosis
tal pucta e siccitati. aut sbe grosse opilatiue.

Ne medicine sunt sicut lima
tura ferri et scoria eius
Et scoria uel limatura eris et
plubuz ustum et no ustuz litargi
ruz alumen gipsum cerusa ma
gnes. magra sinopida miniu. cinapriu. azur
ruz et quecuqz hys silita. Ductores usi sunt li
matura ferri qsolata et rectificata fm artem
sicut docet in suo ca°. ad curas quarundam
egritudinū. s. tñ nō qsolata ipa et scoria eius
et maxime eruginosa est mala et similiter lima
tura eris et scoria eius. Et accidit ex qualibet
ipaz dolor uehemēs in uentre. quia sua
gravitate qprimente. et sua aspitare cū puenit
ad fundū stōaci. soluit ipsi qmunitatē. et quia
multū exerceat stōaci accidit siccitas in ore et si
tis et alia in tñ exerceat hūitatem stōi q inducit
eū malā qplonē siccā et disponit ad ethicam
senectutis. qz tñ qlibet eaz ē opilatiua. pbi
bet debitā trāspirationē uñ accidit in hūoribz
b putrefactio. et accēdit in eis calitas extra
nea. uñ accidit in toto corpe inflāmatiō. ad
quā seqt multa euaporatiō et hūic dolor capiti
tis. Et qdā dicit q ad scoriā eris sequit flui
rus uētris multus. Et cura ē educ. illi p in fe
riora. Et qdā ad educatiōē ei intēdit. exhi
bētes que qpmēdo soluit sicut mirabolanos
putātes q sua gravitate qprimēte deponit se
cū ferrū siue es. Et quidā exhibēt lubricare
facien. dātes multū iuris unctiosi cū multo
butiro extimātes q defēdāt ab eis stōac a
rocumento et q lubricet cū eis ferrū. aut es.
Et qdā querūt attractiōē ei ad inferi ma
xime ferri cū cūstribz lenitiuis in qb pōit
pulis magnetis et reterāt ea sepe. et ingeniā
tur q cristere ad supiora ascēdat quātū possi
bile ē. q si nō qtulerint tūc ingeniādū ē ut cū
medicinis educat fortiter soluentibz. Uerū tñ
ate exhibitōē eaz oz ut agreget ferrū uñ es
stus pilizon et uas intestinoz. Quā aggrega
tiones saltē ferri facit magnes bibi uñ. zo.
qūnētis dicit. Def calamite. 3. i. ga totā sco
riez adunat. Et ait Raf dico q postea laxet
uēter uiolēter. Et Aui. dixit qnz dāt in potu
aliquid de magnete et aggregat illud q patz est
siue sparsus ex ferro ad se ipm deīn q frequen
ter adhibeant solutiua cū fortitudine. Et di
xit Aui. q qnz dāt ex ipō in potu omni die
3. i. deīn dāt ad sorbendū post ipz iura un
ctiosa lubricatiua cū butiro cocto ut educan
tur per uentrē si fuerit descēdēs aut euoman
tur si fuerit adhuc in stōaco. Quidā autēz
dixerunt q cū sit magnes per se ledēs nō dz
dari puz s. mixtū cū corrigētibz ipm. Corri
gitur aut cū recipit ex eo. 3. i. et auri puri li
mati et nardi añ. 3. 5. et fiunt ex eis pillule cū
succo blutis aut mercurialis et exhibentur in
dose una et oz ut epithimē et qfortetur caput
ne recipiat uapores et pbibeat ab eo dolor.
Ex limatura aut plūbi et plūbo usto et litargi
ro apostemat dicit Aui. i. inflat corpus sum
tis ipm qm sunt uehemēter opilatiua et uirru
tez digestiua debilitanti unde multe uenosis

tates in stōaco generantur et intestinis que
replētēs extendūt et inflant uentrē uel aposte
mat corpus. i. uentrē et pprie accidit yleos
et tunc maxime qm descendit ad intestinum
yleon et in eo inducit dolorē qm alterat cō
plonē ei? sua qilitate et sua quitate et aspitare
ei? soluit qmunitatē uñ trahūt ad ipz mē qbz
apāt et qnz pp gravitatem et aspitatē ulcerat
intestina et sequit di sinteria. Et cū nō fuerit
ei? quātitas multū excedēs opilādo causat sti
pticitatē uētris multā in tāto ut qm nil egere
re possit s. in uōitu egestionē emittat. Et cū
h ēt qnz cāt retentiōē urine. et qnz ē cā q re
laxent intestina et suphuat fluxu uētris et egre
diāt anus et h maxime cū eis quātitas fuisse
ual de supflua. Et accidit p uia indigōis ut
debilitet cerebz et multiplicent in eo supflui
tates plurime q descēdēs ad os et palatū im
bibunt in spōgiositate lingue. uñ grauāt et in
tumescent ita q n pōt expedite loq. Et accidit
ut fiat color corporis plūbin? pp mortificatiōē
caloris in mēbris exterioribz et phibitionē
trāstus spūs et sanguis ad ipsa. Et qnz pdu
cit ad qstrictionē banellit et accidit suffocatiō
et mors qnz. Et cura uniuscuiusqz cor dū ē
in stōaco et sentit grauitas in eo ē ut puocet
uomit? cū eis in quibz ē aptio sicut cū deco
ctiōe seminis apy et aneti et caricaruz et oleo
multo et baurach et si descēderit ad intestina
et sentit grauitas in eis attrahāt inferi cū cri
stribz aut educat farmaco deīn deni tyriaca
lia calida de quibz ē mira cū sumunt ex ea. 3.
ii. q. cū uino potēti aut seminis apy et absinthij
añ. 3. i. cū uino. aut mirre. 3. i. et pipis. 3. 5.
cū uino aut absinthij sum? colūbi pip mel et
uinū aut ut dixit Aui. spica romana et sim?
colūbi pascētis qm curat et fiat ut eis multi
plicet sudor. et signū sanitatis ē qm soluit nā
et emittit urina. deīn dōt seq aperitiua qfor
tāta stōm et mēbra pncipalia Et qfert indue
re pelles nouas uulpinas aut saltē ouinas. cū
custodiā magna a frigore. Ex sumptiōe ali
minis. Accidit sumētū tussis. ppterea q cum
multa exerceatiōe exasperat pulmonē q aln in
tñ pcedit ut soluat inde qmunitas pulmonis
et ulcere et sequat pūssis. Et qnz pp suphabū
dantē exiccatiōē sequit arefac. in toto cor
pore et tabes. Et cura ē ut educat uōitu cū aq
calida facto et oleo uiolato et iuleb. uel educa
tur p inferi cū leniētibz et unctiosis. deīnd
exhibeat lac plurimū Et oē regimē hūectati
uū et resumptiuū Et aspitat pulmonis cureē
cū iuleb. uiol. et cucurbitino et alijs dicitis in
suo caplo. Sumētū aut gipsuz aut cerusaz acci
dūt dolor stōi. et ypodidroz et uētris ex mē
sa uenenositate. Et ex lesiōe stōi accidit sin
gultus cum nititur ad expellendū materiā ma
lam in eo immiscatam. Et ppter materiā ma
lā. Et qz sua gravitate soluit qmunitatē ienti ē
aln in stōmaco. et intestinis puctio et mordica
tio. et cōicat malicia et ipōz frigiditas cere
bro et ingrossant in eo spūs aiales nequmes
seruire uirruibz animalibz sensitiuis interin
secis. uñ pmiscez 20. i. diminuitur uel destitui
tur qz pprie sequitur quedā amētia. Et qnz
cōicatur malicia mēbris pncipalibz et accidit in

tussis et difficultas hanelitus. Et adiuuat ad hoc fluxus catarrhus ex capite descendens ad pectus ubi accidit quibus profectio et stragulario. Et hoc dixit Aui. plus multiplicat ex gipso quod ex cerusa. Ex cerusa autem accidit albedo in lingua quod tingit colore ei et albificat color corporis ei fortasse ex sparsione ei ad superficiem corporis ut accidit in eo subalbedo ex mortificatione caloris innati. Et quibus mingit urinam nigram quod al ex mortificatione caloris innati multiplicat calor in instrumentis urine ubi urinam obfuscat. Et quibus mingit sanguinem relaxata et debilitata preterita virtute epatis et renis. Et quibus sequitur relaxatio preteritue in membris suis ex potu ei. Et quibus sequitur ex utroque syncopis et mors. Et cura fit in uomitu iterato cum oleo de lilio p de narciso butiro aqua cala melle et cum cristeribus unctis. Et cum exhibito lactis plurimi butiri recetis et ut in dulcis ut sape. Et ius malue bibitu in hoc est optimu. et tirriaca ipso est cinis vitis bibi et cum sape. dixerunt ite quod q sumit pap in uice de cerusa multo diebus non percipit in ea nocum tu in tepe satis lapso s quotidie coadunabit in fundo stadi ei donec sit ipso. Quarta nota bil aggregata et ledat et tade occidat. Ex sumptioe ho magnetis accidit dispo mica bz enis ppetate magnes ut dicat excitadi hore mif cu et pfecti miaz. Et dicat fm plim patit bereos et fit lunatic. Quidam tñ dicat q hoc no repit in magnete ferru trabente s in qua da alia spe ei. Et cura ei e uomit aut edu ctio ei p uere dei dei regimē huetatunz et impinguet corp et dr q aux et lapides pto si sunt tyriaca ei et ppe smaragd cu sumitur ex eo tribu uicib singulis trib dieb semel. Et sumit cinapriu. minis. magra. azurrus et hys silia accidit dolor et guttas in uerre et plim accidit ei stipticitas ueris et seqt uomit et et pphedit qdēqz eoz fuerit colore exet tis in uomitu et aliqn sequitur accidentia argenti uiui q dicetur in sequenti ca. qñz tñ acci dit in magna solutio ueris pluri et e digni signoz ei et cura eoz e silis curis pdictoruz euz uomitu et lenitoe ueris et psecutone regi minis huetantis. Et eoz qdē qbusu cum su mif ex eo cu uino. 3 y. e tyriaca ei et qñz dz fieri cura cui qñz alteri pdictis qñz. Et scias p solutioe ueris in omib hys me dicinis q ut trahit ex zo. qñz et ab Al man. et Aui. scamo. e melior medicina et ma gis appata eis et ppe cu suif cu aq mel rē. Lap. 36m. et ultimū d assumptoe argenti uiui et intromissione ei in aures.

Argentum

ut in te
mi sicut e. fm plurimū nullam
aut parua efficit lesione qñ sua
fluxibilitate et ponderositate
egreditur uelociter cu dispoñe sua p inferiores
regione. Et pp hac cam extimauerit qdā q
argenti uiui nō sit in mēro uenēoz. Uex ue
ritas e q e uenēu ymo ut dr multa uenēa ex
eo pficiunt. Et si remaneret in corpe spacio
sufficiēti et nō egredere uelociter interficeret
gelado sanguine et spūz cordis sicut recitat
de quodā a potecario a pintēdoe suis bibi

argenti uiui nocte et mane mortu e inuē et
ipz qdē sumptū extinctū cu salua dterioz e
uenēositatis et inducit fere accia argenti subli
mati. Et Aui. dixit d sublimato q cu sit inci
suu accit ex eo acci. Litargiri ex pūctura
et tēsiōe intestinoz et d abulatoe al solone san
guinis et guttate lingue et gūedine stōi et apa
corp ei et retinet urina ipi. Et. 20. qñz
tis dr q accidit ex eo rugositas ueris absqz
fluxu et apa in ocul et alū pducit ad apa cor
dis et morte. Et cura extincti et sublimati
e sicut cura litargiri et uenēoz corrosiuoz.
Et d apopatis e mīzza cu sumit ex ea. 3 y.
cu uino. Et aq melis multociēs bibita qfere
ei. dei nō deueniēdū e ad curā si remaserit ma
la ppo et pēpue frīda et hūda in corpe. et
maxime in intestinis drelcta corrigē eā cu
potu mere salue l ruthe et decoctoe nucis cu
pssu ad cordialia int et extra aporiman ea
Argenti ho uiui educēdū e cu lenitibus poti
b et cristeris. Argenti quoqz uiui nō extinctū
alū effundit in aure Et accidit tñ dolor uche
mēs qñ cu sua pōderositate soluit qñzitatez
in loco mlti sens. Et silt alterat pponē illi
loci Et qdā dicat q dolor extēdit fere ad to
tū lat sequēs aure illā. qñ ppatiunt dolori
ei neri hites originē ex illo latere et sentiē
guttas mlti in aure et pssio ei. Et ledit ex
eo mediate neruo audituo cerebz uehemen
ter et infrigidant et huetant et ingrossant spi
rit animales. Et accidit in eo diminutio in
zōne q e amētia qdā Et qñz expmunt mē in
cerebro qñz q si fluat ad nucā et neruos in
ducit spasmū l molicatōez et si fluat ad uen
triculos cerebz inducit epilepsia l appoplepsia
p plesione tbe cerebz cu frigore ei et morte
et pmutatōe ipi. Et cura e ut ster patēs sup
pedē unū et inclinet caput ad pte auri illi qñ
tū possibile e dñ sic inclinato capite saliat et
ppe qñ apodauerit se ad ali qñ rē firmā cum
mann altera suspēsa. et puocēt tūc steratōes
qñ fortasse sic exhibit. dei iaceat sup lat il
lud capite tñ inclinato quod. intellexit Alū.
cu dixit. nō teneat caput in plunari s ultra.
ipz. Et dixit Qñz sit still d plūbo et mltiē
in anr et mouet in circuitu ei dñ exbat et
inuēiet argenti uiui adhefū radio abiciat g
et ite p intromittat radio. et sic mltociēs fiat
donec totū exbat. A. tñ d hac opōne dix q q
b facit e errās qñ argenti uiui qñ e i loco
ad quē pōt pūēre radi. aut ei ppingo nō idē
get patēs nisi ut qñz mō dicto et saliat si
aut fuerit pssio nō fiat iunamtu cu stilo qñ n
puent ad ipz. Quocūqz aut sit argenti uiui i
aure locatū qñz ut dixit Alū. immitere au
ri oleū uald calū qñz pati pmerit. Et cu in
frigidatū fuerit eiciat et aliud calū suppona
tur qñ sic faciēdo et multociēs iterado tolli
tur nocumētū frigiditatis eius rē.

Laus Deo

Impssus Papie p Damianū d cōpholonerus
d binasco Et expēlis Spectabilis et eximij
artū et medicine doctoris domini Magistri
Johānantonij de bassinis.

que sic fuit
 cura asmat
 f
 per cōtatem
 mucilago pſily
 pectori Et
 g
 porcina r
 tin ad fluxum
 ſigill. et fiat
 ſufficit pulvis
 nō parua
 h
 exitura eris
 ſitca rñ
 quo ideo
 .3.iiij. Et
 i
 tunc est
 ac ſi trahatur
 fm unā
 acumen
 nam uel
 k
 de añ partē
 mita ni bil

et qñ ſelectur
 culay bonay
 undum est ad
 l
 et diſſolute
 bilitate
 ter ſcōm
 ueraciter
 m
 dicunt animas
 ſn proprium
 tionem caloris
 q3 appendiculū
 n
 habet ad
 dare vtutes
 poſſet reponere
 A
 Caplm ſecundus
 qualibet ſiſt ole
 tunica uero
 ſitis et
 quātur pñcies
 B
 nardi xilol.
 muſ. ſoly
 numeratur
 accidit tremor
 etū ad
 C
 Dixit
 lexionem quā
 D
 Tractat qñtus
 illius et ſunt
 nena ſunt
 et fm
 tida ſingularis
 E
 medicine
 lia agni caſti
 quod norant
 deterior ex
 indigeſtio
 F
 acutum et
 dixit Hal.
 de tyriaca
 G
 ſimilis cure
 et accidia
 alley cradis



numeratur
accidit tremor
et ad
L
Dicit
lectionem qua
D
Tractat? gms
illius et sunt
nena sunt
et fm
tida singularis
L
medicines
lia agni casti
quod notant
deterior et
indigestio
S
acutum et
dicit Hal.
de tyriaca
S
similis cure
et accidentia
alloys cradio

Te
Incipit fmo r
anabus qui
omnis medo

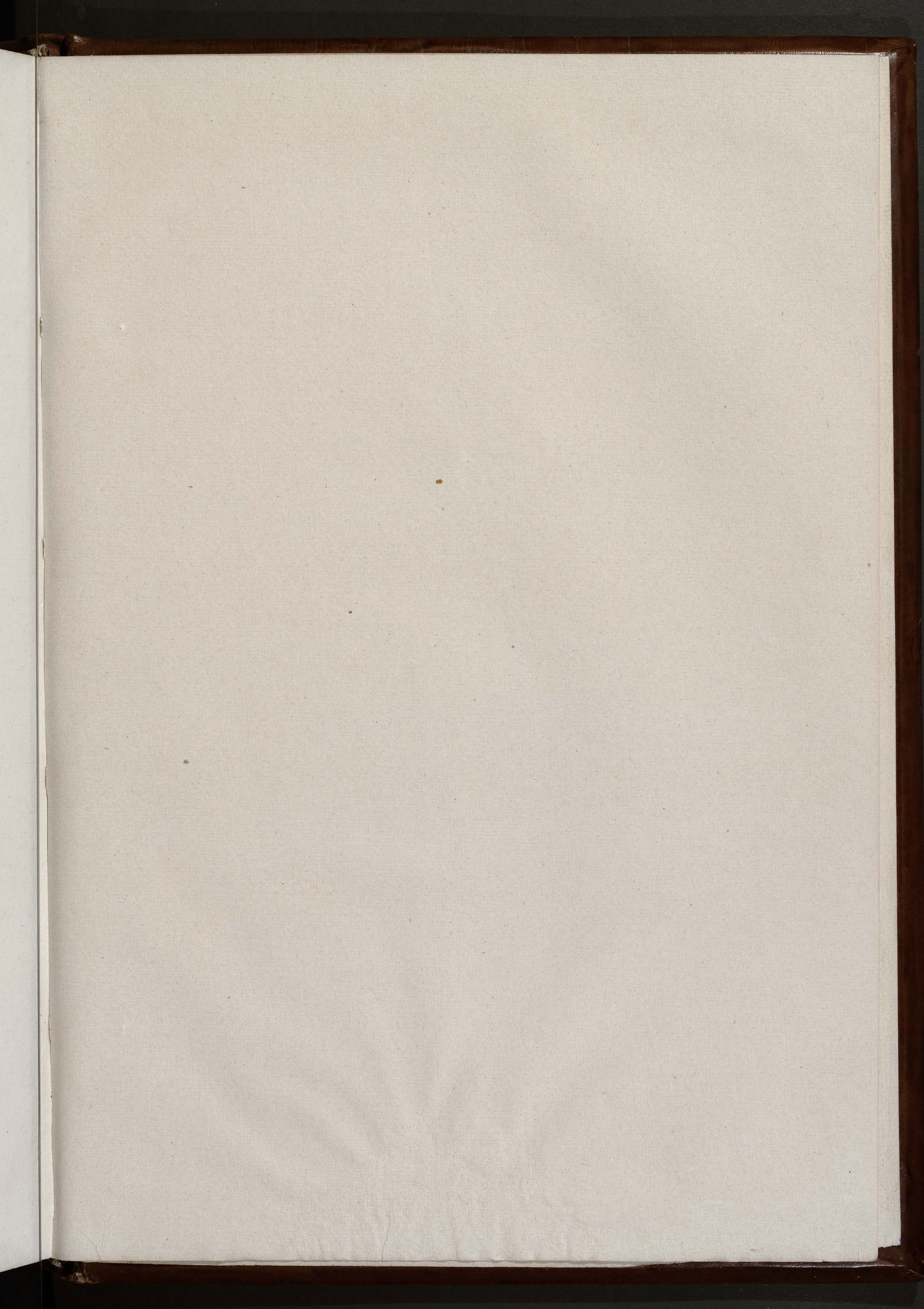
Atulane ab eo
Commet at
pmus est de
anobonia ca
rebrt a pānci
bus muce r ne
lop. 6^o est
de dīpōib² a
9^o est de dī

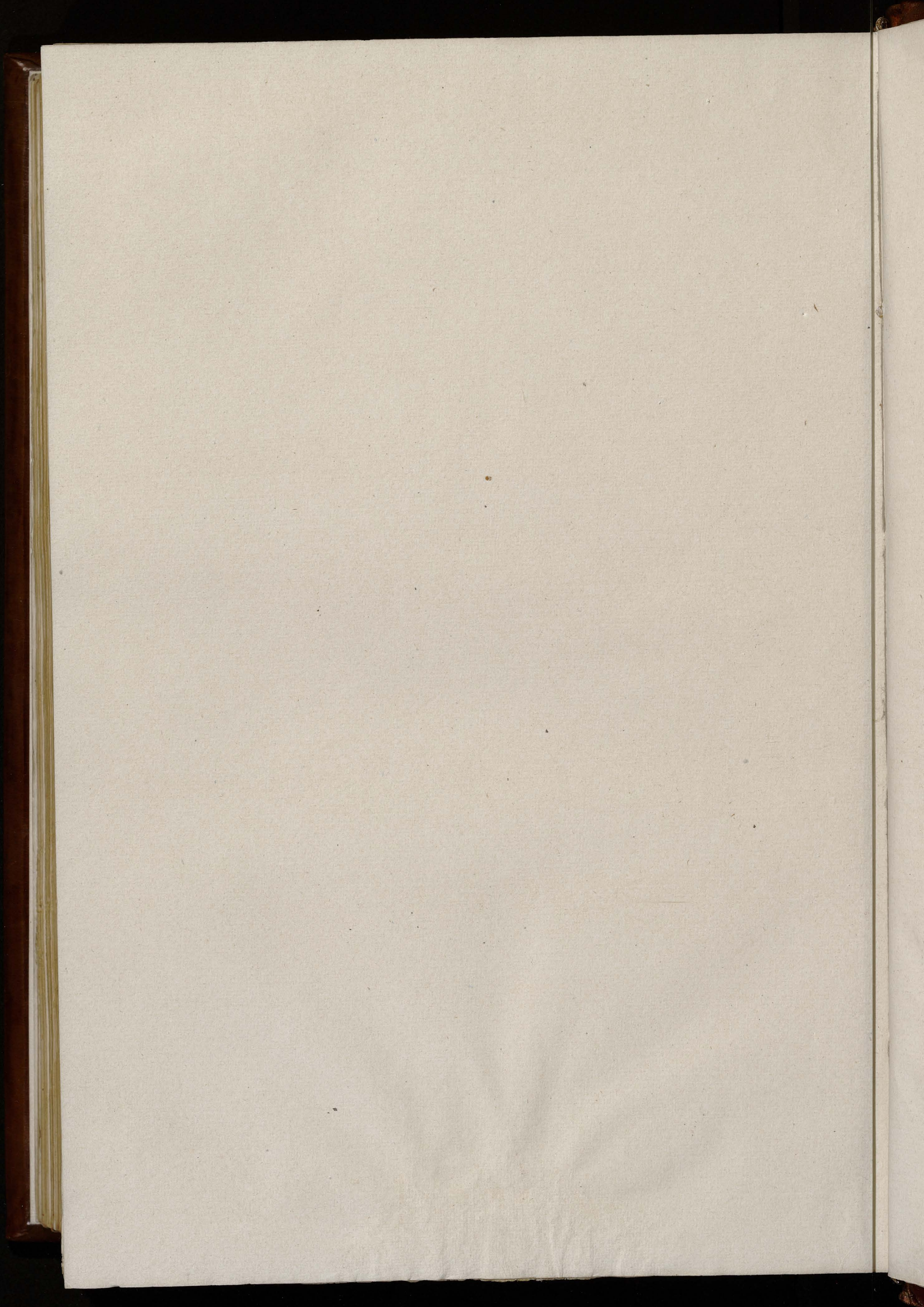
Tractatus p
Capitūmū d
Capitū 2^m. d
Capitū 3^m. de
animalū exte
Capitū 4^m. d
tu ipe pūte
Capitū 5^m. de
Capitū 6^m. d
Capitū 7^m. de
Capitū 8^m. de
Capitū 9^m. de
Capitū 10^m. d
Capitū 11^m. d
senia comm
Capitū 12^m. e
line ymagina
Capitū 13^m. d
ymaginatua
Capitū 14^m. d
Capitū 15^m. e
ymaginatōm
Capitū 16^m.
Capitū 17^m.

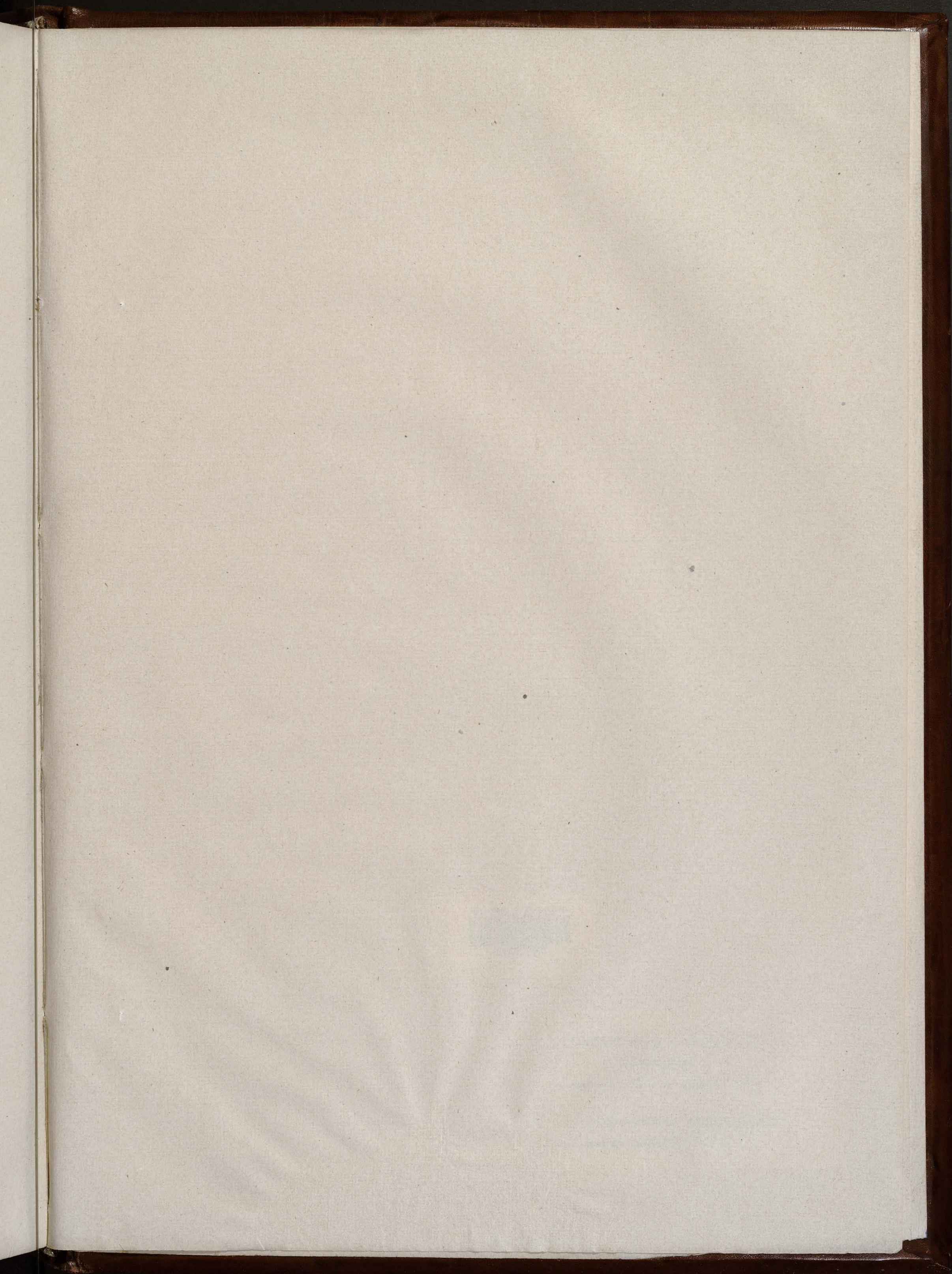
Incipit cap
nis terrū de

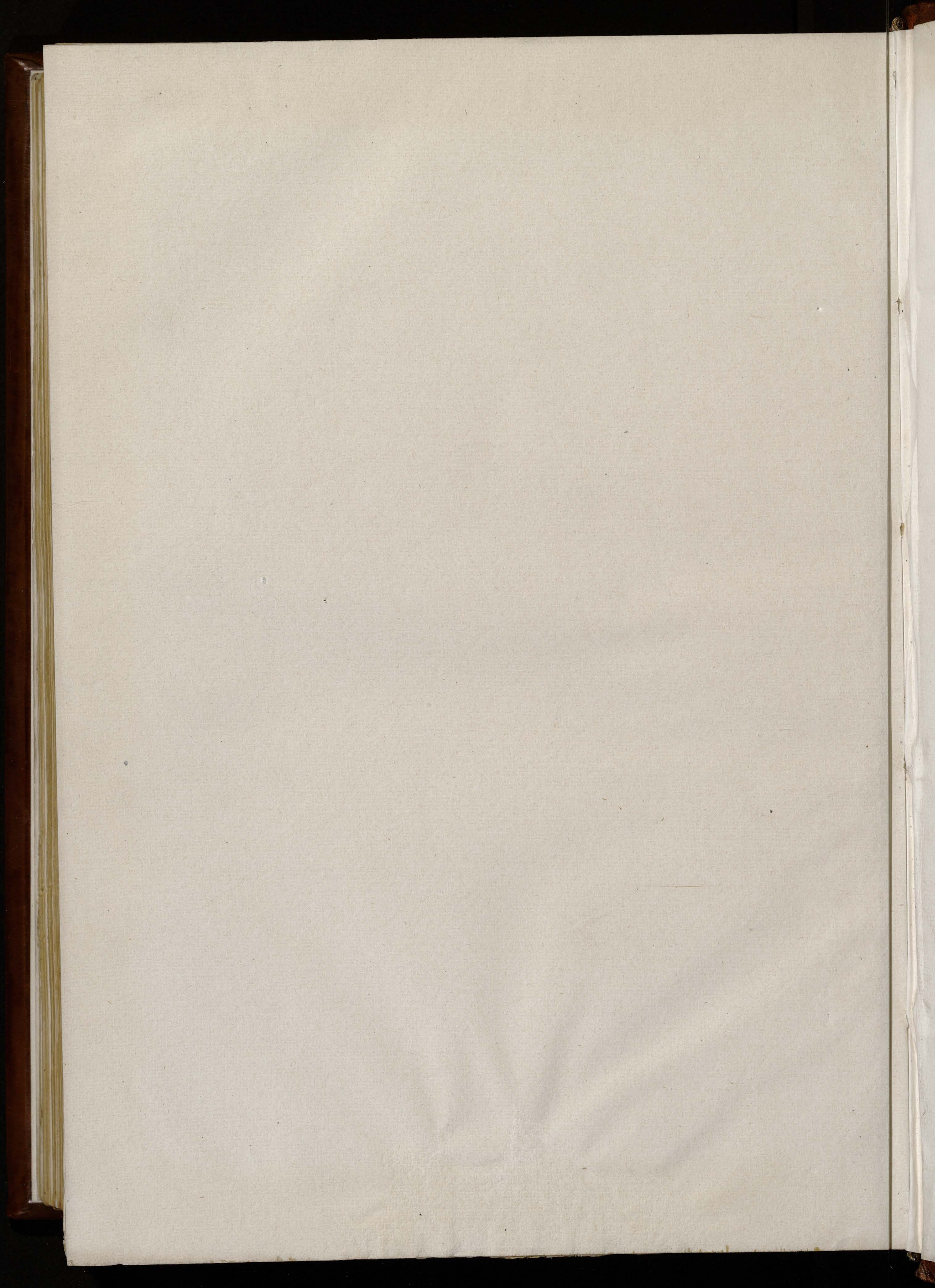
f

nē dīrit alre
anabiliter
sumpta ab a
ut oprehēd
pūit eā p
idē ē q uir
de q dīrit i
gama fīm q
medici dīp
īps in corā









Biblioteka Jagiellońska



stdr0031891

Restaurowano w Spółdzielni
"Starodruk"

marzec 1977 - marzec 1983

/ przy oprawie przestawiono
karty składki c¹⁰ /

